

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

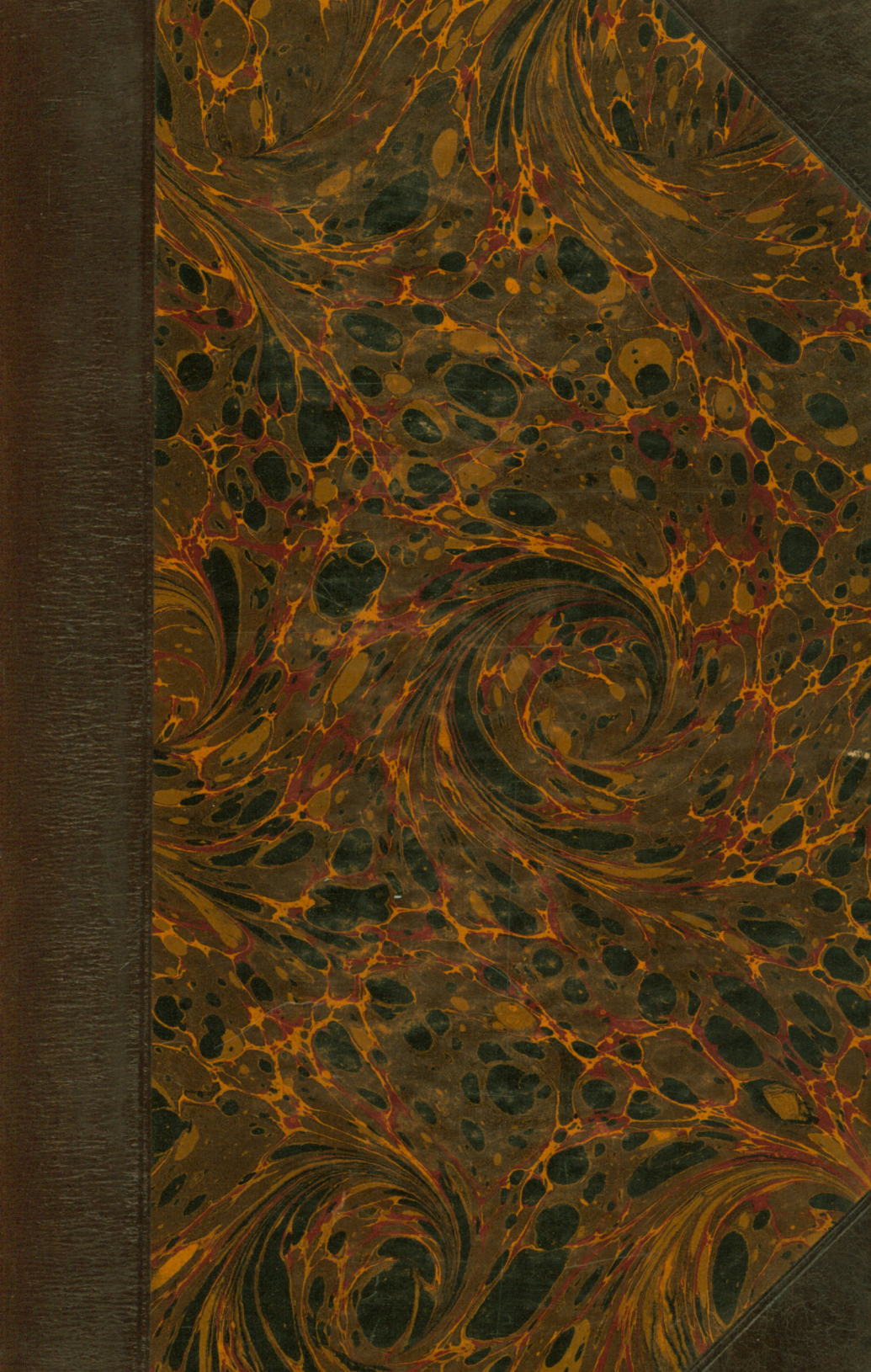
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

DANSK LOVLEKSIKON

2. BIND.

DANSK LOVLEKSIKON

ANDEN SAMMENARBEJDEDE OG FORØGEDE UDGAVE AF

EMIL JÜRGENSENS »NYT LOVLEXIKON«

VED

E. HAMMERICH.

LANDSOVERRETSASSESSOR.

II. BIND.

C—H.

KØBENHAVN

FORLAGT AF UNIVERSITETSBOGHANDLER G. E. C. GAD

TRYKT HOS NIELSEN & LYDICHE

1901

INDHOLD.

	Side		Side		Side
Candidati magisterii ..	1	Christiansø	7	Dalkuller	33
Carlsbergfondet	—	Ciderfabrikant	—	Damme	—
Casus	—	Cigar- og Tobaksfabriker	—	Dampfartøjer	—
Cellulosefabrik	—	ker	—	Dampfarverier	—
Cementbrænderi	—	Cigarer	9	Dampfærgeforbindelse	—
Cementfabrik	—	Cigarfabrikant	—	Dampkedler	—
Censorer	—	Cikoriefabrik	10	Dampkraner	40
Censur	3	Cinders	—	Dampmaskiner	—
Centner	—	Cindersfabrik	—	Dampmøller	—
Centralkassen	—	Cirkulærbreve	—	Damppiber	—
Centralkomiteen	—	Citadellet Frederikshavn	—	Dampskibe	—
Centrifugemælk	—	havn	—	Dampskibsbroen	42
Centrifuger	—	Civil-militære Embedsmænd	11	Dampskibsselskab, det forenede	43
Ceremoniel — Ceremonier	—	Civilingeniør	12	Dampskorstene	—
Ceremonimester	—	Civillisten	—	Damptærskning	—
Certeparti	4	Claude Rosets Stiftelse	—	Danebrogsmænd	—
Certifikater	—	Collegium medicum	—	Danebrogsmændenes Hæderstegn	—
Cession	—	Collegium medicum	—	Danebrogsordenen	—
Chargés d'affaires	—	Colloquium	13	Danfæ	44
Charlottenborg	—	Corpus delicti	—	Dans	45
Charlottenlund	—	Crimen bestialitatis	—	Danske Lov	46
Chauseepenge	—	Curatores bonorum	—	Danske Sprog	—
Chauseer	5	Cykler	—	Datter	—
Checks	—	Daab	—	Decimalvægte	—
Chokolade	—	Daabsattester	27	Decision	47
Chokoladefabrikant	—	Daabsvidner	29	Decisor	—
Christian den femtes danske Lov	—	Daareanstalter	—	Defension, den flydende	—
Christian den femtes norske Lov	—	Dag	—	Defensionskommissionen	—
Christians Plejehus	6	Dagblade	30	Defensor	—
Christiansborg Slot	—	Dagleje — Daglejere	—	Degne	48
Christiansdorer	7	Dagpenge	—	Degneboliger	53
Christianshavn	—	Dagrenovation	32		
		Dagsværk	—		

	Side		Side
Degneenker	54	sitet og lærde Sko-	
Degneindtægter	—	ler	82
Degnejord	—	Direktøren for Akade-	
Degnekorn	—	miet for de skønne	
Degnepenge	—	Kunster	—
Degnepension	—	Direktøren for anti-	
Degnetrave	55	kvariske Mindes-	
Degradation	60	mærker	—
Dekanus	—	Direktøren for Kbhvns	
Dekartør	61	Belysningsvæsen	—
Deklarationer	—	Direktøren for Kbhvns	
Delagtighed	—	Brandvæsen	—
Delegation	62	Direktøren for farma-	
Delinkventer	—	ceutisk Lærestalt	—
Delinkventomkostnin-		Direktøren for Frede-	
ger	—	riks Hospital og Fød-	
Delinkventsager	71	selsstiftelsen	83
Demarkationslinje	—	Direktøren for Kunst-	
Dentister	74	akademiet	—
Departement for uden-		Direktøren for Natio-	
landske Sager	—	nalmuseet	—
Departementschefer	—	Direktøren for Statens	
Departementsdirektø-		statistiske Bureau	—
rer	—	Direktøren for Ministe-	
Departementssekretæ-		rierne	—
rær	—	Disciple	—
Departementssportler	—	Disciplinarmidler	—
Depechesekretær	—	Disciplinær Straffe-	
Deponenter	—	myndighed	—
Depositobeviser	—	Diskonto	—
Depositokassen	—	Diskontobanker	—
Depositum	75	Diskontokurs	—
Depotkommandør	—	Dispache	—
Deputatbrænde	—	Dispachereksamen	84
Dereliktion	—	Dispacherer	—
Desertion	78	Dispensation	85
Desinfektion	75	Dispensator	88
Destillatører	79	Disputation	—
Detailhandel -- Detail-		Dissentere	—
lister	—	Dissertation	—
Diakonissestiftelsen	80	Distinktioner	—
Diegivende Kvinder	—	Distribution	—
Difteritis	—	Distriktsfonds	—
Digevæsenet	81	Distriktsforstandere	—
Dimisprædiken	—	Distriktsheste	89
Dimission	—	Distriktsjordemødre	91
Diplom	—	Distriktskirurgerne	—
Diplomatiske Personer	—	Distriktskommissioner	—
Direktion for Univer-		Distriktskommisærer	—
sitet og lærde Sko-		Distriktslæge — Di-	
ler	82	strikkerne	91
Direktøren for Akade-		Distriktslæger	102
miet for de skønne		Distriktsmedikus	111
Kunster	—	Distriktsprovster	—
Direktøren for anti-		Divisionskirurger	—
kvariske Mindes-		Diæter	—
mærker	—	Dobbel	—
Direktøren for Kbhvns		Docenter	—
Belysningsvæsen	—	Doctores	112
Direktøren for Kbhvns		Dok	113
Brandvæsen	—	Doktorgrad	—
Direktøren for farma-		Doktorring	—
ceutisk Lærestalt	—	Dokumenter	—
Direktøren for Frede-		Domfældte	—
riks Hospital og Fød-		Domhuset	—
selsstiftelsen	83	Domhuskapellet	—
Direktøren for Kunst-		Domhuspenge	—
akademiet	—	Domicilierede Veksler	—
Direktøren for Natio-		Domkapitel	—
nalmuseet	—	Domkirker	114
Direktøren for Statens		Domme	—
statistiske Bureau	—	Dommer	120
Direktøren for Ministe-		Dommer- og Skriver-	
rierne	—	korn	128
Disciple	—	Dommered	129
Disciplinarmidler	—	Domprotokoller	—
Disciplinær Straffe-		Domprovster	—
myndighed	—	Dompræster	—
Diskonto	—	Doms Afsigelse	—
Diskontobanker	—	Domsakt	—
Diskontokurs	—	Domstolene	—
Dispache	—	Domænerne	—
Dispachereksamen	84	Domænedirektoratet	131
Dispacherer	—	Donaufoden	—
Dispensation	85	Drab	—
Dispensator	88	Dragere	132
Disputation	—	Dragør	133
Dissentere	—	Dramatiske Forestil-	
Dissertation	—	linger	—
Distinktioner	—	Dramatiske Værker	134
Distribution	—	Drapperiers Behand-	
Distriktsfonds	—	ling	135
Distriktsforstandere	—	Drejer	—
Distriktsheste	89	Drejø	—
Distriktsjordemødre	91	Driftsbestyrere	—
Distriktskirurgerne	—	Driftsinspektører	—
Distriktskommissioner	—	Drikkepenge	—
Distriktskommisærer	—	Drikkevarer	136

	Side		Side		Side
Drivhuse	136	Ed — Edssager	187	Ekspenser	227
Drivtømmer	—	Edderfugle	196	Eksploderende Stoffer	228
Drogerihandel	—	Eddikebrygger	—	Ekspres	—
Dronningen	—	Ediktalstævning	—	Ekspropriation	—
Droskekørsel	137	Eds Modtagelse	—	Eksterritorialitetsret . .	236
Drukkenskab	—	Eforer	—	Ekstradition	237
Drukne	139	Eftergivelse	197	Ekstraditionsgebyr . . .	—
Dræning	141	Eftergørelse	—	Ekstrakter	239
Duc d-Alber	142	Efterladenskab	—	Ekstralodser	—
Duel	—	Efterlysning	—	Ekstrapostvæsenet . . .	240
Duer	—	Eftermaalsmand	199	Ekstraret—Ekstrarets-	
Dueskydning	—	Efternavn	—	sager	246
Dug og Disk	—	Efterskrivning	—	Ekstraskat	247
Dugmager	—	Efterslægten	—	Ekstraskrivere	—
Duplikater	143	Eftertryk	—	Ekvipageafdelingen . .	238
Dykkerskole	—	Egholm	200	Ekvipagemesteren	—
Dykkervæsenet	—	Egne Veksler	—	Elefantordenen	—
Dynamit	—	Ehlers Kollegium	—	Elektrikere	—
Dynamitfabriker	—	Ejendomsdom	201	Elektriske Anlæg	—
Dyr	—	Ejendomsretten	—	Elever	249
Dyrehave	—	Ejendomsstrætter	202	Elevskolen, Hærens . . .	—
Dyrenes Beskyttelse . .	144	Ejerslav	203	Eligerede Mænd	250
Dyrlægeattest	—	Ekinokoksygdom	—	Emaillefabrik	—
Dyrlæger	—	Eksamen	—	Embargo	—
Dyrplageri	150	Eksamensbeviser	—	Embeder	—
Dyrskuer	151	Eksamenskommission . . .	—	Embedsbolig og -jord . .	252
Dyrtid	152	Eksamensvidnesbyrd . . .	204	Embedsbøger	256
Dyrtidstillæg	153	Eksaminatorier	—	Embedsdokumenter . . .	—
Dyssenteri	158	Ekscellence	—	Embedsed	—
Døbeattest	—	Ekseption	205	Embedseksamen	—
Døbefad	—	Eksekution og Udlæg . .		Embedsfortabelse	257
Døbefond	—	A. I Straffesager	205	Embedshemmelighed . .	258
Døde	—	B. I civile Sager	211	Embedsjord	260
Dødelister	165	Eksekutions- og Ud-		Embedslæger	—
Dødfundne	163	lægsforretninger	224	Embedsmænd	—
Dødfødt	165	Eksekutionsfundament . .	227	Embedsprotokoller . . .	270
Dødsanmeldelsesproto-		Eksekutionstermin	—	Embedsskat	—
kol	167	Eksekvatur	—	Emeritpræster	—
Dødsattester	—	Eksercerhuse	—	Emrør	—
Dødsboer	173	Eksercerpladser	—	En for alle og alle for	
Dødsfald	—	Ekskommunikation	—	en	—
Dødsgave	177	Eksorcismus	—	Endelave	—
Dølgemaal, dølge	—	Ekspedienter ved Stats-		Endelsfiskeri	—
Døre	—	banen	—	Endossent — Endosse-	
Døve	178	Ekspeditionsgebyrer . . .	—	ment	—
Døvstumme	—	Ekspeditionsprotokol . . .	—	Endosserede Veksler . .	271
Døvstummeinstitutterne	181	Ekspeditionssekretærer . .	—	Enemærke	—
Døvstummeskolen	187	Ekspektance	—	Eneret	—
		Ekspektancefæstebreve . .	—	Enge	—

VIII

	Side		Side		Side
Engvanding	272	Etatsraader	316	Falsk	337
Engvandsanlæg	—	Etmaalspenge	—	Falskmøntneri	338
Enighedsværn	—	Evangelisk Brødreuni-	—	Falsmaal	339
Enke	—	tet	—	Familje	—
Enke- og Alderdoms-		Evangelium	—	Familje- og Folkeskat	340
forsørgelse	274	Examen artium	—	Familjelegater	—
Enkedronning	276	Examen philologico —	—	Familjenavn	—
Enkeforsørgelse	—	philosophicum	317	Famulus	—
I. Embedsmændenes		Examinatus juris	—	Faneeden	—
tidligere Forplig-		Executores testamenti	—	Faneindvielse	—
telse i saa Hense-		Exercitarii	321	Fanesmede	—
ende	—	Faar—Faarehold	321	Fangekost	—
II. De ifølge Pen-		Faarekopper	—	Fanger	—
sionslovene pen-		Faareskab	322	Fanø	341
sionsberetigede Em-		Fabrik — Fabrikanter .	—	Fardag	—
bedsmænds	277	Fabrikarbejdere	325	Farmaceuter	—
III. Visse Bestil-		Fabrikationsbøger	—	Farmaceutisk Eksa-	—
lingsmænds	279	Fabrikborn	—	men	342
IV. Præsters	—	Fabrikdirektionen	—	Farmaceutisk Kandi-	—
V. Kapellaners	—	Fabrikdirektøren	—	dateksamen	343
VI. Kateketers	280	Fabrikingeniører	326	Farmaceutisk Lørean-	—
VII. Skolelæreres	—	Fabrikinspektører —	—	stalt	—
VIII—XI. Klokke-		Fabrikinspektorater	—	Farmaceutisk Medhjæl-	—
res, Organisters, Se-		Fabriklav	327	pereksamen	—
minarielæreres, Mis-		Fabriklærlinge	—	Farmaceutiske Asses-	—
sionærers	289	Fabrikmærker	—	sorør	344
Enkekasser	—	Fabrikretter	328	Farmaceutiske Fore-	—
Enkemand	298	Fabrikskriver	—	læsninger	345
Enkepension	299	Fabriktilsyn	—	Farmaceutiske Kandi-	—
Enkesæde	310	Fabrikvare — Magasi-	—	dater	—
Entrepriser — Entre-		net	—	Farmaceutiske Studi-	—
prenører	312	Facade	—	um	—
Epauletter	—	Facultas testandi	—	Farmaceutiske Under-	—
Epidemihospitalerne	—	Faddere	—	stottelsesselskab	—
Epidemilæge	—	Faddergave	330	Farmakope	—
Epidemisk Sygdom	313	Fade	—	Fartejer	346
Episkopale Kirke	—	Fadebord, Kongens	—	Farvandet	—
Epistel	—	Fader	—	Farveblindhed	347
Epitafier	—	Fajancefabrik	331	Farver	—
Erektionsbrev	—	Fakler	—	Farverier	348
Erklæringer	—	Faktor	—	Farversvendene	—
Erstatning	315	Faktura	—	Farvestempel	—
Erstatningsfonden for		Fakulteter	—	Farvestoffer	—
bortsolgte Bygge-		Faldsmaal — Falds-	—	Farø	—
grunde	—	maalsbøder	333	Fasaner	—
Esbjerg	—	Fallent	335	Fasbinder	349
Estafetter	—	Fallit	—	Fastekatekisation	—
Estvadgaards Stiftelse	316	Fallitdeklaration	337	Fastelavnsløben	—
Etage	—			Fasteprediken	—

	Side		Side		Side
Fatalia appellationis	349	Felttegn	407	Fiskerfyr	435
Fatalia executionis	—	Felttillæg	—	Fiskeri	—
Fattiganstalter	—	Feltudrustningshjælp	—	Fiskericertifikater	445
Fattigholiger	355	Femø	—	Fiskerifogeder	—
Fattigbøsser	—	Ferier	—	Fiskeriinspektionen	446
Fattigdirektioner	—	Ferniskogeri	—	Fiskerikontrollen	—
Fattigdistrikter	—	Festdage	—	Fiskerivedtægter	—
Fattige	356	Feu	—	Fiskeskipper	—
Fattiges Kasse	358	Fiddel	—	Fiskeskipperprøve	447
Fattigfogeder	371	Fideikommissar	408	Fiskestadehartkorn	—
Fattigforstandere	—	I. Bestemmelser, der		Fisketiende	—
Fattigforstanderskab	372	finde Anvendelse		Fisketilberedning	448
Fattigforsørgelse	—	paa alle fideikom-		Fisketorv	—
Fattiggaarde — Fattig-		missariske Ejen-		Fisketrapper	—
huse	379	domme	—	Fiskeudklækningsan-	
Fattighjælp	—	II. Fideikommiska-		stalter	—
Fattiginspektør	—	pitaller	412	Fjeldstuer	448
Fattigkasse	—	III. Enkelte saadane	413	Fjenden—fjendtlig Ej-	
Fattigkasserer	381	Filadelfia	414	endom	—
Fattigkollegier	—	Filehugger	—	Fjer i Hatten	449
Fattigkommissioner	—	Filialamtstuer	—	Fjerdingskar	—
Fattigkrese	382	Filialapoteker	—	Fjerhandler	—
Fattiglemmer	—	Filialbanker	—	Fjerkræ — Fjerkreatu-	
Fattiglæger	385	Filialforretninger	—	rer	—
Fattigskat	—	Filialhandel	—	Fjordene	450
Fattigskoler	387	Filialkasserer	—	Fjordfart	—
Fattigudvalg	—	Filialkirker	—	Fjurenal	—
Fattigunderstøttelse,		Filologisk Eksamen	415	Flaaeinspektør	—
urefunderet	—	Filosofisk Eksamen	—	Flaadn	451
Fattigvæsenet	—	Finansaaet	—	Flag	452
I. Dets Bestyrelse	388	Finansdeputationen	—	Flagmager	455
II. Dets Indtægter		Finanshovedkassen	416	Flakkebjerg	456
og Udgifter	393	Finanslov	—	Fledførelse	—
III. Den ny Fattig-		Finansministeriet	418	Fledføringskontrakt	—
lov	395	Finerskærer	423	Flod	—
IV. Forskellige Be-		Finlandske Trævarer	—	Flodemaal	—
stemmelser	401	Fireprocent Arveafgift	424	Floder	457
Favn	404	Fireprocent Lejeafgift	—	Flora danica	—
Favnemaal	—	Firmaer	—	Flytning	—
Favnensættene	—	Fiscus ecclesiasticus	430	Flytningshjælp	458
Fedtsmelteri	405	Fiskal	431	Flyttebevis	—
Fejeskarn	—	Fiskebløderi	432	Flyttedage	459
Fejghed	406	Fiskedamme	—	Flyttegods	460
Fej	—	Fiskeetablissementer	—	Flyttetid	—
Felbereder	—	Fiskegaarde	—	Flyvesand	—
Felberederi	—	Fiskehalle	—	Flækker	—
Feltmarchal	—	Fiskehandel	—	Flæskeskat	—
Feltpostvæsenet	—	Fiskere	433	Fløde	—
Feltpræster	406	Fiskerfartøjer	434	Fnat	461

X

	Side		Side		Side
Fod	461	Forbudspaategning ...	496	Forlystelseslokaler ...	546
Foder	—	Forbøn	—	Forlægger	—
Foderløn	—	Fordelt Mand	—	Forløfte	547
Foderstoffer	—	Fordrag	—	Forløvspenge	—
Foderværter	—	Fordærvede Varer ...	—	Formalingsafgiften ...	—
Fodfolket	—	Forelæggelse	—	Formaning	—
Foged	—	Forelæsninger	—	Formildelse	—
Fogedforbud	463	Foreløbige Lovø....	498	Formodning	—
Fogedforretninger ...	—	Foreninger	—	Formue og Lejlighed. 549	
Fogedpenge	465	Foreningsretten.....	499	Formuefællesskab ...	558
Fogedprotokoller	—	Forestillinger	—	Formynder	—
Fogedvidner	466	Forevisning	—	Fornavn	—
Folkehejskoler.....	—	Forfald	—	Fornemme Folk.....	—
Folkehold	470	Forfalskning	500	Fornylsesdom	—
Folkekirken	471	Forfatning	—	Fornylsespaategninger	—
Folkeliste	474	Forfatter	—	Fornærmelser.....	—
Folkemusæet	—	Forfremmelseslister ..	—	Forordninger	—
Folkeret	—	Forfremmelsesraad ...	—	Forpagtning—Forpag-	
Folkeskat	—	Forførelse.....	501	tere	—
Folketeatret	—	Forgiftningstilfælde ..	502	Forpagtningskontrak-	
Folketinget	—	Forgreb	—	ter	563
Folketælling	477	Forgylder	—	Forplejningskorpset ..	—
Folkevævning	479	Forhaling	503	Forprang	564
Fonden ad usus publi-		Forhalingsrente.....	—	Forræderi	—
cos	—	Forhandler	504	Forsamlingshus	565
Fonden for forulykke-		Forholdstalsvalgmaade	—	Forsamlingslokaler ...	—
des efterladte (Færø)	—	Forhyring	—	Forsamlingsretten ...	566
Fonden for forulykke-		Forhyringsagenter ...	505	Forsegling	568
des efterladte (Læsø)	—	Forhyringskontrakt ..	506	Forseglingspenge ...	570
Fonden til Udredelse af		Forhør	507	Forsikring	—
Belønninger for Red-		Forklaring, falsk.....	510	Forskoler	—
ningsforetagender ..	—	Forkyndelse.....	511	Forskoleseminariet ...	—
Fonden til Understøt-		Forkøbsret	—	Forskud	—
telse af kvæstedes		Forladte Hustruer ...	512	Forskudsforeninger,	
og faldnes efterladte		Forlagsret	—	landøkonomiske ...	—
af 1801	—	Forledelse.....	513	Forst- og Jagtlærebrev	—
Foragt.....	—	Forlening	514	Forst- og Jagtvæsenet	571
Forargelse	—	Forlig	—	Forstandere	—
Forbedring	480	Forligsklage.....	517	Forstanderskaber.....	—
Forbedringshusarbejde	—	Forligskommissioner..	—	Forstbetjente	—
Forbedringshuse	481	Forligskommissærer ..	524	Forstbotanisk Have..	—
Forberedelseseksamen	—	Forligsmæglere	—	Forsteksamen	—
Forbjergere	489	Forligsmægling.....	526	Forstinspektør	572
Forbrugsforeninger... 490		Forligsprotokoller ...	541	Forstintitut.	—
Forbrydelse	492	Forlovelse	542	Forstjunker	—
Forbrydelser	—	Forlovere	543	Forstkandidater.....	—
Forbrydere	493	Forlystelser — Forevis-		Forstkasserere	—
Forbud	494	ninger — Forestillin-		Forstmester	—
Forbudsforretninger ..	496	ger	544	Forstraad	—

	Side		Side		Side
Forstrand	572	Fragtaggift	606	Friseddel	653
Forstrandsret	574	Fragtbrev	—	Friskolelærere	—
Forstreguleringskommissionen	577	Fragtfart	—	Friskoler	654
Forstsagførere	—	Fragtkontrakt	607	Friskør	—
Forstsyn	—	Fragtomkostninger	—	Friskørstuer	—
Forstuer	—	Fraskilte og fraseparerede Hustruer	—	Fritænkere	—
Forstærkningen	—	Fraværende Personer	608	Frivillige	—
Forstærkningspas	579	Fredagsprædiken	—	Froprædiken	—
Forvarsbrødrene	—	Frederiks Hospital	—	Fruentimmer	655
Forvarsvæsenet	—	Frederiks Kirkeplads	615	Fruer	—
Forsæt	—	Frederiks Sømandshus	—	Frugt	—
Forsøg	—	Frederiksberg	—	Frugt- og Vildthandler	—
Forsømmelse	580	Frederiksborg Slot	—	Frugterhvervelse	—
Forsømte Børn	—	Frederiksdorer	—	Frugthandel	—
Forsørgelses- og Understøttelsesselskaber	—	Frederikshavn, Citadellet	616	Frugtommelige	656
Forsørgelsesforhør	—	Frederiksholms Bro	—	Frøender	—
Forsørgelsessted	—	Frederiksværk	—	Frøgæld	—
Fortepianofabrik	592	Fredløshed	—	Frøhandel	—
Fortjenstmedaillen	—	Fredskove	—	Frøkenes	—
Fortjente Mænd	—	Fredskontrakter	620	Fuglebjerger	—
Fortolkning	—	Frelsens Hær	—	Fuglejagt — Fuglefangst	657
Fortov	—	Fremlaan	—	Fuglekøjer	—
Fortovsret	594	Fremleje	621	Fuglestænger	—
Fortryk	—	Fremlægelse	—	Fuglevarp	—
Fortssportler	595	Fremmed Krigstjeneste	624	Fugtel	—
Fortsettelsesskoler	—	Fremmed Ret	625	Fuldbaarenhed	—
Fortøjter	—	Fremmede	—	Fuldmagtsforholdet	—
Forvaltere	—	Fremmede Magter	—	Fuldmægtige	659
Forvaltningschefer	—	Fri Mandag	—	Fundatser	669
Forvaring	—	Fri Proces	—	Fundne Sager	670
Forvisning	596	Fribefordringspas	—	Fuseloljer	—
Forvunden	—	Fribefordringsvæsenet	626	Fuskere	—
Forældelse	597	Fridokker	646	Fyens Stifts litterære Selskab	—
Forældre	603	Fridokke	—	Fyens Stifts patriotiske Selskab	—
Fosforfedt	—	Frihandel	—	Fylderier	—
Foster	—	Frihavne	648	Fyr — Fyrvæsenet	—
Fosterbørn og Fosterforældre	604	Frihedsberøvelse—Friedhedskrænkelse	649	Fyr- og Lanternemagasin	678
Fosterfordrivelse	—	Friherrer	650	Fyr- og Vagerinspektøren	—
Fotogen	—	Friherskaber	—	Fyrafgift	—
Fotograf	—	Frikationsfyrtøjfabrik	—	Fyrassistenter	—
Fotografier	605	Frilagere	—	Fyrbetjente	679
Fourage	—	Frimenigheder	—	Fyrbødere	—
Fourageskatten	—	Frimester	653	Fyrdirektøren	—
Foustager	—	Frimurerordenen	—	Fyringeniør	—
Fragt	606	Frimærker	—		
		Frinæring	—		

	Side		Side		Side
Fyrinspektør — Fyrinspektion	679	II. De enkelte Færgesteder	709	Gabestok	765
Fyrmestere	680	III. I København ..	713	Gadebelysning	766
Fyropsynsmænd—Fyroppassere	—	IV. Paa Island	—	Gadefejning	—
Fyrskibe	—	Færler	—	Gadehuse — Gadehusmænd	767
Fyrskibsførere	682	Færø	—	Gadejord	—
Fyrskibsstyrmænd ..	—	Færøerne	—	Gadekær	768
Fyrskippere	—	Fæste—Fæsteejendomme	720	Gadekørsel	—
Fyrstelige Personer ..	—	Fæstebreve	735	Gadenavne	—
Fyrsteværdighed	—	Fæstebønder—Fæstere ..	738	Gader	770
Fyrstikfabriker — Fyrstikker	—	Fæstekoner	741	Gadestævne	777
Fyrværkerisager	—	Fæstekontor	—	Gage	778
Fysici	—	Fæstekontrakt	—	Galanterihandler	—
Fysikateksamen	690	Fæstemand	—	Galgen	—
Fædrenefrænder	—	Fæstemand	—	Galonafgift	—
Fæld	691	Fæstensgave	—	Galvaniseringsanstalt ..	—
Fællede, Kbhvns	692	Fæstepenge	—	Galvanoplastiske Afstøbninger	—
Fælleshauger	693	Fæsteprotokoller	—	Gammel Skik, Tid, Sædvane	—
Fællesindenrigsministeriet	—	Fæstetvang	743	Gammelholm	—
Fællesmejerier	—	Fæstevirksomhed	746	Gammelskat	—
Fællesskab — Fællig ..	—	Fæstninger	747	Gangdagsarbejde	779
Fæmø	694	Fæstningsarbejde	748	Gangstier	—
Fængelhætter — Fængelhættefabriker	—	Fæstningsarrest	—	Garantibeviser	780
Fængsel	—	Fæstningsartilleriet ..	749	Gardehusarregimentet ..	—
Fængselsinspektør ..	702	Fæstningsværkerne	—	Garden	—
Fængselskirker	—	Københavns	—	Garderobeforvalteren ..	—
Fængselskommissionen ..	—	Fødekommune	750	Garderobeforvaltersken ..	—
Fængselslæge	703	Fødevarer	—	Gardiners Ophængning ..	—
Fængselspræster	—	Fødsel	—	Garnisons- og Bataillonskirurger	—
Fængselselskaber	—	Fødsels- og Plejestiftelsen	—	Garnisonsmenighed,	—
Fængselsvæsenets Bestyrelse	—	Fødselsattester	758	-kirker	—
Fængselsvæsenets Overbestyrelse	—	Fødselsbrev	—	Garnisonspræster	—
Fængsler	—	Fødselsbrev	—	Garnisonsstederne	—
Fængslingskendelse ..	—	Fødselsbrev	—	Garnisonssygehuse	781
Færgefart	—	Fødselsbrev	—	Gartner	783
Færgelav	—	Fødselsbrev	—	Gartnøreksamen	784
Færgemand	704	Fødselsbrev	—	Garver	—
Færgemandsbaade	—	Fødselsbrev	—	Garveriafgift	786
Færgeskilt	—	Fødselsbrev	—	Garverier	—
Færgesteder	—	Fødselsbrev	—	Gasbelysning	—
Færgetakster	—	Fødselsbrev	—	Gasmestere	—
Færgevæsen	705	Fødselsbrev	—	Gasolje	787
I. Almind. Bestemm.	—	Fødselsbrev	—	Gastrisk Feber	—
		Fødselsbrev	—	Gasværker og Elektricitetsværker	—
		Fødselsbrev	—	Gave	790

	Side		Side		Side
Gaveindsamling	793	Generaldirektoratet for		Generalpostdirektøren	812
Gavle	794	Statsbanedriften . . .	808	Generalpostkassen . . .	—
Geburtsbrief	796	Generaldirektøren for		Generalprokurør	813
Gebyrer	—	Telegrafvæsenet . . .	809	Generalstaben	—
Gebyrfrihed	797	Generaldirektører . . .	—	Generaltolddirektøren.	815
Gebærder	—	Generaler	—	General - Toldkammer-	
Geder	—	Generalfeltmarskal . . .	—	og Kommercekolle-	
Gehejmearkivaren	—	Generalfelttøjmaster . .	—	gium	—
Gehejmearkivet	—	Generalfiskalen	—	General - Vejkommis-	
Gehejme-Etatsraad	798	Generalfuldmagt	—	sionen	816
Gehejme - Konferens-		Generalgouvernør	—	Genferkonventionen . .	—
raad	—	Generalia Forbryderes	—	Gennemkørseler og	
Gehejmeraader	799	General-Indkvarterings-		gange	—
Gehejmestatskonsejlet	—	kommissionen	810	Genpart	—
Gehejmestatsraad	—	Generalinspektøren for		Gentagelsesstraf	817
Gejstlige	—	Søartilleriet	—	Geologiske Undersø-	
Gejstlige Avktionsfor-		Generalinspektører . . .	—	gelsel	819
valtning	—	Generalintendanten . . .	—	Gerrighed	—
Gejstlige Brandsocie-		Generalkirkeinspek-		Gesandter — Gesandt-	
teter	—	tionskollegiet	—	skaber	820
Gejstlige Embeder	—	Generalkommandolæ-		Geschenk	822
Gejstlige Enkekasser	801	ger	—	Gesimser	—
Gejstl. Overformynderi	—	General-Kommissariats-		Gevaldiger	823
Gejstlige Skifteret	—	Kollegiet	—	Gevær	—
Gejstligheden — Gejst-		Generalkommission . . .	—	Geværfabrik	—
lige	—	Generalkonsuler	811	Geværkommission	—
Gejstl. beneficeret Gods	803	Generalkrigskommissa-		Giaftold	—
Gemaks - Ordinancer	—	riatet	—	Gibser	—
Gemme	—	Generalkrigskommis-		Gidsler	—
Genant	—	særer	—	Gift	—
Gendarmeri	—	General-Land-Økonomi-		Giftbøger	827
Gendarmerikorps	—	og Kommercekollegi-		Gigtkæder	—
Genealogiske og heral-		um	—	Gildebøsser	828
diske Selskab	805	General-Landets-Hav-		Gilder	—
General- eller Over-		nekommission	—	Gildesboer	—
krigsretter	—	General - Landvæsens-		Gildeshus	—
Generaladjutanter	—	Kollegium	812	Gildingering	—
Generaladjutantløjtnan-		General - Landvæsens		Gissurtiende — Statu-	
ter	806	Kommission	—	ten	—
Generaladmiral	—	General- eller Over-		Glacis	—
Generaladmiralløjtnant	—	krigsretterne	—	Glarmester	—
Generalangivelse	—	Generalkvartermeste-		Glasfabrik — Glasvær-	
Generalauditøren	—	ren	—	ker	829
Generaldecorat	807	General læge	—	Glashandlere	—
Generaldirektoratet for		General løjtnanter	—	Glyptotek, Ny Carls-	
Post- og Befordrings-		General-Magasin-Kon-		berg	—
væsenet	—	toret	—	Gnavspil	—
Generaldirektoratet for		Generalmajorer	—	God Mand	—
Skattevæsenet	—	Generalpostamtet	—	Godsforvaltere	—

	Side		Side		Side
Godsforvaltere og-eks- peditører ved Statsb.	830	Græsavktion	856	Gæsteri	892
Good Templar Orde- nen	—	Græsgangspenge	—	Gæstesked	898
Gouvernementssekreta- riaterne	—	Græsningstret — Græs- gang	—	Gæstgiveri og Krohold — Gæstgivere	—
Gouvernør	831	Græspenge	857	Gødning	896
Graaagaasen	838	Grøfter	—	Gødningsfabriker	898
Gradmaalingen	—	Grønland	859	Gødningsgruber	—
Grandestævne	—	Grønlandske Handel .	862	Gøl eller Gjel	—
Granskning	839	Grønhandel	—	Gørtler	—
Grave	—	Guardein	—	Gøs eller Gjes	—
Gravere	840	Gud	863	Haand	899
Gravfred	842	Gudelige Forsamlinger	—	Haandgerningsskoler og -undervisning	—
Gravhøje	—	Gudelig Brug	864	Haandlangere	—
Gravkammer	—	Gudenaas	—	Haandpant	—
Gravsted	—	Gudfader, -moder	—	Haandskrift	900
Gravstedsskøder	845	Gudsbespottelse	—	Haandværkerforenin- ger	—
Graver	—	Gudsdyrkelse	865	Haandværkerskoler	—
Grever	—	Gudstjeneste	—	Haanværks- og Fabrik- drift — Haandvær- kere og Fabrikanter	—
Grevskaber	—	Guinea	868	I. Fælles Bestemmel- ser	—
Grib — Gribejord	846	Guld og Sølv	—	II. Særlige Bestem- melser for Fabrik- drift og Fabrikant- er	910
Grindefangst	—	Guldslager	869	III. Særlige Bestem- melser om Haand- værksdrift og Haandværkere	—
Groshandel — Grosse- rere	847	Guldsmed	—	Haandværks- og Fa- briklav	920
Grossererskole	848	Guldtrækker	871	Haandværks- og Indu- stritælling	922
Grosserersocietet	—	Gule Feber	—	Haandværkslærlinge	—
Grovsmed	—	Gulve	—	Haandværksredskaber	923
Grubbeværks el. Gryn- kværnsafgiften	—	Gummier — Gummi- harpikser	872	Haandværkssvende	—
Grubekøder	849	Gylden	—	Haar	926
Grundbyrder	—	Gymnasium	—	Haarskærer	—
Grundejer	—	Gymnastik	—	Haarsækmider	927
Grundloven	—	Gymnastikinspektøren	877	Hakkelsekister	—
Grundlovsdagen	—	Gymnastiklærere	—	Halleindretningen	—
Grundlovsfest	850	Gymnastikprotokoller .	—	Hallekommissionen	—
Grundmur	—	Gymnastikskole, Hæ- rens	—	Halm	—
Grundskat	—	Gæld	—	Hals- og Haandsret	—
Grundtakst	852	Gældsarrest	878	Halsbind	—
Grundtakstjorder	855	Gældbogen	881		
Grus og Grusgrave	—	Gældsbreve	—		
Gryn	—	Gældsfængsel	883		
Grynkværnsafgift	—	Gældskommission	—		
Grænse	—	Gældssager, smaa	885		
Grænsegendarmeriet	—	Gærder	888		
Grænsetoldpolitikorp- set	—	Gærdesynsmand	—		
Grænsetoldvæsenet	—	Gærffabrik	—		
Græs, tørret og Græsfrø	856	Gærffabrikation	—		
		Gæstebud	—		
		Gæsteret — Gæsterets- sager	889		

	Side		Side		Side
Halshugning	927	Handelsskibe	969	stemmelser om	
Halsjern	—	Handelsskoler	—	Havne	992
Halvandenskillingsaf-	—	Handelssteder	—	VIII. Bestemmel-	
gift	—	Handelsstraktater	972	ser om enkelte	
Halvbrigadekrese	929	Handelsvarer	—	Havne og Skibs-	
Halve Købesummer	—	Handelsvægt	—	broer	993
Halvprocent-Arveafgif-	—	Handskemager	—	IX. I Vestindien . .	1006
ten	—	Handskemagersvendene	—	Havne- og Bropenge	—
Halvprocentafgift	—	St. Hans Afgift	—	Havneadministration	—
Halvtage	935	St. Hans Hospital	—	Havneafgifter	1007
Hammerslag	936	St. Hansdag	—	Havnebogholder	1014
Handel — Handlende	—	St. Hansredsel	—	Havnebygmester	—
I. Forskell. Bestem-	—	Harboeske Enkefruklo-	—	Havnefogeder	1015
melser	—	ster	—	Havnefyrr	1016
II. Handel og Skibs-	—	Harpikser	—	Havnekaptajn	1017
fart	944	Hartkorn	973	Havnekasse	—
A. Paa Island	—	Hartkornsattester	977	Havnekasserer	—
B. Paa Færøerne	946	Hartkornskatter	978	Havnekassererkonto-	
C. Paa de dansk-	—	Hasardkontrakter	—	ret	1018
vestindiske Øer	947	Hasardspil	—	Havnekommission	—
D. Paa Grønland	948	Hassagers Kollegium	979	Havnekomiteen i	
E. og F. Den dire-	—	Hatte	—	Helsingør	—
kte paa andre	—	Hattemager	—	Havnelodserier	—
Verdensdele, Øst-	—	Haugevæsenet	—	Havnemester	—
indien og Kina	949	Havarerede Varer	—	Havnepenge	1019
III. Bestemmelser	—	Havari	981	Havnepolitiet	—
vedrørende Han-	—	Havariberegning	—	Havneraad	—
delsforbindelsen med	—	Havaripenge	—	Havnespor	—
Udlandet	950	Havarister	982	Havneudvalg	1020
Handelsagenter	956	Havebruget	—	Hede- Mose- eller	
Handelsbetjente, -fuld-	—	Havebrugseksamen	—	Skovbrand	—
mægtige	—	Havebrugsskoler	—	Heder	—
Handelsbrug	957	Havekolonier	—	Hegn	1022
Handelsbøger	—	Haver	—	Hegnsmænd	—
Handelsfaktor	961	Havet	983	Hegnssynsmænd	1023
Handelsgødning	—	Havne- og Skibsbroer	—	Hegnsvæsenet	—
Handelsinspektører	—	I. Almindelige Be-	—	Hektografer	1027
Handelskommissionær	962	stemmelser	—	Helbefarenhed	—
Handelskonventioner	—	II. Havnen og Kana-	—	Helbred	—
Handelslav og andre	—	lerne i København	985	Helbredelsesanstalt	1028
Foreninger af Hand-	—	III. De kgl. Havne	989	Helgoland	—
lende	—	IV. De kommunale i	—	Helligbrøde	—
Handelslærlinge	963	Købstæderne	—	Helligdage	—
Handelsministeriet	—	V. De kommunale	—	Helligtrekongersdag	1035
Handelsmærker	—	uden for Købstæ-	—	Helmissesmad	—
Handelspladser	—	derne	992	Helsingør Hospital	—
Handelsregistre	969	VI. Private	—	Hemmeligfødende	—
Handelsrejsende	—	VII. Forskellige Be-	—	Hemmeligholdelse	1036
Handelssager	—		—		—

XVI

	Side		Side		Side
Henlæggelse	1037	Historisk-genealogi-		Hoboister	1071
Henrettelse—Henret-		ske Arkiv	1050	Hof- og Slotsmenig-	
tede	—	Hittebørn	—	heden	—
Herberge	1038	Hittefæ	—	Hof- og Stadsretten	—
Herbergerere — Her-		Hittegods	—	Hof- og Statskalender	—
bergeri	—	Hjarnø	1052	Hofapoteker	—
Herbergsteder, Her-		Hjelm	—	Hofbedemand	—
bergerhuse	—	Hjemforlovelse, Hjem-		Hofbygmester	—
Herlighed — Herlig-		sendelse af værne-		Hofchef	—
hedsejer	1039	pligtige—Hjemfor-		Hofdamer	—
Hermafrodit	—	lovede	—	Hoffet	—
Hernhutter	1040	Hjemforlovelsespas	1055	Hoffontænemester	1072
Herred	—	Hjemgift	—	Hofforskærere	—
Herredsfoged	—	Hjemløse fattige	—	Hofhaandværker	—
Herredsfuldmægtige	—	Hjemmedaab	—	Hofkunstner	—
Herredskassepenge	—	Hjemmel	—	Hofholdning	—
Herredsmøder — Her-		Hjemmevielse	—	Hofjunkere	—
redsudvalg	1041	Hjemrejsepenge	—	Hofjægermestere	—
Heredsprovster	—	Hjemsendelse	1056	Hofkavalerer	—
Herredsskriver	—	Hjemsendelse af Vær-		Hofkirurg	—
Herredsting	—	nepligtige	1065	Hofmarschal	—
Herredsveje	—	Hjemsendelsespas	—	Hofmedici	—
Hertug	—	Hjemskrivning	—	Hofmestere	—
Hertugdømmerne	—	Hjemsted	—	Hofmesterinder	1073
Hesseløen	1043	Hjemstedsattester	—	Hofpræst	—
Heste	—	Hjemstedsbeviser	—	Hofretten	—
Hesteavlforeninger	1045	Hjemvisning	1067	Hofsorg	—
Hestegang	—	Hjorte	1068	Holmen	—
Hestehaar	—	Hjul	—	Holmens Bro	—
Hestehandlere	—	Hjul- og Kærtmager	—	Holstensminde	—
Hestekraft	—	Hjul- og Kærtmager-		Holsten	—
Hestekød	—	svende	—	Homøpati	—
Hestemarkeder	—	Hjulmand — Hjulma-		Homiletisk Prøve	1074
Hestepassere	—	ger	—	Homiletiske Øvelser	—
Hesteskat	1046	Hjælp	—	Honorarer	—
Hesteskærere	1047	Hjælpeapoteker	1069	Hor	—
Hesteslagteri	1048	Hjælpedistriktsjorde-		Horebørn	—
Hestetalde	—	mødre	—	Hosekræmmere	1078
Himmel	—	Hjælpefond, Skolelæ-		Hospitaler	—
Hingste	—	reres	—	I. Alm. Bestemmel-	
Hingsteholdsforenin-		Hjælpekirker	—	ser	—
ger	1049	Hjælpelegsynsmænd	—	II. Enkelte Hospi-	
Hingsteskuer—Hing-		Hjælpepodser	—	taler	1080
steskuekommissioner	—	Hjælpe lærere	—	Hospitalsforstandere	1094
Hirschfænger	—	Hjælpepræster	—	Hospitalsinspektør	1095
Hirschholm	—	Hjælpefogeder	—	Hospitalskirker	—
Hirtsholmen	1050	Hjælpevaccinatører	—	Hospitalslemmer	—
Historiograf	—	Hjørnebygninger og		Hospitalslodder	—
		-grunde	—	Hospitalspræst	1096

	Side		Side		Side
Hospitalsskriver	1096	Huse, at	1126	Hyrekuske	1150
Hotel	—	Huse paa Landet	1127	Hædersgage	—
Hoved-, Skibs-, Regi- strerings- og Maa- lingskontoret	—	Husejer — Grundejer	1128	Hæderstegn	—
Hovedarkivet	—	Husfag	1130	Hæftelse	1152
Hovedbogholder ved Statsban.	1097	Husfiid	—	Hæleri	—
Hovedbøger	—	Husfiidsselskab	1131	Hændelse	—
Hovedgaarde — Ho- vedgaardstakst	—	Husfiidstidende	—	Hængning	1153
Hovedkasserer	1098	Husfreden	—	Hængte	—
Hovedkassererkontor, København	—	Husholderske paa Frederiks Hospital og Fødselsstiftelsen	—	Hæren	—
Hovedlandeveje	—	Husleje	1132	Hærinspektør	1168
Hovedlodsls Forbry- delse	—	Huslejegodtgørelse	—	Hærstyrke, dansk- vestindisk	1169
Hovedmænd	—	Huslejhjælp	—	Hærværk	1172
Hovedparcel—Hoved- parcellist	—	Huslov	—	Hæs	—
Hovedrevisor ved Statsbanen	—	Huslærere	—	Hævd	—
Hovedvagten	—	Husmandspenge	—	Hø og Halm	1174
Hoveri	—	Husmoder	—	Høafgift	—
Hovmod	1103	Husmænd	—	Høhoveri — Høhove- ripenge	—
Hovveje	—	Husnummer	1137	Højbro	—
Huder og Skind	—	Husnummering	1138	Højesteret	—
Hudsygdomme	—	Huspenge	—	Højesteretsadvokater	1179
Huer	—	Huskat	—	Højesteretsdomme	—
Hug og Slag	—	Husstand	—	Højesteretsagførere	—
Hulprojektiler	1104	Hustru	—	Højesteretsstævnin- ger	1182
Humleavl	—	Hustugt	1140	Højforræderi	—
Humlehandel	—	Hustømmermand	1141	Højhed	—
Hummerfangst	—	Husundersøgelse	—	Højmesse	—
Hunde	—	Husvilde	—	Højskoler	1183
Hundeafgift—Hunde- tegn	1106	Husvært	1144	Højtidsoffer	—
Hundegalskab	1111	Hval- og Robbfangst	—	Høkerhandel—Høke- re	—
Hundetegn	1112	Hvalfangst	—	Hønskolera	1185
Husarme	—	Hvedebrød	1145	Hønskræmmerlavet	—
Husarrest	—	Hvergarn	—	Hønspege	—
Husbond — Husfader	—	Hverving	—	Hør- og Hampegler	—
Husbondhold	1116	Hvervingspas	1147	Høravlingsinstitut	—
Husdyr	—	Hypnotisering	—	Hørere	—
Husdyrbrugskonsu- lenter	1126	Hypnotisme	—	Hørkræmmere	—
		Hypotekforening, jy- ske	—	Hørsholm	—
		Hypotekforeninger	—	Hæslet	—
		Hyrdebreve	—	Høst	—
		Hyrdehytter	—	Høstdag	1186
		Hylder	—	Høtold	1188
		Hyre	—		
		Hyrekontrakt	1150		

Casus, se Hændelse.

Candidati magisterii, se Magisterii candidati.

Carlsberg Fondet, se Stiftelser II 49 g.

Cellulosefabrik.

Ang. Arbejdet der paa Helligdagene og Grundlovsdagen, Bkg. Nr. 89, 28 Maj 1891 II k, o.

Cementbrænderi.

Hører til de for Sundheden farlige Næringsveje, om hvilke Bestemmelser findes i mange af de under Sundhedsvedtægter anførte lokale Vedtægter.

Cementfabrik.

Ang. Arbejdet der paa Helligdage og Grundlovsdagen, Bkg. Nr. 89, 28 Maj 1891 I d, II k.

Censorer.

1. Ved Universitetets Embedseksaminer ere faste Censorer udnævnte og de Lovbestemmelser, som paalægge bestemte Embedsmænd at deltage i Censuren, og som give særlige Regler for dette Hvervs Overdragelse og Udførelse foreløbig satte ud af Kraft, L. Nr. 55, 25 Marts 1871 § 9, Resl. 14 April 1871 (i M. T. B f. 1871 S. 133), Bkg. Nr. 81, 25 April 1871. Jfr. Eksamenkommission.

Følgende Bestemmelser om Censorer ved disse Eksaminer mærkes:

a. I Almindelighed, Fund. 7 Maj 1788 IV § 1, Rskr. 3 Oktbr. 1820.

b. Ved teologisk Eksamen, Resl. 12 Maj 1830, Bkg. 18 Maj 1847 § 4.

c. Ved juridisk Eksamen, Fr. 26 Jan. 1821 §§ 9 og 10, 30 Decbr. 1839 §§ 10, 11, 13 og 14, 28 Febr. 1845 § 27.

d. Ved den filologisk-historiske Eksamen, Adg. 2 Febr. 1849 § 9.

e. Ved den lægevidenskabelige Eksamen, Pl. 30 Jan. 1838 § 5.

f. Om dem, deres Forretninger, Vederlag m. v., L. Nr. 74, 12 April 1892 § 10.

g. Ved Skoleembedseksamen og Tillægseksamen efter Adg. Nr. 182, 25 Oktbr. 1883. Til Vederlag for dem er ansat en Sum, ibd. Jfr. Bkg. Nr. 37, 21 April 1884 §§ 3, 4, jfr. § 11.

h. De juridiske, medvirke efter de hidtil gældende Regler ved den juridiske Fællesprøve og ved den fuldstændige juridiske Eksamens 2den Del, Adg. Nr. 146, 26 Septbr. 1890 § 11.

i. De statsvidenskabelige, ligeledes ved statsvidenskabelig Embedseksamens 2den Del og ved økonomisk-statistisk Eksamen, Adg. Nr. 22, 20 Febr. 1892 § 10.

2. Ved de praktiske Prøver (homiletisk og kateketisk Prøve), Fund. 7 Maj 1788 IV § 11, Fr. 5 Oktbr. 1792 § 3, K. Prom. 27 Novbr. 1792, U. og Skoledir. Skr. 26 Maj 1821, 4 Septbr. 1830.

3. Ved Eksaminerne ved den polytekniske Lærestanstalt, Reglm. Nr. 148, 26 Juli 1894 § 14, jfr. Reglm. 22 Avg. 1860 § 25.

Ved Adgangseksamen i Matematik, Bkg. 1 Avg. 1857 § 4, jfr. fornævnte Reglm. Nr. 148, 1894 § 4.

4. Ved Eksamen i de lærde Skoler, Bkg. 13 Maj 1850 § 9 b Nr. 2—4. Jfr. U. og Skoledir. Skr. 23 Novbr. 1819. Om deres Antal m. v. mærkes Bkg. Nr. 86, 12 Maj 1891.

Ved Afgangseksamen, Adg. Nr. 124, 5 Avg. 1871 § 6.

Med Hensyn til samme kan om Reykjavik Skole mærkes Bkg. 12 Juli 1877 (Nr. 12 i Till. t. Lovt.) § 14. — Se Skoler I A 8 (ved de private Latinskoler).

5. Ved den farmaceutiske Eksamen, Anordn. Nr. 165, 21 Septbr. 1892 Nr. 14 i Slutn., 19, 25, 27—30, Bkg. Nr. 206, 14 Novbr. 1895, jfr. Adg. Nr. 138, 17 Novbr. 1882 II 6, 7.

6. Den tilkaldte Censor ved Tandlægeeksamen, om ham og hans Betaling, Regul. Nr. 45, 1 April 1889 §§ 9, 10, 13, 18, og om Censorerne i Almindelighed ved denne Eksamen §§ 15, 17. Jfr. M. T. B f. 1898 S. 513.

7. Ved Borgerskoleeksamen, Bkg. Nr. 31, 4 Marts 1891 Nr. 3, 6, 7.

8. Ved Statsseminarierne og anerkendte Privatseminarier, L. Nr. 37, 30 Marts 1894 §§ 6, 7.

Se i øvrigt Bestemmelserne om de enkelte Eksaminer og Prøver.

Censur og andre forebyggende Forholdsregler mod Pressens fri Brug kunne ingen Sinde paa ny indføres, Grl. 5 Juni 1849 § 91, 28 Juli 1866 § 86, Forfatnsl. 5 Jan. 1874 (Nr. 1 i Till. t. Lovt.) § 54 (f. Isl.), jfr. Koloniali. 27 Novbr. 1863 § 78.

Centner, et, er 100 Pd., L. 19 Febr. 1861 (S. 179) § 2, Adg. 17 Marts 1865 § 2 (f. Vest.), Fr. 1 Decbr. s. A. § 2 (f. Isl.).

Centralkassen, se Østersøiske Kompagni.

Centralkomiteen til Understøttelse af udkommanderede Land- og Søkrigeres Familier, de saarede og kvæstede og de faldnes efterladte. Ang. Tilbagelevering af den overordentlige Invalidefond til samme, L. Nr. 136, 20 Novbr. 1876 § 24.

Centrifugemælk, se Mælk—Mælkehandel 5 i Slutn.

Centrifuger, se Mejerier 2.

Ceremoniel—Ceremonier.

1. Ved Ordinationer, derom handler D. L. 2—3—2, 2—17—2. Jfr. Ordination.

2. Ved Gudstjenesten, derom handler D. L. 2—4—4. Jfr. Gudstjeneste.

3. Ved kirkelige Handlinger, derom handler D. L. 2—4—4, 2—5—1, 2—8—2. Jfr. de enkelte kirkelige Handlinger efter deres Benævnelse.

4. Ved den mosaiske Gudstjeneste:

a. Alt hvad der vedkommer Religionsceremoniellet i de mosaiske Trosbekenderes Synagoger er afsondret fra Repræsentanternes Forretninger og overladt enhver Synagoges Forstander i Forening og Overlæg med Præsten, Reglm. 29 Marts 1814 § 10.

b. Udgifter, som alene vedkomme Ceremoniellet, skal afholdes af den enkelte mosaiske Menigheds Lemmer efter indbyrdes Forening, § 12 ibd.

c. Ang. Affattelse af et kirkeligt Ceremoniel for det mosaiske Trossamfund, Ordre 20 Jan. 1818.

d. Præsten ved det mosaiske Trossamfund har at besvare mundtlig Spørgsmaal angaaende Ceremonialloven samt ellers at iagttage det fornødne med Hensyn til samme, Pl. 14 Oktbr. 1828 § 5.

5. Ved Lavene, ang. visse Ceremoniers Afskaffelse, Instr. 28 Avg. 1795 § 13, Fr. 21 Marts 1800 § 7 Nr. 2.

Se Kirkelige Handlinger.

Ceremonimester.

1. Ang. hans Rang, Bkg. 12 Avg. 1808 II Nr. 7. Jfr. Fr. 14 Oktbr. 1746 III Nr. 6.

2. Skal paase Overholdelsen af Anordningerne om Sørgedragt i Henseende til de Personer, som ere i Rangen og sig i Kbhvn. opholde og ved Hoffet gøre Opvarnting, Reglm. 14 April 1752 § 13.

Se Overceremonimester.

Certifikater, se Nationalitets- og Registreringscertifikat. Skibscertifikater. Skippercertifikater.

Certeparti eller Fragtbrev.

1. Ang. sammes Oprettelse, D. L. 4—2—2, og Betydning 4—2—1 og 3, 4—3—12, Konv. 2 April 1850 § 246.

2. Som findes om Bord paa nevtrale Skibe, anses af Frankrig som ugyldigt, naar det ej er underskrevet, Kom. Koll. Prom. 18 Septbr. 1779.

3. Skal, for saa vidt det er oprettet, findes om Bord paa Skibet, Fr. 4 Maj 1803 § 9, Reglm. 28 Marts 1810 § 10 f, Pl. 9 April s. A. § 9, jfr. Fr. 30 Juli 1756 § 12 Nr. 2. Se Fr. 25 Juni 1869 § 2 (f. Isl.), Adg. 8 Septbr. 1871 § 2 (Nr. 16 i Till. t. Lovt. — f. Vest.).

4. Stemples som Gælds brev, L. 19 Febr. 1861 § 42, jfr. L. Nr. 30, 21 Marts 1874 § 3.

5. Ved Befragtning skal der oprettes skriftlig Kontrakt (Certeparti), naar nogen af Parterne begærer det, Sølov Nr. 56, 1 April 1892 § 109, jfr. om Befragtnings- eller Fragtkontrakter §§ 111, 112, 126—29, 132, 141, 144, 159, 161, 162, 169 samt (om ældre Bestemmelsers Ophævelse) 315.

Cession, se Transport.

Chargés d'affaires, se Gesandter—Gesandtskaber.

Charlottenborg Slot benyttes af Kunstakademiet, Rskr. 14 Febr. 1781 § 2, Fund. 28 Juli 1814 §§ 107, 111, Kdg. 30 Maj 1849 § 3, og er afleveret til Kirke- og Undervisningsministeriets Bestyrelse, Bkg. 27 Juni 1849 § 6.

Se Akademi II 1, 6te Stykke. Pastorater 439 V hh.

Charlottenlund.

Ang. Optrædelsen i Kronemønt af Passagepengene ved Ind- og Udkørselen fra Strandvejen, Bkg. Nr. 171, 19 Decbr. 1874 (den deri nævnte Bkg. 25 April 1850 findes i Till. t. U. L. f. 1874). Jfr. om Militæres Fritagelse for Bompenges Erlæggelse. Bompenge B 3 i Slutn.

Se Forstbotanisk Have. Skove II 15. Slotte 5.

Chauseepenge omtales i Pl. 8 Oktbr. 1835, Fr. 29 Septbr. 1841 § 17 a.

Chauseer.

1. Ved Fr. 13 Decbr. 1793 § 5 var det bestemt, at Hovedlandevejene skulde konstrueres og vedligeholdes som Chauseer, jfr. Resl. 18 Marts 1818, men denne Bestemmelse er ophævet ved L. 21 Juni 1867 § 18.

2. At de mindre Landeveje og Bivejene ikke behøvede at konstrueres som Chauseer, Fr. 13 Decbr. 1793 § 6, Rtk. Cirk. 4 Maj 1819 § 2, L. 21 Juni 1867 § 18.

Checks. Om Checks og andre Sigtanvisninger, L. Nr. 58, 23 April 1897.

Chokolade, se Indførselstold 21. Udførselsgodtgørelse 9.

Chokoladefabrikant, se Medicinalvarer l c.

Christian den Femtes danske Lov. Udkastet stadfæstet ved Bef. 3 Jan. 1682, Fortalen dateret 15 April 1683, og Loven bekendtgjort ved Fr. 23 Juni s. A.

Jfr. ang. dens Udarbejdelse, Bef. 26 Jan., Rskr. 10 og 25 (to) Febr., 17 Marts, 8 og 15 (to) Juli, 3 og 21 Avg., 21 og 22 Oktbr., » Decbr. (S. 67) 1661, 3 Maj og 16 Novbr. 1662, 23 Febr., 1 og 7 Marts, 25 April, 21 Decbr. 1663, 1 Oktbr. 1664 (to), 23 Febr. og 24 April 1666, 8 og 18 Marts 1667, 9 Septbr. og 8 Novbr. 1671, 9 Avg. og 24 Septbr. 1672, 24 Febr. 1673, 31 Marts 1674, 16 April 1681, og ang. dens Trykning og Oversættelse paa Latin, Priv. 20 Decbr. 1681, Approb. 3 Jan. 1682, Rskr. 13 og 23 Febr. 1683, 6 Maj 1684, 18 Decbr. 1694, Bev. 7 Avg. 1697.

Jfr. ang. en Revision af samme (og af den norske Lov), K. Skr. 7 Novbr. 1733, Rskr. 11 Oktbr. 1737, 9 Jan. og 9 Oktbr. (i Reskriptsaml. 1ste Del) 1739, 22 Juli og 5 Avg. 1740, 5 Jan. 1742 (to), 25 Jan. 1743 (fire), 15 Febr. s. A. (i Reskriptsaml. 1ste Del), 31 Juli 1744, 22 Jan. 1745, 23 April, 25 Novbr. (seks), 2, 9, 16 og 23 Decbr. 1746, 12 Maj 1747, Instr. 22 Septbr. s. A., Rskr. 8 og 29 Decbr. 1752, 5, 12 og 19 Jan., 16 Febr., 16 Novbr. 1753, 21 Novbr. 1755, 23 Jan., 11 og 28 Maj 1756, 18 Febr. og 24 Juni 1757, 20 Oktbr. 1758 (to), 29 Marts og 18 Maj 1759, 7 Novbr. 1760.

Christian den Femtes norske Lov.

1. Er gældende paa Færøerne, Rskr. 12 Maj 1688, Fr. 30 Maj 1691 §§ 12, 14.

En stor Del af sammes Straffebestemmelser ere hævede ved Straffelovens §§ 308, 309.

2. Ang dens Anvendelse paa Island.

a. Ang. Affattelse af en ny islandsk Lovbog efter samme,

Rskr. 14 April 1688, 2 Maj 1732, 19 Febr. 1734, 7 Maj 1735, 16 Maj 1760 (se fornemlig § 6), 18 April 1761, 13 Juli 1764, 7 Marts 1766, 18 Maj 1767, 6 Juni 1800, samt særlig ang. en Bearbejdelse af Lovens 2den Bog, Rskr. 14 April 1688, 29 Maj 1719, 9 Juni 1721, 12 Maj 1727 (to), 23 April 1728, 31 Decbr. 1762, 3 Juni 1763 (to). Jfr. derimod senere Resl. 29 Marts 1826.

b. Til den maa tages Hensyn i »arbitrære Kendelser«, Rskr. 19 Febr. 1734.

c. Af den er til Island udvidet Bestemmelserne om:

1) Formaliteten og Processernes Form, Rskr. 2 Maj 1732, Fr. 11 Juli 1800 §§ 4, 11, 20, jfr. Rskr. 7 Maj 1735, 24 Jan. 1738, 2 Juni 1747 og Fr. 13 Juni 1787 II § 21 (ang. Søretssager), Rskr. 5 April 1748 (ang. Delinkventsager). Jfr. dog nu Fr. 11 Juli 1800 § 16 og Fr. 15 Avg. 1832.

Ifølge Rskr. 2 Maj 1732 maa de for Norge før 1814 udkomne Anordninger om Formaliteten og Rettergangsmaaden, følgelig ogsaa Fr. 4 Oktbr. 1799, være anvendelige paa Island, K. Cirk. 13 April 1822.

2) Drabs- og Tyvssager, Rskr. 19 Febr. 1734, jfr. Rskr. 11 Juli 1755. Ophævet ved Fr. 24 Jan. 1838.

3) Arv, Arvefølge og Arvs Deling, Rskr. 17 Febr. 1769, fr. K. Cirk. 6 Oktbr. 1832 (ang. Førlovspenge). Jfr. Rskr. 15 Maj 1711. Se nu Fr. 25 Septbr. 1850.

4) Vekselretten, Fr. 17 Novbr. 1786 § 17, 13 Juni 1787 II § 20. Ophævet ved Fr. 18 Maj 1825, jfr. K. Skr. 17 Marts 1827.

d. At den ogsaa i andre Materier er anset anvendelig paa Island, ses af Rskr. 29 Maj 1719, 3 Juni 1763, 26 Juni 1782 §§ 3, 4, Fr. 18 Juni 1784 § 19, 22 Juli 1791. Jfr. Rskr. 28 Marts 1776.

3. En af samme i Gehejmearkivet beroende Afskrift kan udleveres til Norge, Resl. 19 Marts 1823.

Christians Plejehus. Til de offentlige Forsørgelsesindretninger, som fra Militæretaten sættes i Forbindelse med de civile, hører Landetatens saa kaldte Depot og den dermed forbundne Adgang til Christians Plejehus, Plan 1 Juli 1799 § 54.

At dets Depot agtes nedlagt, se M. T. B f. 1871 S. 481 Nr. 3 a. Jfr. Vedt. 30 Decbr. 1857 § 3.

Christiansborg Slot. Ang. dets Genopførelse, Bef. 4 Maj 1803. Jfr. Resl. 25 Maj 1804, 17 Oktbr. 1817.

Om Tilvejebringelsen af Tegninger og Overslag til dets Gen-

opførelse, L. Nr. 56, 1 April 1887 smh. med L. Nr. 194, 28 Decbr. s. A., jfr. Indbydelse til Konkurrence i M. T. B f. 1887 S. 355—56.

Se Akter 2 (ang. nogle brændte Højesteretsprotokoller). Kongelige Bygninger. Slotte 6.

Christiansdorer, se Møntvæsen 4 g.

Christianshavn skal henhøre under Københavns Magistrat og Jurisdiktion, Fr. og Rskr. 15 Oktbr. 1674, Ob. Br. 31 Jan. 1685.

Christianshavns Vold og Enveloppe, til samme er Københavns Politis Myndighed i Henhold til L. 11 Febr. 1863 § 1 udvidet ved Pl. 9 Avg. 1864, jfr. Till. t. Politivedt. Nr. 126, 22 Juni 1883 § 1.

Ingen maa uden Kommandantskabets Tilladelse køre gennem Christianshavns Enveloppe mellem Langebro og Amagerbro, Till. til Politivedt. Nr. 126, 22 Juni 1883 § 3.

Om Militæretatens Ejendomsret over Voldgade og Opførelse af Bygninger der, Krigs M. Skr. 25 Oktbr. 1876 (M. R.).

Se Demarkationslinjen 10, 11.

Christiansø.

1. Ang. Opførelsen af et Arresthus der, Resl. 17 Marts 1824. Jfr. Resl. 15 Novbr. 1826.

2. Er nedlagt som Fæstning, men dens Havn skal vedligeholdes paa Statens Bekostning som Nødhavn, og dens Lodseri og Fyr samt en militær Besætning bibeholdes, Resl. 2 Maj 1855.

3. Jurisdiktionsforholdene der ere ordnede ved Lov 21 Jan. 1857.

Se Fattiges Kasse C 15. Forsørgelsessted G. Havne VIII 12. Havneafgifter E 8. Lodsvæsen B 9. Pastorater 111. Skoler I A 7 k (Adgang til Skolebeneficier). Tingdag B 10.

Ciderfabrikant, se Brændevinsbrændere 14.

Cigar- og Tobaksfabriker.

1. I København. Bestemmelser ang. Orden og Renlighed i disse Fabriker ere givne ved Tillæg til Sundhedsvedtægten af 26 Oktbr. 1860 i Bkg. Nr. 133, 7 Novbr. 1876. Denne Bkg. er fremdeles gældende, Bkg. Nr. 78, 15 Juni 1886 § 75.

2. Forskellige nærmere angivne Regler skulle ifølge Sundhedsvedtægterne komme til Anvendelse paa disse Fabriker i:

a. Aalborg, Bkg. Nr. 112, 15 Oktbr. 1878 § 32, Bkg. Nr. 133, 1 Avg. 1885 § 33.

b. Aarhus, Bkg. Nr. 86, 13 Avg. 1878 § 59, Bkg. Nr. 13, 15 Jan. 1887 § 83.

- c. Assens, Bkg. Nr. 65, 29 Juni 1877, Bkg. Nr. 223, 21 Oktbr. 1885 §§ 57—67.
- d. Brøndshøj-Rødovre Kommune, Bkg. Nr. 157, 24 Avg. 1885 § 19.
- e. Faaborg, Bkg. Nr. 81, 15 Avg. 1877.
- f. Fredericia, Bkg. Nr. 144, 19 Avg. 1885 § 57 (nævner dog kun Tobaksfabriker).
- g. Frederiksberg, Bkg. Nr. 6, 15 Jan. 1883 § 26.
- h. Grenaa, Bkg. Nr. 108, 4 Septbr. 1886 § 55.
- i. Helsingør, Bkg. Nr. 47, 18 Maj 1877, Bkg. Nr. 115, 6 Juli 1885 § 39.
- k. Herning, Bkg. Nr. 41, 19 Novbr. 1897 § 49.
- l. Hillerød, Bkg. Nr. 75, 19 Juli 1877.
- m. Hjørring, Bkg. Nr. 193, 8 Avg. 1893 § 44.
- n. Hobro, Bkg. Nr. 74, 19 Juli 1877, Bkg. Nr. 210, 12 Oktbr. 1885 § 68.
- o. Holbæk, Bkg. Nr. 118, 22 Juli 1881 § 40.
- p. Holstebro, Bkg. Nr. 119, 28 Novbr. 1878 §§ 49—59, Bkg. Nr. 141, 5 Septbr. 1891 §§ 49—59.
- r. Horsens, Bkg. Nr. 133, 26 Avg. 1881 § 64.
- s. Hvidovre Sogn, Bkg. Nr. 252, 8 Decbr. 1885 § 24.
- t. Kallundborg, Bkg. Nr. 185, 24 Juli 1893 § 53, jfr. Bkg. Nr. 135, 28 Decbr. 1878.
- u. Kolding, Bkg. Nr. 81, 15 Avg. 1877, Bkg. Nr. 2, 5 Jan. 1889 § 51.
- v. Korsør, Bkg. Nr. 95, 14 Septbr. 1877, Bkg. Nr. 81, 27 Maj 1885 § 31.
- x. Køge, Bkg. Nr. 8, 24 Jan. 1878.
- y. Middelfart, Bkg. Nr. 72, 6 Juli 1877.
- z. Nakskov, Bkg. Nr. 106, 22 Oktbr. 1877, Bkg. Nr. 54, 22 Oktbr. 1896 §§ 37—42.
- æ. Nibe, Bkg. Nr. 111, 30 Decbr. 1880.
- ø. Nykøbing paa Falster, Bkg. Nr. 40, 16 April 1877. Er bortfaldet ved den ny Sundhedsvedtægt i Bkg. Nr. 4, 14 Jan. 1885, der ikke indeholder tilsvarende Bestemmelser.
- aa. Nykøbing paa Mors, Bkg. Nr. 95, 14 Septbr. 1877, Bkg. Nr. 102, 13 Juni 1892 § 36.
- bb. Nysted, Bkg. Nr. 27, 27 Avg. 1898 § 25.
- cc. Næstved, Bkg. Nr. 164, 30 Decbr. 1880 § 29.
- dd. Odense, Bkg. Nr. 54, 7 Maj 1880 § 66.
- ee. Præstø, Bkg. Nr. 65, 29 Juni 1877, Bkg. Nr. 143, 19 Avg. 1885 § 41.

ff. Randers, Bkg. Nr. 149, 31 Decbr. 1882 § 40, jfr. Bkg. Nr. 47, 18 Maj 1877, Bkg. Nr. 20, 1 April 1896 § 40.

gg. Ringkøbing, Bkg. Nr. 127, 13 Decbr. 1879 §§ 49—59, Bkg. Nr. 31, 19 Marts 1888 §§ 49—59.

hh. Ringsted, Bkg. Nr. 40, 16 April 1877, Bkg. Nr. 70, 29 Juli 1884 § 35.

ii. Roskilde, Bkg. Nr. 8, 24 Jan. 1878, Bkg. Nr. 11, 24 Jan. 1894 § 53.

kk. Rødby, Bkg. Nr. 281, 22 Decbr. 1893 § 27.

ll. Røerne, Bkg. Nr. 40, 16 April 1877, Bkg. Nr. 167, 4 Novbr. 1887 § 26.

mm. Silkeborg, Bkg. Nr. 170, 7 Novbr. 1887 § 54.

nn. Skanderborg, Bkg. Nr. 4, 11 Jan. 1886 § 28.

oo. Skive, Bkg. Nr. 66, 29 Juni 1877, Bkg. Nr. 162, 29 Avg. 1885 § 45, Bkg. Nr. 19, 24 Febr. 1894 § 47.

pp. Slagelse, Bkg. Nr. 47, 18 Maj 1877, Bkg. Nr. 48, 31 Marts 1886 § 51.

rr. Sorø, Bkg. Nr. 184, 24 Juli 1893 § 46, 2det Stykke.

ss. Stege, Bkg. Nr. 51, 28 Maj 1877, Bkg. Nr. 230, 28 Septbr. 1893 § 33.

tt. Storehedinge, Bkg. Nr. 51, 28 Maj 1877.

uu. Struer, Bkg. Nr. 34, 28 Avg. 1897 § 37.

vv. Svendborg, Bkg. Nr. 64, 29 Juni 1877, Bkg. Nr. 201, 10 Oktbr. 1885 § 48.

xx. Sundby Kommune, Bkg. Nr. 41, 2 Decbr. 1898 § 65.

yy. Tisted, Bkg. Nr. 95, 14 Septbr. 1877, Bkg. Nr. 16, 10 Febr. 1886 § 28.

zz. Vejle, Bkg. Nr. 41, 16 April 1877, Bkg. Nr. 45, 10 April 1894 § 47.

ææ. Viborg, Bkg. Nr. 66, 29 Juni 1877, Bkg. Nr. 122, 30 Oktbr. 1886 § 59.

øø. Vordingborg, Bkg. Nr. 65, 29 Juni 1877.

aaa. Ærøskøbing, Bkg. Nr. 125, 15 Maj 1893 § 29.

Se ogsaa Smitsom og epidemisk Sygdom I 33 (ang. Forfærdigelsen af Cigarer).

Cigarer, se Indførselstold 25 B (Island).

Cigarfabrikant (Cigarmager).

1. Borgerskab som saadan omtales i K. Skr. 28 Avg. 1824, 23 Avg. 1825, jfr. Pl. 11 April 1842.

2. Næring som saadan er bunden overalt, Vedtægter i M. T. B f. 1898 S. 171 ff.

3. Ang. at Betegnelsen Cigarfabrikant og Cigarmager i de for-

skellige Vedtægter om bunden Næring betragtes som ensbetydende, samt at denne Virksomhed, selv om den udøves paa haandværksmæssig Maade, i næringsretlig Henseende henregnes til Fabriksvirksomhed, hvorfor Næringsbevis herpaa uden særlig Dispensation kan forenes med Næringsbevis paa Handel, Ind. M. Skr. Nr. 276, 17 Decbr. 1898.

Cikoriefabrik.

1. Se for København Sundhedsvedtægt i Bkg. Nr. 78, 15 Juni 1886 § 20.

2. Ang. Arbejdet der paa Helligdage og Grundlovsdagen, Bkg. Nr. 89, 28 Maj 1891 II k.

3. Hører til de for Sundheden skadelige Næringsbrug, om hvilke Bestemmelser ere givne i adskillige af de under Sundhedsvedtægter anførte lokale Vedtægter.

Cinders. Ang. Handel dermed, se Jernstøber 3.

Cindersfabrik. Ang. Arbejdet der paa Helligdage og Grundlovsdagen, Bkg. Nr. 89, 28 Maj 1891 II a.

Cirkulærbreve.

1. Naar de forkomme eller ikke besørges, kan Amtmanden diktere den skyldige en Bøde paa ikke over 2 Rdl., Rskr. 27 Avg. 1784 (Jylland), 3 Juni 1785 (Sjælland), 31 Avg. 1792 (Fyen, Lolland og Falster), jfr. K. Prom. 15 Oktbr. 1785. Jfr. Rtk. Prom. 6 Marts 1779 (i Reskriptsaml. 1ste Del).

Rskr. 3 Juni 1785 er ved Resl. 18 Decbr. 1822 og Rskr. 3 Jan. 1823 udvidet til Island, jfr. Rskr. 26 Juni 1782 § 2 (ang. gejstlige Cirkulærbreve).

2. Derpaa maa intet andet tegnes, end hvad der hører til Sagen, K. Prom. 20 Febr. 1813.

3. Ang. deres Besørgelse, se Brevbæring.

Citadellet Frederikshavn (i Kbhvn.).

1. Skal henhøre under Hof- og Stadsretten paa samme Maade som de øvrige militære Jurisdiktioner i Kbhvn., Rskr. 18 Oktbr. 1780.

2. I sammes Krudt- eller Fangetaarne kunde oprørske Tugthusfanger midlertidig hensættes, K. Skr. 10 Febr. 1825, 29 Novbr. 1836.

Hvilke Fanger da kom under Kommandantskabets Jurisdiktion, Gen. Kom. Koll. Skr. 28 Jan. 1837.

3. Slavefængselet samme Steds nedlægges, Intend. Skr. 4 Septbr. 1854 (M. R.).

4. Ang. Vandforsyningen i samme, L. 30 Novbr. 1857 § 5 (S. 302), jfr. L. 20 Avg. 1853 § 5.

5. Københavns Politis Myndighed er i Henhold til L. 11 Febr. 1863 § 1 udvidet til dets Glacis, Udenværker og Esplanaden, Till. t. Politivedt. Nr. 126, 22 Juni 1883 § 1, jfr. Pl. 9 Avg. 1864.

6. Københavns Kommune skal drage Omsorg for, at dets Grave holdes i samme Vandhøjde som hidtil, og for at der føres rindende Vand der igennem, Kontrakt 29 Oktbr. 1869 § 5.

7. Ang. Anvendelse af L. Nr. 57, 25 Marts 1872 om Brugen af Kirkerne paa Kirken i Citadellet, Lovens § 13.

8. Ang. Afgivelse af en Del af Esplanaden til en engelsk Kirke, Krigs M. Skr. 3 Septbr. 1884 (M. R.).

9. Tilladelse til Opførelse af en Konditorpavillon i Graven, Krigs M. Skr. 1 Novbr. 1884 (M. R.).

10. Overenskomst med Københavns Havnevæsen ang. en Opfyldning af det flakke Vand udfor sammes Grund Nord for Huths Batteri, Krigs M. Skr. 22 Jan. 1885 (M. R.).

11. Bestemmelser for sammes Fattigkasse 20 Juni 1887 (M. R.).

12. Ang. Anlæg derigennem af en lukket Forbindelsesvej til Frihavnen, L. Nr. 44, 11 Marts 1891 § 1.

13. Overenskomst mellem Københavns Kommune og Havneforvaltning om Kommunens Overtagelse af Parkanlægene paa den østlige Del af Citadellets Vold m. m., Approb. 11 Maj 1894 (i Supplm. t. den lille Lovsaml.).

Se Bygningsvæsen 1. Embedsbolig 2 a. Kirkepatron 2 i. Kommandant 2. Pastorater 439 G. Salmebog 11.

Civil-militære Embedsmænd og Officierer.

1. Rejsetilladelser for dem til Udlandet meddeles af Kongen, Kdg. 15 Decbr. 1865 (i Reskriptsaml.).

2. Ang. hvorledes de straffes, militær Straffel. Nr. 68, 7 Maj 1881 §§ 41, 48, 57, og om Straffemyndighed uden Dom over dem, Adg. Nr. 95, 20 Juni s. A. § 13, Nr. 96 af s. D. § 12, Nr. 100 af s. D. § 17.

3. De Officierer i Hæren, hvem højere Rang ikke særlig er tillagt, have Rang i 8de Klasse Nr. 3, Resl. Nr. 202, 6 Novbr. 1882.

4. Om deres Rangering indbyrdes og i Forhold til Officererne, Resl. Nr. 224, 28 s. M. Herved bortfalder de to Resolutioner af 18 Marts 1870 (der findes i Till. t. U. L. f. 1876 S. 585). Jfr. Resol. Nr. 103, 20 Maj 1874.

Se Avditører. Intendanten. Militær Jurisdiktion A 4, E 6 b. Militære 3 b (om Arrest) 4 e (ang. deres Skattepligt) og 9 i (deres Ægteskab). Militært Dyrlægekorps. Militært Lægekorps. Uniform 3 c, d, i, l, t, u, 4 g.

Civilingeniør.

1. Ang. Undervisning og Eksaminer ved den polytekniske Læreanstalt for Fabrik-, Maskin- og Bygningsingeniører, Reglm. Nr. 148, 26 Juli 1894 I § 7, III A—C, jfr. det tidligere Reglm. 22 Avg. 1860 §§ 17, 23 ff.

2. I Vestindien gives et Borgerskab som saadan, Adg. 6 Septbr. 1853 (i Till. t. Lovsaml. f. 1854) § 15.

3. Ang. Ansættelse af en saadan paa St. Thomas, Adg. 21 Oktbr. 1871 (Nr. 19 i Till. t. Lovt.), hvilken Adg. dog er hævet, Adg. 15 Marts 1878 (Nr. 5 ibd.).

Se Ingeniører. Nivellement, 2det Stykke.

Civillisten.

1. Omhandles i Grl. 28 Juli 1866 § 9.

2. Den nuværende Konges, L. 17 Decbr. 1863, jfr. ang. Henlæggelse derunder af et Palæ paa Amalienborg, L. 31 Marts 1864, samt af Eremitagen og Vaskeribygningen til Rosenborg Slot, Finantsl. Nr. 64, 23 Maj 1873 § 19 (S. 164).

3. Udbetales maanedsviis og forud, L. 30 Juni 1850 § 1, jfr. L. 17 Decbr. 1863 § 1.

4. Ang. Udredelse af Pensioner deraf, L. 5 Jan. 1851 § 2, 24 Febr. 1858 § 2. Jfr. L. 17 Decbr. 1863, 27 Marts 1866.

5. Dens Bidrag til Fattigvæsenet i København bortfalder, Resl. 11 April 1856.

6. Ang. det dertil overlade Statsinventarium, Resl. 7 Jan. 1862, L. 17 Decbr. 1863 § 3, jfr. Kdg. 30 Maj 1849 § 8.

7. Regler for Fordelingen af Vedligeholdelsesudgifter ved de dertil overlade, Statskassen tilhørende Ejendomme, L. 17 Decbr. 1863 § 2, Resl. 8 Decbr. 1866 (D. T. S. 1093).

8. Sager vedrørende dens Mellemværende med Statskassen sortere under Indenrigsministeriet, Bkg. 27 Marts 1865 § 4, 31 s. M. § 2.

9. Var fritaget for Erlæggelse af Indkomstskat efter L. 2 Juli 1870, sammes § 6.

Se Kongen 17 (Erstatning for Portofriheds Ophør). Pastorater 439 U (Slotsmenigheden) c.

Claude Rosets Stiftelse, se Stiftelser II 49 l.

Collegium medicum, se Borks Kollegium.

Collegium medicum eller Medicinsk Kollegium blev ifølge Rskr. 13 Maj 1803 afløst af det nuværende Sundhedskollegium. De samme vedrørende Bestemmelser, der fremdeles kunne have nogen Interesse, findes under Sundhedskollegiet og de øvrige enkelte Artikler. Jfr. fremdeles Rskr. 28 Juni 1737, 5 Febr.

1740, Rskr. og Fr. 9 April 1740, Pl. 6 Maj 1743 § 6, Rskr. 10 Marts og 9 Juni 1752, 31 Jan. 1755.

Colloqvium, ang. Tilladelse for en Person til at stedes dertil i Stedet for at underkaste sig den fuldstændige juridiske Eksamens mundtlige Del, Resl. 17 Oktbr. 1823 (i Till. t. Reskriptsaml. f. 1823).

Corpus delicti.

1. Naar en Misgerning er begaaet, skal det efterforskes, om der findes Kendsgerning eller corpus delicti i Sagen, Fr. 21 Maj 1751 § 2. Se Drab 3.

2. Som saadant skal i Forgiftningstilfælde i Retten fremstilles det giftige contentum, som efter anstillet Prøve maatte være tilovers, Instr. 4 Marts 1818 § 13 (to — i Lovsaml.), 25 Febr. 1824 (f. Isl.) § 13 (to — i Reskriptsaml.).

3. Genstande, der ere frembragte ved en Forbrydelse eller have været brugte eller bestemte til dennes Udførelse, kunne, naar det i det offentliges Interesse findes nødvendigt, ved Dom konfiskeres, L. 10 Febr. 1866 § 34, 25 Juni 1869 (f. Isl.) § 35.

Curatores bonorum, se Kurator III.

Crimen bestialitatis, se Omgængelse mod Naturen.

Cykler.

1. Tillæg til Politivedtægten for København af 22 Juni 1883, 1ste Afsnit, 4de Kapitel ang. Kørsel med Cykler og lignende Befordringsmidler, Nr. 105, 4 Avg. 1896.

2. Bestemmelser herom for Frederiksberg, Tillæg til Politivedtægten 9 Oktbr. 1896 (i Damkjer og Kretz, Realregister over Love og Reskripter III S. 59).

Daab.

1. Skal ordentligvis forrettes i Kirken og af vedkommende Præst, D. L. 2—5—1, 2, Fr. 30 Maj 1828 § 2, jfr. Kirkerit. 25 Juli 1685 Kap. 2 Art. 1.

Kan, naar Kirken er under Reparation, foretages i Sakristiet eller i en Nabokirke, K. og U. M. Skr. 22 Septbr. 1862 ad 3 (G. R.).

Forandring i Ritualet, Bkg. Nr. 30, 9 Febr. 1895, jfr. Resol. 9 Jan. s. A. (G. R.), K. og U. M. Cirk. 25 Febr. s. A. (G. R.), do. Nr. 65, 7 Maj s. A.

Se nedenfor 31.

2. Hjemmedaab og Daabens Publikation i Kirken.

a. Maa foretages, naar Barnet formedelst bevisligt Sygdomstilfælde kunde være Fare undergivet ved at føres til Kirke, Fr. 30 Maj 1828 § 2, jfr. D. L. 2—5—2, Kirkerit. 25 Juli 1685 Kap. 2 Art. 2, Fr. 19 Marts 1745, 27 Juli 1771.

Ang. Beviset for Barnets Svaghed, naar Hjemmedaab attraas, K. Skr. 16 Septbr. 1828 ad 1, 2 Decbr. 1828 ad 1, 15 Avg. 1829 ad 1.

b. Ang. af hvem Hjemmedaab maa forrettes, Fr. 30 Maj 1828 §§ 3, 7, Rskr. 6 April 1831 § 5 b (f. Vest.), jfr. D. L. 2—8—8, Kirkerit. 25 Juli 1685 Kap. 2 Art. 1, Rskr. 26 April 1754 § 7, K. Prom. 26 Novbr. 1785, Kanc. Cirk. 3 Maj 1836 § 12.

c. Ang. at Præsten skal foretage Hjemmedaab, saa snart han kan, og at dertil tilkommer ham Befordring, Fr. 30 Maj 1828 § 15, K. og U. M. Skr. 28 Decbr. 1858, 18 Juni 1866 (G. R.).

Ang. hvem der skal skaffe ham Befordring til uformuende, der dog ikke ere under Fattigforsørgelse, K. og U. M. Skr. 23 Decbr. 1861.

d. Ang. hvorledes Hjemmedaab foretages, og at der derved skal være Vidner til Stede, Kirkerit. 25 Juli 1685 Kap. 2 Art. 1, Fr. 30 Maj 1828 § 4, jfr. § 7, K. Skr. 28 April 1835 ad 1.

Ang. hvor vidt Daabspagten bør udelades ved Hjemmedaab, K. Skr. 19 Marts 1846.

e. Ang. Anmeldelse om Hjemmedaab for vedkommende Sognepræst og Kirkebetjent, Fr. 30 Maj 1828 §§ 7, 8, Rskr. 6 April 1831 § 5 d (f. Vest.), 27 April 1832 § 2 a (f. Færø.).

Disse Bestemmelser staa endnu ved Magt, K. og U. M. Skr. 5 Maj 1862 ad 2 og 3 (G. R.).

f. Ang. Hjemmedaabs Stadfæstelse i Kirken, og at Hjemmedøbte ikke skulle døbes igen, D. L. 2—5—8, 9, Kirkerit. 25 Juli 1685 Kap. 2 Art. 2.

Ang. hvorledes Præsten skaffer sig Vished om, at Barnet er kristelig døbt, K. Skr. 16 Septbr. 1828 ad 2.

Ang. at Børn, der ere døbt i den Grunnetske Frimenighed, maa betragtes som hjemmedøbte, og deres Daab stadfæstes i Folkekirken, K. og U. M. Skr. 5 Febr. 1862 (G. R.).

Ang. at et i den engelsk-biskoppelige Kirke i Shanghai døbt Barn ikke bør betragtes som hjemmedøbt, og at dets Daabs

Stadfæstelse i Kirken derfor ikke bør finde Sted, K. og U. M. Skr. 20 Oktbr. 1866 (G. R.).

Jfr. Alterets Sakramente 13 h.

g. Ang. Ansvar, naar Hjemmedaab er valgt uden tilstrækkelig Grund, eller man uden lovhjemlet Aarsag, har ladet den foretage af andre end vedkommende Præst, Fr. 30 Maj 1828 § 8, K. Skr. 2 Decbr. 1828 § 2.

h. Ang. et Tilfælde, hvor en Hjemmedaab var bleven gentaget, K. og U. M. Skr. 8 Oktbr. 1872 (G. R.).

i. Ang. Anvendelsen af Bestemmelsen i Fr. 30 Maj 1828 § 10 om Daab af Børn, der ikke vides at være rettelig døbt, i et Tilfælde, hvor det var tvivlsomt, om der var tilstrækkeligt Bevis eller ej for, at vedkommende Person var hjemmedøbt, K. og U. M. Skr. 29 Marts 1878 (G. R.). Her kan ogsaa mærkes K. og U. M. Skr. 20 Juni 1876 (G. R.).

k. Ang. at den Daab, der er sket i det i Skr. 27 April 1863 ommeldte Trossamfund (jfr. Folkekirken 5 b), ved de paagældendes Indtrædelse i Folkekirken maa anses som en gyldig kristelig Daab, og at der kun for de smaa Børns vedkommende bør ske Publikation af Daaben i Kirken, K. og U. M. Skr. 2 Juni 1876 (G. R.). Jfr. ovenfor f.

l. Med Hensyn til sammes Foretagelse ved andre end ordnede Mænd og om dens Anmeldelse for vedkommende Præst mærkes Instr. for Jordemødrene Nr. 129, 25 Novbr. 1896 § 6, Nr. 153, 4 Novbr. 1881 § 5 (f. Færø.). Jfr. tidligere Instr. Nr. 101, 28 Septbr. 1877 § 5.

m. Om Gyldigheden af en Nøddaab foretaget af en uværdig Person og med Udeladelse af Ordene »Jeg døber Dig«, K. og U. M. Skr. 15 Juni 1877 (G. R.).

Ang. Godkendelse af en af Moderen selv paa en Tid, da hun ikke var Medlem af Folkekirken, foretagen Daab efter et Ritual, som findes i Pastor Grunnets Salmebog, K. og U. M. Skr. 7 Oktbr. 1881 (G. R.).

n. Om Publikation deraf for et 11-aarigt Barn, K. og U. M. Skr. 15 Oktbr. 1878 (G. R.).

o. At Daabshandlinger foretagne af Frimenighedspræster ikke kunne tilføres Kirkebogen, men at Forældrene om Barnets Navn maa gøre den i L. 13 April 1851 § 10 foreskrevne Anmeldelse, K. og U. M. Skr. 17 Febr. 1883, 22 Avg. 1885 (begge i G. R.). Jfr. Frimenigheder 8, 1ste Stykke.

p. I et Tilfælde, hvor et hjemmedøbt Barn senere igen var døbt i Kirken i et andet Sogn og med et nyt Navn, resolveret,

at Tilførselen i Kirkebogen om denne sidste Daab skal annulleres og det Barnet ved Hjemmedaaben tillagte Navn tilføres Kirkebogen, K. og U. M. Skr. 18 Juni 1891 (G. R.).

r. Ang. at dens Publikation i Kirken ikke længere kan fremtvinges, men dog maa anses for en kirkelig Pligt, K. og U. M. Skr. Nr. 222, 30 Juni 1892 (fuldstændig i G. R.).

s. At en i Udlandet foregaaet Daab ikke skal stadfæstes ved Barnets Fremstilling i Kirken, K. og U. M. Skr. 31 Marts 1891 (G. R.).

t. Ang. Betydningen af en Hjemmedaab, foretaget af en Lægmand, der hører til den saa kaldte »fri Mission«, K. og U. M. Skr. 29 Oktbr. 1894 (G. R.).

u. Ang. Ugyldigheden af en Hjemmedaab, der ikke var sket i den treenige Guds Navn, K. og U. M. Skr. 16 April 1895 (G. R.).

v. Ang. et i Amerika hjemmedøbt Barns Fremstilling til Daabspublikation i Kirken, K. og U. M. Skr. 16 Febr. 1897 (G. R.).

x. Se videre Konfirmation 6—8. Missionsvæsen 3 n. Navn 1 c, 4de Stk., f. Skudsmaal II 4 a.

3. Ang. af hvilken Præst eller i hvilket Sogn den skal ske:

a. Daaben og dens Stadfæstelse i Kirken tilfalder altid, hvor intet særligt Regulativ deri gør Forandring, Sognepræsten i den Menighed, hvortil Barnet hører paa den Tid, Handlingen forrettes, lige som denne og har at antegne Daaben i sin Embedsbog, Fr. 30 Maj 1828 § 7.

b. Hvis Forældrene efter Barnets Fødsel eller Hjemmedaab ved Flytning eller Standsforandring gaa over til en anden Menighed, bør Daaben eller dens Stadfæstelse ske i denne, K. Skr. 3 Jan. 1828, 16 Septbr. 1828 ad 3 b.

c. Ang. hvor Daaben og dens Stadfæstelse skal ske, naar Barnet fødes og hjemmedøbes udenfor det Sted, hvor Forældrene have hjemme, K. Skr. 15 Juli 1828, 8 Septbr. 1829.

d. Ang. at Daaben, naar Barnets Fader ikke har hævet sin Husholdning i det Sogn, hvor Barnet er født, men kun midlertidig opholder sig i et andet Sogn, tilfalder Sognepræsten i det første Sogn, K. Skr. 27 Juli 1841 ad 1.

e. Skal den residerende Kapellan paa Landet ikke befatte sig med, uden Sognepræsten det af ham i fornødent Fald i Tide begærer, Rskr. 26 April 1754 § 1.

f. Ang. Militæres Børns Daab af Garnisonspræsterne i København, Reglm. 8 Febr. 1724 §§ 2, 3, Rskr. 15 Jan. 1813.

g. Bestemmelserne i Kirkerit. 25 Juli 1685 Kap. 11, Fr. 19 Marts 1745, Reglm. 26 April 1754 § 17, K. Prom. 18 Novbr. 1775 om, at Barnedaab hos Præster skulde forrettes af Provsten, anses forandrede, saaledes at Præsterne kunne forrette Daaben selv eller lade den forrette ved andre Præster, Fr. 5 Decbr. 1806 § 4, K. Skr. 28 Juli 1821 Noten.

En residerende Kapellan maa selv døbe sine Børn og oppebære det derved faldende Offer, K. Skr. 27 Juli 1841 ad 2.

h. Ang. Feltpræsters Ret til at forrette Barnedaab, K. Prom. 8 Juni 1811.

i. En anden Præst end vedkommende Sognepræst er uden dennes Tilladelse uberettiget til at foretage samme, ogsaa i sin egen Kirke, K. og U. M. Skr. 16 Juli 1889 (G. R.).

k. Ang. Meddelelse til Fødesognets Præst (i København til Klokkeren), naar Børn døbes eller Hjemmedaab publiceres i et andet Sogn, K. og U. M. Cirk. Nr. 126, 26 Juni 1893.

4. Ang. Foretagelse af Daab og Daabsstadfæstelse ved danske Konsuler i Udlandet, K. og U. M. Skr. 22 Novbr. 1859.

5. Ang. hvorledes Daab og Hjemmedaabs Stadfæstelse bestilles hos Præsten og Kirkebetjenten, Kirkerit. 25 Juli 1685 Kap. 2 Art. 1, Fr. 30 Maj 1828 § 13, Rskr. 27 April 1832 § 2 c (f. Færø.).

Ang. hvor vidt Moderen til et uægte Barn er pligtig selv at bestille samme, K. Skr. 3 Jan. 1837.

Ang. at Daabshandlingen skal bestilles hos Sognepræsten personligt, og ikke hos Kirkebylæreren, K. og U. M. Skr. 30 Marts 1895 (G. R.).

Se Barnefader 1, jfr. 3.

6. Ang. paa hvilke Dage, paa hvilken Tid paa Dagen og paa hvilket Tidspunkt under Gudstjenesten, naar saadan holdes, den foretages, Fr. 30 Maj 1828 § 14, K. Skr. 2 Decbr. 1828 ad 6. Jfr. Fr. 13 Marts 1683 Post 3 Art. 3, D. L. 2—5—4, Kirkerit. 25 Juli 1685 Kap. 1 Art. 1, Kap. 2 Art. 1, Adg. 29 Juli 1814 f. Købst. § 28, f. Land. § 21.

Ang. at Biskopperne maa bevilge Udvidelse at den i Fr. 30 Maj 1828 § 14 indeholdte særlige Bestemmelse for København til andre Menigheder, Pl. 4 April 1843, udvidet til Vestindien ved Rskr. 7 Jan. 1846 § 5. Jfr. Rskr. 10 og 16 Septbr. 1828, 10 Marts 1829.

Ang. at Præsterne paa Landet bør modvirke sammes Foretagelse om Søgndage, K. og U. M. Skr. 2 April 1867 (G. R.).

Kan ske om Søgndage i Forbindelse med Introduktionen,

men der bør virkes hen til, at disse Handlinger ske om Søndagen, K. og U. M. Skr. 19 Novbr. 1860. Jfr. K. Skr. 28 Juli 1821.

Se Konsuler C (fremmede) 10.

7. Ang. hvorledes samme foretages.

a. Skal forrettes ganske efter Kristi egen Indstiftelse med den Læsning og de Ceremonier, som sædvanlige ere, D. L. 2—5—1.

b. Børn skulle døbes i Kirkens Funt eller Bækken og med rent Vand og intet andet, D. L. 2—5—3, Kirkerit. 25 Juli 1685 Kap. 2 Art. 1, Fr. 30 Maj 1828 § 4. Jfr. D. L. 2—8—8.

c. Ang. Ceremonierne derved, Kirkerit. 25 Juli 1685 Kap. 2.

d. Ang. Daabsformularen, Fr. 7 Maj 1783, K. Prom. 24 s. M.

Ang. at Forandring i Formularen ikke anses hensigtsmæssig, og at Præsterne skulle følge Formularen uden Forandring eller Tillæg, K. Skr. 8 April 1828, Cirk. 12 Avg. 1828, K. og U. M. Skr. 20 Decbr. 1861.

Ang. Præstens Pligt at forrette samme ordret efter vedkommende Kirkes Eksemplar af Alterbogen, K. og U. M. Skr. 29 Juli 1869 (G. R.).

e. Ang. Tilladelse for en Præst til ved visse Lejligheder at maatte forrette samme paa Tysk, K. og U. M. Skr. 24 Marts 1859 (G. R.).

f. Naar flere Børn paa samme Dag skulle døbes, bør det ske i den Orden, hvori Daaben er bestilt, Fr. 30 Maj 1828 § 14.

g. Ang. hvorledes der forholdes, naar et udøbt og et hjemmedøbt Barn samtidig fremstilles i Kirken, K. Skr. 19 Marts 1846.

h. Ang. hvad der udfordres til en fuldgyldig Daab, og hvorledes der forholdes, naar et Barn er døbt med Forbigaaelse af Forsagelsen og Trosbekendelsen, K. Skr. 12 Avg. 1828, K. og U. M. Skr. 22 Novbr. 1859 (G. R.), 15 Febr. 1872 (G. R.), jfr. Kirkerit. 25 Juli 1685 Kap. 2 Art. 1, Fr. 30 Maj 1828 § 4.

8. Ang. Bevilling til Daab ved Neddypelse, Resl. 26 Jan. 1842, Rskr. 16 Jan. 1852.

9. Hittebørns og andres, om hvilke det er tvivlsomt, om de ere retteligen døbte, D. L. 2—5—9, Kirkerit. 25 Juli 1685 Kap. 2 Art. 3, K. Prom. 25 Avg. 1792 (i Reg. t. Reskriptsaml. under Gejstligheden A), 23 Novbr. 1793 (ibd.), 18 Avg. 1798 (ibd.),

K. Skr. 2 April 1814, Fr. 30 Maj 1828 § 16, K. og U. M. Skr. 1 Oktbr. 1855 (G. R.), 13 Febr. 1868 (G. R.). Jfr. Rskr. 3 Maj 1713 (to).

10. Personers, der ere over den spæde Alder.

a. Voksne Menneskers, Kirkerit. 25 Juli 1685 Kap. 2 Art. 4, K. Prom. 8 Juli 1786 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Gejstligheden A), K. og U. M. Skr. 15 Decbr. 1857 (G. R.).

b. Børns i Konfirmationsalderen, K. og U. M. Skr. 18 Septbr. 1863, 17 Marts 1864 (G. R.), 26 Febr. 1866 (G. R.), 4 April 1873 (G. R.). Jfr. Konfirmation, Ungdommens 6, 7.

c. Børns mellem den spæde Alder og Konfirmationsalderen, Rskr. 2 Avg. 1737 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Gejstligheden A), K. og U. M. Skr. 1 Oktbr. 1855 (G. R.), 10 Decbr. 1860 (G. R.), 12 Maj 1863, 27 Febr. 1867 (G. R.), 13 Febr. 1868 (G. R.), 28 Decbr. 1869 (G. R.), 12 Septbr. 1872 (G. R.), 28 April 1873 (G. R.).

d. Voksne Menneskers, se nedenfor under 14.

e. Af et Barn, der ved en Fejltagelse var stedet til Konfirmation uden forinden at være døbt, derom handler K. og U. M. Skr. 6 Febr. 1877 (G. R.).

f. Af Børn i Konfirmationsalderen, K. og U. M. Skr. 20 Novbr. 1875 (G. R. — tillige at der ved Daaben skulde tillægges Barnet de paa dets Vaccinationsattest opførte Navne), 12 Oktbr. 1880 (G. R.).

g. Ang. Daab af en 15-aarig, under Fattigvæsenets Forsorg værende forældreløs Dreng, hvis fødte Væрге nægtede at give skriftlig Samtykke til Daaben, K. og U. M. Skr. 16 Marts 1881.

h. Af Børn, nær Konfirmationsalderen, K. og U. M. Skr. 20 Juni 1876, 12 Oktbr. 1880 (begge i G. R.). Sidstnævnte Skr. handler tillige om Daab af et yngre Barn.

i. Maa ved Daab af Børn nær Konfirmationsalderen ikke foregaa saaledes, at Barnet selv svarer, K. og U. M. Skr. 15 Juni og 15 Oktbr. 1878 (G. R.), jfr. ogsaa den under h. nævnte Skr. 1876.

k. Bemyndigelse for Biskopperne til at anvise, hvorledes Daabshandlinger af Børn (— altsaa ikke af voksne —), hvem Daaben i længere eller kortere Tid har været forholdt, skal udføres, Resl. 28 Jan. 1885 e (i Cirk. 2 Febr. s. A. — G. R.).

l. Af voksne, K. og U. M. Skr. 28 Novbr. 1889 (G. R. — en 18-aarig Pige, hvis Forældre havde hørt til »den syvende Dags Adventister«), 29 Marts 1890 (G. R. — dispenserer fra

Kirkeritualets Bestemmelse om, at derved skal gives et nyt Fornavn), 17 Jan. 1891 (G. R. — en 19-aarig Pige). Se nedenfor 14.

m. Ang. en voksen døvstums Daab, K. og U. M. Skr. 18 Juli 1891 (G. R.).

n. Tilladt at døbe en 12-aarig Pige med voksnes Daab, K. og U. M. Skr. 10 Novbr. 1890 (G. R.).

o. Med Hensyn til to Drenges paa 9 og 13 Aar henvist Biskoppen til selv efter Cirk. 2 Febr. 1885 at afgøre Spørgsmaalet om, hvorledes Daabshandlingen skal udføres, K. og U. M. Skr. 17 Jan. 1891 (G. R.).

p. Et 3-aarigt Barn skal døbes efter Ritualet for spæde Børns Daab, K. og U. M. Skr. 12 Novbr. 1891 (G. R.).

r. Ang. Daab af en voksen Pige, hvis Forældre, der vare Baptister, hidtil havde modsat sig hendes Daab, K. og U. M. Skr. 29 Marts 1895 (G. R.). Se nedenfor 14.

s. Ang. en gift Kones Daab og kirkelige Indvielse af det af hende indgaaede borgerlige Ægteskab, K. og U. M. Skr. 17 Febr. 1897 (G. R.).

11. Uægte Børns, ved den maa der aldeles ikke gøres nogen Forskel mellem dem og ægte Børn, og navnlig heller ikke ved Daaben eller dens Bekræftelse i Kirken spørges efter Barnefaderens Navn, Fr. 13 Juni 1771, K. Prom. 11 Juli 1772, 22 Marts 1777, 7 Maj 1791, Skr. 14 Septbr. 1830 ad 1 og 2. Jfr. Pl. 27 Febr. 1772.

12. Natmænds Børns, derved maa Magistraten, Byfogeden samt deres Hustruer ikke vægre sig ved at være overværende, Rskr. 12 Marts 1698.

13. Ang. at en Præst havde gjort Ret i at nægte at døbe en Kvindes Foster, som hun var bestedt i Barnsnød med, K. Skr. 13 Febr. 1762 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Gejstligheden A), 13 Oktbr. 1762. Jfr. D. L. 2—3—8.

14. Fremmede Religionsbekenderes og deres Børns.

a. Ang. at de reformerte i København ikke uden Bevilling maa lade deres Børn døbe i nogens Hus, men at saadant skal ske i Kirken, Fr. og Rskr. 21 Marts 1693.

Ang. at reformertes Børn maa døbes af en lutersk Præst i en lutersk Kirke, Rskr. 17 Jan. 1800 § 2.

b. Ang. at Katoliker maa lade deres Børn døbe i en lutersk Kirke eller hjemmedøbe, naar de opholde sig paa Steder, hvor ingen katolsk Gudstjeneste finder Sted, Rskr. 20 Septbr. 1799;

17 Jan. 1800 § 2, K. Skr. 2 Decbr. 1828 ad 4. Jfr. Fr. og Rskr. 21 Marts 1693, K. Prom. 7 Oktbr. 1780.

c. Ang. mosaiske Trosbekenderes Undervisning og Daab, naar de ville gaa over til den kristelige Religion, Rskr. 4 Decbr. 1744, 17 og 28 Jan. 1746, K. Prom. 18 Decbr. 1784, Skr. 20 April 1826 (Overgang til den katolske Religion), Rskr. 9 Jan. 1827, K. Skr. 12 April 1828, 27 Juli 1841, K. og U. Skr. 7 Avg. 1850 (G. R.).

Et mosaisk Barn, der var forladt af Forældrene, tilladt at maatte døbes efter Plejefaderens Ønske, K. Skr. 9 Septbr. 1823.

Ang. hvorledes der forholdes med Daaben af mosaiske Børn, naar Forældrene ikke selv gaa over til den kristelige Religion, Bev. 27 Febr. 1818, K. Skr. 7 Avg. 1827.

Ang. at Børn af den mosaiske Religion maa døbes, naar de have fyldt 14 Aar, K. Skr. 12 Maj 1827 ad 1.

Ang. at mosaiske Fruentimmers uægte Barn ikke bør nægtes Daaben, naar Moderen anholder derom, K. Prom. 1 Marts 1794 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Jøder), Skr. 1 Septbr. 1829.

Ang. at en faderløs 15-aarig mosaisk Dreng ikke burde døbes efter hans og hans Plejeforældres Ønske, naar hans Moder modsætter sig det, K. og U. M. Skr. 8 April 1867 (G. R.).

d. Ang. at et Barn, hvis Fader efter Ægteskabets Indgaaelse er udtraadt af Folkekirken, maa døbes efter Moderens Ønske. uagtet Faderen modsætter sig det, K. og U. M. Skr. 7 Maj og 21 Juni 1856 (G. R.), J. M. Skr. 3 Maj 1858.

e. Ang. at et Barn, født i blandet Ægteskab, af Moderen kan forlanges døbt i Folkekirken mod Faderens Protest, naar der ikke ved Ægtevielsen i Henhold til L. 13 April 1851 § 9 er truffen Bestemmelse om, i hvilken Tro Børnene skulle opdrages, K. og U. M. Skr. 8 Novbr. 1862 (G. R.).

f. Ang. hvorledes der forholdes, naar et Fruentimmer, der hidtil har været Mormon, begærer sit uægte Barn døbt i Folkekirken, K. og U. M. Skr. 11 Novbr. 1858 (G. R.).

g. Ang. at et uægte Barn ikke kan døbes efter Faderens Ønske, naar Moderen, der er Mormon, modsætter sig det, K. og U. M. Skr. 19 Juni 1868 (G. R.).

h. Ang. at en Dreng, hvis Forældre ere Baptister, kan efter eget Ønske døbes i Folkekirken før hans 18de Aar, naar Faderen erklærer, at han ikke vil modsætte sig det, K. og U. M. Skr. 13 Oktbr. 1868 (G. R.).

Ang. at et 14-aarigt Barn af en Baptistenke ikke kan døbes mod Moderens Protest, K. og U. M. Skr. 19 April 1869 (G. R.).

Ang. at Sogneraadet ikke kan bemyndiges til at lade Baptistbørn døbe, uagtet de ere under Fattigforsørgelse og deres Forældre hensatte til Strafarbejde, K. og U. M. Skr. 10 Jan. 1863 (G. R.).

i. Ang. at Præsten ikke bør nægte et Barn Kirkens Daab overensstemmende med Forældrenes Ønske, uagtet disse uden at være udtraadte af Folkekirken maa antages ikke at dele dens Trosbekendelse, K. og U. M. Skr. 21 Septbr. 1869 (G. R.).

k. Ang. at det ikke kan tilstedes, at en Irvingianerpræsts Barn døbes i Folkekirken efter Faderens Begæring, som gjorde gældende, at han ikke var udtraadt af Folkekirken, K. og U. M. Skr. 13 April 1863 (G. R.).

l. Ang. at Børn af baptistiske Forældre maatte døbes efter Begæring af Moderen, der var traadt over til Folkekirken, medens Faderen ved Bortrømning ansaas for at have opgivet Raadigheden over deres Opdragelse, K. og U. M. Skr. 24 Decbr. 1868 (G. R.).

m. Ang. at Sogneraadet maatte lade et Barn, som det havde frataget Faderen, der var Mormon, efter dets eget Ønske døbe imod dennes Protest, K. og U. M. Skr. 12 Juli 1870 (G. R.).

n. Ang. Daab af et Barn efter Moderens Ønske, uagtet Faderen der hældede til Baptisternes Lære uden dog at være udtraadt af Folkekirken, modsatte sig, at Barnet døbttes, K. og U. M. Skr. 21 April 1874 (G. R.).

o. Ang. Daab af to uægte Børn af en Kvinde, der ikke er konfirmeret i Folkekirken og nærmest skal have sluttet sig til Baptisterne, K. og U. M. Skr. 24 Febr. 1875 (G. R.).

p. At en 14-aarig Dreng, Søn af Mormoner, ikke efter egen Begæring kan døbes mod Forældrenes Protest, K. og U. M. Skr. 9 April 1875 (G. R.).

q. En 18-aarig Mosaitinde kan døbes uden Forældrenes Samtykke, K. og U. M. Skr. 24 Juni 1880 (G. R.).

r. En 15¹/₂ Aar gammel Dreng, Søn af Baptistforældre, kan døbes, naar disse erklære ikke at ville forbyde, at han bliver konfirmeret, K. og U. M. Skr. 8 Febr. 1881 (G. R.).

s. Ang. Daab af en i 1863 født Pige efter hendes eget og Moderens Ønske, uagtet Faderen, der er Mormon, modsætter sig Daaben, J. M. Skr. Nr. 207, 26 Septbr. 1877, K. og U. M. Skr. 9 Oktbr. s. A. (G. R.).

t. Af en voksen Proselyt (Jødinde), K. og U. M. Skr. 4 Juni 1878 (G. R.).

u. Af 4 voksne Mennesker, Børn af Baptister, men ikke døbte med disses Daab, K. og U. M. Skr. 25 Febr. 1875 (G. R.).

v. Et Barn, hvis Forældre ønske at genoptages i Folkekirken, kan i fornødent Fald hjemmedøbes straks, men Daabens Publikation eller Daab i Kirken maa først ske efter Optagelsen, K. og U. M. Skr. 15 Septbr. 1879 (G. R.).

x. Børn af irvingianske Forældre maa ikke døbes af Sognepræsten i Kirken og i Hjemmet kun i Nødstilfælde, K. og U. M. Skr. 7 Septbr. 1882 (G. R.).

y. At en 14-aarig Pige, Datter af Baptister, ikke efter sit eget og sine Plejeforældres Ønske kan døbes mod Forældrenes Vilje, K. og U. M. Skr. 27 Septbr. 1887 (G. R.).

z. Af en voksen, Barn af Baptister, men ikke døbt med disses Daab, K. og U. M. Skr. 19 April 1883 (G. R.), 29 Marts 1889 (G. R.).

æ. Af en Dreng i Konfirmationsalderen, der ikke vides døbt, og hvis afdøde Fader var Katolik, K. og U. M. Skr. 18 Marts 1890 (G. R.).

ø. Af et jødisk Ægtepar, saaledes at Baptisanderne ved Overhøringen benytte det tyske Sprog, K. og U. M. Skr. 22 April 1892 (G. R.).

aa. En Mormons under Fattigvæsenets Forsorg værende Børn maa ikke døbes uden Faderens positive Samtykke, og hans Erklæring om hverken at ville give eller nægte sit Minde er derfor ikke tilstrækkelig, K. og U. M. Skr. 12 Novbr. 1891 (G. R.). Jfr. nedenfor dd.

bb. Ang. Daab af en voksen Pige, hvis Forældre, der vare Baptister, hidtil havde modsat sig hendes Daab, K. og U. M. Skr. 29 Marts 1895 (G. R.).

cc. Af en voksen Jødinde, K. og U. M. Skr. 19 Jan. 1894 (G. R.). Af et af en Jødinde uden for Ægteskab født Barn under Fattigvæsenets Forsørgelse, K. og U. M. Skr. 2 Avg. 1895 (ibd.).

dd. Ang. Daab af en Mormons under Fattigvæsenets Forsorg værende 14-aarig Søn (som voksnes Daab) med Samtykke af Forsørgelseskommunens Fattigvæsen, der havde antaget sig Drengen efter Forældrenes Bortrejse til Amerika, K. og U. M. Skr. 11 Marts 1893 (G. R.). Jfr. ovenfor aa.

ee. Af en 15-aarig Dreng, hvis Forældre ca. 2 Aar i For-

vejen havde ladet ham døbe i Mormonernes Samfund, K. og U. M. Skr. 20 Decbr. 1893 (G. R.).

ff. Ang. at en efter Mormonsamfundets Ritus foretaget Daab ikke kan anses for en gyldig kristelig Daab, hvorfor der intet er til Hinder for, at en mormonfødt Dreng nu modtager Daaben i Folkekirken, K. og U. M. Skr. 11 Juni 1895 (G. R.).

gg. Ang. at en Mand, som ved Indgaaelsen af sit Ægteskab hørte til Folkekirken, men senere var overgaaet til den romersk-katolske Trosbekendelse, ikke var berettiget til at modsætte sig Hustruens Ønske om et Barns Daab i Folkekirken, til hvilken Hustruen vedblivende hørte, J. M. Skr. Nr. 98, 25 Marts 1896, jfr. K. og U. M. Skr. 27 s. M. (G. R.).

hh. Se ovenfor 10 l og r.

15. Ang. Børns Daab i Strafanstalterne, K. Skr. 2 Jan. 1844, J. M. Skr. 11 Febr. 1854, K. og U. M. Skr. 17 Marts 1854 (G. R.).

16. Ang. hvorledes den Uskik bør modvirkes, at aldeles spæde Børns Daab foretages under Omstændigheder, der medføre Fare for deres Liv og Helbred, K. og U. M. Cirk. 25 April 1865, jfr. K. Skr. 2 Marts 1816, Fr. 30 Maj 1828 § 2.

17. Ang. Daab af Børn af ubekendte Forældre, om hvilke Børn det ikke vides, hvor vidt de ere døbte, K. og U. M. Skr. 5 Oktbr. 1888 (G. R. — en 8-aarig Dreng), 12 Septbr. 1892 (G. R. — et spædt Barn).

18. Ang. Daab og Tilførsel derom i Kirkebogen af et i Amerika født 5 Aar gammelt Barn, hvis Familieforhold ere tvivlsomme, K. og U. M. Skr. 22 Avg. 1892 (G. R.).

Ang. tvende ca. 12 og 13 Aar gamle, i Amerika fødte Børns Daab og Undladelse af Publikation af et samme Steds hjemmedøbt Barns Daab, samt om, hvorledes Tilførselen til Kirkebogen med Hensyn til de paagældende Børn vilde være at foretage, K. og U. M. Skr. 10 Marts 1893 (G. R.).

Ang. Daab og Tilførsel derom i Kirkebogen af et i Amerika født Barn, hvis Forældre ikke vilde eller kunde fremskaffe Vielsesattest, K. og U. M. Skr. 13 Septbr. 1897 (G. R.).

19. Ang. at Præsten ikke kan nægte at døbe Børn af et i Udlandet borgerlig viet Par, fordi samme nægter at lade Ægteskabet kirkelig indvie her i Landet, hvoraf ikke kan sluttes, at de skulde være udtraadte af Folkekirken, K. og U. M. Skr. 3 Novbr. 1892 (G. R.).

20. Ang. at en Sognepræst er forpligtet til i Kirken at døbe et Barn, hvis Forældre høre til »Frelsens Hær«, naar Forældrene

fremstillede Begæring om Daaben, K. og U. M. Skr. 14 Juli 1894 (G. R.).

21. Ang. at en Sognepræst ikke bør nægte at døbe et Barn, fordi Faderen er Spiritist, K. og U. M. Skr. 12 Juni 1896 (G. R.).

22. Ang. Daab af et Barn i Henhold til en derom af Moderen alene fremsat Begæring, medens Faderens Samtykke til Daaben ikke havde kunnet opnaas, K. og U. M. Skr. 19 Juni 1894 (G. R.).

23. Ang. at et Barn, hvis Forældre vare viede i Folkekirken, uanset Faderens Vægning kunde ifølge Moderens Ønske døbes i Folkekirken, J. M. Skr. Nr. 284, 8 Oktbr. 1896, jfr. K. og U. M. Skr. 15 s. M. (G. R.).

24. Ang. Daab og Navngivelse af et i Blodskam født Barn, K. og U. M. Skr. 31 Oktbr. 1895 (G. R.).

25. Ang. den Forældre, der bekende sig til den kristelige Religion, paahvilende Pligt til at lade deres Børn døbe og Hjemmedaab publicere inden en passende Tid og Midlerne til at fremkalde denne Pligts Opfyldelse, Fr. 30 Maj 1828 §§ 1, 5, 6, 9—12, K. Skr. 2 Decbr. 1828 ad 4, K. og U. M. Skr. 1 Septbr. 1851 (G. R.). Jfr. med Hensyn til Baptister, Pl. 27 Decbr. 1842, Resl. 7 (i K. og U. M. Cirk. 16) Decbr. 1848, 19 Marts 1849 (G. R.).

Forpligtelsen til inden en vis Tid at lade Børnene døbe er bortfalden for Børn, der ikke skulle opdrages i Folkekirken eller et anerkendt Trossamfunds Tro, L. 13 April 1851 §§ 9, 10, K. og U. M. Skr. 21 Oktbr. 1854 (G. R.), 6 Oktbr. 1855 (G. R.).

De i Fr. 30 Maj 1828 §§ 5 og 6 ommeldte Tvangsmidler mod Forældre, der ikke inden den i Forordningens § 1 foreskrevne Frist efterkomme den dem paakvilende kirkelige Pligt at lade deres nyfødte Børn døbe, ere bortfaldne, L. 4 Marts 1857 § 1 (S. 117).

Ang. de Forhandlinger, der gik forud for denne Lov, K. og U. M. Cirk. 25 Marts 1856, 25 April s. A. (i Noten til fornævnte Cirkulære samt i G. R.).

Ang. at Hjemmedaabs Publikation i Kirken er en religiøs-kirkelig Forpligtelse, men ikke kan fremtvinges, K. og U. M. Skr. 26 Oktbr. 1858 (G. R.), 5 Maj 1862 ad 1 (G. R.), 20 Jan. 1864.

Ang. at det følger af L. 4 Marts 1857, at Tvangsdaab ikke kan finde Sted, naar Børn af blandede Ægteskaber imod det

ved Ægteskabets Indgaaelse vedtagne ikke foranstaltes døbte i Folkekirken, K. og U. M. Skr. 11 Maj 1872 (G. R.).

Ang. hvor vidt der kan foretages noget fra det offentlige Side, naar Moderen ønsker, men Faderen modsætter sig Barnets Daab, K. og U. M. Skr. 16 Oktbr. 1873 (G. R.), jfr. K. og U. M. Skr. 1 Septbr. 1851 (G. R.).

Jfr. Barnefødsel. Navn.

26. Ang. Amnesti for dem, som vare under Forfølgning eller domfældte for Foretagelse af Daabshandlinger, Pl. 26 Juni 1848. Jfr. K. og U. M. Cirk. af s. D. (D. T. S. 316 og G. R.).

27. Er ikke Betingelse for Arveret, L. 30 Novbr. 1857, Adg. 26 Septbr. 1860 (f. Vest.).

28. Ang. Daab og Hjemmedaab paa Island, Fr. 3 Juni 1746 § 2.

Ang. at Fr. 30 Maj 1828 ikke gælder paa Island m. v., K. Skr. 14 Jan. 1847.

Af Sognebaandsløseres Børn, L. 12 Maj 1882 (Nr. 12 i Till. t. Lovt.) § 10.

29. Ang. Udvidelse af Fr. 30 Maj 1828 til Færøerne, Rskr. 27 April 1832 § 2.

30. I Vestindien.

a. Ang. hvorledes de bøhmiske Brødres Lærere paa St. Thomas maa døbe dem, de omvende, Rskr. 20 Marts 1739.

b. Ang. af hvilke Præster Børnedaab hos fremmede Religionsbekendere maa forrettes, Rskr. 16 Decbr. 1791.

c. Ang. Negerbørns Daab, K. Skr. 5 Decbr. 1829, Rskr. 24 Decbr. 1830.

d. Ang. Udvidelse af Fr. 30 Maj 1828 dertil, Rskr. 6 April 1831 § 5.

e. Ang. paatænkte ny Lovbestemmelser om Daaben, F. M. Skr. 30 Decbr. 1863.

f. Ang. Udvidelse dertil af L. 4 Marts 1857 om Forandring i Fr. 30 Maj 1828, Adg. 19 Avg. 1874 (Nr. 21 i Till. t. Lovt.).

31. Ang. Bevillinger til Børnedaab paa anden Tid og paa andet Sted end befalet, Rskr. 4 Juli 1800 § 3 b. Jfr. Pl. 20 Febr. 1717 I B § 9, Rskr. 26 Febr. 1768 § 16.

32. Ang. et Forslag til en Anordning om de Pligter, som med Hensyn til Daaben paahviler Præster og andre vedkommende, K. Cirk. 7 Novbr. 1820.

33. Præsten kan ikke forlange fri Befordring til Daabens Foretagelse, om den end sker paa Søgnedage, K. og U. M. Skr. 2 April 1867 (G. R.).

34. Ang. Forbud mod Overdaadighed derved, Fr. 13 Marts 1683 III, 19 Marts 1745 § 4.

35. Ang. Betalingen derved:

a. Til Præster og Kirkebetjente, se Offer III.

b. Ved Daab af Børn, der ere eller hvis Forældre ere under Fattigvæsenets Forsørgelse, erlægges ingen Betaling til Præst, Kirkebetjent eller Kirke, Fattigl. Nr. 67, 9 April 1891 § 44; jfr. K. og U. M. Cirk. Nr. 126, 2 Juni s. A.

c. Til Skoler, se under Pastorater.

36. Lovbefalede Indberetninger om Daab af Sognebaandsløseres Børn paaligger det Sognets Præst at gøre, L. 4 April 1855 § 4.

37. Ang. Sognebaandsløseres og Valgmenighedsmedlemmers Ret til derved at benytte deres Sognekirke, L. Nr. 57, 25 Marts 1872 §§ 5 ff, Nr. 83, 7 Juni 1873 § 1. Jfr. Adg. 2 Oktbr. 1862. Se Kirker 11 a.

Se Arveret 2 (betinges ikke af Daaben). Barnefødsel 1 l (Begæring om Daaben indeholder Anmeldelse af Fødselen). Daabsattester. Faddere. Helligdage 5 B a Nr. 6 (om Daabs-handlingen udgør en Del af Gudstjenesten). Kirkebøger, navnlig 9 i og 10 g (handler tillige om Daabens Bestilling). Kirkegaard 36 (om et Hus for Børn, der skulle døbes). Kirker 16 e. Kirkeritual 7 (ang. Spørgsmaalene ved Daaben). Klokker 10 (Betaling ved Bestilling af Daab). Konfirmation 7 (af ikke bevislig døbte Børn). Messen 3. Navn 1. Offer III.

Daabsattester (Fødselsattester).

1. Udstedes af den Præst, i hvis Menighed vedkommende er døbt, ogsaa naar han er født i et andet Sogn, K. Skr. 16 Septbr. 1828 ad 3 a.

Udstedes for Børn, som ere døbte af Sognebaandsløseres Præster og Valgmenigheders Præster, af Sognets Præst, L. 4 April 1855 § 4, K. og U. M. Skr. 4 Jan. 1869 (G. R.).

2. Ang. Oplysning i Skudsmaalsbogen om, hvor og naar vedkommende er født, døbt og konfirmeret, L. 10 Maj 1854 §§ 54, 55, J. M. Skr. 19 Febr. 1868 (D. T. S. 1035 og G. R.), K. og U. M. Skr. 29 Decbr. 1870 (G. R.).

3. Deri skal den paagældendes Familienavn anføres, K. og U. M. Cirk. 6 Maj 1856.

4. Kan kun udfærdiges i Overensstemmelse med Kirkebogens virkelige Indhold, K. og U. M. Skr. 5 Febr. 1850 (G. R.), 11

Juli 1854 i (Noten til efternævnte Skr. 18 Maj 1861 samt i G. R.), 18 Septbr. 1854 (G. R.), 18 Maj 1861.

Kan affattes som Bevidnelse efter Kirkebogen og behøver da ikke at udvise, at paagældende er født, før deres Forældre bleve ægteviede, K. og U. M. Skr. 15 Jan. 1868 (G. R.).

5. Ang. hvorledes og af hvem samme udfærdiges for Børn fødte i Strafanstalter, K. Skr. 2 Jan. 1844, J. M. Skr. 11 Febr. 1854, K. og U. M. Skr. 17 Marts 1854 (G. R.).

6. I Stedet for samme træder i alle borgerlige Forhold for Personer, der ikke ere døbte, en Attest om Navngivelsen, L. 13 April 1851 § 10, 4 Marts 1857 § 2, Adg. 19 Avg. 1874 (Nr. 21 i Till. t. Lovt.) § 2 (f. Vestind.).

7. Behøves ikke ved indskrivning i Skolen, K. Skr. 14 April 1829.

8. Ang. Betalingen for samme, se Præsteattester 11. Jfr. Attester 2 (til det østerrigske Gesandtskab).

9. Skrives paa ustemplet Papir, L. 19 Febr. 1861 § 74 f. Jfr. dog Stempelafgiften IV A ad § 74 f.

10. Ang. de i Værnepligtsloven af 6 Marts 1869 § 7 ommeldte Døbe- eller Fødselssedler, se Lægdsruller 9 a. Jfr. nedenfor 13.

11. Ang. hvor vidt andet Bevis, naar Daabsattest ikke kan tilvejebringes, kan træde i Stedet for samme, se Forbrydere 1. Konfirmation, Ungdommens 7. Overformynderiet I 21. Vielse I 8 b.

Tilladt, at Beviset for, at et Barn var født i Kbhvn. og som saadant udskrivningsfrit, maatte føres ved to Personers Godtroenhedsed, K. Skr. 17 Juni 1819.

12. Se Fødsels- og Plejestiftelsen 13 a.

13. De i Værnepligtsloven § 7 ommeldte, maa i København udfærdiges af Klokkerne, K. og U. M. Skr. 12 Novbr. 1877 (G. R.).

14. Ang. at de skulle indeholde Oplysning om Fødestedet, K. og U. M. Cirk. 26 Oktbr. 1887 (G. R.).

Om deres Indhold, se fremdeles Barnefader 10.

15. For Børn, fødte af Forældre udenfor Folkekirken træder Attest om Navngivelsen for vedkommende Præst i Stedet for Daabsattest, L. f. Isl. 19 Febr. 1886 (Nr. 4 i Till. t. Lovt.) § 10.

16. Ang. at en Udskrift af Kirkebogen om den af Forældrene inden Retten edelig afgivne Forklaring om et Barns Fødsel i Udlandet og dets Daab ikke har Beviskraft som en saadan At-

test, K. og U. M. Skr. 15 Marts 1889, jfr. Skr. 31 Marts 1891 (begge i G. R.). Jfr. herved Konfirmation 3, 1ste Stykke.

17. Til Brug i offentlige Sager, ang. at de ordentligvis bør rekvireres direkte hos vedkommende Sognepræst, J. M. Skr. Nr. 264, 18 Septbr. 1891.

18. Ang. hvor vidt de Noteringer, der findes i Kirkebøgernes Anmærkningsrubrik, særlig Bemærkning om Fødehjemmet, skulle optages deri, K. og U. M. Skr. Nr. 336, 10 Oktbr. 1892.

19. Til Ledsagelse af Kommuners Meddelelse om Børns legale (fra den faktiske forskellige) Fødekommune, ang. hvorledes de skulle affattes, K. og U. M. Cirk. Nr. 342, 13 Decbr. 1893. Jfr. Barnefødsel 3 b.

20. Ang. Tilførsel til Kirkebogen om Adoption og deraf følgende Navneforandring samt om senere Meddelelse af Daabsattest for Adoptivbarnet, K. og U. M. Skr. 30 Septbr. 1897 (G. R.).

21. Ang. Udstedelse af Daabsattester for tvende uden for Ægteskab fødte Børn, naar disse senere adopteres af en Tredjemand, med hvem Moderen har indgaaet Ægteskab, K. og U. M. Skr. 4 Decbr. 1897 (G. R.).

Se Alderdomsunderstøttelse 10 b, 11. Barnefader 10. Frimenigheder 22. Kirkebøger 10 b (Forevisning af Forældres Fødselsattester ved Fødselens Anmeldelse). Legitimation 1 (for Børn, legitimerede ved Bevilling, hvorledes de skulle affattes). Navn 6. Postvæsenet I 4 y Nr. 1. Skoler II A 5 a (kan ikke forlanges ved Børns Optagelse i Almueskolen). Vielse I 8 b. Ægte Børn 4 c (for Børn legitimerede ved efterfølgende Ægteskab).

Daabsvidner, se Faddere.

Daareanstalter, Daarekister, se Sindssygeanstalter.

Dag.

1. En bestemt Dag begynder Kl. 12 Midnat og ender næste Midnat Kl. 12, jfr. K. Skr. 22 Febr. 1848.

2. Ved Anvendelsen af Fængselsstraf forstaas ved 1 Dag et Døgn eller 24 Timer, Straffel. 10 Febr. 1866 § 26, 25 Juni 1869 § 27 (f. Isl.).

3. Ved Dagen — i Modsætning til Natten — forstaas Tiden fra Solens Opgang til dens Nedgang, L. om Kontrol i Grænsetolddistriktet 7 April 1865 § 3 (Loven er i øvrigt nu hævet, L. Nr. 65, 23 Maj 1873 § 16, jfr. § 3), L. om Haugevæsenet paa Færøerne 23 Febr. 1866 § 56, jfr. D. L. 1—4—2, Fr. 25 Marts 1791 § 5, 30 Jan. 1807 § 5, 27 Maj 1848 § 7. Se ogsaa K. Skr. 22 Avg. 1843 c.

Se fremdeles ang. hvad der i visse Tilfælde skal anses som Dag og hvad som Nat, Fr. 21 Marts 1705 § 1 smh. med § 2, Pl. 14 April 1869 § 5, jfr. Pl. 30 Marts 1821 § 3.

Dagblade, se Aviser.

Dagbøder, se Tvangsbøder.

Dagleje—Daglejere.

1. Daglejere skulle i visse Tilfælde kun betale halve Gebyrer, Pl. 21 Juli 1815 § 4 (Passegebyrer), Fr. 7 Novbr. 1827 § 2 (Præsteattester), L. Nr. 2, 2 Jan. 1871 § 8 (Ligsynsattester).

2. Paa dem vare de tidligere gældende Regler om Tjenestekommunens Forpligtelse med Hensyn til syge Tjenestetyenders Kur og Pleje ikke anvendelige, selv om de nød Kost og Logis hos Arbejdsherren, K. Skr. 11 Maj 1830 og 8 Juni 1841 smh. med J. M. Skr. 14 Juli 1856 med Note.

Ikke heller i andre Retninger kunne Reglerne om Tyendeforholdet bringes til Anvendelse paa dem, K. Skr. 20 Marts 1821, L. 10 Maj 1854 § 10. Jfr. dog Tyende 18, 3dje Led.

3. Daglejere maa dyrke deres Jord og forsyne sig med Brændsel paa Søn- og Helligdage, Fr. 26 Marts 1845 § 2 (ophævet).

4. De Indskrænkninger i Adgangen til at ernære sig ved Dagleje, som fulgte af Forpligtelsen til at tage fast Tjeneste efter D. L. 3—19—5, 6, Fr. 25 Marts 1791 § 1, Pl. 4 Marts 1817, 1 Juni s. A. § 6 og 16 Decbr. 1840, ere bortfaldne, L. 10 Maj 1854 § 8, 16 Febr. 1856 § 8 (f. Færø.).

Med Hensyn til Island, se Løsemænd.

5. Kontrakter om Dagleje ere stempelfri, L. 19 Febr. 1861 § 46.

6. Daglejeres Krav paa Betaling for Arbejde, ydet i det sidste Aar, nyde fortrinlig Fyldestgørelse i insolvente Boer, L. Nr. 51, 25 Marts 1872 § 33 Nr. 2 f, jfr. § 146. For Island, L. 12 April 1878 (Nr. 9 i Till. t. Lovt.) §§ 83 b Nr. 5, 89, 90.

7. Ang. Sager om Dagleje og Gebyret i samme, se Tyendesager 5 og 6.

Se Næringsskat II 42. Jfr. Arbejdssøgende. Husbond 14 d (dennes Ansvar for sine Folk).

Dagpenge (Diæter).

1. Alle civile Diæter, der ikke i Lovgivningen eller specielle Forskrifter udtrykkelig ere bestemte, fastsættes til et Beløb fra 2—7 Rdl. daglig efter vedkommende Ministeriums nærmere Bestemmelse, Resl. 18 Jan. 1850.

Herved er Regulativet i K. Cirk. 10 Novbr. 1827, jfr. K. Skr. 14 Febr. 1828, hævet.

2. Ang. Afholdelsen deraf til Medlemmerne af en Kommission til at varetage Interesser, som henhøre under forskellige kgl. Kollegier, K. Skr. 16 Juni 1836.

3. Om Udpantning derfor gælder, hvad under Befordring, fri, og Befordringsgodtgørelse 4 er anført.

4. Til Militære, se Hæren 24 d, e.

5. At de ikke kunne fordres for Forretninger paa det Sted, hvor paagældende er bosiddende, se Mønstringskommissionerne 4 f.

6. Specielle Bestemmelser om samme til forskellige Personer.

a. Ved Syn af Udvandrerskibe paa Island, L. 14 Jan. 1876 (Nr. 3 i Till. t. Lovt.) § 9.

b. Til det ved de jysk-fyenske Statsbaner ansatte Personale, Bkg. Nr. 61, 25 April 1878 §§ 5—7, Nr. 62 af s. D. § 5, Nr. 133 og 134, 24 Decbr. s. A. Se nu nedenfor f.

c. Til Fyrskibenes Førere, Styr mænd og Besætning, naar de ere i Land, Instr. 10 Maj 1879 (U. L.) § 4, jfr. ang. Fyrvæsenets Embedsmænd, L. Nr. 71, 27 April 1894 § 5.

d. Til Vurderingsmændene ved den kbhvske Kreditforening, Kdg. Nr. 73, 19 Maj 1882 § 60.

e. Ved smitsom og epidemisk Sygdom, L. om smitsomme Sygdomme Nr. 46, 30 Marts 1892 § 24, jfr. tidligere L. Nr. 78, 20 April 1888 § 20. Se fremdeles om denne Bestemmelse Smitsom og epidemisk Sygdom I 27.

f. Til Statsbanernes Personale, se nu L. Nr. 52, 26 Marts 1898 § 13, jfr. L. Nr. 65, 12 April 1892 § 15, jfr. § 19 d, jfr. Reglm. Nr. 88, 5 Maj 1887 §§ 7—11, Till. Nr. 25, 2 Marts 1888 § 3 (med Rettelse S. 66).

g. Til Fabriksinspektørerne og deres Assistenten, deres Størrelse, samt at de ikke beregnes for mindre end 8 Timer, L. Nr. 56, 12 April 1889 § 12.

h. Til Landbokommissionens Medlemmer, L. Nr. 57, 13 April 1894 § 4.

7. Kunne paa Island under visse Betingelser inddrives ved Udpantning, L. 16 Decbr. 1885 (Nr. 40 i Till. t. Lovt.) § 1 Nr. 4.

8. Dagpenge og lignende Udredelser til Embedsmænd eller andre, som udføre offentlige Hverv, ere paa Island undtagne fra Eksekution, L. 4 Novbr. 1887 (Nr. 25 ibd.) § 31.

9. Til Byfogeder og Sysselmænd m. fl. paa Island, L. 2 Febr. 1894 (Nr. 2 ibd.).

Se i øvrigt ang. de specielle Bestemmelser om Dagpenge

under Befordring, fri, og Befordringsgodtgørelse 17 samt de enkelte Personer og Forretninger efter deres Benævnelse, fornemlig: Amtsraad B 3. Dyrlæger 10. Hingstskuer 4. Hærstyrke 13 (Guvernørens Adjutant). Jordboniteringsmænd a. Kirke- og Præstegaardssyn 40. Konstitution I 6 d (Dagpenge høre ikke til de Indtægter, som skulle deles). Kostpenge. Læger B II 2—4 samt III 4 (hvor under findes adskilligt af almindelig Betydning). Maaler- og Vejerpenge. Markeskelsretter (Isl. Dommerens Diæter). Mønstringsbestyrere 12. Mønstringskommissionerne 4 f, g. Overlodser 5. Politibetjente IV 13, 16. Politimester A IV 6. Provsteret 16. Rejsepenge I (til værnepligtige). Retsbetjente I 33. Sagførere I A 7. Sessioner D. Skarpretter 5. Stranding A 4 q, 8 e. Syns-, Skøns-, Taksations- og Vurderingsmænd II. Syssel-mænd II 36. Sætteretsbetjente 8. Tiendekommission I 7 h, III 8. Toldembedsmænd 9.

Dagrenovation, se Renovation.

Dagsværk.

1. Til Præst og Degn paa Bornholm.
 - a. Skulle Sognepræsterne nyde af de Udbyggere, som avle Korn og deraf ingen Tiende svare, baade af Manden og Konen, K. Prom. 1 Oktbr. 1785.
 - b. Ang. Udredelsen af Dagsværk eller Betaling derfor til Præst og Degn, Rskr. 12 Decbr. 1788, K. Skr. 4 Decbr. 1830, 17 Decbr. 1831.
 - c. Ang. hvor vidt samme skal svares af Parcellister, K. Skr. 9 Avg. 1823, 4 Decbr. 1830, 17 Decbr. 1831, 12 Decbr. 1843 ad 3.
 - d. Ang. hvor vidt Præsten kan fordre andre Arbejdsdage end Høstdage, om han kan udleje Arbejdet, og om han skal give Arbejderne Kost, K. Skr. 17 Decbr. 1831.
 - e. Ang. hvor vidt det skal ydes af dem, der paa Grund af Sygdom, Alderdom og desl. ere ude af Stand til at yde det personlig, samt af Mødre med spæde Børn, K. Skr. 12 Decbr. 1843 ad 1 og 2.
 - f. Bør forrettes ogsaa paa Præstegaardens udensogns liggende Jorder, K. og U. M. Skr. 17 Juni 1850 (G. R.).
 - g. Bør svares af alle uden Hensyn til Trosbekendelse, K. og U. M. Skr. 3 Decbr. 1850, 18 Decbr. 1865.
 - h. Ang. hvor vidt det kan afløses, og hvor vidt det kan

paalægges Sogneforstanderskabet at besørge Tilsigelse til samme, K. og U. M. Skr. 3 Jan. 1868 (G. R.).

2. Til Præsten paa Vestmanøerne, bør erlægges paa samme Maade som andet Steds, L. 14 Decbr. 1877 (Nr. 35 i Till. t. Lovt.) § 3.

3. Af Tjenestefolk og Husfolk til Præster paa Island, Rskr. 21 Maj 1817.

Jfr. Høstdag.

Dalkuller, se Omløbere I 17 d.

Damme, kunstigt anlagte.

Ere ikke undergivne de i L. om Fiskeriet i ferske Vande Nr. 63, 26 Marts 1898 §§ 2—5 og 8—10 indeholdte Bestemmelser, nævnte L. § 1, jfr. § 7.

Dampfartøjer, se Dampskibe.

Dampfarverier, se Farverier.

Dampfærgeforsbindelse.

1. Mellem Danmark og Sverig, ang. Tilvejebringelse deraf, L. Nr. 46, 16 April 1873, jfr. L. Nr. 71, 23 Maj s. A. §§ 1, 10.

2. En paatænkt mellem Sydspidsen af Falster og Tyskland, Bkg. Nr. 75, 20 Maj 1874 § 1. Jfr. nu Konc. Nr. 50, 30 Maj 1884.

Se Færgevæsen II 36 (Sallingsund). Havne II 24 (Kbhvn.s Frihavn). Indkaldelse, værnepligtiges 23 e (ved Mobilisering). Jernbaner B I l m, 2 n, II 8, 25 a, 26, III 2 (om Dampfærgeforsbindelser mellem Sælland, Fyen og Falster) samt B I 8 (paatænkt Forsbindelse mellem Sælland og Sverig).

Dampkedler.

I. Ældre Bestemmelser.

1. Hvorledes de skulde være indrettede og angaaende det offentlige Tilsyn med dem, L. 12 April 1851, hvorved det fremdeles havde sit Forblivende, L. 2 Marts 1861 § 11.

Fr. 27 April 1832 — udvidet til Vestindien ved K. Skr. 31 Jan. 1835 — jfr. Regul. 15 Septbr. 1836, er hævet, L. 1851 § 27.

a. Disse Regler galdt ogsaa for Maskiners Benyttelse i Dampmøller, L. 14 April 1852 § 10.

b. Ang. Prøven af Kedlerne i Landevejslokomotiver og deres Indretning, Instr. 21 Avg. 1862 §§ 1—4, 22, 27, Bkg. Nr. 65, 10 April 1872 §§ 1, 2.

c. Ang. Tilsynet med Kedlerne i Lokomobiler, Bkg. 19 Juni 1865 § 4.

2. Ang. Godtgørelse af Rejseomkostninger og Diæter til Syns-

mændene ved Synsforretninger derover, samt at Ejeren selv maatte skaffe den til Prøvens Foretagelse fornødne Medhjælp, J. M. Skr. 1 Febr. 1853.

Ang. Synsmændenes Udmeldelse og Betaling i Vestindien, K. Skr. 27 Decbr. 1837.

3. Redskaber til Prøven af dem bleve anskaffede for Statskassens Regning, J. M. Cirk. 9 Maj 1853.

4. Ved dem maatte anvendes Federtrykmaalere, Bkg. 5 Novbr. 1855.

5. Prøven kunde ikke foregaa, efter at de vare indmurede, J. M. Skr. 5 Juli 1865.

6. Enhver Bygning paa Landet, hvori Dampmaskine bruges, skal under visse Betingelser opføres som ikke brandfarlig, L. 2 Marts 1861 § 11. Se nedenfor II D 1 a.

Dette finder ikke Anvendelse ved Indlægning i et Mejeri af en Kedel uden Maskine, J. M. Skr. Nr. 382, 11 Novbr. 1871.

7. Om Brugen af Lokomobiler, Bkg. 19 Juni 1865.

8. Regler for deres Benyttelse i Fabriker i København, J. M. Skr. Nr. 88, 14 Marts 1872.

II. Nu gældende Bestemmelser.

A. Paa Landjorden, om Tilsynet med dem, L. Nr. 23, 24 Marts 1875, hvis § 1 (jfr. J. M. Skr. Nr. 201, 17 Decbr. 1878) om, hvilke Kedler Tilsynet omfatter, er forandret ved L. Nr. 34, 2 April 1880. Jfr. endvidere L. Nr. 56, 12 April 1889 § 13 (se nedenfor 16), hvorved Tilsynet er overgaaet fra Politimestrene til Fabrikinspektørerne og deres Assistenten.

L. 12 April 1851 (jfr. J. M. Skr. Nr. 183, 15 Septbr. 1874) ophæves, for saa vidt den omhandler Dampkedler paa Landjorden, fornævnte L. 1875 § 25, jfr. dog med Hensyn til Kedler, der ere tagne Brug inden de ny Reglers Ikrafttræden, nedenævnte Bkg. Nr. 72, 28 Juni 1875 § 8 og Nr. 151, 1 Decbr. 1880.

Med Hensyn til denne Lov mærkes:

1. I Henhold til sammes §§ 1 — saaledes som den er ændret ved Loven af 1880 — 2 og 5 ere nærmere Regler for Indretningen af og Tilsynet med disse Kedler givne ved Bkg. Nr. 151, 1 Decbr. 1880, jfr. den nedenfor under 5 nævnte Instruks. Herved ophæves den ældre Bkg. Nr. 72, 28 Juni 1875 og de sig dertil sluttende Bkg. Nr. 91, 28 Juni 1876 og Nr. 117, 2 Novbr. 1877 (jfr. J. M. Skr. Nr. 114, 15 Maj s. A.), sammes § 21.

Uddrag af denne Bekendtgørelse er tilstillet Politimestrene

til Uddeling til Kedelejerne, J. M. Cirk. Nr. 162, 10 Decbr. 1880.

Følgende J. M. Skrivelser betræffende den som fornævnt op-hævede Bkg. Nr. 72, 28 Juni 1875 formenes ikke at være uden Betydning ogsaa for Anvendelsen af de ny Regler:

a. Om hvorledes det skal godtgøres, at Betingelsen for, at en Dampkedel i Medfør af § 1, jfr. Lovens § 1, kan fritages for det offentliges Tilsyn, er til Stede, Skr. Nr. 140, 12 Juli 1876.

b. At en Injektor maa regnes til de i § 4, 3dje Stykke ommeldte særskilte Forsyningsapparater, Skr. Nr. 212, 8 Novbr. 1876.

c. Ang. Udstrømningsaabningernes Størrelse paa Ventil-kasserne, Skr. Nr. 65, 12 Marts 1877.

2. Bestemmelser vedkommende saa vel denne Lov som L. Nr. 22, 24 Marts 1875 om Tilsyn med Dampskibe.

a. De i L. Nr. 23, 24 Marts 1875 § 9 og i L. Nr. 22 af s. D. § 13 ommeldte Synsmænd udnævnes i Aarhus, Horsens, Korsør og Helsingør af Magistraten, Bkg. Nr. 89, 10 Avg. 1875, Nr. 105, 2 Oktbr. s. A., Nr. 2, 2 Jan. 1877.

b. Indskærpet Politivrighederne deres Pligter med Hensyn til de befalede Syn og paalagt dem at føre Fortegnelse dels over samtlige Dampkedler og Dampfartøjer dels over de foretagne Synsforretninger. Ang. Apparater til Prøvernes Foretagelse. J. M. Cirk. Nr. 138, 10 Juli 1875.

c. Om hvor stort et Areal fuld Ildpaavirkningsflade der kan beregnes til en Hests Kraft, J. M. Skr. Nr. 69, 7 April 1876.

3. At Synsforretningernes Foretagelse skulde beordres af Politimesteren, at Synsmændene berammede Tiden og derom underrettede Kedelbrugeren, at de skulde drage Omsorg for de fornødne Apparaters Tilstedebringelse og Tilbagesendelse, samt om den Betaling, der herfor kunde tilkomme dem, J. M. Skr. Nr. 86, 16 Maj 1882.

4. Om Bestillingen som Synsmand efter Lovens §§ 9 og 15.

a. Se foran 2 a.

b. Ang. hvor vidt den er et tvungent Ombud, J. M. Skr. Nr. 268, 8 Decbr. 1875.

c. Paalagt Amtmændene at indberette, hvilke Mænd der ere beskikkede, J. M. Cirk. Nr. 114, 16 Juli 1879.

d. Jfr. nu L. Nr. 56, 12 April 1889 § 13.

5. Instruks for Synsmændene Nr. 152, 1 Decbr. 1880 med

Tillæg Nr. 91, 26 Juni 1882 (om Sikkerhedsventilernes Belastning).

Indskærpet Mændene at angive enhver ved Undersøgelsen forefundne Mangel i den dertil bestemte Rubrik, J. M. Cirk. Nr. 163, 5 Novbr. 1881.

Med Hensyn til Instruksens Forstaaelse, se nedenfor 7.

6. ad Lovens § 12, 3dje Stykke. Der skal forholdes herefter, naar en Dampkedelprøve maa afbrydes paa Grund af, at Rekvirenten ikke har truffet de fornødne Foranstaltninger, J. M. Skr. Nr. 98, 27 Maj 1876 ad 1.

7. ad Lovens § 15. At der ikke behøves nogen Underretning til vedkommende Ejere om det foreskrevne Eftersyn, men at det da heller ikke kan forlanges, at Dampen skal bringes op, samt hvorledes Eftersynet saa kan foretages, J. M. Skr. Nr. 186, 7 Novbr. 1878, Nr. 87, 19 Maj 1882.

8. ad Lovens § 16 (om Synsmændenes Betaling).

a. Om Forstaaelsen af Udtrykkene »Anlæg med 2 eller flere særskilte Kedler«, J. M. Skr. Nr. 98, 27 Maj 1876 ad 2.

b. Om Beregningen af Betalingen, naar Prøven af de flere til samme Fabrik hørende Dampkedler foregaar paa forskellige Dage, J. M. Skr. Nr. 128, 22 Juni 1876.

9. ad Lovens § 19. Nærmere Bestemmelser med Hensyn til Synsmændenes Ret til fri Befordring, J. M. Cirk. Nr. 244, 3 Decbr. 1875.

10. ad Lovens § 23. Følgende Jernbaneselskaber er der tilstaaet Fritagelse for Tilsyn efter Loven med Hensyn til deres Lokomotiver, nemlig:

a. Det Lolland-Falsterske, J. M. Skr. Nr. 212, 28 Septbr. 1875.

b. Det sydfyenske, J. M. Skr. Nr. 240, 10 Novbr. 1875.

c. Randers-Grenaa Banen, J. M. Skr. Nr. 173, 9 Septbr. 1876. (Er nu Statsbane, se Jernbane B II 20).

11. Paalagt Politimestrene at meddele Ministeriet Oplysning om Antallet af de under det offentlige Tilsyn værende Dampkedler, J. M. Cirk. Nr. 115, 16 Juli 1879.

12. Ang. Skemata til Synsforretningerne, og at Politimestrene ved Udgangen af hvert Kvartal skulde indsende disse til Justitsministeriet til Revision, J. M. Cirk. Nr. 162, 10 Decbr. 1880, eller, naar ingen Forretning var foretaget i Kvartalet, derom gøre Indberetning, Cirk. Nr. 112, 18 Juli 1881.

Dette galdt kun om de med Trykprøve forbundne Synsforret-

ninger, ikke de i Lovens § 15 ommeldte aarlige Eftersyn, J. M. Skr. Nr. 10, 4 Jan. 1882.

Sammen med Synsforretningerne eller dog med Forretningerne for næste Kvartal skulde følge Oplysning om, hvor vidt de forefundne Mangler vare afhjulpne, J. M. Cirk. Nr. 163, 5 Novbr. 1881.

13. Ang. Udvidelse til St. Croix af Lovene herom (Nr. 23, 24 Marts 1875 og Nr. 34, 2 April 1880), Adg. 12 Avg. 1884 (Nr. 19 i Till. t. Lovt.).

Fr. 27 April 1832 (udvidet til Vestindien ved K. Skr. 31 Jan. 1835) og Rskr. 27 Decbr. 1837 ere hævede ved § 25 ibd. (naturligvis kun for St. Croix's vedkommende).

14. Om Anvendelsen af fornævnte L. Nr. 23, 24 Marts 1875 mærkes videre:

a. Ang. hvorledes Kontrollen skal føres med bevægelige Dampkedler, J. M. Cirk. Nr. 67, 14 Maj 1884 samh. med Cirk. Nr. 54, 4 Maj 1885.

b. Hvorledes der skal forholdes, naar en faststaaende Kedel flyttes fra en Jurisdiktion til en anden, ovennævnte Cirk. Nr. 54, 1885.

c. Dampmuddermaskiner skulle underkastes Syn efter Reglerne for Dampkedler paa Landjorden, J. M. Cirk. Nr. 67. 14 Maj 1884 i Slutn. Se Dampskibe 13 e.

15. Ang. Indskærpelse af Cirk. Nr. 163, 5 Novbr. 1881 (se ovenfor 12) om Indberetning om Afhjælpning af de ved Synene forefundne Mangler, J. M. Cirk. Nr. 11, 4 Febr. 1885.

16. Ang. at Tilsynet med samme overgaar fra Politimestrene til Fabrikinspektørerne, om Synenes og Eftersynenes Foretagelse ved en af disses Assisterter, at Betalingen efter L. Nr. 23, 24 Marts 1875 § 16 for Synene tilfalder Statskassen, samt om Afholdelsen af Oversyn, L. Nr. 56, 12 April 1889 § 13. Forandring i Taksterne for Prøve af Dampkedler paa Landjorden, L. Nr. 45, 1 April 1896.

17. I Henhold til bemeldte L. 1875, saaledes som samme er blevet forandret ved L. Nr. 34, 2 April 1880 og fornævnte Lov 1889 § 13, ere nærmere Regler givne for Indretningen af og Tilsynet med Dampkedler paa Landjorden samt for den Kedel-ejerne paahvilende Anmeldelsespligt, Bkg. Nr. 27, 28 Febr. 1891.

Tillæg til sammes § 3 (ang. Apparatet paa faststaaende Kedler til Kontrol med Vandstanden), Bkg. Nr. 153, 2 Septbr. 1892. Tillæg til sammes § 25 (ang. en indvendig Gnistfænger af svensk

Patent), Bkg. Nr. 209, 27 Novbr. 1894. Do. til sammes § 1 Nr. 1 litr. b (ang. at kugleformede Kedler, som ikke rumme over 20 Potter, kunne forfærdiges af Gydestaal), Bkg. Nr. 197, 26 Oktbr. 1895. Do. til sammes §§ 2, 11 og 13 (ang. Kedlens Styrke, ældre Kedler og Synsforretningen), Bkg. Nr. 157, 21 Novbr. 1898.

Bkg. Nr. 151, 1 Decbr. 1880 og Nr. 129, 15 Oktbr. 1889 ere hævede, Bkg. 1891 § 28.

18. Med Hensyn til den ved L. Nr. 56, 1889 § 13 skete Forandring mærkes fremdeles:

a. Paalagt Politimestrene at indsende til Fabrikinspektørerne de hos dem beroende Synsforretninger over Dampkedler, ledsagede af en Fortegnelse over samtlige Dampkedler og Lokomobiler i vedkommende Jurisdiktion, J. M. Cirk. Nr. 149, 10 Juli 1889.

b. Om Fabrikinspektørernes Forretninger i saa Henseende handler en væsentlig Del af Instr. for dem Nr. 291, 10 Decbr. 1889.

c. Ang. at Gebyrerne for foretagne Synsforretninger af vedkommende Kedelejere skulle indbetales til Amtstuen eller, hvor en saadan ikke findes, til Toldkassen, der da udleverer Duplikatet af Forretningen og, hvis Indløsningen ikke sker inden 6 Uger, derom underretter Amtet og for Københavns vedkommende Overpræsidenten, Skattedir. Cirk. Nr. 234, 18, Rev. Dep. Cirk. Nr. 235, 22 og Nr. 237, 24 Oktbr. 1889, hvilket ogsaa gælder om Omkostningerne ved nyt Syn paa Grund af forefundne Mangler, Skattedir. Cirk. Nr. 249, 31 s. M. — Med disse Bestemmelser sammenholdes Instr. Nr. 291, 1889 §§ 4, 5 og Bkg. Nr. 27, 1891 § 15. Se Revisionsdepartementerne 6.

Ang. hvorledes Amterne (i Kbhvn. Overpræsidenten) skulle forholde sig med Restancernes Inddrivelse, og at de skulle give Fabrikinspektørerne Underretning om uerholdelige Restancer, J. M. Cirk. Nr. 283, 29 Novbr. 1889.

19. Efter Reglerne herom skal Tilsyn føres med en i en Fiskerkvase anbragt Dampkedel, bestemt til at drive et Spil, J. M. Skr. Nr. 323, 23 Novbr. 1889. Jfr. ovenfor 14 c og nedenfor C.

B. Hærens. Ang. Fortegnelser over dem og Tilsynet med dem m. m., Kdg. Nr. 38, 1893, 6, Nr. 47, s. A., 16 (begge i M. R.). Instruks for Tilsynskommissionen for de militære Fabriker, Dampkedler og Maskiner, 27 Febr. 1897 (M. R. og U. L.). Regulativ for Tilsyn med Hærens Dampkedler, 27 Febr. 1897 (ibd.).

C. Søværnets. Regulativ for sammes Indretning, Undersøgelse og Prøver, Nr. 20, 26 Febr. 1894, tidligere Regul. Nr. 64, 10 Maj 1878. Tilsynet i Sejlfiskefartøjer overtages af Fiskeriinspektionerne, M. T. A. f. 1894 S. 25 Anm. Instruks for dette Tilsyn, Nr. 22, 12 Marts 1894.

D. Ang. deres Anbringelse i Bygninger.

1. Saadanne Dampkedler, som ere det offentlige Tilsyn undergivne (jfr. foran A), maa:

a. Paa Landet kun anbringes i en ikke brandfarlig Bygning, og denne skal ved en Afstand af mindst 1 Alen eller en Brandmur være adskilt fra enhver brandfarlig Bygning eller Del af en Bygning, L. Nr. 35, 1 Marts 1889 § 5, jfr. §§ 9, 17. Jfr. L. 2 Marts 1861 (Brandpolitilov for Landet) § 11, J. M. Skr. Nr. 63, 19 April 1882, Cirk. Nr. 65, 20 Maj 1885.

b. I København ikke anbringes i Vaaningshuse, Bygningsl. Nr. 77, 12 April 1889 § 64.

c. Ikke heller i Frederiksberg, Bygningslov i Bkg. Nr. 58 19 April 1890 § 64. Jfr. Bygningsreglm. for en Del af Frederiksborg Landsogn, Bkg. Nr. 4, 9 Jan. 1888 § 17, der henviser til den ophævede L. 12 April 1851.

2. I Løkken Ladeplads skal enhver Bygning, hvori bruges Dampmaskine, naar den ikke er fjernet 100 Al. fra nærmeste Nabosted, opføres som ikke brandfarlig Bygning. Med Hensyn til Dampmaskiner har det for øvrigt sit Forblivende L. Nr. 23, 24 Marts 1875. Bygningsreglement i Bkg. Nr. 64, 30 April 1889 § 17.

E. Ang. deres Pasning.

1. Maa Børn og unge Mennesker under 16 Aar ikke benyttes til selvstændig at passe, L. Nr. 56, 12 April 1889 § 4.

Ifølge Lovens § 5 i Slutn. er Pasning af Dampkedler ved Kvinder alene forbudt, J. M. Skr. Nr. 150, 27 Juni 1890.

2. Ang. Pasning af Dampkedler paa Landjorden ere ny Regler givne ved L. Nr. 39, 1 April 1896, der bl. a. indfører en særlig Kedelpasserprøve og Certifikater for eksaminerede Kedelpassere.

3. Ang. Begæringer om Udfærdigelse af de i L. Nr. 39, 1896 §§ 2 og 5 ommeldte Certifikater og de i § 4 omhandlede Kontrolbøger, Bkg. Nr. 91, 19 Juni 1896.

4. Bestemmelser om Afholdelsen af Prøver for Kedelpassere for Kedler paa Landjorden, Bkg. Nr. 110, 14 Septbr. 1896.

5. Ang. at en Maskinassistent, der har bestaaet Maskinpasserprøve, selvstændigt maa passe Dampkedler paa Landjorden, J. M. Skr. Nr. 221, 23 Oktbr. 1897.

Se Dampskibe 13 (ang. Tilsynet med Dampkedlerne der). Fyr 26. Stempelafgiften III 33 h Nr. 2 (at Synsforretningerne ere stempelfri).

Dampkraner.

Dermed kan en Mand med Bevis som Maskinpasser fare som Maskinist, Sønæringsl. Nr. 40, 25 Marts 1892 § 5.

Dampmaskiner.

Ang. hvad der i Sønæringsloven forstaas ved »Hestekraft«, og om Kontrollen med indregistrerede Dampskibes Hestekraft, L. Nr. 40, 25 Marts 1892 § 19.

Se Dampkedler. Dampskibe 9, 13. Maskiner. Maskinmester 3.

Dampmøller, se Brandvæsenet 1 e Nr. 7.

Damppiber, se Haandværks- og Fabriksdrift I 20 B (for Sundheden skadelige Næringsbrug) b i Slutn.

Dampskibe (Dampfartøjer).

1. Maa losse og lade paa Søn- og Helligdage, Fr. 26 Marts 1845 § 2. Fr. 1845 er hævet ved L. Nr. 57, 7 April 1876 § 13.

2. Ang. Antallet af Passagerer, som visse fra København færende Skibe maa medtage, Bkg. 22 Juni 1859.

3. Ang. Droskers Møde derved i København, Reglm. 18 Jan. 1869 § 4, jfr. Tillæg Nr. 106, 4 Avg. 1896 ad § 22.

Ang. Bybudenes Møde derved, og hvor vidt de maa gaa om Bord i dem, Reglm. af s. D. § 5.

4. Der gaa i regelmæssig Fart, ang. de for dem gældende Karantæne-regler, se Karantænevæsenet A 3 a. Kolera 3 i Slutn.

5. Ang. internationale Søvejsregler og Nødsignalers Anvendelse af danske Skibe, Anordn. Nr. 4, 22 Jan. 1897. Ang. Beskaffenheden og Anbringelsen af de Lanterner og Lydsignalapparater, som skulle føres af danske Damp- og Sejlskibe, Bkg. Nr. 113, 1 Juli 1897. Se nærmere Paasejling.

6. Ang. Dampskibsfart paa Ry Aa, Bkg. Nr. 42, 22 Marts 1881 §§ 2, 5, 6, 11.

7. Forskrifter til at hindre generende Røg fra dem i København ere givne ved Sundhedsvedtægt i Bkg. Nr. 78, 18 Juni 1886 i § 27 (ingen af de mange andre Sundhedsvedtægter indeholder tilsvarende Bestemmelser).

8. Ang. hvor vidt sammes Redere dermed maa besørge For-sendelser vedkommende Bestyrelserne og deres Funktionærer, Postl. Nr. 57, 5 April 1888 § 2 c.

9. Ang. Maskinmestrenes Tilsyn med og Ansvar for Dampkedler, Maskiner og disses Betjening i danske Skibe, Sølov Nr. 56, 1 April 1892 § 80, og at Skipperen skal lade Maskinen besigtige, naar Maskinmesteren forlanger det, § 87.

10. For Fart dermed og sammes Bemanding ere en Række Regler givne ved Sønæringsl. Nr. 40, 25 Marts 1892, og for Island ved Sønæringsl. 26 Oktbr. 1893 (Nr. 33 i Till. t. Lovt.). — Efter sidst nævnte Lovs § 13, jfr. § 6 i Slutn., skal ethvert islandsk Dampskib være forsynet med et Regulativ af nærmere bestemt Indhold for Maskinbetjeningen.

Jfr. tidligere L. Nr. 134, 20 Novbr. 1876, Nr. 22, 24 Marts 1875 § 7.

11. Ang. Bedømmelse af, hvor vidt Sønæringslovens Fordringer med Hensyn til Klasse og Antal af Maskinister i danske Dampskibe ere fyldestgjorte, Ind. M. Cirk. Nr. 152, 1 Avg. 1895.

12. Ang. Brug af Ild og Lys samt Tobaksrygning om Bord paa Dampskibe, der i Kbhvn.s Havn losse Stenolje, Reglm. i Bkg. Nr. 118, 9 Juli 1897 § 24.

13. Ang. Tilsynet med sammes Dampkedler og for Passagerskibes vedkommende tillige med Dampmaskinen og selve Skibet, samt Regler for Passagerskibes Indretning, Udrustning m. m., L. Nr. 22, 24 Marts 1875.

L. 12 April 1851 ophæves, for saa vidt den vedrører de i fornævnte Lov omhandlede Dampskibe med de derhen hørende Dampkedler, Lovens § 26, jfr. dog med Hensyn til Kedler, der ere tagne i Brug inden de ny Reglers Ikrafttræden, nedennævnte Bkg. Nr. 74, 28 Juni 1875 § 7.

L. Nr. 56, 12 April 1889 om Foranstaltninger mod Ulykkestilfælde ved Brug af Maskiner finder ikke Anvendelse paa Maskiner i Dampfartøjer, Lovens § 22. Følgelig finder Tilsynet med sammes Dampkedler, for Passagerskibe tillige med Dampmaskinen og selve Skibet m. m., uforandret Sted efter L. Nr. 22, 24 Marts 1875, jfr. ogsaa nævnte L. 1889 § 13.

Med Hensyn til dette Tilsyn mærkes:

a. I Henhold til Lovens §§ 2, 4 og 5 ere nærmere Forskrifter for Tilsynet givne ved Bkg. Nr. 74, 28 Juni 1875. Med Hensyn til denne Bekendtgørelses §§ 7 og 11, se Trykfejl og Rettelser foran i Lovt.

Sammes § 4 er forandret ved Bkg. Nr. 73, 9 Maj 1881.

Forbud mod Dampkedler med svejsede Pladesamlinger, Bkg. Nr. 167, 31 Decbr. 1880.

Ang. en Forandring i § 9 af Bkg. Nr. 74, 28 Juni 1875

indeholdende nærmere Forskrifter for Tilsynet, Bkg. Nr. 266, 29 Decbr. 1892 (ang. Størrelsen af Damptrykket ved Kedelprøve og ved Kedlens Brug). Jfr. Dampkedler II A 2.

b. Ang. Anvendelse af Loven paa en ved en Petroleumsmotor dreven Baad, J. M. Skr. Nr. 364, 17 Oktbr. 1893.

c. Jfr. Dampkedler II A 19 (om en Kedel til at drive Skibsspil).

d. Ang. Forstaaelsen af Lovens § 3 e om Antallet af de Redningsapparater, hvormed Passagerskibe skulle være forsynede, J. M. Skr. Nr. 104, 2 Juni 1876 (se Rettelsen S. 82).

e. At Dampmuddermaskiner skulle underkastes Syn herefter og ikke efter Reglerne om Tilsynet med Dampkedler paa Landjorden, J. M. Skr. Nr. 154, 19 Septbr. 1881. Dette er nu forandret, J. M. Cirk. Nr. 67, 14 Maj 1884. Se Dampkedler II A 13 c.

f. Ang. at det ikke er tilladt paa Dampskibskedler i Stedet for de befalede 3 Prøvehaner at anbringe to Vandstandsglas, J. M. Skr. Nr. 118, 30 Marts 1896.

14. Søværnets Dampskibe og Dampkedler.

Ang. Indretning Undersøgelse og Prøver af Søværnets Dampkedler, Regul. Nr. 20, 26 Febr. 1894. Se Dampkedler C.

Under 12 Marts 1894 er det, efter forudgaaende Forhandling mellem Justitsministeriet og Marineministeriet, bestemt, at det lovbefalede Tilsyn med Dampkedler og Maskiner i Sejlfiskefartøjer overtages af Fiskeriinspektionerne uden for og inden for Skagen, hver for sit Distrikts vedkommende, M. T. A. f. 1894 S. 25 Anm.

Instruks for dette Tilsyn, Nr. 22, 12 Marts 1894.

15. Island. Befragtning eller Køb af et Dampskib samt dets Drift for Landkassens Regning, L. 25 Oktbr. 1895 (Nr. 29 i Till. t. Lovt.), jfr. L. 6 Novbr. 1898 (Nr. 25).

Se Bugserfartøjer 2. Handel II C 3 d (Ankerpenge paa St. Croix). Indførselstold 16, 2det Stykke (om Benyttelse af Maskinrummet m. m. til Vareførsel) 25 A b (af dermed til Island indførte Spirituosa). Indkaldelse, værnepligtiges 23e. Jernbaner B III 2. Karantænevæsenet A 3 a. Paasejling 2 (Forholdsregler derimod). Skibes Maaling 12 (Fortegnelse over visse delvis maalte udenlandske Skibe). Skibsdagbøger 1 a. Toldopsyn B 1 Nr. 3, 2det Stykke, og C 2, 2det Stykke. Toldsedel 7.

Dampskibsbroen ved Kvæsthusgade, se Havne- og Skibsbroer II 13.

Dampskibsselskab, det forenede.

Om forskellige det tilhørende Anlægsbroer, se under Havne- og Skibsbroer VIII, jfr. Bøder D II 14. Se fremdeles Fyr 27 u.

Dampskorstene, se Haandværks- og Fabriksdrift I 20 a. Skorstene.

Damptærskning, se Helligdage 5 B b Nr. 2.

Danebrogsmænd, se Danebrogsmændenes Hæderstegn samt Danebrogsordenen 5—7.

Danebrogsmændenes Hæderstegn.

1. Er indstiftet ved Aab. Br. 28 Juni 1808, og nærmere Regler om samme givne ved Adg. 28 Jan. 1809.

2. Kan ogsaa meddeles Medlemmerne af Danebrogsordenens forskellige Klasser, Aab. Br. 28 Jan. 1812.

Meddelt et saadant giver det den paagældende Rang og Sæde fremfor andre Medlemmer af samme Klasse, Resl. 7 Juni 1825.

3. Ang. hvor vidt en en Person tidligere overgaaet Tyvsdom er til Hinder for, at han benaades dermed, J. M. Skr. 18 Oktbr. 1849.

Jfr. Ordener 3—5.

Danebrogsordenen.

1. Statuter 1 Decbr. 1693 findes in extenso i U. L. f. 1877 S. 433 ff med Tilføjelse i Anmærkninger af senere Bestemmelser.

2. Ang. Erlæggelse af de saa kaldte Ridderpenge af dem, der optages i Ordenen, til Syge- og Jordemoderhuse paa Frederiksborg og Kronborg Amter, Rskr. 28 Febr. 1766, Adg. 12 Oktbr. 1770 (i Reskriptsaml.) § 1.

3. I dens nuværende Skikkelse, almindelige Bestemmelser om samme ere givne ved Aab. Br. 28 Juni 1808.

Senere Forandringer i Ordensinddelingen, saaledes at Storkommandører stilles uden for Klasseinddelingen, og at Storkors, Kommandør (i to Grader) og Ridder danne henholdsvis første, anden og tredje Klasse, samt Forandring i Dekorationen for Storkorsene, Aab. Br. 21 Febr. 1842, Rskr. 21 Marts 1864 og i Noten til samme Rskr. 2 Oktbr. 1861.

4. Skal have Ordensdag d. 28 Jan., Resl. 27 Febr. 1840.

5. Naar en Ridder eller Danebrogsmand tiltales eller saggives for nogen Handling, der kunde medføre legemlig Straf eller Ærens eller den offentlige Agtelses Tab, skal vedkommende Domstol gøre Indberetning derom til Kancelliet, Aab. Br. 28

Juni 1808, Adg. 28 Jan. 1809 § 7, jfr. med Hensyn til Militære Pbf. 20 Avg. 1827 (M. R.).

6. Ingen Dom, der medfører legemlig eller vanærende Straf maa eksekveres paa noget Medlem af Ordenen eller nogen Danebrogsmand, forinden Ordenstegnet er ham aldeles frataget, ibd.

Dette er ikke til Hinder for, at en Danebrogsmand hensættes i Fængsel paa Vand og Brød til Afsoning af Alimentationsbidrag, K. Skr. 24 Marts 1827, eller Bøder, J. M. Skr. 24 Novbr. 1852.

Danebrogs mænd, der ere Militære, kunne straffes arbitrært med Vagtarrest eller simpelt mørkt Fængsel, Krigs M. Skr. 20 Novbr. 1862 (M. R.).

7. Naar en Ridder eller Danebrogsmand dør, skal Præsten meddele Øvrigheden Dødsfaldet, K. Cirk. 17 April 1810.

Indskærpet Sognepræsterne i København at indberette til Magistraten, naar nogen Ridder afgaar ved Døden, K. og U. M. Skr. 14 Novbr. 1866.

Se Hæderstegn 7 (Anvendelse af arbitrær, militær Straf). Ordener 3. Ordenskapitulet 2 (ang. Pensioner deraf).

Danefæ.

1. Saaledes kaldes Guld, Sølv, Metal og al anden Skat, som findes enten nedgravet eller forborgen i Jord, Skov, Mark, Hus eller andet Steds, og ingen kender sig ved, og det hører Kongen alene til, D. L. 5—9—3, Fr. 22 Marts 1737, Pl. 7 Avg. 1752.

2. Fordølgelse deraf medfører »tilbørlig Straf«, Pl. 7 Avg. 1752 i Slutn., jfr. J. M. Skr. 22 Maj 1861.

3. Hertil regnes en funden Metalkanon, Rtk. Prom. 28 Marts 1795 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Hittegods).

4. Reglerne herom kunne ikke finde Anvendelse paa Rav, K. Skr. 4 Jan. 1840. Jfr. Rav.

5. Nogle i en Kirkemur fundne gamle Sølvmønter, som Møntkabinetet ikke ønskede at beholde, formentes at tilkomme Funderen og ikke Kirkejeeren, K. Skr. 3 Juli 1845.

6. Den Greverne ved Priv. 25 Maj 1671 § 15, jfr. Fr. 22 Marts 1737 i Slutn., tillagte Ret til jordgravede Skatte er hævet ved Grundloven, J. M. Skr. 8 Oktbr. 1853.

7. At Politiet skal føre Tilsyn med, at ulovlig Tilegnelse heraf og af saadanne Oldsager, som maa henregnes herunder, ikke finder Sted, J. M. Cirk. Nr. 76, 9 Maj 1891, jfr. ogsaa om Kontrollen med Danefæes Aflevering, F. M. Cirk. til Overførsterinspektionerne Nr. 402, 23 Decbr. 1893.

8. Modtagelse deraf og Indsendelse til Nationalmuseet ved Amtsforvalterne, Skattedir. Cirk. Nr. 3, 9 Jan. 1894. Ved Amtmændene, Arb. M. Cirk. Nr. 7, 5 Febr. 1894. Ved Præsterne, K. og U. M. Cirk. Nr. 287, 19 Decbr. 1895.

Jfr. Oldsager.

Dans.

I. Offentlig.

1. Maa de, der have Ret til Beværtningsnæring, ikke holde for Gæsterne uden Politiets særlige Tilladelse, der kun bør tilstaas for et Aar ad Gangen og mod Erlæggelse af en Kendelse af 5—10 Rdl. til Kommunens Kasse, L. 29 Decbr. 1857 § 62.

a. Dette er anvendeligt paa enhver Beværtningsdrivende paa Landet, uagtet han kun agter en enkelt Gang at holde Dans, Ind. M. Skr. 21 April 1858.

b. At saadan Tilladelse er nødvendig, skal i København udtrykkelig anføres i Borgerbrevene, Rskr. 26 April 1816 § 2.

c. Tilladelserne forbrødes ved betydelige eller gentagne Uordener, ibd.

2. Kan Politimesteren give Landboere, som ikke ere beretigede til Beværtningsnæring, Tilladelse til at holde samt derved at udøve Beværtning for Betaling. Tilladelsen gives for hvert enkelt Tilfælde og mod en Kendelse af 1 Rdl. til Sognekommunens Kasse. L. 1857 § 62.

Saadan Tilladelse giver ogsaa Ret til Udkænkning af Brændevin, Ind. M. Skr. 15 April 1858.

3. Næringslovens § 62 er kun anvendelig, naar vedkommende ved Dansens Afholdelse søger at erholde en virkelig Indtægt, J. M. Skr. 3 Marts 1859 med Note (om Ungdomsgilder), Ind. M. Skr. 23 April 1861 ad 1.

4. Tilladelserne hertil ere stempelfri, L. 19 Febr. 1861 § 68.

5. Hvad der forstaas ved »Kommunens Kasse« i Næringslovens § 62, Ind. M. Skr. 23 April 1861 ad 2.

6. Maa ikke afholdes uden Politiets Tilladelse, Politivedt. f. Khvvn. Nr. 125, 22 Juni 1883 § 72, f. Købst. i M. T. B f. 1872 S. 45 § 66, S. 55 § 51. Jfr. med Hensyn til sluttede Baller Vedt. 1883 § 69, M. T. B f. 1872 S. 45 § 63, S. 54 § 49.

7. Danseboderne i København maa ledigt liggende Fruentimmer ikke frekventere, Pl. 27 Novbr. 1775 § 7.

8. Spørgsmaal om Dansebodhold i København sortere under Justitsministeriet, J. M. Skr. 23 Maj 1850 med Note.

9. Ang. Tilvejebringelse af større og bedre Lokaler dertil i København. J. M. Skr. 23 Febr. 1864.

10. Eksempel paa, at der ved en Sundhedsvedtægt er tillagt Sundhedskommissionen Myndighed til i Tilfælde af ondartede Epidemier at forbyde samme, Bkg. Nr. 86, 13 Avg. 1878 § 60. Jfr. Forsamlingsretten 1 c Nr. 4.

Se Beværtningsnæring 12 i Slutn. Forlystelser, særligt 2 og 3 (om Udgifterne til Politiopsyn). Helligdage 5 A i og o. Skolelærere III 8 (om de kunne holde).

II. Privat, se ovenfor I 6 i Slutn. og Helligdage 5 A i og o. Se i øvrigt Forlystelser. Ungdomsgilder.

Danske Lov, se Christian den Femtes danske Lov.

Danske Sprog.

1. Deri skulle alle Ting (undtagen hvad som angik de tyske Provinser) søges, behandles, foredrages og udfærdiges, Fr. 13 Febr. 1772 § 2, jfr. K. Prom. 23 Juli 1796.

2. Deri skulle alle Dokumenter, som notarius publicus i Kraft af sit Embede udsteder, saa og alle notariale Attestationer og Bekræftninger i Almindelighed være affattede, Sp. Reglm. 22 Marts 1814 § 143.

3. Et fremmed Sprog (Tysk) maa ikke benyttes ved kirkelige Forretninger, K. og U. M. Skr. 14 Novbr. 1865. Jfr. Alterets Sakramente 3. Daab 7 e. Vielse.

4. Ang. det islandske Sprogs Benyttelse, Ansøgninger 1 b Nr. 6 samt Island 3 f, h, 4 og 13.

5. Ang. det latinske Sprogs Benyttelse, Akademiske Grader 7. Program 1.

6. Paalagt en Præst, der havde udfærdiget en Attest paa Tysk, udelukkende at betjene sig af det danske Sprog ved Udfærdigelse af Embedsattester, K. og U. M. Skr. 13 April 1878 (G. R.).

7. Om dets Benyttelse ved offentlige Forretninger, Toldfr. for St. Thomas 23 Oktbr. 1885 (Nr. 23 i Till. t. Lovt.) § 18.

Se Bestallinger 2. Eksamen 1 (de skriftlige Prøver ved Universitetet). Forberedelseseksamen II 4. Indlæg 3. Island 19 (ang. islandske Love). Katolske 11. Pastorater 482 g (ang. St. Magleby).

Datter.

Naar Moderen gifter sig igen, har hun en særlig Ret til at forlange, at Døtrene af første Ægteskab skulle blive hos hende, D. L. 3—17—18.

Decimalvægte, se Justerkammer 5. Maal og Vægt 13 e. Maaling og Vejning 12 c.

Decision paa Regnskaber, se under Kirkeregnskab. Kæmnerregnskab 4. Revision. Revisionsdepartementerne 5.

Decisor, se Generaldecisorat.

Defension, den flydende, se Red, Københavns 6.

Defensionskommissionen opløses, Resl. 3 Novbr. 1865.

Defensor (Forsvar).

1. Om hans Beskikkelse og i hvilke Tilfælde han skal beskikkes gælder det samme, som under Aktor 1 (med Undtagelse af g) samt 2—5 er anført.

Desuden mærkes:

a. Om Beskikkelse af et Forsvar i Skilsmisssager mod borttrømte eller borteblevne Personer og om hans Betaling, Fr. 29 Maj 1750 §§ 2 og 3, 11 Septbr. 1839 § 16.

Se Skilsmisssager 3.

b. Ang. Beskikkelse af københavnske Prokuratorer til Defensorer ved Underretterne i Kbhvns Amt, naar saadant af Amtmanden forlanges, Rskr. 24 Jan. 1766.

c. Ang. at det skal paases, at de, som ere vante til at gaa i Rette, beskikkes til Defensorer i Justitssager, K. Prom. 15 Marts 1783.

d. Naar i en kriminel Sag Ed skal aflægges af et Vidne, der er saa langt borte, at den anklagede ej bekvemmelig dertil kan føres, bør et Forsvar beskikkes til Varetagelse af hans Ret, Fr. 13 Oktbr. 1819 § 1, jfr. K. Cirk. 30 Decbr. 1837.

e. En tiltalt kan ikke formenes at faa den Sagfører, han ønsker, beskikket som saadan, naar det offentlige ikke derved bebyrdes med forøgede Udgifter, K. Skr. 24 Jan. 1824.

f. Det skal paa Island ikke nægtes den for en Forbrydelse tiltalte at faa en god Mand beskikket til sit Forsvar, naar han ønsker det, hvorom hans Erklæring altid skal indhentes, Fr. 24 Jan. 1838 § 15.

g. Ang. Beskikkelse af en Forsvarer for de ved Rigsretten tiltalte, L. 3 Marts 1852 § 19.

Om denne Forsvarer, ibd. og de følgende §§.

h. Skal ikke beskikkes i et Tilfælde, hvor tiltalte havde begæret selv at føre sin Sag for Højesteret, J. M. Skr. 19 Decbr. 1859 (i den lille Reskriptsaml.).

i. Særskilte Defensorer for de flere under samme Sag tiltalte bør ikke beskikkes, undtagen naar og for saa vidt deres indbyrdes Stilling til Sagen udfordrer saadant, J. M. Skr. 11 Novbr. 1861.

k. Ved Politiretten, skal paa Begæring beskikkes for de Skibsfolk, som af Skipperen eller Rederen sagsøges for Rømning, L. 23 Febr. 1866 § 17.

2. Ang. hans Pligter og Stilling til vedkommende Sag gælder det samme, som findes anført under Aktor 7 (med Undtagelse af ltr. e, i, n og o) og 8. Se fremdeles Benaadning 3.

Ang. hans Tilsvar og Adgang til at erholde Udsættelse i Sagen, Fr. 3 Juni 1796 §§ 30, 31.

Han kan uden Politimesterens Tilladelse besøge sin Klient i Arresten, Reglm. 7 Maj 1846 E § 13.

3. Om hans Salær, se Aktor 9. Højesteretssagførere I 17. Sagførere I A 6.

4. Ang. hans Diætpenge, se Sagførere I A 7.

5. Ang. hans Befordring og Befordringsgodtgørelse, se Sagførere I A 8 a.

Se fremdeles Aftens Varsel 10. Krigsretter 14 (subsidiær Defensor ved Vidneførsel). Landemode 7 h. Politisager II 7. Sagførere I A 5.

Degne (Degnekald).

1. Ang. deres Værneting, og hvor vidt de staa under Præst, Provst og Biskop, D. L. 1—2—15, 16, 2—15—6, 2—16—1, 4, 2—17—1, Rskr. 25 Jan. 1690, K. Prom. 10 Decbr. 1808, Cirk. 24 Decbr. 1831.

Degne skulle være de residerende Kapellaner subordinerede, Reglm. 26 April 1754 § 12.

2. Kunne mulkteres af Biskoppen, naar de i deres Embedsforretninger vise sig opsætsige og stridige mod Biskoppen og Præsten, Rskr. 17 Jan. 1744, 22 Febr. 1754, 4 Jan. 1788.

3. Ang. deres Beskikkelse, Rskr. 2 Novbr. 1672, D. L. 2—15—1, 5—3—20, Rskr. 17 Marts 1685, Fr. 23 Jan. 1739 § 3, Rskr. 30 Marts 1742 (jfr. K. Skr. 12 Decbr. 1829 ad 1), 26 Febr. 1768.

De skulle aflægge Ed for Biskoppen, Kirkerit. 25 Juli 1685 Kap. 11.

Paa Sorø Akademis Gods, Rskr. 4 Marts 1757, 13 Juni 1794.

Ang. at de beskikkedes af Biskoppen, naar den kaldsberetigede var af den katolske eller reformerte Religion, Rskr. 7 Septbr. 1770.

Ang. Studenters Adgang til Degnekald, D. L. 2—2—5, 2—15—1, Rskr. 25 Jan. 1715, Pl. 20 Febr. 1717 Post I B § 24, Fr. 23 Jan. 1739 § 3.

Ang. Skoleholderes Adgang til Degnekald, Rskr. 19 Oktbr. 1736, 1 Juli 1740.

Eksspektance paa Degnekald skal være ugyldig, K. Cirk. 22 Jan. 1791, Prom. 6 Decbr. 1794.

Ang. inden hvilken Tid Degnekald skal besættes, K. Prom. 12 April 1803.

Ang. at Degne, som herefter skulle kaldes Skolelærere og Kirkesangere, ikke maa beskikkes under andre Vilkaar, end at de underkaste sig de Forandringer i Henseende til Skolevæsenet, som herefter maatte blive anordnede, Rskr. 29 Decbr. 1809, K. Cirk. 5 Maj 1810.

Om Kaldsretten til enkelte Degnekald, se under Pastorater.

4. Ang. Degneembedernes Forening med Skolelærerembederne, Adg. 29 Juli 1814 f. Købst. § 52, f. Land. §§ 3, 4, 61, Bl. A § 32, Reglm. 7 Novbr. 1832 §§ 40 a, 41. Jfr. ældre Bestemmelser herom for Sorø Akademis Gods, Rskr. 13 Juni 1794, for Holbo Herred, Rskr. 6 Marts 1801, for Sællands Stift, K. Prom. 5 Oktbr. 1793, for Sælland, Fyen, Lolland og Falster, Prov. Reglm. 10 Oktbr. 1806 §§ 2 og 57 samt specielle Bestemmelser under Pastorater.

5. Ang. at en Degn maatte indlade sig i Ægteskab med et a en anden besvangret Fruentimmer, K. Prom. 8 Oktbr. 1791 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Løbsagtighed).

6. Maa ikke være Tingskrivere eller betjene andre verdslige Bestillinger, D. L. 2—15—4. Se Lægdsmand 3.

7. Ang. fra hvilken Tid Vakancen i Degnekald skal regnes, Rskr. 19 Avg. 1796, 28 Septbr. 1798, K. Skr. 26 Maj 1821.

8. I Sællands Stift, som ere akademiske Borgere, have Adgang til at indsætte i Stiftets Præsteenkekasse, Fund. 6 Marts 1829 § 3 Nr. 8.

9. Ang. deres Embedsforretninger med Hensyn til:

a. Ubodfærdige, D. L. 2—9—9.

b. Skriftemaal og Kommunion, D. L. 2—5—19, Kirkerit. 25 Juli 1685 Kap. 4 Art. 1, Kap. 5, Rskr. 7 Jan. 1741 § 5, Reglm. 26 April 1754 § 5.

c. Ungdommens Undervisning og Skolevæsenet i Almindelighed, D. L. 2—6—1 og 2, 2—15—2, 6—3—6, Fr. 23 Jan. 1739 §§ 1, 2, 4, 7, Instr. af s. D., Pl. 29 April 1740, Fr. 25 Maj 1759 § 3 Nr. 2, K. Prom. 24 Marts 1798, Adg. 29 Juli 1814 f. Land § 51.

d. Faddere, der komme for sildig i Kirken, Fr. 13 Marts 1683 III § 6.

e. Kirkesangen ved Gudstjenesten, D. L. 2—15—3, Kirkerit. 25 Juli 1685 Kap. 1 Art. 1.

f. Sang m. v. ved Ligbegængelser, Kirkerit. 25 Juli 1685 Kap. 9, Reglm. 7 Juni 1693 § 9 (G. R.), Rskr. 8 April 1796, K. Skr. 26 Novbr. 1814.

g. Klokkeringning, D. L. 2—15—5, Takst 10 April 1683 § 7 (G. R.), K. Prom. 6 Jan. 1798. Se i øvrigt Kirkeklokker.

h. Bandsatte, Kirkerit. 25 Juli 1685 Kap. 7.

i. Bispevisitatser, Fr. 28 Febr. 1691.

k. Kirkens Urværk, Rskr. 26 Marts 1745.

l. Delinkventers Undervisning m. v., Fr. 13 Marts 1761 § 2, K. Prom. 15 Oktbr. 1796.

m. Bekendtgørelser ved Kirkestævne, K. Prom. 12 Febr. 1785.

n. Salmenumrenes Anbringelse i Tavlerne, Rskr. 18 Juni 1802 § 9.

o. Børn udsatte af Plejestiftelsen, K. Prom. 23 Juni 1804 e.

p. Kirkebøgernes Førelse, Rskr. 1 Decbr. 1812.

q. At assistere Præsten ved hans verdslige Forretninger, Rskr. 29 April 1776 §§ 3, 4, Rtk. Prom. 22 Juni 1776, K. Prom. 24 Febr. 1787, Skr. 12 Novbr. 1816.

r. Se Avktion 3 c.

Se i øvrigt Kirkesanger, Skolelærere og de enkelte Artikler om de forskellige Forretninger.

10. De maa ikke uden Præstens Forevidende sende en anden til at forrette Tjeneste i deres Sted, K. Prom. 28 Jan. 1809 ad 3.

11. Sædedegnene maa ej uden Herredet forrejse uden Præstens Videnskab og Forlov, D. L. 2—15—8.

12. Ang. deres Indtægter og andre Fordele:

a. Derom handler D. L. 2—15—10, 11 og 15, 2—22—26, Rskr. 13 Novbr. 1703, og for Fyens Stift Takst 10 April 1683 § 7 (G. R.), Rskr. 28 Juni 1740 (to), 4 Novbr. 1740, for Aalborg Stift Ob. Br. 14 Juni 1687, 9 Septbr. 1690, for Lolland-Falsters Stift Fr. 17 April 1688 § 6, Rskr. 4 Juni 1688, K. Prom. 22 Jan. 1785, for Ribe Stift Ob. Br. 21 Juli 1688, for Sællands Stift Rskr. 22 Juli 1721.

b. Ang. deres Rettigheder af Skovene, Konf. 15 Decbr. 1670 § 2, og med Hensyn til Degnene i Horns Herred, Rskr. 29 April 1675, jfr. Konf. 3 Juli 1662, 18 Avg. 1670.

c. Deres Indkomster skal antegnes i Stiftsbøgerne, Rskr. 1 Febr. 1690, 7 Juni 1743.

d. Ang. Designation fra Biskopperne over deres Indtægter, Rskr. 24 Marts 1683, 6 Maj 1704.

e. Ang. deres Løn, Brændsel, Græsning og Foder til Kreaturer, Fr. 23 Jan. 1739 §§ 6, 25—27, Instr. af s. D. § 22.

f. Ang. Jord til dem, Fr. 23 April 1781 § 19, Pl. 7 Oktbr. 1784, K. Prom. 7 Oktbr. 1786, Rskr. 3 Avg. 1798, Pl. 25 Novbr. 1801.

Degnejorder, som ikke nødvendigvis behøves til Skolevæsenets Organisation skulle tilfalde Skolelærerhjelpekasserne og sælges eller bortlejes til Fordel for samme, Adg. 29 Juli 1814 f. Land. § 63, Rskr. 1 Avg. 1817 § 6, Konf. af s. D. C § 1 d.

Ang. hvem Indtægten af en bortsolgt Degnejord paa Ærø tilkommer, K. Skr. 23 Jan. 1834.

Ang. Skolelærerhjelpekassernes Ophævelse, og at den Degnejord, som ej er solgt, fremtidig ikke kan bortsælges, men skal anvendes til efter Omstændighederne at forbedre en enkelt eller alle Skolelærernes Kaar i Skolekommunen, L. 8 Marts 1856 § 7.

Sidst anførte Bestemmelse er ikke til Hinder for Disposition over den gamle Degnejord, der allerede er gaaet over til at blive Skolejord, K. og U. M. Skr. 5 April 1861 (G. R.), 29 Novbr. 1867 (G. R.).

Fr. 3 Decbr. 1819 § 1 er ikke anvendelig paa Degnejords Udstykning, K. og U. M. Skr. 7 Novbr. 1850.

Bestemmelsen om, at Kommunen udreder Skatterne af Skolelodder, er ikke anvendelig paa den en Lærer tillagte Degnejord, hvoraf Læreren maa udrede Skatterne, K. og U. M. Skr. 9 Juni 1891 (G. R.).

Jfr. Skolelod.

g. Ang. Degneindtægterne af en Gaard med Hartkorn i to Sogne, Rskr. 14 Jan. 1791.

h. Ang. at deres Indtægter skal forskaffes dem af de vedkommende og inddrives ved Udpantning, Rskr. 12 Jan. 1686, K. Prom. 11 Marts 1775, Fr. 11 Maj 1775 § 83, K. Prom. 23 April 1791 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Gejstligheden B), Rskr. 1 Juni 1787 (ibd.), K. Prom. 24 Decbr. 1803, Skr. 28 Oktbr. 1826.

i. Ang. Degnetravens og de øvrige Indkomsters Deling mellem Formanden eller hans Enke og Eftermanden, Rskr. 10 Febr. 1764 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Gejstligheden B), Rskr. 31 Jan. 1766, 21 Marts 1777, 8 April og 18 Septbr. 1778, 10 Jan.

1781, K. Prom. 12 April 1783 (to), 16 Oktbr. 1784 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Gejstligheden B), 24 Febr., Rskr. 18 Maj og 15 Juni 1787, K. Prom. 2 Oktbr. 1790 (ibd.), 19 Febr. 1791 (ibd.), 12 Novbr. 1791 (ibd.), 13 Septbr. 1794 (ibd.), 13 Febr. 1796 (ibd.), 12 Novbr. 1796 (ibd.), 29 Septbr. 1798, 31 Oktbr. 1801, 18 Septbr. 1802, 10 Decbr. 1803, 22 Febr. 1806, 5 April 1808, K. Skr. 30 Marts 1819.

Vakanceindtægterne tillægges Skoleholderenkekassen, Rskr. 19 Avg. 1796, 28 Septbr. 1798, K. Prom. 22 Avg. 1812.

De tillægges Skolelærerhjelpekassen ved Rskr. 1 Avg. 1817 § 8.

Jfr. Skolelærere.

k. Degneindkomsterne skulle herefter tilfalde Skolelærerne, Adg. 29 Juli 1814 f. Købst. § 52, f. Land. §§ 3, 61, Reglm. 7 Novbr. 1832 § 48 Nr. 7.

Ang. at Degnekaldets Indtægter bør deles imellem de to Sogne, for hvilke Degnen var ansat, K. Skr. 16 Marts 1833.

l. Ang. hvad der forstaas ved »gamle Degneindtægter«, K. og U. M. Skr. 11 Oktbr. 1853 (G. R.), jfr. L. 8 Marts 1856 § 17.

Se Degneboliger. Degnepenge. Degnetrave. Of-fer. Skolelærere samt særlige Bestemmelser under Pasto-rater.

13. Ang. deres Udgifter og Byrder.

a. Ang. deres Deltagelse i Delinkvent- og Broomkostninger, Rtk. Skr. 21 Oktbr. 1719, K. Prom. 17 Maj 1788, Fr. 5 April 1793 II § 2, K. Prom. 15 Marts 1794.

b. Ang. deres Bidrag til Fattigvæsenet, Rskr. 5 Oktbr. 1771 (i Reskriptsaml. 1ste Del), K. Prom. 28 Jan. 1809.

c. Deres Hartkorn deltog i Omkostningerne i Anledning af Kvægsygen, Fr. 20 Septbr. 1780 § 5.

d. Bidrag til Veterinærskolen, Rtk. Prom. 16 Novbr. 1793.

e. Bidrag til Vejarbejdet, Fr. 13 Decbr. 1793 §§ 27, 30.

f. Deltagelse i Skolejorders Hegn, K. Prom. 30 Maj 1801.

g. Fritagelse for Landskat, Fr. 15 April 1818 § 3. Jfr. Fr. 1 Oktbr. 1802 C.

Fr. 11 Septbr. 1822 galdt ogsaa deres Hartkorn, K. Skr. 14 og 17 Decbr. 1822.

h. Paa Bornholm, Rtk. Skr. 18 Novbr. 1820, K. Skr. 5 April 1823.

Se Degneboliger 4. Degnepension. Viatikum.

14. Paa Island, Eleemosynarii- eller Degneembederne ere op-

hævede, K. Skr. 11 April 1837. Jfr. Rskr. 29 Maj 1744, Fr. 27 Maj 1746 § 12.

15. I Vestindien.

a. Ang. fire Skoleholdere af Frinegerne, der tillige skulle være Degne, Rskr. 21 Decbr. 1787.

b. Ang. at Underlærerne ved Skolerne maa beskikkes til Degne ved de blankes Menigheder, K. Prom. 10 Maj 1788.

c. Ang. Betalingen til dem som Gravere og Bedemænd, K. Skr. 31 Juli 1832, 7 Septbr. 1833.

Jfr. Skoler II A 32.

16. Særlige Bestemmelser, se under Pastorater.

Se Kordegn.

Degneboliger.

1. Ang. deres Anskaffelse og Vedligeholdelse, Priv. 24 Juni 1661 § 8, D. L. 2—15—9, Ob. Br. 14 Juni 1687, 21 Juli 1688, Rskr. 9 Septbr. 1690, 13 Novbr. 1703, Fr. 23 Jan. 1739 § 5, Pl. 29 April 1740 § 1, Rskr. 18 Novbr. 1740, 7 Juni 1743, 29 Jan. 1745, 8 Maj 1751, 24 Oktbr. 1755, 10 Septbr. 1777, 10 Jan. 1781 § 10.

2. Ang. at de skulle købes af Degnene, samt ang. deres Pant-sætning, Rskr. 8 Maj 1751 (to), jfr. for Fyen Rskr. 10 Septbr. 1777. Se nedenfor 5 og 8.

3. Ang. Ægt og Arbejde af Sognefolkene til sammes Opførelse og Udflytning, Rskr. 17 April 1739 (i Reg. til Reskriptsaml. und. Gejstligheden B), 13 Jan. 1797 (ibd.).

4. Ere fri for Bygningsafgift, Fr. 1 Oktbr. 1802 § 35. Se Bygningsafgift II 1 mm, jfr. dog e.

5. Som ikke nødvendig behøves til Skolevæsenet, skulle tilfalde Skolelærerhjelpekasserne, dog at paa Landet den sidste Degn, hans Enke og Arvinger forlods erholde, hvad dem maatte tilkomme efter Rskr. 8 Maj 1751, hvis Boligen har været købt, og at, hvis den lovligen har været pantsat, den laante Kapital med Renter først udredes til vedkommende, Adg. 29 Juli 1814 f. Købst. § 54, f. Land. § 63, Rskr. 1 Avg. 1817 § 6. Jfr. L. 8 Marts 1856 § 7. Se nedenfor 8.

6. Ang. at Skolevæsenet skal sørge for de samme ved lovligt Syn overleverede Degneboligers Vedligeholdelse, K. Skr. 18 Febr. 1815.

7. Ang. et Forslag om Syn over samme, K. Skr. 5 Juni 1827.

8. Ang. forskellige Spørgsmaal om Fyldestgørelse af Arvingernes Ret efter Rskr. 8 Maj 1751, K. Skr. 26 April 1828.

9. Se Degneenker 1.

10. Forbudet i L. 8 Marts 1856 § 7 mod Salg af Degnejord er uanvendelig paa en Degnebolig, K. og U. M. Skr. 17 Decbr. 1880 (G. R.). Se Degne 12 f.

Degneenker.

1. Ang. hvor længe de efter Mandens Død maa forblive boende i Degneboligen, Rskr. 31 Jan. 1766, 27 Maj 1768, 10 Jan. 1781 § 3, K. Prom. 31 Oktbr. 1801.

2. Specielle Bestemmelser om deres Pensions Størrelse, Rskr. 10 Novbr. 1774, 16 og 24 Novbr. 1775, 22 Febr., 12 Juni, 11 Septbr. 1776 (to), 16 Oktbr. 1776 og 15 Decbr. 1786, 23 Oktbr. 1776 (to), 2, 30 Jan., 19, 26 Marts, 4 Juni, 17 Septbr. 1777, 24 Septbr. 1777 og 19 Jan. 1798, 10 Decbr. 1777 og 9 Novbr. 1810, 4 Marts, 1 Juli, 18 Novbr. 1778, 16 Juni, 25 Avg. 1779, 23 Avg. 1780 (to), 17 Oktbr. 1781, 7, 14 Novbr. 1783, 30 Juli, 19 Novbr. 1784, 7 Jan., 18 Novbr. 1785, 3 Febr., 7 April 1786, 2 Novbr. 1787, 11 Decbr. 1789, 23 Septbr. 1791, 6 Jan. 1792, 16 Septbr. 1796, 13 Jan. 1797 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Gejstligheden B), 29 Maj 1801, 5 Oktbr. 1804, 20 Septbr. 1805.

Senere erholdt Degneenker i Reglen samme Pensionsret som Skolelærerenker, K. og U. M. Skr. 16 Oktbr. 1856 (G. R.).

3. Den i et Testament brugte Benævnelse »Degneenker« bør tillige forstaaes om Kirkesangerenker, K. Skr. 17 Febr. 1827.

Se Enkekasser III. Enkesæde 4.

Degneindtægter, se Degne 12. Degnetrave. Skolelærere VI A.

Degnejord, se Degne 12 f.

Degnekorn, se Degnetrave.

Degnepenge til Frue Skoles fire øverste Hørere, Rskr. 4 Maj 1781, K. Prom. 3 Novbr. 1798 § 4.

Ang. hvad for Degnepenge skal udredes til Katedralskolen i København, Rskr. 20 Decbr. 1815.

Se for Københavns vedkommende Præstepenge 7, og enkelte Bestemmelser for andre Købstæder under Pastorater.

Degnepension.

1. Derom handler:

a. I Almindelighed, D. L. 2—15—13, 14, Fr. 11 Maj 1775 § 83, Pl. 5 Juni 1801, U. og Skoledir. Skr. 26 Oktbr. 1816, K. Skr. 13 Febr. 1819, U. og Skoledir. Skr. 6 Novbr. 1819, 16 Febr. 1822, 30 April 1825, K. Cirk. 12 April 1825.

b. For Sællands Stift, Konf. 26 Novbr. 1698, Ob. Br. 22 April 1699, Fr. 8 Novbr. 1701 § 7, 3 Jan. 1702 § 2, Adg. 9

Oktbr. 1739, Rskr. 7 April 1741, K. Prom. 21 Juli 1810, Skr. 15 Decbr. 1821.

c. For Fyens Stift, Rskr. 26 Jan. 1704, Konf. 11 Novbr. 1729, Rskr. 4 Marts og 28 Juni 1740.

d. For Ribe Stift, Bev. 13 Decbr. 1664 § 4, Rskr. 24 Novbr. 1703, 18 Novbr. 1704, 4 Marts 1740, 10 Novbr. 1741 (to), 7 Juni 1743, 24 Marts 1747, 11 Septbr. 1750.

e. For Aarhus Stift, Rskr. 6 Novbr. 1733, 6 Juni 1740.

f. For Viborg Stift, Rskr. 15 Juli 1735, 14 Juni 1740, 4 Jan. 1776, K. Prom. 29 Oktbr. 1791, U. og Skoledir. Skr. 8 Novbr. 1823 (i Till. t. Reskriptsaml. f. 1823).

g. For Aalborg Stift, Ob. Br. 14 Juni 1687, Rskr. 27 Novbr. 1739.

h. For Lolland-Falster Stift, Rskr. 4 Marts 1740, 27 Oktbr. 1780, K. Resl. 9 Febr. 1782.

Jfr. Degnetrave 2.

2. Er ophævet, L. 23 April 1850.

Hvor Kommunerne have afholdt samme ifølge Skoleplanen udenfor Lærernes Lønning, er den bortfaldet til Fordel for Kommunen, K. og U. M. Skr. 10 Maj 1852.

Degnetrave (Degnekorn).

1. Degnene skulle nyde af Bønderne deres Degnetrave, hvor Degnetraver hidtil have været givne, som skal være den tredje Del saa meget, som Præsten bekommer i Tiende af alle Slags Korn, hvilke Degnetraver skulle Degnene paa Ageren leveres; hvor det hidtil brugeligt haver været, at Degnene i Stedet for Degnetraver har bekommet Korn i Skæppen, der bør det her-efter derved forblive, D. L. 2—15—10, Fr. 23 Jan. 1739 § 6 (unøjagtig i Lovsaml.), og for Aalborg Stift, Rskr. 12 Jan. 1686, 14 Juni 1687, 9 Septbr. 1690, for Lolland-Falster Stift, hvor det skal udredes efter Hartkorn, Fr. 17 April 1688 § 6, K. Prom. 22 Jan. 1785, for Ribe Stift, Ob. Br. 21 Juli 1688, for Møen, Fr. 3 Jan. 1702 § 2, for Sællands Stift, Rskr. 22 Juli 1721, for Aarhus Stift, Rskr. 11 Septbr. 1739.

2. Med Degnetraven skal forholdes efter Loven og saa som i ethvert Sogn hidindtil af Arilds Tid brugeligt haver været, Fr. 29 April 1740 § 6.

Da Degnene i Fyens Stift paastode i Anledning af Fr. 23 Jan. 1739 § 6 af alle Slags Korn $\frac{1}{3}$ imod Præsten enten i Skæppen eller i Kærven, resolveredes, at Bønderne skulde være forskaanede for at yde videre Korn til Degnene, end de tilforn ydet havde, men at Bønderne og Husmændene strikte skulde

tilholdes at levere det Korn, som de fra Arilds Tid havde givet til Degnene eller Skolerne, hvilket sidste af Degnene skulde oppebæres mod Pension til Skolerne, Rskr. 28 Juni 1740 (to), 4 Novbr. 1740 (f. Langeland).

Ang. at Degnetraven ikke paa Grund af Fr. 8 Jan. 1810 § 31 kunde paastaas erlagt med $\frac{1}{3}$ mod Vederlaget for Præstetienden i et Tilfælde, hvor den fra gammel Tid var erlagt med 15 Byggeg af hver Gaard aarlig, K. Skr. 13 Jan. 1818.

Ang. at Degnetraven ifølge Fr. 8 Jan. 1810 § 31 bør erlægges med $\frac{1}{3}$ mod det fastsatte Vederlag for Præstetienden, saafremt den forinden Tiendens Afløsning har været erlagt paa saadan Maade, men at den i modsat Fald bør svares med samme Beløb som tidligere, K. og U. M. Skr. 30 Septbr. 1854, 31 Maj 1853 ad 2 (G. R.), 31 Marts 1855 (G. R.), 17 Novbr. 1856 (G. R.), 17 Juli 1863 (G. R.), 18 Maj 1865.

Se nedenfor 5.

3. Er ikke Tiende, Rskr. 22 Juli 1721, K. Prom. 14 Decbr. 1811, K. og U. M. Skr. 18 April 1863 (G. R.), 20 Juni 1863.

Den kaldes dog undertiden Tiende, Rskr. 14 Jan. 1687 § 1, Ob. Br. 21 Juli 1688, Fr. 17 April 1688 § 6, 3 Jan. 1702 § 2, Rskr. 10 Septbr. 1762, K. Skr. 3 Maj 1766 (i Reskriptsaml. 1ste Del).

4. Den sædvanlige Degnetrave skal svares saa vel af øde Jorder, som bortlejes til at besaa, som af andre, Bøndergaarde tillagte Jorder, Konf. 15 Decbr. 1670 § 1.

Tiende til Degnen svares ikke af Præsternes Anneksgaarde, K. Skr. 3 Maj 1766 (i Reskriptsaml. 1ste Del).

Den skal ydes til Degnen af Skolejord, K. Prom. 14 Decbr. 1811.

Den kan ikke paastaas af Jord, som er indtagen til Skov, og som Præsten ingen Tiende haver af, K. Skr. 9 Jan. 1827, 8 Oktbr. 1831, jfr. om midlertidig Erstatning til Degnen i saadanne Tilfælde, K. Prom. 20 Juni 1789, Rtk. Prom. 10 Juli 1802.

Ang. hvor vidt den skal ydes af Præstegaardsjord, K. og U. M. Skr. 20 Juni og 22 Decbr. 1863.

Se nedenfor 9.

5. Ang. Ophør af dens Ydelse in natura og dens Forandring til en fast aarlig Afgift i Penge eller Korn efter Kapitelstakst, K. Cirk. 19 Oktbr. 1799, Prom. 12 Septbr. 1801 (to), 24 Oktbr. 1801, Fr. 8 Jan. 1810 § 31. Jfr. ang. forskellige Spørgsmaal

om dens Ydelse in natura, K. Skr. 8 Jan. 1814, 7 Maj 1822, 29 Avg. 1826.

Ang. at Degnetraven i et særligt Tilfælde ikke kunde anses forandret til en fast aarlig Afgift enten ved Skoleplanens Kalkule af dens Størrelse eller ved en ikke konfirmeret Akkord eller ved en i 1806 approberet mindelig Akkord om Præstetienden, og at Læreren derfor maatte være berettiget til at oppebære samme i Kærven, K. og U. M. Skr. 27 Novbr. 1862 (G. R.).

Se ovenfor 2.

6. Ang. sammes Ydelse af Parceller.

a. Derom handler Fr. 25 Juni 1810 § 8.

b. Ang. at Degnekornet ogsaa bør ydes med fulde Fjerdingkar af Parceller, hvortil ingen Hovedparcel henhører, som ere blevne til ved en før Emanationen af Fr. 25 Juni 1810 foretagne Udstykning, K. Skr. 16 Marts 1822, jfr. dog Rtk. Skr. 17 Novbr. 1821.

Ang. hvor vidt det overhovedet paahviler Parceller, der ere fraskilte Gaarde, forinden Fr. 25 Juni 1810 traadte i Kraft, at deltage i Udredelsen af de gamle Degneydelser, K. og U. M. Skr. 30 Maj 1863 (G. R.).

c. Ang. at der udenfor det i Fr. 25 Juni 1810 § 8 omhandlede Tilfælde ingen Hjemmel haves til at sætte $\frac{1}{4}$ Skæppe eller nogen anden mindre Brøkdel af Skæppen end $\frac{1}{72}$ eller en Pægl som Grænse for Delingen, K. Skr. 23 Septbr. 1845, 8 Juli 1847 (G. R.), K. og U. M. Skr. 7 Decbr. 1863, 18 April 1864 (G. R.). Jfr. K. og U. M. Skr. 30 Juni 1856 (G. R.).

d. Det i Fr. 25 Juni 1810 § 8 omhandlede Minimum af et Fjerdingkar kommer kun til Anvendelse paa Degnekorn, enten det ydes alene eller i Forbindelse med Tillægskornet, men ikke paa Tillægskornet alene, K. Skr. 23 Septbr. 1845, 8 Juli 1847 (G. R.).

e. Ang. hvor vidt Ejeren af Hovedparcellen bør udrede det hele Degnekorn mod Regres til de mindre Parceller eller kan fordre det repareret paa og indkrævet hos de mindre Parcelister, for saa vidt dem vedkommer, K. Skr. 16 Novbr. 1847 (G. R.), K. og U. M. Skr. 15 Novbr. 1859, 18 April 1863 (G. R.), 16 Maj 1873 (G. R.).

f. Naar Degnetrave og andre Degneydelser ere konverterede til en Pengeafgift eller til Korn efter Kapitelstakst, paaligger det den til Ydelsen berettigede (nu Sogneraadet) at paaligne og indkræve Parcellisternes Andel hos disse selv, Ind. M. Skr. 15

Marts 1862, K. og U. M. Skr. 2 Maj 1862, 18 April 1863 (G. R.), 17 Fbr. 1864, Nr. 220, 12 Juni 1871. Jfr. nedenfor l.

g. Ang. Degnekornets Fordeling paa en nedlagt og udstykket Gaard, K. og U. M. Skr. 5 Decbr. 1854 (G. R.).

h. Efter den frederiksborgske Skoleplan af 14 Septbr. 1804, K. og U. M. Skr. 30 Septbr. 1868 (G. R. og D. T. f. 1869 S. 325).

i. Grundbesidderne kunne ikke ensidig fordre Degnekornet konverteret til en Pengeafgift, og Hovedparcellisten maa derfor udrede den hele Degnetrave overensstemmende med Fr. 25 Juni 1810 § 8, indtil den konverteres efter L. 8 Marts 1856 § 18 eller overtages af Kommunen efter L. 6 Juli 1867 § 26, K. og U. M. Skr. 27 Marts 1873 (G. R.).

k. Om gamle Degneindtægter i Almindelighed, K. og U. M. Skr. 24 Juli 1855.

l. Ang. sammes Udredelse af en udparcelleret Gaard og Hovedparcellens Forpligtelse i saa Henseende, samt at det, naar Afgiften udredes med Penge efter Kapitelstakst, paahviler Sogneraadet at fordele den paa og indkræve den af Parcellerne, K. og U. M. Skr. 1 Decbr. 1875 (G. R.). Jfr. foran f og nedenfor 10 i Slutn.

m. Se Pastorater 674 b.

7. Paa den er L. 23 Jan. 1862 om Tiendekonstatering uanvendelig, K. og U. M. Skr. 18 April 1863 (G. R.).

8. Ang. hvorledes der forholdes med dens Udredelse, naar Yderne ikke ville opgive, hvor meget de hidtil have udredet, skønt de erkende, at de kunne det, K. og U. M. Skr. 21 Juni 1869 (G. R.).

Ang. det samme, naar man ikke kender Ydelsens Størrelse for de enkelte Ydere, K. og U. M. Skr. 17 Avg. 1872 (G. R.).

9. Ang. at Degnekornet og andre gamle Degneindtægter kun med samtlige vedkommendes udtrykkelige Samtykke kan tilvebringes ved Ligning paa Hartkornet, og at L. 20 Juni 1850 § 16 ikke har gjort nogen Forandring i Henseende til, hvem sammes Udredelse paahviler, K. Skr. 9 Marts 1847 (G. R.), K. og U. M. Skr. 10 Marts 1849 (G. R.), 25 Jan. og 20 Maj 1851 (G. R.), 30 Marts og 4 Novbr. 1852, 5 Marts 1853 (G. R.).

At det vedtages at ligne samme paa Hartkornet, medfører ikke Forpligtelse for det forhen privilegerede Hartkorn til at deltage deri, K. og U. M. Skr. 12 Jan. og 4 Novbr. 1852, 1 Febr. 1859.

10. Ang. at der ved L. 8 Marts 1856 § 18 er indtraadt den

Forandring, at Skolelæreren ikke længere oppebærer Degnetraven hos Yderne, men faar den udbetalt med Korn efter Kapitelstakst af Kommunen, der oppebærer den hos Yderne, som maa svare den aldeles paa samme Maade som hidtil, K. og U. M. Skr. 18 Maj 1865, 27 April 1867 (G. R. og D. T. S. 1254).

Ang. efter hvilket Aars Kapitelstakst den opkræves og udbetales til Lærerne, og om Forskud til disse paa samme, K. og U. M. Skr. 8 Febr. 1888 (G. R.).

Der ydes med Korn efter Kapitelstakst, er Sogneraadet i Tilfælde af Udstykning pligtig at fordele paa Parcellerne, K. og U. M. Skr. 5 Septbr. 1890 (G. R.). Jfr. foran 6 f og l.

11. Tilsvares fremdeles, efter at L. 6 Juli 1867 er udkommen, af de vedkommende Ejendomme og kommer hele Kommunen til Gode, Ind. M. Skr. 30 Decbr. 1867 (G. R. og D. T. f. 1868 S. 72).

12. Paa samme er den ved L. 6 Juli 1867 § 17 Sogneraadene givne Bemyndigelse til for hvert enkelt Aar at lade Naturalydelse bortfalde og derimod betale samme med Penge efter Kapitelstakst uanvendelig, K. og U. M. Skr. 12 Febr. 1868 (G. R.).

13. Kan efter Overenskomst med Yderne og med Amtsraadets Samtykke afløses og overtages af Kommunen, Ind. M. Cirk. 16 Juli 1867 Nr. 5 (D. T. S. 769), Skr. 21 Marts 1868 (D. T. S. 242), K. og U. M. Skr. 12 Febr. 1868 (G. R.). Jfr. 15.

14. Deri var der tilstaaet Degneenker og Skoler første Prioritet for et Aars Pension, Pl. 5 Jan. 1801 §§ 3, 4, U. og Skoledir. Skr. 26 Oktbr. 1816. Se nu L. 23 April 1850, 8 Marts 1856 § 22.

15. Det er Amtsraadet, der afgør, om det kan tillades, at samme betales af Pastoratets Kommunekasse, Ind. M. Skr. 19 (G. R.) og K. og U. M. Skr. Nr. 27, 27 Jan. 1875.

Ang. at saadan Tilladelse kunde gives i et Tilfælde, hvor alle interesserede med Undtagelse af to vare enige om Afløsningen, K. og U. M. Skr. 24 April 1874 (G. R.). Jfr. 13.

16. Ang. at det gamle Degnekorn antages leveret efter Forfaldstiden, og ikke forud, hvorfor en ved Aarets Udgang entlediget Lærer maa være berettiget til at oppebære det for Aaret faldende Degnekorn, uagtet dette først leveres i det paafølgende Aars Februar Maaned, K. og U. M. Skr. 28 Decbr. 1893 ad 1 (G. R.).

17. Ang. Anvendelsen af L. 8 Marts 1856 § 17 med Hensyn til Afkortningen af de Skolelærerembederne tilhørende gamle

Degneindtægter i den planmæssige Kornløn, K. og U. M. Skr. 9 Jan. 1897 (G. R.).

Se Skolelærere VI A 1 f (medregnes i den anordningsmæssige Lønning), 4 (Afkortningsmaaden).

Degradation.

En degraderet Underofficer skulde forblive til fast Tjeneste som menig i 1 Aar, Resl. 5 Jan. 1787 (i Gen. Kom. Koll. Skr. 27 s. M.) og Resl. 25 Juni 1815 (i Gen. Kom. Koll. Cirk. 11 Juli 1815), Krigs M. Skr. 7 Febr 1874 (alle i M. R.). — Jfr. Hærl. 6 Juli 1867 §§ 101—9. Disse Bestemmelser ere nu bortfaldne, idet den ny Straffelov for Krigsmagten Nr. 68, 7 Maj 1881 ikke kender denne Straf.

Se Fæstningsarrest 2. Underkorporaler 1, 2det Stykke. Vanære 2 (om meniges Nedsættelse i 2den Klasse).

Dekanus.

1. Ang. de saa kaldte Dekanatsindtægter, Rskr. 11 Maj 1775, Fund. 7 Maj 1788 IV § 8, Rskr. 22 Marts 1805, K. Skr. 5 Decbr. 1837, Resl. 13 Novbr. 1844 § 4, jfr. Bkg. 29 Jan. 1839 og paa de aarlige Finanslove Universitetets Indtægtsside.

2. Ang. hans Pligt at møde i Konsistorium og hans Virksomhed ved Promotioner, Fund. 7 Maj 1788 I § 19, V § 5. Jfr. Akademiske Grader.

3. Ang. Tiden, naar han skal tiltræde, og hvorledes han vælges, Bkg. 13 Maj 1850 § 6, Kdg. 18 Septbr. 1850 § 6. — Jfr. Rskr. 10 Oktbr. 1738, 14 Juli og 8 Septbr. 1769, 11 Maj 1775 § 5, 16 Marts 1804, 18 Juli 1817 § 9, 11 Marts 1831, U. og Skoledir. Skr. 23 April 1831.

4. Ang. Prodekaner, Resl. 11 Marts 1831.

5. Ved det teologiske Fakultet, er Forretningsfører for Fakultetet, og til ham skulle de, der ville tage teologisk Eksamen, melde sig, K. Prom. 14 Maj 1774.

6. Ved det filosofiske Fakultet.

a. Er fritagen for Afgift til Universitetsbiblioteket, Rskr. 11 Maj 1775 § 1. Jfr. Rskr. 12 Septbr. 1760 og oven for 1.

b. Ang. hans Forhold til den filosofiske Eksamen, K. og U. M. Skr. 27 Marts 1854.

7. Ved det juridiske Fakultet, til ham skulle de, der ville stedes til juridisk Eksamen, indgive Begæring, Fr. 26 Jan. 1821 § 8.

8. Ved det rets- og statsvidenskabelige Fakultet. Ang. hans Andel af Gebyrerne ved de juridiske Eskaminer, Adg. Nr. 146, 26 Septbr. 1890 § 12, og ved de statsvidenskabelige, Adg. Nr. 22, 20 Febr. 1892 § 11.

9. Ved det lægevidenskabelige Fakultet. For ham skulle Eksaminanderne ved Lægeeksamen godtgøre at have gennemgaaet et klinisk Kursus i epidemiske Sygdomme, Bkg. Nr. 177, 10 Decbr. 1891.

10. Ang. at vedkommende Fakultets Dekanus skal besørge Afholdelsen af Skoleembedseksaminerne, Bkg. Nr. 37, 21 April 1884 § 5.

11. Se Sundhedskollegiet 17.

Dekartør, se Overskærer.

Deklarationer.

1. Ang. Gebyret for deres Modtagelse ved Retten, Sp. Reglm. 22 Marts 1814, til Dommeren § 11, til Skriveren § 17. For Færøerne, Island og Vestindien, se de under Sportelreglementer anførte Bestemmelser.

a. Naar en Deklaration, der ikke staar i Forbindelse med nogen Hovedsag, afgives for Politiretten, betales derfor Gebyr efter Sportelreglementet, K. Skr. 1 Marts 1823 ad 6.

b. I et Tilfælde, hvor 16 Fæstere afgave samme Deklaration, de 14 i et Retsmøde og de 2 i et paafølgende, beregnedes kun enkelt Gebyr for hvert Retsmøde, K. Skr. 20 Juni 1829.

c. Sp. Reglm. §§ 11 og 17 indeholder alt det Gebyr, som skal betales for Modtagelsen og Beskrivelsen, K. Skr. 11 Marts 1830 ad 2.

d. Disse Gebyrer skulle betales for Modtagelse til Skifteprotokollen af en Selvejerenkes Renunciation paa den hende efter Fr. for Bornholm 14 Oktbr. 1773 § 4 tilkommende Nyttens og Brugsret af Gaarden, J. M. Skr. 15 Juni 1864.

Derimod skal intet Gebyr betales for en Udkendelsesforretning, der kun gaar ud paa Fastsættelsen af det Vederlag, hvorfor en Arving skal overtage Gaarden, ibd.

e. Det i Sp. Reglm. f. Færøerne 30 Marts 1836 § 11 bestemte Gebyr skal betales for til Protokollen at modtage en Ejers Erklæring om, at hans Ejendom skal være og forblive en samlet Ejendom, L. 4 Marts 1857 (S. 52) § 2.

2. Ang. deres Stempelpligt, se Stempelafgiften III 27.

Delagtighed i Forbrydelser.

1. Ang. Straffen derfor, L. 10 Febr. 1866 §§ 47—56, jfr. §§ 238, 240, 25 Juni 1869 §§ 48—57, jfr. §§ 240, 242 (f. Isl.).

2. Med Hensyn til samme mærkes Straffel. f. Krigsmagten Nr. 68, 7 Maj 1881 §§ 47, 51, 52 Nr. 3 og 4. Se Militær Jurisdiktion A 6 k (om Meddelagtighed af militære og civile).

3. Herved fortjener L. om Brænderiafgiften Nr. 47, 1 April 1887 §§ 46, 50 at mærkes.

4. Ang. Straffen derfor mærkes den specielle Bestemmelse i L. om Ølskatten Nr. 50, 1 April 1891 § 18, jfr. § 22.

Delegation, se Stempelafgiften III 26. Tinglæsningsgebyrer 27 a.

Delinkventer, se Forbrydere.

Delinkventomkostninger.

1. Hertil hører Udgifterne ved:

a. Vagthold over Arrestanter, Rskr. 23 Novbr. 1736 § 7, jfr. ang. Betalingens Størrelse, Fr. 5 April 1793 II § 5 i, jfr. Rskr. 7 Maj 1745, 18 Avg. 1758.

b. Assistance og Varetægt ved Arrestanters Transport, hvortil ogsaa paa Landet bør benyttes lejet Hjælp, Rskr. 23 Septbr. 1735, Ind. M. Skr. 25 Septbr. 1869 (D. T. S. 866).

Betaling til Følgemænd paa Island, K. Skr. 25 Avg. 1846 ad 1.

c. undvegne Værnepligtiges Efterlysning, Anholdelse, Bevogtning og Hjemsendelse, K. Prom. 26 Febr. og Cirk. 8 Marts 1791, Prom. 9 April 1796, 26 Oktbr. 1813, Skr. 29 Jan. 1820, 13 Decbr. 1823, J. M. Skr. 23 Juni 1854, Cirk. 26 Juli 1855 § 9.

d. Syge Arrestanters Helbredelse, Fr. 5 April 1793 I § 6, derunder indbefattet Udgifterne til Medicin, K. Cirk. 23 Novbr. 1793, jfr. K. Prom. 18 Marts 1797 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Delinkventer).

Dette gælder ogsaa om Udgifterne ved en Arrestantindes Barselfærd, K. Skr. 23 Marts 1816, Ind. M. Skr. 10 (G. R.) og J. M. Skr. 24 Febr. 1851.

Ligeledes om Distriktslægens Honorar og Diæter i Tilfælde af Lægebehandling af Arrestanter fra et fremmed Lægedistrikt, K. Skr. 26 Marts 1825, 14 April 1838.

e. Anskaffelse af nødtørftige Klæder til Arrestanters Brug under Arresten, for saa vidt de benyttede Klæder ikke høre til Arresthusets Inventarium, Fr. 5 April 1793 I § 6, K. Skr. 28 Novbr. 1829, J. M. Skr. 21 Septbr. 1848, 2 Febr. 1864.

Ligeledes af de til Fangers Transport til Strafanstalterne fornødne Klædningsstykker, K. Skr. 12 Septbr. 1829, 6 April 1841, J. M. Cirk. 19 Decbr. 1851, Skr. 14 Decbr. 1859.

Se Arrestomkostninger 5 b. Jfr. nedenfor hh.

f. Budleje og Ekspres, K. Prom. 27 Avg. 1796, 12 Novbr. s. A. (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Delinkventer), K. Skr. 30 Jan. 1844 ad 1, 7 Septbr. 1847, Ind. M. Skr. 13 Juli 1850.

g. Udredelse af en for Paagribelsen af en Forbryder udlovet Belønning, K. Skr. 22 Oktbr. 1814, lige som Udgifterne ved Forbryderes Paagribelse i Almindelighed, K. Skr. 30 Jan. 1844 ad 1.

h. Diætpenge og Befordringsgodtgørelse til Forstsynsmændene i Sager om Overtrædelse af Skovanordningerne, Pl. 20 Jan. 1821 §§ 4, 5.

i. Lægebetalinger, hvor Sag ikke anlægges, K. Skr. 19 Oktbr. 1822, 4 Febr. 1826. Det samme gælder om alle andre Omkostninger ved Undersøgelser, der ikke føre til Sags Anlæg, jfr. nedenfor n.

k. Underhold af diende Børn under 1 Aar, hvis Mødre ere arresterede, for saa vidt Børnene ere hos Mødrene, K. Skr. 3 Maj 1828, 6 Decbr. 1834, J. M. Skr. 9 Oktbr. 1848, 24. Febr. 1851, jfr. Fr. 5 April 1793 I § 6, K. Skr. 3 Decbr. 1814. Jfr. Straffel. 10 Febr. 1866 § 23.

Ellers paahviler Underhold af Arrestanters Børn vedkommende Fattigvæsen, Fr. 5 April 1793 I § 6, Ind. M. Skr. 8 Avg. 1855 (G. R.).

Den i Fr. 5 April 1793 I § 6 omhandlede Ligning er bortfalden, K. Skr. 3 Maj 1828, 6 Decbr. 1834.

l. 1) Alle Befordringsudgifter i Delinkventsager i Købstæderne, K. Cirk. 3 Febr. 1829 (jfr. nedenfor 5 b, 2den Sætn.), J. M. Skr. 12 April 1849.

2) Ang. Sættedommeres Befordring og Diætpenge i Justitssager, Fr. 24 Novbr. 1837 § 2.

3) Befordring af Dommere, Prokuratorer og Delinkventer i Landjurisdiktionerne ere Amtsrejser, Fr. 26 Juni 1844 § 4, jfr. § 10, K. Skr. 19 Novbr. 1846.

Da Aktors, Defensors og Delinkventers Befordring paa Landet saaledes skal afgives in natura, maa ingen Udgift for Befordring anføres i Regningerne over Delinkventomkostninger, Fr. 5 April 1793 II § 5 n, jfr. Noten t. K. Cirk. 3 Febr. 1829. — Der findes dog intet at erindre imod, at der til anholdte Personers Transport benyttes lejet Befordring, og at Udgifterne dertil udredes af det offentlige som andre Delinkventomkostninger, hvorimod de ikke kunne fordres erstattede af domfældte, J. M. Skr. 20 Maj 1868 til Aarhus Amt (utrykt). — Saadanne Udgifter maa altid udredes af det Amt, hvor Befordringerne ere forefaldne, og kunne, naar vedkommende Delinkvent er anholdt, som efterlyst fra en uden for Amtet værende Jurisdiktion, ikke fordres erstattede af samme, Ind. M. Skr. 23 Marts 1852. Jfr. nedenfor dd.

m. Arrestering af Børn, som ere anholdte tilligemed de som Omløbere paagrebne Forældre, K. Skr. 30 Decbr. 1830.

n. Anholdelses- og Forplejningsomkostningerne af en omstrejfende Betler, der paa Grund af Sindssygdом ikke kan straffes, K. Skr. 6 Febr. 1836.

o. Omkostningerne ved Lægens Møde ved Henrettelser, K. Skr. 2. April 1846.

p. Transport af Deponenter, som formedelst Svaghed ikke kunne gaa til Tinget, K. Skr. 14 Maj 1846.

q. Sigtedes og Deponenters Overfart ved Færgestederne, naar de ere tilsagte til Forhør i offentlige Sager, for saa vidt de selv ere ligefrem ude af Stand til at afholde samme, J. M. Skr. 7 Avg. 1853 med Note.

r. Visitation af kvindelige Arrestanter, Ind. M. Skr. 20 Jan. 1864.

s. Anholdelse af og Forfølgning mod Personer, som ere mistænkte for at staa i Forbindelse med Fjenden, Ind. M. Skr. 14 Juni 1864.

t. Porto af Penge- og Pakkeforsendelser, J. M. Cirk. 23 Septbr. 1864, jfr. J. M. Cirk. Nr. 257, 2 Avg. 1871, undtagen naar Forsendelsen sker mellem to Statsmyndigheder, F. M. Skr. Nr. 414, 8 Decbr. 1871. Jfr. imod sidst nævnte Afgørelse nedenfor bb.

u. Omkostningerne ved den Varetægtsarrest, som en Person undergives, der har truet en anden med Brand eller anden Ulykke og ikke formaar at stille den idømte Sikkerhed, Straffel. 10 Febr. 1866 § 299. Jfr. tidligere K. Prom. 20 Febr. 1796 og 1 Juli 1797 (begge i Reg. t. Reskriptsaml. und. Delinkventer).

v. Undvegne Varetægtsarrestanters Transport fra Anholdelsesstedet til Arresten, Ind. M. Cirk. 24. Juni 1867 (D. T. S. 520).

x. Politimesteres og Lægers Diæter og Honorar ved Forhører i Selvmordstilfælde, J. M. Skr. 19 Juni 1867 (D. T. f. 1868 S. 27).

y. Omkostningerne ved et efter Politimesterens Ordre optaget Ligsyn, J. M. Skr. Nr. 241, 28 Juni 1871.

z. Fængsling af en Fallent efter Skifterettens Kændelse og af en Skyldner, der ikke efterkommer sin Forpligtelse til ved Eksekutionsforretning at opgive sine Ejendele, efter Udlægshaverens Begæring, L. Nr. 51, 25 Marts 1872 §§ 82, 167.

æ. Omkostningerne ved Trykning af Efterlysninger, J. M. Cirk. 23 Juni 1856.

ø. Ang. Omkostningerne ved Afsoning af Bøder m. m., se Afsoning I 10 e og Underholdsbidrag B, IV 2, 9.

aa. Porto af Pakke- og Pengeforsendelser, ogsaa naar Forsendelsen sker mellem Statsmyndigheder, J. M. Skr. 112, 26 Juni 1878. Jfr. ovenfor t.

bb. Budleje, J. M. Skr. Nr. 172, 9 Septbr. 1876. Jfr. Brevbæring.

cc. Dommerens Rejser for i Henhold til Konstitution efter Fr. 24 Jan. 1837 § 2 at beklæde Retten i en i et andet Amt beliggende Jurisdiktion, J. M. Skr. Nr. 152, 15 Septbr. 1885 (der forøvrigt kun direkte udtaler, at Udgiften er sidst nævnte Amt uvedkommende).

dd. Ang. at Slutningsbestemmelsen i Fr. 20 Juni 1844 § 10 om Udredelsen af Udgifterne ved Delinkventernes Transport til Straffestedet kun gælder saadan Transport, efter at Sagen er endelig paadømt, ikke derimod under Sagens Drift, og om hvad der kan anses som Transportudgift, J. M. Skr. Nr. 108, 19 April 1888.

Ang. Befordringsudgiften ved Transporten fra Anholdelsesstedet af Delinkventer og anholdte efter Rekvisition andet Steds fra. Kun naar Befordringen afgives in natura, skal Fr. 26 Juni 1844 § 10 følges, medens Udgifterne i alle andre Tilfælde indrages under Sagens øvrige Omkostninger og udredes som disse, Ind. M. Cirk. Nr. 17, 3 Marts 1891. Herved er den foranførte Skr. Nr. 108, 1888 lige som ogsaa J. M. Skr. Nr. 128, 3 Juni 1890 væsentlig underkendt.

ee. Ekstraordinær Politiasistance ved Eftersøgning i en Landjurisdiktion (der er forenet med en Købstad) af en andet Steds fra efterlyst Forbryder, nemlig til Befordring og Diæter til den i Købstaden ansatte Politibetjent og til Herredsfuldmægtigens Befordring, J. M. Skr. 188, 25 Novbr. 1888.

ff. Godtgørelse til Vidner i offentlige Sager udredes af samme Kasse, hvoraf Delinkventomkostninger udredes, og træder Antegningen i Retsprotokollen om Udbetalingen i Stedet for Vidnets Kvittering, L. Nr. 77, 20 April 1888 § 2.

Herefter kan Udredelsen af disse Godtgørelser ikke paalægges den skyldige, J. M. Skr. Nr. 280, 28 Novbr. 1888.

Ved et subsidiært Forhør skulle de betales af Delinkventkassen paa det Sted, hvor Vidneførselen foregaar, ibd. Men dette synes for øvrigt ikke at stemme med J. M. Skr. Nr. 218, 24 Septbr. 1888, der ved at statuere det samme med Hensyn

til et Fattigforsørgelsesforhør begrundet saadant med, at der ingen Hovedsag findes.

gg. Ang. hvor vidt Vederlag til Politibetjente for Bevogtning af Arrestanter under disses Transport kan udredes herunder, J. M. Skr. Nr. 108, 19 April 1888.

hh. Anskaffelse af Klæder til Arrestanter til Brug i Arresten, medens de for Hjemsendelsens Skyld anskaffede Klæder maa betales af Forsørgelseskommunen (o: efter samme Regler som de øvrige Hjemsendelsesudgifter), J. M. Skr. 2 Febr. 1866 med Note. Jfr. ovenfor e og Arrestomkostninger 5 b.

ii. Anskaffelsen af et Brokbaand, J. M. Skr. 6 Marts 1866.

kk. En Politibetjents Rejse, der udsendes for at afhente en andet Steds anholdt Person, J. M. Skr. Nr. 128, 3 Juni 1890.

ll. Tvangsarbejdsstraffens Fuldbyrkelse, undtagen som disciplinær Straf mod Fattiglemmer, Fattigl. Nr. 67, 9 April 1891 § 33 i Slutn.

mm. Udgifterne ved Befordring af en Straffange fra Horsens Strafanstalt til Købstadens Retslokale til Forhør til Oplysning om hans Forsørgelsessted, J. M. Skr. Nr. 230, 10 Septbr. 1896.

Se videre Afsindige 15 (Indlæggelse til Observation). Arrestanter 21 (Tilsyn med en saadans Ejendom). Beskrivelser og Udskrifter I 8, 4de Stykke (Godtgørelse for Papir og Indbinding i Undersøgelsessager uden Aktion). Gendarmerikorps 9 (Befordring og Dagpenge ved Arrestanters Transport). Læger B II 4 d Nr. 12 (Betaling for Lægeundersøgelse). Straffanger 13 b.

2. Hertil hører ikke Udgifterne ved:

a. Rasendes og Hittebørns Forplejning, K. Prom. 17 Maj 1788 § 1.

b. Ved en Arrestants Transport, for at han efter eget Ønske kan møde i sin Sag for Højesteret, K. Skr. 16 Maj 1820.

c. En overfalden Persons Lægebehandling, K. Skr. 21 Maj 1825.

d. Arresthusleje, der skal betales af den Jurisdiktion, der benytter de fremmede Arresthuse, Resl. 31 Juli 1839 (i K. Cirk. 27 Avg. s. A.), jfr. K. Skr. 18 Jan. 1840, J. M. Skr. 11 Maj 1848.

e. Trykning af Breve ang. Strafattester, der maa afholdes af vedkommende Retsbetjent selv, J. M. Skr. 16 Maj 1860.

f. Omkostningerne ved Bevogtning af en afsindig, der er dømt til at skulle være specielt og sikkert Tilsyn undergivet, J. M. Skr. 4 Marts 1854. Jfr. Afsindige 11 b.

g. Adskillelsen af to Personer, som have gjort sig skyldige

i Blodskam, J. M. Skr. 28 Maj 1864. Jfr. hermed Ind. M. Skr. 18 Septbr. 1855 (G. R.).

h. Ang. Befordringsudgifter paa Landet, se foran 1 l Nr. 3.

i. Rejseomkostninger for en Kontorist, der har ledsaget Dommeren paa Rejse i fremmed Jurisdiktion ved Forhørs Optagelse, J. M. Skr. Nr. 152, 15 Septbr. 1885.

k. Omkostningerne ved Kur og Begravelse af et af Moderen dræbt Barn, men samme maa udredes af Moderens Forsørgelseskommune, J. M. Skr. Nr. 276, 9 Novbr. 1888.

l. Omkostningerne til en Ligkiste til en afdød Arrestant, men samme maa udredes af vedkommende Fattigvæsen, J. M. Skr. 27 Jan. 1866 med Note. Jfr. Arrestanter 7.

m. Udgifterne ved Begravelsen af en Person, som efter at være anholdt i en Kommune for Betleri og indsat i et i en anden Kommune beliggende Arresthus aflivede sig i Arresten, ville ikke være at afholde som Delinkventomkostninger, men af Fattigvæsenet i den Kommune, i hvilken Arresthuset er beliggende, J. M. Skr. Nr. 230, 29 Avg. 1894.

n. Udgifterne ved en Varetægtsarrestants Behandling paa et Sygehus for venerisk Sygdom ville være at afholde efter Reglerne i Fattigl.s § 62, J. M. Skr. Nr. 297, 8 Novbr. 1894.

o. Udgifterne ved en Tvangsarbejdsfanges Ophold paa et Amtssygehus, J. M. Skr. Nr. 78, 25 Febr. 1898.

Se Aktionsomkostninger. Fattigvæsenet III 3 b Nr. 2 (ang. Omkostningerne ved Fattiglemmers disciplinære Straffe). Indkaldelse, Værnepligtiges 22 (Udeblivelse) k. Politibetjente IV 13, 14.

3. Aktor og Defensor maa ikke tøre nogen ekstraordinær Udgift til Godtgørelse uden efter Øvrighedsresolution, der skal bilægges, Rskr. 5 Juni 1744 § 1.

4. Dækning herfor kan ikke søges i et stjaalet Pengebeløb, J. M. Skr. 24 Marts 1858 med Note.

5. Ang. deres Udredelse.

a. Af den skyldige, se Aktionsomkostninger.

D. L. 1—24—2, der bestemmer, at Bekostningen paa at underholde eller straffe Fanger skal udredes af den skyldiges Bo, saafremt han haver Middel, indeholder Hovedreglen for, hvilke af Sagens Omkostninger der kan paalægges den skyldige.

b. Udredes af hvert Amtsrepartitionsfond for de i Amtet forefaldende Sager og af samtlige Amtets Købstæder for de samme Steds forekommende Sager, Fr. 5 April 1793 § 3, 15

Septbr. 1832 § 3. Se videre om Udredelsen under Sigt- og Sagefaldskassen 1.

Da Købstæderne afholde dem uden Byrde for Amterne, skal deres Hartkorn ikke kontribuere til disses Delinkventomkostninger, K. Cirk. 27 Novbr. 1819 ad 2.

Stiftsligning efter Fr. 18 Marts 1778 § 3 og 5 April 1793 I § 2, Resl. 7 Jan. 1829 (i K. Cirk. 3 Febr. s. A.), jfr. Pl. 31 Decbr. 1819 §§ 5, 6, er afskaffet, og Udgifterne bæres ogsaa i de der ommeldte Tilfælde som foran anført, Fr. 8 Jan. 1830, udvidet til Island, Fr. 3 Febr. 1836 III.

Paa Bornholm lignes de efter nærmere bestemte Regler paa Købstæder og Land i Forening, Rskr. 10 Novbr. 1741, jfr. K. Skr. 20 Juni 1829.

Videre mærkes:

1) Slangerups Bys Indvaanere skulle deltage med Frederiksborg Amts øvrige Landboere i Udredelsen, Rskr. 12 Maj 1809 § 7.

2) Aarhus som den eneste Købstad i Amtet maa bære dem uden Bidrag fra andre Købstæder og uden at bidrage til disse, Fr. 8 Jan. 1830 § 2.

Dette maa nu være forandret ved Skanderborg og Aarhus Amters Forening, Bkg. 31 Juli 1867, jfr. M. T. B. f. 1871 S. 124.

3) Omkostninger ved Forbrydelser, begaaede i det med Helsingørs Jurisdiktion ved Rskr. 20 Febr. 1835 forenede Landdistrikt, skulle udredes af Amtsrepartitionsfonden, K. Skr. 25 Aug. 1842.

4) Ang. deres Udredelse i det med Korsør Købstad forbundne Taarnborg Sogn, Rskr. 29 Jan. 1845, 15 Decbr. 1847.

c. Ved særlig byrdefulde Sager kan Kongen bestemme, at en overordentlig Hjælp til Udgifternes Bestridelse skal tilvejebringes ved en ekstraordinær almindelig Repartition paa Amterne og Købstæderne, Fr. 15 Septbr. 1832 § 3, 29 Novbr. 1837 § 5. — Eks. herpaa, Resl. 25 Aug. 1848.

d. Nærmere Regler om, hvilken Jurisdiktion de i det enkelte Tilfælde skulle anses som vedkommende:

1) Naar en Anholdelse sker andet Steds efter Rekvisition af Gerningsstedets Øvrighed, Eftermaalsmanden eller Anklageren, skal Omkostningerne ved Anholdelsen erstattes ved Fangens Tilbagelevering, Fr. 3 Juni 1746 § 2. Se dog foran 1 i Nr. 3 i Slutn. og dd.

Sker Anholdelsen derimod af Øvrighedens egen Drift

eller efter Tredjemands Angivelse, skal den Jurisdiktion, hvor Anholdelsen sker, selv bære Omkostningerne, ibd., hvilken Regel ikke er forandret ved Fr. 29 Novbr. 1837 § 5, J. M. Skr. 24 Marts 1858 med Note.

2) Ang. Udredelsen af Omkostningerne ved Betleres og Omstrejferes Anholdelse, Transport og Forplejning, K. Skr. 6 Febr. 1836.

3) Udredes, naar flere medskyldige tiltales under et, for saa vidt de ikke kunne erholdes af de skyldige, af den Kasse, der har at bære slige Omkostninger paa det Sted, hvor Forfølgningen sker, selv om derunder inddrages andet Steds begaaede Forbrydelser, Fr. 29 Novbr. 1837 § 5.

Kun de Omkostninger, der som Aktionsomkostninger kunne paalægges den skyldige (se herom under Aktionsomkostninger), kunne fordres refunderede af vedkommende offentlige Kasse, hvor Sagen forfølges, J. M. Skr. 14 Decbr. 1855.

4) Omkostninger i Sager mod Lemmer i en Tvangsarbejdsanstalt udredes af de Amter eller Købstadkommuner, hvor Lemmerne høre hjemme, Ind. M. Skr. 3 Septbr. 1863.

5) Omkostningerne ved en Persons tidligere forgæves Eftersøgning for Tyveri maa, naar han senere anholdes andet Steds for et der begaaet Tyveri og dømmes der for begge Tyverier, afholdes under denne Sags Omkostninger, J. M. Skr. Nr. 33, 5 Febr. 1877.

6) Naar en Person tiltales i et Amt tillige for andet Steds forøvede Forbrydelser, kunne Omkostningerne ved den paa disse Steder mod uretellig mistænkte rettede Undersøgelse ikke forlanges erstattede af Tiltalestedets Amtsfond, J. M. Skr. Nr. 123, 17 Juli 1878.

7) Se Afsoning I 10 g. Underholdsbidrag B IV, 2, 9.

e. I et Tilfælde, hvor der var tillagt Overretten i Kbhvn. Ordre til i Forbindelse med en anden Sag a prima instantia at paakende en Politiforseelse, begaaet uden for Kbhvn., J. M. Skr. Nr. 73, 11 Marts 1871.

f. Ved Forbrydelser, begaaede af Personer, som staa under militær Jurisdiktion, K. Prom. 6 Septbr. 1788, Skr. 26 Septbr. 1826, jfr. K. Prom. 12 Aug. 1797, 31 Oktbr. 1812.

g. Paa Island, Fr. 3 Febr. 1836 III, 24 Jan. 1838 § 17, hvorefter de afholdes af hver Amtsrepartitionsfond for sig.

Dog udredes det Aktorerne ved Højesteret i islandske Sager

tilkommende Salær af Jordebogskassen, Rskr. 21 Decbr. 1831, Fr. 24 Jan. 1838 § 17.

Skulle nu udredes af Landskassen, L. 2 Novbr. 1877 (Nr. 29 i Till. t. Lovt.) § 2.

Omkostningerne ved Delinkventers Transport til Danmark udredes af Kongens Kasse, Rskr. 17 April 1789, K. Skr. 10 Marts 1821.

h. I Vestindien udredes de af Landkassen, Rskr. 14 Avg. 1789, jfr. Koloniall. 27 Novbr. 1863 § 50.

6. Retsbetjentene skulle ikke staa i Forskud herfor, men kunne erholde forskudsvis Udbetaling af Byernes Kasse, Rskr. 27 April 1739 § 2, eller af Amtsrepartitionsfondene, Rskr. 29 Maj 1824, efter de nærmere Regler herom i K. Skr. 3 Avg. 1830, 1 Oktbr. 1839, J. M. Skr. 20 Juni 1850.

Amtmændenes Anvisninger paa Forskud af Kæmnerkassen skulle ikke før Udbetalingen anvises af Borgerrepræsentanterne, K. Skr. 18 Novbr. 1845.

7. Ang. Revisionen af Regnskaberne herfor, Fr. 5 April 1793 II (hvoraf dog kun § 5 er tildels gældende). Se Aktionsomkostninger 3, 4 og 8. Amtmænd IV 9.

8. Alle Udbetalinger deraf til Prokuratorer og andre skulle ske gennem Retsbetjentene, J. M. Skr. 20 Juni 1850, der giver nærmere Regler herom.

9. Her kan mærkes Bestemmelsen i Reglm. for Overholdelse af Orden og Sikkerhed under Bygningen af Digerne paa Lolland og Falster Nr. 69, 6 Maj 1874 § 18 om, at Digevæsenet skal udrede Omkostninger, der foranlediges ved Afstraffelsen af Forseelser og ved Haandhævelsen og Opretholdelsen af Arbejdspolitiet, samt de ganske tilsvarende Bestemmelser vedrørende Anlæg af nogle private Jernbaner i Reglm. Nr. 30, 7 April 1875 § 18, Nr. 39, 16 April 1877 § 17 (jfr. Reglm. Nr. 68, 25 Maj 1878 § 13 og de øvrige senere, under Jernbaner B 26 og C anførte Reglementer).

10. Ang. Udredelsen af Omkostningerne ved kriminelle Undersøgelser vedkommende Personer, der skulle udleveres, eller Vidneafhøringer, der ere begærte af en fremmed Stat, Konvention med Spanien i Bkg. Nr. 80, 22 Maj 1890 Art. 11, 12. Se Udlevering 2 (Forholdet til Tyskland).

11. Omkostningerne ved Udbringelsen af Riget efter Dom af Straffanger efter udstaaet Straf skulle refunderes det udsendende Politi af Domstedets Politi, Regul. Nr. 184, 30 Decbr. 1891 § 1.

12. Ang. de danske Konsulers Udgifter ved Forbryderes For-

varing og Hjemsendelse, Instruk. Nr. 283, 15 Decbr. 1893 §§ 36, 52 d, jfr. Tillægsinstr. Nr. 180, 1 Septbr. 1895 § 30.

Se Afsoning I 18 b. Aktionsomkostninger. Amtmænd XXVII 27 (en Indberetning). Arrestomkostninger. Politibetjente IV 13, 14 (om deres Rejseudgifter ved Transport af Arrestanter). Retsbetjente I 33 (deres Diætpenge). Sagførere I A 7 (Aktors og Defensors do.). Søforbrydelser I b, sidste Stykke. Varetægtspenge.

Delinkventsager, se Kriminelle Sager.

Demarkationslinje.

I. Om København.

1. Ved Fr. 28 Jan. 1682 § 10 foreskrevs det, at ingen Huse maatte være eller bygges ikke heller kastes nogen Fiskepark eller Grøft udenfor Kbhvn. paa 2000 Al. nær Volden. Jfr. tidligere Rskr. 4 Juni 1661, 5 Novbr. 1674.

Grænsen (Demarkationslinjen) blev nøjere bestemt ved Pl. 6 Juni 1810, udvidet til Amagerland ved Rskr. 23 Avg. 1815.

2. Ved L. 6 Jan. 1852 fastsattes en ny Demarkationslinje, og de nedenfor anførte Indskrænkninger i Henseende til Byggefrihedens ophævedes ved Lovens § 2, jfr. § 3, for alle uden for samme liggende Grunde.

Ang. Udslettelsen af de Reverser, der ifølge denne Lov ere blevne ugyldige, Krigs M. Skr. 2 Marts 1852, 20 Marts 1854 (begge i M. R.), 5 Septbr. 1873 (Nr. 7 i Till. t. M. T. A f. 1873).

Ang. et Kort over den ny Demarkationslinje udfor St. Jørgens Sø, J. M. Skr. 16 Septbr. 1856.

3. Om Indskrænkninger i Retten til at bygge indenfor denne Linje og 1000 Alen udenfor samme, Pl. 13 Oktbr. 1824, indskærpet ved Pl. 12 Marts 1834, Kdg. 22 Juli 1863. Se nedenfor 5 b. Jfr. de ældre Bestemmelser i Resl. 23 Febr. 1763 (M. R.), Pl. 18 Marts 1803, 29 Oktbr. 1807, Gen. Kom. Koll. Skr. 12 Decbr. s. A. (M. R.), Pl. 11 og Resl. 20 Maj 1808, Pl. 1 Avg. s. A., 11 Maj og 6 Juni 1810.

Herved mærkes:

a. Ang. Nedbrydelse af Bygningerne for Forsvarets Skyld, Gen. Kom. Koll. Skr. 3 Marts 1798, 26 Marts 1803, 21 Juni 1806, 2 Maj 1829, Resl. 23 April 1808, 2 Febr. 1830, Gen. Kom. Koll. Skr. 1 Febr. 1831 (alle i M. R.).

I Tilfælde af saadan Nedbrydelse tilkommer der ikke Ejerne Erstatning, Resl. 20 Maj 1808 § 2, Pl. 1 Avg. s. A., 11 Maj

1810 § 3, 13 Oktbr. 1824 § 3 b, Gen. Kom. Koll. Skr. 26 Jan. 1828.

Ang. Oprettelse af en Fond til Erstatning, naar Nedbrydelse fordres i andre Tilfælde, Pl. 9 Marts 1807.

b. Ang. Fritagelse for at nedrive en Bygning af anordningsstridig Beskaffenhed, Resl. 27 Maj 1827 (M. R.).

c. Den tidligere Demoleringskommissions Forretninger i saa Henseende overgik først til Ingeniørkorpset, Pl. 15 Maj 1840, jfr. Kdg. 22 Juli 1863, og ere nu henlagte til Finansministeriet, se nedenfor 5 c.

d. Ang. at fremtidige Byggetilladelser bortfalde, naar de ikke benyttes inden 1 Aar, Krigs M. Skr. Nr. 493, 5 Decbr. 1871.

4. Paa Grund af det foran under 3 a ommeldte Forhold maatte umyndiges Midler ikke udlaanes i Ejendomme inden for den ved L. 6 Jan. 1852 fastsatte Demarkationslinje, med mindre de kunne erholdes forsikrede ogsaa mod Nedbrydelse, Pl. 18 Juli 1814 B, L. 6 Jan. 1852 § 4, jfr. Gen. Kom. Koll. Skr. 26 Jan. 1828, K. Skr. 8 Febr. 1823.

5. Ang. Afløsning af de bestaaende Indskrænkninger for de paa Sællands Side beliggende Grundes vedkommende, L. 6 Juli 1867 §§ 1, 2 (S. 317).

Herom mærkes:

a. For visse Ejendomme og Institutioner skal intet Afløsningsvederlag erlægges, Lovens § 2 og Kontrakt 29 Oktbr. 1869 § 4.

b. Ved Nedlæggelse og Afhændelse af Fæstningsværkerne paa Sællands Side vedblive disse Indskrænkninger at bestaa for de private Grunde, indtil de paa den fastsatte Maade afløses, og Afløsningssummerne tilfalde Statskassen, fornævnte Kontrakt § 4, Bkg. 13 Juni 1870.

c. Forretningerne med Hensyn til Afløsningen henlægges fra Krigsministeriet til Finansministeriet, der ligeledes fremtidig skal føre Tilsyn med de gældende Indskrænkningers Iagttagelse, Bkg. 8 Juli 1870, jfr. Bkg. 24 s. M.

Regler for Indgivelse til Finansministeriet af Begæring om Afløsning, Bkg. Nr. 24, 9 Febr. 1871.

d. Ang. at forskellige Servituter paa en Ejendom bortfaldt ved Byggefrihedens Indløsning, Krigs M. Skr. 18 April 1874 (M. R.).

e. Ang. at forskellige Servituter paa en Ejendom bortfaldt

ved Byggefrihedens Indløsning, Krigs M. Skr. 18 April 1874 (Nr. 4 i Till. t. M. T. A f. 1874). Samme Skr. som under d anført.

f. Ang. en foretagen Taksation af nogle mellem den indre Tømmergrav og Kallebodstrand beliggende private Grunde og Afløsning af Indskrænkningerne paa samme, Bkg. Nr. 117, 1 Septbr. 1874.

g. Det sællandske Jernbaneselskab kan af Finansministeren fritages for at erlægge Vederlag herfor med Hensyn til Bygninger, der opføres i Anledning af visse Jernbaneanlæg, L. Nr. 59, 24 Maj 1875 § 4 (jfr. Jernbaner B I 2 l).

h. Ang. under hvilke Betingelser der kan ventes Tilladelse til at optage Laan i bebyggede Ejendomme med Prioritet forud for Statskassens fra Afløsningen hidrørende, i Grundene indestaaende Fordringer, og til at anvende Brandgavle i Bygningerne paa saadanne Ejendomme som fælles Brandgavl med en Nabobygning, Bkg. Nr. 56, 5 April 1876.

6. L. 6 Juli 1867 § 6 er ophævet ved Bygningsl. Nr. 77, 12 April 1889 § 79.

7. Ang. at sammes Bebyggelse paa Sællands Side skal ske efter en af Kongen fastsat Plan, L. 6 Juli 1867 § 5.

Denne Plan er givet ved Resl. 30 Oktbr. 1868 (i Noten t. næstpaafølg. Resolution), Nr. 254, 25 Septbr. 1872, jfr. Kontrakt 29 Oktbr. 1869 § 3. Jfr. Meddelelse i M. T. B f. 1872 S. 583—85.

8. Ang. Anvendelse af Bygningslovgivningen for den indenbys Del af København med nogle Modifikationer paa det under 7 ommeldte Terræn, L. 6 Juli 1868 §§ 6, 8 smh. med J. M. Skr. Nr. 174, 4 Maj 1871, samt L. Nr. 164, 21 Novbr. 1871 § 86. Jfr. nu Bygningsl. Nr. 77, 12 April 1889 § 79 og ovenfor 6.

9. Med Hensyn til Ansættelse i Grundskat, til Sprøjteskat og Brandassurance skulle sammes Grunde betragtes som hørende til Forstæderne, L. 6 Juli 1867 § 7.

10. Ang. Militæretatens Beføjelse til at nægte Tilladelse til Bygningers Opførelse paa Demarkationsterrænet uden for Christianshavns Fæstningsværker, Krigs M. Skr. 14 Juli 1886 (M. R.).

11. Med Hensyn til Demarkationsservituten paa Arealerne udenfor Christianshavns Fæstningsværker mærkes Overenskomst om Fælledeerne ved Resl. Nr. 160, 20 April 1893 II.

Se Brandforsikring II 20. Christianshavn. Gader I 3. Hæren 38. Kirkegaarde 39 u (Garnisons Kirkegaard).

II. Ang. Indskrækningen i Retten til at bygge udenfor de øvrige Fæstninger, se Fæstninger 1.

Disse Indskrækninger ere bortfaldne for Nyborg Fæstnings vedkommende, L. 26 Febr. 1869 § 2 (S. 158).

Ophævelsen af Indskrækninger i Benyttelsen af Grundene inden for Demarkationslinjen for Citadellet Fredericia Fæstning, L. Nr. 76, 30 Marts 1895.

Dentister, se Tandlæger 5.

Departement for udenlandske Sager, se Udenrigsministeriet.

Departementschefer — Departementsdirektører for Ministeriernes Departementer.

1. Ang. deres Antal og Lønning, L. 2 Juli 1870 § 2 a (S. 258), jfr. Finansl. Nr. 49, 25 Marts 1871 § 22 A b.

2. Have Rang i 2den Klasse Nr. 12, Resl. Nr. 315, 8 Septbr. 1871.

3. Ang. deres Uniform, Resl. 21 Oktbr. 1849 § 1.

4. Ere ikke pligtige at modtage Valg til Borgerrepræsentanter i Kbhvn., L. 23 Decbr. 1865 § 27 Nr. 2.

Se Generaldirektører. Islandske Departement 4, 5. Justitsministeriet b. Kirke- og Undervisningsministeriet 1. Krigsministeriet 12 (Distinktion for dem). Marineministeriet 12, 17. Udenrigsministeriet 4.

Departementsdirektører, se Marineministeriet 17.

Departementssekretærer.

I Udenrigsministeriet, ang. deres Antal og Lønning, L. 17 Juli 1870 §§ 1, 2. Jfr. Resl. 8 Avg. 1848, 24 Febr. 1862. Se Udenrigsministeriet 4.

I Ministerierne, have Rang i 4de Klasse Nr. 3, Resl. Nr. 103, 20 Maj 1874.

Departementssportler, se Bevillingsgebyrer.

Depeschesekretær under Departementet for de udenlandske Sager. Dette ved Resl. 16 Marts 1831 oprettede Embede ophæves, Resl. 8 Avg. 1848.

Deponenter, se Vidner.

Depositobeviser.

Ang. deres Mortifikation, se Aktieselskaber 2. Jfr. Receptisser.

Depositokassen.

1. Der oprettedes ved Pl. 13 Novbr. 1799 — jfr. Pl. 19 Maj 1801, 12 Novbr. 1802 — ophæves, Fr. 5 Jan. 1813 § 9.

2. Ang. Indberetningen til Statsgældsdirektionen, naar dens Debitorer dø eller gøre Opbud m. m., K. Cirk. 17 Maj 1823.

3. Ang. Indkaldelse af de af den udstedte Obligationer, Bkg. 19 Marts 1862. Jfr. Fr. 5 Jan. 1813 § 14.

Depositum, se Forvaring. Nationalbanken 15 (ang. Betalingen derfor).

Depotarbejdere ved Statsbanedriften, L. Nr. 52, 26 Marts 1898 § 6.

Depotkommandør ved Fodfolksregimenterne, Till. t. Hærl. Nr. 106, 25 Juli 1880 § 2.

Skal i Reglen være Forstander for Regimentets Befalingsmandsskole, Adg. Nr. 44, 18 Marts 1881 § 6.

Deputatbrænde af Statsskovene, se Skove II 8.

Dereliktion, se Kirkeejer 5.

Desinfektion som Foranstaltning mod Udbredelse af smitsom Sygdom.

1. Af den tidligere gældende L. om smitsomme Sygdomme Nr. 78, 20 April 1888 kan mærkes følgende Bestemmelser herom:

a. Ang. foreløbige, at Sundhedskommissionen give Forskrifter herom, inden offentlig Behandling af Sygdommen er indtraadt, § 2, 3dje Stykke.

b. Ang. Epidemilægens Tilsyn og Forretninger hermed, naar Sygdommen behandles af en anden Læge, § 3.

c. Ang. Forpligtelsen til i Tilfælde af saadan Sygdom at underkaste sig samme for Person og Genstande, § 12, jfr. § 13 i Slutn. Jfr. Sundhedsvedtægt for Kbhvn. i Bkg. Nr. 78, 15 Juni 1886 § 67.

d. Af ryddeliggjorte Lejligheder, § 13 1ste Stykke.

e. Af Lokaler, i hvilke Personer, som lide af smitsom Sygdom have haft Ophold, og af Befordringsmidler, hvori saadanne Patienter ere blevne transporterede, § 14. Jfr. fornævnte Bkg. 1886 § 69 og om Desinfektion af Køretøjer Kørsel 9.

f. Ang. sammes Foretagelse ved dertil af Sundhedskommissionen antagne Personer, og at den kan paabydes ogsaa ved enkeltvis optrædende Sygdomstilfælde, der ellers ikke tages under offentlig Behandling, § 16.

g. Justitsministeriet kan ved Regulativ give nærmere Regler derom, § 19.

h. Ang. Udredelsen af Omkostningerne derved, §§ 16, 21.

2. Af den nu gældende L. om smitsomme Sygdomme Nr. 46, 30 Marts 1892 mærkes følgende Bestemmelser herom:

a. Ang. foreløbige, af Sundhedskommissionen give Forskrifter herom, inden offentlig Behandling af Sygdommen er ind-

traadt, § 2, 3dje Stykke. Se Smitsom og epidemisk Sygdom I 4 b.

b. Ang. Epidemilægens Tilsyn og Forretningerne hermed, naar Sygdommen behandles af en anden Læge, § 3, 2det Stykke, jfr. § 24, 6te Stykke.

c. Justitsministeriet kan ved Regulativ give Regler om Maaden, hvorpaa den skal foretages (ogsaa naar Sygdommen ikke tages under offentlig Behandling), § 10, jfr. § 25 og nedenfor g.

I Henhold til den lige Bestemmelse i den ældre Epidemil. Nr. 78, 20 April 1888 § 19 har Ministeriet udfærdiget Regulativ Nr. 33, 9 Marts 1891, jfr. J. M. Cirk. Nr. 27 af s. D. Jfr. Smitsom og epidemisk Sygdom I 14.

Ved dette Regulativ mærkes Sundhedskoll. Skr. 20 Oktbr. 1891 (i den civile Medicinallovgivning VI B.) om Genstande, der ikke taale kogende Vand eller Vædske, samt Skr. 16 Novbr. s. A. (ibd.) om, at Klorkalk som Desinfektionsmiddel af Latriner m. m. ikke kan erstattes af Tørvemel.

d. Ang. Sundhedskommissionens Myndighed til i Tilfælde af offentlig Behandling af smitsom Sygdom at paabyde samme af Personer, rørlige Genstande, Lejligheder og Lokaler, §§ 15 og 16, hvilken Myndighed Kommissionen kan udøve ogsaa over for smitsomme Sygdomstilfælde, der optræde enkeltvis og ikke tages under offentlig Behandling, § 23. Se Smitsom og epidemisk Sygdom I 17 (af Latriner), 18 b (ang. hvor vidt Erstatning ydes for Skade ved Desinfektionen) og 25 (om Anvendelsen af § 23).

e. Hvor Desinfektion af rørlige Genstande skønnes forbunden med uforholdsmæssige Ulæmper, kunne de opbrændes eller paa anden Maade tilintetgøres mod Erstatning til Ejeren, § 16 i Slutn.

f. Ang. at Lokaler, Befordringsmidler til Personbefordring, Linned, Gang- og Sengklæder, Møbler osv., der har været benyttet af syge Personer, forinden de derefter paa anden Maade benyttes eller overgives til andre, skulle desinficeres, § 17, der formentlig efter § 23 maa finde Anvendelse ogsaa uden for Tilfælde af offentlig Behandling, se Smitsom og epidemisk Sygdom I 20. — Se ibd. 25 a, b. Jfr. Kørsel 9.

g. Alle Desinfektioner, som ske i Medfør af Loven eller af Paabud, der gives i Henhold til samme, skulle foretages i Overensstemmelse med det af Justitsministeriet udfærdigede Regula-

tiv (se foran c) af dertil af Sundhedskommissionen antagne Personer, § 20. Se Smitsom og epidemisk Sygdom I 23.

h. Ang. at det offentlige betaler Udgifterne derved, §§ 20 i Slutn., 25, jfr. 26. Se ibd. bb Nr. 3 (ogsaa ved Anskaffelsen af de fornødne Rekvisitter), 5 (ang. Transportomkostninger), 6 (vederlagsfri Behandling og andre Tilfælde).

i. Se fremdeles ibd. c Nr. 4 (ogsaa den overordentlige Sundhedskommission skal have Tilsyn med den offentlige Desinfektion), q (at de praktiserende Læger kunne anordne Desinfektionsmidler).

k. Ang. at L. Nr. 46, 30 Marts 1892 ikke hjemler andre Regler med Hensyn til Erstatning for eventuel Skade ved Foretagelse af Desinfektion end L. 20 April 1888, J. M. Skr. Nr. 97, 5 April 1897.

l. Ang. Desinfektion for offentlig Regning efter Lungetuberkulose, se Tuberkulose A.

3. Vejledning dertil med særlig Hensyn til Kolerasmitte 31 Juli 1884 (U. L.).

4. Af de militære Etablissementer, Regler derfor, Kdg. Nr. 30, 1885 (M. R.), hvilke Regler ere uanvendelige paa de af Borgerne leverede Kvarterer, hvis Desinfektionsudgift er Krigsbestyrelsen uvedkommende, Krigs M. Skr. 17 Avg. s. A. (M. R.).

Ang. at Omkostningerne ved Desinfektion i kommunale Kaserer ikke kunne fordres afholdte af Krigsbestyrelsen, Krigs M. Skr. 24 Avg. 1888 (M. R.). Tilladelse derimod meddelt til saadan Afholdelse, Krigs M. Skr. 12 April 1889 (M. R.).

5. Af Personer, der have været beskæftigede med Lig af Personer, døde af smitsom Sygdom, og af Rum, hvor saadanne Lig have henstaaet, derom handler Regul. Nr. 109, 23 Juni 1892 § 1 a, b, jfr. §§ 3, 4.

6. I de lokale Sundhedsvedtægter kan findes Bestemmelser om Desinfektion af Latriner, Pissoirs m. v. særlig under Forhold, der er truende for Sundheden, samt om Udredelsen af Omkostningerne herved, navnlig ogsaa saaledes, at de paagældende private selv skulle afholde dem, se som Eks. paa dette sidste Bkg. Nr. 102, 13 Juni 1892 § 22, Nr. 157, 28 Juni 1893 § 62, Nr. 170, 11 Juli s. A. Till. 3, Nr. 193, 8 Avg. s. A. § 31, Nr. 202, 30 Avg. s. A., Nr. 118, 8 Maj 1895 Afsnit C. (Svendborg).

Eks. paa, at der ved Sundhedsvedtægt er tillagt Sundhedskommissionen Myndighed til at forlange alle Afløbsrender m. v. desinficerede, Bkg. Nr. 253, 9 Novbr. 1893 § 16 (Storehedinge).

Bestemmelse om, at Desinfektionsovn skal forefindes og være tilgængelig, naar Sundhedskommissionen maatte finde Anledning til at henvise til dens Benyttelse, findes i Sundhedsvedtægten for Roskilde, Bkg. Nr. 11, 24 Jan 1894.

Eksempel paa, at det i en Sundhedsvedtægt (Randers) er bestemt, at brugte Sengklæder skulle, forinden de indleveres til Salg ved offentlig Avktion, være desinficerede og ledsagede af Attest for, at dette er sket, samt at Inkassator er ansvarlig for Overholdelsen af denne Bestemmelse, Bkg. Nr. 20, 1 April 1896 § 53.

7. Efter Karantænebestemmelserne, se under Karantænevæsenet.

8. I Anledning af smitsom Sygdom blandt Husdyrene eller til sammes Forebyggelse, derom handler L. Nr. 105, 14 April 1893 §§ 6, 10, 12, 17, jfr. Bkg. om Foranstaltninger mod Mund- og Klovesyge Nr. 209, 10 Novbr. 1892 §§ 3, 18, 21—23 (jfr. Ind. M. Cirk. Nr. 284, 26 s. M.), Bkg. Nr. 210 af s. D. § 1 (ang. Skibe, der benyttes til Kreaturudførsel til Udlandet). Se Husdyr I A 2 d Nr. 3 (ang. Miltbrand).

9. Med Hensyn til, hvorledes den bør foretages, kan mærkes Konvention betræffende Suezkanalen m. m. i Bkg. Nr. 166, 31 Maj 1893 Bl. IV Art. 5 (S. 519—23).

10. Desinfektion af Penge bør ikke finde Sted, J. M. Skr. Nr. 245, 19 Septbr. 1894.

Se Ekspropriation 4 ff (til Desinfektionsøjemed ved Landgrænsen). Gift 14. Indkvartering II o, jfr. p (militære Sygehuse). Postvæsenet I 2 d (Forsendelse til Desinfektionsanstalter).

Desertion.

I. En Ægtefælles.

1. Ang. dens Virkning som Skilsmissegrund, D. L. 3—16—15 § 2. Jfr. D. L. 3—16—14 § 5.

2. Desertor malitiosus kan ikke indgaa nyt Ægteskab uden Bevilling, K. Skr. 25 Novbr. 1820.

3. Det staar den forladte Ægtefælle, der af denne Grund har erholdt Skilsmisshed, frit for at gifte sig igen, uagtet den forinden har forset sig med en anden, K. Skr. 1 Juni 1844.

4. Ang. et Tilfælde, hvor Ægteskabet søgtes opløst ved Bevilling, paa Grund deraf, J. M. Skr. 28 Marts 1856.

5. Ang. Behandlingen af de derfor rejste Skilsmissesager, se Skilsmissesager 2.

6. En Kone, der har faaet Skilsmisshed efter D. L. 3—16

—15 § 2 Nr. 1, kan indgaa nyt Ægteskab uden Bevilling og uden at fremlægge nogen Attest om afholdt Skifte, K. og U. M. Skr. 30 Novbr. 1874 (G. R.).

7. En Mand, hvis Ægteskab paa Grund af hans desertio i Henhold til D. L. 3—16—15 § 2 Nr. 3 er blevet fuldstændigt ophævet, kan indgaa nyt Ægteskab uden særlig Tilladelse, J. M. Skr. Nr. 194, 28 Novbr. 1879.

8. Jfr. Skilsmisse 3 (naar Ægtefællen er forsvunden).

II. Militæres, og III. Skibsfolks, se Rømning. Jfr. Indkaldelse, Værnepligtiges 22 d. Udlevering 2, 3.

Destillatører.

Svare under visse Betingelser ikke Brænderiafgift, men ere Toldvæsenets Tilsyn undergivne, L. Nr. 47, 1 April 1887 § 1.

Se Apotek 4. Medicinalvarer 1 b.

Detailhandel—Detaillister.

1. Detaillister skulle inden Aar og Dag gøre Afregning med deres Kunder, D. L. 5—14—50, jfr. Fr. 1 Juni 1832 § 8.

2. Ang. deres Handelsret, L. 29 Decbr. 1857 §§ 33, 35, jfr. §§ 90, 92. Jfr. Fr. 4 Avg. 1742 § 13, Adg. 23 April 1817 §§ 14—16.

3. Foruden de i L. 1857 § 35 nævnte Genstande er fra Detailhandel undtaget:

a. Varer, der udsælges for udenlandsk Regning, § 36 ibd.

b. Visse havarerede Varer, Pl. 29 Marts 1814 § 6.

c. Ang. hvilke præparerede Medicinalvarer, der ere undtagne fra samme, Bkg. Nr. 93, 23 Maj 1871.

Se Medicinalvarer.

4. Detaillister maa ikke have Udsalg fra andre Steder end aaben Butik, med mindre de tillige ere Groshandlere, L. 29 Decbr. 1857 § 34.

Herved maa Bestemmelsen i Fr. 23 April 1817 § 14, jfr. K. Skr. 1 Juni 1820, om Følgen af at undlade Etablering af en saadan Butik være hævet.

Ang. hvad der kan anses som aaben Butik, K. Skr. 11 Septbr. 1817.

Se Apotekere 11.

5. Ang. Begrebet om Detailhandel, K. Skr. 1 April 1819.

6. Detaillister kunne vælges til Medlemmer af Sø- og Handelsretten, L. 19 Febr. 1861 § 4.

7. I Købstæderne, kunne ikke faa Borgerskab paa Værtshushold, Ind. M. Skr. 17 Maj 1864.

8. Paa Landet, kunne faa Næringsbevis paa Brændevinshandel,

L. 2 Juli 1870 § 1, jfr. § 7 ang. Straf for Udkænkning af Brændevin.

9. En Marskandiser i en Købstad kan tillige vinde Borger­skab som Detailhandler, Ind. M. Skr. Nr. 187, 29 Oktbr. 1887.

Se Brændevinshandel 1, 2, 7 (i Købst.). Groshandel — Grossererere 7 (om Forhandling i mindre Partier ved rej­sende). Handelsbøger 6 k (skulle de have). Mårskandiser­handel 11 (ang. Landet). Medicinalvarer 1—3. Nærings­væsen I 32 (ang. Frihavnsterritoriet). Skolelærere III 12 c (maa en saadan ikke drive).

Diakonissestiftelsen i København.

1. Grundbestemmelser for samme, Konf. 26 Maj 1866 (Rskr. Saml.).

2. Tilladelse til dens Kirkes Indvielse, Resl. 18 Decbr. 1876 (G. R.).

Ansættelse af en Præst derved, Resl. 26 Febr. 1877 (G. R.).

3. Legater til samme, Stadf. Nr. 66, 8 April 1878, Resl. Nr. 123, 10 Juli 1879 §§ 4 Nr. 8, 5.

Thora og Laura Holsts Legat for ældre Diakonisser, Stadf. Nr. 229, 2 Septbr. 1895.

4. Ang. Førelsen af en særlig Ministerialbog over de der døde, K. og U. M. Skr. 20 Juni 1894 (G. R.).

Se Dispensation af Medicin I 5. Kollekt 34 c. Om­løbere I 23 a.

Diegivende Kvinder.

1. Om deres Adgang til, naar de arresteres eller undergives Frihedsstraffe, at beholde Børnene hos sig, og om Straffens Eksekution, naar de idømmes Fængsel paa Vand og Brød, se Arrestanter 3 og Delinkventomkostninger 1 k. Fæng­sel II 7 e Nr. 2 cc. Strafanstalter I 5.

2. Se Venerisk Sygdom 2.

Difteritis.

1. Ang. deraf lidende Patienters vederlagsfri Behandling paa de offentlige Sygehuse, L. Nr. 46, 30 Marts 1892 § 2 næst­sidste Stykke.

2. Særlige Foranstaltninger mod denne Sygdoms Udbredelse omhandles tillige i Lovens §§ 9, 23. Se ogsaa Regul. for Be­handlingen af Lig Nr. 109, 23 Juni 1892 § 3.

3. Ang. hvor vidt Strubehoste kan henføres dertil, Sundheds­koll. Skr. 22 Maj 1891 (i den civile Medicinallovgivning VI B). Se fornævnte Regul. Nr. 109, 1892 § 3.

Se Frederiks Hospital 13. Smitsom og epidemisk Sygdom I 10 d. Svinedifteritis. Sygehuse I 11.

Digevæsenet.

1. Herom handler Lov om Diger til Beskyttelse mod Over-svømmelser fra Havet Nr. 53, 10 April 1874.

Pl. 6 Juni 1848 er hævet, § 21 ibd.

2. Om Digearbejder paa Lolland og Falster, L. Nr. 69, 23 Maj 1873.

Reglement for Overholdelsen af Orden og Sikkerhed under Bygningen af Digerne paa Lollands Syd- og Vestkyst og paa Falster Nr. 69, 6 Maj 1874.

Ang. at der for Laan til Digearbejderne efter L. Nr. 69, 23 Maj 1873 kan udstedes Partialobligationer lydende paa Ihænde-haveren, L. Nr. 20, 24 Marts 1875.

3. Ang. Diger i og ved Ribe, Kom. Koll. Prom. 13 Juli 1784 samt (i Reg. t. Reskriptsaml. under Landvæsen A) Rtk. Prom. 23 Juli 1791, 7 Jan. 1792, 23 Novbr. 1793, 19 April 1794.

Ang. Dige-Prægranationspengenes Inddrivelse ved Udpantning, K. Prom. 4 April 1812.

4. Ang. Diger ved Store og Lille Nørlund til Beskærmelse mod Sandflugt, Rtk. Prom. 21 Juli 1792 (Reg. t. Reskriptsaml. under Landvæsen A).

5. Ang. at de i Digel. Nr. 53, 10 April 1874 §§ 7 og 11 indeholdte Bestemmelser om Brugeres Deltagelse i de der ommeldte Udgifter ogsaa maa komme til Anvendelse paa Skolelærere for deres Embedsjorders vedkommende, K. og U. M. Skr. Nr. 84, 15 Maj 1876.

Se Stempelafgiften III 6 u Nr. 3 (ang. Beregning af den stempelpligtige Købesum).

Dimisprædiken (homiletisk Prøve), se Praktiske Prøver.

Dimission til Universitetet, derom se Skoler I A 8.

Jfr. ældre Bestemmelser K. Cirk. 24 April 1802, Fr. 22 Marts 1805 §§ 6 og 7, 7 Novbr. 1809 §§ 97—108, U. og Skoledir. Skr. 10 Oktbr. 1818 § 15, Fr. 9 Jan. 1824 § 7, U. og Skoledir. Skr. 28 Juni 1823 (i Till. t. Reskriptsaml. f. 1823), Stat. 28 Jan. 1827 §§ 27—28, Bkg. 20 Decbr. 1833, U. og Skoledir. Skr. 1 Septbr. 1835, 20 Oktbr. s. A., 13 Avg. 1836, Resl. 18 Avg. 1837 (f. Isl.).

Diplom skal udstedes til enhver, der er promoveret til Doktor Fund. 7 Maj 1788 V § 5, Fr. 9 Jan. 1824 § 5.

Diplomatiske Personer.

1. Telegrammer til og fra diplomatiske Agenter behandles som Statstelegrammer, Bkg. Nr. 103, 17 Juni 1897, 2 Art. 5,

jfr. Nr. 105 af s. D. A 1. Jfr. Bkg. Nr. 130, 27 Decbr. 1875 § 1, jfr. Bkg. Nr. 126, 23 s. M. Art. 5, Nr. 81, 18 Juni 1886, 2 Art. 5, jfr. Bkg. Nr. 83, 21 s. M. A. 1., Bkg. Nr. 77, 13 April 1891, 2 (Art. 5), jfr. Bkg. Nr. 107, 23 Juni s. A. A 1.

2. Danske, ang. deres Retsstilling i Marokko, Pat. Nr. 110, 23 Juni 1881, særl. Art. 2, 5.

Se Gesandter—Gesandtskaber. Rangskat 3 d. Rejse-
pas 8.

Direktion for Universitetet og de lærde Skoler.

1. Ang. sammes Oprettelse, Organisation m. v., Resl. 3 og Pl. 19 Juli 1805, Resl. 24 Marts 1812, Rskr. 22 Febr. 1817, Resl. 22 Marts 1817 (i Till. t. Reskriptsaml. f. 1817), U. og Skoledir. Skr. 26 Jan. 1828, Resl. 16 Septbr. 1828.

2. Dens Instruks af 13 Septbr. 1805.

3. Dens Virksomhed og Myndighed med Hensyn til:

a. De lærde Skoler, Fr. 7 Novbr. 1809 §§ 6 ff.

b. Botanisk Have, Rskr. 26 Febr. 1817.

c. Eksaminer, Rskr. 3 Oktbr. 1820, Bkg. 8 Septbr. 1832 § 2.

d. Sorø Akademi, Resl. 1 Avg. 1821, Stat. 28 Jan. 1827 §§ 8, 9, 16, 30, 47, Bkg. 13 Juli 1830 § 5.

e. Sager, som henhørte under den ophævede Kommission for Universitetets og Kommunitetets Jordegodsers bedre Indretning, Resl. 30 Juli 1824.

f. Schyttes Legat i Sorø, K. Skr. 11 Jan., 13 Maj 1825.

g. Fri Undervisning m. v. i en lærd Skole for Disciple fra Island, Resl. 10 Marts 1826.

h. Odense Kommunitet, Resl. 8 Febr. 1828 § 1.

4. Er ophævet og dens Forretninger overgaaet til Kirke- og Undervisningsministeriet, Pl. 4 April 1848.

Direktøren for Akademiet for de skønne Kunster, se Direktøren og Vicedirektøren ved Kunstakademiet.

Direktøren for de antikvariske Mindesmærker. Denne Stilling er bortfaldet, se Oldtidsminder 5, 6.

Direktøren for Københavns Belysningsvæsen, se Gasværk I 5 e.

Direktøren for Københavns Brandvæsen, se Brandinspektør 1 a.

Direktøren for den farmaceutiske Læreanstalt. Skal være en farmaceutisk udannet Mand og beskikkes af Kirke- og Undervisningsministeriet, Adg. Nr. 165, 21 Septbr. 1892 Nr. 3. — Om hans Forretninger og Myndighed, Nr. 3, 5, 6, 10, 14, 19, 23, 30, 33 ibd. samt Regul. Nr. 166 af s. D. §§ 1—3, 5, jfr. Bkg. Nr. 206, 14 Novbr. 1895 § 6.

Direktøren for Frederiks Hospital samt Fødsels- og Plejestiftelsen, se Frederiks Hospital 4.

Direktøren og Vicedirektøren ved Kunstakademiet.

Om dem handler Bkg. Nr. 16, 24 Jan. 1887, særligt §§ 7, 8, 11, Reglm. Nr. 54, 20 April 1888 § 2. Tidligere Bkg. Nr. 5, 9 Jan. 1883, særligt §§ 6, 7.

Se Akademi II, 15, 20, 23.

Direktøren for Nationalmuseets to Afdelinger, se Samlinger 15.

Direktøren for Statens statistiske Bureau, L. Nr. 221, 16 Decbr. 1895 § 2. Har Rang i 3dje Kl Nr. 3, Resol. Nr. 28, 17 Jan. 1896.

Direktører for Ministerierne.

1. Ang. Direktøren for Krigsministeriet, se Krigsministeriet 1 sidste Sætn.

Har Rang i 2den Klasse Nr. 5, Resl. Nr. 319, 8 Septbr. 1871.

2. Direktøren for Marineministeriet har Rang i 2den Klasse Nr. 5, Resl. Nr. 320, 8 Septbr. 1871.

3. Direktøren for Udenrigsministeriet, om ham og hans Lønning, L. 17 Juli 1870 §§ 1, 2. Se Udenrigsministeriet 4.

Disciple, se Skoledisciple. Jfr. Apotekerlærlinge.

Disciplinarmidler, se Militær Jurisdiktion H 2.

Disciplinær Straffemyndighed, se Arbitrær Straffemyndighed. Militær Jurisdiktion A 7, H 2.

Diskonto (-præmie). Af Veksler og Veksleobligationer, dens Størrelse frigives aldeles, Pl. 6 Decbr. 1799, jfr. Oktr. 4 Juli 1818 § 24, Fr. 18 Maj 1825 § 66.

Diskontobanker, se Banker.

Diskontokurs.

1. En ordentlig skal Banken og de private diskonterende fra Tid til anden sætte og offentliggøre, Pl. 6 Decbr. 1799, Reglm. f. Banken 27 Juli 1818 § 17.

2. Skulle Mæglerne i København anføre paa deres ugentlige Priskuranter, Fr. 22 Decbr. 1808 § 20.

Dispache (Havariberegning).

1. Affattes efter de om Søskade og Havarisager gældende Love og Anordninger samt i Tilfælde, hvor disse ingen Bestemmelse afgive, efter almindelige Retsregler og Søkoutume, Instr. 31 Jan. 1823 § 4.

2. Udfærdiges paa ustemplet Papir, § 5 ibd. Hvilket ligeledes maa gælde efter den ny Stempellovgivning.

3. Med dens Udstedelse og andre til Dispachørernes Bestilling

henhørende Forretninger er det Mæglerne aldeles forbudt at befatte sig, Fr. 22 Decbr. 1808 § 12 (f. Kbhvn).

4. Benævnes »Havariberegning« i Konv. 2 April 1850 §§ 242, 245.

5. Se med Hensyn dertil Strandingsl. for Island 14 Jan. 1876 (Nr. 2 i Till. t. Lov.) § 20.

6. Tvistigheder om en saadans Rigtighed afgøres af Domstolene, Sølov Nr. 56, 1 April 1892 § 213.

7. Om dens Affattelse ved en Dispachør, se dette Rubrum.

8. Se om samme fremdeles fornævnte Sølvs §§ 250, 251, 283.

Dispachøreksamen. Ang. Eksamenskommissionen derfor og Ophævelse af Bestemmelsen om, at Delegerede fra Bestyrelserne for Assurancekompagniet og for de private Assurandører møde som Censorer, Resl. Nr. 186, 17 (i Ind. M. Skr. 23) Maj 1893. Jfr. Dispachører 3.

Dispachører.

1. Instr. 31 Jan. 1823.

2. Ang. deres Protokoller:

a. Kunne forblive i Besiddelse af de i deres egen Funktionstid fuldskrevne, K. Skr. 8 Marts 1836.

b. De maa holde en tredje Protokol foruden de to befalede, K. Skr. 21 Marts 1839.

c. Stemples til Takst 4 Rdl., L. 19 Febr. 1861 § 73.

3. Ang. deres Eksamen:

a. Anordning af en Eksamenskommission og nærmere Bestemmelser for Eksamen, Rskr. 19 Febr. 1817.

b. Tilladelse til at underkaste sig samme meddeles ikke, med mindre Ansøgeren godtgør at være i Besiddelse af juridiske Kundskaber, Ind. M. Skr. 23 Juli 1861.

c. Omkostningerne derved vil det blive paalagt de paagældende selv at afholde, Ind. M. Skr. 14 Jan. 1864, Resl. 7 Oktbr. 1865.

d. Se Dispachøreksamen.

4. Ang. deres Eneret, se Dispache 3.

5. Beregningen af almindeligt Havari udføres her i Landet af dertil beskikkede Dispachører, Sølov Nr. 56, 1 April 1892 § 213.

Ligeledes Beregning og Fordeling af særligt Havari, naar det forlanges af nogen deri interesseret, § 218 ibd.

6. Enhver, hvem Havariet angaar, er pligtig til for sit vedkommende at meddele alle Oplysninger og Bevisligheder, som Dispachøren anser for nødvendige, § 214 ibd.

Dispensation.

I. Af Medicin.

1. Lægerne maa ikke selv dispensere Medicin, men skulle forskrive den fra Apotekerne, Fr. 4 Decbr. 1672 §§ 27, 28, Pl. 17 Jan. 1735, K. Cirk. 21 Oktbr. 1809 i Slutn. § 2, den tidligere Instr. 4 Marts 1818 f. Stifts- og Landfysici § 19, f. Distriktslæger § 18. Jfr. nedenfor 3.

Dette gælder ogsaa i Vestindien, dog med en begrænset Undtagelse for Plantagelægerne, Resl. 13 Decbr. 1836 (Koll. T. f. 1838 S. 1011), Resl. 10 Decbr. 1841.

Undtagelser herfra:

a. Det er Lægerne tilladt at have et saa kaldet corpus medicamentorum portabile af nærmere bestemt Indhold, den tidligere Instr. 4 Marts 1818 (i Lovsaml.) f. Stifts- og Landfysici § 19, f. Distriktslæger § 18, Instr. f. Landfysikus paa Island 25 Febr. 1824 § 19 (i Reskriptsaml.), K. Skr. 9 Decbr. 1834, 28 Juli 1836, jfr. K. Skr. 2 Avg. s. A. Jfr. nedenfor 3.

b. Landkirurgen paa Bornholm maatte under visse Betingelser dispensere Medikamenter, K. Skr. 22 Maj 1819.

c. Ifølge Fr. 19 Juni 1831 § 24 vare Lægerne, naar Kolera ytrede sig, berettigede til at dispensere den til Kolerapatienter nødvendige Medicin, dog at de toge Medikamenterne fra nærmeste Apotek, K. Cirk. 22 Novbr. 1831 (Koll. T. S. 875).

d. De militære Læger og nogle Hospitaler ere befalede selv at dispensere Medicin, de første til syge Militære og Hospitalerne til dem, som deri indlægges, K. Skr. 28 Juli 1836.

En Læge maa dispensere Medicin, som tages fra nærmeste Apotek, til den ham underlagte Sygestue, om end Apoteket ligger nær ved Sygestuen, K. Skr. 10 April 1832 ad 2.

Jfr. Almindeligt Hospital 6.

e. Sindssygeanstalterne ved Aarhus og Vordingborg maa selv dispensere Medicin til eget Forbrug, Regul. 19 Juni 1861 § 22, Nr. 135, 25 Avg. 1871 § 22. Jfr. nedenfor 4 c.

f. Dispensationsret paa visse Betingelser tillagt en Læge i Ballerup, Resl. 28 Marts 1835.

Ligeledes en Læge paa Frijsenborg Grevskab, Resl. 6 Novbr. 1838. Jfr. Bev. 13 April 1842.

Ligeledes en Læge i Hals, J. M. Skr. 28 Decbr. 1859.

Tilladt Distriktslægen i Hallund (Hjørring Amt) at udlevere Medicin, dispenseret fra et af de nærmeste Apoteker, Resl. 19 Maj 1865 § 3.

Dispensationsret tilladt Lægen paa Sejerø, J. M. Resol. 18

Juni 1877 (Den civile Medicinallov. IV B.), Skr. 2 Febr. 1884 (ibd.).

Ligeledes paa Endelave, J. M. Resol. 14 Oktbr. 1878 (ibd. V B.).

Ligeledes paa Fejø, Skr. 19 April 1889 (ibd.).

Ligeledes en Kommunalæge paa Ourø, Skr. 26 Oktbr. 1894 (ibd.).

g. De islandske Læger maa, hvor intet Apotek findes, dispensere Medicin, forskreven fra islandske Apoteker, men det kan ikke tillades dem at indforskrive den fra Udlandet, Instr. 25 Febr. 1824 f. Landfysikus § 19, f. Distriktslæger § 18, Bkg. 31 Maj 1867 II Nr. 3 § 3 (S. 248), jfr. Resl. 15 Decbr. 1837.

h. Ang. Betingelserne, hvorunder der meddeles Læger, som ere bosatte i Kommuner, hvor intet Apotek findes, Ret til at distribuere præpareret Medicin, J. M. Skr. Nr. 111, 22 Maj 1875, jfr. Sundhedskoll. Cirk. 13 Juli s. A. (i Møller den civile Medicinallovgivning IV B.), Instr. f. Fysici Nr. 108, 22 Oktbr. 1877 § 10.

Om den nærmere Forstaaelse af denne Skrivelses Post 4 og 5, Sundhedskoll. Skr. 17 Febr. 1876 (ibd.).

Distributionen maa kun ske fra Lægens Bopæl, Sundhedskoll. Cirk. 4 Juni 1878 (ibd.).

Hvad der forstaaes ved den i Skrivelsens Post 4 foreskrevne Signering af Medicinen, og at saadan Signatur ikke kan benyttes som Recept, Sundhedskoll. Skr. 20 Decbr. 1878 (ibd.).

Se Stempelafgiften III 28 d (ang. Andragender om saadan Ret).

i. Ang. at Lægen kan fordre, at vedkommende Apotek skal tage tomme Flasker m. v. tilbage, Sundhedskoll. Skr. 14 Decbr. 1880 (i Møller den civile Medicinallovgivning V B.).

k. Ang. at en saadan Læge ikke maa tage Medicinen fra noget andet Apotek end det nærmeste, og at dette ikke kan betinge Udleveringen af, hvad der i Receptform foreskrives, af, at Lægen skal indestaa for Betalingen, Sundhedskoll. Skr. 20 Juli 1883 (ibd.). Jfr. Apotek 25.

l. Ved indtrædende Forandringer i Medicinaltaksten skal den af Lægen udleverede Medicin betales efter den paa samme tegnede Pris (altsaa efter Taksten paa den Tid, da Lægen modtog Medicinen), hvorom en Paategning skal gives paa Recepter paa Medicin for offentlig Regning, Sundhedskoll. Skr. 6 Marts 1885 (ibd.).

m. Lægen er ikke pligtig at give Kredit for den udleverede Medicin, J. M. Skr. 17 Juni s. A. (ibd.).

n. Ang. at der mangler Føje til, at en distribuerende Læge i noget Tilfælde undlader at udstede Recept, selv om den udleverede Medicin vilde kunne faas paa et Apotek uden Recept, samt at de distribuerende Læger i det Tilfælde, at de ikke selv modtage Betalingen for den af dem udleverede Medicin, ikke skulle udlevere Patienten den udstedte Recept, som de derimod have at tilstille Apotekeren, der senere indkræver Betalingen hos den, der af Lægen har modtaget Medicinen, Sundhedskoll. Skr. 23 Oktbr. 1894. (Den civile Medicinallov. VI B.).

o. Ang. at det Fysici i Sundhedskoll. Cirk. 13 Juli 1875 givne Paalæg om at underrette Fysikatets Apotekere om Udstedelse, Forandring eller Tilbagetagelse af Distributionstilladelser ikke kan anses fyldestgjort ved, at Fysikus foranlediger en Meddelelse desangaaende indrykket i Arkiv for Farmaci og Kemi, Sundhedskoll. Skr. 16 Oktbr. 1895 (ibd.).

3. Distrikts- og Stadslæger ere berettigede til at have et lidet Forraad af de Lægemedler, som udfordres til hurtig Lægehjælp især paa Rejser, hvilke de dog skulle købe paa et af Distriktets Apoteker, men uden særlig Bevilling ere de ellers ikke berettigede til at distribuere eller dispensere Medicin, Instr. Nr. 109, 22 Oktbr. 1877 § 16.

Paa Færøerne ere Distriktslægerne udenfor Thorshavn berettigede til at dispensere Medicin, dog med Forpligtelse til at forskrive de benyttede Medikamenter fra Apoteket i Thorshavn, Bkg. Nr. 137, 13 Juli 1883 Nr. 4.

4. Dispensationsret til eget Forbrug tilkommer:

a. Kysthospitalet paa Refsnæs, der kan tage Medicinen fra hvilket Apotek, det foretrækker, J. M. Skr. Nr. 222, 13 Oktbr. 1875.

b. Sindssygeanstalten i Viborg, Regul. Nr. 8, 2 Febr. 1877 § 19.

c. Statens Sindssygeanstalter have Ret til selv at dispensere de til deres eget Forbrug fornødne Medikamenter, Regul. Nr. 203, 3 Novbr. 1888 § 28.

5. Det kan ikke tillades Diakonisser paa en Fattiggaard at udlevere andre Lægemedler end, hvad der kan købes i Haandkøb paa et Apotek, Sundhedskoll. Skr. 27 Avg. 1881 (ibd.).

6. Ang. Tandlægernes Dispensationsret, Bkg. Nr. 26, 8 Marts 1892 § 3, jfr. § 4, jfr. Bkg. Nr. 22, 3 Marts 1873 § 3, jfr. § 4,

7. Dyrslægerne have en ved Praksis stedse indrømmet Ret til at

dispensere Lægemidler til syge Dyr, som de selv have i Kur, Skr. fra det veterinære Sundhedsraad 6 Novbr. 1863 (i F. A. Uldall den civile Medicinallovgivning).

8. Et Andragende om Ophævelse af Kbhvn.s Fattigvæsens Dispensationsanstalt maa bortfalde, Resl. 20 Septbr. 1831.

9. Skal ske efter det franske Gramsystem, Adg. 12 Maj 1869, Bkg. 5 Marts 1870 (f. Isl.), jfr. Bkg. 12 Maj 1869.

10. Lægers og Dyr lægers, skal i Vestindien ske efter det franske Gramsystem, Adg. 3 April 1875 (Nr. 10 i Till. t. Lovt.), Bkg. 30 s. M. (Nr. 13 ibd.).

Se Apotekerregninger 7. Arcana 1. Homøopati 2 (af homøopatiske Lægemidler). Læger C 10 (ang. deres Distribution af Medicin). Medicinaltakst 18.

II. Se Bevillinger.

Dispensator, se Kommunehospital 10 b.

Disputation, se Dissertation. Jfr. Akademiske Grader.

Dissentere, se Trossamfund, de fra Folkekirken afvigende.

Dissertation. Ang. at Professorerne ved Universitetet ved deres Embedstiltrædelse skulle skrive og offentlig forsvare en Dissertation pro munere men være fritagne for de forhen anordnede aarlige Dissertationer, Fund. 7 Maj 1788 I § 14. Jfr. D. L. 2—20—1 og 2, Rskr. 16 Juli 1756, 18 Septbr. 1761, 26 Marts 1762.

Se Akademiske Grader.

Distinktioner, militære, se Liberi 3.

Distribution af Medicin, se Dispensation I.

Distriktsfonds i Frederiksborg Amt. Disse Fonds, om hvilke henvises til Fundats 12 Oktbr. 1770 ere ophævede ved L. 6 Juli 1867 § 49. De herhen hørende Forhold, der navnlig vedkomme Sygehusene i Frederiksborg Amt, ere ordnede ved Afregningen efter L. 6 Juli 1867 § 49 i Frederiksborg Amt og ved de Forhandlinger, som derom ere førte mellem Indenrigsministeriet og Frederiksborg Amt.

Distriktsforstandere i København.

1. Ang. Ansættelse af 12 lønnede Distriktsforstandere ved Fattigvæsenet i Stedet for de tidligere Forsørgelsesforstandere, og om Distriktsinddelingen, M. T. B f. 1871 S. 479 Nr. 38 og 39, S. 481 Nr. 2, Bkg. 18 Novbr. 1871, 29 April 1872 (begge i U. L.), og ved Alderdoms- og Forsørgelsesvæsenet, Ind. M. Skr. Nr. 92, 6 Marts 1893 Nr. 4, 5.

2. Deres Lønning og Pensionsret, Ind. M. Skr. Nr. 95, 8 Maj

1875 §§ 2, 6 jfr. 4. Se nu Stadf. 25 Marts 1898 (i Supplem. t. den lille Lovsaml.), jfr. fornævnte Skr. Nr. 92, 1893.

3. Igennem dem skal Oplysning gives om Trangen til Frijord ved ubemidledes Begravelse, K. og U. M. Skr. 3 Maj 1880 § 7 (G. R. f. 1881 S. 154).

Distriktsheste, Hærens.

1. De nu gældende Bestemmelser om dem indeholdes i L. 26 Maj 1868. Jfr. nedenfor 19. Se Hæren 20 f.

L. 16 Marts 1851, ved hvis §§ 1 og 2 den tidligere Forpligtelse efter Fr. 14 Septbr. 1774, 30 Jan. 1777 til Udredelsen af de saa kaldte nationale Heste bortfaldt, er hævet, § 2 ibd.

2. Betingelser for deres Udstationering 28 Juli 1868 og Krigs M. Skr. 2 Septbr. s. A. (M. R.).

Ny Betingelser herfor, Krigs M. Skr. 31 Decbr. 1874 (Nr. 18 i Till. t. M. T. A f. 1874). Om nyere Betingelser, se Hæren 20 f. Nr. 1.

3. Ang. Stedet for deres Udstationering fra de enkelte Afdelinger, samt at Foderlønnen er 16 Sk. daglig, Krigs M. Skr. 28 Juli og 6 Novbr. 1868 (M. R.).

4. Kunne udstationeres hos Officerer, dog med Undtagelse af Mønstringskommissionernes og Overmønstringskommissionens (Remontekommissionens) Medlemmer, Kdg. 19 Septbr. 1868 § 7 (M. R.).

5. Ang. Foderlønnens Udbetaling, Krigs M. Skr. 7 Oktbr. og Kdg. 23 Decbr. 1868 (M. R.).

6. Ang. Eftersynet af de udstationerede Heste ved en dertil udsendt Officer eller eventuelt en Dyrlæge, Krigs M. Skr. 24 Oktbr. 1868 (M. R.).

Almindelige Regler for dette Eftersyn 29 Juni 1870 (M. R. — se Tekstrettelsen S. 153).

Paagældende Officer eller Dyrlæge befordres efter Fripas, hvorimod de ikke have Ret til fri Indkvartering, Ind. M. Skr. 29 Marts 1854. Se Bropenge II A 9.

7. De hos enkelte Foderværter udstationerede, kunne Regimenterne ombytte med andre Distriktsheste blandt dem, der haves til Tjeneste, Krigs M. Skr. 21 Novbr. 1868 (M. R.).

Vedkommende Afdeling kan i ethvert Tilfælde, hvor det anses nødvendigt, inddrage en udstationeret Hest fra Foderværten, Krigs M. Skr. 27 Juli 1870 (M. R.).

8. Ang. Betalingsterminen for Foderværterne ikendte Erstatninger og Bøder og deres Likvidation i Foderlønnen, Krigs M. Skr. 22 Juni 1870 (M. R.).

9. De af Artilleriet udstationerede, med dem ere Foderværterne pligtige at møde til Vandkørsel ved Sprøjtemønstringer, Krigs M. Skr. Nr. 487, 23 Oktbr. 1871.

10. Der kan ikke tilstaas en Fodervært særlig Godtgørelse for Udgifter til Dyr lægehjælp og Medicin, Krigs M. Skr. Nr. 496, 14 Decbr. 1871.

11. Ang. hvorledes der skal forholdes, naar en Fodervært ikke uagtet betimelig Tilsigelse afhenter en Distriktshest paa Udstationeringsdagen, og den derved paadragne Erstatningspligt, Krigs M. Skr. Nr. 479, 9 Septbr. 1871, 9 Novbr. 1872 (Nr. 23 i Till. t. M. T. A f. 1872).

12. Ang. Sager mod Foderværterne for Overtrædelse af deres Forpligtelser med Hensyn til de hos dem udstationerede Heste.

a. Ang. hvorledes de skulle anlægges og ved hvilke Sagsførere, Krigs M. Skr. Nr. 461, 2 Juni 1871.

De i Kbhvn. værende Afdelinger skulle overgive disse Sager til Kammeradvokaten, Krigs M. Skr. 21 Febr. 1872 (Nr. 3 i Till. t. M. T. A f. 1872).

b. Derunder skal Paastand altid gøres paa Omkostningerne skadesløst, dog at Afdelingerne kunne fratage saadanne for at fremme en Sags mindelige Afgørelse, Krigs M. Skr. 4 Marts og 5 Decbr. 1872 (Nr. 4 og Nr. 24 ibd.).

c. I disse Sager skal ikke erlægges Retsgebyrer eller anvendes stemplet Papir, J. M. Skr. 26 Novbr. 1870 (Nr. 32 i Bl. 2 t. M. T. A f. 1871).

13. Bøder og Erstatninger, som af Mønstringskommissionerne paalægges Foderværterne i Overensstemmelse med de af dem indgaaede Betingelser, kunne inddrives ved Udpantning, L. Nr. 36, 29 Marts 1873 § 10 f.

14. Ang. Udfærdigelse af ekstraordinære Indkaldelsesordrer for dem, Kdg. 17 Septbr. 1869 § 3, Krigs M. Skr. 11 Febr. 1870 (ang. de i Maribo Amt udstationerede Heste), jfr. Krigs M. Skr. 29 Novbr. 1869 (ang. de i Tybjerg Herred udstationerede Heste). Alle i M. R.

15. I det Antal deraf, som til en given Tid skulle være til Tjeneste, maa enhver Hest, der ikke er udstationeret hos en Fodervært, medregnes, selv om den som midlertidig utjenstdygtig er udsat paa Græs, Krigs M. Skr. 27 Maj 1872 (Nr. 10 i Till. t. M. T. A f. 1872).

16. Ang. hvorledes Kontrakter om Udredning og Underhold af de vedkommende Sogne ifølge den nu ophævede Lov 16

Marts 1851 (jfr. foran 1) tildelte Distriktsheste skulde stemples, F. M. Cirk. 7 Oktbr. 1851 g.

17. Ang. Kommandoer dermed, se Færgevæsen I 10 e. Indkvartering III 63 e.

18. At Udgifterne til syge Foderhestes Kur er Statskassen uvedkommende, Krigs M. Skr. 5 Marts 1866 (nu ganske betydningsløs).

19. Benævnelsen »Distriktsheste« benyttes ikke mere, idet alle Hærens Heste benævnes »Stamheste«, hvoraf en Del ere udstationerede, Till. t. Hærl. Nr. 106, 25 Juli 1880 § 23 og Kdg. Nr. 66, 1880 Punkt 3 (M. R.). Om de udstationerede Heste, se Hæren 20 f.

Se Mønstringskommissioner. Overmønstringskommissionen. — Jfr. Licitation 1 e og Licitationsgebyrer I 9.

Distriktsjordemødre, se Jordemødre IV.

Distriktskirurgerne skulle fremtidig benævnes »Distriktslæger«, K. Skr. 23 April 1840. Se i øvrigt om dem under Distriktslæger.

Distriktskommissioner i København, se Sundhedskommissioner 1 a, 3dje Stykke.

Distriktskommisærer ved Kystpolitiet.

1. Om deres Ansættelse, Pligter m. v., Pl. 28 Febr. 1817 §§ 4—6, 8—11, 13.

2. Deres Uniform, Resl. 26 Oktbr. 1817.

Se Karantænevæsenet 3 c. Kystpolitiet 11.

Distriktslæge-Distrikterne.

Og specielle Bestemmelser angaaende de enkelte Distriktslægeembeder.

A. Vedkommende Sogneraads Betænkning skal indhentes om Forandringer i Lægedistrikterne, L. 6 Juli 1867 § 31.

B. En Fortegnelse over de daværende Lægedistrikter findes i K. Cirk. 10 Jan. 1832.

C. Ang. Beskikkelse af 12 Distriktskirurger i Sællands Stift, Rskr. 9 Maj 1788. Af Reskriptet — saaledes som dette er trykt i Reskriptsaml. — kan det kun for de syv Distrikters vedkommende ses, hvilke de ere; men efter Smith og Bladt »den danske Lægestand« ere de øvrige 5 Distrikter følgende: Holbæk med Distrikt, Næstved med Distrikt, Ringsted med Distrikt, Roskilde med Distrikt og Sorø med Distrikt.

D.

1. Aalborg. Ang. det til Stadslægen i Aalborg henlagte Di-

strikt, Resl. 24 April 1844 § 1. Ansættelse af en Stadslæge (Hospitals- og Distriktslæge) samt to Kommunelæger, Resol. Nr. 155, 18 Juni 1898.

2. Aalborg Amts Landdistrikt oprettes, K. Skr. 3 April 1847 § 1 A.

3. Aarhus Landdistrikt.

a. Adskilles fra Stadslægeembedet i Aarhus og oprettes til et særligt Distrikt, Resl. 9 Juni 1865.

b. Ang. dets Omfang, Rskr. 19 Novbr. 1777 § 1.

Astrup og Tulstrup Sogne af Ning Herred fraskilles, D. T. f. 1852 S. 1089, ligeledes Thunø, Resl. 27 Novbr. 1859, og en Del af Viby Sogn, Bkg. Nr. 94, 18 Juli 1873.

Dertil lægges Egaa og Hjortshøj Sogne, Resl. 6 Maj 1857 § 1 e og f.

4. Amager Distrikt oprettes som Ekstrakirurgikat, Rskr. 9 Maj 1788.

5. Anholt Distrikt oprettes, Resl. 25 Avg. 1859.

6. Assens med Distrikt. Ang. dets Oprettelse som Reserve-distriktskirurgikat, Resl. 19 Avg. 1791 § 5 smh. med Rskr. 13 Juni 1794.

7. Bogense med Distrikt. Ang. dets Oprettelse som Reserve-distriktskirurgikat, Rskr. 30 Oktbr. 1816 § 2.

8. Bornholm deles i to Distriktslægedistrikter, Resl. 5 Avg. 1865. Se Fysici B 2. Jfr. Kokoppeindpodning 4.

9. Brædstrup Distrikt oprettes ved Deling af det ved Resl. 1 Juli 1842, jfr. Resl. 13 Oktbr. 1847, oprettede Lægedistrikt, Resl. 2 Oktbr. 1856 § 1. Se under Silkeborg Distrikt.

10. Ebeltoft med Distrikt.

a. Oprettelse, Rskr. 19 Novbr. 1777 § 4.

b. En Del af samme fraskilles, K. Skr. 3 April 1847 § 2 d.

c. Kolind Sogn lægges til og Thorsager Sogn fraskilles, Resl. 6 Maj 1857 § 1 b, c og f.

11. Esbjerg Distrikt. Ang. dets Oprettelse af en Del af Varde Distrikt, Resl. Nr. 261, 10 Maj 1889.

12. Faaborg med Distrikt oprettes, Rskr. 19 Avg. 1791 § 2.

13. Fanø. Ang. Ansættelse af en Distriktskirurg der, Rskr. 6 Avg. 1802.

Distriktslægen erholder særligt Lønningstillæg, L. Nr. 50, 25 Marts 1871 § 10.

14. Feiø, Femø og Askø Distrikt oprettes, Resl. 1 Decbr. 1812

(i F. A. Uldall den civile Medicinallovgivning). Jfr. Resl. 31 Maj 1828.

Distriktslægen erhoder særligt Lønningstillæg, L. Nr. 50, 25 Marts 1871 § 10.

15. Fredericia. Ang. det til Stadslægen henlagte Distrikt, se Stadslæger B 3 b.

16. Frederiksberg.

Frederiksberg Kommune udskilles fra Københavns Amts søndre Lægedistrikt, hvorhos der oprettes et Statsebede som Stadslæge for Frederiksberg Kommune, Resol. Nr. 200, 26 Juli 1895. Jfr. Stadslæger B 4.

17. Frederikshavn med Distrikt oprettes som særligt Lægedistrikt, Rskr. 15 Avg. 1838.

18. Frederiksværk og Halsnæs Distrikt oprettes, J. M. Skr. 22 Avg. 1861 med Note (i F. A. Uldall den civile Medicinallovgivning).

19. Frijsenborg Distrikt. Dertil lægges Tvilum, Gjern og Skanerup Sogne, Resl. 2 Oktbr. 1851 (D. T. f. 1852 S. 1088), samt Skjød og Granslev Sogne, Resl. 6 Maj 1857 § 1 a og d.

20. Givskud Distrikt (med Bolig i Risby) oprettes, Resl. 30 April 1869 (D. T. S. 436).

21. Grenaa med Distrikt.

a. Oprettelse, Rskr. 19 Novbr. 1777 § 3.

b. Ang. en Omordning deraf, K. Skr. 3 April 1847 § 2 c.

c. Derfra skilles nogle Sogne, Resl. 6 Maj 1857 § 1 b, c og f, samt Øen Anholt, Resl. 25 Avg. 1859.

22. Grindsted Distrikt.

a. Oprettelse, Resl. 1 Juli 1842.

b. Ang. Forandringer i samme, Resl. 14 Juli 1860 § 1, 30 April 1869 §§ 1, 2 (D. T. S. 436).

c. Distriktslægen erhoder særligt Lønningstillæg, L. Nr. 50, 25 Marts 1871 § 10.

23. Hads Herreds Distrikt, ang. dets Oprettelse, D. T. f. 1852 S. 1089.

24. Det Hallingske Landdistrikt, se nedenfor Randers Amts Landdistrikt.

25. Hammerum eller Herning Distrikt.

a. Oprettelse, Resl. 1 Juli 1842.

b. 2 Byer henlægges dertil, Resl. 14 Juli 1860 § 2.

c. Distriktslægen erhoder særligt Lønningstillæg, L. Nr. 50, 25 Marts 1871 § 10.

26. Han Herredernes Distrikt.

a. Ang. dets Oprettelse, Rskr. 11 Febr. 1818.

b. Hvetbo Herred, som ved Rskr. 15 April 1829 blev henlagt dertil, skilles atter derfra, K. Skr. 3 April 1847 § 2 i.

c. Distriktslægen skal bo i Kjetterup, Rskr. 15 April 1829. Jfr. Rskr. 18 Avg. 1824. Skal nu have Bolig i Fjerritslev, Resol. Nr. 192, 25 Avg. 1898.

27. Hassing-Refs Herreders Distrikt (med Bolig i Vestervig) oprettes, Resl. 21 Jan. 1850.

28. Hillerød Købstad og Frederiksborg Distrikt.

a. Distriktslægen er Læge ved Distriktssygehuset, Adg. 12 Oktbr. 1770 § 3, jfr. § 6. Jfr. Rskr. 21 Maj 1802, Resl. 16 Maj 1829.

Ligeledes ved Hillerød Hospital, Resl. 28 Juli 1830, Fund. 10 Oktbr. 1870 § 18 (D. T. S. 827).

b. Ang. nogle aarlige Deputater til Distriktskirurgen for Hillerød Købstad, Resl. 16 Febr. 1831.

29. Hirschholm Distrikt.

a. Distriktslægen er Læge ved Usserød og Brønsholmsdals Uldmanufaktur, Resl. 2 Jan. 1816.

b. Han er Medlem af Inspektionen ved Hirschholm Distriktssygehus, Konf. 7 Juni 1825 § 1. Se Sygehuse II 2 l. Nr. 3.

c. Embedsboligen maa bortsælges og Renten af Købesummen tilfalde Embedet, Resl. 3 Oktbr. 1838. Jfr. K. Skr. 8 Febr. 1823.

30. Hjørring med Distrikt.

a. Ang. en Kirurgs Beskikkelse i Hjørring, Rskr. 30 Decbr. 1773, 22 April 1778, jfr. Rskr. 17 Jan. 1781.

b. Hvetbo Herred blev henlagt dertil ved Resl. 23 Jan. 1819, men atter fraskilt ved Rskr. 15 April 1829.

c. Jerslev og Østerbrønderslev Sogne henlægges derunder, Rskr. 15 Avg. 1838.

d. Nogle Sogne fraskilles, Rskr. 15 Avg. 1838, K. Skr. 3 April 1847 § 2 f, Resl. 19 Maj 1865.

31. Hjørring Amt. Et Landdistrikt med Bolig i Saltum oprettes, K. Skr. 3 April 1847 § 1 D.

32. Hjørring Amt. En Del deraf oprettes til et Lægedistrikt med Bolig i Hallund, Resl. 19 Maj 1865.

33. Hobro med Distrikt.

a. Ang. dets Oprettelse, Rskr. 5 Jan. 1787.

b. En Del af samme fraskilles, K. Skr. 3 April 1847 § 2 a.

c. En Del Sogne fraskilles og 3 andre Sogne henlægges til det, Resl. 14 Juli 1860 §§ 1, 3.

34. Af Dele af Hobro, Nibe og Viborg Lægedistrikter oprettes et nyt Distrikt, Resl. 14 Juli 1860.

35. Holstebro med Distrikt. Ang. dets Oprettelse, Rskr. 20 April 1775.

Ølby og Føvling Sogne henlægges dertil, Resl. 24 Jan. 1868 (i F. A. Uldall den civile Medicinallovgivning). Derunder henlægges Venø Sogn fra Lemvig Distrikt, Bkg. Nr. 131, 5 Oktbr. 1874 § 1. Se nedenfor 74.

36. Hornslet Distrikt, se nedenfor Randers Amts Landdistrikt.

37. Hornsyld Distrikt oprettes (af en Del af Horsens Landdistrikt), Resl. Nr. 219, 22 Novbr. 1882.

38. Horsens med Distrikt.

a. Ang. dets Oprettelse, Rskr. 19 Novbr. 1777 § 2.

b. Ang. en Omordning deraf, Rskr. 20 Avg. 1823.

c. Engom Sogn fraskilles, Rskr. 20 Avg. 1828. Ligeledes Onsted Sogn, J. M. Skr. 19 Marts 1863 (i F. A. Uldall den civile Medicinallovgivning).

d. Øen Endelave skal henlægges dertil, D. T. f. 1852 S. 1087.

e. Distriktslægen er forpligtet til uden Betaling at føre Lægetilsyn i Hospitalet i Horsens, Konf. 7 Juli 1856 § 22.

f. Se foran 37.

39. Jægerspris Gods og Horns Herred forenes til et Distrikt, Resl. 13 April 1825.

Ang. et aarligt Havredeputat til Distriktslægen for nævnte Gods, Resl. 30 Novbr. 1836.

Ang. forandret Bopæl for Distriktslægen og Henlæggelse derunder af 3 Sogne fra Roskilde Lægedistrikt, Resl. Nr. 180, 18 Avg. 1875.

40. Kallundborg med Distrikt. Ang. dets Oprettelse, Rskr. 9 Maj 1788 § 6.

Nykøbing Købstad og Faarevejle Sogn fraskilles, Rskr. 20 Novbr. 1835.

41. Kerteminde med Distrikt oprettes, Rskr. 12 Febr. 1819.

42. Kolding Distrikt.

a. Ang. dets Oprettelse, og at Distriktslægen tillige skal være Stadslæge i Kolding, Rskr. 19 Septbr. 1788.

b. Derfra skilles:

Elbo Herred, Resl. 17 Novbr. 1847.

Herslev Sogn, Resl. 30 Juni 1868 (i F. A. Uldall den civile Medicinallovgivning).

Bække Sogn, Resl. 30 April 1869 (D. T. S. 436).

c. Derunder henlægges:

Egtved Sogn, Resl. 6 Novbr. 1858.

Nørre Tyrstrup Herred, Resl. 30 Juni 1868 (i F. A. Uldall den civile Medicinallovgivning).

d. Distriktslægen er Læge ved Sygehuset i Kolding, K. Skr. 7 Oktbr. 1837 1ste Afsnit § 3 og 4de Afsnit. Se dog nu Sygehuse II 2 o Nr. 3.

43. Korsør. Ang. det til Stadslægen henlagte Landdistrikt, se Stadslæger B 7 b.

44. Kronborg Distrikt, se Sygehuse II 2 p.

45. Kær Herreds Distrikt oprettes, Resl. 24 April 1844 § 3.

46. Københavns Amts nordre Distrikt oprettes ved Ophævelsen af det tidligere Distriktsmedikat i Lyngby, Rskr. 10 Febr. 1832. Jfr. Rskr. 9 Maj 1788 § 1. Brønshøj Sogn henlægges derunder, Resl. Nr. 96, 13 Marts 1891.

47. Københavns Amts søndre Distrikt oprettes ved Ophævelsen af det tidligere Distriktsmedikat i Lyngby, Rskr. 10 Febr. 1832. Jfr. Rskr. 9 Maj 1788 § 1. Tilladt Lægen indtil videre at blive boende ved Taastrup Station (i Stedet for at flytte til Glostrup), J. M. Resl. 27 Febr. 1877 (i Møller den civile Medicinallovgivning IV B.). Værløse Sogn henlægges derunder, Resl. Nr. 96, 13 Marts 1891.

48. Køge med Distrikt. Ang. dets Oprettelse, Resl. 9 Maj 1788 § 2.

En Del af samme fraskilles, Resl. 13 April 1825. Dertil henlægges Hertølge og Sædder Sogne fra Tryggevælde Distrikt, Resl. Nr. 171, 27 Septbr. 1882.

49. Langeland Distrikt oprettes, Rskr. 4 Decbr. 1776.

Strynø henlægges derunder, Bestal. 5 Marts 1817.

50. Lemvig med Distrikt.

a. Ang. dets Oprettelse, Rskr. 20 April 1775.

b. 3 Sogne fraskilles, Resl. 24 Jan. 1868 (i F. A. Uldall den civile Medicinallovgivning).

c. Distriktslægen er Læge ved Sygehuset i Lemvig, K. Skr. 21 Septbr. 1830 § 4 d.

Se foran 35.

51. Læsø. Ang. en Kirurgs Ansættelse der, Rskr. 14 Novbr. 1800 (i Reskriptsaml. 1ste Del).

Distriktslægen erholder særligt Lønningstillæg, L. Nr. 50, 25 Marts 1871 § 10.

52. Mariager med Distrikt oprettes, K. Skr. 3 April 1847 § 1 b.

53. Maribo og Rødby Distrikt oprettes, Resl. 2 Jan. 1869 § 3 (D. T. S. 53). Jfr. Rskr. 9 Septbr. 1789 (i F. A. Uldall den civile Medicinallovgivning).

54. Middelfart med Distrikt oprettes som Reservekirurgikat, Rskr. 13 Juni 1794.

55. Møens Distrikt oprettes, Resl. 18 Juni 1790 (i F. A. Uldall den civile Medicinallovgivning). Jfr. Rtk. Skr. 8 Novbr. 1760.

Bogø fraskilles, Resl. 3 Marts 1860 §§ 1, 3. Jfr. nedenfor 81.

56. Nakskov Distrikt. Det ved Rskr. 9 Septbr. 1789 (i F. A. Uldall den civile Medicinallovgivning) oprettede Distriktslægedistrikt ophæves og henlægges i Stedet for til Stadslægen i Nakskov, Resl. 2 Jan. 1869 §§ 1, 2 (D. T. S. 53). Distriktslægen (o: Stadslægen) kan ansættes som Hospitalslæge, Resl. Nr. 79, 1 Maj 1883.

57. Nibe og Løgstør med Distrikt. Ang. dets Oprettelse, Rskr. 5 Jan. 1787.

En Del Sogne fraskilles, Resl. 14 Juli 1860 § 1.

58. Nyborg med Distrikt.

a. Oprettelse, Rskr. 19 Avg. 1791 § 1.

b. En Del af samme fraskilles, Rskr. 12 Febr. 1819 §§ 1, 3.

c. Dertil henlægges Sønder Næraa Sogn, K. Skr. 12 Novbr. 1831. Ligeledes nogle andre Sogne, Resl. 18 Avg. 1865.

59. Nykøbing p. F. med Distrikt.

a. Oprettelse, Rskr. 10 Marts 1779.

b. Derunder henlægges Thoreby Sogn, Resl. 2 Jan. 1869 § 5 (D. T. S. 53).

c. Distriktslægen er Læge ved Hospitalet, samt ang. hans Lønning og Pligter som saadan, Konf. 22 Jan. 1834 § 13, Resl. 23 Febr. 1848 § 3 b.

60. Nykøbing p. Mors med Distrikt. Ang. dets Oprettelse, Rskr. 12 Oktbr. 1787 § 2.

Ang. en Omordning deraf, Rskr. 11 Febr. 1818.

61. Nykøbing p. Sælland, se Ods Herreds Distrikt.

62. Næstved med Distrikt. Ang. Distriktslægens Forhold til Amtssygehuset, Resl. 9 Septbr. 1818 §§ 3, 4, 11, 13. Se foran C.

63. Ods Herreds Distrikt.

a. Beskikkelse af en Distriktskirurg i samme, Bestal. 24 Marts 1824. (Efter Smith og Bladt den danske Lægestand er Distriktet oprettet ved Resl. 11 Maj 1785).

b. Dermed forenes Nykøbing Købstad og Faarevejle Sogn, Rskr. 20 Novbr. 1835.

c. Ang. Deputater til Distriktslægen, Resl. 18 Jan. 1826, 1 Septbr. 1830.

64. Odense Landdistrikt.

a. Oprettes som særligt Distrikt, Rskr. 9 Maj 1848 § 2.

b. Derfra skilles nogle Sogne, Resl. 18 Avg. 1865.

c. Ang. dets Omfang, se Rskr. 19 Avg. 1791 § 4 smh. med Rskr. 13 Juni 1794 i Slutn., 30 Oktbr. 1816 samt 12 Febr. 1819 § 3.

65. Præstø og Distrikt. Ang. dets Oprettelse, Rskr. 9 Maj 1788 § 4, jfr. Resl. 28 Avg. 1839 (at Distriktslægen skal tage Bopæl i Præstø).

En Del af samme fraskilles, Resl. 17 Marts 1849.

Præstø, Vordingborg og Tryggevælde Lægedistrikter, ang. Forlæggelse af nogle Sogne mellem samme, Resl. 8 Juli 1885 (i Møller den civile Medicinallovgivning V B.).

66. Randers med Distrikt.

a. Ang. dets Oprettelse, Rskr. 19 Novbr. 1777 § 5.

b. Det omordnes, Rskr. 22 Septbr. 1826 B, K. Skr. 3 April 1847 § 2 b, Resl. 6 Maj 1857 § 1 a og f.

c. Nørbek Sogn fraskilles, Resl. 14 Juli 1860 § 3.

d. Ang. en Embedsbolig for Distriktslægen i Sygehuset, Rskr. 13 Marts 1789.

e. Se Stadslæger B 11.

67. Randers Amts Landdistrikt eller det saa kaldte Hallingske Landdistrikt, der oprettedes ved K. Skr. 3 April 1847 § 1 C, blev ved Resl. 6 Maj 1857 § 1 f samt a—c og e undergivet en Omordning og delt i Ørsted og Hornslet Distrikter.

Ang. Købstadens Udskillelse af Distriktet og Landdistriktets Oprettelse til et særskilt Distriktslægeembede, Resl. Nr. 154, 15 Maj 1891.

68. Ribe med Distrikt.

a. Ang. dets Oprettelse, Rskr. 20 April 1775 (Distriktslægen skal tillige være Læge ved Ribe Hospital). Jfr. Rskr. 12 Avg. 1740 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Medicinalvæsenet), 1 Novbr. 1754.

b. Dele af samme fraskilles, Resl. 29 Jan. 1859, 30 April 1869 (D. T. S. 436).

c. Distriktslægen er Læge ved Ribe Bys og Amtssygehus, K. Skr. 6 Maj 1820 Kap. 1 § 4, jfr. Kap. 2 § 7, Kap. 3 § 5, Kap. 4. Jfr. Rskr. 3 Septbr. 1783.

69. Ringkøbing med Distrikt.

a. Ang. dets Oprettelse, Rskr. 20 April 1775.

b. Ang. Forandring i samme, Resl. 14 Juli 1860 § 2. Thorsted Sogn fraskilles, Resl. Nr. 243, 13 Septbr. 1872.

c. Distriktslægen er Medlem af Bestyrelsen for Amtssygehuset, K. Skr. 22 Septbr. 1838 § 2, og forpligtet til at fungere som sammes Læge, § 17. Se nedenfor 88.

70. Roskilde med Distrikt. Ang. en Omordning af dette Lægedistrikt, Resl. 13 April 1825. Se foran 39.

71. Sakskøbing og Nysted med Distrikt oprettes, Resl. 2 Jan. 1869 § 3 (D. T. S. 53). Jfr. Rskr. 9 Septbr. 1789 (i F. A. Uldall den civile Medicinallovgivning).

72. Samsø Distrikt oprettes som Ekstrakirurgikat, Rskr. 9 Maj 1788, jfr. ang. Distriktslægens Indtægter K. Skr. 19 Septbr. 1815 og Bestal. 13 Marts 1816.

Dermed forenes Thunø, Resl. 27 Novbr. 1859.

73. Silkeborg Distrikt oprettes ved Deling af det ved Resl. 1 Juli 1842, jfr. Resl. 13 Oktbr. 1847, oprettede 3dje Lægedistrikt, Resl. 2 Oktbr. 1856 § 1. Ry Sogn henlægges dertil fra Brædstrup Lægedistrikt, J. M. Skr. Nr. 238, 25 Novbr. 1874.

74. Sjørup Distrikt. Ang. dets Oprettelse af Dele af Viborg, Skive og Holstebro Lægedistrikter, Resl. Nr. 63, 10 April 1883.

75. Skagen med Distrikt.

a. Ang. dets Oprettelse, Resl. 7 Juli 1814, jfr. Rskr. 15 Avg. 1838. Jfr. Rskr. 30 Decbr. 1773, 22 April 1778, 17 Jan. 1781.

b. Distriktslægen erholder et særligt Lønningstillæg, L. Nr. 50, 25 Marts 1871 § 10.

76. Skanderborg med Distrikt.

a. Oprettelse, Rskr. 19 Novbr. 1777 § 6.

b. Ang. en Omordning deraf, Rskr. 20 Avg. 1823.

c. En Del deraf fraskilles ved Oprettelsen af det i Resl. 1 Juli 1842 og 13 Oktbr. 1847 ommeldte 3dje Distrikt.

Ligeledes ved Hads Herreds Lægedistrikts Oprettelse, D. T. f. 1852 S. 1087.

Tvilum, Gjern og Skannerup Sogne fraskilles, Resl. 2 Oktbr. 1851 (S. 1088 ibd.).

d. Dertil lægges:

Voerladegaard Sogn, Resl. 13 Oktbr. 1847.

Onsted Sogn, J. M. Skr. 19 Marts 1863 (i F. A. Uldall den civile Medicinallovgivning).

e. Ang. en Embedsbolig for Distriktslægen, Rskr. 18 Febr. 1785.

77. Skelskør med Distrikt.

a. Ang. dets Oprettelse, Rskr. 9 Maj 1788 § 5.

b. Taarnborg Sogn fraskilles, Resl. 27 Avg. 1854 (i F. A. Uldall den civile Medicinallovgivning).

c. 8 Sogne fraskilles, Resl. 13 Septbr. 1855.

78. Skive med Distrikt. Ang. dets Oprettelse, Rskr. 5 Jan. 1787.

Nogle Sogne lægges dertil, Resl. 16 Juli 1836, K. Skr. 3 April 1847 § 2 e. Se foran 74.

79. Slagelse med Distrikt. Ang. dets Oprettelse, Rskr. 9 Maj 1788 § 6.

6 Sogne lægges dertil, Resl. 13 Septbr. 1855.

80. Sorø med Distrikt. Embedet som Distriktskirurg adskilles fra Medikatet ved Sorø Akademi, Resl. 11 Juni 1802. Se foran C.

81. Stubbekøbing med Distrikt oprettes, Rskr. 10 Marts 1779.

Dertil henlægges Bogø, Resl. 3 Marts 1860 § 1. Jfr. foran 55.

82. Svendborg med Distrikt oprettes, Rskr. 19 Avg. 1791 § 3. Strynø fraskilles, Bestal. 5 Marts 1817.

83. Sæby med Distrikt oprettes som særligt Distrikt, Rskr. 15 Avg. 1838.

Nogle Sogne fraskilles, Resl. 19 Maj 1865.

84. Tarm Distrikt.

a. Oprettelse, Resl. 14 Juli 1860.

b. Dertil henlægges Houen Sogn, Resl. 30 April 1869 (D. T. S. 436).

c. Distriktslægen erholder et særligt Lønningstillæg, L. Nr. 50, 25 Marts 1871 § 10.

85. Tisted med Distrikt erholder sit nuværende Omfang ved en Deling af Distriktet, Resl. 21 Jan. 1850. Jfr. Rskr. 12 Oktbr. 1787 § 3, 11 Febr. 1818. Derunder henlægges Harring og Stagstrup Sogne fra Vestervig Distrikt, Resl. Nr. 236, 21 Novbr. 1874.

86. Trykgevælde Distrikt oprettes, Rskr. 9 Maj 1788 § 3. Se foran 65.

87. Tyholm og Jegindø Distrikt oprettes, Resl. 4 Jan. 1868,

jfr. J. M. Skr. 10 s. M. (bøge i F. A. Uldall den civile Medicinallovgivning).

88. Ulfkær Distrikt oprettes, Resl. 28 Juli 1870 (i Smith og Bladt den danske Lægestand).

Dertil henlægges Thorsted Sogn, Resl. Nr. 243, 13 Septbr. 1872. Dertil henlægges Vedersø Sogn fra Ringkøbing Distrikt, Resl. Nr. 16, 25 Jan. 1883.

89. Varde med Distrikt.

a. Ang. dets Oprettelse, Rskr. 20 April 1775 (Distriktslægen er tillige Læge ved Varde Hospital).

b. Ølgod og Starup Sogne fraskilles, Resl. 30 April 1869 § 2 (D. T. S. 436).

c. Distriktslægen er Læge ved Amtssygehuset i Varde, Rskr. 17 Oktbr. 1794, K. Skr. 29 Septbr. 1832 § 4 d (smh. med K. Skr. 21 Septbr. 1830 § 4 d).

90. Veile Distrikt.

a. Ang. dets Oprettelse, og at Distriktslægen tillige skal være Stadslæge i Vejle, Rskr. 19 Septbr. 1788.

b. Dertil lægges Engom Sogn, Rskr. 20 Avg. 1828.

c. Dele af samme fraskilles, Resl. 6 Novbr. 1858, 30 April 1869 (D. T. S. 436).

d. Distriktslægen er Læge ved Byens og Amtets Sygehus, K. Skr. 6 Oktbr. 1827 1ste Afsnit § 2 c og 4de Afsnit — ligeledes ved Byens Hospital, Fund. Nr. 58, 21 Marts 1874 § 15.

91. Vejle Amts vestre Distrikt. Lægen skal have Bopæl i Give, Resl. Nr. 214, 7 Juni 1893, J. M. Skr. Nr. 236, 1 Septbr. 1894.

92. Vestervig Distrikt, se foran 85.

93. Viborg med Distrikt.

a. Ang. dets Oprettelse, Rskr. 5 Jan. 1787.

b. Ang. Omordning af samme, Rskr. 22 Septbr. 1826 A, K. Skr. 3 April 1847 § 2 e.

c. Nogle Sogne fraskilles, Resl. 16 Juli 1836, 2 Oktbr. 1856 § 1, 14 Juli 1860 §§ 1, 3. Se foran 74.

d. Distriktslægen:

1) Er pligtig uden Betaling at føre Lægetilsynet i Hospitalet i Viborg, Fund. 15 Marts 1855 § 10.

2) Er Medlem af Inspektionen for Amtssygehuset i Viborg, Ind. M. Skr. 1 Juli 1861 § 2, samt Sygehusets ordentlige Læge, § 8, jfr. § 11.

3) Skal ikke mere være Læge ved Strafanstalten, Resl. 8 April 1853.

94. Videbæk Distrikt. Ang. dets Oprettelse, J. M. Skr. 5 Septbr. 1879 (i Møller den civile Medicinallovgivning IV B.).

Ang. Lægens Forpligtelse til ved Forflyttelse at sørge for Embedets Udførelse i indtil 3 Maaneder, M. T. B. f. 1887 S. 454.

95. Vordingborg med Distrikt oprettes, Resl. 17 Marts 1849. Se foran 65.

96. Ærø Distrikt oprettes ved det hidtilværende Fysikats Op-hævelse, Resl. 10 Maj 1877 (i F. A. Uldall den civile medicinale Lovgivning).

97. Ørsted Distrikt se foran under 67 Randers Amts Landdistrikt.

E. Paa Færøerne. Oprettelse af et Distriktslægeembede paa Norderøerne, Resl. Nr. 125, 27 April 1872. Se Læger A II 10. Ang. deres Forøgelse og Omlægning, Resl. Nr. 180, 27 Septbr. 1883. Med Hensyn til det ny Distriktslægeembede i Vestmanhavn kan mærkes Bkg. 30 Oktober 1883 (U. L.).

F. Paa Island. L. 15 Oktbr. 1875 (Nr. 28 i 'Till. t. Lovt.) §§ 1—3.

1. Ansættelse af 2 Fjerdingskirurger, Rskr. 20 Juni 1766.

2. Vestmanø Distrikt under Sønderamt oprettes, Resl. 1 Juni 1832, jfr. K. Skr. 8 Septbr. 1827.

3. Ang. Huslejhjælp til Kirurgen i Vestamtets søndre Kirur-gikat, og at han skal tage Bopæl i Stikkelsholm, Resl. 21 Septbr. 1839.

4. Det nordlige Lægedistrikt i Nord- og Østamtet deles i to, Resl. 31 Marts 1856.

5. Paalæg til Distriktslægerne i Sønderamtets østlige Distrikt og Nord- og Østamtets østlige Distrikt om at foretage aarlige Rejser i en Del af deres Distrikter, M. T. B. f. 1871 S. 41.

6. Se Fysici C 6.

G. I Vestindien. Ansættelse af en Distriktskirurg paa St. Jan, Resl. 20 Decbr. 1825.

Distriktslæger (de tidligere Distriktskirurger).

1. Instruks for dem 4 Marts 1818 (i Lovsaml.).

Ny Instruks for Distrikts- og Stadslægerne Nr. 109, 22 Oktbr. 1877.

Med denne Instruks maa sammenholdes Instr. Nr. 108 af s. D. for Fysici §§ 4, 8, 10, 11.

Den ældre Instruktion for Distriktskirurgerne 4 Marts 1818 er hævet, se Instruk. Nr. 108, 1877 § 1, jfr. dog Obduktioner 1 c.

2. Deres Lønning, samt ang. deres Embedsbolig og -jord samt de nu ansatte Distrikts- og Stadslægers Ret til Alderstillæg efter

L. 19 Febr. 1861 § 22, L. Nr. 50, 25 Marts 1871 § 10. Jfr. nedenfor 19, 20.

Bestemmelsen i Fr. 27 Jan. 1847 § 2 med Hensyn til de Læger, som erholde Løn af den Kommune, i hvilken de fungere, bliver i Kraft, ibd. (Den nævnte Bestemmelse angaar Stadslægen i Aalborg og Stadsfysikus i Helsingør, men det samme maa formentlig ogsaa gælde med Hensyn til Stadslægerne i Aarhus og Odense, der ligeledes lønnes af Kommunen).

3. Skulle anmelde for Amtmanden, naar de formedelst langvarig Sygdom forhindres fra at forrette deres Embede, K. Prom. 1 Maj 1802.

4. Skulle uden Betaling mod at nyde fri Befordring og Diæt- penge, naar Rejser i den Anledning maa foretages, i Sygdoms- tilfælde tilse og behandle:

a. Arrestanter, Instr. Nr. 109, 22 Oktbr. 1877 § 8, jfr. K. Cirk. 23 Novbr. 1793, Instr. 4 Marts 1818 § 4, 25 Febr. 1824 § 4 (f. Isl.), jfr. Noten t. K. Skr. 30 Juni 1832, K. Cirk. 7 Maj 1846. Se for Færøerne L. Nr. 3, 8 Jan. 1872 § 2 i Slutn.

For Sygebehandling af Arrestanter fra fremmede Lægedistrikter tilkommer der Distriktslægen Betaling, K. Skr. 26 Marts 1825, 14 April 1838, Cirk. 7 Maj 1846. — De Distriktslæger, som herefter ansættes, skulle uden Godtgørelse behandle ogsaa saadanne Arrestanter, Resl. 22 April 1846 (i K. Cirk. 7 Maj s. A.).

Reglement for Lægetilsyn med dem 7 Maj 1846 C.

b. De af Fødsels- og Plejestiftelsen udsatte Plejebørn, Bkg. 23 Juni 1804 G. Jfr. fornævnte Instr. 1877 § 6.

c. Hospitalslemmer, Instr. 4 Marts 1818 § 4, 25 Febr. 1824 § 4 (f. Isl.), jfr. Noten t. K. Skr. 30 Juni 1832, Fund. 15 Marts 1855 § 10, 7 Juli 1856 § 19, af s. D. § 22, Nr. 58, 21 Marts 1874 § 15.

d. Personer, der behandles for Fattigvæsenets Regning, Instr. Nr. 109, 22 Oktbr. 1877 § 6, jfr. Instr. 4 Marts 1818 § 4 og Pl. 4 Oktbr. 1825 a, Instr. 25 Febr. 1824 § 4 (f. Isl.), L. Nr. 3, 8 Jan. 1872 § 3 i Slutn. (f. Færø.). Det nærmere om Distriktslægens Forpligtelse i saa Henseende findes under Læger B II (Embedslægers Betaling) 4.

e. Ang. at de ere forpligtede til at behandle alderdoms- understøttede Personer og Personer, der ansøge om og senere ogsaa erholde saadan Understøttelse, paa samme Vilkaar, som gælde for Behandlingen af Fattiglemmer, Ind. M. Skr. Nr. 42, 21 Jan. 1893 ad 2 og 3, jfr. ogsaa den nedenfor under 5 g anførte Skr. 1891. Jfr. herved L. Nr. 69, 9 April 1891 §§ 4, 5.

5. Ang. deres Stilling som Fattiglæger mærkes fremdeles:

a. De ere berettigede til Behandling af Fattigvæsenets syge, og dette kan derfor ordentligvis ikke henvende sig til en privat Læge, dog at det ikke bør formenes det at antage en saadan Læge, naar derved vindes Adgang til lettere og mindre bekostelig Lægehjælp, K. Skr. 23 Febr. 1828, 4 Juli 1833, 13 Decbr. 1842 med Note, 4 Maj 1843, jfr. ogsaa J. M. Skr. 28 Novbr. 1855.

b. Ang. deres Pligter med Hensyn til de syge, det tidligere Reglm. f. Fattigv. 5 Juli 1803 f. Kbst. §§ 15, 16, f. Land. §§ 19, 20.

c. Om en Distriktslæge paa egen Haand er berettiget til for Fattigvæsenets Regning at anskaffe Instrumenter og Forbindings-sager til Brug for Fattigpatienter, maa bero paa, om Anskaffelsen i det givne Tilfælde er øjeblikkelig fornøden, J. M. Skr. Nr. 56, 22 Febr. 1872.

d. Begært Indberetning om, hvilke Sognekommuner der i Stedet for at benytte Distriktslægen anvende privat antagne Fattiglæger, J. M. Cirk. Nr. 7, 24 Jan. 1882.

e. At der ikke findes Anledning til at indskærpe Bestemmelsen i Reglm. f. Fattigv. p. Land. 5 Juli 1803 § 20 om, at der ordentligvis bør gives Lægen foreløbig Melding om Sygdomstilfældets Beskaffenhed, Sundhedskoll. Skr. 15 Juni 1874 (i Møller den civile Medicinallovgivning IV B.).

f. Har ordentligvis Ret til at nægte at tage paa Landet med en af Kommunen lejet Befordring, med mindre han Dagen forud har erholdt Meddelelse derom, J. M. Skr. 15 Maj 1883 (i Møller den civile Medicinallovgivn. V B.).

g. Ang. at Embedslægerne ere pligtige til at behandle de syge, der af Fattigvæsenet i Henhold til Fattiglovens §§ 44 og (ang. Sygekassemedlemmer, hvis Sygehjælp er ophørt) 63 henvises til dem, J. M. Skr. 25 Juli 1891 (i den civile Medicinallovgivn. VI B.).

h. Da de ikke under deres lovlige Forfald ere forpligtede til paa egen Bekostning at lade deres Forretninger udføre af en anden Læge og i saa Fald under presserende Forhold (in casu Fødselshjælp) ere beføjede til paa Fattigvæsenets Vegne at tilkalde en anden Læge, tilkommer der denne Honorar af Fattigvæsenet, J. M. Skr. Nr. 65, 6 Febr. 1892. Se fremdeles Operationer 3. — Jfr. Læger B III, 2, 3.

i. Ang. at de som Fattiglæger have Ret til selv at bestemme, naar en efter Sogneraadets Begæring under Lægebehandling tagen Fattigpatient bør tilses, og at der saaledes tilkommer dem Diæter

for Rejser i den Anledning, som ere foretagne uden Raadets Rekvisition, J. M. Skr. Nr. 278, 14 Novbr. 1888.

k. Med Hensyn til Udstrækningen af deres Forpligtelse til uden Betaling at fungere som Fattiglæger, se Læger B II 5.

l. Se Apotekerregninger 2, Fribefordringsvæsenet VI 1 C a i Slutn. (kan fordre sin Stol anbragt paa Vognen). Læger B II 5 (Betaling for Fattigpraksis). Recepter 5, 9, 15.

6. Ang. deres (og Stadslægernes) Forhold til Fysici i Henseende til Berettigelsen til at udføre offentlige Forretninger, se Fysici A 8. Smitsom og epidemisk Sygdom I 4 b.

7. Ang. deres Forretninger med Hensyn til Jordemodervæsenet, Instr. Nr. 101, 28 Septbr. 1877 §§ 1, 8—12, 16, 17, Nr. 109, 22 Oktbr. s. A. § 17, jfr. Instr. for Jordemødre Nr. 129, 25 Novbr. 1896 §§ 1, 9—13, 15—18. Jfr. Reglm. 21 Novbr. 1810 §§ 5, 10, 24, Instr. 4 Marts 1818 §§ 21, 22.

Distrikts- og Stadslægerne udlevere Blanketter til Jordemødrenes Anmeldelser om dødfødte, J. M. Cirk. Nr. 252, 15 Decbr. 1875 § 2, Instr. Nr. 101, 28 Septbr. 1877 § 18.

Se fremdeles Jordemødre I 3, 11; IV A 2, 7, 11, 15 c og C 1 samt VIII 1.

8. Ang. deres Pligter med Hensyn til havarerede Føde- og Drikkevarer, Pl. 29 Marts 1814 §§ 1, 2, jfr. Anordn. Nr. 135, 1 Juli 1895 § 10.

9. Ang. deres Forretninger med Hensyn til indkaldte værnepligtige, som ikke kunne møde paa Grund af Sygdom, og deres Indberetninger om dem til Amtet (nu Udskrivningskresen), Pl. 15 Oktbr. 1830 § 3 a—c.

10. Ang. deres Forhold til Sogneforstanderskaberne paa Landet, efter at de tidligere Sundhedskommissioners Myndighed er overgaaet til disse, J. M. Skr. 16 Aug. 1848. jfr. K. Cirk. 28 Jan. 1847.

11. Ang. hvor vidt og i hvilke Tilfælde Distriktslægen er forpligtet til at optage Syn og udstede Attest efter Politimesterens, de forskellige underordnede Politifunktionærers eller privates Begæring uden foreløbig at kunne fordre Betaling, J. M. Skr. 5 Jan. 1860.

12. Vedkommende Distriktslæge (eller Stadslæge) skal deltage i Forhandlingen om Sundhedsvedtægters Affattelse, L. 12 Jan. 1858 § 1 (S. 509), jfr. L. 28 Marts 1868 § 1.

13. Ang. deres (og Stadslægernes) Forpligtelse til at foretage Ligsyn, L. Nr. 2, 2 Jan. 1871 §§ 2, 3.

14. Ere pligtige at meddele Ligsynsmændene fornøden Forklaring ang. Benyttelsen af Vejledningen for dem, § 5 ibd.

15. (Og Stadslæger) foretage den offentlige Kokoppeindpodning, L. Nr. 22, 4 Febr. 1871 § 8, jfr. ang. deres Forretninger i saa Henseende, Adg. Nr. 41, 14 Marts 1871.

Ang. deres Forretninger med Kokoppeindpodningen se fremdeles nævnte Lovs §§ 5, 9, 10.

16. I Søkøbstæderne, hvor ingen Fysikus er ansat, er (Stads- eller) Distriktslægen Medlem af Karantænekommissionen, L. Nr. 97, 2 Juli 1880 § 7. Jfr. ogsaa Karantænekommissionerne 10 (Esbjerg).

Ang. at de i Karantæneloven anordnede Lægeundersøgelser ordentligvis skulle foretages af den stedlige Embedslæge, §§ 4, 8, jfr. 7 ibd., jfr. Instr. f. Toldvæsenet uden for Kbhvn. 15 Juli 1880 (U. L.) § 3. Jfr. for Færøerne Bkg. Nr. 21, 27 Febr. 1882 § 3.

Den stedlige Embedslæge udsteder uden for Købstæderne Sundhedspas for herfra afsejlende Skibe, Lovens § 39.

17. Ang. at Amtmændene ordentligvis kun maa konstituere lægevidenskabelige Kandidater, der have erhvervet Ret til at praktisere som Fødselhjælpere, i Distriktslægeembeder, J. M. Cirk. Nr. 258, 31 Decbr. 1874. Jfr. Lægeembeder 4.

18. En saadan, hvis Distrikt ligger i to Fysikater, skal om Bortrejse med Permission gøre Anmeldelse ogsaa til den Fysikus, i hvis Fysikat han ikke bor, Sundhedskoll. Skr. 1 Novbr 1878 (i Møller den civile Medicinallovgivning IV B.).

19. Ang. Forstaaelsen af Lønningslovene 19 Febr. 1861 og Nr. 50, 25 Marts 1871 § 10, jfr. L. 26 Marts 1870 § 9, med Hensyn til Beregningen af den dem tilkommende Gage, Alderstillæg og Lønningstillæg, J. M. Skr. Nr. 251, 7 Decbr. 1874.

20. Om en Distriktslæge, der forflyttes, beholder de Alders- og Lønningstillæg, som han havde eller vilde have erholdt i sit tidligere Embede, J. M. Skr. 18 Novbr. 1873 (i Møller den civile Medicinallovgivning IV B.). Jfr. ovenfor 2.

21. Om deres Myndighed til uden forud erhvervet Ordre af Amtmanden at foretage Embedsrejser og derved nyde Befordring og Diæter, J. M. Skr. Nr. 90, 7 Maj 1881 (ang. Rejser i Anledning af Epidemier — jfr. Fribefordringsvæsenet V 1 G a), Nr. 91 af s. D. (Rejser til Jordemoderkonferencer efter samme Instr. § 17), jfr. ogsaa J. M. Skr. Nr. 89 af s. D. Se Fysici A 12.

Instr. for Distrikts- og Stadslægerne Nr. 109, 22 Oktbr. 1877

§ 14 hjemler dem ikke Ret til uden Amtets Ordre at foretage Rejser for hygiejniske Undersøgelers Skyld med Krav paa at erholde Diæter og Befordringsgodtgørelse, J. M. Skr. 27 Oktbr. 1883 (i Møller den civile Medicinallovgivn. V B.).

22. Instruktion for Stads- og Distriktslægerne uden for Kbhvn. betræffende Dødelighedsstatistiken Nr. 273, 16 Novbr. 1889 §§ 2 ff, og for Færøerne, Instruktion Nr. 220, 5 Novbr. 1890. Ang. deres (og Stadslægernes) Forretninger med Hensyn til Indberetninger om døde, derunder dødfødte, og fødte, se Døde 3 og Fødte 1.

23. Er vedkommende Distriktslæge (Stadslæge) ikke efter Sundhedsvedtægten Medlem af Sundhedskommissionen i en Købstad eller Handelsplads, tiltræder han samme, naar en smitsom Sygdom tages under offentlig Behandling, og han er Medlem af de overordentlige Sundhedskommissioner, L. om smitsomme Sygdomme Nr. 46, 30 Marts 1892 § 1, 1ste Stykke.

24. Om hans Forretninger som Epidemilæge og med smitsomme Sygdomme i det hele, se Lovens §§ 1 4de Stykke, 3, 7, 8, 14, 15, 19, 22, 23 samt Smitsom og epidemisk Sygdom I 3 c (Sundhedskommissionens Formand kan ikke beordre ham til at undersøge Sygdomstilfælde) og d (Tilsyn med Desinfektionen), 4 b (kan ikke paa egen Haand udøve Myndighed), Sundhedskommissioner 2 p, 3 a, 4 c.

Om hans Befordring og Betaling herved, Lovens § 24. Se nærmere Smitsom og epidemisk Sygdom I 27.

At han er uberettiget til uden højere Bemyndigelse at lade sine Forretninger som Epidemilæge udføre af en anden Læge, og om hvilken Betaling han i et saadant Tilfælde havde Krav paa, J. M. Skr. 25 Avg. 1891 (i den civile Medicinallovgivn. VI B.).

Jfr. tidligere L. Nr. 78, 20 April 1888 §§ 1, 3, 6, 7, 11, 15, 18, J. M. Skr. Nr. 167, 30 Juli 1888, Cirk. Nr. 200 og 201, 23 Oktbr. s. A., Skr. Nr. 279, 21 Novbr. s. A., Cirk. Nr. 228; 29 s. M.

25. Ang. at en fast Sum, som en saadan i Egenskab af Sygehøslæge har oppebaaret for veneriske Patienters Kur, ikke kan medregnes blandt de uvisse Indtægter, hvoraf Pension beregnes, J. M. Skr. 24 Decbr. 1883 (ibd.).

Med Hensyn til Forening af Stillingerne som Distriktslæge og Sygehøslæge, se fremdeles Smitsom og epidemisk Sygdom I 27 b, 4de Stykke. Værnepligtige 2 (Kur for Statskassens Regning) i Nr. 8.

26. Distriktslægerne saa vel paa Landet som i Byen (Stads-

fysici eller Stadslæger) ere berettigede til at benytte Tjeneste frimærker, M. T. B. f. 1888 S. 803, jfr. Adg. Nr. 178, 6 Septbr. 1888 § 1.

27. Ang. Udlevering ved dem til Lægerne af Skemata til disses Indberetninger om Personer, der ere komne til Skade ved Brugen af Maskiner, J. M. Cirk. Nr. 221 og 222, 11 Oktbr. 1889.

28. Ang. at Politimesteren paa eget Ansvar afgør, hvor vidt det er nødvendigt at tilkalde Distriktslægen under en kriminel Undersøgelse, og at der saaledes ikke tilkommer denne nogen Ret til at fordre sig tilkaldt, J. M. Skr. Nr. 306, 14 Oktbr. 1889 (forøvrigt refereret under Ligsyn 17 b).

29. Se fremdeles om dem Læger A II (ang. Embedslæger Alm.) samt B II og C 1 (ang. Embedslægenes Betaling og Befordring).

30. Ang. deres Ret til Fribefordring dels som Amtsrejser, se Fribefordringsvæsenet V 1 G, dels som Sognerejser, se VI 1 C a og c—e ibd., samt endelig i et enkelt Tilfælde som kgl. Tjenesterejse, se Værnepligtige 2 i Nr. 5. Se fremdeles Færggevæsen I 10 d Nr. 3.

31. Ang. deres (og Stadslægenes) Forretninger med Hensyn til Sessionerne, se Sessionslæger 8, jfr. Sessioner C—F.

32. Ang. deres (og Stadslægenes) Forretninger med Hensyn til og Betaling for Behandlingen af værnepligtige, der ere satte under offentlig Kur, se Værnepligtige 2 h og i.

33. I København, se Kommunalæger.

34. Have Rang i 5te Klasse Nr. 4, Resl. Nr. 103, 20 Maj 1874.

35. Ang. deres Deltagelse i almindelige Onera, se Brandkorps D 2 c Nr. 1. Formue og Lejlighed III 4 m. Læger A II 6.

36. Paa Færøerne.

a. For dem gælder den foran under 1 anførte Instruks af 1877 med nogle Modifikationer, Bkg. Nr. 137, 13 Juli 1883.

Hvormed maa jævnføres Instr. for Fysikus i Bkg. Nr. 136 af s. D.

b. Om deres Pligt til at foretage Ligsyn og give Ligsynsmændene begærte Oplysninger, L. Nr. 36, 29 Marts 1878 §§ 2, 5.

c. Deres Forretninger med Hensyn til Jordemødrene, L. Nr. 37 af s. D. §§ 2, 7, 8, 10, Instr. Nr. 153, 4 Novbr. 1881 §§ 1, 8—11, 14, 15.

d. Med Hensyn til Indholdet af deres aarlige Medicinalberetning ere visse særlige Bestemmelser givne ved Instr. 16 Decbr. 1878 (U. L.) § 2.

Med Hensyn til Indberetningerne om epidemiske Sygdomme, se § 4 ibd.

e. Ang. deres Lønning m. v., Best. 1 April 1885 (i Møller den civile Medicinallovgivn. V B.).

f. Nyde, naar de befordres til Distriktslægeembeder andet Steds, Anciennetet fra deres Ansættelse paa Færøerne, ibd.

g. Ere Epidemilæger hver for sit Distrikt, L. Nr. 78, 30 Marts 1895 § 1.

h. Ang. deres Virksomhed ved Tilsynet med Udvandrerens Befordring, L. Nr. 81, 30 Marts 1895 § 8.

i. Se Fysici B 6 e.

37. Paa Island.

a. Om dem handler L. 15 Oktbr. 1875 (Nr. 28 i Till. t. Lovt.).

b. Om Betingelserne for, at de tra Lægeskolen i Reykjavik udgaaede Kandidater kunne erholde Ansættelse som saadanne, L. 11 Febr. 1876 (Nr. 8 ibd.) § 6.

c. Om Forpligtelse for Distriktslægen i Reykjavik til at meddele Undervisning ved fornævnte Skole og hans Betaling herfor, § 4 ibd.

Ang. Distriktslægerens Forretninger som Censorer ved Skolens Eksaminer, Rglm. 9. Avg. 1876 (Nr. 31 i Till. t. Lovt.) § 11.

d. Om deres Forretninger med Hensyn til:

1) Jordemødrene, L. 17 Decbr. 1875 (Nr. 42 ibd.) §§ 5, 7, 9.

2) Karantænevæsenet, L. af s. D. (Nr. 45 ibd.) §§ 1, 6.

3) Undersøgelse af havarerede Spise- og Drikkevarer, L. 14 Jan. 1876 (Nr. 2 ibd.) § 14.

4) Foranstaltninger mod Ekinokksygdommen træffes efter Samraad med dem, L. 22 Maj 1890 (Nr. 20 i Till. t. Lovt.) § 6.

5) Foranstaltninger mod Udbredelse af smitsomme Sygdomme, L. 31 Jan. 1896 (Nr. 2 ibd.), særligt § 1.

e. Ang. at det kan anses forsvarligt at konstituere en cand. med. som Distriktslæge paa Island uden Indskrænkning i Retten til at yde Fødselshjælp, uanset at han ikke har gennemgaaet og ikke i den nærmeste Tid kan vente Adgang til at gennemgaa de befalede kliniske Kursus paa Fødselsstiftelsen, Sundhedskoll. Skr. 3 April 1894 (Den civ. Medicinallovg. VI B.).

f. Instruks for dem 25 Febr. 1824 (i Reskriptsaml.).

g. Som saadanne kunne de paa Island oplærte Læger an-

sættes, Bkg. 8 Juni 1863 II Nr. 4 d, under Betingelse af at de have gennemgaaet et klinisk Kursus i Fødselsvidenskaben, Bkg. 31 Oktbr. 1871 (Nr. 20 i Till. t. Lovt.).

h. Deres Forretninger kunne besørgeres af de i Bkg. 31 Maj 1867 II Nr. 3 § 1, jfr. Bkg. 7 Juli 1869 II Nr. 5 § 2, omhandlede Læger, se disse Bestemmelser, jfr. Bkg. 31 Oktbr. 1871 (Nr. 20 i Till. t. Lovt.).

i. Ang. deres Lønninger.

1) Maa udbetales af Jordebogskassen uden Afkortning, Resl. 16 Juli 1834.

2) Lønningstillæg til dem, L. 19 Jan. 1863 § 1 (S 6).

3) Ifølge Resl. 27 Marts 1816 og 3 Juni 1817 var de 5 Kirurgers Løn 300 Rdl. aarlig.

4) Alt, hvad hidtil har været henlagt til Kirurgernes Lønning, skal for Eftertiden tilfalde den kgl. Kasse, Resl. 3 Juni 1817.

Ang. at de 80 Rdl., som efter Resl. 11 April 1774 bleve tillagte de 5 Distriktskirurger, og som efter fornævnte Resolution ere faldne tilbage til den kgl. Kasse, maa anvendes til Medikamenter til fattige, K. Cirk. 6 Juli 1819.

k. Fritages for i deres Boliger at underholde fattige Repslemmer, imod at de dog svare de sædvanlige Rettigheder efter Fr. 17 Juli 1782 (i Reskriptsaml. 1ste Del), K. Prom. 15 Avg. 1809.

De ere ikke fritagne for at svare Bidrag til de fattiges Forsørgelse, K. Skr. 7 Novbr. 1818.

l. Ang. Repartitionen af de paa deres Rejser til Eksamination af Jordemødre medgaaende Udgifter, K. Skr. 2 Juni 1827.

m. Ang. deres Forretninger med Hensyn til Vaccinationen og Vaccinatørerne, Rskr. 24 Marts 1830 §§ 2—4, jfr. Rskr. 18 Juli 1821 § 2.

n. Skulle undervise Hjælpelæger, Pl. 23 Avg. 1848 § 3.

Se det under Læger B II om Embedslægerne Betaling og Befordring anførte.

Se videre Apotek 8 a (Visitats). Dyrlæger 4 c (ingen Myndighed over disse). Døde 3 (ang. Mortalitetstabeller). Dødfundne 7 (Syn over dem). Dødfødte 5 (Lister over dem fra Købstadpræsterne). Embedsbolig 1. Fattiganstalter 14 (Tilsyn med dem). Husdyr I A 2 k (Indberetning til dem om smitsom Husdyrsygdom). Jordemødre I 13 (ang. Distriktslægerne Arkiv). Kokoppeindpødningsanstalter A 11 (ang. animalsk Lymfe). Kolera 1 f. Lægeembeder 4 (Konstitution som Distriktslæge).

Læger A II 12 i (de grønlandske Lægers Fortrinsre til Distriktslægeembeder), C 11 (Betaling m. v. for Syn af Andels- og Fællesmejerier). Medicinalindberetninger. Pastorater 440 n. Pension 5 c. Smitsom og epidemisk Sygdom. Sundhedspolitiet 7 (er Distriktslæge og Politimester i Forening). Sygehuse I 15 (Tilsynet med dem). Vognmænd I 6.

Distriktsmedikus. Tilladelse til at føre Navn af Distriktsmedikus blev meddelt en praktiserende Læge ved Resl. 2 Marts 1819. — Se Distriktslæge-Distrikterne D 46 og 47.

Distriktsprovster, se Provster.

Divisionskirurger have Rang i 7de Klasse Nr. 2, Resl. 17 Juli 1841. Denne Charge findes ikke mere i det militære Lægekorps.

Diæter, se Dagpenge.

Dobbel.

1. De hellige Dages Misbrug dertil hører til de Laster, hvormed Præsten og hans Medhjælpere skulle have Indseende, D. L. 2—9—8.

* 2. Hvad nogen skyldig deri bliver, er han ej pligtig at betale, D. L. 5—14—55.

3. Dobbelgilder er det under Tjenestes Forbrydelse forbudt Skovridere og Skovfogeder at afholde, Fr. 26 Jan. 1733 § 6 i Slutn.

4. At ingen Forargelse dermed gives paa Værtshuse, skal Politiet have Indseende med, Fr. 22 Oktbr. 1701 Post 2 Kap. 2 § 2, Kap. 3 § 2, jfr. Adg. 22 Jan. 1869 § 2.

5. Forbud 10 Jan. 1685 er hævet, ibd.

Se i øvrigt Spil.

Docenter.

1. Ved Universitetet.

a. Ang. tre normerede Docenter i de levende Sprog og Ansættelse af ekstraordinære Docenter, Resl. 13 Novbr. 1844 § 5.

b. Ang. deres Lønning m. m. L. Nr. 55, 25 Marts 1871 §§ 3—5. Jfr. L. 12 Jan. 1858 §§ 4—6, 19 Febr. 1861. § 3 Nr. 3 (S. 108). Se nedenfor h.

c. De normerede Docenter have Rang i 4de Klasse Nr. 3, Resl. Nr. 103, 20 Maj 1874.

d. Ang. Docenten i Retslægevidenskab, se Stadslæger B 8 e.

e. Se Frederiks Hospital 6 c og Kommunehospitalet 6 (ang. Overlægernes Stilling som kliniske Docenter).

f. De kirurgiske, en af dem skal være Forstander for Tandlægeskolen, Adg. Nr. 113, 19 Juni 1888 § 2.

g. Docenterne i Kunsthistorie ved Kunstakademiet eller Universitetet, ang. deres Deltagelse i Bestyrelsen af det Thomsenske Legat, Stadf. Nr. 126, 11 Juni 1888 I § 5, og i Bestyrelsen for de Thomsenske Legater til Oldtidsminders Restavring, Stadf. Nr. 104, 15 Marts 1893.

h. De ordinære, ang. hvilken Sum der kan anvendes til Honorarer for dem, L. Nr. 74, 12 April 1892 § 6.

i. De ordinære ved det lægevidenskabelige Fakultet, hvilke de ere, § 2 ibd.

k. Ang. at den midlertidige Docent i medicinsk Bakteriologi er Forstander for Laboratoriet for bemeldte Videnskab m. m., Resl. Nr. 26, 12 Jan. 1892.

2. Ved Veterinær- og Landbohøjskolen.

a. Til Docenten i veterinær Retslære kan de af den overordnede Veterinær ved offentlige Slagtehus i København afgive Skøn over Kødets Beskaffenhed appelleres, Reglm. 30 Juli 1883 § 9 (U. L.).

b. Ang. en Sum til Honorarer for dem, L. Nr. 68, 12 April 1892 § 1.

3. Se Pastoralseminarium II 3, 6.

4. Ved Kunstakademiet.

a. Om de tre Docenter handler Bkg. Nr. 16, 24 Jan. 1887 §§ 9, 11, 21, 39, Reglm. Nr. 54, 20 April 1888, jfr. Bkg. Nr. 5, 9 Jan. 1883 §§ 8, 11 jfr. 20, Reglm. Nr. 191, 13 Decbr. 1883.

b. Docenten i Kunsthistorie. Er Medlem af Komiteen til at gøre Forslag om Indkøb af Kunstværker til den kgl. Maleri- og Skulptursamling, Resl. 18 Jan. 1887 (i M. T. B S. 155). — Se foran 1 g.

5. Ved den Farmaceutiske Læreanstalt.

Om dem handler Anordn. Nr. 165, 21 Septbr. 1892 Nr. 4, jfr. Nr. 3 ff. og Regul. Nr. 166 af s. D.

Doctores.

1. Ang. deres Klædedragt, Fr. 13 Marts 1683 Kap. I §§ 5, 6.

2. Ang. deres Rang og Rettigheder, Fr. 9 Jan. 1824 § 8. Jfr. Fr. 10 Febr. 1736 II § 2, Rskr. 24 Avg. 1736, 20 Juli 1742, K. Prom. 28 Maj 1803.

Ang. at den med Doktorgraden forbundne Rang bortfalder for dem, der herefter erhverve denne akademiske Grad, og ang. Adgang for dem, der have erhvervet Doktorgraden, til at frasi-ge sig Rangen, Bkg. Nr. 137, 30 Avg. 1871.

3. Medicinæ, deres Ret til at praktisere, Fr. 4 Decbr. 1672 §§ 1—3.

Dok. Ang. Fritagelse for Told og andre Afgifter og Skatter af en Flydedok paa St. Thomas, L. 27 Novbr. 1863.

Se Frilagere og Fridokker. Orlogsværftet 2.

Doktorgrad, se de under Akademiske Grader anførte Bestemmelser.

Doktorring, derom handler Fr. 9 Jan. 1824 § 8.

Dokumenter.

1. Ang. deres Fremlæggelse i Retten og Udlaan af fremlagte Dokumenter, se Fremlæggelse.

2. Straf for i bedragerisk Hensigt at fravende en anden Dokumenter eller tilintetgøre disse eller gøre dem ubrugelige, L. 10 Febr. 1866 § 252, 25 Juni 1869 § 254 (f. Isl.).

3. Straf for Forfalskning af private og offentlige Dokumenter, fornævnte L. 1866 Kap. 27, 1869 Kap. 27.

For Vestindien gælder fremdeles Fr. 11 April 1840 §§ 61—68, jfr. Rskr. 17 Febr. 1843.

Se Beskrivelser og Udskrifter. Legalisation. Oversættelse. Stempelafgiften osv.

Domfældte, se Lovfældte.

Domhuset i Viborg, dets Fattigbøsse kan der ikke tilfalde nogen Indtægt, K. Prom. 28 Juni 1806.

Domhuskapellet, se Pastorater 439 D b.

Domhuspenge.

1. Skulde i private Sager erlægges ved Overretterne ifølge Fr. 25 Jan. 1805 § 17. Deres Størrelse bestemtes ved Pl. 9 Juni 1809.

For Viborg Overrets vedkommende afskaffedes de ved Sp. Reglm. 22 Marts 1814 § 34, og de have heller ikke siden været opkrævede ved Overretten i København.

2. De tidligere ved Underretterne i Fyen og paa Lolland erlagte, afskaffedes ved Pl. 9 Juni 1809.

Domicilierede Veksler. De om dem gældende særlige Regler findes i Veksell. Nr. 52, 7 Maj 1880 og 13 Jan. 1882 (Nr. 1 i Till. t. Lovt. — f. Isl.) §§ 4, 18, 24, 43. Jfr. Fr. 18 Maj 1825 § 24.

Domkapitel, i Viborg.

1. Ang. hvad der nu forstaas ved »Viborg Domkapitel«, og i hvilket Forhold Amtsforvalteren i Viborg staar til samme, K. og U. M. Skr. 27 April 1872 (G. R.).

2. Ang. Udgifter, som forlods skulle afholdes af dets Indtægter af Øen Læsø, samt ang. Regnskabs Aflæggelse for Indkomsterne af denne Ø m. v., Ob. Br. 19 Oktbr. 1680, Rskr. 23 Maj 1691

(to), 20 Febr. 1692, 29 Jan. 1734, Approb. og Rskr. ang. Landskylden af Øen 9 Septbr. 1735 (samt det i Noten anførte Rskr. 10 Juni s. A.), K. Prom. 23 April 1802, Rskr. 7 Oktbr. 1843, Resl. 13 Febr. 1869 (G. R.), K. og U. M. Skr. 27 April 1872 (G. R.).

3. Ang. sammes Indtægter af Klarupgaard, Rskr. 10 Novbr. 1758.

4. Ang. Løn til Notarius og Oplysninger om Kapitlets Indtægter af Strandinger paa Læsø, U. og Skoledir. Skr. 18 Decbr. 1832.

5. Ang. at Strandingsafgiften af Læsø maa bortfalde, mod at Kapitlet fritages for de Udredelser, der paahvile denne Afgift og for Oppebørselen af og Ansvar for de kgl. Skatter af det dets Herlighed undergivne Hartkorn paa Øen, samt at Landfogedtjenesten maa nedlægges, og de denne Betjent foruden hans Andel i Strandingsafgiften tillagte Indkomster af Øens Kongetiende og Brugen af »Klitgaard« inddrages til Fordel for Kapitlet, Resl. 13 Novbr. 1858. Jfr. Rskr. 12 Novbr. 1756 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Landvæsen A), K. Skr. 19 Jan. 1828 og ovenfor 4. Se Biskop II E 4.

Jfr. Kapitler.

Domkirker.

Se under Kirker 31 (deres Forevisning). Pastorater 12 B (Aarhus), 377 yy (Reykjavik), 583 B (Ribe), 591 B (Roskilde), 869 B (Viborg).

Domme.

1. Dommeren maa ingen uendelige Domme udstede med disse Ord: uden at det anderledes kan afbevises, have i Minde, aftales, forstaaes og andre deslige Uendeligheder, D. L. 1—5—12.

Dommeren skal give Dommen beskrevet med tydelige og klare Ord, D. L. 1—5—13.

2. Skulle lydelig i Retten oplæses, D. L. 1—5—13, Skibsart. 9 April 1794 II § 4, Reglm. 15 Juni 1771 § 3, Fr. 11 Juli 1800 §§ 8 og 17, 25 Maj 1804 §§ 9 og 19, 25 Jan. 1805 §§ 12, 25, Instr. 30 April 1806 § 16 (Overadmiralitetstretten), K. Prom. 7 Juni 1808 Nr. 9 (ang. Provsteretterne), L. 3 Marts 1852 § 84 (Rigsretten).

Ang. at det herefter maa anses som rettest, at ogsaa Præmisserne til de islandske Landsoverrettsdomme blive offentlig oplæste, K. Skr. 28 Novbr. 1829.

Ved Kriminal- og Politiretten skal kun Domsslutningen oplæses i Retten, Fr. 28 Febr. 1845 § 5.

3. I dem skal af Dommeren i alle Pengesager udtrykkelig sættes Hovedsummen, Rente og Omkostning, som skal betales, D. L. 1—5—14. Jfr. Bødedomme 1.

Domme, hvorved nogen paalægges en Pengebetaling, affattes og beregnes i Rigsbankpenge, Fr. 5 Jan. 1813 § 42. Jfr. nu L. Nr. 66, 23 Maj 1873.

4. Ang. Domme, hvorved nogen tildømmes at gøre eller efterkomme noget, eller at undlade noget, D. L. 1—5—15, Fr. 6 April 1842.

5. Deres Slutninger skulle straks, efter at de ere afsagt af Dommeren, leveres til Skriveren, at de i Tingbogen straks kunne indskrives, og Parterne, som Dommene begære beskrevne, dem kunne uden Ophold bekomme, D. L. 1—5—16. Jfr. nedenfor 8.

6. I dem skal, naar nogen tilfalder Kost og Tæring, bestemmes, hvor meget denne skal være, D. L. 1—5—22.

7. Naar Dommere, som en Ret besidde, sig om deres Domme ikke kunne forene, da skulle de fleste Stemmer beslutte Dommen; end er der lige mange Stemmer paa begge Sider, da giver den Dommer, som Formand er, med dem, som ham følge, Dommen beskrevet, D. L. 1—5—26, Rskr. 22 Jan. 1745, Reglm. 15 Juni 1771 § 3, Instr. 7 Decbr. 1771 §§ 17, 18, Fr. 5 Juli 1793 § 11, Skibsart. 9 April 1794 II § 4, Fr. 11 Juli 1800 §§ 8 og 17, 25 Maj 1804 §§ 9 og 19, 25 Jan. 1805 §§ 12, 25, Instr. 30 April 1806 § 16, K. Prom. 7 Juni 1808 Nr. 9, Fr. 28 Febr. 1845 § 6, L. 30 Decbr. 1858 § 15, 19 Febr. 1861 § 43.

Reglerne for Doms Vedtagelse i de ved Rigsretten behandlede Sager indeholdes i L. 3 Marts 1852 §§ 74—81.

Baade Dommens Præmisser og dens Konklusion skal forfattes efter de fleste Stemmer, K. Skr. 1 Maj 1824, jfr. K. Skr. 25 April 1826.

Jfr. Votering 2.

8. Skulle af Skriveren indføres i de foreskrevne Protokoller, D. L. 1—8—3. Jfr. Domprotokoller.

9. Om nogen ved endelig Dom er tildømt at lægge Bøder eller andet fra sig, da bør han paa det Sted, hvor Dommen falden er, at lide Tiltale, om han ikke retter for sig, D. L. 1—2—22. Jfr. Fr. 6 April 1842 § 5.

10. Maa Skriveren ikke udlevere, førend de af Dommeren ere forseglede, D. L. 1—25—15.

11. Inden hvilken Tid de skulle afsiges, se Dommer II 2 og 12 g.

12. Skulle være forsynede med Præmisser, D. L. 1—5—13,

Kam. Rets Ordn. 18 Marts 1720 I § 19, Fr. 3 Juli 1835 § 13, L. 3 Marts 1852 § 82 (Rigsretten), 30 Decbr. 1858 §§ 15, 20 (Landvæsenskommissionerne), 19 Febr. 1861 § 43 (Sø- og Handelsretten), jfr. L. 11 Febr. 1863 § 15 (Politisager i Kbhvn). Se Højesteret 27. Krigsretter 11.

13. Over Militære i Gældssager, derved skal Fr. 24 Febr. 1734 og 13 April 1754 nøje iagttages, Pl. 10 Juni 1778 § 2. Jfr. nu L. Nr. 33, 21 Marts 1874 § 1.

14. I rene og klare Gældssager, som paastævnes af flere Kreditorer til en og samme Tingdag mod en Debitor, skulle i alle Sager afsiges paa en og samme Dag, Fr. 30 Septbr. 1778.

15. Ang. Parternes Tilstedeværelse ved deres Afsigelse:

a. Hvor Afstanden mellem Arresthuset og Tingstedet er betydelig, kan Dom afsiges, uden at de sagsøgte Arrestanter ere nærværende for at paahøre samme, K. Prom. 13 Septbr. 1788 (i Reg. t. Reskriptsaml. under Delinkventer). Se nedenfor c.

b. Naar Domme ved Underretterne paa Landet eller i Købstæderne skulle afsiges i Politi-, Sø- eller Gæsteretssager, samt i alle andre Sager, som behandles ekstraretsvis, bør Parterne kaldes til at paahøre samme, Fr. 15 Jan. 1817 §§ 1, 4.

Ang. hvorledes dermed skal forholdes, naar Parten ikke er til Stede og ingen Fuldmægtig har paa Stedet, K. Skr. 21 Febr. 1818 (f. Vest.).

Ang. Betaling for Forkyndelser af Indkaldelser til at høre Doms Afsigelse efter Fr. 15 Jan. 1817, og at der intet Gebyr skal betales til Dommeren for Indkaldelsens Udstedelse, K. Skr. 7 Jan. 1826, 31 Marts 1829.

Naar Parterne ved Sagens Optagelse til Dom underrettes om, paa hvilken Dag Dommen vil blive afsagt, da bør ikke blot Dagen, men ogsaa Klokkeslettet til Dommens Afsigelse berammes, hvorhos der tillige maa ske Tilførsel i Protokollen om, at Parterne ere underrettede om Tiden for Dommens Afsigelse, og at dem derhos er tilkendegivet, at de som en Følge heraf ingen særlig Tilsigelse til at høre Dommen vil erholde, K. Skr. 15 April 1828.

Ved Københavns Sø- og Handelsret skal Dagen, da Dommen bliver afsagt, enten ved Optagelsen angives eller senere meddeles Parterne, L. 19 Febr. 1861 § 43.

c. Der er vel intet imod, at de vedkommende i Delinkventsager kaldes til at paahøre Underretsdommens Afsigelse i Retten, men der er dog ikke tilstrækkelig Anledning til at andrage

paa nogen udtrykkelig Bestemmelse desangaaende, K. Skr. 11 Decbr. 1824.

d. I offentlige Politisager, som behandles ved Københavns Kriminal- og Politirets Afdelinger herfor, skal vedkommende, naar Dommen ikke afsiges samme Dag, som Sagen er optaget eller næste Retsdag, med Aftens Varsel kaldes til at paahøre Dommen, L. 11 Febr. 1863 § 14.

e. Se Appellationstermin 13 c.

16. Ang. hvor vidt Fornylesedom er fornøden, naar en Namsdom er Aar og Dag gammel uden at være fuldbyrdet, Fr. 17 Maj 1690, 20 Marts 1795, 18 Marts 1796 § 2.

Naar Eksekution efter Forlig af en Gæld, som skal betales i visse Terminer, udsættes over Aar og Dag udover nogen af de fastsatte Terminer, bliver det for saa vidt nødvendigt at erhverve Dom, for at kunne gøre Eksekution, K. Cirk. 11 og Pl. 13 Avg. 1798, jfr. L. 30 Decbr. 1858 § 25 (S. 812).

17. Ved den endelige Dom i Hovedsagen skal den Dommer, Part eller Sagfører, som har gjort sig skyldig i Sagens ulovlige Ophold, tilfindes Straf og Erstatning, Fr. 3 Juni 1796 §§ 10, 11, 31 og 35, 16 Jan. 1828 § 14, Adg. 15 Avg. 1832 § 17 (f. Isl.).

18. I Domme i Sager ang. Lovovertrædelser, som anlægges af det offentlige, skal udtrykkelig meldes, om der ved Retten selv eller nogen foregaaende Instans er vist nogen Forsømmelse i Sagførelsen og Behandlingen, eller om samme har været forsvarelige, Fr. 3 Juni 1796 § 35.

Det samme skal bemærkes i Dommen i Sager, hvor beneficium paupertatis er meddelt, § 39 ibd.

19. I Domme i civile Retssager skal bemærkes, hvor vidt nogen Stempelovertrædelse har fundet Sted, L. 19 Febr. 1861 § 84.

20. Naar flere Bønder i Medfør af Fr. 11 Jan. 1793 indstævnes under et for Restancer til Husbonden, skal ogsaa kun en Dom afsiges over dem, medens Husbonden dog ogsaa kan paa-staa Dom afsagt over dem enkeltvis, efter som Sagen bliver moden til Paakendelse, K. Skr. 28 Oktbr. og 30 Novbr. 1820.

21. I Sager ang. Skibes Opbringelse paa Grund af Negerhandel, hvad de bør indeholde, Fr. 3 Juli 1835 § 13.

22. Ang. Indberetning om dem:

a. Til kgl. Resolution skal Domme, hvorved nogen idømmes Livsstraf, indsendes forinden Eksekutionen, Rskr. 28 Maj og 8 Juli 1735, gentaget ved Rskr. 22 April 1758, Instr. 7 Decbr. 1771 § 18, Fr. 16 Decbr. 1840 § 1.

Forskriften i Rskr. 22 Jan. 1745 med Hensyn til Domme i Sager om Blodskam, maa nu anses bortfalden. Jfr. L. 10 Febr. 1866 §§ 161—165.

b. Om Domme, hvorved nogen, som har Adgang ved Hof-fet, bliver dømt for Hasardspil, skal gøres Indberetning til Kongen, Fr. 6 Oktbr. 1753 § 4.

c. Ang. Indberetning om Domme, hvorved Bøder idømmes, til Overøvrigheden af Skriveren, eller hvor ingen Skriver er, af Dommeren, Fr. 6 Decbr. 1743 § 1. Jfr. Fr. 23 Juni 1683 § 2, 21 Juli 1714 § 2.

d. Til Finansministeriet om Straffedomme, som medføre Inddragelse af Ventepenge, Pensioner og Forsørgelse af Statskassen, derunder Invalideforsørgelse, J. M. Cirk. 11 Novbr. 1867, Nr. 82 19 Decbr. 1894. Jfr. Appel V 1 c.

e. Se fremdeles Danebrogsordenen 5. Embedsmænd 19. Pensionister 2, 3. Værnepligtige 12. Retten 11 (ang. Domme over Oppebørselsbetjente).

23. Ang. deres offentlige Bekendtgørelse:

a. Ang. ikke-officielle Meddelelser fra Retsbetjentenes Kontorpersonale til Aviserne om Straffedomme, J. M. Cirk. 6 Novbr. 1869 (D. T. S. 1007).

b. Ingen kan erhverve udelukkende Ret til at offentliggøre Domme uden ved Lov, L. 29 Decbr. 1857 § 16 (S. 347).

c. Jfr. Beskrivelser og Udskrifter I 11 og 12.

d. Jfr. nedenfor 32.

24. Virkningen af Domme i private Sager, hvorved der er paalagt nogen Ed eller Mulkt, kan hæves af Parterne, saaledes at Mulkten bortfalder, K. Skr. 13 Marts 1845. Se dog Bøder C 9.

25. Ang. hvorledes der skal forholdes for at faa en Dom kendt ugyldig, naar en Domstol, der kun er kompetent til at paa-kende visse Sager, f. Eks. en Landvæsenskommission, har over-skredet sin Kompetence, Ind. M. Skr. 17 Febr. 1852, jfr. Ind. M. Skr. 22 Oktbr. 1864.

26. Gennemlæsning af Præmisserne til samme i Domproto-kollen ved Lands- Over- samt Hof- og Stadsretten kan ikke fordres som en Ret, J. M. Skr. 5 Febr. 1853.

27. Ang. de Domme, der afsiges af Københavns Sø- og Han-delsret, indeholdes Forskrifter i L. 19 Febr. 1861 §§ 41, 43, 45—47, 50.

28. Ang. deres Affattelse i offentlige Politisager ved Kriminal- og Politiretten, L. 11 Febr. 1863 § 15.

29. For i den offentlige Mening vanærende Handlinger, ang. deres Virkning i forskellige Retninger, se Vanære.

30. Ang. at der om enhver Straffedom, der overgaar her-værende, ikke her i Landet forsørgelsesberettigede Udlændinge skal meddeles paagældendes Opholdsbog Paategning, L. Nr. 52, 15 Maj 1875 § 8, jfr. § 12. Jfr. dog § 10 og Opholdsbøger 4.

Jfr. Skudsmaal—Skudsmaalsbøger II 4 c.

31. I Straffesager, med Hensyn til deres Indhold, se Advarsel B. Eksekution A 2 b.

Om sammes Forkyndelse i Straffesager, se Appel III 5 og Eksekution A 5 c, p, u Nr. 1. Forkyndelse.

Ang. at Straffedommes formelige Forkyndelse ved Stævnevidnerne efter Fr. 3 Juni 1796 § 33 ikke kan bortfalde, selv om domfældte ved Dommens Afsigelse har erklæret sig tilfreds med samme, hvilket ogsaa gælder Politiretsdomme i Betleri- og Løsgængerisager, J. M. Skr. Nr. 196, 27 Avg. 1888.

Om Straffedomme, se videre Bødedomme (Henvisninger). Forældelse VII og IX. Hæderstegn 10 a (sammes Forkyndelse behøver ikke at foreskrives i Domme). Krigsretter 9 (Udskrift af Domme). Værnepligtige 12.

32. Ang. visse Straffedommes Offentliggørelse.

a. Domme, hvorved Apotekere kendes skyldige i Overtrædelse af Medicinaltaksten skulle offentlig bekendtgøres i Aviserne, Fr. 21 April 1812 § 1.

b. Se Bagere 3. Kvaksalveri 4.

c. Af Domme for forskellige Overtrædelser af Margarine-loven, og at det i Dommen bliver at fastsætte, at saadan Bekendtgørelse skal finde Sted, L. Nr. 43, 22 Marts 1897 § 18, jfr. tidligere L. Nr. 53, 6 April 1888 § 15 og Nr. 57, 1 April 1891 § 18.

d. Af Domme for forsætlig eller svingagtig Overtrædelse af Bestemmelserne om Guld- og Sølvarbejders Stempling, og at Bekendtgørelsen skal ske paa den straffedes Bekostning, L. Nr. 55 af 6 April 1888 § 8.

e. Eks. paa, at det i Sundhedsvedtægter er bestemt, at de for Overtrædelse af samme domfældtes Navne skulle offentliggøres og at visse Overtrædelser af samme (ikke blot altsaa, naar en saadan er konstateret ved Dom) kunne offentliggøres, Bkg. Nr. 120, 24 Novbr. 1875 § 28, Nr. 131, 8 Septbr. 1880 § 31, Nr. 164, 30 Decbr. s. A. § 23, Nr. 34, 20 Marts 1882 § 43, Nr. 74, 23 Maj s. A. § 33, Nr. 149, 30 Decbr. s. A. § 43,

Nr. 116, 29 Novbr. 1884 § 42, Nr. 210, 12 Oktbr. 1885 § 45, Nr. 48, 31 Marts 1886 § 55, Nr. 2, 5 Jan. 1889 § 36, Nr. 84, 12 Juni s. A. § 40, Nr. 124, 5 Oktbr. s. A. VII 3, Nr. 102, 13 Juni 1892 § 29, Nr. 230, 28 Septbr. 1893 § 55, Nr. 243, 26 Oktbr. s. A. § 30 (»misligt Forhold«) Nr. 26, 18 April 1896 § 43 (Nyborg) m. fl.

f. Jfr. ovenfor 23.

33. Afsagte af danske Konsuler, se Konsuler B 36.

34. Af L. for Island om Eksekution 4 Novbr. 1887 (Nr. 25 i Till. t. Lovt.) angaar Kap. II Domme, der ikke lyde paa Udredelsen af Penge, og Kap. III Domme, der lyde paa Penge.

Særlig mærkes af sidstnævnte Kapitel Bestemmelserne i § 16, jfr. §§ 11—15, om Anlæg af Straffesag mod den, der modvillig undlader at efterkomme eller overtræder en Dom, hvorved det er ham paalagt henholdsvis at gøre eller at undlade noget.

35. Fornylesdomme ere paa Island kun fornødne, naar Eksekutionskraften er tabt ved 20-aarig Forældelse, § 9 ibd.

36. I offentlige Politisager paa Island, maa ikke gaa ud paa en Advarsel, L. for Island 2 Oktbr. 1891 (Nr. 21 i Till. t. Lovt.) § 1.

37. Afsagte i Udlandet, om deres Betydning, se Bigami 3. Udlandet 14.

Se Appel VII B 20 (Afskrift af Overrettsdomme til Underdommerne). Bødedomme. Forkyndelse. Højesteretsdomme. Kendelser. Namsdomme. Optagelsesgebyr. Strafanstalter I 4 d.

Dommer.

I. Ang. Betingelserne for at være Dommer.

1. Han skal være vederhæftig og uberygtet og skikke hver Mand Lov og Ret efter den Ed, han Kongen aflagt haver, D. L. 1—5—1 og 24. Jfr. med Hensyn til Dommereden Fuldmægtige 14 A g. Konstitution II 11, Krigsretter 2. Formularen til samme findes i Tillæget til D. L.

De valgte Medlemmer af Sø- og Handelsretten i Kbhvn. skulle aflægge en af Justitsministeriet fastsat Ed, L. 19 Febr. 1861 § 7.

2. Til over- og underordnede Dommerembeder udfordres den fuldstændige juridiske Eksamen, Fr. 26 Jan. 1821 § 15, jfr. § 16. Jfr. Fund. 7 Maj 1788 IV §§ 18 og 19.

3. Ang. hvor vidt han skal vige sit Sæde, se Sætteretsbetjente 2.

4. Ang. at han ikke tillige maa være Sagfører, Resl. 3 Avg. 1816, L. 26 Maj 1868 § 7. Se nærmere Sagførere II 3.

II. Ang. hans Pligter.

1. Han skal Processerne, det mest mulige er, forkorte, og ikke tilstede, at nogen med Kroglove og unyttige Skudsmaal Retten og dens Gænge opholder, D. L. 1—5—7.

2. Ang. Tiden, inden hvilken Domme og Kendelser skulle afsiges:

a. Han skal ikke Sagerne med Opsættelser forlænge, ej heller Magt have nogen Sag til Dom at optage længere end 6 Uger, med mindre begge Parter det enten begære eller samtykke; opholder Dommeren uden lovligt Forfald nogen Sag længere end 6 Uger, da skal han give 200 Lod Sølv til næste Hospital, D. L. 1—5—8.

Denne Bestemmelse er indskærpet ved Fr. 3 Juni 1796 § 23, som derhos fastsætter, at samme skal tjene til Regel ogsaa ved de Domstole, der bestaa af flere Personer, dog saaledes at der for de sidstes vedkommende paa Grund af Sagens Vidtløftighed kan tilstaaes en Frist af 8, 10 eller 12 Uger, men i sligt Fald skal Domsakten have Paategning om hvor lang Tid Sagens Dokumenter have beroet til Votering hos hvert enkelt Medlem af Retten, og vedkommende overordnede Domstol skal skønne, om ufornødent Ophold har fundet Sted, og tilpligte den eller dem af Rettens Medlemmer, der have gjort sig skyldige i Forsømmelse, hver for sig at bøde 200 Lod Sølv.

Eks. paa kgl. Bevilling til Udsættelse med en Doms Afsigelse ved en kollegial Domstol i over 12 Uger, Rskr. 19 Jan. 1816.

Ventilationer mellem en Rets Medlemmer om Dommens Præmisses fritage ikke for Ansvar, naar Paakendelsen ikke sker inden den anordnede Tid, K. Skr. 25 April 1826.

Ang. Udredelsen af bemeldte 200 Lod Sølv i Vestindien, Rskr. 8 Maj 1767 § 2, 4 Novbr. 1778 § 5, K. Skr. 28 Avg. 1819.

b. I Vekselsager bør Dommen, hvis særdeles Omstændigheder ikke ere til Hinder, afsiges inden 8 Dage, og ellers saa snart som muligt, under Mulkt efter Fr. 3 Juni 1796 § 35 eller efter D. L. 1—5—8, hvis den i denne Artikel fastsatte Frist er overskredet, Fr. 18 Maj 1825 § 71. Jfr. nedenfor i.

Fr. 1825 § 71 gælder ogsaa for de Domstole, der bestaa af flere Personer, K. Skr. 29 Marts 1828 ad 24.

I Henseende til, om Mulkterne efter Fr. 3 Juni 1796 og D. L. 1—5—8 skulle dikteres, uagtet ingen Paastand derom er

fremSAT, gælder i Vekselsager den samme Regel som i andre civile Sager, ibd. Se nedenfor i.

c. Naar en Anstandskendelse i en Sag først er afsagt efter en eller flere Retsdages Forløb, bliver det af vedkommende Overdomstol at bedømme, om deri indeholdes en Overtrædelse af D. L. 1—5—7, og i bekræftende Fald bliver vedkommende Dommer at anse med Mulkt, der dog bliver ringere end den i D. L. 1—5—8 foreskrevne, saafremt Kendelsen er afsagt inden 6 Uger; i de Retter, der bestaa af flere Personer, bør, hvis Kendelsen ikke afsiges enten straks eller næste Retsdag, en saadan Paategning meddeles Akten, som Fr. 3 Juni 1796 §§ 23 og 34 foreskrive, Fr. 16 Jan. 1828 § 13.

d. I de Gældssager, i hvilke den hurtigere Rettergangsmaade finder Sted, bør ordentligvis Dom afsiges inden 14 Dage efter Sagens Optagelse under saadan Mulkt, som Fr. 3 Juni 1796 §§ 35 og 39 bestemme med Hensyn til befalede Sager; hvis den i D. L. 1—5—8 bestemte Termin er forsømt, bliver den der fastsatte Mulkt at anvende; hvis Dom først afsiges senere end 14 Dage efter Sagens Optagelse, bliver i de Retter, der bestaa af flere Personer, Domsakten at forsyne med den i Fr. 3 Juni 1796 §§ 23 og 34 foreskrevne Paategning, Fr. 25 Jan. 1828 § 8, jfr. § 10.

e. Landvæsens- og Overlandvæsenskommissioner maa ikke have Sagerne optagne til Kendelse længere end i henholdsvis 6 og 8 Uger, L. 30 Decbr. 1858 §§ 15 og 20.

f. Ang. Tidsfristen for Afsigelse af Domme og Kendelser ved Københavns Sø- og Handelsret, L. 19 Febr. 1861 § 43.

g. Ang. Tiden for Doms Afsigelse i kriminelle Sager og offentlige Politisager, se nedenfor 12 g.

h. Med Hensyn til Sø- og Gæsteretssager, se: Solemærker trende.

i. Ang. at Dommen i Vekselsager ordentligvis skal afsiges inden 8 Dage efter Optagelsen, L. Nr. 66, 28 Maj 1880 § 6, 13 Jan. 1882 (Nr. 2 i Till. t. Lovt.) § 6 (f. Isl.). Jfr. foran d.

k. Ang. at Domme og Kendelser i Landvæsens- og Overlandvæsenskommissionssager paa Færøerne skulle afsiges inden 6 Uger efter Optagelsen, L. Nr. 57, 1 April 1891 §§ 5, 8.

3. Han maa ingen Tingsvidne give ud om Ord, som falde i Rettergang, og ikke gælde Hovedsagen paa eller nogen Mands Ære og Læmpe paarøre, D. L. 1—5—10.

4. Han maa ikke tilstede noget Lovmaal over den sigtede, naar denne straks gørligen vil rette for sig, D. L. 1—5—11.

5. Han skal tillige med Skriveren paaskrive tinglæste Dokumenter, D. L. 1—8—4.

6. Han skal have Indseende med, at Skriveren skriver forsvarelig, D. L. 1—8—5.

7. Han skal i enhver Sag, som er tvivlrædig, erindre Prokuratorerne om deres Ed og, om han det fornødent eragter, paa ny for Retten lade dem gøre Ed, D. L. 1—9—10, Fr. 4 Marts 1690 § 3, Instr. 7 Decbr. 1771 § 25.

8. Han maa ikke tilstede Interlokutoriers særskilte Beskrivelse, Fr. 17 Maj 1690.

9. Han maa under Straf ikke selv eller ved Fuldmægtige forfatte Stævninger eller Indlæg i de Sager, som han skal dømme i, Fr. 19 Avg. 1735 § 17.

10. Han skal, naar nogen tildømmes Bøder, tilholde Skriveren straks for Retten i Protokollen at antegne den paadømtes Navn m. v., Fr. 6 Decbr. 1743 § 1.

11. Ang. at han skal underskrive Protokollen, Fr. 5 Juli 1793, jfr. Fr. af s. D. § 7.

12. Ang. hvad han har at iagttage i Henseende til kriminelle Sager og offentlige Politisager:

a. Han maa ikke afsige Dom i nogen Delinkventsag, før al den Oplysning, som haves kan, er indhentet, Fr. 21 Maj 1751 § 8. Jfr. Hjemvisning 2.

b. Han skal saa vidt mulig, naar nogen er bleven paa-greben og fængslet paa Grund af en begaaet Misgerning, inden 24 Timer optage Forhør over den angivne skyldige og derunder modtage Forklaring af alle dem, som ere til Stede og kan give Oplysning om Sagen, hvilken Undersøgelsesforretning bør uafbrudt vedblive, indtil alle ere blevne afhørte, som kan formodes at vide noget til Oplysning om den begaaede Misgerning, Fr. 3 Juni 1796 §§ 26, 27. Jfr. nu Grl. 28 Juli 1866 § 80.

Saa snart Forhøret er sluttet, sendes det til den Øvrighed, som har at udnævne Aktor og Defensor, § 28 ibd.

c. Han bør ved Paategning paa den af Aktor udtagne Stævning beramme en vis Dag til Sagens Foretagelse ved Ekstraret, § 29 ibd.

d. Ang. hvad han har at iagttage til Sagens Fremme, efter at Aktor har nedlagt sin Paastand, §§ 30, 31 ibd.

e. Han skal paase, at Sagernes Behandling gaar frem med tilbørlig Hurtighed, §§ 32, 34 ibd.

Dette er indskærpet ved Fr. 13 Oktbr. 1819 § 6.

f. Han skal vaage over, at intet forsømmes i Henseende

til Sagens fuldkomne Oplysning, og dersom noget i denne Henseende fra Aktors eller Defensors Side befindes at være efterladt, paalægge de vedkommende at tilvejebringe det manglende, forinden Sagen paadømmes, Fr. 3 Juni 1796 § 32. Se nu nedenfor m og n.

g. Han skal, naar Sagen fra Aktors og Defensors Side lovlig er udført, uden mindste Ophold afsige Dommen og besørge den forkyndt, samt derefter sende den tillige med de øvrige Dokumenter til vedkommende Øvrighed, §§ 33—35 ibd.

De Retter, som bestaa af flere end en Dommer, skulle tegne paa Akten, hvor længe Sagen hos ethvert Medlem har været beroende til Votering, § 34 ibd.

Dom i Sager ang. Skibes Opbringelse paa Grund af Negerhandel bør afsiges i det seneste inden 8 Dage efter Optagelsen; skulde særdeles Omstændigheder forhindre dette, bør Forklaring herom optages i Dommen, Fr. 3 Juli 1835 § 13.

Dom i Sager om Skovforbrydelser bør afsiges senest 14 Dage efter Sagens Optagelse til Paakendelse, Pl. 26 Juli 1837 § 8.

Ang. Tiden for Doms Afsigelse i de offentlige Politisager, der behandles ved Københavns Kriminal- og Politirets Afdelinger herfor, L. 11 Febr. 1863 § 14.

h. Han skal tillige med Retsvidnerne, hvor den paagældendes Tilstaaelse om at være kommen til Lavalder, anses tilstrækkelig, i Protokollen attestere, om det klarligen kan skønnes af hans Udseende, at han maa være ældre end 15 Aar, Fr. 3 Juni 1796 § 38, Pl. 5 Maj 1797.

i. Han skal i Tilfælde af Forsømmelse fra Præsternes Side med Hensyn til Attester i Delinkvent- og Justitssager derom gøre Indberetning til Justitsministeriet, Fr. 3 Juni 1796 § 38.

k. Han skal, naar nogen Sag behandles inkvisitorisk eller føres ved Politiretten, selv eksaminere baade Parter og Vidner, samt ellers omhyggelig søge al mulig Oplysning om Sagens Sammenhæng, Fr. 8 Marts 1799, jfr. Fr. 20 Oktbr. 1819 § 4. Se videre med Hensyn til Politisager under Politisager I 1.

l. Ang. at han skal foranstalte Stævningen i Delinkventsager lovlig forkyndt for Aktor og Defensor, samt hvad han i Henseende til Stævningens Fremskaffelse har at iagttage, K. Cirk. 19 Jan. 1819 § 1.

m. Han skal, uagtet Aktor og Defensor ere udnævnte, ene og uden deres Overværelse fortsætte Sagens Undersøgelse ved

yderligere at afhøre den anklagede og andre Personer, af hvilke Oplysning kan faas, Fr. 13 Oktbr. 1819 § 1, jfr. § 2.

n. Han bør, saa vidt Sagens Beskaffenhed tillader det, sørge for, at de Attester og Bevisligheder, som behøves andet Steds fra, forskaffes saa betimelig, at Sagen ikke derefter kommer til at lide Ophold, ibd.

o. Han skal sørge for alt, hvad der hører til Sagernes Oplysning, Fr. 24 Jan. 1838 § 15 (f. Isl.).

p. Forhørsdommeren skal tilbageholde de fremkomne Dokumenter, med Hensyn til hvilke Stempelovertrædelse antages at være begaaet, og i sin Tid indsende dem eller desangaaende gøre Anmeldelse til Amtet eller Indenrigsministeriet, L. 19 Febr. 1861 § 84.

13. Han skal afgøre om Udsættelse bør tilstaaes eller nægtes, Fr. 3 Juni 1796 § 7, 16 Jan. 1828 §§ 1—4, 25 Jan. 1828 §§ 4, 5, Adg. 15 Avg. 1832 § 12 (f. Isl.).

14. Han skal udnævne Stævningsmænd, meddele dem et Eksemplar af Fr. 3 Juni 1796, underrette dem om deres Pligter og især betyde dem Lovens Bydende i 1—4—6 samt indføre deres Navne i Justitsprotokollen, Fr. 3 Juni 1796 §§ 18, 19.

15. Om hans Forretninger med Hensyn til Tinglæsninger, se Tinglæsning I 6 og foran 5.

16. Han skal besørge civiles Indkaldelse til Møde for militære Retter, Fr. 17 Jan. 1816 § 4.

17. Ang. hans Pligter i Henseende til Gældssager under 100 Rdl., Fr. 6 Avg. 1824 §§ 1—4.

18. Han bør, naar en beneficeret Parts Modpart kendes pligtig til at betale Processens Omkostninger, straks tilsende Amtmanden Udskrift af Dommen med specificeret Regning over Retsgebyrerne og det stemplede Papir m. v., Fr. 23 Marts 1827 § 6, Rskr. 3 Septbr. 1830 (f. Vest.).

18. Hvis han en enkelt Gang skulde blive forhindret fra at sætte Retten til bestemt Klokkeslet, bør han, saafremt mere end et Kvarter fra den befalede Tid er forløbet, udtrykkelig i Protokollen anføre denne Omstændighed saa vel som det Forfald, der har forhindret ham, Fr. 16 Jan. 1828 § 11.

20. Han bør i det mindste oppebie 1 Time fra den Tid, Retten er sat, inden han igen hæver den, § 12 ibd.

21. Han er bemyndiget til at give Udsættelse med Betalingen af den for den Part, som ikke møder i rette Tid, anordnede Kendelse, naar ellers den paagældendes Ret kunde spildes, ibd.

22. Ang. hans Pligter med Hensyn til Rettergangsmaaden i

civile Sager og private Straffesager paa Island, Adg. 15 Avg. 1832.

23. Han avtoriserer og efterser Skipperes Logbøger, Fr. 10 Jan. 1840 §§ 2, 4, 5.

Se nu om Skibsdagbøger, Sølov Nr. 56, 1 April 1892 §§ 35 ff, jfr. Bkg. Nr. 261, 22 Decbr. 1892, Nr. 189, 2 Avg. 1893. Jfr. L. Nr. 151, 18 Novbr. 1898. Jfr. nedenfor IV 13.

24. Dommere have i deres Kald alene at rette sig efter Loven, Grl. 28 Juli 1866 § 73, Koloniall. 27 Novbr. 1863 § 69, Forfatnsl. f. Isl. 5 Jan. 1874 § 44 (Nr. 1 i Till. t. Lovt.). Jfr. Højesteret 12.

25. Ang hans Tilsyn i civile Sager med Overholdelsen af Bestemmelserne om det stemplede Papir, L. 19 Febr. 1861 § 84.

26. Underdommere i Vestindien, ang. de dem i Henseende til Valgene til Kolonialraadene paahvilende Pligter, Koloniall. 27. Novbr. 1863 §§ 20 ff.

27. Til ham indgives Begæringer om Mortifikation paa bortkomne Oplagsbeviser, L. 23 Febr. 1866 § 9.

28. Dommere ved Underretterne meddele Avtorisation til Underretssagførernes Fuldmægtige, L. 26 Maj 1868 § 10.

Se fremdeles Fæstebrev 9 b (ang. hans Attest paa de Fæstebreve vedhæftede Hoverifortegnelser). Provsteret 4. Skøde og Pantebøger 6.

III. Ang. Straf for Dommeres Embedsforseelser.

1. Derom handler L. 10 Febr. 1866 §§ 120, 123, 126—131, 143, 25 Juni 1869 (f. Isl.) §§ 121, 124, 127—132, 144.

D. L. 1—5—3 og Fr. 23 Decbr. 1735 §§ 4, 5 er ophævet, L. 1866 §§ 308, 309, L. 1869 §§ 310, 311.

Straffebestemmelserne i D. L. 1—5—9 og Fr. 3 Juni 1796 § 26 ere ophævede, L. 1866 §§ 308, 310, L. 1869 §§ 310, 312.

2. Den Dommer, som befindes at have tilsidesat de ham til en Sags vedbørlige Fremme paahvilende Pligter, bør bøde fra 10 til 100 Rdl., Fr. 16 Jan. 1828 § 14.

3. Forsømmelse af den enhver underordnet Dommer paalagte Attestation med Hensyn til Sagførelsens og Behandlingens Lovlighed i Justitsager og beneficerede Sager straffes med en Bøde af 20 Rdl. til Fattigkassen paa det Sted, hvor Sagen er ført, Fr. 3 Juni 1796 § 35, 39.

4. Ang. Straffen for ikke at forsyne Dommene med Præmisser, D. L. 1—5—13.

5. Ang. Straffen for ikke at tiltage Meddomsmænd, D. L. 1—5—19.

Se i øvrigt ovenfor 2 og 9. Domme 17. Stævning A 2 b Nr. 3, c Nr. 2 og I 5.

IV. Andre Bestemmelser.

1. Han skal (tillige med de vedkommende) stævnes for den paagældende Overdomstol, naar nogen ikke er fornøjet med hans Dom, D. L. 1—2—3. Jfr. D. L. 1—6—13 og 21. Se dog Stævning I 5.

2. Til at foretage Undersøgelser i Rigsretssager kan Rigsretten beskikke en anden Mand end den almindelige Dommer, L. 3 Marts 1852 § 36.

3. Dommere kunne fordre sig fritagne for Valg til Borgerrepræsentanter i København, L. 23 Decbr. 1865 § 27.

4. Dommere kunne ikke afsættes uden ved Dom, ej heller forflyttes mod deres Ønske, udenfor de Tilfælde, hvor en Omordning af Domstolene finder Sted; dog kan den Dommer, der har fyldt sit 65de Aar afskediges uden Tab af Indtægter, Grl. 28 Juli 1866 § 73, jfr. dog midlert. Best. § 3, Koloniall. 27 Novbr. 1863 § 69, Forfatnsl. f. Isl. 5 Jan. 1874 § 44 (Nr. 1 i Till. t. Lovt.).

Ang. Forstaaelsen af den tilsvarende Bestemmelse i Grl. 5 Juni 1849 § 78 om Dommeres Ret til ved Afskedigelse at beholde deres fulde Indtægter og dens Anvendelse paa de ved Tallotheriets Ophævelse afgaaede Justitsdirektioner, J. M. Skr. 9 Marts 1852.

Se Konfirmation, kongelig 1 c Nr. 3.

5. Den dømmende Myndighed er hos Domstolene, og dens Udøvelse kan kun ordnes ved Lov (eller i Vestindien ved Anordning), Grl. 28 Juli 1866 §§ 2, 70, Koloniall. 27 Novbr. 1863 §§ 6, 68, Forfatnsl. f. Isl. 5 Jan. 1874 §§ 1, 42 (Nr. 1 i Till. t. Lovt.).

6. Dommere have Adgang til at beskikkes som Over- og Underretssagførere og, naar de have været i Virksomhed i 3 Aar som Dommere, som Højesteretssagførere, L. 26 Maj 1868 § 5.

7. Ang. Dommeres Fuldmægtige, se Fuldmægtige 14, og om Konstitution paa eget Ansvar i Dommerembeder Konstitution II.

8. Ang. hans Diæter i kriminelle Sager, se Retsbetjente I 33 g.

Om hans Befordring, se I 34 ibd., og om Befordringsudgif-

ternes Udredelse i kriminelle Sager, se Aktionsomkostninger 1 f og 2 a, Delinkventomkostninger 1 l.

9. Om hans Forhold til Retsskriveren saa vel i Henseende til Myndighed som til Indtægternes Deling, se under Retskrivere.

10. Ang. hans Ansvar til Erstatning for uforskyldt Varetægtsfængsel eller Straf efter Dom, L. Nr. 52, 5 April 1888 § 7, jfr. §§ 3, 5. L. f. Island 26 Oktbr. 1893 (Nr. 32 i Till. t. Lovt.) § 7, jfr. §§ 3, 5.

11. Ang. hans Habilitet.

a. Søretsmedlemmer have at vige deres Sæde i samme Tilfælde som andre Dommere, L. Nr. 72, 12 April 1892 § 3.

b. Ang. at den ordinære Dommer ikke kan anses inhabil i Sager betreffende Erstatning for uforskyldt Varetægtsarrest, i hvilke han indstævnes som Forhørsdommer, J. M. Skr. Nr. 305, 9 Oktbr. 1889.

12. Ang. danske Konsulers Domsmyndighed, se Konsuler B 36.

13. Stedets, avtoriserer Skibs- og Maskindagbøger, Bkg. Nr. 261, 22 Decbr. 1892 Nr. 3, Nr. 189, 2 Avg. 1893 § 3. Jfr. III 23.

Se Afsindige 15 (Indlæggelse til Observation). Arrest A 10 (han alene dekreterer og relaxerer Varetægtsfængsel). Arrestanter 23 (ang. Undersøgelsesdommerens Myndighed med Hensyn til dem). Bøder D II 15 (som tilfælde ham). Forligsmæglere 2 b (Dommere kunne ikke vælges dertil). Fuldmægtige 14 A u (Sønner og Svigersønner). Retsbetjente. Skadeserstatning 19 o (Fastsættelse deraf ved Dommerens Skøn). Stempelafgiften VI ad § 85 c (skal ikke underrette Parterne om en dem forelagt Frist til Omskrivning af Stævning paa stemplet Papir). Sætteretsbetjente. Tingsted A 8 (Valget deraf i Jurisdiktioner, hvor ekstraordinær Ret skal afholdes).

Dommer- og Skriverkorn.

1. De særlige aarlige Ligninger af Dommer- og Skriverkorn saa vel som den i Stedet derfor fastsatte Godtgørelse i Penge i Henhold til D. L. 1—5—18, Fr. 4 Marts 1690 § 4, 4 Novbr. 1720 og Pl. 21 Septbr. 1836, ere bortfaldne ved L. 20 Juni 1850 § 1 h (S. 180), jfr. L. af s. D. §§ 11 (S. 177).

2. Om Erstatning for sammes Ophævelse, L. 19 Marts 1852, 20 Avg. 1853, J. M. Skr. 29 Novbr. 1853, 19 Jan. 1854 Nr. 4.

3. Erstatning for samme bortfalder fra den Tid en Retsbetjent erholder fast Gage, L. 19 Febr. 1861 § 1, 1 Juli 1870 § 1.

4. Om en i Alderstid til Retsbetjenten ydet aarlig Præstation af Ost maatte anses bortfalden, J. M. Skr. 29 Novbr. 1853.

5. Om den Afgift i Mælk, som Retsbetjentene enkelte Steder have oppebaaret, Fr. 4 Novbr. 1720, 29 Decbr. 1721. Jfr. ovenfor Nr. 4.

Dommered, se Dommer I 1. Jfr. Ed II 1.

Domprotokoller.

Skriveren skal have en Bog, hvorudi Genpart af alle de Domme, der udstedes, skal indføres, D. L. 1—8—4, jfr. 3. Jfr. D. L. 1—5—16.

Til kriminelle Domme kan have en egen Protokol, K. Skr. 4 Avg. 1832.

Ang. Domprotokollerne ved Højesteret, Instr. 7 Decbr. 1771 § 17, Københavns Kriminal- og Politiret, Fr. 5 Juli 1793 § 3, 28 Febr. 1845 § 23, L. 11 Febr. 1863 § 15, Overretterne, Fr. 11 Juli 1800 § 17, 25 Maj 1804 § 19, 25 Jan. 1805 § 25.

Se i øvrigt Retsprotokoller samt Beskrivelser og Udskrifter VI. Jfr. Domme 26.

Domprovster, se Provster.

Dompræster, se Præster.

Doms Afsigelse, Gebyret derfor, se Gæsteret III 3. Optagelsesgebyr.

Domsakt, se Akter.

Domstolene.

Se Retten (Nr. 10 handler om, hvad der er Domssag og hvad Øvrighedssag) og de enkelte Domstole efter deres Benævnelse. Om Domstolenes Competence kan mærkes L. om Vands Afledning og Afbenyttelse Nr. 63, 28 Maj 1880 §§ 5, 32, 33, 62, 71.

Se Dommer IV 4 og 5. Øvrighed 1—3.

Domænerne.

1. Ere Statens Ejendom, Kdg. 30 Maj 1849 § 2, jfr. tillige §§ 1, 3—6, Bkg. 25 Septbr. s. A.

2. Kunne ikke afhændes uden ifølge Lov, Grl. 28 Juli 1866 § 47, jfr. f. Isl. Forfatnsl. 5 Jan. 1874 (Nr. 1 i Lovt.) § 23.

Bestemmelsen i Forfatnsl. 2 Oktbr. 1855 § 50, Grl. 18 Novbr. 1863 § 52, om at de ikke heller kunde erhverves uden Lov, er ikke optaget i Grundloven.

a. Med Hensyn hertil rejst Spørgsmaal om, hvor vidt en Statsejendom (den kgl. Porcellænsfabrik) skulde anses som Domæne, Ind. M. Skr. 30 April 1852.

b. Ang. hvor vidt dette kommer til Anvendelse paa Pant-sætning af en Domæne, J. M. Skr. 25 Novbr. 1852 med Note.

3. Almindelig Bemyndigelse for Finansministeriet til at afhænde visse mindre Domæneejendomme m. m., L. 27 Jan. 1852.

4. Ang. Salg af enkelte saadanne, L. 22 Decbr. 1850, 12 Marts 1851, 27 Jan. 1852, 12 Febr. 1852 (lille Dimon paa Færøerne), 8 Febr. og 15 April 1854, 22 Febr. og 25 Septbr. 1855, 4 Maj 1856, 24 Febr. og 31 Marts 1858, 13 April 1866, 22 Febr. og 10 Maj 1867, L. af s. D. § 3 (Salg af Enighedsværn), Nr. 65, 1 April 1871 §§ 6—8, Nr. 34, 29 Marts 1873, L. Nr. 56, 13 April 1894 (Færøerne).

Ang. Joenstrupvangs og Potsenvængets Afhændelse til fri Ejendomshuse mod en aarlig Afgift, men uden Tiendepligt, K. Prom. 9 Jan. 1796.

5. Ang. Udsondring af de kgl. Kirkers Midler fra Domænegodsets Midler, K. og U. M. Skr. 27 Marts 1849.

6. For Forpagtningsafgifter deraf kan Udpantning ikke gyldig betinges eller foretages, K. Skr. 15 April 1847, J. M. Skr. 3 Oktbr. 1849. Dette gælder ogsaa efter L. Nr. 36, 29 Marts 1873.

7. Ang. Afstaaelsen af Grundstykker fra samme til Opførelse af jordløse Huse, D. T. f. 1849 S. 212.

8. Ang. Regnskabet over Oppebørselerne af samme, S. 821—23 ibd.

9. Oplysninger ang. deres Bestyrelse, D. T. f. 1850 S. 883.

10. Tørveengene m. m. i Odsherred bestyres af Skovkassereren i Nykøbing, L. Nr. 6, 8 Jan. 1872 § 2.

11. Domænevæsenets Bestyrelse henlagdes fra Indenrigsministeriet til Finansministeriet ved Bkg. 22 Septbr. 1849 og underlagdes det ved Bkg. 25 s. M. oprettede Domænedirektorat; men ved Kdg. 16 Oktbr. 1855 og Bkg. 31 s. M. § 8, jfr. Bkg. 8 Novbr. s. A., overgik det til Fællesindenrigsministeriet. Domænedirektoratet blev derefter hævet og Sagerne umiddelbart underlagte Ministeriet, Bkg. 26 Decbr. 1857.

Ved Fællesindenrigsministeriets Ophævelse overgik Domænevæsenet atter til Finansministeriet, Kdg. 26 Juli og Bkg. 2 Avg. 1858. Det bestyredes under dette Ministeriums 1ste Departement, Bkg. Nr. 100, 27 Juli 1872, jfr. Bkg. 15 Decbr. 1864, Resl. 17 Avg. 1866 (D. T. S. 800).

Nu ere Domænesagerne henlagte fra Finansministeriet til Landbrugsministeriet, Bkg. Nr. 77, 22 Maj 1896, jfr. Bkg. Nr. 93, 24 Juni s. A. Ang. Domænesagernes Fordeling mellem de tvende Ministerier, Fin. M. Cirk. Nr. 108, 25 Juni 1896.

12. Ang. Domæneafgifternes Omskrivning til Kronemønt og

Godsforvalternes Forhold hermed, Skattedir. Cirk. Nr. 208, 22 Oktbr. 1874.

13. Forandring i L. Nr. 65, 1 April 1871 § 8 om Udsættelse af Hovedgaarden Faurholms Bortsalg, L. Nr. 7, 29 Jan. 1881, og af Hovedgaarden Trollesmindes Bortsalg, L. Nr. 17, 9 Febr. 1883. Ang Udsættelse af Tidspunktet for Bortsalg af Hovedgaardene Faurholm og Trollesminde, L. Nr. 213, 14 Novbr. 1892.

14. Salg af Skovridergaarden i Maarum, L. Nr. 43, 19 Marts 1898.

Se Licitationsgebyrer I 6. Skolelærere I 2 h (ang. Kaldsretten). Skove II. Statens Ejendomme med Henvisninger (under sammes Nr. 11 og 12 findes de henholdsvis Statens Bøndergods og dens Kirker vedkommende Henvisninger samlede).

Domænedirektoratet, se Domænerne 11.

Donanfloden, se Skibes Maaling 14 jfr. 12.

Doucører er det i visse Tilfælde forbudt at fordre eller modtage, se Drikkepenge. Gave 5 med Henvisninger.

Drab (Manddrab).

1. Ang. Straffen derfor, L. 10 Febr. 1866 §§ 186—199, jfr. §§ 208 (Duel), 280 (Brandstiftelse), 286—288 og 290 (Handlinger, hvorved Skibbrud og andre større Ulykker forårsages), 25 Juni 1869 (f. Isl.) §§ 187—201, jfr. §§ 210, 282, 288—290 og 292.

a. Overlagt, L. 1866 § 190, 1869 § 191.

b. Udøvet med bestemt Forsæt, L. 1866 §§ 186, 187, 191 og 192, 1869 §§ 187, 188, 192 og 193.

c. Udøvet med eventuelt Forsæt, L. 1866 §§ 188 og 189, 1869 §§ 189 og 190.

d. Uagtsomt, L. 1866 § 198, 1869 § 200.

e. Ang. Straffen for den, som dræber en anden efter dennes bestemte Begæring, L. 1866 § 196, 1869 § 197.

f. Om Straffen herfor i visse Tilfælde, Straffel. f. Krigsmagten Nr. 68, 7 Maj 1881 §§ 114, 116 og 122 (Drab af en Foresat), 146 (af Krigsfanger), 150 (under Plyndring), jfr. 141, 187, 189, 192.

Om Tilfælde, hvori samme kan være berettiget, mærkes §§ 132 og 145 ibd.

D. L. 6—6, Fr. 6 Febr. 1694 og 4 Oktbr. 1833 ere ophævede, L. 1866 §§ 308, 309, L. 1869 §§ 110, 311. Se fredeles ang. Ophævelsen af forskellige ældre Bestemmelser under Mord.

I Vestindien gælder Fr. 4 Oktbr. 1833, (se §§ 2, 10, 11, 14, 29 og 31) endnu, Rskr. 16 Maj 1838 § 2. — Reglm. 3 Febr. 1755 (i Reskriptsaml. 1ste Del) er bortfaldet ved Slave-riets Ophævelse.

2. I tvivlsomme Drabssager skulde Sandemænd udnævnes til at udfinde Gerningsmanden, D. L. 1—16—1, 6 til 11.

3. I Drabs- og Mords-Sager skal først og fornemmelig undersøges, om virkelig corpus delicti findes, og bør i saa Fald det døde Legeme straks paa Stedet, hvor det findes, lovlige synes, samt siden, saa snart muligt, obduceres, saa bør og, saafremt den dræbte har havt Folk hos sig, før han døde, føres Vidner om hans sidste Ord og Dødsomstændigheder, Fr. 21 Maj 1751 § 4. Jfr. Dødfundne.

4. Ang. Beviskraften af en dræbts med Bestemthed og ved fuld Bevidsthed gjorde Udsagn mod en bestemt Person som Banemand, Fr. 8 Septbr. 1841 § 5.

5. Ang. at den, der paa en strafbar Maade har forvoldt en andens Død, kan tilpligtes at give den afdødes Ægtefælle eller Børn Erstatning for Tabet af deres Forsørger, L. 10 Febr. 1866 § 302, 25 Juni 1869 § 304 (f. Isl.).

Se Arveret 10 b. Ligsyn 17 b (Barnemord).

Dragere.

1. Om Korndragerne, Adg. 5 Maj 1683 I § 5; om Salt- og Kuldragerne i Kbhvn., II §§ 5, 6 ibd.; om Kalkdragerne i Kbhvn., IV §§ 2, 4 ibd.

Taksten for Korndragningen i Kbhvn. hæves, og Dragningen bliver aldeles fri, saa at de paagældende dertil kunne benytte, hvem de ville, Pl. 29 Jan. 1844, jfr. Resl. 22 Oktbr. 1823.

Det samme gælder om Dragning af Kul, Salt, Kalk osv. i Kbhvn., Rskr. 3 Novbr. 1847 § 5, Pl. 30 Marts 1849.

2. Drageriet ved Kbhvn.s Toldbod frigives, Pl. 18 Novbr. 1834.

3. Ang. Dragervæsenet i Havnen, Reglm. 18 Maj 1872, Takst 29 s. M. (begge i U. L.).

4. Eller Litsenbrødre ved Færgestederne.

a. Paa nogle Steder er der tillagt dem Eneret til at befordre de rejsendes Gods, nemlig i:

Assens, Adg. 25 Novbr. 1757 §§ 6—10 (i Reskriptsaml.).

Nysted (til Heiligenhafen), Rtk. Prom. 16 Marts 1805 § 6.

Nørresundby, Reglm. 29 Novbr. 1834 § 27.

Dog ere de rejsende berettigede til selv eller ved deres Tjenere at bringe deres Tøj og Gods til og fra Fartøjerne, og

tilkommer der i saa Fald ikke Litsenbrødrene nogen Betaling, Postdir. Kdg. 7 Juni 1817 (i Reskriptsaml.), jfr. Adg. 24 April 1734 § 3 (ibd.), 25 Novbr. 1757 § 9 (ibd.), 31 Maj 1814 § 1, 31 Maj 1815 § 1, Reglm. 29 Novbr. 1834 § 27. Jfr. Rskr. 15 Oktbr. 1723.

b. Dragerlavene i Korsør og Nyborg ere hævede ved L. 1 April 1856, og der kan gives Eneret paa Dragningen ved Dampskibene, Ind. M. Skr. 1 Decbr. 1856. Se Legater II C 112.

c. Se Færgevæsen I 10 d Nr. 6.

Dragør, se Amager.

Dramatiske Forestillinger (Skuespil).

1. Og Operaer, Balletter og desl. maa ikke offentlig opføres uden Justitsministeriets Tilladelse, Kdg. 24 Novbr. 1848 IV — jfr. J. M. Skr. 23 Maj 1850 med Note — J. M. Cirk. 27 Marts 1861, Politivedt. f. Kbhvn. Nr. 125, 22 Juni 1883 § 71, f. Købst. i M. T. B f. 1872 S. 45 § 65, S. 55 § 50.

I Købstæderne kan Politimesteren tillade Opførelsen af Dilettantforestillinger i veldædigt Øjemed, M. T. B f. 1872 l. c.

Tilladelse til mimiske og lignende Forestillinger gives af Politiet, Vedt. Nr. 125, 1883 § 72, M. T. B f. 1872 l. c. § 66, § 51.

I Jurisdiktioner, hvor ikke andet er hjemlet ved Politivedtægt tilkommer det kun Justitsministeriet at give Tilladelse dertil; men at samme intet har imod, at Amtet undtagelsesvis meddeler Tilladelse til en enkelt Forestilling mod Betaling, eller Politimesteren til enkelte Dilettantforestillinger i veldædigt Øjemed, J. M. Skr. Nr. 339, 30 Decbr. 1890.

Ang. at Politimesterne i Købstæderne skulle føre Tilsyn med, at Bevillinger til at give samme ikke benyttes af andre end Bevillingshaveren, og at enten denne eller en af Justitsministeriet autoriseret Person forestaar Forestillingerne, J. M. Cirk. Nr. 13, 8 Febr. 1889.

2. Der eksisterer ikke noget udelukkende Privilegium til Opførelsen deraf i Provinserne, K. Skr. 30 April 1814.

3. De, der have saadanne Bevillinger, maa i Købstæderne underkaste sig særligt Polititilsyn og erlægge Betaling derfor, J. M. Skr. 2 Jan. 1864, jfr. Regul. 12 Juni 1863 § 9.

4. Bevilling for Københavns Tivoli paa Opførelsen af mimiske Forestillinger 16 Oktbr. 1846.

Bevillinger for Folketeatret i Kbhvn. paa Opførelse af visse Arter af Skuespil 2 April 1853 og 3 Febr. 1855.

Bevilling for Alhambra til Opførelse af Folkekomedier, Lystspil og Vaudeviller 4 Avg. 1857.

Bevilling paa Opførelsen af musikalsk-dramatiske Aftenunderholdninger i et Lokale paa Vesterbro, Nr. 85, 17 Marts 1871.

Bevilling for R. Watt (Folketeateret) til i København at lade opføre Lystspil m. m. 1 April 1878 (M. T. B S. 313). Se fremdeles Kasino.

5. Ang. Begrænsningen af Sekondteaternes Ret til Opførelsen deraf i Forhold til det kgl. Teater, J. M. Skr. 27 Novbr. 1856 og under Teatere I 4 og II 3 a—c.

6. I København.

a. Bevilling til Opførelse af Skuespil her meddeles af Justitsministeriet, samt nærmere Regler om disse Bevillinger, L. Nr. 62, 12 April 1889 §§ 3, 4.

b. Ang. at der i Tiden fra 1 Oktober til 30 April ikke uden Kultusministeriets Tilladelse maa opføres Skuespil og Opera paa fremmede Sprog (hertil dog ikke henregnet Norsk og Svensk) eller Ballet af nogen udenlandsk Trup, § 1 ibd.

Jfr. Forlystelser. Omløbere III. Se Skoler II A 2 ø Nr. 10 (ang. deres Benyttelse til Skuespil). Stadsmusikant 2 d. Teatere.

Dramatiske Værker.

1. Og musikalske for Scenen bestemte Kompositioner maa ikke offentlig opføres uden Forfatterens Samtykke, L. 29 Decbr. 1857 (S. 344) §§ 17, 21. Jfr. med Hensyn til den ældre Lovgivning K. Skr. 29 Juni 1847. Jfr. nedenfor 5.

2. Ang. Forfatterens Raadighed i Henseende til Overdragelse af Retten til saadan Opførelse til andre, L. 29 Decbr. 1857 §§ 18, 19, 21, 23 Febr. 1866 (S. 259) § 3, jfr. §§ 1, 2, jfr. L. 21 Febr. 1868.

3. Svenske i Sverig udgivne, Oversættelse deraf er under visse Betingelser forbudt, L. 23 Febr. 1866 §§ 9, 10.

4. Og musikalske, for Scenen bestemte Kompositioner. Bestemmelserne om, at de ikke maa opføres offentligt uden Forfatterens Tilladelse, skulle mod Gensidighed komme til Anvendelse med Hensyn til Værker, offentliggjorte i Sverig eller Norge, Bkg. Nr. 125, 5 Decbr. 1879.

5. I L. om Eftertryk m. m. 29 Decbr. 1857 § 19 ere følgende Forandringer skete:

a. Dramatiske Værker og for Scenen bestemte musikalske Kompositioner maa først 50 Aar efter Forfatterens Død offentlig opføres uden Samtykke af den eller dem, der ere indtraadte i Forfatterens Ret, L. Nr. 48, 12 April 1889 § 1, jfr. § 3.

b. Friheden til offentlig efter en vis Tids Forløb at opføre

afdøde dramatiske Forfatteres Værker eller Kompositioner bortfalder i Forhold til det kgl. Teaters Repertoire, L. Nr. 62 af s. D. § 2.

6. Ang. Forbud mod Dramatisering af Digterværker uden rette vedkommendes Samtykke, den foran under 5 a anførte L. 1889 § 2, jfr. § 3.

7. Fremmede — hvortil dog ikke henregnes svenske og norske — Forfatteres og Komponisters, ang. at de, der have Bevilling til Opførelse af Skuespil i København, ikke kunne erhverve dem paa en saadan Maade, at det kgl. Teaters Adgang til sammes Opførelse indskrænkes, den foran under 5 b anførte L. 1889 § 4.

Drapperiers Behandling. Denne Næringsvej omhandles i Pl. 3 Novbr. 1845 om Tapetmagerne i København. Jfr. nu Vedt. over den bundne Næring i M. T. B f. 1898 S. 171 ff.

Drejer.

1. Under Borgerskab som saadan indbefattes, hvad der henhører under Kunst- samt Blokke- og Rokkedrejerne, L. 29 Decbr. 1857 § 18 f.

2. Lavartikler for Trædrejerne 7 Novbr. 1685, der ogsaa gælde for Blokke- og Rokkedrejerne i København, se Art. for Stolemagerne 27 Febr. 1742 (Intim.).

Jfr. med Hensyn til Lavet i København, Bev. 8 Jan. 1734 (at Drejere i Aalborg maa optages deri), Rskr. 15 Decbr. 1741.

Ang. Lavet i Aarhus, Rskr. 8 Maj 1822.

Se Haandværks- og Fabriklav 2.

3. De nærværende i København maa fremdeles handle med alle Slags Pibehoveder, K. Skr. 2 Novbr. 1820, jfr. Ind. M. Skr. 16 Juli 1849.

4. Se Stolemager 3.

Drejø, se Pastorater 123 B.

Driftsbestyrere, se Gasværker I (Kbhvn.) c—d.

Driftsinspektører.

Ved Statsbanerne. Denne Benævnelse, der tidligere benyttedes ved de jysk-fyenske Statsbaner, er nu bortfalden. Jfr. Trafikchefer.

Drikkepenge.

1. Maa ikke begæres af Færgfolk, Rskr. 15 Juli 1803 § 6, Rtk. Prom. 16 Marts 1805 § 4, jfr. § 3, Takst 19 Septbr. 1818 § 6, Reglm. 29 Novbr. 1834 § 7, 10 Avg. 1859 § 2 (Kbhvn.), Takst Nr. 132, 16 Oktbr. 1872, Nr. 7, 27 Jan. 1873.

Ved Reglementerne for Færgestederne vil det være Færge-

folkene forbudt at kræve Drikkepenge, se saaledes to Reglm. 21 Novbr. 1874 (i Till. t. U. L. f. 1879) § 9 smh. med Taksterne samme Steds, Reglm. Nr. 82, 14 Juni 1882 § 8.

Ligeledes Postillonere, Pl. 1 April 1834 § 4; Droskekuske i Kbhvn., Reglm. 18 Jan. 1869 § 22; Bybude i Kbhvn., Reglm. af s. D. § 9; Dragere i Kbhvn.s Havn, Reglm. 18 Maj 1872 § 5 (U. L.).

2. (Doucører) er det følgende Personer forbudt at forlange eller modtage: Arbejds mændene paa Københavns Toldbod og de af dem antagne Daglejere, Resl. Nr. 230, 18 Novbr. 1874 VI 7, jfr. 9; de Folk, der af Vejermesteren ved Kornvejningen i København antages til at udføre Vejningen, Bkg. 18 Decbr. 1876 (U. L.) § 3; Skorstensfejerne og deres Folk i Frederiksberg, Instr. 8 Marts 1877 (U. L.) § 10.

3. Maa ikke modtages af Skorstensfejerne og deres Folk i København, Instr. 21 Jan. 1875 (i Till. t. U. L. f. 1883) § 9.

4. Er det forbudt at give Personalet ved de offentlige Slagtehusene i København, Bkg. 30 Juli 1883 (U. L.) § 13, jfr. Reglm. 16 Febr. 1885 (U. L.) § 12.

5. Det er Billetkassereren ved det kgl. Teater og hans Medhjælpere forbudt under nogen som helst Form at modtage Doucører, Reglm. Nr. 170, 21 Septbr. 1892 § 61.

6. Det er forbudt at give de ved Københavns Kvægtorv ansatte Betjente Drikkepenge eller Gaver, Reglm. 1 April 1895 § 12 (i Supplem. t. den lille Lovsaml.).

Se Ekstrapostvæsenet II 2 b. Gave.

Drikkevarer, se Næringsmidler.

Drivhuse, se Bygningsafgift II 1 yy.

Drivtømmer, se Forstrandsret.

Drogerihandel. Ifølge Næringsl. 29 Decbr. 1857, jfr. §§ 30 ff, kan særlig Næringsadkomst som Drogist ikke mere erhverves. Se Medicinalvarer I b, 9. Jfr. Materialister.

Dronningen.

1. Hendes Fordringer tilkom der samme fortrinlige Fyldestgørelse i insolvente Boer som Kongens egne Fordringer efter Loven, Rskr. 3 Juni 1746.

2. Straf for Forbrydelser mod hende, L. 10 Febr. 1866 §§ 91—93, jfr. L. Nr. 32, 25 Febr. 1871 § 3, og f. Isl. L. 25 Juni 1869 §§ 92—94. Jfr. Kongen I 4.

3. Foranstaltninger i Anledning af Dronning Louises Død, Bkg. Nr. 125, 29 Septbr. 1898 og 126 af s. D., jfr. K. og U. M. Cirk. Nr. 164, 30 Septbr. 1898. Lukning af Amtstuerne og Amtstuefili-

alene under Dronningens Bisættelse, Skattedir. Cirk. Nr. 180, 10 Oktbr. 1898.

Afholdelse af Sørgeprædiken i Landets Kirker i Anledning af Dronningens Død, Bkg. Nr. 134, 7 Oktbr. 1898.

Se Fribefordringsvæsenet II, jfr. V 1 A c og C q. Kongen I 21.

Droskekørsel.

1. I København, Reglm. 18 Jan. 1869 §§ 1—23 og 31 Marts s. A.

Ang. Fastsættelse af Takst for samme, Reglm. 18 Jan. 1869 § 21. Taksten er bestemt ved Pl. 14 April 1869, jfr. Pl. 15 Maj 1873 (U. L. — Timekørsel), 23 Juni 1874 (ibd.).

Drosker ere ikke pligtige at befordre Koppepatienter, Bkg. 13 Decbr. 1871 (ibd.).

Ang. at Magistraten kan fastsætte Takst for Kørsel udenfor den i Reglm. 18 Jan 1869 § 21, 1ste Punktum, nævnte Grænse, Bkg. Nr. 173, 19 Decbr. 1874.

Ny Takst for samme, Pl. 28 Decbr. 1874 (U. L.). Jfr. Pl. 23 Juni s. A. (U. L.).

Tillæg til Politireglm. 31 Marts 1869 af 12 Maj 1886 (U. L.), indeholdende Bestemmelser for Droskernes indvenige Dimensioner.

Tillæg til Reglm. 18 Jan. 1869, Nr. 106, 4 Avg. 1896.

2. I de København omgivende Landdistrikter, derfor kan gives Bestemmelser, der ere ensartede med de i København gældende, L. 23 Febr. 1866 (S. 262) § 4.

Se Kørsel 9 (Desinfektion).

Drukkenskab (Drik).

1. Ang. Straf derfor:

a. De, der paa Island ere drukne i eller ved Kirkerne, Rskr. 20 Juni 1782 § 3.

b. Bjergere paa Bornholm, Rskr. 27 Maj 1785 § 8 Se nedenfor o.

c. Fattige, der nyde offentlig Understøttelse, Plan 1 Juli 1799 § 157, Pl. 14 Decbr 1810 §§ 22. Se nedenfor l.

d. Postkarle, Fr. 27 Jan. 1804 § 68, Pl. 1 April 1834 § 5 f.

e. Lodser, Fr. 27 Marts 1831 § 40. Se nu L. Nr. 73, 13 Juni 1879.

f. Færgfolk i Helsingørs Færgelav, Adg. 10 Maj 1836 § 25.

g. Besætningen paa danske Handelsskibe, L. 23 Febr. 1866 § 5 Nr. 5 og 7. Jfr. D. L. 4—1—9. Se nu nedenfor n.

h. Se fremdeles Gejstligheden 3. Skriftemaal II 3 d.

i. Den almindelige Straf derfor for Landalmuen efter Fr. 1 Febr. 1757 § 7 er hævet, Straffel. 10 Febr. 1866 § 309, 25 Juni 1869 § 311. Jfr. Liderlighed.

k. Skydsmandskab paa Færøerne, og berusede rejsende skydses ikke, Reglm. 3 Juli 1879 (U. L.) § 5.

l. Fattiglemmer, L. Nr. 67, 9 April 1891 § 41. Se Fattigvæsenet III 3.

m. Snekastningspligtige, L. Nr. 68 af s. D. § 13.

n. Mandskabet om Bord i danske Skibe samt tillige for hemmelig at skaffe berusede Drikke om Bord, Sølov Nr. 56, 1 April 1892 § 102 Nr. 1 og 2, jfr. § 77, og for Island, Søfartsl. 22 Marts 1890 (Nr. 14 i Till. t. Lovt.) § 36 Nr. 5—7.

For Skippere, fornævnte Sølov § 293, jfr § 296.

o. I Strandingstilfælde kunne Bjergere, som ved Drukken-
skab, Forsømmelighed eller Opsætsighed ere uskikkede til at
bruges som saadanne, af Politiet bortvises, Anordn. Nr. 135, 1
Juli 1895 § 3, jfr. Strandingsl. Nr. 103, 10 April s. A. § 22.

2. Dermed skulde Præsterne have Indseende og søge at mod-
virke samme, D. L. 2—9—8, Rskr. 3 Juni 1746 (f. Isl.), K. Skr.
16 s. M. (f. Færø.).

3. Hospitalslemmer, som deri gøre sig skyldige, skulle bort-
vises af Hospitalet, D. L. 2—19—10, jfr. 7.

4. Bestillinger maa ikke tiltrædes eller fratrædes med Drik
eller Gæstebud, ej heller maa derved forrettes noget Regnskab,
Registrering, Køb, Salg eller desl., D. L. 3—4—12.

5. Trolovelse, som sker derunder, skal ikke holdes, D. L. 3—16—5.

6. Forseelser og Misgerninger, som derunder begaas af Mili-
tære, straffes med skærpet Straf, Kr. Art. 9 Marts 1683 § 38.
Jfr. den nu ophævede Fr. 1 Febr. 1797 § 7. Jfr. nedenfor 9.

7. Ang. hvorledes der skal forholdes, naar nogen for Retten
eller ved andre offentlige Justitsforretninger mødende er beruset,
Pl. 13 Avg. 1766 § 8, Resl. 17 Oktbr. 1788 (for Norge).

Jfr. Forligsmægling A 4 c. Sessioner A 11.

8. Gentagen, berettiger til Bortvisning af et Tyende, L. 10
Maj 1854 § 41 Nr. 14, 16 Febr. 1856 § 41 Nr. 14 (f. Færø.),
Fr. 26 Jan. 1866 § 27 Nr. 6 (f. Isl.).

9. Følgende Bestemmelser derom i Straffel. for Krigsmagten
Nr. 68, 7 Maj 1881 mærkes:

Ved Overtrædelse af Tjenestpligter kan selvforskyldt Drukken-
skab ikke udelukke Anvendelsen af den lovbestemte Straf, § 50.

Det anses som en skærpende Omstændighed ved Foresattes
og Overmænds Fornærmelser mod de Undergivne eller Under-

mændene, naar den utilbørlige Adfærd er udvist mod nogen, som var i beruset Tilstand, § 134. Hermed maa sammenholdes Adg. Nr. 95, 20 Juni 1881 § 23 Nr. 2, Nr. 96 af s. D. § 22 Nr. 2 og Nr. 100 af s. D. § 27 Nr. 2, hvorefter drukne Personer bør arresteres, men ikke maa straffes.

Straf derfor er foreskrevet i §§ 173—75, 178, 179, 184.

10. Forskellige Indberetninger til Tilvejebringelse af statistisk Materiale til Bedømmelsen af Drikfældighedens Udstrækning og Virkning blev forlangt gennem Amterne ved Ind. M. Cirk. Nr. 1, 7 Jan. 1881. Ang. Indberetning om Antallet af Personer, anholdte paa Grund deraf eller for der under begaaede Politioordener, J. M. Cirk. Nr. 3, 19 s. M.

11. Til kendelig berusede maa Udskænkning ikke finde Sted i Beværtningsstederne paa St. Croix, Adg. 4 Maj 1886 (Nr. 13 i Till. t. Lovt.) § 12, jfr. Adg. 4 Juni 1898 (Nr. 18 ibd.).

12. Berusede modtages ikke til Befordring med Personposterne, Postadg. Nr. 179, 7 Septbr. 1888 IV § 2.

13. Ang. Foranstaltninger til Hæmmelse deraf i de militære Kaserner, Lejre osv., Krigs M. Skr. 23 Novbr. 1887, jfr. Skr. 3 Jan. 1888 (begge i M. R.).

14. I Vedtægterne for anerkendte Sygekasser kan bestemmes, at Pengehjælp ikke ydes for Drankersygdomme, L. Nr. 85, 12 April 1892 § 20 Nr. 5.

Se Fængsel II 7 (paa Vand og Brød) h, 3dje Stykke. Politivedtægter I (f. Kbhvn.) 10.

Drukuede.

1. I Bkg. 9 Marts 1796 for København befaledes det, at der skulde anbringes Afvisere ved Vaager og Huller i Isen, og at enhver Husbeboer var pligtig at modtage drukuede, samt gaves forskellige Regler om, hvorledes der i øvrigt skulde forholdes med dem.

Denne Bekendtgørelse er nu hævet, Adg. 22 Jan. 1869 § 2, medens de samme Regler dog i det væsentlige vedblive at være gældende, se Politivedt. f. Kbhvn. Nr. 125, 22 Juni 1883 § 30 samt de under Redningspligt 1 jfr. 5 anførte, for hele Landet gældende Bestemmelser:

Lignende Regler som fornævnte Bekendtgørelse gaves for Aarhus ved K. Prom. 25 Jan. 1803.

2. Bestemmelserne i oftnævnte Bekendtgørelse § 4 om, at de Udgifter, som medgaa til Medikamenter, den druknedes Transport til Hospitalet eller i andre Maader, skulle for det første udredes af Politikassen, og at Tildragelsen skal indberettes til

Kancelliet, udvides til alle Kongens Riger og Lande, Pl. 14 Septbr. 1798, jfr. Ind. M. Skr. 25 Avg. 1863. Se nedenfor 5 og 8.

3. En Medaille eller en Præmie af 16 Rdl. efter vedkommen- des eget Valg tilstaas den, der redder tilsyneladende druknede (o: skindøde), Pl. 14 Septbr. 1798 og 1 Juli 1813, jfr. Pl. 1 Juli 1800 § 1, 27 April 1812 § 1, 15 Juni 1814 — Herom mærkes:

a. Ang. Udbetaling af Statskassen af Præmien efter Amt- mandens og i København Magistratens Attest og efter Kancel- liets forudgaaende Resolution, K. Cirk. 10 Avg. 1799, 13 Avg. og 10 Decbr. 1803.

b. Præmien tilkommer den, som først optager den druk- nede af Vandet, ikke den, som derefter kalder ham til Live, K. Prom. 14 Septbr. 1799.

c. Ang. det Tilfælde, at Redningen er sket ved fleres Hjælp, K. Prom. 9 Avg. 1806.

d. Efter Begæring af en Person, som havde erholdt Red- ningsmedaillen, tilstodes ham ovennævnte Beløb af 16 Rdl., mod at Medaillen skulde tilbagesendes efter hans Død, J. M. Skr. 23 Marts 1861.

Ang. Præmie eller Medaille efter Kancelliets Skøn for Red- ning af Personer, der, skønt de ikke kunne henregnes til til- syneladende druknede, dog have været i Fare for at drukne, Pl. 4 Oktbr. 1823.

Tilladelse til at bære Medaillen meddeles kun, naar Red- ningen har været forbunden med Livsfare, Rskr. 28 Septbr. 1833.

4. Ang. Selskabet for druknedes Redning.

a. Om Præmie af Selskabet for enhver, som redder et Menneske, der er i Fare for at drukne, eller som ved kunst- mæssig Behandling redder skindøde druknede, Pl. 1 Juli 1800 §§ 2 og 3, 27 April 1812 § 2.

b. Ang. sammes Redningsredskaber i København og deres Anvendelse, Pl. 1 Juli 1800 §§ 4, 5, 27 April 1812 § 3, 15 Juni 1814, jfr. Gen. Kom. Koll. Skr. 16 Oktbr. 1815 og Bkg. om Bærestole til de druknedes Transport 11 April 1804. Se Barber 3.

c. Det maatte have en Baad liggende om Natten mellem Langebro og Estakaderne, Pl. 18 Decbr. 1820.

d. Det anmodes om at vedblive Bestyrelsen af Rednings- anstalterne i København, K. Skr. 27 Marts 1821.

e. Hofraad Meyers Legat til det, Konf. 20 Decbr. 1822 § 2 Nr. 21.

f. Selskabet til druknedes og andre skindødes Redning op-
hæves, samt om Ordningen af Redningsvæsenet i København,
J. M. Skr. Nr. 26, 17 Febr. 1880.

g. En af nævnte Selskab udgivet Vejledning til druknedes
og andre skindødes Genoplivelse er fordelt gennem Politime-
strene, J. M. Skr. Nr. 176, 23 Decbr. 1880.

h. Se Aviser II 9 c Nr. 3.

5. Ang. at Politidirektøren i Kbhvn. af egen Drift skal lade
Forhør optage til Oplysning af forefaldende Redningstilfælde og
sende det under 4 nævnte Selskabs Direktion Udskrift af samme,
hvorefter Sagen med Direktionens Ytringer gennem Magistraten
forelægges Justitsministeriet, J. M. Skr. 12 April 1860.

Om Tingsvidner til Præmies Erhvervelse, se fremdeles Tings-
vidner I 12 og II 5 a.

6. Ang. Anskaffelse af Redningsredskaber i Købstæderne paa
disses Bekostning, Resl. 10 Juli 1819 (Korsør) med Note, K.
Cirk. 10 Juni 1820. Jfr. med Hensyn til Landet, K. Cirk. 28
Avg. 1827 og 10 Oktbr. 1837.

Udgiften til Redningsapparater til Brug ved druknedes og
andre skindødes Redning afholdes i Købstæderne af Kæmner-
kassen, paa Landet af Politikassen eller, naar denne ikke er
i Stand dertil, af Kommunekassen, J. M. Skr. 15 Febr. 1856.

7. Anvisninger til druknedede skindødes Behandling, Pl. 27 April
1812 (jfr. K. Cirk. 10 Juni 1820), K. Cirk. 10 Oktbr. 1837. Jfr.
Pl. 25 Septbr. 1770, K. Cirk. 5 Febr. 1803.

8. I Kbhvn., ang. hvor vidt deres Lig maa udleveres Stads-
fysikus til Obduktion, Pl. 28 Jan. 1805, jfr. Instr. 23 Marts
1813 (i Lovsaml. f. 1814 S. 3 og i Till. t. Reskriptsaml. f. 1813)
§ 6.

9. I Vestindien. — De foran under 2 og 3 nævnte Plakater
14 Septbr. 1798, 1 Juli 1813 og 4 Oktbr. 1823 ere ikke anvend-
elige der, K. Skr. 17 Decbr. 1825.

Ang. Anskaffelse af Redningsetuier, K. Skr. 16 Juni 1827
ad 17.

Se Lighus I. Mergelgrave.

Dræning (Afsivning).

1. Om Dræningsanlæg gives Regler i L. om Vands Afledning
og Afbenyttelse Nr. 63, 28 Maj 1880 §§ 52—59. Jfr. L. 17
Jan. 1859 §§ 10—13, jfr. Adg. 29 Juli 1846 §§ 53—58.

Ang. Anvendelse af disse Bestemmelser i nogle tvivlsomme Tilfælde, Ind. M. Skr. 10 Febr. 1863.

2. København. Ang. Dræning til Gadens Kloak fra Beboelseskældere, Bygningsl. Nr. 77, 12 April 1889 § 41. Af Bunden i aabne Udgravninger i Gaardsrum, ibd. § 57.

3. Lignende Bestemmelser for Frederiksberg, Bygningsl. i Bkg. Nr. 58, 19 April 1890 §§ 41, 57.

Se Kirkegaard 13 jfr. 2. Kirkehoveri II 4 g Nr. 15. Præstegaarde 17. Skolelod II 6.

Duc d'Albør (Fortøjningspæle) i Københavns Havn.

Ang. Betalingen for Lossen og Laden ved dem mellem Toldboden og Nyhavn, Pl. 28 Marts 1827 §§ 3, 4 (i J. G. Sørensens Samling af Bestemmelser f. Kbhvn.s Kommune).

Om dem handler Havnereglement i Bkg. Nr. 118, 9 Juli 1897 §§ 13—15, jfr. Nr. 7, 17 Jan. 1884 §§ 6, 14, 29, Reglm. 9 Septbr. 1853 (i Lovsaml. f. 1856 S. 756) §§ 25, 26, 28, 30.

Se Pælepenge.

Duel.

1. Ang. Straffen for Duellanter og deres Sekundanter, L. 10 Febr. 1866 §§ 208, 209, 25 Juni 1869 §§ 210, 211 (f. Isl.).

D. L. 6—8 og Fr. 17 Marts 1741 ere ophævede, L. 1866 §§ 308, 309, 1869 §§ 310, 311.

2. Ang. at fremmede, som duellere her i Riget, straffes efter de danske Love, Resl. 9 Oktbr. 1816.

3. Straf for den, der tager Anledning af sin militære Overmands Forhold i Tjenesten til at udfordre ham, L. Nr. 68, 7 Maj 1881 § 119.

Duer, se Brevduer.

Dueskydning, se Dyrplageri 7.

Dug og Disk. Det Sted hvor en Person holder Dug og Disk omtales i D. L. 1—2—4 og 26, Reglm. 1 Maj 1747 § 2, Fr. 15 Decbr. 1750 §§ 8, 21, Rskr. 12 Decbr. 1760, Pl. 1 Juni 1792 c, 26 April 1814 § 2, Fr. 11 Septbr. 1816 § 13. Jfr. D. L. 5—10—30.

Ang. Forstaaelsen af Udtrykket »at holde Dug og Disk«, K. Skr. 11 Decbr. 1821. Jfr. K. Prom. 27 Oktbr. 1801.

Dugmager (Vantmager).

1. Se Væver 2.

2. Dugmagerlavet i København, Artikler for det af 22 Maj 1741, jfr. Best. 13 Juli 1775, K. Prom. 30 Juli 1800, Skr. 7 Juni 1832. Jfr. Resl. 8 Maj 1824.

En paatænkt Forening med Overskærerne stilles i Bero, K. Skr. 22 Juli 1842.

Se Bygningsafgift II 3 g.

3. Deres Toldbegunstigelser hæves, L. 15 April 1854 § 1 Nr. 2 og 3.

Duplikater, se Stempelafgiften II 3.

Dykkerskole.

Ang. en saadans Oprettelse under Orlogsværftets Skibbyggeri, Best. 12 Marts 1883 (i Søværnets Lovsaml.).

Dykkervæsenet.

1. Forordning herom 16 Marts 1842, udvidet t. Vest. med nogle Modifikationer, Rskr. 7 Jan. 1846 § 4.

2. Bevilling med 10 Aars Eneret paa ved Hjælp af Dykkerredskaber at optage forlist Gods paa Tisted Amts Kyster 10 Maj 1837.

3. Om Signal, naar Dykker er ude fra Uddybningsmaskinerne ved København, m. m., Bkg. Nr. 118, 9 Juli 1897 § 10.

4. Bestemmelserne om Tvangsavktioner komme ikke til Anvendelse paa Foravktionering af Gods optaget ved Dykkerredskaber, L. Nr. 66, 9 April 1891 § 51.

5. Med Hensyn til Optagelse af Skibe og andre Genstande, som findes nedsunkne paa Havets Bund, har det sit forblivende ved de hidtil gældende Regler, Strandingsl. Nr. 103, 10 April 1895 § 21.

6. Ang. at Fr. 16 Marts 1842 maatte komme til Anvendelse paa et Bjergningsforetagende, uanset at den i Fr.s § 2 foreskrevne forudgaaende Anmeldelse var forsømt, J. M. Skr. Nr. 328, 31 Decbr. 1895.

Se Bjergning E. Strandingsavktioner 13.

Dynamit og lignende Sprængstoffer, se under Sprængstoffer.

Dynamitfabriker, se under Sprængstoffer.

Dyr,

Se Dyrplageri. Forestillinger. Forevisninger. Forlystelser. Husdyr. Kreaturer. Omløbere III. Vilde Dyr.

Dyrehave.

1. Indhegnet, er undtaget fra Bestemmelserne om Skoves Vedligeholdelse og Fredning, Fr. 27 Septbr. 1805 § 16 Nr. 2, jfr. Nr. 3.

2. Indhegnet, for Udøvelsen af Jagtretten der gælder særegne Regler, L. Nr. 79, 8 Maj 1894 §§ 17, 20, jfr. Nr. 61, 1 April 1871 §§ 7, 11.

3. Som saadan kan alene, hvad der er hegnet med Dyrehegn, anses, Ind. M. Skr. 12 Juli 1851 ad 5.

4. Jægersborg Dyrehave:

a. Ang. Skellet mellem den og tre Møller, Rskr. 30 Marts 1739 (i Reskriptsaml. 1ste Del).

b. Adgangen dertil er aaben for alle, Fr. 18 April 1781 § 35 i Slutn.

c. Ang. den faste Vildtstand i samme, Resl. 28 Maj 1831.

d. Forbud mod at medtage løsgaaende Hunde i samme, L. 30 Jan. 1861, der fremdeles er gældende, L. Nr. 79, 8 Maj 1894 § 11.

e. Naar militære Øvelser afholdes der, skal Overførsteren forud underrettes derom, Krigs M. Skr. 11 Septbr. 1868 (M. R.).

f. Ang. Optræning i Kronemønt af Passagepengene ved Ind- og Udkørselen af Portene ved Klampenborg og Christiansholm, Bkg. Nr. 171, 19 Decbr. 1874 — den der nævnte Bkg. 25 April 1850 findes i Till. t. U. L. f. 1874. Ang. Militæres Fritagelse for Bompenges Erlæggelse, se Bompeng B 3 i Slutn.

g. Ang. at militære Øvelser ikke uden Ministeriets særlige Tilladelse maa afholdes i samme, Krigs M. Skr. 2 Oktbr. 1878 (M. R.).

Ang. at Pbf. 19 Septbr. 1836 hjemler Afholdelsen af militære Øvelser i den uindhegnede Del af Dyrehaven, særlig i Ermelundskrattet, Krigs M. Skr. 16 Oktbr. 1882 (M. R.).

h. Se Skove II 15.

Se Skovskyldshartkorn 2.

Dyrenes Beskyttelse, Foreningen til, se Dyrplageri 13.

Dyrlægeattest, se Kød 8.

Dyrlæger.

1. Ang. deres Undervisning paa Veterinær- og Landbohøjskolen, L. 8 Marts 1856 (S. 553) § 1, jfr. § 2.

2. Ang. at der ikke tilkommer dem Eneret til Behandling af syge Husdyr — ikke heller Heste — udenfor Tilfælde af smitsom Sygdom, Ind. M. Skr. 17 Septbr. 1861, 30 Septbr. 1862, se fremdeles Fund. 23 Juli 1777 § 9, K. Skr. 29 Maj 1827, 28 Febr. 1837, 1 Juni 1844, Ind. M. Skr. 9 Oktbr. 1860.

Det er forbudt andre end de eksaminerede Dyrlæger at tage Andenmands Husdyr under Behandling for nogen smitsom Sygdom, L. Nr. 105, 14 April 1893 § 1 i Slutn., jfr. om Straffen for Overtrædelse heraf § 16.

Jfr. Hesteskærere.

3. Ang. at der ikke findes offentlig ansatte Dyrlæger, og at Amterne derfor kunne overdrage de offentlige Forretninger til enhver eksamineret Dyrlæge, Ind. M. Skr. 4 Juli 1863 ad 3.

4. Ang. deres Forretninger med Hensyn til Behandlingen af smitsomme Sygdomme, L. Nr. 105, 14 April 1893 §§ 1, 3—5, 7—11, jfr. med Hensyn til Mund- og Klovsyge, Bkg. Nr. 209, 10 Novbr. 1892 §§ 2, 3 — der er ophævet ved Ind. M. Cirk. Nr. 199, 27 Septbr. 1893, se nedenfor 8. Se nedenfor 6, 8, 10. Jfr. Instruks for Veterinærpolitiet ved den offentlige Behandling af smitsomme Sygdomme hos Husdyrene, Nr. 167, 24 Avg. 1894.

Herved mærkes fremdeles:

a. I den tidligere Instr. for dem 28 Septbr. 1858 er for den kgl. Veterinær- og Landbohøjskoles samt Københavns vedkommende sket den Forandring, at Kadavere af Dyr, der have været angrebne af visse ondartede smitsomme Sygdomme, ikke skulle nedgraves, men afgives til en Destruktionsanstalt, Ind. M. Skr. 9 Avg. 1890 (i det veterinære Sundhedsraads Aarsberetning f. 1890 S. 17).

b. Ang. hvor vidt Politimesteren bør overdrage Tilsynet med en smitsom Sygdom til en anden Dyrlæge end den, der anmelder Sygdomstilfældet, Ind. M. Skr. 3 Febr. 1892 (i det veterinære Sundhedsraads Aarsberetn. f. 1891 S. 31), 25 Febr. 1893 (ibd. f. 1892 S. 20—22).

c. Ang. at en Distriktslæge har været uberettiget til at give en Dyrlæge Paalæg betræffende dennes Forhold med saadan Sygdom (in casu paalægge ham ved Miltbrand at forbyde Udførsel af Mælk og Mælkeprodukter), Ind. M. Skr. 30 Septbr. 1891 (ibd. f. 1891 S. 35).

d. Jfr. tidligere L. 29 Decbr. 1857 (S. 389), Instr. 28 Septbr. 1858, Ind. M. Cirk. 7 Oktbr. s. A., Bkg. 7 Marts 1866, 30 Jan. 1867, 10 Septbr. 1869, Ind. M. Cirk. Nr. 217, 16 Oktbr. 1875 m. fl.

5. Ang. at de, naar de ville benytte deres Ret til at praktisere, skulle være forsynede med en af Amtmanden (i Kbhvn. Politidirektøren) avtoriseret Protokol som anskaffes i Kbhvn. og Købstæderne for Kommunekassens og paa Landet for Amtsrepartitionsfondens Regning, fornævnte L. Nr. 105, 1893 § 1.

Ang. hvad der i samme skal indføres, og om Underskrift deri af de syge Dyrs Ejere, § 4, 2det Stykke ibd.

Protokollen udleveres Dyrlægen af Amtet, Instr. Nr. 167, 24 Avg. 1894 § 1.

Ved Flytning til et andet Amt forevises Protokollen for Amtmanden i dette Amt, ibd. Ang. Forevisning af Protokollen for udsendte Veterinærer, ibd.

Ang. Opbevaring af udskrevne Protokoller og disses Indsendelse gennem Amtet til det veterinære Sundhedsraad ved Ophør af Praksis, ibd.

Ang. Tilførseler til Protokollen, i uforudsete Tilfælde paa løst Ark, ibd. jfr. § 161.

Paalagt Amtmændene, naar de avtorisere Protokol til Brug, for en Dyrlæge, eller naar en Dyrlæge, der opgiver at praktisere, tilbageleverer sin Protokol, at indberette saadant til det veterinære Sundhedsraad, Ind. M. Cirk. Nr. 154, 4 Oktbr. 1879.

Jfr. tidligere L. 1857 § 1, Instr. 1858 A, Ind. M. Cirk. 11 Febr. 1864, 16 Decbr. 1865.

6. Ang. de Indberetninger, de skulle afgive om smitsomme Sygdomme, L. 1893 §§ 4, 5, 10, jfr. Instr. 1894 §§ 9, 10, 166.

For de i Anledning af offentlige Forretninger udstedte Attester og Indberetninger tilkommer der dem ikke særlig Betaling, § 18 i Slutn. ibd.

Skemaer til Indberetning om mildere smitsomme Sygdomme og om Arsenikvaskninger, Ind. M. Cirk. Nr. 283, 19 Decbr. 1894.

Ang. nøjagtig Affattelse af disse Indberetninger, Landbr. M. Cirk. Nr. 226, 24 Decbr. 1897.

Dyrlægenes Indberetninger om smitsomme Sygdomme hos Husdyrene kunne under almindelige Forhold tilstilles Politimesteren pr. Post, men i særligt paatrængende Tilfælde kan der træffes Aftale om at benytte Bud, saaledes at Udgiften herved afholdes efter Reglerne i L. 1893 § 17, sidste Stykke, Veter. Sundhedsr. Skr. 6 Decbr. 1896 (Aarsberetn. 1896 S. 28).

Indskærpet Politimestrene at vaage over, at Dyrlægenes Indberetninger til det veterinære Sundhedsraad om de mildere smitsomme Sygdomme og om Arsenikvaskninger afgives i betimelig Tid efter de gældende Bestemmelser, Ind. M. Cirk. Nr. 154, 4 Oktbr. 1879.

Jfr. tidligere L. 1857 § 4, Instr. 1858 B og med Hensyn til mildere smitsomme Sygdomme, L. 1857 § 10, Instr. 1858 A og C, Ind. M. Cirk. 16 Decbr. 1865.

Se Arsenikvaskning.

7. Ang. at enhver praktiserende Dyrlæge, hvad enten han nyder Tilskud af det offentlige eller ej — hvilket overhovedet ikke gør nogen Forskel paa hans Stilling — efter L. 29 Decbr.

1857 § 1 og under Strafansvar efter samme Lovs § 12 er pligtig at efterkomme Øvrighedens Anmodninger om at tilse Husdyr, der ere eller formodes at være angrebne af smitsom Sygdom. En Dyrlæge kan derfor heller ikke som Betingelse for at efterkomme en saadan Anmodning fordre Sikkerhedsstillelse for Befordringsgodtgørelsen, Ind. M. Skr. Nr. 106, 9 Maj 1874.

8. Ang. Dyrlægetilsyn- eller -eftersyn i visse Tilfælde til Forebyggelse af smitsom Sygdom, §§ 12—15 i L. 1893.

Om Dyrlægeeftersynet ved Markeder og Dyrskuer, Dyrlægernes Pligt til at udføre samme og Fastsættelsen af deres Betaling herfor, Ind. M. Cirk. Nr. 199, 27 Septbr. 1893.

9. Ang. Udredelsen af Udgifterne ved Dyrlægernes Forretninger efter oftnævnte L. 1893, sammes § 17 sidste Stykke, jfr. §§ 12, 15.

10. Ang. deres Betaling og Befordringsgodtgørelse ved Forretninger i det offentlige Tjeneste, § 18 ibd. Se ogsaa ovennævnte Cirk. Nr. 199, 1893.

Herom mærkes i øvrigt følgende Bestemmelser:

a. Ang. Dyrlægens Myndighed og Forpligtelse til i Tilfælde af ondartet smitsom Sygdom at foretage Obduktion og derfor kræve Betaling af det offentlige, samt til at erholde Betaling ogsaa for den første Rejse i Anledning af saadan Sygdom, selv om han er kaldet af vedkommende Ejer, Ind. M. Skr. 16 Marts 1891 smh. med Skr. 15 Oktbr. s. A. (i det veterinære Sundhedsraads Aarsberetn. f. 1892 S. 15—16 og 39—40). Se nedenfor c, e.

b. For Rejser og Foranstaltninger foretagne, efter at Sygdommens Karakter som smitsom er endelig fastslaaet, tilkommer der derimod ikke Dyrlægen Betaling af det offentlige, naar Politimesteren ikke har overdraget ham Tilsynet med Besætningen, Ind. M. Skr. 14 Septbr. og 15 Oktbr. 1892 (S. 37—40 ibd.).

c. Ang. i hvilket Omfang Obduktion bør foretages til Konstatering af Sygdommens Art og Dyrlægens Adgang til Betaling for saadan Obduktion, Landbr. M. Skr. Nr. 138, 28 Maj 1898.

d. At »Vejlængden« i § 18, 3dje Punktum, maa forstaaes som ensbetydende med Afstanden mellem de paagældende Steder, hvorfor der ikke tilkommer Dyrlægen Befordringsgodtgørelse, naar Vejlængden er mindre end $\frac{1}{2}$ Mil, hvorimod Vejlængden øvrigt beregnes paa samme Maade som efter den tidligere Be-

stemmelse i L. 29 Decbr. 1857 § 13, Ind. M. Skr. Nr. 99, 31 Marts 1894.

e. Ang., hvor vidt der tilkommer Dyrlægen Befordringsgodtgørelse for Rejser til Konstatering af de i § 2 i L. 14 April 1898 nævnte smitsomme Sygdomme hos Husdyrene, Ind. M. Skr. Nr. 100, 32 Marts 1894.

f. Ang., at Dyrlægen tilkommer Betaling for at have ført Tilsyn med Desinfektioner, naar disse ere udførte af ham efter Rekvisation af Politimesteren, Ind. M. Skr. 10 Marts 1894 (veterinær Sundhedsr.s Aarsberetn. for 1894 S. 37).

g. Ang. at der ikke tilkommer Dyrlægen Betaling for den Tid, der medgaar til Udarbejdelsen af hans Indberetninger, Ind. M. Skr. 10 Maj 1894 (ibid. S. 38).

h. Ang. at der ej heller tilkommer Dyrlægen Betaling for mikroskopiske Undersøgelser, Ind. M. Skr. 21 Novbr. 1894 (ibid. S. 39).

i. Ang. at der tilkommer Dyrlægen Betaling af det offentlige for Obduktion af en Gris, som led af Rødsyge, men som ikke var død før Dyrlægens Ankomst, Ind. M. Skr. 19 Febr. 1896 (ibid. f. 1895 S. 27).

k. Ang. at Diæter og Befordringsgodtgørelse til en Dyrlæge for en af ham efter Politiets Anmodning i Anledning af en Anmeldelse om Dyrplageri foretaget Undersøgelse vilde være at afholde af Amtsrepartitionsfonden, J. M. Skr. Nr. 126, 10 April 1896.

l. Ang. at der tilkommer en Dyrlæge Betaling for det første Besøg, hvorved han træffer Foranstaltning mod smitsom Sygdom, selv om det offentlige Tilsyn overdrages en anden Dyrlæge, Ind. M. Skr. 26 Marts 1897. (Veter. Sundhedsr.s Aarsberetn. 1896 S. 40—41).

m. Ang. Betaling for Obduktioner til Sygdommens Konstatering, Landbr. M. Skr. Nr. 138, 28 Maj 1898.

n. Ang. Dyrlægers Krav paa Dagpenge og Befordringsgodtgørelse i Henhold til L. Nr. 57, 26 Maj 1898 om Foranstaltninger til Bekæmpelse af Tuberkulose hos Hornkvæg, samt at saadan Godtgørelse, naar den tilkommer vedkommende Dyrlæge, udredes af Amtsrepartitionsfonden, Landbr. M. Skr. Nr. 148, 31 Avg. 1898.

o. Jfr. tidligere L. 1857 § 13, Ind. M. Skr. 22 Juli 1862, 21 Febr. 1863, 21 Juli s. A.

11. De Dyrlæger, der foretage Undersøgelsen af Kreaturer, som udføres til Udlandet, antages af Politimesteren, der ogsaa

bestemmer deres Betaling, dog naar Udførselen sker med Skib under Forbehold af Indenrigsministeriets Approbation, Bkg. Nr. 210, 10 Novbr. 1892 §§ 2, 9, jfr. 14, jfr. med Hensyn til Udførsel til Belgien, Bkg. Nr. 125, 3 Avg. s. A. § 2 (hvorefter Indenrigsministeren antager Dyrlæger). Jfr. ogsaa de ophævede Bkg. Nr. 131, 28 Avg. 1890 § 2, Nr. 176, 10 Decbr. s. A. § 2.

Ved Udførsel over Landgrænsen paa anden Maade end med de danske Statsbaner maa enhver avtoriseret Dyrlæge kunne foretage Eftersyn i Henhold til nævnte Bkg. Nr. 210, 1892 § 16.

Denne Bekendtgørelse giver nærmere Regler om Dyrlægesynet m. v., jfr. ovennævnte Bkg. Nr. 125, 1892.

Ang. Undersøgelse ved en saadan af Husdyr, der udføres til Storbritannien, Bkg. Nr. 29, 26 Febr. 1876 § 1, Ind. M. Cirk. Nr. 22, 15 Marts 1883 I, Nr. 7, 31 Jan. 1884 §§ 1—3.

12. Ang. Dyrlægesyn af Hornkvæg m. v., der tillades indført fra Tyskland, Ind. M. Cirk. Nr. 146, 21 Oktbr. 1885 §§ 1, 6, 7.

13. De ved Kbhvn.s Kvægtorv og offentlige Slagtehus ansatte, Ind. M. Skr. Nr. 104, 7 Avg. 1880, Nr. 213, 20 Decbr. 1883, jfr. Torvereglm. 1 April 1895 (i Supplem. t. den lille Lovsaml.) § 5. Se Torvehandel 10 h.

14. Ang. de Dyrlæger, der skulle være til Tjeneste ved Vurderingskommissionerne af Heste og Vogne, som ved Krigsberedskab afgives til Hæren, Bkg. 11 April 1889 (i M. T. B S. 402 ff) §§ 1—3, 8, 9.

15. Island. Ansættelse af to Dyrlæger, deres Lønning, Betaling m. v., L. 2 Oktbr. 1891 (Nr. 23 i Till. t. Lovt.).

16. Paa St. Croix. Ang. deres Forretninger med Snive, Adg. 16 Septbr. 1893 (Nr. 14 ibd.). Jfr. Anordn. 17 Marts 1865.

17. St. Thomas. Ang. Ansættelse af en Dyrlæge der, Adg. 24 Juli 1876 (Nr. 25 i Till. t. Lovt.). Jfr. Anordn. 17 Marts 1865.

18. Et Forslag om at tillægge dem samme Fortrinsret for deres Betaling hos private som Læger, forkastedes ved K. Skr. 2 Febr. 1822.

19. Ang. deres Dispensationsret, se Dispensation I 7, 10, jfr. Medicinalvarer 3.

20. Ang. Dyrlægetilsynet ved Hestemarkeder, se Markeder I 23 b.

21. Ang. deres Aftjening af Værnepligten som Underdyrlæger, se Underdyrlæger.

Se Amtsrepartitionsfonden D 6 (ang. Udredelsen af Omkostningerne ved Dyrlægevæsenet paa Bornholm). Arsenikvaskning. Bygningsafgift II 1 g. Dispensation I, 7, 10. Ed II 12. Gift 4 og 2 b Nr. 4. Husdyr I A. Kursmede. Kød 8 (Attest om dets Uskadelighed). Militært Dyrlægekorpss. Pladshunde. Recepter 7 (deres Paategning fra Apoteket), 13 (Medicins Udlevering flere Gange efter samme Recept). Retsgebyrer II A 3 p. Svinedifteritis. Svinelagterier 3 (Dyrlægetilsyn med dem). Torvehandel 10 h (Dyrlægepersonalet ved Kbhvn.s Kvægtorv og Slagtehus). Underdyrlæger. Veterinær- og Landbohøjskolen 1, 2 (Forberedelseseksamen), 12 (et Legat). Veterinærpolitiet.

Dyrplageri.

1. Raa Mishandling eller anden grusom og oprørende Behandling af Dyr, navnlig Husdyr, straffes med Bøder indtil 200 Rdl. eller med simpelt Fængsel indtil 4 Maaneder, L. 10 Febr. 1866 § 297, 25 Juni 1869 § 299 (f. Isl.).

L. 21 Jan. 1857 og Pl. 29 Avg. 1862 (f. Isl.) ere ophævede, L. 1866 § 309, 1869 § 311.

I Vestindien gælder fornævnte L. 21 Jan. 1857 med nogle Modifikationer, Adg. 24 April 1860 (S. 462).

2. Ang. sammes Forebyggelse i København ved Overlæsning af Vogne, der tage Fragt til Skoven, Pl. 31 Maj 1853 § 1, af Arbejdsvogne, Bkg. 4 Juli 1867, af Drosker, Reglm. 18 Jan. 1869 § 18, af Omnibusser, § 28 ibd., af Sporvogne, Politibest. 1 Maj 1873 § 4 (U. L.), jfr. Bkg. 1 April 1864.

Pl. 31 Maj 1853 § 2 er ophævet, Adg. 22 Jan. 1869 § 2.

3. Ang. Forebyggelse af Mishandling af Kalve, Lam og Svin, der indbringes til København, Pl. 10 April 1858, Bkg. 30 Maj 1870 § 5. Jfr. J. M. Cirk. 28 April 1858, der henstiller til Amtmændene, hvor vidt der maatte være Anledning til at træffe en lignende Foranstaltning for Købstædernes vedkommende.

Ved Transport af Faar, Lam, Kalve og Svin i København, til Forebyggelse deraf ere Bestemmelser givne ved Bkg. 27 Decbr. 1877 i Slutn. (U. L.), der tillige indskærper Bkg. 10 April 1858, jfr. herved Bkg. Nr. 125, 22 Juni 1883 § 45. — Bkg. 30 Maj 1870 er hævet, ibd.

4. Som saadant maa det anses, naar en Person, der mangler den fornødne Øvelse, i Stedet for at benytte en avtoriseret Hesteskærer, selv kastrerer sine Heste og derved tilføjer dem ufornudden Lidelse, Ind. M. Skr. 30 Juni 1855.

5. Jfr. Veterinærfysikus 1 (ang. hans Skøn over Hestes Brugbarhed).

6. Mishandling af Kreaturer er lovlig Grund for Husbonden til at bortvise et Tyende af Tjenesten, L. 10 Maj 1854 § 41 Nr. 9, 16 Febr. 1856 § 41 Nr. 9 (f. Færø.), 26 Jan. 1866 § 27 Nr. 4. Jfr. nedenfor 8.

7. Ang. Dueskydning som Sport, J. M. Skr. Nr. 165, 31 Avg. 1877.

8. Et Tyendes Mishandling af Kreaturer er i Vestindien lovlig Grund for Husbonden til at fordre Tyendeforholdet hævet, Adg. 24 Oktbr. 1879 (Nr. 36 i Till. t. Lovt.) § 6. Jfr. foran 6.

9. Straf for Mishandling af Tjenesteheste, militær Straffel. Nr. 68, 7 Maj 1881 § 195.

10. Med Hensyn til den islandske Straffelovs § 299 kan mærkes L. om Kreaturers Magerhed 12 Jan. 1884 (Nr. 3 i Till. t. Lovt. § 2, der dog nu er afløst af L. 26 Febr. 1898 (Nr. 5 ibd.) § 5.

11. Til Forebyggelse deraf ved Kreaturers Transport med Skib til Udlandet er en Række Forskrifter givne ved Bkg. Nr. 210, 10 Novbr. 1892 § 8.

12. Advarsel mod at anbringe Gummiringe paa Dyr, Kbhvn.s Politis Bkg. 4 Febr. 1897 (i Supplem. t. den lille Lovsaml.).

13. N. N. Stenderups Legat til at forhindre samme, Stadf. Nr. 174, 3 Juni 1891 (bestyres af Foreningen til Dyrenes Beskyttelse).

Præmiefond for Foreningen til Dyrenes Beskyttelse i Viborg og Omegn, skænket af en unævnt til Minde om Kongens og Dronningens Guldbryllup, Stadf. Nr. 302, 31 Avg. 1893.

Oberst Ellef Lunds og Hustru Laura Amalie født Arnesons Legat til Fordel for Foreningen til Dyrenes Beskyttelse, Stadf. Nr. 252, 3 Maj 1897.

Jfr. Legater II C 88 b (til Foreningen til Dyrenes Beskyttelse).

Se Vivisektioner.

Dyrskuer.

1. Derved skulle de Præmier, som udredes af Statskassen for de bedste Tillægsdyr af Hopper, 2 og 3 Aars Hingste, Kvæg, Faar og Svin samt for Biavl, uddeles af Besigtelseskommissioner, som vælges af Landboforeningerne, L. 23 Jan. 1862 § 1 (S. 509). Jfr. Resl. 19 Febr. 1862 (D. T. S. 417).

Ny Regler derom ere givne ved L. Nr. 88, 2 Juli 1880 og ved L. Nr. 54, 1 April 1887 samt L. Nr. 104, 14 April 1893 ang. ændret Affattelse af § 9 i L. Nr. 54, 1 April 1887.

2. Afholdelse deraf kan forbydes paa Grund af ondartet smitsom Sygdom blandt Husdyrene, L. Nr. 105, 14 April 1893 § 6 3dje Stykke, og Dyr, der lide af visse Sygdomme, maa ikke føres til Dyrskuer, §§ 10 Nr. 2, 11 a.

Ang. Dyrslægetilsyn dermed paa det offentlige Vegne, fornævnte Lovs § 12 smh. med Ind. M. Cirk. Nr. 199, 27 Septbr. 1893, der ogsaa handler om Betalingen herfor.

Se Hingstskuer. Husdyr II. Stutterikommissionen.
Dyrtid.

1. Midlertidige Foranstaltninger sigtende til at sikre Staden København tilstrækkelig Forsyning med billige Livsfornødenheder, L. 28 Jan. 1856.

Under fremtidig indtrædende Dyrtid kunne Bestemmelserne i denne Lov ifølge sammes § 5 paa ny sættes i Kraft af Indenrigsministeriet med Kongens Approbation, naar og for saa vidt Omstændighederne tale derfor. Se som Eks. herpaa Bkg. 30 Avg. 1856:

2. Kommunalbestyrelserne bemyndiges til ved overordentlige Foranstaltninger at lindre Dyrtidens Tryk paa de uformuende, L. 15 Jan. 1856, jfr. L. 15 Febr. 1855, 27 Novbr. 1853.

a. Ang. Ligningen af Dyrtidsbidraget efter L. 15 Jan. 1856, Ind. M. Skr. 18 Avg. 1856.

b. Dyrtidsunderstøttelsen efter L. 27 Novbr. 1853 vil være at udrede af Opholdskommunen, Ind. M. Skr. 7 Jan. 1854.

c. Ang. hvilken Understøttelse der betragtes som Dyrtidsunderstøttelse og hvilken som almindelig Fattighjælp, Ind. M. Skr. 5 Maj 1854.

d. Resterende paalignede Kornbidrag in natura efter L. 15 Febr. 1854 kunde inddrives ved Udpantning, J. M. Skr. 30 Avg. 1855.

3. Indenrigsministeriet kan ikke i Anledning deraf meddele Samtykke til, at Kommunernes Bestyrelser ved Indkøb eller Udskrivning af Korn og dettes Bortsalg til nedsat Pris eller andre lignende ekstraordinære Midler direkte af Kommunens Midler understøtte trængende udenfor det offentlige Fattigvæsen, hvorimod saadant bør ske igennem Bestyrelserne for »de Fattiges Kasse«, hvortil Kommunerne med Amsraadenes Samtykke kunne yde Bidrag, Ind. M. Cirk. 5 Decbr. 1867 (D. T. S. 1249), jfr. K. Skr. 16 Febr., 6 og 11 Maj samt 12 Oktbr. 1847, Ind. M. Skr. 21 og 31 Oktbr. 1853. Jfr. K. Skr. 1 Juni 1847 (ang. Laan af Amtsfattiggassen).

4. Ang. paatænkte offentlige Foranstaltninger i Anledning af Korntrang her i Landet, Resl. 23 April 1847, Rskr. 1 Juli s. A. (tre).

Dyrtidstillæg.

A. Til Statens Embeds- og Bestillingsmænd, se Finansl. Nr. 51, 15 Maj 1875 § 26 Nr. 39, Nr. 46, 30 Marts 1876 § 26 Nr. 47, Nr. 33, 29 Marts 1878 § 26 Nr. 47, Nr. 52, 24 Maj 1879 § 26 Nr. 45. For 1877 se de under Finanslov 5 anførte Budgetter i M. T. B. — Findes ikke paa Finansloven for 1880—81 og 1881—82, men er paa ny dog i betydelig indskrænket Skikkelse givet ved Finansl. Nr. 55, 12 Maj 1882 § 26 VI 3, Tillægsbev. Nr. 70, 20 s. M. § 14 Nr. 24 (f. 1880—81), Nr. 71 af s. D. § 11 Nr. 21 (f. 1881—82), Finansl. Nr. 100, 14 April 1883 § 26 VI 3.

Til Statens Embeds- og Bestillingsmænd, se Finansl. Nr. 27, 31 Marts 1884 § 26 VI § 3 samt Finansministeriets Budgetter for 1885—86 (i M. T. B f. 1885 S. 180 § 15 Nr. 3) og for de følgende Aar til de under Finanslov 7 anførte foreløbige Love.

Er efter de sædvanlige Regler bevilget ved Finansministeriets samtlige Budgetter til de under Finanslov 9 anførte foreløbige Love, se saaledes for Aaret 1893—94 M. T. B f. 1893 S. 312 § 14 Nr. 3.

Er derefter aarlig bevilget ved de ordinære Finanslove, se saaledes senest Finansl. Nr. 41, 26 Marts 1898 § 26 VII 3.

Kan som personligt Tillæg ikke betragtes som Lønning, hvorfor det ikke kan tages i Betragtning ved Beregningen af en Officers Kantonnementstillæg, Krigs M. Skr. 29 Novbr. 1875 (M. R.).

Udbetales maanedsviis forud beregnet efter vedkommendes Indtægt d. 1ste i Maaneden, Krigs M. Skr. 7 Novbr. 1888 (M. R.).

Jfr. Læger II 14.

B. Til Embedsmænd og Funktionærer ved Frederiks Hospital og Fødsels- og Plejestiftelsen efter Reglerne paa Finansloven for Embeds- og Bestillingsmænd, Resl. Nr. 209, 29 Decbr. 1881.

C. Til Skolelærerne.

1. Opfordring til Skoledirektionerne om at virke til, at Sogneraadene tilstaa Skolelærerne ekstraordinært Lønningstillæg i Anledning af Dyrtiden, K. og U. M. Cirk. Nr. 185, 22 Septbr. 1874.

Om Amtsraadets Samtykke kræves hertil, K. og U. M. Skr. 27 Decbr. 1877 (G. R.).

2. Tilskud af Statskassen til Skolefondene til Dyrtidstillæg til Skolelærere og Lærerinder, Finansl. Nr. 33, 29 Marts 1878 § 26 Nr. 48, Nr. 52, 24 Maj 1879 § 26 Nr. 46, Nr. 41, 16 April 1880 § 26 Nr. 43, jfr. K. og U. M. Cirk. Nr. 61, 16 April 1878. — Ang. de følgende Aar, se nedenfor 3.

Med Hensyn til disse Tilskud mærkes K. og U. M. Skr. Nr. 148, 3 Septbr. 1878 (om det ved Fordelingen fremkomne Overskud af Brøkkroner) samt følgende Skrivelser i G. R.: 10 Juli 1879 (ang. Fordelingen efter Reguleringssummerne, og at Lærere afskedigede efter 1ste April have Adgang til Tillæget) — 24 s. M. (Tillæg tilkommer ogsaa konstituerede Lærerinder) — 12 Febr. 1880 og 18 Avg. 1881 (om Berigtigelse af Fejl ved Fordelingen m. v.) — 13 Febr. 1880 (om Forstaaelse af Ordet »Lønning« i Finanslovenes Regler herom) — 3 Juli s. A. (om Beskaffenheden af den Lærervirksomhed, der giver Adgang til Tillæg) — 28 Septbr. s. A. (med Hensyn til dette Tillæg antaget, at en fast ansat Lærers Anciennetet maatte beregnes fra Kaldsbrevet i Stedet for, som ellers, fra Kollatsens Dato).

3. Om midlertidigt Tilskud af Statskassen til Skolefondene til Lønningstillæg til Skolelærere og Lærerinder for Aarene 1881—82 og 1882—83, L. Nr. 56, 23 April 1881, i Henhold til hvilken Lov saadant Tilskud ogsaa er bevilget for 1883—84 ved Finansl. Nr. 100, 14 April 1883 § 26 III Nr. 13.

Bevilgedes for 1884—85 ved Finansl. Nr. 27, 31 Marts 1884 § 26 III Nr. 9 og for de følgende Aar ved de foran under A nævnte Budgetter for Kirke- og Undervisningsministeriet (se saaledes for 1893—94 M. T. B f. 1893 S. 364 § 2 Nr. 8 jfr. 9).

Er derefter aarligt bevilget ved de ordinære Finanslove, se saaledes senest Finansl. Nr. 41, 26 Marts 1898 § 26, IV Nr. 7, hvor der gives særlige Bestemmelser angaaende Fordelingen.

Ang. de paa Finansloven optagne ny Bestemmelser om Lønningstillæget til Lærere, K. og U. M. Cirk. 21. Juli 1897 (G. R.).

Med Hensyn til Anvendelsen af L. Nr. 56, 1881 mærkes:

a. Ved Beregningen af Tillæget maa den for paagældende Embede den 1ste April i vedkommende Aar gældende Reguleringssum lægges til Grund, K. og U. M. Skr. 15 Avg. 1881 (G. R.). Jfr. nedenfor o.

b. En den 18de Marts med Pension fra 1ste April entle-

diget Lærer kan ikke komme i Betragtning derved, K. og U. M. Skr. 24 s. M. (G. R.).

Derimod en den 1ste Maj entlediget Lærer, uanset at Fordelingen først har fundet Sted efter Afskedigelsen, K. og U. M. Skr. 28 Decbr. 1881 (G. R.).

c. En den 1ste April 1861 beskikket Lærer maa ved Fordelingen af Tillæget for 1881—82 anses som ansat i over 20 Aar, samt om Anvendelsen af Overskudet af den en Skolefond tilfaldne Sum til ekstraordinær Understøttelse af en Andenlærer, K. og U. M. Skr. 31 Avg. 1881 (G. R.).

d. Herved kommer Tjenestetid som Hjælpe lærer paa eget An- og Tilsvær ikke i Betragtning, K. og U. M. Skr. 12 Maj 1883, 5 Septbr. 1887 (begge i G. R.).

Ikke heller Tjenestetid som Vinterlærer, K. og U. M. Skr. 21 Novbr. 1885 (G. R.).

e. Ang. Beskaffenheden af den Konstitution, som kan komme i Betragtning herved, K. og U. M. Skr. 6 Marts 1886, 21 Febr. og 7 Decbr. 1889, 31 Marts 1891, 9 Juli s. A. ad 3, jfr. Skr. 8 Maj s. A., 8 Septbr. 1896 (alle i G. R.).

Derved kommer den Tid, hvori en Lærer har været konstitueret før sit 20de Aar i Betragtning, K. og U. M. Skr. 11 Juni 1883 (G. R.), jfr. Skr. 20 Jan. 1890, 11 Decbr. 1896 (ibd.).

Andel deri tilkommer en ueksamineret Lærer, der ved forskellige Lejligheder har været konstitueret i Lærerembeder i tilsammen over 5 Aar, og at Beregningen af Tillæget sker efter Reguleringssummen for det Embede, i hvilket han var konstitueret det paagældende Aars 1ste April, K. og U. M. Skr. 30 Maj 1885 (G. R.).

f. Ang. et Tilfælde, hvor en Lærer paa Grund af urigtig Beregning af hans Anciennetud fejlagtig var forbigaaet ved sammes Fordeling, K. og U. M. Skr. 25 Septbr. 1884 (G. R.).

g. Tillæget tilkommer med sit fulde Beløb den Lærer, der ved vedkommende Finansaars Begyndelse opfylder Lovens Betingelser uden Hensyn til, om han i Aarets Løb dør eller entlediges, K. og U. M. Skr. 30 Novbr. 1885 (G. R.).

h. Saadant Lønningstillæg tilkommer:

1) En Kateket og Inspektør ved Børgerskolen i en Købstad, K. og U. M. Skr. Nr. 135, 21 April 1891.

2) Lærere og Lærerinder ved faste Forskoler, K. og U. M. Cirk. Nr. 272, 7 Novbr. 1892.

i. Derimod ikke:

1) Lærere og Lærerinder ved Pøgeskoler, ibd.

2) Timelærere, Timelærerinder og Gymnastiklærere (ved Købstadskoler), K. og U. M. Skr. 6 Decbr. 1892 (G. R.).

k. Ved Beregningen af Ancienniteten med Hensyn hertil medregnes:

1) Tjenestetid ved en statsunderstøttet Højskole, der uddanner Vinterlærere, K. og U. M. Skr. 7 Decbr. 1889 (G. R.).

2) Fast Tjenestetid ved Københavns Skolevæsen, K. og U. M. 9 Marts 1891 (G. R.).

3) Tjenestetid i Slesvig, ogsaa efter sammes Afstaaelse, K. og U. M. Skr. 270, 26 Juli 1893.

4) En Lærers Virksomhed som Biskolelærer paa eget An- og Tilsvar, eftersom den paagældende Biskole i en lang Aarrække havde været et fast Led af Kommunens Skolevæsen, K. og U. M. Skr. 16 Oktbr. 1896 (G. R.).

5) Den Tid, i hvilken en Lærer tidligere havde været ansat i et Lærerembede, fra hvilket han entledigedes efter egen Begæring uden Pension, da L. Nr. 135, 21 April 1891 ikke udtrykkeligt forlanger Kontinuitet i Ansættelsestiden, K. og U. M. Skr. 10 Novbr. 1896 (G. R.).

6) Tjenestetid før 20 Aars Alderen som Biskolelærer i Slesvig før Afstaaelsen, K. og U. M. Skr. 11 Decbr. 1896 (G. R.).

l. Derimod medregnes ikke:

1) Tjenestetid som Vinter- eller Sommerlærer, K. og U. M. Skr. 21 Febr. og 7 Decbr. 1889, 8 Maj 1891 (alle i G. R.).

2) Den Tid, hvori en Lærerinde har været ansat paa Opsigelse, K. og U. M. Skr. 29 Juni 1889 (G. R.).

3) Tjenestetid ved en Landboskole, K. og U. M. Skr. 7 Decbr. 1889 (G. R.).

4) Tjenestetid som Timelærer eller Timelærerinde, K. og U. M. Skr. 9 og 28 Marts 1891, 13 Novbr. s. A., 27 Septbr. 1893, 30 Jan. 1894 (alle i G. R.).

5) Tjenestetid som Pogelærerinde, K. og U. M. Skr. 31 Marts 1891, 15 Septbr. 1892, 14 Oktbr. 1893, 29 Septbr. 1897 (alle i G. R.).

6) Den Tid, i hvilken en Lærer har fungeret under Vakance, K. og U. M. Skr. 9 Juni 1891 ad 2 (G. R.), jfr. Skr. 10 Avg. 1894 (ibd.).

7) Timelærervirksomhed ved Frederiksberg Skolevæsen, K. og U. M. Skr. 21 Jan. 1893 (G. R.).

8) Tjenestetid som Hjælpelærer paa eget An- og Tilsvar (o: Samme Embede kan ikke samtidigt give Anciennitet baade

til Læreren og Hjælpelæreren), K. og U. M. Skr. 11 Oktbr. 1894 (G. R.).

9) Tjenestetid ved en af Kommunen understøttet Privatskole, K. og U. M. Skr. 5 Novbr. 1894 (G. R.).

10) Timelærervirksomhed ved en kommunal Skole, K. og U. M. Skr. 25 Juli 1896 (G. R.).

11) Den Tid, hvori en konstitueret Lærer har aftjent sin Værnepligt, K. og U. M. Skr. 8 Septbr. 1896 (G. R.).

12) Den Tid, hvori en Lærer har været konstitueret ved en Pogeskole, da hans Stilling ved denne ikke var bestemt til at overgaa til et fast Embede, K. og U. M. Skr. 19 Decbr. 1896 (G. R.).

m. Ancienniteten beregnes fra Kaldsbrevets ikke fra Kol-latsens Dato, K. og U. M. Skr. 21 og 26 April 1890 (G. R.).

n. En suspenderet Lærer erholder Halvdelen af Tillægget, K. og U. M. Skr. 19 Maj 1890, 11 Maj 1891 (begge i G. R.). Jfr. derimod K. og U. M. Skr. 12 Avg. 1895 (G. R.), hvorefter en i Finansaarets Løb suspenderet Lærer maa være berettiget til den fulde Andel i Lønningstillægget for Finansaaret.

o. Nedsættelse af Embedets Reguleringssum i Løbet af Aaret udelukker ikke paagældende Lærer fra Tillæg for dette Aar, K. og U. M. Skr. 9 Juni 1891 ad 1 (G. R.). Jfr. ovenfor a.

p. Ang. at en den 1 Novbr. 1894 fast ansat Lærerinde, der havde havt Ansættelse ved samme Skole fra 1 Januar 1888, først kunne tillægges Anciennitet til Lønningstillæg fra den 9 Febr. 1894, fra hvilken Dag det af hende beklædte Embede ifølge Ministeriets Resolution overgik til at være et fast Embede, og fra hvilken Dag hun vilde kunne betragtes som konstitueret, K. og U. M. Skr. 21 Juni 1895 (G. R.), jfr. Skr. 29 Maj 1896 (G. R.).

Ligeledes, at en Lærers Virksomhed ved en Skole, forinden han opnaaede fast Ansættelse, kun kunde medtages fra den Dag, da Lærerembedet ved bemeldte Skole blev oprettet som et fast Embede, K. og U. M. Skr. 5 Marts 1896 (G. R.).

r. Ancienniteten beregnet fra den Dag, da der blev fastsat Reguleringssum for det paagældende Embede, K. og U. M. Skr. 26 Marts 1896 (G. R.).

s. Ang. at et besparet Beløb af den til Lønningstillæg til Skolelærere af Statskassen bevilgede Sum ikke kan tilfalde Skolefonden, hvorimod det tillades medtaget ved Fordelingen af

Lønningstillæget for næste Finansaar, K. og U. M. Skr. 25 Juli 1896 (G. R.).

t. At der ved Beregningen af Ancienniteten til Dyrtidstillæg ikke kan gøres Forskel paa Konstitution i Vakancetilfælde og anden Konstitution, K. og U. M. Skr. 8 Septbr. 1896 (G. R.).

u. At der ved Fordelingen ikke kan ses bort fra, at en Ansøger inden Finansaarets Begyndelse har været ansat i et Embede med Reguleringssum over 2000 Kr. og saaledes ikke har Adgang til Dyrtidstillæg, K. og U. M. Skr. 6 Juli 1897 (G. R.).

v. Jfr. Skolelærere VI B (ang. Alderstillæg af Skolefondene).

D. Til Københavns Politis Personale, med Hensyn dertil mærkes J. M. Skr. Nr. 268, 31 Decbr. 1874 § 7.

Dysenteri.

1. Hører til de Sygdomme, der særligt omhandles i Karantænel. Nr. 97, 2 Juli 1880, se Lovens § 13. Se nærmere under Karantænevæsenet A.

2. Om Foranstaltninger mod Indførelsen deraf til Færøerne og Island, se C og D ibd.

3. Er altid Genstand for offentlig Behandling, L. om smitsomme Sygdomme Nr. 46, 30 Marts 1892 § 2, jfr. de særlige Bestemmelser i §§ 3—5, 8, 9, 12, 15, jfr. tidligere L. Nr. 78, 20 April 1888 § 2, jfr. de særlige Bestemmelser i § 3, § 4, 7, 22. Jfr. for Kbhvn. Sundhedsvedtægt i Bkg. Nr. 78, 15 Juni 1886 § 59, og tidligere Nr. 69, 24 Juli 1884 § 2.

Se under Smitsom og epidemisk Sygdom.

Døbeattest, se Daabsattest.

Døbefad, derom handler L. 19 Febr. 1861 (S. 201) § 6.

Døbefond, derom handler L. 19 Febr. 1861 (S. 201) § 6.

Se Kirker 5 c. Pastorater 7 B n (Anbringelse deraf i en Hospitalskirke).

Døde.

1. Deres Navne skal ved Aar og Alder samt Dag og Datum af Præsten indføres i Kirkebogen, Kirkerit. 25 Juli 1685 Kap. 9.

Ligeledes skal Dødsaaarsagen indføres i Kirkebogen, K. Cirk. 15 Febr. 1844.

Ang. Førelsen af Registeret over døde ved Garnisonskirken i Kbhvn., K. Skr. 5 Marts 1814.

Ang. Førelsen af Protokollen over døde af den mosaiske Trosbekendelse, Adg. 29 Marts 1814 § 12, Pl. 2 Febr. 1849.

Se Kirkebøger 9 f.

2. Aarlige Lister over døde, fødte og ægteviede indsendtes tidligere fra Præsterne gennem Provst og Biskop til Finansministeriet:

a. Derom handler K. Prom. 14 Juni 1800, Cirk. 24 Decbr. 1802, Skr. 9 Oktbr. 1827, Cirk. 8 Decbr. 1835, K. og U. M. Cirk. 4 (i G. R. 3) Juli 1849. Jfr. K. Skr. 23 Novbr. 1720, Rskr. 30 Decbr. 1735, Kom. Koll. Prom. 8 April 1775, Rtk. Prom. 11 Jan. 1777, og for Vestindien K. Skr. 2 Oktbr. 1830 ad 51, for Tørninglen K. Skr. 6 Jan. og 9 Juni 1835.

b. Ang. Listernes Udfærdigelse af Præsten ved Fødselsstiftelsen, K. Skr. 5 Septbr. 1818 (Noten).

c. Hvor der til en Købstad foruden et Annekssogn ogsaa hører et Landsogn, bliver Landsognet at betragte som et Distrikt for sig og at anføre særskilt, K. Skr. 20 Febr. 1836.

d. Ang. hvad der er at iagttage, for at Dødsfaldet, naar Liget flyttes til et andet Sogn for der at begraves, ikke skal medregnes to Gange i Listerne, K. Cirk. 9 Juni 1838.

e. Ang. hvorledes der forholdes, naar Hovedsogn og Anneks ligge i forskellige Herreder eller Amter, K. Skr. 6 Maj 1841, K. og U. M. Skr. 29 Jan. 1852 (G. R.).

f. Ang. hvilke Børn, der skulle henregnes til dødfødte, K. Cirk. 10 Juni 1847.

g. Ang. Forandringer i det foreskrevne Skema, K. og U. M. Cirk. 10 Decbr. 1850 (G. R.).

h. Ang. at Afskrift af Biskoppens Oversigtstabel til Fysikus samt selve Oversigtstabellen maa bortfalde, K. Cirk. 25 Avg. 1840, K. og U. M. Cirk. 10 Decbr. 1850 (G. R.).

i. Ang. at Genpartier af Provsternes Oversigtstabeller til Fysikus maa bortfalde og ligeledes selve disse Oversigtstabeller paa visse Vilkaar, K. og U. M. Skr. 29 Jan. 1852 (G. R.), Cirk. 12 Maj s. A.

k. Listernes Indsendelse fra Præsterne til Provsterne inden Januar Maanedes Udgang indskærpes, K. og U. M. Cirk. 25 Jan. 1850.

l. Ang. Mulkt for Forsømmelse med Listernes Indsendelse, Rskr. 17 Jan. 1744.

m. Ang. Indberetningerne fra de reformerte og katolske Menigheder, se Noterne til K. Cirk. 9 Oktbr. 1827 og 8 Decbr. 1835. Jfr. Rskr. 10 Juni 1720.

3. Materialet til Dødelighedsstatistiken tilvejebringes nu saaledes:

Præsterne udenfor København — jfr. dog med Hensyn til

Frederiksberg nedennævnte Instr. § 8 — tilstille hver Maaned vedkommende Stads- eller Distriktslæge alle modtagne Dødsattester og Anmeldelser fra Jordemødre om dødfødte Børn (jfr. Dødfødte 2, 3, 10) tillige med en summarisk Angivelse paa dertil bestemte Blanketter af de i Sognet afdødes Antal, paa hvilke Blanketter de dødfødte ikke maa opføres under Rubriken »Døde«, men alene under Rubriken »Dødfødte«, se nærmere herom Instruks for Præsterne Nr. 250, 15 Decbr. 1875, K. og U. M. Cirk. Nr. 188, 27 Novbr. 1878, Nr. 90, 10 Juni 1883, jfr. Instr. Nr. 251, 15 Decbr. 1875 § 2, og skulle bemeldte Læger paase, at Præsternes Indberetninger indkomme i rette Tid, og at de ere rigtig indrettede, Sundhedskoll. Skr. 22 Juni 1877 (i Møller den civile Medicinallovgivning IV B.). Med Hensyn til København, se først nævnte Instr. § 2. For Færøerne, se Instruks for Præsterne Nr. 170, 31 Decbr. 1878, jfr. Instr. for Kirkeværgerne Nr. 171 af s. D. — Stads- og Distriktslægerne i Købstæderne udenfor Kbhvn. og Handelspladserne udarbejde derefter maanedlige Mortalitetstabeller over døde og særskilt over dødfødte, som bilagte med Dødsattesterne hvert Fjerdingaar indsendes til Fysikus, medens Embedslægerne for Landets vedkommende beholde Dødsattesterne (med Undtagelse af de paa Grundlag af medikolegale Forretninger udfærdigede) og kun hvert Fjerdingaar tilstille Fysikus summariske Indberetninger om de dodes Antal uden Angivelse af Dødsaaarsagerne, dog med en Modifikation heri for epidemiske Sygdommes vedkommende; disse Indberetninger med modtagne Dødsattester indsender Fysikus til Statens statistiske Bureau. Desuden affatte Embedslægerne udenfor København aarlig en summarisk Fortegnelse over dødfødte og indsende den, bilagt med Jordemødrenes Anmeldelser, inden Udgangen af Februar Maaned sammen med Medicinalberetningen til Fysikus, der herefter affatter en Generaltabel, (der ikke skal bilægges med nævnte Anmeldelser, Sundhedskoll. Cirk. 1 Avg. 1878 i Slutn. — i Møller den civile Medicinallovgivning IV B.) og indsender den til Sundhedskollegiet sammen med sin Medicinalberetning. I København og Frederiksberg, for saa vidt afdøde fra Staden og dens Grund betræffer, tilstille Begravelseskontorerne ugentlig Stadslægen i København samtlige Dødsattester og Anmeldelser om dødfødte, hvorefter denne affatter ugentlige Mortalitetstabeller, der offentliggøres og maanedlig gennem Sundhedskollegiet indsendes til Statens statistiske Bureau tillige med Dødsattesterne samt en aarlig Fortegnelse over dødfødte, der med Medicinalberetningen indsendes til Sundhedskollegiet. Se

nærmere herom Instruks for Embedslægerne Nr. 251, 15 Decbr. 1875 med vedføjede Skemata samt: ved Instruksens § 3 Tillæg til Instruksen Nr. 116, 27 Juli 1878; ved sammes § 4 J. M. Skr. Nr. 128, 9 Juni 1877 og (om Benyttelsen af Ligsynsmændenes Attester) Sundhedskoll. Skr. 3 Maj 1878 (i Møller den civile Medicinallovgivning IV B.); ved § 6 J. M. Cirk. Nr. 20, 21 Febr. 1876, jfr. ogsaa Instr. 16 Decbr. 1875 (ibd.) § 6; og endelig ved sammes §§ 6 og 8 Sundhedskoll. Skr. 5 Septbr. 1879 (ibd. — ang. Forstaaelsen af »Herred« i Skemaet til Indberetninger om dødfødte).

Ved Instr. Nr. 251, 1875 mærkes nu ogsaa J. M. Cirk. Nr. 6, 31 Jan. 1884 (om at Rubrik 114 »Død uden Lægebehandling« i Skemaet bortfalder).

Medens Instruks herom for Præsterne Nr. 250, 15 Decbr. 1875 med sig dertil sluttende Bestemmelser fremdeles er gældende, jfr. nedennævnte Instruk. 1889 § 2, er der nu givet ny Regler for Embedslægernes Virksomhed i saa Henseende ved Instruktion for Stadslægen i København og samtlige Fysici, Stads- og Distriktslæger udenfor Kbhvn. Nr. 273, 16 Novbr. 1889 med tilhørende Mortalitetstabeskema, jfr. med Hensyn til dødfødte J. M. Cirk. Nr. 300, 27 Decbr. s. A. — Den ældre Instruks for Embedslægerne Nr. 251, 15 Decbr. 1875 er hævet, Instruk. 1889 § 9, jfr. dog § 6. For Færøerne, se Instruks for Distriktslægerne Nr. 172, 31 Oktbr. 1878, jfr. Instr. 16 Decbr. s. A. (U. L.) § 3 (om Generaltabellen over dødfødte). For Færøernes vedkommende har Instruktion for Fysikus og Distriktslægerne Nr. 220, 5 Novbr. 1890, jfr. Instruk. 6 s. M. (i den civile Medicinallovgivn. VI B.) § 4, afløst den ældre Instruks Nr. 172, 31 Oktbr. 1878.

Med Hensyn til hvilke Dødsfald, der skulle opføres under den paa Foden ogsaa af de ny Mortalitetstabeller værende Rubrik »Døde uden Lægebehandling«, mærkes Sundhedskoll. Skr. 25 Septbr. 1885 (i Møller den civile Medicinallovgivn. V B.).

Med Hensyn til den ovenberørte Instr. for Præsterne Nr. 250, 15 Decbr. 1875 § 9 jfr. K. og U. M. Skr. Nr. 242, 20 Juli 1892.

3. Se Kirkebøger 9 og 10 (Tilførsel deri om Dødsfald). — Se desuden herved to J. M. Cirkulærer Nr. 252 og 253, 15 Decbr. 1875, Instr. for Jordemødrene Nr. 129, 25 Novbr. 1896 § 15 og Nr. 153, 4 Novbr. 1881 (f. Færø.) § 12. — Se Ligsyn 10 (om Personer døde i Udlandet).

(Om Indberetningerne om fødte, se under dette Rubrum).

4. For at sætte vedkommende i Stand til at afgive de forommeldte Indberetninger skulle de fra Folkekirken afvigende Trossamfunds Præster ugentlig tilstille i København Begravelseskontoret og udenfor Kbhvn. Stedets Sognepræst de til dem afgivne Dødsattester, Instr. Nr. 250, 15 Decbr. 1875 §§ 2, 9.

5. Ang. Indsendelse af Lister over ægteviiede, fødte og døde af det mosaiske Trossamfund fra Overøvrigheden til Biskoppen, K. Cirk. 9 Oktbr. 1827 Noten, 8 Decbr. 1835 (to). Bortfaldet ved Instr. Nr. 250, 15 Decbr. 1875 § 11 og Nr. 251 af s. D. § 8, for saa vidt angaar døde.

6. Ang. ugentlige Fortegnelser over fødte og døde i København, Instr. 23 Marts 1813 § 11 (i Lovsaml. f. 1814 S. 3 og i Till. t. Reskriptsaml. f. 1813), Resl. 8 og Pl. 17 Febr. 1832 § 4, K. Skr. 1 Marts 1836 (to). Jfr. Rskr. 19 og 29 Avg. 1664, 10 Juni 1720, L. Nr. 2, 2 Jan. 1871 § 9.

Se nu med Hensyn til døde, Instr. Nr. 250, 15 Decbr. 1875 § 2, jfr. § 8, og Nr. 251 af s. D., jfr. J. M. Cirk. Nr. 252 af s. D.

7. Ang. Dødsaaarsagstabeller (Mortalitetstabeller).

a. Fra Præsterne udenfor København til Distriktslægerne, K. Cirk. 15 Febr. 1844, 10 Juni 1847, K. og U. M. Cirk. 25 Jan. 1850.

b. Ang. et nyt Skema til disse Tabeller, hvorefter de indskrænkes til alene at angaa dem, der ere blevne bortrevne af Epidemier, K. og U. M. Cirk. 10 Decbr. 1850 (G. R.).

c. Ang. at disse Lister skulle omfatte alle af epidemiske Sygdomme bortdøde Personer uden Hensyn til, om de ere blevne behandlede for offentlig Regning eller ikke, og at de ikke ere bortfaldne for Købstadpræsters vedkommende ved Cirk. 15 Decbr. 1856 om en forandret Indretning af Dødsattester, K. og U. M. Cirk. 29 Marts 1858.

d. Ang. at Købstadpræster skulle tilstille Distrikts- eller Stadslæggen Meddelelse om Antallet og Kønnen af dødfødte til Brug ved Affattelsen af hans Mortalitetstabeller, K. og U. M. Cirk. 4 Maj 1868 (G. R.).

e. Ang. Mortalitetstabellerne i København, Resl. 8 Febr. 1832, K. Skr. 1 Marts 1836 (to).

Ang. Skemaer til Mortalitetstabeller for København, J. M. Skr. 11 Maj 1848. Jfr. Instr. 23 Marts 1813 § 11 i (Lovsaml. f. 1814 S. 3 og Till. t. Reskriptsaml. f. 1813).

Ang. at Dødsattester for dem af udenbys Vester Kvarter

der begravnes paa Frederiksberg, og for Katoliker skulle tilstilles Stadslægen, K. og U. M. Skr. 28 April 1866 (G. R.).

De nu gældende Regler om Mortalitetstabeller findes i Instr. Nr. 251, 15 Decbr. 1875.

8. Ang. at den ved K. Cirk. 13 Septbr. 1814 paabudte Fortegnelse til den forrige Vaccinationskommission over fødte og døde Børn maa bortfalde, K. Cirk. 26 Juli 1831.

9. Fortegnelser over jordede Personer skulle Præsterne aarlig tilstille Skifteforvalteren, K. Cirk. 29 Febr. 1820 (to).

Fortegnelserne til hver Skifteforvalter bør omfatte de afdøde, om hvis Dødsfalds Anmeldelse denne har meddelt Attest, K. Skr. 28 Juli 1821.

Fortegnelserne skulle omfatte Aaret fra 1 April til 31 Marts J. M. Cirk. 2 April 1861, K. og U. M. Cirk. 15 s. M.

Skema til Fortegnelserne blev meddelt ved K. Cirk. 15 Novbr. 1828.

At Præsternes Fortegnelser til Stedets Skifteret over jordede Personer skulle omfatte samtlige i Pastoratet begravede uden Hensyn til Dødsstedet, medens der ikke skal leveres særskilte Fortegnelser til andre Skifteretter, hvorfra Præsten maatte have modtaget Dødsanmeldelsesattester, K. og U. M. Skr. 19 Septbr. 1881 (G. R.).

Jfr. Skiftedesignationer 3.

10. Paa Sørejser, ang. hvorledes der skal forholdes, inden deres Efterladenskaber maa udleveres, Fr. 8 Febr. 1805 §§ 26, 36.

11. Ang. af hvilken Præst Indberetningerne om Fødsler, Daab, Brudevielser og Dødsfald meddeles for Sognebaandsløseres vedkommende, L. 4 April 1855 § 4.

Ang. det samme for Valgmenighedsmedlemmers vedkommende. K. og U. M. Skr. 4 Jan. 1869 (G. R.), Nr. 408, 2 Decbr. 1871 Nr. 4.

12. Ang. Fortegnelser over døde Værnepligtige, se Afgangslister. Præster III 27 l.

13. Island. Ang. at Sognets Præst skal afgive Indberetningerne om (Fødsler, Daab, Brudevielser og) Dødsfald for Sognebaandsløseres vedkommende, L. 12 Maj 1882 (Nr. 12 i Till. t. Lovt.) § 9.

Jfr. Dødsfald. Sognebaandsløsning 16.

Dødfundne.

Ang. Synsforretning og Undersøgelse med Hensyn til dem:

A. Om Lægesynet, se Ligsyn 2 og 3 samt Fribefordringsvæsenet V 1 G e og f.

B. Om det retslige Syn og Undersøgelse:

1. Om samme skal foretages af Fogeden eller af Politimesteren, K. Skr. 9 April 1831, J. M. Skr. 25 Maj 1855 med Note.

2. Foretages i København af Politidirektøren, Fr. 28 Febr. 1845 § 4.

3. Synet bør foretages af Fogeden selv eller hans avtoriserede Fuldmægtig med Vidner og stedse paa Stedet, K. Skr. 25 Maj 1839, 14 Jan. 1845.

4. Paa Færøerne skal saadanne Forretninger med Hensyn til civile foretages af Fogeden, hvorimod de med Hensyn til militære skulde foretages af Sorenkriveren som Avditør, K. Prom. 10 April 1798.

5. For saadanne Besigtigelser betales intet Retsgebyr, Sp. Reglm. 22 Marts 1814 § 61, L. 2 Febr. 1894 (Nr. 1 i Till. t. Lovt) § 20, jfr. 10 Septbr. 1830 § 24 (f. Isl.), 30 Marts 1836 § 4 (f. Færø.).

6. Som Vidner derved kan, hvad enten Forretningen tilføres Politi- eller Fogedprotokollen, benyttes hvilken som helst vidne-dygtige Mænd, K. Skr. 16 Novbr. 1847.

7. Ang. den Undersøgelse, der skal finde Sted af Liget ved Politimester og Læge, L. Nr. 46, 4 Maj 1875 § 2 (se Ligsyn 5 b). Se med Hensyn til Færøerne, L. Nr. 36, 29 Marts 1878 § 6.

Med Hensyn til først nævnte Lov mærkes, foruden hvad der er anført under Dødsattester 3 og Begravelse 3, følgende:

a. At Undersøgelsen i Anledning af Selvmord og Dødsfald ved ulykkelig Hændelse fremdeles kan ske til Fogedprotokollen og i vedkommende Retsbetjents Forfald ved den til Fogedforretningers Foretagelse konstituerede Fuldmægtig uden særlig Bemyndigelse for denne, J. M. Skr. Nr. 140, 23 Juni 1875.

b. Politimesterens og Lægens Undersøgelse skal ske samtidig, og dersom vedkommende Embedslæge ikke er bosat i Nærheden af Politimesteren, kan denne medtage en anden Læge, ibd.

Ang. hvor vidt Politimester og Læge ere pligtige at bruge en Befordring, og at der ikke tilkommer Lægen Befordringsgodtgørelse, naar Politimesteren har befordret ham, J. M. Skr. Nr. 274, 14 Decbr. 1875.

c. At Loven ogsaa er anvendelig i et Tilfælde, hvor et i Land drevet Lig befandtes i aldeles opløst Tilstand, J. M. Skr. Nr. 193, 18 Oktbr. 1877.

d. Ifølge L. Nr. 46, 4 Maj 1875 § 2 skal saadant afholdes i alle Tilfælde, hvor Døden er indtraadt uden foregaaende Sygdom, og uden at der har været Vidner til Stede, ogsaa naar Liget findes paa et i sig selv umistænkeligt Sted f. Eks. i den afdødes Seng, J. M. Skr. Nr. 82, 15 Maj 1885.

e. At Politimesteren, naar ikke særlige Hindringer foreligge, bør benytte Distriktslægen derved, selv om en anden Læge bor nærmere, og at Amtet er berettiget til at forlange, at der ved Benyttelsen af en anden Læge skal i Forretningen bemærkes, hvori disse Hindringer bestaa, J. M. Skr. Nr. 8, 12 Jan. 1885.

f. Ang. Anvendelsen af Lovgivningens almindelige Regler herom paa de ved militær Jurisdiktion forefaldende Ligsyn, og om Lægens Forpligtelse til at møde derved og ved det paafølgende Krigsforhør, Krigs M. Skr. 31 Decbr. 1888 (M. R.).

8. St. Croix. Ang. Anmeldelse om fundne Lig til Politiet, L. 15 Jan. 1889 (Nr. 2 i Till. t. Lovt.) § 3 i Slutn.

Se Beskrivelser og Udskrifter I 8, sidste Stykke. Drab 3. Fribefordringsvæsenet V 1 C d. Politimester A III 10 (om hvilken Retsbetjent der skal foretage Undersøgelsen). Retsbetjente I 33 (deres Diæter) g. Selvmord 3.

Dødelister, se Døde 2—10.

Dødfødte.

1. Ang. Anmeldelse om dødfødte og Børn, der dø inden 24 Timer efter Fødselen, fra Jordemødre og Læger til Præsterne, fandtes de tidligere Forskrifter i K. Cirk. 24 Decbr. 1802 § 1, 25 Jan. 1806, 13 Decbr. 1806, 3 Maj 1836 § 21, 10 Juni 1847.

Ang. Indskærpelse af Bestemmelserne derom, og at et Eksempplar af K. Cirk. 24 Decbr. 1802 og af Skemaet for Indberetningen skal vedføjes Jordemødres Lærebrev, K. Prom. 24 Jan. 1807, Cirk. 9 Juli 1831, J. M. Skr. 20 Decbr. 1851.

Til Brug ved Anmeldelserne tilstilles der Jordemødrene Blanketter, J. M. Cirk. 29 Jan. 1856. — Disse Blanketter udleveres nu af Fysikus, Sundhedskoll. Cirk. 21 Oktbr. 1861 (i F. A. Uldall den civile Medicinallovgivning).

Paa Island maa Jordemødrene afgive Anmeldelserne i deres Modersmaal, K. Skr. 6 Oktbr. 1818.

Ang. at det paaligger Jordemødre at gøre Anmeldelse, naar der er Tegn, som lade formode, at der er tilføjjet Fosteret Skade paa Legemet, K. Skr. 9 April 1816.

2. Om Jordemødrenes Anmeldelse om enhver Dødfødsel til Sognepræsten, i København til Begravelseskontoret, J. M. Cirk. Nr. 252, 15 Decbr. 1875, Instr. Nr. 129, 25 Novbr. 1896 § 15,

jfr. Instr. Nr. 250, 15 Decbr. 1875 § 6, Nr. 101, 28 Septbr. 1877 § 14, jfr. § 13, Nr. 153, 4 Novbr. 1881 (f. Færø.) § 12 jfr. 11.

Skema til disse Anmeldelser findes ved fornævnte Instr. Nr. 250, 15 Decbr. 1875. (Ved dette Skema kan mærkes, at det indeholder Oplysning om, hvad der forstaas ved »dødfødt« i Modsætning til Abort). Skema faas udleveret hos Stads- eller Distriktslægen, Instr. Nr. 129, 25 Novbr. 1896 § 15.

Se endvidere K. og U. M. Cirk. Nr. 113, 24 Juni 1896, hvorefter levende fødte Fostre, som afgaa ved Døden, ikke kunne betragtes som Aborter (se det vedføjede Skema til Brug for Jordemødre).

Jordemoderen skal udfylde den befalede Anmeldelsesblanket om dødfødte Børn, ogsaa naar hun ankommer en Time efter Fødselen, Sundhedskoll. Skr. 6 Juli 1891 (i den civile Medicinallov. VI B.).

3. Ang. Indberetninger derom, bilagte med Jordemødrenes Anmeldelser, som tidligere sendtes af Præsterne direkte til Fysici og af disse direkte til Sundhedskollegiet, K. Cirk. 24 Decbr 1802 § 2. 13 Decbr. 1806 §§ 7 og 8, 21 Septbr. 1819, 25 Avg. 1840, K. og U. M. Cirk. 25 Jan. 1850, 17 Avg. s. A., 20 Decbr. 1861. Jfr. Instr. for Fysici 23 Marts 1813 § 16 (i Lovsaml. f. 1814 S. 3 og i Till. t. Reskriptsaml. s. D. 1813), 4 Marts 1818 § 23 (i Lovsaml.), 25 Febr. 1824 § 23 (i Reskriptsaml. — f. Isl.), K. Skr. 21 Septbr. 1819.

Ang. at Præsterne paa deres Indberetninger ogsaa skulde anføre de Tilfælde, hvorom de paa Grund af formodet Fejl ved Forløsningsen havde gjort direkte Anmeldelse, K. Cirk. 9 Juni 1821.

Ang. til hvilken Fysikus Præstens Indberetning skulde sendes, K. og U. M. Cirk. 3 Marts 1865, jfr. K. Prom. 4 Febr. 1804.

De nu gældende Regler om de herunder omhandlede Indberetninger m. v. findes i Instr. Nr. 250, 15 Decbr. 1875 § 6, jfr. § 8, smh. med Instr. Nr. 251 af s. D.

Om de omhandlede Anmeldelsers Benyttelse som Materiale til Dødelighedsstatistiken samt om de forskellige Indberetninger om dødfødte, se under Døde 3, samt Instr. f. Embedslægerne Nr. 273, 16 Novbr. 1889 §§ 1, 2, 6 — denne § smh. med J. M. Cirk. Nr. 300, 27 Decbr. s. A. — 8 b. Med Hensyn til Færøerne, se Instr. Nr. 220, 5 Novbr. 1890 §§ 5, 6 og 6 s. M. (i den civile Medicinallov. VI B.) § 4.

4. Ang. øjeblikkelig Anmeldelse om samme af Præsterne i Tilfælde af urigtigt Forhold under Fødselen eller Beskadigelse

af Fosterets Legeme, K. Cirk. 13 Decbr. 1806 § 5, 15 Febr. 1816, jfr. K. Skr. 9 April 1816, Cirk. 9 Juni 1821.

5. Ang. Meddelelse fra Kødstadpræsterne til Distriktslægerne om Antallet og Kønnet af dødfødte, K. og U. M. Cirk. 4 Maj 1868 (G. R.).

6. Ang. Uddelingen til Jordemødre af Skrifter om at oplive tilsyneladende dødfødte Børn, K. Prom. 25 April 1807, Cirk. 15 Febr. 1816.

Ang. Embedslægerens Tilsyn med, at Jordemødrene rigtig anvende Oplivelsesmidler paa dødfødte, de tidligere Instr. 4 Marts 1818 f. Fys. § 22, for Distriktskir. § 21, 25 Febr. 1824 (f. Isl.) f. Landfys. § 22, f. Distriktskir. § 21, Bkg. 17 Oktbr. 1827 (f. Kbhvn.). Se nu Instr. Nr. 108 og 109, 22 Oktbr. 1877.

7. Ang. Embedslægerens Pligter i Anledning af Forhør angaaende Dødfødseler, de tidligere Instr. 4 Marts 1818 f. Fys. § 23, f. Distriktskir. § 22, 25 Febr. 1824 (f. Isl.) f. Landfys. § 23, f. Distriktskir. § 22. Se nu de under 6 nævnte Instr. Nr. 108 og 109, 1877.

8. Ang. Ligsyn over dem, og Dødsattest i Købstæderne og Handelspladserne, se Ligsyn 5 a. — Om Lægens Udfærdigelse af Dødsattesten, se Anvisning 16 Decbr. 1875 (i Møller den civile Medicinallovgivning IV B.).

Med Hensyn til Landet, se Dødsattester A 5.

For Færøerne, L. Nr. 36, 29 Marts 1878 § 8 og Instr. Nr. 153, 4 Novbr. 1881 § 12.

9. Anmeldelse om dem skal ikke gøres til Skifteretten, se Dødsfald 1 i Nr. 4. I Vestindien, Adg. 27 Novbr. 1896 (Nr. 23 i Till. t. Lovt.) i Slutn.

10. I Tilfælde af et saadant Barns Begravelse udenfor Sognet skal Sognepræsten udfærdige et Duplikat af Jordemoderens Anmeldelse til Brug for Begravelsesstedets Præst, K. og U. M. Cirk. Nr. 1, 9 Jan. 1882.

Se Begravelse 2 b, 5. Døde 2 f. Dødsattester A 5. Jordspaaakastelse 11. Kirkebøger 9 f.

Dødsanmeldelsesprotokol, se Skifteprotokoller 8 a.

Dødsattester.

A. Dødsattester eller Ligsynsattester.

1. Eller Ligsynsattester, der udstedes efter afholdt Ligsyn af dem, som have foretaget samme, og inden hvis Udstedelse intet Lig maa jordes eller føres længere bort eller Kisten tillukkes over samme, omhandles i L. Nr. 2, 2 Jan. 1871 §§ 1, 4, 6, 8 (ang. Betalingen).

Ved sammes § 9 hæves de ældre Bestemmelser herom.

a. Formularer dertil kunne Læger og Ligsynsmænd erholde udleverede uden Betaling hos Sognepræsterne og i Kbhvn. hos Kirkebetjentene, Bkg. Nr. 34, 28 Febr. 1871 (i Noten findes Formularerne), K. og U. M. Cirk. Nr. 58, 9 Marts 1871, jfr. L. 1871 § 4.

b. Skulle efter L. 1871 § 6 udstedes af Lægen i Tilstælde af Selvmord og pludselige Dødsfald, selv om derved nødvendig-gøres Foretagelsen af flere Rejser, J. M. Skr. Nr. 286, 12 Avg. 1871.

c. Skulle de ved Kbhvn.s Fattigvæsen ansatte Læger meddele uden Betaling med Hensyn til Lig, som jordes for offentlig Regning, Pl. 20 Juni 1829 § 3, stadfæstet ved L. 1871 § 9.

d. Skal fordres forevist forinden Ligs Modtagelse i Kapeller, Ind. M. Skr. 24 Marts 1862, K. og U. M. Skr. 3 Juni 1868 (D. T. S. 774), Pl. 25 s. M. Se nu L. Nr. 2, 2 Jan. 1871 § 1.

e. Skulle medfølge de ugentlige Anmeldelser fra gejstlige Embedsmænd m. fl. i København til Stadsfysikus, Pl. 17 Febr. 1832 § 4, jfr. L. Nr. 2, 2 Jan. 1871 § 9.

2. Ny Formularer saa vel for Lægers som for Ligsynsmænds Dødsattester, og hvor og i hvilket Antal Læger og Ligsynsmænd kunne erholde Blanketterne udleverede, Bkg. Nr. 125, 15 Decbr. 1875 §§ 1, 2. — Bkg. Nr. 34, 28 Febr. 1871 er hævet, ibd., jfr. § 5.

Anvisning for Lægerne med Hensyn til sammes Udstedelse 16 Decbr. 1875 (udfærdiget af Sundhedskoll. — i Møller den civile Medicinallovgivn. IV B.), jfr. Kollegiets Skr. 21 Juni 1878 (ibd. — at Dødstegnene skulle udtrykkelig angives), 14 Febr. 1879 (ibd. — ang. Forstaaelsen af »død uden Lægebehandling«). Jfr. nedenfor 19.

3. For Selvmordere, Lig, der opdrive, Personer eller Fostere, der findes døde, Mennesker, omkomne ved Ulykkestilstælde, eller hvis Død har givet Anledning til offentlig Undersøgelse, hvorledes dermed skal forholdes, L. Nr. 46, 4 Maj 1875 § 2 smh. med Bkg. Nr. 125, 15 Decbr. s. A. § 3, jfr. Instr. Nr. 250 af s. D. §§ 1, 3, Nr. 251 af s. D. § 4, J. M. Cirk. Nr. 253 af s. D. Med Hensyn til Lig i Strandingstilstælde er Loven af 1875 § 2 gen-taget ved Karantænel. Nr. 97, 2 Juli 1880 § 4. — For Færø-erne, L. Nr. 36, 29 Marts 1878 § 6 og Bkg. Nr. 104, 24 Septbr. s. A. § 2, jfr. Instr. Nr. 170, 31 Oktbr. s. A. § 3, Nr. 171 af s. D. §§ 1, 2.

Blanket til disse Attester, se Noten til fornævnte Bkg. Nr. 125,

15 Decbr. 1875, jfr. J. M. Cirk. Nr. 253 af s. D. — For Færøerne, Bkg. Nr. 104, 24 Septbr. 1878.

Ang. i hvilke Tilfælde den i fornævnte Bkg. Nr. 125, 13 Decbr. 1875 § 3 ommeldte Paategning paa samme i København kan meddeles af Politiasistenten, Dagsbef. 31 Decbr. 1875 (i Møller den civile Medicinallovgivning IV B.).

Se den ovenfor under 2 og 19 anførte Anvisning. Se videre Ligsyn 6 b. Selvmord 1, 2det Stykke.

4. For Personer, der ere døde i Købstæderne eller Handelspladserne, at de som Regel ere udfærdigede af en Læge, skulle Præsterne paase, Instr. Nr. 250, 15 Decbr. 1875 § 4.

Udenfor Købstæderne og Handelspladserne paahviler der derimod ikke Præsterne nogen Forpligtelse til at paase, at de ere udstedte af rette vedkommende, K. og U. M. Skr. 6 Septbr. 1878 (G. R.).

5. I Stedet for samme træde for dødfødte Børns vedkommende paa Landet Jordemødrenes Anmeldelser til Sognepræsten. For Børn der have levet efter Fødselen, maa Jordemødrene heller ikke paa Landet udstede Dødsattest. Instr. Nr. 129, 25 Novbr. 1896 § 15, jfr. Instr. Nr. 250, 15 Decbr. 1875 § 6, Nr. 252 af s. D. § 3

For dødfødte Børn, ang. en ny Blanket for samme i de Tilfælde, hvor en Læge, men ingen Jordemoder har fungeret ved Fødselen, Bkg. Nr. 136, 1 Novbr. 1889.

Paa Færøerne kan saadan Anmeldelse i intet Tilfælde træde i Stedet for Dødsattest, Instr. Nr. 153, 4 Novbr. 1881 § 12.

6. Hvorledes dermed forholdes i Tilfælde af Begravelse i andet Sogn end paa Dødsstedet, se Kirkegaard 18 og Dødfødte 10.

For Patienter fra Kbhvn. eller de omliggende Sogne, der dø paa Hospitalerne i København og begraves af Hospitalets Præst, skal Dødsattesten paategnes af Hjemstedets Præst, K. og U. M. Skr. 21 Febr. 1881 Nr. 2 (M. T. B S. 96).

7. Samtidig med, at et Dødsfald optages paa Mortalitetstabellen, skal Lægen paa Dødsattesten ved Dødsaaarsagen anføre det tilsvarende Nummer af Tabellens Rubrikker, J. M. Cirk. Nr. 6, 31 Jan. 1884 II.

8. Bør udfærdiges umiddelbart efter Synet, og paahviler der ikke Rekvirenten nogen Forpligtelse til at afhente Attesten, J. M. Skr. Nr. 19, 11 Febr. 1885.

9. For Plejebørn i København, ang. at de forinden Begravelsen skulle forevises for og paategnes af vedkommende Politiasistent, Sundhedsvedtægt i Bkg. Nr. 78, 15 Juni 1886 § 79.

— Lignende Bestemmelser ville findes i nogle af de andre under Sundhedsvedtægter anførte Vedtægter, der ere ældre end Loven om Tilsyn med Plejebørn, men maa da formentlig være bortfalden ved samme.

10. Indskærpet Attesternes nøjagtige Udfyldelse, Sundhedskoll. Cirk. 15 Jan. 1884 (i Møller den civile Medicinallovgivn. V B.).

Forandringer i Sygdommens Nomenklatur, Sundhedskoll. Cirk. 24 Septbr. 1892 (i den civile Medicinallovgivn. VI B.).

Paa ny indskærpet Attesternes nøjagtige Udfyldelse og forskellige Punkter i de tidligere Anvisninger bragte i Erindring, Sundhedskoll. Cirk. 4 Jan. 1898 (ibd. VI B.).

Ang. Udfyldelse af Rubriken »Egen eller Forældres Stilling eller Næringsvej«, Sundhedskoll. Skr. 6 Decbr. 1894 (ibd.).

Ny Formular for Dødsattester ved Selvmord eller anden ved ulykkelig Hændelse indtruffet pludselig Død, Bkg. Nr. 47, 11 April 1896.

11. Til Brug ved Ligbrænding, skal udfærdiges af Stedets Embedslæge (i København vedkommende Kommunalæge) og forevises for Politiet, L. Nr. 58, 1 April 1892 § 3, og Duplikat af Attesten afgives til Ligbrændingsanstalten, Regul. Nr. 176, 4 Oktbr. s. A. § 6, jfr. K. og U. M. Cirk. Nr. 262, 20 s. M. i Slutn.

Se Ligbrænding 4.

12. Deri skulle Ligsynsmændene anføre afdødes fulde Navn, Ind. M. Cirk. Nr. 309, 10 Decbr. 1892.

13. Om deres Benyttelse som Materiale for Dødelighedsstatistikken ere delvis ny Regler givne ved Instruk. for Embedslægerne Nr. 273, 16 Novbr. 1889, og for Færøerne, Instruk. Nr. 220, 5 Novbr. 1890.

14. Ang. Præsternes Forpligtelse til at være opmærksomme paa, at Lovgivningens Bestemmelser om Ligsynsattesters Udstedelse ere overholdte, samt at det ikke er tilstrækkeligt, at Præsten først lader sig Skifterets- og Ligsynsattesterne forevise paa Kirkegaarden ved selve Begravelsen, K. og U. M. Skr. 18 Maj 1894 (G. R.).

15. Ang. at Præster ved Begravelser kunne anse en af Fysikus udstedt Ligsynsattest, hvori Dødsårsagen er angivet som pludselig Død, for fyldestgørende, K. og U. M. Skr. 21 Maj 1894 (G. R.).

16. Ang. hvor vidt Lig kunne bortføres fra et Sygehus for at begraves i et andet Sogn, forinden lovligt udstedt Dødsattest fra

Sognepræsten er forevist i Duplikat, K. og U. M. Skr. 21 Juni 1894 (G. R.).

17. Ang. at Betalingen for en Dødsattest for en Sergents paa et kommunalt Epidemihus til vederlagsfri Behandling for Difteritis indlagte Datter maatte afholdes af Statskassen, Krigs M. Skr. 13 Marts 1895 (M. R.).

18. Ang. at ethvert levende født Foster, selv om det p. Gr. af Svangerskabstidens Korthed er født uden Mulighed for Livets Fortsættelse, skal betragtes som et levende født Barn, og naar det afgaar ved Døden, saa vel med Hensyn til Udstedelsen af Dødsattest som med Hensyn til Anmeldelse til Skifteretten skal behandles efter samme Regler, som gælde, naar fuldbaarne levende fødte Børn eller voksne Personer afgaa ved Døden, K. og U. M. Cirk. Nr. 113, 24 Juni 1896.

19. »Sundhedskoll.« Anvisning for Læger med Hensyn til Udstedelsen af Dødsattester, 25 April 1896. (Den civile Medicinal-lovg. VI B.).

20. Ang. Dødsattesters og Ligsynsattesters nøjagtige Udfyldelse med Blæk, J. M. Cirk. Nr. 69, 13 Maj 1897, jfr. K. og U. M. Skr. 21 Juni 1897 (G. R.).

21. Ang. at de ved Ministeriets Foranstaltning trykte Blanketter til Dødsattester ikke maa benyttes i privat Øjemed, J. M. Skr. Nr. 284, 24 Decbr. 1897.

22. Dødsattester for Læger og for Ligsynsmænd, af Blanketter dertil skulle Præsterne altid have fornøden Beholdning, der af Biskopperne rekvireres hos Justitsministeriet, til Udlevering til vedkommende, K. og U. M. Cirk. Nr. 6, 22 Jan. 1898.

23. Paa Færøerne, derom handler Ligsynsl. Nr. 36, 29 Marts 1878 §§ 1, 4, 6 og Bkg. Nr. 104, 24 Septbr. s. A., Instr. Nr. 170 og 171, 31 Oktbr. s. A.

24. Se Ligsyn 12 (ang. Fattigvæsenets Forpligtelse til at betale Dødsattesten) 13 (Betaling erlægges inden Attestens Udlevering). Udslettelse I 12 c (ang. deres Forevisning ved Aftægtskontraktens Aflæsning).

B. Dødsattester eller Begravelsesattester.

1. Eller Begravelsesattester, der udstedes af vedkommende Præst (efter Kirkebogen).

a. Ang. Udstedelsen deraf i København for Personer, der ere døde paa Hospitalerne, K. Prom. 15 og Pl. 20 Novbr. 1798, jfr. Pl. 12 Septbr. 1793, Plan 1 Juli 1799 § 123.

b. Ere stempelfri, L. 19 Febr. 1861 § 74 c.

c. Ang. Betalingen for dem, se Præsteattester 11.

Hvor vidt der kan fordres Betaling for Attester efter Protokollerne over døde af det mosaiske Trossamfund, K. Skr. 26 Maj 1827.

2. Der udfærdiges af Københavns Begravelseskontor, ang. Betalingen for samme, og at kun de efter Kirkebøgerne udstedte Dødsattester indeholde fuldt legalt Bevis, K. og U. M. Skr. 4 Juni 1888 (G. R.).

3. Lovformelige af Sognepræsten udstedte, skulle Retsbetjentene indsende gennem Amtet til Justitsministeriet i ethvert Tilfælde, hvor fremmede Undersaatter eller et i Udlandet født Individ afgaar ved Døden, K. Cirk. 14 Juli 1842, indskærpet ved J. M. Cirk. 18 Septbr. 1867 (i M. T. A f. 1871 S. 232 Noten).

a. Ang. de Oplysninger, som disse Attester skulle indeholde, og deres Legalisation af Retsbetjenten og Amtmanden, K. Cirk. 9 Marts 1843.

b. Dette finder ogsaa Anvendelse paa de i de afstaaede Hertugdømmer før 16 Novbr. 1864 fødte Personer, naar de ikke have bevaret deres Egenskab som danske Undersaatter, J. M. Skr. Nr. 383, 14 Novbr. 1871.

c. Saadan Indsendelse af Dødsattester var allerede tidligere befalet med Hensyn til Personer, der ere fødte i Frankrig, K. Cirk. 10 Maj 1836, og Belgien, K. Skr. 11 Marts 1841. Se ogsaa K. Cirk. 25 Jan. 1817 ang. permitterede og pensionerede østerrigske Militære.

I Henhold til nævnte Cirk. 1836 skal Dødsattest ogsaa indsendes, naar nogen til Kategorierne forladt Barn, trængende og sindssvage henhørende fransk Undersaat afgaar ved Døden i danske Velgørenhedsanstalter, J. M. Cirk. 5 Avg. 1863.

d. I Tilfælde af Dødsfald her af tyske Undersaatter eller af Personer, der ere fødte i det tyske Rige, vil Dødsattest kun være at erhverve af Retsbetjentene, naar den paagældende var anbragt under offentlig Forsorg, saa som i Sygehuse, Fængsler eller lignende, eller er død paa et Sted, hvor han ikke havde Slægtninge eller bekendte; Dødsattesten vil derhos, for saa vidt der paa Dødsstedet findes ansat en tysk Konsul, være at afgive til denne, medens den ikkun i modsat Fald som hidtil vil være at indsende til Justitsministeriet gennem Amtet, J. M. Cirk. Nr. 170, 5 Oktbr. 1894.

4. Ang. Foranstaltninger til, at de fra Udlandet modtagne Dødsattester for der afdøde danske komme til at indeholde fornøden Oplysning, K. Skr. 3 Juli 1845.

5. Deklaration mellem Danmark og Italien om Udveksling

deraf, Bkg. Nr. 96, 6 Juli 1889 (f. Island 30 Septbr. 1890, Nr. 41 i Till. t. Lovt.). Jfr. ibd. 3.

6. Skifterettens, om Anmeldelse af Dødsfald, se Attester 4 e, sidste Led. Tinglæsningsgebyrer 45 d. Jfr. Dødsfald 1.

7. Se Begravelse 3. Jordspaaekastelse 28. Kirkebøger 9 og 10. Overformynderiet I 26.

Dødsboer.

1. Den, der egenmægtig skalter og valter med et Dødsbo, skal lægge ud saa meget, som de vedkommende ville sigte ham for ved deres Ed, D. L. 5—2—88.

2. Straf for den, der underslaar noget et Dødsbo tilhørende Gods eller paa anden Maade besviger det, L. 10 Febr. 1866 § 252, 25 Juni 1869 § 254 (f. Isl.).

3. Om sammes Behandling m. v., se Skiftel. Nr. 155, 30 Novbr. 1874 og Skiftel. for Island 12 April 1878 (Nr. 9 i Till. t. Lovt.) samt Skifte og de enkelte Artikler Skiftevesenet vedkommende.

Jfr. Bo (sammes Skattepligt). Dødsfald 2. Retsplejen 5 a (Indberetning derom).

Dødsfald.

1. Ang. deres Anmeldelse for Skifteretten haves følgende ældre Bestemmelser:

Arvingerne eller hvem, som ere i Huset, hvor de afdødes Gods og Midler findes, skulle under 100 Rdl. Straf til Vor Frelser's Kirke straks anmelde ethvert Dødsfald for Skifteretten, uden Hensyn til om Arvingerne ere myndige eller umyndige, nærværende eller fraværende, eller om der ingen Arvinger ere, D. L. 5—2—1, Fr. 10 Avg. 1697, Pl. 12 Jan. 1750, Fr. 12 Septbr. 1792 § 8, 19 Oktbr. 1796 § 8 (f. Vest.), 8 Febr. 1810 § 8. Jfr. K. Prom. 26 Juli 1796 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Arv og Skifte A).

Ved Anmeldelsen skal derhos Bevillinger til at sidde i uskiftet Bo, Testamenter og desl. forevises og deraf vidimeret Genpart leveres, Pl. 12 Jan. 1750 (f. Kbhvn.), lige som det paa-hviler Anmelderen at afgive Forklaring om Boet, og maa Skifteforvalteren selv indhente og tilføre Skifteprotokollen den manglende Oplysning, J. M. Skr. 3 Juni 1851.

Om Anmeldelse deraf for Skifteretten findes de nu gældende Bestemmelser i Skiftel. Nr. 155, 30 Novbr. 1874 §§ 1—3, jfr. 12, Adg. Nr. 30, 14 Jan. 1876 Nr. 1 (f. Færø.), Skiftel. 12 April 1878 (Nr. 9 i Till. t. Lovt.) §§ 1—3, jfr. 12.

At det er den Præst, der forretter Begravelsen, naar denne

foregaar i et andet Sogn, som maa paase, at denne Anmeldelse finder Sted, J. M. Skr. Nr. 236, 21 Decbr. 1876, K. og U. M. Skr. 4 Jan. 1877 (G. R.).

Om Præsternes Fortegnelser til Skifteretten over jordede Personer, se Døde 9.

I øvrigt mærkes:

a. Ang. at Skifteretten er uberettiget til at nægte at udstede Attest om Anmeldelsen, forinden der meddeles Oplysning om Arveforholdene m. v., og om Begravelsens Foretagelse i et saadant Tilfælde, K. og U. M. Skr. Nr. 184, 28 Maj 1892.

b. At samme har fundet Sted, skal Politiet i Tilfælde af Ligbrænding paase, L. Nr. 58, 1 April 1892 § 3. — Se Ligbrænding 4.

c. Paa St. Croix skulle alle Dødsfald anmeldes for Politikammeret og af samme eventuelt til Skifteforvalteren, L. 5 Jan. 1889 (Nr. 2 i Till. t. Lovt.). — Pl. 19 Oktbr. 1796 § 8 er hævet for St. Croix's vedkommende, § 8 ibd.

d. Ang. Tilførsel om Anmeldelsen i Skifteprotokollen, se Skifteprotokoller 8 a, 10 a. Jfr. Stempelafgiften III 35 e.

e. Attest om Anmeldelsen meddeles gratis, se Attester 4 e, sidste Led, og L. Nr. 155, 30 Novbr. 1874 § 1.

f. Anmeldelse skal ske om Dødsfald af:

1) Mosaiter, K. Prom. 14 Juni 1804, Cirk. 31 Oktbr. 1815.

Katoliker, J. M. Skr. 20 Decbr. 1858.

Det samme gælder om Personer af ikke anerkendte Trossamfund, se Begravelse 13 b.

2) Børn, hvis Forældre leve, selv om de ere i Fællig med disse, K. Skr. 27 Oktbr. 1821, Cirk. 5 April 1823, jfr. K. Skr. 17 Decbr. 1825.

3) Personer, der notorisk intet eje, K. Cirk. 5 April 1823.

Almissemlemmer, K. Cirk. 5 Febr. 1828.

Jfr. nedenfor i Nr. 2.

4) Udlændinge, K. Skr. 11 Maj 1847.

5) Se Konsuler C 4 e Nr. 2.

6) Ang. at levende fødte Fostre, der afgaa ved Døden, ikke kunne anses som Aborter og derfor med Hensyn til Udstedelse af Dødsattest, Anmeldelse for Skifteretten m. v. maa behandles som fuldbaarne levende fødte Børn, K. og U. M. Cirk. Nr. 113, 24 Juni 1896. Se Abort.

g. Den Mester i Kbhvn., hos hvem en afdød Svend sidst

har arbejdet, saa vel som Oldgesellerne skulle under Straf efter Fr. 10 Avg. 1697 straks anmelde Dødsfaldet, Pl. 12 Juni 1780.

h. Ang. Anmeldelse til Skiftekommissionen i Kbhvn. af militæres Dødsfald, Pl. 10 Juni 1778 § 4.

For subalterne militæres vedkommende skal Kompagnichefen besørge Anmeldelsen, Armebef. 23 Septbr. 1810 (M. R.), K. Prom. 24 Novbr. s. A.

i. Undtagne fra Anmeldelse ere Dødsfald af:

1) Hemmeligføddende paa Fødselsstiftelsen og Frederiks Hospital, K. Prom. 24 Novbr. 1810, Skr. 5 Septbr. 1818.

2) Personer, der de jure intet kunne eje, K. Skr. 17 Decbr. 1825 (ang. Slaver). Jfr. hermed Forudsætningen i K. Skr. 29 Marts 1828 om, at dette gælder med Hensyn til Fledføringer.

3) Lemmerne i Graabrødre Hospital i Odense, K. Skr. 29 Marts 1828, hvilket efter Argumentationen i lige Grad maatte gælde om andre Hospitalslemmer.

4) Dødfødte Børn, K. Skr. 23 Jan. 1838, jfr. K. Skr. 23 Marts 1848 (G. R.). Jfr. ovenfor f. Nr. 6.

Se Jordspaaakastelse 15.

2. Skifteretten skal derom gøre Indberetning til:

a. Vedkommende Toldinspektør, naar en Oplagshaver dør, Fr. 1 Febr. 1797 § 75 Nr. 4.

b. Vedkommende Avtoritet, naar en Kassebetjent dør, alm. Kassefr. 8 Juli 1840 § 52, jfr. L. Nr. 155, 30 Novbr. 1874 § 13, eller en Kassebetjents Kavtionist, § 8 ibd. Jfr. Klasselotterikollektører 1.

c. Til Amtet om Udlændinges Dødsfald, se Dødsattester B 3.

d. Skiftekommissionen skal ugentlig meddele Kbhvn.s Politi Underretning om de for den anmeldte Dødsfald, Resl. 20 Oktbr. 1829.

3. Toldbetjentes, skal fra Toldstedet indberettes til Generaltoldkammeret, Instr. 12 Decbr. 1797 § 35.

4. Indskrevne fattiges i Kbhvn., anmeldes for Fattigforstanderen, Plan 1 Juli 1799 § 121.

5. Mosaiske Trosbekenderes, skulle Forældre eller hvem, der ere nærmest dertil, inden en vis kort Frist anmelde, hvor der er Synagoge, for Repræsentanterne eller Forstanderne og andet Steds for Øvrigheden, Adg. 29 Marts 1814 § 13. Jfr. Rskr. 29 Maj og K. Prom. 23 Oktbr. 1810, Pl. 21 Maj 1811 §§ 1, 2.

Om endog denne Indberetning gøres efter den lovbefalede

Frist, skal den dog modtages, men om Overtrædelsen gøres Anmeldelse for Retten, K. Skr. 21 Juni 1814.

6. Pludseligt. Hvad derved forstaas, og hvorledes derved skal forholdes med Liget og ved Ligsynet, L. Nr. 46, 4 Maj 1875 § 2, tidligere L. Nr. 2, 2 Jan. 1871 §§ 1, 6.

Pludseligt indtrufne Dødsfald, Ulykkestilfælde, Selvmord m. m. Ang. at Udskrifter af Undersøgelser desangaaende skulle indsendes til Statens statistiske Bureau og, for saa vidt Selvmordene angaa, oplyse, om den paagældende var drikfældig, J. M. Cirk. Nr. 115, 16 Juli 1896.

Se i øvrigt Ligsyn. Se videre Beskrivelser og Udskrifter I 8 i Slutn. Kloroformering 1.

Lægen er efter L. 1871 § 6 kun pligtig til derom at gøre Indberetning til Politimesteren, naar han har Formodning om, at Dødsaaarsagen fortjener Justitsvæsenets Opmærksomhed, J. M. Skr. Nr. 208, 24 Juli 1872.

Se Husbond 9. Jfr. Dødfundne.

7. Bud derom maa ej udskikkes til andre end afdødes Forældre, Børn og Sødskende, Fr. 7 Novbr. 1682 § 8.

8. Værnepligtiges, medens de ere i Militærtjeneste, hvorledes Oplysning derom tilvejebringes, K. og U. M. Skr. 1 Marts 1865 (G. R.).

9. Ang. Præsternes Indberetninger derom, se Døde. Danebrogordenen 7. Præster III 27 b (Pensionister).

10. Om andre Indberetninger derom, se Havne II 7 b (Dødsfald i Kbhvn.s Havn). Pensionister 3. Straffeanstalter I 9.

11. Blandt værnepligtigt Skibsmandskab, ang. Skipperens Forpligtelse til at tilvejebringe Bevis for den derved stedfundne Afgang, se Skibsmandskab 10. Jfr. 15 nedenfor.

12. Se Fæstebønder 9 b.

13. Skulle i København senest den tredje Dag anmeldes paa Begravelseskontoret, K. og U. M. Skr. 3 Maj 1880 § 1 (G. R. f. 1881 S. 152).

Om deres Anmeldelse til Kirkebogen (udenfor Kbhvn.) se Begravelse 3.

14. Ang. Boets Forpligtelse til i visse Tilfælde at anmelde Dødsfaldet til Handelsregisteret, L. Nr. 23, 1 Marts 1889 § 21. Jfr. L. 23 Jan. 1862 § 4.

Ang. Skifterettens og privat skiftende Arvingers Pligt til for Registrerings- og Skibsmaalingsbureauet at anmelde, naar Ejeren

af registreret Skib eller Skibspart dør, L. Nr. 57, 1 April 1892 § 40, jfr. J. M. Cirk. Nr. 306, 8 Decbr. 1893.

15. Blandt Skibsmandskab om Bord.

Derom skal ske Anførsel i Dagbogen, Sølov Nr. 56, 1 April 1892 § 37, og, hvis det skyldes Ulykkestilfælde udenfor indenlandsk Havn, optages Søforklaring, § 40, samt ved Hjemkomsten holdes Søforhør, L. Nr. 72, 12 s. M. §§ 9, 11.

Ang. hvorledes Skipperen i udenlandsk Havn skal forholde sig med Efterladenskaberne, Sølovens § 46.

Ang. Skipperens Dødsfald handler fremdeles denne Lovs §§ 67, 79, og om Dødsfald blandt Mandskabet, § 93, jfr. § 99.

Se med Hensyn til foranstaaende Instruk. for de danske Konsuler Nr. 283, 15 Decbr. 1893 §§ 33, 34, 40 samt Kommentaren.

16. Vestindien. Ethvert mistænkeligt Dødsfald mellem Tyendet skal Husbonden melde for Politiet, Adg. 24 Oktbr. 1879 (Nr. 36 i Till. t. Lovt.) § 19.

Se Døde. Mosaiske Trosbekendere 18, 19, 23, 40 (Anmeldelse deraf).

Dødsgave, se Gave. Søgemaal derom, se under Værneting.

Dølgemaal, Dølge. Barnefødsel i Dølgemaal, se Barnefødsel 5. Ligsyn 17 b.

Se i øvrigt Angivelse I 2 r, v. Danefæ 2. Forbrydelser 4. Hemmeligholdelse II. Hittegoods 15.

Døre (og Porte).

1. Ang. hvor vidt Gadedøre og Porte maa indrettes til at aabne udad, Bygningsl. f. Kbhvn. Nr. 77, 12 April 1889 § 9, Bygningsl. f. Frederiksberg i Bkg. Nr. 58, 19 April 1890 § 9. Jfr. tidligere for Kbhvn. L. Nr. 164, 21 Novbr. 1871 § 5, og Frederiksberg, L. 12 Jan. 1858, jfr. L. 17 Marts 1856 § 8.

Se med Hensyn til Købstæderne, L. 30 Decbr. 1858 § 5. Se videre de under Bygningsvæsen 4 (Struer og Frederiksværk) og 5 (visse Landdistrikter) nævnte Bestemmelser. Se ogsaa Bygningsvedtægt for Aarhus i Bkg. Nr. 182, 27 Septbr. 1895 § 13.

2. Om hvor stor en Del af Façaden Vindusaabningerne samt Døre eller Porte maa optage, fornævnte L. 1889 § 27 b, Bkg. 1890 § 17 b.

Bestemmelser herom findes fremdeles i adskillige Bygningsvedtægter for Købstæder, Bkg. Nr. 174, 31 Decbr. 1883 § 15 (Horsens), Nr. 165, 31 Avg. 1885 § 11 (Fredericia), Nr. 89, 3 Maj 1888 § 14 (Vejle), Nr. 186, 27 Septbr. s. A. § 14 (Randers),

Nr. 147, 16 Septbr. 1891 § 15 (Slagelse), Nr. 38, 15 Marts 1892 § 14 (Hjørring), Nr. 95, 21 Maj s. A. § 5 (Rønne), Nr. 14, 14 Jan. 1893 § 14 (Rudkøbing), Nr. 211, 11 Septbr. s. A. § 18 (Holbæk), Nr. 85, 30 Marts 1895 § 16 (Hillerød), Nr. 191, 14 Oktbr. 1895 § 14 (Køge), Nr. 35, 30 Maj 1896 § 7 (Maribo).

3. Bestemmelser om Døre findes fremdeles i forommeldte L. 1889 §§ 31, 43, Bkg. 1890 §§ 31, 43.

Se Hævd 3. Ildgittere. Kirker 12 (Foranstaltninger mod Brandfare) f.

Døve maa ikke formenes Ægteskab, Kirkerit. 25 Juli 1685 Kap. 8. Jfr. Døvstumme.

Døvstumme.

1. Om deres Altergang, se Alterets Sakramente 10 c.

Om deres Konfirmation, se Konfirmation, Ungdommens 26.

2. Kunne indgaa Ægteskab, K. Prom. 24 Septbr. 1791 (i Regt. Reskriptsaml. und. Ægteskab A — Tilladelse til at vie en ukonfirmeret Døvstum), Fund. 17 April 1807 § 6, K. Skr. 6 Jan. 1821.

Ang. hvor vidt og hvorledes en døvstum Grønlænder kan stedes til Konfirmation, samt at han, selv om saadant ikke kan ske, eventuelt vil kunne indgaa Ægteskab, og hvorledes Vielsen skal foregaa, K. og U. M. Skr. 21 Maj 1874, 15 Septbr. 1876 (begge i G. R.).

Se Vielse I 6.

3. Kunne afgive Vidnesbyrd, og om hvorledes dermed skal forholdes, Instr. 17 April 1807 § 11 (Koll. T. f. 1807).

4. Alle døvstumme Børn, som opfylde de almindelige Betingelser, skulle indbringes til Døvstummeinstituttet, med mindre det godtgøres, at der udenfor Instituttet sørges for deres Undervisning paa en Maade, som Kancelliet (nu Kirke- og Undervisningsministeriet) finder hensigtsmæssig og betryggende, Pl. 11 April 1817. Se for Island Fr. 26 Febr. 1872 § 1 (Nr. 15 i Till. t. Lovt.).

I fornødent Fald maa der kunne anvendes direkte Tvang mod Forældrene for at bevirke Børnenes Indsendelse til Instituttet, J. M. Skr. 20 Decbr. 1860 med Note.

Tilladelse meddelt til døvstummes Anbringelse paa et privat Institut, K. og U. M. Skr. 10 Juli 1850.

1. Ang. Pl. 11 April 1817 om deres Oplærelse.

Herved mærkes videre:

a. Der kan ikke tages Hensyn til Faderens Vægning ved

at lade sit døvstumme Barn indsende til et Døvstummeinstitut, med mindre det godtgøres, at der paa anden, af Ministeriet godkendt Maade sørges for dets Undervisning, K. og U. M. Skr. 3 Septbr. 1883 (G. R.).

b. Er anvendelig ogsaa paa Børn af saa ringe Høre- og Taleevne, at de ikke kunne undervises som hørende Børn, K. og U. M. Skr. 18 Jan. 1886 (G. R.).

c. At Amtmændene skulle paase, at Børns Indkaldelse til Døvstummeinstitutterne betimelig efterkommes, K. og U. M. Cirk. 13 Jan. 1886 (G. R.).

d. Se Døvstummeinstitutterne. Døvstummeskolen. Skoler II A 5 d (at de ikke kunne modtages i de almindelige offentlige Skoler).

5. Til Kontrol med Opfyldelsen af den under 4 omhandlede Forpligtelse skal Politiet halvårlig optage Fortegnelser over døvstumme i Kbhvn., Bkg. 18 Marts 1828 (Rskr. 31 Oktbr. 1827).

Udenfor Kbhvn. indsendes aarlige Fortegnelser af Præsterne gennem Biskopperne til Direktionen for Døvstummeinstitutet, K. og U. M. Cirk. 29 Novbr. 1849 (foruden de i Noten anførte ældre Bestemmelser mærkes K. Cirk. 9 Maj 1816), der er indskærpet ved K. og U. M. Cirk. 5 Jan. og 10 Decbr. 1867 (D. T. S. 41 og 1284 samt i G. R.), som tillige give nærmere Regler for Indberetningernes Omfang og Affattelse.

At de trykte Skemaer til de ommeldte Indberetninger ikke bør benyttes til Meddelelse om, at ingen døvstumme findes, K. og U. M. Cirk. 31 Decbr. 1880 (G. R.).

At disse Indberetninger uforandret vedblive, K. og U. M. Skr. 14 Maj 1881 (G. R.).

Indskærpet Præsterne, hvad de skulle iagttage ved Indberetningerne om dem, og hvilket Skema dertil maa benyttes, K. og U. M. Cirk. Nr. 276, 5 Decbr. 1890.

Ang. at Forstanderen for det kgl. Døvstummeinstitut i København er bemyndiget til at betale Udgifterne ved den Lægeundersøgelse, som efter fornævnte Cirkulære skal finde Sted af døvstumme, der ikke tidligere have været anmeldte, naar Forældrene ikke selv kunne betale samme, K. og U. M. Skr. 21 April 1891 (G. R.).

Ang. ny Skemaer til disse Indberetninger, K. og U. M. Cirk. Nr. 174, 13 Septbr. 1895.

Saadanne Indberetninger skulle ogsaa gives paa Island og Færøerne, K. Skr. 28 Juli 1842.

6. Ang. Tilsynet med dem efter deres Udtrædelse af Døvstummeinstitutet:

a. I Kbhvn. forblive de, naar de ikke have tilstedeværende Forældre, under Institutforstanderens Tilsyn og Formynderskab, Drengene, saa længe de ere i Læreaarene, og Pigerne, indtil de blive gifte; udenfor Kbhvn. træder Sognepræsten i Forstanderens Sted, Fund. 17 April 1807 § 6.

b. For Fremtiden overlades det til Direktionen for Døvstummeinstitutet enten selv at drage Omsorg for de udtraadte Elevers Anbringelse efter deres Konfirmation uden Hensyn til, hvor de opholde sig, i hvilket Tilfælde Institutet skal udrede Omkostningerne, eller at fordre, at vedkommende Forsørgelseskommune skal overtage deres Forsørgelse, Resl. 20 Jan. 1843.

c. Fattigkommissionerne skulle antage sig de af Institutet udgaaede døvstumme og hjælpe dem til at ernære sig, K. Cirk. 19 Maj 1827, 13 Maj 1828, jfr. K. Cirk. 17 Decbr. 1844.

d. Det under a. ommeldte »Tilsyn og Formynderskab« strækker sig kun til de døvstummes personlige Forhold, og det paahviler ikke Institutforstanderen at overtage det legale økonomiske Værgemaal, hvorfor der ogsaa med en mindreaarig døvstums Formue skal forholdes som med andre mindreaariges, J. M. Skr. 23 Maj 1849, jfr. herved ogsaa Ordene i Resl. 20 Jan. 1843.

e. De foran under 5 ommeldte Indberetninger fra Præsterne omfatte ogsaa saadanne døvstumme; hvorimod Amtmændenes Indberetning efter K. Cirk. 17 Decbr. 1844 er bortfalden ved det der nævnte Cirk. 1849.

7. Kunne, naar de have lært et Haandværk ved Døvstummeinstitutet, udøve det uden Borgerskab og dertil benytte en Svend eller Dreng, Pl. 10 Maj 1827 § 1, L. 29 Decbr. 1857 §§ 8, 66.

Frimestere, som ellers ikke ere berettigede til at holde Svende, kunne antage dem som Medhjælpere, Pl. 1827 § 2, L. 1857 § 89.

8. En døvstum Haandværker paa Landet kan ikke fritages for Bygningsafgift, K. Skr. 28 Maj 1846.

9. Ang. at der ikke for Tiden kan oprettes flere Undervisningsanstalter for dem, K. Skr. 27 Juli 1819.

10. Om deres Fordeling mellem det kgl. Døvstummeinstitut (i Kbhvn.), Institutet i Fredericia og Prof. Kellers Døvstummeskole, K. og U. M. Skr. 14 Maj 1881 (G. R.).

11. Ang. at den præstelige Gerning med døvstumme i København udføres paa vedkommende Sognepræsters Vegne af For-

standeren for Døvstummeinstituttet samme Steds Heiberg som Præst ved Institutet, K. og U. M. Skr. Nr. 228, 17 Juni 1893.

Ang. en midlertidig Ordning af den kirkelige Forsorg for døvstumme, K. og U. M. Skr. 2 Juli 1897 (G. R.).

Se fremdeles Alterets Sakramente 10 c. Daab 10 m. Konfirmation, Ungdommens 26.

12. Legater for dem.

»Olgas Legat« for døvstumme i Familjer henhørende til Embedsstanden, Stadf. Nr. 169, 26 Novbr. 1886 (uddeles af Direktøren for de kgl. Døvstummeinstitutter).

Partikulier Søren Christensens, Stadf. Nr. 312, 2 Novbr. 1889 (uddeles af Direktøren for de kgl. Døvstummeinstitutter).

Mette Cathrine Raarups Gave, Stadf. Nr. 46, 26 Jan. 1893 (bestyres af Forstanderen for Døvstummeinstituttet i Kbhvn.).

Kmhr., Amtmand, Greve Brockenhuus-Schacks Jubilæumslegat for døvstumme i Svendborg Amt, Stadf. Nr. 269, 26 Juli 1893.

Se Legater II B II 281 (Guldbryllupslegater) n (Lumby) og r (Odense), C 41 (Brodersens), 82 og 83 (til Døvstummeferien og Arbejdshjemmet for døvstumme Piger).

13. Ang. Afholdelsen af Efterkursus for konfirmerede døvstumme, K. og U. M. Skr. 5 Juli 1897 (G. R.).

14. Ang. at Bestemmelserne om døvstumme Børns Oplæring ogsaa gælde for de i Riget bosatte Udlændinges Børn, K. og U. M. Skr. 29 Oktbr. 1896 (G. R.).

15. Paa Island, ang. deres Undervisning, Afholdelsen af de dermed forbundne Omkostninger og Tilsynet med dem, Adg. 26 Febr. 1872 (Nr. 15 i Till. t. Lovt.). Jfr. J. M. Skr. Nr. 183, 30 Juni 1873.

Udgifter ved døvstummes Oplærelse og Udstyrelse m. v. afholdes af Landskassen, L. 8 Novbr. 1895 (Nr. 33 i Till. t. Lovt.).

Døvstummeinstitutterne.

A. I København. (Flere af nedenauførte Bestemmelser angaa vel oprindelig kun Institutet i København, men maa ogsaa nu gælde for de senere andet Steds oprettede Institutter).

1. Fundats 17 April 1807.

2. Instruks for Forstanderen og første Lærer af s. D. (Koll. T. f. 1807).

Instrukser for det øvrige Personale, K. Skr. 22 April, 13 Maj og 28 Juni 1823, 11 Maj 1824.

3. Maa holde de fornødne Haandværkssvende til at fremme

det Arbejde, hvori Eleverne deltage, og sælge det saaledes forfærdigede Arbejde, Rskr. 17 og K. Prom. 18 Avg. 1810.

4. Størrelsen af den aarlige Betaling for Eleverne bestemmes af Kancelliet (nu Kirke- og Undervisningsministeriet), Resl. 24 Febr. 1819.

Den er ved utrykte Bestemmelser fastsat til 140 Rdl.

Ang. hvilke Oplysninger og Klædningsstykker Eleverne skulle medbringe, K. og U. M. Skr. Nr. 237, 1 Septbr. 1873.

5. Et Beløb af Institutets Fond maa anvendes til aarlige Højtideligheder, K. Skr. 13 Marts 1819.

6. Betaling for Elevernes Konfirmation og Altergang, Resl. 7 Septbr. 1819.

7. Kateketembedet derved maa indtil videre staa ubesat, Resl. 6 Juli 1821.

8. Ang. Sygevæsenet paa Institutet, K. Skr. 29 Marts 1823, 3 Febr. 1824 (om Betalingen for syge Elever paa Almindeligt Hospital).

9. Ansættelse af en Inspektør, Resl. 5 April 1823, og af en Gymnastiklærer, K. Skr. 10 Juni s. A.

10. Bestemmelsen i Fund. 1807 § 2, at intet Pigebarn maa forblive i Institutet efter det fyldte 13de Aar, bortfalder, Resl. 29 Maj 1824.

11. En næsten-stum Dreng, som kunde høre, ikke optaget deri, K. Skr. 14 Novbr. 1837.

12. Ang. Opførelse af Bygning dertil udenfor Østerport, Resl. 14 April 1838.

13. Døvstummes Ophold der, kan ikke paadrage København nogen Forsørgelsespligt, Fr. 24 Jan. 1844 § 8. Se nu L. Nr. 67, 9 April 1891 § 16.

14. Derved skal Tonsproget ikke anvendes, J. M. Skr. 11 Juli 1849.

15. Den særlige Ligning paa Købstæderne og Amterne af Udgifterne dertil efter Fr. 15 Septbr. 1832 og Pl. 21 April 1848, jfr. Resl. 8 Maj 1816, er hævet, L. 20 Juni 1850 § 1 e. Jfr. med Hensyn til de inkorporerede slesvigske Distrikter, L. 29 Marts 1867 § 4 Nr. 4 e.

16. Direktionen, jfr. Resl. 18 Jan. 1823, hæves, og dens Forretninger overgaa til Forstanderen, Resl. 29 April 1856. Jfr. nedenfor 20.

17. Fritages for at erlægge Vederlag for Afløsningen af de sammes Areal ved Demarkationslinjen paalagte Indskrænkninger, L. 6 Juli 1867 § 2.

18. Bestemmelsen i Fundats 1807 § 13 om, at der paa Konfirmationsdagene skal ombæres Tavler i alle Landets Kirker til Indsamling af Bidrag dertil, jfr. K. og U. M. Cirk. 26 Oktbr. 1858. bortfalder, Bkg. 26 Juli 1870.

19. Om Personalets Lønninger, L. Nr. 55, 25 Marts 1871 §§ 16—19. Jfr. nedenfor 31.

20. Sammes Direktør har Rang i 3dje Klasse Nr. 3, Resl. Nr. 103, 20 Maj 1874.

Forstanderen i 4de Klasse Nr. 3, ibd.

21. Ang. Legater dertil, Noten t. K. Skr. 7 Novbr. 1818 Nr. 17, Konf. 24 Avg. og 20 Decbr. 1822 § 2 Nr. 19, 6 Maj 1823, K. Skr. 6 Avg. 1825, Konf. 3 Maj og 28 Juli 1826, K. Skr. 8 Oktbr. 1831, 13 Marts 1832, Konf. 29 Oktbr. 1833, 10 Juni 1834, K. Skr. 28 Novbr. 1839 T, Konf. 21 Decbr. 1841, Testament 16 April 1851 § 31, Konf. 23 April 1861.

22. Ang. Udredelsen af Omkostningerne ved Elevernes Ophold der:

a. Skulle afholdes af Eleverne selv eller disses Forældre, for saa vidt de dertil have Formue, men i manglende Fald af det Amts eller den Købstads Fattigkasse, hvorunder den døvstumme henhører, Fund. 17 April 1807 § 11. Jfr. f. Isl. Fr. 26 Febr. 1872 § 2 (Nr. 15 i Till. t. Lovt.), jfr. Resl. 14 Febr. 1827.

b. Fattigkassens Forpligtelse i saa Henseende indtræder, naar de døvstumme eller Forældrene ikke ere formuende nok til at udrede den aarlige Betaling, selv om de ikke ere Fattiglemmer, K. Skr. 27 Avg. 1814.

c. Vejle Amtsrepartitionsfond maa komme Amtsfattigkassen til Hjælp herved, K. Skr. 15 Decbr. 1827.

d. Udgiften til trængende døvstummes Ekvipering og Overrejse til Institutet kan afholdes af Amtsfattigkasserne, K. Skr. 28 Febr. 1835.

e. Det er fremdeles Amtsfattigkassen i det Amt eller Fattigkassen i den Købstad, hvor den døvstumme har fast Ophold (ikke hvor han er forsørgelsesberettiget), der skal udrede Omkostningerne, Ind. M. Skr. 28 Avg. 1849 med Note, 4 Avg. 1864, se ogsaa K. Skr. 2 Septbr. 1845.

f. Forældrenes Bidrag til Omkostningerne maa Øvrigheden kunne fastsætte ved Resolution; tvivlsomt, hvor vidt det kan inddrives ved Udpantning, J. M. Skr. 31 Avg. 1849. Nu maa saadan Udpantning kunne foretages efter L. Nr. 36, 29 Marts 1873 § 1 Nr. 6.

g. De Udgifter, som herefter paahvile den enkelte Købstads Fattigvæsen, kunne ikke lignedes paa samtlige Amtets Købstæder uden ifølge en af vedkommende Kommunalbestyrelser indgaaet og af Ministeriet approberet Overenskomst, Ind. M. Skr. 23 Jan. 1856.

h. Se Vaisenhuset 5 f. Jfr. nedenfor 26 samt C 5 og 6.

23. Skal ikke refundere vedkommende Kommune Udgifterne til Medikamenter og Lægetilsyn i Anledning af en Elev under et Feriebesøg i Hjemmet paakommen Sygdom, Ind. M. Skr. 17 Oktbr. 1854 (G. R.).

24. Om Forpligtelsen til at lade døvstumme Børn oplære der, se Døvstumme 4 og 5.

25. Ang. Institutets Tilsyn med de udtraadte Elever, se Døvstumme 6.

26. Betalingen for et der optaget Barn, hvis Fader savner Evne til at betale for samme, skal i alle Tilfælde udredes af vedkommende Fattigkasse, og saadan Hjælp kan ikke betragtes som en Faderen ydet Fattigunderstøttelse, K. og U. M. Skr. 15 Juni 1877 (G. R.).

27. Ang. Indsendelse af Kvartalsregnskabsekstrakter til Kultusministeriet, K. og U. M. Skr. 20 Marts 1878 (G. R.).

28. Ang. Udgivelsen af en trykt aarlig Virksomhedsberetning, K. og U. M. Skr. 3 Novbr. 1879 (G. R.).

29. Undervisningen gives alene fremtidig efter Tegnemetoden, L. Nr. 42, 22 Marts 1880 § 1.

30. Ang. hvilke Papirer og Klædningsstykker Børnene skulle medbringe ved Optagelsen, K. og U. M. Skr. 19 April 1881 (G. R.).

31. Ang. Lønningerne for de ved de kgl. Døvstummeinstituter og den kgl. Døvstummeskole i Nyborg ansatte Forstandere, Lærere og Lærerinder, L. Nr. 73, 29 Marts 1893.

Ang. Lærernes Antal ved samme, § 6 ibd.

B. Andre Instituter.

1. Institutet i Fredericia. Ang. sammes Oprettelse, L. Nr. 42, 22 Marts 1880 § 2.

a. Maa føre Navn af det kgl. Døvstummeinstitut i Fredericia, Resl. 24 Septbr. 1881 (G. R.).

b. At der om Udredelsen af Omkostningerne ved Børns Underhold der m. v. gælde de samme Regler som for Institutet i Kbhvn., K. og U. M. Skr. 22 Decbr. 1881 (G. R.).

c. Ang. at døvstumme Børn fra Fredericia, som nyde Undervisning paa Institutet der, skulle anbringes i Hjemmet, der

er pligtigt at modtage dem uden Betaling, samt at der ikke findes Grund til at forhindre Anbringelsen af konfirmerede, andet Steds hjemmehørende døvstumme i Fredericia (for at forhindre, at disse ikke skulle vinde Forsørgelsessted der), K. og U. M. Skr. 3 Novbr. 1891 (G. R.).

d. Ang. Oprettelse af en Forskole i Nærheden af samme, L. Nr. 54, 11 April 1890 § 2, jfr. § 3.

e. Se foran A 31.

2. Ang. et Institut for uegentlige døvstumme, L. Nr. 42, 22 Marts 1880 § 3.

3. Skolen for uegentlig døvstumme ved Nyborg.

a. Ang. dens Oprettelse, fornævnte L. Nr. 54, 11 April 1890 § 1, jfr. § 3.

b. Benævnes den kgl. Døvstummeskole i Nyborg, Resl. 11 Oktbr. 1890 (i M. T. B S. 922).

c. David og Jenny Adlers Legat for Elever udgaaede fra samme, Stadf. Nr. 186, 31 Maj 1892.

d. Se foran A 31.

4. Professor Johan Kellers Anstalter i København.

At Statens Benyttelse af Anstalten i Baldersgade ophører, og om Statens Overtagelse af Institutet i Udenbys Klædebo Kvarter, L. Nr. 54, 11 April 1890 §§ 3, 4.

C. Almindelige og fælles Bestemmelser.

1. Betaling af det offentlige for et Barns Optagelse der betragtes ikke som Fattighjælp til Faderen, K. og U. M. Skr. 3 Septbr. 1883 (G. R.).

2. Udgifterne ved den inden Barnets Indsendelse dertil nødvendige Lægeundersøgelse, lige som ogsaa ved Børnenes Ekvipering og Indsendelse maa afholdes af Forældrene eller disses Forsørgelseskommune, uden i sidste Tilfælde at betragtes som Fattighjælp, K. og U. M. Skr. 12 Novbr. 1885 (G. R.), Ind. M. Skr. Nr. 24, 7 Febr. 1888.

3. Ang. Anvendelsen af Fru Petresch's Legat til Fordel for dem, K. og U. M. Skr. 6 Jan. 1886 (G. R.).

4. Postforsendelser udelukkende vedkommende Døvstummeinstituttets egen Interesse maa ikke frigøres paa Statens Bekostning, Adg. Nr. 178, 6 Septbr. 1888 § 3 Nr. 4.

5. De Omkostninger, der udredes af det offentlige til Opdragelse, Underhold og Forsørgelse af døvstumme betragtes, for saa vidt de ere anbragte paa Statsanstalter eller paa dertil af Staten godkendte Anstalter, ikke som Fattighjælp, Fattigl. Nr. 67, 9 April 1891 § 61. Se nedenfor 6 c.

6. Om Udredelsen af bemeldte Omkostninger, jfr. foran A 22, mærkes videre:

a. Den Omstændighed, at Faderen til et døvsstumt Barn efter dettes Anbringelse paa Institutet flytter andet Steds hen, kan ikke fritage den Kommune, der oprindeligt har maattet afholde Udgifterne derved, for fremdeles at gøre det, Ind. M. Skr. Nr. 102, 17 Maj 1890.

b. Ang. at Bestemmelserne herom ogsaa finde Anvendelse paa de uegentlig døvsstumme (jfr. Døvsstumme 4 b), og om det heri gør nogen Forandring, naar Barnet anbringes i den Kellerske Anstalt for saadanne døvsstumme i Stedet for i det kgl. Døvsstummeinstitut, K. og U. M. Skr. 12 Decbr. 1890 (G. R.).

c. Omkostningerne ved Børnenes Ekviperung og Aflevering til Anstalten blive, for saa vidt Forældrene ikke have Evne til selv at afholde dem, at afholde af Forældrenes Opholdskommune, saaledes at de ikke blive at betragte som Fattighjælp i Forhold til Forsørgerne, hvorimod de kunne fordres refunderede af Forsørgelseskommunen efter Fattiglovens § 45, Ind. M. Skr. Nr. 85, 1 Marts 1893.

d. Ang. at det maatte paahvile Kbhvn.s Kommune, hvor det døvsstumme Barn havde Ophold paa det Tidspunkt, da det indkaldtes til Optagelse paa Døvsstummeinstitutet, at afholde Udgifterne ved Barnets Ophold paa Institutet, og ikke Københavns Amtsfattigkasse, skønt Barnets Moder, der var forsørgelsesberettiget i Frederiksberg Kommune, paa nævnte Tidspunkt i København oppebar Fattighjælp til sig og Barnet, Ind. M. Skr. Nr. 74, 22 Febr. 1895.

e. Ang. Indbetaling af Kontingentet, navnlig ogsaa Forud-Indbetaling af hele Kontingentet af vedkommende kommunale Kasse, hvor en Del udredes privat, K. og U. M. Cirk. Nr. 88, 1 Juli 1897.

7. Ang. en Prøve til Fordeling af de fra Forskolen ved det kgl. Døvsstummeinstitut i Fredericia udgaaede Børn mellem de kgl. Døvsstummeinstitutter, K. og U. M. Skr. 9 Juli 1895 (G. R.).

8. Ang. Fortsættelse af de i 1895 ved det kgl. Døvsstummeinstitut paabegyndte Helbredelseskursus for stammende, K. og U. M. Skr. 17 Septbr. 1896 (G. R.). Ang. Opkrævningen af Kontingentet for disse Kursus, K. og U. M. Skr. 4 Decbr. 1896 (G. R.).

Ang. et af Tilsynskommissionen for disse Kursus udarbejdet Skrift, K. og U. M. Cirk. Nr. 48, 31 Marts 1897. Nærmere

Regler for Statens Institut for talelidende, K. og U. M. Skr. Nr. 131, 9 Maj 1898.

9. Ang. Optagelse af en 19-aarig døvstum Pige, K. og U. M. Skr. Nr. 242, 16 Novbr. 1897.

10. Ligeledes af en 12-aarig døvstum islandsk Pige for Landskassens Regning, K. og U. M. Skr. 27 Jan. 1897 (G. R.).

11. Ang. Formindskelse af Oplaget af Instituternes Aarberetninger, K. og U. M. Skr. 6 Maj 1897 (G. R.).

Se Abnormanstalter. Døvstumme.

Døvstummeskolen, grundet paa Talemotoden (i Kbhvn.). Ang. hvilke Elever der fra Døvstummeinstituttet skulle henvises til Op-lærelse der, Resl. 5 Jan. 1867 (findes i Statskalenderen f. 1873 Sp. 494).

Se Døvstummeinstitutterne B 3 b.

Ed — Edssager.

I.

1. Ingen videre Eder skal til Tinge og i Rettergang tillades, end de, som Loven og Retten fordrer og tillader, D. L. 1—14—2.

2. Ingen maa gøre nogen Ed, førend Dommeren det tilsteder eller paalægger, D. L. 1—14—4.

Ang. Straffen for den, som sværger uden Dommerens Tilla-delse eller Befaling, D. L. 1—12—4. Se nedenfor 9.

3. Skal Dommeren ikke letteligen tilstede eller paalægge nogen Part, D. L. 1—14—5.

4. Ed mod Ed maa Dommeren ikke tilstede eller paalægge, D. L. 1—14—6.

5. Ang. Anvendelsen af Benægtelsesed.

a. Vidner, som med Ed ere aflagte, maa ikke ved Veder-partens Ed benægtes, D. L. 1—14—3.

b. Maa af Dommeren paalægges, naar ham synes, at Sagen det udkræver, eller og at der er vis Formodning, at den sigtede er skyldig, D. L. 1—14—6. (Se med Hensyn til Resten af Ar-tiklen nedenfor 6). Jfr. dog Fr. 27 Maj 1848 § 11, Pl. 2 Oktbr. 1754 § 3.

Naar tilstrækkeligt Bevis ikke kan føres, men dog stærke Formodninger haves, saa som et Vidne eller andre forskellige

enkelte Vidnesbyrd, som kan virke stærk Formodning, maa Retten paalægge Ed, Reglm. 19 Avg. 1789 III § 2 (f. Ost.).

c. Vil nogen fragaa det ej at være hans Haand og Segl, han sigtes for, da maa han sig med sin egen Ed derfor befri, D. L. 5—1—6. (Se med Hensyn til Resten af Artiklen nedenfor 6).

d. I Opbud og Arvs- og Gældsfragaelser bør Pante-, Købe- og Mageskiftedebreve, som kunne være udgivne, baade af Kreditor og Debitoren ved højeste Ed at bekræftes, at der ingen Bedragelighed er under, D. L. 5—14—46, 1ste Led. Dette er ikke forandret ved Konkursl. Nr. 51, 25 Marts 1872.

e. For at Afhændelser ved Gave, Køb eller i andre Maader mellem Ægtefæller, Forældre, Børn eller Arvinger skulle oprettholdes i saadanne Boer, maa det med Ed bekræftes, at de ere skete, førend Debitorerne vare saa haardt med Gæld beladne, at de ikke kunde betale samme, D. L. 5—14—46, 2det Led, L. Nr. 51, 25 Marts 1872 § 28.

f. Ang. dens Anvendelse i:

Skovforbrydelsessager, Pl. 26 Juli 1837 § 7, jfr. Pl. 18 April 1781 § 31, 6 Juni 1788 § 2. Jfr. Straffelovens § 234.

Sager om ulovlig Jagt, Fr. 20 Maj 1840 § 35, jfr. L. Nr. 61, 1 April 1871 § 20. Se nu L. Nr. 79, 8 Maj 1894.

Tilfælde af Kasseangel hos en Kassebetjent eller i hans Bo, alm. Kassefr. 8 Juli 1840 § 54. Jfr. Kam. Rets Ordn. 18 Marts 1720 I § 18, Fr. 31 Decbr. 1742 § 7.

I Sager om egentlige Forbrydelser kan saadan Ed nu ikke længere anvendes. Jfr. derimod tidligere D. L. 6—6—15, 6—17—5, 14, 18, 6—18—7 m. fl.

g. Se fremdeles Aager 4, jfr. 6. Handelsbøger 5. Paternitets- og Alimentionssager, jfr. Barnefader.

6. Vil den sigtede ikke gøre Benægtelsesed, da maa den sigtende gøre sin Ed, og den sigtede have tabt Sagen, D. L. 1—14—7, 5—1—6, Pl. 6 Juni 1788 § 2. Dette er nu gaaet af Brug, saaledes at den sigtede taber Sagen, naar han ikke aflægger den idømte Ed, jfr. ogsaa Fr. 1 Juni 1832 § 8, Pl. 26 Juli 1837 § 7.

7. Tilfælde, hvori Sigtelsesed anvendes:

a. Den der tilbagefordrer Bier, som ere fløjne til anden Mands Ejendom, skal, naar denne fordrer det, med Ed bekræfte, at de ere hans egne, og at han fulgte dem, D. L. 5—14—7.

b. Ved nogle Brandforsikringsselskaber for Løsøre, skal den assurerede, naar en Brandskades Størrelse ellers ikke kan op-

lyses, tros paa sin edelige Angivelse, Oktr. 4 April 1798 § 12, Forsikringsvilkaar i U. L. f. 1873 S. 471 IV, jfr. Oktr. 11 Maj 1778 § 12, 24 Maj 1843 § 13.

c. Naar Benægtelsesed formedelst den paagældendes Død eller af anden Aarsag ikke kan anvendes med Hensyn til en Købmandsregnings Rigtighed, kan det under visse Betingelser tillades Købmanden, eller den, der har ført hans Bog, ved sin Ed at udfylde Beviset, Fr. 1 Juni 1832 § 8.

d. Rejses der i et Konkursbo Tvivl om Tidspunktet for Erhvervelsen af en Fordring, som Fordringshaveren vil benytte til Likvidation i sin Skyld til Boet, og kan dette ikke paa anden Maade oplyses, tilstedes det Fordringens Ejer med Ed at bekræfte Rigtigheden af sit Opgivende i saa Henseende, hvilken Ed, kan modtages af Skifteretten i en Skiftesamling, L. Nr. 51, 25 Marts 1872 § 15, jfr. L. 30 Decbr. 1858 § 13 (S. 741).

e. At det under særdeles Omstændigheder af Domstolene tillades Sagsøgerne at aflægge Sigtelsesed, hvor Benægtelsesed paa Grund af sagsøgtes Forhold ikke kan paalægges denne, ses af Kanc. Skr. 26 Marts 1846.

f. Kreditorerne kunne forlange, at den længstlevende Ægtefælle, hvis Bo er insolvent, skal med Ed bekræfte Rigtigheden af sin Opgivelse om Fællesboets Tilstand, der er lagt til Grund for Arvedelingen med førstafdødes Arvinger, Skiftel. for Island 12 April 1878 (Nr. 9 i Till. t. Lovt. § 60). (En tilsvarende Bestemmelse findes ikke i Skiftel. 30 Novbr. 1874).

g. De til Erlæggelsen af Løsegodstiende paa Island ansatte Tiendepligtige kunne med Ed bevise deres Tiende, L. 12 Juli 1878 (Nr. 13 i Till. t. Lovt.) § 6. Jfr. L. 6 April 1898 (Nr. 9 ibd.).

h. Dermed kan Skifteretten lade de Vidner, hvormed Arvinger ville godtgøre deres Ret til at skifte privat, bekræfte deres Forklaring, Skiftel. Nr. 155, 30 Novbr. 1874 § 71, 12 April 1878 (Nr. 9 i Till. t. Lovt.) § 70 (f. Isl.).

Om Skifterettens Myndighed til at modtage Ed, se ogsaa Afhjemling 10.

Se fremdeles Bestjaalne. Mened 2. Skadeserstatning 9.

8. Sigtelses- eller Benægtelsesed, hvor vidt maa modtages, naar den Dom, hvorved samme er paalagt, kan appelleres, Fr. 5 Novbr. 1723, 14 Septbr. 1792, L. om Sø- og Handelsretten. 19 Febr. 1861 § 53.

9. Ingen maa under vilkaarlig Straf indføre i sine Indlæg nogen Ed, men naar Dommeren finder det tjenligt at paalægge

ham Ed, da bør han den gøre paa de Maader og i de Terminer, som af Dommeren foreskrives, Fr. 5 Novbr. 1723.

10. Forening om en Sags Afgørelse ved Sigtelses- eller Benægtelsesed kan indgaas i en Forligskommission, hvorimod Eden ikke maa modtages ved samme, men aflægges i Retten, K. Skr. 5 Novbr. 1796, jfr. Sp. Reglm. 22 Marts 1814 § 10, Pl. 28 Maj 1825.

Virkningen af en mellem Parterne i en privat Politisag afsagt Edsdom kan hæves ved Forlig mellem Parterne, K. Skr. 13 Marts 1845.

11. Alle mundtlige og skriftlige Eder paa Toldboderne og i Toldsager udenfor Retten skulle være afskaffede, Fr. 1 Febr. 1797 Præm.

12. At nogen ikke med Ed vil fralægge sig en Fordring eller Indsigelse eller paa saadan Maade bekræfte en af ham fremsat Fordring eller Indsigelse, skal ingenlunde tjene som Bevis til at fælde ham skyldig i Svig, Fr. 11 April 1840 § 42. Denne Forordning er for øvrigt hævet ved Straffelovens § 309.

13. Skatteoverligningskommissionen i Kbhvn. kan lade vedkommende bekræfte en af ham afgiven Erklæring med Ed, L. 19 Febr. 1861 § 20 (S. 188).

Ligeledes den til Indkomstkattens Udskrivning anordnede Overskattekommission, L. 2 Juli 1870 § 24.

14. Dermed kan det paalægges Varemødtagere paa St. Thomas at bekræfte Rigtigheden af de med Hensyn til Toldafgiftens Bestemmelse fremlagte Fakturaer og andre Dokumenter, Adg. 23 Oktbr. 1885 (Nr. 23 i Till. t. Lovt.) § 16.

15. Ang. at en Bruger paa Island, der sigtes for urigtig Opgivelse af sit Ederdunsudbytte til Paaligning af Bidrag til Tilbagebetaling af et ydet Laan, kan med Ed for Sysselmanden bekræfte sin Opgivelse, samt Straf for den, der ikke trøster sig til aflægge Eden, L. 8 Jan. 1886 (Nr. 3 ibd.).

Jfr. ogsaa den ved L. 10 Novbr. 1887 (Nr. 30 ibd.) ophævede L. om Udkastning af Havkalv i Søen 16 Decbr. 1885 (Nr. 41 ibd.) §§ 2, 4.

16. De til Vurdering af en Ejendom til Efterretning ved Tvangs-avktion udmeldte Mænd skulle afgive Forretningen under Eds Tilbud, L. Nr. 66, 9 April 1891 § 29.

17. I Sager, som af den vest- og sønderjyske Kreditforening anlægges mod sammes Debitorer, kunne disse benytte Edsdelationen som Bevismiddel, Kdg. Nr. 151, 3 Oktbr. 1891 § 23.

18. Den, der begærer et Konnossement mortificeret, skal under

Eds Tilbud erklære, at han ikke har overdraget det til nogen anden, Sølov Nr. 56, 1 April 1892 § 167.

19. Den der attraar Mortifikation paa Oplags- eller Garanti-beviser for i Københavns Frihavn oplagte Varer, maa under Eds Tilbud erklære, at ingen anden med hans vidende har en anden eller bedre Ret over Varerne end af ham angivet, L. Nr. 34, 30 Marts 1894 § 15.

20. Naar Ed skal aflægges i offentlige Sager, og den anklagede ikke kan fremstilles ved Edfæstelsen, skal der beskikkes et For-svar for ham, Fr. 13 Oktbr. 1819 § 1.

I saadanne Tilfælde skal Forhørets Optagelse begæres gennem Overøvrigheden, K. Cirk. 30 Decbr. 1837.

21. Ang. hvor vidt det er nødvendigt, at Deponenter i offentlige Sager beedige deres Forklaringer, Fr. 13 Oktbr. 1819 § 3.

Saadan Edsfæstelse kan foregaa under de præliminære Forhører, K. Skr. 14 April 1827.

22. Mosaiske Trosbekendere maa ikke stedes til at aflægge Ed, forinden de have underkastet sig den befalede Religionsprøve, Adg. 29 Marts 1814 § 17.

De maa ikke, naar de undslaa sig derfor, tages i Ed om Lørdagen eller paa deres Helligdage, undtagen naar det er paa-trængende nødvendigt, L. 19 April 1864 § 2, Adg. 2 Septbr. 1872 (Nr. 35 i Till. t. Lovt.) § 2 (f. Vest.).

23. Ang. en Svedenborgianer, som vægrede sig ved at aflægge Ed, K. Prom. 31 Juli 1802.

Kunne Mormoner ikke undslaa sig ved at aflægge, J. M. Skr. 15 Marts 1852, 12 Septbr. 1853.

Den biskoppelig-methodistiske Menighed er i Henseende til Edsaflæggelse undergivne de almindelige Love, K. og U. M. Skr. 6 Oktbr. 1865 § 5.

Ang. Eds Aflæggelse af en cand. theol., der erklærede ikke at tro paa de særlige kristelige Dogmer, J. M. Skr. Nr. 21, 3 Febr. 1879 (K. og U. M. Skr. 14 s. M. G. R.).

Jfr. J. M. Skr. 9 Avg. 1869 i Slutn. (D. T. S. 1008) og nedenfor II 29 a.

24. Kan paalægges en ukonfirmeret Person, K. Skr. 23 April 1816.

25. Ang. Fremgangsmaaden ved Edsaflæggelse:

a. Ang. at Dommeren inden Edens Aflæggelse skal advare Vidnet om Straffen for Mened, oplæse den lovbestemte Formaningstale og i øvrigt anbringe de Erindringer og Formaninger, som han i det enkelte Tilfælde anser for tjenlige til at for-

visse sig om Vidnets Sanddruhed, D. L. 1—13—8, Fr. 10 April 1833 § 3.

b. Edsfæstelsen af alle kristne skal ske efter Lovens Maade, Justitsreglm. f. Trankvebar 13 Juli 1836 § 11, jfr. Reglm. 8 Jan. 1781 § 8.

Der findes ingen Anledning til at give forandrede Bestemmelser for Edsfæstelsen i Vestindien af Personer, der høre til den engelske Kirke, K. Skr. 16 Novbr. 1839. Se foran 23, 3dje Sætn.

c. Ang. Formularen til den Forsikring, der for de mæhriske Brødre træder i Stedet for Ed, Pl. 23 Decbr. 1771 § 2, jfr. Reglm. 8 Jan. 1781 § 8.

d. Ang. en forandret Formular til Formaningstalen ved Eds aflæggelse for Retten, for saa vidt Ed skal aflægges af Kristne, Fr. 25 Juni 1842, 22 Septbr. 1846 (i Till. t. Lovsaml. f. 1847 — f. Isl.).

Oversættelser i det tyske, franske og engelske Sprog af Formaningstalen, til Brug ved Udlændinges Edsfæstelse, tilstilledes Dommerne ved J. M. Cirk. 27 Marts 1858.

e. Ang. Maaden, hvorpaa Jøder skulle edfæstes inden Retten og for Øvrigheden, og Formular for Formaningstalen til dem, L. 19 April 1864, ved hvis § 3 Fr. 10 Maj 1843 — jfr. K. Skr. 6 Septbr. 1843, J. M. Skr. 13 Decbr. 1860 — er hævet. Jfr. Fr. 15 Septbr. 1747, 11 April 1840 § 6.

L. 19 April 1864 er udvidet til Vestindien ved Adg. 2 Septbr. 1872 (Nr. 35 i Till. t. Lovt.).

f. I K. Skr. 6 Septbr. 1843 (ang. Jøders Edsfæstelse) udtales det, at i private Sager kan Edsformaningstalen bortfalde, imod at vedkommende gøres opmærksom paa Edens Hellighed og Betydning, naar han forhen har aflagt Ed.

26. Aflægges for Fogeden paa Island af de af ham til Vurdering ved Eksekution udmeldte Mænd, forinden de foretage Vurderingen, L. 4 Novbr. 1887 (Nr. 25 ibd.) § 11.

27. De i L. Nr. 55, 11 April 1890 givne Regler om Stævning ere anvendelige ogsaa i Edssager, Lovens § 5.

28. Ved Søforklaringer maa Edsfæstelse i Reglen først finde Sted, efter at samtlige Vidner ere endelig afhørte, L. Nr. 72, 12 April 1892 § 8 i Slutn.

29. Ang. naar Partsed skal aflægges ved fremmed Domstol, L. om Retternes Medvirkning til Optagelse af Bevis i Udlandet m. m. Nr. 161, 18 Decbr. 1897 § 5.

30. Ang. Gebyrerne under Edssager.

a. Edssager, foranledigede ved Justitssager ere gebyrfri, K. Prom. 8 Maj 1813. Jfr. nu Sp. Reglm. 22 Marts 1814 §§ 12, 18.

b. Gebyr til Dommeren for en Edsstævning, se fornævnte Sp. Reglm. § 1.

c. Gebyr til Dommeren for Eds Modtagelse, § 10 ibd.

1) Herefter skal Beedigelsen af en Kontokurant betales, K. Skr. 14 Avg. 1827.

2) Ligeledes Edsfæstelsen af Mænd, der ere udmeldte til Taksatorer og Suppleanter ved Ekspropriation til Jernbaneanlæg, K. Skr. 29 Juli 1845.

d. Ang. Sportuleringen i Edssager saa vel ved ordinær Ret som ved Politiret og i smaa Gældssager, J. M. Skr. 22 Juni 1854 med Note, 1 Juli 1862.

e. Paa Færøerne, Island og Vestindien, se de under Sportelreglementer anførte Bestemmelser.

Edsfæstelse af Retsvidner paa Færøerne skal ske uden Betaling, L. Nr. 20, 1 Marts 1873 § 5.

f. Se Gæsteret—Gæsteretssager III 7 c. Søforklaring 2.

31. Om Partsed i forskellige Tilfælde, se Arveatgifter V 5 g. Borteblevne Personer 1 b. Fremlæggelse 1. Konfirmation, Ungdommens, 7.

32. Ang. Straffen for falsk Ed, se Mened.

Se videre: Afhjæmning. Bødedomme 5 (Eksekution af Domme i private Sager, hvorved Bøder under Edsalternativ ere tillagte det offentlige). Testamenter 16.

II. Ed skal aflægges af forskellige Embeds- og Bestillingsmænd m. fl. ved Embedets eller Bestillingens Tiltrædelse, se Embedsed samt: Apotekere 13. Degne 3. Dommer I 1 med Henvisninger (Dommered). Højesteretssagførere I 2, II 2 og Sagførere I A 1 b, II 1 c, jfr. Dommer II 7. Kateketer 17 a. Kolonialraadene 3. Konsuler B 4. Maa-ling og Vejning 14 b Nr. 3. Mæglere 2. Provisor 1 og 4. Præster I 3 e (Simonieden), 7 og (om deres Medhjælper) XX 7. Skolelærere I 16 og Skolelærerinder 2. Stævningsmænd A 2. Teologisk Eksamen 11 (Kandidated). Toldembedsmænd 4.

Fremdeles mærkes herom med Hensyn til:

1. Skrivere ved Retten, D. L. 1—8—1.

Straffebestemmelsen i D. L. 1—8—5 er ophævet, L. 10 Febr. 1866 § 308, 25 Juni 1869 § 310 (f Isl.).

2. Borgmestre og Raadmænd, D. L. 3—4—1.

3. Jordemødre, Kirkerit. 25 Juli 1685 Kap. 3 Art. 2, Rskr. 17 Juli 1795, Noten t. K. Cirk. 18 Juli 1843, Instr. Nr. 129, 25 Novbr. 1896 § 2, jfr. Nr. 101, 28 Septbr. 1877 § 1, Nr. 153, 4 Novbr. 1881 (Færøerne) § 1.

4. Politibetjente, Fr. 22 Oktbr. 1701 Post 1 § 3.

At de til Ordens Overholdelse ved forskellige Jernbaneanlæg ansatte Politiassistenter og Politibetjente skulde aflægge Ed, bestemtes ved Reglm. Nr. 120, 31 Juli 1871, Nr. 102, 2 Avg. 1872, Nr. 75, 26 Maj 1873: §§ 12, 16, jfr. de øvrige under Jernbaner anførte Reglementer.

5. Professorer ved Universitetet, Fr. 1 Avg. 1707 § 2, Fund. 7 Maj 1788 I § 15. Se Augsburgske Bekendelse 3.

6. Kgl. Oppebørselsbetjente, som høre under Rentekammeret, Rskr. 29 Septbr. 1719 § 4.

7. Ang. at en Baronesse, som et Len tilfaldt, skulde aflægge Troskabsed, Rskr. 22 Decbr. 1730 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Privilegerede Personer).

8. Betjente ved Hof- og Stadsretten, Reglm. 15 Juni 1771 § 11, K. Prom. 20 Avg. 1774 (i Reskriptsaml. 1ste Del)

9. Sognefogeder, Fr. 13 Decbr. 1793 § 70, men denne Forordnings §§ 17—74 m. fl. ere ophævede ved L. 21 Juni 1867 § 18 (S. 271).

Efter Lovgivningens Analogi og almindelige Grundsætninger bør Sognefogeder vedblivende tages i Ed, skønt Fr. 13 Decbr. 1793 § 70 er ophævet, J. M. Skr. Nr. 62, 12 April 1886.

10. Forligsmæglere, Fr. 10 Juli 1795 § 15, K. Prom. 31. Oktbr. s. A. § 1, Cirk. 3 Novbr. og 19 Decbr. s. A., Fr. 7 Decbr. 1798 § 5 (f. Vest.).

Forligsmæglere i Tyendesager, L. 10 Maj 1854 § 67.

11. Graverne ved Kirkegaardene udenfor Kbhvn.s Nørreport, Rskr. 15 Febr. 1805 § 20.

12. De fra Veterinærskolen dimitterede Dyr læger, K. Prom. 6 Avg. 1805.

13. De ordentlige Medlemmer af Kunstakademiet, Fund. 28 Juli 1814 § 82, Bkg. Nr. 5, 9 Jan. 1883 § 3. Medlemmerne af Akademiraadet, Bkg. Nr. 16, 24 Jan. 1887 § 4.

14. Nationalbankens Repræsentanter og Direktører, Oktr. 4 Juli 1818 § 1, Reglm. 27 s. M. § 35.

15. Lodsoldermænd og Lodser, Reglm. 27 Marts 1831 §§ 15, 20, 43. Lodsinspektør og Lodsoldermænd, L. Nr. 73, 13 Juni

1879 § 3. Lodserne i Isafjord, Reglm. 6 Decbr. 1884 (Nr. 32 i Till. t. Lovt.) § 2.

16. Retsvidner, Fr. 9 Juni 1847 § 9, L. Nr. 20, 1 Marts 1873 § 5 (f. Færø.), samt for Kriminal- og Politiretten, Fr. 28 Febr. 1845 § 14, J. M. Skr. 30 Juli 1864 § 4. Jfr. D. L. 1—7—2, 1—13—28.

17. Medlemmerne af Skatteligningskommissionen og Overligningskommissionen i Kbhvn. og deres Medhjælpere, L. 19 Febr. 1861 (S. 180) §§ 12, 19, 20.

Jfr. derimod med Hensyn til Købstæderne Ligningskommissioner B 5.

18. Ang. Kongens, kgl. Embedsmænds og Rigsdagsmænds Ed paa at ville holde Grundloven, Grl. 28 Juli 1866 §§ 7, 17, 55. Denne Ed skal ogsaa Rigsforstanderen aflægge, L. Nr. 25, 11 Febr. 1871 § 6.

Jfr. Forfatnsl. f. Isl. 5 Jan. 1874 §§ 4, 30 (Nr. 1 i Till. t. Lovt.).

19. Det ved de sællandske og ved Statens øvrige Jernbaner ansatte Personale skal edfæstes, Bkg. Nr. 2, 7 Jan. 1876 § 57, Nr. 3, 7 s. M. § 57.

Se ogsaa med Hensyn til de øvrige Jernbaner de under Jernbaner anførte Politireglementer og de der anførte Reglementer, som ere udfærdigede for Overholdelsen af Orden og Sikkerhed under Bygningen af visse Baner, hvorefter de ved Anlægene ansatte Politifunktionærer skulle edfæstes. Jfr. foran 4, 2det Stykke.

20. Ang. Edsfæstelse af Gendarmerne ved Grænsegendarmeriet, Organisationsplan Nr. 21, 11 Febr. 1876 § 8.

21. De af Marineministeriet udnævnte Fyrbetjentes, Instr. 15 Febr. 1879 (U. L.) § 3, 10 Maj s. A. (U. L.) § 2.

22. Meddomsmændene i Markeskelssager paa Island skulle afgive en edelig Forsikring, L. 17 Marts 1882 (Nr. 7 i Till. t. Lovt.) § 10.

23. Udtægtsmænds paa Island, L. 12 Jan. 1884 (Nr. 1 i Till. t. Lovt.) § 31.

24. Kgl. stadfæstede Præster eller Forstandere for Menigheder udenfor Folkekirken paa Island skulle med en Ed eller skriftlig Forsikring forpligte sig til at iagttage Landets Love, L. 19 Febr. 1886 (Nr. 4 ibd.) § 14.

25. De Funktionærer, der undersøge uanbringelige Postforsendelser, edfæstes, Postadg. Nr. 179, 7 Septbr. 1888 II § 17.

26. Søjetsmedlemmers, L. Nr. 72, 12 April 1892 § 4.

27. De danske Konsulers, derom handler sammes Instruk. Nr. 283, 15 Decbr. 1893 Kommentaren ad § 4 med tilhørende Formular (S. 971).

28. Ang. at Aflæggelse af Embedsed ikke kan anses nødvendig for Lærerinder, K. og U. M. Skr. 20 Maj 1895 (G. R.).

29. Forskellige faste Syns- og Vurderingsmænd m. fl.:

a. Vandsynsmænd (ved mindre Vandløb), tidligere Adg. 29 Juli 1846 § 38. Se nu L. Nr. 63, 28 Maj 1880 § 6, 5te Stykke.

Ang. et Tilfælde, hvori det tillodes, at et Løfte uden edelig Bekræftelse maatte træde i Stedet for den befalede Ed, Ind. M. Skr. 3 Maj 1862.

b. Formændene og Voldgiftsmændene ved Afløsningen af Hoveriet og Pligtarbejde af Huse, 2 Love af 4 Juli 1850 § 2.

c. Jordboniteringsmænd, L. af s. D. § 1. Se nu L. Nr. 81, 11 Maj 1897 § 25, 3dje Stykke.

d. Kirke- og Præstegaardssynsmænd, L. 19 Febr. 1861 (S. 201) §§ 28, 37.

e. Synsmænd i Anledning af Forbud mod Borttagelse af Sten m. m. fra Forstranden, L. 23 Jan. 1862 § 2 (S. 506).

f. Hegnssynsmænd, L. 6 Marts 1869 § 14, Nr. 14, 27 Jan. 1872 § 16 f. Kbhvn.).

g. Vurderingsmænd af Skade, foraarsaget af Kreaturer paa anden Mands Ejendom, L. Nr. 53, 25 Marts 1872 § 13. Jfr. § 15 og L. 6 Marts 1869 § 24.

h. Se Vurderingsmænd, faste I 2 (af Overformynderipanter m. m.).

30. Med Hensyn til Fremtvingsen af den Bestillingsed, som visse Ombud medføre, se Ombud 2.

Jfr. Faneed. Forsikring. Kopulationsed. Provster 1. Rektor II 3. Vidner 21. Værnepligt.

III. Ang. den tidligere Borgered, se Borgered, jfr. Skipper 2 c.

Foruden den sædvanlige Borgered skulde Guldtrækkere aflægge en særlig Ed efter Fr. 4 Oktbr. 1769.

Edderfugle, ang. deres Fredning paa Færøerne og Island, se de under Jagt B og C anførte Bestemmelser. Jfr. Krigsskibe 7.

Eddikebrygger, se Brændevinsbrændere 14.

Ediktalstævning, se Rømning 1 b.

Eds Modtagelse, Gebyret derfor, se Ed 29.

Eforer.

1. For de akademiske Beneficier ved Universitetet, Fund. 7 Maj

1788 II §§ 5—7, VI § 2 Nr. 10, Rskr. 28 Marts 1804, U. og Skoledir. Skr. 1 Oktbr. 1825, Kdg. 18 Septbr. 1850 § 4 d.

2. Ved de lærde Skoler, Fr. 7 Novbr. 1809 §§ 7—10, 12—15, 39, 40, 54, 90, 91 b, 112, 115, 119, 122, 125 og 128, U. og Skoledir. Skr. 17 April 1830, 29 Oktbr. 1836. Med Hensyn til dem kan om Reykjavik Skole mærkes Bkg. 12 Juli 1877 (Nr. 12 i Till. t. Lovt.) §§ 9 Nr. 2, 14.

Eftergivelse (eller Nedsættelse).

1. Af Bøder, se Bøder C.

Af anden Straf, se Benaadning, jfr. Angiver 3.

2. Af Aktionsomkostninger, se Aktionsomkostninger 5.

3. Af Skadeserstatning til det offentlige, se Prøvehandel 1 h.

4. Af forskellige Gebyrer m. m., se Avktionsgebyrer I 28. Bestallingsgebyrer 8. Bevillingsgebyrer 9. Forligskommissioner A 21 m. Rejsepas 7 b Nr. 6. Retsgebyrer I 9. Udpantningsgebyrer 4 b. Uskiftet Bo B 11.

5. Af Skatter og Afgifter, se Arveafgifter I 7 og II 6. Borgerskab og Næringsbevis 14 f. Brændevinsafgift 6. Bygningsafgift II 3. Byraad C 5 d (kommunale Skatter). Rangskat 5. Skatter 18. Stempelafgiften II 7. Tinglæsningsgebyrer 41.

6. Af ydet Fattigunderstøttelse, se Fattigforsørgelse B 8. Fattigunderstøttelse, urefunderet, 3. Ægteskab 5.

7. Af Lønningsforskud, se Lønning 8 b.

Eftergørelse, ulovlig, se Falskmøntneri. Fotografier. Kirke- og Undervisningsministeriet 8 b (Sager om Eftergørelse af Kunstarbejder og Fotografier). Kunstarbejder. Levnedsmidler. Møntvæsen 14 (af Mønter, Pengesedler m. v.). Postfrimærker 10.

Efterladenskab. Herved forstaas Boets hele Masse eller defuncti samtlige efterladte Midler, K. Prom. 27 Juli 1799 (ang. Fortolkningen af en Artikel i et Stamhusbrev).

Efterlysning.

1. Den Avtoritet, som har forlangt en Person efterlyst, bør underrette vedkommende om den skete Paagribelse, K. Cirk. 3 Jan. 1826, indskærpet ved J. M. Cirk. 8 Juli 1852.

Efterlysning af Delinkventer ved Stikbreve omtales i Fr. 3 Juni 1746 § 2.

Reglerne i Kanc. Cirk. 9 Marts 1847 om Efterlysning i Hertug-

dømmerne af herfra undvegne Forbrydere have tabt deres Betydning.

2. Ang. at en formelig Retsakt skal udfærdiges, naar en undvegen Forbryder begæres efterlyst i fremmede Lande, K. Cirk. 2 Maj 1835.

3. Af Individer, som dertil kvalificere sig, kan en Retsbetjent forlange foretagen af Retsbetjentene i andre Jurisdiktioner uden Amtets Avtorisation, K. Skr. 7 Juni 1831.

4. I kriminelle Sager, kan ske ved trykte Bekendtgørelser, som omsendes til vedkommende Avtoriteter og opslaas i Kroer og paa lignende Steder, samt ang. de dermed forbundne Omkostningers Udredelse, J. M. Cirk. 23 Jan. 1856, jfr. J. M. Cirk. 15 Septbr. s. A.

5. Af forulykkede Personer efter Politimesterens Foranstaltning, Udgiften dertil udredes af Politikassen, Ind. M. Skr. 25 Avg. 1863 med Note.

6. Bør ikke finde Sted af:

a. Personer, som have forladt deres Tjeneste eller Lære, J. M. Skr. 24 Oktbr. 1851, 7 Juni 1855.

b. En Person for at afhøre ham om hans Forsørgelsessted, J. M. Skr. 30 Septbr. 1853.

c. En Person, som nyder Understøttelse af Fattigvæsenet, for at han kan blive indsat i en Fattiggaard, J. M. Skr. 25 Juni 1867 (D. T. f. 1868 S. 100).

d. Personer, der under private eller offentlige Sager ere idømte Bøder til offentlige Kasser, J. M. Skr. 10 Novbr. 1854, 2 Juli 1857.

e. En Person, hos hvem et Alimentationsbidrag er begært inddrevet, J. M. Skr. 23 Novbr. 1860 (i den lille Reskriptsaml.). Jfr. nedenfor 7.

f. I Politiefterretningerne, bør ikke finde Sted af en Person, mod hvem hans forladte Hustru begærer Sag anlagt til Udredelse af Underholdsbidrag, J. M. Skr. Nr. 28, 11 Febr. 1876.

g. Se Venerisk Sygdom 4.

7. Af Alimentanter til uægte Børn, ang. at samme kan ske efter saa vel Moderens som vedkommende Fattigvæsens Begæring, som ogsaa af Politiet ex officio, L. Nr. 73, 12 April 1892 § 6, jfr. § 4 3dje Stykke, jfr. tidligere L. Nr. 76, 20 April 1888 § 6. Jfr. f. Island L. 24 Jan. 1890 (Nr. 10 i Till. t. Lovt.) § 5. Se Underholdsbidrag A I 30 d Nr. 12, k.

Se Aviser II 9 c (gratis Bekendtgørelse) Nr. 9. Sessioner

B 9 (af derfra Udeblevne). Værnepligtige 9 (undvegne) a—d.

Eftermaalsmandens tidligere Ret og Forpligtelse til at forfølge Straffesager, der nu ere Genstand for offentlig Forfølgning, omhandles i D. L. 1—16—6, 6—6—3, Fr. 3 Juni 1746 § 2.

Efternavn, se Navn.

Efterskrivning af anden Mands Haand, se Falsk.

Efterslægten, Selskabet for samme i København, dets Love, Konf. 26 Juni 1793. Se Skoler I B 19 e.

Eftertryk.

1. Hvad der skal anses som saadant, og Straf herfor bestemmes i L. 29 Decbr. 1857 (S. 344) §§ 11—14, 20, jfr. L. 23 Febr. 1866 § 6 (S. 260), 21 Febr. 1868.

Tillæg til L. 29 Decbr. 1857, L. Nr. 56, 24 Maj 1879.

Ang. hvad der skal anses som saadant, L. om Tillæg til Eftertryksl. 29 Decbr. 1857 Nr. 48, 12 April 1889.

Eftertrykslovens § 19 i Slutn. om Frihed til at opføre afdøde Forfatteres Værker ophæves i Forhold til det kgl. Teaters Repertoire, L. Nr. 62 af s. D. § 2.

2. Af fremmede Skrifter.

a. Forbud mod Eftertryk af Skrifter, hvortil fremmede Undersaatter have Forlagsret, mod Gensidighed, Fr. 7 Maj 1828, udvidet til: Færøerne, K. Cirk. 23 Maj 1829 Nr. 2; Island, Fr. 3 Febr. 1836; Vestindien, Rskr. 6 April 1831 ad § 19 Nr. 4. Jfr. K. Skr. 29 Juni 1847.

Saadan Gensidighed finder Sted med Hensyn til Norge, Pl. 9 Juni 1831, udvidet t. Færø., K. Skr. 19 Oktbr. 1833 Nr. 5, t. Vest., K. Skr. 8 April 1834 Nr. 2 c.

Ang. Forholdet til Sverig, K. Skr. 27 April 1841, 16 Septbr. og 23 Oktbr. 1845, 30 Marts 1848. Jfr. L. 23 Febr. 1866 §§ 7—10 (ang. Oversættelser). Jfr. Ind. M. Skr. 13 Marts 1866 og nedenfor 3.

b. Bestemmelserne i de under 1 nævnte Love kunne mod Gensidighed gøres anvendelige paa Værker, udgivne udenfor Kongeriget, L. 29 Decbr. 1857 § 23, 23 Febr. 1866 § 10, 21 Febr. 1868 § 5. Ang. at ogsaa Bestemmelserne i den foran under 1 anførte L. 1889 mod Gensidighed kunne gøres gældende paa andet Steds udkommende Værker, Lovens § 3. (Jfr. Lovgivningsmagten 2 b). — Dette er sket med Hensyn til:

1) Frankrig, Adg. 6 Novbr. 1858, 5 Maj 1866.

2) Holsten, Adg. 30 Avg. 1859.

3) Slesvig, Adg. 13 Juni 1860.

c. Forbud mod Eftertryk af Goethes og Schillers Værker, K. Cirk. 7 Maj 1825, Priv. 30 Maj 1827.

3. Bestemmelserne herom ere mod Gensidighed anvendelige paa Værker offentliggjorte i Sverig eller Norge, Anordn. Nr. 125, 5 Decbr. 1879.

4. Ang. Beskyttelse for danske Undersaatters Forfatter- og Kunstnerret i de forenede Stater i Nordamerika, Bkg. 17 Juni 1893 (Ind. M. Saml.).

Se Kirke- og Undervisningsministeriet 8 b (der under henhører Sager ang. Eftertryk). Konfiskation 6. Oversættelse.

Egholm (Ø i Limfjorden), se Jurisdiktionsforholdene B 7 b.

Egne Veksler.

Om dem handler Veksell. Nr. 52, 7 Maj 1880 §§ 2, 95, 13 Jan. 1882 (Nr. 1 i Till. t. Lovt.) §§ 2, 95. (f. Isl.).

Se Veksel.

Ehlers Kollegium.

1. Fundats for samme 19 April 1689 (i Hofmanns Fundatser 1ste Bind, men rigtigere i Badens Universitetsjournal 1794).

Tillæg til Fundatsen, Resl. Nr. 122, 8 Juli 1878. Fundatsen af 29 Novbr. 1691 findes i Till. t. U. L. f. 1878.

2. Hvilke studerende maa nyde samme, Fund. 7 Maj 1788 VI § 2 Nr. 5, U. og Skoledir. Skr. 3 Marts 1832. Jfr. Rskr. 11 Febr. 1785 (i Reg. t. Reskriptsaml. under Akademier B).

3. Ang. at de Alumni paa samme, som ere studiosi medicinæ maa tilstedes at ligge paa Frederiks Hospital eller Akkouchementshuset, naar de dertil kunne finde Lejlighed, Rskr. 3 Febr. 1792.

4. Ang. sammes Bogsamling, K. Prom. 14 Decbr. 1799, Resl. 7 Jan. 1823 (i Till. t. Reskriptsaml. f. 1823).

5. Ang. hvor vidt Rskr. 24 Jan. 1800 om Stipendier til det pædagogiske Seminarier Alumner bliver at anvende paa samme, K. Prom. 2 Maj 1801.

6. Ang. Dækning af sammes Underbalance, U. og Skoledir. Skr. 7 Marts 1818.

7. Ang. Indretning af et nyt Lokale i samme for 8 Alumner, Resl. 12 Juni 1837.

8. Ang. Udnævnelsen af Alumner paa samme, K. Skr. 13 Avg. 1839.

9. Ang. en Bygningsforandring ved samme, Resl. 8 Novbr. 1839.

10. Ang. en Forandring i Fundatsens § 4, saaledes at de teologiske Alumnepladser ogsaa kunne bortgives til teologiske Studenter, Resl. 15 Febr. 1856.

11. Fundats for dettes Jubilæumsfonds Legat, Stadf. Nr. 223, 15 Juni 1893.

Se Akademiske Beneficier. Kollegier. Læger A II 13 c.

Ejendomsdom.

1. Se Lavhævd.

2. Den i D. L. 5—6—1, 2, 5, jfr. 6, 5—7—11 omhandlede Dom til Ejendom er gaaet af Brug, jfr. Noten t. J. M. Skr. 14 Oktbr. 1863.

3. Paa afhændet beneficeret Gods (in casu en Anneksgaard), ang. at Omkostningerne ved sammes Erhvervelse og ved Dommens Tinglæsning maa afholdes af Købesummen, J. M. Skr. 22 Jan. 1866.

4. Varselet i Stævninger til Erhvervelse deraf nedsættes til 6 Maaneder, L. Nr. 55, 11 April 1890 § 2, og hvorledes Stævningen skal bekendtgøres, § 3.

5. Paa Skib eller Skibspart, ang. sammes Erhvervelse og Betydning, Registreringsl. Nr. 57, 1 April 1892 §§ 19, 21, jfr. § 4 II Nr. 6.

6. Færøerne. Ang. lettet midlertidig Adgang til sammes Erhvervelse med Hensyn til de ny Skøde- og Panteregistere, L. Nr. 33, 11 Marts 1892 §§ 2, 4.

Ejendomsretten.

1. Er ukrænkelig, Grl. 28 Juli 1866 § 82, Koloniall. 27 Novbr. 1863 § 75, Forfatnsl. f. Isl. 5 Jan. 1874 § 50 Nr. 1 i Till. t. Lovt.), jfr. Grl. 5 Juni 1849 § 87. Se Ekspropriation.

2. Ang. hvor vidt et privat Hus mod Ejerens Vilje kunde benyttes til Valglokale til Provinsialstænderne, K. Skr. 21 Juni 1834 ad 2.

3. Det offentlige kan paa privates Ejendomme uden Ejerens Samtykke foretage nødvendige sanitære Arbejder, J. M. Skr. 18 Juli 1854. Se nærmere Sundhedsvæsenet 5.

4. Ang. hvor vidt der af Hensyn til de omboende kan paalægges en Ejer Indskrænkning i Benyttelsen af hans Ejendom, se Kalkbrænderi 3, jfr. ogsaa J. M. Skr. 30 Avg. 1853.

5. En vis Afbenyttelse af fremmed Ejendom er i nogle Tilfælde lovhjemlet:

a. Ved Foranstaltninger til skadeligt Vands Afledning, Fr.

25 Juni 1790, Adg. 29 Juli 1846 især §§ 53—58, L. 17 Jan. 1859 §§ 10—13, 22. Ved Engvandingsanlæg, Adg. 29 Juli 1846 § 68. Se nu nedenfor h.

b. Ang. Forpligtelsen i København til at modtage Spildevand og andet skadeligt Vand fra anden Mands Grund, L. 14 Decbr. 1857 § 13. Jfr. for Frederiksberg L. 17 April 1868.

c. Ved Hegnsarbejder, L. 6 Marts 1869 § 8 Nr. 14, L. Nr. 14, 27 Jan. 1872 § 10.

d. Ved Bygningsarbejder i København, L. Nr. 77, 12 April 1889 § 3, jfr. tidligere L. Nr. 164, 21 Novbr. 1871 § 67. For Frederiksberg, Bkg. Nr. 58, 19 April 1890 § 3.

e. Naar Nødvendigheden kræver det, maa man færdes paa anden Mands Jorder, L. Nr. 53, 25 Marts 1872 § 8. Jfr. § 24 i den nu ophævede Fr. 29 Oktbr. 1794 om, at vejfarende maatte bryde Hegn eller springe over det, naar Vejens Slethed gjorde det nødvendigt.

f. Ved Digearbejder, L. Nr. 53, 10 April 1874 §§ 1—4, 16 jfr. L. Nr. 69, 23 Maj 1873 § 3.

g. Ved Fiskeri paa Island, Rskr. 23 Juni 1779, Fr. 12 Febr. 1872 §§ 1 ff (Nr. 10 i Till. t. Lovt.). Jfr. derimod den almindelige Regel i D. L. 5—10—42, Fr. 15 Decbr. 1750 § 19.

h. At det ikke uden særlig Hjemmel er berettiget at betræde fremmed Grund, fremgaar af L. om Vands Afledning og Afbenyttelse Nr. 63, 28 Maj 1880 § 78.

i. Ang. Straf for Vestindien uden Nødvendighed eller Hjemmel at færdes paa anden Mands Jorder, Adg. 9 Juli 1886 (Nr. 26 i Till. t. Lovt.) § 16 (St. Croix), 12 Jan. 1888 (Nr. 2 ibd.) § 15 (St. Thomas og St. Jan.).

6. Se Forældelse I 6. Naboforholdene. Nødstilfælde 2, 6. Sygehuse I 19.

7. Den litterære og kunstneriske, jfr. Eftertryk. Forlagsret. Kunstarbejder. Oversættelse.

Ejendomstrætter.

1. Ang. Værnetinget, naar Trætte falder om Jord, Hus, Ejendom og Markskel, D. L. 1—2—18. Jfr. Militær Jurisdiktion B 2 c.

2. Haver nogen ingen Bopæl i Riget, og Trætte er om Markskel, da gives hans Bonde, som paa Boligen og Grunden bor, der Trætten falder, 8 Dages Varsel, D. L. 1—4—13.

3. I Uskifte mellem Arvinger eller Kreditorer Ejendoms Trætter er man ikke pligtig at stævne andre end dem, som Ejendommen bruge og den i Haand og Hævd have, D. L. 1—4—15.

4. Bor nogen uden Riget, som Gods haver i Riget, da skal han have sin Fuldmægtig i Riget, som maa og skal svare til al Tiltale, naar han bliver stævnet, saa vidt Godset angaar, D. L. 5—10—3.

Se videre Aastedet. Inkaminationsgebyr 2. Situationskort.

Ejerlav, se Kommuner 15, 16 (Navneforandring).

Ekinokksygdøm hos Hunden, se Husdyr I E 3 (Isl.).

Eksamen.

1. Ved Universitetet, derom i Almindelighed handler Fund. 7 Maj 1788 III §§ 1, 13, IV §§ 1—8, Instr. 13 Septbr. 1805 § 13, Bkg. om Inddeling af det akademiske Aar 13 Maj 1850.

Ved de under samme hørende Eksaminer, hvor der aflægges skriftlige Prøver, affattede paa Dansk, skal ved Bedømmelsen tages Hensyn ogsaa til Foredragets Tydelighed og Orden og Sprogets Rigtighed, Bkg. Nr. 242, 7 Decbr. 1892.

2. Udfordres ikke:

a. Til forskellige Poster under Københavns Politi, L. 11 Febr. 1863 § 6.

b. Til Lærerposter ved Universitetet og den polytekniske Læreanstalt, L. Nr. 74, 12 April 1892 § 1, jfr. Nr. 55, 25 Marts 1871 § 5. Jfr. L. 12 Jan. 1858 § 6.

c. Jfr. Juridiske Embeder.

3. Bestaaet i Udlandet. Kan give Adgang til Tandlægeskolen, Regul. Nr. 45, 1 April 1889 § 3.

Se Censorer. Embedseksamen. Jordemødre I 1. Jus practiciandi. Lovgivningsmagten 2 a og d. Se i øvrigt de enkelte Eksaminer efter deres Benævnelse og under de Artikler, til hvilke de slutte sig.

Eksamensbeviser, se Testimonium og Stempelafgiften III 32 c.

Eksamenskommission.

1. Til Afholdelse af den teologiske, den retsvidenskabelige og den statsvidenskabelige Embedsprøve, L. Nr. 55, 25 Marts 1871 § 9, der er afløst af nedennævnte L. Nr. 74, 1892.

Eksamenskommissioner ved den teologiske, den retsvidenskabelige og den statsvidenskabelige Embedsprøve ved Universitetet, ang. fremtidig Oprettelse deraf, L. Nr. 74, 12 April 1892 § 10.

2. Til Afholdelse af Skolelærereksamen, L. 25 Juli 1867 (S. 418). Se nu L. Nr. 37, 30 Marts 1894 § 6.

3. Til Afholdelse af Styrmandseksamen, tidligere L. 6 Marts

1869 § 5 (S. 186), L. Nr. 107, 24 Juli 1880 §§ 6, 9, 12, Bkg. Nr. 79, 14 Maj 1881 § 6.

Ved Styrmandseksamen samt Fiske- og Sætteskippereksamen, derom handler nu L. Nr. 47, 30 Marts 1892 §§ 7, 11, 17, jfr. 15, jfr. Bkg. Nr. 39, 15 Febr. 1893. Ang. islandsk Styrmandseksamen, L. 22 Maj 1890 (Nr. 21 i Till. t. Lovt.) §§ 4, 5, L. 4 Novbr. 1891 (Nr. 27 ibd.) særlig § 4.

4. Til Afholdelse af Tandlægeeksamen, Bkg. Nr. 18, 1 Marts 1873 §§ 2—5. Bortfaldet, se nu Regulativ for Tandlægeskolen og Tandlægeeksamen Nr. 45, 1 April 1889.

5. Ved Søofficersskolen, Adg. Nr. 136, 9 Septbr. 1887 § 7, jfr. Nr. 57, 23 April 1881 § 7.

6. For Afholdelsen af almindelig Forberedelseeksamen for Privatister, Adg. Nr. 134, 30 Avg. 1881 §§ 13, 14, jfr. 9, Nr. 60, 12 Maj 1882 § 2 a (ang. Kvinder). Jfr. Forberedelseeksamen II 27, 38.

7. Ved Skolen for Skibbygning- og Maskinvæsen, Adg. Nr. 137, 17 Novbr. 1882 § 12, nu Adg. Nr. 181, 21 Juli 1893 § 8.

8. Den farmaceutiske, ang. dens Forretninger med farmaceutisk Medhjælpereksamen, Adg. Nr. 138 af s. D. I 1, 6, 9, og med den farmaceutiske Eksamen, II ibd. Ophævet, Adg. Nr. 165, 21 Septbr. 1892 Nr. 12; jfr. nu Nr. 18, 19, 23.

9. Til Prøve af candidati magisterii i praktisk Lærergerning, Adg. Nr. 162, 25 Oktbr. 1883 D § 5.

10. Eksamenskommitteerne ved de tekniske Skoler i København, Odense og Aarhus, Regul. Nr. 55, 24 April 1888 §§ 5, 7.

11. Ved Reserveløjtnantskolen, Plan Nr. 6, 3 Jan. 1890 § 9.

12. Ved Maskinisteksamen, L. Nr. 48, 30 Marts 1892 §§ 1, 7, jfr. 8, jfr. Bkg. Nr. 40, 15 Febr. 1893. Se Maskinisteksamen 5.

Se Dispatchøreksamen. Forberedelseeksamen II 27, 38. Forsteksamen 4. Jordemødre I 1. Landinspektør 1 c. Mosaiske Trosbekendere 20. Skoler I (de lærde) 8. Translatør 4.

Eksamensvidnesbyrd, se Testimonium og Stempelafgiften III 32 c.

Eksaminatorier.

1. Ved Universitetet, ang. Overholdelse af, at de holdes og søges, Instr. 13 Septbr. 1805 § 12 b.

2. Juridiske, Fr. 26 Jan. 1821 § 5.

Ekscellence.

1. Titlen »høje Ekscellence« tilkommer Kongens naturlige Børn, Adg. 25 April 1693 § 2 (i Reskriptsaml.).

2. Dette Prædikat tilkommer samtlige til Rangforordningens første Klasse hørende Personer, Bkg. 12 Avg. 1808 I. Dette er med Hensyn til Storkommandører af Dannebrog særlig bestemt ved Aab. Br. 28 Juni s. A.

3. Naar en Greve betjener nogen Charge, som er forbundet med dette Prædikat, tituleres han »højgrevelige Ekscellence«, Adg. 25 April 1693 § 2 (i Reskriptsaml.), Priv. 25 Maj 1671 § 29.

Ekseption, se Indsigelse.

Eksekution og Udlæg (Nam, Indførsel).

A. I Straffesager.

1. Af hvem foretages eller foranstalles, se Amtmænd IV 7 og 10.

Fremdeles mærkes:

a. Den Dommer, som har paakendt en Justits- eller Politisag, bør qva Foged forrette samme, og ikke den Dommer, under hvis Ret den skyldige i andre Tilfælde eller i civile Sager hører, K. Cirk. 10 Avg. 1799 § 2.

b. De af Politiretterne i Vestindien afsagte Domme eksekveres efter Politimesterens Foranstaltning, Adg. 6 Jan. 1852 § 4. Jfr. K. Skr. 7 Juni 1823 Nr. 12, 12 Febr. 1825.

c. Af en Dom, hvorved nogle Varer ere konfiskerede og tilkendte Fattigvæsenet, skal Fogeden ex officio foranstalte, K. Skr. 29 Septbr. 1836.

d. Af mindelige Foreninger eller Domme i Skovforbrydelsessager, ved hvilke Forstvæsenet er tilkendt noget, foranstalles af Politimesteren ex officio, Pl. 26 Juli 1837 § 12.

e. I København foranstalles Fuldbrydelsen af Domme saa vel i kriminelle Sager som i Politisager af Vicepolitidirektøren paa eget Ansvar, for saa vidt Politidirektøren ikke selv vil besørge samme, Fr. 28 Febr. 1845 § 4 smh. med Regul. 12 Juni 1863 § 20.

Dette gælder dog ikke om Eksekutionen af Bøder, Erstatninger og Omkostninger, se Kongens Foged 2.

Se fremdeles Konfiskation 6.

f. Af Rigsrettens Domme foranstalter Justitsministeren gennem vedkommende Øvrighed, L. 3 Marts 1852 § 86.

g. Ang. Eksekution af Straffedomme afsagte af danske Konsuler paa Steder, hvor danske ikke ere undergivne Landets Jurisdiktion, L. Nr. 35, 15 Febr. 1895 § 9, jfr. Instr. Nr. 180, 1 Septbr. s. A. § 29.

h. Se Militær Jurisdiktion D 1 i Slutn.

2. Ang. den dertil fornødne Beskrivelse.

a. Ved Eksekution af de i kriminelle Sager idømte Straffe udfordres ikke Tilstedeværelsen af en formelig Domsakt, men en Udskrift af Domskonklusionen er tilstrækkelig, J. M. Skr. 5 Novbr. 1855.

b. Eksekution af Bødedomme sker efter en simpel Udskrift af Domskonklusionen, Fr. 6 Decbr. 1743 § 2, K. Prom. 28 Maj 1803, jfr. ogsaa med Hensyn til Højesteretsdomme paa Bøder til Vor Frelses Kirke, Rskr. 12 Septbr. 1691, Aab. Br. 25 Marts 1693, Rskr. 20 Jan. 1700, Fr. 21 Juli 1714 §§ 3, 5.

Ved Eksekution af Højesteretsdomme paa Bøder til Justitskassen, behøves ikke Højesteretsdommen, men kun Rentekammerets Kommunikation at fremlægges, K. Prom. 4 Juni 1796.

c. For tilkendt Erstatning i kriminelle Sager kan der gøres Eksekution efter en simpel Udskrift af Dommen, Pl. 4 Jan. 1800 (foran i Lovsaml. f. 1801).

d. For Salærer, som ere tilkendte Prokuratorer i beneficerede og befalede Sager, kan der gøres Udlæg efter en simpel Domsudskrift, Pl. 28 Jan. 1803.

3. Ang. Eksekution for Bøder, se foran 1 e og 2 b samt: Afsoning. Bøder B (ang. deres Inddrivelse), jfr. D II 28 (Justiskassebøder) og 68 (Bøder til Vor Frelses Kirke). Bødedomme.

Ang. Tvangsbøder, se under dette Rubrum.

Fremdeles mærkes:

a. Politiretsdomme, hvorved Bøder idømmes, bør eksekveres hvis den skyldige ikke inden 3 Solemærker betaler, Fr. 22 Oktbr. 1701 Post 1 § 4, 25 Marts 1791 § 26.

b. Ang. at Eksekution af Domme, hvorved Bøder ere idømte, standses, naar den skyldige foreviser Overretsstævning, og ang. at den skyldige i saa Fald en Gang hver tredje Maaned skal give Fogeden Underretning om, hvor vidt der er falden Dom ved Overretten, Fr. 6 Decbr. 1743 § 6.

c. Eksekution af Kendelser paa Mulkt for uanstændigt Forhold i Retten standses ikke ved Appels Deklaration, hvorimod Mulkten i saa Tilfælde forbliver in deposito hos Fogeden, Pl. 13 Avg. 1766 § 6.

d. Ang. hvor vidt Reglerne om fatalia executionis ere anvendelige paa Bødedomme, se Bødedomme 4 og Tvangsbøder 5.

4. Ang. Eksekution af Domme i offentlige Politisager.

a. Af Københavns Politiretsdomme i Kystpolitisager, der-

med forholdes efter de for bemeldte Ret gældende Forskrifter; de underordnede Retters Domme i Kystpolitisager maa, skønt de paagældende ikke begære Appel, ikke eksekveres, førend Sagen har været indsendt til Chefen for Kystpolitiet, som bedømmer, om der er Anledning til Appel, Fr. 28 Febr. 1817 §§ 17, 19.

b. Førend den maa ske, skal Overøvrighedens Bestemmelse derom have, Pl. 12 Jan. 1821 § 2, K. Skr. 4 Oktbr. 1823 (f. Færø.), K. Skr. 29 Septbr. 1842 (f. Isl.). Se med Hensyn til Vestindien Adg. 6 Jan. 1852 § 4, jfr. Rskr. 30 Maj 1823 § 9 q, K. Skr. 7 Juni s. A. § 12.

Dog kan Politiretsdommen i en Sag, der uden foregaaende Begæring af Amtmanden, vedkommende kommunale Myndigheder eller en privat Klager er anlagt af Dommeren af egen Drift, naar den ikke gaar ud paa højere Straf end en Bøde paa 20 Rdl., simpelt Fængsel i 8 Dage, Tvangsarbejde i 30 Dage, Fængsel paa Vand og Brød i 5 Dage, eller, for Børn under 15 Aar, Ris eller Fængsel i 8 Dage, hvis tiltalte (saafremt det er et Barn, dets Værge) erklærer sig tilfreds med samme, straks fuldbyrdes ved Foranstaltning af Dommeren, som umiddelbart derefter har at gøre Indberetning til Amtmanden om det foregaaede, L. Nr. 21, 4 Febr. 1871 § 15, jfr. § 17.

Ang. Formen for denne Indberetning, J. M. Skr. Nr. 194, 19 Maj 1871.

Tilfælde, hvori samme straks kan finde Sted uden foregaaende Eksekutionsordre af Overøvrigheden.

1) Saasart en efter L. om Tilsynet med fremmede og rejsende Nr. 52, 15 Maj 1875 afsagt Bødedom er oplæst for den paagældende eller forkyndt for ham, kan Bøden, hvis Dommen er upaaankelig, eller han erklærer sig tilfreds med samme, straks fordres erlagt og foranstalles i Mangel af Betaling paa Stedet straks, og uden at Sagen forelægges Overøvrigheden, afsonet efter Forskrifterne i L. 16 Febr. 1866, Lovens § 22.

2) I Domme i offentlige Politisager om Overtrædelse af Lodslovens §§ 13, 14, 30, 2det Stykke, og 45 kan det under visse Betingelser bestemmes, at Dommen straks skal kunne fuldbyrdes, hvis Sikkerhed ej stilles, L. Nr. 73, 13 Juni 1879 § 57. Denne Bestemmelse har afløst den tidligere tilsvarende Bestemmelse i L. Nr. 60, 17 Maj 1873, jfr. § 60 ibd.

3) For Island, jfr. L. 2 Oktbr. 1891 (Nr. 21 i Till. t. Lovt.) § 2.

5. Andre Bestemmelser.

a. Tilladt, at en Dom i en kriminel Sag i Henseende til Omkostningerne maatte eksekveres, uden at Fornylesdom erhvervedes, uagtet den havde overstaaet fatalia executionis, Rskr. 4 Avg. 1786 (i Reg. t. Reskriptsaml. und Retten A). Se Aktionsomkostninger 9.

Om Eksekutionsforretninger for Sagsomkostninger i kriminelle Sager, se fremdeles Aktionsomkostninger 5—8, 11, 12—21. Fribefordringsvæsenet V 1 C o.

b. At Bekostningerne ved Eksekution paa Delinkventers Person anføres i Regningerne over Delinkventudgifterne i Overensstemmelse med Skarpretter-Taksten, og at i øvrigt i denne Henseende ingen uforholdne Udgifter finde Sted, skal ved bemeldte Regningers Revision paases, Fr. 5 April 1793 II § 5 m.

c. Saa snart en Dom er forkyndt, skal Dommeren straks sende den til vedkommende Øvrighed, som da i Overensstemmelse med Loven og Anordningerne foranstalter det videre fornødne med Hensyn til Dommens Fuldbjydelse eller Sagens Indstævning for højere Ret, Fr. 3 Juni 1796 § 33. Jfr. Fr. 29 Novbr. 1837 § 7.

d. Delinkventer i København, som ansøge om Formildelse i den dem tilkendte Straf, maa Kongens Foged (nu Politidirektøren) besørge hensatte i Arrest, indtil Resolutionen paa Ansøgningen er kommunikeret, K. Skr. 27 Jan. 1820.

Eksekution af Højesteretsdomme maa ikke ske, naar der er indgivet Ansøgning om Formildelse, K. Skr. 18 Maj 1816.

e. En Dom for anden Gang begaaet Tyveri kan eksekveres, skønt Eksekutionen af Dommen for første Gang begaaet Tyveri er udsat, K. Skr. 16 Marts 1815.

f. Domme i Sager ang. voldsom Sammenrottelse i Tugt-, Rasp- og Forbedringshuset skulle, saa snart kongelig Resolution er given, uden ringeste Ophold eksekveres, Pl. 16 Juli 1817 § 7.

g. De i Udlandet afsagte Straffedomme kunne ikke eksekveres her, K. Skr. 3 Septbr. 1846. Jfr. nedenfor B 2 a.

h. Ang. Straf for den Embedsmand, der lader en idømt Straf eksekvere med Til sidesættelse af de med Hensyn til Appel eller Benaadning gældende Bestemmelser, L. 10 Febr. 1866 § 130, 25 Juni 1869 § 131 (f. Isl.).

i. Af en Straffedom, som er 10 Aar gammel, maa kun ske efter Justitsministerens Befaling, L. 10 Febr. 1866 § 70, 25 Juni 1869 § 71 (f. Isl.), jfr. Straffel. f. Krigsmagten Nr. 28, 7 Maj 1881 § 59.

I enkelte Straffesager er en særlig Forældelse af Eksekutionskraften foreskrevet, se Brændevinsbrænden, ulovlig 3. Gæstgiveri og Krohold 24 b.

k. Straffebestemmelsen i D. L. 1—24—55 er ophævet, L. 10 Febr. 1866 § 308, 25 Juni 1869 § 310 (f. Isl.).

l. I Sager betreffende Overtrædelse af de af Brandvæsenet givne Paabud eller Forbud, L. 15 Maj 1868 § 41, Nr. 28, 21 Marts 1873 § 36.

m. Af en Straffedom over en Person, der efter Dommens Afsigelse er bleven sindssvag, maa ikke paabegyndes, forinden Sagen har været Justitsministeriet forelagt, J. M. Skr. 1 Septbr. 1870 (D. T. S. 998).

n. Udsættelse af en Strafs Eksekution kan kun tilstaa af Justitsministeriet, ikke af Overøvrigheden, K. Skr. 2 Maj 1815, Cirk. 23 Marts 1816, J. M. Skr. 19 Maj 1858. Jfr. Fængsel II 7 e Nr. 2 cc. Strafanstalter I 5.

o. Ang. Domfældtes Transport til Straffestedet, se Transport I.

p. Af Fængselsstraffe i private Straffesager. Det paahviler Politimesteren, ikke Domhaveren, at foranstalte Dommen forkyndt og Eksekutionsordre erhvervet, idet det maa være Domhaverens Sag, hvis han vil appellere, da betimelig at underrette Politimesteren herom, J. M. Skr. Nr. 11, 14 Jan. 1879.

r. Med Hensyn til Eksekutionen af Domme mod Personer i Udlandet jfr. Appel III 5 og foran 1 g.

s. Ang., at den Omstændighed, at Politimesteren ved et Forhørs Indsendelse har udtalt, at han, for saa vidt Justitsaktion ikke beordres, er sindet at anlægge Politisag mod vedkommende, ikke berettiger ham til, naar Amtet beordrer Politisag anlagt, at lade Straffen fuldbyrde, forinden Amtets Approbation dertil er meddelt, selv om Straffen ikke overstiger Maksimum efter L. Nr. 21, 4 Febr. 1871 § 15, J. M. Skr. Nr. 8, 2 Jan. 1884.

t. Om Eksekutionsforretninger efter Domme for Presseforseelser betreffende Dag- og Ugeblade, saa vel i offentlige som i private Sager, forel. L. Nr. 100, 13 Avg. 1886 §§ 6, 7. Først nævnte Paragraf giver Forskriften i Konkurslovens § 167 en udvidet Anvendelse.

u. Af Bødedomme i private Sager.

1) Ang. at der intet er til Hinder for, at Politimesteren lader Dommen forkynde og modtager Bøden, uagtet fatalia appellationis endnu ikke ere udløbne, dog at han er pligtig at

lade en passende kortere Frist hengaa inden Forkyndelsen for at give Domhaveren Tid til, hvis han vil appellere, da at fremkomme med den herom fornødne Anmeldelse, J. M. Skr. Nr. 103, 17 Marts 1888.

At Afsoningen af den ved Overrettsdom i en Injuriesag subsidiært idømte Bøde efter domfældtes Ønske kan ske inden Udløbet af terminus executionis, J. M. Skr. Nr. 72, 5 April 1887.

2) Ang. Overøvrighedens Forpligtelse til at foranstalte den ved en Overret i en privat Sag (in casu Injuriesag) idømte Straf af Bøde fuldbyrdet, naar Bøden tilfalder en offentlig Kasse, samt nærmere Udtalelser om, hvorledes denne Fuldbyrkelse sker, J. M. Skr. Nr. 72, 5 April 1887. Jfr. Bødedomme 5 og 7 samt 9.

At den fornødne Tilkendegivelse om Dommens Fuldbyrkelse bør udgaa til Retsbetjenten i den Jurisdiktion, hvor domfældte har Bopæl eller Tilhold (ikke til den, hvor Underrettsdommen er afsagt), J. M. Skr. 134, 15 Avg. 1885.

v. Ang. at Fogeden ikke har været pligtig til ex officio at foretage Udlæg for det et Lodseri under en offentlig Politisag tilkendte Erstatningsbeløb, J. M. Skr. Nr. 123, 12 Juli 1887. Se Eksekutions- og Udlægsforretninger.

x. I Frederiksberg Birk, ved Straffedommeren, L. Nr. 51, 5 April 1888 § 4.

y. Ang. Erstatning, naar nogen efter Dom uforskyldt har udstaaet Straf, L. Nr. 52 af s. D., særlig § 5.

z. Den Omstændighed, at en Dom paa Grund af domfældtes Udvandring ikke har kunnet forkyndes for ham, er ikke til Hinder for, at Amtet approberer den til Fuldbyrkelse i det Omfang, i hvilket Fuldbyrkelse overhovedet kan ske (in casu Konfiskation af en Omløbers Varer), J. M. Skr. Nr. 223, 13 Septbr. 1890.

æ. Island.

1) Af Straffedomme i Anledning af, at domfældte modvillig har undladt at efterkomme Domme lydende paa Foretagelsen eller Undladelsen af noget, L. 4 Novbr. 1887 (Nr. 25 i Till. t. Lovt.) § 16.

2) Med Hensyn til Bøder, der idømmes i borgerlige Retstrætter, følges de om Eksekutionen af Bødedomme gældende Regler, § 18 ibd.

Se fremdeles Afsoning. Aktionsomkostninger. Arrest A 37 (at en Varetægtsarrestant kan afsone Fængselsstraffe).

Bødedomme 9 (ang. Eksekutionskraftens Forældelse). Domme 22 a (ang. Livsstraf), 31 (hvor vidt Domfældtes Erklæring om at være tilfreds med Dommen kan træde i Stedet for Forkyndelse). Eksekutions- og Udlægsforretninger I 4 (ingen Gebyrer). Forældelse IX (af Strafskyld). Hjemforlovelse af Værnepligtige 12. Pressen-Presseforseelser 6. Retsbetjente 33 g. (ang. deres Diæter). Rigsdagsmænd 7. Strafarbejde 11 (om nogle Straffe af Tvangsarbejde i Konkurrence med en Straf af Forbedringshusarbejde).

B. I civile Sager.

1. Om Eksekution af Domme handler D. L. 1—24—17 til 50, 54, 5—6 samt 1—4—11, 5—3—17, 5—7—17, 5—8—5 og 6.

D. L. 1—24—29 og 48—50 er ophævet, L. 10 Febr. 1866 § 308, 25 Juni 1869 § 310 (f. Isl.).

Straffebestemmelserne i D. L. 1—24—35 og 43 ere ophævede, ibd.

2. Ang. Grundlaget derfor.

a. Af Domme afsagte i Udlandet kan ikke ligefrem ske her, men de kunne gøres gældende ved et Søgmaal her i Riget til deres Opfyldelse, J. M. Skr. 29 Novbr. 1854, 5 Jan. 1856, 24 Juli 1863.

Eksekution i Gods af Domme og Kendelser m. m. afsagte i Sverig kan foretages her i Landet og omvendt, for saa vidt de gaar ud paa andet end Straf, L. 19 Febr. (S. 21) og Kdg. 13 Juni 1861. At svenske Skatterestancer ikke kunne inddrives her i Landet i Henhold til L. 19 Febr. 1861, J. M. Skr. Nr. 187, 23 Novbr. 1885.

Ang. at Domme og Retsdekreter, afsagte i Hertugdømmerne, ligefrem kunde eksekveres her under visse nærmere Betingelser, Bkg. 22 Novbr. 1861, J. M. Skr. 5 Jan. 1856, K. Skr. 25 Novbr. 1845. Se ogsaa Afsoning 17. Jfr. derimod K. Skr. 22 Marts 1842. — Saadant kan nu utvivlsomt ikke ske.

b. Kan gøres efter Forlig:

1) Indgaaede ved Forligskommissionerne, Fr. 10 Juli 1795 § 43, 7 Decbr. 1798 § 29.

2) Eller for Københavns Magistrat, Instr. 28 Avg. 1795 § 8.

3) Forlig, som indgaas i København ved Hof- og Stadsrettens andet Vidnekammer, Sørensen, Gældskommissionen og Gæsteretten, have samme Eksekutionskraft som de ved Forligskommissionen afsluttede Forlig, Rskr. 20 Novbr. 1795.

4) Ang. hvor vidt Eksekution kan ske efter en Vold-

giftskendelse, der er afgivet i Henhold til et offentligt Forlig, K. Skr. 31 Decbr. 1818.

5) Forlig, der indgaas ved Retterne, skulle have samme Eksekutionskraft som de ved Forligskommissionen indgaaede Forlig, Pl. 21 Jan. 1820, Resl. 6 Juni 1821 (f. Isl. og Færø.).

Dette er anvendeligt paa Forlig indgaaede for en Skifteret, K. Skr. 12 Juni 1821, eller under en Foged- eller Avktionsforretning, K. Skr. 9 Novbr. 1822.

Ang. at Pl. 21 Jan. 1820 skal være gældende i Vestindien og anvendelig paa ethvert for nogen som helst Ret indgaaet Forlig, altsaa ogsaa paa det, der stiftes under en Fogedforretning eller for en Avktions- eller Skifteret, men ej paa Forlig, som indgaas for Samfrænder eller executores testamenti, der mangle Jurisdiktion, Rskr. 30 Maj 1823 § 9 l.

6) Indgaaede for Forligsmæglerne i Tyende- og Aftægtsager, L. 10 Maj 1854 § 70, jfr. L. 4 Marts 1857 § 8.

7) Indgaaede for en Landvæsens- eller Overlandvæsenskommission, L. 30 Decbr. 1858 §§ 8, 20.

8) Afsluttede for Sø- og Handelsrettens Forligskommission, L. 19 Febr. 1861 § 19.

c. Uden Grundlag af Dom eller Forlig kan Udlæg gøres:

1) For Forstrækninger til Driften af en Plantage paa St. Croix, naar det herfor udstedte Gældsbevis er forsynet med den i Plakatens § 1 ommeldte Paategning af den vestindiske Regering og under visse nærmere Betingelser, Pl. 14 Maj 1823 § 5.

2) For Nationalbankens direkte Udlaan mod Pant i faste Ejendomme, naar saadant er betinget i Obligationen, og Eksekution kun finder Sted i Pantet, Pl. 1 Juni 1837, hvorved det har sit Forblivende, L. Nr. 36, 29 Marts 1873 § 15.

3) Ang. Indenrigsministeriets tidligere Bemyndigelse til at meddele Kreditforeninger af danske Grundejere den Begunstigelse, at det retsgyldigt kunde vedtages i de til Foreningen udstedte Panteobligationer, at der uden foregaaende Forligsmægling, Rettergang eller Dom kan gøres Udlæg i Pantet, og dette derefter bortsælges ved Avktion eller i fornødent Fald udlægges Foreningen til Ejendom, L. 20 Juni 1850 § 2 b, jfr. § 4 og L. 21 Novbr. 1851. — I Henhold hertil er denne Begunstigelse indrømmet de under Kreditforeninger 4—18 anførte Foreninger ifølge de der anførte Statuter, hvorved det i saa Henseende fremdeles har sit Forblivende, L. Nr. 36, 29 Marts 1873 § 15.

Fremtidig kan saadan Begunstigelse kun tilstaas ved Lov,

L. 19 Febr. 1861 § 3 (S. 191). Dette er sket med Hensyn til: Kreditkassen for Landejendomsbesiddere i Østifterne, L. 9 Febr. og Kdg. 12 Juni 1866, jfr. L. Nr. 36, 29 Marts 1873 § 15; den ny Kreditforening for Købstadgrundejere i Nørrejylland, L. 26 Maj 1868 (S. 314), Kdg. Nr. 72, 8 April 1871 i Slutn. b, jfr. §§ 12, 16 og 22; den danske Landmandsbank, L. Nr. 55, 25 Marts 1872 § 1 Nr. 2, Kdg. Nr. 90, 1 Juli s. A. i Slutn. Nr. 2, jfr. L. Nr. 36, 29 Marts 1873 § 15. Jfr. Appel V 2 g og nedenfor 7) og 10).

4) Efter tinglæste Pantebreve i faste Ejendomme, naar de indeholde Parternes Vedtagelse derom og ere oprettede eller vedkendte for Notarius publicus eller to Vitterlighedsvidner, under visse nærmere Betingelser, L. Nr. 36, 29 Marts 1873 § 15, jfr. § 16.

5) Pl. 7 Oktbr. 1771 § 1 ophæves, ibd.

6) Ang. at der kan meddeles en Kreditforening for Plantager paa St. Croix den Begunstigelse, at det kan vedtages i de til Foreningen udstedte Panteobligationer, at der uden foregaaende Forligsmægling, Rettergang eller Dom kan gøres Udlæg i Pantet, og dette derefter bortsælges ved Avktion eller i fornødent Fald udlægges Foreningen til Ejendom, Adg. 21 Decbr. 1874 (Nr. 32 i Till. t. Lovt. § 3 b.

7) Samme Begunstigelse er tillagt Kreditforeningen af Grundejere i København og Omegn, L. Nr. 31, 17 Marts 1882 § 1, Kdg. Nr. 73, 19 Maj s. A. § 9 og i Slutn. (Derimod ikke Husmandskreditforeningerne, jfr. L. Nr. 65, 28 Maj 1880).

8) Jfr. Avktion 5 (om Tvangsavktions Afholdelse uden foregaaende Eksekution).

9) Uden Grundlag af Dom eller Forlig kan Udlæg gøres paa Island efter tinglæste Pantebreve i faste Ejendomme, naar de ere underskrevne eller vedkendte for Notarius eller to Vitterlighedsvidner, under visse nærmere Betingelser, L. 16 Decbr. 1885 (Nr. 40 i Till. t. Lovt.) §§ 15, 16 smh. med L. 4 Novbr. 1887 (Nr. 25 ibd.) §§ 1, 6, 8—10.

10) I de til den vest- og sønderjyske Kreditforening udstedte Obligationer maa Debitor vedtage, at der uden Forligsmægling, Rettergang eller Dom kan gøres Udlæg i Pantet, og dette derefter bortsælges ved Avktion eller i fornødent Fald udlægges Foreningen til Ejendom, Kdg. Nr. 151, 3 Oktbr. 1891 § 23.

Samme Begunstigelse er tillagt en Kreditforening af Grundejere paa Landet i Jylland, L. Nr. 103, 14 April 1893 § 1, Kdg. Nr. 186, 29 Juli s. A. § 13 og i Slutn.

11) Ang. at Bodmerikreditor straks uden Lovmaal og Dom kan lade gøre Udlæg i det forbodmede og bortsælge det ved Avktion, efter Omstændighederne med særligt kort Varsel, dog at Retten i visse Tilfælde kan forlange Sikkerhedsstillelse, Sølov Nr. 56, 1 April 1892 § 185.

3. Ang. den dertil fornødne Beskrivelse.

a. Maa ikke ske efter den blotte Domsslutning, men Akten bør tillige beskrevet være til Stede paa Eksekutionsstedet, Fr. f. Norge 19 Avg. 1735 § 7.

Efter denne Lovbestemmelse kan Eksekution ikke ske efter en blot Udskrift af Dommen, selv om den domfældte samtykker deri, K. Skr. 21 Jan. 1847.

b. Kan ske efter en Udskrift af Domsslutningen alene i:

1) Politi- og Ekstrarets Sager under 10 Rdl. i København, K. Prom. 19 Maj 1787. — Hvilket for Politiretsdomme er forandret til 15 Rdl., K. Prom. 31 Avg. 1793.

2) Politisager paa Landet, Fr. 25 Marts 1791 § 26, jfr. Rskr. 23 Oktbr. 1795. — Bestemmelsen i Fr. 25 Marts 1791 § 26, der maa antages at bruge »Udpantning« i Betydning af »Eksekution«, staar endnu ved Magt, J. M. Skr. 29 Novbr. 1865.

c. Kan ske efter en simpel Udskrift af Dommen:

1) Naar den Sum, der efter Dommen er at betale, er under 100 Rdl. eller i Vestindien 400 Rdl., Pl. 13 Febr. 1822, K. Cirk. 9 Septbr. 1823 § 1 (f. Isl. og Færø.), Rskr. 29 Decbr. 1824 § 1 (f. Vest.).

2) I Sø- og Handelssager i København, L. 19 Febr. 1861 § 46.

3) Kan i Sørenssager ske efter en Domsudskrift, L. Nr. 72, 12 April 1892 § 6 i Slutn.

d. Af Landvæsens- og Overlandvæsens-Kommissioners Kendelser, kan ske efter en simpel Udskrift af Kendelsen, L. 30 Decbr. 1858 § 25.

e. Et Forslag om, at Eksekution i beneficerede Sager maatte ske efter en Udskrift af Dommen, uden Domsaktens Beskrivelse, blev forkastet ved K. Skr. 21 Decbr. 1824.

f. Ved Eksekution af Forlig, indgaaede for Forligskommissionerne, maa en simpel Udskrift af Forliget være tilstrækkelig, J. M. Skr. 6 Septbr. 1860, jfr. J. M. Skr. 2 Decbr. 1861, Nr. 89, 20 Marts 1871.

Jfr. foran A 2.

4. Af hvilke Myndigheder den foretages.

a. Skal Fogeden i det Herred, Birk eller Købstad, hvor den skyldige har Formue lige saa fuldt gøre, som om Sagen samme Steds var forfulgt, naar han med den Dom, som til den skyldiges Værneting udstedt er, bliver besøgt, D. L. 1—24—28, 42, jfr. K. Skr. 1 Novbr. 1823.

b. Hos privilegerede skulde Eksekutioner ordentligvis ske ved Landsdommerne eller de af disse udnævnte Ridemænd, D. L. 1—24—36, 41 til 43, Rskr. 12 Novbr. 1681, 24 Marts 1683, Reglm. 4 Marts 1690 § 1, Rskr. 23 Jan. 1739 § 16, Fr. 6 Decbr. 1743 § 11, jfr. § 13, K. Prom. 3 Septbr. 1774, Pl. 21 Jan. 1778, K. Prom. 21 Juli 1792, 15 April 1800, Sp. Reglm. 19 Decbr. 1800 § 170. Men ved Landstingenes Ophævelse blev det bestemt, at de Eksekutioner, der ifølge Loven skulde ske ved Ridemænd, fremtidig skulde foretages af vedkommende Herredsfoged eller kgl. Birkedommer, Fr. 25 Jan. 1805 § 20.

c. I København, se Kongens Foged 1.

d. Kan en Foged, der i Medhold af sit Embede (in casu som Skifteforvalter) erholder Dom eller Forlig over nogen, selv foretage, K. Skr. 5 Oktbr. 1822.

e. Af danske Konsuler i de Lande, hvor danske ikke ere undergivne Landets Jurisdiktion, L. Nr. 35, 15 Febr. 1895 § 5, jfr. Instr. Nr. 180, 1 Septbr. s. A. §§ 15—16.

Se Militær Jurisdiktion C 1 og E. Sognefoged 3 mm. Jfr. Politimester A III 11. Jfr. ovenfor A 1.

5. Ang. den Tidsfrist, efter hvilken Eksekution kan foretages (terminus executionis).

a. Ingen maa overiles med Eksekution, til hvilken Ende Underrettsdomme, hvorved nogen tilpligtes at betale noget, bør lyde paa at efterkommes inden 15 Dage, og Domme ved Gæsteretten inden 3 Solemærker, efter Dommens lovlige Forkyndelse, D. L. 1—24—17, Fr. 19 Avg. 1735 § 3, L. Nr. 55, 11 April 1890 § 6, jfr. § 9.

b. Efter Højesteretsdomme skulle Rettens Betjente straks gøre Eksekution, D. L. 1—24—42; jfr. fornævnte L. Nr. 55, 1890 § 6 i. f.

c. Ingen Eksekution maa ske efter Domme, som ikke forhen for den paagældende ere lovlig forkyndte, eller før den Tid, som til Dommens Fuldbyrdelse er forelagt, Fr. 19 Avg. 1735 § 7.

d. Terminen for Eksekutionen efter de ved Landsoverretterne afsagte Domme bør i Almindelighed bestemmes til 8 Uger

efter Dommens Forkyndelse, Fr. 25 Jan. 1805 § 29. For Overretterne lige som for Underretterne skal den almindelige Eksekutionsfrist i Domme, der gaa ud paa Betaling af Penge, være 15 Dage, og i Politi-, Gæsterets- samt Sø- og Handelsretssager 3 Dage fra Dommens Forkyndelse at regne. Den særlige Bestemmelse i L. om Kbhvn.s Sø- og Handelsret 19 Febr. 1861 § 47 om yderligere Forkortning af Eksekutionsfristen i paa-trængende Tilfælde bliver fremdeles staaende ved Magt, L. Nr. 55, 11 April 1890 § 6, jfr. § 9. Jfr. nedenfor k.

e. Ang. at et Forlig bør forkyndes i det Mindste med 15 Dages Varsel, forinden det kan eksekveres, K. Prom. 23 Maj 1807.

Ang. at Forlig for at kunne eksekveres ikke først behøve at forkyndes, K. Skr. 28 Oktbr. 1817, 4 Marts 1820 § 3, 22 April s. A. § 2.

f. Naar nogen frafalder Dommens Forkyndelse, bør den Tid, som i Dommen er forelagt til dens Opfyldelse, regnes fra den Dag, da Dommen, ifølge hin Vedtagelse, anses som forkyndt, Adg. 15 Avg. 1832 § 16 (f. Isl.).

g. Ang. at der ved Domme og Forlig, der gaa ud paa, at nogen skal foretage en Handling, bør i Dommen fastsættes en passende Frist til denne Handlings Iværksættelse, D. L. 1—5—15, Fr. 6 April 1842 §§ 1, 11.

h. Ang. den Tid, der ved Domme og Forlig, som gaa ud paa, at nogen skal efterlade en Handling, bør hengaa efter Dommens Forkyndelse, inden Domhaveren, fordi Dommen ikke efterkommes, kan anlægge Søgmaal til Erstatning og Bøder ved Politiretten, Fr. 6 April 1842 §§ 9, 11.

i. Terminen for Eksekution efter Landvæsens- og Overlandvæsenskommissioners Kendelser er i Reglen 15 Dage efter sammes Forkyndelse, L. 30 Decbr. 1858 §§ 17, 20.

k. Sø- og Handelsrettens Domme i København kunne eksekveres 3 Dage efter Dommens Forkyndelse, hvilken Frist af Retten kan forkortes i paa-trængende Tilfælde efter Partens Paa-stand og mod Sikkerhedsstilling, L. 19 Febr. 1861 § 47, jfr. L. Nr. 55, 11 April 1890 § 6, jfr. § 9. Jfr. foran d.

l. Udlæg uden Grundlag af Dom eller Forlig ifølge en i Henhold til L. Nr. 36, 29 Marts 1873 § 15 stedfunden Vedtagelse kan efter den nævnte Lovbestemmelse først finde Sted 14 Dage efter Forfaldstiden, og efter at Skylderen, for saa vidt han bor paa den pantsatte Ejendom, med 3 Dages Varsel paa den for

Stævningers Forkyndelse foreskrevne Maade, har faaet Meddelelse om, naar Forretningen vil blive foretaget.

m. Efter Landvæsens- og Overlandvæsenskommissionskenderler paa Færøerne, L. Nr. 54, 1 April 1891 § 11.

n. Ang. Politisager, se foran A 3 a.

6. Ang. Eksekutionskraftens Suspension ved Appel og Undtagelserne herfra, se ovenfor A 3 b og c og Appel V 2, jfr. VII B 7.

7. Ang. den Tidsfrist, efter hvis Udløb Eksekution ikke længere kan ske (*fatalia executionis*).

a. Ang. at Eksekutionen af Namsdomme i Reglen skal være tilendebragt inden Aar og Dag efter Dommens Afsigelse, Fr. 17 Maj 1690 og 20 Marts 1795, jfr. Fr. 18 Marts 1796.

b. Naar Gældsafbetalingsterminer ere fastsatte i et Forlig, beholder dette Eksekutionskraft, naar Kreditor ikke udsætter Eksekutionen for hver Termin over Aar og Dag, K. Cirk. 11 og Pl. 13 Avg. 1798. Jfr. K. Prom. 17 Juni 1797, 21 Novbr. 1807.

Ang. at et Forlig, som er ældre end Aar og Dag, ikke kan eksekveres, førend det er fornyet, K. Prom. 30 Juni 1810.

Ang. at Forældelsesfristen for et Forlig, der lyder paa Betaling efter Anfordring, maa regnes fra dets Indgaaelse, K. Skr. 25 Novbr. 1837.

c. De ifølge Landvæsens- og Overlandvæsenskommissioners Kendelser til Terminer efter Aar og Dags Forløb forfaldne Ydelser kunne inddrives i sin Tid uanset Kendelsens Ælde, naar blot ikke Aar og Dag er hengaaet efter Indtrædelsen af hver enkelt Termin, L. 30 Decbr. 1858 § 25.

Jfr. foran A 3 d, 5 a og i.

8. Ang. Genstanden for Eksekution.

a. Ved et Arvs- og Gældsfragaalseshos Overgang til offentlig Skiftebehandling bortfalder al Adgang for Kreditorerne til derigennem at søge Fyldestgørelse. Dog fortabes Retten ikke til ifølge Udlæg, opnaaet før Dødsfaldet, at søge Fyldestgørelse i det Udlagte. Skiftel. Nr. 155, 30 Novbr. 1874 § 35. Se Af sætning 1.

Derimod kan Eksekution foretages i Dødsboer under offentlig Skiftebehandling, hvori Arv og Gæld er vedgaaet, naar et behørigt Eksekutionsgrundlag er til Stede, § 54, jfr. § 55, ibd.

Jfr. med Hensyn til visse andre Boer under Skiftebehandling §§ 57, 82, 83 ibd.

For Island ere ganske lige Regler som de foran anførte

givne ved Skiftel. 12 April 1878 (Nr. 9 i Till. t. Lovt.), der angaar ogsaa Konkursboer, se §§ 34, 53, jfr. 54, 56, 81, 90, 91.

Jfr. tidligere D. L. 1—24—40, 5—14—39, smh. m. 1—4—11, 1—24—38, jfr. Fr. 18 April 1781 § 10, 30 Jan. 1793 § 3, Kanc. Skr. 10 Maj 1825 § 1.

b. Ved Indtrædelse af Konkurs bortfalder al Adgang til at søge Fyldestgørelse i de under Konkursbehandlingen hørende Formuegenstande gennem Eksekution og Tvangsavktion, L. Nr. 51, 25 Marts 1872 § 10. Jfr. L. 30 Decbr. 1858 § 2 (S. 737).

I en Udlændings her i Riget arresterede Gods er Kreditor ikke ved Debtors Fallissement i Udlandet, om samme endog maatte være erklæret, før Arresten blev iværksat, hindret fra at gøre Eksekution, Pl. 30 Novbr. 1821.

c. Ang. at i Almindelighed intet lovligt Pant, af hvad Navn nævnes kan, skal præjudiceres ved Udlæg, D. L. 1—24—26, jfr. L. Nr. 51, 25 Marts 1872 § 157.

Ang. at Eksekution for privilegerede Fordringer kan ske i Underpant, for saa vidt dette ikke bestaar i faste Ejendomme, naar og for saa vidt der ikke er upantsat Gods, hvori samme kan gøres, Pl. 14 Maj 1834, Amtstuefr. 8 Juli 1840 § 13.

d. Eksekution eller Udpantning kan ske i et Bo, skønt det er under Sekvestration, K. Skr. 8 Juli 1819, 18 Juli 1829.

e. Indførsel kan ikke ske i Stamhuse, D. L. 5—2—65.

f. Kan gøres i Klæder eller andet Løsoere, der maatte være skænket fattige, efter at de ere blevne Almissemlemmer, saafremt Fattigvæsenet ikke ved en tinglæst Registrering eller ved det i Pl. 14 Decbr. 1810 benævnte Middel har betaget Ejeren Evne til at disponere over sine Effekter, K. Skr. 30 Jan. 1821 ad 4. Jfr. Hospitaler II 64 a Nr. 3.

g. Fritagelse for Arrest medfører ikke Fritagelse for Eksekution, og Eksekution kan derfor gøres i de i en Sparekasse indsatte Midler, skønt der er tilstaaet disse Arrestfrihed, K. Skr. 7 Oktbr. 1834.

h. Ang. at der hos Haandværkere og andre Næringsdrivende kun maa gøres Indførsel (eller Arrest) i de til Skyldnerens Næringsdrift henhørende Genstande, naar der ikke er andet, som Debitor kan paavise til Udlæg, og da først i dem, som Debitor erklærer at være ham mindst nødvendige til hans Haandværks Fortsættelse, Fr. 15 Decbr. 1797, Amtstuefr. 8 Juli 1840 § 13, jfr. K. Prom. 3 April 1790 § 3, Fr. 30 Jan. 1793 §§ 6, 10.

Ligeledes giver Amtstuefr. 8 Juli 1840 § 13 den alminde-

lige Regel, at der skal gøres Udlæg for Skatter i de for Skyldneren mindst uundværlige Genstande.

i. Der maa ikke gøres Udlæg i den til en Landejendom hørende Afgrøde af Hø eller Straa eller i Gødningen, uden at Ejendommen tillige udlægges, Pl. 24 Maj 1843. Jfr. D. L. 1—24—23.

Med Hensyn til Besætning og Avlsredskaber, se Besætning 2, 5.

k. Ang. at en Fæstebondes Tyende for sidste halve Aars Løn og Kostpenge maa søge Fyldestgørelse i det Jorddrotten for dennes Krav hos Fæsteren udlagte Gods, saa længe dette endnu er i dennes eller Fæsterens Besiddelse, L. 10 Maj 1854 § 48.

l. Udlæg kan ikke gøres i de for Skyldneren og hans med ham samlevende Hustru fornødne Senge og Sengeklæder samt nødvendigste Linned og Gangklæder, L. Nr. 41, 25 Marts 1872 § 160. Se Aktionsomkostninger 5. Jfr. K. Cirk. 30 Maj 1818.

m. Skyldneren kan endvidere fordrø, at der skal levnes ham Genstande, som høre til de vigtigste Livsfornødenheder eller ere nødvendige til hans Næringsvejs Udøvelse, indtil et Vurderingsbeløb af 10 Rdl., eller, hvis han er Familieforsørger, af 30 Rdl. Disse Genstande kan Debitor eller i hans Fraværelse, de, der ellers ere til Stede i hans Hus, undtage fra Udlæget efter eget Valg, ibd. Se Aktionsomkostninger 5.

Rede Penge maa henregnes til de ommeldte vigtigste Livsfornødenheder, J. M. Skr. Nr. 136, 17 Maj 1873.

Denne Ret indtræder ifølge den nævnte § 160 dog ikke, naar Udlæg gøres for Skatter eller andre Afgifter til det offentlige, og kommer heller ikke til Anvendelse, med Hensyn til Genstande, som ere særligen givne til Pant for den Fordring, som der søges Udlæg for.

n. Udlæg kan ikke gøres i det, som Skyldneren maatte kunne erhverve ifølge gensidig bebyrdende Kontrakt, der ikke endnu er fuldstændig opfyldt fra hans Side, naar det, der af ham skal ydes, er personligt Arbejde eller Tjeneste eller andet, som Udlægshaveren ikke er eller ved Udlægsforretningen sættes i Stand til at give eller udføre, L. Nr. 51, 25 Marts 1872 § 161.

Denne Forskrift skal dog ikke medføre nogen Indskrænkning i den hidtil bestaaende Adgang til for Underholdsbidrag

til Børn, forladte og fraseparerede Hustruer at holde sig til Skyldnerens Arbejds- eller Tjenesteløn eller lignende Indtægt, ibd.

o. Indtørsel i det, som en Person har i Vente, omtales i Fr. 6 Decbr 1743 § 10. Jfr. Arv 2 a.

p. Kan ikke gøres i Elefantordenens og Dannebrogssordenens Ordenstegn, Stat. 1 Decbr. 1693 § 27, af s. D. § 17 (begge i Till. t. U. L. f. 1877).

r. Ang. særlige Fritagelser herfor, se under Arrest A 45. samt: Branderstatingen 2, 3 d, 7, 11. Brandredskaber A 2, B 1. Lønning 4.

s. De under Arrest A 45 a, b (dog med Undtagelse af den der anførte Konf. 6 Marts 1835 § 2), c Nr. 1 (dog kun den der nævnte Konf. 19 Avg. 1707), 2 og 7—10, d Nr. 1, e, f Nr. 2, 8 og 9, g, i, l, n, v, 46 samt Beslag 9 a anførte Bestemmelser om visse Genstandes Fritagelse for Arrest osv. angaa ogsaa Fritagelse for Eksekution.

t. Om hvor vidt Eksekution kan gøres i visse Genstande, se fremdeles Aftægt 1. Apotek 20. Arv 3 a. Haandværks- og Fabrikdrift I 14 (Arbejdsredskaber m. m.). Lønning 4. Sparekasser 7 — eller hos visse Personer, se Gesandter II (fremmede) 3 b. Konsuler C (fremmede) 4 c. Militære 3.

u. De Genstande, som ifølge privat Viljeserklæring, Lov eller anden særlig Hjemmel ere udelukkede fra Eksekution, undrages ogsaa fra Konkursbehandling, L. Nr. 51, 25 Marts 1872 § 1.

9. Ang. forudgaaende Anmeldelse deraf i visse Tilfælde.

a. Eksekution i Gældssager hos Studenter skal, især naar de ligge paa et Kollegium, anmeldes for Rector magnificus, Fund. 7 Maj 1788 II § 6 smh. med K. Prom. 30 April 1791.

b. Saadan Anmeldelse til vedkommende Kollegium behøves ikke af Eksekution hos en Stiftamtmand, K. Skr. 22 Juni 1820.

c. Eksekution og Udpantning kan ske hos en Fæstebonde, uden at Godsejeren derom underrettes, K. Skr. 24 Novbr. 1821. Jfr. D. L. 1—24—24.

d. Hos offentlige Kassebetjente maa Eksekution ikke ske uden vedkommende Avtoriteters Samtykke, alm. Kassefr. 8 Juli 1840 § 49. Jfr. Kam. Rets Ordn. 18 Marts 1720 II § 15, Fr. 30 Jan. 1793 § 40, K. Cirk. 2 Novbr. 1799, 16 Novbr. 1819.

Ang. at Udlæg for Skatter og Bøder ikke ere indbefattet under Forbudet mod Eksekution i fornævnte Kammerets-Ordning, K. Prom. 9 Febr. 1793.

e. Se fremdeles: Hoffet 2 (dertil hørende Personer). Kongelige Bygninger og Vajsenhuset 4 a (derboende Personer). Militær Jurisdiktion E 6 (Fogedforretninger hos Militære).

10. Ang. Fuldførelsen af Eksekution.

a. I Gods:

1) Derom handler D. L. 1—24—17 til 19, 23, 25 og 30.

2) Herom ere forskellige Regler af almindelig Interesse givne i Amtstuefr. 8 Juli 1840 § 13.

3) Ang. Fremgangsmaaden ved Udlæg hos Beneficiarier og Usufruktuarier i de paagældende Ejendommers Indtægter, § 20 ibd.

4) Under Eksekutionsforretninger er Fogeden paa Rekvirentens Begæring berettiget til at gennemsøge Skyldnerens Værelser og Gemmer, saa vel som til at anstille Undersøgelser paa dennes Person, naar han formodes at have skjult Penge, Obligationer eller andre Værdigenstande paa sig, L. Nr. 51, 25 Marts 1872 § 166.

b. Af Domme og Forlig, der gaa ud paa, at nogen skal foretage eller efterlade en Handling, Fr. 6 April 1842.

11. Ang. Retsvirkningerne deraf.

a. Derom handles i K. Skr. 16 Marts 1841 ang. hvor vidt et ældre Udlæg kan præjudiceres ved en yngre Udpantning for Skatter.

b. Ang. Adgang for den sekundære Udlægshaver til under visse nærmere Betingelser at stille det udlagte Løvsøre til Avktion, Pl. 12 Juli 1843, udvidet til Vestindien ved K. Skr. 8 Juli 1847. Jfr. nedenfor f.

c. Retten til ifølge Udlæg, opnaaet førend Konkursens Begyndelse, at søge Fyldestgørelse i det udlagte uden Hensyn til Konkursen, fortabes ikke ved denne, L. Nr. 51, 25 Marts 1872 § 10, jfr. Pl. 14 Juni 1758 (f. Vest.).

Se med Hensyn til Dødsboer, hvori Arv og Gæld er fragaaet, L. Nr. 155, 30 Novbr. 1874 § 35.

d. Er Udlæg til Foravktionering gjort efter et af Skyldneren i de sidste 8 Uger før Konkursens Begyndelse indgaaet Forlig om Betaling af Gæld eller efter en Dom, erhvervet i en i fornævnte Tidsrum anhängiggjort Sag, bortfalder enhver af Udlæget flydende særlig Ret mod Boet, med mindre det oplyses, at Skyldneren ved Forligets Indgaaelse eller Sagens Anhängiggørelse endnu var solvent, eller det maa antages, at Kreditor

ikke var vidende om Debtors Insolvens, L. Nr. 51, 25 Marts 1872 § 23. Jfr. L. 30 Decbr. 1858 § 2 (S. 737).

e. Naar udlagt Løsøre forbliver i Skyldnerens Besiddelse, taber Udlægshaveren sin af Udlæget flydende Ret over for Skyldnerens Kreditorer i Tilfælde af Konkurs eller senere Udlæg, naar han ikke inden 12 Uger efter Udlægsforretningens Slutning iværksætter Tvangsavktion eller under en Genoptagelse af Fogedforretningen faar det udlagte bragt ud af Skyldnerens Besiddelse, med mindre han ved Paaanke eller ved Tredjemands Ret har været hindret heri, § 158 ibd.

f. Om Udlægshaverens Stilling ved Tvangsavktion over det udlagte ere ny Regler givne ved L. Nr. 66, 9 April 1891, særlig §§ 1, 11, 20, 30, 35, 36, 38, 43.

g. Ang. hvorledes Udlægshavere i Værdipapirer og Pengefordringer skulle eller kunne fyldestgøres uden sammes Bortsalg ved Avktion, §§ 17—19 ibd.

h. Om Udlæg effektueret i en Ejendom, der forud er stillet til Tvangsavktion, mærkes § 20 ibd.

i. Den af en Avktionsforvalter afsagte Kendelse, hvorved en Avktion hæves, kan eksekveres hos Avktionsrekvirenten for Omkostningerne ved Avktionen, forommeldte L. Nr. 66, 1891 § 35.

k. Om den for Udlægshaveren ved Udlæget erhvervede Ret se videre Løsningsret 1. Pant—Panthaver 18. Skifteomkostninger 2. Stempelafgiften III 25 a Nr. 4.

12. Andre Bestemmelser.

a. Ang. at Fogeden, naar den skyldige af Modvillighed har gjort Ophold med at efterkomme en Højesteretsdom, skal gøre Udlæg for Kongens Faldsmaal, som er 27 Lod Sølv, D. L. 1—24—41, K. Skr. 30 Avg. 1817. Jfr. K. Prom. 26 Febr. 1791 (i Reg. til Reskriptsaml. und. Retten A).

b. Eksekutionsforretninger skulle tilbørlig forfattes i Pennen og indføres i en avtoriseret Protokol, Fr. 19 Avg. 1735 § 5.

c. Ved Dommens Eksekution forbydes alle Omløbere og uberettigede Personer sig at indfinde, Pl. 13 Avg. 1753.

d. I de i Fr. 17 Febr. 1774 ommeldte Sager (de tidligere Kammerretssager) maa, naar domfældte ved Dommens Forkyndelse har erklæret at ville appellere til Højesteret, Eksekution ikke ske førend Udløbet af den for Højesteretsstævningens Forkyndelse foreskrevne Frist, Pl. 26 Novbr. 1783.

e. Naar Eksekution efter Dom foretages for Penge til Kongens Kasse, skal Kammeradvokaten derom gøre Indberetning

til Rentekammeret eller vedkommende Kollegium, paa det at Pengene kan modtages af den, som af vedkommende Kollegium dertil bliver beskikket, Instr. 26 Oktbr. 1785 § 9 (i Reskriptsaml. 1ste Del).

f. Af Domme mellem de paa Island farende handlende eller disses Folk og Landets Indbyggere, dermed forholdes efter D. L. 1—22—19, Fr. 13 Juni 1787 II § 21.

g. Af en Dom eller et Forlig, dertil er Fogeden berettiget til at fordre skriftlig Rekvisition, K. Prom. 25 Juni 1791, Skr. 22 April 1820 § 1.

En Foged maa gøre Eksekution efter en Dom- eller Forligshavers mundtlige Rekvisition, naar Dommen eller Forliget tilige overleveres ham, K. Skr. 28 Novbr. 1818 ad 4.

h. I Henseende til Forligs Forret og Orden ved Eksekution, forholdes lige som i Loven om Domme er bestemt, K. Cirk. 17 Decbr. 1799. Jfr. D. L. 1—24—20 og 21.

i. Naar nogen, som har Penge, Midler eller Effekter i Nationalbanken staaende, forfalder under saadan Forfølgning, at efter Loven Eksekution maa ske i hans Midler, skal Bankens Direktører efter vedkommendes lovlige rekvirerede og effektuerede Forbud den Anstalt føje, at hans tilgodehavende i Banken bliver af ham indtil videre urørt, saaledes at det kan komme hans Kreditorer efter lovlige Omgang til gode, Oktr. 4 Juli 1818 § 44.

k. Eksekution for de i København ved Avktioner faldende Fattiges Penge skal Fattigdirektionen og ikke Avktionsdirektøren besørge, K. Skr. 31 Juli 1819.

l. Af Domme eller Forlig for en Sum, der ikke overstiger 100 Rdl., derunder bør Fogeden give Parterne den fornødne Vejledning til lovlige at iagttage deres Tarv, Fr. 6 Avg. 1824 § 5.

m. Ang. Eksekution af Landvæsens- og Overlandvæsenskommissionernes Kendelser, L. 30 Decbr. 1858 § 25, jfr. L. om Hegn 6 Marts 1869 § 21, Nr. 14, 27 Jan. 1872 § 23.

n. Eksekution efter en Dom, hvorved nogen er forpligtet til at præstere noget efter et ikke behørig stemplet Dokument, med Hensyn til hvilket Statskassens Ret er forbeholdt, eller som det ved Dom er paalagt at afskrive, maa ikke ske, uden at Dokumentet behørig berigtiget forevises, L. 19 Febr. 1861 § 86.

o. Under Eksekutionsforretningen kan det ikke tilstedes en Foged at frafalde Møde af Rekvirenten, selv om der ingen Ind-

sigelse gøres mod Forretningen fra Rekvisiti Side, J. M. Skr. 6 Avg. 1870 (D. T. S. 999).

p. Ang. at Skyldneren under Eksekutionsforretningen er pligtig paa forlangende at opgive, hvad han ejer til Fyldestgørelse af Fordringen, og i øvrigt at meddele fornødne Oplysninger i saa Henseende, samt at Undladelse af at opfylde denne Pligt kan paadrage Hensættelse i simpelt Fængsel som Tvangsmiddel, L. Nr. 51, 25 Marts 1872 § 167.

Ang. Anvendelsen af Konkursl. § 167, se Amtmænd X 7. Jfr. Udpantning II 3 e.

Rekvirenten kan, naar Skyldneren ikke er til Stede, udsætte Forretningen og lade ham med et af Fogeden bestemt Varsel tilsige til Møde paa Fogedens Kontor, ibd. Se Eksekutionsforretninger I 10.

r. Naar Skyldneren under en Eksekutionsforretning eller paa en Tid, da han maatte forudse en saadan, i egennyttig Hensigt for at unddrage sin Kreditor den ham tilkommende Fyldestgørelse, foretager noget, der gaar ud paa, at hans lovlige Ejendele eller Fordringer skulle unddrages fra at udlægges denne, bliver han at straffe efter Straffelovens § 260, L. Nr. 51, 25 Marts 1872 § 168.

s. Ang. Betydningen af, at Akceptanten af en Veksell inden dennes Forfaldstid derved er funden at mangle Midler til at betale sin Gæld, L. Nr. 52, 7 Maj 1880 § 30, 13 Jan. 1882 (Nr. 1 i Till. t. Lovt.) § 30 (f. Isl.).

t. Island. Lov om Eksekution 4 Novbr. 1887 (Nr. 25 i Till. t. Lovt.). Denne Lov indeholder særdeles meget af almindelig Betydning.

u. Færøerne. L. om Udpantning m. v. Nr. 40, 30 Marts 1894 § 16.

Se Appel V 2 g (ang. Tilfælde, hvor samme ikke stanser Eksekution). Arrest A 51 (indladet Gods). Beneficerede Sager III 4 c, d og f (Beneficiet gælder ogsaa Eksekutionsforretninger i Sagen). Forkyndelse 2 (mangelfuld). Kreditoplag 5 b. Lærlinge 9 h (eksigibel Voldgiftskendelse). Militær Assistance 4 (militær Eksekution). Pant 3. Sekvestration. Tinglæsning I 23 (om Tinglæsningen af Eksekutionsforretninger). Uvederhæftighed 5 (konstateret ved forgæves Eksekution).

Eksekutions- og Udlægsforretninger.

I. Ang. Gebyrerne derfor.

1. Derom handler Sp. Reglm. 22 Marts 1814 §§ 45, 51, jfr.

§§ 47—50, 53, 59. For Færøerne, Island og Vestindien, se de under Fogedforretninger B 14—16 anførte Bestemmelser.

2. Skulle i nogle Tilfælde kun betales, for saa vidt de kunne erholdes hos Rekvisitus, efter at Rekvirenten er fyldstgjort, Sp. Reglm. § 61 2det Led. Se nærmere Beneficerede Sager III 2 d, jfr. 4 d og 5 d og k samt Fogedforretninger B 8.

Det samme gælder — jfr. Sp. Reglm. § 154 — med Hensyn til Eksekutioner, Udlæg og Indførsel, som foretages for:

a. De Frelzers Kirke tilkendte Bøder eller Penge, Fr. 21 Juli 1714 § 3, Rskr. 10 Maj 1737.

b. Justitskassen, Fr. 23 Decbr. 1735 § 6, Rskr. 10 Maj 1737.

c. Krigshospitalskassen og den militære Pensionskasse, Bev. 7 Jan. 1752, 20 Decbr. 1770.

d. Vajsenhusets og Missionernes Kasser, Bev. 30 Decbr. 1773.

e. Den almindelige Enkekasse, Fund. 30 Avg. 1775 § 20.

f. Den en skadelidt under en kriminel Sag tilkendte Erstatning, hvorhos Udskrift af Dommen skal meddeles ham uden Betaling, Pl. 4 Jan. 1800 (foran i Lovsaml. f. 1801), Sp. Reglm. § 61, K. Skr. 25 Jan. 1831.

g. Se Tyendesager 7.

3. Skal i intet Tilfælde betales i Sager, som vedrøre Københavns Fattigvæsen, dettes Stiftelser eller de under samme indskrevne fattige, Plan 1 Juli 1799 § 191.

Tidligere tilkom denne Gebyrfrihed Fattigvæsenet og Hospitaler i Almindelighed, Aab. Bef. 21 Juli 1714, jfr. Bev. 28 Juni 1720, men dette er forandret ved Fr. 23 Marts 1823 § 3, hvorefter Gebyrfrihed nu kun tilkommer de nævnte Institutioner, for saa vidt de have erholdt beneficium processus gratuiti og da efter den almindelige Regel i Sp. Reglm. § 61, 2det Led om beneficerede Sager.

4. For Fuldbyrdelsen af Domme i kriminelle Sager eller offentlig Politisager erlægges under ingen Omstændigheder Gebyr til Fogeden, selv om det kunde faas hos den skyldige, Sp. Reglm. § 61, 3dje Led, K. Skr. 4 Juni 1825, 25 Jan. 1831, 23 April 1844. Se nedenfor 5 og Fogedforretninger B 7.

Almindelige Eksekutionsgebyrer erlægges dog i Skovforbrydelsessager, Pl. 26 Juli 1837 § 14.

Udlægsforretningen for et under en offentlig Politisag tilkendt Erstatningsbeløb er efter Pl. 4 Jan. 1800 og Sp. Reglm. § 61 gebyrfri, J. M. Skr. Nr. 123, 12 Juli 1887.

5. Erlægges i private Politisager med de sædvanlige Beløb, naar Forretningen ikke foretages efter det offentliges Foranstaltning til Inddrivelse af Bøder, K. Skr. 13 Juli 1815, 5 Avg. 1841, ad 3. Jfr. L. 16 Febr. 1866.

6. Betales som sædvanligt i Sager anlagte af det kgl. Jagtvæsen, K. Skr. 26 Septbr. 1843.

7. Ang. Betalingen for Eksekutioner for Skatterestancer, Fr. om Amtstueoppeb. 8 Juli 1840 § 14. Se Udpantningsgebyrer 3.

8. Den Forretning, hvorved en Ejendom udlægges en Pant-haver for højeste Avktionsbud, maa betales som en Fortsættelse af Udlægsforretningen til Foravktionering, hvoraf navnlig følger, at Promille ikke atter skal erlægges, J. M. Skr. 14 Oktbr. 1863 med Note, 13 Febr. 1867 (D. T. S. 483). Jfr. Avktionsgebyrer I 26.

9. Ifølge Sp. Reglm. § 51 maa Gebyrer betales for to Forretninger, naar Udlæg foretages i samme Ejendom efter to Kreditforeningsobligationer, J. M. Skr. 13 Febr. 1867 (D. T. S. 483).

10. Naar Rekvirenten har begært en saadan Forretning udsat med Hensyn til Bestemmelserne i Konkursl. 25 Marts 1872 §§ 160, 167, skal Gebyr for dens Fortsættelse betales efter Sp. Reglm. § 49, Skattedir. Skr. Nr. 56, 3 Marts 1873 ad 1 og 2.

11. Ved Beregningen af Promillegebyret for en Eksekutionsforretning er der Hjemmel til at fradrage den Pantegæld, der under Forretningen oplyses at paahvile en udlagt fast Ejendom med Prioritet forud for Rekvirentens Fordring, i den Sum, hvortil Ejendommen under Forretningen vurderes, Skattedir. Skr. Nr. 117, 26 April 1894.

Se fremdeles Fogedforretninger B. Relaksationsforretninger 1 b.

II. Beskrivelse deraf stemples, naar faste Ejendomme udlægges, til 1ste Klasses Takst, men i andre Tilfælde til 2den Klasses; forlanges Beskrivelse alene til Paaanke, kan dertil bruges stemplet Papir som til Domsakter, L. 19 Febr. 1861 § 72, jfr. F. M. Skr. 25 Maj 1850 med Note. Se Stempelafgiften III. 29, d Nr. 4. Om Eksekutionsforretninger i Sager af ikke over 20 Rdl. Værdi, se Stempelovens § 74 n.

III. Ang. deres Tinglæsning, se Halvprocentafgift 15 g. Tinglæsningsgebyrer 12 i og 35.

Se Eksekution og Udlæg. Fogedforretninger. Pant 3 (ang. den Ret, som Udlægsforretningers Tinglæsning

giver med Hensyn til Brandforsikringen). Stempelafgiften III 34 (ltr. a angaar Kontinuationsforretninger).

Eksekutionsfundament, se Eksekution B 2 og 8 a. Lærlinge 9 h.

Eksekutionstermin. Paa Island, L. 4 Novbr. 1887 (Nr. 25 i Till. t. Lovt.) §§ 7, 10. — Se Eksekution og Udlæg B 5.

Eksekvatur, danske Konsulers. Derom handler Instruk. Nr. 283, 15 Decbr. 1893 § 8. Jfr. Konsuler C 1.

Eksercerhuse, se Bygningsafgift II 2 a, jfr. h.

Eksercerpladser til indkvarterede Tropper, se Indkvartering II (ordinær) 35, III (ekstraordinær) 57.

Ekskommunikation, se Bandsættelse.

Eksorcismus eller Besværgelse ved Daaben afskaffes, Fr. 7 og K. Prom. 14 Maj 1783.

Ekspedienter ved Statsbanedriften.

For Statsbanernes Holdepladser, om dem handler L. Nr. 52, 26 Marts 1898 § 6, jfr. L. Nr. 65, 12 Septbr. 1892 §§ 8 (10de Klasse), 11, 12.

Ekspeditionsgebyrer, kollegiale, se Bevillingsgebyrer, og med Hensyn til Gebyrer under Københavns Magistrat, Magistrat I 63.

Ekspeditionsprotokol ved Sessionerne, se Sessions-Ekspeditionsprotokollen.

Ekspeditionssekretærer.

1. I Ministerierne, ang. Honorarer til de som saadanne benyttede Fuldmægtige, L. 2 Juli 1870 (S. 258) § 3, 17 s. M. § 3, Nr. 43, 25 Marts 1872 § 1. Se Udenrigsministeriet 4.

2. Ved Københavns Skattevæsen, Ind. M. Skr. Nr. 143, 12 Avg. 1887 §§ 2, 3.

3. Som saadanne fungere 2 Fuldmægtige i Generaldirektoratet for Postvæsenet, L. Nr. 50, 12 April 1889 § 1.

Se Magistrat I (Kbhvn.s) 8 a og 9 a. Overformynderiet 44. Skatteinspektoratet.

Ekspektance paa Embeder, se Embeder 2.

Ekspektancefæstebreve, se Anneksgodts 6 b.

Ekspenser.

1. Ang. at Kirkeejerne i Koldinghus Amt skulle betale de ved Adg. 18 Marts 1732 paabudte Kirkeekspenser, K. Skr. 31 Jan. 1767.

2. Ang. Inddrivelsen af resterende Landmodesexpenser, Rskr. 29 Jan. 1771, 4 Oktbr. 1793 § 3, K. Skr. 1 Febr. 1825.

3. Ang. efter hvilken Kurs Landmodese ekspenser skulle uddrages, K. Skr. 1 Juli 1820.

4. Ang. at en Præst ikke kan fordre Afslag deri, fordi Indtægterne af en Del af Pastoratet oplægges, K. og U. M. Skr. 2 Avg. 1880, jfr. Skr. 27 Febr. 1867 (begge i G. R.). Jfr. Enkekasser II 4 f.

Se Naadensaar II 22 i. Sekvestration A 1 a. Studieskat (og Katedratikum).

Eksploderende Stoffer, se Krudt. Sprængstoffer.

Ekspres.

1. Om Breves Besørgelse derved gennem Postvæsenet, Postl. Nr. 57, 5 April 1888 §§ 6, 16 c og Postadg. Nr. 179, 7 Septbr. s. A. I § 5, II §§ 1, 11, 13, 16 og særlig 12. Jfr. tidligere L. Nr. 9, 7 Jan. 1871 §§ 6, 16 c, Adg. Nr. 59, 28 Marts s. A. Af-snit III §§ 2 II, 4 IV, 6 VII.

2. Betalingen i Kronemønt for Breves Udbringelse derved, Bkg. Nr. 164, 19 Decbr. 1874 § 3 c.

3. Om Ekspresbreve, se videre Postvæsenet I 3 s og med Hensyn til Udlandet de under II B og C ibd. anførte Bestemmelser.

4. Gebyret herfor kan ikke erlægges i Tjenestefrimærker, Adg. Nr. 178, 6 Septbr. 1888 § 4, jfr. Postv. Off. Meddel. Nr. 28, 1888.

5. Om Ekspresforsendelser i den internationale Postforbindelse, Bkg. Nr. 172, 21 Decbr. 1898 Art. 13, jfr. Bkg. om Verdenspostkonventionen Nr. 17, 24 Febr. 1892 Art. 13.

6. Ekspresgebyret tilfalder altid den, der udbringer Forsendelsen, Postv. Overbestyr. Cirk. Nr. 211, 21 Septbr. 1889 næstsidste Stykke.

7. Ang. at Afsenderen ved Paategning paa Ekspresbreve kan bestemme, at de skulle udbringes paa en særlig angiven Tid, Postv. Off. Meddel. Nr. 8, 1892.

8. Ang. Telegrammers Udbringelse derved, se Estafetter 9. Se Brevbæring. Bud 1. Estafetter. Ilbud.

Ekspropriation.

1. Kan kun ske, hvor Almenvellet kræver det, ifølge Lov og mod fuldstændig Erstatning, Grl. 28 Juli 1866 § 82, jfr. Grl. 5 Juni 1849 § 87, Koloniall. 27 Novbr. 1863 § 75, Forfatnsl. f. Isl. 5 Jan. 1874 (Nr. 1 i Till. t. Lovt.) § 50.

2. Grundloven har ikke ophævet de ældre Ekspropriationsanordninger, men medfører kun, at de Grundsætninger, hvorpaa de ere byggede, ikke uden speciel Lov kunne anvendes paa

Tilfælde, som ikke ere umiddelbart indbefattede under sammes Indhold, J. M. Skr. 4 Septbr. 1854 (ang. den nedenfor under 3 nævnte Pl. 31 Juli 1801). Jfr. Ind. M. Skr. 29 Marts 1851 med Note.

3. Kan finde Sted, naar Afstaaelse af nogens Grund eller Ejendom behøves til Skansers Anlæg eller Udvidelse, Telegrafers Oprettelse eller i øvrigt til Landets Forsvar eller offentlige Foranstaltningers Fremme, Pl. 31 Juli 1801. Jfr. som Anvendelser af Plakatens almindelige Grundsætning, K. Skr. 22 Septbr. 1818, 20 April og 9 Septbr. 1841. — Denne Bestemmelse, der fremdeles staar ved Magt (se foran 2), hjemler Ekspropriation:

a. Af al Ejendom, ogsaa bebygget, K. Skr. 5 Novbr. 1825.

b. Til militære Anlæg, men paagældende kan bringe Spørgsmaalet, om Afstaaelsen er nødvendig for Landets Forsvar, for Domstolene, J. M. Skr. 4 Septbr. 1854. Med Hensyn til de til Fæstningsanlæg ved København eksproprierede Grunde udtalt, at der ikke haves Hjemmel til at lade den samme paahvilende Tiende bortfalde, men at det paa samme hvilende Hartkorn vil kunne afskrives, Ind. M. Skr. 15 Septbr. 1887 (M. R.).

Jfr. med Hensyn til Skanser, Rskr. 13 Avg. 1823.

c. Til Anlæg af elektriske Telegrafer, Ind. M. Skr. 15 Decbr. 1855. Jfr. nedenfor 4 ll. Jfr. derimod Ind. M. Skr. 15 Juni 1852.

d. Til Opsættelse af Gradmaalingsmærker og Mærker for undersøiske Telegraftraade, Ind. M. Skr. 23 Jan. 1858.

4. Desuden haves i følgende Tilfælde Lovhjemmel til Ekspropriation af fast Ejendom:

a. Anlæg af Lodsmærker, Fr. 22 Novbr. 1799.

b. Jordlod til Skoler paa Landet, Pl. 25 Novbr. 1801 § 2, jfr. Ind. M. Skr. 23 April 1859. Se Fribefordringsvæsenet V 1 E. Skolelod II 1.

Ligeledes til Bygge- og Haveplads til Skoler paa Landet, Adg. 29 Juli 1814 § 52. Jfr. K. Prom. 27 Marts 1813.

Ang. hvor vidt saadan Ekspropriation kan finde Sted i Tilfælde af en Skoles Flytning, Ind. M. Skr. 10 Febr. 1875 (G. R.). Er ikke hjemlet i Tilfælde af en Skoles Flytning, K. og U. M. Skr. 19 Septbr. 1888 (G. R.), med mindre der tillige skal tilvejebringes en større Bygning, thi i saa Fald kan Ekspropriation ske, Skr. 16 Maj 1891 (G. R.), jfr. Skr. 4 Febr. 1897 (ibd.).

Til en Skolelods Forøgelse til anordningsmæssig Størrelse, K. og U. M. Skr. 31 Oktbr. 1874 (G. R.).

Gymnastikplads til en Skole formenes at kunne erhverves

derved, K. og U. M. Skr. 17 Juni 1878 (G. R.). Jfr. Gymnastik 1 i.

Af den fornødne Grund til en Biskole, er berettiget, K. og U. M. Skr. 5 Maj 1881 (G. R.).

Ekspropriation kan endvidere finde Sted af:

1) Jord til en Haves Supplering til anordningsmæssig Størrelse, og om Betydningen af den i Skoleanordningens § 52 for Tilvejebringelsen af Have stillede Betingelse »at Omstændighederne tillade det«, Ind. M. Skr. 31 Maj 1884 (G. R.).

2) Grund til et nyt Udhus efter den i fornævnte § foreskrevne Fremgangsmaade, K. og U. M. Skr. 16 Febr. 1885 (G. R.).

3) Grund til en Pogeskole, K. og U. M. Skr. 5 April 1886 (G. R.).

Se Provster 13 u Nr. 4. Skolelod II 1. Skoler II A 2 oo.

c. Kanaler, Pl. 28 Decbr. 1809. Ang. Odense Kanal Rskr. 28 April 1797.

d. En Trækkevej ved Nørreaa, Rskr. 8 Decbr. 1812 § 1.

e. Bygge-, Haveplads samt Græsning til Jordemoderboliger, Pl. 27 Avg. 1819, naar en saadan ikke tidligere har været i Distriktet, K. Skr. 9 Septbr. 1841. Jfr. ang. Landvæsenkommissionernes Forretninger i saa Henseende, Ind. M. Skr. 29 Maj 1860. Jfr. nedenfor x.

f. Kirkegaardes Udvidelse og Tørlægning, se Kirkegaard 1 e—i og 3 (Vej til en Kirkegaard).

g. Byggeplads til Fattighuse og til Boliger til husvilde, L. 4 Juli 1850 (S. 233), jfr. prov. Fr. 5 Maj 1848, Ind. M. Skr. 1 Decbr. 1849. Jfr. Fattigl. Nr. 67, 9 April 1891 § 66.

Det er kun Sogneforstanderskabet, ikke den husvilde selv, der efter denne Lov kan fordre Byggegrund udlagt, Ind. M. Skr. 11 Juni 1850, 12 Avg. 1851 (G. R.), 9 Juni 1852 ad 2.

Kun Ekspropriation af den egentlige Byggegrund til et Fattighus er hjemlet, ikke af Jord til en Have, Ind. M. Skr. 9 Febr. 1857.

h. Gangstier i offentligt Øjemed, L. 4 Juli 1850 (S. 235) § 4. Jfr. med Hensyn til Skolestier, Fr. 13 Decbr. 1793 § 18, K. Skr. 21 Jan. 1817.

i. Vand- og Gasanlæg i København, L. 20 Avg. 1853, 7 April 1855 § 2.

k. Vandaflednings- eller Kloakanlæg i København, L. 30

Novbr. 1857, de øvrige Købstæder, fornævnte L. 1857 § 14, og i Frederiksberg, L. 12 Jan. 1858 § 4, jfr. § 17.

l. De Arbejder, der foretages ved Gudena, L. 30 Jan. 1861 § 9.

Ang. Ekspropriation til en Trækkevej, Rskr. 12 Juni 1807 § 1.

m. Branddamme paa Landet, L. 2 Marts 1861 §§ 34, 35, jfr. Bkg. Nr. 70, 16 April 1898 §§ 35, 36.

n. I Koncessionerne paa forskellige Sporvejsanlæg er der forbeholdt de vedkommende Kommuner Ret til at ekspropriere Anlægene, f. Eks. Konk. 7 April 1866 § 14, 30 Juni 1868 § 20 (D. T. S. 731), Bev. Nr. 398, 30 Novbr. 1871 § 13, Nr. 171, 6 Juni 1872 § 14, Konk. Nr. 215, 5 Avg. 1872 § 14. Se de under Sporveje anførte Koncessioner.

o. Af Sandflugtsstrækninger og tilgrænsende Arealer, L. 29 Marts 1867 §§ 12, 15, 16, 23.

p. Nogle Skydebaner paa Amager, L. 10 Maj 1867 § 2.

q. Vandbeholdning m. m. for Sindssygeanstalten ved Vordingborg, L. 3 April 1868 § 2.

r. Esbjerg Havneanlæg, L. 24 April 1868 § 3.

s. Øvelsesleje (Ekspropriation sker til midlertidigt Brug), L. 24 April 1868 § 3, 12 Marts 1870.

t. Dampfærgeforbindingen over Lillebelt og Skibsbro ved Nyborg, L. 28 Maj 1870 § 3.

u. Til Gader og Veje m. m.:

1) I København, ang. Afstaaelse af private Grunde, Bygninger, Vandarealer, Bolværker m. v. til en bedre Ordning af Gader, Torve og Veje mod Erstatning efter Reglerne i L. 14 Decbr. 1857 § 10, derom handler Bygningsl. Nr. 77, 12 April 1889 § 14. — I visse Tilfælde kan Areal fordres afstaaet uden Vederlag til Vejes Udvidelse, § 11, jfr. § 71 ibd. Ang. en forandret Affattelse af § 14 i L. Nr. 77, 1889, L. Nr. 21, 27 Febr. 1897.

Ang. at Ejerne af afbrændte eller nedbrudte Bygninger, hvem det forbydes at genopføre samme, eller hvem der herved paalægges særlige Indskrænkninger, kunne forlange Grunden overtaget af Staden mod Erstatning efter bemeldte L. 1857 § 10, § 13 ibd.

Jfr. tidligere L. Nr. 164, 21 Novbr. 1871 § 21, jfr. § 20. Jfr. ang. Vesterbrogade Pl. 14 Septbr. 1785, og ang. Gadernes Regulering efter Bombardementet Rskr. 11 Avg. og 27 Decbr. 1809.

Jfr. med Hensyn til de mellem Fæstningsværkerne og Demarkationslinjen beliggende Grunde, L. 6 Juli 1867 §§ 5, 8. Jfr. Bkg. 22 Septbr. 1858.

2) I Frederiksberg, ang. Afstaaelsen af Grunde og Bygninger til Anlæg eller Udvidelse af Gader og Veje, til Anlæg af Kloaker eller i andre almennyttige Øjemed, derom handler Bygningsl. Nr. 57, 11 April 1890 § 7, jfr. § 6 sidste Stykke, smh. med Bkg. Nr. 58 af 19 s. M. § 14, jfr. § 13 sidste Stykke. Ang. en forandret Affattelse af § 14 i Bkg. Nr. 58, 1890, L. Nr. 65, 23 April 1897.

I visse Tilfælde kan Areal fordres afstaaet uden Vederlag til Vejes og Gaders Udvidelse, fornævnte L. Nr. 57 §§ 4—6, Bkg. Nr. 58 §§ 6, 10, 11, 13, 68. Jfr. derimod tidligere J. M. Skr. 17 Marts 1866 ang. L. 12 Jan. 1858 § 3, jfr. samme L.s § 4.

3) I Købstæderne, naar Kommunalbestyrelsen finder det nødvendigt at give en Gade en større Brede, L. 30 Decbr. 1858 § 2, jfr. § 32. Jfr. Fr. 6 April 1832 § 14 A og C (denne Forordning er hævet ved L. om Brandvæsenet i Købstæderne Nr. 28, 21 Marts 1873 § 40), Ind. M. Skr. 21 Novbr. 1850, 2 April 1851, J. M. Skr. 8 Maj 1852, Ind. M. Skr. 25 April 1853, 16 Novbr. 1854.

Kun naar Grunden er ubebygget eller den ældre Bygning nedbrudt eller nedbrændt, kan Afstaaelsen fordres mod Erstatning for det afstaaede Grundstykke alene, hvorimod den, naar en Bygning i Tilfælde af Ombygning fordres indrykket, kun kan opnaas ved at fordre Ekspropriation af Bygningen mod Erstatning, saa vel for den som for Grunden efter de almindelige Regler om Afstaaelse af Ejendom til offentlig Brug, J. M. Skr. 2 Juni 1864, 6 Juli 1865, Nr. 137, 2 Maj 1872.

L. 1858 § 2 hjemler ikke tvungen Afstaaelse til Gennemførelse af en Omregulering af Gaderne, men kun hvor det er nødvendigt at give disse større Brede, J. M. Skr. 17 Marts 1863.

Ang. Anvendelsen af Bygningslovens § 2 om Ekspropriation, naar det findes nødvendigt at give en Gade en større Brede, i enkelte givne Tilfælde, J. M. Skr. Nr. 155, 14 og Nr. 161, 18 Avg. 1877.

Denne Bestemmelse hjemler Ekspropriation af saa stor en Del af en Have til et Strædes Udvidelse, som er nødvendig for Færdselens Skyld, men herud over kan Ekspropriationen

ikke strækkes af Skønhedshensyn, J. M. Skr. Nr. 264, 2 Decbr. 1875.

Ang. at der ikke tilkommer Købstadkommunen Ret til i det i § 2, 2det Stk., sidste Punktum i Bygningsloven omhandlede Tilfælde at begære Afstaaelse i større Omfang end fornødent til Gadens Udvidelse, J. M. Skr. Nr. 103, 22 Marts 1898.

Se Bygningsvæsen 3 aa.

4) Ang. Thorshavn, L. 28 Jan. 1856 §§ 6, 8. Jfr. nedenfor æ.

5) Ang. Reykjavik, Pl. 29 Maj 1836 § 3 A, jfr. K. Skr. 23 April 1844 ad 6.

6) Ang. Ekspropriation til Udvidelse af Gader (og til Dels tillige af Veje) i Nørresundby, Bkg. Nr. 77, 2 Maj 1872 § 2, Silkeborg, Bkg. Nr. 131, 12 Oktbr. 1872 § 2, i Herning, Bkg. Nr. 98, 22 Septbr. 1877 § 2, jfr. § 21, i Frederiksværk, Bkg. Nr. 159, 22 Oktbr. 1883 § 2, jfr. § 21, i Utterslev, Bkg. Nr. 125, 27 Septbr. 1876 § 4, jfr. § 32, i en Del af Taarnby Sogn, Bkg. Nr. 19, 28 Febr. 1877 § 2, jfr. § 32, i en Del af St. Jørgensbjerg Sogn, Bkg. Nr. 55, 17 April 1885 § 3, i Gentofte Sogn, Bkg. Nr. 55, 9 April 1886 § 3, i en Del af Frederiksborg Slotssogn, Bkg. Nr. 4, 9 Jan. 1888 § 2, jfr. § 21, i Løkken Ladeplads og en Del af Furreby Sogn, Bkg. Nr. 64, 30 April 1889 § 2, jfr. § 21, i en Del af Odder Sogn, Bkg. Nr. 144, 20 Septbr. 1890 § 2, jfr. § 21, i Dele af Lyngby Sogn, Bkg. Nr. 76, 7 Maj 1894 § 12, i en Del af Hvidovre Sogn, Bkg. Nr. 162, 19 Avg. 1895 § 14, i Struer Sogn, Bkg. Nr. 21, 23 Juni 1897 § 2, i en Del af Gudhjem Sogn, Bkg. Nr. 40, 13 Novbr. s. A. § 2, i Brøndshøj Sogn, Bkg. Nr. 42, 3 Decbr. 1898 § 16.

7) Se Amdsraad C 44 f. Broer II A 15. Stævningensmænd C 15 A Nr. 4, 17. Veje II E 2—4 og III A 6. Vejmaterialier.

v. Visse Digers Anlæg paa Lolland og Falster, L. Nr. 69, 23 Maj 1873 § 3.

x. Til Bygge- og Haveplads til Distriktsjordemoderboliger. Ang. at saadan kan finde Sted i et Tilfælde, hvor Jorden var bortfæstet og Godsejeren villig til at afstaa samme, medens Fæsteren modsatte sig Afstaaelsen, J. M. Skr. Nr. 196, 11 Oktbr. 1876. Jfr. foran e.

y. Af den til Anbringelse af Mærkestene for trigonometriske Stationer nødvendige Grund, derom handler Krigs M. Skr. 6 Juni 1878 (M. R.).

z. Af Vandmøller og andre desl. Vandværker, der skulle nedlægges for at fremme Vandets Flugt, derom handler L. Nr. 63, 28 Maj 1880 §§ 35—38. jfr. 79.

æ. Færøerne. Til offentlige Veje, Havne- og Landingssteder samt til offentlige Skoler, derom handler L. Nr. 69, 7 Maj 1881. Jfr. foran u Nr. 4.

ø. Til en Sindssygeanstalt ved Middelfart, L. Nr. 46, 7 Maj 1884 § 6.

Af Arealer til Vandforsyningsanlæg ved Middelfart Sindssygeanstalt i Anledning af sammes Udvidelse, L. Nr. 93, 14 April 1893 § 2.

aa. Ang. Ekspropriation af Grunde tilhørende Krigsbestyrelsen (in casu til Udvidelse af en Kirkegaard), Krigs M. Skr. 27 Oktbr. 1884 (M. R.).

bb. Af overbebyggede og usunde Bydele i København og Købstæderne, L. Nr. 41, 29 Marts 1887 § 1. Jfr. nedenfor nn.

cc. Af Grund til Stier og Veje til Fiskeres Landingssteder og Benyttelsesret af Strandbredden til Fordel for Fiskerne, L. Nr. 56, 5 April 1888 §§ 5, 6, 58, jfr. 60.

dd. Af Grunde og Ejendomme til Frihavnen og de dermed i Forbindelse staaende Anlæg, derom handler L. Nr. 44, 31 Marts 1891 § 4, jfr. § 5.

ee. Af Grund og Materialier til Fyranlæg, derom ere Regler givne ved L. Nr. 68, 29 Marts 1893. Ifølge § 3 skal Erstatningen fastsættes af udmeldte Mænd efter Reglerne i Fr. om Jords Afstaaelse til Kirkegaarde 23 April 1845 og paa Færøerne efter Reglerne i L. om Jords Afgivelse til offentlige Veje Nr. 69, 7 Maj 1881. — Se ogsaa Fyr 7.

ff. Af Grund ved Landsgrænsen til Bygninger i Desinfektions og Isolationsøjemed, derom handler L. om Foranstaltninger mod Kolera Nr. 84, 1 April 1893 § 5.

g. Af Grunde til Vandforsyningsanlæg i København i Aarene 1890—99, L. Nr. 49, 11 April 1890 og Nr. 65, 29 Marts 1893. Jfr. nedenfor mm.

hh. Ved Udvidelser af Statens Havneanlæg, L. Nr. 46, 13 April 1894.

ii. Naar Almenvellet kræver det, kan det ved Lov bestemmes, at en patenteret Opfindelse uden Patenthaverens Samtykke skal kunne bruges af Staten mod fuld Erstatning, L. Nr. 69, 13 April 1894 § 8.

kk. Ved forskellige Statsjernbaneanlæg, L. Nr. 83, 8 Maj 1894 §§ 1—5, Nr. 84 af s. D. §§ 2—6, Nr. 85 af s. D. §§ 2—6,

Nr. 86 af s. D. §§ 2—6, Nr. 87 af s. D. §§ 2—6, Nr. 83, 11 Maj 1897 §§ 2, 3, Nr. 31, 19 Marts 1898 §§ 3—5. Ved private Jernbaners Anlæg, L. Nr. 88, 6 Maj 1894 §§ 2, 3, Nr. 166, 18 Decbr. 1897. Se Jernbaner A 1.

ll. Ved Telegraf- og Telefonanlæg, L. Nr. 84, 11 Maj 1897 §§ 6, 10, 14. Jfr. foran 3 c.

mm. Af Grunde til lukkede Vandforsyningsanlæg, L. Nr. 63, 23 April 1897. Jfr. ovenfor gg.

nn. Til Ombygning af overbyggede og usunde Bydele i København og Købstæderne og Opførelse af Arbejderboliger, L. Nr. 21, 26 Febr. 1898 § 1, sidste Stk. Jfr. ovenfor bb.

oo. Af Heste og Vogne til Hærens Brug under Krigsberedskab, se Hæren 21, jfr. Hærstyrke 10.

pp. Island. Ang. Afgivelse af Grund til Veje, og at Erstatning ordentligvis ikke skal udredes, L. 13 April 1894 (Nr. 8 i Till. t. Lovt.) § 22.

rr. Vestindien. Af Grusgrave til Brug for det offentlige og af Jord til ny Vejanlæg paa St. Croix, Adg. 9 Juni 1884 (Nr. 12 ibd.) §§ 21, 22.

5. En eventuel Ekspropriation af Krudt, Salpeter m. m. bebudedes ved Pl. 25 Septbr. og 20 Novbr. 1807.

6. Af et Areal ved Damhussøen for ved Oversvømmelse at kunne sikre København mod et Bombardement, derom handler Ind. M. Skr. 10 Jan. 1849.

7. Af Overformynderipanter, derom skulle Værgerne gøre Indberetning til Overformynderiet, L. 26 Maj 1868 § 14.

8. Skøde eller andet Adkomstdokument paa eksproprierede Arealer er uforment, og naar en Fortegnelse over dem læses til Adkomstens Berigtigelse skal ikke erlægges $\frac{1}{2}$ eller $\frac{1}{4}$ Procent Afgift, ikke heller Afgift til Fattigvæsenet og kun Tinglæsningsgebyr efter Sp. Reglm. § 71 samt efter Omstændighederne Kopipenge, K. Skr. 28 Decbr. 1847 (to) og J. M. Skr. 14 Novbr. 1868 (D. T. 1869 S. 196) — ang. Jernbaneanlæg — samt Ind. M. Skr. 21 Oktbr. 1859 (i den lille Reskriptsaml.) og J. M. Skr. 4 April 1860 (om Ekspropriationer i Henhold til Lovene for Khvvn. 30 Novbr. og 14 Decbr. 1857 om Afstaaelse af Grund til Kloakanlæg og om Gader, Veje og Vandløb).

Se ang. eksproprierede Sandflugtsstrækninger den tilsvarende Regel i L. 29 Marts 1867 § 23.

Ang. hvor vidt det samme gælder om Jordstykker, som ikke ere eksproprierede, men dog ved Ekspropriationskommissionens

Mellemkomst overdragne Jernbaneentreprenørerne, K. Skr. 28 Decbr. 1847. Jfr. L. 29 Marts 1867 § 23.

Til Berigtigelse af Statens Adkomst paa et eksproprieret Jordstykke kræves kun Tinglæsning af en Udskrift af Ekspropriationsprotokollen med tilhørende Hartkornsberegning; men afhænder Staten atter samme, kan det kun ske ved formeligt Skøde, J. M. Skr. 3 Maj 1866.

9. I de Tilfælde, hvor ikke andet særligt er bestemt, behøver den eksproprierende ikke ved Udbetaling af Erstatningssummerne at tage Hensyn til Pantekreditorerne, som, hvis de ville hindre Udbetalingen, maa nedlægge Forbud mod samme ved Fogeden, Ind. M. Skr. 29 Septbr. 1860 (ang. Ekspropriation af Jord til Vejanlæg). Jfr. Jernbaner A 1 a og c.

10. I visse Tilfælde kan det offentlige sætte sig i Besiddelse af privat Ejendom til midlertidig Brug, se Indkvartering III 20. Kolerahospitaler 1 og 3. Krig—Krigstid A. 6. Sessionslokale 3. Se ogsaa foran 4 s.

Se Desinfektion 2 e (Tilintetgørelse af smitteførende Genstande). Husvilde II 1. Kirkegaard 1. Lenskontrollen 8, 11 (Indberetning til Justitsministeriet om Udbetaling af Ekspropriationsgodtgørelser). Smitsom- og epidemisk Sygdom III 25 (om Retten til at tage et Lokale til Brug derunder mod Ejerens Vilje). Sygehuse I 19 (Benyttelse af private Lokaler dertil).

Eksterritorialitetsret. Med Hensyn til fremmede Magters Gesandtskaber, fremmede Krigsskibe og Troppeafdelinger samt de af fremmede her ansatte Embedsmænd begaaede Embedsforbrydelser komme Folkerettens almindelige Grundsætninger til Anvendelse, L. 10 Febr. 1866 § 8. Jfr. J. M. Skr. 15 Maj 1856 med Note (ang. saa vel Krigs- som Post-, Transport- og andre fremmede Regeringsskibe).

De danskes i Levanten, derom handler Instr. for de danske Konsuler Nr. 283, 15 Decbr. 1893 §§ 13 (med Kommentaren, der opregner de paagældende Traktatbestemmelser og Formular Nr. 2 — S. 271 — til dansk Nationalitetsmatrikel) og 17, jfr. Kommentaren ad § 20.

Ang. at der andet Steds ordentligvis ikke tilkommer de danske Konsuler Krav paa nogen Undtagelse fra Landets almindelige Love og Jurisdiktion, ad § 57 ibd.

Se i øvrigt Gesandter II 3 og Konsuler C 4. Territorialhøjhed. Ægteskab 15 B a.

Ekstradition af Boer.

1. Af Boet til den Enke eller Enkemand, der efter Skiftets Begyndelse erholder Bevilling til at sidde i uskiftet Bo, kan ikke ske uden Samtykke af de Kreditorer, som have mødt under Skiftet, hvorimod Arvingernes Samtykke er ufornødent, K. Skr. 4 Juni 1839. Se nu den under 5 ommeldte Skiftel. Nr. 155, 30 Novbr. 1874 §§ 9, 13, 91.

2. Af et Fallitbo til Fallenten kunde tidligere ske inden Udløbet af Proklama med de anmeldte Kreditorers Samtykke, Pl. 14 Maj 1823. Nu kan den, hvis Bo er kommet under Konkurs, først faa Boet ekstraderet efter Anmeldelsesfristens Udløb og med samtlige Fordringshaveres Samtykke, L. Nr. 51, 25 Marts 1872 § 98.

Pl. 14 Maj 1823 er dog endnu gældende i Vestindien, Rskr. 9 Decbr. 1825 § 2, K. Skr. 17 Decbr. s. A. Ang. Island, se L. 12 April 1878 (Nr. 9 i Till. t. Lovt.) § 90.

3. For Begravelsesomkostningerne, se Begravelsesomkostninger 2. Se videre under Skifte.

4. Ang. Ekstradition uden Skiftehold af ubetydelige Boer i Vestindien, hvori der er umyndige, K. Skr. 9 Avg. 1834.

5. Til Arvingerne, derom handler Skiftel. Nr. 155, 30 Novbr. 1874 §§ 9, 75, 12 April 1878 (Nr. 9 i Till. t. Lovt.) §§ 9, 74 (f. Isl.).

6. Se Uskiftet Bo 3 a, 4de Stykke.

Se under Skifte (ang. Skiftelovens § 75).

Ekstraditionsgebyr (-reognition).**A. Ældre Regler.**

1. Derom handlede Sp. Reglm. 22 Marts 1814 § 92.

For enhver Ekstraditionsforretning af et Boes Ejendele til Skifteforvalteren, der behandlede Hovedskiftet, betaltes 54 Sk. § 95 b ibd.

Ang. Færøerne, Island og Vestindien, se de under Skiftegebyrer anførte Bestemmelser.

Jfr. K. Cirk. 7 Febr. 1825, J. M. Skr. 27 Avg. 1850, Sp. Reglm. 10 Septbr. 1830 § 37, 30 Marts 1836 § 36, 7 Jan. 1868 § 56 (i Till. t. Lovsaml.).

2. Naar Skifteforvalteren ved sammes Beregning vilde fravige den Værdi, som Arvingerne selv havde sat paa Boet, maatte han foranledige Værdien ansat ved uvillige Mænd, J. M. Skr. 27 Avg. 1850.

3. Ekstraditionsgebyr — og ikke Gebyr efter Sp. Reglm. § 86 (for sluttet Skifte) — skulde erlægges, naar myndige Arvinger

erholdt Boet ekstraderet, uden Hensyn til, hvor nær Boet var bragt sin Slutning, og om de vare myndige ved Skiftets Begyndelse eller først senere vare blevne det, K. Skr. 5 Maj 1821, 26 Juni 1824, 29 Marts 1828.

4. Det samme galdt, naar et Bo, som var insolvent, og hvori følgelig ingen Arv kunde udlægges Børnene, overdroges til den længst levende Ægtefælle eller den med hende gifte Mand, K. Skr. 29 Marts 1828, 20 Febr. 1841, J. M. Skr. 21 Decbr. 1861 ad e, Nr. 213, 1 Avg. 1872.

5. Skulde svares, naar en i Hertugdømmerne afdød Person ejede Ejendele her i Riget, som toges under Behandling af Skifteretten og derefter ekstraderedes til vedkommende Skifteret i Hertugdømmerne, K. Skr. 5 Juli 1823 (den der paaberaabte Resl. 8 Marts 1805 findes i den lille Reskriptsaml.).

6. Burde, naar det vilde overstige Gebyret for sluttet Skifte, ikke beregnes, men Boet sluttet, og Gebyr beregnes efter Sp. Reglm. § 86, K. Cirk. 7 Febr. 1825, Skr. 29 Marts 1828.

Imidlertid kunde de vedkommende naturligvis alligevel forlange Ekstradition, og i saa Fald maatte det større Ekstraditionsgebyr ogsaa betales, K. Skr. 5 Avg. 1841 ad 1.

7. Kunde beregnes, naar Skifteforvalteren havde været berettiget til at tage et Bo under Behandling, men paa sit Ansvar havde undladt det, fordi de Omstændigheder, der nødvendiggjorde offentlig Skiftebehandling, kunde forudses snart at ville blive hævede, K. Skr. 25 Jan. 1825 (umyndige Arvinger søgte og erholdt Myndighedsbevilling), J. M. Skr. 28 April 1854 og 6 Maj 1858 (umyndige Arvinger bleve myndige kort Tid efter Dødsfaldet, fraværende Arvinger kom til Stede).

8. Blev Skifteforvalteren ligeledes anset berettiget til i et Tilfælde, hvor afdødes umyndige Datter blev gift Dagen efter Dødsfaldet, og inden Skiftebehandlingen var begyndt, og Boet straks ekstraderet Manden, J. M. Skr. 5 Jan. 1856.

9. Naar en i uskiftet Bo hensiddende Ægtefælle, der havde betalt Rekognition, havde begyndt Skifte, men Boet uden at sluttet atter ekstraderedes ham, skulde efter Fr. 15 April 1754 § 2 intet Gebyr betales for Ekstraditionen, K. Skr. 25 Marts 1826, J. M. Skr. 2 Novbr. 1863.

10. Ikke heller, naar den efterlevende først, efter at Boet var taget under Behandling, erholdt Bevilling til at sidde i uskiftet Bo, idet i saa Fald kun Rekognitionen herfor skulde erlægges, K. Skr. 25 Marts 1826. Ifølge Skr. 29 Marts 1828 skulde dog Ekstraditionsgebyr betales i dette Tilfælde.

11. Skulde erlægges ved et Fallitbos Ekstradition til **Kommis-særer**, J. M. Skr. 30 Maj 1855.

12. Naar et Bos Effekter ekstraderedes Kreditorer eller andre, som havde betalt eller paataget sig at tilsvare Boets Gæld, var Ekstraditionen i Virkeligheden et Skifteudlæg, og Gebyrerne maatte derfor betales som for et sluttet Skifte, J. M. Skr. 26 Juli 1856, jfr. Skr. 21 Decbr. 1861 ad c og d.

Naar Ekstraditionen skete for Begravelsesomkostninger alene, betaltes intet Gebyr, K. Skr. 19 Maj 1818, J. M. Skr. 21 Decbr. 1861 ad c og d.

13. Naar saadant en Gang var beregnet med dets højeste Be-løb, kunde der ikke beregnes Gebyr ved en senere Ekstradition i samme Bo, J. M. Skr. 26 Juli 1870 (D. T. S. 965).

B. Nu gældende Regler.

1. Det Gebyr, der skal erlægges, naar et Dødsbo, som er taget under Behandling af Skifteretten, udleveres Lodtagerne til videre Behandling eller den længst levende Ægtefælle til Hensiddens i uskiftet Bo, er nu bestemt ved L. Nr. 156, 30 Novbr. 1874 § 3 b Nr. 2. Med Hensyn hertil mærkes:

a. Dette Gebyr kan ikke fordres, naar et Bo er ekstraderet til Hensiddens i uskiftet Bo uden Foretagelse af nogen Begyndelsesforretning, uanset at Ekstraditionen har været udsat efter Tilvejebringelsen af den dertil fornødne Legitimation for Enken, Skattedir. Skr. Nr. 165, 29 Juli 1875.

I en ældre Skr. fra J. M. af 10 Marts 1866 (Rskr. Saml.) er udtalt, at dette Gebyr ikke kan beregnes i et Tilfælde, hvor en Enke inden Forløbet af 30 Dage lover at tilvejebringe Legitimation for sin Ret til at sidde i uskiftet Bo og tilvejebringer samme.

b. Om Tidspunktet for Gebyrets Beregning ved Ekstradition til Arvingerne, J. M. Cirk. Nr. 176, 19 Novbr. 1879.

2. Af et Konkursbo, der udleveres til Skyldnernes fri Raadighed, L. Nr. 156, 30 Novbr. 1874 § 3 b Nr. 1.

Se under Skiftegebyrer. Uskiftet Bo B.

Ekstrakter.

1. Ekstrakt-Udskrifter af Retsprotokoller stemples som andre Udskrifter til Takst 16 Sk., L. 19 Febr. 1861 § 71.

2. Ang. Regnskabs ekstrakter, se Kasse- og Regnskabs-væsen og de under de enkelte Artikler omhandlede forskellige Regnskaber.

Ekstralodser. At de fremtidig kun skulle findes ved Sund-

lodserierne og om deres Betaling, Lodsl. Nr. 73, 13 Juni 1879 §§ 8, 42 i Slutn. Se Lodsvæsen B 69.

Ekstrapostvæsenet.

I.

1. Købstæderne ere forpligtede til at drage Omsorg for, at rejsende kunne blive befordrede for en billig, af Kongen forordnet Takst, Priv. 24 Juni 1661 § 10, jfr. D. L. 3—11—1.

Ang. Forholdet mellem Købstæderne og Postvæsenet med Hensyn til denne Forpligtelse, K. Skr. 24 Avg. 1826.

Byfogeden er forpligtet til at skaffe de rejsende Befordring, naar Vognmændene eller vedkommende Købstadbeboere findes forsømmelige eller modvillige, D. L. 3—11—5, K. Prom. 15 Novbr. 1783 (ang. Befordring af Toldvæsenets Betjente).

K. Prom. 15 Novbr. 1783 er ikke forandret ved de yngre Anordninger om Befordringsvæsenet, og de Købstadbeboere, som have Heste og Vogn, ere følgelig fremdeles forpligtede til at afgive Befordring til Toldvæsenets Betjente paa Embedsrejser, naar saadan Befordring ikke kan faas paa anden Maade, K. Skr. 11 Juni 1833 med Note.

2. Om sammes Ordning ved Oprettelsen af Vognmandslav, Fr. 27 Jan. 1804, 6 Novbr. 1810.

3. Ang. visse Købstadindvaaneres Forpligtelse til at udrede forefaldende Befordringer, Fr. 27 Jan. 1804 § 1, Pl. 11 April 1809, Fr. 6 Novbr. 1810. Med Hensyn til København, se Vognmænd II 3.

a. Herfor kunne Stempelpapirforhandlere, Apotekere, kongelige Betjente, Overformyndere, Toldinspektører eller Forligskommissærer ikke fritages, Rtk. Skr. 4 Juli 1761 og K. Prom. 23 Avg. 1783 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Rejsende), Rskr. 5 Oktbr. 1774, K. Prom. 29 Avg. 1795, 19 Jan. 1799.

b. Befordringerne skulle fordeles paa de befordringspligtige efter Hestehold, Gen. Postamt. Prom. 25 Juni 1805.

c. Befordringspligten hæfter ogsaa paa Beneficiariers Jorder, K. Cirk. 6 Juli 1805, Prom. 2 Maj 1812.

d. Ang. Anvendelsen af Pl. 11 April 1809, K. Prom. 17 Juni s. A.

e. Fr. 1804 § 1 forudsætter, at Hestehold er forenet med Jordbrug, og er derfor ikke anvendelig paa en Embedsmand, der kun holder Heste til Befordring paa Embedsrejser, K. Prom. 12 Decbr. 1809.

f. Se fremdeles om Forpligtelsen til at assistere Ekstra-

postvæsenet nedenfor 18. Bivogne 3. Personpost 7. Post 3, 4, 6.

4. Samme Forpligtelse som den under 3 omhandlede paa-hviler Bønderne:

a. I Fakse, Rskr. 7 Maj 1661.

b. Beboerne i Vindbyholt og Mussebølle ere eneberettigede til at befordre rejsende, Bev. 5 Marts 1714.

c. Der ikke bo over 1500 Skridt fra Byerne, dog kun i yderste Nødstilfælde og efter forud erhvervet Samtykke fra Rentekammeret, Fr. 6 Novbr. 1810 § 13.

d. Beboerne i Kallehauge skulle befordre rejsende og Posterne mod Fritagelse for at præstere militære og Amtsrejser in natura, og det samme kan paalægges Landboerne andre Steder, Rtk. Prom. 12 Juni 1813.

5. Ang. Befordringsvæsenet ved Sundby, Grønsund, Koster og Kallehauge Færgesteder, Konf. 22 Novbr. 1737 § 15, 2 Rskr. 9 Decbr. 1785; i Tisted, Rskr. 5 Oktbr. 1774, K. Prom. 18 Juni 1791; i Nykøbing p. Mors, Prom. 3 Juli 1784; Bogense, Prom. 17 Jan. og 21 Marts 1795; Faaborg, Prom. 13 April 1793; Faaborg, Prom. 13 April 1793; Hvalpsund Færgested, Rtk. Prom. 9 Jan. 1813.

6. Henlægges under Generalpostamtet, Pl. 9 Maj 1794. Se Generalpostdirektøren 1.

7. Som Opsynsmænd herved ere Gæstgiverne i Købstæderne og Kroholderne paa Landet pligtige at lade sig beskikke, Pl. 3 April 1807.

8. Personer, som ikke ere forsynede med lovlig paategnede Passer, maa ikke beforders, Pl. 9 Maj 1811 § 3. Fremmede rejsende maa ikke beforders udenfor den i Passet foreskrevne Rute, K. Cirk. 24 og Prom. 27 April 1813, Cirk. 19 April 1814.

9. De derved ansatte Betjente ifalde straks Mulkt, naar de udeblive med Indberetninger eller Regnskabsbesvarelser, Postdir. Cirk. 14 Marts 1820, jfr. Cirk. 16 Decbr. 1809 § 3, 27 Jan. 1816 § 5.

10. En Del Befordringsstationer skulle udgaa som regnskabsførende, og Afgiften af Fragterne tilfalde Opsynsmændene, Resl. 10 Avg. 1827.

11. Indskærpelse af Opsynsmændenes Pligter med Hensyn til Ekstraposts Afgivelse, Postdir. Cirk. 26 April 1834.

12. Afgift til Befordringsvæsenets Fond af Færgelavene i

Nørresundby og Helsingør, Reglm. 29 Novbr. 1834 § 15, Adg. 10 Maj 1836 § 21.

13. Ang. Afgivelse af Ekstrapost til Personer, der ere forsynede med Fripas, Postdir. Cirk. 7 Marts 1835, Fr. 26 Juni 1844 § 8, jfr. Fr. 27 Jan. 1804 § 8. Jfr. Rtk. Prom. 4 Avg. 1804. Hvor Ekstrapoststationen er ophævet, kan Postvæsenet forlange Bivogne til de ordinære Poster samt ekstraordinære Postbefordringer afgivet i Henhold til L. 27 Novbr. 1863, ibd. § 10 og, om Straf for ikke at efterkomme saadant, § 23. Jfr. Bivogne 3.

14. Nedsættelse af Afgiften af Vognmandsfragter til Befordringsvæsenets Fond, Pl. 23 Juni 1843.

Ang. Afgiftens Beregning, Gen. Postamt. Prom. 10 Marts 1804. Om Afgiftens Beregning i Kronemønt, Meddel. Nr. 240, 10 Decbr. 1874.

15. Ang. Afgivelse af Ekstrapost til Forlystelsesture, Postdir. Cirk. 20 Avg. 1853, 23 Decbr. s. A. §§ 3, 4.

16. Poststationerne skulle efterkomme Rekvisitioner af Ekstrapost til at afhente rejsende fra et Sted ude paa Landet til Stationsstedet, Postdir. Cirk. 29 Septbr. 1857 § 2.

17. Befordringen i Byernes Omegn kan efter Omstændighederne fritages for sammes Ret og Forpligtelser, Resl. 4 Juli 1863 (D. T. S. 884).

Dette er sket med Hensyn til Kørsel indenfor en Afstand af 2 Mil fra samtlige Ekstrapoststationer, Bkg. 28 Juli 1865.

18. Regeringen kan, naar det anses for hensigtsmæssigt, ganske ophæve Ekstrapoststationen i en Købstad og dermed den visse Indvaanere paahvilende Forpligtelse til at befordre rejsende (jfr. foran 3), dog at Postvæsenet beholder Ret til mod Godtgørelse at kræve Hjælp til Befordring af Poster, L. 27 Novbr. 1863, jfr. L. Nr. 9, 7 Jan. 1871 § 10.

I Henhold hertil ere Ekstrapoststationerne hævdede i: København, Helsingør, Sorø, Korsør, Odense, Bkg. 7 Marts 1865; Grenaa, Bkg. 24 Avg. 1865; Skelskør, Bkg. 23 Juni 1866; Løgstør, Bkg. 12 Jan. 1867; Tisted, Nibe, Bkg. 23 s. M.; Præstø, Bkg. 11 Marts 1867; Mariager, Bkg. 16 Juli 1867; Aarhus, Skanderborg, Horsens, Vejle, Fredericia, Bkg. 4 Marts 1869; Ebeltoft, Bkg. 31 s. M.; Viborg, Bkg. 29 Septbr. 1869; Middelfart, Bkg. 16 Oktbr. 1869; Randers, Hobro, Aalborg, Bkg. 29 Novbr. 1869; Ringsted, Næstved, Bkg. 24 Juni 1870; Skive, Bkg. Nr. 117, 19 Juli 1871; Frederikshavn, Sæby, Bkg. Nr. 159, 8 Novbr. 1871; Hjørring, Bkg. Nr. 39, 12 Marts 1872; Skagen,

Bkg. Nr. 108, 19 Avg. 1872; Silkeborg, Bkg. 8 Jan. 1873 (U. L.); Nykøbing p. Morsø, Bkg. Nr. 137, 20 Oktbr. 1873, jfr. Skattedir. Cirk. Nr. 284, 15 Novbr. s. A.; Sallingsunds østre og vestre Side, fornævnte Cirkulære. — Fremdeles ifølge utrykte Bestemmelser paa følgende Steder: Bøjden fra 1 Septbr. 1865; Ans, Klædemølle og Nørresnede fra 1 Oktbr. 1865; Vestervig fra 1 April 1868; Udby fra 1 Juli 1869; Bandholm og Nørresundby fra 1 Jan. 1870; Blokhus fra 1 April 1870; Fjerritslev fra 1 Avg. 1870; Taastrup og Rønnede fra 1 Oktbr. 1870; Sundby fra 1 Jan. 1872; Gaabense fra 22 Avg. 1872. Endvidere i: Audebo, Bkg. Nr. 125, 20 Novbr. 1877; Faaborg, Bkg. Nr. 128, 12 Decbr. 1877; Fæggesund, Bkg. Nr. 58, 18 Maj 1875; Grønsund paa Falster, Bkg. Nr. 93, 25 Juli 1879; Guldborg paa Falster, Bkg. Nr. 71, 13 Maj 1874; Guldborg paa Lolland, Bkg. Nr. 96, 14 Avg. 1879; Gundestrup, Bkg. Nr. 125, 20 Novbr. 1877; Herning, Bkg. Nr. 16, 6 Marts 1875; Hillerød, Bkg. Nr. 122, 26 Avg. 1880; Holbæk, Bkg. Nr. 77, 28 Juli 1877; Holstebro, Bkg. Nr. 127, 25 Septbr. 1874; Holsted, Bkg. Nr. 124, 16 Septbr. 1874; Hou, Bkg. Nr. 148, 9 Novbr. 1880; Hvalpsund, Bkg. Nr. 110, 21 Avg. 1874; Kallundborg, Bkg. Nr. 104, 29 Juli 1876; Kerteminde, Bkg. Nr. 136, 17 Oktbr. 1874; Køge, Bkg. Nr. 84, 25 Juli 1878; Kolding, Bkg. Nr. 126, 25 Septbr. 1874; Kværndrup, Bkg. Nr. 44, 14 April 1882; Lemvig, Bkg. Nr. 78, 11 Juni 1880; Maribo, Bkg. Nr. 73, 13 Juni 1878; Nakskov, Bkg. Nr. 100, 22 Septbr. 1877; Nyborg, Bkg. Nr. 99 af s. D.; Nykøbing paa Sjælland, Bkg. Nr. 118, 12 Septbr. 1876; Ribe, Bkg. Nr. 94, 28 Avg. 1875; Ringkøbing, Bkg. Nr. 25, 31 Marts 1875; Roskilde, Bkg. Nr. 35, 22 Marts 1882; Rødby, Bkg. Nr. 120, 14 Septbr. 1874; Saksø, Bkg. Nr. 147, 12 Novbr. 1874; Slagelse, Bkg. Nr. 117, 20 Novbr. 1879; Skodborghus, Bkg. Nr. 123, 16 Septbr. 1874; Snoghøj, Bkg. Nr. 111, 21 Avg. 1874; Storehedinge, Bkg. Nr. 88, 10 Juli 1879; Svendborg, Bkg. Nr. 152, 22 Septbr. 1883; Taars, Bkg. Nr. 25, 15 Marts 1880; Tarm, Bkg. Nr. 4, 17 Jan. 1876; Varde, Bkg. Nr. 125, 19 Septbr. 1874; Vindeby, Bkg. Nr. 85, 21 Juni 1880; Vordingborg, Bkg. Nr. 16, 27 Febr. 1879; Aarup (Postholderi) Bkg. Nr. 47, 27 Maj 1884; Assens, Bkg. Nr. 12, 31 Jan. 1885; Bogense, Bkg. Nr. 16, 12 Febr. 1885; ved Ottesunds nordre og søndre Side, Bkg. Nr. 137, 25 Novbr. 1886.

Endelig er Ekstrapoststationen i Klakring hævet, Bkg. 19 Jan. 1856.

19. Dets Bestyrelse er Postvæsenet bemyndiget til at overtage, L. Nr. 9, 7 Jan. 1871 § 6. Se nu Postl. Nr. 57, 5 April 1888 § 6.

20. Kun, hvor der er Ekstrapoststation, finder Estafettebefordring af Breve Sted, Postadg. Nr. 179, 7 Septbr. 1888 II § 12.

II. Ang. Befordringens Beskaffenhed, Betaling m. m.

1. Om Befordringens Beskaffenhed og Afbenyttelse, Postkarlenes og de rejsendes Forhold, Fr. om Befordringsvæsenet 27 Jan. 1804 Kap. 1 §§ 10—17, 21—37, Kap. 4 og 5, Pl. 23 Decbr. 1815, 1 April 1834.

2. Ang. Betalingen derfor:

a. For Ture under 1 Mil erlægges Betaling for en hel Mil, Gen. Postamt Prom. 1 Septbr. 1804.

b. Ang. Nedsættelse af Drikkepengene, hvor Omkostningerne skulle udredes af Købstædernes Delinkventkasse, K. Prom. 23 Avg. 1806.

c. Den, der tager Vogn til Steder i en Afstand af $\frac{1}{2}$ Mil fra næste Station, skal foruden den almindelige Fragt erlægge Returfragt fra Bestemmelsesstedet til denne Station, Pl. 23 Maj 1812.

d. Beregning af Opholdspenge efter Fr. 1804 § 22, Pl. 18 Juli 1818 § 5.

e. Taksten for Overvægt, Pl. 23 Decbr. 1823, 8 Jan. 1839. Jfr. Pl. 29 Decbr. 1827 § 3.

f. Ang. Betaling, naar Befordringen afbestilles eller udsættes, Postdir. Skr. 22 Septbr. 1827.

g. Takst for Ekstrapostbefordring, Bkg. 22 Decbr. 1858, der er forhøjet ved Bkg. Nr. 16, 17 Febr. 1874. Forandring i Taksten, Bkg. Nr. 162, 10 Decbr. 1874.

Postbestyrelsen er bemyndiget til for enkelte Ruter at fastsætte særegne Takster, Resl. 4 Septbr. 1857.

h. Ang. Beregning af Vejlængderne:

De i Almanaken opgivne Miletal skulle følges, Rskr. 14 April 1747.

Miletallene mellem Aarhus og omliggende Byer, Rskr. 14 Decbr. 1695, 18 Jan. 1696, 27 April 1792, 3 Maj 1793; Kolding og omliggende Byer, Rskr. 23 Marts 1759, 16 Juli 1790; Fredericia, Torring og Bredstenbro, Rskr. 23 Novbr. 1775, 20 Jan. 1786; Assens og omliggende Byer, Rskr. 24 Marts 1786; København og Køge, Rskr. 21 og Pl. 24 April 1786; Slagelse og Kallundborg, Rskr. 27 April 1787; Vordingborg og Vindbyholt, Rskr. 4 Jan. 1788; København og Helsingør, Gen. Postamt.

Prom. 1 og Pl. 5 Marts 1788, jfr. Rskr. 9 Septbr. 1785; Middelfart og Bogense, Rskr. 2 Oktbr. 1789; Randers og omliggende Byer, Rskr. 27 April 1792; Hobro, Viborg og Aalborg, Pl. 31 Jan. 1795; Vindbyholt og Køge, Pl. 7 Marts 1797; Ribe, Varde og Tønder, Prom. 5 Jan. og 22 Oktbr. 1805; Ringkøbing og Holstebro, Prom. 28 Decbr. 1805; Varde og Kvong, Prom. 11 Febr. 1806; Korsør og Slagelse, Pl. 15 Jan. 1834.

Til afsides liggende Steder, Prom. 22 Oktbr. 1805, 11 Febr. 1806.

Ang. Opmaaling af Vejene, Rskr. 20 April 1787, Noten t. Rskr. 4 Jan. 1788.

3. Vognmændene skulle paa forlangende afgive en enkelt Hest til Forspand, Pl. 17 Maj 1806.

4. Ang. hvor vidt Skifte skal finde Sted i Tudse, K. Prom. 22 Septbr. 1807.

5. Naar Vognmanden formener, at den rejsende overlægger Vognen, maa han andrage det for Opsynsmændene, Postdir. Prom. 19 Maj 1810.

6. Ang. Befordring ved Kalecher, Postdir. Skr. 31 Decbr. 1814, jfr. Postdir. Skr. 14 Febr. 1815.

7. Pl. 8 Juli 1822 er uanvendelig i Danmark, Pl. 2 Oktbr. 1827.

8. Ang. Antallet af Heste for Viernervogne, Pl. 8 Jan. 1839, jfr. Pl. 29 Decbr. 1827.

9. Ang. Befordring med Enspændervogne, Pl. 21 Avg. 1841 (tillige fejlagtig indført i Lovsaml. und. 21 Avg. 1842), Postdir. Cirk. 23 Decbr. 1853 (i Noten t. Bkg. 3 Decbr. s. A.).

10. Medici, Distriktslæger og Branddirektører kunne rekvirere Befordring uden forud at opgive Bestemmelsesstedet eller forudbetale Fragten, K. Cirk. 21 Juli 1842.

11. Ang. Indførelsen af Vognpas og Betaling for Lygter til Viernervogne, Pl. 8 Juli 1843 §§ 2, 3.

12. Forandring i Befordringstiden, Pl. 11 Avg. 1846.

Ophævelse af Tillæg af Bedetiden til Befordringstiden, Pl. 27 Decbr. 1831, 1 April 1834 § 3.

13. Hvorledes Forspand af 3 Heste skal forspændes den rejsendes egen Vogn, bestemmer Vognmanden eller Postillonon, Postdir. Cirk. 1 Juli 1854.

14. Om Afgørelsen af Klager med Hensyn dertil, Bkg. Nr. 9, 31 Jan. 1874. Besværinger fra de rejsende med Hensyn til samme skulle indsendes til Indenrigsministeriet, Bkg. Nr. 81, 17 Juni 1879.

15. Postvæsenet maa ikke beregne Tilsigelsespenge for ekstraordinære Poster, der afgives fra Stationer, hvor Ekstrapostkørselen er frigiven, Postv. Off. Meddel. Nr. 7, 1891, V.

Se fremdeles: Befordringsvæsen 5 (ang. Bornholm). Bivogne. Estafetter. Kurerer. Post 4 (Befordring med Slæder). Returbefordring. Timeseddel. Vognmænd.

Ekstraret—Ekstraretssager.

1. Ang. hvilke Sager, der behandles ved Ekstraret.

a. Alle Delinkventsager, Fr. 3 Juni 1796 § 29, jfr. Fr. 1 Maj 1782 § 5, Rskr. 8 Avg. 1788. Jfr. dog Fredskove 6.

b. Politisager, Fr. 25 Marts 1791 §§ 23, 29, jfr. Pl. 15 Jan. 1817 § 5. Jfr. K. Prom. 7 Jan. 1797 § 2. Se Politisager I 2.

c. Sørets- og Gæsteretssager, D. L. 4—8—1, Sp. Reglm. 22 Marts 1814 § 19, Fr. 6 Avg. 1824 § 9. Se i øvrigt Gæsteret — Gæsteretssager.

Til Behandling af paatrængende Sager kan ved Københavns Sø- og Handelsret til enhver Tid sættes Ekstraret, L. 11 Febr. 1861 § 18.

d. Se Aastedet—Aastedssager.

e. Ekstraret maa ikke uden Nødvendighed sættes i Strandingssager, Fr. 28 Decbr. 1836 § 21. Jfr. nu Adg. Nr. 135, 1 Juli 1895 §§ 5—7.

f. Paa Færøerne skulle efter Begæring visse i Anledning af Handel og Skibsfart opstaaede private Sager mellem fremmede og Øens Beboere behandles under de for Sø- og Gæsteretssager foreskrevne Former, L. 21 Marts 1855 § 13.

g. I civile Sager paa Island, Adg. 15 Avg. 1832 § 2. Jfr. Fr. 13 Juni 1787 I § 8, II § 21.

h. Se fremdeles Færøerne 3. Søforklaring 1 b. Tinglæsning I 1 e.

2. Ang. Stævnevarselet i Ekstraretssager, se Aftens Varsel 3—6.

3. De almindelige Retsferier ere ikke gældende for Ekstrarets-sager, dog at Ekstraret ikke uden Nødvendighed maa sættes paa Søn- eller Helligdage, K. Cirk. 16 Oktbr. 1819, jfr. Fr. 26 Marts 1845 § 10.

4. Paa Island, ang. Betaling for Retslokale, K. Skr. 25 Avg. 1846.

At saadan ikke uden Nødvendighed nedsættes paa Island i Strandingssager, skulle Amtmændene paase, L. 14 Jan. 1876 (Nr. 2 i Till. t. Lovt.) § 21.

5. Ang. Gebyrerne i SØrets-, Gæsterets- og andre civile Ekstraretssager, Sp. Reglm. 22 Marts 1814 §§ 19, 23, 38, jfr. 12, 25.

a. Gebyret til Skriveren efter Sp. Reglm. § 14 (for Beskrivelse og Bekræftelse) fordobles ikke, K. Skr. 29 April 1815.

b. Ved Ordene i Sp. Reglm. § 19 »(med Undtagelse af de i § 9 bestemte Gebyrer)« menes ikke, at Bekræftelsesgebyr til Dommeren slet ikke skal betales, men kun, at det ikke skal betales dobbelt, J. M. Skr. 22 Marts 1850.

c. Gebyr efter Sp. Reglm. § 19 kan under ingen Omstændigheder kumuleres med Gebyret efter § 20 (f. Aastedsmøder), K. Skr. 3 Avg. 1847.

d. Gebyr kan beregnes efter fornævnte § 20 i Stedet for efter § 19, naar Ekstraretten vel holdes paa det ordinære Tingsted men udenfor ordinær Tingtid, og Rettens Betjente bo saa langt fra Tingstedet, at de behøve Vognbefordring, ibd.

e. Naar Ekstraretten sættes for at modtage Selvejrbønders sidste Vilje, Fr. 22 Novbr. 1837 § 11, jfr. Pl. 17 Marts 1847.

f. Paa Færøerne, Island og i Vestindien, se de under Sportelreglementer anførte Bestemmelser.

g. Se i øvrigt Aastedet — Aastedssager 9 og Gæsteret — Gæsteretssager III.

Se fremdeles Afhjemling 7 b. Anteciperede Sager 1. Domme 15 (ang. Parternes Tilkaldelse til Doms Afsigelse). Eksekution B 3 b Nr. 1 (ang. Sager under 10 Rdl. i Khvvn.). Forligsmægling B 1 a og b. Gæsteret III 11 (ang. Optagelsesgebyret). Retsbetjente I 33. (deres Diæter) g, 34 (deres Befordring) C c og d. Retsvidner A 2 c. Tingsted C (om Afholdelsen af ekstraordinær Ret). Udmeldelse, Mænds II 7 a.

Ekstraskat. Denne ved Fr. 23 Septbr. 1762 og en stor Mængde senere Bestemmelser anordnede Skat, som i Reglen skulde betales af ethvert Menneske over en vis Alder, blev aldeles ophævet ved Fr. 6 Maj 1812 § 28.

Ekstraskrivere (Arkskrivere).

1. Ved Lands- Over- samt Hof- og Stadsretten.

a. Ang. deres Antagelse ved Gæsteretten og Gældskommissionen i København, K. Prom. 11 Juni 1791 (i Reskriptsaml. 1ste Del).

b. Skal i Fremtiden afskaffes, for saa vidt de ikke undtagelsesvis nødvendig behøves, Rskr. 5 Decbr. 1800 §§ 1, 2, jfr. § 9.

c. Ang. Antagelse af 2 Ekstraskrivere ved Avktionskontoret, Rskr. 7 Avg. 1810.

d. Deres Betaling pr. Ark var fastsat ved K. Prom. 24 April 1813, 11 Juni 1814, Resl. 22 Jan. 1817, 16 Decbr. 1818.

2. Skriverne ved Københavns Kriminal- og Politiret antages af Justitssekretæren med Justitiarii Samtykke, Fr. 28 Febr. 1845 § 11.

Se Skrivere.

Ekvipageafdelingen, Orlogsværftets, Søværnsl. Nr. 69, 28 Maj 1880 §§ 20, 22.

Ekvipagemesteren ved Orlogsværftet, Søværnsl. Nr. 69, 28 Maj 1889 §§ 15, 22.

Instruks for ham 12 Juli 1882 (i Søværnets Lovsaml.).

Forandringer i hans Instruks, Best. 16 April 1889, 4 Septbr. s. A. i Slutn. (begge i Søværnets Lovsaml.).

Er Medlem af Kommissionen for Hæderstegnet for god Tjeneste ved Søetaten, Aab. Br. 12 Novbr. 1886 § 9 (i Søværnets Lovsaml.).

Elefantordenen.

1. Statuter 1 Decbr. 1693.

Statuterne for samme 1 Decbr. 1693 findes fuldstændig i U. L. f. 1877 S. 420 ff (i Noter findes de Bestemmelser citerede, som forandre, nærmere bestemme eller anvende Statuterne).

2. Ang. at ovenpaa Elefantens Ryg skal sættes et Taarn, Rskr. 23 Septbr. 1663.

3. Ridderne maa føre friherrelig Krone over deres Vaaben, Fr. 13 Marts 1683 I § 22.

4. Ang. de Penge, som Ridderne give til Frederiksborg Latin-skole, Rskr. 8 Oktbr. 1734, 28 Febr. 1766.

5. Ridderne have Rang i 1ste Klasse Nr. 6, Bkg. 12 Avg. 1808.

6. Ang. Riddernes indbyrdes Rangement, Resl. 15 Novbr. 1836.

Elektrikere, se Gasværker I (Kbhvn.) 5 d.

Elektriske Anlæg.

1. Loven om Foranstaltninger mod Ulykkestilfælde ved Maskiners Brug er anvendelig ved elektriske Ledninger til Kraftoverførelse, L. Nr. 56, 12 April 1889 § 1.

Saadanne Ledninger skulle være tilbørligt isolerede, § 2 b ibd.

2. Ang. Arbejde i elektriske Belysningsstationer paa Helligdage og Grundlovsdagen, Bkg. Nr. 89, 28 Maj 1891 II u.

Se Brandvæsenet I e Nr. 7. Gasværker I 5, 7—9.

Elever.

Se Befalingsmandselever. Elevskolen. Intendantur 7. Krigsskibe 41 (Lærlinge). Postvæsenet III 9. Skolediscipline. Sygeplejersker 4.

Elevskolen, Hærens.

1. Derom handler Hærl. 6 Juli 1867 §§ 75, 76—79, jfr. 124, Lønningsl. 25 s. M. §§ 8, 16. Jfr. nedenfor 5.

2. Plan for den 29 April 1868 (i Till. t. Lovsaml. f. 1868). Jfr. nedenfor 6.

3. Ang. Afholdelsen af Omkostningerne ved afdøde Elevers Begravelse, Krigs M. Skr. 26 Marts 1872 (Nr. 6 i Till. t. M. T. A f. 1872).

4. En derfra afgaaet Elev, som ved Afdelingen optages i Korporalskolen, men derefter findes uskikket til Befalingsmand, maa behandles som Menig, Krigs M. Skr. 30 Avg. 1872 (Nr. 16 i Till. t. M. T. A f. 1872), der giver nærmere Regler for hans Stilling i Henseende til Værnepligten.

5. Væsentlig ny Bestemmelser om samme ere givne ved Till. t. Hærl. Nr. 106, 25 Juli 1880 § 12.

6. Ny Plan for den 18 Marts 1881 (U. L.), jfr. Kdg. Nr. 22, 1881, Punkt 2 (M. R.).

7. Er underlagt Artillerigeneralen, Resl. 25 Oktbr. 1880 (i Kdg. Nr. 69, 1880 — M. R.), Kdg. Nr. 39, 1898 Punkt 2, jfr. Nr. 29, 1895 Punkt 2.

8. Om den Eleverne fra samme paahvilende Tjenestepligt, eftersom de opnaa at blive Korporaler eller ikke, Krigs M. Skr. 19 Septbr. 1874 (i Nr. 12 i Till. t. M. T. A f. 1874). Se Hjemforlovelse 10.

9. Bestaaet Afgangsprøve derfra fritager for den ellers foreskrevne Prøve for Korporalselever, Adg. Nr. 126, 8 Avg. 1881.

10. Rekruter tilgaaede fra samme maa ikke indtræde i Sekondløjtnantsskolen efter endt Rekruttid og derfor heller ikke indstille sig til Adgangsprøven til denne, Krigs M. Skr. 5 Septbr. 1884 (M. R.).

11. Den de afgaaede Elever paahvilende Forpligtelse til at tjene 4 Aar som Underofficer finder ogsaa Anvendelse paa en til Forplejningskorpset forsat Korporal, Krigs M. Skr. 9 Oktbr. 1889 (M. R.).

12. Korporalselever, der have gennemgaaet Elevskolen, kunne ikke komme i Betragtning ved den aarlige Forsættelse til Trænafdelingen, Krigs M. Skr. 29 Maj 1895 (M. R.).

Se Hjemforlovelse 20 (ang. en fra Skolen udgaaet, til Be-

stillings Fortabelse dømt Korporal med 2 Aars Tjenestepligt). Indfødsret B 2 k. Orlovspenge 6. Teatere II (det kgl.) 30 (ang. sammes Elevskole).

Eligerede Mænd.

1. I København eller de 32 Mænd, jfr. Priv. 24 Juni 1661 § 2, Rskr. 1 Oktbr. 1772 § 16, afløstes ved Adg. 1 Jan. 1840 af de nuværende Borgerrepræsentanter.

2. I Købstæderne udenfor Kbhvn. Disse benævnedes ogsaa Købstædernes Repræsentanter eller deputerede Borgere. Af de om dem givne Bestemmelser, der allerede tabte deres Betydning ved Adg. 24 Oktbr. 1837, skal her nævnes Rskr. 2 Marts 1787, 20 April 1791, 19 Juli 1793, 2 Maj 1800, 28 Febr. 1806, 26 Juni 1807, Resl. 15 Oktbr. 1817. Særligt mærkes § 1 i den ved L. 26 Maj 1868 § 37 ophævede Adg. 24 Oktbr. 1837.

Emaillefabrik. Ang. Arbejdet der paa Helligdage og Grundlovsdagen, Bkg. Nr. 160, 20 Oktbr. 1891 II k.

Emballage. Se Fabrikmærker. Gødning 9. Margarine 14. Varemærker.

Embargo, se Krig B 2, 7.

Embeder.

1. Besættes af Kongen i samme Omfang som hidtil. Forandring deri kan ske ved Lov. Grl. 28 Juli 1866 § 17, Koloniali. 27 Novbr. 1863 § 9, Forfatnsl. f. Isl. 5 Jan. 1874 § 4 (Nr. 1 i Till. t. Lovt.).

2. Eksspektance derpaa maa ej søges eller meddeles, Rskr. 2 Febr. 1692, Adg. 2 Marts 1708 (i Reskriptsaml.) § 27 (jfr. Rskr. 22 Febr. 1715), Fr. 20 Febr. 1717 § 2, Pl. af s. D. I A § 20, III A § 10, Rskr. 24 Jan. 1722, K. Prom. 29 Novbr. 1788 og 7 April 1792 (begge i Reg. t. Reskriptsaml. under Gejstligheden A), Fr. 9 Jan. 1789, K. Cirk. 22 Jan. 1791, 6 Decbr. 1794. Jfr. dog Rskr. 22 Febr. 1715 og tidligere Rskr. 4 Juni 1667, 28 Oktbr. 1669.

I enkelte Tilfælde er dog sket en Undtagelse derfra, Kabinets Ordre 26 Oktbr. og K. Skr. 22 Decbr. 1770, Prom. 12 Marts 1785, 5 April 1788, Rskr. 28 April 1797 (i Reg. t. Reskriptsaml. under Gejstligheden A), jfr. med Hensyn til Viceembedsmænd, K. Cirk. 30 Juni 1792.

3. Ang. Befordring dertil:

a. Se Indfødsret B 1 og 2 g.

b. Den, der gør sig skyldig i Uordener paa Værtshuse, vil derved hindre sin Forfremmelse, Pl. 6 Febr. 1722.

c. Dertil maa Domestiker eller Betjente, som med person-

lig Opvartning have gaaet deres Herrer til Haande, ikke foreslaas, Kabinetts Ordre 12 Febr. 1771 (i Reskriptsaml. og i Lovsaml. f. 1717 S. 345 Note).

d. Er lovet Forvalteren ved Kommunitetets Godser, Fund. 25 Juni 1777 § 84.

e. Dertil er foreskrevet Eksamen nødvendig, og Karakteren skal nøje paaagtes og komme i Betragtning, Fund. 7 Maj 1788 IV § 6.

f. Til Embeder, hvortil Kundskab og Lærdom udfordres, skulle doctores og magistri komme i besynderlig Betragtning, V § 7 ibd.

g. Dertil vil Kongen tage de Lærere ved de lærde Skoler, som udmærke sig i deres Embeder, i fortrinlig Betragtning, Fr. 7 Novbr. 1809 § 24.

h. Om fortrinlig Adgang dertil for visse andre Personer, se Gejstlige Embeder 8. Juridiske Embeder 2 og 3. Henvisningerne ved Lægeembeder 5. Pensionister 1. Jfr. nedenfor 9—11.

4. Vakante.

a. Ved Indberetning om Vakancer skal meldes, om der paa Embedet hviler nogen Slags aarlig Afgift, Pension eller Løn, saa vel som hvad sammes Indtægter aarlig beløbe, K. Prom. 26 Febr. 1774, 13 Oktbr., 3 og 10 Novbr. 1787, og hvorfra det har sine Indtægter, hvilket skal anmærkes i Forestillingen om Besættelsen, Rskr. 21 Avg. og K. Cirk. 7 Septbr. 1824.

b. Skulle, snarest ske kan, besættes, og skal vedkommende Kollegium inden tre Maaneder fra Vakancen gøre Indberetning til Kongen om Hindringen for Besættelsen, Resl. 15 Juni 1818, K. Cirk. 25 Maj 1841.

Se i øvrigt Bestillinger C 6 og Henvisningerne ved Vakance.

5. Sager om Besættelse deraf, Avancements og Forflytninger skulle ikke foredrages Kongen i Gehejmestatsraadet, Aab. Br. 29 April 1814. Jfr. nu Rskr. 28 Marts 1848.

6. De enkelte Embeder paalagte Afgifter i dansk Kurant til hvilken som helst offentlig Fond eller Indretning svares med samme Beløb i Rigsbankpenge, Pl. 24 Novbr. 1813, 20 Marts 1815 § 20 (f. Isl.), 15 April s. A. § 19 (f. Færø.).

7. Straf for den, der tilegner sig en til et Embede eller Bestilling hørende, ham ikke tilkommende offentlig Myndighed, L. 10 Febr. 1866 § 167, 25 Juni 1869 § 168 (f. Isl.).

Med Hensyn til de i den alm. borgerlige Straffel. § 167 om-

handlede Forbrydelser mærkes Straffel. f. Krigsm. Nr. 68, 7 Maj 1881 § 143 om den, der benytter et falsk Foregivende om militær Myndighed til at begaa en Forbrydelse, jfr. ogsaa § 157.

8. Kvinder erhverve ikke nogen Adkomst til offentlig Embedsansættelse ved at tage Universitetets Eksaminer eller akademiske Grader, Adg. Nr. 75, 25 Juni 1875 § 3. Se Juridisk Eksamen 13.

Kvinder erhverve ikke nogen Adkomst til Embedsansættelser ved at underkaste sig Lægeeksamen eller den teologiske Religionsprøve paa Island, Anordn. 4 Decbr. 1886 (Nr. 38 i Till. t. Lovt.) § 3.

9. Om Adgang til fortrinlig Befordring til Embeder under Toldvæsenet mærkes L. Nr. 90, 2 Juli 1880 § 1 i Slutn.

10. Ang. fortrinlig Adgang til Befordring til visse Postembeder, L. Nr. 50, 12 April 1889 §§ 2 i Slutn., 11.

11. Om fortrinlig Adgang til visse Embeder, se fremdeles Læger A II 12 i (grønlandske Læger). Militære 1. Jfr. foran 3 h.

12. Ang. Inddrivelse ved Udpankning af de Embeder og Bestillinger tilkommende Indtægter paa Island, L. 16 Decbr. 1885 (Nr. 40 i Till. t. Lovt.) § 1.

Se Ansøgninger 8. Bestillinger. Gejstlige Embeder. Juridiske Embeder. Lægeembeder. Vakance (Henv.).

Embedsbolig og -jord.

1. Ang. Brugernes Forpligtelse til at udrede Skatterne deraf og bekoste Bygningernes indre Vedligeholdelse, hvilket dog ikke finder Anvendelse paa de tidligere ansatte Embedsmænd, L. 26 Marts 1870 § 2. Jfr. Ind. M. Skr. 21 Juli 1864 (ang. Hartkorns-krigsskatten).

De nærmere Regler herom samt om Afleveringen til Eftermanden fastsættes af Kongen, ibd.

De Staten tilhørende Embedsboliger og -jorder, Regler for Vedligeholdelsen, Brugen og Afleveringen af samme, Adg. Nr. 105, 3 Septbr. 1879 med Tillæg (ang. de Retsbetjente og Embedslæger tillagte Boliger) i Adg. Nr. 18, 27 Febr. 1880.

Anordningen finder ikke Anvendelse paa Embedsboliger og -jorder, som ere tillagte gejstlige Embedsmænd, Embeds- og Bestillingsmænd af Militæretaterne og under Statskovvæsenet (se med Hensyn til disse sidste Skove II 6 samt nedenfor under 8 a.); ej heller gælder den for Embedsboliger paa Færøerne og i Grønland, for de under Sorø Akademis Skov-

væsen hørende Tjenesteboliger (med Hensyn til disse sidste se Akademi III 13 c) samt for Tjenesteboliger under Statsbanerne (se med Hensyn til disse nedenfor 8 x) § 22 ibd.

Ang. Tilsyn ved Bygningsinspektørerne med de under Justitsministeriet sorterende Embedsmænds Friboliger, J. M. Skr. 14 Juli 1866, der dog nu er uden Betydning.

Regler for Vedligeholdelsen, Brugen og Afleveringen af de Staten tilhørende Embedsboliger paa Færøerne for Embedsmænd, der sortere under Justitsministeriet, Adg. Nr. 79, 22 Maj 1890.

Jfr. Brandsyn 3 e.

2. De, der have Embedsbolig i Statens Bygninger i Kbhvn., hvoraf Arealskat ikke svares, skulle selv afholde den ved Rskr. 9 Juni 1819 og Pl. 21 Oktbr. 1844 fastsatte Afgift til Stadens Fattigvæsen af 2 pCt. af deres Gager, dog at de i Stedet for kunne fordre Boligen opmaalt og betale sædvanlig Arealskat af den, L. om Kbhvn.s kommunale Beskatning 19 Febr. 1861 (S. 180) § 3, Lønningsl. f. Hæren 25 Juli 1867 § 27, L. 26 Marts 1870 § 2.

Ang. denne Afgift mærkes:

a. Den skal ogsaa svares af de i Citadellet Frederikshavn indkvarterede Officerer og Betjente, Resl. 5 Marts 1820.

b. Rskr. 1819 er kun anvendelig paa de egentlige kgl. Bygninger og de offentlige Bygninger, som ved specielle Resolutioner ere sat saaledes ved Siden af dem, at aldeles ingen Arealskat deraf svares, og Reskriptet kan derfor ikke anvendes paa de i Vajsenhuset boende Betjente, K. Skr. 10 April 1827.

c. Beregnes af en Hofdames Gage, naar hun som saadan har Bolig i Prinsens Palæ, K. Skr. 27 Septbr. 1831.

d. Beregnes ogsaa af en militær Embedsmænds personlige Tillæg, Gen. Kom. Koll. Skr. 1 Septbr. 1835.

e. Der kan ikke ske nogen Forandring i samme for de i Kaserne eller andre offentlige Bygninger indkvarterede Officerers vedkommende, Resl. 31 Jan. 1844. Jfr. K. Skr. 19 Juli 1842.

f. Kan under visse Betingelser eftergives af Magistraten, K. Skr. 3 Avg. 1822.

g. Krigs M. Skr. 24 Oktbr. 1891 (M. R.) om, at Afgiften ikke skal erlægges af Officerer o. l. i 2det Artilleriregiments Kaserne, der er beliggende i Taarnby Sogn.

h. Ang. Areal- og Vandskattens Svarelse af Embedsboliger

ved Kvægtorvet, Kbhvn.s Mag. Skr. 29 Novbr. 1895 (Supl. t. den l. Lovsaml.).

3. Se Bygningsafgift II 1 h, jfr. x. Halvprocentafgift 15 k.

4. Ang. hvor vidt den medtages i Pensionsberegning, L. 5 Jan. 1851 § 4 Nr. 1 og 3, 24 Febr. 1858 § 5 Nr. 1 og 3 og f. Vest. L. 4 Decbr. 1863 § 4 Nr. 3, jfr. Lønningslov for Retsbetjentembederne 1 Juli 1870 § 2, L. om Lærernes Pensionering paa Færøerne Nr. 82, 29 Marts 1893 § 7, L. om Statsbanedriftens Ordning Nr. 52, 26 Marts 1898 § 17 d.

Medtages ikke ved Beregning af Sædtillæg, L. 19 Febr. 1861 (S. 107) § 3 Nr. 1.

5. Om paagældende Embedsmands Forpligtelse til at bebo Embedsboligen kan mærkes K. og U. M. Skr. 15 Novbr. 1881 (G. R. — ang. en Skolelærer). Jfr. Skoler II A 2 æ.

6. For militære Embedsmænd, ang. hvor vidt der kan indrømmes dem eller deres Enker Brugen af samme efter Fratrædelse af Stillingen eller Dødsfald, Krigs M. Skr. 16 Juni 1880, 6 Septbr. 1881 (begge i M. R.).

7. Retsbetjent- og Magistratsemedernes Jorder, ang. hvorledes der fremtidig skal forholdes med dem, og at sammes Indtægt kun undtagelsesvis, og da uden Afdrag i Lønningen, skal tilfalde Embedsmanden, L. Nr. 44, 1 April 1889.

8. Ang. Tjenestebolig (Fribolig, event. Huslejegodtgørelse) for:

a. Embeds- og Bestillingsmænd ved Statsskovene, L. 25 Febr. 1851 §§ 7—14, 16, 18, 8 Decbr. 1859 §§ 2, 6, 10, 12, Bkg. Nr. 135, 13 Novbr. 1872.

b. Embeds- og Bestillingsmænd af Hæren, L. 25 Juli 1867 §§ 27, 42, 26 Maj 1868 § 19, L. af s. D. § 1 (ang. Chefen for Officersskolen), 26 Febr. 1869 § 6 (ang. den hidtil værende Kommandant i Nyborg); af Søværnet, L. 15 Maj 1868 §§ 25, 33.

c. Ved Retsbetjent- og Magistratsemeder, L. 1 Juli 1870 § 2.

d. Embeds- og Bestillingsmænd under Toldvæsenet, L. 2 Juli 1870 § 7. Ang. Lejen deraf, L. Nr. 90, 2 Juli 1880 § 8, jfr. § 1 (om Overtoldinspektøren i Kbhvn.).

e. Do. under Postvæsenet (ang. Erlæggelse af Leje deraf) L. Nr. 50, 12 April 1889 § 9, jfr. L. af 2 Juli 1870 § 8.

f. Inspektører og Præster ved Strafanstalterne, L. Nr. 50, 25 Marts 1871 §§ 7, 8.

g. Stiftsfysikus i Ribe, skal tillige med de ham tillagte Tiender sælges ved Vakance, § 9 ibd.

h. Distriktlæger og paa Færøerne tillige andre Læger, §§ 10, 11 ibd.

i. Landfogeden paa Færøerne, § 11 ibd.

k. Overpræsidenten, Stiftamtmand og Amtmand, ibd., L. Nr. 62, 1 April 1871 § 3. Se Amtmand II 2, jfr. 1, og Stiftamtmand 10, 13, 14 b.

l. Embedsmænd og Funktionærer under Københavns Magistrat, Stadf. 25 Marts 1898 Punkt 4 (i Supplem. t. den lille Lovsaml.), jfr. Ind. M. Skr. Nr. 95, 8 Maj 1875 §§ 1, 2, 4.

Embedsmænd og Funktionærer ved Skolevæsenet i København, Ind. M. Skr. 9 Avg. 1876 (G. R.) § 17, jfr. §§ 1, 2, 16.

Ang. Afdrag i Lønningen for Tjenestebolig ved Københavns Brandvæsen, Regul. 1 April 1898 § 6, jfr. § 1 (i Supplem. t. den lille Lovsaml.).

Ang. Fribolig for forskellige af de under Kbhvn.s Magistrat sorterende Embeds- og Bestillingsmænd, se Almindeligt Hospital 20 b. Gasværker I 5 c. Ladegaarden 3 c.

m. Lodsernes, derom mærkes L. Nr. 74, 13 Juni 1879 § 5, jfr. med Hensyn til Lodsoldermændene, L. Nr. 73 af s. D. § 3.

n. Provinsarkivarerne, L. Nr. 42, 30 Marts 1889 § 2.

o. Seminarieforstanderne, L. Nr. 59, 1 April 1891 § 1.

p. Inspektøren ved den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, L. Nr. 68, 12 April 1892 § 3.

r. Universitets Professorer m. fl. eller Huslejeportion, L. Nr. 74 af s. D. §§ 5, 7.

s. Rektorerne ved de lærde Skoler og Rektor og Lærer ved Sorø Akademi, L. Nr. 75 af s. D. §§ 1 a, 5, jfr. L. 28 Marts 1855 (S. 69) § 1 a.

t. Lærerne ved det kgl. Blindeinstitut, L. Nr. 72, 29 Marts 1893 §§ 1—3.

u. Lærerne ved Døvstummeinstitutterne og Døvstummeskolen, L. Nr. 73 af s. D. §§ 1—3.

v. Fyrvæsenets Bestillingsmænd (Fyrmestere, Underfyrmestere og Fyrassistenter), L. Nr. 71, 27 April 1894 § 6, jfr. tidligere L. Nr. 56, 15 Maj 1875 § 2.

x. En Del af Statsbanernes Personale, L. Nr. 52, 26 Marts 1898 §§ 9, 17 d, jfr. tidligere L. Nr. 65, 12 April 1892 §§ 11, 19 d.

y. Gejstlige Embedsmænd, Skolelærere og Kirkebetjente, se

Biskop II. Kirkebetjente 2. Klokker 6. Kordegn 3. Præstegaarde. Skolelod og Skoler II A 2.

9. Paa Island.

a. Ang. Brugernes Forpligtelse til at udrede Skatter m. v. deraf og bekoste Boligens Vedligeholdelse, L. 15 Oktbr. 1875 (Nr. 27 i Till. t. Lovt.) § 1.

b. Distriktslægernes, L. af s. D. (Nr. 28 ibd.) § 3.

c. Retsbetjentenes Embedsjord, Indtægten deraf tilflyder Landskassen, L. 14 Decbr. 1877 (Nr. 34 ibd.) § 1.

Se Agerdyrkning 11 (ikke Adgang til Præmie for Dyrkning af Embedsjord). Akademi II 1, 7de Stk. Beneficeret Gods. Bøndergods 9 b Nr. 8 (L. 4 Juli 1850 m. fl. uanvendelige paa en Skovfogeds Tjenestejord). Jordemødre IV. Kontorholdsgodtgørelse 14 (ang. ituslaaede Ruder). Skatter 17 q. Torvehandel 10 h, 2det Stk. (Kbhvns Kvægtorvs Funktionærer). Vejarbejde II a 4 m (Jordemødres Tjenestelodder).

Embedsbøger, se Embedsprotokoller.

Embedsdokumenter. Ang. Statens Ejendomsret dertil og Foranstaltninger til at hindre, at de gaa over i privates Besiddelse, J. M. Cirk. Nr. 1, 15 Jan. 1885.

Embedsed.

1. Formular for samme, Resl. 10 Juli 1849, Aab. Br. 28 Jan. 1856, Noten t. J. M. Cirk. 19 Novbr. 1863, Resl. 20 Septbr. 1866 (D. T. S. 853).

2. Ang. dens Aflæggelse ved sidste Tronskifte, J. M. Cirk. 19 Novbr. 1863.

3. Paa at holde Grundloven skal aflægges af alle af Kongen beskikkede Embedsmænd, Grl. 28 Juli 1866 § 17.

4. Om dens Aflæggelse handler Adg. 12 Novbr. 1870.

Se i øvrigt med Hensyn til de enkelte Embeds- og Bestillingsmænd under Ed II.

Embedseksamen. Ang. hvor vidt de studerende gentagne Gange kunne indstille sig til samme, U. og Skoledir. Skr. 2 Maj 1821, Bkg. 18 Maj 1847, 26 Avg. 1851 § 4, 21 Jan. 1861, 12 Juli 1870 B Nr. 2—3.

Tilladt at en juridisk Student maatte indstille sig til den fuldstændige juridiske Eksamen uanset, at han havde begyndt at underkaste sig den skriftlige Prøve ved Eksamen i det foregaaende Halvaar, K. og U. M. Skr. Nr. 20, 26 Jan. 1872.

Se Censorer. Eksaminer. Inskription 5. Se fremdeles de enkelte Embedseksaminere efter deres Benævnelser.

Embedsfortabelse eller Bestillingsfortabelse.

1. Er en af de i Straffeloven anvendte Straffe, L. 10 Febr. 1866 § 9.

Ang. denne Strafs Forhold til andre Straffe, § 33 ibd.

Ang. i hvilke Tilfælde den anvendes, Kap. 13 og § 266 ibd.

Se med Hensyn til Island, L. 25 Juni 1869 §§ 10, 34, jfr. Kap. 13.

2. Er udenfor Straffeloven foreskrevet som Straf i flere Bestemmelser, hvoraf de vigtigste ere: Fr. om Hasardspil 6 Oktbr. 1753 § 3, Reglm. f. Hof- og Stadsretten 15 Juni 1771 § 15 (ang. dem, der oppebære Akcidenser), Skovfr. 18 April 1781 §§ 53, 61, 91 (de §§, hvortil deri henvises, ere hævede ved Straffelovens § 309), Sp. Reglm. 22 Marts 1814 § 60 (Undladelse af at anføre modtagne Gebyrer baade med Tal og Bogstaver), Fr. om Negerhandelen 3 Juli 1835 § 24, jfr. Straffelovens § 314, Fr. om Kassev. i Alm. 8 Juli 1840 §§ 18 (ulovlig Anvendelse af Embedsmidler), 20, 28 (Udeblivelse med Regnskaber m. m.), Fr. om ulovlig Brændevinsbrænden 14 Maj 1845 §§ 2, 3, Stempell. 19 Febr. 1861 § 87, L. om Kokoppeindpodning Nr. 22, 4 Febr. 1871 § 9, Strandingsl. f. Island 14 Jan. 1876 (Nr. 2 i Till. t. Lovt.) § 29, Adg. om Kokoppeindpodningen i Vestindien 2 Febr. 1877 (Nr. 2 ibd.) § 8, L. om Jordemodervæsenet paa Færøerne Nr. 37, 29 Marts 1878 § 9, L. om Telegrafer og Telefoner Nr. 84, 11 Maj 1897 §§ 17, 18. Jfr. Afsked 2 (ang. Lods- og Fyrvæsenet Personale).

Adg. om Jordemodervæsenet paa St. Croix 2 Novbr. 1885 (Nr. 24 i Till. t. Lovt.) § 6. Instr. for Jordemødre Nr. 129, 25 Novbr. 1896 § 22.

Var som Tillægsstraf hjemlet ved det ved forel. L. Nr. 109, 19 Juni 1888 ophævede Tillæg til Straffeloven i forel. L. Nr. 224, 2 Novbr. 1885 § 8.

En stor Mængde ældre specielle Bestemmelser, der foreskreve denne Straf, ere hævede ved Straffelovens §§ 309, 310.

3. Medfører Fortabelse af Retten til Pension, L. 5 Jan. 1851 § 6, 24 Febr. 1858 § 7, 4 Decbr. 1863 § 7 (f. Vest.).

Ang. at Præster paa Island derved fortabe Retten til Pension, L. 27 Febr. 1880 (Nr. 4 i Till. t. Lovt.) §§ 4, 5 Nr. 6.

Medfører Tab af Pensionsret, L. om Statsbanedriftens Ordning Nr. 52, 26 Marts 1898 § 17 l, m, n 5, jfr. tidligere Nr. 65, 12 April 1892 § 19 m, o Nr. 5.

Jfr. L. om Læreres og Lærerinders Pensionering paa Færøerne Nr. 82, 29 Marts 1893 § 8.

4. Udelukkede fra Valgret og Valgbarhed til det islandske Alting, Fr. 8 Marts 1843 §§ 4, 5, L. 6 Jan. 1857 §§ 1, 2.

Denne Bestemmelse er ikke gentaget i den ny Altings-Valgl. 14 Septbr. 1877 (Nr. 23 i Till. t. Lovt.), jfr. sammes § 40.

5. Tiltale dertil som Tvangsmiddel er foreskrevet, naar en Skifteforvalter, der ikke behørigt har fremmet et Bo, skal aflevere samme til en anden af Justitsministeriet beskikket Mand, L. Nr. 155, 30 Novbr. 1874 § 89, jfr. for Island L. 12 April 1878 (Nr. 9 i Till. t. Lovt.) § 97.

6. Ved Krigsmagten, almindelige Bestemmelser om denne Strafer ere givne ved Straffel. Nr. 68, 7 Maj 1881 §§ 8, 10, 26, 34—37, 41 i Slutn., 42, 44 Nr. 10, 53 Nr. 3, 55.

Se Appel V 1 a (ang. Appel af en Dom dertil). Hjemforlovelse 20 (om værnepligtige Befalingsmænd). Naadensaar II 2 e.

Embedshemmelighed.

Ang. Forpligtelsen til ikke at aabenbare Hemmeligheder, som ere erfarede i Medfør af Embede eller Bestilling.

1. Den almindelige Straf for Embeds- eller Bestillingsmænd, der aabenbare, hvad der Embedet eller Bestillingen vedkommende bør holdes hemmeligt, er Bøder, simpelt Fængsel eller Embedsfortabelse, L. 10 Febr. 1866 § 139, jfr. § 144, 25 Juni 1869 (f. Isl.) § 140, jfr. 145. Jfr. K. Cirk. 12 Septbr. 1835, Resl. 10 Juli 1849.

2. Ang. de Tilfælde, hvori den ubetingede Pligt til Hemmeligholdelse medfører Indskrænkning i den almindelige Vidnepligt, se Vidnepligt 4 c (ang. Præster, Prokuratorer og Hemmeligholdende paa Fødselsstiftelsen).

3. Jordemødre maa ikke aabenbare det ringeste, som dem kunde betros, eller de i Anledning af deres Forretninger faa at vide om noget Fruentimmers Sygdom eller Legemsmangel eller nogen Omstændighed, som kunde være vedkommende ubehagelig, Kirkerit. 25 Juli 1685 Kap. 3 Art. 3 Nr. 9, Instr. i K. Cirk. 3 Maj 1836 § 3. — Straf for Misbrug af Fortrolighed er fastsat i Reglm. 21 Novbr. 1810 § 42, jfr. K. Cirk. 23 Maj 1820.

Om Jordemødres Tavshedspligt med Hensyn til, hvad de som saadanne erfare, mærkes Instr. Nr. 129, 25 Novbr. 1896 § 11, jfr. Instr. Nr. 101, 28 Septbr. 1877 § 10, L. 17 Decbr. 1875 (Nr. 42 i Till. t. Lovt.) § 8 (f. Isl.), Nr. 37, 29 Marts 1878 § 9 og Instr. Nr. 153, 4 Novbr. 1881 §§ 10, 19 (f. Færø.).

Om Jordemødres Tavshedspligt med Hensyn til, hvad de som saadanne erfare, mærkes Adg. for St. Croix 2 Novbr. 1885 (Nr. 24 i Till. t. Lovt.) § 6.

. Ang. Straf og Erstatningspligt for den Mægler i København, der aabenbarer noget, som de ved ham kontraherende ville have holdt hemmeligt, eller som kan skade dem, Fr. 22 Decbr. 1808 §§ 7, 10.

5. Medlemmerne af Sundhedskollegiet og Sekretæren derved maa ikke aabenbare Kollegiets Deliberationer, Instr. 15 Juni 1813 §§ 13, 15 (i Till. t. Reskriptsaml. f. 1813 og i Lovsaml. f. 1814 S. 11).

6. Betjentene ved Nationalbanken maa ikke aabenbare Bankens egne Anliggender eller privates Omsætninger med eller gennem Banken, Reglm. 27 Juli 1818 § 55.

7. Lærerne ved Sorø Akademi maa selvfølgelig ikke aabenbare, hvad der i Lærersamlingerne debatteres og derhos eragtes at skulle holdes hemmeligt, Reglm. 8 Maj 1827 § 44. Jfr. Reglm. 15 Juli 1843.

8. Ang. at det er enhver ved det kgl. Teater ansat strengt forbudt at meddele eller udbrede Efterretninger eller Rygter om de Præstationer, som forberedes ved Teateret, Tjenestereglm. Nr. 170, 21 Septbr. 1892 § 38, jfr. Reglm. 23 Juli 1856 V § 4.

9. Retsvidnerne maa ikke meddele nogen Underretning om, hvad der foregaar i Retten inden lukkede Døre, i Særdeleshed ikke om kriminelle Forhører, saa længe Undersøgelsen ikke er endelig sluttet, Fr. 9 Juni 1847 § 9, Reglm. i J. M. Skr. 30 Juli 1864 § 6 (Kriminal- og Politiretten), L. Nr. 20, 1 Marts 1873 § 5 (f. Færø.).

10. De under Statstelegrafvæsenet ansatte Embeds- og Bestillingsmænd ere forpligtede til, ikke alene medens de ere ansatte i Telegrafvæsenets Tjeneste, men ogsaa efter at de ere udtraadte af denne, for alle uvedkommende at hemmeligholde saa vel de indleverede Telegrammers Indhold og Tilstedeværelse som Navnene paa Afsendere og Modtagere af Telegrammer. Overtrædelse straffes med Embedsfortabelse og Fængsel eller Strafarbejde, eventuelt Bøder, L. Nr. 84, 11 Maj 1897 § 17 jfr. § 18. Jfr. Reglm. for Besørgelsen af indenlandske Telegrammer Nr. 179, 26. Septbr. 1894 § 3, jfr. § 51, internationalt Telegraf-Tjenestereglm. i Bkg. Nr. 103, 17 Juni 1897 LXVIII, LXIX.

11. Enhver ved Københavns Politi ansat skal iagttagende Tavshed med Hensyn til alt, hvis Beskaffenhed udfordrer det, Instr. 7 Juni 1869 § 12.

12. Medlemmer af Ligningskommissioner, Skatte- eller Over-skattekommissioner maa ikke uden for Kommissionerne aabenbare Skatteydernes Formuesforhold, som de under deres Hverv

Henseende til Formueskatten maatte komme til Kundskab om, L. 2 Juli 1870 § 26.

13. Alle Embedsmænd, Bestillingsmænd og Agenter ved Livsforsikrings- og Forsørgelsesanstalten af 1871 ere forpligtede til ubrødelig Tavshed lige over for uvedkommende om de forsikredes og forsikringssøgendes Forhold, som de maatte have faaet Kendskab til ved deres Stilling i Anstalten, Bkg. Nr. 6, 5 Jan. 1871 § 18.

14. Militære Embeds- og Bestillingsmænds Brud derpaa, Straf derfor, se Hemmeligholdelse I 2.

15. Om Posthemmeligheden, L. Nr. 57, 5 April 1888 § 26, jfr. Adg. Nr. 179, 7 Septbr. s. A. II § 17 (om Undersøgelsen af uanbringelige Forsendelser). Jfr. Postvæsenet III 15.

16. Ang. de ved Bryggerikontrollen ansatte Embedsmænds Tavshedspligt med Hensyn til Oplysninger vedkommende Bryggerierne, L. Nr. 50, 1 April 1891 §§ 3 i Slutn. og 8 i Slutn.

Det maa anses som stridende mod Aanden i nævnte Lovbestemmelse, at Toldvæsenets Personale lader Aviser eller andre uvedkommende tilflyde Meddelelser om den af de enkelte Bryggerier erlagte Ølskat eller om Mængden af det af dem udførte Øl, Skattedir. Resl. 15 Decbr. 1891 (i Tidsskr. f. Toldv. 10de Aargang S. 26).

17. Ang. danske Konsulers Hemmeligholdelsespligt, Instr. Nr. 283, 15 Decbr. 1893 § 9.

18. Ang. Hemmeligholdelsespligten ved Telefondriften, L. Nr. 84, 11 Maj 1897 §§ 17, 18.

Se Amtsraad B 2 m. Angiver 4 (Forpligtelse til at holde hemmelig, hvem han er). Apotekere 3. Breve 2, 3. Farvandet 2 (Loders Forpligtelse til Hemmeligholdelse herom). Forligskommissioner A 12. Krigsretter 16 (hvem der ere Dommere, er ingen Hemmelighed). Notarius publicus I 8. Statshemmelighed. Strafanstalter I 15. Toldembedsmænd 2 c.

Embedsjord, se Embedsbolig og -jord.

Embedslæger, se Læger A II samt ang. deres Betaling og Befordring B og C. Se i øvrigt de enkelte Embedslæger efter deres Benævnelse.

Embedsmænd (Betjente).

1. Ang. deres Udnævnelse og Alskedigelse, Grl. 28 Juli 1866 § 17, jfr. §§ 13, 73 og midlert. Best. § 3, Koloniall. 27 Novbr. 1863 § 9, Forfatnsl. f. Isl. 5 Jan. 1874 (Nr. 1 i Till. t. Lovt.) § 4. Jfr. D. L. 1—1—1, 3—4—2.

2. Ere givne Privilegier af 23 Novbr. 1661, konfirmerede og forbedrede ved Priv. 11 Febr. 1679. Se Adel III.

Ang. deres Titulatur i kgl. Ekspeditioner, Adg. 31 Decbr. 1680, 25 April 1693 (begge i Reskriptsaml.).

Ang. at Borgeres Hustruer skulle cedere kongelige Betjentes Hustruer, Rskr. 8 Jan. 1734.

Se iøvrigt Rang 1, 6 og 12. Rangskat 3 g og 8.

3. I København, der efter D. L. 1—2—6 og 7 skulde svare under Hofretten og Borgretten, henhøre nu under Hof- og Stadsretten, men skulle dog i Henseende til deres Embede henhøre under vedkommende Kollegium, Fr. 15 Juni 1771 § 1.

4. Ang. deres Lydighedspligt med Hensyn til de dem meddelte Befalinger, Mand. 24 Decbr. 1710. Jfr. L. 10 Febr. 1866 § 310.

Om deres Embedsførelse og Tilsynet med samme gives adskillige Regler i Adg. 31 Juli 1739.

5. Skulle yde de kgl. Skovbetjente den Hjælp, de i et eller andet Tilfælde maatte behøve til at udføre deres Embedspligter, Fr. 18 April 1781 § 28; ligeledes Grænsetoldbetjentene, Fr. 16 Febr. 1820 § 25, jfr. Fr. 1 Febr. 1797 § 96.

6. Skulle gaa Sundhedskommissionerne velvillig til Haande, Fr. 8 Febr. 1805 § 3.

7. Civile og Militære skulle ufortøvet iværksætte enhver Ordre Karantænevæsenet vedkommende, som de fra sammes Direktion modtage, Pl. 8 Maj 1816.

8. Høje og nedrige, verdslige og militære, skulle være Direktionen for Frederiks Hospital behjælpelig i Henseende til Indsamlingen af frivillige Gaver til Hospitalet, Fund. 6 Avg. 1756 § 36.

9. Skulle advare Almuen mod Kvaksalvere og i øvrigt interessere sig for dens Sundhedsforhold, Fr. 5 Septbr. 1794 § 1.

10. Skulle oplyse Almuen om, at den kgl. Formaning om Tarvelighed sigter til Undersaaternes eget Gavn, Fr. 27 Decbr. 1799.

11. Paa fremmede Steder, skulle søge at afværge, at ingen Ulempe eller Overlast vorder tilføjet Kongens Undersaatter, samt i Tilfælde af, at saadant maatte ske, staa den fornærmede bi og forhjælpe ham til Rets Erholdelse og Skadeserstatning, Fr. 4 Maj 1803 § 18.

12. Ang. den enhver gejstlig, militær og civil Embedsmand paahvilende Pligt til at gaa Bestyrelsen for de militære Underklassers Pensionering og Invalideforsørgelsen til Haande, L. 9 April 1851 § 38.

13. Kommunale, der stadfæstes af Kongen, skulle paase Stempelpapirlovgivningens Overholdelse, L. 19 Febr. 1861 §§ 12, 83, jfr. 87.

Offentlige, kunne selv vedhæfte stemplet Papir til deres Embedsudfærdigelser, § 10 ibd.

Der ere beskikkede eller stadfæstede af Kongen, til Dokumenter, der udfærdiges eller indgives til dem, kan Stempelmærke bruges, § 12 ibd.

14. Ang. deres Forpligtelse til midlertidig Overtagelse af anden Tjeneste, L. 26 Marts 1870 § 6, jfr. Love om Lønninger ved Hæren 25 Juli 1867 § 34, ved Søværnet 15 Maj 1868 § 27.

15. Amtmænd, Biskopper og Stiftsøvrigheder kunne paalægge de dem underordnede Embedsmænd og Betjente Tvangsbøder til Fremtvingelse af begærte Erklæringer eller andre Embedspligtens Udførelse, J. M. Skr. 12 April 1859 og 7 Febr. 1861 samt, foruden de der anførte Bestemmelser, K. Prom. 2 Avg. 1788, 16 Septbr. og 11 Novbr. 1797, 19 Oktbr. 1822 (f. Isl.). Se Amtmænd VII 1.

16. Ang. Indberetninger om deres Forhold (Konduitelister).

a. Om enhver kgl. Betjents Forhold i Embedet skulde Generalgouvernøren i Vestindien indsende Beretning til Kongen ved hvert Aars Udgang, Rskr. 19 Oktbr. 1759.

b. Om de dem underordnede Embedsmænd, som have udmærket sig enten ved deres gode Embedsforhold eller det modsatte, skulde Overøvrighederne og Biskopperne ved hvert Aars Udgang indsende Beretning til Kancelliet, der atter skulde forelægge den for Kongen, K. Skr. 22 Decbr. 1770, Prom. 12 Jan. 1771, 13 og 20 Juni 1789, Resl. 4 Juli 1800 i Slutn., K. Cirk. 17 Jan. 1801, indskærpet Amtmændene ved J. M. Cirk. 22 Jan. 1853. Se Biskop I 16 I b.

Lige Indberetninger skulde Overøvrighederne indsende til Rentekammeret, Rtk. Skr. 22 Decbr. 1770.

c. Ved Toldvæsenet, Gen. Toldk. Cirk. 12 Novbr. 1796, Instr. 12 Decbr. 1797 § 13, Kom. Koll. Cirk. 18 Maj 1816 § 2. Jfr. Toldvæs. Cirk. Saml. Nr. 2, 1879, g.

d. Om Lodsernes Forhold skal enhver Lodsoldermand aarlig indsende Beretning til Overlodsens, Reglm. 30 April 1804 § 15, 27 Marts 1831 § 27, jfr. § 4 Nr. 2 og § 5. Jfr. Reglm. 26 Avg. 1833 § 12. Se nu L. Nr. 73, 13 Juni 1879.

e. Ang. Forfremmelseslister ved Hæren, L. Nr. 106, 25 Juli 1880 § 17, Adg. 4 Oktbr. 1881 (U. L.), jfr. L. 6 Juli 1867 §§ 125—128, 133, 171, 176, 26 Maj 1868 § 11, Bef. Nr. 373, 30 Oktbr.

1871; ved Søværnet, L. Nr. 69, 28 Maj 1880 § 47, jfr. L. 24 April 1868 § 30. Se Forfremmelseslister.

17. Ang. deres Pligt til ved Dom at fralægge sig Beskyldninger for Uretskaffenhed i deres Embedsførelse saa vel som ærerørige Beskyldninger mod deres private Karakter og Handlinger, Fr. 27. Septbr. 1799 §§ 10, 11, jfr. K. Skr. 8 Jan. 1825 ad 2. Jfr. D. L. 1—5—2, 3—4—4, Fr. 10 Juli 1795 § 24, 7 Decbr. 1798 § 14 (f. Vest.), L. 3 Jan. 1851 § 17.

a. For saa vidt Beskyldningerne ere trykte, skulde Politimesteren (nu vel snarere Amtmanden) indsende Skriftet til Kancelliet, Rskr. 5 Oktbr. 1799 § 6.

b. De saaledes anlagte Sager skulde ikke indbringes for Forligskommissionen eller Forlig prøves i samme, hvad enten Beskyldningerne ere mundtlige eller skriftlige, K. Cirk. 24 Decbr. 1799, Pl. 4 Jan. 1800 (foran i Lovsaml. f. 1801), K. Prom. 8 Novbr. 1804, Fr. 20 Oktbr. 1819 § 2. Disse Bestemmelser angaa ogsaa konstituerede Embedsmænd.

Se videre om Sagernes Behandling Ærefornærmelser 5 b.

c. Naar Sagen udviser, at de fremførte Beskyldninger ere aldeles ugrundede, tillader Kancelliet ofte, at den afgøres ved, at paagældende efter Forlig erlægger en Bøde, K. Skr. 21 Novbr. 1818.

d. Resolvet, at Tiltale i et Tilfælde, hvor ærekrænkende Beskyldninger vare fremsatte mod Kunstakademiet, var ufornöden, Resl. 22 Marts 1826.

e. Naar vedkommende en Gang har anlagt Sag i Anledning af saadanne Beskyldninger, behøver han ikke, naar de samme Beskyldninger atter fremsættes, at søge dem mortificerede ved Dom, K. Skr. 9 Jan. 1827.

18. Naar de forse sig saaledes i deres Embede, at Tiltale ved Retten paa Justitiens Vegne kan finde Sted, bør derom gøres omstændelig Indberetning til vedkommende Kollegium til nærmere Foranstaltning, Fr. 31 Juli 1739 § 2, K. Prom. 14 Febr. 1795. Se Tiltale 5 a Nr. 5.

19. Naar der overgaar Rangs- eller Embedspersoner Domme for Forseelser, som ganske eller til Dels medføre Tabet af den borgerlige Agtelse, skal vedkommende Ret gøre Indberetning derom til Kancelliet, for at Forestilling kan ske til Kongen, K. Cirk. 1 April 1806.

20. Ang. deres Pligt til personlig at møde for Retten, naar de tiltales eller af nogen privat saggives for en vanærende Handling, Fr. 14 Febr. 1821, Rskr. 30 Maj 1823 Nr. 9 r (f. Vest.).

21. Ang. Forbrydelser i Embedsforhold, L. 10 Febr. 1866 §§ 5, 117—144 og for Isl. L. 25 Juni 1869 §§ 5, 118—145.

Ang. Forbrydelser i Embede eller Bestilling mærkes de almindelige Bestemmelser i Straffel. f. Krigsmagten Nr. 68, 7 Maj 1881 § 52 Nr. 2, 57, 58.

Om Krigsmænds Modstand med væbnet Haand mod den borgerlige Øvrighed, § 111 ibd.

Ang. Straf for deres Misbrug af Tjenestefrimærker, Postl. Nr. 57, 5 April 1888 § 21.

For saa vidt noget Medlem af en Kommunes Fattigbestyrelse i sin Virksomhed som saadan gør sig skyldig i et Forhold, der maa stilles i Klasse med de i Straffelovens §§ 133, 134 og 141 ommeldte Embedsforbrydelser, kan han anses med Straf efter bemeldte Lovs § 144, L. Nr. 67, 9 April 1891 § 60.

Straf for Forbrydelser mod dem, fornævnte L. 1866 §§ 5, 98, 101, 102, jfr. L. Nr. 52, 3 Maj 1873 § 38, Nr. 65, 23 Maj 1873 § 11, Nr. 74 af s. D. § 19 — og f. Isl. L. 25 Juni 1869 §§ 5, 99, 102, 103.

Med Hensyn til Forbrydelser mod dem mærkes L. om Brænderiafgiften Nr. 47, 1 April 1887 § 42, der under Henvisning til den almindelige Straffelov sætter Straf for »usømmeligt Forhold« mod Toldopsynet.

22. I nogle Tilfælde ere særlige Straffe foreskrevne for Embedsmænd, der gøre sig skyldige i almindelige Forbrydelser.

a. Hasardspil, Fr. 6 Oktbr. 1753 §§ 3, 4.

b. Ulovlig Handel paa Island, Fr. 13 Juni 1787 I § 7, Pl. af s. D. § 3 (der tillige bestemmer Straf for den Embedsmand, der ikke angiver saadan Handel).

c. Negerhandel, Fr. 3 Juli 1835 § 24, jfr. L. 10 Febr. 1866 § 214.

d. Ulovlig Brændevinsbrænden, Fr. 14 Maj 1845 §§ 2—4.

e. Brud paa de under Statstelegraf- og Telefonvæsenet ansatte Embeds- og Bestillingsmænds Hemmeligholdelsespligt, L. Nr. 84, 11 Maj 1897 § 17. Jfr. nedenfor 23, næstsidsste Stykke.

23. Statskassen er ikke forpligtet til at erstatte den Skade, som en Embedsmand ved misligt Embedsforhold maatte tilføje andre, Resl. 12 Novbr. 1828 (naar det tillige bestemmes, at intet Spørgsmaal desangaaende maa tages under Domstolenes Paa-kendelse, maa saadant formentlig være bortfaldet), Bkg. 9 Maj 1838 III ad Nr. 27 (ang. Overformynderiet og Skifteforvaltere). Se Overformynderiet I 18 d og 19.

Dog kan Statskassen ikke befris for at præstere Betaling af

et skyldigt Beløb, der er oversendt til vedkommende gennem en Embedsmand, som har forbrugt det, Resl. 10 Marts 1827 med Note.

I visse Tilfælde har Staten overtaget et saadant Erstatningsansvar, se L. Nr. 41, 25 Marts 1872 § 11 (ang. de til Stempeling indleverede udenlandske Pengeeffekter). Se ogsaa L. Nr. 57, 17 Maj 1873 § 15 Nr. 6 og Overformynderiet I 19.

Endvidere mærkes Skiftel. Nr. 155, 30 Novbr. 1874 § 92, jfr. Skiftel. for Island 12 April 1878 (Nr. 9 i Till. t. Lovt.) § 100, der bestemmer, at for saa vidt Embedsmænd, hvem nogen Del af Skifteforvaltningen er betroet, maatte findes pligtige at udrede Erstatning til private i Anledning af deres Embedsførelse i saa Henseende, være sig i Døds-, Konkurs- eller andre Boer, er Statskassen ansvarlig for saadan Erstatnings Udredelse, dersom den ikke kan faas hos vedkommende eller i deres Bo.

Om Postvæsenets Forpligtelse til at yde Skadeserstatning, Postl. Nr. 57, 5 April 1888 §§ 17, 18, 23 og Postadg. Nr. 179, 7 Septbr. s. A. II §§ 2, 3, 13, 16 og særlig 18, III § 4, IV § 8, jfr. ogsaa II § 11 i Slutn. Se Postvæsenet I 2 h, 3 v Nr. 5, 21 samt med Hensyn til den internationale Postforbindelse Konventionen ang. Verdenspostforeningen i Bkg. Nr. 172, 21 Decbr. 1898 Art. 7, Nr. 3, Art. 8, og endelig de enkelte Postkonventioner.

Ang. at Statskassen er subsidiært ansvarlig for de til Avktionsforvaltere og Fogeder i Henhold til L. om Tvangsavktioner Nr. 66, 9 April 1891 skete Indbetalinger m. v., Lovens § 50.

Om Telegrafpersonalet, Reglen for Besørgelsen af indenlandske Telegrammer Nr. 179, 26 Septbr. 1894 §§ 4, 14, 15, 51, 52, internationalt Telegraf-Tjenestereglem. i Bkg. Nr. 103, 17 Juni 1897, 2 (Art. 3) XIII 8, 10, LXIX Art. 4, 16. Jfr. foran 22 e.

Med Hensyn til deres eget Ansvar til Erstatning mærkes L. om det offentlige Fattigvæsen Nr. 67, 9 April 1891 § 48. Se ogsaa Dommer IV 10, Skadeserstatning 17.

24. Ekspeditioner ang. Befrielse for Embedsansvar i Formands Tid underskrives ikke af Kongen, Rskr. 26 Febr. 1768 Nr. 38.

En Embedsmand kan ikke unddrage sig for at berigtige de af Formanden begaaede Fejl og Forsømmelser, men han kan efter Omstændighederne vente de dermed forbundne Udgifter godtgjorte, naar de ikke kunne erholdes hos Formanden eller dennes Bo, K. Skr. 15 April 1817, 23 Oktbr. 1821.

25. Maa ikke uden Tilladelse begive sig uden for deres Cirkel, K. Prom. 26 Avg. 1797.

Ang. i hvilke Tilfælde Kancelliet kunde meddele de under samme sorterende Embedsmænd Rejsetilladelse til Udlandet, Resl. 25 Maj 1844 § 11.

Rejsetilladelse kan Landshøvdingen meddele samtlige Embedsmænd paa Island, Bkg. 22 Febr. 1875 (Nr. 2 i Till. t. Lovt.) § 4, jfr. Instr. Nr. 179, 29 Juni 1872 § 5.

Se Amtmænd III 7.

26. Kgl. Embedsmænd og Betjente kunne ikke behæftes med Arrest i civile Sager, uden at Rekvirenten producerer Attest for, at Arresten er anmeldt for vedkommende Øvrighed eller Kollegium, Fr. 10 Decbr. 1790, 1 Febr. 1797 § 99 (ang. Toldvæsenets Betjente), hvorimod der ikke kræves nogen formelig Tilladelse dertil fra samme, J. M. Skr. 8 Decbr. 1859 (i den lille Reskriptsaml.). Se ogsaa Pl. 8 Jan. 1776.

En ganske lignende Regel er givet med Hensyn til Havnevæsenets Betjente i Kbhvn., Rskr. 29 Maj 1761, og Nationalbankens Betjente, Oktr. 4 Juli 1818 § 54.

I Henhold hertil skal Arrest paa en Stiftamtmand anmeldes for Rentekammeret, K. Skr. 22 Juni 1820.

27. Derimod skal Arrest i en Stiftamtmands Gods ikke anmeldes for vedkommende Kollegium, ibd.

28. Kunne forfatte Klager for andre over Embedsmænd, Fr. 15 Decbr. 1820 § 2. — §§ 5 og 6 ere hævede, L. 10 Febr. 1866 § 309.

29. Paa Færøerne, skulle ved deres Embeds Tiltrædelse betale en Afgift til Fattiggassen, Rskr. 3 Jan. 1827 § 1.

30. Som vælges til Rigsdagsmænd, behøve ikke Regeringens Tilladelse til at modtage Valget, Grl. 28 Juli 1866 § 56, jfr. 58 (ang. naar en Rigsdagsmand bliver Embedsmand). Jfr. f. Isl. Forfatnsl. 5 Jan. 1874 (Nr. 1 i Till. t. Lovt.) § 31.

Men de ere forpligtede til paa egen Bekostning at skaffe deres Embede bestyret under deres Fraværelse paa en tilfredsstillende Maade, J. M. Skr. 18 Novbr. 1848, Skr. fra Direkt. f. Armeens Personel 15 Jan. 1850 (M. R. — ang. militære Embedsmænd). Se videre Kapellaner I 1 i Slutn. Præster III 3. Skolelærere IV 5.

31. Hvor vidt de, uden for de lovbestede Forbud, tillige kunne udføre Sagførervirksomhed, bestemmes af Kongen, L. 26 Maj 1868 § 7. Jfr. Aktor 5 a.

32. Embeds- og Bestillingsmænd paa Island i Almindelighed.

a. Om Landshøvdingens Myndighed med Hensyn til dem, Bkg. 22 Febr. 1875 (Nr. 3 Till. t. Lovt.) §§ 4, 8.

b. Forskellige almindelige Bestemmelser om deres Forpligtelser ere givne ved Lønningsl. 15 Oktbr. 1875 (Nr. 27 ibd.).

c. Embedsmænd ere valgberettigede og valgbare til Altinget, L. 14 Septbr. 1877 (Nr. 23 ibd.) §§ 1 d, 6.

d. Have Adgang til fri Proces, naar de beordres til at anlægge Sag, L. 12 Juli 1878 (Nr. 14 ibd.) § 2 Nr. 3.

33. Under Eksekutionen af den en Embedsmand idømte Fængselsstraf forholdes, som om han var syg eller fraværende, K. Prom. 21 Avg. 1802.

34. Ang. deres Forhold til de militære Avtoriteter i Krigstid, se Fjenden 9. Krig A 6.

35. Om deres Embedsansvar er Genstand for Prækclusion, se Proklama I 2 g.

36. Om hvor vidt de kunne drages til Ansvar for de af dem i deres Embede afgivne Erklæringer eller Udtalelser efter Injurie-lovgivningen, se Erklæringer 1 og Ærefornærmelser 8.

37. Ang. hvor vidt Embeds- og Bestillingsmænd kunne drive borgerlig Næring, se Militære 5. Næringsvæsen I 9. Skolelærere III.

38. Ang. hvor vidt de deltage i almindelige Ombud og Byrder, se Byrder 2, 11—18 samt: Borgerlige Korpser A og sammes 1 e, jfr. kk. Brandkorps A 3 c, Nr. 1, C 2 og D 2 c Nr. 1. Bygningsafgift II 1 x. Ekstrapostvæsenet I 3 a og e. Forligsmæglere 3. Formue og Lejlighed III 5 e og n. Kollekt 15 (Tavleombæring). Kommuneafgifter I 3 e. Ligningskommission B 22. Læger A II 6 (kommunal Revisor). Næringssskat II 9, 15, 18, 34 og 45. Pligtarbejde I M e, jfr. a. Præster VI 16. Sagførere I A 1 c. Skolekommission 7 g. Stempelafgiften I 7 d, e, g, h, l. Syns-, Skøns-, Taksations- og Vurderingsmænd I 1 b. Tiende 55 f (f. Isl.).

39. Ang. hvem der skulle anses som kongelige Embedsmænd, se Adelige Klostre 16 h (meddelt Lægen ved et saadant Ret-tighed som kgl. Embedsmand). Brandkorps C 2. Enkeforsørgelse I 1. Landinspektører 4. Landmaalere 3. Lønning 4. Mæglere 12. Skovridere 3 (ved Sorø Akademi). Strandingskommissionærer 7.

40. Ved »civile Embedsmænd« i Fundatsen for det Wærnske Institut forstaas ikke blot kgl. Embedsmænd, men ogsaa Bestil-lingsmænd i Statens Tjeneste og kommunale Embedsmænd, K. og U. M. Skr. Nr. 147, 27 Maj 1873.

41. Legater for deres Enker og Børn.

a. Marie Cecilie Bassetsens, for et Barn af forhenv. Embedsmænd i Nibe, særlig Byfogeder, Stadf. Nr. 140, 23 Oktbr. 1880.

b. Etatsr. Bruuns, for Enker og Døtre efter Embedsmænd i Ministerierne, Stadf. Nr. 175, 29 Septbr. 1882 (bestyres af det samlede Ministerium). Tillæg til Fundatsen, Stadf. Nr. 53, 24 Marts 1885.

c. Overlæge Clementsens og Hustrus Legater for københavnske Stats- eller kommunale Embedsmænds ugifte Døtre eller Enker, Stadf. Nr. 64, 15 April 1879.

d. Vilhelmine A. Boecks, født Brangstrups, til en enestaaende Datter af en civil Embedsmand, Stadf. Nr. 28, 4 Febr. 1878.

e. Kancellir. J. Deichmanns og Hustrus, til Embedsmænds efterladte i København, Stadf. Nr. 147, 2 Septbr. 1878.

f. Højesteretsassessor Faiths, for ældre trængende, ugifte Døtre af Embedsmænd eller Mænd af hermed ligestillede Samfundsklasser i København, Stadf. Nr. 195, 28 Novbr. 1879.

g. Therese Hemmerts og Sophie Lindhards, for i Aarhus bosiddende Døtre af Statseembedsmænd, Stadf. Nr. 97, 13 Juni 1882.

h. R. & W. Mitchells, for Enker efter Mænd af Embedsstanden i København, Stadf. Nr. 171, 5 Avg. 1875.

i. Oberstløjtn. Casper Müllers og Enkes, for Enker og ugifte Døtre af Mænd, der have været ansatte som Embedsmænd i København, Stadf. Nr. 201, 5 Decbr. 1879.

k. Gehejmer. Dr. jur. Scheels, eventuelt for Enker og Døtre efter Embedsmænd, særlig under Undervisningsvæsenet, Stadf. Nr. 167, 10 Oktbr. 1879.

l. Frk. Caroline Sælboes, for Døtre af Embedsstanden, hovedsagelig i Slagelse, Stadf. Nr. 113, 19 Juni 1876.

m. Provst Henrik Christian Zahrtmanns og Hustrus, for ugifte faderløse ældre Døtre af Embedsmænd i Viborg, Stadf. Nr. 129, 12 Avg. 1885.

n. Fhv. Toldkasserer J. H. Tuxværd's og Hustrus, for Enker og ugifte Døtre af Embedsmænd i Helsingør, fornemlig af Toldetaten, Stadf. Nr. 78, 13 Maj 1886.

o. Professorinde Karen Schyttes Enkesædelegat i Sorø, Konf. Nr. 124, 14 Juli 1887. Forandr. i Fundats, Resl. Nr. 186, 11. Septbr. 1897.

p. Frk. Johanne Gorie Jensen, for Døtre af Embeds- og

Bestillingsmænd samt Betjente i Ministerierne, Stadf. Nr. 155, 21 Juli 1888.

r. Sofie Cathrine Baronesse Kragh-Juell-Wind-Arenfeldts, for trængende og uforsørgede Døtre af Embedsmænd, Stadf. Nr. 16, 16 Jan. 1889.

s. Sekretær C. L. Braaes, til trængende Døtre og Enker efter Embedsmænd, Fundats for Tillægslegat hertil, Stadf. Nr. 99, 8 Maj 1890. I Noten til samme findes Fundatsen for Hovedlegatet af 2 Juni 1869.

t. Det Näglerske, for ældre ugifte Damer af den dannede Klasse, Døtre af Embedsmænd, Stadf. Nr. 306, 26 Oktbr. 1891.

u. Stiftamtmand Peder Jacobsen Tetens og Hustrus, for værdige, trængende, ugifte Døtre af kongelige Embedsmænd, Stadf. Nr. 71, 17 Febr. 1893.

v. Enkefru Gjertrud Birgitte de Hemmerts og Frøken Caroline Ebbesens, for ugifte Kvinder, hvis Fædre ere døde og have henhørt til Staden Københavns Handelsstand eller have været islandske Købmænd eller have været kongelige Embedsmænd i København, Stadf. Nr. 111, 21 April 1894.

x. Det Buskyske Legat for ældre Piger, og værdige ældre ugifte trængende Døtre, ikke under 45 Aar, af Embedsmænd eller ligestillede i København, og som der ere bosatte, Stadf. Nr. 62, 11 Febr. 1896.

y. Provst W. Hjorths for Døtre af Embedsmænd eller Borgere i Nyborg, Stadf. Nr. 292, 1 Decbr. 1896.

z. C. F. Lindes Hjælp for Mænd eller Kvinder i København, som ere mindst 40 Aar gamle og henhøre til Embedsstanden eller den højere Borgerstand, Stadf. Nr. 208, 13 Oktbr. 1897.

æ. C. M. Albecks, bl. a. for værdige trængende og ugifte Døtre eller Enker efter Borgere og Embedsmænd, Stadf. Nr. 74, 16 Febr. 1898 § 2 II.

ø. Se Hæren 48 (ang. militære Embedsmænd). Juridiske Embedsmænd 1 (Scheels Legat). Præster XI 5. Endvidere findes under Legater adskillige Legater, til hvilke Embedsmænds efterladte have Adgang.

Se fremdeles Beneficerede Sager II 1 e, 2 e, f, k. Bestallinger. Dyrtidstillæg. Fuldmægtige 5. Livsforsikrings- og Forsørgelsesanstalten af 1871, 17 (Laan til dem). Lønning. Magistrat I 43. Ombud 4 (Fritagelse derfor). Segl 2. Sparekasser 3 (skulle ikke overtage Bestyrelsen deraf). Suspension. Sygdom 17. Troværdig-

hedsattest. Valgmenigheder 15 (misbilliget, at en Valgmenighedspræst har rettet en Forespørgsel til Ministeriet gennem en Sagfører).

I øvrigt maa henvises til de enkelte Embeder, Embedsmænd og Betjente efter sammes Benævnelse.

Embedsprotokoller (-bøger).

1. Straf for deres Forfalskning eller urigtige Førelse, L. 10 Febr. 1866 §§ 133—135, 25 Juni 1869 §§ 134—136 (f. Isl.).

2. Præsternes.

a. Ang. deres Bevaring og Førelse i Vakancer, samt hvorledes der skal forholdes med Meddelelse af Attester efter samme i Vakance, Rskr. 13 Oktbr, 1797.

b. Ang. deres Udtagelse af Præsternes Dødsboer, K. Skr. 6 April 1819.

c. Ang. et Forslag om Fremgangsmaaden ved deres Aflevering i Tilfælde af Vakance i Præsteembedet, K. Cirk. 18 Avg. 1821.

d. Se Provster 4.

Se i øvrigt de enkelte Embedsbøger efter deres Benævnelse.

Embedsskat — jfr. Fr. 14 Maj 1768, 12 Juni 1770 — hæves, Pl. 8 Jan. 1845, der ogsaa gælder for Island, K. Skr. 15 April 1847.

Emeritpræster, se under Præster VIII.

Emrør. Ved Køkkenildsteder, ang. deres Indretning i København, Bygningsl. Nr. 77, 12 April 1889 § 49, og i Frederiksberg, Bkg. Nr. 58, 19 April 1890 § 49.

En for alle og alle for en, se Solidarisk Ansvar.

Endelave.

Se Amter 1 p. Distriktslægedistrikterne D 37 d. Jurisdiktionsforholdene B 225 d. Lodsvæsen B 11. Læger A III 3. Præster X 2 z (Vakancetjeneste). Vaccinatører 1.

Endelsfiskeri, se Fiskeri I 6 e.

Endossent, Endossement.

1. Om Endossement af Veksler, L. Nr. 52, 7 Maj 1880 §§ 9—16, 39, jfr. §§ 25, 26, 30, 41, 50.

2. Om Postanvisningers Transport derved handler Bkg. Nr. 19, 24 Febr. 1892 Art. 2 Nr. 4.

3. Om Endossement paa Oplags- og Garantibeviser for de i Københavns Frihavn oplagte Varer, se L. Nr. 34, 30 Marts 1894 §§ 5—7.

4. Om Endossement af Checks og andre Sigtanvisninger, L. Nr. 58, 23 April 1897 §§ 3, 4, 5, 6, 17.

Se Transport (Cession) 9 b (ang. Konnossementer). Vekselobligationer 4.

Endosserede Veksler, se de under Veksel anførte Bestemmelser. Jfr. Endossent 1.

Enemærke.

1. Ang. at Jagtretten paa Enemærke, for saa vidt den er eller bliver forenet med Ejendomsretten over Grunden, ikke mere kan adskilles fra samme, samt om hvor vidt Grundejeren særskilt kan bortleje Jagtretten, og om denne, naar Grunden bortlejes, er indbefattet under Lejetagerens Brugsret, L. 25 Marts 1851 §§ 5—7, 30 Jan. 1861 § 2, jfr. L. Nr. 61, 1 April 1871 § 21. Jfr. Fr. 18 April 1732 § 18 (bruger Udtrykket »eneste Gaarde«), 23 April 1781 § 1, K. Prom. 23 Febr. 1788, Fr. 20 Maj 1840 §§ 1—8. Den nugældende Lov om Jagten Nr. 79, 8 Maj 1894 bruger ikke Udtrykket »Enemærke«.

2. Ang. hvad der i Henseende til Jagtrettens Udøvelse forstodes ved »Enemærke«, Fr. 20 Maj 1840 § 3, jfr. Fr. 18 April 1732 § 4.

Jfr. i øvrigt Jagt.

Eneret.

1. I Henseende til Meddelelse af Eneretsbevillinger indenfor Næringslovens Omraade forbliver det ved de hidtil gældende Regler, L. 29 Decbr. 1857 § 98. Se Monopol, Patenter samt i øvrigt de enkelte Genstande for Enerets Meddelelse efter deres Benævnelse.

2. Eller Privilegier med Hensyn til Næringsdrift i de inkorporerede slesvigske Distrikter skulle under deres Fortabelse anmeldes og derefter afløses, L. 16 Febr. 1866 § 12 (S. 203).

3. Til Offentliggørelse af Love, ministerielle og Øvrighedsresolutioner samt Domme, kan ingen erhverve uden ved Lov, L. 29 Decbr. 1857 § 16 (S. 347). Jfr. K. Cirk. 18 Maj 1818, Bev. 3 Juni 1825.

4. Staten har paa dansk Land- og Søterritorium Eneret til Anlæg og Drift af Telegrafer og Telefoner, men der kan for et Tidsrum af 20 Aar meddeles Koncession paa Anlæg og Drift af private Telegrafer og Telefoner, L. Nr. 84, 11 Maj 1897.

Enge.

1. Engbund, som nogen af Alders Tid har haft i anden Mands Skov, beholder han, om endog Skoven af den anden sælges eller ham i andre Maader forekommer, D. L. 5—10—21.

2. I indfredede Skove, paa dem er det Ejeren tilladt at slaa Hø og tøjre Kreaturer, Fr. 27 Septbr. 1805 § 16.

3. Fraliggende Englod maa uden særdeles Tilladelse fra Rentekammeret hverken deles i mindre Lodder eller særskilt afhændes til nogen, der ikke forud har Ejendom i Sognet, Fr. 3 Decbr. 1819 § 5, jfr. § 3.

4. Landinspektørerne skulle ved Udskiftningen udlægge de for de enkelte Ejendomme nødvendige Engveje, Fr. 13 Decbr. 1793 § 12, jfr. Fr. 29 Oktbr. 1794 § 8.

Se Græsning. Hartkorn D. Hegnsvæsenet 2 a. Tiende l m, 13 ø og aa, 16 b.

Engvanding.

1. En ældre Bestemmelse om Lærlinges Undervisning deri findes i Rtk. Cirk. 27 Juli 1844.

2. Fiskerianlæg i Forbindelse dermed, L. Nr. 63, 26 Marts 1898 § 2.

Se Mølle 5. Præstegaarde 18. Vands Afbenyttelse 3.

Engvandingsanlæg.

Ang. Forandring af dem til Gavn for Fiskeriet, L. Nr. 63, 26 Marts 1898 § 2, jfr. tidligere L. Nr. 56, 5 April 1888 § 55.

Enighedsværn, om sammes Afhændelse, se Krigsmagten 4 c.

Enke.

1. Naar forlovede flytte sammen efter Lysningen, og den ene dør før Vielsen, kan den efterlevende ikke anses som Enke eller Enkemand, K. Skr. 14 Septbr. 1830. Jfr. Uægte Børn 7.

Se dog Friseddel 3.

2. Som saadan kan en Kone, der faktisk har hævet Samlivet med Manden, ikke anses, se Legater II A 12.

3. Ang. hvor vidt en Bigams anden Ægtefælle anses som saadan, se Bigami 4.

4. Beholder Mandens Rang, Stand og Friheder, Priv. f. de kgl. Betjente 23 Novbr. 1661 § 4.

5. Se videre om deres Rang under Rang 5 og 13 a samt Rangskat 3 b.

6. Ang. hendes Adgang til at fortsætte Mandens Næringsvej eller Bestilling, se Apotek 16. Hospitalsforstandere 6. Livrebetjente, de kgl. Maaling og Vejning 15 c. Mæglere 8. Næringsvæsen I 19. Skorstensfejere A I e — eller til i øvrigt at indtræde i hans Retsforhold, se Avkionsskøde 11 e. Fæste 8. Legater II A 7.

Med Hensyn til Enkers Ret til at fortsætte Mandens Næring

mærkes Adg. om Handelen med og Udsalg af Rom m. m. paa St. Croix 4 Maj 1886 (Nr. 13 i Till. t. Lovt.) § 10, jfr. Adg. 4 Juni 1898 (Nr. 18 ibd.).

7. Om Enkers Næringsret, se fremdeles Næringsvæsen I 18.

8. Anbefales til Dommeres og Øvrighedens særdeles Omhu, Fortalen til Danske Lov, Instr. 28 Avg. 1795 § 23.

9. Som selv haver at gælde af, maa være Forlover for Penge, D. L. 1—23—11.

10. Maa sælge sin Jord med næste Frænders Raad, D. L. 5—3—5.

11. Kan gøre alle Dispositioner med Hensyn til sine Børns Arv som ellers en Fader, Fr. 22 Novbr. 1837 § 10, 21 Maj 1845 § 29.

12. Militæres, skulle høre til det Sogn, som de opholde sig i, Reglm. 8 Febr. 1724 § 2, K. Skr. 30 Marts 1833, 5 Maj 1840.

Enker efter Personer, der hørte til Slotsmenigheden, skulle vedblive at høre til samme, Rskr. 1 April 1818 § 1.

13. Ang. hvor vidt hun kan vinde Ret til Ægteskab ved Besvangrelse eller ved Besvangrelse i Forbindelse med Ægteskabsløfte, D. L. 6—13—2, Fr. 5 Marts 1734 §§ 5, 7—9.

14. Kan, uanset sin Alder, indgaa Ægteskab uden nogens Samtykke, Fr. 30 April 1824 § 3 Nr. 6.

15. Hvor længe hun skal vente, inden hun maa indgaa nyt Ægteskab, samt at saadant ikke maa ske, medens hun er frugtsommelig ved sin afdøde Mand, Fr. 23 Maj 1800 § 4, 30 April 1824 § 3 Nr. 5, jfr. Adg. 14 April 1752 § 1.

Hvor længe hun skal vente, inden hun maa indgaa nyt Ægteskab, L. om Ægteskabs Indgaaelse for danske Konsuler i Udlandet Nr. 79, 19 Febr. 1892 § 5 d.

Derfra kan ikke afviges paa Grund af specielle Omstændigheder, og gifter hun sig inden 9 Maaneders Forløb, maa det ved Jordemoder- eller Lægeattest godtgøres, at hun ikke er frugtsommelig, ibd., K. Skr. 30 Novbr. 1824 ad 2.

Bestemmelserne herom ere ikke anvendelig paa en Enke, der har været separeret i Henseende til Bord og Seng fra sin afdøde Mand, K. Skr. 23 Juli 1833.

Der savnes Hjemmel til at meddele Dispensation med Hensyn til den i Fr. 30 April 1824 § 3 Nr. 5 foreskrevne Sørgetid, J. M. Skr. Nr. 241, 18 Septbr. 1896.

Jfr. Lysning 29, 30.

16. Beholder paa Island Mandens Bygselret, men fortaber den ved at indgaa nyt Ægteskab, L. 12 Jan. 1884 (Nr. 1 ibd.) § 2.

17. Er i sine umyndige Børns Fraværelse berettiget til at fordre sig Postforsendelser til dem udleverede, Postadg. Nr. 179, 7 Septbr. 1888 II § 16.

18. Som fortsætter sin afdøde Mands Forretning, kan benytte hans Firma uforandret, L. Nr. 23, 1 Marts 1889 § 11, jfr. tidligere L. 23 Jan. 1862 § 1.

Se Firmaer 1 h.

19. Ang. Enkers Forsørgelsessted, Fattigl. Nr. 67, 9 April 1891 § 22. Se Forsørgelsessted F 2 c og 3.

20. Fattigvæsenets Ret til Erstatning af den understøttedes Dødsbo er betinget af, at det nødvendige til Livets Underhold ikke derved berøves Enken, fornævnte L. 1891 § 34.

21. Ang. deres Adgang til Alderdomsunderstøttelse, L. Nr. 69, 9 April 1891 § 1. Se nærmere Alderdomsunderstøttelse 9 d.

22. Ang. hendes Forpligtelse til at afholde Skifte, inden hun indgaar nyt Ægteskab, se Vielse I 8 m.

23. Ang. Enkens Forpligtelse til at udrede et hendes afdøde Mand paahvilende Underholdsbidrag til uægte Barn, L. Nr. 73, 12 April 1892 § 3.

Se Beneficerede Sager II 2 d og 5 b, f. Bispeenker. Byrder 4, 5, 37 og 91. Degneenker. Formue og Lejlighed III 3 g, 7. Horebørn 6. Husmænd 3 A (deres Dagarbejde til Husbonden) b Nr. 6. Kirkebøger 9 h (om Tilførsel i samme om Lysning). Kvinder 16 (Valgret p. Isl.). Lavværge (mærk ogsaa Henv.). Legater II A 8 (Enker kunne udøve Forslagsret til Bortgivelse deraf). Lysning til Ægteskab 29 (om hvor hurtig efter Mandens Død hun kan indgaa nyt Ægteskab). Militære 4 (deres Skattefrihed) a Nr. 2. Moder 1. Præster XI (Præsteenker). Skolelærere XII (Skolelærerenker). Stævningsmænd A 1 b. Uskiftet Bo. Vielse I 8 m (Skifte som Betingelse for nyt Ægteskab). Ægtefæller 9 (den længst levendes Forhold til Boet og Arvingerne).

Enke- og Alderdomsforsørgelse, Bestillingsmænds pligtige.

1. I følgende Bestillingsmænds Lønning kan indeholdes 5 pCt. hertil efter et af Finansministeriet fastsat Regulativ:

a. De i Ministerierne med Undtagelse af Udenrigs-, Krigs- og Marineministeriet ansatte, Lønningsl. 2 Juli 1870 § 3.

b. Forskellige under Finansministeriet, Lønningsl. af s. D. § 3; Justitsministeriet, L. Nr. 50, 25 Marts 1871 § 13; Kirke-

og Undervisningsministeriet, L. Nr. 55 af s. D. § 24; Indenrigsministeriet, L. Nr. 62, 1 April s. A. § 7.

2. Ang. Anvendelsen af Lønningsafdragene:

a. Regulativ 19 Novbr. 1870 efter hvis § 14 Spørgsmaal om deres Anvendelse ikke kunne indbringes for Domstolene. Tillæg til Regulativet 19 Novbr. 1870 (i Anledning af Overgangen til Kronemønt) Nr. 144, 9 Novbr. 1874.

Se Livsforsikrings- og Forsørgelsesanstalten af 1871 Nr. 3.

b. De kunne indsættes til Forrentning i Statskassen med 5 pCt., L. Nr. 63, 1 April 1871. Jfr. L. Nr. 50, 25 Marts s. A. § 13, Nr. 62, 1 April s. A. § 7.

Regulativ herfor Nr. 87, 13 Maj 1871.

3. Se Teatere II (det kgl.) 19 e.

4. De ved Skolerne paa St. Thomas og St. Jan. ansatte Lærere, Adg. 11 Febr. 1876 (Nr. 15 i Till. t. Lovt.) § 51. De ved Skolerne paa St. Croix ansatte Lærere og Lærerinder, Adg. 7 Maj 1884 (Nr. 9 i Till. t. Lovt.) § 34.

5. Ved Toldvæsenet. Ang. Afdrag i Lønningen til Enkeforsørgelse og Tilskud af Statskassen til Alderdomsforsørgelse, L. Nr. 90, 2 Juli 1880 § 9, jfr. L. Nr. 31, 30 Marts 1889, Nr. 50, 1 April 1891 § 23, Nr. 89, 8 Maj 1894, Nr. 19, 26 Febr. 1898.

De nærmere Regler herfor ere fastsatte ved Regul. Nr. 118, 23 Avg. 1880.

6. Ang. Afdrag i følgende Bestillingsmænds Lønninger til Enkeforsørgelse og Tilskud til Alderdomsforsørgelse og til Understøttelse af efterladte umyndige Børn:

a. Ved Rigsarkivet, L. Nr. 42, 30 Marts 1889 § 4.

b. Ved Telegrafvæsenet, L. Nr. 49, 12 April 1889 § 3, Nr. 68, 30 Marts 1895 § 4 (ang. Telegrafbude).

c. Ved Postvæsenet, L. Nr. 50, 12 April 1889 § 10, Nr. 67, 30 Marts 1895 § 5 (ang. Postbude). — Ang. Indberetning om de paagældendes Ægteskab, Postv. Off. Meddel. Nr. 25, 1889, II, og om Hustruens Død, Nr. 22, 1893 II ibd., Nr. 6, 1897 I ibd.

d. Ved Universitetet og Kommunitetet, L. Nr. 74, 12 April 1892 § 11.

e. Pedellerne ved de lærde Skoler, L. Nr. 75 af s. D. § 8.

f. Ved det store kgl. Bibliotek og Universitetsbiblioteket, L. Nr. 100, 14 April 1893 § 3.

g. Ved Fyrvæsenet, L. Nr. 71, 27 April 1894 § 8.

h. Statsbanernes Personale, L. Nr. 52, 26 Marts 1898 §§ 17—21.

i. Københavns Kommunes Embedsmænd og Bestillingsmænd, Ind. M. Skr. Nr. 263, 28 Novbr. 1898, jfr. Livsforsikrings- og Forsørgelsesanstalten af 1871 Nr. 11.

7. Den af ikke pensionsberettigede Lærere ved Skolelærer-seminarierne, forinden de bleve lønnede efter L. Nr. 55, 25 Marts 1871, ved regulativmæssige Lønningsafdrag sikrede Enkeforsørgelse kan vedligeholdes efter bemeldte Tidspunkt, K. og U. M. Skr. 2 Avg. 1884 (G. R.).

8. Udfyldte Skemaer dertil kunne ikke ved Indsendelsen frigøres paa Statens Bekostning, Adg. Nr. 178, 6 Septbr. 1888 § 3.

9. Ang. hvorledes der skal forholdes med Bonus af Forsikringer tegnede for lovbestemte Procenter af Bestillingsmænds Lønninger, L. Nr. 26, 15 Marts 1889 § 10, jfr. § 14, Nr. 79, 1 April 1893 § 9, jfr. § 13, Nr. 47, 26 Marts 1898 § 12, jfr. § 18.

Enkedronning.

1. Formenes ifølge sin Stilling ikke at behøve kongelig Konfirmation paa de af hende oprettede Testamenter, F. M. Skr. 29 Juni 1853.

2. Hendes Arvinger ere ikke fritagne for Arve- eller Stempelafgifter, ibd.

3. Straf for Forbrydelser mod hende, L. 10 Febr. 1866 §§ 91—93, jfr. L. Nr. 32, 25 Febr. 1871 § 3, og f. Isl. L. 25 Juni 1869 §§ 92—94.

4. Se Borgerlige Korpsers A 1 ii (ang. hendes Betjentes Tjenesteplicht).

Enkeforsørgelse, Embedsmænds med fleres pligtige.

I. Om Embedsmændenes tidligere Forpligtelse til at gøre Indskud i den almindelige Enkekasse, Fund. 30 Avg. 1775 §§ 4 ff., Fr. 4 Avg. 1788, Pl. 31 Decbr. 1818, 22 Febr. 1826 — udvidet t. Vest., K. Skr. 13 Maj 1826, t. Isl. og Færø., Rskr. 24 Septbr. 1830 § 1 — Pl. 6 Juli 1842.

Naar Indskudet ikke indbetales, indeholdes det i Embedsmandens Gage, K. Cirk. 18 Juni 1791, jfr. Resl. 30 Jan. 1793 (i Reskriptsaml. 1ste Del).

De Embedsmænd, som ansættes af Overøvrighederne eller Stiftsdirektionerne, ville blive tilpligtede at gøre Indskud i Enkekassen, forinden Konfirmation paa Ansættelsen bliver udfærdiget, K. Prom. 27 Juni 1812.

Indskudene skulle gøres i Livrente- og Forsørgelsesanstalten

af 1842 i Stedet for i Enkekassen, Pl. 22 Juli 1845, jfr. Pl. 8 Juli 1844.

Jfr. Mæglere 6.

II. Ang. de ifølge Pensionslovene pensionsberettigede, i Embede eller paa Ventepenge staaende, Embedsmænds Forpligtelse til at sikre deres Enker Overlevelseshænder, L. 5 Jan. 1851, udvidet til Færøerne, L. 4 Jan. 1854 Nr. 26, til Island, Pl. 31 Maj 1855. Jfr. f. Vestindien L. 4 Decbr. 1863 § 20. Jfr. L. om Pensionsret for Overlægerne ved Sindsygeanstalterne 29 Decbr. 1862 (S. 836).

Ved L. 5 Jan. 1851 § 1 er Pl. 4 Septbr. 1810 og 14 Juli 1826 om Sagføreres samt Pl. 21 Marts 1812 og 17 Avg. 1826 om Landinspektørers og Landmaalers Forpligtelse i saa Henseende bortfaldne. Ligeledes maa Bestemmelserne i Pl. 14 Oktbr. 1817 og 14 Juli 1826 om Størrelsen af Embedslægers Indskud være hævede.

Denne Forpligtelse fyldestgøres gennem Livsforsikrings- og Forsørgelsesanstalten af 1871, L. 18 Juni 1870 § 22. Se Livsforsikrings- og Forsørgelsesanstalten af 1871 Nr. 3.

Herom mærkes fremdeles:

1. Forpligtelsen kan ogsaa fyldestgøres ved Livsforsikring, ibd. Vilkaarene herfor, Bkg. Nr. 28, 25 Febr. 1871.

2. Denne Forpligtelse paahviler ikke Krigsreserveofficerer, med mindre de ere pensionsberettigede efter L. 29 Marts 1852 § 2, J. M. Skr. 15 Novbr. 1852, Krigs M. Skr. 4 Juli 1854 (M. R.).

3. En Embedsmand, der paa sædvanlig Maade har forsikret sin Hustru Overlevelseshænder, kan hæve denne Forsikring og fordre en ny tegnet efter Reglerne om pligtig Enkeforsørgelse, F. M. Skr. 22 Septbr. 1854.

4. Ang. Anvendelsen af Kapitaler, der ere baandlagte under Overformyndieret, til Fritagelse for denne Forpligtelse, J. M. Skr. 26 Oktbr. 1858.

5. Ang. Beregningen af et Embedes uvisse Indtægter med Hensyn hertil, J. M. Skr. 20 Novbr. 1858.

6. Ang. Oplysning fra Embedslægerne med Hensyn hertil, J. M. Cirk. 21 Novbr. 1862.

7. Denne Forpligtelse maa betragtes som et Korrelat til Pensionsberettigelsen og betinget af denne, K. og U. M. Skr. 9 Novbr. 1864, jfr. K. og U. M. Skr. 10 Septbr. 1859.

8. Indbetalingen af Præmierne for Hærens vedkommende sker ved Forplejningskorpset, Krigs M. Resl. Nr. 99, 27 Marts 1871 § 3.

9. Ang. Fremgangsmaaden ved Toldvæsenet med Hensyn til den stedfundne Nedsættelse af Præmierne, Skattedir. Cirk. Nr. 187, 31 Maj 1871 § 4.

Regnskabsførerne kunne indbetale Præmierne til Livsforsikringsanstaltens Agenter, og Indbetalingen af de i Maanedens Løb forfaldende Præmier skal fremdeles ske i Begyndelsen af Maanedens, Skattedir. Cirk. Nr. 225, 29 Juni 1871.

10. Tilsynet hermed for de islandske Embedsmænds vedkommende føres fremdeles af Finansministeriet, der besørger Præmierne indbetalte, J. M. Skr. Nr. 235, 19 Juni 1871.

11. Samme Forpligtelse paahviler en Del af Livsforsikrings- og Forsørgelsesanstaltens overordnede Personale, Regul. Nr. 115, 13 Juli 1871 § 1.

12. Ang. hvorledes en Postembedsmand, der er Agent for Livsforsikringsanstalten, skal opføre sin egen Præmie i Regnskaberne, Postdir. Cirk. Nr. 266, 11 Avg. 1871 § 2.

13. De Beløb i 4 pCt. Statsobligationer eller Indskrivningsbeviser, som i Medfør af Lovgivningens Bestemmelser om Embeds- og Bestillingsmænds Forpligtelse til at sikre deres Enker Overlevelserente ere anvendte til Fyldestgørelse af denne Forpligtelse, bleve ved Statsgældens Konvertering undtagne fra Opsigelse, saaledes at Beløbet, naar de ikke længere anvendes paa denne Maade, udbetales kontant. Fremtidig kunne bemeldte Statsobligationer ikke anvendes til Fyldestgørelse af pligtig Enkeforsørgelse, og fremtidig Indskrivning til 4 pCt. Rente i saadant Øjemed er ophørt. L. Nr. 129, 12 Novbr. 1886 §§ 1, 3 og Bkg. Nr. 130, 13 s. M. §§ 1 a, 4.

14. Indsendelse af Lægeattester til Brug ved Tegningen af pligtige Overlevelserente eller af udfyldte Skemata maa ikke frigøres paa Statens Bekostning, Adg. Nr. 178, 6 Septbr. 1888 § 3.

15. En Toldassistent uden kgl. Udnævnelse har ingen Forpligtelse i saa Henseende, Skattedir. Skr. 27 Febr. 1893 (i Tidsskrift f. Toldv. 11te Aarg. S. 70).

16. Ang. hvorledes der bliver at forholde med Bonus af Livsforsikring til Fyldestgørelse deraf, L. Nr. 26, 15 Marts 1889 § 14, Nr. 79, 1 April 1893 § 13, Nr. 47, 26 Marts 1898 § 18.

17. Se Formue og Lejlighed III 2 p (ang. Fradrag af Præmien). Postvæsenet I 4 k, y Nr. 2 (Indberetning om, at samme er tegnet, er ikke Tjenestesag). Sagførere II 10. Vielse I 8 o.

III. Visse Bestillingsmænds, se Enke- og Alderdomsforsørgelse.

IV. Præsters (Sognepræsters og residerende Kapellaners).

1. Ang. den Pension som enhver, der bliver beskikket til Præst eller forflyttes fra et gejstligt Embede til et andet, skal være forpligtet at forsikre sin eventuelle Enke i Livsforsikrings- og Forsørgelsesanstalten (forhen i Enkekassen, Livrente- og Forsørgelsesanstalten), Pl. 22 Febr. 1826, K. Skr. 13 Maj 1826 (f. Vest.), L. 4 Decbr. 1863 § 20 (f. Vest.), 18 Juni 1870. Jfr. Fr. 4 Avg. 1788, Pl. 22 Juli 1845, K. Skr. 26 Marts 1846 (f. Vest.).

2. Pl. 22 Febr. 1826 har ikke ophævet Præsternes Forpligtelse til at gøre Indskud i de gejstlige Enkekasser, K. Skr. 15 April og 30 Decbr. 1826.

3. For samme skal Embedernes ny Ansættelse lægges til Grund, Resl. 7 Juni 1844 Nr. 3 (f. Sælland Stift), 29 Juli 1847 (f. Fyens Stift — G. R.), 4 Septbr. 1847 (f. Lolland-Falsters Stift), 20 Juli 1848 (f. Aalborg, Aarhus, Viborg og Ribe Stifter). Jfr. K. Skr. 10 Marts 1827.

4. Ang. Udfyldelsen af Enkeforsørgelsesskemaer, K. Prom. 4 Decbr. 1813, Cirk. 18 Juli 1818.

Ang. at disse Skemaer skulle indsendes gennem Biskoppen til Ministeriet og af ham revideres, K. og U. M. Cirk. 10 Maj 1854.

5. Ang. at en Præsts pligtige Overlevelsesrente for hans Enke ikke kan forskaffes hende, naar der af tilfældige Grunde ikke er bleven gjort Indskud for hende, K. og U. M. Skr. 28 Jan. 1862 (G. R.), 4 Novbr. 1865 (G. R.).

6. Ang. en almindelig Revision af, hvor vidt Præsternes Enkeforsørgelse er opfyldt, K. og U. M. Skr. 11 Maj 1872 (G. R.).

7. Dermed skal det have sit forblivende ved de hidtil gældende Regler, indtil deri ved særlig Lov sker Forandring, L. 5 Jan. 1851 § 2, 4 Jan. 1854 Nr. 26 (f. Færø.), Pl. 31 Maj 1855 (f. Isl.). Jfr. derimod L. 4 Decbr. 1863 § 20 (f. Vest.).

8. Residerende Kapellaner ere undergivne Lovgivningens almindelige Bestemmelser herom, K. og U. M. Skr. 22 Oktbr. 1866 Nr. 2 (G. R.).

9. Se under Skolelærerseminarier.

V. Kapellaner pro loco og pro persona ere ikke pligtige at gøre Indskud i Livsforsikrings- og Forsørgelsesanstalten, K. og U. M. Skr. 26 Maj 1863 med Note, 22 Oktbr. 1866 Nr. 2 (G. R.).

VI. Kateketers.

1. Derom handler Pl. 7 Juni 1831.

Ang. at deres Forpligtelse til efter denne Plakat at sikre Enken en aarlig Overlevelseshænde af 50 Rdl. ikke bortfalder, fordi de have sikret et større Beløb i en gejstlig Enkekasse eller en Skolelærerenkekasse, K. og U. M. Skr. 21 Jan. 1861 (G. R.).

2. Ang. at Kateketer ere pligtige at sikre deres Enker Overlevelseshænde til Beløb af $\frac{1}{8}$ af Embedets Reguleringssum, K. og U. M. Skr. 3 April 1868 (G. R.).

3. Ang. at Overlevelseshænden eventuelt kan fordres tegnet i vedkommende Skolefond, K. og U. M. Skr. 22 Decbr. 1866 (G. R.), 14 Juli 1869 (G. R.).

Ang. at Skolefondens Forpligtelse i saa Henseende ophører, naar Manden træder over i anden Embedsstilling, K. og U. M. Skr. 17 Septbr. 1869 (G. R.).

Ang. at Kateketens Forpligtelse til at sikre sin Enke Overlevelseshænde i Skolefonden ophører, naar han beskikkes til Sognepræst, og om Opgørelse af hans Mellemværende med Skolefonden i saa Tilfælde, K. og U. M. Skr. 3 Jan. 1873 (G. R.).

VII. Skolelæreres.

A. Overlevelseshænde sikret i Livsforsikrings- og Forsørgelsesanstalten eller Skolefonden.

1. Derom handler L. 8 Marts 1856 § 21, 18 Juni 1870 § 22.

2. Ang. at kun fast ansatte Lærere, men hverken konstituerede Lærere eller Hjælpelærere, ere pligtige at sikre Overlevelseshænde, K. og U. M. Skr. 7 Novbr. 1867 (G. R.), 31 Jan. 1868 (G. R.).

Ang. hvilke Lærere der kunne anses for fast ansatte, K. og U. M. Skr. 27 Juli 1858 (G. R.).

Ang. hvor vidt Lærere ved Biskoler og i Embeder, bestemte for ugifte, samt Vinterlærere ere enkeforsørgelsespligtige, K. og U. M. Skr. 27 April 1858 (G. R.), 27 Juli 1858 (G. R.), 1 Septbr. 1859, 31 Jan. 1868 (G. R.).

3. Ang. entledigede Skolelæreres Berettigelse og Forpligtelse til at vedligeholde de af dem i Skolefonden eller Livsforsikrings- og Forsørgelsesanstalten tegnede Overlevelseshænder, K. og U. M. Skr. 28 Maj 1858 B, 10 Septbr. 1859, 6 Juni 1867 (G. R.), Nr. 289, 2 Novbr. 1872, 15 Jan. 1873 (G. R.), 28 Juli 1873 (G. R.). Ang. at en entlediget Skolelærers Forpligtelse i saa

Henseende kan nedsættes i Forhold til hans Pension, K. og U. M. Skr. 3 Avg. 1886 (G. R.).

4. Ang. at Skolefonden er pligtig at sikre Overlevelseshæften, naar Skolelæreren paa Grund af sin Helbredstilstand ikke kan sikre den i Livsforsikrings- og Forsørgelsesanstalten, og at den ikke kan fordre, at Forsørgelsespligten fyldestgøres paa den nedenfor under B anførte Maade, K. og U. M. Skr. 24 Decbr. 1856. Jfr. nedenfor 27.

Ang. at Skolefonden straks bør træde i Livsforsikrings- og Forsørgelsesanstaltens Sted, naar denne, om end kun foreløbig, vægrer sig ved at tegne Overlevelseshæfter, og selv om Læreren muligens ved sin Forsømmelse er Skyld i Nægtelsen, K. og U. M. Skr. 26 Maj 1857 (G. R.), 5 Juli 1861 (G. R.), 16 Juni 1863 (G. R.), 21 Juli 1868 (D. T. S. 1155).

Ang. at Skolefonden skal sikre Overlevelseshæften, naar Livsforsikrings- og Forsørgelsesanstalten ikke vil sikre samme mod den normerede livsvarige aarlige Præmie, men f. Eks. kun mod tolv- eller sekssaarig Præmie eller mod Kapitalindskud, K. og U. M. Skr. 1 Marts 1862 (G. R.), 18 Septbr. 1866 (D. T. f. 1867 S. 597), 6 Avg. 1867 (G. R. og D. T. f. 1868 S. 30), 27 Juni 1868 (G. R.), 2 Oktbr. 1868 (D. T. f. 1869 S. 354).

5. Ang. at Læreren har Ret til at sikre Overlevelseshæften med dens fulde Beløb i Skolefonden, selv om han ogsaa har gjort Indskud i en kongelig konfirmeret Enkekasse, K. og U. M. Skr. 14 Avg. 1856.

Ang. at den Overlevelseshæfte, som Skolelæreren mod forhøjet Præmie har tegnet i Livrente- og Forsørgelsesanstalten, skal fradrages i, hvad han ellers kan forlange sikret i Skolefonden, K. og U. M. Skr. Nr. 431, 21 Decbr. 1871 ad 1.

6. Det kan ikke tillades, at der i Skolefonden tegnes højere Overlevelseshæfte end den lovbefalede, K. og U. M. Skr. Nr. 108, 8 April 1872.

7. Ang. at Skolefonden ikke er pligtig vedblivende at sikre Overlevelseshæfte, naar Skolelæreren fratræder sin Stilling for at overtage en Kirkebetjentpost, K. og U. M. Skr. 7 April 1869 (G. R.).

At Spørgsmaalet, om det kan tillades en Lærer i Tilfælde af hans Ansættelse i en udelukkende Kirkebetjentpost at vedligeholde en af ham i Skolefonden tegnet Enkeforsørgelse, henhører under Skoleraadets Afgørelse, K. og U. M. Skr. 26 Marts 1885 (G. R.).

Ang. at Skolefonden ikke ensidig kan frigøre sig for en

den tegnet Overlevelsrente, fordi vedkommende Lærer er udraadt af det offentlige Skolevæsens Tjeneste, K. og U. M. Skr. 6 Juli 1891 (G. R.). Jfr. nedenfor 26.

8. Naar det Beløb, en Skolelærer skal sikre, ikke er deleligt med 5, forhøjes det til den nærmest liggende Sum, hvori 5 gaar op, K. og U. M. Skr. 17 Novbr. 1856 (G. R.).

9. Naar Reguleringssummen forhøjes, er Skolelæren pligtig at tegne en tilsvarende Tillægsoverlevelsrente, og naar den ned sættes, er det ham tilladt at arrangere sig saaledes, at Policen eksspirerer, og han erhverver en ny svarende til $\frac{1}{8}$ af den ny Reguleringssum, K. og U. M. Skr. 2 Avg. 1866 (D. T. f. 1867 S. 595), Cirk. 17 Juli 1867 (G. R.).

Naar Skolelæreren er over 70 Aar, er han ikke pligtig at tegne Tillægsoverlevelsrente efter Reguleringssummens Forhøjelse, K. og U. M. Skr. 31 Maj 1867 (G. R.), jfr. K. og U. M. Skr. 26 Marts 1857 (G. R.). Jfr. nedenfor 23.

Ang. fra hvilket Tidspunkt de ny Reguleringssummer komme Betragtning ved Præmiers Erlæggelse til Skolefonden, K. og U. M. Skr. 11 Jan. 1868 (G. R. og D. T. S. 941), 12 Novbr. 1869 (D. T. f. 1870 S. 230).

10. Ved Overlevelsrentens Sikring i Skolefonden i urette Tid kommer kun de da tilstedeværende Forhold i Betragtning, K. og U. M. Skr. 4 Maj 1864, jfr. K. og U. M. Skr. 27 April 1858 (G. R.).

11. Skoledirektionens Kontrol med Præmiers Indbetaling til Livrente- og Forsørgelsesanstalten kan føres ved Kvitteringers Fremlæggelse, K. og U. M. Skr. 30 Juli 1858 (G. R.), 8 Jan. 1859 (G. R.). Jfr. K. og U. M. Cirk. Nr. 181, 3 Juli 1872.

12. Ang. hvor vidt Præmier til Livrente- og Forsørgelsesanstalten forskudsvis maa udredes af Skolefonden, K. og U. M. Skr. 8 Oktbr. 1863 med Note.

Ang. hvem der skal bære Tabet, naar der ved Forskud af Skolefonden er betalt Præmie for en Overlevelsrente, som ikke behøvede at vedligeholdes, K. og U. M. Skr. 20 Juli 1871 (G. R.).

Ang. at det ikke anses nødvendigt, at Indbetaling til Livsforsikrings- og Forsørgelsesanstalten af 1871 af Præmierne for de tegnede lovbefalede Forsikringer ifølge L. 8 Marts 1856 § 21 sker gennem Skoledirektionen, men at saadan Indbetaling til Anstalten eller dens Agenter helst bør ske maanedlig forskudsvis af vedkommende Skolefonds Regnskabsfører, K. og U. M.

Cirk. Nr. 85, 7 Maj 1874, jfr. K. og U. M. Cirk. Nr. 227, 29 Decbr. 1877.

Indskærpet, at Indbetalingen af de Præmier, som betales direkte til Livsforsikrings- og Forsørgelsesanstalten, maa ske i rette Tid, K. og U. M. Cirk. Nr. 227, 29 Decbr. 1877. Jfr. nedenfor 27.

13. Ang. hvor vidt Skoledirektionen er ansvarlig, naar Skolelæreren har forsømt at indbetale Præmie til Livsforsikrings- og Forsørgelsesanstalten, K. og U. M. Skr. 14 Juni 1864, 29 Juli 1864 (G. R.).

14. Ang. at Skoledirektionen kan fordre, at Præmien erlægges kvartalsvis forud, K. og U. M. Skr. 17 Novbr. 1856 (G. R.).

15. Ang. at Sogneraadet, naar det skal sørge for Præmiens Berigtigelse, kan indeholde samme i Skolelærerens Løn forud for Forfaldsdagen, K. og U. M. Skr. 13 April 1870 (G. R. og D. T. S. 1055).

16. Ang. Nedsættelse i Præmierne for Overlevelsesrenter, tegnede i Skolefonden før 1 Jan. 1871, K. og U. M. Skr. Nr. 117, 20 April 1872, Cirk. Nr. 212, 13 Avg. 1872.

17. En Skolelærer er fritaget for at svare Præmie til Skolefonden efter sin Hustrus Død, K. og U. M. Skr. 15 Juli 1865.

18. Ang. at, naar en Overlevelsesrente, som først er tegnet i Skolefonden, senere tegnes i Livrente- og Forsørgelsesanstalten, maa Skolefonden tilbagebetale Skolelæreren en Del af hans indskudte Kapital, K. og U. M. Skr. 13 Novbr. 1866 (G. R. og D. T. f. 1867 S. 599).

19. Ang. at en Skolelærer, naar han forflyttes til en anden Skoleraadskres, vedbliver at staa i Forhold til Skolefonden i den fraflyttede Skoleraadskres med Hensyn til den Overlevelsesrente, som han har tegnet i samme, og kun med Hensyn til Tillægs-overlevelsesrenten træder i Forhold til Skolefonden i den tilflyttede Skoleraadskres, K. og U. M. Skr. 29 Juni 1861, 15 Novbr. 1869 (G. R.).

Ang. Forholdet mellem de to Skolefond, naar Skolelæreren forflyttes, inden Overlevelsesrentens Tegning er endelig ordnet, K. og U. M. Skr. Nr. 431, 21 Decbr. 1871 ad 2.

20. Ang. hvorledes der forholdes i et Tilfælde, hvor et Skoleraad urettelig havde tilladt en Skolelærer at fyldestgøre sin Enkeforsørgelsespligt ved aarlig at indbetale $\frac{1}{40}$ af Embedets Reguleringssum, og Skolelæreren efter at være bleven forflyttet til en anden Skoleraadskres skal forsikre en Tillægsoverlevelsesrente, K. og U. M. Skr. 5 Febr. 1872 (G. R.).

21. Ang. at en i Skolefonden tegnet Overlevelsrente ogsaa tilkommer Enken, naar hun senere gifter sig, K. og U. M. Skr. 30 Juni 1865, 12 April 1870 (G. R. og D. T. S. 1004).

22. Ang. at Skolefonden er pligtig at overtage Forsikring af Overlevelsrente for Enker efter gifte Skolelærere, skønt disse ere ansatte i Embeder bestemte for ugifte, naar den paagældende ikke kan opnaa at blive antaget i Livsforsikrings- og Forsørgelsesanstalten, K. og U. M. Skr. Nr. 41, 12 Febr. 1875.

23. Om Betydningen af de ny Reguleringssummer for Skolelærerembeder med Hensyn til samme, K. og U. M. Skr. Nr. 99, 20 April 1877.

Naar en Skolelærer er 70 Aar, er han ikke pligtig at tegne Tillægsoverlevelsrente efter Reguleringssummens Forhøjelse, K. og U. M. Skr. 26 Febr. 1878 (G. R.). Jfr. foran 9.

24. Ang. at en Skolelærer delvis eller helt er fritagen for Enkeforsørgelsespligten, naar Hustruen forud efter sin første Mand oppebærer en Overlevelsrente, eftersom denne er mindre eller lige saa stor som den pligtige, K. og U. M. Skr. 9 Maj 1877, 19 Febr. 1881, 7 Febr. 1882 (alle i G. R.).

25. En med Pension entlediget Lærer, der indgaar Ægteskab, paahviler der ingen Forpligtelse i saa Henseende, K. og U. M. Skr. 21 Avg. 1883 (G. R.).

26. At Skolefonden, naar en Lærer træder over i en ikke enkeforsørgelsespligtig Livsstilling, ikke er pligtig at bibeholde den af ham tegnede Overlevelsrente, og hvorledes Fonden kan frigøre sig for sin Forpligtelse, K. og U. M. Skr. 28 Juli 1885 (G. R.). Jfr. ovenfor 7.

27. Ang. at de efter 31 Marts 1892 ansatte Læreres Forpligtelse til at sikre deres Enker Overlevelsrente skal fyldestgøres gennem Statsanstalten for Livsforsikring efter Regler som for Statsembedsmændenes pligtige Enkeforsørgelse, og at Skolefondenes Forpligtelse i saa Henseende bortfalder for ny Forsikrings vedkommende, L. Nr. 58, 1 April 1891.

Ang. Præmiernes maanedlige forskudsvis Indbetaling til Anstalten af Skolefondene, Lovens § 4 smh. med K. og U. M. Cirk. Nr. 275, 5 Novbr. s. A. Nr. 6 og Nr. 276 af s. D., jfr. K. og U. M. Skr. 4 Novbr. 1893 (G. R.). Jfr. foran 12.

Ang. Bonus af de ældre i Skolefondene tegnede Overlevelsrenter, Lovens § 5, jfr. L. Nr. 47, 26 Marts 1898 § 23. Jfr. Livsforsikrings- og Forsørgelsesanstalten af 1871 Nr. 14.

Med Hensyn til denne Lov mærkes fremdeles:

a. Ang. skematisk Indberetning om, hvorledes hver enkelt Lærer har fyldestgjort sin Enkeforsørgelsespligt m. m., K. og U. M. Cirk. Nr. 127, 11 Juni 1891.

b. Regler for, hvorledes hermed fra den 1 April 1892 bliver at forholde, K. og U. M. Cirk. Nr. 275, 5 Novbr. 1891.

c. Skolefondenens Forpligtelser ere bortfaldne ogsaa for de Læreres vedkommende, der ere ansatte før fornævnte Dato, naar de først senere indgaa Ægteskab, K. og U. M. Skr. 25 Marts 1892 (G. R.).

d. Ang. af de af en Skolefond for en uden Pension entlediget Lærer forskudsvis indbetalte Enkeforsørgelsespræmier, som han vægrede sig ved selv at betale, ikke kunde erstattes Skolefonden af Statskassen, men at fremtidig Indbetaling fra Skolefondens Side maatte ophøre, K. og U. M. Skr. 24 Juni 1896 (G. R.).

e. Ang. at den til en Skolelærers Enkeforsørgelse baandlagte Kapital ikke kan udbetales i Tilfælde af, at den paagældende Enke indgaar nyt Ægteskab, K. og U. M. Skr. 28 Febr. 1896 (G. R.).

f. Ang. at en 70-aarig Skolelærer, der havde erholdt Paalæg om at berigtige sin Enkeforsørgelsespligt i Anledning af sit forestaaende Ægteskab, fritages for at tegne Overlevelsrente i Statsanstalten for Livsforsikring mod at deponere danske Statsobligationer, hvis aarlige Rente ækvivalere en Ottendel af Embedets Reguleringssum, K. og U. M. Skr. 14 Decbr. 1896 (G. R.). Jfr. i modsat Retning, Skr. 31 Maj 1867 og 26 Febr. 1878.

28. Paa Færøerne. Reglerne derom ere givne ved L. Nr. 82, 29 Marts 1893 § 10, jfr. K. og U. M. Skr. 26 Juni 1893, 10 Juli s. A., 30 April 1894 (alle i G. R.).

B. Ang. den Understøttelse, som en Skolelærer, der var ansat og gift før L. 8 Marts 1856, kan sikre sin Enke i Stedet for Overlevelsrente ved aarlig at indbetale $\frac{1}{40}$ af Embedets Reguleringssum i Skolefonden.

1. Derom handler L. 8 Marts 1856 § 21.

2. Enhver før 1 April 1856 fast ansat gift Skolelærer kan paa denne Maade opfylde sin Enkeforsørgelsespligt, navnlig ogsaa Lærere, der ikke have ydet Bidrag til Skolelærerhjelpekassen, og fast ansatte Vinterlærere, K. og U. M. Skr. 9 Avg. 1856 (G. R.), 1 Septbr. 1859.

Ang. at Skolelærere i de forrige slesvigske Distrikter kun

kunne opfylde deres Enkeforsørgelsespligt paa denne Maade, naar de vare gifte før 8 Marts 1856, K. og U. M. Skr. 14 Avg. 1868 (G. R.).

Ang. at enhver Skolelærer paa Ærø, som var ansat der og gift den 1 April 1867, kan opfylde sin Enkeforsørgelsespligt paa denne Maade, K. og U. M. Skr. 23 Decbr. 1869 (G. R. og D. T. f. 1870 S. 259).

Ang. hvor vidt en i 1858 fra Tørninglen til Kongeriget forflyttet Skolelærer paa denne Maade kunne fyldestgøre sin Enkeforsørgelsespligt, K. og U. M. Skr. 26 Juni 1860.

Ang. at en Lærer, der er over 70 Aar, maa berigtige sin Enkeforsørgelse paa denne Maade, K. og U. M. Skr. 26 Marts 1857 (G. R.).

3. Ang. at Skolelæreren ikke ved Forflyttelse mister sin Ret til paa denne Maade at opfylde sin Enkeforsørgelsespligt, K. og U. M. Skr. 10 Maj 1859.

4. Naar Skolelæreren i en kongelig konfirmeret Enkekasse har sikret en Del af den lovbestemte Overlevelsereente, bør Indbetalingen i Skolefonden nedsættes i Forhold dertil, K. og U. M. Skr. 16 Juli 1856, 28 Oktbr. 1857 (G. R.).

5. Skolelærerens Bidrag bestemmes efter det Embedes Reguleringssum, han til enhver Tid beklæder, og til den Reguleringssum, der til enhver given Tid har Gyldighed for Embedet, K. og U. M. Skr. 30 Marts 1858 ad 1, 7 April 1865 ad 2, 2 Avg. 1866 ad 1 (G. R. og D. T. f. 1867 S. 595), Cirk. 17 Juli 1867 (G. R.).

Ang. fra hvilket Tidspunkt de ny Reguleringssummer komme i Betragtning, K. og U. M. Skr. 11 Jan. 1868 (G. R. og D. T. S. 941).

6. Ang. fra hvilket Tidspunkt Bidraget skal svares, naar det er blevet overset, at Læreren var forsørgelsespligtig, K. og U. M. Skr. 27 April 1858 (G. R.).

7. Ang. at en Skolelærers Bidrag til Skolefonden bortfalder, naar han sikrer sin Enke en sædvanlig Overlevelsereente, og at der maa tiltaas ham en Godtgørelse af Fonden for den bortfaldende Risiko, K. og U. M. Skr. 2 Novbr. 1859 (G. R.), 16 Juni 1863 (G. R.), 24 Septbr. 1867 (G. R. og D. T. f. 1868 S. 239). Jfr. nedenfor 9.

8. Ang. at Skolelæreren skal vedblive at svare Bidraget til Skolefonden efter hans Hustrus Død, K. og U. M. Skr. 3 Febr. 1860, 4 Marts 1868 (G. R. og D. T. 1059).

9. Ang. at en Skolelærer, der har valgt at opfylde sin Enke-

forsørgelsespligt paa denne Maade, ikke i Stedet for kan faa tegnet en sædvanlig Overlevelsereente i Skolefonden, K. og U. M. Skr. 28 Decbr. 1860 (G. R.). Jfr. ovenfor 7.

10. Skolelærerens Forpligtelse til at svare Bidraget ophører med hans Entledigelse, uden at derfor hans eventuelle Enkes Ret til Understøttelsen af Skolefonden bortfalder, K. og U. M. Skr. 1 Marts 1858, 12 Marts 1858 (G. R.), 28 Maj 1858 A, 3 Febr. 1860, 1 Septbr. 1868 (G. R.).

Forpligtelsen til at svare Bidraget til Skolefonden ophører ved Lærerens Entledigelse, medens hans eventuelle Enke dog beholder sin Ret til Understøttelse af Fonden, men hvad han fejlagtig har erlagt til denne efter Afskedigelsen kan dog ikke tilbagebetales, K. og U. M. Skr. 6 Oktbr. 1881 (G. R.).

11. Understøttelsen ophører, naar Enken dømmes for Tyveri, K. og U. M. Skr. 20 Decbr. 1859.

12. Understøttelsen ophører, naar Enken indgaar nyt Ægteskab, K. og U. M. Skr. 29 Juni 1867 (G. R. og D. T. f. 1868 S. 125).

13. Understøttelsen kan ikke nægtes Enken paa Grund af hendes gode Formuesomstændigheder, K. og U. M. Skr. 20 Septbr. 1867 (G. R. og D. T. f. 1868 S. 125).

14. Forpligtelsen til at yde denne Understøttelse gaar over paa Skolefonden for den Skoleraadskres, hvortil Skolelæreren forflyttes, mod for Eftertiden at oppebære hans Bidrag, uden at den har Ret til at faa tidligere erlagte Bidrag til en anden Skolefond udbetalt, K. og U. M. Skr. 18 Jan. 1858 (G. R.), 20 Septbr. 1860, 29 Juni 1861, 7 April 1865 ad 1 og 3, 12 Juli 1869 (G. R. og D. T. S. 827).

15. Ang. at Udtrykket »hvert Sted« i L. 8 Marts 1856 § 21 maa forstaaes som »hvert Provsti«, K. og U. M. Skr. 31 Decbr. 1857.

For Understøttelsens Størrelse kan ikke gives faste Regler, K. og U. M. Skr. 10 Decbr. 1860, jfr. K. og U. M. Skr. 28 Maj 1858 A.

C. Ang. sammes Berigtigelse paa ekstraordinær Maade.

1. Hertil maa i hvert enkelt Tilfælde Tilladelse søges i Ministeriet, K. og U. M. Skr. 5 Febr. 1869 (G. R.).

Dog kan Skoledirektionen bevilge Begæringer om Berigtigelse ved Livsforsikring, K. og U. M. Skr. Nr. 40, 19 Febr. 1873, Cirk. Nr. 285, 25 Novbr. 1873.

2. Ang. hvor vidt samme kan berigtiges ved Hjælp af:

a. Indtægten af en fast Ejendom, K. og U. M. Skr. 14 Novbr. 1859, 2 Juli 1863 (G. R.), 21 Oktbr. 1867 (G. R.), Nr. 60, 26 Febr. 1872.

b. Renten af en Overformynderikapital, K. og U. M. Skr. 6 Juni 1863 (G. R.), 6 Juli 1868 (G. R.), 21 Septbr. 1872 (G. R.).

c. Deponering af Kreditforeningsobligationer, K. og U. M. Skr. 1 Avg. 1857, 22 Avg. 1868, 20 Oktbr. 1877, 21 Novbr. 1890 (alle i G. R.).

d. Sparekassebog, privat Gælds-brev, kongelige Obligationer, K. og U. M. Skr. 4 Marts 1863 (G. R.), Nr. 60, 26 Febr. 1872, 12 Decbr. 1877, 13 Decbr. 1882, 28 Febr. 1889, 25 Juli 1891 (alle i G. R.).

e. En Kapital anbragt efter Ministeriets Bestemmelse, K. og U. M. Skr. 5 Decbr. 1865 (G. R.).

f. Livsforsikring, L. 18 Juni 1870 § 22, Bkg. Nr. 28, 25 Febr. 1871.

Dette blev afslaaet ved K. og U. M. Skr. 30 Avg. 1856, 13 Septbr. s. A. (G. R.), 6 Juni 1859, 4 Oktbr. 1861, men bevilgedes ved K. og U. M. Skr. 24 Marts 1865 (G. R.), 15 Oktbr. 1867 (D. T. f. 1868 S. 461).

Ang. Vilkaarene, hvorpaa dette bevilges, K. og U. M. Skr. Nr. 40, 19 Febr. 1873, Cirk. Nr. 285, 25 Novbr. 1873:

At Forpligtelsen ikke kan fyldestgøres ved Forsikring i andre Anstalter end den af Staten garanterede Forsikringsanstalt, K. og U. M. Skr. Nr. 94, 19 April 1875 (ang. en Forsikring i »Svea«), 19 Maj 1877 (G. R. — ang. en Livsforsikring i »Danmark«).

Ganske undtagelsesvis er saadant dog i et enkelt Tilfælde tilladt med Hensyn til en Forsikring i »Hafnia«, K. og U. M. Skr. 13 Febr. 1880 med Note (G. R.).

Ang. at den pligtige Overlevelserente eller Livsforsikring skal tegnes i Anstalten af 1871, og at Andragender om Forpligtelsens Berigtigelse ved Forsikringen i andre Anstalter ikke ville blive bevilgede, K. og U. M. Cirk. Nr. 154, 2 Novbr. 1887. Jfr. Skr. 1 Maj 1884 (G. R. — Tilladelsen givet med Hensyn til en ældre i »Hafnia« tegnet Forsikring), 6 Marts 1885 (G. R. — Tilladelsen nægtet).

Ang. Indtegningsbevis lydende paa Skoledirektionen i Stedet for sædvanlig Police, K. og U. M. Cirk. Nr. 85, 7 Maj 1874.

Hvorledes der ved Lærerens Død bliver at forholde med

Forsikringssummen, K. og U. M. Skr. 8 Juni 1885 (G. R.), 15 Decbr. 1888 (ibd.).

g. Aftægt, K. og U. M. Skr. 8 Juni 1871 (G. R.), 29 Avg. 1877 (ibd.).

h. Baandlæggelse af en Kapital, indestaaende i en slesvigsk Landejendom, K. og U. M. Skr. Nr. 255, 3 Oktbr. 1873.

i. Behæftelse af en vedkommende Lærer tilhørende Ejendom, K. og U. M. Skr. 7 Juli 1877 (G. R.).

D. Ved Københavns Kommunes offentlige Skoler, Regler derom ere givne ved Reglm. i Ind. M. Skr. 9 Avg. 1876 (G. R.) § 15.

VIII. Klokkeres, i København, derom handler K. Prom. 14 Marts 1809, jfr. L. 5 Jan. 1851 § 1.

IX. Organister ere ikke pligtige at sikre deres eventuelle Enker Overlevelsere, K. og U. M. Skr. 22 Septbr. 1856 (G. R.).

X. Seminarielæreres Forpligtelse til Enkeforsørgelse, se under Skolelærerseminarier.

XI. Missionærers Enkeforsørgelsespligt, K. og U. M. Skr. 19 Novbr. 1864.

Se Enkekasser. Enkepension. Se fremdeles Formue og Lejlighed III 2 p. Postvæsenet I 4 k (ang. Forsendelsen af Lægeattester). Vielse I 8 o (at denne ikke maa foregaa, forinden Enkeforsørgelsen er berigtiget). Jfr. Skolelærerinder 21 (ang. en som saadan ansat Enke).

Enkekasser.

I. Forskellige:

1. Fundatser for forskellige, nu formentlig ophævede Enkekasser 6 Maj 1740, 13 Juni, 29 Avg., 6 Oktbr. og 13 Novbr. 1747, 6 Febr., 5 April, 11 Maj, 26 Avg., 26 Oktbr. og 2 Decbr. 1748, 26 Avg. s. A. og 4 Marts 1754, 8 Jan., 18 Avg. og 20 Oktbr. 1749, 5 April 1771 (alle i Lovsaml.).

2. Den civile i Kbhvn., en deraf oprettet Stiftelse, Konf. 9 Decbr. 1768, Rskr. af s. D. Jfr. Konf. 16 Febr. 1740, Bev. 25 Avg. 1769.

Den civile og adskillige Stænders, Fundats for en ved dens Ophævelse stiftet Understøttelsesanstalt, Konf. 18 Maj 1804.

Ang. Anvendelsen af det forhenv. fynske Enkesocietets Midler, Rskr. 7 Jan. 1825. Jfr. Fund. 29 Juli 1748.

Aalborg Bys Enkepensions Stiftelse, Konf. 3 Avg. 1830. Jfr. Anhang 4 Oktbr. 1748.

Viborg Stifts verdslige, Fundats for et ved dens Ophævelse stiftet Legat, Konf. 13 Jan. 1860.

Ang. den ophævede gejstlige og verdslige Enkekasse for Nørrejylland, se nedenfor II B 8.

Om Ophævelse af det kgl. Teaters og Kapels Enkekasser, se Teatere II 20 a og b.

3. Professorernes ved Universitetet, Fund. 5 Juni 1767 (i Re-skriptsaml. 1ste Del og i Lovsaml. f. 1852 S. 396).

Ang. at Pensionen tager sin Begyndelse fra Mandens Dødsdag, Rskr. 9 Novbr. 1804.

Tillæg til Fundatsen, Konf. 21 Jan. 1852, jfr. Kdg. 18 Septbr. 1850 § 9.

Legater til samme:

Scheels, Stadf. Nr. 233, 18 Decbr. 1877.

Kancellir. og Universitetsbogtrykker Schultz's, Stadf. Nr. 122, 9 Juli 1879.

Etatsraad, Bygningsinspektør, Prof., Dr. philos. H. Chr. Hansens, Stadf. Nr. 35, 13 Febr. 1886.

4. Den almindelige.

a. Foundation 30 Avg. 1775. Jfr. Pl. 25 Febr. 1785, Fr. 4 Avg. 1788, Pl. 31 Decbr. 1818, 22 Febr. 1826, 6 Juli 1842.

b. Ang. Erstatning for den efterlevende Mand for den deri for Hustruen indskudte Kapital paa Skifte med hendes Arvinger, Fr. 7 Novbr. 1788.

c. Ang. Ind- og Udbetalinger til og fra samme ved de kgl. Oppebørselsbetjente, Rtk. Cirk. 27 Decbr. 1794.

d. Ang. Udstrækningen af dens Gebyrfrihed efter Fund. 1775 § 20, K. Skr. 5 April 1814, 17 Juni 1820, 29 Septbr. 1827, 7 Maj 1833, 18 Jan. og 18 Marts 1834, 23 Febr. 1837. Jfr. Bev. 7 Jan. 1752.

e. Salærer og øvrige Udgifter i Sager, som udføres for den, skulle udredes paa samme Maade som i andre beneficerede Sager, K. Skr. 17 Juni 1820, jfr. med Hensyn til Prokuratorernes Salærer, K. Skr. 26 April 1823.

Ang. Retsbetjentes og Sagføreres Befordringsgodtgørelse i saadanne Sager, Skr. 1 Juli 1828, jfr. Skr. 31 Oktbr. 1826.

f. Tilkommer der ikke legal Panteret hos Interessenterne, K. Skr. 18 Novbr. 1826.

g. Dens Status skal opgøres hvert 5te Aar, Resl. 4 Maj 1838.

h. Har ikke modtaget ny Indskud siden den 31 Avg. 1845, da Livrente- og Forsørgelsesanstalten af 1842 traadte i dens

Sted, Pl. 22 Juli 1845, jfr. Pl. 8 Juli 1844, K. Skr. 26 Marts 1846 (f. Vest.).

i. En Enke, der har indgaaet nyt Ægteskab, er, naar dette atter opløses ved Skilsmisse, berettiget til at indtræde i Nydelsen af sin tidligere Pension, K. Skr. 24 Febr. 1848.

k. Ang. dens Bestyrelse, Kdg. 24 Novbr. 1848, Bkg. 5 Decbr. 1848 A § 6, Nr. 60, 29 Marts 1871.

l. Forretningsinstruktion, Resl. 15 Maj 1849.

m. Af sammes aarlige Underbalance skulle de afstaaede Hertugdømmer udrede 37 pCt., Prot. 17 April 1866 C Art. 14, 15.

Ang. Udbetaling af Pensioner i Hertugdømmerne, ibd.

Jfr. ang. Delingen af dens Formue ved Norges Afstaaelse, Opgørelsesakt 20 April 1820 § 6, Pl. 14 Novbr. s. A.

n. Den administrerende Direktør har Rang i 3dje Klasse Nr. 3, Resl. Nr. 103, 20 Maj 1874.

o. Embedet som administrerende Direktør skal ikke besættes, og Forretningerne som fungerende Direktør varetages af et Medlem af Bestyrelsen for Livsforsikrings- og Forsørgelsesanstalten af 1871, Resl. Nr. 178, 5 Oktr. 1882.

p. Se videre Enkeforsørgelse I samt: Aviser II 9 d Nr. 1 (Betalingen for dens Bekendtgørelser). Avktion 11 e (over Ejendomme, hvori den har Prioritet). Borgerlige Korpsler A 1 o Nr. 8 (dens Volontørers Tjenestepligt).

5. De kgl. Forstbetjentes i Sælland, Konf. 16 Juli 1788.

6. Det forenede Begravelses-, Enke-Understøttelses- og Brudegaveselskab, Bev. 5 Decbr. 1794, K. Skr. 19 Septbr. 1839, Resl. 23 Septbr. 1848.

7. Fundats for en Understøttelsesanstalt for Lægers Enker og Børn, Bev. 26 Oktr. 1836.

a. Love for den og de samme underlagte Legater 16 Septbr. 1875 (i Møller den civile Medicinallovgivning IV B.).

Ny Love for den samt Fortegnelse over de samme underlagte Legater 12 Juni 1884 (i Møller den civile Medicinallovgivn. V B.).

b. Legater, forbundne med samme:

Dr. med. Martin Salomons og Hustrus, for Lægeenker, Fundats 9 Marts 1884 (ibd.).

Sophie Gamel, født Herforth's Mindelegat til bedste for Kassen, Stadf. Nr. 409, 17 Decbr. 1892.

Prof. Læge Johan Jacob Jansens og Hustrus, for Døtre og

Enker efter kbhvske Læger, fortrinsvis efter Kassens Medlemmer, Stadf. Nr. 158, 18 April 1893.

Justitsraad, Læge Carl Christian Lorentz Priemes og Hustru Mitha Marie Prieme født Hansens, Stadf. Nr. 89, 15 Maj 1886 (i Min. Tid. 1895 S. 98) og Till., Stadf. Nr. 90, 7 Marts 1895.

8. Den i 1802 stiftede for Mænd over 50 Aar, Fundats for et af sammes Kapital oprettet Legat til Fordel for Enker og ugifte Kvinder af Embeds- og Borgerstanden i København, Konf. 10 Juli 1849, hvis § 7 er givet en forandret Affattelse ved Resl. Nr. 259, 22 Oktbr. 1890.

9. Se Bøder D II 16. Skipperlav (i Kbhvn.) 5 c.

II. Gejstlige.

A. I Almindelighed.

1. Ang. en paatænkt Indretning af samme, saaledes at Kaldene uden derved at paalægges en større Byrde endog kunde fritages for bestemte Enkepensioner, K. Cirk. 3 Avg. 1822.

2. Paa Laan af samme er Fr. 25 Jan. 1828 § 12 uanvendelig, K. Skr. 11 Marts 1828.

3. Ang. Besættelsen af visse Poster ved samme, K. og U. M. Skr. 19 Oktbr. 1866 (G. R.).

4. Ang. deres Regnskabers Revision, K. Prom. 27 Febr. 1808 ad c.

5. Ang. hvor vidt en Valgmenigheds Præst er pligtig at indtræde i samme, K. og U. M. Skr. 4 og 11 Jan. 1869 (G. R.).

6. Ang. at deres Midler ikke maa udlaanes mod Pant i Præsternes Naadensaar eller Præstegaardenes Indløsningssummer, K. og U. M. Skr. 18 Febr. 1889 (G. R.).

7. Ang. at Valgmenighedspræster ikke kunne tilpligtes at indtræde i den gejstlige Enkekasse, K. og U. M. Skr. 5 Maj 1896 (G. R.).

8. Se Bøder D II 16 a. Enkeforsørgelse IV 2.

B. I Særdeleshed.

1. I Aalborg Stift.

a. Fundats for Stiftsenkekassen, Konf. 19 Avg. 1707.

Ang. Laan af samme og af dens Legatmidler til Præstegaardenes Indløsningssums Betaling mod Sikkerhed i Indløsningssum og Naadensaar, Rskr. 9 Jan. 1833, K. og U. M. Skr. 31 Marts 1849 (G. R.).

Ang. at ikkun Sognepræsterne til Budolphi og Frue Kirke i Aalborg skulle have Nøglerne til Kassen, Rskr. 20 Marts 1833.

Ang. Forandring i Fundatsen, Rskr. 12 Maj 1841.

Ang. Forhøjelse i det aarlige Indskud i samme, Rskr. 31 Maj 1866 (G. R.).

b. Fundats for en Pensionshjælpekasse for Præsteenker Aalborg Stift, Rskr. 13 Novbr. 1844.

Forandring i Fundatsens § 3, Rskr. 23 Avg. 1851.

Ang. Forstaaelsen af Fundatsens §§ 1, 2 og 4, K. og U. M. Skr. 11 April 1859.

c. Naar Præster forflyttes fra Stiftet og derefter indgaa nyt Ægteskab, ere deres Enker dog under visse Betingelser pensionsberettigede af den, K. og U. M. Skr. 27 Septbr. 1886 (G. R.).

2. I Aarhus Stift.

a. Fundats om et aarligt Subsidio for Gejstliges Enker i Aarhus Stift, Konf. 10 Novbr. 1703.

Ang. Indskud i Kassen samt Sikkerhed for Indskudene og Udlaan af Kassen, Rskr. 17 April 1739, 31 Avg. 1742, 4 Oktbr. 1754, Pl. 25 Jan. 1793 § 4.

Enkekassen forandres til en Understøttelseskasse for fattige forældreløse Præstebørn af Aarhus Stift, Rskr. 9 Maj 1858.

b. Fundats for en Pensionshjælpekasse for Præsteenker i Aarhus Stift, Rskr. 2 Oktbr. 1839.

Fundatsens 4 første Paragrafer forandres, og en Tillægsbestemmelse til § 10 tilføjes, Rskr. 29 Marts 1850.

Forandring i Fundatsens § 11, Resl. 6 Juni 1851.

c. Ang. Revisionen og Bestyrelsen m. v. af Aarhus Stifts Præste- og Degneenkekasser, K. Skr. 10 Decbr. 1822, 11 Oktbr. 1831 (G. R.).

Ang. Ansættelse af en Regnskabsfører og Sekretær ved Stiftets gejstlige Enkekasser og Skolelærerenkekassen, Rskr. 23 Oktbr. 1858 (G. R.).

3. I Fyens Stift.

a. Ny Fundats for Fyens Stifts gejstlige Enkekasse, Konf. 31 Decbr. 1817. Jfr. de ældre Bestemmelser i Konf. 10 Avg. 1722, 7 Decbr. 1759, 1 Decbr. 1809, K. Prom. 22 Septbr. 1810.

Forandring i Fundatsens §§ 20 og 27, Konf. 4 Oktbr. 1820, Rskr. 29 Oktbr. 1841.

Tillægsartikler, Konf. 20 April 1825, 10 Avg. 1836.

»Nyere Fundats«, Stadf. Nr. 146, 30 Juni 1884.

Tillæg til Fundatsen af 1884, Stadf. Nr. 261, 22 Novbr. 1897.

Ang. at der maa udbetales Enker Pension fra Mandens Dødsdag i de Tilfælde, hvor der ikke tilfalder hende Naadens-

aar af Embedet, Resl. 8 Avg. 1860, jfr. K. og U. M. Skr. 26 Avg. 1856 (G. R.).

Ang. at den er at anse som en offentlig Stiftelse, og at dens Regnskabsfører altsaa behandles som andre offentlige Regnskabsførere, K. Skr. 8 Juni 1822.

Ang. Udlaan af samme mod Sikkerhed i Indløsningssummer og Naadensaar, samt angaaende at ingen Kollats maa udfærdiges for en til Indskud i Kassen forpligtet Præst, før Indskudet er berigtiget, og at der maa ske Sekvestration i Embedsindtægter for skyldige Renter og Afdrag til samme, Resl. 9 Decbr. 1851.

Ang. Kassens Mellemværende med to Interessenter, der have forladt Riget, K. og U. M. Skr. 20 Febr. 1867 (G. R.).

I samme er en Valgmenigheds Præst ikke pligtig at indtræde, K. og U. M. Skr. 11 Jan. 1869 (G. R.).

b. Fundats for en Pensions-Hjælpekasse for Præsteenker i Fyens Stift, Konf. 10 Juli 1849 (G. R.). Tillæg til Fundatsen, Stadf. Nr. 195, 1 Novbr. 1882. Ny Fundats, Stadf. Nr. 103, 20 April 1897.

c. Fundats for Baag Herreds gejstlige Enkekasse, Konf. 10 Avg. 1832.

Forandring i Fundatsens § 15, Rskr. 9 April 1850, K. og U. M. Skr. 26 Febr. 1869 (G. R.). En Forandring i Fundatsen, K. og U. M. Skr. 17 April 1882 (G. R.).

d. Ang. en Gave til Vinding Herreds gejstlige Enkekasse, Konf. 15 Oktbr. 1836.

e. Fundats for Salling Herreds gejstlige Enkekasse, Konf. 2 Marts 1850.

f. Plan til en gejstlig Hjælpeenkekasse for Als og Ærø, Rskr. 7 Novbr. 1858.

g. Se Præster XI 5 ss (et Legat).

4. Ang. en Hjælpeenkepensionskasse for Lolland-Falster Stift, Rskr. 14 Marts 1806.

a. Ang. den gejstlige Enkekasses Omdannelse til en Fond for Stiftets Hjælpeenkekasse og Forandring i § 1 af Hjælpeenkekassens Fundats, Rskr. 30 April 1841. Jfr. K. Skr. 26 April 1834 (G. R.).

b. Ang. Forandring i Rskr. 30 April 1841 saaledes, at Enkekassens Overskud anvendes til Fordel for fattige faderløse Præstedøtre og Enker efter eller faderløse Døtre af Skolelærere, indtil der, naar Enkekassens Forpligtelser ophøre, kan træffes endelig Bestemmelse om Præstestændens og Skolelærerstandens Andel af Kapitaler m. v., Rskr. 13 Febr. 1863.

c. Ang. Regler for Ligningen af Bidrag til Stiftets Hjælpe-enkekasse, Resl. 4 Septbr. 1847, 4 Marts 1861, K. og U. M. Skr. 9 Marts 1865.

d. Ang. at en entlediget Sognepræsts Bidrag til samme af Eftermanden i Embedet kan indeholdes i hans Pension af Kaldet, K. og U. M. Skr. 10 Avg. 1874 (G. R.).

e. Om Forandring i Reglerne for Ligningen af Bidragene dertil paa Præsteembederne, K. og U. M. Skr. 11 Novbr. 1875 (G. R.).

f. At der maa paalignes de Afdrag, som ved Kaldsbrevene paalægges Præsteembeder til kirkeligt Øjemed, en forholdsmæssig Andel af Afgiften til samme, K. og U. M. Skr. 16 Decbr. 1879 (G. R.).

g. Jfr. Enkepension IV A 4 u.

5. I Ribe Stift.

a. Fundats for Ribe Stifts gejstlige Enkekasse, Konf. 5 Juni 1839. Jfr. om de to ældre gejstlige Enkekasser, Konf. 14 April 1716, 15 Septbr. 1747, 1 Juni 1810 samt Rskr. 4 Avg. 1741, 18 Avg. 1769.

Ang. at en ikke fast ansat gejstlig Embedsmand ikke er pligtig at indtræde i samme, K. og U. M. Skr. 20 Juli 1855 (G. R.).

Ang. Lønningsforhøjelse for Regnskabsføreren, K. og U. M. Skr. 29 Novbr. 1856 (G. R.), 1 Avg. 1859 (G. R.).

b. Ang. en Hjælpekasse for Ribe Stifts Præsteenker, Rskr. 27 Septbr. 1811.

Ang. Udvidelse af Rskr. 27 Septbr. 1811 til Tørninglen, Rskr. 9 Avg. 1837.

Ang. Omfanget af Hjælpeenkekassens Forpligtelse, naar af to Enker paa samme Kald kun den ene har Adgang til den, K. og U. M. Skr. 15 Jan. 1862 (G. R.).

Ang. Forandring i Rskr. 27 Septbr. 1811 § 1, Rskr. Nr. 80, 9 Marts 1872.

6. I Sællands Stift.

Ny Foundation for Sællands Stifts Præsteenkekasse 6 Marts 1829. Jfr. Fund. 24 Septbr. 1662, Konf. 15 Decbr. 1670 (to), Approb. 23 Jan. 1712 (i Reskriptsaml. 1ste Del), Rskr. 22 Juli, Konf. 9 Septbr. 1720, Rskr. 21 Novbr. 1738, 28 Juni 1740 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Enke- og andre Pensionskasser), 8 Maj 1751, 2 Decbr. 1791, 4 Oktbr. 1793, Konf. 28 Marts 1794 § 3, K. Prom. 13 Decbr. 1794, 25 Juni 1795 (i Reg. t. Reskript-

saml. und. Gjeld), 20 Maj 1808, Resl. 16 Jan. 1815, K. Skr. 11 April 1820.

Ang. at der af Kassens Midler maa tilstaas Stiftets Gejstlige Byggelaan mod Sikkerhed i Embedets Indtægter, K. og U. M. Skr. 6 Jan. 1860.

Forhøjelse af Indskudet, Rskr. 25 Septbr. 1874 (G. R.).

Se Sjette- og Tiendepenge 2 c.

b. Ny Fundats for Sællands Stifts gejstlige Hjælpeenkasse, Rskr. 23 Septbr. 1853. Jfr. Rskr. 2 Decbr. 1791, K. Cirk. 13 April 1793 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Gejstligheden B), K. Prom. 29 Juni 1793 (ibd. und. Enke- og andre Pensionskasser), Rskr. 4 Oktbr. 1793, Konf. 28 Marts 1794 § 4, K. Prom. 25 Juni 1795 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Gjeld), Resl. 16 Jan. 1815, K. Skr. 11 April 1820, Rskr. 13 Avg. 1828 (Fundats), 23 Novbr. 1836, 2 Oktbr. 1839, 1 Septbr. 1841, Resl. 7 Juni 1844, Rskr. 16 Juni 1851.

Naar der kun er en Enke paa et Kald, kan Pensionen til hende ikke paalægges Kassen, fordi der senere kommer Pension til en Formand paa Kaldet, K. og U. M. Skr. 21 Septbr. 1882 (G. R.).

c. Ang. Sekvester for Enkekassens, Hjælpekassens og Skoleholderenkekassens Krav, Rskr. 4 Oktbr. 1793.

Saadant Sekvester behøver ikke at tinglæses, K. Skr. 1 Febr. 1825.

Rskr. 4 Oktbr. 1793 indrømmer ikke Enkekasserne nogen legal Prioritet, K. Skr. 18 Novbr. 1826.

7. I Viborg Stift.

a. Ang. et Subsidium for gejstlige Enker i Viborg Stift, Konf. 31 Marts 1705.

Tillægsbestemmelser, Rskr. 11 Juni 1845.

Ang. Revision af Kassens Regnskab, K. og U. M. Skr. 8 Febr. 1851 (G. R.), 11 Decbr. 1851 (G. R.).

b. Ang. en Hjælpe- og Pensionskasse for gejstlige Enker i Viborg Stift, Rskr. 3 Septbr. 1813.

Forandring i § 1 af dette Reskript, Rskr. 20 Oktbr. 1841.

Ang. Førelsen af Kassens Regnskab og dettes Revision og Decision samt ang. Inddrivelse af Bidrag til Kassen, K. Skr. 18 Septbr. 1824. Jfr. nu i sidst nævnte Henseende L. Nr. 36, 29 Marts 1873 § 1.

c. Ang. en Hjælpekasse for Præsteenker i Aalborg Amts østre Distrikt, Rskr. 19 April 1820, K. Skr. 11 Maj 1833.

Ved »antagelig Sikkerhed« i Rskr. 19 April 1820 B 4 forstaaes den lovbestemte Sikkerhed, K. Skr. 3 Oktbr. 1837.

En med det under 1 c anførte analog Afgørelse er truffet for samme ved K. og U. M. Skr. 9 Febr. 1886 (G. R.).

8. Ang. Ophævelse af den gejstlige og verdslige Enkekasse for Jylland og Henlæggelse af sammes Midler dels til Skolelærerhjelpekasserne dels til Jyllands gejstlige Enkekasser som særskilte Kapitaler, hvis Renter af Landemodet uddeles til de værdigste og mest trængende Enker i Stiftet, L. 11 Marts 1851. Jfr. Konf. 13 Jan. 1736, 4 Oktbr. 1748, Rskr. 31 Jan. 1827.

Ang. at Enker efter Kateketer have Adgang til Understøttelse af disse Fonds, K. og U. M. Skr. 10 Avg. 1861.

III. For Degne, Kirkesangere, Skolelærere m. fl.

1. I Aarhus Stift.

a. Fundats for Pensionskassen for Enker og Børn efter afgangne Skolelærere i Aarhus Stift, der skal træde i Stedet for den i Konf. 28 Avg. 1776, K. Skr. 10 Decbr. 1822 og Konf. 12 Novbr. 1846 ommeldte Aarhus Stifts Degneenkekasse, Konf. 2 Decbr. 1859.

b. Fundats for en privat Skolelærerenkekasse i Nørre, Sønder og Mols Herreder, Konf. 12 Marts 1828.

c. Se ovenfor II B 2 c samt Skolelærere XII 5 z (et Legat).

2. I Fyens Stift.

a. Foundation til en Enkekasse for Kateketer, Klokkere, Kordegne, Sogndegne og Skoleholdere, Konf. 30 Jan. 1789.

b. Ang. at den ved Fundats af 11 April 1834, jfr. Fr. 7 Novbr. 1832 § 45, for Ærø oprettede Enkekasse for Organister, Kirkesangere og Skolelærere maa ophæves og dens Midler indtages i Svendborg Amts Skolefond, Resl. 11 Decbr. 1869 (G. R.). Jfr. med Hensyn til Als Ordre 12 Febr. 1864.

c. Ang. at Assens Amsraadskreses Skolefond maa overtage en af Skolelærerne i Baag og Vends Herreder oprettet Enkekasses Rettigheder og Forpligtelser, K. og U. M. Skr. 27 Novbr. 1867 (G. R.).

3. I Lolland-Falster Stift.

a. Ang. en af Degnene paa Falster oprettet Enkepensionsforening, Konf. 2 Decbr. 1778.

b. Ang. det lolland-falsterske Understøttelsesselskab for Skolelærerenker, Konf. 24 Febr. 1842, K. og U. M. Skr. 5 Oktbr. 1867 (G. R.), 27 Septbr. 1870 (G. R.).

c. Det lolland-falsterske Understøttelsesselskab for Skolelærer-

enker. Fundatsforandringer, K. og U. M. Skr. 22 Oktbr. 1879, 27 Oktbr. 1882 (begge i G. R.).

4. I Ribe Stift. Ang. en Enkekasse for Degne- og Skoleholdere i Tørninglen, Konf. 28 Novbr. 1800, K. Skr. 6 Oktbr. 1840, 5 Septbr. 1843.

Ribe Stifts frivillige Understøttelseskasse, ang. dens Ophævelse, K. og U. M. Skr. 21 Oktbr. 1884 (G. R.).

5. I Sællands Stift. Ang. en Enkekasse for Klokkere, Kordegne, Degne, Kirkesangere og Skolelærere i Sællands Stift, Rskr. 11 Marts 1829. Jfr. Konf. 2 Avg. og Rskr. 4 Oktbr. 1793, Konf. 28 Marts 1794 § 5, Rskr. 19 Avg. 1796, Rskr. 28 og K. Prom. 29 Septbr. 1798, Resl. 28 Febr. 1800, K. Prom. 22 Avg. 1812, Skr. 20 Jan. 1818 I § 2.

Ang. Forandring i Rskr. 11 Marts 1829 § 2, Rskr. 20 Febr. 1839. Forandringer i Fundatsen, Resl. 7 Maj 1875 (i K. og U. M. Cirk. Nr. 104, 12 s. M.), Resl. 26 Jan. 1893 (G. R.).

6. Ang. Ophævelse af Degne- og Skoleholderenkekassen i Viborg Stift og dens Forpligtelsers Overtagelse af Skolelærerhjelpekassen, Rskr. 12 Maj 1819. Jfr. Konf. 23 Juli 1813, K. Skr. 22 April 1815.

7. Ang. Ophævelse af Skolelærernes Forpligtelse til at være Interessenter i Stiftets almindelige Skoleholderenkekasser m. v., Rskr. 1 Avg. 1817 § 2, Konf. af s. D., jfr. K. Skr. 18 April 1818.

8. Ang. at Overskudet af »Skolevennen« skulde tilfalde Skoleholderenkekasserne, K. Prom. 23 Maj 1807.

IV. Ang. Fritagelse for Arrest og Beslag for Pensioner af forskellige Enkekasser, se Arrest A 45 c.

Enkemand.

1. Hvor lang Tid efter Hustruens Død han skal forblive ugift, Fr. 30 April 1824 § 3 Nr. 5, jfr. Fr. 23 Maj 1800 § 4. Jfr. Enke 15. Lysning 9.

Herfra kan gives kgl. Dispensation, Reglm. 14 April 1752 § 1. Jfr. Fr. 23 Maj 1800 § 4.

2. Ang. hans Forpligtelse til at afholde Skifte, forinden han indgaar nyt Ægteskab, se Vielse I 8 m.

Se Enke 1. Indkvartering II 51 c Nr. 1 (en Enkemand med Husstand betragtes som gift i Henseende til samme). Uskiftet Bo. Ægtefæller 9 (den længst levendes Forhold til Boet og Arvingerne).

Enkepension.

I. For Enker efter Mænd, der ere pensionsberetigede efter Pensionslovene.

A. Af Statskassen.

1. Reglerne derom findes i Pensionsl. 5 Jan. 1851 §§ 8—12 — udvidet t. Færøerne, L. 4 Jan. 1854 Nr. 25, t. Island, Adg. 31 Maj 1855 — 24 Febr. 1858 §§ 10—14, 17, 4 Decbr. 1863 §§ 10—15, 19 (f. Vest.).

2. Pensionsl. 1851 er kun anvendelig paa dem, der blive Enker efter sammes Emanation, Bkg. 29 Febr. 1851 (i Note t. L. 1851 § 8).

3. Bestemmelserne om Adgang til forøget Pension, naar Enken har uforsørgede Børn, gælder ogsaa med Hensyn til Stedbørn, J. M. Skr. 31 Oktbr. 1853.

4. Tilkommer ikke en Enke efter en Embedsmand, der af politiske Grunde er afskediget uden Pension, Fæll. Ind. M. Skr. 27 Juli 1857.

5. Til Enker efter Officerer, faldne i Krigen, Forhøjelse deraf, L. 4 Novbr. 1859, 30 Avg. 1864.

6. Dertil har en fraskilt Kone, hvis Ægteskab med Manden er blevet fornyet, Ret, F. M. Skr. 22 April 1862.

Jfr. videre Pension 5 samt: Sindssygeanstalter 16 f og 17 d. Skoler I (de lærde) A 9 o.

B. Sikret af Manden i Livsforsikrings- og Forsørgelsesanstalten, se Enkeforsørgelse II.

II. Til Enker efter professores consistoriales af Universitetets Kasse skal bortfalde, Resl. 20 Septbr. 1851.

III. Til Bispeenker, se Bispeenker.

IV. Til Enker efter Sognepræster.

A. Af Kaldet.

1. Paa Landet, derom handler D. L. 2—13—10.

2. I Købstæderne, derom handler D. L. 2—13—11.

Ang. hvor vidt Eftermanden kan fritages for at udrede Pension, fordi Enken faar anden Understøttelse, at Pensionen bør fastsættes efter Analogien af, hvad der gælder for Landsbykald, samt at den, en Gang fastsat, er vedvarende Regel uden Hensyn til Forøgelse eller Formindskelse i Embedets Indtægter, K. Skr. 26 April 1834.

Ang. hvor vidt Benyttelsen af Embedsbolig og den Embedet paahvilende ældre Enkepension bør tages i Betragtning ved Pensionens Beregning af Købstadkald, K. og U. M. Skr. Nr. 63, 11 Marts 1873, 8 Novbr. 1873 (G. R.). Jfr. nedenfor 5 a.

Ang. sammes Fastsættelse i København, K. og U. M. Skr. 29 Septbr. 1865.

3. Ang. hvor vidt samme paa Landet efter Kaldets Lejlighed, Enkens Vilkaar m. v. kan sættes over eller under $\frac{1}{8}$ af Kaldets Nettoindtægt, K. Skr. 26 Maj 1829, 31 Avg. 1839, K. og U. M. Skr. 30 Jan. 1857 (G. R.), 10 Oktbr. 1863 (G. R.), 6 April 1868 (G. R.).

4. Ang. hvor vidt og hvorledes Embedets Indtægter og Udgifter komme i Betragtning ved sammes Fastsættelse.

a. Ang. at de Indtægter, som ikke ere aldeles visse og bestemte, ikke skulle være udenfor Beregningen, men Kaldets samtlige Indtægtskilder tages i Betragtning og derefter beregnes, hvad der med Sikkerhed kan antages, at Kaldet under alle Omstændigheder, det ene Aar med det andet, kan udbringe, K. Skr. 26 Maj 1829, 24 Avg. 1830.

b. Ang. at Præstegaardens Avling bør medtages, og hvorledes den beregnes, K. Skr. 6 Novbr. 1827, 14 Juni 1831, 4 Jan. 1834.

c. Ang. at Boligen ikke skal medregnes, K. Skr. 6 Novbr. 1827, K. og U. M. Skr. 25 Novbr. 1872 (G. R.), 8 Novbr. 1873 (G. R.). Om Embedsboligen i et forhenværende slesvigsk Kald, K. og U. M. Skr. 6 Juni 1884 (G. R.).

d. Offer og Akcidenser af et andet Sogn, som Enkens afdøde Mand midlertidig har bestyret, medregnes ikke, K. og U. M. Skr. 30 Marts 1867 (G. R.).

e. Skovudvisning medtages, K. og U. M. Skr. 24 Novbr. 1857 (G. R.).

f. Bankaktieudbytte medregnes efter dets Middelstørrelse, K. Skr. 21 Juli 1846 (G. R.), 29 Decbr. 1846 ad a.

g. Skatter og Byrder, der hvile paa Embedet, Driftsomkostninger ved Avlingen, Bidrag efter Formue og Lejlighed, for saa vidt det ikke forudsætter særegen Formue hos Sognepræsten, fraregnes, K. Skr. 26 Maj 1829, 21 Juli 1846 (G. R.), K. og U. M. Skr. 3 Jan. 1866 (G. R.). Jfr. nedenfor 5 f.

h. Udgifter til Boligens Vedligeholdelse, Brandkontingent og Renter af Indløsningssummen bør ikke fradrages, hvorimod Boligens forsømte Tilstand efter Omstændighederne kan tages i Betragtning ved Pensionens Fastsættelse efter Kaldets Lejlighed, K. Skr. 22 Septbr. 1846 (G. R.), K. og U. M. Skr. 10 Oktbr. 1863 (G. R.), 25 Novbr. 1872 (G. R.) samt 8 Oktbr. 1861, der dog har en modsat Regel, for saa vidt angaar Brandkontingent og Renter af Indløsningssummen.

i. Renter af Laan til Bankhæftelsens Indfrielse, K. Skr. 22 Septbr. 1846 (G. R.), 29 Decbr. 1846 ad b.

k. Om der er Enkesæde ved Kaldet gør hverken fra eller til, K. Skr. 24 Marts 1832.

l. Ekspenser fradrages, K. Skr. 21 Juli 1846 (G. R.).

m. Rytterhestehold skulde ikke komme i Betragtning, K. Skr. 4 Jan. 1834 ad c.

n. Ved sammes Fastsættelse bør ogsaa temporære Byrder, for saa vidt og saa længe de vedvare, komme i Betragtning, K. Cirk. 1 Juli 1834, Skr. 31 Avg. 1839.

Ang. hvor vidt og hvorledes Renter og Afdrag paa Bygge-
laan komme i Betragtning, K. Skr. 21 Juli 1846 (G. R.), K. og
U. M. Skr. 24 Novbr. 1857 (G. R.), 10 Oktbr. 1863 (G. R.), 8
Novbr. 1873 (G. R.). Jfr. nedenfor 5 c.

o. Ang. hvor vidt det bør komme i Betragtning ved sam-
mes Fastsættelse, at Indtægterne ikke ere de samme for Efter-
manden som for Formanden, eller at der ved Vakancen paa-
lægges Kaldet en ny Byrde, K. Skr. 30 Novbr. 1816, K. og U.
M. Skr. 4 Maj 1864 (G. R.).

Ang. det Tilfælde, hvor det paalægges Eftermanden at svare
noget til et residerende Kapellani, Rskr. 10 April 1744.

Ang. det Tilfælde, hvor det paalægges Eftermanden at
holde Kapellan pro loco, K. og U. M. Skr. 30 Jan. 1857 (G. R.),
4 Maj 1864 (G. R.), 27 April 1868 (G. R.).

Ang. at Loven af 20 Juni 1850 om Hartkornsudjævningen
ikke bør have nogen umiddelbar Indflydelse paa Kaldspensio-
nens Bestemmelse for tidligere afdøde Præsters Enker, K. og
U. M. Skr. 12 Novbr. 1850 (G. R.). Jfr. nedenfor 5 c.

p. Bør fastsættes uden Hensyn til Pensionen til en ent-
lediget Formand, men, saa længe denne svares, bør der afdrages
en tilsvarende Kvota i Enkepensionen, K. og U. M. Skr. 29
Novbr. 1860 (G. R.).

r. Inden samme udregnes af Embedets Nettoindtægt, bør
Pensionen til en ældre Enke paa Kaldet ikke fradrages, K. og
U. M. Skr. 18 Septbr. 1867 (G. R.), Nr. 63, 11 Marts 1873.

s. Ang. Beregningen i et Tilfælde, hvor et til Kaldet
hørende Enkesædes Jord var bortforpagtet sammen med Præste-
gaardens Jorder, K. og U. M. Skr. 5 April 1876 (G. R.).

t. Ang. sammes Ansættelse og Udredelse til Enken efter
en Præst, ved hvis Afgang der er paalagt Kaldet Afdrag til kir-
keligt Øjemed, K. og U. M. Skr. 25 Juli 1876 (G. R.). Jfr.
nedenfor 5 c.

u. De under Enkekasser II 4 anførte Bestemmelser om Beregningen af Udbyttet af Præstegaardsavlingen kunne ikke følges ved Fastsættelsen af Enkepensioner, som maa ske efter den Indtægt, Avlingen maa antages virkelig at ville afgive, K. og U. M. Skr. 26 Marts 1877 (G. R.).

v. At Pensionen fastsættes efter Kaldets Beskaffenhed ved Entledigelsen, dog med billigt Hensyn til senere paalagte Byrder, K. og U. M. Skr. 14 Decbr. 1881 (G. R.), og at den derfor ikke heller kan ansættes højere paa Grund af senere indtraadt Forøgelse af Indtægterne, K. og U. M. Skr. 2 Febr. 1882 (G. R.).

x. Ang. Pensionens Beregning af et Kald, hvoraf svares Afgift til Stiftsmidlerne, K. og U. M. Skr. 31 Marts 1887 (G. R.). Jfr. 5 b.

y. Jfr. nedenfor 5.

5. Ang. sammes Fastsættelse ere ny Regler givne ved Adg. Nr. 180, 21 Juli 1893.

Ved de i sammes § 3 givne Regler for, hvorledes Embedets Indtægter og Udgifter komme i Betragtning ved Pensionens Beregning, kunne følgende Skrivelser, alle i G. R., fra Kirke- og Undervisningsministeriet mærkes:

a. Ang. at en Embedet paahvilende ældre Enkepension ikke skal komme i Betragtning — dette er nu udtrykkelig udtalt i § 3 — samt om Anvendelsen af denne Regel i et Tilfælde, hvor den ældre Pension er bleven afholdt af en Embedet paalagt Afgift til Stiftsmidlerne, Skr. 20 Avg. 1889. Jfr. A 2, 2det Stykke.

b. Ang. Pensionens Udredelse i et Tilfælde, hvor der efter vedkommende Sognepræsts Afgang er paalagt Embedet en Afgift til Stiftsmidlerne, Skr. 18 Septbr. 1891, 24 Septbr. 1894. Jfr. ovenfor 4 x.

c. Renter og Afdrag paa Byggegæld bør regnes til Embedets Udgifter, Skr. 19 Septbr. 1891 ad 1.

Men er et Embedeslaan stiftet efter Præstens Entledigelse kan K. Cirk. 1 Juli 1834 ikke anvendes paa samme, hvorimod saadanne Embedet senere paalagte Byrder maa komme i billig Betragtning ved Pensionens Fastsættelse, Skr. 17 Jan. 1891.

Se nu Forskriften i § 3 om »Embedeslaan, som hvile paa Kaldet paa den Tid, Forretningen foretages.«

Jfr. ovenfor 4 n, jfr. o og t.

d. Betaling for Ligtaler, Konfirmationsundervisning og Attester bør ordentligvis medregnes blandt Indtægterne, oven-

nævnte Skr. 19 Septbr. 1891 ad 2. Jfr. derimod den heri anførte K. Skr. 21 Juli 1846 (G. R.). Se Skr. 21 Oktbr. 1897 (G. R.).

e. Ligeledes medregnes Indtægten af Tørveskær og af andet Brændsel, fornævnte Skr. 1891 ad 4 og den der anførte Skr. 24 Novbr. 1857 (G. R.).

f. I den pr. Tønde Hartkorn af Jorderne anslaaede Indtægt skal fradrages kgl. og kommunale Hartkornsskatter og -afgifter, oftnævnte Skr. 1891 ad 3.

Ang. hvor vidt Præstens Formue- og Lejlighedsskat tages i Betragtning, Skr. 21 Decbr. 1892. — At dette ikke skal ske, er nu udtrykkelig foreskrevet i § 3.

Jfr. ovenfor 4 g.

g. Pensionen fastsættes uden Hensyn til en Embedet efter Formandens Død i Henhold til Adg. 16 Decbr. 1887 paahvilende Indbetaling til Præstepensionsfonden, Skr. 25 Septbr. 1891. — En saadan Afgift maa nu henhøre under de i § 3 omhandlede »midlertidige Byrder«.

h. Ang. Avendelse af Reglerne i Anordn. Nr. 180, 1893 ved Fastsættelse af Pensioner til Enker efter Præster, der ere entledigede forinden Anordningens Emanation, K. og U. M. Skr. 25 Avg. 1893 (G. R.).

6. Ang. at samme i Lolland-Falster Stift maa bestemmes i Korn, K. Prom. 26 Jan. 1811. Jfr. K. Skr. 24 Avg. 1830.

7. Ang. at samme kan fastsættes inden Naadensaarets Udløb, K. og U. M. Skr. 28 Maj 1861 (i G. R. under 27 s. M.).

8. Bør Enken efter en resigneret Præst tiltræde, K. Prom. 27 Decbr. 1788 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Gejstligheden C).

Tilkommer en Enke, der var separeret i Henseende til Bord og Seng, men ikke en fraskilt Præstekone, naar Manden dør, K. Skr. 21 Septbr. 1819, 3 Jan. 1829.

Tilkommer ikke den, der gifter sig med en Præst efter hans Resignation, K. Skr. 2 Marts 1833.

Tilkommer ikke Enker, der have indgaaet nyt Ægteskab, naar de igen blive Enker, K. og U. M. Skr. 23 Marts 1855.

Tilkommer ikke Enken, naar hendes Mand er entlediget uden Pension, og uden at Ret til Pension er reserveret hende, K. og U. M. Skr. 2 Juni 1863 (G. R.). Jfr. nedenfor 24.

9. Ang. hvorledes samme deles mellem flere Enker, hvoraf kun den ene har Adgang til Hjælpepenkekassen, K. og U. M. Skr. 15 Jan. 1862 (G. R.).

10. Ang. at den danske Lovgivning derom skal gælde i de

forhenværende slesvigske Sogne under Ribe Stift, Resl. 20 Marts 1869 (G. R.).

11. Ang. at Forretninger til sammes Ansættelse skulle indsendes til Biskoppens Approbation eller Forandring og eventuelt til Kongens Resolution, Rskr. 3 Maj 1780.

Ang. Sager herom i Tilfælde af Uenighed bør behandles efter Rskr. 3 Maj 1780 og ikke ved Provsteret, K. Prom. 30 Septbr. 1807 ad VIII, 11 Jan. 1812.

12. Ang. Sikkerhed i Præstetienden for samme samt Sekvestration paa Præstens Bekostning, naar den ikke i rette Tid betales, Pl. 5 Juni 1801, K. Skr. 9 Febr. 1819, 31 Decbr. 1822, 1 Febr. 1825. Jfr. nedenfor 30.

Jfr. ældre Bestemmelser herom i Rskr. 29 Jan. 1740 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Gejstligheden B), 5 Febr. 1751 (ibd. und. Gjeld), 9 Febr. 1770, K. Prom. 19 Febr. 1785 (ibd. und. Gejstligheden B), Rskr. 13 Septbr. 1793, 13 Maj 1797.

13. Som en Gang er fastsat, skal ikke nedsættes, naar senere Love paalægge Kaldet ny Byrder, K. Skr. 31 Decbr. 1814, K. og U. M. Skr. 12 Novbr. 1850 (G. R.).

14. Ang. at der udenfor Lovens Bestemmelser ingen Pension til Enker eller andre ekstraordinære Understøttelser herefter maa foreslaas paalagte Præstekaldene, K. Cirk. 3 Avg. 1822 § 2. Jfr. Enkekasser II A 1.

15. Ang. at der i Beretningerne om vakante Præstekalds indtægter og Udgifter foruden den sædvanlige Oplysning om, hvor vidt der hviler Enkepension paa Kaldet, tillige skal meddeles Underretning, om der er flere Enker paa Kaldet, og hvorledes deres Pension afholdes, K. og U. M. Cirk. 7 Juni 1849.

16. Reglerne om samme skulle fastsættes ved særlig Lov, L. 5 Jan. 1851 § 12.

17. En Præsteenke, hvis Ægteskab er indgaaet efter Mandens fyldte 60de Aar, er ikke udelukket fra Pension, K. og U. M. Skr. 16 Febr. 1877 (G. R.).

18. Ang. hvor vidt en Enke, om hvis eventuelle Pension der intet Forbehold blev taget ved Mandens Entledigelse eller i Vakancebekendtgørelsen, er pensionsberettiget (det var paalagt Manden at søge sin Afsked, inden han giftede sig), og om hvem der er rette Sagvolder i den af Enken herom anlagte Sag, K. og U. M. Skr. 7 Oktbr. 1879 (G. R.).

19. Begynder at løbe fra Mandens Dødsdag, K. og U. M. Skr. 14 Decbr. 1881 (G. R.).

20. Som en Gang er fastsat, kan ikke nedsættes paa Grund

af senere paa Kaldet lagte Byrder (in casu Pension til en Formand), K. og U. M. Skr. 21 Septbr. 1882 (G. R.).

21. Til københavnske Præsteenker om Fremgangsmaaden ved dens Ansættelse, K. og U. M. Skr. 3 Maj 1877 (G. R.).

22. Er uberørt af de ny Bestemmelser om Udredelsesmaaden af entledigede Præsters Pensioner, Adg. Nr. 190, 16 Decbr. 1887 § 3, jfr. §§ 1, 2. Jfr. nedenfor 29.

23. Tilkommer ikke paa ny en Enke, som efter at have indgaaet nyt Ægteskab atter bliver Enke, K. og U. M. Skr. 22 Maj 1883 (G. R.).

Jfr. Enkesæde 3 h.

24. Tilkommer en Præsts fraseparerede, men ikke hans fraskilte Hustru, K. og U. M. Skr. 9 Oktbr. 1884 (G. R.).

Jfr. ovenfor 8.

25. Ang. Terminerne for dens Erlæggelse, og hvilken Kapitalstakst derved følges i hver Termin, K. og U. M. Skr. 16 Jan. 1884 (G. R.).

26. Den maa forblive uforandret ved Kaldets Deling i to, og om hvorledes den skal fordeles mellem samme, K. og U. M. Skr. 17 Febr. 1890 (G. R.).

27. Ang. hvor vidt den tilkommer Enken (eller in casu den fraseparerede Hustru) efter en entlediget Præst, der selv ikke oppebar Pension af Kaldet, men kun af Statskassen, K. og U. M. Skr. 1 Marts 1890 (G. R. — to Overretsdomme citeres).

28. Det Beløb, der ved et Enkesædes Nedlæggelse er tillagt Enken dels som Erstatning for Afsavn af dettes Jorder dels som Renter af Købesummen for Bygningerne, vedkommer ikke hendes Pension, og kan, naar denne udredes af en Embedet paalagt Afgift til Stiftsmidlerne, derfor ikke fordres betalt af samme, K. og U. M. Skr. 2 Juli 1890 (G. R.).

29. Ang. sammes Indbetaling til og Udbetaling gennem Stiftsøvrigheden, Adg. Nr. 133, 8 Avg. 1892. Hvis Gyldighed er udvidet ogsaa til ældre Pensioner ved Bkg. Nr. 68, 27 April 1894, jfr. K. og U. M. Cirk. 1 Decbr. s. A. (G. R.).

30. Bestemmelserne om Sikkerheden for samme i Præstetien- den og om Inddrivelsesmaaden (se ovenfor 12) kunne fremtidig bringes til Anvendelse af Stiftsøvrigheden paa de pensionsberet- tiges Vegne, fornævnte Adg. 1892 § 6.

31. Ang. at Udgifterne ved Forsendelsen af Pensionsbeløb fra Stiftskassereren til paagældende Enker maa afholdes af disse selv, K. og U. M. Skr. 25 Novbr. 1895 (G. R.).

32. Ang. Forstaaelsen af Anordn. Nr. 133, 1892 med Hensyn

til Udbetalingen af Enkepensioner, K. og U. M. Skr. 25 Novbr. 1895 (G. R.).

33. Ang. at Forsendelsen til Stiftsøvrigheden af Præsteenkepensioner i Henhold til Anordn. Nr. 138, 1898 § 5 skulle frigøres af vedkommende Afsender, K. og U. M. Skr. 17 Juli 1897 (G. R.).

34. Paa Island. Om Præsteenkepensioners Udbetaling dels af Kaldet dels af Landskassen, L. 13 Decbr. 1895 (Nr. 41 i Till. t. Lovt.). Jfr. Præster XI 3.

35. Særlige Bestemmelser, se under Pastorater.

B. Sikret af Manden i Livsforsikrings- og Forsørgelsesanstalten, se Enkeforsørgelse IV.

C. Sikret af Manden i de gejstlige Enkekasser og Hjælpeenkekasser, se Enkekasser II.

D. Af Statskassen, F. M. Skr. 18 Febr. 1867 (i Noten til K. og U. M. Skr. 26 Maj 1863).

V. Til Enker efter residerende Kapellaner.

1. Ang. at disse Enker ikke efter Loven have Ret til Pension af Kaldet, men kun naar det særligt er bestemt om Kapellaniet, K. og U. M. Skr. 16 Septbr. 1861 (G. R.), 22 Oktbr. 1866 Nr. 2 (G. R.).

2. Enken efter en saadan ved en Købstadkirke er berettiget til Pension af Embedet efter D. L. 2—13—11, K. og U. M. Skr. 19 Juli 1878 (G. R.).

3. Der er nu tillagt dem Pensionsret efter de almindelige Regler for Sognepræsters Enker, Rskr. Nr. 256, 12 Septbr. 1891 (f. København), Resl. Nr. 156, 4 Juli 1892 (for det øvrige Land).

4. Se de særlige Bestemmelser under Pastorater.

5. Sikret i Livsforsikrings- og Forsørgelsesanstalten, se Enkeforsørgelse IV.

6. Sikret i de gejstlige Enkekasser, se Enkekassefundatserne under Enkekasser II.

7. Af Statskassen, F. M. Skr. 18 Febr. 1867 (i Noten t. K. og U. M. Skr. 26 Maj 1863).

VI. Til Enker efter Kapellaner pro loco.

1. Disse Enker have ikke Adgang til Pension af Kaldet, K. og U. M. Skr. 22 Oktbr. 1866 Nr. 2 (G. R.), 13 Juli 1872 (G. R.).

2. Sikret i Livsforsikrings- og Forsørgelsesanstalten, se Enkeforsørgelse V.

3. Sikret i de gejstlige Enkekasser, se Enkekassefundatserne under Enkekasser II.

4. Enker efter Kapellaner pro loco og pro persona have ikke Adgang til Pension af Statskassen, F. M. Skr. 12 Juni 1863 og 18 Febr. 1867 (begge i Noten t. K. og U. M. Skr. 26 Maj 1863).

VII. Til Enker efter personelle Kapellaner.

1. Sikret i de gejstlige Enkekasser, se Enkekassefundatserne under Enkekasser II.

2. Af Statskassen, se ovenfor VI 4.

3. Sikret i Livsforsikrings- og Forsørgelsesanstalten, se Enkeforsørgelse V.

4. Se med Hensyn til Island Kapellaner I 15.

VIII. Til Enker efter Kateketer.

1. Sikret i Livsforsikrings- og Forsørgelsesanstalten eller Skolefonden, se Enkeforsørgelse VI.

2. Sikret i Enkekasser m. v., se Enkekasser II og III.

3. Af Statskassen, kan tilstaaes Kateketenker, udenfor København dog kun, for saa vidt deres Mænd ere ansatte før L. 8 Marts 1856 og ikke have opnaaet Pensionsret efter denne Lovs § 20, F. M. Skr. 18 Febr. 1867 (i Noten t. K. og U. M. Skr. 26 Maj 1863).

IX. Til Skolelærerrenker.

A. Af Skolefonden (den egentlige Pension).

1. Derom handler L. 8 Marts 1856 § 22. *)

Denne Lovbestemmelse fritager Embedet og Kommunen for at udrede Pension til Skolelærerrenker, hvilken Pension overtages af Skolefonden. Se ang. denne Pension af Embedet eller Kommunen Adg. 29 Juli 1814 f. Købst. § 53, f. Land. § 62, K. Skr. 24 Decbr. 1814, 28 Maj 1831 (G. R.), 30 Juni og 21 Juli 1835, 3 Jan. 1837, Pl. 22 Maj 1839 § 4, K. Skr. 1 Juni 1854 (G. R.).

2. Ang. hvorledes den beregnes for Enken efter en før L. 8 Marts 1856 entlediget Skolelærer, K. og U. M. Skr. 3 Febr. 1857 (G. R.), 6 Marts 1860, 16 Juli 1860 (G. R.), 28 Septbr. 1866 (D. T. f. 1867 S. 598), 10 Avg. 1867 (G. R.), 18 Juli 1868 (D. T. S. 1155)

Ang. saadan Pension til Enken efter en før 1ste April 1856 entlediget Skolelærer samt Tillæg dertil af Skolefonden, K. og U. M. Skr. 8 Maj 1876 (G. R.).

3. Beregnes rettest udelukkende efter Reguleringssummen for

*) Se nu L. Nr. 47, 24 Marts 1899 § 28.

Mandens sidste Embede, selv om han ikke har beklædt det i 5 Aar, K. og U. M. Skr. 30 Marts 1858 ad 2.

4. Beregnes efter den Reguleringssum, der var gældende, da Manden fratraadte Embedet, K. og U. M. Skr. 2 Avg. 1866 ad 2 (G. R. og D. T. f. 1867 S. 595), 10 Avg. 1867 (G. R.).

5. Ang. hvor vidt den kan tilstaas Enken, naar hendes Mand er død før Udløbet af en 10-aarig Embedstid, K. og U. M. Skr. 16 Juni 1863 (G. R.), 21 Decbr. 1866 (G. R.).

6. Er ikke betinget af, at Enkens afdøde Mand har fungeret 10 Aar efter sit fyldte 30te Aar, K. og U. M. Skr. 6 Juli 1872 (G. R.).

7. Ang. hvor vidt den kan tilstaas Enken, naar hendes Mand ved sin Entledigelse vel erholdt en Understøttelse af Skolefonden men ingen Pension, K. og U. M. Skr. 16 Oktbr. 1866 (G. R.).

8. Kan forhøjes over den ordinære $\frac{1}{8}$ af Embedets Reguleringssum, K. og U. M. Skr. 25 Jan. 1864 (G. R.).

9. Spørgsmaal om Størrelsen af Pensionen og af Understøttelse til Enken og hendes Børn afgøres af Skolefondsbestyrelsen uden Ministeriets Approbation, K. og U. M. Skr. 27 Juli 1860 (G. R.).

10. Ang. at Forhøjelser af Pensioner og Understøttelser til Enker, som ere pensionerede, før L. 8 Marts 1856 traadte i Kraft, kunne ventes approberede af Ministeriet, K. og U. M. Skr. 18 Maj 1857 (G. R.). Se Skoleraad I 13 d.

11. Ophører, naar Enken er dømt for Tyveri, K. og U. M. Skr. 20 Decbr. 1859.

12. Træder ej paa ny i Kraft, naar Enken efter Indgaaelse af nyt Ægteskab atter bliver Enke, men Ministeriet har dog i et enkelt Tilfælde ikke havt noget imod, at det tillodes Enken at tiltræde Pensionen paa ny, K. og U. M. Skr. 23 Avg. 1861, 17 Oktbr. 1861 (G. R.), 23 Marts 1865, 26 Septbr. 1868 (G. R. og D. T. f. 1869 S. 354). Jfr. nedenfor 16.

Spørgsmaal herom kunne ikke afgøres af Skoleraadet, men kun af Ministeriet, K. og U. M. Skr. Nr. 328, 27 Decbr. 1873.

13. Naar en Skolelærer er afskediget uden Pension, tilkommer der heller ikke hans Enke Pension, K. og U. M. Skr. 28 Septbr. 1875 (G. R.).

Tillagt en saadan Enke en Understøttelse af samme Størrelse som Pensionen, K. og U. M. Skr. 17 Decbr. 1881 (G. R.).

14. En med Pension entlediget Købstadlærers Enke er berettiget dertil, K. og U. M. Skr. 10 Febr. 1876 (G. R.).

15. Pensionsretten er efter L. 1856 § 20, jfr. § 22, ikke be-

tinget af, at vedkommende Lærer har havt fast Ansættelse i 10 Aar, idet kun kræves, at han har været saa længe ansat, Tjeneste som konstitueret altsaa ogsaa medregnet, samt ved Entledigelsen var fast ansat, K. og U. M. Skr. 6 Septbr. 1879 (G. R.). — Med Hensyn til Betydningen af denne Afgørelse mærkes imidlertid K. og U. M. Skr. 7 Septbr. 1880 med Note (G. R.) og det øvrige under Skolelærere XI 1 d anførte. Jfr. nedenfor 20.

16. I et Tilfælde, hvor Enken efter en Skolelærer tvende Gange havde indgaaet nyt Ægteskab, udtalt, at Billighed taler for, at der efter den sidste Mands Død tiltaas hende en passende Understøttelse, K. og U. M. Skr. 1 Marts 1879 (G. R.). Jfr. ovenfor 12 og nedenfor 19 og 22.

17. Se Skolelærere XI 5 (der overgaa i Kirkebetjentstillinger). Skolelærerinder 11 (ang. Skolelærerenker, der ansættes som saadanne).

18. Ang. hvor vidt der ved dens Fastsættelse kan tages Hensyn til Mandens Alderstillæg, K. og U. M. Skr. 27 Decbr. 1883 (G. R.).

19. Approberet, at en Enke, som havde indgaaet nyt Ægteskab, maatte efter den anden Mands Død tillægges samme Pension som tidligere, K. og U. M. Skr. 1 Juli 1887 (G. R.). Jfr. ovenfor 12 og 16 og nedenfor 22.

20. Pensionsretten er efter L. 8 Marts 1856 § 20, jfr. § 22, ikke betinget af, at vedkommende Lærer har havt fast Ansættelse i 10 Aar, men kun deraf, at han ved Entledigelsen var fast ansat, samt at han har været ansat i det offentlige Skolevæsens Tjeneste i 10 Aar, hvortil ogsaa maa medregnes Ansættelse som Hjælpelærer paa eget An- og Tilsvær, K. og U. M. Skr. 13 Septbr. 1882, 20 Juni 1892 (begge i G. R.). Jfr. ovenfor 15.

21. Tilkommer Enken efter en Lærer i et for en ugift oprettet Embede, K. og U. M. Skr. 8 Juni 1888 (G. R.).

22. Approberet, at der ved en Skolelærerenkes anden Mands Død paa ny tillægges hende den inden dette sidste Ægteskab oppebaarne Pension, K. og U. M. Skr. 14 s. M. (G. R.). Jfr. ovenfor 12, 16, 19.

23. Tilladt, at der tillægges Enken efter en pensioneret Skolelærer Pension dels efter Manden og dels for den af hende udøvede Virksomhed som Lærerinde ved en Pigeskole, K. og U. M. Skr. 29 Oktbr. 1897 (G. R.).

B. Understøttelser bevilgede af de ved L. 8 Marts 1856 ophævede Skolelærerhjelpekasser.

1. De udredes af Skolefonden, L. 8 Marts 1856 § 22. Jfr. om disse Pensioner eller Understøttelser Adg. 29 Juli 1814 f. Købst. § 54 Nr. 1, f. Land. 63 Nr. 1, Rskr. 1 Avg. 1817 § 13 a, b, Konf. af s. D. A § 1, K. Skr. 24 Oktbr. 1818, Rskr. 12 Maj 1819, K. Skr. 25 April 1820 ad 2, 21 Juli 1835, K. og U. M. Skr. 11 Juni 1853 (G. R.).

2. Ang. hvor vidt de kunne forhøjes af Amtsskoledirektionen og Skoleraadet i Forening, K. og U. M. Skr. 27 Avg. 1856 (G. R.), jfr. ovenfor A 10 og 11.

3. Ang. at der tilkommer Enken en lige saa stor Understøttelse af Skolefonden, som der tidligere vilde være tilstaaet hende af Skolelærerhjelpekassen, K. og U. M. Skr. 4 Avg. 1856 (G. R.).

4. En saadan har Enken efter en før L. 8 Marts 1856 entlediget Skolelærer Ret til af Skolefonden, K. og U. M. Skr. 3 Febr. 1857 (G. R.).

5. Har Enken ikke Krav paa paa ny at oppebære, naar hun efter Indgaaelse af nyt Ægteskab atter bliver Enke, K. og U. M. Skr. 26 Septbr. 1868 (G. R. og D. T. f. 1869 S. 354).

C. Sikret i Skolelærerenkekasser, se Enkekasser III.

D. Sikret i Livsforsikrings- og Forsørgelsesanstalten eller Skolefonden, se Enkeforsørgelse VII.

X. Organistenker kunne ej bevilges Pension af Kirken, K. og U. M. Skr. 27 Febr. 1849 (G. R.).

XI. I andre Tilfælde:

a. For Enker efter Personer af de militære Underklasser, L. Nr. 91, 8 Maj 1894 in fine.

b. For Enker efter Statsbanernes Personale, L. Nr. 52, 26 Marts 1898 § 17 a, o—q, jfr. tidligere L. Nr. 65, 12 April 1892 § 19 a, p—s, § 20 V.

c. Se i øvrigt under de forskellige Embeds- og Bestillingsmænd som Lodsvæsen, Postvæsen, Toldvæsen osv.

Se Pension samt Degneenker 2. Frederiks Hospital 6 b. Invalideforsørgelse. Missionsvæsen 3 o (grønlandske Kateketers Enker). Sindssygeanstalter 16 f, 17 e, 18 e (Enker efter Overlægerne derved).

Enkesæde.

1. For Bispeenker paa Island, skal for Eftertiden ikke bibeholdes, Rskr. 10 Juli 1789, jfr. Rskr. 29 April 1785 § 3.

2. Flensburgs for Borgerenker i Horsens, maa være fri for Skatter og Tynger efter Grundtakst, Rskr. 14 Jan. 1791.

3. For Præsteenker:

a. Som Enken ikke vil bebo, har Præsten Ret til at disponere over, K. Prom. 17 Novbr. 1798.

b. Ang. hvorledes der ved Enkens Død forholdes med den nedlagte Sæd, Græsningen og Enkesædets Benyttelse, K. Skr. 12 Avg. 1826, 2 Febr. 1847 (G. R.).

c. Kan Enken ikke udelukkes fra, fordi hun var separeret fra sin Mand, K. Skr. 3 Jan. 1829.

d. Ang. aarligt Syn over samme, Rskr. 14 Oktbr. 1829.

e. Ang. Ophævelse af Rskr. 5 Novbr. 1813 om Oprettelse af Enkesæder i Lolland-Falsters Stift, samt angaaende at Enkesæders Nedlæggelse kan bevilges ad mandatum, naar alle paa-gældende deri ere enige, Resl. 19 Jan. 1842.

f. Hvor vidt en for Præstens Embedstid gældende Forpagtningkontrakt om samme skal approberes af Amtmand og Provst, K. og U. M. Skr. 10 Febr. 1871 (G. R.).

g. Ang. Enkens Raadighed derover m. m., K. og U. M. Skr. 5 April 1876 (G. R.).

h. Brugen deraf tilkommer ikke paa ny en Enke, der har indgaaet nyt Ægteskab og atter er bleven Enke, K. og U. M. Skr. 22 Maj 1883 (G. R.). Jfr. Enkepension IV A 24.

i. Ang. hvilke Hensyn Præsten i et Tilfælde, hvor Enkesædet var sammenbygget med Præstegaarden, kunne fordre, at Enken, der ikke selv vilde bebo det, skulde tage til Præsten ved Udleje, K. og U. M. Skr. 30 April 1885 (G. R.).

k. Ang. at Enken ordentligvis ikke har Ret til Fremleje deraf, K. og U. M. Skr. 2 Novbr. 1866.

l. Der tilkommer ikke Forpagteren af et Enkesædes Jorder nogen som helst Benyttelsesret over Præstegaardens Bygninger, K og U. M. Skr. 6 Maj 1889 (G. R.).

m. Se Enkepension IV A 4 s. Naadensaar II 15 c.

n. Paa Færøerne og Island, se Præster XI 6, 7.

o. Særlige Bestemmelser om de enkelte Præsteenkesæder, se under Pastorater.

4. For Skolelærenker.

a. Ang. hvem Vedligeholdelsen af et Skolelærenkesæde paahviler m. v., K. og U. M. Skr. 31 Decbr. 1855 (G. R.).

Særlige Bestemmelser om Degne-, Kirkesanger- og Skolelærenkesæder, se under Pastorater.

b. Om sammes Anvendelse, naar ingen Enke findes, og at

det maa komme Enken til gode udenfor den ordinære Pension, K. og U. M. Skr. 31 Oktbr. 1882 (to), 3 Novbr. s. A. (alle i G. R.).

5. Det Schytteske i Sorø, se Akademi III 17.

6. Holbergs paa Tersløse Hovedgaard, se 10 f ibd.

7. Jfr. Embedsmænd 41 o (et »Enkesædelegat«).

8. Melchiors Enkesæde i Stenløse Sogn for en Præsteenke og en Degne- eller Skolelærer- og Kirkesangerenke. Fundats, Stadf. Nr. 36, 6 Jan. 1892.

9. Haraldsted-Alindemagle Enkesæde, Fundats, Stadf. 23 Jan. 1894 (G. R.).

Se Præster VIII 15 d og e.

Entreprise—Entrepreneur.

1. Se Næringsvæsen II 5.

2. Kontrakter om Entreprise, hvor vidt de skulle stemples, L. 19 Febr. 1861 § 47, Nr. 30, 21 Marts 1874 § 2. Se Stempelafgiften III 15 b.

Epanletter, se Liberi 3. Uniform 2, 7 b.

Epidemihospitalerne. I København.

1. Regler for Indlæggelse deri af Militære og deres Familier, Overenskomst 2 Marts 1889 (i Kdg. Nr. 7, s. A. i M. R. og i Søværnets Lovsaml.).

2. Ang. Ansættelse af en Assistent paa Blegdamshospitalets Kontor, Ind. M. Skr. Nr. 95, 12 Marts 1891.

3. Ang. de paa Blegdamshospitalet og Øresundshospitalet afdøde Patienters Begravelse m. v., Bkg. Nr. 229, 21 Septbr. 1893 § 2, jfr. §§ 3, 4.

4. Se Blegdamshospitalet.

5. Med Hensyn til sammes Benyttelse kan mærkes Ind. M. Skr. Nr. 73, 14 Marts 1884.

6. Om Patienters Indlæggelse der ved Sundhedskommissionens Foranstaltning, Bkg. Nr. 78, 15 Juni 1886 § 65, jfr. § 72. Se nu L. Nr. 46, 30 Marts 1892 § 12, jfr. tidligere L. Nr. 78, 20 April 1888 § 10.

7. Ang. Ansættelse af en Overlæge og en Forvalter, samt deres Lønning m. v., ved Øresundshospitalet, Ind. M. Skr. Nr. 264, 28 Novbr. 1898.

8. Om Epidemihospitaler andet Steds, se under Sygehuse.

Epidemilæge.

Definition af dette Udtryk i L. om smitsomme Sygdomme Nr. 46, 30 Marts 1892, sammes § 7, jfr. § 23 (ang. Kbhvn.), jfr. tidligere L. Nr. 78, 20 April 1888 § 6, jfr. §§ 7, 11, 15, 20. Se

fremdeles Lovens §§ 8, 12, 14, 15, 19, 22—25 samt: Distriktslæger 24. Læger A I 21 (enhver Læge kan behandle smitsomme Sygdomme). Stadslæger B 4 c (Frederiksberg).

Epidemisk Sygdom, se Smitsom og epidemisk Sygdom.

Episkopale Kirke, den engelske, se Alterets Sakramente 13 b. Daab 2 f. Ed I 25 b. Kirkebøger 9 i, 7de Stk.

Epistel, se Prædiken.

Epitafier.

1. Ang. Betingelserne for at opsætte samme i Kirkerne, D. L. 2—22—34, Fr. 7 Novbr. 1682 § 25, 22 Febr. 1805 § 8, og for Landet i Aarhus Stift, Takst 7 Juni 1693 § 6 (G. R.).

2. At Kirkerne faa deres Betaling for samme, skal Kirkeinspektøren paase, Instr. 28 Marts 1721 § 9 (i Reskriptsaml.).

3. Der findes at burde fjernes fra en Kirke, hvorledes dermed forholdes, L. 19 Febr. 1861 § 13 (S. 209). Jfr. K. og U. M. Skr. 21 Novbr. 1867 (G. R.).

4. At Kirkesynet kan fordre Maleriet paa et saadant restaureret, K. og U. M. Skr. 27 Juli 1880 (G. R.).

5. Hvad derved forstaas, og om Foranstaltninger til at forhindre Fjernelsen af mærkelige Epitafier, K. og U. M. Cirk. Nr. 114, 15 Avg. 1882 med tilhørende Fortegnelse, jfr. K. og U. M. Skr. Nr. 24, 27 Jan. 1877.

6. Særlige Bestemmelser herom findes i flere Reglementer m. m. for Kirker og Kirkegaarde under Pastorater.

Jfr. Mindesmærker.

Erektionsbrev.

1. For Lehn, ang. Betalingen derfor, K. Skr. 11 Febr. 1826.

2. For Stamhuse, ang. det stemplede Papir dertil, K. Skr. 20 April 1830. Jfr. Fideikommisser II 4.

3. Ang. hvor vidt kgl. Konfirmation er fornøden og kan gives paa Tillægsbestemmelser til eller Forandringer i Erektionsbreve J. M. Skr. 31 Maj 1854, 23 Maj 1860 med Note.

Se Len 2. Lenskontrollen 7. Stamhuse 5, 8 og 10. Tinglæsningsgebyrer 10 b.

Erklæringer.

1. Afgivne i Embedsmedfør, derfor kan den, der føler sig fornærmet ved samme, ikke drage de vedkommende til Ansvar, Rskr. 24 Juli 1761 (i Reg. t. Reskriptsaml. under Retten A). Jfr. Adg. 31 Juli 1739 § 9.

2. Af vedkommende Embedsmand paa Ansøgninger, derom handler Fr. 15 Decbr. 1820 §§ 8—11. Jfr. Ansøgninger 1.

3. En Embedsmand er uberettiget til at tage Notarialafskrifter

af de til hans Erklæring indsendte Dokumenter, K. Skr. 11 Juli 1835.

4. Ang. Ret for dem, der have indgivet Ansøgninger til Embedsmænd og kommunale Avtoriteter eller Klage over disse, til at erholde Afskrift af de i Sagen afgivne Erklæringer, L. 2 Febr. 1866, Pl. 12 Marts 1870 (f. Isl.).

Herom mærkes:

a. Ang. hvor vidt Retten til at erholde Afskrift deraf finder Anvendelse paa et Sogneforstanderskabs Erklæring til Overligningskommissionen over en Persons Skatteansættelse, J. M. Skr. 22 Septbr. 1866.

b. Ang. at L. 2 Febr. 1866 ikke kan komme til Anvendelse i et Tilfælde, hvor Forpagteren af en Præstegaard havde begært sig meddelt Afskrift af den eller de Erklæringer, som Sognepræsten havde afgivet over en af Forpagteren indgivet Besværing over Forpagtningens Opsigelse, K. og U. M. Skr. 10 Febr. 1894 (G. R.).

c. Ligeledes med Hensyn til Erklæringer, afgivne over et af flere Menighedsmedlemmer indgivet Andragende over at maatte faa en anden Præst m. m., K. og U. M. Skr. 14 April 1896 (G. R.).

d. I Anledning af et Andragende om til Brug i en Retssag at erholde Udskrift af samtlige Dokumenter vedrørende en i to Resolutioner fra Generaldir. for Skattevæs. omhandlet Sag, for saa vidt og i det Omfang det maatte være tilladeligt, svaret, at der efter den udtrykkelige Bestemmelse i L. 2 Febr. 1866, 2det Stykke, ikke kunde meddeles Andrageren Udskrift af Opsynets eller Overtoldinspektoratets i Generaldirektoratet beroende tjenstlige Erklæringer i Sagen, da denne angik Eftergivelse af en i Henhold til Toldforordn. § 365 ikendt Straf, Skattedir. Skr. 7 Marts 1896 (Tidskr. f. Toldv. 1896).

5. Ang. inden hvilken Tid de skulle indsendes til Kancelliet fra Biskopper og Overøvrigheder, og at disse kunne fremtvinge deres Afgivelse fra Underbetjentene og vedkommende, hvis Oplysninger de behøve at indhente, ved Tvangsmulkt, K. Prom. 13 Oktbr. 1787 (to), 3 og 10 Novbr. s. A. samt for Island Rskr. 3 Jan. 1823. Jfr. Rskr. 3 Juni 1785, 31 Avg. 1792.

Ang. deres Fremtvingelse ved Mulkt, se fremdeles Amtmænd VII 1. Biskop I 16 F e Nr. 3. Overpræsidenten 11. Provster 13 m.

De for Forsømmelse med sammes Afgivelse paadragne Mulk-

ter bortfalde ikke derved, at Erklæringen omsider afgives, K. Skr. 6 April 1847.

Ang. Mulkt eller Suspension for dem, der ikke inden en vis Tid meddele den vestindiske Regering forlangte Erklæringer, Rskr. 12 April 1780.

6. Falske eller urigtige.

a. Under Tilbud af Ed eller paa Tro og Love i de Tilfælde, hvor Loven paabyder eller tilsteder samme, straffes efter L. 10 Febr. 1866 § 154, 25 Juni 1869 (f. Isl.) § 155.

b. Skriftlige, eller skriftlige Bevidnelser om noget, hvorom den paagældende ingen Kundskab har, til Brug i Retsforhold, der vedkomme det offentlige, Straffen derfor, L. 1866 § 155, 1869 § 156.

Straffebestemmelsen i D. L. 1—26—1, jfr. Fr. 9 Jan. 1728 § 1, er hævet, L. 1866 § 308, 1869 § 310.

c. Har en Læremester i Lærebrevet givet en vitterlig urigtig Bevidnelse ifalder han herfor Straf efter Straffelovens § 155, L. Nr. 39, 30 Marts 1889 § 10 i Slutn. (dette er udeladt i den islandske L. 16 Septbr. 1893, Nr. 17 i Till. t. Lovt., § 10).

Jfr. Responsa (Betænkninger) med Henvisninger.

Erstatning, se Skadeserstatning.

Erstatningsfonden for bortsolgte Byggegrunde omkring København inddrages i Statskassen, F. M. Skr. 11 Marts 1851 med Note. Nærmere Oplysninger om denne Fond indeholdes i Skrivelsen.

Esbjerg, se Købstæderne A 2.

Estafetter.

1. Kongelige, om dem handler Rskr. 28 Febr. 1718, 7 Maj 1725 (at de ere berettigede til fri Færgeoverfart over Belterne), Gen. Postamt. Cirk. 28 og 31 Marts 1801.

2. Ang. deres Befordring ved Ekstrapostvæsenet, Fr. 27 Jan. 1804 §§ 18, 21, 30, 43, 47, jfr. angaaende Betalingen for en Hest til Estafettebefordring, Bkg. 22 Decbr. 1858.

3. Ang. Estafetternes Besørgelse i Tilfælde af Postkarlens Sygdom eller anden undervejs indtrædende Hindring, samt Landboernes Forpligtelse i saa Henseende, Gen. Postamt. Cirk. 14 Maj 1805.

Feltpostestafetter, der undervejs komme til Skade, skulle efter Fr. 27 Jan. 1804 § 36 for billig Betaling kunne fordre al fornøden Hjælp hos de nærmestboende, Pl. 14 Juli 1812.

4. Ang. Forholdsregler ved Estafetbrevets Forsendelse fra et Postkontor til et andet, Postdir. Cirk. 9 Novbr. 1816.

5. Skulle altid befordres ridende og ikke ved Vogn, Postdir. Cirk. 13 Decbr. 1823.

6. Ang. Postvæsenets Besørgelse af Forsendelser ved Estafette og Betalingen herfor, Adg. Nr. 179, 7 Septbr. 1888 II § 12, jfr. I 5, II §§ 11—13, 16, jfr. tidligere Adg. Nr. 59, 28 Marts 1871 Afsnit III §§ 2 II, 6 VII.

Bkg. 3 Avg. 1865 og 14 Maj 1867 (for saa vidt angaar Bærepengene) ere bortfaldne, Adg. 1871 Afsnit I § 2 III ibd.

7. Fragten for en Hest til Estafettebefordring bestemtes ved Bkg. Nr. 162, 10 Decbr. 1874.

8. Betalingen for Besørgelsen af Estafetteforsendelser ved Postvæsenet i Kronemønt, Bkg. Nr. 164, 19 Decbr. 1874 § 2 A Nr. 4, § 3 d.

9. Ang. Telegrammers Viderebefordring derved (eller ved Ekspres), Reglm. for Besørgelsen af indenlandske Telegrammer Nr. 179, 26 Septbr. 1894 § 31, internationalt Tjenesteregml. i Bkg. Nr. 103, 17 Juni 1897 LIX og LX.

10. Paa Landet foranstaltes Mobileseringsordre bragt til almindelig Kundskab ved Ilbud (ridende eller kørende Bud), Adg. Nr. 145, 4 Decbr. 1886 § 8, jfr. J. M. Cirk. Nr. 56, 2 Maj 1887 II 1 e.

Jfr. Ekspres. Ilbud.

Estvadgaards Stiftelse, se Adelige Klostre 5.

Etage.

Ang. hvad der anses som saadan, se Kviste 1—3. Kældere 1—3. Lofter og Løftslejligheder 1—3.

Etatsraader, ang. deres Rang, Fr. 14 Oktbr. 1746 III: Nr. 3 (virkelige), Nr. 9 (andre).

Etmaalspenge til Lodser. Om deres Størrelse m. v., Lodsl. Nr. 73, 13 Juni 1879 §§ 33, 34, 41, jfr. 60, smh. med Bkg. Nr. 54, 20 Febr. og Nr. 95, 15 Marts 1883, jfr. tillige de specielle, under Lodsvæsen B anførte Takster. Jfr. Bkg. Nr. 168, 18 Decbr. 1874.

Evangelisk Brødreunitet, se Hernhutter.

Evangelium, se Messe. Prædiken.

Examen artium.

1. Ved Københavns Universitet, derom handler Fund. 7 Maj 1788 I § 9, II § 2, III §§ 1—6, 13, Rskr. 7 Avg. 1795, 21 Septbr. 1804, Fr. 22 Marts 1805, Bkg. 1 Juli 1806, Fr. 7 Novbr. 1809 §§ 103, 108, Bkg. 10 Avg. 1818, U. og Skoledir. Skr. 10 Avg., Cirk. 1 Septbr., Skr. 24 Oktbr. og Cirk. 12 Decbr. 1818, Skr. 11 Septbr. 1830, Bkg. 8 Septbr. 1832, Resl. 4 Juli 1834, U.

og Skoledir. Skr. 29 Juli og 12 Avg. s. A., Bkg. 29 Jan. 1839, U. og Skoledir. Skr. 2 April og 27 Avg. 1839.

2. Ved Sorø Akademi, Stat. 28 Jan. 1827 § 25.

3. Er ophævet, Resl. 9 Febr. 1844, Bkg. 13 Maj 1850.

Derved er saa vel Uddeling af Prisedaillen som Indkaldelsen efter Fr. 22 Marts 1805 § 24 og Bkg. 10 Avg. 1818 § 11 bortfaldne, K. og U. M. Skr. 23 Oktbr. 1855.

Jfr. Skoler I A 8 (ang. den nuværende Afgangseksamen til Universitetet).

Examen philologico-philosophicum.

1. Ved Universitetet, Fund. 7 Maj 1788 I § 9, III §§ 1, 8—13, Rskr. 14 Marts 1800, Resl. 11 Oktbr. 1816, Bkg. 10 Avg. 1818 § 5, Resl. 10 Febr. 1825 (i Till. t. Reskriptsaml. f. 1825), U. og Skoledir. Skr. 31 Oktbr. 1826, Bkg. 4 Juni 1832 §§ 1—4, 29 Jan. 1839.

Ved Sorø Akademi, Stat. 28 Jan. 1827 §§ 35, 36.

2. Er ophævet, Resl. 9 Febr. 1844, Bkg. 13 Maj 1850 § 2.

Examinatus juris.

1. Bestemmelsen i K. Cirk. 31 Oktbr. 1820 om, at ingen maa anses som saadan, forinden han ogsaa har taget praktisk Eksamen, er bortfaldet ved Adg. Nr. 107, 30 Juni 1871, L. Nr. 2, 8 Jan. 1872.

2. Saaledes benævnes de, der have bestaaet den juridiske Fællesprøve, Adg. Nr. 146, 26 Septbr. 1890 § 2.

Se i øvrigt Borgerlige Korpsers A 4. Fuldmægtige 14 A b. Juridisk Eksamen. Konstitution II A 8. Myndighedsbevilling 1 b.

Executores testamenti.

1. Ang. de almindelige Regler om ekstraordinære Skifteforvaltere, se Skifteforvaltere II.

2. Med dømmende Myndighed. Dødsboers Behandling ved saadanne Eksekutorer bortfalder, for saa vidt angaar Boer, der tages under Behandling efter 1ste April 1875, Skiftel. Nr. 155, 30 Novbr. 1874 § 83, jfr. § 93, jfr. f. Island Skiftel. 12 April 1878 (Nr. 9 i Till. t. Lovt.) § 91. Jfr. tidligere K. Prom. 5 Juli 1783, Fr. 29 April 1785, Sportelreglm. 22 Marts 1814 § 91.

3. Uden dømmende Myndighed.

a. Ang. deres Indsættelse ved Testament, fornævnte Skiftel. 1874 § 6.

Ang. den Udnævnelse, hvormed saadanne Eksekutorer skulle forsynes i København af Overpræsidenten, udenfor Kbhvn. af Amtmændene, § 83 ibd.

Ang. at Meddelelsen af disse Eksekutorbevillinger fremdeles maa ske i de hidtil brugelige Former, J. M. Skr. Nr. 88, 30 April 1875.

Testamenter, hvorved de indsattes, skulde tidligere indsendes til Kancelliets Konfirmation, K. Prom. 18 Juni 1803.

I nogle Tilfælde kunde Bevilling til Dødsboers Behandling ved dem ogsaa tidligere udleveres af Overøvrighederne, medens de i andre fremdeles meddeltes af Justitsministeriet, J. M. Cirk. 1 Novbr. 1861 1 b og ad 1 b. Jfr. Resl. 4 Juli 1800 § 2 f.

Ang. Gebyret for saadanne Bevillinger og Overøvrigheder-nes Regnskabsaflæggelse for samme, ibd.

Bevilling for Eksekutorer, indsatte ved Testament, er fornøden ikke blot, naar der er umyndige eller fraværende Arvinger, men ogsaa, naar samtlige Arvinger ere myndige og nærværende, og Skifteretten kan ikke ekstrudere dem Boet, forinden Bevillingen er erhvervet, J. M. Skr. 31 Oktbr. 1855.

b. Ang. deres Udnævnelse af Justitsministeriet, naar der ansøges om Eksekutorer, uden at de ere indsatte i noget lovformeligt Testament, eller naar en derved indsat Eksekutor er død eller ikke kan eller vil behandle Boet, Skiftelovens § 83.

c. Bevillingen kan ikke meddeles efter et af Vitterlighedsvidner underskrevet Testament, saa længe Vidnerne ikke ere edfæstede, J. M. Skr. Nr. 136, 14 Juli 1883.

d. Ang. at Overøvrigheden, naar det paagældende Testament ifølge Udskrift af Skifteprotokollen er anerkendt af samtlige Arvinger, kan udfærdige Eksekutorbevilling, uanset at Testamentsvidnerne ikke ere edfæstede, J. M. Skr. Nr. 136, 22 Maj 1894.

e. Ang. at Bevilling som saadan ikke kan meddeles en Udlandning, J. M. Skr. Nr. 137, 22 Maj 1895. Ej heller en i Udlandet bosat Person til Behandling af en her afdøds Bo, J. M. Skr. Nr. 37, 7 Febr. 1877.

f. Ang. Bemyndigelse for Overøvrighederne til uden Gebyr at udfærdige Eksekutorbevillinger, naar Eksekutorindsættelsen findes i et allerede imod Gebyr konfirmeret Testamente, J. M. Cirk. Nr. 243, 11 Decbr. 1896.

g. Det forbliver i øvrigt ved de hidtil gældende Regler om deres særlige Pligter og Forhold, dog at de med Hensyn til Boernes Behandling have i det hele at følge Bestemmelserne i den ny Skiftelov, fornævnte Skiftel. § 83.

h. At den Myndighed, der ifølge Skiftelovens § 51 tilkommer Skifteretten til uden Pupilavtoriteternes Samtykke at udlægge

faste Ejendomme i Arv til umyndige, ogsaa tilkommer Testamenteksekutorer, J. M. Skr. Nr. 116, 18 Maj 1877.

i. Indskærpet deres Forpligtelse til at afgive Forklaring til Stedets Øvrighed om, hvad af dem er blevet forrettet, J. M. Cirk. Nr. 140, 15 Oktbr. 1885. Jfr. Skifteforvalter II 10.

Executores testamenti ere pligtige til, naar de af dem behandlede Dødsboer sluttes inden Forløbet af et Aar fra Tidspunktet for den sidste Skiftedesignation, at indsende Designation over det siden denne forrettede, J. M. Skr. Nr. 214, 3 Avg. 1894.

Ang. hvorledes der forholdes, naar Klage føres over, at et af Testamenteksekutor behandlet Bo utilbørligt forhales, Skiftelovens § 89.

j. Ang. Skifteafgift i de af dem behandlede Boer, for saa vidt Boet ellers vilde have været at foretage af den ordinære Skifteret, L. Nr. 156, 30 Novbr. 1874 §§ 1 ff. Se under Skiftegebyrer.

Ang. deres Ansvar for Afgiften, § 4 ibd.

Ang. Gebyr til den ordinære Skifteret for Kendelser, der afsiges i de af dem behandlede Boer, § 6 a, jfr. §§ 8, 9 ibd.

Fr. 21 Decbr. 1736 og 5 April 1754 § 1 ere ophævede, § 13 ibd.

Det kan ikke paahvile Amtmændene at foretage Kasseeftersyn hos dem, J. M. Skr. Nr. 132, 18 Juni 1874.

k. Ang. at en saadans Fallit ikke eo ipso medfører, at hans Eksekutorbevilling træder ud af Kraft, J. M. Skr. Nr. 43. 2 Marts 1881 Jfr. nedenfor 4.

l. Se Stempelafgiften I 7 g (kunne ikke kassere Stempelmærker).

m. Skiftel. 30 Novbr. 1874 er udvidet til Færøerne ved Adg. Nr. 30, 14 Jan. 1876, og ganske lignende Bestemmelser som de af denne Lov foran under a, b, g og h anførte ere givne for Island ved Skiftel. 12 April 1878 (Nr. 9 i Till. t. Lovt.) §§ 6, 91, 97.

4. Naar en indsat Eksekutor dør eller kommer under Fallitbehandling, maa Boet overleveres til den ordinære Skifteret, K. Prom. 26 April 1788 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Arv og Skifte A), Skr. 27 Decbr. 1817. Jfr. foran 3 k.

I saa Tilfælde kan dog en anden Eksekutor søges beskikket af Justitsministeriet, J. M. Cirk. 1 Novbr. 1861 ad 1 b.

5. Kunne under deres Fraværelse lade enkelte Handlinger vedkommende Boet foretage af en Fuldmægtig, K. Skr. 26 Febr. 1835.

6. Kunde, dog kun paa eget Ansvar, betale den ordinære Skifteforvalter Afdrag paa hans Salær, K. Skr. 1 Septbr. 1835 ad 1.

7. Naar der var tillagt dem større Honorarer, end Skifterettens lovbestemte Salær vilde have andraget, skulde de af det over-skydende erlægge 4 pCt. Arveafgift efter Fr. 12 Septbr. 1792, Rtk. Cirk. 9 Marts 1805. Forandret ved Rtk. Cirk. 8 Oktbr. 1838, der indtil videre sætter Cirk. 9 Marts 1805 ud af Kraft.

8. I Vestindien.

a. Dertil kan enhver Arvelader indsætte saadanne Personer, som de have Fortrolighed til, dog at Regeringen skal konfir-mere Testamentet, Rskr. 15 Novbr. 1765, Resl. 9 Juli 1802, jfr. Pl. 12 Avg. 1800.

b. Om dem handler Adg. 10 Maj 1780.

c. Naar de indsatte Eksekutorer kunne anses som Parter eller interesserede i Tvistigheder mellem Arvingerne, skulle slige Tvistigheder paakendes af Kommissærer, Rskr. 29 Oktbr. 1802.

Ang. Virkningen for Kreditorer og Arvinger af en upaa-lidelig Eksekutors Indsættelse ved Testament eller ved Kommissorium, K. Skr. 8 Juli 1823 ad B.

d. Naar de tillige ere indsatte til Værger for umyndige Ar-vinger, bør de, imedens Boet staar under Behandling, saa ofte det af Overformynderne begæres og i det mindste en Gang hvert Aar meddele dem Forklaring om, hvad der under Skiftet er passeret, for saa vidt saadant vedkommer de umyndige, Adg. 5 Maj 1830 § 17.

e. De ved et Testament til Eksekutorer, Inkassatorer og Formyndere indsatte Personer maa enten ganske frasige sig saadant Hverv eller udføre det i sin Helhed, K. Skr. 18 Maj 1833.

f. Der tillige ere indsatte som Inkassatorer, maa ikke selv under Boets Behandling udlaane de umyndiges Midler mod an-ordningsmæssig Sikkerhed, K. Skr. 19 Juli 1836.

g. Ang. Fastsættelsen af deres Salær, Rskr. 29 Novbr. 1851.

Se Konsuler C 4 e Nr. 3 (efter en indsendt Konsul kan Bevilling som saadan ikke gives). Stempelafgiften III 3 b Nr. 17 (ang. Oversiddelse af Fristen for Testamenters Efter-

stempling), 33 d Nr. 14 (Udskrifter af deres Protokoller), 35 f (deres Kassebog).

Exercitarii hos Sognepræster paa Island, omhandler i K. Prom. 15 Avg. 1795.

Faar—Faarehold.

1. Tyveri af Faar paa Marken straffes som grovt Tyveri, 10 Febr. 1866 § 229 Nr. 1. Se med Hensyn til Island, L. 25 Juni 1869 § 231.

2. Ang. Sygdomme blandt dem, se Husdyr I, jfr. Kvægpest.

Ang. Skab og anden smitsom Sygdom blandt Faarene paa Island, Fr. 5 Jan. 1866 med Tillæg i Fr. 4 Marts 1871 (Nr. 6 i Till. t. Lovt. — §§ 1—4 ang. Nedslagning af syge Besætninger; § 5 ang. de smittede Steders Afspærring ved Vagthold). Jfr. Rskr. 1 Juni 1770, 10 April 1773.

3. For de bedste Tillægsdyr af dem kan ved Dyrskuer udredes Præmier af Statskassen, L. 23 Jan. 1862 § 1 (S. 509).

Om Foranstaltninger til Faareavlens Fremme, Husdyr II.

4. Regler for deres Transport og Førsel i København, Politivedt. Nr. 125, 22 Juni 1883 § 45, jfr. § 76, sidste Stykke. Jfr. Dyrplageri 3.

Jfr. med Hensyn til Købstæderne Politivedt. i M. T. B f. 1872 S. 42 § 41, S. 52 § 33.

5. Ang. Faarehold (Søjdehold) paa Færøerne, L. 23 Febr. 1866 §§ 3, 5, 7—16 (denne Paragraf angaar Indførsel af Faar), 43—53, 60, 67—79, jfr. 64. Jfr. Fr. 2 April 1698, Rskr. 19 Avg. 1757 smh. med Lovens § 94. Jfr. K. Skr. 14 Marts 1840, 27 Maj 1845. Se Jagt B 7.

Ang. Faars Græsgang paa Husegaards Trøer, L. 19 Jan. 1863 § 10.

6. Om dem findes nogle særlige Bestemmelser i Adg. om Mark- og Vejfred i Vestindien 9 Juli 1886 (Nr. 26 i Till. t. Lovt.) §§ 2—4 (St. Croix), 12 Jan. 1888 (Nr. 2 ibd.) §§ 2—4 (St. Thomas og St. Jan).

Se Markfred 1.

Faarekopper hører til de ondartede smitsomme Sygdomme hos Husdyrene, som omhandles under Husdyr I.

Ang. en paatænkt Indpodning af alle Faar i Sælland til Forebyggelse af Koppesygdommen, K. Cirk. 24 Jan. og Resl. 12 April 1832.

Se Kopper 2.

Faareskab hører til de under Husdyr I omhandlede ondartede smitsomme Sygdomme. — Pl. 3 April 1844 er hævet, L. 29 Decbr. 1857 § 15. — Se med Hensyn til Island Faar 2.

Fabrik—Fabrikanter.

1. Ang. de Bestemmelser, der ogsaa vedrøre Haandværksdrift og Haandværkere, se Artiklen: Haandværks- og Fabrikdrift — Haandværkere og Fabrikanter I.

2. Næringsadkomst derpaa kan ikke forenes med Adkomst paa Handel, Ind. M. Skr. 24 Avg. 1865.

3. Særlige Bestemmelser om, hvem der skal anses som Fabrikanter, haves for enkelte Retsforhold, Fr. om indenbys Veksler 26 Juni 1824 § 1 (hævet ved Fr. 7 April 1843), L. om Konkurs Nr. 51, 25 Marts 1872 § 45.

Jfr. Pl. 26 Marts 1827 og se i øvrigt de enkelte Næringsbrug. Se Farver 3. Ølbrygger 1.

4. Ang. deres Forpligtelse til at føre Handelsbøger, Fr. 1 Juni 1832 § 4, L. Nr. 51, 25 Marts 1872 § 148. Se Handelsbøger 6 d.

5. Indenlandske, Opfordring til at benytte deres Fabrikata, Pat. 14 Decbr. 1808.

6. Overenskomst mellem Ejerne af flere Fabriker paa Strækningen fra Fursøen til Strandmøllen om Brugen af Vandet til Driften, Konf. 22 Decbr. 1824.

7. Haraldskær Fabrik er ikke berettiget til at sælge Leer og Skæreknive ved Omførsel paa Landet, Ind. M. Skr. 29 Juni 1866 (D. T. S. 1117).

8. Om Behandlingen af deres Konkursboer gælde særegne Regler, L. Nr. 51, 25 Marts 1872 §§ 43—46, 58, 84, 100 ff, 148, 149, jfr. Adg. Nr. 96, 19 Juli s. A.

9. Ang. de Fabrikanter Forpligtelser, som havde modtaget Laan af det offentlige, Fr. 16 Maj 1760 § 2, Resl. 27 Decbr. 1786 (i Reskriptsaml. 1ste Del) og de der citerede Bestemmelser.

10. Ang. fremmede Fabrikanter, se Næringsvæsen III 9.

11. Se Næringsskat II 20, jfr. (ang. Fabrikanter paa Landet, der have Udsalg i Købstæderne) 32.

12. Om Børns og unge Menneskers Arbejde i Fabriker og fabrikmæssig drevne Værksteder, samt det offentliges Tilsyn med disse, L. Nr. 74, 23 Maj 1873. Jfr. nedenfor 21—23.

Se med Hensyn til denne Lovs Gennemførelse, Ind. M. Cirk. Nr. 242, 1 Oktbr. og Nr. 298, 1 Decbr. 1873, K. og U. M. Cirk. Nr. 309, 17 Decbr. og Nr. 311, 23 Decbr. 1873.

13. Ang. de om visse brandfarlige og for Sundheden skadelige Fabrikers Anlæg og Drift gældende Regler, se Haandværks- og Fabrikdrift I 20.

14. Ere undtagne fra den ved L. Nr. 44, 16 April 1873 § 5 hjemlede Lempelse i Henseende til Bygningsafgifts Erlæggelse. — Se fremdeles Bygningsafgift II 1 i og 3 g.

15. Der drives ved Vandkraft, se under Vandmøller.

Om Forbrug dertil og til andre industrielle Foretagender af Vandet i Vandløb og Søer, L. Nr. 63, 28 Maj 1880 § 78.

16. Om de ved Fabriker ansatte Lægers Indberetninger vedkommende Sygelighedsstatistiken og Medicinalvæsenet ville særlige Regler blive givne, Instr. 16 Decbr. 1875 § 12 (i Møller den civile Medicinallovgivning IV B.).

17. Ved en stor Del af de under Sundhedsvedtægter anførte lokale Vedtægter er det paalagt Sundhedskommissionen at paase Overholdelsen af Lov om Børns Arbejde i Fabriker og i det hele føre et nøje Tilsyn med disse. Se for København Bkg. Nr. 78, 15 Juni 1886 § 75.

Ifølge Sundhedsvedtægten for Hobro maa ingen ny Fabrik indrettes uden Sundhedskommissionen Godkendelse, Bkg. Nr. 210, 12 Oktbr. 1885 § 68.

Eks. paa, at Fabriker i al Almindelighed henføres blandt de Næringsbrug, der kunne blive farlige for Sundheden og derfor ere Sundhedskommissionens Forskrifter underkastede i Henseende til deres Drift, Bkg. Nr. 238, 9 Oktbr. 1893 § 9; se ogsaa Bkg. Nr. 11, 24 Jan. 1894 (Roskilde).

Eks. paa, at der er tillagt Sundhedskommissionen særlig Mynighed med Hensyn til Opførelsen af alle Fabrikbygninger, Bkg. Nr. 243, 26 Oktbr. 1893 § 46.

18. Ved Sundhedsvedtægten for København er det paalagt Bestyrere af Fabriker at anmelde smitsom Sygdom blandt Personalet, Bkg. Nr. 78, 15 Juni 1886 § 62, Nr. 69, 24 Juli 1884 § 5, og lignende Forskrift vil kunne findes i flere af de andre, før efternævnte Lov emanerede Vedtægter. Se nu L. Nr. 46, 30 Marts 1892 § 12 og tidligere L. Nr. 78, 20 April 1888 § 9, jfr. Smitsom og epidemisk Sygdom.

19. Med Hensyn til deres Afsætningsret (jfr. Haandværks- og Fabrikdrift I 5) mærkes, at der er paalagt Brændevinsbrændere paa Landet, hvis Næringsadkomst er Næringsbevis

alene, særlige Indskrænkninger i saa Henseende, L. Nr. 47, 1 April 1887 § 2.

20. Ved Pantsætning af Fabriker og desl. kan det vedtages, at Maskiner og Inventar skal anses som Tilbehør til Ejendommen, Konkursl. Nr. 51, 25 Marts 1872 § 153, L. f. Island 4 Novbr. 1887 (Nr. 24 i Till. t. Lovt.) § 6. Jfr. Underpant I 3.

21. Ved Bestemmelserne om Arbejdstiden i den under 12 nævnte Lov om Børns Arbejde i Fabriker §§ 2, 3, jfr. 7, 2det Stykke, mærkes Lærlingel. Nr. 39, 30 Marts 1889 § 7, jfr. § 19. Jfr. den islandske L. 16 Septbr. 1893 (Nr. 17 i Till. t. Lovt.) § 7, jfr. § 19. Jfr. Hæren 45.

22. Overtilsynet med oftnævnte L. 1873 er overgaaet til Fabrikinspektorerne, L. Nr. 56, 12 April 1889 § 14, og udøves af samme efter de i Instruk. Nr. 242, 25 Novbr. 1890 fastsatte Regler. Se Fabrikinspektører 2, 2det Stykke.

23. For Fabriker og fabrikmæssigt drevne Værksteders og Arbejdssteders vedkommende — om hvad hertil henhører jfr. Lovens § 16 og J. M. Cirk. Nr. 148, 10 Juli 1889 — føres Tilsynet med Overholdelsen af de foreskrevne Foranstaltninger mod Ulykkestilfælde ved Maskiners Brug af ovennævnte Fabrikinspektorer, fornævnte L. Nr. 56, 1889 § 11, jfr. Instr. 291, 10 Decbr. s. A. § 3 Nr. 2. Med Hensyn til Lovens Anvendelse paa disse Virksomheder mærkes derhos §§ 20, 21. Se Hæren 13.

24. Ang. at Arbejdet i Fabriker og paa saadanne Værksteder og Arbejdssteder, hvor Arbejdet udføres paa fabrikmæssig Maade (L. Nr. 74, 23 Maj 1873), som Regel skal ophøre paa Helligdage og Grundlovsdagen fra Kl. 9 Formiddag til Kl. 12 Nat, L. Nr. 48, 1 April 1891 §§ 3, 4 smh. med Bkg. Nr. 89, 29 Maj og Nr. 160, 20 Oktbr. s. A., Nr. 124, 15 Maj 1893, Nr. 31, 19 Marts 1894, Nr. 130, 28 Novbr. 1896, Nr. 30, 10 Marts 1897, Nr. 44, 24 Marts 1898, Nr. 116, 3 Septbr. s. A.

25. Fabriker ved fælles ferske Vande, om deres og Fiskeriets indbyrdes Forhold, L. om Fiskeriet i ferske Vande Nr. 63, 26 Marts 1898 § 5, jfr. tidligere Fiskeril. Nr. 56, 5 April 1888 §§ 51, 52, 55.

26. Ang. Fiskeriindretninger i ferske Vande ved industrielle Anlæg og lign., fornævnte Fiskeril. 1898 § 2.

27. Legater for Fabrikanter:

Chr. Gjørtz's og Hustrus Legat til Fabrikanters efterladte, Stadf. Nr. 92, 24 Maj 1878. Om en Stiftelse for dem i Odense, se Haandværks- og Fabrikdrift III 14 e. Se ogsaa under Legater.

Se Hæren 12, 44—47. Marketenteri 3. Møllere 21 (anses som Fabrikanter).

Fabrikarbejdere.

1. Som vare indforskrevne for Silke- eller Uldenfabrikørers Regning, maatte ikke i tre Aar træde i nogen anden Fabrikants Tjeneste, Fr. 3 Novbr. 1755.

2. Fr. 16 Maj 1760 om Straf for deres Udførelse af Landet formenes bortfalden.

3. Som staa i Gæld til deres forrige Mester, maa ikke antages i Arbejde af andre Mestre, K. Skr. 31 Decbr. 1814, jfr. Fr. 5 Febr. 1759. Med Hensyn til Fattigvæsenets Arbejdsanstalter udenfor København, K. Cirk. 22 Marts 1817.

4. Nyde Fortrinsret for deres Løn i Konkursboer, L. Nr. 51, 25 Marts 1872 §§ 33 Nr. 2 f.

5. Paa Brede Klædefabrik, et Legat for dem, Konf. 1 April 1853.

Se i øvrigt Arbejdere. Fabriker 12, 21—23. Haandværks- og Fabrikdrift I 15.

Fabrikationsbøger, se Klædefabriker.

Fabrikbørn, se under Skoler II (særlig Skolegangsorden). Jfr. Fabrik-Fabrikanter 12, 21—23 (Arbejde i Fabriker).

Fabrikdirektionen, se Fabrikdirektøren.

Fabrikdirektøren.

Ifølge Finansl. 26 Juni 1850 Tavle K Nr. 16 (S. 192) skulde Bevillingen til Fabrikdirektoratet bortfalde ved Vakance. Paa Finansl. 26 Marts 1852 § 19 A g (S. 487) og flere efterfølgende Finanslove fandtes vedblivende opført som Honorar for Bestyrelsen af Fabrikdirektørens Forretninger 600 Rdl.

Med Hensyn hertil bemærkes følgende:

Ved Rskr. 22 Juli 1737 (i Reskriptsaml. 1ste Del) oprettedes Fabrik-Vare-Magasinet, jfr. fremdeles om samme Instr. 13 Febr. 1738 (ibd.) og Pl. 5 Febr. 1759, der tillagde Direktionen en vis Jurisdiktion over Fabrikanter og deres Arbejdere.

Dette Fabrik-Vare-Magasin afløstes af General-Magasin-Kontoret, Pl. 11 Maj 1768, jfr. Rskr. 14 Jan. 1773, K. Prom. 19 Avg. 1775, der atter hævdedes ved Kab. Ordre 18 Maj 1782 (findes som Note t. Pl. 11 Maj 1768 og i Reskriptsaml. 1ste Del). Ved denne Ordre oprettedes Fabrikdirektionen, til hvilken General-Magasin-Kontorets, i Ordren specificerede Forretninger gik over.

Endelig hævdedes Fabrikdirektionen, og afløstes af en Fabrikdirektør, idet dog den Direktionen efter fornævnte Pl. 5 Febr.

1759 tilkommende Jurisdiktion henlagdes til Politiretterne, Pl. 22 Oktbr. 1817.

Ang. Fabrikdirektørens Myndighed og Forretninger se foruden Pl. 1817 og de øvrige foromtalte Bestemmelser tillige Pl. 6 Jan. 1826, 29 Maj 1829, Fr. 16 April 1834 § 2, der i øvrigt have tabt deres Betydning ved den senere Lovgivning.

Fabrikingeniører. Polyteknisk Eksamen for dem, Bkg. Nr. 148, 26 Juli 1894 III A.

Fabrikinspektører—Fabrikinspektorater.

Ang. Ansættelse af 2 Fabrikinspektører og under dem af 12 Assistenters, og om Inspektørernes og Assistenternes Udnævnelse, Lønning m. v., L. Nr. 56, 12 April 1889 § 12, samt om deres Forretninger og Virksomhed m. v., §§ 11—14, 16, 17.

Assistenternes Antal er forøget til 13, L. Nr. 14, 19 Febr. 1892, og til 15, L. Nr. 33, 19 Marts 1898.

I øvrigt mærkes:

1. Fabrikinspektørerne have Rang i 4de Klasse Nr. 3, Resl. Nr. 290, 7 Oktbr. 1889.

2. Ang. de to Fabrikinspektoraters Omraade, og at de begge skulle holde Kontor i København, Bkg. Nr. 93, 29 Juni 1889, jfr. J. M. Cirk. Nr. 149, 10 Juli s. A.

Forretningerne i Henhold til L. om Børns og unge Menneskers Arbejde i Fabriker m. v. Nr. 74, 23 Maj 1873 ere fordelte mellem Inspektoraterne paa samme Maade, som af Justitsministeriet med Hensyn til Loven af 1889 er fastsat, Noten i M. T. A. f. 1890 S. 243.

3. Ang. 1ste Fabrikinspektorats Deling i 7 og 2den Inspektorats Deling i 6 Kresse, og om de i samme ansatte 13 Assistenters Bopæl og Navne, Bkg. Nr. 131, 23 Oktbr. 1889 smh. med Bkg. Nr. 41, 26 Marts 1892.

Ang. forandret Inddeling af Kresene under 2det Inspektorat, Bkg. Nr. 16, 14 Febr. 1894 og Nr. 59, 31 Marts 1898.

Assistenten i 1ste Inspektorats 5te Kres skal bo i Næstved, Bkg. Nr. 62, 25 Marts 1893.

4. Instrukser for Fabrikinspektørerne med Hensyn til deres henholdsvis under Justitsministeriets og Indenrigsministeriets Omraade henhørende Forretninger Nr. 291, 10 Decbr. 1889 og Nr. 242, 25 Novbr. 1890. — Instr. Nr. 297, 1 Decbr. 1873 er ophævet, sidstnævnte Instr. § 10.

Disse Instrukser angaa væsentlig ogsaa Assistenterne.

5. Om deres Forretninger med Tilsynet med Dampkedler paa Landjorden, se nærmere under Dampkedler II A 16—18 og

med Foranstaltninger mod Ulykkestilfælde ved Maskiners Brug, se nærmere under Maskiner.

Om deres Forretninger med Hensyn til Pasningen af Dampkedler paa Landjorden, særlig Udfærdigelse af Certifikater for dem, der have bestaaet Kedelpasserprøven handler L. Nr. 39, 1 April 1896 §§ 2, 5, 6, 8.

6. Særlig om Assistenternes Forretninger handler Bkg. om Indretningen af og Tilsynet med Dampkedler paa Landjorden Nr. 27, 28 Febr. 1891 §§ 11, 23, 27.

7. Se Postvæsenet I 4 a (Fortegnelsen over Statsmyndigheder).

8. Kunne tilforordnes Arbejderforsikrings-Raadet, L. Nr. 4, 7 Jan. 1898 § 13.

9. Forøgelse af Antallet af Assisterter under Fabrikinspektørerne, L. Nr. 33, 19 Marts 1898. Jfr. ovenfor 3.

10. Føre Tilsyn med Bestemmelserne ang. Bekæmpelsen af Tuberkulose hos Hornkvæg, L. Nr. 57, 26 Marts 1898 § 8.

Fabriklav, se Haandværks- og Fabriklav.

Fabriklærlinge, se Fabrik 12, 21—23. Lærlinge.

Fabrikmærker.

1. Ang. Straf for at forsyne Varer med fremmed Mærke eller Stempel og Paatalen heraf, L. 10 Febr. 1866 § 278, 25 Juni 1869 § 280 (f. Isl.), jfr. L. 16 Febr. 1866 (S. 198). Jfr. K. Skr. 15 Febr. 1831 (ang. hvor vidt Straffebestemmelsen i Fr. 23 Maj 1812 § 13 for den Fabrikant, der forsyner fremmede Fabrikata med eget Mærke staar ved Magt).

Indskærpet Politimestrene at have Tilsyn med Misbrug af fremmede Firmaers Navne eller Mærker paa Fabrikata, som ikke hidrøre fra samme, J. M. Cirk. 28 Febr. 1870 (D. T. S. 205).

Se Haandværks- og Fabriksdrift I 10.

2. Dermed skulle de indenlandske Fabriker ikke længere forsyne deres Fabrikata, Ind. M. Skr. 10 Juli 1857, Cirk. 6 Oktbr. s. A., jfr. ogsaa Bkg. 30 Juni 1851 i Begynd.

3. Paa Dampkedler, derom handler Bkg. Nr. 151, 1 Decbr. 1880 § 8 (tidligere Nr. 72, 28 Juni 1875 § 7), jfr. Instr. Nr. 152 af s. D. II, og om Kedlerne i Dampskibe, Bkg. Nr. 74, 28 Juni 1875 § 6. Jfr. om Lokomotiverne ved Jernbanerne de under denne Artikel for de enkelte Baner anførte Politireglements.

Ang. at Dampkedler skulle være forsynede med Identitetsmærke, Bkg. Nr. 27, 28 Febr. 1891 § 9.

4. Om sammes Anvendelse paa Margarinebeholdere m. v., L. Nr. 43, 22 Marts 1897 § 4, Bkg. Nr. 56, 22 April s. A. §§ 1, 2, 5, jfr. tidligere L. Nr. 57, 1 April 1891 § 4, Bkg. Nr. 76, 22 s. M. §§ 1, 2, 5 og L. Nr. 53, 5 April 1888 §§ 2—4, 14—16, Bkg. Nr. 71, 12 s. M. §§ 1, 2.

5. Paa Emballage for Handelsgødning, L. Nr. 64, 26 Marts 1898 § 4.

Se i øvrigt Varemærker.

Fabrikretter.

Ang. et Forslag om deres Genoprettelse, Ind. M. Skr. 6 Jan. 1852, jfr. K. Skr. 16 Oktbr. 1828.

Fabrikskriver, se Ladegaarden.

Fabriktilsyn, se Fabrikinspektører.

Fabrikvare-Magasinet, se Fabrikdirektøren.

Facade, ang. Beskatning i Købstæderne derefter, se Kæmnerkassen A 3 b.

Facultas testandi, ∅: Bevillinger, der gik ud paa, »at ingen Lov eller Forordning skulde være Arveladeren hinderlig i, saaledes som ham lystede, at forfatte Testament« — jfr. Resl. 26 Febr. 1768 § 21, Fr. 29 April 1785 § 4, Resl. 4 Juli 1800 § 2, Fr. 3 Decbr. 1828 §§ 3, 5 g — er bortfalden ved Fr. 21 Maj 1845.

Saadan facultas testandi maa betragtes som en forud given Konfirmation, J. M. Skr. 8 Jan. 1851 (ang. Efterstempling efter Fr. 21 Maj 1845 § 31 af de i Henhold til de omhandlede Bevillinger oprettede ældre Testamenter).

Se Militære 10.

Faddere (Daabsvidner).

1. Skulle være ærlige og uberygtede Folk og ikke flere end 5 Mands- og Kvindespersoner tilsammen, D. L. 2—5—5, Fr. 13 Marts 1683 III § 5, jfr. § 6, Kirkerit. 25 Juli 1685 Kap. 2 Art. 1, Rskr. 24 Oktbr. 1739, Fr. 30 Maj 1828 § 17. Jfr. om Bandsatte, D. L. 2—9—12, 13.

Ang. at der ikke maa være flere end 5 Faddere, den som bærer Barnet iberegnet, men at der maa ofre, saa mange der vil, Rskr. 22 Jan. 1740.

Ang. at et Fruentimmer, der har født uægte Børn, og en Mandsperson, der er bleven udlagt som Barnefader til et uægte Barn og har vedkendt sig Paterniteten, ikke kunne udelukkes fra at være Faddere, K. Skr. 25 Jan. 1848. (I Noten til denne Skrivelse og til K. og U. M. Skr. 6 Septbr. 1859 indeholdes Oplysning om Fadderskabets Betydning).

Ang. hvor vidt Præsten kan modsætte sig, at et uægte Barns Moder bærer det til Daaben, K. og U. M. Skr. 19 Septbr. 1866 med Note.

Præsten er uberettiget til at nægte en Moder selv at holde sit 2 Maaneder efter Vielsen fødte Barn over Daaben, K. og U. M. Skr. 27 Septbr. 1886 (G. R.).

Anset en Præst berettiget til at afvise en Mand som saadan paa Grund af et almindelig udbredt, af ham ikke benægtet Rygte om, at han skulde være Fader til et uægte Barn, K. og U. M. Skr. 23 Juli 1889 (G. R.).

2. Ang. at dertil ingen maa antages, som ikke bekender sig til den kristelige Religion, eller som ikke er konfirmeret, samt at der ved enhver Daab bør være mindst tre, Fr. 30 Maj 1828 § 17. Jfr. Rskr. 6 Septbr. 1690, K. Skr. 28 Juni 1817, 11 April 1826, 25 Jan. 1848 Noten.

Ang. hvorledes der skulde forholdes i et Tilfælde, hvor et Barn var bleven holdt over Daaben af en Jødinde, K. og U. M. Skr. 22 Maj 1866 (G. R.).

Ang. hvor vidt Personer, der uden at være udtraadte af Folkekirken dog efter deres egne Ytringer maa antages ikke at dele dens Trosbekendelse, men at vedkende sig den unitariske Anskuelse af Kristendommen, kunne være Faddere, K. og U. M. Skr. 21 Septbr. 1869 (G. R.).

Ang. at reformerte maa være Faddere ved evangelisk-lutherske Børns Daab og omvendt, Rskr. 24 Decbr. 1756 § 3 (f. Vest. i Reskriptsaml. 1ste Del).

Med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvor vidt de skulle høre til Folkekirken, kan mærkes K. og U. M. Skr. 24 Febr. 1875 (G. R.). Efter Omstændighederne misbilliget, at Præsten havde afkrævet en Fadder udtrykkelig Erklæring om at vedkende sig Kirkens Tro, K. og U. M. Skr. 19 Decbr. 1881 (G. R.).

Ang. at en af Folkekirken udtraadt, en Frimenighed tilhørende Person kan være Fadder, naar han kun bekender sig til den kristne Religion, K. og U. M. Skr. Nr. 64, 17 Febr. 1891, 26 April 1892 (G. R.).

3. Ang. Faddernes Antal, navnlig naar Tvillinger døbes, K. Skr. 16 Avg. 1831.

4. Ang. Faddernes Antal m. v. paa Island, Fr. 3 Juni 1746 § 2.

5. Ang. at Forældre selv maa være Faddere, og at Præsten i saa Fald bør ændre Tiltalen til dem, men at der dog helst

bør være andre Faddere, K. Skr. 11 April 1826, 10 Novbr. 1829, K. og U. M. Skr. 6 Septbr. 1859.

6. Ang. at der bør være mindst en Mandsfadder, samt angaaende hvor vidt Fadderen kan lade møde ved Daaben ved en anden, K. og U. M. Skr. 11 Juli 1870 (G. R.).

7. Ang. at Præsten er berettiget til at modsætte sig, at Barnet holdes over Daaben af en Mandsperson, naar dette vilde vække Forargelse i Menigheden, K. og U. M. Skr. 28 April 1870 (G. R.).

Præsten er berettiget til at nægte en Fader at holde sit Barn over Daaben, men saadant dog in casu tilladt, K. og U. M. Skr. 16 Novbr. 1889 (G. R.).

8. Skulle ogsaa være til Stede ved Hjemmedaabs Stadfæstelse i Kirken, D. L. 2—5—8, Kirkerit. 25 Juli 1685 Kap. 2 Art. 2. At dertil bruges de samme Personer, som vare til Stede ved Hjemmedaaben, er vel passende men ikke nødvendigt, K. Skr. 16 Septbr. 1828 ad 2. — Jfr. ang. Vidner ved Hjemmedaab Daab 2 d.

9. Skulle opgives for Præsten, naar Daaben bestilles, og Præsten derved paaagte, at ingen uberettiget tilstedes, Fr. 30 Maj 1828 § 18, jfr. K. og U. M. Skr. 22 Maj 1866 (G. R.).

10. Ang. hvorledes der vilde være at forholde i et Tilfælde, hvor der af Moderen til et uægte Barn var sket urigtig Opgivelse af Faddere, som derefter vare blevne indskrevne som Faddere uden at møde ved Daaben, og som bagefter begærede sig udslettede som saadanne af Kirkebogen, K. og U. M. Skr. 4 Avg. 1896 (G. R.).

11. Ang. hvor vidt en Præst kan forlange noget Bevis for Sandheden af en Faders og Moders Opgivende ved Indskrivning af Faddere, K. og U. M. Skr. 5 Decbr. 1896 (G. R.).

Se Kirkebøger 9 i. Offer III 10.

Faddergave maa under 500 Rdl. Straf hverken tages eller gives, Fr. 13 Marts 1683 III § 5. Jfr. Fr. 4 Jan. 1672.

Fade, se Fustager. Justering 6. Tønder.

Fadebord, Kongens. Bestemmelserne angaaende Befordring af Kongens Suite og Fadebord saa som Priv. 24 Juni 1661 § 9 findes anførte under Fribefordringsvæsenet II.

Fader.

Se Appel III 3. Barnefader. Børn og Forældre. Daab 14 gg og 22 samt 25 i Slutn. (om sammes Foretagelse mod hans Vilje). Faddere 5, 7. Husbond—Husfader. Kurator I 6 (Faderens Erklæring om Beskikkelsen skal indhentes).

Fajancefabrik.

Ang. Arbejdet der paa Helligdage og Grundlovsdagen, Bkg. Nr. 89, 28 Maj 1891 II k.

Se Haandværks- og Fabrikdrift I 20 A (brandfarlige Næringsbrug).

Fakler maa i København gaaende og kørende benytte om Aftenen, K. Skr. 22 Decbr. 1770 (jfr. derimod tidligere Forbud 4 Decbr. 1673), men saadant er ikke tilladt i Købstæderne, K. Prom. 23 Jan. 1796. Se Illumination 1.

Faktor, Handels-

1. Omtales i D. L. 4—2—1, 5—14—22, Fr. 4 Maj 1803 § 7, 4 Avg. 1824 § 2.

2. Sager imellem dem og Principalerne om deres Tjenesteforhold ere Handelssager, L. 19 Febr. 1861 § 13 Nr. 5. Jfr. L. 29 Decbr. 1857 § 84 Nr. 3.

3. Paa Island, se Borgerskab 27. Handel II A 4 (ang. de faste Handlende). Repstyrere 1.

Jfr. Handelsbetjente.

Faktura.

1. Paa Margarine, derom handler L. Nr. 43, 22 Marts 1897 § 12, jfr. tidligere L. Nr. 57, 1 April 1891 § 12 og L. Nr. 53, 5 Aril 1888 § 8.

2. Ved Handel med Gødnings- og Foderstoffer, L. Nr. 64, 26 Marts 1898 §§ 1, 2.

Se Indførselstold 18 (Fortoldning derefter).

Fakulteter (ved Universitetet).

1. Have Ret til at lade deres Patenter m. v. forsegle med rødt Voks og dertil at bruge enten større eller mindre Segl, Fund. 7 Maj 1788 I § 19. Jfr. Rskr. 12 Juli 1743.

2. Det juridiske, derom handler Fr. 26 Jan. 1821 § 9, 30 Decbr. 1839.

Det juridiske Fakultet skal herefter kaldes det »rets- og statsvidenskabelige Fakultet«, Pl 10 Avg. 1848 § 2.

Jfr. nedenfor 6, 9 og 11.

3. Et matematisk-naturvidenskabeligt Fakultet udsondres af det filosofiske Fakultet, Bkg. 18 Septbr. 1850 § 1.

4. Det lægevidenskabelige, Pl. 21 Decbr. 1841.

a. Indstiller Forstanderen for Tandlægeskolen, Adg. Nr. 113, 19 Juni 1888 § 2.

b. Afgiver Betænkning om Ansættelsen af Overlæger ved Frederiks Hospital, Resl. Nr. 125, 2 Juni 1890.

c. Ang. dets Forretninger med Meddelelsen af Tilladelser til at foretage Vivisektioner, L. Nr. 43, 13 Marts 1891 § 1.

d. Ang. sammes Forhold til Laboratoriet for medicinsk Bakteriologi, og at dets Forstander er Medlem af Fakultetet, Resl. Nr. 26, 12 Jan. 1892.

e. Ang. Samvirken mellem Universitetet og det kgl. Frederiks Hospital til den lægevidenskabelige Undervisnings Fremme, Resol. Nr. 125, 7 April 1896.

5. En Komite af Medlemmer af det filosofiske og det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet afholder den ved Bkg. Nr. 78, 22 Maj 1874 indførte Tillægseksamen for Erhvervelsen af akademisk Borgerret, sammes § 4.

6. Det teologiske og det juridiske, et Medlem af hvert ere Medlemmer af Kirkeaaedet, Resl. Nr. 157, 8 Oktbr. 1883.

Ang. Forandring i det rets- og statsvidenskabelige og det teologiske Fakultets Repræsentation i det kirkelige Raad, K. og U. M. Cirk. 17 Juni 1896 (G. R.).

7. Det teologiske Fakultet.

a. Om hvor vidt det kan afgøre Andragender fra teologiske Kandidater om at stedes til homiletisk Prøve uden at have gennemgaaet Pastoralseminariets Kursus, K. og U. M. Skr. 20 Oktbr. 1875 (G. R.).

b. Afholder Religionsprøve for kvindelige teologiske Studerende, Bkg. Nr. 92, 28 Juni 1876.

c. Se ovenfor 6.

8. Censorerne ved Skoleembedseksamen beskikkes efter Indstilling af vedkommende Fakultet, Bkg. Nr. 37, 21 April 1884 § 3.

9. Den hidtil brugelige Indtegnning af de studerende i særlige Fakultetsprotokoller er afskaffet for det juridiske Fakultet ved Resl. Nr. 70, 13 Marts 1884, og for det teologiske ved Resl. Nr. 71, 14 s. M.

10. Antallet af de for de forskellige Fakulteter normerede Professorater og Docenter, L. Nr. 74, 12 April 1892 § 2.

11. Det rets- og statsvidenskabelige. Ang. dets Myndighed med Hensyn til de juridiske Eksaminer, Adg. Nr. 146, 26 Septbr. 1890 §§ 5, 13, 15, og de statsvidenskabelige Eksaminer, Adg. Nr. 22, 20 Febr. 1892 §§ 8, 12, 14. Se ovenfor 6, 9.

12. Det Filosofiske.

Ang. det filologisk-historiske Laboratorium derunder, Resl. Nr. 194, 30 Juli 1896.

Se Dekanus. Notarius. Professorer. Responsa.

Faldsmaal—Faldsmaalsbøder.

1. For Vidner:

a. Unddrager et Vidne sig at aflægge Vidnesbyrd, skal han bøde Sagsøgeren og Kongen hver 10 Lod Sølv, D. L. 1—13—7. Se nedenfor c.

Ang. Størrelsen af Faldsmaalsbøderne for Vidner, der udeblive fra Møde ved Politiretterne paa Landet, Fr. 25 Marts 1791 § 21, jfr. K. Prom. 8 Decbr. 1792 ad 8, Pl. om Skovforbrydelsessager 26 Juli 1837 §§ 3, 4, ved Københavns Kriminal- og Politiret, Instr. 24 Marts 1741 § 3, Rskr. 14 April 1774, jfr. Fr. 28 Febr. 1845 § 23, ved sammes Afdelinger for offentlige Politisager, L. 11 Febr. 1863 § 13, ved Politiretterne i Vestindien, L. 6 Jan. 1852 § 3, jfr. § 7.

Bøderne for udeblivende Vidner ved Hof- og Stadsrettens Gældskommission bør bestemmes i Analogi af Bestemmelserne for Kriminal- og Politiretten, K. Skr. 4 Novbr. 1826 ad 6.

b. Stævninger til Vidner skulle i alle Sager indeholde, at de indstævnte Vidner indkaldes under Faldsmaalsstraf, Fr. 3 Marts 1741 § 1, K. Skr. 27 Decbr. 1823, Adg. 15 Avg. 1832 § 13 (f. Isl.), Pl. 26 Juli 1837 § 3 i Slutn., L. om offentlige Politisagers Behandling i Khvvn., 11 Febr. 1863 § 13.

c. Møder et Vidne, der ved Stævning er erindret om sine Faldsmaalsbøder, ikke til bestemt Tid, bør Dommeren straks samme Dag dømme den udeblivende at bøde sit Faldsmaal, Sagsøgeren og Kongen hver 10 Lod Sølv, med udtrykkelig Tillæg, at han skal under lige Straf møde til næste Tingdag, som ham forelægges, Fr. 3 Marts 1741 § 4, jfr. Fr. 3 Juni 1796 §§ 1 og 3, Fr. 1 Maj 1782 § 3.

d. Kendelser, hvorved Faldsmaalsbøder idømmes Vidnet, skal den, som har stævnet, under Straf straks tage beskrevne, lade forkynde og i Retten fremføre, saa og lade dem eksekvere, Fr. 3 Marts 1741 § 5. Undladelse af at forkynde Faldsmaalskendelsen for Vidnerne medfører, at den udtagne Vidnestævning bliver uefterrettelig, Fr. 1 Maj 1782 § 3.

e. Ang. gentagne Faldsmaalskendelser, naar Vidnet gentagende udebliver, Fr. 3 Marts 1741 § 6.

f. Ang. at en Dommer ikke fandtes aldeles beføjet til dermed at mulkttere et udeblevet Vidne, som ikke henhørte under hans Jurisdiktion, Rskr. 17 Maj 1754 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Retten A). Jfr. nu Fr. 29 Novbr. 1837 § 1.

g. En ukonfirmeret, som vægrer sig ved at aflægge Vidnes-

byrd, bør gentagende indkaldes under Faldsmaalsbøder, hvilke uopholdelig bør eksekveres eller afsones, K. Skr. 23 April 1816.

h. Vedkommende Part kan, naar han møder, følge Billighed i at frafalde Faldsmaalskendelsen over det udeblevne Vidne, K. Skr. 11 Marts 1820.

i. Møder Vidnet, men modvillig nægter at afgive sin Forklaring, ifalder det Faldsmaalsstraf, Justitsreglm. f. Trankvebar 13 Juli 1836 § 13.

k. Ang. Adgang for det udeblevne Vidne til i de ved en af Kriminal- og Politirettens Afdelinger for offentlige Politisager behandlede Sager at erholde den afsagte Faldsmaalskendelse ophævet, naar det oplyser at have havt lovligt Forfald og ikke at have kunnet meddele betimelig Underretning herom, L. 11 Febr. 1863 § 13.

l. Se Vidnepligt 1 4de Sætn. (ang. kriminelle Sager) og 5te Sætn. (ang. Rigsretten).

2. Faldsmaalsbøder kunde i Tilfælde af Kasseangel hos en kgl. Oppebørselsbetjent ifølge Fr. 31 Oktbr. 1742 § 7 anvendes mod den, der ikke vilde aflægge den samme Steds foreskrevne Ed. Se nu alm. Kassefr. 8 Juli 1840 § 54.

Kan ikke anvendes, naar en Part ikke møder i Hof- og Stadsrettens 2det Vidnekammer, K. Prom. 28 Juni 1783. Jfr. Fr. 28 Febr. 1845 § 2.

Kan ikke heller i kriminelle Sager bruges mod andre end dem, som udtrykkelig under Benævnelse af Vidner ere indkaldte, K. Cirk. 3 Maj 1800. Se Afhentelse 1.

3. Under Faldsmaalsstraf skal stjaalne Kosteres Ejere indkaldes til at aflægge Forklaring, om Kosterne ere dem frakomne mod deres Vidende og Vilje, Fr. 31 Maj 1799.

4. Hvo som anholdes paa fersk Fod for nogen Misgerning og ikke straks betaler sine Bøder, skal stille Borgen for dem og for sit Faldsmaal, D. L. 1—23—3.

5. Dersom nogen af Modvillighed gør utilbørligt Ophold med at efterkomme en Højesteretsdom, skal han bøde Kongens Faldsmaal, som er 27 Lod Sølv, D. L. 1—24—41. Se Eksekution B 12 a.

6. Faldsmaal eller Kongens Faldsmaal omtales fremdeles i D. L. 1—18—2 og 4, 1—24—43, 46, 50, 3—3—1 og Pl. 2 Oktbr. 1741 § 1, D. L. 4—1—9, 5—2—67, 6—17—29, Kam. Rets Ord. 18 Marts 1720 I § 20. Men alle disse Bestemmelser ere ugældende.

7. Med Faldsmaal for Højesteret skal ikke forbindes nogen tilsvarende Mulkt til Justitskassen, Fr. 23 Decbr. 1735 § 2.

8. Faldsmaalsbøders Afsoning kan kun finde Sted for den Kongens Kasse tilfaldende Del af samme, K. Skr. 24 Jan. 1824. Jfr. nu Tvangsbøder 9.

9. Ang. Faldsmaalsbøders Eftergivelse, se Bøder C 2 a Nr. 1. Jfr. foran 1 h.

10. Ang. Faldsmaalsbøder, dikterede af danske Konsuler i de Lande, i hvilke danske ikke ere undergivne Landets Jurisdiktion, Instr. Nr. 180, 1. Septbr. 1895 § 12.

Fallent, se Fallit med Henvisninger. Se fremdeles Arrest A 17 c og Gældsarrest 5 d.

Fallit.

1. Ang. Behandlingen af Fallitboer og Virkningen af indtrædende Konkurs, se Konkursboer.

2. En Udlændings i Udlandet, hindrer ikke Arrest eller Eksekution i hans Gods her i Landet, Pl. 30 Novbr. 1821.

3. Ang. Virkningen i Vestindien af, at et Bo tages under Fallitbehandling, med Hensyn til tidligere skete Arrest- og Eksekutionsforretninger, Pl. 14 Juni 1758. Jfr. nedenfor 9 f.

4. Naar Akceptanten af en Veksel gjorde Fallit eller Opbud før end Forfaldstiden, kunde Vekslen tidligere straks protesteres, som om den ikke var akcepteret, Fr. 18 Maj 1825 § 47. Se nu L. Nr. 52, 7 Maj 1880 § 30, 13 Jan. 1882 (i Till. t. Lovt.) § 30.

5. I Tilfælde af, at en Næringsdrivende, der har Lærlinge, gaar fallit eller gør Opbud, ophører Forholdet mellem ham og Læringerne uden Erstatning fra nogen af Siderne, med mindre Parterne have forenet sig om anden Bestemmelse, L. 29 Decbr. 1857 § 65 Nr. 3.

6. En Prokurator kan ikke fungere, saa længe hans Bo er under Opbuds- og Fallitbehandling, K. Prom. 23 Novbr. 1813, Skr. 7 Juni 1823 b (f. Vest.), 1 Marts 1836.

Ikke heller kan han fungere, efter at Boet er sluttet som fallit, forinden han har godtgjort at have tilfredsstillet de Kreditorer, som ikke ved Skiftets Slutning ere fyldestgjorte, K. Skr. 8 Jan. 1825 ad a. Dog vil det offentlige ikke i dette Tilfælde foretage noget Skridt for at udelukke vedkommende fra Udøvelsen af sin Bestilling, J. M. Skr. 14 Marts 1856.

Med Hensyn til de nuværende Sagførere, se Uraadighed 3 b Nr. 2.

7. Ang. sammes øvrige Virkninger for Fallenten navnlig i offentlig-retlig Henseende, se Uraadighed 3.

Se fremdeles om Fallentens Retsstilling i forskellige Henseender Borgerskab 4. Executores testamenti 3 k. Konkursboer 13. Kreditoplag 2 a (Retten til at have saadant). Proklama I 12 i (ang. Bevilling til Udstedelse deraf udenfor Skifte). Strandingskommissionærer 8. Uskiftet Bo A 3 k Nr. 3, 6 b. Vederhæftighed 2.

8. Skifteretten skal gøre Indberetning:

a. Til vedkommende Toldinspektør om Oplagshaveres Fallit, Fr. 1 Febr. 1797 § 75 Nr. 4, Pl. 30 Decbr. s. A. ad § 75, hvilket ikke er forandret ved Pl. 10 April 1841 § 2, J. M. Skr. 7 April 1858.

b. Til vedkommende Avtoritet, naar en Kassebetjents Kavtionist opgiver sit Bo, alm. Kassefr. 8 Juli 1840 § 8.

c. Skiftekommissionen i Kbhvn. skal indberette til Grosse-rersocietetets Komite, naar nogen til Handelsstanden hørende Mands Bo tages under Fallitbehandling, Resl. 11 Maj 1840.

Disse Bestemmelser staa fremdeles ved Magt, L. Nr. 51, 25 Marts 1872 § 52 i Slutn.

9. Svigagtig Fallit eller misligt Forhold ved Falliten.

a. Har i flere Retninger Indflydelse med Hensyn til Konkursbehandlingen, L. Nr. 51, 25 Marts 1872 §§ 79, 81, 101 d og e, 101 i Slutn., 102, 123.

b. Naar en Mægler gør sig skyldig i svigagtig Fallit, skal hans Bestalling kasseres, Fr. 22 Decbr. 1808 § 23.

c. Ang. Straffen derfor, L. 10 Febr. 1866 §§ 260—263, 25 Juni 1869 §§ 262—265.

Bestemmelsen i Fr. 10 April 1841 om Straf for den, der vidende om Falliten til Skade for Boet indlader sig i Retshandler med Fallenten, er hævet, L. 1866 § 310 ibd.

d. Undladelse af at føre de befalede Handelsbøger vil kunne paadrage Ansvar efter Straffelovens § 262, J. M. Skr. Nr. 300, 18 Novbr. 1872.

e. De herfor givne Straffebestemmelser anvendes paa visse andre Forbrydelser.

1) Befindes en Oplagshaver at have gjort Opbud eller Fallit, efter at have bortsolgt eller forvansket saa meget af sit Oplag, at de overblevne Varer ikke tilstrække til Betaling af den krediterede Told, straffes han som for svigagtig Fallit, Fr. 1 Febr. 1797 § 75 Nr. 5, L. 16 April 1862 § 18 (f. St. Thomas).

2) Den Handlende, Fabrikant eller Skibsreder, der svigagtig opgør en falsk Status eller i øvrigt forser sig med Hensyn

til den aarlige Opgørelse af Status, straffes efter Straffelovens § 262, L. Nr. 51, 25 Marts 1872 § 148.

3) En Skyldner, der ved en Eksekutionsforretning eller, naar han forudser en saadan, i egennyttig Hensigt foretager noget for at unddrage Kreditor den ham tilkommende Fyldestgørelse i hans Ejendele, straffes efter Straffelovens § 260, § 168 ibd.

4) Ang. at den Købmand paa St. Thomas, der gør Opbud eller Fallit efter at have bortsolgt eller forvansket Varer, hvorpaa Tolden er krediteret, saaledes at denne ikke kan blive dækket, anses som svigagtig Fallent, Adg. 23 Oktbr. 1885 (Nr. 23 i Till. t. Lovt.) § 25.

f. Berøver Fallenten den ham ellers i Vestindien tilkommende Fritagelse for personlig Arrest, Adg. 3 Avg. 1872 (Nr. 29 i Till. t. Lovt.) § 2. Jfr. foran 3.

Se Brændevinsafgift 22. Ekstradition 2. Handelsbøger 9. Kendelser l c Nr. 3 (hvorved et Bo nægtes taget under Fallitbehandling). Konkurs-Konkursboer. Kreditoplag 5, 11. Næringsvæsen I 23 (om Boet kan fortsætte Fallentens Næring). Opbud. Retsplejen 5 a (Indberetning om Fallitboer). Skifte 7, 22 a.

Fallitdeklaration.

1. Regler for Bekendtgørelsen deraf, samt at den skal tinglæses ved de Jurisdiktioner, hvorunder Boets faste Ejendomme ere beliggende, L. Nr. 51, 25 Marts 1872 § 52, jfr. Adg. Nr. 13, 13 Febr. 1873 Nr. 6 (f. Færø.).

2. Ang. Bekendtgørelsens og Tinglæsningens Virkning, § 2 ibd. Jfr. Pl. 10 April 1841 §§ 2—4.

3. Ang. hvor vidt dens Virkning ophører ved Fallitboets Slutning, K. Skr. 12 Febr. 1835, jfr. K. Skr. 21 Juli s. A. ang. en falleret Købmands Ret til efter Boets Slutning at indlade sig i ny Handelsforetagender.

Falsk (Forfalskning).

1. Ang. Straffen for Efterskriven og Forfalskning af Dokumenter og desl., L. 10 Febr. 1866 §§ 81, 133—135, 268—276, 25 Juni 1869 (f. Isl.) §§ 82, 134—136, 270—278.

Ang. Straffen for forskellig anden Falsk, L. 1866 §§ 277—279, 1869 §§ 279—281. Jfr. Appel II 2 g (ang. ubetydelig Vareforfalskning).

D. L. 6—8 og Fr. 11 April 1840 ere ophævede, L. 1866 §§ 308 og 309, 1869 §§ 310 og 311. Fr. 1840 gælder dog endnu i Vestindien, jfr. Rskr. 17 Febr. 1843.

Se fremdeles Børn 10. Falskmøntneri. Rang 13 a. Skudsmaal II 17. Værneting II 29 d.

2. Naar en Assignation paa Foliopenge i Nationalbanken er saa vel eftergjort, at Bankens Betjente ikke kunne opdage Forfalskningen, svarer Banken ikke til Skaden, men den gaar for Foliohaverens Regning, Reglm. 27 Juli 1818 § 26.

3. Den Indsigelse, at Underskriften er urigtig, eller at der i Indholdet er foregaaet Forfalskning kan fremsættes under de Sager, i hvilke den hurtige Retsforfølgning finder Sted, Fr. 25 Jan. 1828 § 1.

4. Straf for Forfalskning af Krigsmagtens Gods, Straffel. f. Krigsmagten Nr. 68, 7 Maj 1881 §§ 189 (Amunition og Krigsredskab), 192.

5. Ang. Betydningen af, at en Veksel er forsynet med falske Underskrifter eller forfalsket, L. Nr. 52, 7 Maj 1880 §§ 39, 40, 76, 88, Nr. 66, 28 Maj s. A. § 3 a, jfr. § 9. For Island, L. 13 Jan. 1882 (Nr. 1 i Till. t. Lovt.) §§ 39, 40, 76, 88, af s. D. (Nr. 2 ibd.) § 3 a, jfr. § 9. Jfr. tidligere Fr. 18 Maj 1825 § 69, jfr. § 64.

6. Anbringelse af falske Stempler paa Guld- og Sølvarbejder, Straffen derfor, L. Nr. 55, 5 April 1888 § 9.

7. Falsk Skibsdagbog, Straf for at føre en saadan, Søl. Nr. 56, 1 April 1892 § 287, jfr. § 296. — For Island, L. 22 Marts 1890 (Nr. 14 i Till. t. Lovt.) § 7, jfr. §§ 9, 10.

8. Forfalskning af Smør, Margarinel. Nr. 43, 22 Marts 1897 § 17, jfr. tidligere L. Nr. 53, 5 April 1888 § 14 og Nr. 57, 1 April 1891 § 17.

9. Forfalskning af Levnedsmidler, L. Nr. 66, 23 April 1897 § 6.

10. Forfalskning af Handelsgødninger og Foderstoffer, L. Nr. 64, 26 Marts 1898 § 11, jfr. § 7.

Se Eftergørelse (Henv.). Forligskommissioner A 18 (naar forfalskede Dokumenter fremkomme for samme). Forligsmægling A 5 b (en derfor straffet Person kan ikke anses som en »god Mand«). Gældsbreve 10 (udslettede af Skibsregisteret efter falsk Kvittering). Kød 9 (Forfalskning ved Opustning). Levnedsmidler 1. Skolelærere IX 6 (en efter Strfl.s § 278, 2det Stykke straffet Lærer). Ægteskab 5 e (falske Attester).

Falskmøntneri.

1. Straf for Eftergørelse, Forfalskning eller Udgivelse af danske og fremmede Penge samt af Nationalbankens og fremmede Pengesedler, L. 10 Febr. 1866 §§ 264—267, 26 Juni 1869

§§ 266—269 (f. Isl.). Jfr. med Hensyn til Nationalbankens Sedler, Oktr. 4 Juli 1818 § 21, Fr. 2 Juli 1819 § 3, Rskr. 30 Maj 1823 § 2 (f. Vest.).

Herved er Fr. 11 April 1840 §§ 70—74 hævet undtagen for Vestindiens vedkommende.

Naar en her hjemmehørende Undersaat i Udlandet eftergør eller forfalsker danske Penge, anses det som en Overtrædelse af Kongerigets Straffelove, L. 10 Febr. 1866 § 5, jfr. L. 25 Juni 1869 § 5.

Saa længe den Konvention, som i Henhold til Møntlovens § 24 maatte blive afsluttet med Sverig og Norge, staar ved Magt, skal Eftergørelse og Forfalskning af den ved Konventionen hjemlede svenske og norske Mønt straffes som de samme Forbrydelser med Hensyn til dansk Mønt, L. Nr. 66, 23 Maj 1873 § 14, hvilket er traadt i Kraft for Sverigs vedkommende, Bkg. Nr. 88, 26 Juni 1873 Art. 16.

Straf for Eftergørelse og Forfalskning af den islandske Landsbanks Sedler, L. 18 Septbr. 1885 (Nr. 20 i Till. t. Lovt.) § 5.

2. Øvrigheden skal have Indseende med, at falsk Mønt og Sedler ikke bruges, Fr. 22 Oktbr. 1701 Post 2 Kap. 9 § 1, Oktr. 4 Juli 1818 § 21. Jfr. D. L. 6—18—5 (ophævet ved Straffelovens § 308), Finanskoll. Prom. 27 Oktbr. 1798, Instr. 31 Decbr. 1800 § 7 e, 4 April 1809 § 10.

3. Ved Sagernes endelige Afgørelse skulle de falske Sedler indsendes til Kancelliet, K. Cirk. 13 Decbr. 1800.

4. Finansministeren er under visse Betingelser bemyndiget til at give Erstatning for falske Mønter, L. Nr. 66, 23 Maj 1873 § 10. Jfr. Rtk. Skr. 8 April 1815, K. Skr. 5 Novbr. 1816 (ang. de ældre Mønter og Sedler).

5. Forbud mod Efterligning af Mønt- og Pengesedler, L. Nr. 154, 30 Novbr. 1874.

Forbud mod Efterligning paa de dansk-vestindiske Øer af Mønt og Pengesedler m. m., Adg. 23 Septbr. 1898 (Nr. 23 i Till. t. Lovt.).

Jfr. Møntvæsen 14 (om Forbud mod Efterligning af Mønt og desl., der ikke sker i svingagtig Hensigt) og 16 jfr. 12 f (beskadediget Mønt).

Falsmaal, se Faldsmaal.

Familje.

1. Herved forstaas saa mange Personer, som bo sammen og udgøre en Husstand, Plan 1 Juli 1799 § 20, jfr. ogsaa K. Skr. 11 Maj 1816 og Konfirmation, Ungdommens 11 b, 4de Led.

2. Med Hensyn til, hvad herved skal forstaaes, kan mærkes Traktat med Marokko i Pat. Nr. 110, 23 Juni 1881 Art. 6.

Se Præstepenge 7 s (ang. Pensionærer).

Familje- og Folkeskat, se Konsumtions-, Familje- og Folkeskat.

Familjelegater, se Boghandel—Boghandlere 6. Legater II A 7 samt D.

Familjenavn, se Navn.

Famulus.

1. Ved Universitetsbiblioteket og det kgl. Bibliotek omhandles i Rskr. 11 Maj 1775 § 1, Fund. 25 Juni 1777 § 21, 7 Maj 1788 VII §§ 3—5.

2. Ved Kommunitetet omhandles i Fund. 25 Juni 1777 §§ 21, 46.

3. Qvæsturæ omhandles i Pl. 5 Juni 1800.

Faneeden er afskaffet, Hærl. 6 Juli 1867 § 11.

Faneindvielse, se Gudstjeneste 15.

Fanesmede, se Militære 5 (deres Næringsret) b i Slutn. og h.

Fangekost, sædvanlig, Fængsel derpaa, se Fængsel II 1 og 6.

Fanger.

1. Ang. Straf for at befri en Fange eller en paagreben eller anholdt Person eller skaffe ham Midler eller Lejlighed til Undvigelse, L. 10 Febr. 1866 § 108, 25 Juni 1869 § 109 (f. Isl.).

Herved formenes Plan 1 Juli 1799 § 135 (f. Kbhvn.) og Rskr. 11 Juni 1817 § 29 (Odense Tvangsarbejdsanstalt) forandrede.

2. Ang. Straf for at skjule undvegne Fanger eller Personer, der forfølges paa Grund af Forbrydelser, samt at visse nærstaaende Personer ikke straffes for denne Forbrydelse, L. 1866 § 110, 1869 § 111.

3. Ang. Straffen for Fanger, der ikke ere hensatte til Arbejde i Strafanstalterne, naar de have indgaaet Forening om fælles Undvigelse, L. 1866 § 111, 1869 § 112.

4. Naar en Embedsmand, hvem en Fanges Bevogtning paa-ligger, forsætlig lader Fangen undvige eller beforder hans Undvigelse, eller naar dette sker af Uagtsomhed eller Forsømmelse, straffes han efter L. 1866 § 132, 1869 § 133.

5. Fr. 11 Marts 1818 §§ 4, 5 og Straffebestemmelserne i D. L. 1—19—5, 9 og 1—23—6 ere hævede, L. 1866 §§ 308, 309, 1869 §§ 310, 311.

Se Alterets Sakramente 5 a. Arrestanter. Løsladelse. Militær Assistance 3 a. Straffanger. Transport.

Fanø.

1. Der har været tillagt Beboerne en særlig Ret til at føre Skibe i indenlandsk Fart uden at tage Borgerskab, V. G. R. og Gen. Toldk. Prom. 1 Marts 1800. Jfr. Resl. 26 Jan. 1689 og neden nævnte Promoria.

2. De Beboere, der samme Steds ernære sig ved Skibsfart, skulle deltage i alle borgerlige Tynger og Paalæg med nærmeste Købstads Borgere, V. G. R. og Gen. Toldk. Prom. 28 Juni 1785.

3. Bemyndigelse for Indenrigsministeriet til at forbyde Jagt paa Søen fra 1 Juli til 1 Jan. i en Afstand af $\frac{1}{4}$ Mil fra de derværende Fuglekøjer, L. Nr. 79, 8 Maj 1894 § 15.

4. Forbud mod Jagt paa Søen ud for Fuglekøjerne paa Fanø i Tiden fra 1 Juli til 1 Novbr., Bkg. Nr. 65, 29 April 1896.

Se i øvrigt: Alterens Sakramente 5 b. Brandforsikring C IV 7. Distriktslæge-Distrikterne D 13. Færgevæsen II 10. Gæstgiveri og Krohold 19. Husmænd 1 a. Næringsvæsen II (Frinæring) 9. Pastorater 515 og 738. Retsbetjente II 9. Sogneraad A 3 b. Sømærker II 8 c. Telefoner 8. Telegrafvæsen 24 e. Toldsted 3 a.

Fardag.

1. For Gaardfæstere er 1 April, L. 19 Febr. 1861 § 4 (S. 103), dog for saa vidt Fæsteforholdet er stiftet, før denne Lov udkom, 1 Maj, D. L. 3—13—7, Pl. 26 April 1817 smh. med L. 1861 § 10.

Ang. hvor vidt de vedkommende Parter kunne forene sig om en anden Fardag, end den i L. 19 Febr. 1861 § 4 foreskrevne, Ind. M. Skr. 7 Maj 1861 Noten.

2. Ang. Anvendelse af D. L. 3—13—7 paa Husfæstere, Rtk. Skr. 9 Maj 1832 ad c.

3. I Bygselforhold paa Island, er bestemt ved L. 12 Januar 1884 (Nr. 1 i Till. t. Lovt.) § 7.

Jfr. Flyttedage. Skiftetid.

Farmaceuter.

1. Ang. hvorledes der skal forholdes, naar ingen eksamineret Farmaceut kan faas til at bestyre et Apotek under Apotekerens eller Provisorens Suspension, K. Prom. 18 Marts 1813 ad 3.

2. Der have assisteret Læger ved kemiske Undersøgelser i Forgiftningstilfælde, kunne gives Diæter efter Analogien af Pl. 4 Oktbr. 1825 Nr. 3, K. Skr. 23 Juli 1833.

3. Ang. forskellige Forslag til at afhjælpe Manglen derpaa, J. M. Skr. 23 April 1858.

4. Afslag paa Begæring fra en cand. pharmaciæ om at maatte tage den ved Bkg. 2 April 1869 anordnede Tillægseksamen ved Universitetet, K. og U. M. Skr. Nr. 148, 11 Maj 1872.

5. Apoteker Reimanns og Hustrus Legat for trængende Farmacevter og deres Enker, Stadf. Nr. 275, 8 Novbr. 1888 (bestyres af Farmaceutisk Understøttelsesselskabs Bestyrelse).

Se Apotekere. Apotekerlærlinge. Apoteker-Medhjælpere. Provisor. Farmaceutisk Eksamen. Farmaceutisk Medhjælpereksamen. Fysikateksamen.

Farmaceutisk Eksamen.

1. Udfordres for at blive Apoteker eller Provisor, Fr. 4 Decbr. 1672 §§ 11, 12 i Slutn., eller Medhjælper ved et Hjelpeapotek, Resl. Nr. 186, 7 Juli 1873 § 5. — Efter Fr. 2 Juni 1828 § 4 fordres bedste Karakter for at blive Apoteker i Kbhvn. Benævnes nu farmaceutisk Kandidateksamen, se dette Rubrum. — Se Veterinær- og Landbohøjskolen 8 b.

Apotekerbevilling meddelt en i Hertugdømmerne eksamineret cand. pharmaciæ, K. Skr. 19 Juni 1830, jfr. K. Skr. 13 Marts 1814 (i Till. t. Reskriptsaml. f. 1814).

Eks. paa, at Apotekerbevilling er meddelt en Person, som ikke havde denne Eksamen, K. Prom. 20 Juli 1793 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Medicinalvæsenet).

2. Om den handler Fr. 2 Juni 1828, udvidet t. Vestindien ved K. Skr. 14 Juni 1831 ad 37.

3. Nærmere Regler for Prøverne, Resl. 9 Decbr. 1828.

Hvilke reagentia, der kunne fordres tilberedte af Kandidaterne ved den praktiske Prøve, Bkg. 7 Maj 1859.

4. Kommissionen derfor kan indbyde Censorer til den mundtlige Eksamen, Resl. 4 Juli 1838.

5. Afholdes aarlig i Juni og Januar Maaneder, Bkg. 25 Oktbr. 1851.

Ang. Tiden, paa hvilken den botaniske Prøve skal afholdes, Bkg. 13 Maj 1850 § 4 (S. 145).

6. Dertil kan den indstille sig, som har bestaaet Realafgangs-eksamens lavere Grad og derved underkastet sig en særlig Prøve i Latin ved en lærd Skole, en Realskole eller en af de private Skoler, som have Ret til at holde Realafgangseksamen, Bkg. 18 Septbr. 1855 § 8, 28 Maj 1859 Indledn. og § 1 i Slutn., K. og U. M. Skr. Nr. 15, 15 Jan. 1872.

Ligeledes den, der ved Universitetet har bestaaet den almindelige Forberedelseseksamens lavere Grad med særlig Prøve i Latin, Bkg. 1 Avg. 1857 §§ 1, 2 d, 6, 12 Marts 1861 § 7.

7. Ny Bestemmelser for samme ere givne ved Adg. Nr. 138, 17 Novbr. 1882 II.

At ogsaa Kvinder kunne indstille sig dertil, Adg. Nr. 60, 12 Maj 1882 § 1.

Tillæg til Adg. Nr. 138, 17 Novbr. 1882 ang. Afholdelsen af den dermed forbundne Prøve i Botanik og det Tidsrum, der kan hengaa mellem denne og den øvrige Eksamen, Adg. Nr. 96, 8 Juni 1887.

8. Se Farmaceutisk Kandidateksamen, der er den nu gældende og tages ved farmaceutisk Læreanstalt. Jfr. Farmaceutisk Medhjælpereksamen.

Se Farmaceuter 4. Jfr. Fysikateksamen.

Farmaceutisk Kandidateksamen, der afholdes ved den farmaceutiske Læreanstalt og træder i Stedet for den tidligere farmaceutisk Eksamen (jfr. med Hensyn til denne Anordningens Nr. 12 og 37), Regler for samme ere givne ved Adg. Nr. 165, 21 Septbr. 1892 Nr. 25—35, jfr. 2, 6—8, 11. Jfr. M. T. B f. 1892 S. 69. Forandringer i Anordn. Nr. 165, 1892, Bkg. Nr. 206, 14 Novbr. 1895.

Se Apotek 31 (hvilken Karakter, der betinger Meddelelse af Apotekerprivilegium). Kirke- og Undervisningsministeriet 8 c.

Farmaceutisk Læreanstalt.

1. Ang. dens Oprettelse, Adg. Nr. 165, 21 Septbr. 1892, jfr. M. T. B f. 1892 S. 69. Forandringer i Anordn. Nr. 165, 1892, Bkg. Nr. 206, 14 Novbr. 1895.

2. Regulativ for samme Nr. 166 af 21 Septbr. 1892.

3. Apoteker Niels Schack Aagaards Legat til Læreanstalten til Belønninger til farmaceutiske Kandidater, som ved aflagt Eksamen og under Studiet til denne have givet Bevis paa særlig Flid og Dygtighed, Stadf. Nr. 50, 3 Febr. 1896.

Se Farmaceutiske Studium.

Farmaceutisk Medhjælpereksamen (der har afløst den tidligere Fysikateksamen), Bestemmelserne for samme ere givne ved Adg. Nr. 138, 17 Novbr. 1882 I.

Fremdeles mærkes:

1. At ogsaa Kvinder kunne indstille sig dertil, Adg. Nr. 60, 12 Maj 1882 § 1. Jfr. Resl. Nr. 20, 15 Jan. 1875.

2. Ang. Forberedelseksamen for dem, der ville indstille sig til samme, og om den særskilte Prøve for dem i Latin, Adg. Nr. 134, 30 Avg. 1881 §§ 3, 7, jfr. K. og U. M. Skr. Nr. 160, 28 Septbr. s. A. Nr. 1, smh. med ovennævnte Adg. 1882 I 1

og Resl. Nr. 215, 17 Novbr. s. A. Nr. 1. Se nærmere Forberedelseseksamen II.

Med Hensyn til bemeldte Prøve i Latin jfr. Farmaceutisk Eksamen 6 og Skoler I A 8.

3. At Apotekerne skulle uddanne deres Elever til denne Eksamen og, naar disse ikke bestaa efter at have modtaget Lærebrev, beholde dem til Eksamens næste Afholdelse, Resl. Nr. 215, 17 Novbr. 1882 Nr. 3 og 6.

4. Skal den have bestaaet, der vil indstille sig til farmaceutisk Eksamen, Adg. Nr. 138, 17 Novbr. 1882 II 1.

5. De praktiske Prøver foretages i det ny Apotek i Nørrefarimagsgade, M. T. B f. 1884 S. 660.

6. Om hvorledes Adg. Nr. 134, 30 Avg. 1881 § 7 om Prøven i Latin for dem, der ville indstille sig til samme, skal anvendes, K. og U. M. Skr. Nr. 27, 16 Febr. 1887.

7. Afholdes nu ved den farmaceutiske Læreanstalt, samt ny Regler for samme, Adg. Nr. 165, 21 Septbr. 1892 Nr. 14—24, jfr. 6, 11.

At den forudgaaende foreskrevne Prøve i Latin er uforandret, ses af Nr. 14 b. Se Forberedelseseksamen II 36 (om Eksamensgebyret).

Dertil kan en Eksaminand indstille sig gentagne Gange endog efter kort Frist, Sundhedskoll. Skr. 9 Juli 1880 (i Møller den civile Medicinallovgivning V B.). Se nu fornævnte Adg. Nr. 22.

8. Betingelser Adgang til den farmaceutiske Læreanstalts Kursus, oftnævnte Adg. Nr. 9 a.

Se Kirke- og Undervisningsministeriet 8 c.

Farmaceutiske Assessorer.

I Sundhedskollegiet.

1. To kbhvske Apotekere ere som farmaceutiske Assessorer Medlemmer af Sundhedskollegiet, Instr. 15 Juni 1813 §§ 1, 7, 24 (i Till. t. Reskriptsaml. f. 1813).

2. En af dem kunde udnævnes til at eksaminere ved farmaceutisk Eksamen, Fr. 2 Juni 1828 § 3.

En af dem skulde i Kbhvn. eksaminere ved Fysikateksamen i Præparationslære og ved den praktiske Prøve, Bkg. 22 Avg. 1849 V, jfr. VI.

3. Have Stemme og Underskrift i Sager vedkommende Farmacien og Kemien, men ikke i andre Sager, dog at de underrettes om ethvert af Kollegiets Møder, Resl. 11 Novbr. 1846, jfr. K. Skr. 2 Juni 1814. Jfr. Resl. 19 Febr. 1840.

4. Ang. deres Forpligtelse til at foretage kemiske Undersøgelser i Giftilfælde, J. M. Skr. 4 Febr. 1860.

5. Se Medicinaltakst 1.

Farmaceutiske Forelæsninger. Ang. Køb af en Samling Medicamenter til Brug derved, Univ. og Skoledir. Skr. 29 Maj 1819.

Farmaceutiske Kandidater. Den, der har bestaaet farmaceutisk Kandidatskamen, er candidatus pharmaciæ, Adg. Nr. 165, 21 Septbr. 1892 Nr. 34.

Farmaceutiske Studium.

Fonden til sammes Fremme. Fundats derfor, Stadf. Nr. 209, 12 Decbr. 1879.

Ny Fundats, Stadf. Nr. 258, 18 Juli 1893.

Farmaceutiske Understøttelsesselskab.

1. Love derfor, Konf. 10 Septbr. 1852, hvorved Understøttelser derfra undtages fra Arrest og Forbud.

2. Se Apotek 23. Farmaceuter 5.

Farmakope.

1. En ny er indført ved Adg. Nr. 115, 29 April 1893, Tillæg hertil, Anordn. Nr. 13, 5 Febr. 1898.

Denne ny Farmakope skal ikke oversættes eller udkomme paa Latin, J. M. Skr. 13 Oktbr. 1892 (i den civile Medicinallovgivn. VI B.).

Er fra 1 Jan. 1895 at regne indført paa de dansk-vestindiske Øer, Bkg. 6 Avg. 1894 (Nr. 23 i Till. t. Lovt.).

Lægernes Opmærksomhed henledes paa de ved den ny Farmakope hidførte Forandringer m. m., Sundhedskoll. Cirk. 15 Maj 1893 (Den civile Medicinallovgivn. VI B.). Lignende Cirk. af s. D. til Apotekerne (ibd.).

Island. Indførelse af en ny Farmakope for Island samt af en særlig Medicinaltakst smstds., Bkg. 15 Jan. 1897 (Nr. 1 i Till. t. Lovt.). Tillæg dertil, Bkg. 2 Septbr. 1898 (Nr. 21 ibd.).

Ang. ældre Farmakopeer, se Fr. 16 Juli 1772, 14 Juni 1805, 28 Decbr. 1839, Bkg. 25 Juli 1850. Adg. 12 Maj 1869, Bkg. 5 Marts 1870 (f. Isl.), jfr. Fr. 4 Decbr. 1672 § 18. Adg. Nr. 134, 23 Novbr. 1886, jfr. Bkg. 30 April 1875 (Nr. 13 i Till. t. Lovt.) f. Vestindien.

2. Ved Fr. 20 Marts 1799 blev en pharmacopea pauperum bekendtgjort, hvorhos det befales, at kun de deri opførte Lægemidler maa foreskrives, naar Bekostningen skal udredes af det offentlige.

Ved Resl. 15 Marts 1843 er en ny Farmakope for den offent-

lige Praksis approberet. Jfr. ogsaa Resl. 26 April 1826, 23 Jan. 1828.

Efter den skulle Fysici og Distriktslæger saa vidt muligt rette sig, Instr. 4 Marts 1818 § 20, af s. D. § 19 og for Island Instr. 25 Febr. 1824 § 20, af s. D. § 19. Jfr. Instr. Nr. 108 og 109, 22 Oktbr. 1877.

3. En militær, omtales i Rskr. 4 Septbr. 1815 § 2, Gen. Kom. Koll. Cirk. 30 Marts 1819.

Ang. at de militære Læger ikke mere skulle foreskrive Medicin efter samme, men efter den nugældende danske Farmakope, Best. Nr. 189, 26 Septbr. 1874 med Note.

4. Ønskelige Forandringer i samme skal Sundhedskollegiet indføre i de aarlige Tillæg til Medicinaltaksten, Resl. 14 Febr. 1844 § 3.

5. En fælles for de tre nordiske Riger, Indførelsen deraf støder for Tiden paa Vanskeligheder, J. M. Skr. 30 Decbr. 1861.

6. Til Udgivelsen af den ved Fr. 14 Juni 1805 indførte var Sundhedskollegiet eneberettiget, Bevill. 14 Juni 1805.

7. Kgl. Kommissorium ang. Nedsættelse af en permanent Kommission med den Opgave at samle det fornødne Materiale til vedblivende at holde Farmakopeen paa Højde med Udviklingen i saa Henseende, 7 Marts 1893. (Den civile Medicinallovgivn. VI B).

Se Apotek 5.

Fartøjer, se Baade. Bjergningsfartøjer. Bugserfartøjer. Dampskibe. Krigsskibe. Lystfartøjer. Paketbaad. Postskibe. Skibe.

Farvandet.

1. Øvrigheden skal holde over, at fremmede Nationers Baade ikke lodde Dybderne eller Farvandet, og anholde de deri skyldige, samt indberette Sagen til Kancelliet, K. Cirk. 1 og 4 Maj 1819.

2. Lodserne og Lodsoldermændene skulle aflægge Ed paa ikke at aabenbare Farvandets Beskaffenhed eller Mærkerne i samme for uvedkommende, Reglm. 27 Marts 1831 § 20, 43 samt 58 (ang. Straf for Overtrædelse). — Bemærk de, at nogen uden Admiralitets- og Kommissariats Kollegiets Tilladelse lodder eller opmaaler det, skulle de underrette ham om, at det ikke er tilladt, og derefter anmelde det for Lodsoldermanden til videre Indberetning, §§ 25, 57 ibd. Jfr. nu Lodsl. Nr. 73, 13 Juni 1879 § 30.

3. Ang. at de af en Opmaalingsekspedition i nogle af de danske

Farvande paa Landjorden anbragte Opmaalingsmærker ikke maa borttages eller flyttes, Ind. M. Cirk. Nr. 91, 15 Maj 1875.

Se Søterritorium 9.

Farveblindhed, se Synsprøve.

Farver.

1. Silkefarvere, ang. hvor meget der kan godtgøres dem til Afgang paa den farvede Silkes Vægt, Lavsaat. 23 Jan. 1741 § 34.

2. Fr. om Vejvæsenet 13 Decbr. 1793 § 75 er ikke anvendelig paa en Skulleplads for Farvere og Feldberedere, K. Prom. 24 Febr. 1798.

3. Farveri er en Gren af Fabrikindustrien, Pl. 14 Avg. 1812, jfr. K. Prom. 8 s. M. Jfr. ogsaa, at Tilladelse til Anlæg deraf paa Landet tidligere gaves ved kollegial Bevilling, K. Skr. 24 Maj 1834, Ind. M. Skr. 21 Novbr. 1850. Se nedenfor 5 og 6.

Anses som Fabrikant, og kan altsaa uden Bevilling tage Borgerskab som Købmand, Ind. M. Skr. Nr. 327, 12 Novbr. 1891. Jfr. Skrivelse 21 Avg. 1869.

4. Fra en Købstad, maa ikke indfinde sig paa Marked i en anden Købstad for der efter forudgaaet Bekendtgørelse at modtage Tøj til Farvning, K. Skr. 16 Febr. 1828 (i Reskriptsaml. S. 458). Jfr. derimod K. Prom. 30 Novbr. 1793.

Maa ikke holde Etablissement i andre Købstæder til at modtage Bestillinger og aflevere det bestilte, K. Skr. 30 Jan. 1841.

5. Der har Borgerskab paa Farveri, Trykning og Presning, er som Professionist ikke forpligtet til at holde Handelsbøger, K. Skr. 9 Marts 1833 (dette sammenholdt med Fr. 1 Juni 1832 § 4 viser, at han ikke er anset som Fabrikant).

6. Maa som andre Fabrikanter udsælge det af ham farvede Tøj og Garn, K. Skr. 19 Maj 1835, 19 Febr. 1844, Ind. M. Skr. 13 Marts 1849. Jfr. derimod K. Skr. 21 Juli 1829, der anser Farvningen som en uvæsentlig ydre Tilsætning. Se nu Næringslovens § 23.

Derimod maa han ikke sælge Stofferne ufarvede, K. Skr. 19 Maj 1835, 20 Febr. 1841, jfr. K. Skr. 13 Marts 1849.

7. Farvere og Trykkere have ikke nogen udelukkende Ret til Tøjpresning, K. Skr. 9 April 1839.

8. Kan Politiet forbyde at udhænge det sædvanlige Farver-skilt af flagrende Tøjer saa vel som Farvetøj, hvor det kan medføre Fare for kørende og ridende, K. Skr. 18 Avg. 1840. Jfr. Pl. 16 Avg. 1795 (ang. Farverne i Frederiksberggade).

9. En Farver og Trykker kan falholde de af ham selv trykkede hvide Tøjer, K. Skr. 18 Febr. 1841.

10. Indførelsen af teoretisk Eksamen for dem fraraades, Gen. Toldk. Skr. 3 Juni 1843.

11. Den Farvergaard i Stege tillagte Eneret til Farvning paa Møen, jfr. Rskr. 14 Avg. 1770, K. Skr. 8 Maj 1832, Konf. 2 Febr. 1849, er bortfalden, (D. T. 1862 S. 350).

12. Ang. Farvernæringens Forhold til forskellige andre Professionister, se Maskinspinder. Tøjfabrikant 1. Væver 1 c.

Se Klokker 7.

Farverier.

1. Ang. Anlæg og Drift af dem, se de under Haandværks- og Fabrikdrift I 20 anførte Bestemmelser om brandfarlige Næringsbrug.

2. Ikke anset som brandfarligt, at der lægges Lærredsslag om Muren, der omgiver Farverikedlen, K. Skr. 21 Febr. 1826.

3. Ang. Arbejdet i kontinuerlig drevne Dampfarverier paa Helligdage og Grundlovsdagen, Bkg. Nr. 160, 20 Oktbr. 1891 II æ.

Farversvendene i København, Fundats for en Syge-, Begravel- ses- og Pensionskasse, Konf. 3 Decbr. 1833. Jfr. Konf. 29 April 1796.

Farvestempel, se Farvestoffer 2.

Farvestoffer (og Malestoffer).

1. Farvestoffer og Malestoffer, Fabriker for Tilvirkning deraf høre til de for Sundheden skadelige Næringsbrug, om hvilke Bestemmelser ville findes i flere af de lokale Sundhedsvedtægter, se dette Rubrum. Se for København, Bkg. Nr. 78, 15 Juni 1886 § 20.

2. Til Stempler, se under Papir og Blæk 2.

3. Det er nu forbudt at bruge Farvestempel til Kassation af Stempelmærker, se Stempelafgiften I 7 o.

Farø, se Jurisdiktionsforholdene B 125 a. Pastora- ter 80 b.

Fasaner.

1. Ere fredede fra 15 Marts til 15 Septbr., L. Nr. 79, 8 Maj 1894 § 17.

2. Maa ikke, saa længe det kongelige Fasaneri paa Amager bestaar, samme Steds fanges, skydes eller dræbes uden det kongelige Jagtvæsens Tilladelse under Straf som for ulovlig Jagt, L.

Nr. 79, 8 Maj 1894 § 22, jfr. § 23, sidste Stykke. Jfr. L. 25 Marts 1851 § 22, L. Nr. 61, 1 April 1871 § 14.

Fashinder (o: Forarbejder af Vinfade) omhandles i Lavsart. 22 Decbr. 1694 § 14, jfr. Rskr. 7 Septbr. og 9 Decbr. 1699, Pl. 7 Marts 1845.

Næringsadkomst som saadan gives ikke mere, jfr. Vedtægter i M. T. B f. 1898 S. 171 ff.

Fastekatekisation, se Katekisation.

Fastelavnsløben — hvorunder dog ikke forstaaet Fastelavnsløbet til Ringen, K. Skr. 9 Juli 1839 — var aldeles forbudt ved D. L. 6—3—11, jfr. Rskr. 18 Febr. 1682. Dette ubetingede Forbud formenes bortfaldet ved Fr. 26 Marts 1845 § 20. Jfr. Forlystelser. Ungdomsgilder 1.

Fasteprædiken, se Prædiken 13.

Fatalia appellationis, se Appellationstermin.

Fatalia executionis, se Bødedomme 4 og Tvangsbøder 5 (om Bødedomme). Eksekution A 5 a og Aktionsomkostninger 9 (ang. Sagsomkostningerne i Straffesager). Eksekution A 5 i (Straffedomme) og B 7 (civile Sager).

Fattiganstalter (Arbejdsanstalter, Arbejdshuse, Fattiggaarde, Fattighuse, Plejeanstalter).

1. Den fattige, der efter sit Forhold ikke egner sig til Understøttelse i Hjemmet, kan af Fattigvæsenet henvises til at modtage Hjælpen i en Forsørgelsesanstalt (Fattighus, Fattiggaard eller Arbejdsanstalt), Fattigl. Nr. 67, 9 April 1891 § 29, 3dje Stykke, jfr. § 28, 1ste Stykke.

Herved mærkes:

a. Ang. at det ikke er tilstedeligt at benytte en Tvangsarbejdsanstalt til Optagelse af arbejdsdygtige fattige, Ind. M. Skr. Nr. 238, 3 Avg. 1892.

b. Ang. at Spørgsmaal, om en fattig er berettiget til mod Fattigbestyrelsens Nægtelse at udtræde af Anstalten, ikke længere skal indbringes for Politimesteren, men afgøres af Amt og Indenrigsministeriet, Ind. M. Cirk. Nr. 59, 12 April 1892 ad § 29.

c. Se Underholdsbidrag B I 9 (ang. Alimentanter).

2. Ægtefolk, som indsættes til Forsørgelse paa saadanne Anstalter, maa, forudsat at de føre et hæderligt Liv, i Reglen ikke skilles ad og da kun for kortere Tid, med mindre det ønskes af nogen af Parterne, Fattiglovens § 29, 3dje Stykke.

3. Ang. tvungen Indlæggelse af fattige syge i en Forsørgelsesanstalts Sygestue eller Plejeafdeling, samme §, sidste Stykke.

4. Ang. Børns Anbringelse i Pleje- og Forsørgelsesanstalter, § 30, 1ste Stykke.

Ang. under hvilke Betingelser det kan tillades, at en Del af en Fattiggaard indrettes til Børnehjem, Ind. M. Skr. Nr. 183, 25 Maj 1892.

5. I Forsørgelsesanstalter, hvor værdige gamle eller svagelige Personer anbringes, som ikke eller kun i ringe Grad ere arbejdsføre, eller hvor Børn opfostres, maa kun i Nødstilfælde hensættes Personer, som ved Uforligelighed, Dovenskab, Drikfældighed eller anden Uorden give Forstyrrelse og slet Eksempel, og disse maa da holdes fuldstændig afspærrede fra hine, Fattiglovens § 30, 2det Stykke, jfr. Ind. M. Cirk. Nr. 59, 12 April 1892 ad § 1, Skr. Nr. 183, 25 Maj s. A.

6. Ang. hvor vidt de maa anvendes til Ophold for Personer, der nyde Alderdomsunderstøttelse, se Alderdomsunderstøttelse 12 c Nr. 1.

7. Ang. Anlæg af ny og Forandring af bestaaende Forsørgelsesanstalter, Fattiglovens § 31, 2det Stykke.

8. Ang. Reglementer for samtlige saadanne, Fattiglovens § 31 3dje og 4de Stykke.

a. Udkast til et saadant Reglement med tilføjede motiverende Bemærkninger, Ind. M. Cirk. Nr. 59, 12 April 1892.

Indenrigsministeriet paalægger Amterne at indsende Eksemplarer af de siden 1880 udfærdigede Regulativer og Bespisningsreglementer for Fattiganstalterne i Købstæderne og paa Landet, Cirk. Nr. 144, 3 Juli 1889.

Ang. en rationel Affattelse af saadanne Bespisningsreglementer, Ind. M. Cirk. Nr. 144, 6 Juli 1889 (Cirkulærets Udtalelser om Reglementernes Stadfæstelse bortfalde ved Fattiglovens fornævnte § 31, 4de Stykke), jfr. herved fornævnte Cirk. Nr. 59, 1892 ad § 27.

b. Ang. at der i samme maa kunne træffes Bestemmelse om, at Udlevering af Postsager til Fattiglemmer ikke kan finde Sted uden i Overværelse af Opsynet, Ind. M. Skr. Nr. 29, 10 Jan. 1893.

c. Jfr. Alderdomsunderstøttelse 12 c Nr. 2.

9. Ang. hvorledes Bortgang uden Tilladelse fra Arbejds- eller Forsørgelsesanstalter straffes, og at det i saa Henseende bliver uden Betydning, om der ved paagældendes Anbringelse paa Anstalten er givet ham Polititilhold mod at forlade samme eller ej, Fattiglovens §§ 32, 41.

Ang. at for saa vidt Bortgang uden Tilladelse fra en Arbejds-

eller Forsørgelsesanstalt har været forbundet med Løsgængeri, omfatter den almindelige Løsgængeristraf tillige Straffen for den ulovlige Bortgang, J. M. Skr. Nr. 24, 10 Febr. 1897.

Ang. Fattigvæsenets Straffemyndighed over de der anbragte fattige, se under Fattigvæsenet III 3 b.

10. Den trængende, som anbringes i en Fattiggaard eller Arbejdsanstalt, er forpligtet til at udføre ethvert til hans Evner og Kræfter svarende Arbejde udenfor Anstalten, som paalægges ham af Anstaltens Bestyrelse, uden Vederlag; dog kan han ikke udlejes til Arbejde for private mod sin Vilje, Fattiglovens § 39, 2det Stykke.

11. Naar der for sammes Afbenyttelse er fastsat en bestemt Betaling, kan denne uden Eftervisning af de enkelte Udgifter lægges til Grund for Kravet paa Refusion af ydet Fattigunderstøttelse, Fattiglovens § 48, 2det Stykke.

Ang. skønsmæssig Ansættelse af Udgiften ved Ophold paa en Forsørgelsesanstalt, for hvilken ikke er approberet Takst, Ind. M. Skr. Nr. 331, 21 Septbr. 1893.

Se nærmere under Fattigvæsenet III 6 a Nr. 4.

12. Foranstaltning til, at der føres et virksomt Tilsyn med dem særlig for Landets vedkommende, Ind. M. Cirk. Nr. 230, 10 Novbr. 1875 smh. med Ind. M. Cirk. Nr. 158, 16 Oktbr. 1879.

13. Med Hensyn til de i Ind. M. Cirk. Nr. 230, 10 Novbr. 1875 foreskrevne aarlige Indberetninger om Fattiggaardene og Fattighusene paa Landet mærkes Ind. M. Cirk. Nr. 59, 12 April 1892 ad §§ 2 og 26.

14. Ang. Fysici Tilsyn med dem, Instr. Nr. 108, 22 Oktbr. 1877 § 7.

Ang. Distriktslægerens Tilsyn med samme samt deres Betaling m. v. herfor, J. M. Skr. Nr. 129, 1 Oktbr. 1880, Nr. 89, 7 Maj 1881.

15. I de under Sundhedsvedtægter anførte enkelte Vedtægter saa vel for Købstæder som for Landkommuner vil jævnlig forekomme Bestemmelser om deres Indretning og Sundhedskommissionens Tilsyn med dem. Særlig fortjener at mærkes Bkg. Nr. 124, 5 Oktbr. 1889 IX (Sakskøbing).

Ogsaa findes der jævnlig i Vedtægterne for Landet Bestemmelse om, at Lemmer, der angribes af smitsom Sygdom, skulle bortflyttes.

Eks. paa, at en Vedtægt med Hensyn til Fattighuse henviser

til de derom gennem Indenrigsministeriet givne særlige Bestemmelser, Bkg. Nr. 264, 24 Decbr. 1892 § 16.

16. I København. Fundats for følgende de nedlagte Frelserens og Nikolaj Arbejdshuse tilhørende Legater: det Baasomske, Det Kjøhlsenske, Legatum anonymi, det Wulffske og det Morthorstske, der overføres til Fattigvæsenets almindelige Lemmestiftelse f. T. Almindeligt Hospital, Stadf. Nr. 230, 12 Juli 1892.

Om Fattiganstalterne i Kbhvn., se Almindeligt Hospital. Fattigvæsenet III 6 a Nr. 4 (Taxter). Ladegaarden.

Se endvidere derom M. T. B f. 1871 S. 477—78, jfr. Plan 1 Juli 1799 §§ 52 a, 53—56, 90, 93, 187.

Om en Grund paa Christianshavn til de fattige, Ob. Br. 18 Marts 1662 § 2.

17. Paa Landet.

a. Ang. at der skal være et Fattighus i hvert Sogn, D. L. 2—22—73, Fr. 6 Oktbr. 1731.

b. Ang. Jords Afstaaelse til Opførelse deraf, L. 4 Juli 1850 (S. 232), jfr. prov. Fr. 8 Maj 1848. Se nærmere under Ekspropriation 4 g.

c. Ang. en Undersøgelse af deres Tilstand, Ind. M. Cirk. 7 Jan. 1850.

d. Ang. de Hensyn, der ved Anvisning af Fattigboliger skal tages til de fattiges Tarv i Henseende til Beliggenheden, Ind. M. Skr. 10 Juni 1852.

e. Ang. hvor vidt Latriner af Sundhedspolitiet kunne fordres opførte ved dem, J. M. Skr. 8 Oktbr. 1853. Jfr. nedenævnte Ind. M. Cirk. 3 Decbr. 1856 Nr. 5.

f. Ang. de Fordringer, der i sanitær Henseende stilles til Indretningen af ny og Forandringen af allerede tilværende Fattighuse, Ind. M. Cirk. 3 Decbr. 1856, Skr. 4 Marts 1858 (to), Cirk. 9 Febr. 1869 (D. T. S. 123), jfr. f. Hvidovre Sogn Sundhedsvedt. Nr. 24, 9 Febr. 1872 Noten § 21. Jfr. Husvilde A II 2 b.

g. Se Licitation 1 e.

18. I Købstæderne udenfor Kbhvn.

a. Kunne fritages for Grund- og Husskat, L. 11 Febr. 1863 § 12. Jfr. ogsaa Grundtakst II 7 a samt K. Prom. 11 Jan. 1800.

b. I Storehedinge. Ang. Sundhedskommissionens Tilsyn med dem, Sundhedsvedt. Nr. 253, 9 Novbr. 1893 § 49.

c. Se Licitationsgebyrer I 9.

19. Ang. Tilvejebringelse af Reglementer for Fattig- og Ar-

bejdsanstalter paa Landet og i Købstæderne, Ind. M. Skr. 21 Novbr. 1863 ad 4.

Planerne og de reglementariske Bestemmelser for Fattighuse og Arbejdsanstalter paa Landet kan Amtmanden stadfæste efter forudgaaende Forhandling med Amtsraadet, Ind. M. Cirk. 9 Febr. 1869 (D. T. S. 123).

20. Ang. hvor vidt det bør tillades de i et Fattighus optagne Personer at tage deres voksne Børn til Huse hos sig, K. Skr. 2 Avg. 1828.

21. Straf for den Bestyrer, Forstander eller Opsynsmand derved, som øver Utugt med de under hans Opsyn staaende Fruentimmer, L. 10 Febr. 1866 § 167, 25 Juni 1869 § 169 (f. Isl.).

22. Ang. Forpligtelse for Bestyrelsen til at paase, at Lemmerne ere indpodede med Kokopper, L. Nr. 22, 4 Febr. 1871 § 4. Ved Lemmernes Optagelse i Fattigboliger i Vestindien skal det paases, at de ere vaccinerede, Adg. 2 Febr. 1877 (Nr. 2 i Till. t. Lovt.) § 4.

23. Ang. Fattiggaardenes Spisereglemter, og at Kønnene i Fattighusene skulle holdes adskilte, Ind. M. Cirk. Nr. 158, 16 Oktbr. 1879.

24. De i et Sogns Fattiggaard indlagte Personer maa, selv om Fattiggaarden er beliggende i et andet Sogn, anses hjemmehørende i først nævnte Sogn, paa hvis Kirkegaard afdøde Lemmer derfor kunne fordres begravede, K. og U. M. Skr. 18 Juli 1882 (G. R.), lige som dette Sogn er pligtig til at sørge for de derværende Børns Skolegang, K. og U. M. Skr. 13 Septbr. s. A. (G. R.).

25. Begært indsendt til Ministeriet et Eksemplar af Vedtægterne og de regulativmæssige Bestemmelser for samtlige Fattiggaarde, Ind. M. Cirk. Nr. 86, 26 Juni 1885.

26. Specielle Bestemmelser for enkelte Fattighuse i:

a. Assens, K. Prom. 27 Septbr. 1800.

b. Brændekilde Sogn, Rskr. 6 Jan. 1809.

c. Egitslevmagle Sogn, Rskr. 9 Decbr. 1818, Resl. 18 Avg. 1837.

d. Frederiksværk, Rskr. 2 Juni 1850 § 15 e.

e. Halsted-Avnede Fattighus. Gaardfæster-Enke Maren Frederiksens Legat til Lemmerne, Stadf. Nr. 181, 11 Novbr. 1885.

f. Hasle-Frerslev Kommunes Fattiggaard, Skræder Lars Hansens Legat, Stadf. Nr. 50, 28 Marts 1883.

g. Hillerød, Resl. 10 Febr. 1841.

h. Holbæk, Schmidts Gave til Fattigvæsenet af et Hus til 6 fattige, Konf. 7 Jan. 1817.

i. Husby og Sønder Nisum Sogne, K. Skr. 21 Decbr. 1822.

k. Kallundborg, Rskr. 3 Oktbr. 1788, K. Skr. 23 Septbr. 1819.

l. Kerteminde, K. Prom. 2 Maj 1807.

m. Maarslet Sogn, K. Skr. 2 April 1831.

n. Fattighuset i Mariager. Kbmd. Rasmus Clausens og Hustrus Legat til de i samme boende fattige, Stadf. Nr. 138, 11 Avg. 1887.

o. Ringsted, et af Ryberg skænket Hus til Fattig- og Arbejdshus, Resl. 22 April 1807.

p. Roskilde, Bev. 29 April 1667 § 1, K. Skr. 16 April 1825.

r. Sandby Sogn, K. Prom. 19 Novbr. 1808.

s. Stege, Resch's Gavebrev paa et Hus til Brug for de Militære eller til et Arbejds- eller Fattighus, Konf. 20 Jan. 1809.

t. Sæby og Gjershøj Sogne, Resl. 22 April 1840.

u. Paa Thorseng, Reglm. 2 Juni 1821 §§ 35—37 smh. med Rskr. 3 Avg. 1843 § 4.

v. Vallensved, Overdragelse af Skolebygningen til Fattighus, Konf. 12 Decbr. 1827.

x. Veggerløse Sogn, Rskr. 5 Febr. 1808.

y. Vejrum, Fru Jermins, Pastor Krarups og N. Christensens Gave til en Fattigholig, Konf. 21 Avg. 1812.

z. Vestenskov Sogn, Proprietær Becks Gave til Sognets Fattighus, Konf. 23 Marts 1848.

æ. Vordingborg, K. Skr. 9 Febr. 1819.

ø. Se Legater II B II 124 (Vestenskov Fattighus), 627 (Hørby), 1049 (Frederiksberg og Hvidovre).

De enkelte Fattigstiftelser, hvoraf adskillige benævnes Fattighuse, maa søges under Stiftelser II samt Hospitaler II.

Se fremdeles Agerdyrkning 11 (ikke Præmie for Dykning af Forsørgelsesanstaltens Jord). Alderdomsunderstøttelse 9 c (ang. Virkningen af Bolig i et Fattighus), 12 c (ang. Asylerne for alderdomsunderstøttede). Husvilde II 2. Kommunehuse. Licitation 1 e (Ret for Anstaltens Bestyrelse til at afholde samme). Ligkapeller 4. Læger B II 4 h Nr. 1 (Distriktslægens Betaling for deres Undersøgelse samt for Undersøgelse af de sanitære Forhold derved). Offer III 3 (af Beboerne der).

Polititilhold 8 (mod at indfinde sig der). Retsbetjente I 33 g (Diæter ved Forhør om Uordener der). Skoler II A 25 (Oprettelse af en særskilt Skole for en Fattiggaard). Tvangsarbejde—Tvangsarbejdsanstalter.

Fattigboliger, se Fattiganstalter.

Fattigbøsser (Fattigblokke).

1. I København, se Kollekt 4.

2. Til de fri Fattigkasser, se Fattiges Kasse A 1 og 2, jfr. Kollekt 12 e.

3. Skal sættes udenfor ethvert Fattighus, at Folk kunne lægge deres Almisser deri, D. L. 2—22—75.

4. Ang. en Fattigbøsse ved Hof- og Stadsrettens Justitskontor, K. Prom. 1 Marts 1788.

5. Domhusets Fattigbøsse i Viborg, dens tidligere Indtægter tilflyde nu Fattigvæsenet, K. Prom. 28 Juni 1806. Jfr. Rskr. 5 Decbr. 1738.

6. Ang. Vedligeholdelse af en saadan paa Kirke-Hvalsø Mark, Konf. 4 Jan. 1828.

7. Kan indrettes paa Toldkammeret i Horsens efter Overenskomst med Toldvæsenet, J. M. Skr. 8 Septbr. 1856.

8. Ang. en Blok til de fattiges Penge paa St. Croix, Rskr. 24 Decbr. 1756 § 4 (i Reskriptsaml. 1ste Del).

9. Om Tyveri deraf, se Kirkeblok 1.

Se Brudebøsse.

Fattigdirektioner.

1. Fattigdirektionen i København (den administrerende Direktion for Fattigvæsenet) er ophævet, L. 4 Marts 1857 § 1.

2. I Købstæderne, de ved Reglm. 5 Juli 1803 § 2 anordnede, ere ophævede ved L. 26 Maj 1868 § 13, jfr. Ind. M. Cirk. Nr. 27, 24 Febr. 1872.

3. Amsfattigdirektionerne, de ved Reglm. 5 Juli 1803 anordnede, ophævedes ved Adg. 13 Avg. 1841 § 35 fra den Tid af, at Amsraadene traadte i Virksomhed.

4. Paa Samsø og Thunø ophæves, Resl. 4 Jan. 1854. Jfr. K. Prom. 6 Septbr. 1802, Rskr. 24 Avg. 1831, 31 Jan. 1844.

Fattigdistrikter.

1. I København, se Distriktsforstandere.

Ang. Københavns Inddeling deri, Ind. M. Skr. Nr. 92, 6 Marts 1892 Nr. 4, jfr. 5.

2. I Købstæderne og paa Landet, se Fattigvæsenet I B og D.

3. Paa Færøerne og Island, se de under E og F ibd. anførte Bestemmelser.

Fattige.

A. Den, der ikke selv kan ernære sig og sine, og hvis Forsørgelse ikke paaligger nogen anden, er berettiget til at erholde Hjælp af det offentlige, men er da ogsaa underkastet de Forpligtelser, som Lovene herom paabyde. Grl. 28 Juli 1866 § 84, jfr. ogsaa Koloniall. 27 Novbr. 1863 § 76, Forfatnsl. f. Isl. 5 Jan. 1874 § 52 (Nr. 1 i Till. t. Lovt.).

Herved mærkes:

1. Naar en Person (dette gælder ogsaa med Hensyn til umyndige Børn) er i Besiddelse af Arvemidler eller anden Formue, har Fattigvæsenet ingen Forpligtelse i Henseende til hans Underhold, forinden Midlerne ere forbrugte, men er følgelig ogsaa uberettiget til at fordre sig sat i Besiddelse af Arven eller Formuen til vedkommendes Underhold, K. Skr. 6 Novbr. 1841, Ind. M. Skr. 22 Marts 1851, J. M. Skr. 2 Decbr. s. A., Ind. M. Skr. 10 April 1855 (G. R.), J. M. Skr. 24 s. M., jfr. K. Prom. 17 Decbr. 1803 (ang. Personer, der eje Hartkorn). Jfr. Fattiglemmer 6 I a, 3dje Sætn. Fattigvæsenet III 4.

2. Saa længe et Bo, hvori Arv maa antages at ville tilfalde Arvingerne, staar usluttet, er det ikke Fattigvæsenets, men Skifteforvalterens og Værgernes Sag at drage Omsorg for de umyndige Arvingers Underhold, J. M. Skr. 2 Decbr. 1851.

3. Det offentlige er pligtigt til at komme enhver til Hjælp, for saa vidt og saa længe han ikke er i Stand til at forskaffe sig og sine det nødvendige til Livets Ophold eller til Kur og Pleje i Sygdomstilfælde, dog imod Erstatning af den eller dem, hvem det ifølge Lovens Regler paahviler at forsørge eller understøtte den paagældende, Fattigl. Nr. 67, 9 April 1891 § 1, L. Nr. 97, 10 April 1895 § 17 (f. Færøerne).

4. Den Hjælp, der af det offentlige ydes til en trængende, for hvis vedkommende en anden er pligtig til at yde Forsørgelse eller Forsørgelsesbidrag, betragtes som oppebaaren af denne selv og medfører for ham de med Modtagelse af Fattighjælp forbundne Virkninger, for saa vidt han ikke er i Stand til at opfylde de ham paahvilende Forpligtelser over for det offentlige eller modvillig har unddraget sig sin Forsørgelsespligt, Fattigl. 1891 § 10, jfr. Ind. M. Skr. Nr. 94, 8 Marts 1893. Jfr. tidligere Fr. 24 Jan. 1844 § 12. Se Afsindige 11, 12. Børn og Forældre 14 f. Tyende 15 d. Underholdsbidrag A I 6, 30, III 6, IV 3, VII, VIII 2, XI.

B. Afsindige fattige, se Afsindige 10—12, 13 e, 14 b samt Sindssygeanstalter 12.

C. Begravelse af fattige.

1. Ang. Fattigvæsenets Forpligtelse til at bekoste samme, se Begravelsesomkostninger 7.

2. Se i øvrigt Begravelse 16 med Henvisninger. Jfr. De-linkventomkostninger 2 k—m. Jordspaaakastelse 22. Ligsyn 12. Sang 1 o.

3. Hvad et Hospitalslem har sammensparet til en bedre Begravelse, maa dertil anvendes, K. Skr. 22 Juni 1819.

D. Fattiges Forsørgelsessted, se Forsørgelsessted, fattiges.

E. Fattiges Sygdom.

1. Den Opholdskommunen tidligere i Henhold til Fr. 24 Jan. 1844 § 13 paahvilende Forpligtelse til uden Krav paa Forsørgelseskommunen at bære Omkostningerne ved Kur og Pleje i Sygdomstilfælde for en Tid af 6 Uger — Seksugerskuren — for Personer, der mindst i tre Maaneder havde havt stadigt Ophold i Kommunen, er hævet ved Fattigl. 1891 § 67. Se Sygdom 13.

2. Ang. Fysici Tilsyn med, at de fattige i Sygdomstilfælde kunne erholde Lægehjælp og behørig Pleje, Instr. Nr. 108, 22 Oktbr. 1877 § 7.

Om deres Sygebehandling, se videre Distriktslæger 4, 5.

3. Island. Bestemmelserne om Understøttelse af Landskassen til Uddeling af Fattigmedicin ophæves, L. 2 Novbr. 1877 (Nr. 30 i Till. t. Lovt.).

4. Om syge Tyender, se under Tyende 15.

5. Om Sygehjælp til Lærlinge, se Lærlinge.

6. Om Rederens Forpligtelse til at yde Sygehjælp m. m. til Skibsmandskabet, se Skibsfolk.

7. Om Distriktlægernes Ret til at medtage lægekyndig Assistance til Operationer, at han herom bør underrette Sogneraadet, og at dette maa betale Udgifterne derved, J. M. Skr. Nr. 12, 2 Jan. 1886.

8. Ved (den nu ophævede) Brandfr. f. Land. 29 Febr. 1792 § 31 angaaende Fattigvæsenets Forpligtelse til at antage sig de ved Ildebrands Slukning beskadigede er denne Forpligtelse ikke paalagt nogen anden Kommune end paagældendes sædvanlige Forsørgelsessted, K. Skr. 13 Septbr. 1828.

9. Fattigvæsenet skal betale Udgiften ved Indlæggelse af en Kone, der i Vildelse havde forsøgt at aflive sig, paa et Sygehus

til Kur og Bevogtning, K. Skr. 23 Juni 1846. Jfr. Afsindige 11.

10. Den Kommune, hvor en fremmed rejsende Svend begærer sig taget i Kur, kan ikke nægte saadant, naar han virkelig er syg, selv om Sygdommen ikke ubetinget vilde være til Hinder for, at han fortsatte Rejsen, K. Skr. 28 Marts 1848 (G. R.).

11. Fattige, som nyde Understøttelse af Fattigvæsenet, kunne ikke modsætte sig, at deres Børn underkastes nødvendige Operationer, J. M. Skr. 2 Oktbr. 1852.

12. Ang. Udredelse af Udgilterne til Sygepleje m. v. af en fra en Kommune som syg til en anden Kommune indbragt omvandrede Person, Ind. M. Skr. 3 Oktbr. 1855 (G. R.).

13. Ifølge Traktat mellem Danmark og det tyske Rige skal der ydes trængende tyske Undersaatter, som paa Grund af legemlig eller aandelig Sygdom behøve Forplejning og Lægebehandling, saadan Hjælp efter samme Principer, hvorefter de ydes Statens egne Undersaatter, og saa længe indtil de kunne hjemsendes, Bkg. Nr. 159, 19 Decbr. 1873 Art. 1.

14. I Grønland kunne trængende syge efter Lægens Rekvisition erholde de nødvendigste Fødemidler og desl. udleverede for Handelens Regning, Instr. Nr. 10, 1 Febr. 1872 § 4.

F. Ang. fattiges Adgang til fri Proces og Fritagelse for eller Nedsættelse af forskellige Betalinger, se Beneficerede Sager I 5 og II 2 d. Kirker 1 e (Stolestadepenge). Konfirmation, Ungdommens, 22 b. Offer I 2 c og III 6. Uformuenhed 3.

G. Ang. Stiftelser for dem, se Hospitaller II og Stiftelser II, og om Legater til dem Legater II B.

Se Alderdomsunderstøttelse. Fattiganstalter og de øvrige med Fattig- begyndende Artikler. Forsørgelsessted. Fribefordringsvæsenet VI 6. Hjemløse Fattige (Henv.). Hjemsendelse. Leje 11 (om Tilsyn med Lejeboliger).

(De) **Fattiges Kasse** efter Lov om fri Fattigunderstøttelse 8 Marts 1856.

A. Dens Indtægter.

1. Ang. Kirkekollekten til samme, L. 8 Marts 1856 §§ 1—3.

a. Ang. Anskaffelsen af Bøsser, Kirkeblokke m. m., K. og U. M. Skr. 30 Maj, 5 Juni (to) og 31 Juli 1856, 26 Avg. s. A. ad 2 (alle i G. R.), Cirk. 26 Oktbr. 1858 Nr. 1.

b. Indsamlingen skal ikke ske ved Tavler, men ved Bøsser, K. og U. M. Skr. 26 Oktbr. 1858 ad 1.

Ministeriet er ikke bemyndiget til at sanktionere, at Tavler bibeholdes, K. og U. M. Skr. 5 Avg. 1856 (G. R.).

c. Der maa være mindst en Bøsse ved hver Udgang af Kirken, K. og U. M. Skr. 26 Avg. 1856 ad 4, 27 s. M., 26 Oktbr. 1858 (alle i G. R.).

d. Ang. Bestyrelsens og Kirkesangerens Pligter med Hensyn til Bøssernes Udsættelse og Pengenes Nedlæggelse i Blokken, K. og U. M. Skr. 5 Juni 1856 ad 3 (G. R.), 26 Avg. 1856 ad 3 (G. R.), 28 Juli 1858 ad 1, Cirk. 26 Oktbr. 1858 Nr. 4, Skr. af s. D. ad 4.

e. Ang. hvorledes der forholdes med Blokkens Aabning, og hos hvem Nøglen til Blokken skal bevares, K. og U. M. Skr. 28 Juli 1858 ad 3.

f. Ang. hvorledes der forholdes, naar Provenuet af en anden Indsamlingen gemmes i Blokken, K. og U. M. Skr. 26 Oktbr. 1858 ad 2.

g. Ang. hvilke Kirketavler der afskaffes ved L. 8 Marts 1856, og ang. Afskaffelsen af Tavlen til Helsingørs Hospital mod Udredelsen af et Fiksum af de fattiges Kasse, K. og U. M. Cirk. 26 Oktbr. 1858 Nr. 2, Skr. 19 Febr. 1859.

2. De i Gildebøsser indkomne Beløb tilfalde samme, K. og U. M. Skr. 26 Oktbr. 1858 ad 3.

Indtægt af en Tavle, som ombæres ved Brylluper, tilfalder samme, K. og U. M. Skr. 6 Novbr. 1858 (G. R.).

3. Gaver ved Tinglæsning af Adkomstdokumenter, se Tinglæsning II A 7 g, og ved Borgerskabs Tagelse, Ind. M. Skr. 20 April 1858, K. og U. M. Skr. 31 Marts s. A., 17 Febr. 1894 (G. R.).

Ang. at Erlæggelsen af Afgiften til de fattiges Kasse ved Skøders Tinglæsning maa anses for en aldeles frivillig Sag, K. og U. M. Skr. 17 Febr. 1894 (G. R.).

4. Ang. dens Ret til Kendelser, som erlægges af rejsende Skuespillere m. fl., K. og U. M. Skr. 10 Novbr. 1859 (G. R.).

Afgifter af Forevisninger og Forlystelser, J. M. Cirk. 27 Marts 1861. Af Legestuer kan ikke kræves en saadan Afgift, J. M. Skr. 31 Juli 1856.

5. Bøder, se under Bøder D II 17.

Bøder, der tilfalde Kommunens almindelige Fattigvæsen, kunne ikke inddrages i samme, K. og U. M. Skr. 21 Maj 1862 (G. R.).

6. Tilskud fra Kommunekasserne. For Landkommunernes vedkommende kunne saadanne Tilskud gives med Amsraadets Tilladelse, L. 6 Juli 1867 § 26 c, Ind. M. Cirk. 5 Decbr. 1867

(D. T. S. 1249). For Købstædernes vedkommende kan der formentlig ogsaa gives saadanne, jfr. Kæmnerkassen B 17 k, lige som til andre almenyttige Foranstaltninger.

a. Ang. hvor vidt Amsraadene bør knytte deres Samtykke dertil til Betingelser sigtende til at forhindre Misbrug af disse Bidrag, K. og U. M. Skr. 22 Oktbr. 1875 (G. R.).

b. At Amsraadet ikke bør meddele Samtykke til, at Sogne- raad gennem de fattiges Kasse lader Kommunen afholde Sygehjælp til enkelte bestemte Personer, Ind. M. Skr. Nr. 80, 6 Maj 1876.

c. Som midlertidig Foranstaltning i Anledning af Vinterens Strænghed, L. Nr. 18, 10 Marts 1879.

7. Indsamlinger kunne ske til de fattiges Kasser, men Kollektbøger maa Bestyrelsen dog ikke lade ombære, K. og U. M. Skr. 28 April 1863.

8. Indtægten ved Salg af optagne Kreaturer, L. Nr. 53, 25 Marts 1872 § 6.

9. Ang. Anbringelsen og Anvendelsen af dens Overskud for det løbende Aar, K. og U. M. Skr. Nr. 123, 30 Maj 1874.

10. Hundeafgiften paa Landet tilfalder samme, L. Nr. 46, 12 April 1889 §§ 5 (jfr. Bkg. Nr. 110, 20 Avg. s. A.), 6. Se Hundeafgift B 6 e Nr. 2.

11. Det af den ikke jagtberettigede Jordbruger fældede Kron-, Daa- og Raavildt tilfalder i visse Tilfælde de fattiges Kasse, Jagtl. Nr. 79, 8 Maj 1894 § 7.

12. $\frac{2}{3}$ af Konfiskationsbeløb er udenfor København tillagt den ved Margarinel. Nr. 43, 22 Marts 1897 § 17.

13. De ved Salg af konfiskerede Varer indkomne Beløb ere udenfor København tillagte den ved L. om Foranstaltninger til Bekæmpelse af Tuberkulose hos Hornkvæg Nr. 57, 26 Marts 1898 § 9.

14. Legater, se nedenfor D.

B. Af samme udredes Understøttelser til trængende, som ikke befinde sig under den lovbestemte kommunale Fattigforsørgelse, L. 8 Marts 1856 § 5.

1. Understøttelser af det fri Fattigvæsen bør i Reglen ikke komme andre til gode end dem, der bo i det Distrikt, for hvilket vedkommende fattiges Kasse er oprettet, ikke en Gang uden Sogns boende, der ere forsørgelsesberettigede i vedkommende Sogn, Ind. M. Skr. 15 April 1858, K. og U. M. Skr. Nr. 56, 22 Febr. 1871 samt (i G. R.) K. og U. M. Skr. 27 Marts 1858, 28 Maj 1869.

2. Ang. at den ikke maa ydes til Personer udenfor Kommunen og særlig ikke for at sætte dem i Stand til ved fortsat Ophold i en anden Kommune at vinde Forsørgelsesret der, samt ang. hvor vidt saadan Understøttelse afbryder sammes Erhvervelse, Ind. M. Cirk. Nr. 90, 1 Maj 1877 (jfr. Rettelsen S. 68).

3. Understøttelse deraf maa ordentligvis ikke, og navnlig ikke naar Kassen faar Tilskud af Kommunen, ydes uden Sogns boende, K. og U. M. Skr. 10 Oktbr. 1885 (G. R.).

4. Hjælp maa ikke ydes Personer, der vel  re forsørgelsesberettigede i Sognet, men bosatte udenfor dette, K. og U. M. Skr. Nr. 349, 3 Decbr. 1889.

5. Tidligere modtaget men ophørt Fattigunderstøttelse udelukker ikke derfra, K. og U. M. Skr. 9 Septbr. 1881 (G. R.).

6. Deraf maa ikke ydes Fattiglemmer og lignende Personer Hjælp til Udvandring, K. og U. M. Skr. 30 Juni 1882 (G. R.).

7. At Understøttelse af personlig Karakter udenfor den lovbestemte Fattighjælp ordentligvis bør ydes der igennem, Ind. M. Skr. Nr. 10, 10 Jan. 1883.

8. Da de i Fattigl. Nr. 67, 9 April 1891 § 44 omhandlede Understøttelser ikke betragtes som Fattighjælp, udelukke de ikke herfra, K. og U. M. Skr. Nr. 227, 9 Juli og Ind. M. Skr. Nr. 295, 12 Septbr. 1892.

9. Se Dyrtid 3.

C. Dens Bestyrelse m. m.

1. For hvert Sogn bør være en særskilt Kasse med særskilt Bestyrelse, K. og U. M. Skr. 17 Maj og 20 Juni 1856, 26 Avg. s. A. ad 1 (alle i G. R.), 28 Juli 1858 ad 2, Cirk. 26 Oktbr. s. A. Nr. 3, hvilket dog ikke iagttages overalt, K. og U. M. Skr. 25 Marts 1862 ad 1.

a. Ang. Bestyrelsen, naar samme Menighed omfatter to selvstændige Kommuner, K. og U. M. Skr. 9 Avg. 1856 (G. R.).

b. Ang. Dannelsen af Bestyrelsen i en Købstad med to Sogne og et Landsogn, K. og U. M. Skr. 26 Oktbr. 1858 (G. R.).

c. For en Købstad med to Sogne behøver kun at være en Bestyrelse, K. og U. M. Skr. 30 Jan. 1862 ad 3 (G. R. — ang. Fredericia).

d. Spørgsmaal om Ophævelse af Fællesskab mellem to Sogne i Henseende til samme afgøres af Ministeriet, K. og U. M. Skr. 10 Decbr. 1859 (G. R.).

e. Ophævelse af Fællesskabet derom mellem:

Tølløse og Aagerup Sogne, K. og U. M. Skr. Nr. 123, 30 Maj 1874.

Glud og Hjarnø Sogne, K. og U. M. Skr. 7 April 1879 (G. R.).

f. At samme ikke maa bestaa af flere end de lovbestemte 3 Medlemmer, K. og U. M. Skr. 7 April 1879, 15 Novbr. 1880 (begge i G. R.).

At Bestyrelsen ikke heller i en af to Sogne bestaaende Kommune kan bestaa af flere end de lovbestemte 3 Medlemmer, men at Ministeriet intet har at erindre imod, at der oprettes en særskilt Kasse for hvert Sogn — hvilket endog i Almindelighed findes at være det rette — men at der i saa Fald ikke af det ene Sogns Kasse kan ydes Bidrag til det andet Sogns, K. og U. M. Skr. Nr. 50, 26 Febr. 1887, jfr. ogsaa efternævnte Skr. 1886.

h. Nægtet Tilladelse til at sammensmelte de to i en Kommunes tvende Sogne bestaaende Kasser til en, K. og U. M. Skr. 18 Jan. 1886 (G. R.).

i. Det kan ikke tillades, at dens Bestyrelse bestaar af 5 Medlemmer, valgte af Sognets 5 Byer, i Stedet for af tre af hele Sognet valgte, K. og U. M. Skr. 4 Juni 1891 (G. R.).

k. Ang. de fattiges Kasses Bestyrelse i en Købstad med to Sogne, K. og U. M. Skr. 31 Juli 1897 (G. R.).

l. Ang. Deling af en hidtil for to Sogne fælles Kasse, saaledes at der fremtidigt bliver en Kasse i hvert Sogn, K. og U. M. Skr. Nr. 135, 25 Maj 1898.

m. Ang. Fordelingen af de de fattiges Kasse paa Frederiksberg tilfaldende Indtægter efter Kommunens Deling i flere Sogne, K. og U. M. Skr. 12 Maj 1897 (G. R.). Ang. en fælles de fattiges Kasse for samtlige Kirkesogne i Frederiksberg Kommune og om Kassens Bestyrelse, K. og U. M. Skr. Nr. 138, 14 Juni 1897.

2. Om Virkningen med Hensyn til den af, at en Del af et Sogn udskilles af samme i kirkelig Henseende, K. og U. M. Skr. 14 Juni 1881 (ang. Frederiksberg), 1 Juni 1882 (ang. Brøndshøj og Rødovre), begge i G. R.

3. Bestyrelsen — der i Lov 8 Marts 1856 § 5 kaldes »Raadet«, jfr. K. og U. M. Skr. 28 Juli 1858 ad 4 — vælges ved Valg-handlinger, der paa Landet ledes af Sogneraadets Formand alene, L. 8 Marts 1856 § 4, Ind. M. Skr. 17 Juli 1856, K. og U. M. Skr. 25 s. M. (G. R.), medens de i Købstæderne efter L. 8 Marts 1856 § 4 skulde ledes af Borgerrepræsentationens Formand; men efter at L. 26 Maj 1868 er traadt i Kraft, tilfalder denne Forretning Borgmesteren.

Valget af Bestyrelsen skal i Købstæderne ledes af Byraadets Formand, Ind. M. Skr. 23 Novbr. 1891 (G. R.).

Ang. Bekendtgørelse om Bestyrelsesvalget og Tiden og Stedet for samme, K. og U. M. Skr. Nr. 252, 3 Septbr. 1889 (der væsentlig refereres under Helligdage 5 B b Nr. 4 og Kirkestævne 15).

4. Valgberettigede ere:

a. Paa Landet de Sognebeboere, der kunne deltage i Valget af den mindre Del af Sogneraadets Medlemmer, L. 8 Marts 1856 § 4, jfr. L. 6 Juli 1867 § 3.

b. I Købstæderne de, som ere berettigede til at deltage i Valget af den større Del af Byraadets Medlemmer, K. og U. M. Skr. 26 Juli 1860, Ind. M. Skr. 9 Avg. 1860, 30 Jan. 1862 ad 2 (G. R.), jfr. L. 26 Maj 1868 § 6.

c. De fra Folkekirken afvigende Trossamfunds Medlemmer, men der maa saa ogsaa ved disses Gudsdyrkelse udstilles Bøsser til de fattiges Kasse, Ind. M. Skr. 30 Jan. 1862 ad 1 (G. R.).

d. Medlemmer af en Frimenighed ere ikke udelukkede fra Deltagelse i Valget, K. og U. M. Skr. 4 Marts 1868 (G. R.).

e. Hvorledes Beboerne i et med en Købstad forenet Landdistrikt deltage i Valget af Bestyrelsen, K. og U. M. Skr. 4 Juli 1885 (G. R.). Jfr. nedenfor g.

f. Kun de i paagældende Sogn bosatte Vælgere kunne i Tilfælde, hvor Kommunen bestaar af to Sogne hver med sin Kasse, deltage i Valget af Bestyrelse for Sognets egen Kasse, K. og U. M. Skr. Nr. 283, 4 Novbr. 1890.

g. Naar de fattiges Kasse for et Sogn omfatter et til Sognet hørende Landdistrikt, ere ogsaa dettes Beboere berettigede til at deltage i Valg af Kassens Bestyrelse, K. og U. M. Skr. Nr. 102, 22 Marts 1898. Jfr. ovenfor e.

h. En Sognebaandsløser og ligeledes en militær Vælger, der i gejstlig Henseende hører til et andet Sogn end det, hvori han har Bopæl, er berettiget til Deltagelse i Valg af Bestyrelse for de fattiges Kasse for det Sogn i en Købstad, i hvilket han har Bopæl, K. og U. M. Skr. Nr. 288, 17 Oktbr. 1894, Nr. 102, 22 Marts 1898.

5. Valgbar er enhver myndig Mand, som bor i det Distrikt, for hvilken Kassen er oprettet, K. og U. M. Skr. 25 Marts 1862 ad 1. Dog kan Sognepræsten vælges til Medbestyrer af de fattiges Kasser i alle de til Pastoratet hørende Sogne, K. og U. M. Skr. 26 Oktbr. 1858.

Medlemmer af en Frimenighed ere ikke udelukkede fra at vælges, K. og U. M. Skr. 4 Marts 1868 (G. R.).

Enhver myndig Mand, som bor i paagældende Distrikt, ogsaa Medlemmer af Sogneraadet, kan vælges til Bestyrer deraf, K. og U. M. Skr. 8 Jan. 1883 (G. R.).

6. Indtrædelse i Bestyrelsen antages at være en frivillig Sag, K. og U. M. Skr. 25 Marts 1862 ad 2. Jfr. dog J. M. Skr. 6 Avg. 1858 med Note og K. og U. M. Skr. 21 Septbr. s. A. (G. R.).

7. Ang. Omfanget af den Virksomhed, der paahviler Bestyrelsen, K. og U. M. Skr. 25 Febr. 1870 (G. R.).

8. Om Tvangsmidler mod Medlemmer af Bestyrelsen, der nægte at rette sig efter en af Majoriteten tagen Beslutning, Ind. M. Skr. 28 Juli 1859, K. og U. M. Skr. 18 Avg. s. A. (G. R.).

9. Uddeling af Understøttelser sker af Bestyrelsen i det hele, K. og U. M. Skr. 28 Juli 1858 ad 3.

10. Ang. Anvendelsen af L. 8 Marts 1856 paa Valgmenigheder, K. og U. M. Skr. 4 Jan. 1869 (G. R.), Nr. 408, 2 Decbr. 1871 Nr. 5.

11. Den i Kasserne værende Smaamønt skal snarest mulig gengives til Cirkulation, K. og U. M. Cirk. Nr. 400, 16 Decbr. 1871.

12. Regnskabers Aflæggelse og Fremlæggelse til Eftersyn, L. 8 Marts 1856 § 6.

13. Tilsynet med Gennemførelsen af L. 8 Marts 1856 paahviler i det hele nærmest Amtmanden og ikke Amtsraadet, Ind. M. Skr. 28 Juli 1859.

Heraf følger, at Amtmanden og ikke Amtsraadet har Tilsyn med de under de fattiges Kasser henlagte Legater, Ind. M. Skr. til Vejle Amt 8 Avg. 1867 (utrykt).

14. Om Forbindelse mellem de fattiges Kasser og Menighedsraad, K. og U. M. Skr. 24 Septbr. 1856.

15. Ang. Oprettelsen af en saadan paa Christiansø, K. og U. M. Skr. 6 Juli 1874.

16. Med Hensyn til Færøerne, se L. Nr. 97, 10 April 1895 §§ 13—16.

D. Legater dertil. Herunder anføres kun Legater til de fattiges Kasse (uden Hensyn til, om de bestyres under samme eller paa anden Maade), medens de Legater, der uddeles efter selvstændige Regler, selv om de bestyres helt eller delvis af de samme Personer som de fattiges Kasse, anføres under Legater II B II.

Ang. Anvendelse af Legater til Fattigvæsenet til Fordel for samme, K. og U. M. Skr. 10 Juni 1859 (G. R.).

Enkelte saadanne:

1. Sognepræst Niels Madsen Harboes og Hustrus, Konf. 22 April 1862. (Angivelse af Sognet mangler i Rskr. Saml.).
2. Aaby Sogn. Lærer Jens Østergaard og Hustrus Legat, Stadf. Nr. 43, 2 Febr. 1895. Se nedenfor 3.
3. Aarhus Domsogn og Frue Sogn, Høver, Galten, Thorsager og Aaby Sogne. Lærer Jens Østergaards og Hustrus Legat, Stadf. Nr. 43, 2 Febr. 1895.
4. Aastrup Sogn, fhv. Gaardejer Niels Christensens og Søster Anna Christensens, Stadf. Nr. 194, 5 Avg. 1890.
5. Allinge og Sandvig, Cathrine Nicoline Grønbechs, Stadf. Nr. 283, 2 Septbr. 1892.
6. Alslev Sogn, Niels Christian Christensen og Hustrus, Stadf. Nr. 410, 4 Decbr. 1871.
7. Balling og Volling Sogne, Gudike Laursens, Stadf. Nr. 119, 7 Juli 1882.
Dannebrogsm. Jens Bertelsens og Hustrus, Stadf. Nr. 116 af s. D.
8. Barrit Sogn, Enkefru Reedtz's, Ind. M. Skr. 12 Maj 1862.
9. Bjergby Sogn, Justitsraadinde Udbyes, Konf. 16 Decbr. 1869 (G. R.).
10. Blegind og Hørning Sogn, Sognepræst K. P. Knudsens, Stadf. Nr. 9, 4 Jan. 1887.
11. Bloustrød Sogn, afd. Partikulier August Schades for værdige trængende, Stadf. Nr. 167, 9 Juli 1890.
12. Blære og Eidrup Sogne, Ane Johansdatters, Konf. 14 Jan. 1860.
13. Borre Sogn, Maren Kirstine Pedersens, Stadf. Nr. 166, 30 Juli 1888.
14. Dejberg og Stauning Sogne, Lauge Thomsens og Hustrus samt Sognepræst Brøllunds, Konf. 23 Novbr. 1876 (G. R.).
Stauning Sogn, Sognepræst Cramers, Stadf. Nr. 118, 26 Juni 1879.
15. Dronninglund Sogn, Chr. Peter Jørgensens, Stadf. Nr. 171, 15 Oktbr. 1881.
Peter Martinus Christensens, Stadf. Nr. 301, 23 Oktbr. 1889.
16. Ejsing Sogn. Aftægtsmand Christian Jensen af Raast og Hustru Karen Jensens, Stadf. Nr. 23, 13 Jan. 1897.
17. Faaborg Sogn, Peter Martin Nielsens, Stadf. Nr. 76, 28 April 1888.

18. Fakse Sogn, Provst Neergaards, Konf. 9 April 1869 (G. R.).

19. Fjellerup og Glæsborg Sogne, det saa kaldte Høstlegat, Konf. 21 Novbr. 1862.

Erik Vævers, Stadf. Nr. 139, 18 Oktbr. 1880.

20. Frederiksværk, fhv. Værkfører Lars Andersens, Stadf. Nr. 44, 8 Marts 1890 (kun eventuelt).

21. Galten Sogn. Se foran 3.

22. Gentofte Sogn, Haahrs og Hustrus, Stadf. Nr. 165, 9 Oktbr. 1879.

23. Gimlinge Sogn, fhv. Fæstegdm. Ole Jensens, Stadf. Nr. 132, 15 Juni 1888.

24. Give Sognekommune. Samlet Fundats for forskellige Legater, Stadf. Nr. 189, 29 Oktbr. 1883.

Jens Christensen Mosgaards, Stadf. Nr. 57, 20 Marts 1888.

Mads Andreas Hansens, Stadf. Nr. 216, 15 Avg. 1895.

25. Givskud Sogn, Niels Jensens og Hustrus, Stadf. Nr. 166, 20 Novbr. 1880.

Hans Peter Jakobsens og Hustrus, Stadf. Nr. 292, 9 Septbr. 1892. Se nedenfor 40.

26. Gosmer og Halling Kommune, Kancellir. Rasmus Andersens og Hustrus, Stadf. Nr. 118, 23 Maj 1890, jfr. Stadf. Nr. 139, 14 Juni s. A. § 7.

27. Gudbjerg Sogn, Rasmus Nielsens og Hustrus, Stadf. Nr. 76, 23 April 1883.

28. Gudum Sogn, Jens Peter Christensen Hauskous og Hustrus, Stadf. Nr. 288, 7 Novbr. 1890.

29. Gylling Sogn, Kancellir. Rasmus Andersens og Hustrus, Stadf. Nr. 122, 23 Maj 1890.

30. Hammer og Horsens Sogne, Jens Pedersens og Hustrus, Stadf. Nr. 79, 19 Marts 1873.

31. Harte Sogn, Hager Kristine Bruuns, Stadf. Nr. 221, 24 Novbr. 1882.

Jens Ørbechs, Stadf. Nr. 222 af s. D.

32. Hasle, Skipper Jeppe Jørgen Ipsens, Stadf. Nr. 17, 18 Jan. 1890.

33. Hatting og Torsted Sogne, Kmhr. Schüttes, Konf. Nr. 66, 8 April 1878. Kmhr., Hofjægermest. Schüttes, Stadf. Nr. 119, 27 Maj 1884.

34. Hellested Sogn, Forpagter Georg Nicolai Rønnenkamps og Hustrus, Stadf. Nr. 181, 22 Juli 1890.

35. Herredskirke og Lille Løjtofte Sogne. Provst Barfoed og Hustrus, Stadf. Nr. 228, 23 Septbr. 1898.

36. Hinge-Vinderslev Kommune, Partikulier Søren Sørensens, Stadf. Nr. 83, 19 Maj 1885.

37. Houen Sogn, det Johnske, Stadf. Nr. 33, 24 Febr. 1881.

38. Hover Sogn, Jomfru Haagens, Stadf. Nr. 112, 7 Juli 1882.

39. Hundslund Kommune, Kancellir. Rasmus Andersens og Hustrus, Stadf. Nr. 124, 23 Maj 1890.

40. Hveissel og Givskud Sogne, Borreschmidts, Jørgen Tørrings og Peder Niensens, Stadf. Nr. 152, 154 og 155, 7 Septbr. 1882.

Jørgen Chr. Svanes og Hustrus, Stadf. Nr. 197, 17 Decbr. 1885. Se foran 25.

41. Hvidbjerg, Ørum og Lodbjerg Sogne. Aftægtsmand af Hedegaardene Anders Christensen Koldtofte og Hustru Kirsten Marie Jensdatters, Stadf. Nr. 58, 25 Jan. 1895.

42. Høver Sogn. Se foran 3.

43. Jerne og Skads Sogne, Ungkarl Niels Niensens, Stadf. Nr. 91, 27 April 1874.

44. Jernved Sogn. Laurids Hagens og Hustru Birthe Christine Høyers, Stadf. Nr. 286, 16 Oktbr. 1896.

45. Kallehave Sogn, Kammerr. Mallings Enkes, Stadf. Nr. 56, 28 Marts 1878.

Sognefoged Hans Christensens og Hustrus, Stadf. Nr. 76, 29 Maj 1880.

46. Karlslunde Sogn, Legat i Anledning af Kronprinsens Formæling, Konf. 27 Avg. 1870 (G. R.).

Karlslunde og Karlstrup Sogne, fhv. Sognepræst Reiersens, Stadf. Nr. 84, 8 Juli 1886.

47. Kirkerup Sogn, det Brøndstedske Legat, Konf. 11 Septbr. 1863.

48. Kollerup og Vindelev Sogne, Legatet af 26 Oktbr. 1880 (eventuelt til de fattiges Kasser), Stadf. Nr. 54, 31 Marts 1883.

49. Kundby Sogn, Professorinde Høyens og Frk. Westergaards, Stadf. Nr. 148, 25 Avg. 1885.

50. Lejrskov Sogn, Lauridsens, Konf. 18 Oktbr. 1869 (G. R.).

51. Lime Sogn, Niels Bertelsens, Stadf. Nr. 46, 20 Marts 1876.

Dannebrogsm. Jens Bertelsens og Hustrus, Stadf. Nr. 145, 25 Oktbr. 1880.

Jesper Kristensens og Hustrus, Stadf. Nr. 293, 29 Oktbr. 1895.

52. Læborg Sogn, Jeppe Andersens og Hustrus, Stadf. Nr. 139, 14 Juli 1883.

53. Maarslet Sogn, N. Rasmussen og Birthe Sørensdatters, Stadf. Nr. 88, 4 April 1884.

54. Madum Sogn, Niels Jakobsens, Stadf. Nr. 82, 28 April 1881. Christen Kjærgaards, Stadf. Nr. 188, 13 Avg. 1888.

55. Mammen Sogn, Jens Jensens og Hustrus, Stadf. Nr. 187, 16 Septbr. 1876.

56. Mejrup Sogn, V. Viiums og Hustrus, Stadf. Nr. 79, 23 April 1879.

57. Nordby (Fanø), N. S. Engers, Stadf. Nr. 54, 18 Marts 1881.

58. Nykirke Sogn. Samlet Fundats for forskellige Legater, Stadf. Nr. 207, 14 Novbr. 1882.

59. Nørresundby, Laurids Thaarups og Hustrus, Konf. Nr. 140, 15 April 1871.

60. Oddense Sogn, Jacob Lydersens, Stadf. Nr. 161, 14 Septbr. 1887.

61. Odder Kommune, Kancellir. Rasm. Andersens og Hustrus Stadf. Nr. 117, 23 Maj 1890.

62. Raarup Sogn, M. Eliasdatters, Just Hansens, Winthers, Jens Jørgen Jacobsens og Jfr. Kruses, Stadf. Nr. 19—21, 23 og 24, 30 Jan. 1883.

63. Randlev og Bjerager Kommune, Kancellir. Rasm. Andersens og Hustrus, Stadf. Nr. 123, 23 Maj 1890.

64. Ribe. Niels Christian Sørensens, Ind. M. Skr. 7 Decbr. 1857.

Det Falsterske Legat, K. og U. M. Skr. 17 Jan. 1861.

65. Ringgive Sogn. Hans Hansens, Stadf. Nr. 124, 25 April 1872; Christen Hansen Vindbergs, Stadf. Nr. 96, 12 April 1873.

66. Saksild og Nølev Kommune, Kancellir. Rasm. Andersens og Hustrus, Stadf. Nr. 120, 23 Maj 1890, jfr. Stadf. Nr. 139, 14 Juni s. A. § 7.

67. Saltum Sogn. Husmand af Sønder Saltum Jens Frederik Sørensens, Stadf. Nr. 132, 10 Maj 1898. Hans Jørgensens og Hustrus Sølvbryllupslegat, Stadf. Nr. 134, 24 Maj 1898.

68. Sandby og Vrangstrup Sogne, Godsejer Schrøders, Konf. 21 Juli 1862.

69. Sejerø. Pastor emeritus L. T. F. Ravns, for fattige paa Sejerø, Stadf. Nr. 19, 10 Jan. 1898.

70. Skelby og Gjedesby Sogne, Legat oprettet af Komiten til Hjælp efter Stormfloden, Stadf. Nr. 125, 14 Juni 1875.

71. Skibet Sogn. Peder Andersen Nielsen Bucks og Hustru Ane Marie Pedersdatters, Stadf. Nr. 225, 16 Avg. 1898.
72. Skivholme og Skovby Sogne, Peder Pedersen Mogensens, Stadf. Nr. 53, 21 Febr. 1872.
73. Skovby Sogn, en ubenævntes Huslejelegat, Konf. 15 Septbr. 1858.
74. Skørpinge Sogn, Godsejer Qvists Enkes, Konf. 8 April 1862.
75. Stadil Sogn, Niels Niensens, Stadf. Nr. 83, 30 April 1881.
76. Starup Sogn, Gmd. Conrad Andersens, Stadf. Nr. 131, 23 Juli 1881.
77. Stauning Sogn, Laurids Chr. Niensens og Hustrus, Stadf. Nr. 236, 27 Juni 1893. Chr. Holms, Stadf. Nr. 238 af s. D.
78. Stege, Legatet af 3dje Maj 1878, Stadf. Nr. 151, 12 Septbr. 1878.
79. Stiftsbjergby og Mørke Sogne, de Clerques, Resl. 7 Juli 1859.
80. Strelluf Sogn, Mads Peder Pedersens, Stadf. Nr. 96, 14 Maj 1879.
81. Svendborg, Kbmd. Fogs og Hustrus, Stadf. Nr. 118, 8 Juli 1882.
82. Sørslev Sogn, Gaardejer Jens Jørgensens, Stadf. Nr. 72, 1 Maj 1886 (tilfalder kun eventuelt de fattiges Kasse).
Gaardejer Mads Jensens og Hustrus, Stadf. Nr. 109, 21 Juni 1887.
83. Sønderhaa og Hørsted Kommune, Gaardejer Niels Kjærs, Stadf. Nr. 97, 13 Marts 1891.
84. Sønder Omme Sogn, Poul Pedersens og Hustrus, Kgl. Ekspedition Nr. 250, 11 Juli 1871.
85. Tamdrup Sogn, Skolelærer Andersens, Konf. 15 Oktbr. 1863.
86. Tapdrup Sogn, Sognefoged J. Sørensen Lourings, Konf. 8 Febr. 1859 (G. R.).
87. Thim Sogn, det Tangske Legat, Ind. M. Skr. 5 Novbr. 1856, 29 Decbr. 1857.
88. Thorsager Sogn. Se foran 3.
89. Thorsted Sogn, Jens Nielsen Aarups Gave, Stadf. Nr. 53, 30 Marts 1883.
90. Tornby og Vidstrup Sogne, Sognepræst Henrik Frederik Ulrichs, Stadf. Nr. 52, 2 Febr. 1892.
91. Torrild Sogn, Kancellir. Rasmus Andersens og Hustrus, Stadf. Nr. 121, 23 Maj 1890.

92. Vaabensted Sogn, Provst Barfoed og Hustrus, Stadf. Nr. 229, 23 Septbr. 1898.

93. Vadum Sogn, Lærer C. P. Clausens og Hustrus, Stadf. Nr. 195, 14 Novbr. 1887 § 2 c.

94. Valby, Brygger Kogsbølles, Stadf. Nr. 156, 24 Septbr. 1881 i Slutn., Nr. 198, 2 Decbr. s. A. i Slutn. (eventuelt).

95. Vantinge Sogn, Mads Andreasens og Hustrus, Stadf. Nr. 137, 22 Avg. 1885.

96. Vedersø Sogn, Niels Jacobsen Mølgaards, Stadf. Nr. 150, 2 Avg. 1883.

97. Vejlø Sogn, Forpagter Sørensens, Konf. 22 Septbr. 1863 (G. R.).

98. Velling Sogn, Anders Hansens og Hans Ole Hansens, Stadf. Nr. 91, 7 Juli 1880.

99. Verninge Sogn, Hans Hansens, Konf. 24 Septbr. 1870 (G. R.).

100. Vesterbølle og Østerbølle Sogne, Sognepræst Rohdes, Konf. 17 Septbr. 1860.

101. Viborg, Adjunkt Rudolph Petersens og Hustrus Legater, Stadf. Nr. 288, 3 Novbr. 1873.

102. Villerslev Sogn, fhv. Gaardejer Lars Kristensen Toftdals og Hustrus for værdige fattige, Stadf. Nr. 39, 31 Jan. 1891.

103. Vindelev Sogn, Sognefoged og Dbmd. Jens Jensens, Stadf. Nr. 106, 9 Juni 1883 (eventuelt).

104. Vinding Sogn, Jens Chr. Knudsen Hvirgels og Hustrus, Stadf. Nr. 138, 5 Avg. 1881.

Mads Jensen Østergaards og Hustru Mariane Jensens for trængende i Vinding Sogn, som ikke nyde Fattigunderstøttelse, Stadf. Nr. 17, 7 Jan. 1898.

105. Vivild og Vejlby Sogne, Niels Olesens, Stadf. Nr. 24, 29 Jan. 1872.

Aftægtsm. Jens Jensen Skovfogeds, Stadf. Nr. 181, 4 Novbr. 1881.

106. Øls Pastorat, de tre Kasser i samme, Aftægtsmand Laust Nielsen, kaldet Baksmed, og Hustrus, Stadf. Nr. 55, 4 Febr. 1893.

107. Ørting og Falling Kommune, Kancellir. Rasmus Andersens og Hustrus, Stadf. Nr. 119, 23 Maj 1890, jfr. Stadf. Nr. 139, 14 Juni s. A. § 7.

108. Øster Snede Sogn, Markussens og Jørgensens, Stadf. Nr. 177, 3 Oktbr. 1882.

Gregers Pedersens, Stadf. Nr. 210, 15 Novbr. 1882.

109. Østofte Sogn, Kofod Anchers, Konf. 1 Juli 1858.

Se Arveafgifter I 6 b. Bøder D II 17. Hospitaler II 30 o (ang. Udredelsen af et Beløb til Helsingørs Hospital). Kollekt 26 (Overtagelse af det bestemte Fixum for Kirketavle til Helsingørs Hospital). Skolekommission 1 h. Tinglæsning II A 7 g (ang. Gave til de fattiges herved). Understøttelseskasser (Isl.).

Fattigfogeder (Bettelfogeder).

1. I København maatte saadanne antages efter Plan 1 Juli 1799 § 146 til daglig at gaa omkring for at holde Staden ryddelig for Betlere, men senere er Betleres Opbringelse udelukkende overdraget til Politiet, Pl. 7 Septbr. 1813 § 1.

2. I Købstæderne fandtes i ældre Tid Fattigfogeder, saaledes i Frederikssund Rskr. 10 Novbr. 1775 § 4, i Roskilde K. Prom. 29 Marts 1777 (i Reskriptsaml. 1ste Del), i Grenaa K. Prom. 20 Decbr. 1783, i Horsens K. Prom. 26 Marts 1785, i Randers Rskr. 23 Decbr. 1791, i Korsør Konf. 22 Avg. 1794 § 8, i Kolding K. Prom. 22 Decbr. 1798. Senere blev det efter Reglm. 5 Juli 1803 § 46 Politiets Sag at eftersøge og paagribe Betlere, men det kan bemærkes, at der i alt Fald i en enkelt Købstad endnu aarlig betales et mindre Beløb af Kæmnerkassen til hver af Byens Politibetjente som Fattigfogeder.

3. Ang. deres Antagelse paa Landet henvises til Reglm. 5 Juli 1803 f. Land. §§ 63 og 71, jfr. Rskr. 25 Juli 1735, 6 Novbr. 1739 III Art. 2 og Reglm. 2 Juni 1821 § 77 (f. Thorseng).

Fattigforstandere.

1. I København. De tidligere Fattigforstandere ere afløste af Distriktsforstandere, se M. T. B f. 1871 S. 479 Nr. 38—41. Jfr. Plan 1 Juli 1799 §§ 19 ff samt Bestillinger B 3 h (Fritagelse for Ombud).

2. I Købstæderne. Ang. Ansættelsen deraf til at føre det særlige Tilsyn med de fattige og med Fattigvæsenets Stiftelser, L. 26 Maj 1868 § 13. Jfr. Reglm. 5 Juli 1803 §§ 2, 12, 13, 21—25, 30, K. Prom. 22 Septbr. 1804, Reglm. 27 Juni 1818 § 15 (f. Odense). Jfr. nedenfor 6.

Apotekere ere fritagne for at overtage Bestillingen som saadan, Ind. M. Skr. Nr. 183, 10 Maj 1871.

3. I Landkommunerne. Ethvert Medlem af Sogneraadet er pligtig at udføre Hvervet som saadan, naar Sogneraadet paalægger ham det, L. 6 Juli 1867 § 11.

4. I Reykjavik, Fr. 20 April 1872 (Nr. 21 i Till. t. Lovt.) § 13, jfr. Adg. 27 Novbr. 1846 (i Till. t. Lovsaml. f. 1847) § 18.

I Landkommunerne paa Island, Fr. 4 Maj 1872 § 14 (Nr. 25 i Till. t. Lovt.).

5. Fattigbestyrelsen kan til Hjælp ved Tilsynet med de fattige udnævne saa mange dertil skikkede og villige Mænd og Kvinder, som samme efter Kommunens Størrelse og de fattiges Antal anser for nødvendigt, L. om det offtl. Fattigvæsen Nr. 67, 9 April 1891 § 29, 1ste Stykke.

Om disse Tilsynshavendes Forretninger, 2det Stykke ibd.

6. Ved det foran under 5 anførte er ingen Forandring sket i L. 26 Maj 1868 § 13 om Ansættelse af saadanne i Købstæderne som tvunget Ombud, Ind. M. Skr. Nr. 50, 1 Febr. 1893. Jfr. ovenfor 2.

Fattigforstanderskab.

I. Fattigforstanderskaberne paa Færøerne ere afløste af de ved L. Nr. 30, 28 Febr. 1872 indførte Forstanderskaber, Lovens § 17. Se nu L. Nr. 97, 10 April 1895 §§ 2, 3.

II. Om nogen har havt fattiges Forstanderskab, bør han eller hans Arvinger svare og staa til Rette der, hvor han samme antaget haver, D. L. 1—2—21, jfr. D. L. 1—4—20.

Fattigforsørgelse (Fattigunderstøttelse).

A. Ældre Regler (der dog til Dels endnu have Gyl-dighed).

1. Ang. den almindelige Berettigelse til i Trangstilfælde at erholde saadan, se Fattige A.

Ang. hvorledes der skal forholdes, naar den Understøttelse, der ydes, skønnes at være utilstrækkelig, Ind. M. Skr. 13 Oktbr. 1853 (G. R.).

2. Ang. Reglerne om, hvilke fattige samme skal ydes, hvorledes den gives og om de forskellige Klasser af fattige, Plan 1 Juli 1799 §§ 1, 5, 31—58, 111, 159, Reglm. 5 Juli 1803 f. Købst. §§ 3, 4, 5 (jfr. K. Prom. 26 Maj 1807), 6—20, f. Land. §§ 5—24, Pl. 14 Decbr. 1810 §§ 2—20, Reglm. f. Isl. 8 Jan. 1834 §§ 4—9. Se nedenfor B 1.

Ang. en Sondring mellem værdige og uværdige trængende i Fattigvæsenets Anstalter i Kbhvn., M. T. B f. 1871 S. 477 Nr. 21.

Ang. Understøttelse til at forekomme Trang, Plan 1 Juli 1799 § 36.

3. Med Hensyn til Understøttelsesmaaden mærkes:

a. De tidligere Regler for Forsørgelse derved, at den fattige sattes paa Omgang blandt Sognets Beboere, Resl. 6 April 1804 § 1 (for Aggers Sogn i Norge). Denne Forsørgelsesmaade er nu forbudt, Fattigl. Nr. 67, 9 April 1891 § 28.

Sogneraadene kunde kun interimistisk og som Nødhjælp forsørge en fattig paa denne Maade, og saadan Forsørgelse kunde som Naturalydelse kun paalægges Brugerne af beboede Steder, nemlig Gaarde, hvorfor der heller ikke paahvilede Statskassens Skovskylshartkorn i Kommunen Andel i denne Byrde, Ind. M. Skr. 3 Febr. 1864.

Om en Gaardmand som Hovedparcellist var forpligtet til at modtage et Fattiglem paa Omgang for en Parcel, der fra hans Gaard var solgt til en udenfor Sognet boende, Ind. M. Skr. 4 Oktbr. 1850 (G. R.).

b. Bør ske ved Ydelser in natura, ordentligvis ikke ved Pengeunderstøttelse, K. Prom. 24 Novbr. 1804 (f. Sorø Amt).

c. Ang. at Forsørgelseskommunen skal forhjælpe de fattige, som savne Arbejde, til en passende Arbejdsfortjeneste, K. Cirk. 8 Jan. 1820. Se fremdeles Arbejdssøgende Personer 3.

d. Ang. at det ikke er tilladt at gøre fattiges Forsørgelse til Genstand for Licitation, K. Skr. 23 April 1844 ad 3 (f. Isl.), samt med Hensyn til Børns Anbringelse, K. Skr. 2 April 1846, Ind. M. Skr. 12 Febr. 1853.

e. Sogneraadet kan uden Amsraadets Approbation afslutte en for langt Aaremaal gældende Kontrakt om et fattigt Barns Forsørgelse, Ind. M. Skr. 21 Maj 1852.

4. Ang. at Fattigvæsenet kunde give eller laane den fattige Gods, der mærkedes som tilhørende Fattigvæsenet, hvorefter den, som tilforhandlede sig eller modtog til Pant saadanne Genstande, skulde tilbagegive dem og straffes med Bøde, Plan 1 Juli 1799, § 145, Pl. 14 Decbr. 1810 § 25.

a. Ang. at saadanne Genstande ikke maatte modtages paa Assistenshuset, K. Skr. 17 Marts 1818.

b. Ang. Virkningen i Forhold til de fattiges Kreditorer af, at den foreskrevne Mærkning af Genstandene var undladt, K. Skr. 30 Jan. 1821.

5. Ang. Forsørgelsesstedet, se Forsørgelsessted, fattiges. Ang. Fattigforsørgelse under Sygdom, se Fattige E.

6. Ang. at Opholdsstedets Fattigvæsen var forpligtet til at lade en trængende tilgaa interimistisk Hjælp, uanset at dennes Forsørgelse paahvilede en fremmed Kommune eller private Personer, Reglm. 5 Juli 1803 f. Købst. §§ 5, 6, f. Land. §§ 7, 8, Pl. 14 Decbr. 1810 § 2, 29 Jan. 1828 §§ 2, 3 (syge Haandværkssvende), Fr. 24 Jan. 1844 § 12, L. 16 Febr. 1856 § 15 (f. Færø.).

a. Ang. den fattiges Ret og Forpligtelse til at blive og nyde

Hjælpen paa Opholdsstedet, indtil Forsørgelsesstedet var bestemt, Pl. 14 Decbr. 1810 § 3, L. 16 Febr. 1856 § 13.

b. Ang. at det er Opholdskommunen, der har at skønne om, hvor vidt nogen af dens Beboere, lige meget hvor de ere forsørgelsesberettigede, trænger til offentlig Fattigunderstøttelse, og som i bekræftende Fald meddeler Understøttelsen og bestemmer dens Størrelse, K. Skr. 2 Febr. 1841, 25 Juni 1846 (G. R.), Ind. M. Skr. 9 Novbr. 1854 (G. R.).

Reservation fra Forsørgelseskommunen om, at Opholdskommunen ikke maa tilstaa en Familie mere end en vis bestemt Understøttelse uden forud at indhente Forsørgelseskommunens Resolution, er uden Betydning, Ind. M. Skr. 30 Marts 1849.

c. Ang. at Forsørgelseskommunen kun med Opholdskommunens Vidende og Samtykke kan lade sine fattige tilgaa Understøttelse i samme, Ind. M. Skr. 21 Juli 1859, K. og U. M. Skr. 26 Septbr. s. A., Ind. M. Skr. 26 Juni 1865, jfr. Reglm. 5 Juli 1803 f. Købst. § 14, f. Land. § 18.

d. Om Opholdskommunens Ret til at fordre fattige hjemsendte, se Hjemsendelse I.

7. Ang. interimistisk Forsørgelse paa Anholdelsesstedet af en løsladt Betlerske, indtil Forsørgelseshjemmet er udfundet, Ind. M. Skr. 27 Septbr. 1848.

8. Ang. Forsørgelsen af en Familie, der opholdt sig udenfor Hjemmet paa Grund af, at Manden, der havde begaaet Blodskam med Steddatteren, var bleven benaadet under det Vilkaar, at han skulde tage Ophold paa et andet Sted end hun, Ind. M. Skr. 18 Septbr. 1855 (G. R.).

9. Ang. hvad der kan anses som Fattighjælp (og altsaa have sammes Virkning):

a. Adskilligt herom vil findes under Aandssvage 6. Af-sindige 11 f. Døvtummeinstitutterne 5. Fattige. Skolekasser 5 b. (Bøger til fattige Skolebørn). Venerisk Sygdom 6, jfr. 5. Ægteskab 5 (ang. urefunderet Fattigunderstøttelses Virkning til at hindre sammes Indgaaelse).

b. Ang. hvor vidt en Understøttelse til Forrentning af Gæld i et konkret Tilfælde burde betragtes som Fattigunderstøttelse, Ind. M. Skr. 24 Maj 1853 (G. R.).

c. Hjælp til Udvandring kan ikke henregnes til Fattigunderstøttelse, og Sogneraadene ere derfor uberettigede til af Kommunens Kasse at afholde Udgifterne ved de under Fattigvæsenet hørende Personers Bortrejse af Landet, Ind. M. Skr. 19 Marts

1870 (D. T. S. 313). Jfr. derimod Ind. M. Skr. 4 Marts 1852. Se nedenfor B 1.

d. At kun den Hjælp, der ydes til Fyldestgørelse af en Forsørgelsesforpligtelse, kan anses som Fattighjælp, samt hvorvidt en Landkommune med Amdsraadets Samtykke kan yde personlige Understøttelser, der gaa ud herover (og altsaa ikke ere Fattighjælp), Ind. M. Skr. Nr. 10, 10 Jan. 1883, der angaar Bidrag til et aandssvagt Barns Anbringelse. Jfr. Fattiges Kasse A 6. Kæmnerkassen B 17 k.

e. Naar vedkommende Kommune maa betale Moderen til et uægte Barn det Faderen paahvilende Bidrag til Barselfærden eller hans Underholdsbidrag til Barnet, da anses saadant ikke som Fattigunderstøttelse til Moderen, hvorimod Faderens Forsørgelseskommune kan betragte det som en Faderen ydet Fattighjælp, L. Nr. 76, 20 April 1888 §§ 2, 4. Jfr. nu nedenfor B 3 e.

f. Ang. at de ved en smitsom Sygdoms offentlige Behandling flydende Udgifter ikke i noget Tilfælde betragtes som Fattighjælp, den tidligere L. om smitsomme Sygdomme Nr. 78 af s. D. §§ 13, 21. Jfr. Sundhedsvedtægt f. Kbhvn. i Bkg. Nr. 78, 15 Juni 1886 § 72 (jfr. Bkg. Nr. 69, 24 Juli 1884 § 15) og ikke faa af de andre under Sundhedsvedtægter anførte Vedtægter, som ere ældre end Loven, navnlig for Købstæderne. Jfr. nu nedenfor B 3 c.

10. Ang. Virkningen af urefunderet Fattigunderstøttelse, se Fattigunderstøttelse, urefunderet.

I mangfoldige af de under Legater B anførte Fundatser er det bestemt, at Personer, der nyde Understøttelse af Fattigvæsenet, ere udelukkede fra Adgang til Legaterne.

11. Indskærpet alle Øvrigheder at iagttage deres Pligter med Hensyn til en hensigtsmæssig og med Lovgivningen stemmende Fattigforsørgelse, K. Cirk. 31 Avg. 1813, 8 Jan. 1820.

B. Nyere Regler.

1. Ved Grundlovens § 84 om Retten hertil (se Fattige A) mærkes L. om det offentlige Fattigvæsen Nr. 67, 9 April 1891 § 1, jfr. §§ 11, 49. — Ingen trængende kan vægre sig ved at lade sig forsørge udenfor den forsørgelsespligtige Kommunes Grænser ved dennes Foranstaltning, § 39.

Kun saadanne Understøttelser, der rettelig kunne gives som Fattighjælp, maa ydes af Kommunens Kasse og kunne da ikke gives saaledes, at de dog i Forhold til den understøttede ikke skulle anses som Fattighjælp, Ind. M. Skr. Nr. 325, 26 Novbr. 1889 (Udvandringshjælp maa ubetinget ikke gives), Nr. 202, 26

Avg. 1891 (ang. Konfirmationshjælp), Nr. 149, 21 Juni 1892 (ang. Hjælp til et Barns Indlæggelse paa Kysthospitalet), Nr. 220, 13 Juni 1893 (om Lægebehandling ved en Specialist).

Rejsepenge maa ikke ydes, Ind. M. Skr. Nr. 321, 30 Novbr. 1894.

Se ogsaa Aandssvage 6.

Om Hjælpen kan — og altsaa ogsaa skal — ydes, afgøres af Opholdskommunen, eventuelt Amtet, nys nævnte Skr. Nr. 220, 1893.

2. Om Forsørgelsesmaaden ere ny Regler givne ved Fattiglovens Kap. III (§§ 28—33). Se Fattiganstalter.

Da § 28 forbyder at sætte de fattige paa Omgang i Kommunen, har Ind. M. Skr. 23 Juli 1866 tabt sin Betydning. Se foran A 3 a.

For Færøerne, L. Nr. 97, 10 April 1895 Kap. V.

For Island, L. 4 Novbr. 1887 (Nr. 26 i Till. t. Lovt.), 7 Febr. 1890 (Nr. 13 ibd.).

3. Ang. Understøttelser, der ikke skulle anses som Fattighjælp. Jfr. foran 1, 2det Stykke samt A 9.

a. Herom handler Fattiglovens §§ 10, 44, 61—65.

At de Understøttelser, der efter § 44 a (Udgifter til Læge og Jordemoder samt Begravelsesomkostninger) og b (Understøttelse ved Pligtarbejde m. v.) ikke betragtes som Fattighjælp, ikkun maa ydes under den almindelige Betingelse for Fattigunderstøttelse, at den paagældende er ude af Stand til at forskaffe sig og sine fornøden Hjælp, Ind. M. Skr. Nr. 295, 12 Septbr. 1892.

Hjælp til forliste Sømænds Hjemrejse efter § 64 maa ikke gaa ud over det nødvendige, Ind. M. Cirk. Nr. 23, 15 Marts 1893.

Ang. at de i Fattigl. § 44 a og b omhandlede Understøttelser ikke kunne fordres erstattede i den trængendes Dødsbo, Ind. M. Skr. Nr. 190, 9 Juli 1895.

Se Abnormanstalter 6. Døvsstummeinstitutterne 5. Sindssygeanstalter. Syge- og Begravelseskasser 33. Jfr. Henviisningerne under A 9 a.

b. Udgifterne til Børns Skolegang, hvorunder ogsaa de saa kaldte Skolepenge, ere efter Grundlovens § 85 ikke Fattighjælp, se Skoler II A 4.

c. Ang. at de ved en smitsom Sygdoms offentlige Behandling flydende Udgifter ikke i noget Tilfælde betragtes som Fattighjælp, L. om smitsomme Sygdomme Nr. 46, 30 Marts 1892 §§

16 (anført under Plejebørn 3) og 25, 1ste Stykke. Ved § 16 jfr. Smitsom og epidemisk Sygdom I 19.

d. Udredelsen af saadanne Omkostninger ved syge Sømænds Pleje, som Rederiet erholder erstattet af Statskassen, giver ikke denne noget Krav paa den paagældende Sømand, Sølov Nr. 56, 1 April 1892 § 90 i Slutn.

e. Naar det offentlige maa betale det Faderen til et uægte Barn paahvilende Underholdsbidrag eller Bidrag til Barselfærden, betragtes saadant ikke som en Moderen ydet Fattighjælp, men som Fattighjælp til Faderen, L. Nr. 73, 12 April 1892 § 4, 1ste og 3dje Stykke, jfr. § 2. Se for Island L. 24 Jan. 1890 (Nr. 10 i Till. t. Lovt.) § 3, jfr. § 1. — Se Underholdsbidrag A I 30 g Nr. 1, VIII 5, jfr. Forsørgelsessted A 1.

f. Ydelser eller Tilskud, som ifølge Loven om de anerkendte Sygekasser tilfalde disses Medlemmer fra det offentlige, ere ikke Fattigunderstøttelse, L. Nr. 85, 12 April 1892 § 14.

4. Ang. hvor vidt Fattigvæsenets Kavtion for Husleje efter Omstændighederne kunde anses som Fattighjælp, Ind. M. Skr. Nr. 348, 31 Decbr. 1889.

Ang. hvor vidt den Hjælp, der af Opholdskommunen er ydet til en forladt Hustru, hvis andet Steds alderdomsunderstøttede Mand derefter er afgaaet ved Døden, skal anses som Fattighjælp til Manden og refunderes som saadan, Ind. M. Skr. Nr. 94, 8 Marts 1893.

Om hvad der kan anses som Fattighjælp, se fremdeles Alderdomsunderstøttelse 4 (ang. tilsnegen Understøttelse).

5. Understøttelse, der ikke betragtes som Fattighjælp (in casu en Hustrus Indlæggelse paa en Sindssygeanstalt) medfører ikke, at vedkommendes (her Mandens) Erhvervelse af Forsørgelsessted afbrydes eller bliver hvilende, Ind. M. Skr. Nr. 337, 27 Septbr. 1893. — Se fremdeles Alderdomsunderstøttelse 5 b Nr. 3.

6. Ang. at den, der i Løbet af de sidste 10 Aar har modtaget Fattighjælp, er udelukket fra at modtage Alderdomsunderstøttelse, L. Nr. 69, 9 April 1891 § 2 c.

Den Understøttelse, der ved denne Lovs Ikrafttræden er ydet en Person over 60 Aar, som ellers opfylder Betingelserne for at faa Alderdomsunderstøttelse, anses i Forhold til ham ikke som Fattighjælp, § 2 i Slutn. Se Alderdomsunderstøttelse 9 b.

Ang. hvor vidt den Understøttelse, der tiltaas en om Alderdomsunderstøttelse søgende Person, inden Sagen har fundet sin Afgørelse, skal anses som Fattighjælp, Lovens § 4.

7. Om Virkningen af Fattighjælps Modtagelse mærkes fremdeles:

a. Den, der modtager samme, er underkastet de Forpligtelser, som Lovene herom paabyde, Fattiglovens § 1.

Ang. hvilke disse Forpligtelser ere, se under Fattiganstalter. Fattigvæsenet III 3 (Myndighed over de fattige), 4 (Krav paa Erstatning for ydet Understøttelse). Hjemsendelse I. Ægteskab 5.

b. Fattighjælp afbryder Erhvervelse af Forsørgelsesret, Fattiglovens § 16, i hvilken Henseende senere Tilbagebetaling af Hjælpen bliver uden Betydning, se Forsørgelsessted A 1. Se fremdeles Lovens § 20 (anført under Forsørgelsessted B 4).

Jfr. foran 5.

c. Paa Island udelukker samme fra Adgang til Bidrag af Understøttelseskassen, L. 11 Juli 1890 (Nr. 31 i Till. t. Lovt.) § 7.

d. I mangfoldige Legatfundatser, se fornemlig under Legater II B, er det bestemt, at Fattigunderstøttelse udelukker fra Adgang til de paagældende Legater.

e. Se Forsørgelsessted F 2 e (hvad der skal anses som Fattighjælp, afgøres efter den paa Hjælpens Tid gældende Lovgivning).

f. Paa Færøerne, L. Nr. 97, 10 April 1895 Kap. VI.

8. Om Eftergivelse af Fattighjælp, Fattiglovens § 35, jfr. Ind. M. Skr. Nr. 149, 21 Juni 1892 og Ægteskab 5. ■

9. Om Virkningen af Tilbagebetaling af Fattighjælp, se foran 7 b. Hjemsendelse I 2 a. Jfr. Underholdsbidrag A I 30 g Nr. 1, sidste Stykke. Ægteskab 5 s.

10. Ang. Fattigvæsenets Krav paa Refusion af ydet Fattighjælp, se Fattigvæsenet III 4, 6.

11. Om Understøttelse ved de danske Konsuler af trængende danske i Udlandet, som ikke ere Søfolk, Instruk. Nr. 253, 15 Decbr. 1893 § 21 med Kommentar, jfr. § 51 e. Jfr. Sømænd 10.

12. Ang. Arrestanters og Fangers Børn.

a. Diende Børn under 1 Aar, hvis Mødre ere arresterede eller hensatte i en Strafanstalt, kunne blive hos Mødrene, og Omkostningerne ere da Fattigvæsenet uvedkommende, hvorimod dette, naar Børnene ere overgivne til dets Forsorg, ikke derfor kan fordre nogen Godtgørelse, se de under Delinkventomkostninger 1 k og Strafanstalter I 5 anførte Bestemmelser.

b. Ang. at det er uhjemlet Praksis, at Børn, hvis Mødre

ere arresterede, skulle, indtil Straffen er udstaaet, forsørges af det Amt, hvori Arresten er beliggende, K. Skr. 11 Febr. 1826.

c. Om saadanne Børns Forsørgelse handler K. Skr. 30 Decbr. 1830.

13. Ang. Forsørgelsen af arresterede Børn, der løslades i Henhold til Pl. 11 Maj 1810 § 2, se Arrestanter 11 b.

14. Paa Færøerne.

L. om Fattigvæsenet der, Nr. 97, 10 April 1895.

15. Island.

Om Fattigunderstøttelse og Forsørgelse, L. 4 Novbr. 1887 (Nr. 26 i Till. t. Lovt.), L. 7 Febr. 1890 (Nr. 13 ibd.).

Fattigunderstøttelse er undtagen fra Eksekution, L. 4 Novbr. 1887 (Nr. 25 ibd.) § 31.

Se Arbejdere 5, sidste Stykke (Arbejdsgivernes Forsørgelsespligt mod indforskrevne Arbejdere). Dyrtid 2, 3. Hospitaler II 74 c. Husvilde A (om Fattigvæsenets Forpligtelse med Hensyn til dem). Krig—Krigstid A 5 (Indkaldtes Familjer).

Fattiggaarde—Fattighuse, se Fattiganstalter.

Fattighjælp, se Fattigforsørgelse.

Fattiginspektør.

1. Posten som Overinspektør ved Fattigvæsenet i København, jfr. Vedt. 30 Decbr. 1857 §§ 11, 12, 21, er bortfalden ved Fattigvæsenets Omordning, se M. T. B f. 1871 S. 479 Nr. 42, jfr. S. 481 § 3 d, e, g.

2. Ang. at de udenfor Kbhvn. ansatte lønnede Inspektører eller andre lignende Embedsmænd ved Fattigvæsenet ere forpligtede til at bistaa Politimestrene med disses Forretninger efter Loven om Underholdsbidrag til uægte Børn, L. Nr. 73, 12 April 1892 § 4, 4de Stykke.

Se Fattigkasserer. Fattigvæsenet I B 3.

Fattigkasse.

I. I København. Om en særlig Fattigkasse kan der for Kbhvn.s vedkommende ikke tales, efter at det ved Rskr. 31 Maj 1814 § 6 a er bestemt, at alle Stadens Indtægter skulle indflyde i Hovedkassen, og ved § 6 b, at alle Stadens Udgifter skulle afholdes af denne Kasse.

De ældre Bestemmelser om Fattigkassen findes, for saa vidt de endnu have Betydning i de enkelte Artikler, fornemlig under Fattigvæsenet II.

II. Udenfor København.

1. De særlige Fattigkasser efter Reglm. 5 Juli 1803 f. Købst

VII, f. Land. VII med tilhørende særlige Fattigregnskaber ere for Landkommunernes vedkommende bortfaldne ved L. 6 Juli 1867 og for Købstædernes vedkommende ved L. 11 Febr. 1863 og 26 Maj 1868. Kun i Handelspladserne kan endnu findes særlige Fattigkasser med tilhørende særlige Fattigregnskaber.

2. Ved Lov 8 Marts 1856 § 7 er den Fattigkasserne ved Reglm. 5 Juli 1803 f. Købst. § 42 Nr. 7, f. Land. § 46 Nr. 4 hjemlede Ret til ved visse Dokumenters Tinglæsning at oppebære en Afgift, overført til de fattiges Kasse, jfr. K. Prom. 7 Jan. 1804 ad 3, Cirk. 27 Maj 1809, Skr. 2 April 1818.

Se Tinglæsning II A 7 g.

3. De Afgifter, som tidligere erlagdes til Fattigkasserne af dem, der faa Tilladelse til at give mimiske, ekvilibriske, magiske og desl. Forestillinger, Maskerader og desl., tilfalde nu de fattiges Kasser, J. M. Cirk. 27 Marts 1861, jfr. K. Skr. 28 Decbr. 1816, 16 Juli 1844. Det samme gælder om de Afgifter, som erlægges af Skuespillerselskaber, der have Justitsministeriets Tilladelse til at give egentlige dramatiske Forestillinger, K. og U. M. Skr. 10 Novbr. 1859 (G. R.).

4. Ligeledes ere Fattigkassernes tidligere Indtægter af Over-skudet ved Salg af optagne Kreaturer, jfr. Reglm. 5 Juli 1803 f. Købst. § 42 Nr. 8, f. Land. § 45 Nr. 5, nu tillagt de fattiges Kasse, L. Nr. 53, 25 Marts 1872 § 6.

5. I Købstæderne og Landkommunerne er Reglen nu, at de Fattigkasserne tillagte Indtægter indflyde i Kæmnerkasserne og Kommunekasserne, som udrede de dem tidligere paahvilende Udgifter, se ovenfor under 1. I øvrigt henvises herom til Artiklerne Kæmnerkassen og Kommunekasserne.

6. Ang. Betydningen af Udtrykket »Stedets Fattigkasse« i Pl. 14 Decbr. 1810, se K. Skr. 23 Marts 1822 og videre under Bøder D I 5, jfr. 7.

7. Her skal endnu anføres nogle enkelte ældre Bestemmelser, der ikke have fundet Plads andet Steds.

a. Ang. Renter til Fattigvæsenet i Assens af en Kapital for et samme tilhørende bortsolgt Jordstykke, K. Prom. 29 Marts 1806.

b. Ang. at enhver ny Ejer af Grønnehave Gaard ved Nykøbing paa S. skal til Stadens Fattigkasse betale 5 Rdl., K. Prom. 17 Septbr. 1811.

c. At St. Jørgensbjerg Sogns Fattigkasse skal have en Del af Købesummen for St. Ibs Kirke, Resl. 18 Oktbr. 1815.

d. Ang. Farstrup og Aistrup Fattigvæsens Kapital paa 200 Rdl. laant i Præstegaarden, Rskr. 20 Marts 1807.

e. Ang. en opsparat Kapital til Sønder Tranders Sogns Fattigkasse, K. Prom. 29 Juni 1811.

8. Ang. de samme tilflydende Bøder, se Bøder D I 5, 7 og II 18.

III. Ang. forskellige Fattigkasser, se Bøder D II 22 (Generalpostdirektionens), 30 (Kollegiernes, specielt Toldkammerets). Citadellet Frederikshavn 11. Kriminal- og Politiretten 3. Pastorater 591 A a og b (Raadstuefattigkassen i Roskilde).

Fattigkasserer i Købstæderne.

Hvor ikke alle de Fattigvæsenet vedkommende Ind- og Udbetalinger foregaa ved Kæmnerkassen, er det sædvanligt, at de til Fattigvæsenets Udgifter fornødne Beløb stilles til Disposition for Fattigudvalget, som da enten selv ved et af dets Medlemmer fører Kassen og derfor aflægger Regnskab eller lader dette gøre ved lønnet Medhjælp, der benævnes Fattigkasserer, Sekretær, Inspektør, Forretningsfører eller lignende og i det hele gaar Udvalget tilhaande med Korrespondance og desl. Oplysninger herom maa søges i Vedtægterne for de enkelte Købstæder efter L. 26 Maj 1868 § 35, og i adskillige af disse vil det findes anført, at Kæmneren tillige er Fattigkasserere og Forretningsfører for Fattigudvalget. I øvrigt kan det mærkes, at Fattigudvalgene vistnok i adskillige Byer benytte lønnet Medhjælp, uden at noget derom er optaget i Vedtægterne.

Tidligere var Hovedreglen den, at Fattigkassererforretningerne efter Reglm. 5 Juli 1803 § 41 skulde udføres af Fattigkommissionen selv ved et af dens egen Midte dertil valgt Medlem uden Betaling, men i mange Købstæder havde der med eller uden højere Approbation særlige lønnede Fattigkasserere, Ind. M. Skr. 18 Febr. 1857, jfr. Ind. M. Skr. 19 Juli 1850, J. M. Skr. 23 Novbr. 1848 og K. Skr. 14 Avg. 1824.

Fattigkollegier. Ang. at de Fattigkollegierne paa Ærø og i de øvrige kongerigske Distrikter af Hertugdømmet Slesvig tidligere paahvilende Forretninger ere overdragne de i disse Distrikter oprettede Sogneforstanderskaber, Resl. 20 Oktbr. 1865.

Fattigkommissioner.

1. I Købstæderne. De ved Reglm. 5 Juli 1803 § 2, jfr. §§ 9, 13, 21, 26—36, 39, 41, 42, 44, anordnede ere ophævede og deres Forretninger henlagte under Byraadene, L. 26 Maj 1868 § 13.

2. Paa Landet (Sognekommisionerne), der vare anordnede ved Reglm. 5 Juli 1803 § 2, jfr. §§ 12, 13, 17, 25—40, 45, 46, 51—53, ere bortfaldne ved de forandrede Regler om Fattigvæsenets Bestyrelse i Adg. 12 Avg. 1841 § 14. Jfr. L. 6 Juli 1867 § 15.

3. I Handelspladserne. I Marstal, Bkg. Nr. 114, 18 Oktbr. 1878 §§ 18, 30, 31, jfr § 4.

Henregnes i Henseende til Postforsendelsers Behandling til de kommunale Myndigheder, Adg. Nr. 178, 6 Septbr 1888 § 8.

4. I Thorshavn, L. 16 Febr. 1866 § 14. Forestaar den fri Fattigunderstøttelse, L. Nr. 15, 9 Febr. 1883. Jfr. nu for Færøerne, L. Nr. 97, 10 April 1895 §§ 14, 16.

I Reykjavik. Den ved Adg. 27 Novbr. 1846 (i Till. t. Lovsaml. f. 1847) anordnede Fattigkommission ophæves, og dens Forretninger henlægges under Byraadet, Fr. 20 April 1872 (Nr. 21 i Till. t. Lovt.) § 13.

6. Tilladt en Fattigkommission at føre sine Forhandlinger paa løst Papir paa Grund af særlige Omstændigheder, K. Skr. 1 April 1817.

Fattigkrese, ang. Københavns Inddeling deri, Ind. M. Skr. Nr. 92, 6 Marts 1893 Nr. 2, jfr. 3.

Fattiglemmer (Almisselemmer).

1. Ang. Fattigvæsenets Myndighed med Hensyn til dem og om deres Forseelser og Fattigvæsenets Straffemyndighed, se Fattigvæsenet III 3.

2. Ang. Fattigvæsenets Tilsynsret med Forældre og Plejeforældre, Plan 1 Juli 1799 §§ 136, 139, Reglm. 5 Juli 1803 f. Købst. §§ 7, 39, f. Land. §§ 11, 43, Pl. 21 Decbr. 1825 § 3, jfr. L. 3 Marts 1860 § 3. Se nu Fattigl. Nr. 67, 9 April 1891 § 40.

3. Ang. de dem af Fattigvæsenet betroede Ejendele, se Fattigforsørgelse A 4.

Ang. Straf for Forvanskning af det dem betroede, se Fattigl. Nr. 67, 9 April 1891 § 41.

4. Ang. Fattigvæsenets Ret til Erstatning af deres Efterladenskaber, hvor vidt der tilkommer dette Arveret efter dem, og om Fattigvæsenet har Ret til dem tilfalden Arv, se Fattigvæsenet III 4 samt Arveret 13 og 15 B Anmærkningen.

Ang. hvor vidt Fattigvæsenet har Ret til selv at overtage Skiftet efter dem, se Skifte 16.

5. Fattigvæsenet er ikke berettiget til at fordre sig sat i Besiddelse af det Beløb, hvortil en Fæstningsslaves Ejendele ved Realisation udbringes ud over Aktionsomkostningerne, uden for

saa vidt det udfordres til at dække allerede ydet Fattighjælp, K. Skr. 11 Avg. 1842.

Ikke heller kan Fattigvæsenet fordre sig indsat i den en fattig tilkommende Fæsteret, Ind. M. Skr. 22 Juli 1850.

6. Ang. Registrering af deres Ejendele til Sikkerhed for Fattigvæsenets Erstatningsret.

I. Ældre Bestemmelser (der dog have delvis Betydning endnu).

a. Ang. Fattigvæsenets Ret til saadan Registrerings Foretagelse, og at den kun kan bringes til Anvendelse paa 1ste Klasses Fattiglemmer, K. Skr. 1 Juni 1833, 21 April 1842, Ind. M. Skr. 11 Maj 1854, Nr. 86, 18 Marts 1871.

Det er tvivlsomt, om en saadan Registrering overhovedet er lovmedholdelig og kan foretages med Retsvirkning, J. M. Skr. 31 Marts 1860, 1 Decbr. s. A. (i den lille Reskriptsaml.), 29 Maj 1861, Ind. M. Skr. Nr. 86, 18 Marts 1871.

Registreringen bør ikke foretages mod paagældendes Vilje; men naar han har Ejendele, ved hvis Realisation han for en Tid vil kunne skaffe Midler til sit og Familjes Underhold, kan han ikke forlange Fattigunderstøttelse, saa længe han modsætter sig saadan Registrering, Ind. M. Skr. Nr. 86, 18 Marts 1871.

Er paa Færøerne lovhjemlet, L. 22 Marts 1855 § 15. Jfr. nedenfor II b.

Er ikke tilladt paa Island, K. Skr. 14 Decbr. 1841. Jfr. derimod nu nedenfor II c.

b. Den kan — eller i alt Fald bør — ikke foretages hos Faderen for Bidrag ydet til hans sindssyge Barn, K. Skr. 11 Marts 1847 Noten, Ind. M. Skr. 18 April 1850.

c. Kan ikke foretages, naar de fattige have bosat sig i en anden Kommune, Ind. M. Skr. 30 Septbr. 1856 (G. R.).

d. Registrering kan foretages uden Hensyn til, at et andet Fattigvæsen tidligere har ladet Ejendele registrere, samt ang. det derved fremkomne Forhold mellem Kommunerne, J. M. Skr. 31 Maj og Ind. M. Skr. 10 Juni 1854 (sidst nævnte i G. R.).

e. Ang. Retsvirkningen af Registreringsforretningens Tinglæsning til at forhindre senere Afhændelser, og at der ikke ved samme præjudiceres tidligere erhvervede Rettigheder eller stiftes nogen Panteret for Fattigvæsenet, K. Skr. 30 Jan. 1821, J. M. Skr. 31 Maj 1854, 31 Marts 1860, 1 Decbr. s. A. (i den lille Reskriptsaml.), 29 Maj 1861.

K. Skr. 2 Juni 1846 udtaler, at paagældendes ældre Kreditorer ere berettigede til at holde sig til det registrerede Gods.

f. Se fremdeles Stempelafgiften III 33 i. Tinglæsningsgebyrer 29, jfr. 42 a. Udslettelse I 12 g.

g. Sognefogeden er ikke pligtig at være behjælpelig derved, Ind. M. Skr. 7 Decbr. 1864.

h. Hospitalslemmers Ejendele maa vel registreres, men disse ej betages Raadigheden over dem, medens de leve, K. Skr. 2 Febr. 1813.

II. Nyere Bestemmelser.

a. Fattigvæsenet er berettiget til, naar vedvarende Fattigunderstøttelse er ydet, at registrere den understøttedes Ejendele samt lade den foretagne Registreringsforretning, som kan affattes paa ustemplet Papir, tinglæse med den Virkning, at de senere af Ejeren uden Fattigvæsenets Samtykke foretagne Dispositioner over det registrerede ere ugyldige i Forhold til Fattigvæsenet. For saa vidt det er fast Ejendom, der registreres, sker Tinglæsningen i Overensstemmelse med de for viljebestemt Underpant i faste Ejendomme i saa Henseende gældende Regler. I andet Tilfælde bliver Tinglæsningen at foretage ved Ejeren personlige Værneting, og den ovennævnte Virkning af samme indtræder eller vedligeholdes i saa Fald kun, for saa vidt Tinglæsningen foregaar til 1ste eller 2det Ting efter Forretningens Foretagelse og i Tilfælde af Flytning gentages ved den trængendes ny Værneting til 1ste eller 2det Ting efter Flytningen. For Tinglæsningen erlægges intet Gebyr. Fattigl. Nr. 67, 9 April 1891 § 38.

b. Paa Færøerne, L. Nr. 97, 10 April 1895 § 50.

c. Paa Island, L. 4 Novbr. 1887 (Nr. 26 i Till. t. Lovt.) § 3.

7. Kunne, saa længe deres Ejendele ikke ere registrerede, indgaa Kontrakter, der kunne drage tilfølgende for deres Gods, K. Skr. 30 Jan. 1821 ad 1.

De kunne i Reglen gyldig indgaa Kontrakter, Ind. M. Skr. 29 Oktbr. 1851 (G. R.).

Ang. at der ikke kan udvirkes særegne Bestemmelser om Myndighedsalderen for de under Kbhvn.s Fattigvæsen hørende Individider, K. Skr. 29 April 1837.

Derved, at en Person er under Fattigforsørgelse, bliver han ikke umyndig, J. M. Skr. 12 Maj 1857.

8. Ang. hvor vidt de kunne indgaa Ægteskab, se Ægteskab 5.

9. I København er al Udskænkning paa Beværtningssteder til dem forbudt, Politivedt. Nr. 125, 22 Juni 1883 § 66.

10. Lars Haagens Legat for Fattiglemmer i Rødby Købstad, Stadf. Nr. 234, 15 Septbr. 1896.

Se i øvrigt Aktionsomkostninger 7 (Udlæg derfor behøver ikke at forsøges hos dem). Arveafgifter I 6 c (skulle de betale). Begravelse 16 med Henvisninger. Begravelsesomkostninger 7. Bygningsafgift II 2 f (betales ikke af deres Boliger). Dødsfald I f Nr. 3 (Almisselemmers Død skal anmeldes for Skifteretten). Fattiganstalter. Fattigforsørgelse. Fattigvæsenet III 3 (Myndighed over de fattige), 4 (Krav paa Erstatning og Ejendoles Registrering). Offer I 2 c (skulle de ikke erlægge) III 3 (om Fritagelse for Akcidensoffer). Præster VI 21 (deres Befordring). Skoler II C 5 a (kunne beholde Børnene til Hjemmeundervisning). Uformuenhed.

Fattiglæger.

Se Distriktslæger 4 d. 5. Fysici A 8, 3dje Stk. Kommunelæger (f. Kbhvn.). Læger B II 5 (om deres Betaling). Recepter 9, 15.

Fattigskat.

I. I København.

1. Efter at den ved Rskr. 10 April 1762 og Pl. 13 Avg. 1764, jfr. Plan 1 Juli 1799 §§ 166 a, 167, indførte Skat var bleven hævet ved Adg. 21 April 1812 § 10, blev en Fattigskat atter indført ved Pl. 9 Marts 1814, 15 Juli 1816, jfr. Resl. 28 Oktbr. 1829.

Den er nu indbefattet under Arealskatten og beregnes til Bygningsafgiftens oprindelige Beløb 3 Gange taget, L. 19 Febr. 1861 (S. 180) §§ 1 og 3. — Om de for denne gældende Regler, se Arealskat I.

2. Med Hensyn til Bestemmelserne i fornævnte L. 1861 § 3 skal følgende bemærkes om samme:

a. Fritagelse for Skatten tilkom:

1) Visse af Søetatens Grunde, K. Skr. 7 Avg. 1762, Rskr. 15 April 1763.

2) Kirkeskolerne, K. Skr. 9 Marts 1816, jfr. K. Skr. 12 Novbr. 1814.

Gratistskolen, K. Skr. 14 Jan. 1817.

Blegdamsskolen, K. Skr. 16 s. M.

Den mosaiske Drengfriskole, Resl. 25 Juli 1846.

3) Stiftelsen i St. Anna Vester Kvarter for gamle, trængende Tømmersvende, Ind. M. Skr. 18 Marts 1853.

4) Petri Kirkes Plejehus, Thymes Plejehus, Pelts Stiftelse og Fechtels Hospital, J. M. Skr. 22 Septbr. 1854.

5) Forskellige mosaiske Stiftelser, se Mosaiske Trosbekendere 15 d, e, m og p.

b. Saadan Fritagelse tilkom ikke Frederiks Hospital, Rskr. 10 Oktbr. 1781, jfr. med Hensyn til Fødsels- og Plejestiftelsen Rskr. 15 Jan. 1783.

c. Bestemmelserne om sammes Erlæggelse af Lejligheder paa ikke over 64 □ Al. i L. 4 Marts 1857 §§ 1 og 2 have tabt deres Betydning ved L. 16 Febr. 1866 (S. 195).

d. Afgang i samme kan Magistraten bevilge i Tilfælde, hvor Godtgørelse i Bygningsafgiften er bevilget for ledigstaaende Lejligheder, K. Skr. 4 Marts 1823.

3. Ang. en Afgift til Fattigvæsenet af Personer, der have Embedsbolig i Statens Bygninger, se Embedsbolig 2.

4. Se Civillisten 5.

II. Udenfor København.

1. I Købstæderne udenfor København blev Fattigskat opkrævet dels paa Grund, dels paa Formue og Lejlighed efter Reglm. 5 Juli 1803 §§ 31 og 42. Den særlige Ligning og Optræknings af Fattigskatten ophørte ved Adg. 24 Oktbr. 1837 § 20, men i de Købstæder, i hvilke der endnu ikke er tilvejebragt Skattevedtægter efter L. 11 Febr. 1863, skulle Udgifterne til Fattigvæsenet vedblivende fordeles efter de ældre Regler paa de hidtil i hver Købstad især benyttede Skattegrundlag, L. 26 Maj 1868 § 21. Disse Regler for de enkelte Købstæder forbigaas her, dels fordi de kun en kort Tid ville have Betydning, dels ogsaa fordi Bestemmelserne herom kun ufuldstændig findes i Reskriptsamlingen. Som Eksempler kunne nævnes for Nyborg Resl. 2 Decbr. 1803; Horsens Resl. 13 Jan. 1804; Aalborg Resl. 27 Jan. 1804; Ribe K. Prom. 28 Jan. 1804; Varde K. Prom. 28 Jan. 1804; Ebeltoft Resl. 24 Febr. 1804; Mariager Resl. 24 Febr. 1804; Fredericia Resl. 29 Juni 1804; Svendborg Resl. 4 Jan. 1805; Rudkøbing Resl. 4 Jan. 1805; Randers K. Prom. 30 Decbr. 1809, Skr. 20 Oktbr. 1821; Vejle Resl. 12 Septbr. 1827; Helsingør Resl. 6 April 1831.

2. I Landkommunerne skulde særlig Fattigskat opkræves efter Reglm. 5 Juli 1803 §§ 35 og 46, men er bortfalden ved L. 6 Juli 1867 § 18, hvorefter de Beløb, der behøves til Fattigvæsenet, skulle udredes af Kommunekasserne sammen med og under et med andre Kommuneudgifter. Tidligere var det i alt Fald nødvendigt at holde Fattigvæsenets Indtægter og Udgifter for

sig, om end Ligningen og Opkrævningen til Fattigvæsenet kunde ske sammen med, hvad der til andre kommunale Udgifter blev lignet paa samme Skattegrundlag, Ind. M. Skr. 26 Septbr 1853, Cirk. 2 Febr. 1860.

3. Følgende ældre Bestemmelser om Fattigskat, der muligvis endnu kunne have nogen Betydning, skulle anføres:

a. Skal i Fredericia de, som ellers ere fri for andre Byrder, dog udrede, Rskr. 14 Marts 1749.

b. Indvaanerne i Helsingør skulle betale 9 Rdl. aarlig til Fattigvæsenet, hvilke Kronborg Fæstning hidtil har udredet for den saa kaldte Hængedam, Rskr. 6 Avg. 1783.

c. Flensburgs Borger-Enkebolig i Horsens er fritaget for Fattigskat, Rskr. 14 Jan. 1791.

d. Borre Mølle og Kolding Maltmølle skulle ikke svare Fattigskat til Kolding By men til Eltang Sogn, K. Prom. 12 Maj 1792.

e. Fattigskat er Estvadgaards Stiftelse fri for at udrede, K. Prom. 5 Jan. 1808.

f. Svares ikke af Boligen for Frue Menigheds Præst i Roskilde, K. Prom. 7 April 1810.

g. Om Fattigskattens Størrelse og Ligning paa Taasinge, K. Skr. 15 Jan. 1825.

4. Reglement for Fattigvæsenet i Købstæderne 5 Juli 1803 § 42 Nr. 2 er vedblivende uforandret, Fattigl. Nr. 67, 9 April 1891 § 67.

Jfr. Præster III 11 c.

Fattigskoler i København, se Skoler II B 19 og 21.

Fattigudvalg i Købstæderne.

Se Alderdomsunderstøttelse 15 a, 2det Stykke. Fattigvæsenet I B. Fattigkasserer.

Fattigunderstøttelse, urefunderet.

Virkningen deraf.

1. Ang. Fattigvæsenets Ret til Erstatning af og dets Arveret efter dem, der have nydt saadan, se Arveret 13 og 15 B Anm. og Fattigvæsenet III 4.

2. Ang. dens Virkning til at forhindre Mandspersoners Indgaaelse af Ægteskab, L. 29 Decbr. 1857 (S. 328). Jfr. Fr. 24 April 1824 § 3 Nr. 10. Se nærmere herom under Ægteskab 5.

3. Den, som nyder eller har nydt Understøttelse af Fattigvæsenet, som ikke er eftergiven eller tilbagebetalt, er udelukket fra Valgret og Valgbarhed til:

a. Rigsdagens Folketing og Landsting, Grl. 28 Juli 1866 §§ 30, 31, 35, 38, 58, Valgl. 12 Juli 1867 §§ 4, 7, 46—48, jfr. Valgl. for Færøerne 29 Decbr. 1850 § 4.

b. De under Uberygtethed 2 e nævnte kommunale Repræsentationer og Kommissioner ifølge de der nævnte Bestemmelser, der henviser til de for Valgret til Folketinget gældende Regler.

c. De islandske Repræsentationer og Sysselforstanderskaber, Fr. 4 Maj 1872 (Nr. 25 i Till. t. Lovt.) §§ 3, 30.

d. Altinget, L. 14 Septbr. 1877 (Nr. 23 i Till. t. Lovt.) §§ 4, 6.

4. Ikke senere tilbagebetalt Understøttelse forhindrer Meddelelsen af ekstraordinært Hjemstedsbevis, L. Nr. 104, 24 Juli 1880 § 1.

5. Udelukker fra Deltagelse i Bestyrelsen af St. Petri tyske Kirkes Menighedsanliggender, Resl. Nr. 183, 13 Decbr. 1880 §§ 3, 4 og 9.

6. Virkningen deraf. Paa Island, L. 4 Novbr. 1887 (Nr. 26 i Till. t. Lovt.), jfr. L. 7 Febr. 1890 (Nr. 13 ibd.).

7. Om Fattigunderstøttelse og sammes Virkning, se i øvrigt under Fattigforsørgelse.

Se Næringsvæsenet III (Udlændinges Næringsret) 4 a. Skudsmaal II 4 b (ang. hvad der maa indføres i Skudsmaalsbøgerne.)

Fattigvæsenet.

I. Dets Bestyrelse.

Det almindelige Fattigvæsen sorterer under Indenrigsministeriet, Kdg. 24 Novbr. 1848 II. Fattigl. Nr. 67, 9 April 1891 § 59.

A. I København.

1. Er ved L. 4 Marts 1857 § 1 henlagt under Magistraten og hører nu tillige med de dertil knyttede Legater og Kapitaler samt tilhørende Stiftelser og Indretninger under sammes 3dje Afdeling, Vedt. 30 Decbr. 1857 §§ 3, 4.

2. Ang. dets Indretning og Bestyrelse, Plan 1 Juli 1799. Jfr. Aab. Br. 26 Jan. 1798.

Ved denne Plan ere alle ældre Anordninger angaaende Kbhvn.s Fattigvæsen (jfr. af disse navnlig Fr. 24 Septbr. 1708) hævede, Pl. 2 Juli 1799.

3. Ang. dets Omordning, M. T. B f. 1871 S. 476—81, jfr. Bkg. 18 Novbr. 1871, 29 April 1872 (begge i U. L.).

4. Ang. Personalet ved samme, dets Ansættelse, Lønning m. m., Vedt. 30 Decbr. 1857 §§ 11—13, 16, 21, 22, 25, jfr. M. T. B f. 1871 S. 481 Nr. 3, Ind. M. Skr. Nr. 95, 8 Maj 1875 §§ 1 ff., jfr.

§ 9, Stadf. 25 Marts 1898 (i Supplem. t. den lille Lovsaml.).
Se under København 2.

Jfr. ældre Bestemmelser i Resl. 1 Avg. 1818, Rskr. 28 Marts 1845 B, Resl. 14 Jan. 1855.

5. Ang. Alderdoms- og Forsørgelsesvæsenets Ordning i København, Ind. M. Skr. Nr. 92, 6 Marts 1893, jfr. Magistrat I 8 b. Foreløbig Forretningsgang for Forsørgelsesvæsenet i København 13 April 1893 (i Supplem. t. den lille Lovsaml.). Ordning af Forsørgelsesvæsenet i København, Bkg. 27 April s. A. (ibd.).

Se Distriktsforstandere. Embedsbolig 8 l. Kredsinspektører. Politiretter 1. Stiftelser II 49 u (St. Johannes).

B. I Købstæderne udenfor Kbhvn.

1. Er henlagt under Byraadene, og de nærmere Regler for Bestyrelsen fastsættes ved hver enkelt Købstads Vedtægt, L. 26 Maj 1868 § 13, jfr. Udkast til disse Vedtægter i Ind. M. Cirk. 12 Juni 1868, særlig § 6. Her efter vil der i Reglen være nedsat et Fattigudvalg, der fører Brevvekslingen i Fattigvæsenets Anliggender og sørger for Anvendelsen af de til dets Udgifter bevilgede Summer samt paaser, at dets Indtægter indkomme.

2. Ang. dets Indretning og Bestyrelse, Reglm. f. Købst. 5 Juli 1803. Jfr. den ældre Fr. 24 Septbr. 1708.

Tillæg til dette Reglement, Pl. 14 Decbr. 1810.

3. Ang. at det ikke kan tilstedes et Byraads Fattigudvalg at lade de Skrivelser, der i Fattigsager udveksles med andre Kommuner, udfærdige af Fattiginspektøren i Udvalgets Navn, og at de af denne gjorte Anmeldelser om ydet Fattighjælp m. m. ikke ville blive ansete som gyldige, Ind. M. Skr. Nr. 94, 21 Marts 1872.

4. Ang. Fattigvæsenet i de med Købstæder forenede Landdistrikter, og om disses Adskillelse som særlige Sognekommuner, L. 6 Juli 1867 §§ 1, 3 smh. med Ind. M. Cirk. 16 Juli 1867 § 1 (D. T. S. 769), L. 26 Maj 1868 § 15. Jfr. Reglm. 5 Juli 1803 § 1, Noten t. Rskr. 24 Avg. 1831, Adg. 13 Avg. 1841 § 1.

a. Imellem følgende Købstæder og Landdistrikter skal der ikke findes Fællesskab i Henseende til Fattigvæsenet:

1) Varde og sammes Landsogn, K. Skr. 8 Maj 1824.

2) Randers Købstads St. Mortens Sogn og Vorup Sogn, K. Skr. 31 Jan. 1829.

3) Saksøbing og sammes Landdistrikt, Rskr. 11 Jan. 1832.

4) Grenaa og Gammel-Sogn, Rskr. 28 Avg. 1833.

5) Aalborg og Øen Egholm, Rskr. 29 April 1835.

6) Tisted og Landsbyerne Tingstrup og Faartoft, Rskr. 21 Avg. 1839.

7) Slagelse og St. Peters samt St. Mikkel's Landsogne, K. Skr. 8 Juli 1842.

8) Nakskov og Landsbyerne Abildtorp og Krukholm, Rskr. 11 Maj 1836.

b. Den under Frederikssund ikke indlemmede Del af Udesundby Sogn adskilles fra Oppesundby Sogn og forenes i Henseende til Skole- og Fattigvæsen som Landdistrikt med Frederikssund, L. 12 April 1867 § 1.

c. Ang. at Landdistrikter, der i saa Henseende ere forbundne med Købstæder, deltage i de Udgifter til hjemløse fattiges Forsørgelse, der blive at ligne paa Købstæderne, og at omvendt disse Udgifter for saadanne Landdistrikters vedkommende blive at inddrage under Ligningen paa Købstæderne, Ind. M. Skr. Nr. 108, 23 Juni 1879.

5. Ang. Amtmændenes Myndighed til at afgøre Forsørgelsesager, se Amtmænd XXIII 1 og nedenfor IV 1—2.

6. Ældre specielle Bestemmelser herom for: Rødby, K. Prom. 6 Avg. 1803; Hillerød Slotsmenighed, K. Skr. 20 Jan. 1818 II Nr. 1 e; Slagelse, K. Skr. 20 Decbr. 1834; Helsingør, Rskr. 24 Novbr. 1842.

C. I Handelspladserne.

1. Frederiksberg, L. 29 Decbr. 1857 (S. 409) §§ 10, 20. Jfr. Bkg. 1 Novbr. 1864.

2. Frederiksværk, Regul. 2 Juni 1850 §§ 9, 11, 13. Jfr. Frederiksværk 1.

3. Løgstør Fattigvæsen maa være adskilt fra Kornum og Løgstød Sognes, Resl. 15 Jan. 1805.

4. Marstal, Regul. 29 Marts 1867 §§ 20, 25, 27, 30, Bkg. Nr. 114, 18 Oktbr. 1878 §§ 18, 27, 30, 31.

5. Nørresundby, Bkg. 17 Oktbr. 1858 §§ 9, 10, 11, 15.

6. Silkeborg, Regul. 20 Marts 1855 §§ 1, 14.

Se Amtmænd XXIII 2.

D. Paa Landet.

1. Sogneraadene bestyre Fattigvæsenet under Amsraadenes Tilsyn, L. 6 Juli 1867 § 15, jfr. § 2. Under Sogneraad C 13 findes en Oversigt over dets Forretninger i saa Henseende.

2. De Sognepræsten hidtil paahvilende Forretninger med Hensyn til samme (jfr. Adg. 13 Avg. 1841 § 14) overgaa til Sogneraadene, § 16 ibd.

3. Ang. dets Indretning og Bestyrelse, Reglm. f. Land. 5 Juli 1803. Jfr. den ældre Fr. 24 Septbr. 1708 og Plan 15 Juni 1802.

Tillæg til dette Reglement, Pl. 14 Decbr. 1810.

4. Flere Sogne, hørende til et Sognekald, danne en Sognekommune, naar de have fælles Fattigvæsen, men have særskilte Sogneraad, for saa vidt de have særskilt Fattigvæsen, Adg. 13 Avg. 1841 § 1, L. 6 Juli 1867 § 1, jfr. Reglm. 5 Juli 1803 § 1.

Med Hensyn hertil mærkes:

a. Forening af flere Sogne til et Pastorat gør ikke Fællesskab mellem samme i Henseende til Fattigvæsenet nødvendigt, naar det ikke attraas af samtlige Sogne, Resl. 5 April 1826.

b. Kombinerede Sogne under forskellige Amter skulle hvert have sit eget Fattigvæsen, uagtet de have fælles Præst, Pl. 2 Septbr. 1808, Adg. 13 Avg. 1841 § 1, jfr. K. Prom. 22 Decbr. 1812. Jfr. K. Prom. 11 Septbr. 1802, 3 Decbr. 1803.

c. En uden særlig Hjemmel foretagen Deling af et Pastorat i flere Fattigdistrikter kan ikke komme i Betragtning, K. Skr. 13 Jan. 1842.

5. Ang. de med Købstæder forbundne Landdistrikter, se foran B 4.

6. Ang. Amtsraadenes Tilsyn dermed, se Amtsraad C 26, jfr. 77, og Fattigforsørgelse A 3 e.

7. Ang. Amtmændenes Myndighed til at afgøre Forsørgelsessager, se Amtmænd XXIII 1.

8. Ang. Politimesterens Stilling med Hensyn til Fattigforsørgelsessager, Ind. M. Skr. 21 Maj 1850.

9. Specielle Bestemmelser om Fattigvæsenet i enkelte Fattigdistrikter.

a. Taarnby Sogn paa Amager, Rskr. 25 Novbr. 1778 (i Reskriptsaml. 1ste Del), jfr. K. Prom. 22 Jan. 1803. Ifølge disse Bestemmelser tilfalde de Indtægter, der ellers indflyde i Amtsfattigkassen, Sognets Fattigkasse.

I St. Magleby Sogn maa derimod de almindelige Regler om Fattigvæsenets Ordning følges, K. Prom. 22 Jan. 1803.

b. Fardrup Sogn, K. Prom. 11 Septbr. 1802.

c. Skjelby og Gunderslev Sogne, K. Prom. 27 Avg. 1803.

d. Sønder Næraa Sogn og dets Anneks bør hver for sig forsørge sine fattige, K. Prom. 28 Jan. 1809.

e. Bogø skal i Henseende til Fattigvæsenet høre under Præstø Amt, K. Prom. 21 Juli 1810, jfr. Resl. 3 Marts 1860 § 1.

f. Brahetrolleborg og Krarup Sogne skulle, skønt de nu ud-

gøre et Pastorat, dog vedblive at udgøre to Fattigdistrikter, K. Skr. 11 Juli 1820.

g. 5 Huse paa Ørsberg Leer, som med Hensyn til Kirke- og Skolevæsenet ere henlagte under Skydeberg Sogn, skulle i Henseende til Fattigvæsenet forblive under Kjerte Sogn, K. Skr. 11 Febr. 1832.

h. Birket og Vesterborg Sogne paa Lolland adskilles i to Fattigdistrikter, Rskr. 20 Septbr. 1837.

i. Øen Baagø skal fremdeles udgøre et eget Fattigdistrikt, Rskr. 24 Avg. 1831.

k. Ang. Adskillelse mellem Dannemarre og Tillitze Sogne og mellem Udby og Ørslev Sogne i Henseende til Fattigvæsenet, K. Skr. 1 Oktbr. 1842 med Note.

l. Thorseng, Rskr. 3 Avg. 1843, hvorved Reglementet i K. Skr. 2 Juni 1821 bortfalder.

m. Grevskabet Christianssæde, Reglm. for Fattigvæsenet 18 Novbr. 1803 hæves, Resl. 19 April 1845.

n. Frederiksværk Gods, Ind. M. Skr. 2 Juni 1850. Jfr. Konf. 4 April 1798, K. Prom. 11 Septbr. 1802, Resl. 12 Febr. 1834.

o. Samsø og Thunø, Fattigvæsenet der hører henholdsvis under Holbæk og under Aarhus Amt, Resl. 4 Jan. 1854.

p. Ang. Afgørelse af Mellemværendet mellem Nørresundby og den øvrige Del af Sundby Sogn samt Hvorup Sogn i Anledning af Udsondringen af Handelspladsens Fattigvæsen, Bkg. 17 Oktbr. 1858 § 10.

q. Se Adelige Klostre 17 p (Vemmetofte). Fattigkollegier (Ærø m. m.).

E. Paa Færøerne.

1. Hvert Sogn paa Færøerne udgør et Fattigdistrikt for sig. Thorshavns Kirkesogn bestaar af to Fattigdistrikter, nemlig Byen Thorshavns og Thorshavns udenbys Sogns Fattigdistrikt. Byen Thorshavns Fattigdistrikt bestyres af et Fattigforstanderskab, bestaaende af Landfogeden, Sognepræsten til Sydstrømø og tre af Thorshavns Borgerrepræsentation valgte Mænd, af hvilke den ene skal være Medlem af Borgerrepræsentationen. Fattigforstanderskabet vælger selv sin Formand og Regnskabsfører. De øvrige Sognes Fattigdistrikter bestyres af Kommunalforstanderskabet i Overensstemmelse med Bestemmelserne i L. om de færøiske Landkommuners Styrelse af 28 Febr. 1872 §§ 3, 15, 17, L. Nr. 97, 10 April 1895 §§ 1—3.

2. Jfr. L. Nr. 30, 28 Febr. 1872 §§ 3, 15, 17 smh. med J. M.

Skr. Nr. 163, 28 Maj s. A. L. Nr. 97, 1895 ophæver i sin § 76: L. 22 Marts 1855, 16 Febr. 1856 og 9 Febr. 1883.

Ang. Forstaaelsen af L. 1872 § 17, 3dje Stykke om Fattigbyrdens Fordeling mellem de ny Fattigdistrikter, J. M. Skr. Nr. 6, 7 Jan. 1874.

F. Paa Island.

1. Fattigvæsenet hører til Islands særlige Anliggender, L. Nr. 1, 2 Jan. 1871 § 3 Nr. 5.

2. Reglm. for Fattigvæsenet 8 Jan. 1834. Jfr. Adg. 17 Juli 1782 (i Reskriptsaml. 1ste Del). Se L. 26 Novbr. 1887 (Nr. 26 i Till. t. Lovt.), jfr. L. 7 Febr. 1890 (Nr. 13 ibd.).

3. Reykjavik, Fr. 20 April 1872 § 13 (Nr. 21 i Till. t. Lovt.), jfr. Adg. 27 Novbr. 1846 (i Till. t. Lovsaml. f. 1847).

Ang. at Forbindelsen mellem Købstadens og Seltjarnarnæs Reps Fattigvæsen skal være ophævet, Adg. 1846 § 1. Jfr. K. Skr. 1 Juni 1837.

4. Landkommunerne, Fr. 4 Maj 1872 §§ 12, 14, 52 Nr. 5 (Nr. 25 i Till. t. Lovt.), jfr. J. M. Skr. Nr. 115, 16 April 1873.

5. Ang. Forsørgelsessagers Afgørelse paa Island, K. Cirk. 14 April 1821 (hvorefter disse Sager lige saa lidt som i Danmark kunne gøres til Genstand for Rettergang).

6. Fattige maa ikke henvises fra et Syssel til et andet, hvor de formenes forsørgelsesberettigede, forinden Sysselmandens Erklæring er indhentet, K. Skr. 26 Septbr. 1837.

G. I Vestindien. Reglement for Fattigvæsenet paa St. Croix, Rskr. 13 April 1825 (hvis § 8 ifølge Reskriptets Begyndelse ogsaa er anvendelig paa St. Thomas og St. Jan) med Tillæg i K. Skr. 18 Avg. 1840 og Adg. 23 Decbr. 1865.

H. I Grønland. Herom handler forel. Best. Nr. 20, 31 Jan. 1872 §§ 6, 11, 12. Jfr. Ind. M. Skr. 13 Maj 1857 Post 4 (D. T. S. 661).

II. Fattigvæsenets Indtægter og Udgifter.

1. Ifølge hvad der er bemærket under Artiklen Fattigkasse indflyde saa vel i Kbhvn. som i de andre Købstæder og paa Landet samtlige Fattigvæsenets Indtægter i de almindelige kommunale Kasser, der atter afholde alle med Fattigvæsenet forbundne Udgifter, hvilke lignes under et med Kommunens øvrige Udgifter.

Med Hensyn til Forholdet i Handelspladserne, se de foran under I C anførte Bestemmelser.

2. Ang. Fattigvæsenets Indtægter i København, Plan 1 Juli 1799 XI.

Følgende Indtægter ere bortfaldne:

a. Afdrag af civile Betjentes Lønning efter Plan 1 Juli 1799 § 166 b a og § 168 ved Pl. 9 Marts 1814.

b. Andel af Havnepenge ved Stadens Toldbod efter § 166 b b) og § 168 ibd. ved Fr. 28 Maj 1825.

c. Klasselotteri-, Kortstemplings-, Søkvæsthus- (Assistenshus-) samt Teaterafgiften efter §§ 166 b c) og e), 170, 172, 182, Konf. 17 Avg. 1821 og Resl. 18 Decbr. 1822 ved Kontrakt 29 Oktbr. 1869 § 8.

d. Subskription distriktsvis efter Plan 1799 § 175 ved Pl. 9 Marts 1814.

Se fremdeles Fattigskat I. Forlystelser 4. Kvartprocentafgift I 1.

3. Ang. Restitution af Fattigvæsenets forbrugte Legater og Fonds i København, Resl. 7 Septbr. 1853.

4. Ang. Fattigvæsenets Indtægter i Købstæderne, Reglm. 5 Juli 1803 § 42, og paa Landet, Reglm. af s. D. § 45. Se Fattigkasse II 2—4. Fattigskat II.

Adskillige ældre specielle Bestemmelser findes under Fattigkasse II 7.

5. Sogneforstanderskabet bestemmer, om Naturalier til Fattigvæsenet skulle paalignes Beboerne eller tilvejebringes ved Licitation, Ind. M. Skr. 15 Jan. 1855. Se L. 6 Juli 1867 § 18.

6. En Fortegnelse over de Fattigvæsenet i Købstæderne tilhørende Ejendomme og Rettigheder skal indføres i Jordebogen, L. 11 Febr. 1863 § 2.

7. Ang. Bidrag til Fattigvæsenet af de med Købstæder forbundne Landsogne, L. 26 Maj 1868 § 15, jfr. L. 11 Febr. 1863 § 18.

8. Ang. Afgifter ved faste Ejendommers Overdragelse enten underhaanden eller ved Avktion til Fattigvæsenet i Randers, Rskr. 23 Decbr. 1791 §§ 3, 4, og i Holbæk, Adg. 23 Novbr. 1798 (i Reskriptsaml.) II § 1, hvilke Bestemmelser fremdeles staa ved Magt, K. Skr. 2 April 1818. — Ang. hvorledes disse Afgifter skulle beregnes, L. 15 Maj 1868 (S. 239) § 2 (der omtaler Procentafgifter til »Holbæks og andre Købstæders Fattigvæsen«).

Om Afgift til Fattigvæsenet af Løsøreavktioner, se Kvartprocentafgift I 2.

9. Arv efter fattige, se Arveret 13 og 15 B Anmærkningen.

10. Ang. de samme tilfaldende Bøder, se Bødedomme 7. Bøder D I 5, 7, 10, 11 og II 18. Tvangsbøder 4.

11. Legater, se Legater II fornemlig B.
12. Ang. en Tørveskærsret for Fattigvæsenet i Helsingør, Rskr. 13 Septbr. 1697.
13. Paa Færøerne, Rskr. 3 Jan. 1827, L. 22 Marts 1855 § 16, Reglm. for Grindfangsten 5 Febr. 1872 § 20 d (Nr. 7 i Till. t. Lovt.), L. Nr. 97, 10 April 1895 §§ 6—12.
- Ang. Henlæggelse af en Del af Fattigvæsenets Indtægter (derunder Indtægten af de fattiges Tavle) til Understøttelse udenfor den lovbestemte kommunale Fattigforsørgelse, L. Nr. 15, 9 Febr. 1883.
14. Paa Island, Reglm. 8 Jan. 1834 §§ 14—19, Fr. om fremmedes Fiskeri 12 Febr. 1872 § 4 (Nr. 9 i Till. t. Lovt.). Se Fiskeri V 2. Tiende 55 g.
- Ang. en Afgift af Gaarden Thorarenstader, K. Skr. 26 Febr. 1831.
- Det i Pl. 18 Avg. 1786 § 22 ommeldte aarlige Bidrag fra Kongens Kasse til de fattige skal bortfalde, Pl. 23 Decbr. 1823.
- Se Skibsbemandingsliste 14 (ang. en tidligere Afgift i Horsens).

III. Den ny Fattiglov.

Lov om det offentlige Fattigvæsen Nr. 67, 9 April 1891.

Denne Lov er traadt i Kraft d. 1 Januar 1892, § 67, jfr. om Afgørelse af Forsørgelsessted § 25.

Loven har ingen Indflydelse paa de ved de kommunale Love givne Regler om Fattigbestyrelsernes Sammensætning og heller ikke paa de Regler, hvorefter Bidragene til Bestridelsen af den Kommunerne paahvilende Fattigforsørgelse tilvejebringes. Fremdeles opretholdes nogle Bestemmelser i Reglm. 5 Juli 1803 for Købstæderne om Fattigvæsenets Indtægter og for Landet om Amtsfattigkasserne; men for øvrigt er en stor Del ældre Bestemmelser under udtrykkelig Opregning af samme — med Hensyn til Pl. 28 Decbr. 1827 § 1, se Lovens § 25 — ophævede. Lovens § 67.

1. Om Fattigbestyrelsernes Ansvar til Erstatning og Straf, Lovens §§ 48, 60.

Med Hensyn til Fattigvæsenets Bestyrelse, se Landdistrikter 1 (forbundne med Købstæder).

2. Ang. Forsørgelsessagers Behandling mellem Kommunerne.

a. Om Undersøgelsen og Konstateringen af paagældendes Trang og Forsørgelsessted, Lovens §§ 43, 50. Se Forhør 12

b. Om Optagelse af Afhøring som Betingelse for Refusion, se Lovens § 43.

1) Naar en Kommune paatager sig Forpligtelse til at betale for Sygehusophold, maa Afhøring over den paagældende foretages straks og Anmeldelse ske til Forsørgelseskommunen; i et Tilfælde, hvor dette var forsømt, Refusion nægtet, Ind. M. Skr. Nr. 185, 22 Juni 1894. Jfr. nedenfor 6 a Nr. 2, 6te Stk.

2) Efter at en paa Sindssygeanstalten ved Aarhus anbragt Person, som siden 25 Marts 1891 havde henligget paa Anstalten for egen Regning, nu var blevet trængende til Hjælp af det offentlige, maatte det paahvile den Kommune, hvor vedkommende havde haft Ophold umiddelbart før sin Indlæggelse paa Anstalten, at overtage Udredelsen af Omkostningerne ved Anstaltsopholdet mod sædvanlig Refusion fra Forsørgelseskommunen, Ind. M. Skr. Nr. 238, 20 Oktbr. 1898.

c. Ang. hvorledes Meningsuligheder skulle afgøres, § 59, jfr. § 45 i Slutn., ibd. Jfr. Alderdomsunderstøttelse 19.

3. Ang. dets Myndighed over de fattige.

a. Derom handler Fattiglovens § 39, jfr. ogsaa § 29, og om Tilsynet med, hvorledes de, der nyde vedvarende Understøttelse, opdrage deres Børn, § 40.

b. Om Fattigbestyrelsens disciplinære Straffemyndighed, § 41 ibd., jfr. §§ 31, 32.

Efter nævnte § 41 hører Forvanskning af Fattigvæsenets Ejendele fremdeles til de Forseelser, der straffes saaledes.

Herved mærkes:

1) Om Udøvelsen af denne Straffemyndighed over de i Fattiganstalter anbragte fattige mærkes Ind. M. Cirk. Nr. 59, 12 April 1892 ad § 20 smh. med J. M. Skr. Nr. 156, 17 April 1893 sidste Stykke.

2) Ved »Straf af Hensættelse i Fængsel« i Fattiglovens § 41 maa forstaas simpelt Fængsel, der, for saa vidt der ikke paa vedkommende Anstalt haves et dertil godkendt Lokale, maa udstaas i de sædvanlige Arresthuse. Omkostningerne ved Udstaaelsen af de i Fattigvæsenets Interesse dikterede Disciplinærstraffe ville være at bære af dette. Fornævnte Skr. Nr. 156, 1893.

3) Se Tvangsarbejde III 15. Underholdsbidrag B I 9.

c. Færøerne (hvor Fattigloven ikke gælder, sammes § 68), L. Nr. 97, 10 April 1895 Kap. VI.

d. Island. Forandret Affattelse af L. 4 Novbr. 1887 (Nr. 26 i Till. t. Lovt.) § 7, L. 7 Febr. 1890 (Nr. 13 ibd.).

e. Se Daab 14 aa (et Fattiglems Barn kan ikke døbes mod hans Vilje). Fattiganstalter, særlig 8 b (Postsagers Aflevering). Religion 7 (Børns Anbringelse i Dissenterskoler).

4. Ang. dets Ret til Erstatning for ydet Understøttelse af den understøttede selv eller hans Dødsbo, Fattiglovens §§ 34—36. Jfr. Arveret 13, 15 B Anm.

a. Ang. at de i Fattigl. § 44 a og b omhandlede Understøttelser ikke kunne fordres erstattede i den trængendes Dødsbo, Ind. M. Skr. Nr. 190, 9 Juli 1895.

b. Ang. at Hjælp til Ophold paa en Sindssygeanstalt fra 1 Jan. 1891 til 31 Decbr. 1897 ikke kunde fordres erstattet i vedkommende Dødsbo, da den efter Fattigl.s Ikrafttræden ydede Hjælp efter L.s § 61 ikke betragtes som Fattighjælp, og der ikke i den ældre Lovgivning havde hjemmel for saadan Erstatning af den før Lovens Ikrafttræden ydede Del af Hjælpen, Ind. M. Skr. Nr. 245, 28 Oktbr. 1898.

c. Ang. Fattigvæsenets Ret til i Tilfælde af vedvarende Understøttelse til Sikkerhed herfor at registrere de fattiges Ejendele med den Virkning, at vedkommende ved Registreringsforretningens Tinglæsning bliver til en vis Grad uraadig over de registrerede Ejendele, § 38 ibd. Jfr. Fattiglemmer 6, 7.

Jfr. for Færøerne, L. Nr. 97, 10 April 1895 § 50.

Island. Ang. Fattigvæsenets Krav paa Tilbagebetaling af ydet Fattighjælp og til herfor at registrere vedkommendes Ejendele samt ang. Fattigvæsenets i forskellige Retninger meget vidtgaaende Myndighed over de fattige, L. 4 Novbr. 1887 (Nr. 26 i Till. t. Lovt.), jfr. L. 7 Febr. 1890 (Nr. 13 ibd.).

d. Om Alimentanters Forpligtelse til at refundere de for dem af det offentlige betalte Underholdsbidrag, se nedenfor 9.

5. Overenskomst om Lærlingeforholdets Ophør paa Grund af Sygdom frigør ikke Mesteren i Forhold til Fattigvæsenet, som Lærlingen maatte falde til Byrde, for de ham efter Lærlingeloven paahvilende Forpligtelser, L. Nr. 39, 30 Marts 1889 § 11, og for Island, L. 16 Septbr. 1893 (Nr. 17 i Till. t. Lovt.) § 11, samt for Færøerne, L. Nr. 97, 10 April 1895 § 31. Jfr. Fattigl. § 15.

6. Ang. Opholdskommunens Krav paa Refusion af det offentlige af ydet Fattighjælp.

a. Af Forsørgelseskommunen, derom handler Fattiglovens §§ 43—49, 51 næstsidste Stykke, 63.

Ved Refusion fra Barnefaderens Forsørgelseskommune af

Underholdsbidrag til uægte Børn forholdes i Overensstemmelse med disse Regler, dog at den i § 45 indeholdte Bestemmelse om, at kun tre Fjerdedele af Udgiften kunne fordres godtgjorte, ikke kommer til Anvendelse, L. Nr. 73, 12 April 1892 § 4, 3dje Stykke.

Med Hensyn til Fattiglovens Bestemmelser herom mærkes fremdeles:

1) ad § 44. Herefter kan Opholdskommunen ikke fordre Udgifterne ved Børns Skolegang, ikke heller de saa kaldte Skolepenge refunderede, Ind. M. Skr. Nr. 6, 14 Jan. 1892, jfr. K. og U. M. Skr. 29 Decbr. 1891 med Note (G. R.).

2) ad § 45. Ang. at der ikke er noget til Hinder for, at der med Hensyn til en Persons Forsørgelse udenfor hans Forsørgelseskommune, træffes Overenskomst mellem denne Kommune og Opholdskommunen om andre Refusionsregler end de foreskrevne (in casu Refusion af samtlige Omkostninger, for at Opholdskommunen ikke skulde fordre den fattige hjemsendt), Ind. M. Skr. Nr. 348, 10 Decbr. 1891.

Efter Omstændighederne antaget, at fattige, der før Fattiglovens Ikrafttræden havde, skønt opholdende sig andet Steds, været under direkte vedvarende Forsorg af Forsørgelseskommunen, ogsaa efter dette Tidspunkt maa anses forblevne under samme, og Forsørgelseskommunen derfor forpligtet til at refundere Opholdskommunen den af denne ydede Understøttelses fulde Beløb, Ind. M. Skr. Nr. 366, 10 Novbr. 1892 (Understøttelsen var efter Aftale mellem Kommunerne baade før og efter den ny Lov udbetalt gennem Opholdskommunen), Nr. 367 af s. D. (Forsørgelseskommunen, der før direkte havde udbetalt vedkommende Understøttelsen, havde ved den ny Lovs Ikrafttræden henvist hende til at begære fortsat Hjælp af Opholdskommunen). — Er den Understøttelse, som en Forsørgelseskommune ulovlig har ydet direkte til den fattige, ikke saaledes vedvarende, at denne, da han modtog Understøttelse af Opholdskommunen, kan anses som værende under Forsørgelse af Forsørgelseskommunen, har Opholdskommunen kun Krav paa Refusion af $\frac{3}{4}$ af den ydede Understøttelse, Ind. M. Skr. Nr. 330, 21 Septbr. 1893.

Efter at en andet Steds bosat og forsørgelsesberettiget Mand var bleven optagen paa Gaden i København som syg og indlagt paa et Hospital, resolveredes det, at Københavns Kommune ikke kunde fordre mere end de $\frac{3}{4}$ af Kuromkostningerne

refunderede, Ind. M. Skr. Nr. 397, 6 Decbr. 1892. Jfr. hermed Ind. M. Skr. Nr. 246, 27 Juli s. A.

En Kommune, i hvilken et andet Steds forsørgelsesberettiget og i en tredje Kommune sig opholdende Fruentimmers Barn er under Fattigforsørgelse, maa selv som Barnets Opholdskommune bære $\frac{1}{4}$ af Udgifterne herved og om Refusion af den øvrige Del henvende sig direkte til Moderens Forsørgelses-, ikke til hendes Opholdskommune, Ind. M. Skr. Nr. 14, 22 Febr. 1893.

Naar Opholdskommunen foranstalter en fattig indlagt i en Sindssygeanstalt (udenfor Kommunen), skal den vedblive at bære $\frac{1}{4}$ af Udgifterne, saa længe vedkommende forbliver i Anstalten, medens de $\frac{3}{4}$ erstattes af Forsørgelseskommunen, Ind. M. Skr. Nr. 393, 20 Novbr. 1893. Jfr. foran 2 b Nr. 2.

Refusion nægtet i et Tilfælde, hvor Optagelse af Afhøring og Anmeldelse til Forsørgelseskommunen med Hensyn til Opholdskommunens Garanti for Sygehusophold var forsømt, Ind. M. Skr. Nr. 185, 22 Juni 1894.

Nægtet Refusion af Hjælp, ydet en erhvervsløs Person til Hjemrejse til hans Forsørgelseskommune (Rejsepenge), Ind. M. Skr. Nr. 267, 3 Decbr. 1897. Jfr. nedenfor 5), 2det Stk. og b, 2det Stk.

Ang. at Beklædningsgenstande, som vare udlaante en Person til Brug under hans Ophold paa en Fattiganstalt, og som han ved sin Bortgang uden Tilladelse fra Anstalten havde tilegnet sig, ikke af den Kommune, hvori Anstalten var beliggende, kunde fordres erstattede af paagældendes Forsørgelseskommune, Ind. M. Skr. Nr. 235, 17 Oktbr. 1898.

Se Døvtstummeinstitutterne C 6 c.

3) ad § 46. Med Hensyn til, hvad der efter Fr. 24 Jan. 1844 § 11 kunde anses som »uopholdelig« Anmeldelse til Forsørgelseskommunen om ydet Fattighjælp, mærkes Ind. M. Skr. 13 Novbr. 1866.

4) ad § 48.

Jfr. med Hensyn til samme, Ind. M. Skr. 15 Febr. 1866.

Ang. at det med Hensyn til Bestemmelsen i sidste Stykke vil være ønskeligt, at der fastsættes Betalingstakster, saa vidt muligt ensartede for et helt Amt, for de kommunale Forsørgelsesanstalter, Ind. M. Cirk. Nr. 293, 14 Decbr. 1891.

Saadan Takst er sat for de københavnske Hospitaler, Fattigvæsenets Stiftelser og Alderdomshjemmene ved Ind. M.

Skr. Nr. 92, 25 Febr. 1892, der er bekendtgjort ved Raadstue-Pl. 14 Marts s. A. (U. L.).

Ang. Takster henholdsvis for Sygehusene og for de kommunale Forsørgelsesanstalter udenfor Kbhvn. og Vejledning til sammes Fastsættelse, Ind. M. Cirk. Nr. 163 og 164, 25 Juli 1892.

5) ad § 51 næstsidsste Stykke. Naar en Person der nyder fast Fattigunderstøttelse, uden begge vedkommende Kommuners Samtykke tager Ophold udenfor Forsørgelseskommunen, er denne pligtig at refundere Opholdskommunen ogsaa sammes positive Udgifter til Læge og Jordemoder, Ind. M. Skr. Nr. 329, 21 Septbr. 1893.

Ang. at en af en Købstads Fattigvæsen efter § 27 forsørget Person, der af dette var dimitteret, forsynet med Klæder, Jernbanebillet til København og 2 Kr. i Penge, for at søge Selverhverv, men ikke erholdt saadant og derefter var taget under Forsørgelse af en anden Kommunes Fattigvæsen, fremdeles maatte modtages til fremtidig Forsørgelse af førstnævnte Kommune, der derhos efter § 51, næst sidste Stykke, fuldt ud maatte godtgøre den anden Kommunes Udlæg til hans Forsørgelse, Ind. M. Skr. Nr. 276, 6 Novbr. 1896. Jfr. foran 2), 7de Stk. og nedenfor b, 3dje Stk.

6) Se Fattigforsørgelse B 4, 2det Stykke. Jfr. Alderdomsunderstøttelse 15 f.

b. I Tilfælde, hvor den understøttede intet Forsørgelsessted har, Fattiglovens § 27.

Hvilken Bestemmelse kommer til Anvendelse paa Tilbagebetalingen af Underholdsbidrag, naar det bagefter viser sig, at Barnefaderen paa Udbetalingens Tid var død eller opholdt sig i Udlandet, L. Nr. 73, 12 April 1892 § 4, 3dje Stykke i Slutn.

At en Person som ikke havde Forsørgelsesret i nogen Kommune, og som var befundet trængende i en Kommune og af dennes Fattigvæsen havde erholdt Rejsepenge til en anden Kommune, hvor han straks efter sin Ankomst maatte tages under Fattigforsørgelse, vilde være at forsørge af først nævnte Kommune imod Refusion efter Fattigl. § 27, Ind. M. Skr. Nr. 321, 30 Novbr. 1894.

Se Begravelsesomkostninger 7, 4de Stykke. Forsørgelsessted K 5.

7. Ang. Opholdskommunens Ret til at kræve de tre Fjerdedele af ydet Alderdomsunderstøttelse refunderet enten af Forsørgelseskommunen eller, hvis ingen saadan findes, af den offentlige Kasse, hvem Understøttelsen vilde have paahvilet, hvis den

havde været Fattighjælp (se foran 6 b), L. Nr. 69, 9 April 1891 § 7.

8. Fattigvæsenet paa det Sted, hvortil en løsladt Straffefange hjemsendes, skal erstatte Strafanstalten Udgiften ved Anskaffelsen af de til Hjemsendelsen fornødne Klæder, Regul. Nr. 184, 30 Decbr. 1891 § 6.

9. Ang. den Forpligtelse, der paahviler Opholdskommunen for et uægte Barns Moder til under visse Betingelser forskudsvis at betale hende Faderens Bidrag til Barselfærden og hans Underholdsbidrag til Barnet, samt om Faderens Opholdskommunes og hans Forsørgelseskommunes Forpligtelser i Henseende til Bidragenes Betaling og sammes Regres mod Barnefaderen samt Ret til at bringe Fattigloven til Anvendelse paa ham, L. Nr. 73, 12 April 1892 §§ 2, 4, 5. Se nærmere Underholdsbidrag A I 30 g Nr. 6 (Omfanget af Barnefaderens Erstatningspligt) og B I 9 (disciplinær Myndighed over Barnefaderen).

Naar Fattigvæsenet har maattet overtage Barnets Forsørgelse, har det samme Ret, som Lovens §§ 3 og 4 tillægge Moderen, fornævnte L. § 6. Se Barnefader 5. Underholdsbidrag A I 30 c Nr. 1 og i. — Jfr. Paternitets- og Alimentationssager.

Ang. dets Ret til at forlange Barnefaderen efterlyst, fornævnte § 6.

For Island gælde lignende Bestemmelser som de foran anførte, L. 24 Jan. 1890 (Nr. 10 i Till. t. Lovt.) §§ 1, 3—5.

IV. Forskellige Bestemmelser.

1. Tvistigheder mellem forskellige Kommuner om Fattigsager kunne ikke bringes for Domstolene, J. M. Skr. 8 Juli 1850, jfr. Ind. M. Skr. 14 Septbr. 1849 (G. R.).

Tvistigheder mellem islandske Kommuner om fattiges Forsørgelse afgøres, for saa vidt Lovgivningen hjemler administrativ Afgørelse, af Landshøvdingen, Bkg. 22 Febr. 1875 (Nr. 3 i Till. t. Lovt.) § 12. Se foran I B 5 og Amtmænd XXIII 1.

2. Det er ikke nødvendigt, at Kommunerne henvende sig til Amtet, undtagen naar der maatte opstaa Differenser, der behøve Afgørelse ved højere Avtoriteters Resolution, og Brevvekslingen imellem dem bør ellers ske direkte, K. Cirk. 9 Marts 1844.

Ang. at Anmeldelser efter Fr. 24 Jan. 1844 § 11 skulde foregaa direkte mellem Fattigbestyrelserne, K. Cirk. 24 Jan. 1846, Ind. M. Skr. 20 Juni 1856 (G. R.).

Ang. direkte Forretningsgang mellem de danske Avtoriteter

og Avtoriteterne i Hertugdømmerne i Sager, der kræve hurtig Afgørelse, Ind. M. Cirk. 20 Jan. 1865.

3. Skrivelser herom kunne ikke udfærdiges af Fattiginspektøren i Fattigudvalgets Navn, se foran I B 3.

4. Fattigvæsenets særlige Rettigheder.

a. I København, Plan 1 Juli 1799 XIII.

b. Ang. hvor vidt det skal erlægge Retsgebyrer, se Avkationsgebyrer I 24 a, b, 32. Eksekutionsforretninger I 3. Licitationsgebyrer I 5 e (Nr. 1) og 9. Retsgebyrer II A 3 o. Tinglæsningsgebyrer 42 a.

c. Ang. dets Adgang til at erholde fri Proces, se Beneficerede Sager I 5 og II 1 e, sidste Stykke.

d. Gaver til Fattigvæsenet ere stempelfri, L. 19 Febr. 1861 § 74 c. Se Stempelafgiften IV A a ad § 74 c.

e. Ang. Arveafgifter af Legater dertil, se Arveafgifter I 7, jfr. II 6.

Ang. Afgift af anden Arv, se I 6 c ibd.

f. Ang. hvor vidt det nyder Skattefrihed.

1) Det københavnske Fattigvæsens Grunde og Bygninger ere skattefri, Plan 1 Juli 1799 § 188, K. Skr. 25 Febr. 1804.

2) I Købstæderne, se Fattiganstalter 18 a (den der anførte Bestemmelse angaar ogsaa milde Stiftelser).

Se Bygningsafgift II 2 f. Halvprocentafgift 15 i.

g. Ang. at Viborg Bys Fattigvæsen maa være fri for at svare Tiende til Kirkerne af sine Jorder, Rskr. 15 Septbr. 1741.

h. Fattigvæsenets Portofrihed (jfr. Rtk. Cirk. 31 Marts 1804, K. Cirk. 27 Febr. 1834, J. M. Cirk. 14 Maj s. A.) er opført, L. Nr. 9, 7 Jan. 1871 § 15.

i. Ang. Sogneraadenes Ret til selv at afholde visse, Fattigvæsenet vedkommende Licitationer, se Licitation 1 e, jfr. c.

Ang. Fattigvæsenets Ret til selv at afholde visse Avktioner, fornemlig over fattiges Efterladenskaber, se Avktion 3 c og d. Jfr. Licitation 1 e Nr. 3.

k. Om Pligtarbejde til det, se Pligtarbejde I B og Brevbæring I 11 k, og om Pligtkørseler under Fribefordringsvæsenet VI 1 C.

5. Fattigvæsenets Forhold til Arrestanter, Straffanger og Tiltalte.

a. Saa længe Arrestanter eller Straffanger hensidde i Arresten eller Strafanstalten, vedkommer deres Forplejning, Klæder, Sygdom (derunder ogsaa Arrestantinders Barselfærd) ikke Fat-

tigvæsenet, se Afsindige 14 og 15, Arrestomkostninger og Delinkventomkostninger 1 d.

Derimod skal Fattigvæsenet betale Arrestanters Begravelse, Ind. M. Skr. 5 Marts 1862. Se Begravelsesomkostninger 7.

b. Ved Arrestanters eller Straffangers Løsladelse er det altid Fattigvæsenets Sag at bekoste Klæder til dem, se Arrestomkostninger 5 og Strafanstalter I 4 h.

c. Ang. Forsørgelsen af Børn, som af deres Mødre medbringes dertil, se Delinkventomkostninger 1 k, jfr. Arrestanter 3.

Ang. Udredelse af Omkostningerne ved Hjemsendelse til Forsørgelseskommunen af Børn, fødte i Arrester eller Strafanstalter, K. Skr. 23 Oktbr. 1845, jfr. foruden den der nævnte K. Skr. 7 Septbr. 1824 tillige K. Cirk. 11 Maj 1804 § 16. Jfr. endvidere L. 17 Marts 1867.

d. Ang. at Anholdelsesstedets Fattigvæsen foreløbig maa antage sig en løsladt Betlerske, indtil hendes rette Forsørgelsessted er udfundet, J. M. Skr. 27 Septbr. 1848.

e. Ang. Forsørgelsen af en tiltalt Person, medens han efter Dommerens Ordre maatte opholde sig i et Sogn, saa længe han var under Tiltale, Ind. M. Skr. 10 April 1850.

Se Arrestanter 11 (tiltalte Børn, som ikke ere arresterede). Gældsarrest 7. Strafanstalter I 4 m (en domfældt, hvis Aflevering til Strafanstalten udsættes). Straffanger 8 (om deres Løsladelse og Hjemsendelse).

6. Ang. Fattigvæsenets Forhold til Børn, se Børn og Forældre 14 k, l, m samt Plejebørn.

7. Ang. Fattigvæsenet Myndighed til i visse Tilfælde at nægte Ret til Indgaaelse af Ægteskab paa Grund af urefunderet Fattighjælp, se Ægteskab 5.

8. Ang. Fremgangsmaaden, naar Refusion forlanges af Understøttelse ydet Islændere, K. Skr. 17 Juni 1817.

9. I Forholdet mellem Danmark og Vestindien gives ikke Refusion af ydet Understøttelse, K. Skr. 2 Novbr. 1822, Ind. M. Skr. 7 Marts 1862.

10. Ang. hvor vidt Refusion fordres og gives i Forholdet til Udlandet, se Forsørgelsessted, fattiges E e og K.

11. Ang. at Opholdskommunen maatte erstatte en privat Mand Omkostningerne ved Husly, Kost og Pleje af en Person, som han efter Anmeldelse til Fattigbestyrelsen og paa Grund af dennes Forsømmelse havde taget sig af, Ind. M. Skr. 20 Novbr. 1855 (G. R.).

Ang. hvor vidt Forsørgelseskommunen er pligtig at erstatte nogle private Omkostningerne ved Husly og Pleje til en forulykket Familje, hvorom Anmeldelse var sket direkte til Forsørgelseskommunen, ikke gennem Opholdskommunen, Ind. M. Skr. 17 Decbr. 1855 (G. R.).

12. Ang. Nedsættelse af en Kommission til Fattigvæsenets Omordning, Resl. 28 Maj 1869 (D. T. f. 1869 S. 495). Jfr. D. T. f. 1869 S. 558, f. 1870 S. 446.

Kommissionens Betænkning findes i M. T. B f. 1871 S. 653 ff.

Favn er 3 Alen eller 6 Fod, Fr. 10 Jan. 1698 I § 1, jfr. II § 3, 18 Juni 1784 § 1, jfr. § 9 (f. Isl.), 13 Avg. 1790 § 7 Nr. 1, jfr. Nr. 9 (f. Færø.).

Af Brolæggerarbejde, derved forstaas en Kvadratfavn, Fr. 1698 IV § 2.

Favn Brænde er 6 Fod høj, 6 Fod vid og 2 Fod tyk. altsaa 72 Kubikfod, Tabel ved K. Skr. 6 Juni 1837. Se Brænde 1, 2.

Favnemaal.

1. Ang. Brændes Maaling med justeret Favnamaal, se Brænde 2.

2. Ang. Betaling til Havnefogeden for dets Opsættelse ved Losning af Brænde, Fr. f. Kbhvn. 15 April 1682 § 9, Adg. 5 Maj 1683 V, der ligeledes kun gælder for Kbhvn., K. Skr. 12 Oktbr. 1833.

Takst for Afbenyttelse og Opsættelse deraf i Kbhvn., Pl. 3 Febr. 1819, 30 Juni 1820.

Naar Havnefogedens Favnamaal ikke benyttes ved Brændets Maaling, skal der for Opsættelsen alene erlægges Betaling til ham efter Adg. 1683 V, K. Skr. 29 Jan. 1825.

Favnæsættere i København.

1. Ang. deres Eneret til at sætte Brændeved i Favn ved Udslibning og om deres Formand og Pligter, Adg. 3 Maj 1683 VI, der kun gælder for Kbhvn., K. Skr. 12 Oktbr. 1833.

2. Politiet skal paase, at de sætte Favnen lovlig og forsvarlig, Fr. 22 Oktbr. 1701 Post 2 Kap. 9 § 3.

3. (Og Læssere) maa ikke under Straf gives eller tage Ducør af Brænde eller andet eller lade pille Bark eller Spaaner af Brændet eller tillade andre at gøre det, hvormed Formanden og Havnefogeden skulle have Indseende, Pl. 25 Juni 1759, 12 Maj 1766, 31 Maj 1811, 30 Juni 1820.

4. Ang. den Formanden for dem (og Læsserne) tilkommende Lod af Fortjenesten og Betaling af den fælles Kasse, hvortil er-

lægges 1 Sk. pr. Favn, Rskr. 8 Juni 1813. Jfr. Rskr. 12 Juni 1801.

5. Takst for dem (og Læsserne), Pl. 29 Avg. 1856. Ny Takst, Bkg. 14 Decbr. 1874 (U. L.).

6. (Og Læssere) vælges af vedkommende Borgmester, Vedt. 30 Decbr. 1857 § 21, jfr. om deres Afskedigelse § 22.

Ang. Gebyret ved Kbhvn.s Raadstue for deres (og Læssernes) Beskikkelse, Regul. 31 Maj 1814 Nr. 12 (og 13).

7. Se Ligbæring II 12 g.

Jfr. Favnamaal 2.

Fedtsmelteri. Eks. paa, at det ved Sundhedsvedtægt henregnes til de for Sundheden skadelige Næringsbrug, Bkg. Nr. 78, 15 Juni 1886 § 20 (København), Nr. 13, 15 Jan. 1887 § 32 (Aarhus).

Fejeskarn.

1. I København.

a. Ang. dets Bortkørsel ved Kommunens Foranstaltning, Politivedt. Nr. 125, 22 Juni 1883 §§ 82, 83, 84. Jfr. Sundhedsvedt. Nr. 78, 15 Juni 1886 § 16.

b. Maa ikke udkastes paa offentlig Gade, Vej eller Plads eller i Havnen, Søerne eller Rendestenene, fornævnte Politivedt. § 88, jfr. dog § 86 (ang. Flyttedagene), hvilken sidste Bestemmelse nu er ophævet, Till. Nr. 25, 20 Febr. 1890.

c. Ang. hvorledes der skal forholdes med sammes Udbæring til Renovationsvognene, § 84 ibd.

d. De ældre Bestemmelser om sammes Bortførsel m. m. i Adg. 7 Maj 1777 §§ 12, 13, 15, Pl. 18 Maj 1789 § 3, 17 Juni 1806, 27 Juni 1810, 26 Avg. 1816 og Bkg. 14 Marts 1865 bleve hævede ved Adg. 22 Jan. 1869 § 2.

Se nedenfor 3 og 4.

2. I Købstæderne udenfor Kbhvn. Bestemmelser om Fejeskarnets Bortkørsel ved offentlig Foranstaltning maa søges i Sundhedsvedtægterne for de enkelte Købstæder efter L. 12 Jan. 1858 og i Politivedtægterne for de enkelte Købstæder efter L. Nr. 21, 4 Febr. 1871, se M. T. B f. 1872 S. 38 Afsnit 4 og S. 49 Afsnit 4. Jfr. for Odense J. M. Skr. 28 Septbr. 1858 og Rskr. 18 Decbr. 1789.

Se nedenfor 3 og 4.

3. Ang. Opbevaring deraf, se Oplag II (som ere skadelige for Sundheden), jfr. ogsaa L. om Brandvæsenet i Kbhvn. 15 Maj 1868 § 12 og L. om Brandvæsenet i Købst. Nr. 28, 21 Marts 1873 § 6. Jfr. ang. Fejeskarnsbeholdere, Tillæg til Sundhedsvedt. for Aarhus, Bkg. Nr. 173, 11 Septbr. 1895.

4. Ang. hvad der forstaas ved Fejeskarn, mærkes foruden Bestemmelserne herom i hvert Steds Politi- og Sundhedsvedtægter tillige følgende af de foran under 1 d anførte ophævede Bestemmelser, Adg. 7 Maj 1777 §§ 12, 13, Pl. 27 Juni 1810, 26 Avg. 1816.

Fejghed. Straf derfor, Straffel. for Krigsmagten Nr. 68, 7 Maj 1881 Kap. 4 samt § 158.

Fejø.

Se Amtstuer 3. Brevbæring I 11 f. Dispensation af Medicin I 1 f. Distriktslæge-Distrikterne D 14. Færgevæsen II 11 og 12. Havne- og Skibsbroer VIII 18. Jurisdiktionsforholdene B 35. Lodsvæsen B 14. Pastorater 159. Postvæsenet I 24. Retsbetjente II 10. Telefoner 8. Toldopsyn C 1, 2det Stykke. Toldsted 3 l.

Felbereder.

1. Se Garver 1—3.

2. Felberederlavene, Art. 6 Marts 1686, jfr. Bev. 29 Jan. 1734.

Ang. Lavet i Assens, Bev. 12 Juli 1748 (i Reskriptsaml. 1ste Del), jfr. Bev. 13 Oktbr. 1767 (ibd.).

Med Hensyn til Lavet i København, se Haandværks- og Fabriklav 7.

3. Forbud 12 Novbr. 1687 om Urenlighed i Peblingsø er formentlig ugældende. Jfr. L. 30 Novbr. 1857 § 2.

4. Se Farver 2.

Felberederi nævnes særlig (ved Siden af Garveri) som hørende til de sundhedsfarlige Næringsbrug i et Par Sundhedsvedtægter, Bkg. Nr. 201, 10 Oktbr. 1885 § 28 (Svendborg), Nr. 223, 21 s. M. § 25 (Assens).

Feltmarschal har Rang i 1ste Klasse Nr. 7, Bkg. 12 Avg. 1808.

Feltpræster.

1. Om dem handler Krigsart. Br. 9 Marts 1683 §§ 5, 6, Krigsrets Instr. af s. D. V, K. Cirk. 11 Maj 1811.

2. Ang. Konstitution af Feltpræster, Resl. 22 Juli 1848.

3. Høre under Sællands Biskop, K. og U. M. Skr. 29 Jan. 1857.

Se Daab 3 h. Kirkebøger 14 e, jfr. 1. Vielse I 1, 8de Stk. og 12 f, næstsidste Stk.

Feltpostvæsenet, se Borgerlige Korpser A 1 m. Estatter 3.

Felttegn, Hærens.

1. Maa ikke under Straf bæres af nogen, der sorterer under Civiletaten, Fr. 31 Oktbr. 1731. Jfr. dog med Hensyn til Kon-suler Bef. 24 Marts 1777, samt Borgervæbningerne A 3. Jfr. Uniform 7 a.

2. Vidnesbyrd af de dermed Benaadede gælder som fuldt Be-vis i visse militære Tjenestesager, Adg. 27 April 1792 I § 27.

3. Se Begravelse 39 (dets Henlæggelse paa Kisten).

Felttillæg, se Hæren 24 d.

Feltudrustningshjælp, se Hæren 24 d.

Femø.

Se Distriktslæge-Distrikterne D 14. Færgevæsen II 12. Havne- og Skibsbroer VIII 19. Jurisdiktionsforholdene B 35. Lodsvæsen B 17. Pastorater 38 c. Sundhedsvedtægter B 90. Telefoner 8. Toldopsyn C 1, 2det Stykke.

Ferier.

Ved Universitetet, derom handler Bkg. om det akademiske Aar 13 Maj 1850 § 3, jfr. Fund. 7 Maj 1788 I § 10, Resl. 21 Marts 1828.

Se Retsferier. Skoleferier (Henv.). Skoler I A 4 g, II A 6. Jfr. Skolelærere II 18 (Feriekursus).

Ferniskogeri.

1. Ifølge K. Skr. 23 Decbr. 1841 skulde Pl. 18 Febr. 1818 om Anlæg af visse for Sundheden skadelige Næringsbrug i Køben-havn anvendes derpaa.

Det nævnes nu ikke blandt de i L. 10 Marts 1852 §§ 1 og 5 opførte Næringsbrug.

2. Hører til de særdeles brandfarlige Næringsveje, om hvis Anlæg og Drift m. m. særlige Regler ere givne for København, L. 15 Maj 1868 § 22 (Nr. 2), 23, 24, 27, 36 (jfr. § 26 Nr. 2), Reglm. i J. M. Skr. Nr. 88, 14 Marts 1872 I Nr. 3 og II — og for de andre Købstæder, L. Nr. 28, 21 Marts 1873 §§ 17 (Nr. 2), 18, 19, 22 (jfr. § 21 Nr. 2), Bkg. Nr. 2, 10 Jan. 1874 §§ 2 Nr. 3, 13. Jfr. Haandværks- og Fabrikdrift I 20 A.

3. Ang. hvor nær det maa anlægges anden Mands Grund paa Landet, Bkg. Nr. 70, 16 April 1898 § 4, 7, jfr. L. 2 Marts 1861 § 3.

Festdage, se Helligdage.

Feu (Spillepræmie), se Teatre II 19 c.

Fiddel (eller Feddel). Straf med Feddelen omtales i Skovfr. 18 April 1781 § 27, der er ophævet ved Straffelovens § 309.

Den spanske Fiddel som Straf for Fruentimmer, der hørte under militær Jurisdiktion, afskaffedes ved Pbf. 1 Decbr. 1811 (M. R.).

Jfr. Spansk Kappe.

Fideikommiss.

I. Bestemmelser, der finde Anvendelse paa alle fideikommissariske Ejendomme (Fideikommiss, Stamhuse, Len).

1. Intet Len, Stamhus eller Fideikommiss kan for Fremtiden oprettes; det skal ved Lov nærmere ordnes, hvorledes de nu bestaaende kunne overgaa til fri Ejendom, Grl. 28 Juli 1866 § 93, jfr. Grl. 5 Juni 1849 § 98. Jfr. ang. et Lovforslag herom J. M. Skr. 25 Juli 1851.

a. Det maa herved anses forbudt:

1) At meddele Konfirmation paa Forandringer i Erektionsbrevet paa et Stamhus, hvorved det Godset paahvilende fideikommissariske Baand vilde forlænges, J. M. Skr. 31 Maj 1854.

2) Under et Stamhus at indtage en Hovedgaard, mod Tid efter anden fra samme at afhænde til fri Ejendom et tilsvarende Kvantum Hartkorn af Bøndergodset, J. M. Skr. 23 Jan. 1855.

Erhvervelsen af et Stykke Skov for et Grevskab kan kun tillades, naar den Grund, der i Stedet for udlægges af Grevskabet ikke er Fæstetvang undergivet, J. M. Skr. 14 April 1855.

3) At Jordegods om end af nok saa ringe Værdi fra nyt af erhverves og indlemmes under et bestaaende Fideikommiss uden i alt Fald ved formeligt Mageskifte, J. M. Skr. 15 Marts 1855. Se Len 1.

Det kan ikke tillades for en et Len tilhørende Fideikommisskapital at erhverve et Gods i Hertugdømmerne til Forening med Lenet, J. M. Skr. 12 Maj 1855 med Note.

4) At benytte en i ældre Arvefæsteskøder betinget Forkøbsret for vedkommende fideikommissariske Ejendom, J. M. Skr. 5 Avg. 1861, 26 April 1870 (D. T. S. 899). Spørgsmaalet afgjort i modsat Retning ved Resl. 29 Septbr. 1860.

b. Ministeriet finder sig ikke foranlediget til at bevirke et Friherskab oprettet af et ældre Stamhus og en Fideikommisskapital, J. M. Skr. 22 April 1856 (Svar paa en Forespørgsel, om saadant vilde være stridende mod Grundloven).

c. Grundloven er ikke til Hinder for:

1) Magelæg, hvorved der fra saadanne Ejendomme udgaa Jorder, som blive fri Ejendom, imod at der igen under samme indtages andre tilsvarende Grundstykker af omtrentlig samme Værdi, Ind. M. Skr. 27 Maj 1850, 11 Febr. 1854.

Se foran a Nr. 3.

2) At Jorder ved Køb og Salg overdrages fra en fideikommissarisk Ejendom til en anden, J. M. Skr. 7 Maj 1864 med Note.

3) At inddæmmede Jorder indlægges under en saadan Ejendom, J. M. Skr. 24 Novbr. 1865 med Note.

4) At en Hovedgaard oprettes til et Kloster eller en Stiftelse, J. M. Skr. 30 Oktbr. 1857 med Note.

5) At Tiender belægges med fideikommissariske Baand, da Grundlovens Forbud kun kan antages at angaa Grundejendomme, J. M. Skr. 9 Juni 1853, 15 Marts 1855 med Note.

Meddelt Tilladelse til for en Fideikommisskapital at erhverve en Kongetiende til Forening med et Len, dog saaledes, at sammes Besidder skal kunne sælge den igen, Resl. 13 Juli 1855.

6) Oprettelsen af ny Pengemajorater, J. M. Skr. 3 Juli 1861 i Slutn.

Ang. hvor vidt Konfirmation er fornøden paa Testamenter, hvorefter en Del af Formuen skal belægges med fideikommissarisk Baand, Noten i Slutn. t. J. M. Skr. 2 April 1852.

2. En tiltrædende Besidder af et Len behøver ikke til Berigtigelse af sin Adkomst til at udstede Dokumenter vedrørende Lenet at lade noget tinglæse angaaende Tiltrædelsen. Nærer Retsskriveren imidlertid Tvivl om hans Sukcessionsret, kan han kræve Bevis for samme. J. M. Skr. 24 Juli 1849. Se Tinglæsningsgebyrer 10 g. Jfr. Stamhuse 7.

3. Ang. Besiddernes Raadighed derover.

a. Ang. hvor vidt de kunne sælge og pantsætte dem, D. L. 5—2—65, Priv. 25 Maj 1761 f. Grev. § 6, f. Frih. § 5.

b. De maa af Skovene skænke til Statens Tjeneste de til Skibstømmer tjenlige Træer, Resl. 15 Jan. 1808.

c. De kunne uden Justitsministeriets Approbation saa vel bortfæste Bøndergodset som bortforpagte det paa langt Aaremaal efter Fr. 15 Juni 1792 § 11 (jfr. nu L. Nr. 36, 9 Marts 1872 § 6), men det maa ikke ske paa saadanne usædvanlige Vilkaar, at den tilkommende Besidder derved præjudiceres, K. Skr. 18 Juli 1818, Rtk. Skr. 28 Avg. 1819 i Slutn., K. Skr. 4

April 1837, J. M. Skr. 30 Juli 1849 (ang. en Forpagtning paa langt Aaremaal, hvorved en høj Indfæstning var betinget), 27 Novbr. 1857, 4 Febr. 1862, 16 April 1866 (D. T. S. 459), jfr. J. M. Skr. 16 Jan. 1866 med Note. Se Forpagtning 1.

De behøve ikke Stadfæstelse paa Foreninger om Naturalhoveriets Afløsning eller Regulation, K. Skr. 4 April 1837.

Ang. Bort salg af det Len, Stamhuse og Fideikommisser tilhørende Fæstegods, se Bøndergods 10.

d. De kunne bortforpagte Hovedgaarde paa sædvanlig Tid, K. Skr. 4 Oktbr. 1831 (1 Aar for hver Mark), 4 April 1837, hvorimod Bortforpagtning paa længere Tid, end Gaardens Indretning og Drift giver Anledning til, ikke er tilladelig, K. Skr. 23 Marts 1819, Rtk. Skr. 28 Avg. s. A.

At bortfæste en saadan for Fæsterens Levetid er utilstedeligt, Rtk. Skr. 28 Avg. 1819.

Approbation paa Bortforpagtning af en under et Stamhus hørende Hovedgaard paa 18 Aar, Resl. 3 Marts 1860 med Note.

e. De kunne ikke ved Bortforpagtning af Tiender disponere over dem udover deres egen Besiddelsestid, K. Skr. 5 Maj 1818, ikke heller uden Konfirmation for længere Tid indgaa Tiendeakkorder, K. Skr. 7 Avg. 1819, 4 April 1837 i Slutn., J. M. Skr. 3 Juli 1861 (Reskriptsaml. f. 1861 S. 214).

f. De kunne indtræde som Interessenter i Kreditkassen til Selvejendoms Fremme, Kdg. 16 April 1852.

g. De maa give Sikkerhed i vedkommende Majorat for Bidrag til Pensionsfonden for faldne Officerers Enker, Resl. 30 Septbr. 1864.

h. I de Tilfælde, hvor Konfirmation er fornøden paa deres Dispositioner, vil det ogsaa blive fornødent at tilvejebringe de eventuelle Sukcessorers Samtykke, K. Skr. 4 April 1837.

i. Ang. deres Afstaaelse, se Stamhuse 7, jfr. Tinglæsningsgebyrer 26.

k. Ang. de dertil hørende Kirker, se Kirker 1 l, 7 d og 14 c.

l. Med Hensyn til Jagtretten betragtes Lensbesiddere lige med Grundejere, L. Nr. 79, 8 Maj 1894 § 1.

m. Ang. Tilladelse til, at Besiddere af Len, Stamhuse og Fideikommisgodser fredlyse Oldtidsmindesmærker og lade tinglæse Deklarationer, hvortil Formular meddeles, som Heftelse paa vedkommende Ejendom, J. M. Cirk. Nr. 204, 6 Novbr. 1896.

Se fremdeles nedenfor 4.

4. Ang. deres Behæftelse med Gæld.

a. Ang. Klavsuleringen af Bevillinger til Laans Optagelse, og at de straks skulle afbenyttes, samt at Kreditorerne inden 3 Maaneder skulle gøre Indberetning til Kancelliet om Afdrags Udeblivelse under Fortabelse af deres Panteret for paagældende Afdrag, Resl. 6 Maj 1818 (ang. nogle i dette indløbne Trykfejl, se den lille Reskriptsaml.).

b. Besidderne ere ikke (lige over for Lenskontrollen) forpligtede til at erlægge de befalede Afdrag paa et Laan, naar dette ej er optaget med en større Sum end den, der vilde have staaet til Rest, hvis Laanet havde været optaget med dets fulde Beløb og Afdragene derpaa erlagte, K. Skr. 13 April 1819 ad 1.

c. Ansøgninger fra Besiddere om at maatte optage Laan enten af Majoraternes Midler eller mod Sikkerhed i Majoraterne foredrages under visse Betingelser for Kongen udenfor Statsraadet, Resl. 23 Decbr. 1864 II Nr. 4, jfr. L. 19 Marts 1869 § 12.

d. En tiltrædende Besidder behøver ikke at udstede ny Obligation for den paa Fideikommisset hvilende Gæld, da denne eo ipso gaar over paa ham, K. Skr. 3 April 1830 ad 2.

Se foran 3 a, f, g samt nedenfor 5 b.

5. Ang. deres Sekvestration.

a. Kunne sekvestreres, men neppe adjudiceres eller realiseres for resterende kgl. Skatter, K. Skr. 26 Maj 1827.

Ang. Fremgangsmaaden ved Sekvestration af Indtægterne i saadant Tilfælde, Fr. om Amtstueoppeb. 8 Juli 1840 § 20.

b. Til Dækning af resterende Afdrag paa Gæld, kan kun ske efter kgl. Resolution, Resl. 25 Maj 1844 med Note.

6. Arves ikke af Adoptivbørn, Resl. 13 Decbr. 1815.

7. Ang. Afgifter af Fideikommisgodser og -kapitaler ved Besidderskifte.

a. Ang. 4 pCt. Arveafgiften — nu 3 eller 6 pCt., L. 19 Febr. 1861 (S. 117) § 1 — Fr. 12 Septbr. 1792 § 7, 19 Oktbr. 1796 § 7 (f. Vest.).

1) Det gør ikke nogen Forandring i dens Erlæggelse af et Lens fulde Værdi, at den afdøde og den tiltrædende Besidders Moder nyder Livgeding af samme, Ind. M. Skr. 11 Novbr. 1852 h. Jfr. nedenfor d.

2) Tidsfristen af 5 Aar for dens Betaling regnes fra Antecessors Død, ibd.

3) Hvor vidt Afgiften kan fordres, naar Fideikommisset udenfor Arvetilfælde gaar over til ny Besidder, J. M. Skr. 15 Septbr. 1859, Ind. M. Skr. 28 Oktbr. 1862 med Note.

b. Ang. $\frac{1}{2}$ pCt. Afgiften — nu i Arvetilfælde 1 pCt., L. 19 Febr. 1861 § 1 — ved ny Besidders Tiltræden, Fr. 8 Febr. 1810 § 2 e.

1) Skal den, der blot nyder Renten af en Kapital, som efter Rentenyderens Død skal oprettes til et Fideikommiss, svare af hele Kapitalbeløbet, K. Skr. 28 Maj 1844.

2) Skal kun svares ved Arvefald og ikke af de af en Besidder i levende Live til Sønnen overdragne Dele af den fideikommissariske Ejendom, J. M. Skr. 13 Oktbr. 1853. Jfr. Noten t. Ind. M. Skr. 28 Oktbr. 1862.

c. Spørgsmaalet om, hvilken Arveafgift den tiltrædende Besidder skal erlægge, beror paa hans Slægtskabsforhold til Antecessor og ikke til Stifteren eller den første Erhverver, J. M. Skr. 15 Septbr. 1859, Noten t. Ind. M. Skr. 28 Oktbr. 1862.

d. Ang. Beregningen af Arveafgifterne, naar Pensioner eller Livrenter paahvile Fideikommisset, og Henstanden med sammes Erlæggelse, Skattedir. Skr. 4 Avg. 1866 (D. T. S. 821), jfr. Ind. M. Skr. 30 Novbr. 1859.

e. Justitsministeriet indberetter for Kontrollens Skyld til Finansministeriet, naar Besidderskifte finder Sted, J. M. Skr. 17 Febr. 1853.

8. Høre under Justitsministeriet, Kdg. 24 Novbr. 1848 IV.

Ang. dettes Kontrol med dem, se Lenskontrollen.

9. Ang. Bankhæftelsen deri, se Bankhæftelsen 12, 16 b og Bankhæftelsesobligationer 6.

10. Se København 8 c (ang. Afhændelse af Grunde, hvorpaa Rekognition hviler). Veje II E 3 q (ang. Ekspropriation dertil).

II. Fideikommiskapitaler.

1. Ang. Reglerne for Udlaan og Anbringelse af dem, se Offentlige Midler 9 b og f samt Umyndiges Midler 13.

2. Lenspligt maa svares ved Tiltrædelsen af en for et Len substitueret Kapital, K. Skr. 7 Febr. 1826.

3. Obligationer derfor kunne ikke uden Kancelliets Samtykke overtages pro rata af de flere Arvinger, der dele de pantsatte Ejendomme, K. Skr. 4 Oktbr. 1831 ad 5.

4. Til Dokumenter om Forhøjelse af Fideikommiss skal bruges stemplet Papir som til Testamenter, Rtk. Cirk. 25 Febr. 1832.

5. Arvingerne af en Gaard, hvori indestaar nogle dem ligeledes i Arv tilfaldende Fideikommiskapitaler skulle ikke udstede

ny Obligationer for samme, K. Skr. 7 Maj 1836, jfr. Stempell. 19 Febr. 1861 § 63.

6. Et i Anledning af en Persons Optagelse i Adelsstanden konsigneret Bankfondsbevis overdraget Børnene til fri Raadighed, Resl. 12 Decbr. 1860.

7. Tilladelse til Ombytning af en et Stamhus tilhørende Kapital i Kreditforeningsobligationer 2den Serie med samme Obligationer af 3dje Serie, J. M. Skr. Nr. 106, 20 Maj 1875.

8. Se Arveafgifter I 8.

III. Ang. enkelte Fideikommiss.

1. Det Ankerske til veldædige Øjemed, K. Prom. 19 Maj 1810, 4 Jan. 1812.

2. Det Bartholin-Eichelske oprettes, Bev. 13 Maj 1803.

3. Ang. det Classenske, Rskr. 15 Maj 1795, K. Prom. 8 Marts 1796, Resl. 4 Maj 1804, 28 Oktbr. 1835.

Det hører ikke til de Stiftelser, som der ved Fr. 3 Decbr. 1828 § 42 Nr. 2 er forundt Fritagelse for Brugen af stemplet Papir, K. Skr. 31 Marts 1829. Jfr. nu L. 19 Febr. 1861 § 74 c.

Ang. Kronprinsens Udnævnelse til Protektor derfor, Aab. Br. Nr. 158, 11 Juli 1889.

Regulativ for en Alderdomsforsørgelseskasse for de faste Arbejdere ved Godserne paa Falster, Resl. Nr. 286, 6 Novbr. 1890.

Se Bibliotek 1 g og 2 l. Frederiks Hospital 12 c. Landbrugsskoler 2. Pastorater 77 b. Polytekniske Læreanstalt 9. Skoler II B 18 (Den Classenske Legatskole).

4. Det Christiansdalske oprettes, Bev. 18 Maj 1804.

5. Ligeledes det Harboeske (oprettet af Sognepræst Harboes Enke Anna født Truch), Konf. 23 Febr. 1863.

6. Ang. et af Kmhr. F. Hoppe oprettet Fideikommiss, se Pastorater 78.

7. De Iselinske og Rosenfeldske Fideikommiss oprettes, Bev. 14 Jan. 1803, jfr. om deres Deling, Bev. 26 Febr. 1817.

8. Kragerup maa bortsælges, Bev. 19 Decbr. 1800.

9. Det Levetzowske oprettes, Bev. 21 Maj 1811.

10. Et saadant oprettes for Familien Reedtz, Erektionsbr. 13 Novbr. 1801.

11. Ang. det for Baron Iver Rosencrantz til Villestrup og hans Descendenter oprettede Fideikommiss, Konf. 27 Novbr. 1798 § 1.

12. De Schackske Fideikommissgodser, se Legater II B 1467.

13. Det Treschowske, Fundats for samme, Konf. 25 April 1859 (i Reskriptsaml. f. 1863 S. 343).

Ang. et Legat til Udredelsen af Lønninger, Resl. Nr. 158, 8 Novbr. 1880.

14. Det mindre Rosenkrantzske, Konf. 26 April 1866.

Se Legater II B 1714 (det Wulffske i Randers). Lenskontrollen 8, 11 (Indberetning om tvungen Jordafstaaelse). Oldtidsminder 12 (ang. Fredning af saadanne). Stempelafgiften III 33 g Nr. 2 (et Fideikommiss er ikke en offentlig Stiftelse).

Filadelfia, Selskabet.

Oline Emilie Andersens Legat dertil, Stadf. Nr. 70, 1 Maj 1880. Se Legater II C 242.

Filehuggere maa ikke befatte sig med andet Smedearbejde, Ind. M. Skr. 30 Jan. 1849.

Filialamtstuer.

Bestyrerne deraf og af Kolding Oppebørselsstue henregnes i Henseende til Postforsendelsers Behandling til Statsmyndighederne, Anordn. Nr. 178, 6 Septbr. 1888 § 1, og ere berettigede til at benytte Tjenestefrimærker, M. T. B. f. 1888 S. 803.

Se Amtsforvaltere I B 10 k. Amtstuer 13 f og g, 14. Postvæsenet I 4 a (Filialen i Esrom udgaaet af Fortegnelsen over Statsmyndigheder). Skatteoppebørselsmanden paa Ærø.

Filialapoteker, se Hjælpeapoteker.

Filialbanker, se Nationalbanken 32.

Filialforretninger, se Firmaer 1 j, o. Forbrugsforeninger 11.

Filialhandel, se Handelsbøger 6 i.

Filialkasserer ved Statsbænedriften.

Om ham handlede L. Nr. 65, 12 April 1892 §§ 2 (jfr. § 7), 8 (A Kl.).

Denne Benævnelse er nu bortfaldet, L. Nr. 52, 26 Marts 1898 § 2.

Filialkirker (Hjælpekirker).

1. Bemyndiget Kultusministeriet til at approbere Regulativ for Bedesal som Filialkirke for en Menighed, Resl. Nr. 368, 24 Oktbr. 1893.

2. Om forskellige saadanne, se under Pastorater, navnlig 439 (København).

Se Brød og Vin 12 c. Kirkegaard 1 x. Kirkesanger 17. Kirkesyn 2 c. Orgel 16 b.

Filologisk Eksamen (Filologisk-historisk Skoleembedseksamen).

1. Derom handler Adg. 2 Febr. 1849, L. 28 Marts 1855 § 2, Bkg. Nr. 106, 13 Avg. 1873. Jfr. Fund. 7 Maj 1788 IV §§ 1, 3, 23—25, Adg. 24 Oktbr. 1818, U. og Skoledir. Skr. 22 Decbr. 1835, 20 Maj 1837, Bkg. 24 Marts 1840, U. og Skoledir. Skr. 16 Novbr. 1841.

2. Ang. Betalingen for samme, Bkg. 29 Jan. 1839 II F.

3. Ang. Karakterberegningen, K. og U. M. Skr. 23 April 1849.

4. Afholdtes sidste Gang i Sommeren 1887, og om den Adgang samme giver til Rektor- og Overlærerembeder, Adg. Nr. 162, 25 Oktbr. 1883 A § 6.

Filosofisk Eksamen.

1. Ang. sammes Indretning, Bkg. 26 April 1847, 7 Septbr. 1850, 30 Avg. 1851, Nr. 142, 8 Septbr. 1871.

2. De til Ledelsen af samme hørende Forretninger skulle besørgeres af en Kommission bestaaende af vedkommende Eksaminatorer ved samme m. v., K. og U. M. Skr. 27 Marts 1854.

3. Med Hensyn til samme gælde de almindelige Regler ogsaa for dem, der have erhvervet akademisk Borgerret ved at underkaste sig den i Bkg. Nr. 78, 22 Maj 1874 omhandlede Tillægs-eksamen, sammes § 7.

Se Forberedelseksamen I. Inskription 5.

Finansaaret.

1. Regnes fra 1 April—31 Marts, Aab. Br. 5 Juni 1849, jfr. F. M. Cirk. 22 Septbr. s. A.

2. En for et Finansaar bevilget men ikke i samme Aar forbrugt Sum kan ikke uden ny Bevilling anvendes i det paafølgende Finansaar, Ind. M. Skr. 27 Marts 1861.

Med Hensyn hertil indskærpet, at de et Finansaar vedkommende Regninger indsendes inden sammes Udløb, J. M. Cirk. 28 Febr. 1859.

3. Supplementsperioden for 1880—81 forlænges med 1 Maaaned, saaledes at Regnskaberne først skulle afsluttes senest d. 31te Juli, F. M. Skr. Nr. 84, 24 Maj 1881.

Se Ansøgninger 10 (Tiden for Indgivelse af Ansøgninger om Bevillinger paa Finansloven). Folkehøjskoler 3 h (at en Udgift ikke kan overføres til det næste Aar). Hæren 25 a. Regnskabsaar.

Finansdeputationen blev ophævet ved Kdg. 24 Novbr. 1848. Jfr. Rskr. og Bkg. 9 Febr. 1816, Rskr. 20 April 1819, Kdg. 30 Decbr. 1840.

Finanshovedkassen.

1. Ang. dens Oprettelse ved Foreningen af de to tidligere Finanshovedkasser, Zahlkassen og Statsgældskassen, Bkg. 21 Septbr. 1849 § 1.

2. Dertil henlægges Ministeriernes Kassererforretninger, Bkg. 27 Marts 1865 § 3.

3. Ved at indbetales i samme kunne Summer erholdes anviste ved Jordebogskasserne paa Færøerne og Island, Bkg. 4 April 1870, medens omvendt Summer ved Indbetalingen i den islandske Jordebogskasse kunne erholdes anviste paa Zahlkassen, Resl. 8 Maj 1839 (i M. T. A f. 1871 S. 75 Noten).

Regler for Ordningen af det fremtidige Mellemværende mellem den og den islandske Jordebogskasse, J. M. Skr. Nr. 138, 15 April 1871.

Regler for Indbetaling deri af islandske Indtægter, Reglm. 13 Febr. 1873 §§ 4, 5 (Nr. 2 i Till. t. Lovt.).

4. Ang. Lønningerne derved, L. Nr. 43, 25 Marts 1872. Jfr. L. 2 Juli 1870 (S. 258) § 4.

5. Der kan indtil videre ikke gives nogen ved denne Kasse ansat kgl. Udnævnelse, L. 2 Juli 1870 (S. 258) § 4.

6. Finanshovedkassereren har Rang i 3dje Klasse Nr. 9, Resl. Nr. 103, 20 Maj 1874.

Kassekontrolløren i 4de Klasse Nr. 4, ibd.

Finanslov.

1. Om den handler Grl. 28 Juli 1866 §§ 48, 49. Se for Island Forfatnsl. 5 Jan. 1874 (Nr. 1 i Till. t. Lovt.) §§ 24, 25.

2. Eksempler paa midlertidige Finanslove, hvorved Regeringen, naar Finanslovens Behandling ikke har været tilendebragt ved Finansaarets Begyndelse, bemyndiges til at afholde de løbende Udgifter og opkræve de bestaaende Skatter, L. 26 Marts 1850, 28 Marts og 17 Juli 1853, 27 Marts 1866, 29 Marts 1867, 28 Marts 1868, Nr. 33, 29 Marts 1873. Jfr. nedenfor 4.

Eksempel paa, at en saadan midlertidig Finanslov er givet at Kongen som foreløbig Lov, L. 12 Maj 1853.

3. Ang. hvor vidt Forslaget dertil i Tilfælde af Folketingets Opløsning skal forelægges det ny Ting i uforandret Skikkelse, Ind. M. Skr. 20 Jan. 1853.

4. Midlertidige Finanslove: Nr. 19, 24 Marts 1875, Nr. 33, 31 Marts 1877, Nr. 119, 8 Novbr. s. A., forlænget ved L. Nr. 130, 20 Decbr. s. A., Nr. 36, 31 Marts 1879, forlænget ved L. Nr. 47, 14 Maj s. A., Nr. 30, 22 Marts 1880, Nr. 48, 1 April 1881, forlænget ved L. Nr. 87, 31 Maj s. A. og paa ubestemt Tid

ved L. Nr. 105, 30 Juni s. A. (som forblev gældende for hele Finansaaret, idet der ikke udkom nogen regelmæssig Finanslov), Nr. 39, 31 Marts 1882, forlænget ved L. Nr. 47, 29 April s. A., Nr. 59, 31 Marts 1883.

Til den fornævnte midlertidige Finanslov for 1881—82 blev givet Tillægsbevilling paa sædvanlig Maade ved L. Nr. 71, 20 Maj 1882.

5. En foreløbig, blev givet for Aaret 1877—78 ved foreløbig L. Nr. 36, 12 April 1877. Jfr. de enkelte Ministeriers Budgetter efter samme i M. T. B f. 1877 S. 327 ff, 338 ff, 349 ff, 381 ff, 398 ff, 411 ff, 437 ff, 442, 450, 489 samt i U. L.

6. Ved Resol. Nr. 6, 26 Jan. 1886 bemyndigede Kongen Regeringen til foreløbigt indtil videre at afholde de løbende Statsudgifter.

7. Foreløbige. For 1885—86, forel. L. Nr. 32, 1 April 1885 (jfr. Forestilling i M. T. B f. 1885 S. 133 ff.) og Nr. 15, 10 Febr. 1886 (jfr. Forestilling i M. T. B f. 1886 S. 49); de i Henhold til samme udfærdigede Budgetter findes i M. T. B f. 1885 S. 161—210, 225—74 og 291 (ogsaa i U. L.) samt f. 1886 S. 102—42, 151—213. — For 1886—87, forel. L. Nr. 37, 26 Marts 1886; Budgetterne findes i M. T. B f. 1886 S. 331—82, 389—433, 449—56 samt i U. L. — For 1887—88, forel. L. Nr. 51, 1 April og Nr. 158, 20 Oktbr. 1887; Budgetter findes i M. T. B f. 1887 S. 207—40, 254—327, 357 samt i U. L. — For 1888—89, forel. L. Nr. 38, 1 April 1888; Budgetterne findes i M. T. B f. 1888 S. 223—82, 289—343 og i U. L. f. 1888 S. 117—212.

8. For Aaret 1887—88 blev dog givet en regelmæssig Tillægsbevillingslov Nr. 43, 1 April 1888.

9. Foreløbige. For 1889—90, forel. L. Nr. 34, 1 April 1889; de i Henhold til samme udfærdigede Budgetter findes i M. T. B f. 1889 S. 245—92, 297—363, 381 og i U. L. S. 124—223. — For 1890—91, forel. L. Nr. 42, 1 April 1890; Budgetterne findes i M. T. B f. 1890 S. 177—250, 261—99 og i U. L. S. 97—197. — For 1891—92, forel. L. Nr. 46, 1 April 1891; Budgetterne findes i M. T. B f. 1891 S. 157—305, 321 og i U. L. S. 91—199. — For 1892—93, forel. L. Nr. 50, 1 April 1892; Budgetterne findes i M. T. B f. 1892 S. 227—355 og i U. L. S. 310—410. — For 1893—94, forel. L. Nr. 75, 1 April 1893; Budgetterne findes i M. T. B f. 1893 S. 253—316, 325—382 samt i U. L. f. 1893 S. 210—312.

10. For Aarene 1890—91 til 1892—93 gaves regelmæssig Til-

lægsbevilling, L. Nr. 61, 1 April 1891, Nr. 78, 12 April 1892, Nr. 101, 14 April 1893.

Tillægsbevilling for 1893—94, L. Nr. 47, 13 April 1894, do. for 1894—95, L. Nr. 94, 10 April 1895, do. for 1895—96, L. Nr. 57, 24 April 1896, for 1896—97, L. Nr. 60, 23 April 1897, for 1897—98, L. Nr. 45, 26 Marts 1898.

11. Finanslov for 1894—95, L. Nr. 38, 1 April 1894, for 1895—96, L. Nr. 66, 30 Marts 1895, for 1896—97, L. Nr. 36, 1 April 1896, midlertidig for 1897—98, L. Nr. 49, 1 April 1897. Finanslov for 1897—98, L. Nr. 92, 1 Juni 1897, Finanslov for 1898—99, L. Nr. 41, 26 Marts 1898.

12. Ang. midlertidige Finanslove, se Rigsdagsbeslutning 2—3 April 1894 ad 1 (i Supplem. t. den lille Lovsaml.).

Finansministeriet.

1. Hvilke Sager der ere samme underlagte, Kdg. 24 Novbr. 1848 III.

De under det tidligere Fælles-Indenrigsministerium hørende Sager (se Ministeriet for Monarkiets fælles indre Anliggender) henlægges derunder, Kdg. 26 Juli 1853, jfr. Bkg. 2 Avg. s. A.

Ved Bkg. 27 Marts 1865 skete væsentlige Forandringer i dets Omraade.

Fremdeles mærkes herom:

a. Om Henlæggelse dertil af forskellige Anliggender, se Demarkationslinje I 5 c. Indenrigsministeriet 3 a (Forst- og Jagtsager, jfr. Resl. 17 Avg. 1866 i D. T. S. 800), b (Kongerigets almindelige finansielle Anliggender). Krigsmagten 4 f (Afhændelse af nogle Ejendomme). Krigsministeriet 5 (Besættelse af visse Embeder). Statssekretariatet for Naadessager. Vagervæsenet 1.

b. Om Henlæggelse derfra til andre Ministerier af forskellige Anliggender, se Færgevæsen I 11. Generalstaben 4. Grademaalingen 2. Indenrigsministeriet 2 a (Anlæg af Brændevinsbrænderier paa Landet), c (Slotte og offentlige Bygninger), e (Post- og Telegrafvæsenet). Karantænevæsenet A 1. Kirke- og Undervisningsministeriet 10 o (Bispetiendernes Bestyrelse).

Henlæggelse af Domæne-, Skov- og Jagtsager fra Finansministeriet til Landbrugsministeriet, dog saaledes at Oppebørse-len af de faste Domæneindtægter, hvormed ikke er forbundet Administration af nogen fast Ejendom, fremdeles forbliver under Finansministeriet, Bkg. Nr. 77, 22 Maj 1896, jfr. Bkg. Nr. 93,

24 Juni s. A. Ang. Domænesagernes Fordeling mellem de tvende Ministerier, Fin. Min. Cirk. Nr. 108, 25 Juni 1896.

c. Derunder hører følgende Regnskabsrevision og -decision:

1) Se Revisionsdepartementerne.

2) Generaldecisionratet for det indirekte Skattevæsen, hvorunder er henlagt Toldrevisionskontorerne og Finansministeriets almindelige Revisionskontor, Bkg. 5 Decbr. 1848 E, 28 Avg. 1860, jfr. Bkg. 20 Septbr. 1852.

3) Generaldecisionratet for Postvæsenets Regnskabsvæsen, Resl. 11 Juni 1852.

4) De militære Ministeriers Anvisningsvæsen, Hovedbogføring samt Revision og Decision, Bkg. 14 Febr. 1868.

Generaldecisionraterne for Armeens og Marinens Revisionsvæsen sammendrages til »de militære Ministeriers Revision og Decision«, Bkg. Nr. 40, 11 Marts 1871.

2. Ang. dets Ordning og Forretningernes Fordeling mellem de forskellige Departementer og Kontorer, Bkg. 5 Decbr. 1848, Resl. 23 Jan. 1849, Bkg. 18 Jan. 1859, 28 Avg. 1860, 15 Decbr. 1864, 31 Marts 1865, 24 Juli og 24 Oktbr. 1870, Nr. 100, 27 Juli 1872, Nr. 32, 22 Marts 1873.

Se videre Domænerne 11. Finanshovedkassen. Generaldirektoratet for Skattevæsenet. Koloniernes Centralbestyrelse. Revisionsdepartementerne. Statens statistiske Bureau. Statsbogholderiet. Statsgæld 6.

3. Ang. dets Forretninger og Myndighed med Hensyn til:

a. Vederlaget for Ophævelsen af det privilegerede Hartkorns Skattefrihed, L. 20 Juni 1850 § 10.

b. Embedsmændene ved Statsskovene og disse Skove, L. 25 Febr. 1851 §§ 2, 8, Instr. 25 Avg. 1860, Bkg. om Skovbetjentenes Embedsbolig og -jorder Nr. 135, 13 Novbr. 1872, jfr. Fin. M. Cirk. Nr. 216, 30 Oktbr. 1874. Se nu ovenfor 1 b.

c. Embedsmændenes og Bestillingsmændenes Enkeforsørgelse og de sidst nævntes Alderdomsforsørgelse, L. 5 Jan. 1851 §§ 4, 6, jfr. § 3, Regul. 19 Novbr. 1870 §§ 2, 4, 6—14, Bkg. Nr. 19, 28 Jan. 1871 §§ 2, 10—12, Nr. 28, 25 Febr. 1871 §§ 4, 7 og 8 (om Enkeforsørgelsespligtens Fyldestgørelse ved Livsforsikring).

Toldvæsenets Bestillingsmænds Enke- og Alderdomsforsørgelse, L. Nr. 90, 2 Juli 1880 § 9, Regul. Nr. 118, 23 Avg. s. A. §§ 2, 4, 9, 12, 13, 15, 16.

Forskellige Bestillingsmænds pligtige Enkeforsørgelse og Alderdomsforsørgelse, L. Nr. 42, 30 Marts 1889 § 4 (Rigsarkivet), Nr. 49, 12 April s. A. § 3 (Telegrafvæsenet), Nr. 50 af s. D.

§ 10 (Postvæsenet), Nr. 74, 12 April 1892 § 11 (Universitetet og Kommunitetet), Nr. 75 af s. D. § 8 (Pedellerne ved de lærde Skoler), Nr. 100, 14 April 1893 § 3 (det kgl. Universitetsbibliotek).

Se videre Enke- og Alderdomsforsørgelse.

d. Brændevinsbrænderierne, L. 7 Febr. 1851 §§ 16, 17, 19, 22. Jfr. Indenrigsministeriet 2 a. Generaldirektoratet for Skattevæsenet 1.

e. Det Staten tilhørende Bøndergods m. m., som skal overgaa til Selvejendom, L. 8 April 1851 §§ 4 ff, jfr. L. 27 Jan. 1852 § 4, 8 Febr. 1854 § 2.

f. De militære Underklassers Pensionering og Invalideforsørgelsen, L. 9 April 1851 §§ 37, 41, jfr. L. 24 Febr. 1858 § 3. Jfr. Bkg. 31 Marts 1865 § 3.

Den almindelige og den overordentlige Invalidefond, L. Nr. 136, 20 Novbr. 1876 §§ 22, 25.

Invalideforsørgelsen efter L. Nr. 20, 1 Marts 1889 §§ 2, 5, Nr. 30, 30 s. M. § 3, Nr. 23, 27 Febr. 1897 § 9.

g. Meddelelse af Koncessioner til Østersbankers Anlæg, Bkg. 21 Decbr. 1860.

h. Statskassens Forhold til de vestindiske Kolonialkasser, Koloniall. 27 Novbr. 1863 § 57.

i. Pensionering m. m. af afskedigede slesvigske Embeds- og Bestillingsmænd, L. 24 Marts 1865, 11 Maj 1866.

k. Ribe Købstads Gæld til Vejkassen, L. 21 Juni 1867 § 1 (S. 272).

l. Udprægning af Medailler paa den kgl. Mønt, Resl. 23 Juni 1869 (S. T. S. 961).

m. Den endelige Afgørelse af Spørgsmaal om Beregningen af Embedsmænds Lønninger m. m., L. 26 Marts 1870 § 12.

n. Finansministeriet aflægger maanedlig Indberetning til Kongen om Embedsmænds og Bestillingsmænds Rangfravigelser, Adg. 2 April 1870 § 2, 17 Septbr. s. A. § 2.

o. Livsforsikrings- og Forsørgelsesanstalten af 1871, L. 18 Juni 1870 §§ 12, 15, 18, Bkg. Nr. 6, 5 Jan. 1871 §§ 12, 18.

p. Indkomstskatten, L. 2 Juli 1870 §§ 6, 10, 11, 16, 20, 22—25, 28, 29.

r. Amtsforvalternes Skatteopkrævningsrejser, L. 2 Juli 1870 § 3 (S. 263).

s. Bortforpagtning af Frederiksborg Stamstutteri, L. Nr. 65, 1 April 1871 § 3.

t. Dets Samtykke udkræves til, at Landbygningernes Brand-

forsikring kan benytte Amtsforvalterne til Kasserere, Vedt. Nr. 102, 10 Juni 1871 § 122.

u. Ombonitering og Nedsættelse i Afgifter af nogle bort-arvefæstede Udmarksjorder paa Bornholm, L. Nr. 169, 9 Decbr. 1871 § 3.

v. I Anledning af Nedlæggelsen af Odsherreds og Ringkøbing Amtstuer. L. Nr. 6, 8 Jan. 1872 §§ 2, 3. Jfr. med Hensyn til Nedlæggelsen af forskellige andre Amtstuer, L. 29 Decbr. 1857 (S. 408), 12 Decbr. 1860 § 4, Nr. 26, 16 Marts 1874 § 1.

x. Godtgørelse for Forhøjelsen af Landskatten paa Bornholm, L. Nr. 26, 12 Febr. 1872 § 3.

y. Vejledning for Toldembedsmændene i Henseende til deres Paategning af Skibsbemandingslisterne, L. Nr. 29, 26 Febr. 1872 § 16.

z. Stempelafgiften af udenlandske offentlige Pengeeffekter, L. Nr. 41, 25^e Marts 1872 §§ 2, 9, 10.

æ. Fritagelse for Bygningsafgift af Bygninger bestemte til Friboliger i veldædigt Øjemed, L. Nr. 44, 16 April 1873 § 6, jfr. Resl. Nr. 55, 21 Febr. 1871.

ø. Erstatning for beskadigede og falske Mønter, L. Nr. 66, 23 Maj 1873 § 10.

aa. Forstærkningsfondene for visse private Jernbaner, L. Nr. 44, 4 Maj 1875 § 7, Bkg. Nr. 61, 27 s. M. § 20.

bb. De i Statens Ejendomme paa Demarkationsterrænet i København indestaaende, fra Byggefrihedens Indløsning hidrørende Fordringer, Bkg. Nr. 56, 5 April 1876.

cc. Amtstueforretningernes Udførelse ved Amtstuefilialerne i Kallundborg og Esrom, L. Nr. 21, 16 Febr. 1878 § 1, Nr. 47, 12 April s. A. §§ 1, 2.

dd. Tilstaaelse af Laan af Statskassen til Kommuner til Understøttelser efter L. Nr. 18, 10 Marts 1879, se Lovens § 6.

ee. I Anledning af Erhvervelsen af det sællandske Jernbaneselskabs Baner, L. Nr. 89, 2 Juli 1880.

ff. Roesukkerfabrikationen, L. Nr. 8, 20 Jan. 1882.

gg. Silkeborg Vandkuranstalt, L. Nr. 102, 14 April 1883.

hh. Fastsættelse af den aarlige Godtgørelse til København i Anledning af Statens Overtagelse af Sindssygeanstalterne, L. Nr. 46, 7 Maj 1884 § 3.

ii. Kmhr. Eides og Hustrus Legat for Skovbetjentes Enker og til Skovbrugets fremme, Stadf. Nr. 64, 11 Marts 1884.

kk. Erstatning til sportellønnede Retsbetjente for Indtægts-tab ved de midlertidige Bestemmelser om Pantegælds Konver-

tering, L. Nr. 49, 1 April 1887 § 5, jfr. L. Nr. 41, 31 Marts 1888.

ll. Laan af Statskassen til Ombygning af usunde Bydele og Opførelse af Arbejderboliger, L. Nr. 41, 29 Marts 1887.

mm. Bonusudbetaling af Statsanstalten for Livsforsikring, L. Nr. 26, 15 Marts 1889 §§ 9, 17, Nr. 79, 1 April 1893 §§ 15, 17, jfr. L. Nr. 47, 26 Marts 1898.

Forhøjelse af Anstaltens Præmier under særlige Forhold, L. Nr. 78, 1 April 1893 § 7.

nn. Bestyrelsen for Forstraad Schades og Hustrus Legat, Stadf. Nr. 157, 4 Juli 1890 § 2.

oo. Ølbryggerierne, L. om Ølskat Nr. 50, 1 April 1891 § 2.

pp. Fritagelse for Bygningsafgift af visse Bygninger, L. Nr. 97, 14 April 1893 §§ 1, 3.

rr. Tiendeafløsning, L. Nr. 102, 8 Maj 1894 §§ 10, 11, 15.

ss. Beskatning af Totalisatorspil ved Væddeløb m. m., L. Nr. 73, 30 Marts 1895 §§ 2, 4, jfr. Bkg. Nr. 115, 4 Maj s. A.

tt. Sikkerhedsstillelse af dem, der have offentlige Oppebørseler, navnlig Anerkendelse af Kavtionsforsikringsselskaber og Kavtionsforeninger, L. Nr. 3, 7 Jan. 1898.

uu. Laan til Ombygning af overbebyggede og usunde Bydele i København og Købstæderne og Opførelse af Arbejderboliger, L. Nr. 21, 26 Febr. 1898 §§ 1—5.

vv. Ang. sammes Myndighed og Virksomhed vedrørende Strandings- og Bjergningsvæsen, se Stranding A 2.

xx. De vestindiske Anliggender. Foruden det under Koloniernes Centralbestyrelse 1 anførte bemærkes følgende:

1) Skolelærer- og Præsteembeder besættes gennem Finansministeriet, K. og U. M. Skr. 24 April 1850, 10 Maj 1856, jfr. Bkg. 2 Avg. 1858.

2) Ministeriet kan gøre Undtagelse fra den Regel, at Gældsbreve uden Pant i faste Ejendomme skulle søges mortificerede ved den Jurisdiktion, hvorunder de ere udstedte, Adg. 24 April 1860 § 2.

3) Ministeriets Myndighed med Hensyn til Presseforseelser, Adg. 11 Marts 1862 § 15.

4) Fællessukkerkogerierne paa St. Croix og en Kreditforening for Plantageejerne samme Steds, L. Nr. 28, 25 Febr. 1876 § 2 Nr. 2 og 4, § 3, jfr. Adg. 16 Juni s. A. (Nr. 24 i Till. t. Lovt.) § 1 a.

5) Understøttelse af de ved Oprøret skadelidte i Frederikssted, L. Nr. 75, 13 Juni 1879.

6) De paa St. Croix ansatte Læreres- og Lærerinders Alderdoms- og Enkeforsørgelse, Adg. 7 Maj 1884 (Nr. 9 i Till. t. Lovt.) § 34. Jfr. Adg. 11 Febr. 1876 (Nr. 15 ibd.) § 51.

7) Ansøgninger om Æresoprejsning, Adg. 8 Juni 1887 (Nr. 5 ibd.) § 3.

8) Se Strafarbejde 4.

yy. Se Bøder C 5 (Eftergivelse deraf).

4. Ang. et Beløb paa Finanslovene til Understøttelser vedkommende sammes Forretningskres, Resl. 18 Jan. 1850 § 3.

5. Ang. Benævnelsen af sammes underordnede Personale, Resl. 14 Maj 1852.

6. Lønningsl. 2 Juli 1870 (S. 261) for forskellige derunder hørende Embeds- og Bestillingsmænd. — Ang. Ministeriets eget Personale, se Lønningsl. af s. D. (S. 258).

7. Opgørelsen af de Erstatningsbeløb, der i Anledning af L. om Skifteafgifter Nr. 156, 30 Novbr. 1874 skulle udredes til de sportellønnede Retsbetjente, forelægges Finansministeren, ved hvis Resolution det har sit forblivende, Lovens § 12.

8. Derunder resorterer Grænsegendarmeriet, Organisationsplan Nr. 21, 11 Febr. 1876 § 1.

Se Amtsforvaltere I B 3, 4de Stk. Hæren 25 og Orlogsværftet 24 c (ang. de militære Ministeriers Revision og Decision). Rentebevillinger 1. Revisionsdepartementerne. Statsgældsdirektør. Statsobligationer. Toldfrihed 5 (for Salt til Sodafabrikation kan Ministeriet tilstaa).

Finerskærer. Ang. Næringsretten som saadan efter de tidligere Bevillinger, K. Skr. 8 Septbr. 1842.

Næring som »Træ- og Finerskærer« er nu overalt optaget paa Vedtægterne for den bundne Næring i M. T. B f. 1898 S. 171 ff., 803.

Finlandske Trævarer.

1. En Ansøgning fra Bødkerlavet om Forbud mod deres Indførsel blev afslaaet ved Rskr. 28 April 1739 XXI.

2. Kunde Skippere udsælge i Liggedagene, Fr. 4 Avg. 1742 § 8. Se nu Næringsl. 29 Decbr. 1857 §§ 38, 39.

Møbler kunne ikke henregnes til de i Fr. 1742 § 8 nævnte finlandske Trævarer, K. Skr. 21 Novbr. 1835.

Ang. Forhandlingen deraf fra Skib i København, og om der i saa Henseende tilkommer Skibene fra visse finske Byer nogen Begunstigelse, Ind. M. Skr. 15 April 1851 med Note.

3. Ang. hvilken Indførselstold der skal betales af dem, Add.-Akt 14 Oktbr. 1831 (foran i Lovsaml. f. 1832) § 5, Pl. 24 April

1832, jfr. Tarif for Indførselstolden ved Fr. 1 Maj 1838, L. 22 Decbr. 1850.

De fortoldes saaledes, som af Kongen i Henhold til traktatmæssig Overenskomst bestemmes, L. 4 Juli 1863 § 1 Løbe-Nr. 246.

De hidtidige Toldafgifter blive uforandrede, Bkg. 27 Febr. 1864.

4. Ang. deres Forhandling, se fremdeles Frihandel 2 f. Nr. 3 (ang. Khvn.) samt Høkerhandel 5.

Fireprocent-Arveafgiften (nu Tre- eller Seksprocentafgift), se Arveafgifter.

Fireprocent-Leje-Afgiften til Landkassen — nu Kolonialkassen — paa St. Thomas, Adg. 22 Febr. 1855 §§ 2, 3. Se med Hensyn til St. Croix Adg. 29 Decbr. 1862 (S. 909).

Firmaer.

1. Om Handelsregistre, Firma og Prokura, L. Nr. 23, 1 Marts 1889, hvis § 37, næstsidste Stykke, ophæver L. 23 Jan. 1862, hvorved de til Fortolkning af sidst nævnte L. tjenende Ministerieskrivelser m. m. have tabt deres Betydning og derfor kunne udelades her.

I Henhold til § 37 i Slutn. er Loven med nogle Lempelser sat i Kraft paa Færøerne ved Adg. Nr. 21, 7 Febr. 1890.

Herved mærkes:

a. ad Lovens § 2. At Ministeriet mangler Myndighed til at give en Brugsforening Dispensation fra Bestemmelsen om, at enten alle Bestyrelsesmedlemmer skulle give personligt Møde ved Anmeldelser til Handelsregisteret, eller deres Underskrifter under Anmeldelsen notarialiter attesteres, J. M. Skr. Nr. 343, 20 Decbr. 1889.

Se Notarius publicus 17 i Slutn. (hans Befordring).

b. ad § 3. Ang. at der ikke maa tilføres Registeret noget, som ikke er hjemlet i Loven, J. M. Cirk. Nr. 180, 14 Avg. 1889 Nr. 1.

Ang. Betydningen af, at Anmeldelser, der burde have været afviste, ere blevne modtagne til Handelsregisteret, og om den registerførende Myndighed er kompetent til selv at udslette en saadan Anmeldelse, J. M. Cirk. Nr. 264, 7 Septbr. 1889.

c. ad § 4. De registerførende Avtoriteter skulle paase, at der ikke indløber Fejl i Bekendtgørelserne i Berlingske Tidende, og om saadanne Fejl hurtigst muligt underrette Udgiveren af Samlingen af Anmeldelse til Handelsregisterne, J. M. Cirk. Nr. 129, 25 Juni 1889.

d. ad § 5, 1ste Punktum. I Henhold til samme ere Regler givne om Handelsregisterets Førelse ved Adg. Nr. 74, 24 Maj 1889 med tilhørende Skemata.

Ang. at skematisk Papir til Registeret og til Firmaanmeldelser udleveres fra Justitsministeriet, J. M. Cirk. Nr. 104, 1 Juni 1889.

Cirkulære med eksemplvis udfyldte Skemata til Vejledning ved Førelsen af Handelsregisteret Nr. 105, 3 s. M.

e. ad § 5 sidste Punktum. I Henhold til samme har Justitsministeriet givet Regler for:

1) Den i Lovens § 4 ommeldte fælles Samling af de kundgjorte Anmeldelser, Bkg. Nr. 85, 21 Juni 1889 §§ 2—5.

Betalingen for Samlingen nedsættes til 2 Kr. aarlig, Bkg. Nr. 175, 6 Decbr. 1890.

2) Den Betaling, der skal erlægges for de foreskrevne Bekendtgørelser i Berlingske Tidende og — udenfor Kbhvn. — tillige i Stiftstidenderne, dels for Københavns vedkommende, Bkg. Nr. 120, 24 Septbr. 1889, jfr. Bkg. Nr. 108, 21 Avg. s. A., dels udenfor Kbhvn., Bkg. Nr. 138, 9 Novbr. s. A. Jfr. Bkg. Nr. 85, 21 Juni s. A. § 1.

Under Betalingen er indbefattet Oversendelse af Bladnumrene til Registerets Fører og Porto for Beløbets kvartalsvise Indsendelse til vedkommende Tidende, fornævnte Bkg. Nr. 85, 1889 § 1.

f. ad § 8.

Om Rederivirksomhed skal Anmeldelse ikke længere ske til Handelsregisteret (— og kan følgelig ikke heller ske, jfr. foran b —), Toldv. Cirk. 10 April 1890 (Nr. 9 af de særskilt udkommende Cirkulærer Skibsregistreringen vedkommende). — Se dog nedenfor 2.

Andelsforretninger faldt udenfor den ældre Fimalovs Omraade, Ind. M. Skr. Nr. 45, 15 Febr. 1889 (ang. et Andelsmejeri), og det samme gælder efter den ny Lov, J. M. Cirk. Nr. 180, 14 Avg. 1889 Nr. 1 (Andelsslagterier). — Derimod kan et Andelsslagteri, som efter sin Vedtægt kan opkøbe Svin til Slagting og saaledes drive egentlig Næring, gøre Firmaanmeldelse, J. M. Skr. Nr. 236, 17 Septbr. 1890.

g. ad §§ 9 ff.

Ang. under hvilke Betingelser Anmeldelse af et saalydende Firma »De forenede — fabriker« kan modtages, J. M. Skr. Nr. 187, 20 Juni 1891.

Firmanavne, der alene ere hjemlede ved Lovens § 37,

kunne ikke forandres uden samtidig at bringes i Overensstemmelse med disse §§, J. M. Skr. 210, 11 Juli 1891.

I Kommanditselskabers Firma tør ikke findes Ordet »be-grænset« eller lignende Tilføjelser, som forudsætte, at der ikke i Selskabet findes nogen fuldt ansvarlig Deltager, J. M. Skr. Nr. 211, af s. D.

Firmanavnet »N. N. og Søn« med først nævnte som ansvarlig Indehaver og sidst nævnte som Kommanditist er ikke i Strid med Loven, J. M. Skr. Nr. 56, 6 Febr. 1893.

Derimod er det ikke tilladt at anmelde et Kommanditselskab bestaaende af to Brødre, hvoraf den ene er ansvarlig Deltager, den anden Kommanditist, under Firma »Brødrene P.« eller »Brødrene P. ved C. M. P.« (den ansvarlige Broders Navn), J. M. Skr. Nr. 377, 6 Novbr. 1893.

At Firmaet »M. & Co.«, under hvilket en Person som eneste ansvarlig Deltager havde drevet Virksomhed i København, ikke ved Forretningens Flytning til Frederiksberg Kommune kunde anmeldes til denne Kommunes Handelsregister, naar den tidligere Indehavers Søn medoptoges som ansvarlig Deltager, men derimod vel i modsat Fald, J. M. Skr. Nr. 29, 2 Jan. 1894.

Modtagelse af en Anmeldelse om, at N. N., der ifølge en til Handelsregisteret i København i sin Tid sket Anmeldelse driver Handel dersteds under Firma »N. N.s Efterfølger«, under det nævnte Firma og med N. N. som Prokurist agter at drive Handel i en Købstad, med Rette nægtet, J. M. Skr. Nr. 124, 4 Maj 1894.

At et af en Enkeltmand anmeldt Firma »Manufaktur-Union ved N. N.« vilde være at modtage til Handelsregisteret, J. M. Skr. Nr. 232, 29 Avg. 1894.

Ang. at der fra Firmalovgivningens Side intet er til Hinder for, at et Selskab driver Forretning i flere forskellige Retskrese, naar der i hver af disse findes et Forretningskontor, der forestaaes af en Bestyrelse eller Bestyrelsesafdeling med Beføjelse til selvstændigt at udøve Signatur, og paa hvilket Værneting for Selskabet i Overensstemmelse med L.s § 34 kan støttes, idet selvstændig Firmaanmeldelse da maa ske i hver Retskres for sig, J. M. Skr. Nr. 96, 21 Marts 1895.

Ang. at Firmaet »Sukkerhuset . . . ved N. N.« kun kan anvendes af en Forretning, der udelukkende eller fortrinsvis fører Sukker, J. M. Skr. Nr. 235, 4 Septbr. 1895.

Afvisning af en Firmaanmeldelse paa Grund af Navnelig-

hed med et andet Firma omstødt, J. M. Skr. Nr. 228, 4 Novbr. 1897.

Firmalovens § 10 lægger ikke Hindringer i Vejen for, at Enkeltmand bevarer det af ham antagne uanmeldte Firmanavn uforandret uanset dets Lighed med et af en anden senere anmeldt Firmanavn, J. M. Skr. Nr. 281, 18 Decbr. 1897.

h. ad § 11. Ang. en Enkes Ret til at anmelde sin afdøde Mands Navn som Firma, J. M. Skr. Nr. 344, 23 Decbr. 1889.

Den Enken tillagte Ret til at benytte sin afdøde Mands Firma er betinget af, at Driften af Mandens Forretning uden nogen væsentlig Afbrydelse fortsættes af Enken, og Retten tilkommer derfor ikke en Enke, som først flere Aar efter Mandens Død agter at paabegynde en Forretning, J. M. Skr. Nr. 75, 3 Marts 1894.

Ang. at i et Tilfælde, hvor en Mands Forretning for flere Aar siden var overdraget til hans Sønner, uden at dette var anmeldt til Handelsregisteret, og derefter drevet af dem under Faderens Navn, kunde Sønnerne ikke nu anses berettigede til at føre eller til Handelsregisteret at anmelde Faderens Firmanavn, J. M. Skr. Nr. 288, 24 Oktbr. 1896.

i. ad § 13. Ang. at et saalydende Firma »N. N.'s Efterfølger A. A.« maa anses som fyldestgørende, J. M. Skr. Nr. 180, 11 Juni 1891.

Ang. Firmabetegnelsen i et Tilfælde, hvor en Forretning, der har været drevet under Firma »N. N.'s Efterfølger«, overdrages til en ny Indehaver (»anden Efterfølger«, »næste Efterfølger«, »forhen N. N.'s Efterfølger«), J. M. Skr. Nr. 180, 21 Juni 1894.

j. ad § 16. Ang. Anmeldelse af Filialforretninger, J. M. Cirk. Nr. 180, 14 Avg. 1889 Nr. 7.

Ang. at en Forretningsvirksomhed i København, der var anmeldt som Filial af en Margarinefabrik i en Købstad, ikke kunde antages at have særskilt Bestyrelse og derfor ikke med Hensyn til Anmeldelse til Handelsregisteret kunde behandles som Filial, J. M. Skr. Nr. 244, 19 Septbr. 1894.

Ang. Anmeldelse af en Filial i Holbæk af en Forretning i Kallundborg, hvilken Filials Bestyrer havde Bopæl i sidst nævnte By og kunde tegne Firmaet pr. procura, samt om Beregningen af Gebyret for den nævnte Anmeldelse, J. M. Skr. Nr. 238, 10 Septbr. 1895.

Ang. at der ikke foreligger den ifølge § 16 fornødne selvstændige Bestyrelse for en Filial, naar den paa Filialens Plads boende Prokurist ikkun kan udøve Signaturberettigelse i For-

ening med en til at tegne Hovedforretningens Firma paa egen Haand bemyndiget Prokurist, J. M. Skr. Nr. 130, 10 Juni 1897.

k. ad §§ 17 Nr. 2 og 18 Nr. 2 og 19 Nr. 2. Ang. Forskellen mellem Udtrykkene »Forretningens almindelige Beskaffenhed« og »Forretningens Art«, omst. Cirk. Nr. 180, 1889 Nr. 6.

Betegnelse af en Forretning som »Manufakturhandel« er utilstedelig efter § 18 Nr. 2, J. M. Skr. Nr. 377, 6 Novbr. 1893.

Ang. at den i § 18 Nr. 2 stillede Fordring om Kommanditisternes Samtykke kun kan anses at have Hensyn til saadanne Anmeldelser, i hvilke vedkommende Kommanditister selv omhandles, J. M. Skr. Nr. 205, 17 Oktbr. 1898.

l. ad §§ 18 Nr. 4 og 19 Nr. 9.

Ang. hvorledes de om Signaturberettigelsen anmeldte Bestemmelser skulle være beskafne, og hvor vidt og hvorledes saadan Berettigelse kan tillægges et Selskabs Bogholder og Kasserer, oftnævnte Cirk. Nr. 180, 1889 Nr. 2, jfr. J. M. Skr. Nr. 333, 7 Decbr. s. A.

Ang. at der intet er til Hinder for, at Signaturen fordeles mellem flere Firmadeltagere saaledes, at en enkelt Deltager alene, men andre kun i Forening have Signatur, samt at det er Registreringen uvedkommende, hvorledes Firmategningen sker, J. M. Skr. Nr. 285, 27 Septbr. 1889.

Ang. hvor vidt der er noget til Hinder for i Anmeldelsen til Handelsregisteret at angive en anden Regel med Hensyn til Signatur end den, der følges i Praksis, J. M. Skr. Nr. 333, 7 Decbr. 1889.

Kommanditister kan der ikke tillægges Ret til at tegne Firma undtagen som Prokurister, J. M. Skr. Nr. 72, 27 Febr. 1891.

Ang. at lige som der ikke vil kunne være Spørgsmaal om, at et Medlem af Bestyrelsen for et Aktieselskab kan meddele en Person Fuldmagt til som Prokurist at underskrive paa Fuldmagtgiverens Vegne, saaledes kan Signaturberettigelse heller ikke tillægges en Prokurist i Forening med et Medlem af Bestyrelsen som saadant, hvorimod der intet er til Hinder for, at Kollektivprokura tillægges et eller flere Medlemmer af Bestyrelsen i Forening med en uden for samme staaende Person, t. Eks. den administrerende Direktør (der i det foreliggende Tilfælde ikke var Medlem af Bestyrelsen), J. M. Skr. Nr. 152, 6 Juli 1897.

m. ad § 19. Herefter kan et Aktieselskab ikke anmeldes

saaledes, at Aktiebrevne udstedes ikke, og af Aktiekapitalen er og bliver intet indbetalt, men det maa betragtes som et Selskab med begrænset Ansvar og have Firma som saadant, J. M. Skr. Nr. 225, 9 Juli 1892.

At en Optagelse i Handelsregisteret ikke kan finde Sted ang. visse nærmere bestemte Indskrænkninger i et Aktieselskabs Direktørs Beføjelse til Signatur for Selskabet, naar der tidligere er anmeldt almindelig Signatur for Direktøren, hvori de ommeldte Indskrænkninger ikke skønnedes at have gjort nogen egentlig Forandring, J. M. Skr. Nr. 271, 7 Decbr. 1898.

n. ad § 21. Slutningsbestemmelsen forhenes ikkun anvendelig, hvor det Firma, hvis Indehaver er under Fallit, har været anmeldt til Handelsregisteret, J. M. Skr. Nr. 163, 5 Juli 1890.

Den i Firmals § 21, sidste Stk., omhandlede Bemærkning til Handelsregisteret om indtraadt og ophørt Konkurs er ikke en egentlig Anmeldelse i Lovens Forstand og skal derfor ikke kundgøres, J. M. Skr. Nr. 322, 30 Novbr. 1894.

o. ad § 22. Ang. Tegning af en Filials Firma, J. M. Skr. Nr. 195, 24 Septbr. 1897.

Se Uskrivekyndige 4.

p. ad §§ 25—26. Ang. at en Anmeldelse om, at et Selskab med begrænset Ansvar, hvis to Deltagere hver for sig havde Signatur, havde meddelt en Tredjemand Fuldmagt til sammen med den ene Deltager at tegne Firmaet pr. procura, ikke kunde modtages til Handelsregisteret, J. M. Skr. Nr. 107, 17 April 1895.

r. ad § 30. At det følger af Fuldmagtsforholdets Natur og af Lovens § 30, at den enkelte Deltager i et Firma kan tilbagekalde en enkelt Prokura, J. M. Skr. Nr. 149, 27 Juni 1890.

s. ad § 35. Efter Undtagelsesbestemmelsen b er en Forbrugsforening, der kun driver Høkerhandel, ikke pligtig at gøre Firmaanmeldelse, J. M. Skr. Nr. 68, 13 Marts 1890.

Ang. at en saa kaldt Kreditbank maa anses som en Bankforretning og som saadan pligtig at iværksætte Anmeldelse til Handelsregisteret, J. M. Skr. Nr. 341, 28 Decbr. 1894.

Se nedenfor 2, 2det Stykke.

t. ad § 36. Magistraten er pligtig at meddele Udskrifter ikke blot af de registrerede Oplysninger, men ogsaa af Vedtægter og øvrige et Firma vedkommende Bilag, J. M. Skr. Nr. 132, 26 Marts 1892.

u. ad § 37.

Om Anmeldelser efter samme, J. M. Cirk. Nr. 180, 14 Avg. 1889 Nr. 2 og 6.

Ang. at Nr. 2, 1ste Punktum ikke vedrører Anmeldelse af Prokura eller anden Fuldmagt, samt om Beskaffenheden af Prokuraanmeldelse, Nr. 3 ibd.

Indskærpet Overholdelsen af Nr. 2, 2det Punktum særlig med Hensyn til Aktieselskaber, der drive Bankforretning, ad 4 ibd.

Se foran g 2det Stykke.

2. Drives Rederiforretning under et Forretningsnavn (Firma-navn), anføres dette i Skibsregisteret, Registreringsl. Nr. 57, 1 April 1892 § 4 II 3.

Medens Anmeldelser til Handelsregisteret i øvrigt ere uden forbindende Virkning i Henseende til Rederiforretninger (jfr. foran 1 f 1ste Stykke), blive dog Aktieselskaber og Kommanditaktieselskaber, som drive Rederi og have gjort Anmeldelse derom i Henhold til den under 1 omhandlede Lovs § 35 i Slutn., ogsaa forpligtede ved denne Anmeldelse i Henseende til bemeldte Forretninger, undtagen saadanne, som falde ind under Registreringslovens § 28, uden Hensyn til mulige Uoverensstemmelser mellem Anmeldelserne til Handels- og Rederiregisteret, § 27 ibd.

3. Ved Anmeldelse af Navnestempel paa Arbejder af Guld og Sølv bliver Firma at betragte lige med Efternavn, Adg. Nr. 202, 4 Novbr. 1892 § 2.

4. Ang. Anmeldelse til Københavns Handelsregister af anerkendte Aktieselskaber og andre Selskaber med begrænset Ansvar, som have deres Sæde paa Steder, hvor danske ikke ere undergivne Landets Jurisdiktion, L. Nr. 36, 15 Febr. 1895.

Se Stempelafgiften V 10 c (Mulktering af et Firma). Toldvæsenet 31 (om Prokurafuldmagt).

Fiscus ecclesiasticus, der nævnes i Rskr. 11 Juli 1755, Resl. 16 Jan. 1815 og K. Skr. 11 April 1820, er grundlagt 1683 af Biskop Hans Bagger for Sjællands Stift og fik en Fundats 1739. Den har nu faaet et nyt Reglement paa St. Johannes Landemode 1872, hvorved den er delt i to Afdelinger, nemlig Landemodeskassen, der udreder Udgifterne til Landemodet og til andre Stiftets Gejstlighed i Almindelighed vedkommende Øjemed, og den gejstlige Understøttelseskasse, der understøtter trængende og værdige faderløse ugifte Præstedøtre, hvis Fædre ere døde i Embede i Stiftet eller have resigneret fra saadant Embede. Regn-

skabet føres indtil videre af Stiftsprovsten, revideres af en dertil antagen Mand og decideres af Landemodet. Det nævnte Reglement tillige med udførlige Oplysninger om Kassen findes i Acta synodi Johanneæ habitæ die 3 Juli 1872 S. 22—40.

Fiskal, Kongens.

1. Ang. hans Forretninger som offentlig Anklager m. m., D. L. 1—1—5, 6, 1—25—29, 3—4—5, 6, 6—6—6, samt angaaende Generalfiskalen, Priv. 25 Maj 1671 f. Grev. § 31, f. Frih. § 27, 11 Febr. 1679 § 4, Ob. Br. 18 Febr. s. A., Forbud 29 April 1684, Fr. 28 Febr. 1691 § 4, 6 Febr. 1694, Forbud 2 Oktbr. 1706, Fr. 11 Juni 1715, Instr. 5 Jan. 1722 A § 1, Fr. 17 Oktbr. 1731, 7 Septbr. 1736, 28 Juli 1739, Oktr. 1 Juli 1746 § 6, Fr. 15 Decbr. 1750 § 14, 24 Jan. 1761 IV § 10, 2 Septbr. 1773 § 10, Oktr. 11 Maj 1778 § 13, Adg. 30 Novbr. 1778 IV § 6, 8 April 1782 § 12, Fr. 2 Avg. 1786 § 10, 12 Febr. 1790 § 2, 25 Marts 1791 § 15, Brandfors. Adg. f. Land. 29 Febr. 1792 § 3, Fr. 27 Septbr. 1799 § 10, og angaaende Landfiskalerne, Adg. 31 Juli 1739 §§ 3—9, Rskr. 4 og 11 Decbr. s. A., Fr. 14 og 25 Avg. 1741, Rskr. 6 April 1742, Fr. 6 Decbr. 1743 § 23, Rskr. 27 Maj 1746.

Ang. at Bestemmelsen i Fr. 13 Oktbr. 1819 om, at Dommen, ogsaa efter at Aktor er beskikket, uden dennes Mellekomst skal fortsætte Sagens Undersøgelse, ogsaa gælder i de Sager, hvori de vedkommende ifølge Lovens Udtryk ere Fiskalens Tiltale undergivne, for saa vidt Justitssager betræffer, derimod ikke i Kammersager, K. Skr. 7 Juni 1823 Nr. 6.

2. Generalfiskalen.

a. Instr. for ham 23 April 1751, jfr. Instr. for Generalprokurøren 4 Jan. 1826 § 4. Jfr. Rskr. 5 Avg. og 17 Novbr. 1713.

b. Havde Rang i 7de Klasse Nr. 8, Fr. 14 Oktbr. 1746.

c. Hans Gage, Resl. 30 Oktbr. 1824.

d. Se om ham fremdeles Beskrivelser og Udskrifter I 14 a. Bøder D I 3. Fuldmægtige 15 A h.

Embedet som saadan er nu ubesat, efter at det ved Finansl. 26 Juni 1850 § 30 Tavle L Nr. 5 (S. 194) bestemtes, at Generalfiskalens Gage ved Vakance skulde bortfalde.

3. Under Generalfiskalen var oprindelig ansat Underfiskaler, saa kaldte Provinsialfiskaler, se Instr. 24 Novbr. 1663, Ob. Br. 5 Febr. 1687, jfr. Rskr. 7 Juni 1662.

Ang. at Byfogederne i Købstæderne og Ridefogederne paa

Landet skulde i Underfiskalens Sted paatale Sagerne, Rskr. 30 Juni 1666.

Senere blev der atter ansat Underfiskaler, de saa kaldte Landfiskaler, Pat. 30 Avg., Rskr. 6 og 20 Septbr. 1737, Adg. 31 Juli 1739 § 2, Aab. Br. 14 og 21 Avg. 1739; men allerede inden Udgangen af Aarhundredet vare de igen afskaffede, og Prokuratorer beskikkedes i Stedet for som Aktorens, Noten til Rskr. 11 Decbr. 1739, K. Prom 23 Jan. 1790.

4. Ang. Politifiskaler, Fr. 22 Oktbr. 1701 Post 1 § 3, jfr. for København, Rskr. 15 Novbr. 1726 og 5 Jan. 1731 § 2.

Heller ikke disse findes mere, jfr. K. Prom. 23 Jan. 1790, og Bestemmelsen i Rskr. 18 Decbr. 1789 om Ansættelse af en Politiaktor i Odense bortfaldt ved Rskr. 19 Febr. 1817.

5. Ang. Krigsfiskalen, Krigsrets Instr. 9 Marts 1683 §§ 33, 35, 42, Fr. 15 April 1713 § 3. Dette Embede har i mange Aar været ubesat, ogsaa under Krigsforhold.

6. Se Vejffiskal.

Fiskebløderi hører til de under Haandværks- og Fabrikdrift I 20 B omhandlede, for Sundheden skadelige Næringsveje, og hører ligeledes til de for Sundheden skadelige Næringsbrug, om hvilke Bestemmelser ville findes i flere af de under Sundhedsvedtægter nævnte lokale Vedtægter. Se for København, Bkg. Nr. 78, 15 Juni 1886 § 20.

Fiskedamme.

1. Derom handler D. L. 5—11—6 til 8. Jfr. Straffelovens § 308.

2. Og Fiskeparker, kunstig anlagte og andre lignende Vande, om dem ere nogle særlige Regler givne ved L. om Fiskeriet i ferske Vande, Nr. 63, 26 Marts 1898 §§ 2, 7, jfr. tidligere Fiskeril. Nr. 56, 5 April 1888 §§ 50, 53.

Fiskeetablissementer. Eks. paa at en Sundhedsvedtægt henfører samme til de Næringsbrug, der kunne blive farlige for Sundheden, Bkg. Nr. 162, 1 Juli 1893 § 9.

Fiskegaard.

I fælles ferske Vande, om dem handler L. om Fiskeriet i ferske Vande Nr. 63, 26 Marts 1898 §§ 2, 3 jfr. tidligere L. Nr. 56, 5 April 1888 § 50.

Jfr. Aalegaard.

Fiskehalle. Ang. Opførelsen deraf i København, Ind. M. Skr. 30 Juni 1857.

Fiskehandel.

1. Forbud mod Indførsel af dødfrosne Fisk i København,

Rskr. 21 April 1709 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Politiets Betjente).

2. Indskrænkningen deri i København efter Pl. 8 Marts 1761 hæves, Pl. 13 Juni 1818.

3. Torvehandel med Fisk paa Helligdage er tilladt til Kl. 9 Formiddag, L. Nr. 57, 7 April 1876 § 3. Mærk ogsaa Politivedtægt f. Kbhvn. Nr. 125, 22 Juni 1883 § 76, jfr. Till. Nr. 144, 14 Decbr. 1876.

4. Ang. Forbud mod Handel med Fiskeyngel og umoden Fisk m. v. samt med Fisk i Fredningstiden, L. Nr. 56, 5 April 1888 §§ 56, 57 og L. Nr. 63, 26 Marts 1898 §§ 7, 13.

Se Avktion 3 m. Fiskeri 11 f. Frihandel 1 og 2 a.

Fiskere.

1. Der udsnige Værnepligtige, Straf for dem, Fr. 14 Septbr. 1774 § 41. Jfr. L. 12 Febr. 1862 § 4.

2. Ang. Anskaffelse af Redningsbælter til dem, Ind. M. Cirk. 7 Febr. 1862.

3. Ang. en Fond til Understøttelse af forulykkede Fiskeres Familjer paa Island, Resl. 24 Juni 1840.

4. Af Fiskeril. Nr. 56, 5 April 1888 kan mærkes Definitionen af »Fiskere« i § 42.

5. Ang. at en vis Fart som saadan kan give Adgang til Bevis som Fiskeskipper, L. Nr. 40, 25 Marts 1892 § 20 b. Se Fiskeskipper.

6. Om Forbud mod Salg af spirituøse Drikke til Fiskere i Nordsøen, se Fiskeri I 12.

7. Legater for dem og deres efterladte.

a. Emilie Robins Legat eventuelt for Enker efter Fiskere, der ere omkomne under Udøvelsen af deres Kald, Konf. Nr. 203, 24 Oktbr. 1884 § 3.

b. Papirfabrikant Christian Drewsens og Ernestine Drewsen, født Jacobsens, til Skagens Fiskere, Stadf. Nr. 199, 10 Juli 1889.

c. Skibskaptajn Ole Nyrups, til Fiskere og deres Enker i Aarhus, Stadf. Nr. 73, 12 April 1890.

d. Fiskehandler Jens Christian Mikkelsens, for værdige og trængende Fiskere eller Enker efter saadanne, Stadf. Nr. 25, 18 Jan. 1894.

e. Legat til Understøttelse af druknede Fiskeres efterladte i Danmark, Stadf. Nr. 285, 1 Novbr. 1894.

f. Kunstnernes Fond til Understøttelse af forulykkede Vester-

havsfiskeres Enker, stiftet i Anledning af Stormen den 20 Novbr. 1893, Stadf. Nr. 313, 19 Novbr. 1894.

g. Tisted Amts Fond, oprettet i Anledning af Ulykken paa Havet den 21 Novbr. 1893, til Fordel for forulykkede Fiskeres efterladte i Tisted Amt, Stadf. Nr. 324, 3 Decbr. 1894.

h. Konsul og Skibsfører samt Strandingskommissionær Hans Casper Hansens og Hustru Ane Marie Hansens Mindelegat for en trængende og værdig Enke efter en i Neksø Købstad hjemmehørende Skipper eller Fisker, der er omkommen paa Søen, Stadf. Nr. 119, 30 Marts 1896.

i. Proprietær P. Breinholts, for værdige og trængende Fiskere eller Enker og Børn efter paa Søen forulykkede Fiskere, hjemmehørende i Esbjerg (med Hjerting) og Fanø Tolddistrikter, Stadf. Nr. 272, 31 Oktbr. 1896.

k. Fyrskibsfører Johan Peter Larssens, for Enker eller uforsørgede Børn efter forulykkede Fiskere i Sæby, Stadf. Nr. 136, 14 Juni 1897.

l. Farver af Hillerød Georg Vilhelm Budtz og Hustrus, bl. a. for 4 ældre, værdige og trængende Fiskere af Hornbæk Fiskerleje, Stadf. Nr. 98, 19 Marts 1898 § 4 b.

m. Se Legater II B II 914 (Kurts), 1086 (Modewegs).

Se i øvrigt Fiskeri, særlig I 11 e (hvem der maa anses som Fiskere) og III 7 (Laan til dem), 8. Redningsvæsenet 14 (Redningsbælter). Skoler II A 6 x, 2det Stykke (Fritagelse for Skolegang for Fiskeres m. fls. Børn).

Fiskerfartøjer (Fiskerbaade, Fiskerkvaser).

1. Ang. Retten til at føre samme, se Fiskerskipper 1, jfr. Fiskeskipperprøve.

2. Ang. Skibsafgiftens Ophævelse for samme, L. Nr. 79, 16 Juni 1879.

3. Ang. Lettelser for dem i Henseende til Toldopsynet i indenrigsk Fart, Bkg. Nr. 15, 5 Febr. 1881 A, C 1 og 2, og i Fart paa Udlandet, Toldv. Cirk. Saml. Nr. 3, 1882 a B 4. Ang. Udfærdigelse af en for Kalenderaaret gældende Toldseddel for Fiskerkvaser, Skattedir. Cirk. 31 Oktbr. 1895 i (Toldvæs. Cirk. Saml.).

4. De i Sønæringslovens Kap. I indeholdte Bestemmelser om Dæksbefalingsmændenes Antal og Uddannelse finder ikke Anvendelse paa dansk Skib paa Fiskeri, L. Nr. 40, 25 Marts 1892 § 20, 1ste Sætn.

Ang. Maskinbetjeningen i dansk Dampskib paa Fiskeri, § 22 ibd.

5. Ang. Fritagelse for Skibe, som kun gaa paa Fiskefangst i

Nord- og Østersøen, for at føre Dagbog, Sølov Nr. 56, 1 April 1892 § 35 i Slutn., jfr. f. Færøerne, Adg. Nr. 203, 4 Novbr. s. A. Nr. 4 b.

6. Skibe i Fart til og fra Fiskeri i aaben Sø betale ikke Konsulatafgift, Skattedir. Cirk. Nr. 343, 18 Decbr. 1893 A 1.

7. Tilsyn med Dampkedler og Maskiner anbragte i Sejlfiskefartøjer, Instr. Nr. 22, 12 Marts 1894.

8. Om Havne- og Broafgifter af Fiskerkvaser, Ind. M. Cirk. Nr. 258, 28 Novbr. 1894 (Skemaet for Skibsafgifter III Nr. 1).

9. Ang. deres Lanterneføring og Lydsignaler i usigtbart Vejr, Adg. Nr. 4, 22 Jan. 1897 Art. 9, jfr. Bkg. Nr. 113, 1 Juli s. A. Adg. for Island, 26 Septbr. 1890 (Nr. 37 i Till. t. Lovt.) §§ 10 og 12 i Slutn., jfr. Bkg. af s. D. (Nr. 38 ibd.) i Slutn. Se Paa-sejling.

10. Ang. Afstanden, de skulle holde, naar undersøiske Telegrafkabler istandsættes eller nedlægges, L. Nr. 54, 15 Febr. 1895 §§ 2, 3.

Se Dampkedler II A 19. Fiskeri, særlig IV 6, V 10, 15, 19, 23 (Færøerne og Island). Læsteafgift 2 (Færø), 3 (Isl). Toldsted 2 ææ (Fiskerkvaser).

Fiskerfyr, se Fyr 27 ii, ll, bbb. Fyrskibe 6 m, n.

Fiskeri.

I. Fiskeri paa Havet og ud for de aabne Kyster samt i Limfjorden og de øvrige Fjorde.

1. Herom gælder L. om Fiskeriet i Danmark Nr. 56, 5 April 1888 Afsnit I og III, hvorimod Afsnit II er bortfaldet ved den under II ommeldte L. om Ferskvandsfiskeriet Nr. 63, 26 Marts 1898.

2. Ang. Retten til at drive Fiskeri paa dansk Søterritorium, L. 1888 § 1.

3. Om Retten til Fiskeri med Aalegaarde eller Aalestader, ibd. § 3. Jfr. Aalegaarde.

4. Ang. Udlæggelse af Veje eller Stier til Landingspladser for Fiskere og Jords Afgivelse dertil, ibd. § 5, samt Anvisning af Ophalings- og Tørringspladser for dem, ibd. § 6.

5. Om Fiskeri paa Havet og ud for de aabne Kyster, ibd. §§ 8—15.

6. Om Fiskeri i Limfjorden, ibd. §§ 16—40. Jfr. nedenfor 11 c og d.

De ældre herom gældende Regler, der ere ophævede ved § 63 i L. 1888, fandtes i:

L. 29 Decbr. 1857 (S. 397), 31 Marts 1860 (S. 427), 4 Jan.

1861, 22 Marts 1867 (hvorved L. 1857 §§ 22—23, 41—42 hæves), Nr. 54, 25 Marts 1872. Jfr. ældre Bestemmelser i D. L. 5—10—45, 46, Fr. 15 Decbr. 1750 — jfr. Rskr. 24 Maj og 29 Novbr. 1737 — 22 Juni 1761, Bev. 6 Avg. 1770, Pl. 28 April 1781, 28 Avg. 1790, Reglm. 26 Oktbr. 1815, jfr. Rtk. Prom 15 Oktbr. 1811.

Endvidere kunne følgende ældre Bestemmelser mærkes:

a. Overtrædelser heraf skulde de omboende Bønder angive, D. L. 5—10—47.

b. Det stod aabent for alle og enhver af Kongens Undersaatter, Ob. Br. 17 Marts 1688, 12 Juni 1722, Approb. 7 Juli 1730. Jfr. nedenfor e, h og i.

c. Ang. Nibe Købstads Ret i saa Henseende, Bev. 2 Septbr. 1699, Priv. 19 Decbr. 1727, Approb. 7 Juli 1730.

d. Ang. Sildesaltningen, Rskr. 23 Marts 1708.

e. Ang. Endelsfiskerierne og hvad derved forstodes, Pl. 5 Juli 1741, Fr. 15 Decbr. 1750 § 9, Ind. M. Skr. 22 Decbr. 1863. Jfr. D. L. 5—10—13, Fr. om Jagten 18 April 1732 § 18.

f. Ang. to ny Skjelder til Silde- og Pulsvaade, Rtk. Skr. 30 Oktbr. 1751 (i Reskriptsaml. 1ste Del).

g. Ang. halvårlige Indberetninger om de derom foretagne Undersøgelser fra nogle Retsbetjente, K. Prom. 17 Juni 1775 (ibd.), Ind. M. Cirk. 13 Juni 1854 (D. T. S. 529).

h. Ang. Anvendelsen af Forbudet i Fr. 15 Decbr. 1750 § 8 imod, at Personer, der ikke selv havde Dug og Disk, fiskede for egen Regning, K. Skr. 18 Novbr. 1826 ad 1, 2 og 4.

i. At de ved selve Fjorden boende kun i Henseende til Fiskeri med Pulsvaad vare fortrinsberettigede fremfor dem, der bode længere borte, ad 3 ibd.

k. Sildekrejleri var tilladt, K. Skr. 6 Marts 1830.

l. Ang. Anskaffelse af Garn til Brug for Beboerne i Agger Sogn, og Undersøgelse af Fiskearterne i Limfjorden, Resl. 6 April 1832.

m. Det paahvilede ikke Retsbetjentene at føre Tilsyn med de i Fr. 15 Decbr. 1750 § 19 ommeldte mindre Vaad, Rtk. Skr. 21 Juni 1834.

n. Optagelse af ulovlige Fiskeredskaber maatte kun ske efter Politimesterens Kendelse og ikke af den forurettede private paa egen Haand, L. 29 Decbr. 1857 § 43. Jfr. Pl. 28 Avg. 1790.

o. Ang. Brugen af Rejeruser, Bkg. 30 Juli 1859.

p. Benyttelse af lovlige Sildevaad til Flynderfangst var strafbar, Ind. M. Cirk. 30 April 1861.

Men Lov 1857 hjemlede ikke Konfiskation af et lovligt, men paa lovstridig Maade benyttet Fiskeredskab, J. M. Skr. 27 Oktbr. 1865.

q. Ang. hvilke Redskaber, der maatte benyttes ved Fiskeriet i Kilen, Adg. 21 Juni 1867, jfr. ang. Fiskeriet der, L. 4 Jan. 1861 § 11.

r. Til Overholdelse af Bestemmelserne herom var ansat en egen Kontrol, ang. hvis Pligter, Diæter og Lønning, se L. 1857 §§ 39, 40, 46, 48, 50, Instr. 3 Avg. 1858, L. 4 Jan. 1861 § 11, Lønningsl. Nr. 62, 1 April 1871 § 6.

Desuden kunde Kommunerne ansætte Opsynsmænd, L. 22 Marts 1867 § 11. — Instruks for disse Mænd 7 Maj s. A. Se nu Fiskerikontrollen.

7. Om Fiskeri i de øvrige Fjorde, L. 1888 §§ 41—44.

8. Kontrolbestemmelser, ibd. §§ 45—48. Se Fiskerikontrollen.

9. Almindelige Forbud, Straffe, Sagernes Behandling m. m., ibd. §§ 56—63.

10. Ophævelse af ældre Bestemmelser, derunder Fiskeribestemmelserne i Christian den Femtes Lov, ibd. § 63.

11. Ved Fiskeril. Nr. 56, 6 April 1888 mærkes:

a. Ang. hvor vidt det er tilladeligt at binde Fiskegarn med dobbelt eller flerdobbelt Garn, Ind. M. Skr. Nr. 89, 11 Marts 1891.

b. Ang. Grænserne for de Vande, der i Henhold til § 9, jfr. § 41, skulle være fredede mod Vaadfiskeri, Bkg. Nr. 14, 29 Jan. 1890 (der i 1890 kun galdt til 16 Maj, Bkg. Nr. 69, 8 Maj s. A.). — Disse Regler ere, for at lette Tilvejebringelsen af Agn, noget modificerede ved Bkg. Nr. 24, 25 Febr. 1891.

Herved bortfalder Bkg. Nr. 16, 9 Febr. 1889, jfr. Bkg. Nr. 18, 1 Marts s. A.

Forbudet mod Vaadfiskeri i de i Bkg. Nr. 14, 1890 ommeldte Vande bortfalder, for saa vidt angaar Maj Maaned 1898, Bkg. Nr. 73, 29 April 1898.

c. Den i § 39 ommeldte Tilladelse til Brug i Limfjorden af visse Vaad til Bed gælder efter § 40 kun for dem, der bo Havet nærmere end 1 Mil, og er det ikke tilladt at bruge samme i de i § 31 omhandlede laasede Vande, hvorhos de efter § 30 ikke maa slæbes efter en i Bevægelse værende Baad, Ind. M. Skr. Nr. 108, 24 Maj 1890 ad 1 og 2.

d. De i § 33 c omhandlede Aalekroge maa bruges overalt i Limfjorden, ad 3 ibd.

e. Ved § 41. Ang. Forstaaelsen af Ordene »omboende Fiskere«, hvem der maa anses som Fiskere, at Kommunalbestyrelserne ere pligtige til at medvirke til Oplysning om, hvor vidt et Flertal af Fiskerne ønske en Vedtægt, hvorledes dette kan ske, og at simpelt Flertal er tilstrækkeligt, Ind. M. Skr. Nr. 73, 9 Marts 1889 (ang. eventuelle Vedtægter for Ringkøbing og Stadil Fjorde).

f. Ved § 56. Ang. Anvendelsen af Forbudet mod Køb og Salg af Fiskeyngel og umoden Fisk paa Fisk i tørret Tilstand, Ind. M. Skr. Nr. 311, 30 Oktbr. 1889.

g. Ved § 58, se Konfiskation 17.

12. Ang. Fiskeripolitiet i Nordsøen udenfor Søterritoriet.

a. Forholdsregler sigtende til Ordningen deraf, Adg. Nr. 26, 29 Marts 1884, udstedt i Henhold til L. Nr. 114, 27 April 1883 og i Overensstemmelse med nedenstaaende Overenskomst. Gælder i 6 Aar fra 15 Maj 1884.

International Overenskomst herom af 6 Maj 1882, Bkg. Nr. 42, 30 April 1884, og for Island, Bkg. 31 Maj s. A. (Nr. 15 i Till. t. Lovt.). (Overenskomsten findes ogsaa i Till. t. U. L. f. 1882).

b. Forbud mod Forhandling af spirituøse Drikke til Fiskerne og Regler for Handel overhovedet med dem, L. Nr. 35, 23 Marts 1888. Jfr. nedenfor e.

c. Ang. en Forandring i Art. 8 af international Traktat om Forholdsregler sigtende til Ordningen heraf 6 Maj 1882 (i Bkg. Nr. 42, 30 April 1884), Bkg. Nr. 19, 8 Febr. 1890, og for Island, Bkg. 30 Septbr. s. A. (Nr. 40 i Till. t. Lovt.).

I Overensstemmelse hermed er der givet Adg. Nr. 26, 29 Marts 1884 § 6 en forandret Affattelse, Adg. Nr. 22, 12 Febr. 1890.

d. L. om Forholdsregler sigtende til Ordningen heraf Nr. 114, 27 April 1883 skal vedblive at gælde indtil fornævnte internationale Overenskomst maatte bortfalde, L. Nr. 36, 22 Marts 1890, og den ovennævnte i Henhold til bemeldte Lov udstedte Adg. Nr. 26, 1884 skal vedblive at gælde lige saa længe som Loven, Adg. Nr. 66, 3 Maj 1890.

e. Om Ikrafttræden af L. Nr. 35, 23 Marts 1888 om Forbud mod Forhandling af spirituøse Drikke i Nordsøen uden for Søterritoriet, Bkg. Nr. 96, 23 Maj 1894, jfr. Bkg. Nr. 101 af s. D. Jfr. foran b.

f. Se Fiskericertifikater. Skibes Registrering i Begynd., 3dje Stykke.

13. Ang. hvad der af Hensyn til de undersøiske Telegrafledninger skal iagttages ved Fiskeri paa eller udenfor dansk Søterritorium, L. Nr. 54, 15 Febr. 1895 §§ 2, 3, jfr. L. Nr. 42, 30 Marts 1885 §§ 2—4, jfr. Bkg. Nr. 246, 18 Novbr. s. A. Art. 5—7.

14. Ang. at der i Henseende til det nationale Fiskeri ikke tilkommer Danmark i Forhold til Østerrig-Ungarn og Portugal gensidig Stilling som mest begunstiget Nation, Bkg. Nr. 102, 23 Juni 1887 Art. 2, Nr. 106, 6 Juni 1888 Art. 2.

15. Ang. at Forbudet mod, at fremmede drive Fiskeri paa dansk Søterritorium, ikke skal være til Hinder for, at der fremdeles som hidtil saa vel af svenske som af danske fiskeriberettede Undersaatter drives Fiskeri i Øresund mellem Linjerne Gilberghoved—Kullen mod Nord og Stevns—Falsterbo mod Syd, og ej heller indtil videre for det Sildefiskeri, der drives af svenske Undersaatter under Bornholm, L. Nr. 56, 6 April 1888 § 1, 2det Stk.

16. Overenskomst mellem den danske og den tyske Regering angaaende Fastsættelsen af den dansk-preussiske Fiskerigrænse i Lillebælt, Bkg. Nr. 81, 21 Maj 1896. Ang. Afmærkningen af nævnte Fiskerigrænse, Bkg. Nr. 126, 11 Novbr. 1896.

II. Fiskeri i ferske Vande.

Derom handler L. om Fiskeriet i ferske Vande Nr. 63, 26 Marts 1898, der i sin § 14 ophæver alle om Ferskvandsfiskeriet hidtil gældende almindelige Lovbestemmelser.

1. Den almindelige Adgang til Fiskeri i saadanne Fjorde og Vige, der hidtil have været undergivne Reglerne for Saltvandsfiskeri, berøres ikke af den under a. ommeldte Lov, L.s § 1.

2. Fredningstider for Ferskvandsfisk, ibd. § 6.

3. Mindstemaal for do., ibd. § 7.

4. Forbud mod Benyttelse af forskellige Fangstredskaber m. m., ibd. § 8.

5. Affattelse af Regulativer for Ferskvandsfiskeri, ibd. §§ 8—10, 13.

6. Ang. Indretning af Aalepas, Landbr. M. Cirk. Nr. 199, 8 Novbr. 1898.

7. Om Fiskerianlæg ved offentlige Vandløb mærkes L. Nr. 63, 28 Maj 1880 § 32.

Om den Ret, der tilkommer Ejerne af Fiskergaarde til Vandet, § 64 ibd.

Hermed maa nu sammenholdes L. Nr. 63, 1898 §§ 2, 3, jfr. § 9.

III. Forskellige Bestemmelser vedrørende Fiskeri i Almindelighed eller paa særlige Omraader.

1. Bestemmelser vedkommende samme, navnlig om Fiskeaffald, ville findes i mange af de under Sundhedsvedtægter anførte lokale Vedtægter.

Ogsaa i de under Havne- og Skibsbroer VIII anførte Reglementer for de enkelte Havne m. v. forekomme hyppigt Bestemmelser om Henlæggelsen af de til Fiskeri hørende Genstande, Garn, Hyttefad og desl. og af Fisk, om Udkasten af døde Fisk m. v. Særlig mærkes af disse Reglementer:

Om Udlægning af Hyttefade i Sejldybet i Præstø Fjord, Bkg. Nr. 114, 12 Avg. 1882 §§ 13, 16.

For Horsens er givet et vidtgaaende Forbud mod Fiskeri med Slæbevaad m. m., Bkg. Nr. 26, 3 Marts 1887 § 3 (jfr. Dom i U. f. R. 1888 S. 351).

Om Forbud mod visse Arter Fiskeri i Saksøbing Havn og Sejlløbet til samme, Bkg. Nr. 98, 17 Maj 1888 § 3.

Om Fiskerbaades Benyttelse af Havnene i Korsør, Bkg. Nr. 102, 10 Oktbr. 1884 §§ 5, 14—16, 20, og af Arnager Baadehavn, Bkg. Nr. 59, 18 April 1885 § 4.

Om Bestyrelsen af Baadehavnene i Rønne ved Fiskerne og disses Benyttelse af dem, Reglm. Nr. 110 og 111, 25 Juni 1885.

Forbud mod Brug af Slæbevaad i Vejle Havn og Indsejlingen dertil, samt flere Bestemmelser om Fiskeriet der, Bkg. Nr. 130, 18 Oktbr. 1889 § 3, jfr. § 19.

I Odense Kanal er som Regel alt Fiskeri forbudt, Bkg. Nr. 91, 26 Juni 1890 § 11.

Ang. Aalefiskeri i den gravede Rende til Bandholm Havn, Bkg. Nr. 80, 29 Marts 1893.

Forbud mod at drive med Slæbevaad i Randers Havn og Sejlløbet dertil m. m., Bkg. Nr. 90, 7 April 1893 § 3.

Forbud mod at drive med Slæbevaad m. m. i Vordingborg Havn og Sejlløb, Bkg. Nr. 3, 10 Jan. 1894 § 1.

Ang. Anbringelse af Hyttefade og Opankring af Fiskerkvaser i Aarhus Havn, Bkg. Nr. 192, 3 Oktbr. 1894 § 3.

Forbud mod at drive med Slæbevaad og Anbringelse af Fiske-redskaber i Nakskov Havn og Sejlløb, Bkg. Nr. 178, 19 Septbr. 1895 § 3.

Lignende Forbud for Sejlløbet gennem Mariager Fjord, Bkg. Nr. 16, 21 Marts 1896 § 3.

Fra Baade maa der ikke fiskes i Københavns Havn uden særlig Tilladelse af Havnepolitiet, Bkg. Nr. 118, 9 Juli 1897 § 40.

2. Begært Indberetning om de med enhver Vandmølle forbundne særdeles Fiskerirettigheder, Rskr. 22 Avg. 1687.

3. Ang. en Fond til dets Fremme, Resl. 17 Febr. 1819.

4. Ang. Nedsættelse af Kommissioner derom, K. Skr. 8 Jan. 1846, 29 Juli 1847, Ind. M. Skr. 23 Juli 1850.

5. Sager herom sortere under Indenrigsministeriets 1ste Departement, Bkg. 10 Febr. 1853 smh. med Resl. 5 Oktbr. 1866 (D. T. S. 930). Nu under Landbrugsministeriet, Bkg. Nr. 77, 22 Maj 1896, jfr. Bkg. Nr. 93, 24 Juni s. A.

6. Ang. Understøttelser til Fiskeriselskaber, Ind. M. Cirk. 16 Juli 1859 (D. T. S. 466).

7. Om Laan til Fiskere og Fiskeselskaber af de dertil paa Finansloven bevilgede Beløb, Ind. M. Cirk. Nr. 48, 28 April 1887.

8. Repræsentanter for Fiskeriet vælges til Medlemmer af Jernbaneraadet ved Medvirkning af dansk Fiske-Eksportørforening, Adg. Nr. 113, 29 Septbr. 1886 § 2.

9. Indbyggerne i Frederiksborg og Københavns Amter skulle assistere med Arbejde og Kørsel ved de kgl. Fiskerier, Fiskens Fremførelse, Dammens Vækning, Vedligeholdelse etc., Bef. 14 Juli 1664.

10. I Bastrup, Bare og Lange Søer, Rskr. 17 Decbr. 1660.

Ang. Vissing Kløsters Fiskeri, Ob. Br. 2 Oktbr. 1661.

11. Sorø Skoles, Rskr. 11 April 1682.

12. Ang. samme paa de fra Ryttergodset bortsolgte Gaarde, Fr. 7 Maj 1723.

13. I St. Jørgens Sø forbeholdtes Kongen, Rskr. 29 Septbr. 1797 § 11, Konf. 22 Maj 1822 § 2.

14. I Lersøen overdrages til Københavns Vandvæsen, Resl. 13 Avg. 1823.

15. En konfirmeret Kommissionsakt om Laksefiskeriet i Randers Fjord kan ikke tilvejebringes, K. Skr. 27 Oktbr. 1832. Jfr. om dette Fiskeris Forhold til Pramgangen i Fjorden K. Skr. 18 Decbr. 1824.

16. Ved Langebro, Resl. 15 Novbr. 1834.

17. I Fæstningsgravene ved København, Till. t. Politivedt. Nr. 126, 22 Juni 1883 § 13, jfr. Pl. 29 Juni 1870.

18. I Ringkøbing og Stadilfjord, L. 30 Jan. 1861. Jfr. ang. Fiskeriet i Nymindegab, Pl. 10 April 1829.

19. I Gudenaa, ang. Fiskeri der med Aale-, Lakse- og andre Fiskegaarde og Fiskeindretninger samt Forbud mod fremtidig at anbringe saadanne, L. 30 Jan. 1861 §§ 6, 7, 11.

Anlæg af ny Aalegaarde forbødes allerede ved Rskr. 12 Juni 1807 § 4, jfr. K. Skr. 13 Juli 1841.

20. Se Aalefiskeri. Bygningsafgift II 1 k. Hval- og Robbefangst. Hvalfangst. Naadensaar II 15 (Indtægternes Deling) h. Sømænd 21 (Lunds Legat), dd. Østersfiskeri.

IV. Færøerne.

1. Ang. Fiskeriernes Forbedring og Understøttelse dertil, Fr. 13 Avg. 1790 § 17. Jfr. Resl. 28 Marts 1798.

2. Er det ikke tilladt fremmede at drive, K. Skr. 18 Septbr. 1832. Den deri ommeldte Fr. 3 Maj 1723 er hævet ved L. 21 Marts 1855 § 14.

3. Forbud mod fremmedes Fiskeri under samme, L. Nr. 59, 23 April 1881, jfr. Kvarantænebgk., Nr. 21, 27 Febr. 1882 §§ 7, 9, Instr. f. Karantænebetjentene Nr. 27, 25 Febr. 1897 § 7.

4. At Skibe, som drive Fiskeri fra og ved Øerne ikke skulle gøre Karantæneanmeldelse, Instr. Nr. 27, 25 Febr. 1897 §§ 2, 3.

5. Fiskerilov Nr. 95, 14 April 1893.

6. De dertil anskaffede Fartøjer ere fritagne for Tilkøbsafgift, L. Nr. 32, 11 Marts 1892.

7. Naar Mandskab antages til Tjeneste om Bord i Fiskerskibe imod Andel i Udbyttet, er Skipperen pligtig at paase, at der derom altid opsættes skriftlig Kontrakt i Overværelse af Landfogeden eller, udenfor Thorshavn, vedkommende Sysselmand, Adg. Nr. 203, 4 Novbr. 1892 Nr. 6 b.

Om Skibe, med hvilke agtes drevet Fiskeri, se ogsaa Nr. 7 a ibd.

8. Reglement om Skibsmandskabs Forplejning m. v. Nr. 246, 10 Decbr. 1892 er ikke anvendeligt paa Fiskerskibe hjemmehørende paa Færøerne, sammes Slutn.

Derimod gælder for dem et særligt Reglement, se Skibe 15.

9. Hvalfangst under Færøerne er forbudt alle, der ikke have fast Hjem i det danske Monarki, og af enhver til Færøerne indbragt Bardehval erlægges en Afgift, der tilfalder dels Færø Amts økonomiske Fond dels Statskassen, L. Nr. 80, 30 Marts 1895.

10. Se Baade 6. Grindefangst. Hvalfangst 2. Læsteafgift. Muslinger.

V. Island.

1. Derom handler Fr. 13 Juni 1787 I, II §§ 6, 7, III §§ 1—5.

2. Ang. Afgift til Fattiggassen af Fiskefangst paa Helligdage, Fr. 8 Jan. 1834 § 14 Nr. 4, Resl. 27 April 1836.

En Afgift til Vestmannø Kirke er hævet, Rskr. 23 Decbr. 1829.

Om Afgift af Fiskefangst paa Island, se fremdeles Hospitalslodder.

3. Præmier derfor gives ikke efter 1839, Pl. 28 Septbr. 1836.

4. Forbud imod Anvendelsen af Garn i Nærheden af fredlyste Værpesteder, samt at de hidtil gældende Bestemmelser om Fiskeri i øvrigt forblive i Kraft, Adg. 20 Juni 1849 §§ 12, 21.

5. Hører til Landets særlige Anliggender, L. Nr. 1, 2 Jan. 1871 § 3 Nr. 7.

6. Af fremmede, Fr. 12 Febr. 1872 (Nr. 9 i Till. t. Lovt.). Jfr. Bkg. 1 Juni 1861 II Nr. 1, 8 Juni 1863 II Nr. 7, 9 Juni 1865 II Nr. 5.

a. Ang. at Sager herom ere henlagte under Landshøvdingen, Instr. Nr. 179, 29 Juni 1872 § 10, og afgøres af ham, for saa vidt de ikke egne sig til diplomatisk Forhandling, Bkg. 22 Febr. 1875 (Nr. 3 i Till. t. Lovt.) § 10.

b. Ifølge Fr. 1872 § 3 skal Politimesteren, naar fremmede Fiskerskibe flere Gange paa samme Togt søge Nødhavn i samme Jurisdiktion paa Island, hver Gang foretage Eftersyn af Skibets Papirer m. v. og herfor beregne det befalede Gebyr, J. M. Skr. Nr. 211, 24 Juli 1873.

c. I Stedet for Fr. herom 12 Febr. 1872 (Nr. 9 ibd.) § 3 træder nu L. 17 Decbr. 1875 (Nr. 43 ibd.).

Med Hensyn til denne Lov mærkes Bestemmelsen i L. 14 Decbr. 1877 (Nr. 34 ibd.) § 2, jfr. Reglm. 25 Maj 1878 (Nr. 12 ibd.) § 1, om, at Sysselmændene og Byfogederne beholde de dem for Eftersynet af fremmede Fiskerskibe tilkommende Gebyrer ubeskaarne. Se nu L. 2 Febr. 1894 § 1 (Nr. 2 ibd.).

7. Ang. Silde- og Graaseifiskeri med Note, Fr. 12 Febr. 1872 (Nr. 10 ibd.). Jfr. nedenfor 16.

8. Om Torskegarns Sætning i Faksebugten, L. 12 Novbr. 1875 (Nr. 37 ibd.).

9. Om Fredning af Laks, L. 11 Maj 1876 (Nr. 21 ibd.). Jfr. nedenfor 17.

10. Med aabne Baade, ang. Tilvejebringelse af Vedtægter herfor, L. 14 Decbr. 1877 (Nr. 38 ibd.).

Tillæg til denne Lov ang. Straf for Overtrædelse af Vedtægterne, L. 12 Maj 1882 (Nr. 15 ibd.). Jfr. nedenfor 19.

11. Udøveren deraf svarer ikke Indkomstskat af den ham umiddelbart af Fiskeriet tilflydende Indtægt, L. 14 Decbr. 1877 (Nr. 33 ibd.) § 5.

12. Ang. Tiende af Fiskerifartøjer, L. 12 Juli 1878 (Nr. 13 ibd.) § 3.

13. Ang. Fyrafgift af Fiskerifartøjer, L. 10 Oktbr. 1879 (Nr. 28 ibd.) § 1.

14. Om Udførselsafgift af Fisk, Tran og andre Fiskeriprodukter, L. 4 Novbr. 1881 (Nr. 19 ibd.). I hvis § 9 der er sket en Forandring ved foreløbig L. 16 Febr. 1882 (Nr. 4 ibd.). Yderligere Forandringer i nævnte Lov ere skete ved L. 13 April 1894 (Nr. 10 ibd.) og 6 Marts 1896 (Nr. 8 ibd.). Jfr. Udførselsafgift.

15. Ang. Afgiftsfrihed for indenrigske, derimod ikke for udenrigske Fiskerskibe i Havnene i Reykjavik, Reglm. 6 Decbr. 1884 (Nr. 31 ibd.) III 2, og Akureyri, Reglm. 25 Marts 1885 (Nr. 5 ibd.) IV 2. Jfr. nedenfor 21, 23.

16. Den i Fr. om Silde- og Graasejfisheri 12 Febr. 1872 (Nr. 10 ibd.) § 7 ommeldte Kendelse kan inddrives ved Udpantning, L. 16 Decbr. 1885 (Nr. 40 ibd.) § 1 Nr. 8. Jfr. foran 7.

17. Ang. Fredning af Laks, L. 19 Febr. 1886 (Nr. 5 ibd.). Den under 9 anførte L. 11 Maj 1876 (Nr. 21 ibd.) er ophævet, fornævnte L. § 10.

18. Ang. Sildefiskeriets Beskyttelse mod Forstyrrelse ved Hvalfangst, L. af s. D. (Nr. 6 ibd.) § 1.

19. Med aabne Baade, ang. Forandring i L. 14 Decbr. 1877 (Nr. 38 ibd.), L. 4 Decbr. 1886 (Nr. 35 ibd.), der giver ny Bestemmelser om Straffen for og Fremgangsmaaden mod Overtrædelse af Vedtægterne. Jfr. foran 10 og nedenfor 21, 23.

20. L. 16 Decbr. 1885 (Nr. 41 ibd.) ang. Forbud mod Udcastning af Havkalv i Søen mellem Geirolfsgnupur i Stranda Syssel og Sagata i Hunnavatns Syssel i Tidsrummet fra 1 Novbr. til 14 April ophæves, L. 10 Novbr. 1887 (Nr. 30 ibd.).

21. Ang. Baadfiskeriet i Fjorde, L. 19 Juni 1888 (Nr. 8 ibd.). Efter § 1 kunne andet Steds boende ved Fiskerivedtægter efter L. 14 Decbr. 1877 (Nr. 38 ibd.) og den ovenfor under 19 nævnte Lov udelukkes fra saadant Fiskeri. § 2 angaar andet Steds boende Fiskeres Beskatning og yderligere Forpligtelser. Jfr. foran 10, 19 og nedenfor 23.

22. Om Interessentskabers Sildefiskeri paa Søterritoriet, L. 19 Juni 1888 (Nr. 9 ibd.).

23. L. om Baadfiskeriet i Fjorde 19 Juni 1888 (Nr. 8 ibd.). § 2 er uberørt af L. om Tillæg til Bestemmelserne om Formue- og Lejlighedsbeskatningen i Landkommunerne 9 Avg. 1889 (Nr. 14 ibd.), se samme i Slutn. Jfr. foran 10, 19, 21.

24. Ang. Forbud mod Fiskeri med Bundslæbevaad, L. af s. D. (Nr. 15 ibd.). Jfr. nedenfor 28.

25. Ang. Afgiftsfrihed for de danske Undersaatter tilhørende Fiskerskibe i Akureyri Havn, Reglm. 31 Maj 1890 (Nr. 28 ibd.) IV 2.

26. Ang. Fiskerskibes fortrinlige Benyttelsesret af Havnenes Fortøjningsredskaber i Handelsstederne, L. 13 Marts 1891 (Nr. 3 ibd.) § 4 i Slutn.

27. Om Fiskerskibes Erlæggelse af Lodsafgift eller Lodspenge i Reykjavik, L. 16 Septbr. 1893 (Nr. 21 ibd.) §§ 1, 3.

28. Forbud mod Fiskeri med Bundslæbevaad paa Søterritoriet ved Island, L. 10 Novbr. 1894 (Nr. 31 ibd.), der hæver den under 24 anførte L. 9 Avg. 1889 (Nr. 15, ikke som i Lovt. angivet Nr. 14, ibd.). Nu gælder herom Lov af 6 April 1898 (Nr. 8 ibd.), der hæver L. 10 Novbr. 1894.

29. Se Hvalfangst 1. Island 21. (Christian den IX's Legat). Tiende 55 g, n. Udførselsafgift.

Fiskericeertifikater.

Til Fiskeri i Nordsøen uden for Søterritoriet, derom handler L. Nr. 114, 27 April 1883, Adg. Nr. 26, 29 Marts 1884 §§ 3, 4, 10, 11, 25, 27 (jfr. Bkg. Nr. 42, 30 April s. A. Art. 12, 13, 27, 29) og den særskilt trykte Registreringsinstruktion 31 Marts 1884 VIII, jfr. Instrk. for de danske Konsuler Nr. 283, 15 Decbr. 1893 Kommentaren ad § 24 Nr. 5.

Jfr. Fiskeri I 12. Skibes Registrering i Begynd., 3dje Stykke.

Fiskerifogeder.

Om dem, deres Ansættelse, Afskedigelse, Lønning, Myndighed m. v. handler Fiskeril. Nr. 56, 5 April 1888 §§ 15 (Bornholm), 43 og 45 (de andre Fjorde), 48 (Limfjorden), jfr. fremdeles §§ 31, 42.

Ved Regulativerne for Fiskeriet i fælles ferske Vande kunne faste Opsynsmænd ansættes med samme Myndighed og samme Beskyttelse som den Fiskerifogederne tillagte, L. om Fiskeriet i ferske Vande Nr. 63, 26 Marts 1898 § 9, jfr. tidligere L. Nr. 56, 5 April 1888 § 54.

Fiskeriinspektionen for Nordsøen og Skagerak.

1. Bestemmelser derom 14 Decbr. 1886 (i Søværnets Lovsaml.).

2. Overtage Tilsynet med Dampkedler og Maskiner anbragte i Sejlfiskefartøjer, Instr. Nr. 22, 12 Marts 1894 (jfr. Anm. i M. T. A.).

Fiskerikontrollen.

1. Bestaaende af 2 Fiskerikontrollører, 3 Assistenten og de fornødne Rorkarle, om den handler Fiskeril. Nr. 56, 5 April 1888 §§ 45—47, 55, 62, jfr. fremdeles §§ 15, 42, 43.

2. Ang. dens Fartøjers Fritagelse for Klarering og Toldopsyn, Skattedir. Resl. 8 Jan. 1889 (i Tidsskrift f. Toldv. 7de Aarg. S. 42—43).

3. Ang. et særligt Splitflag for dem, Bkg. 14 Jan. 1889 (i Søværnets Lovsaml.).

4. Ang. deres Fritagelse for Havneafgifter mærkes Arb. M. Cirk. Nr. 258, 28 Novbr. 1894 med Skema.

Ere fritagne for Havneafgift og Bolværkspenge i Københavns Havn, Ind. M. Resl. 16 Febr. 1889 (i Tidsskrift f. Toldv. 7de Aarg. S. 57).

Jfr. Havneafgifter A 16.

Fiskerivedtægter.

1. For Fiskeriet i Fjorde m. m., derom handler Fiskeril. Nr. 56, 5 April 1888 §§ 21, 41—43, 58, 60. Jfr. om Regulativer for Fiskeriet i fælles ferske Vande, L. om Fiskeriet i ferske Vande Nr. 63, 26 Marts 1898 §§ 9—11, 13, jfr. tidligere fornævnte L. 1888 §§ 53, 54, 58, 60.

2. Om Anvendelsen af Fiskeril. 1888 § 41, se Fiskeri I 11 e.

Med Hensyn til dem mærkes Bkg. om Vaadfiskeri Nr. 24, 25 Febr. 1891 i Slutn.

3. Paa Færøerne, derom handler Fiskeril. Nr. 95, 14 April 1893 §§ 3, 11, 12.

Se Fiskeri V (paa Island) 10, 19, 21, 23.

Fiskeskipper.

1. Ang. Retten til at føre dansk Skib af en vis Beskaffenhed og i en vis Fart paa Fiskeri og om Bevis som saadan, Sønæringsl. Nr. 40, 25 Marts 1892 §§ 20, 21, jfr. Overgangsbestemmelsen § 30. — Herved mærkes:

a. Formular til Bevis som saadan, Ind. M. Cirk. Nr. 17, 28 Febr. 1893.

b. Regler for den i § 20 anordnede Synsprøve, Bkg. Nr. 112, 22 April 1893.

2. En vis Fart som saadan kan give Adgang til Styrmandseksamens 1ste Afdeling, L. Nr. 47, 30 Marts 1892 § 4.

3. Den, der har underkastet sig Styrmandseksamen, har Adgang til at erhverve Bevis som Fiskeskipper, Ind. M. Cirk. Nr. 23, 17 Marts 1894.

Fiskeskipperprøve.

1. At have bestaaet samme er ordentligvis Betingelse for at erholde Bevis som Fiskeskipper, L. Nr. 40, 25 Marts 1892 § 20 a, jfr. § 21.

2. Er indført ved L. om Styrmandseksamen m. m. Nr. 47, 30 s. M., hvis §§ 6, 7, 11 og 12 give nærmere Regler om Prøven. Bestemmelser om sammes Afholdelse, Karaktergivningen m. m., Bkg. Nr. 39, 15 Febr. 1893 (S. 124 ff.) med Skema.

3. Undervisning dertil kan meddeles ved de godkendte Navigationsskoler, naar disses Hovedformaal ikke derved tilsidesættes, Regul. Nr. 43, 24 Febr. 1893 § 1.

4. Den, der har underkastet sig Fiskeskipperprøven, har Adgang til at erhverve Bevis som Sætteskipper, Ind. M. Cirk. Nr. 23, 17 Marts 1894.

Fiskestadehartkorn, se Hartkorn A.

Fisketiende.

1. Ang. sammes Erlæggelse.

a. Paa Anholt, Rskr. 18 Avg. 1680.

b. Kan ikke paalægges Fiskere fra Harboøre, der fiske ved Nørre Nisum, til Sognepræsten i Nørre Nisum Sogn, K. Prom. 18 Juni 1785.

c. Til Sognepræsten for Flade og Gjørums Sognekald, K. Skr. 10 Septbr. 1825.

d. Til Kirken og Præsten i Skagen, Rskr. 14 Marts 1721, K. Skr. 4 Maj 1839.

e. Til Sognepræsten og Kirkesangeren i Ferring Sogn, K. Skr. 23 Novbr. 1847 (G. R.).

f. Til Sognepræsten i Frederikshavn, K. Skr. 22 Novbr. 1842.

g. Til Skolelæreren i Gimsing, er ikke bortfalden ved L. 29 Decbr. 1857 om Fiskeriet i Limfjorden, K. og U. M. Skr. 1 Novbr. 1866 (G. R.).

2. L. 19 Febr. 1861 om Kvægtiendens og Smaaredselens Konvertering angaar ikke Fisketienden, K. og U. M. Skr. 26 Juni 1862, 23 Septbr. 1863 (G. R.).

Ang. hvorledes der forholdes, naar Fisketienden er bleven

afløst i Henhold til denne Lov, K. og U. M. Skr. 6 Juni 1866 (G. R.).

3. Til Præsten paa Vestmannøerne, bortfalder, L. 14 Decbr. 1897 (Nr. 35 i Till. t. Lovt.) § 1.

Se Pastorater 178 (Frederikshavn) i. Tiende 55 g, n.

Fisketilberedning, se Haandværks- og Fabrikdrift I 20 B (de for Sundheden skadelige Næringsbrug) k (ang. Island).

Fisketorv i København, se Torvehandel 10 d.

Fisketrapper.

Ang. deres Anbringelse og Tilskud af Statskassen dertil, L. Nr. 63, 26 Marts 1898 § 2, jfr. § 6.

Fiskeudklækningsanstalter.

1. En Række Bestemmelser til sammes Begunstigelse findes i L. om Fiskeriet i ferske Vande Nr. 63, 26 Marts 1898 §§ 6, 7, 8, jfr. tidligere L. Nr. 56, 5 April 1888 §§ 50, 53, 56.

2. En Bestemmelse til Begunstigelse for samme findes i Fiskeril. for Færøerne Nr. 95, 14 April 1893 § 1.

Fjeldstuer ved de stærkt befærdede Veje paa Island, L. 13 April 1894 (Nr. 8 i Till. t. Lovt.) §§ 21, 23.

Fjenden—Fjendtlig Ejendom.

1. Ang. hvorledes der forholdes med det Gods, som nogen har tilkøbt eller tilbyttet sig af Fjendens Soldater, og som er røvet eller stjaalet fra rette Ejermand, D. L. 5—3—35, 36, 38.

2. Om lejet Gods ved Fjendens Magt borttages, skal Lejetageren ikke stande til Rette for det, D. L. 5—8—10.

3. Alle fjendtlige Skibe — ogsaa indstrandede — skulle uden Hensyn til Anledningen til deres Nærværelse opbringes og beslaglægges, J. M. Skr. 5 Maj 1848, jfr. J. M. Skr. 2 April 1864.

4. Ang. et Andragende om, at fjendtlige Skibe, adresserede til danske Handlende, ikke skulde være Kondemnation undergivne, naar de vare afgaaede, forinden Krigsudbrudet var bekendt paa Afsejlingsstedet, og at fremmed fjendtlig Ejendom, der var anbetroet danske Handlende, ikke ved Krigsudbrud skulde konfiskeres, K. Skr. 30 Oktbr. 1827.

Et saadant Privilegium var tilstaaet det østersøiske Kompagni, Priv. 7 Juni 1825 § 4.

5. Indult med Betalingen af Fordringer, tilhørende fjendtlige Staters Undersaatter bør ikke tilstaas, J. M. Skr. 18 Juni 1848.

6. Under Krigen i 1864 gaves der mod Reciprocitet alle i

danske Havne og Fjorde foreløbig beslaglagte Skibe en Frist til atter frit at forlade samme, Bkg. 15 Febr. 1864.

7. Regler for Opbringelse og Visitation af fjendtlige eller mistænkte Skibe og Mandskabernes Behandling under Krigene 1848—50 og 64, Reglm. 1 Maj 1848 §§ 6—18, 34, 35, 16 Febr. 1864 §§ 6—19. Jfr. Pl. 15 Maj 1812.

8. Se fremdeles ang. fjendtlig Ejendom Krigsbytte og Priser.

9. Ang. hvor vidt Embedsmændene i et af Fjenden besat Distrikt skal efterkomme hans Rekvisitioner, J. M. Skr. 12 Maj 1848. Jfr. Resl. 20 Avg. 1852.

Ang. hvorledes de skulde forholde sig under Vaabenhvilen i 1864, J. M. Cirk. 6 Avg. 1864.

10. Paalignede Bidrag til fjendtlige Rekvisitioner kunne ikke inddrives ved Udpantning, J. M. Skr. 12 April 1864. Dette maa ogsaa gælde efter L. Nr. 36, 29 Marts 1873 § 1.

11. Ang. Straf for Handel og Samkvem med Fjenden, Pl. 30 Oktbr. 1807. Jfr. Pl. 4 Marts 1814.

12. Ang. Straf for Skippere, hvis Skibe ved deres Forsømmelse tages af Fjenden, Pl. 29 Avg. 1811.

13. Straf for Understøttelse af Fjenden, L. 10 Febr. 1866 §§ 74, 75, jfr. § 5, 25 Juni 1869 (f. Isl.) §§ 75, 76, jfr. § 5. Straffel. f. Krigsmagten Nr. 68, 7 Maj 1881 Kap. 4 samt §§ 60, 87. Jfr. om Anholdelsen af mistænkelige Personer Anholdelse I 2 e og Ind. M. Skr. 14 Juni 1864.

Se Krig.

Fjer i Hatten, ang. hvor vidt maa bæres, se Klædedragt 2. Liberi 3. Uniform 7 c.

Fjerdingkar er $\frac{1}{4}$ Skæppe, Fr. 10 Jan. 1698 I § 3, jfr. fremdeles II §§ 10, 12, IV §§ 13, 14, 20. Se Justerkammer 6 c.

Fjerhandler. Tilladelse til at rejse omkring og opkøbe Sengefjer og Dun er ufornöden, Ind. M. Skr. 5 Avg. 1865.

Fjerkræ—Fjerkreaturer.

1. Omhandles særlig i L. om Mark- og Vejfred Nr. 53, 25 Marts 1872 §§ 4 (Optagelsespengenes Størrelse), 7 (naar de ikke kunne optages, kan paagældende Jordbruger fjerne dem fra sin Ejendom paa hvilken som helst Maade), 11 (at de ikke skulle optages paa offentlige Veje). I øvrigt henvises til Artiklen Markfred.

2. Omstrefjende, maa enhver Grundejer i Vestindien dræbe, Adg. 9 Juli 1886 (Nr. 26 i Till. t. Lovt.) § 10 (St. Croix), 12 Jan. 1888 (Nr. 2 ibd.) § 10 (St. Thomas og St. Jan), jfr. tid-

ligere Adg. for St. Thomas 11 Juli 1883 (Nr. 10 ibd.) § 10.

3. Om Foranstaltninger til Fjerkræavlens Fremme, derunder Fjerkræskuer, se under Husdyr II.

4. Skal paa Ejendomme, hvor Mund- og Klovesyge findes, holdes borte fra Steder, hvor det kan komme i Berøring med Gødning eller andet Affald fra klovbærende Dyr, Bkg. Nr. 209, 10 Novbr. 1892 § 17.

5. Eks. paa, at der ved Sundhedsvedtægt er givet Bestemmelse om Beliggenheden af Huse og Gaarde for samme, Bkg. Nr. 184, 24 Juli 1893 § 35 (Sorø), Nr. 193, 8 Avg. s. A. § 34 (Hjørring), og at Fjerkræhold under Epidemier helt kan forbydes, først nævnte Bkg. § 35 og Nr. 54, 22 Oktbr. 1896 § 29 (Nakskov).

6. Apoteker Harald Grauers Mindelegat, til Præmier for Foreningen »Danmarks Fjerkræavl« i Aarhus, Stadf. Nr. 239, 17 Septbr. 1896.

Se Husdyr I A 2 d Nr. 1 (Miltbrand). Kreaturer 13 (Forbud mod at holde dem).

Fjordene.

Om Fiskeriet i samme, L. Nr. 56, 5 April 1888 Kap. 3 (Limfjorden), 4 (de øvrige Fjorde), jfr. §§ 4, 11, 58.

Se Fiskeri I 6 og 11 c (Limfjorden). Havne I 7 (ang. deres Besejling), jfr. flere under VIII ibd. anførte Besejlingsreglementer. Kanaler II B 3 g (Odense). Limfjorden. Sundhedsattester 5, 6.

Fjordfart.

1. Herom handler Fr. 1 Febr. 1797 § 14, jfr. Toldv. Cirk. Saml. Nr. 3, 1846 i, Nr. 3, 1848 a, Nr. 8, 1848 e og Nr. 3, 1849 h, L. 4 Juli 1863 § 56 V a.

2. Nogle Tillægsbestemmelser betræffende Farten paa Limfjorden og Issefjorden ere givne ved Toldv. Cirk. Saml. Nr. 1, 1892, c.

Se Laden og Lossen. Toldopsyn A 1, B 1 e, C 1, 2.

Fjrendal Opdragelsesanstalt for forsømte Børn, ang. Elevernes Oplæring i Haandværksarbejde og Retten til Udsalg af det forarbejdede i nærmeste Købstad, K. Skr. 13 Septbr. 1836. Se nu Holsteinsminde.

Jfr. Flakkebjerg Opdragelsesanstalt.

Flaadeinspektør.

1. Ang. Beskikkelse af en saadan, Resl. 7 Febr. 1852.

2. Instruktion for ham, Resl. 5 Avg. 1881 (i Søværnets Lovsaml.).

Se Viceadmiralen 2.

Flaaden.

1. Se Søværnet.
 2. Ang. dens Undervisningsanstalter, L. om Søværnet Nr. 69, 28 Maj 1880 §§ 29—35, Lønningsl. 15 Maj s. A. §§ 18, 20, jfr. L. Nr. 108, 24 Juli 1880. — Se Orlogsværftet 4 (ang. en Vaabenøvelsesskole for Skippere og Styrmand). Skibbygning II. Søofficersskolen. Underofficersskolen.
 3. Instruks for Styrmandene om Bord i de kgl. Skibe 4 Decbr. 1842 (i Lovsaml. f. 1843 S. 768 Noten).
 4. Foreløb. Reglm. for Underklasserne af Flaadens Mandskab 19 Septbr. 1868 (i Till. t. U. L. f. 1873).
 5. Kongen træffer Bestemmelse om Udkommandoer til Chefsposter af større Betydning, medens andre Udkommandoer af Søofficerer foretages af Marineministeriet. Kdg. Nr. 29, 25 Febr. 1871.
 6. Ang. internationale Søvejsreglers og Nødsignalers Anvendelse af danske Skibe, Adg. Nr. 4, 22 Jan. 1897, jfr. Bkg. Nr. 113, 1 Juli s. A. Nævnte Adg. træder i Kraft for Flaaden fra 1 Juli 1897 og samtidig træder Adg. 18 Febr. 1887 om internationale Søvejsregler og af 3 Maj 1888 om Dag og Natsignaler for danske Skibe i Havsnød ud af Kraft, Resl. 11 Febr. 1897 (i Søværnets Lovsaml.).
 7. Ang. Dampkanonbaadenes Benævnelse, Resl. Nr. 261, 9 Oktbr. 1873.
 8. Ang. Bestyrelsen af dens Kompassvæsen ved Læreren i Navigation ved Søofficersskolen i Stedet for ved Navigationsdirektøren, Best. 24 Oktbr. 1874 og Instr. 16 Febr. 1875 (i Søværnets Lovsaml.).
 9. Dens Kompassvæsen henlægges under Direktøren for Skibbygning og Maskinvæsen, og Underdirektøren ved Skibsbyggeriet skal føre Tilsyn dermed, Best. 26 Oktbr. 1885 (i Søværnets Lovsaml.). En Officer af Søværnet skal bestyre Flaadens Kompassvæsen under Overledning af Direktøren for Skibbygning og Maskinvæsen, Best. 11 Septbr. 1897 (ibd.).
 10. Ang. dens Inddeling, Resl. 18 Decbr. 1885 (i Kdg. Nr. 43 s. A. Post 2 og 8 — ibd.).
 11. Ang. dens Belysningsvæsen og dettes Henlæggelse under den under 9 nævnte Direktør, Best. 13 Febr. 1886, jfr. Mar. M. Resl. 15 Septbr. s. A. (begge ibd.).
- Se Dampkedler II C. Flag 13. Generalinspektører 2 (dens Signalvæsen). Holmen. Krigsskibe. Kompas. Marineministeriet 10. Maskinassistenter. Maskinister 4.

Maskinkorpset (Henv.). Maskinmester 5. Orlogsværftet. Proviantmagasin. Reserveløjtnanter. Sømærker I 8 (Flaadens Mærkevæsen). Vagtskibet. Værftskommissionen.

Flag.

1. Ang. Skibes Ret til at fare under dansk Flag:

a. Ang. Betingelserne for samme, Sølov Nr. 56, 1 April 1892 § 1, Registreringsl. Nr. 57 af s. D. §§ 1, 11 næstsidste Stykke, 12, jfr. 70 i Slutn. Se tidligere L. om Skibes Registrering 13 Marts 1867, Fr. 25 Juni 1869 (f. Isl.), Adg. 8 Septbr. 1871 (Nr. 16 i Till. t. Lovt. — f. Vest.): § 1, jfr. §§ 2, 3, 9 Nr. 2, 13, 17 samt Straffebestemmelserne i §§ 22—25.

Naar et Skibs Ejer hidtil har været en krigsførende Magts Undersaat og først efter Krigens Udbrud erholder dansk Borgerret, maa Skibet ikke fare under dansk Flag, Ind. M. Cirk. 18 Oktbr. 1854. Se foruden de foran nævnte ældre Bestemmelser § 1, Instr. 24 Marts 1868 § 18 i Slutn., Udenrigs-M. Cirk. 19 Avg. 1870 (D. T. S. 593).

En Mand, der flytter til Udlandet, kan vedblive at lade et Skib fare under dansk Flag, saa længe han ikke er bleven Statsborger i fremmed Land, samt om i hvilken dansk Havn Skibet skal anses hjemmehørende, Ind. M. Skr. Nr. 394, 22 Novbr. 1893.

b. Om Virkningen af, at et Skib mister Retten til at sejle under dansk Flag, Sølovens §§ 5, 20, 22 Nr. 1, 62, 65, 88, jfr. 99 — se for Færøerne Adg. Nr. 203, 4 Novbr. 1892 Nr. 1 og 2 — Registreringsloven §§ 39 næstsidste Stykke, 57, jfr. 70 i Slutn. — se for Færøerne Adg. Nr. 220, 16 Septbr. 1893 Nr. 15.

c. Ang. Straf for Handlinger sigtende til at faa et Skib, der er uberettiget til at sejle under dansk Flag, optaget paa dansk Skibsregister, Registreringsl. § 63, og for uden Berettigelse at sejle under dansk Flag, § 65.

d. Ang. de danske Konsulers Tilsynspligt med, at Skibe ikke uberettiget fare under dansk Flag, Instruk. Nr. 283, 15 Decbr. 1893 §§ 24, 28, 29.

e. Ændring i Skibsregistreringsl. § 1 ang. Tilladelse for Skibe, der gaa i fast Fart paa oversøiske Havne, til at føre Splitflag med et særligt Mærke, og for Skibe, der gaa i Postfart for Staten, til at føre Postflag, L. Nr. 10, 4 Febr. 1898 § 1.

f. For Island, L. om Skibes Registrering 13 Decbr. 1895 (Nr. 36 i Till. t. Lovt.) §§ 2, 5, 9, 22.

g. For Vestindien, Adg. 20 Juli 1894 (Nr. 20 ibd.) §§ 1, 2, 17, 18, 22, 24.

2. Splitflag eller Vimpel med Split er det Koffardiskibe forbudt at føre eller lade forfærdige, Forbud 17 Febr. 1741.

Tilladelser til at benytte Splitflag:

a. Af mørkt Dug for den grønlandske Handels Skibe, Reglm. 2 Juli 1781 § 25, og for Hval- og Robbefangere, Pl. 13 Oktbr. 1784 § 7. Se nedenfor 3, 6te Stk.

b. For Skibe i den ostindiske Handel, Fr. 16 Juni 1797 § 42. Dette er nu bortfaldet ved Pl. 22 Marts 1844 § 2.

c. Fartøjerne i dansk Forening for Lystsejlad's maa føre Orlogsflaget med et særligt Mærke, Resl. Nr. 49, 28 Febr. 1873 med Note.

d. Se Havnekaptajn 5.

e. Tilladelse for dansk Forening til Rosport til at føre Orlogsflag med særligt Mærke, Resl. 14 Marts 1888 (ibd.).

f. De danske Konsularembesmænd maa hejse dansk Orlogsflag (Splitflag) eller Handelsflag, Instruk. Nr. 283, 15 Decbr. 1893 § 47.

g. Specielle Tilladelser til at benytte Splitflag, Resl. 18 Maj 1866 med Note (Klampenborg Vandkur- Brønd- og Søbadeanstalt, Studenterforeningen).

h. Med Hensyn til Yachtflaget mærkes om Randers Sejlklub, Resl. 29 Maj 1889 (i Søværnets Lovsaml.).

i. Den til Foretagelse af Fiskeriundersøgelser oprettede biologiske Station og sammes Fartøjer skulle føre Splitflag med et særligt Mærke, Resl. 24 Maj 1893 (ibd).

Se ligeledes Fiskerikontrollen 3.

k. Ang. Tilladelse for Smaalanden's Sejlselskab til at føre det ved Resl. 15 Avg. 1865 (findes som Note til Resl. Nr. 49, 28 Febr. 1873) fastsatte Yachtflag med et særligt Mærke, Resl. 20 Juli 1882 (i Søværnets Lovsaml.).

l. For Københavns Frihavns Aktieselskab, se Frihavne 2 m, n.

m. For de under Indenrigsministeriet sorterende Fartøjer, Resol. 27 Novbr. 1895 (Søværnets Lovsaml.).

n. For Centralforening for jyske Roklubber til at føre dansk Orlogsflag med et særligt Mærke, Resol. Nr. 95, 3 April 1897.

o. For Skibe, der gaa i fast Fart paa oversøiske Havne, L. Nr. 10, 4 Febr. 1898 § 1.

p. For Østasiatiske Kompagnis Skibe, Resol. Nr. 66, 10 Febr. 1898.

r. Se nedenfor 8.

3. Ang. Koffardiskibenes Flag og Vimpler, Fr. 11 Juli 1748.

Koffardiskibene maa ved ingen som helst Lejligheder benytte, have eller lade forfærdige andre end de ved Fr. 1748 tilladte Flag og Vimpler, Pl. 6 Decbr. 1776.

Fremmed Flag maa Skibe med danske Papirer ikke benytte i Krigstid, Fr. 4 Maj 1803 § 11.

Ang. hvor vidt danske Skibe overhovedet midlertidig kunne fare under fremmed Flag, J. M. Skr. 12 Juli 1860.

Intet dansk Handelsskib, som ikke er Regeringsskib, maa som Nationalitetsmærke føre noget andet Flag end det almindelige danske Handelsflag, som er det i Fr. 11 Juli 1748 § 1 anordnede Koffardiflag, den tidligere L. om Skibes Registrering 13 Marts 1867, § 2 jfr. § 26, Instr. for Konsulerne 24 Marts 1868 § 15 i Slutn., Fr. 25 Juni 1869 § 2, jfr. § 26 (f. Isl.), Adg. 8 Septbr. 1871 (Nr. 16 i Till. t. Lovt.) § 2, jfr. § 26 (f. Vest.).

Ved disse sidst nævnte Bestemmelser ere de særlige Regler om Flagføring i Middelhavet i Fr. 25 Marts 1757 og Pl. 17 Oktbr. 1804 hævede. Ligeledes formenes herved de foran under 2 a anførte Bestemmelser hævede.

Dansk Flag er det ved Fr. 11 Juli 1748 § 1 anordnede danske Handelsflag, hvilket dansk Handelsskib, der ikke er Regeringsskib, alene maa føre som Nationalitetsmærke, Registreringsl. Nr. 57, 1 April 1892 § 1, L. f. Island 13 Decbr. 1895 (Nr. 36 i Till. t. Lovt.) § 2, 5te Stk., Adg. f. Vestindien 20 Juli 1894 (Nr. 20 ibd.) § 2, 4de Stk.

Indskærpet, hvorledes det danske Handelsflag skal være, og hvilken Straf Benyttelsen af andet Flag medfører, Bkg. Nr. 187, 21 Oktbr. 1892, 16 Jan. 1893 (Nr. 2 i Till. t. Lovt. — f. Island) sammenholdte med Ind. M. Cirk. Nr. 67, 1 Maj 1893.

4. At bevirke Forandring i Reglerne om Koffardiskibes Flagføring bliver Indenrigsministeriets, ikke Marineministeriets, Sag, Mar. M. Skr. 8 Juni 1854. Jfr. Ind. M. Skr. 16 Avg. 1852.

5. Ang. Benyttelse heraf i Konvoj, D. L. 4—7—2, Adg. 2 Novbr. 1798 §§ 26, 34.

6. Sager for Misbrug af kgl. Flag og Vimpel indankes til Overadmiralitetetsretten, Instr. 30 April 1806 § 8 f.

7. Fra dansk Side er intet imod, at en dansk Undersaat har Handel og Sejlads under fremmed Flag, K. Skr. 13 Jan. 1816.

8. Maa ingen lade vaje fra sit Hus, K. Cirk. 7 Jan. 1834, jfr. dog med Hensyn til Læsø Resl. 9 Juli 1834.

Dette Forbud ophæves saaledes, at det tillades alle og enhver

at hejse Dannebrogflaget uden Split (derimod ikke fremmede Flag), J. M. Cirk. 2 Avg. 1854.

9. Nevtralt, dækker fjendtlig Ladning med Undtagelse af Krigskontrabande, Bkg. 21 Maj 1859 II, jfr. Bkg. 25 Juli 1870 § 3 Nr. 2. Jfr. Bkg. 4 Maj 1803 § 13, Reglm. 28 Marts 1810 § 8.

Dette gælder ogsaa i Tilfælde af Stranding, J. M. Skr. 10 Juli 1849.

10. Om fremmede Konsulers Ret til Benyttelse af vedkommende fremmede Flag, se Konsuler C 14.

11. Ang. rødt Flag som Mærke for stenoljeførende Skibe eller Fartøjer med eksploderende Stoffer m. m., som indkomme til Københavns Havn, Bkg. Nr. 118, 9 Juli 1897 §§ 18, 21, 28.

Ogsaa efter andre Reglementer for Havne m. v. er saadant Flag Mærke for brandfarlige Ladninger, se saaledes Bkg. Nr. 180, 18 Oktbr. 1889 § 21 (Vejle), Nr. 91, 26 Juni 1890 § 21 (Odense Havn og Kanal); Nr. 84, 4 Juli s. A. § 17 (Løgstør), Nr. 90, 7 April 1893 (Randers Fjord og Havn), Nr. 125, 25 Juni 1894 § 17 (Fredericia), Nr. 190, 3 Oktbr. s. A. § 34 (Helsingør), Nr. 178, 19 Avg. 1895 § 20 (Nakskov), Nr. 128, 17 Avg. 1897 § 18 (Esbjerg), Nr. 48, 30 Decbr. 1898 § 8 (Aarhus).

12. Ang. Flagføringen henholdsvis paa de jysk-fynske og de sællandske Statsbaners Skibsmateriel, Resl. 16 Jan. og 25 April 1883 (i Søværnets Lovsaml.).

Ang. et fælles Flag for alt under Statsbanernes Bestyrelse sorterende Skibsmateriel, Resl. 27 April 1887 (i Søværnets Lovsaml.).

13. Reglement for Flagføring m. m. for de under Søværnet hørende Skibe og Fartøjer, Resl. 26 Maj 1883 (ibd.), findes ogsaa i U. L. f. 1883 S. 459, jfr. Resl. 3 Novbr. 1885 (i Søværnets Lovsaml. — ang. det under Vandbygningsvæsenet hørende Materiel).

15. Ang. Postflag for Skibe, der gaa i Postfart for Staten, L. Nr. 10, 4 Febr. 1898 § 1 jfr. Resl. Nr. 259, 21 Novbr. 1898.

Se Fyr 17. Generalinspektører 2 (for Signalvæsenet). Karantæneflag. Kirkeejer 7 (Flagning fra Kirketaarne). Kirkelige Handlinger 10, særlig 2det Stk. (den røde Fane ved Begravelser m. m.). Lodsbaade 1. Lodssignalflag. Postskibe 1. Skibes Registrering (ang. Retten til at føre dansk Flag). Søværnet 1, 2det Stykke (at kun Fart under dansk Flag anses som dansk Orlogsfart). Toldflag.

Flagmager, se Sejl-, Flag- og Kompasmager.

Flakkebjerg Opdragelsesanstalt for forsømte Børn.

1. Ang. Elevernes Oplæring i Haandværksarbejde og Retten til Udsalg af det forarbejdede i nærmeste Købstad, K. Skr. 13 Septbr. 1836.

2. Ang. Institutets Bestyrelse og Midlerne til at tilvejebringe Ligevægt mellem dets Indtægter og Udgifter, Rskr. 3 Juni 1837, Resl. 14 April 1838.

3. Anbefales til Landets Kommuner, Ind. M. Cirk. 8 Septbr. 1863.

4. Filial af samme i Jylland, Konf. 4 Oktbr. 1865.

Se Fjurendal. Holsteinsminde. Legater II C 41.

Fledførelse.

1. Derom handler D. L. 5—1—9 til 12.

2. En Mand kan fledføre sig, skønt han har Børn, K. Skr. 2 Juli 1814.

3. Overøvrighederne kunne meddele Samtykke til, at en umyndigs Kapital anvendes til derved at sikre ham Underhold, J. M. Cirk. 1 Juli 1857 II i. Jfr. K. Skr. 6 April 1816.

4. Afstaar Fledføringen faste Ejendomme, maa særligt Skøde med sædvanligt Stempel udfærdiges, L. 19 Febr. 1861 § 45 i Slutn. Jfr. derimod tidligere L. 3 Decbr. 1828 § 22.

5. Ang. Virkningen deraf, jfr. Uraadighed, Uvederhæftighed.

6. Se Dødsfald I (Anmeldelse deraf) i Nr. 2.

Fledføringskontrakt.

1. Skal tinglæses, D. L. 5—1—9 i Slutn. Se Tinglæsningsgebyrer 19.

2. Konfirmation derpaa omtaler Rskr. 26 Febr. 1768 II Nr. 20.

Saadan Konfirmation kan Justitsministeriet meddele ad mandatum, uagtet de næste Frænder derimod protestere, naar Fledføringen ingen Livsarvinger har, Resl. 3 Marts 1814.

Ang. Konfirmation paa en Kontrakt, ved hvis Oprettelse de lovbealede Betingelser ikke vare iagttagne, og som fremkom paa Skifte efter Fledføringen, J. M. Skr. 17 Jan. 1859 (i den lille Reskriptsaml.).

3. Ang. dens Stempelpligt, L. 19 Febr. 1861 § 45.

Flod, ang. deraf angrebne Personer, se Sygdom 2.

Flodemaal.

1. Ved Vandløb, om sammes Fastsættelse m. v. handler L. Nr. 63, 28 Maj 1880 §§ 12, 16, 31, 32, 44, 73, jfr. Ind. M. Skr. Nr. 114, 22 Juni 1881 (om ældre Regulativer).

Straf for at opstemme Vandet derover, §§ 32, 73 ibd.

De ældre Bestemmelser desangaaende findes i Adg. 29 Juli 1846 § 16, jfr. L. 17 Jan. 1859 § 14 Nr. 2. Jfr. Fr. 25 Juni 1790 § 8 og Pl. 10 Novbr. 1791 § 11, smh. med Ind. M. Skr. Nr. 163, 7 Juni 1873, jfr. Ind. M. Skr. 4 Oktbr. 1856 og 1 Juli 1865 samt Ind. M. Skr. 20 Juni 1854.

2. Ang. Erstatningspligten, naar Mølledam stemmes højere end lovligt, D. L. 5—11—9.

Se Landvæsenskommissioner 9 b. Vandmøller 1 og 6.

Floder, se Havne- og Skibsbroer I 7 (Sejladsen der).

Flora danica, ang. sammes Udgivelse og Bortskænkning, Rskr. 27 April 1759, 23 Septbr., K. Prom. 1 Oktbr. og 17 Decbr. 1785, Resl. 28 Oktbr. 1823, 15 Maj 1827.

Flytning.

I. Værnepligtiges.

1. Derom handler Værnepligtsl. 6 Marts 1869 § 48, jfr. ang. de Befarne § 4, J. M. Cirk. Nr. 84, 10 April 1872 § 4.

Se fremdeles Fr. angaaende forøget Flytningsfrihed 10 Maj 1843 og 22 Marts 1845 (ang. Søværnepligtige), der imidlertid i det væsentlige ere hævede ved den senere Lovgivning. Fr. 22 Marts 1793 er hævet ved Værnepligtslovens § 55.

2. Ang. dens Berigtigelse, J. M. Cirk. 2 Juli 1869 (D. T. S. 678).

3. Den almindelige Flytningsfrihed tilkommer ikke de fra Troppeafdelingerne blot midlertidig permitterede, da de maa anses som værende til Tjeneste, J. M. Cirk. 21 Novbr. 1849 (M. R.), jfr. J. M. Cirk. 28 Febr. 1857 § 1 i Slutn.

4. Ulovlig, Sager derom kunne anlægges enten paa det Sted, hvor den paagældende anholdes, eller i det Distrikt, hvortil han hører, Fr. 10 Maj 1843 § 7, J. M. Cirk. 26 Juli 1855 § 7, jfr. § 8, men den rekvirerende Jurisdiktion maa afholde Omkostningerne, jfr. K. Skr. 1 April 1845. Jfr. Fr. 22 Marts 1793 § 6, K. Skr. 16 April 1831. Jfr. Sessioner B 11. Værnepligtige 11.

5. Over hjemforlovede Værnepligtige, der ere tilflyttede Kresen, skal Udskrivningschefen to Gange aarlig tilstille vedkommende militære Myndigheder Fortegnelser, J. M. Cirk. 24 Decbr. 1862 §§ 1—3, ogsaa Hærens Forstærkningsafdelinger, J. M. Cirk. 28 Juni 1870 § 1 (D. T. S. 507).

Ang. til hvilke militære Myndigheder disse Indberetninger skulle afgives for hjemforlovede Militærarbejderes vedkommende, J. M. Cirk. 30 April 1868 (D. T. S. 509).

For saa vidt angaar de til Læge-, Dyrlæge- og Forplejningskorpset hørende Værnepligtige skulle Fortegnelserne tilstilles henholdsvis Stabslægen, Stabsdyrlægen og Forplejningskorpset, J. M. Cirk. 27 Febr. 1869 (D. T. S. 236).

6. Ang. at det ved den Mønstring, der anordnedes ved Bkg. Nr. 131, 26 Maj 1893, skulde paalægges de Mødepligtige at be-
 rigtige samme, se § 6.

7. Derved skal til Kontrol med, at det hjemsendte Mandskab opbevarer Mødebefalingen, og at denne er i Orden, medbringes foruden Indtegningsbevis (Søfartsbog) tillige Mødebefaling (vedkommende Bog eller Hjemsendelsespasset), og skal Lægdsbestyreren paaføre samme den ny Rullebetegnelse lige som paa Indtegningsbeviset (Søfartsbogen), Bkg. Nr. 132, 27 s. M. § 8, jfr. J. M. Cirk. Nr. 83, s. M. § 2.

8. Indskærpelse af Cirk. 2 Juli 1869 om, at enhver ved Udfærdigelsen af Flyttebeviser for de Værnepligtige foranlediget Ekspedition saa vel for Lægds mændenes og Lægdsforstandernes som for Udskrivningschefernes vedkommende skal foregaa og afsendes senest inden 8 Dage efter Flyttebevisets Udfærdigelse eller dets Modtagelse, J. M. Cirk. Nr. 61, 7 Maj 1896.

II. Logerendes i København, se Logerende 2.

III. Af skolesøgende Børn, se Skoler II A 8.

IV. Se Markeskel 2.

V. Af syge Lærlinge, som have Ophold i Mesterens Hus, derpaa er Tyendelovens § 36 (se Sygdom 8 og 12) anvendelig, L. Nr. 39, 30 Marts 1889 § 11, jfr. L. f. Isl. 16 Septbr. 1893 (Nr. 17 i Till. t. Lovt.) § 11.

Se Amtspas. Flyttebevis. Følgeseddel. Vandrebøger 7.

Flytningshjælp til Militære, der forsættes.

1. Derom handler Lønningsl. f. Hæren 25 Juli 1867 § 31.

2. Bestemmelser for Tilstaaelsen heraf, Bef. Nr. 182, 9 Maj 1871.

Flyttebevis.

1. Ang. i hvilke Tilfælde Værnepligtige paa Grund af, at de tage varigt Ophold i et andet Lægd, skulle tage saadant, og Regler for dets Udstedelse og Afgivelse paa det tilflyttede Sted, Værnepligtsl. 6 Marts 1869 § 48.

2. Derom gives udførlige Regler i J. M. Cirk. 2 Juli 1869 I (D. T. S. 678).

Deri skal den paagældendes Vedtegninger fuldstændig indføres,

Fr. 10 Maj 1843 § 1, 22 Marts 1845 § 2, J. M. Cirk. 31 Decbr. 1857. Se dog Værnepligtige 12 d.

Deri skal den Aarsklasse, hvortil de Værnepligtige høre, nøjagtig angives, J. M. Cirk. 9 Decbr. 1851.

4. Kan ikke meddeles en Person, der kun tager midlertidigt Ophold andet Steds, eller som vandrer, J. M. Cirk. 15 Juli 1853 §§ 2 og 3, 20 Septbr. 1855.

a. En Værnepligtig kan ikke ved at ligge til fast Garnisons-tjeneste anses at have taget fast Ophold paa Garnisonsstedet, J. M. Skr. 15 Maj 1849 § 12.

b. Kan ikke nægtes, fordi den paagældendes Stilling ikke afgiver nogen Garanti for, at hans Ophold paa det tilflyttede Sted virkelig vil blive varigt, J. M. Skr. 15 Avg. 1851 (ang. en Haandværkssvend), Cirk. 22 Jan. 1857 (ang. en Handelsbetjent).

c. Kan meddeles enhver Værnepligtig, der flytter til et andet Lægd, uden at Lægdsbestyrelsen behøver at undersøge, hvor vidt han agter at tage varigt Ophold der, J. M. Cirk. Nr. 84, 10 April 1872 § 4 b.

5. Skal den, der vil tage varigt Ophold et andet Sted straks forsyne sig med og kan, naar Opholdets Varighed er givet, straks tiltales for Overtrædelse deraf, § 4 a ibd.

6. Kan ikke inden Aarets Udgang udfærdiges for de i November og December til Optagelse i Lægdsrullen anmeldte 17-aarige Mænd, hvorimod Lægdsbestyreren ogsaa i dette Tidsrum er pligtig til at modtage Anmeldelse fra de paagældende om Bopælsforandring, J. M. Cirk. Nr. 284, 31 Avg. 1871 § 2 i Slutn.

7. Den dermed forsynede Værnepligtige kan møde paa Sessionen for det tilflyttede Sted, selv om han endnu ikke er udslettet af Rullen for det fraflyttede Sted, K. Cirk. 14 April 1846, jfr. J. M. Cirk. 17 Maj 1853, Skr. 22 Marts 1854.

Dette gælder dog kun, naar Flyttebeviset er udstedt for inden Afholdelsen af den Session paa sidstnævnte Sted, for hvilken den paagældende skulde have mødt, J. M. Skr. 3 Jan. 1857.

8. Straf for Lægds mænd, der nægte at udstede Følgesedler, Fr. 20 Juni 1788 § 9.

Jfr. Amtspas. Følgesedd. l.

Flyttedage.

1. De almindelige for Lejere af Husrum ere ordentligvis 3dje Tirsdag i April og Oktober, Pl. f. Kbhvn. 1 Juli 1799, der gælder for hele Landet, Pl. 20 April 1813 (f. Købst.), 31 Avg. s. A. (f. Fladstrand), 26 April 1817 (f. Land.).

Pl. 1 Juli 1799 blev for Kbhvn.s vedkommende forandret ved Pl. 12 April 1814, jfr. Pl. 29 Febr. 1812, men atter gjort gældende ved Pl. 8 Marts 1819.

I flere Købstæder ere dog 1 Maj og 1 November Flyttedage, K. Skr. 28 Jan. 1847.

2. Dette gælder kun i Mangel af kontraktmæssig Vedtagelse, Pl. 20 April 1814, 26 April 1817.

3. Foraarsflyttedag, ang. dens Udsættelse, naar den indtræffer i den stille Uge, Pl. 15 Marts 1821, 9 Marts 1832. Jfr. L. 29 Decbr. 1862 (S. 832).

Pl. 15 Marts 1821 om Udsættelse af Foraarsflyttedag, naar denne indtræffer i den stille Uge, er uforandret, J. M. Skr. 28 Febr. 1866.

4. Ang. Opsigelse dertil, se Leje 8 b.

Straffen efter D. L. 6—14—7 for den, der ej vilde flytte til rette Fardag, er hævet, L. 10 Febr. 1866 § 308, 25 Juni 1869 § 310 (f. Isl.).

Jfr. Udsættelsesforretninger.

5. I København, derpaa var det tidligere tilladt at henlægge Sengehalm m. m. paa Gaderne, Vedt. 18 Jan. 1869 § 85. Bkg. 16 Oktbr. 1863 og den deri ommeldte Adg. 7 Maj 1777 ere hævede, Adg. 22 Jan. 1869 § 2. Vedt. 18 Jan. 1869 § 85 er nu ophævet ved Till. Nr. 25, 20 Febr. 1890. Se Nyboder 12.

6. I København, paa samme aabnes Knippels- og Langebro først efter Kl. 4 for Skibes Passage, Bkg. Nr. 7, 17 Jan. 1884 § 12.

Se Indkvartering II 51 c Nr. 2 (ang. Rekvisition af Underofficerskvarterer). Lejligheder 1 (ledige, Anmeldelse derom i Kbhvn. til Politiet). Markeder I 4 c (hvor vidt de kunne ansættes til Flyttedage). Skoler I A 4 g (Ferie).

Flyttegods, se Toldfrihed 1 c. Vognmænd I 5 a ad Nr. 3.

Flyttetid, se Fardag (f. Fæstere). Flyttedage. Skiftetid.

Ang. Forpagteres og Lejeres Forsørgelsessted, naar de flytte kort før eller efter Flyttetid, se Forsørgelsessted, fattiges A, 3dje Stykke.

Flyvesand, se Sandflugt.

Flækker.

Saaledes benævnes i Fr. 28 Jan. 1682 § 2 nogle af de mindste Købstæder.

Flæskeskat, se Okse- og Flæskeskat.

Fløde, se Mejeriprodukter (Henv.).

Fnat.

1. Advarsel mod at bruge livsfarlige, giftige Midler derimod og Opfordring til at søge Lægehjælp, J. M. Cirk. 21 Oktbr. 1869 (D. T. S. 943).

2. Se Strafanstalter I 4 g. Værnepligtige 2 e.

3. Se Læger B II 2 (Embedslægers Diæter) k.

4. Det skal paases, at Udlændige, der udvises eller udsendes, ikke ere befængte dermed, L. Nr. 52, 15 Maj 1875 § 16. Det samme skal paases ved Hjemsendelse til Forsørgelseskommunen af fattige, Fattigl. Nr. 67, 9 April 1891 § 53.

Jfr. Hjemsendelse I 4, III 12.

Fod. Er Enheden for det danske Længdemaal og lig den rhinlandske Fod, Resl. 3 Juni 1835. Jfr. Resl. 28 Juni 1820.

Er en halv Alen og deles i 12 Tommer eller Tol, Fr. 10 Jan. 1698 I § 1, jfr. II § 3, 18 Juni 1784 § 1 (f. Isl.), 13 Avg. 1790 § 7 Nr. 1 (f. Færø.).

Derefter skal alle Kunstneres og Haandværkeres Arbejde af Mur, Træ, Jern eller Sten forlanges og gøres, Fr. 1698 IV § 3.

Foder (Fourage).

1. Det ved en Landejendom værende, ang. hvor vidt det maa skilles fra Ejendommen, se Afgrøde 1, 2 samt Fæste 14.

2. Ved Præstegaarde, ang. Delingen deraf ved Naadensaar, se Naadensaar II 7 og 9.

3. Til optagne Kreaturer, ang. Erstatning til Optageren derfor, L. Nr. 53, 25 Marts 1872 §§ 4—6, 11.

Se Hø (og Halm). Oplag I (af brandfarlige Genstande). Rapsbrænding.

Foderløn, se Distriktsheste. Hæren 20 f.

Foderstoffer.

Ang. Handel dermed, L. Nr. 64, 26 Marts 1898, særligt § 2. Ang. Prøveudtagning og Undersøgelse af Prøverne, Bkg. Nr. 168, 15 Decbr. 1898.

Foderværter, private, hos hvem Distriktsheste ere udstationerede i Henhold til L. 26 Maj 1868 § 3, jfr. § 5, se om dem under Distriktsheste. Hæren 20 f.

Fodfolket, se Hæren.

Foged.

1. Ang. Fogeden i København, se Kongens Foged.

2. Udenfor København er den i enhver Jurisdiktion ansatte Underdommer (Byfoged, Herredsfoged eller Birkedommer) tillige »Foged« eller »Kongens Foged«, jfr. D. L. 1—21—1 ff, 1—24—17, 41, Fr. 25 Jan. 1805 § 20, Fr. om Amtstueoppeb. 8 Juli

1840 §§ 11 ff, L. om Landvæsenskom. 30 Decbr. 1858 § 25. — Paa Island er vedkommende Byfoged eller Sysselmand Foged, Sp. Reglm. 10 Septbr. 1830 § 17, jfr. nedenfor 15.

I Politi- og Justitsager er det den Dommer, der har paa-kendt Sagen, ikke den Dommer, der udøver Civiljurisdiktionen, der skal eksekvere Dommen, K. Cirk. 10 Avg. 1799 § 2. Ang. Politimestrenes Funktion som Fogeder i Politisager, se fremdeles K. Skr. 7 Juni 1823 § 12 og 12 Febr. 1825 (begge f. Vest.)

3. Han skal tillige med de medhavende Mænd taksere det Gods, hvori Udlæg gøres, og, om noget forekommer, som de ikke forstaa sig paa at taksere, da maa han kalde andre dertil, som have Forstand derpaa, D. L. 1—24—18, jfr. 17. Fogeden deltager dog ikke i Vurderingen, jfr. ogsaa D. L. 1—24—32 og Pl. 31 Oktbr. 1827 § 1, jfr. § 2.

4. Med Fogedbestillinger maa Præsterne ikke bevare sig, D. L. 2—11—10.

5. Skal paase, at Sjette- og Tiende-Penge betales af Penge og Gods, som af Riget udsikkes, D. L. 5—2—77.

6. Han skal være nærværende, naar Ransagning over en hel By sker efter stjaalne Koster, D. L. 6—17—15.

7. Ang. hans Pligter i Henseende til Bøders Inddrivelse, Fr. 3 Marts 1741 §§ 5 og 7, 6 Decbr. 1743 §§ 3—7, 9, 10 og 13. Hvilke Bestemmelser dog ere væsentlig forandrede ved de senere Afsoningsregler.

8. Ang. hvad han har at iagttage med Hensyn til Inddrivelse af kgl. Skatter og Afgifter, Fr. om Amtstueoppeb. 8 Juli 1840 §§ 11—23, 49.

9. Formenens kompetent til, naar en Landvæsenskommissionskendelse, hvorved Landvæsenskommissionen har tiltaget sig en den ikke tilkommende Jurisdiktion, fordres eksekveret, da at til-sidesætte samme, Ind. M. Skr. 22 Oktbr. 1864 i Slutn.

10. Under hans Opsyn tildeles Ris, L. 10 Febr. 1866 § 29, 25 Juni 1869 § 30 (f. Isl.).

11. Ang. hvad han ved Udpantningsforretningers Foretagelse har at iagttage, L. Nr. 36, 29 Marts 1873 §§ 3—9. Jfr. Pl. 31 Oktbr. 1827 § 1, jfr. § 2 (ang. Ansættelse af Tiendevederlag in natura til Penge).

Han avtoriserer Sognefogedens Udpantningsprotokol, § 7 ibd.

12. Om Fogeden eller Politimesteren skal foretage Synet over dødfundne, se Dødfundne B.

13. Ang. Sættefogeder, se Sætteretsbetjente.

14. Af L. om Tvangsvuktioner Nr. 66, 9 April 1891 mærkes som ham vedkommende:

Ang. hans Forpligtelse til at besørge Salget af udlagte Kurs-papirer, § 17, jfr. § 19.

Ang. hans Myndighed og Forretninger med Inkassator, naar Udlægshaveren lader udlagte Fordringer inddrive hos Debitorerne, § 18, jfr. § 19.

Ang. hans Udstedelse af Udlægsskøde, § 38.

15. Saaledes benævnes paa Island Sysselmænd og Byfogeder i deres Virksomhed som foretagende Eksekution, L. 4. Novbr. 1887 (Nr. 25 i Till. t. Lovt.) § 2.

Af denne Lovs meget betydningsfulde Bestemmelser om Fogedens Virksomhed mærkes særlig §§ 4 og 5 om Fogedens Kompetence lige overfor Domme og Kendelser samt Forlig, der skulle fuldbyrdes.

Ang. hvad han ved Udpantningsforretninger paa Island har at iagttage, L. 16 Decbr. 1885 (Nr. 40 ibd.) §§ 3 ff.

Skal paa Island optage ulovlige Fiskeredskaber og fjerne lovstridige Fiskegærder, L. om Fredning af Laks 19 Febr. 1886 (Nr. 5 ibd.) § 8.

Se Arrest A (civil), fornemlig 18 a, 20 og 21. Beneficerede Sager III 5 k, 3dje Stykke (bestemmer Sagførernes Salær for Møde ved Eksekutionsforretning). Eksekution og Udlæg særligt A 2 c (for idømte Erstatningsbeløb i Straffesager) og B (i civile Sager) fornemlig 4, 10 a Nr. 4, 12 a, g, l og o. Embedsmænd 23, 6te Stykke (hans Erstatningsansvar). Fængsel II 7 e Nr. 2 (Konvertering af Vand og Brød). Gældsarrest, fornemlig 3 e og 8. Kendelser 7. Kongens Foged (i Kbhvn.). Retsbetjente I 22 h (Indberetning om Ejendomsudlæg i registreret Skib). Skatterestancer 3. Udpantning 14; 24. Underfoged. Underholdsbidrag B I 6 (Paategning paa Resolutionen).

Fogedforbud, se Henvisningerne under Forbud.

Fogedforretninger.

A. Se de enkelte Fogedforretninger efter deres Benævnelse samt: Foged 3 (ang. Vurderingen ved Fogedforretninger). Fogedprotokoller. Fogedvidner. Fremlæggelse (af ny Bevisligheder) 4 b. Militær Jurisdiktion E (ang. deres Foretagelse hos Militære). Retsbetjente I 33 (Diæter i Straffesager) g i Slutn. og 34 D b (at der ikke tilkommer Fogeden fri Befordring i private Sager). Sagførere I A 3 b Nr. 2.

Maa ordentligvis ikke afholdes paa Helligdage, L. Nr. 57, 7 April 1876 § 6, jfr. L. Nr. 48, 1 April 1891 § 6. Jfr. Helligdage 5 A l.

B. Ang. Gebyrerne derfor.

1. Disse ere bestemte ved Sp. Reglm. 22 Marts 1814 §§ 45—63.

2. Den i Sp. Reglm. § 48 givne Regel om Promillegebyret kan ikke anvendes paa det øvrige Gebyr, der skal beregnes efter den Sum, hvorfor Forretningen rekvireres, ikke efter den, hvorfor Udlæg m. v. virkelig er sket, K. Skr. 7 Jan. 1823.

3. Forudbetaling deraf kan forlanges ogsaa ved Rekvisitioner fra offentlige Myndigheder, K. Skr. 26 Septbr. 1843, jfr. J. M. Skr. 17 Decbr. 1855 ad 1. Jfr. dog Udpantningsgebyrer 1.

4. Fogedens Gebyr og de Omkostninger, han efter Forgoedt-befindende krediterer Rekvirenten, kunne ikke lægges til den Hovedstol, hvorfor Forretningen begæres. og Gebyret beregnes efter den samlede Sum, J. M. Skr. 29 Jan. 1861.

5. Sp. Reglm. § 49 er ogsaa anvendelig, naar en i en Jurisdiktion paabegyndt Forretning fortsættes i en anden Jurisdiktion, J. M. Skr. 22 Oktbr. 1861.

6. For en Forretning, hvorved en Ejendom overdrages Pant-haveren til brugeligt Pant, beregnes Gebyr efter Analogien af Sp. Reglm. § 55, Skattedir. Skr. Nr. 371, 28 Oktbr. 1871.

7. For Forgedens Forretninger i offentlige Sager betales intet, Sp. Reglm. § 61, 1ste Led.

Dette er anvendeligt paa en efter Toldvæsenets Begæring foretagen Beslaglæggelse af indstrandede fjendtlige Skibe, J. M. Skr. 2 April 1864.

8. Ikke heller i befalede og beneficerede Sager betales Gebyrer, med mindre disse kunne erholdes hos Rekviritus, efter at Rekvirenten er fyldestgjort, Sp. Reglm. § 61, 2det Led.

a. Da de af Kammeradvokaten anlagte Sager behandles uden Gebyr, maa Fogedforretninger i samme ogsaa ske uden saadant, K. Prom. 20 Juli 1799. Dette følger nu ligefrem af Sp. Reglm. § 61, K. Skr. 2 Avg. 1827, jfr. K. Skr. af s. D.

b. Ifølge heraf skulde Eksekution ske uden Gebyr i de Sager, som Dyr læger ifølge den nu ophævede Fr. 28 Novbr. 1806 § 17 anlagde for Behandling af syge Dyr m. m., idet disse Sager maatte anses som beneficerede, K. Skr. 2 Marts 1822, 27 Novbr. 1845.

c. Se fremdeles Beneficerede Sager III 5 d, jfr. 4 d.

9. Om Fritagelse for disse Gebyrer, se i øvrigt Eksekutions-

og Udlægsforretninger I 2—5. Jfr. Retsgebyrer II A 1 og 3.

10. For Syns- og Mærkeforretninger over Gods, indstrandet paa de kgl. Forstrande, skal betales Gebyr efter Sp. Reglm. 1814 § 62, Rtk. Skr. 4 Jan. 1834 ad 1.

11. Gebyret for en Forretning, hvorved Udlægshaveren sættes i Besiddelse af udlagt Løsøre, betales efter Sportelreglementets § 45 (Udlægsforretninger), ikke efter § 55 (Indsættelsesforretninger), J. M. Skr. Nr. 34, 10 Febr. 1886. Jfr. herimod J. M. Skr. 5 Juli 1866, der altsaa er fraveget.

12. Ang. Beregningen af Gebyret for et Udlægsskøde til en Panthaver, der ikke tillige var Udlægshaver, Skattedir. Skr. Nr. 155, 15 Juni 1895.

13. Ang. at Udpantningsgebyr for Kommuneskat ikke kan kræves erlagt, naar Restancen tilbydes paa Fogedens Kontor, forinden Fogeden har forladt sit Hjem for at foretage Forretningen, Skattedir. Skr. Nr. 213, 26 Septbr. 1898.

14. Paa Færøerne, Sp. Reglm. 30 Marts 1836 §§ 16—27, L. 29 Decbr. 1857 § 1 (S. 330).

Sp. Reglm. 22 Marts 1814 § 53 (ang. Gebyret, naar Fogedforretningens Genstand ikke er Penge eller Penges Værdi) anvendes paa Færøerne, saaledes at Gebyret nedsættes til det halve, K. Skr. 24 Decbr. 1840.

15. Paa Island, L. 2 Febr. 1894 (Nr. 1 i Till. t. Lovt.) §§ 14—23, jfr. L. 13 Jan. 1882 (Nr. 3 ibd.) § 5, Sp. Reglm. 10 Septbr. 1830 §§ 17—28.

16. I Vestindien, forel. Sp. Reglm. 7 Jan. 1868 §§ 27—42 (i Till. t. Lovsaml.), stadfæstet ved Resl. 5 Oktbr. 1870 (D. T. S. 1012).

Se Attester 4 b. Beskrivelser og Udskrifter III. Brændevinsbrændere—Brændevinsbrænderi 10. Eksekutionsforretninger. Militær Jurisdiktion E. Promille 5. Retsbetjente 22 h (Indberetning) og 33 g (kriminelle Sager). Stempelafgiften III 33 e, 34. Vidnegebyrer 2.

Fogedpenge, de saa kaldte af Fæstere under Roskilde Domkirke og af Kirkens Kasse til Stiftsskriveren i Sællands Stift og Kirkens Forvalter skulle bortfalde, Resl. 13 Novbr. 1822.

Fogedprotokoller.

1. Ang. at Fogedforretningerne skulle indføres i særlige Protokoller, K. Cirk. 31 Avg. 1822, jfr. f. Vest. K. Skr. 26 Febr. 1825.

2. Ang. Attester og Udskrifter deraf, se Attester 4 b, Beskrivelser og Udskrifter III.

3. Udpantningsforretninger, der foretages af Sognefogeden, skulle indføres i en af Fogeden avtoriseret, ikke stempelpligtig Protokol, L. Nr. 36, 29 Marts 1873 § 7.

4. Om hvorledes den skal føres, mærkes L. f. Island 4 Novbr. 1887 (Nr. 25 i Till. t. Lovt.) §§ 2, 42, 45.

5. Udpantningsforretninger, der paa Island foretages af Repstyreren, skulle indføres i en ham af Fogeden leveret og avtoriseret, af Sysselskassen bekostet Protokol, L. 16 Decbr. 1885 (Nr. 40 ibd.) § 7.

Se i øvrigt under Politiprotokol 6. Retsprotokoller.

Fogedvidner.

1. Ved alle Fogedforretninger skal der være 2 Vidner, jfr. D. L. 1—24—17, Sp. Reglm. 22 Marts 1814 § 149, L. Nr. 36, 29 Marts 1873 § 7 m. fl.

2. Som saadanne kan fremdeles benyttes hvilke som helst vidnedygtige Mænd, vedkommende Embedsmand vil tilkalde, Fr. 9 Juni 1847 § 13, jfr. K. Skr. 16 Novbr. s. A. Jfr. Sognefoged 7 f.

Ang. deres Betaling, se Vidnegebyrer 2.

3. Ang. Anvendelsen i Skattenægtelsestilfælde af Bestemmelsen i Udpantningslovens § 7 om Sognefogedens Ret til, naar Udpantningen er saa almindelig, at ingen Vidner kan faas i paa-gældende By, da at tilkalde dem fra nærmeste By, og at en Mand ikke derved, at der er pantet hos ham selv, bliver saaledes villig, at han maa fritages for at fungere som Udpantningsvidne, J. M. Skr. Nr. 90, 5 Maj 1890.

4. Udpantninger, der paa Island foretages af Repstyreren, skulle ske i Overværelse af to af ham tilkaldte Vidner, der ere pligtige at følge ham, L. 16 Decbr. 1885 (Nr. 40 ibd.) § 7.

5. Ved Eksekutionsforretningers Foretagelse paa Island skal Fogeden sørge for, at tvende gode Mænd ere til Stede som Vidner, L. 4 Novbr. 1887 (Nr. 25 i Till. t. Lovt.) § 2. Om disse Vidner og deres Forretninger §§ 2, 11, 42 ibd.

Se Stævningmænd A 5 (Kbhvn.s Amts nordre Birk). Vidnegebyrer 9 (Isl.).

Folkehøjskoler.

1. Den Understøttelse, der ved de aarlige Budgetter maatte bevilges af Sorø Akademis Overskud til Oprettelse og Vedligeholdelse af højere Folke- eller Bondeskoler, fordeles mellem Skolefondene efter nærmere Bestemmelse af Ministeriet for

Kirke- og Undervisningsvæsenet, L. 8 Marts 1856 § 7 b, jfr. § 5. Ny Regler om Statstilskud til Folkehøjskoler og Landbrugs-skoler dels til selve Skolerne dels til Understøttelse af Eleverne, L. Nr. 76, 12 April 1892.

2. Ang. Adgang for dem til at sende Elever til Veterinær- og Landbohøjskolen, L. 8 Marts 1856 § 4, Bkg. 3 Juli 1858.

3. Ang. Fordeling gennem Skoleraadene af Tilskud bevilgede af Sorø Akademis Midler til begavede og fattige Elever ved samme, K. og U. M. Cirk. Nr. 271, 21 Avg. 1871, Nr. 136 og 319, 23 Maj og 24 Decbr. 1872, Nr. 77, 27 April 1874 Nr. 97, 26 Maj 1875, Nr. 234, 28 (i G. R. 25) Novbr. s. A. og Nr. 75, 3 Maj 1876, Nr. 210, 23 Novbr. s. A. og Nr. 108, 22 Maj 1877, Nr. 210, 5 Decbr. s. A. og Nr. 60, 15 April 1878, Nr. 198, 31 Decbr. s. A., Nr. 35, 8 Marts 1881 (der giver ny Regler for Fordelingen). Med dette Cirk. omsendtes en i M. T. B f. 1881 S. 44 optaget Fortegnelse over samtlige anerkendte Folkehøjskoler, hvilken Fortegnelse senere oftere er bleven kompletteret og modificeret, vide de aarlige Fortegnelser i M. T. B, senest f. 1898 S. 215.

Med fornævnte Cirk. 1881 omsendtes tillige Skemata til Skoleraadenes Indberetninger om Uddelingen, jfr. K. og U. M. Cirk. 21 Febr. 1885 (G. R.).

a. Ang. at de Skoleraadene tilstillede Beløb ere bestemte til Fordeling mellem Elever hjemmehørende i Skoleraadskresen uden Hensyn til, hvilken Skole de frekventere, K. og U. M. Skr. 22 Decbr. 1869 (G. R.), 31 Maj 1873 (G. R.).

b. Understøttelse af dette Tilskud kan ogsaa tilstaa kvindelige Elever, K. og U. M. Skr. Nr. 31, 25 Jan. 1871, 31 Maj 1873 (G. R.).

c. Ang. at for saa vidt de Skoleraadene tilstillede Beløb ikke i deres Helhed komme til Anvendelse i Finansaaret, vil det tiloversblevne være at refundere Sorø Akademis Kasse, K. og U. M. Skr. 12 Marts 1873 (G. R.).

d. Ved Cirk. Nr. 35, 1881 I ang. Indkaldelsen af Ansøgninger og Uddelingstiderne jfr. K. og U. M. Cirk. Nr. 77, 27 April 1874.

e. Ved sammes II om Understøttelsesportionernes Størrelse jfr. K. og U. M. Skr. Nr. 174, 29 Avg. 1874, 31 Juli 1876 (G. R.).

f. Med Hensyn til, at disse Understøttelser skulle tildeles de i vedkommende Skoleraadskres »hjemmehørende« Elever, ud-talt, at det er Hjemstedet (Opholdsstedet) paa den Tid Ansøg-

ningen indgives, der herved kommer i Betragtning, K. og U. M. Skr. 21 Maj 1874 (G. R.).

g. Skoleraadene ere berettigede til i Ansøgningerne at fordre opgivet, hvilken Skole paagældende vil besøge, K. og U. M. Skr. 21 April 1879 (G. R.).

h. Et bevilget, ikke anvendt Tilskud kan ikke udbetales paagældende i det følgende Finansaar, K. og U. M. Skr. 14 Maj 1881 (G. R.).

i. Understøttelse kan tildeles Elever i:

En Folkehøjskole, som ønske at forberede sig til Afgangseksamen ved en lærd Skole, K. og U. M. Skr. 31 Marts 1876 (G. R.).

Havebrugsskoler, K. og U. M. Skr. 26 April og 27 Juni 1876, 27 Febr. 1878 (alle i G. R.), jfr. herved forommeldte Fortegnelser.

Frk. Zahles Skoler i København, K. og U. M. Skr. 25 April 1878 (G. R.). (Dog kun for en enkelt Afdeling af disse Skoler, se bemeldte Fortegnelser).

k. Understøttelse bør ikke tiltaas:

En Kvinde til at frekventere en Handelsskole, K. og U. M. Skr. 27 Juli 1875 (G. R.).

Saadanne, der uden at ville uddannes til Seminarister opholde sig ved de kgl. Skolelærerseminarier, K. og U. M. Skr. 1 Avg. 1879. Jfr. dog, at Personer under 17 Aar kunne optages paa de kgl. Seminarier som Højskoleelever, K. og U. M. Skr. 31 Avg. 1876 (G. R.).

l. Med Hensyn til hvilken Undervisning, der giver Adgang til disse Understøttelser, mærkes fremdeles K. og U. M. Skr. 13 Septbr. 1883 (G. R.) ang. Personer, der navnlig ønske at erhverve sig manuelle og tekniske Færdigheder paa en Højskole.

m. Ang. Forstaaelsen af Ordet »Hjemsted« i de til Ansøgning om saadan Understøttelse benyttede Skemata, K. og U. M. Cirk. 6 Juli 1887 (i M. T. B S. 474).

n. Kan tildeles en Person, der paa den Tid, da Understøttelserne uddeles, opholder sig i Udlandet, K. og U. M. Skr. 6 Decbr. 1889 (G. R.).

o. Ang. at Understøttelsen ikke uden Skoleraadets Tilladelse maa anvendes til Ophold paa en anden Højskole end den, med Hensyn til hvilken Hjælpen er given, samt at saadan Tilladelse kan gives, naar denne anden Skole blot har opnaaet

Anerkendelse forinden Opholdets Begyndelse, K. og U. M. Skr. 19 Maj 1892 (G. R.).

p. Ang. maanedsviis Udbetaling af Understøttelserne, K. og U. M. Skr. 28 Febr. 1893 (G. R.).

r. Ang. at Ansøgningen om Understøttelse til Højskoleophold fra Personer, der aftjene deres Værnepligt, skulle indgives til Skoleraadet for den Skoleraadskres, hvor Ansøgerne havde deres sidste faste Opholdssted, forinden de kom i Militærtjeneste, K. og U. M. Skr. 6 Avg. 1894 (G. R.).

s. Ang. at Indkaldelsesfristen for Ansøgninger om Understøttelse til Sommerkursus bør fastsættes til 15 Novbr. og Fordelingen at bekendtgøre inden 25 Jan. og til Vinterkursus henholdsvis til 1 Maj og inden 25 Juli, samt at Udbetalingen bør ske maanedsviis, K. og U. M. Cirk. Nr. 11, 5 Febr. 1895, jfr. K. og U. M. Skr. 11 Maj 1897 (G. R.).

t. Ang. Tilstaaelse af Understøttelser til Landbrugskursus af længere Varighed end 6 Maaneder, K. og U. M. Cirk. Nr. 47, 6 April 1895.

u. Ang. at den af et Skoleraad fulgte Regel, hvorefter ordentligviis Understøttelser til Vinterkursus kun tilstodes Karle og til Sommerkursus kun Piger, maatte anses stridende mod Principerne i L. Nr. 76, 12 April 1892, hvorfor Mænd og Kvinder bør stilles lige ved Fordelingen af Understøttelser til Højskoleelever uden Hensyn til, om de ydes til Sommer- eller til Vinterkursus, K. og U. M. Skr. Nr. 205, 1 Avg. 1895.

v. Ang. at Understøttelse til Højskoleophold ikke bør tilstaa Elever, der forberede sig til en bestemt Eksamen, K. og U. M. Skr. 6 Avg. 1895 (G. R.).

x. Ang. Grundsætningerne ved Fordelingen af Understøttelse til Højskoleophold, bl. a. til Haandværkslærlinge og -svende og til saadanne, der ønske at besøge en Højskole for anden eller tredje Gang, K. og U. M. Skr. Nr. 193, 30 Juli 1896.

y. Ang. Adgangen til Understøttelse for kvindelige Deltagere i et Højskolekursus, K. og U. M. Skr. 23 Juli 1896 (G. R.).

z. Ang. Bortfald af et af et Skoleraad ved Uddelingen af Højskolehjælp taget Forbehold om, at Understøttelsen, som udbetales maanedsviis, vil blive fordret tilbagebetalt, hvis den paa-gældende Elev uden særligt tvingende Grund forlader Skolen inden Undervisningstidens Udløb, K. og U. M. Skr. 29 Juli 1896 (G. R.).

æ. Meddelelse om Fordelingen af den dertil for 1898—99

bevilgede Sum mellem Skoleraadskresene, M. T. B f. 1898 S. 283.

4. Fortegnelse over Folkehøjskoler og Landbrugsskoler, der i Finansaaret 1898—99 ere anerkendte som berettigede til at komme i Betragtning ved Fordelingen af det bevilgede Statstilskud, og hvis Elever ere berettigede til at nyde Understøttelse af dette, M. T. B f. 1898 S. 215.

5. Den Anerkendelse fra Ministeriets Side, som ligger i, at en Skole er optaget paa Fortegnelsen, gælder kun, saa længe den forestaas af den nuværende Forstander, hvorimod der i Tilfælde af Forstanderskifte maa ansøges paa ny om Skolens Anerkendelse af Ministeriet, K. og U. M. Cirk. Nr. 227, 24 Novbr. 1888.

6. Ny Anerkendelse af en Skole er ikke nødvendig, naar dens Forstander har været ansat før, Cirk. Nr. 227, 24 Novbr. 1888, K. og U. M. Skr. 11 Febr. 1889 (G. R.).

7. Ang. Vilkaarene for Benyttelsen af det ved den under 1 anførte L. Nr. 76, 1892 § 1 til Ministeriets Disposition stillede Beløb af 15,000 Kr. til yderligere Understøttelse til anerkendte Folkehøjskoler eller Landbrugsskoler, K. og U. M. Skr. 29 Novbr. 1892 (G. R.).

8. Ang. hvor vidt en midlertidigt standset, men derefter paa ny fortsat Folkehøjskole vedblivende kan nyde Anerkendelse og Statsunderstøttelse, K. og U. M. Skr. 10 Oktbr. 1895 (G. R.).

9. Tilsynet med dem udøves nu af to af Kirke- og Undervisningsministeriet beskikkede Mænd, jfr. M. T. B f. 1887 S. 476.

10. Grundtvigs Højskole paa Marienlyst. Fundats, Stadf. Nr. 31, 22 Febr. 1883.

11. Oddense Højskole. Skive Banks Jubilæumslegat, Stadf. Nr. 125, 22 Juni 1883.

12. Flors Højskole i Askov. Sognepræst Hans Sveistrups Jubilæumslegat, Stadf. Nr. 95, 27 Febr. 1892.

Fundats for denne Højskole som selvejende Institut, Stadf. Nr. 161, 27 Juni 1898.

Se Bygningsafgift II 1 mm Nr. 4. Dyrtidstillæg C 2 b Nr. 1. Legater II C 73. Pastorater 251 (et Legat). Skolelærere II 18 (Kursus for og Rejseunderstøttelse til Lærere og Lærerinder ved Højskoler), VI B (Skolelæreres Alderstillæg) 3 e, f, og 4 l, XI (afskedigede Skolelæreres Pension) 1 a.

Jfr. Amtsskoler.

Folkehold, hvorefter Snekastningsbyrden paa Landet tildels fordeles, derunder medregnes foruden mandligt Tyende ogsaa

andre i Arbejdet med dette deltagende faste Medhjælpere som Svende og Lærlinge over 18 Aar, L. Nr. 68, 9 April 1891 § 5, jfr. § 8. Se Snekastning.

Folkekirken.

1. Den evangelisk-lutherske Kirke er den danske Folkekirke og understøttes som saadan af Staten, Grl. 5 Juni 1849 § 3, 28 Juli 1866 § 3, Koloniall. 27 Novbr. 1863 § 70.

Den evangelisk-lutherske Kirke er den islandske Folkekirke og understøttes og beskyttes som saadan af det offentlige, Forfatnsl. 5 Jan. 1874 § 45 (Nr. 1 i Till. t. Lovt.).

2. Folkekirkens Forfatning ordnes ved Lov, Grl. 5 Juni 1849 § 80, 28 Juli 1866 § 75.

Ang. Gennemførelsen af denne Bestemmelse, Ordre 17 Decbr. 1853, K. og U. M. Cirk. 18 Maj 1857, Skr. 3 Avg. 1859 (G. R.), Cirk. 15 April 1867 (G. R. og D. T. S. 441), Ordre 18 Juni 1868 (G. R. og D. T. S. 609). Jfr. K. og U. M. Cirk. 9 Maj 1848, 7 Oktbr. s. A. (G. R.).

3. Ang. hvor vidt der kan foretages noget mod et Medlem af samme, der tilsteder Mormonforsamlinger i sin Bolig, K. og U. M. Skr. 5 Avg. 1861 (G. R.).

4. Forældre, der begge høre til samme, ere uberettigede til at lade deres Børn undervise i anden Religion end Folkekirkens, K. og U. M. Skr. 11 Avg. 1863 (G. R.), Nr. 145, 23 Maj 1873. Se Religion 6 og 7.

5. Ang. Udtrædelse af samme.

a. Ang. Forslag sigtende til at skaffe Folkekirkens Præster Oplysning om, hvem der ere udtraadt af samme og gaaet over til andre Trossamfund, K. og U. M. Skr. 22 Oktbr. 1858, 25 Septbr. 1863 ad 2 (G. R.). Jfr. K. Prom. 27 Marts 1813.

b. Ang. hvor vidt Irvingianere og et andet religiøst Parti maa betragtes som udtraadte af samme, K. og U. M. Skr. 13 og 27 April 1863 (G. R.).

c. Ang. hvor vidt en af samme udtraadt Præst maa bære Folkekirkens Præstedragt, K. og U. M. Skr. 25 Septbr. 1863 ad 1 (G. R.).

d. Ang. hvor vidt den, der erklærer at ville forblive i samme, men nægter at underkaste sig Konfirmationen, kan betragtes som udtraadt, J. M. Skr. 18 Juli 1861.

e. I København skal Magistraten give vedkommende Præst Underretning om Anmeldelser herom, K. og U. M. Skr. 1 Novbr. 1880 (G. R.). Udenfor København sker saadan Anmeldelse til Sognepræsten, som derom skal underrette Magistraten (til Kon-

trol med de Afgifter, paagældende skal erlægge til Skolevæsenet), K. og U. M. Skr. 5 Juli 1881 (G. R.).

f. Udtrædelse deraf skal i København anmeldes til Magistraten, K. og U. M. Skr. 5 Marts 1885 (G. R.).

g. Ang. at enhver personlig myndig her i Landet frit kan udtræde af samme og slutte sig til et andet Trossamfund, K. og U. M. Skr. 22 Septbr. 1892 (G. R.).

h. Regler for Udtrædelse af og Genoptagelse i Folkekirken, Anordn. Nr. 47, 22 Marts 1897.

i. Ang. Bevis for Udtrædelsen som Betingelse for Fritagelse for de til Folkekirken befalede personlige Afgifter, J. M. Cirk. Nr. 44, 7 April 1897.

k. Om do. som Betingelse for at kunne stedes til Indgaaelse af borgerligt Ægteskab, J. M. Cirk. Nr. 45, 7 April 1897.

l. Den Københavns Magistrat i Følge J. M. Skr. 23 Septbr. 1859 paahvilende Forpligtelse til ved Udmeldelser af Folkekirken eller et anerkendt Trossamfund, som fremkommer ved Indgaaelse af borgerligt Ægteskab ved Deklaration for Magistraten, derom at give vedkommende Biskop eller Forstander for vedkommende anerkendte Trossamfund Underretning bortfalder i de Tilfælde, hvor Begæringen om borgerligt Ægteskab er ledsaget af Attest efter Anordn. Nr. 7, 1897 om Udtrædelse af Folkekirken, J. M. Skr. Nr. 204, 1 Oktbr. 1897, jfr. K. og U. M. Skr. 25 s. M. (G. R.).

m. Ang. Udmeldelse af Folkekirken, hvor den udtrædende er født og døbt i Udlandet, K. og U. M. Skr. 28 Juni 1897 (G. R.). Se nedenfor 6 n og 10.

Om saadan Udtrædelse, se videre Borgerligt Ægteskab 3. Daab 14 l, n. Faddere 2. Frimenigheder 4.

6. Ang. Optagelse eller Genoptagelse i samme.

a. Af Baptister, K. Skr. 15 Decbr. 1846, K. og U. M. Skr. Nr. 247, 4 Juli 1871.

b. Af Mormoner, K. og U. M. Skr. 25 Febr. 1852, 31 Decbr. 1864.

c. Af Medlemmer af den Grunnetske Frimenighed, K. og U. M. Skr. 5 Febr. 1862 (G. R.), 24 Maj 1866 (G. R.).

d. Af et Par Ægtefolk, der ere blevne borgerlig viiede, K. og U. M. Skr. 14 Maj 1866 (G. R.).

e. Af et Medlem af den Trandbergske Frimenighed, K. og U. M. Skr. 7 Maj 1868 (G. R.).

Af Trandberg og hans Frimenighed, Resl. Nr. 257, 30 Septbr. 1872.

- f. Af mosaiske Trosbekendere, se Daab 14 c.
- g. Af Personer hørende til det i Skr. 27 April 1863 ommeldte Trossamfund, hvis Børn ikke ere døbt i Folkekirken, og som have indgaaet borgerligt Ægteskab, K. og U. M. Skr. 2 Juni 1876 (G. R.).
- h. Af en i Folkekirken døbt, men ikke konfirmeret Mand og hans borgerlig viede Hustru, der er døbt og konfirmeret, K. og U. M. Skr. 15 Septbr. 1879 (G. R.).
- i. Naar Medlemmer af en Frimenighed ønske at træde tilbage i samme, behøve de derom kun at afgive en Erklæring til Sognepræsten, K. og U. M. Skr. 13 Maj 1886 ad 2 (G. R.).
- k. Om Genoptagelse deri af en døbt, men ikke konfirmeret Kvinde (Jødinde), K. og U. M. Skr. 2 Avg. 1889 (G. R.).
- l. Ang. Optagelse deri af et til den Grunnetske Frimenighed hørende Ægtepar og deres Børn, K. og U. M. Skr. 13 Juli 1896 (G. R.).
- m. Ang. at to i den Grunnetske Frimenighed døbte Børn skulde fremstilles i Kirken ved Forældrenes Genoptagelse i Folkekirken, K. og U. M. Skr. 26 Avg. 1896 (G. R.).
- n. Regler for Udtrædelse af og Genoptagelse i Folkekirken, Anordn. Nr. 47, 22 Marts 1897. Se nedenfor 10 samt ovenfor 5 m.
- Se Daab 14 v. Katolske 6. Reformerte 2. Straffanger 10. Vielse I 7 s.
7. En afskediget Præst paa Island, der findes skyldig i at have fraveget sammes Tro, mister sin Pension, L. 27 Febr. 1880 (Nr. 4 i Till. t. Lovt.) § 5 Nr. 4.
- Om saadant Frafald, se videre Skolelærere IX 7 og Skolelærerinder 14, 2det Stykke.
8. Ang. hvem der kan regnes hertil, se Borgerligt Ægteskab 3. Frimenigheder. Irvingianere. Vielse I 7.
9. Ang. Begravelser paa Folkekirkens Kirkegaarde af Personer, som ikke høre til Folkekirken, Anordn. Nr. 7, 22 Jan. 1897. Se Begravelse 13.
10. Regler for Udtrædelse af og Genoptagelse i Folkekirken, Anordn. Nr. 47, 22 Marts 1897. Se foran 5 m, 6 n.
11. Ang. Bevis for Udtrædelsen som Betingelse for Fritagelse for de til Folkekirken befalede personlige Afgifter, J. M. Cirk. Nr. 44, 7 April 1897.
12. Om do. som Betingelse for at kunne stedes til Indgaaelse af borgerligt Ægteskab, J. M. Cirk. Nr. 45, 7 April 1897.

Se Konfirmation 8 (ang. Optagelse deri af Børn i Konfirmationsalderen). Religion 6, 7. Valgmenigheder.

Folkeliste, se Skibsbemandsliste.

Folkemusæet, se Samlinger 14.

Folkeret.

Ang. sammes Betydning med Hensyn til Konsularembedsmænds Stilling, Instruk. Nr. 283, 15 Decbr. 1893 §§ 46, 57.

Se Eksterritorialitetsret. Søterritorium 3 og 7.

Folkeskæt var en under Købstadkonsumtionen indbefattet Afgift, der bortfaldt ved Fr. 1 Febr. 1797 § 21.

Se Konsumtions-, Familie- og Folkeskæt.

Folketeatret i København, se Dramatiske Forestillinger 4. Teatere I.

Folketinget.

1. Derom handler Grl. 28 Juli 1866 §§ 14, 26, 29—33, 44, 48, 50, 67, 69.

2. Ang. Valgene dertil, L. 12 Juli 1867 I. Jfr. L. Nr. 36, 17 Marts 1876 (om forandret Mødested for to Krese).

Midlertidig Omfordeling af Folketingsvalgkresene, L. Nr. 223, 24 Decbr. 1894. Denne Lov er ledsaget af Fortegnelse over Folketingsvalgkresene.

For Færøerne gælder fremdeles L. 29 Decbr. 1850 §§ 1—29, L. 1867 § 46.

a. De Vælgere, som ifølge Valgl. 16 Juni 1849 § 34 — se nu L. 1867 § 40 — skulle tilforordnes ved Valglisterne i Tilfælde af navnling Afstemning, udnævnes af den samlede Valgbestyrelse, Ind. M. Cirk. 30 Juli 1850.

b. Henledet Opmærksomheden paa det ønskelige i, at Valgbestyrelsen holder et Møde Dagen før Valget, ibd.

c. Ifølge Valgl. 16 Juni 1849 § 30 — se nu L. 1867 § 36 — er det Valgbestyrelsens ubetingede Pligt ved sit Skøn at afgøre, hvem af Kandidaterne der ved Kaaringen har havt flest Stemmer, J. M. Skr. 25 Oktbr. 1851.

d. Ang. hvad der bør iagttages, naar navnlig Afstemning foregaar i forskellige Lokaler, Ind. M. Cirk. 15 Febr. 1853. Jfr. L. 1867 § 40.

e. Ogsaa hvor der kun findes en Kandidat, bør efter Valgl. 16 Juni 1849 § 31 — se nu L. 1867 § 37 — Kontraprøve finde Sted ved Kaaringen, Ind. M. Skr. 4 Febr. 1862.

f. Indskærpet Valgbestyrelserne, at de senest 8 Dage efter Valget skulle tilstille Indenrigsministeriet fuldstændig Udskrift af

Valgbogen, Ind. M. Cirk. Nr. 211, 9 Avg. 1872, Nr. 248, 18 Oktbr. 1873. Jfr. Ind. M. Cirk. 1 Novbr. 1858.

g. Ang. forandret Mødested for Københavns Amts 5te og Ribe Amts 2den Valgkres, L. Nr. 36, 17 Marts 1876.

h. I Anledning af ny Valg indskærpet Valgbestyrelserne, at de senest 8 Dage efter Valget skulle tilstille Indenrigsministeriet fuldstændig Udskrift af Valgbogen, samt omsendt Formularer til Valgbreve, Ind. M. Cirk. Nr. 49, 1 April 1876, Nr. 193, 13 Decbr. 1878, Nr. 72, 7 Maj 1881.

i. Ang. Indberetningerne med Hensyn til sammes Statistik til statistisk Bureau, Ind. M. Cirk. Nr. 92, 16 Juni 1879.

k. Ang. at det ligger udenfor Valgbestyrelsens Omraade at fravige Valglisten, og at de derfor ikke kunne nægte at modtage Stemme fra nogen paa Listen opført Person, selv om han ikke er valgberettiget, Ind. M. Skr. Nr. 92, 7 Maj 1881.

l. Ang. Valgudgifternes forskudsvise Udredelse og deres senere Dokumentation lige over for de Kommuner, paa hvilke de repareres, Ind. M. Skr. Nr. 26, 4 Febr. 1882.

m. Se Kapellaner I 13 (ang. disses Valgret).

n. I Anledning af ny Valg indskærpet Valgbestyrelserne, at de senest 8 Dage efter Valget skulle tilstille Indenrigsministeriet fuldstændig Udskrift af Valgbogen, samt omsendt Formularer til Valgbreve, Ind. M. Cirk. Nr. 89, 9 Juni 1884, Nr. 1, 8 Jan. 1887, jfr. nedennævnte Cirk. 1888 II Nr. 10.

o. En almindelig Vejledning for Affattelsen, Fremlæggelsen m. v. af Valglisten og for Fremgangsmaaden ved selve Valgene er givet ved Ind. M. Cirk. Nr. 190, 17 Oktbr. 1888.

Heraf fremhæves Udtalelsen i II Nr. 3 om, at Opretholdelsen af den fornødne Orden under Valghandlingen og Afstemningen ikke vedkommer Formanden, men — som ved andre offentlige Møder og Forhandlinger — vedkommende Politivrighed.

p. Ang. hvor vidt det kan paalægges et Sogneraad eller samme vedtage, at den efter et Valg tilbageleverede Valgliste skal bevares i forsejlet Stand, og om Vælgerne have Adgang til ved at efterse Valglisten at gøre sig bekendt med Stemmegivningen, Ind. M. Skr. Nr. 45, 25 Febr. 1887, jfr. fornævnte Cirk. 1888 I Nr. 7 og 9. Se nedenfor x.

r. At ifølge Valglovens § 15 skal der stedse ved Valgstedet bero Afskrifter af samtlige Valgkresens Kommuner Valgliste, og maa samme saaledes ikke tilbagesendes, ibd., jfr. fornævnte Cirk. 1888 Nr. 9, II Nr. 4.

s. At Valglisterne dertil for Købstæderne skulle omfatte ogsaa Vælgerne i et under Købstaden med Hensyn til Fattig- og Skolevæsen hørende Landdistrikt, Ind. M. Cirk. Nr. 154, 21 Avg. 1888.

t. Paa Valgdagene er Posttjenesten indskrænket, Postadg. Nr. 179, 7 Septbr. 1888 I § 5. Jfr. Postv. Off. Meddel. Nr. 19, 1888, III, Nr. 3, 1887, II.

u. Se Kirkestævne 12, 14 (Valglisternes Fremlæggelse).

v. I Anledning af ny Valg indskærpet Valgbestyrrelserne, at de senest 8 Dage efter Valget skulle tilstille Indenrigsministeriet fuldstændig Udskrift af Valgbogen, samt omsendt Formular til Valgbreve, Ind. M. Cirk. Nr. 1, 3 Jan. 1890, Nr. 51, 1 April 1892.

x. At der ikke tilkommer Kresens Vælgere nogen Adgang til at gøre sig bekendt med de derved benyttede Stemmelister, som efter Valglovens § 43 skulle vedlægges Valgbogen, samt om den Kommunes Beboere tilkommende Adgang til de efter Valget til Kommunen tilbagesendte Valglistre, Ind. M. Skr. Nr. 8, 8 Jan. 1890. Jfr. ovenfor p.

y. At en Person i Henhold til en afsagt Underrettsdom kan fordre sig optaget paa Kommunens Folketingsvalgliste, uanset at Dommen er appelleret, Ind. M. Skr. Nr. 305, 18 Novbr. 1890.

z. Ang. en Indberetning fra de kommunale Bestyrrelser gennem Amterne vedkommende Valgstatistiken, Ind. M. Cirk. Nr. 200, 7 Septbr. 1892.

æ. Naar Formanden for Valgstedets Kommunalbestyrelse modtager de befalede Afskrifter af Kresens Folketingsvalgliste, kan det vel ikke paahvile ham at gennemgaa disse i den yderste Detail, men han maa dog, forinden han til Amtet gør den befalede Indberetning om, at Afskrifterne af Listerne ere modtagne, forvise sig om, at Listerne kunne bruges ved Valget, og derfor navnlig om, at der ikke ved dem findes væsentlige Afvigelser fra Bestemmelserne i Valgl. og Ind. M. Cirk. Nr. 190, 17 Oktbr. 1888, hvorhos han, for saa vidt saadant er Tilfældet, i Indberetningen til Amtet maa fremhæve i alt Fald de mere betydende formelle Mangler ved Listerne, for at det videre fornødne derefter kan blive foranstaltet af Amtet eller Ministeriet, Ind. M. Skr. Nr. 141, 25 Maj 1894.

ø. Indskærpelse af forskellige Punkter, som skulle iagttages ved Affattelsen af Folketingsvalglisterne, ibd.

aa. Ang. Tidsfristerne for Affattelsen, Fremlæggelsen og Berigtigelsen af de for Aaret 1 April 1895—31 Marts 1896 gæl-

dende Folketingsvalglister i København m. fl. Kommuner, Bkg. Nr. 17, 30 Jan. 1895.

bb. I Anledning af ny Valg indskærpet Valgbestyrelserne Indsendelse inden 8 Dage efter Valget af fuldstændig Udskrift af Valgbogen samt omsendt Formular til Valgbreve, Ind. M. Cirk. Nr. 23, 19 Marts 1898.

3. Naar Folketinget beslutter Tiltale mod en Minister, vælger det den offentlige Anklager ved Rigsretten, L. 3 Marts 1852 § 18.

Af Rigsretsdomme skal en Udskrift tilstilles Tingets Formand, § 87 ibd.

4. Forretningsorden 6 Marts 1874 (i Till. t. U. L. f. 1874). Forretningsordenen af 2 Maj 1867 med de 28 Marts 1871, 6 Marts 1874, 24 Juni 1881, 20 Oktbr. 1888, 1 Febr. 1889 samt 28 Febr. 1890 vedtagne Forandringer og Tillæg findes optaget in extenso i Damkjær og Kretz Realregister under Rubrum Folketinget. Ændringer i Forretningsordenens §§ 8, 2det Stk., og 14, 28 Novbr. 1894 (ibd.).

Se Finanslov 3. Rigsdagen. Valg 1—3. Valgbog. Valgbrev. Valglister 1. Valglov.

Folketælling.

1. En almindelig Folketælling over hele Danmark hvert 10de Aar er befalet ved Bkg. Nr. 70, 11 Maj 1874, jfr. Resl. 9 Juni 1835, Rskr. 28 Novbr. 1844, K. og U. M. Cirk. 20 Decbr. 1859, Resl. 18 Maj 1864, Ind. M. Cirk. 16 Oktbr. 1869 (to — D. T. f. 1869 S. 945), Bkg. 12 Jan. 1870. Jfr. nedenfor 5.

Udskydelse af næste almindelige Folketælling fra 1 Febr. 1900 til 1 Febr. 1901 og Genindførelse af Folketællinger med 5 Aars Mellemrum, Resol. Nr. 157, 3 Septbr. 1898.

Herom kan yderligere mærkes:

a. Ang. ældre almindelige Folketællinger i Danmark henvises til Rskr. 11 Maj og Pl. 20 Juni 1787, Rskr. 28 og K. Cirk. 29 Novbr., Pl. 8 Decbr. 1800, K. Prom. 23 Jan. 1801, 20 April 1819, Rskr. 3 Jan. 1834.

b. I København er Folketællingen iværksat ved Rodemesterne samt ved Gaard- og Husejerne, Bkg. 12 Jan. 1870.

Det paahviler Københavns Kommune at afholde Omkostningerne ved samme, K. Skr. 3 Maj 1845, jfr. Resl. 1 April 1841 (i J. G. Sørensens Saml. af Bestemmelser for Kbhvn.s Kommune).

c. I Købstæderne ere Folketællingerne besørgede af Byraadene paa forskellig Maade, L. 26 Maj 1868 § 32, Ind. M. Cirk. 16 Oktbr. 1869 (D. T. S. 945).

d. I Landkommunerne bleve de tidligere Folketællinger udførte ved Skolelærerne, K. og U. M. Cirk. 20 Decbr. 1859; Folketællingen i 1870 blev derimod udført af Sogneraadene efter Ind. M. Cirk. 16 Oktbr. 1869 (D. T. S. 946), jfr. L. 6 Juli 1867 § 30. I en utrykt Ind. M. Skr. 16 Marts 1870 til Aarhus Amt udtales det, at naar Sogneraadene til Tællingens Udførelse maa søge Bistand hos Mænd udenfor Raadets Midte, maa Amtsraadets Samtykke efter L. 6 Juli 1867 § 26 d erhverves til, at det Vederlag, som maa gives Tællingskommisærerne, udredes af Kommunekassen og ikke af Sogneraadets Medlemmer; men det udtales tillige, at Tællingskommisærerne i det foreliggende Tilfælde formentlig ikke kunde gøre Paastand paa noget Vederlag for Udførelsen af Tællingen, da de ikke, forinden de paa-tog sig dette Hverv, udtrykkelig havde betinget sig Vederlag. Jfr. Præster III 28.

Ang. hvor vidt det paa Landet kan paalægges nogen at fungere som Tællingskommisær derved, Ind. M. Skr. Nr. 97, 6 Maj 1890.

2. Om Folketællinger paa Færøerne mærkes Rskr. 2 Juni 1834, L. Nr. 30, 28 Febr. 1872 § 31 — og paa Island, Rskr. 25 Febr. 1840, Fr. 20 April 1872 § 28 (Nr. 21 i Till. t. Lovt., ang. Reykjavik).

3. Over alle her hjemmehørende mosaiske Trosbekendere skal Politimesteren aarlig optage Mandtal, Adg. 29 Marts 1814 § 2. Hertil sendes aarlig de fornødne Skemaer fra statistisk Bureau gennem Amterne.

4. Ang. aarlige Efterretninger om Folketallet i København handles i Pl. 18 Avg. 1784, 18 Oktbr. 1786.

5. Ang. Foretagelsen af en saadan den 1ste Febr. 1880, Ind. M. Cirk. Nr. 156 og 157, 7 Oktbr. 1879, Bkg. 12 Jan. 1880 (U. L. — f. Kbhvn.).

Ang. Foretagelsen af en saadan den 1ste Febr. 1890, Ind. M. Cirk. Nr. 250 og 251, 5 Novbr. 1889. Jfr. ovenfor 1.

6. Ang. Foretagelsen af en saadan i København med Nabo-kommuner den 1ste Febr. 1885, Bkg. 24 Jan. 1885 (U. L.).

7. Ang. at Husværterne i København derved ere pligtige at besørge Optællingen for deres Ejendommers vedkommende, Ind. M. Skr. Nr. 96, 6 Maj 1890.

8. Ang. de militære Myndigheders Medvirken derved, Kdg. Nr. 1, 1890, 4 (M. R.).

9. Ang. Indsendelse til Statens statistiske Bureau af Oplysning

om Resultaterne af kommunale Opgørelser af Indbyggerantallet, Ind. M. Cirk. Nr. 145, 11 Septbr. 1896.

Jfr. Landdistrikter l l og p (Fordeling af Fattigudgifter).

Folkevæbning, se Værnepligt 11.

Instruks for de Officerer, der i 1848 skulde organisere den frivillige Folkevæbning, af 7 April 1848.

Fonden ad usus publicos, der oprettedes ved Rskr. 15 Jan. 1765 (i Mandix om det danske Kammervæsen S. 274), Direktionen for samme ophæves, og dens Indtægter skulle indflyde i Finanskassen, Kdg. 26 Febr. og Pl. 26 April 1842.

Fonden for forulykkedes efterladte paa Færøerne. Regulativ for samme, Konf. 18 April 1832. Hertil er Næbbetoldfonden henlagt, L. Nr. 35, 18 Marts 1881 § 2.

Se Færøerne 4.

Fonden for forulykkedes efterladte paa Læsø. Fundats, Stadf. Nr. 87, 9 Maj 1887.

Fonden til Udredelse af Belønninger for udførte Redningsforetagender kan ikke henlægges fra Justits- til Indenrigsministeriet, J. M. Skr. 2 Avg. 1856.

Ang. hvor vidt det ved Redningsvæsenet ansatte Personale har Adgang til Belønninger af samme, ibd. med Note.

Fonden til Understøttelse af kvæstede og faldnes efterladte af 1801 er henlagt til den almindelige Invalidefond, L. 9 April 1851 § 35 c.

Kommissionen for samme ophæves, Resl. 23 Jan. 1853. Jfr. Resl. 5 Juni 1848.

Dertil skal svares $\frac{1}{4}\%$ af alle Priser, Pl. 20 Decbr. 1810 § 1.

Jfr. fremdeles om denne Fonds Stiftelse m. m., Rskr. 5 og Resl. 24 April 1801, Resl. 26 Marts og Konf. 30 Juli 1802, 3 Maj 1805 (med Henvisninger), 18 Juli 1806, 12 Juni 1807, K. Skr. 3 Septbr. 1814 og Resl. 27 Novbr. 1816 (ang. en aarlig Beneficeforestilling paa det kgl. Teater), K. Skr. 25 Juli og Resl. 23 Septbr. 1829, 24 Decbr. 1834, 25 Febr. 1846.

Ang. Forhøjelse af de oprindelig deraf tilstaaede Pensioner og Understøttelser til Invalider, L. Nr. 23, 27 Febr. 1897 § 3, Nr. 30, 30 Marts 1889 § 2, Nr. 136, 20 Novbr. 1876 § 28.

Jfr. Understøttelsesfonden af 2 April 1801.

Foragt i Betydning af Overlæg bruges i D. L. 6—7—1 (ophævet).

Forargelse.

1. Naar Præsterne frygte for Forargelse af andre Religionsbe-

kendere, skulle de med Beskedenhed Menigheden derom advare, D. L. 2—4—10.

2. Som begaas til Guds Navns Bespottelse, skal straffes, eftersom den befindes at have været grov, D. L. 2—5—29. Jfr. L. 10 Febr. 1866 § 156.

3. At den, som lærer Ungdommen, gør det uden Forargelse, skal Præsten paase, D. L. 2—6—1.

4. Ang. hvad Præsterne have at iagttage i Henseende til forargelig Uforligelighed eller Forhold mellem Forældre og Børn, Husbond og Hustru, Naboer og Venner, D. L. 2—9—29, Fr. 30 April 1824 § 18.

5. Præsterne skulle i deres Levned og Lærdom anstille sig uden Forargelse, D. L. 2—11—1, 2—14—5.

6. Ægteskabssager skulle Præsterne forvise til deres rette Sted og Rettergang, om man frygter nogen Forargelse blandt Almuen, D. L. 2—17—18. Jfr. K. Skr. 19 Novbr. 1846.

7. D. L. 6—22—3 smh. med Fr. 24 Septbr. 1824 om Straf for Forførelse af Ungdommen til forargelig Omgængelse — jfr. Pl. 4 Juli 1763, 28 Jan. 1811, 28 Novbr. 1828 § 2 — er hævet, L. 10 Febr. 1866 §§ 308, 309, 25 Juni 1869 §§ 310, 311 (f. Isl.).

8. Ang. Straffen for den, som ved uterligt Forhold giver of-fentlig Forargelse, L. 10 Febr. 1866 § 185, 25 Juni 1869 § 186 (f. Isl.).

9. Derom tales ogsaa i D. L. 2—9—17, 20, 2—21—1, 3—16—9 § 6, 3—16—12, 3—16—14 § 3, 6—1—5, 6—5—9, 6—13—25, 26. Jfr. L. 10 Febr. 1866 § 308.

10. Ang. Straf i visse Tilfælde for dem, som forvolde saadan, Straffel. for Krigsmagten Nr. 68, 7 Maj 1881 §§ 179 (Drukken-skab), 184 (Officerer).

Se Samliv, forargeligt.

Forbedring, den skyldiges, Eks. paa, at den giver Adgang til Straffens Forkortelse, Pl. 9 Oktbr. 1833 §§ 1, 3.

Forbedringshusarbejde.

1. Idømmes kun paa Tid, ikke under 8 Maaneder og ikke over 6 Aar; dog kan det idømmes som Tillægsstraf i kortere Tid end 8 Maaneder, naar den tidligere idømte Straf endnu ikke er udstaaet, L. 10 Febr. 1866 §§ 11, 64, 25 Juni 1869 §§ 12, 65 (f. Isl.).

2. Skal ordentligvis udstaaes ved Arbejde og Ophold Dag og Nat i Enkeltcelle med Forkortelse i Straffetiden af $\frac{1}{4}$ Del, naar denne er 8 Maaneder, og, naar den er længere, af $\frac{1}{3}$ Del i de

3 første Aar og det halve i den paafølgende Tid, L. 1866 § 13, 1869 § 14.

Om Undtagelserne herfra, L. 1866 §§ 13 og 15, 1869 §§ 14 og 16.

Ang. Maaden, hvorpaa Forbedringshusarbejde i Fællesskab skal fuldbyrdes, og navnlig angaaende Indførelsen af det fremadskridende System med et Forberedelses-, et Tvangs- og et Overgangsstadium samt efter Omstændighederne en begrænset og betinget Benaadningstilstand, Adg. Nr. 12, 13 Febr. 1873 §§ 1, 20, 21, jfr. § 22, 28 Febr. 1874 (Nr. 11 i Till. t. Lovt.) §§ 1, 18, 19, jfr. § 21 (f. Isl.).

For Fuldbyrdelsen af Strafarbejde i Enkeltcelle i den islandske Strafanstalt ere Regler foreskrevne i fornævnte Adg. 1874 § 20, jfr. § 21.

3. Den, der har været anset med Forbedringshusarbejde, skal, naar han ikke oftere end en Gang har været idømt denne Straf, være berettiget til 5 Aar efter Straffetidens Udløb at fordre Borgerskab eller Næringsbevis, naar han ikke i den Tid har gjort sig skyldig i nogen i den offentlige Mening vanærende Handling, L. 29 Decbr. 1875 § 9.

4. Ang. Anvendelse af Isolationsstraffen, J. M. Skr. 19 Juni 1866.

5. Anvendt som Tillægsstraf og som bliver at udstaa i Enkeltcelle, skal med Hensyn til Straffetidens Afkortning behandles som en ny Straf, J. M. Skr. 12 Septbr. 1866.

Se Benaadning 1 e. Strafarbejde.

Forbedringshuse. Se Strafanstalter. Strafarbejde. Straffanger.

Forberedelseseksamen (Præliminæreksamen).

I. For studerende fra fremmede Universiteter, der uden at tage examen artium og philosophicum ville underkaste sig Embedseksamen ved Universitetet.

1. Derom handler Bkg. 20 Decbr. 1833. Jfr. Rskr. 23 April 1745, Bkg. 1 Juli 1806, U. og Skoledir. Skr. 7 Juni 1817, 31 Avg. 1822.

2. Ang. Tilladelse for Studenter til, uagtet de ikke havde studeret et helt Aar ved fremmede Universiteter, at underkaste sig denne Eksamen, U. og Skoledir. Skr. 1 Febr. og Resl. 2 Maj 1834.

3. Tilladelse for en Student, der havde taget examen artium og philosophicum ved Kristiania Universitet, til at indstille sig

til Embedseksamen uden at underkaste sig Præliminæreksamen, Resl. 27 Septbr. 1839.

4. Ministeriet er i visse Tilfælde bemyndiget til at fritage for denne Præliminæreksamen, mod at vedkommende, forinden de indstille sig til Embedseksamen, underkaste sig den filosofiske Prøve, Resl. 4 Jan. 1854.

5. Eksamensgebyret, Bkg. 29 Jan. 1839 II A.

Jfr. Inskription.

II. Ang. den almindelige Forberedelseksamen for dem, der ville indstille sig til Optagelse som Elever paa Veterinær- og Landbohøjskolen, til juridisk Eksamen for ustuderede, fuldstændig Veterinæreksamen, farmaceutisk Eksamen, polyteknisk Eksamen, fuldstændig Forsteksamen eller den forenede Landmaaler- og Landinspektøreksamen m. m.

1. Derom handler Bkg. 14 Septbr. 1838, 10 Oktbr. 1850. Jfr. U. og Skoledir. Skr. 30 April 1839, Resl. 17 Septbr. s. A., K. og U. M. Skr. 30 Maj 1850, 11 Juni 1853.

2. Ang. en forandret Indretning af samme, hvorved to Grader indføres, Bkg. 1 Avg. 1857.

3. Ang. Fordringerne ved samme af lavere Grad, Bkg. 12 Marts 1861, 15 Maj 1867, 19 Maj 1870.

4. Benyttelsen af det tyske Sprog ved sammes skriftlige og mundtlige Prøve afskaffes, Bkg. 15 Maj 1867 Nr. 2.

5. Forandring i Fordringerne ved samme af højere Grad, Bkg. Nr. 133, 25 Avg. 1871.

6. Ang. Karaktergivningen ved samme af højere Grad, Bkg. Nr. 134, 25 Avg. 1871.

7. Ang. Begunstigelser for dem, der have underkastet sig samme af højere Grad, naar de ville indstille sig til Skolelærer-eksamen, Bkg. Nr. 124, 26 Septbr. 1872 Nr. 1.

Ang. Ophævelse af Adg. Nr. 134, 30 Avg. 1881 § 10 og Nr. 60, 12 Maj 1882 § 2 om, at de, der have bestaaet samme, vare fritagne for Prøve i visse Fag ved Skolelærer- og Skolelærerindeeksamen, Adg. Nr. 80, 20 April 1888.

Ang. en Tillægsprøve til Skolelærer- og Skolelærerindeeksamen, som giver samme Rettigheder som almindelig Forberedelseksamen, Best. 6 April 1889 (i M. T. B S. 457 ff) A V 1, B V 1, og hvor vidt og hvorledes sidst nævnte Eksamen bevirker nogen Lettelse ved Skolelærer- og Skolelærerindeeksamen, ibd. A V 2, B V 2.

Ang. denne Prøve i levende Sprog, og at den ikke kan aflægges ved Eksamenskommissionen for Skolelærer-eksamen, men

enten for Eksamenskommissionen for Forberedelseseksamen i København eller ved en eksamensberettiget Realskole, K. og U. M. Skr. Nr. 103, 14 Marts 1893.

Om Betingelserne for at supplere almindelig Forberedelseseksamen og Skolelærereksamen til at gælde lige med 4de Klases Eksamen, K. og U. M. Skr. Nr. 280, 28 Novbr. 1896.

8. For Privatister, der ville tage Afgangseksamen til Universitetet, L. Nr. 64, 1 April 1871 § 10. Jfr. Bkg. 30 Novbr. 1864 § 3, 15 April 1865.

a. Ang. hvad der udfordres ved denne Prøve, K. og U. M. Skr. Nr. 246, 19 Septbr. 1872.

b. Afslaaet Seminarister at fritages tildels eller i det hele for denne Prøve, K. og U. M. Skr. Nr. 67, 1 Marts og Nr. 166, 27 April 1871. Jfr. Tillægseksamen og Bkg. 19 Maj 1870.

c. Tilladt at den af en Seminarist med Karakteren meget duelig bestaaede Skolelærereksamen, naar den suppleres med en Prøve i Tysk, som bestaas med ikke under Godt, maa for ham træde i Stedet for den præliminære Prøve, K. og U. M. Skr. Nr. 232, 28 Avg. 1873.

d. Med Hensyn til Forberedelseseksaminerne ved Universitetet gælde de almindelige Regler ogsaa for dem, der have erhvervet akademisk Borgerret ved at underkaste sig den i Bkg. Nr. 78, 22 Maj 1874 omhandlede Tillægseksamen, sammes § 7.

e. Nærmere Bestemmelser om denne Eksamen, navnlig at studerende paa den sproglig-historiske Side skulde aflægge Prøve i latinsk Stil og studerende paa den matematisk-naturvidenskabelige Side i Kemi, Bkg. Nr. 47, 28 Marts 1876 (findes tillige i M. T. A som K. og U. M. Cirk. Nr. 226, 24 Oktbr. 1875), jfr. K. og U. M. Skr. Nr. 164, 6 Septb. 1876. Ny Bestemmelser ere givne ved Bkg. Nr. 82, 22 Maj 1889 sidste Del, jfr. K. og U. M. Cirk. Nr. 107 af s. D. Nr. 3.

Om Prøven for saadanne Privatister, der have bestaaet almindelig Forberedelseseksamen med et vist Pointsantal, ere ny Bestemmelser givne ved Adg. Nr. 134, 30 Avg. 1881 Nr. 11 (der afløser de lignende Bestemmelser i fornævnte Bkg. 1876), jfr. K. og U. M. Skr. Nr. 162, 30 Septbr. s. A. ad 3, Adg. Nr. 134, 1881 Nr. 11 er nu afløst af fornævnte Bkg. Nr. 82, 1889 Nr. 3, jfr. Cirk. Nr. 107 af s. D. Nr. 2.

f. Maa være aflagt mindst et Aar forud for Afgangsprøven, K. og U. M. Skr. Nr. 32, 30 Jan. 1875.

g. Privatister, der ønske at supplere deres tidligere Eksamen med Prøve i Latin mundtlig og skriftlig eller skriftlig alene,

skulle ikke erlægge Gebyr, K. og U. M. Skr. Nr. 132, 16 Juli 1879.

9. Ang. en Sammensmeltning af de tvende Afgangseksaminer (ved Skolerne) for Realdisciple af højere og lavere Grad, samt de tvende almindelige Forberedelseseksaminer ved Universitetet til en enkelt almindelig Forberedelseseksamen, der dog kan tages i et større (§ 2) og et mindre Omfang (§ 3), Adg. Nr. 134, 30 Avg. 1881. Jfr. K. og U. M. Cirk. 5 Marts 1881 (i M. T. B. S. 135 ff) og Skr. 17 Febr. 1883 (S. 72 ibd. — ang. Afholdelse sidste Gang af Forberedelseseksamen af lavere Grad).

10. Hvad der forstaaes ved Karakteren »bestaaet« i § 2 i Slutn. og § 3 i Slutn., K. og U. M. Skr. Nr. 160, 28 (i G. R. 30) Septbr. 1881 Nr. 1.

11. Om Forstaaelsen af § 4 (om Fordringerne i Grammatik), § 9 (at Tillægsprøven for Seminarister kan tages ved de avtoriserede Realskoler), § 11 (at Eksamen i Engelsk og — efter eget Valg — i Tysk eller Fransk kræves af dem, der ville indstille sig til Afgangseksamen for studerende), § 12 (at de Skoler, der have Tilladelse til at afholde Realafgangseksamen af højere Grad, ikke behøve Tilladelse til at afholde den ny almindelige Eksamen) og § 14 (at der ikke skal søges Aldersdispensation for Elever, der fylde 15 Aar før Eksamen), K. og U. M. Skr. Nr. 162, 30 Septbr. 1881.

12. Om Fordringerne i de fremmede Sprog, K. og U. M. Cirk. Nr. 172, 10 Novbr. 1881 Nr. 1—5 smh. med Skr. Nr. 201, 6 Decbr. s. A. Nr. 1. Se nedenfor 15.

13. Ang. den Undervisning og det Læreapparat til Naturlære, der kræves ved Skoler, som ville have Ret til at afholde Eksamen, at de Skoler, som nu have Ret til at holde Realafgangseksamen af lavere Grad, kun efter Undersøgelse af deres Beskaffenhed ville faa Tilladelse til Afholdelse af den ny Eksamen, samt om Kontrollen med de paagældende Skoler, fornævnte Cirk. 10 Novbr. 1881 Nr. 6—10. Jfr. nedenfor 26.

14. Ang. Undervisningen og Prøven i Modersmaalet, K. og U. M. Skr. Nr. 201, 6 Decbr. 1881 Nr. 2.

15. Ang. Prøven i levende Sprog for Skoledisciple, og at det for Privatisternes vedkommende har sit forblivende i saa Henseende ved Anordningen, K. og U. M. Cirk. Nr. 18, 10 Marts 1882 Nr. 1.

16. Ang. den engelske Versions Betydning som Prøve i Modersmaalet, Nr. 2 ibd.

17. Ang. Kvinders Adgang til at underkaste sig samme, Adg.

Nr. 60, 12 Maj 1882. Jfr. tidligere K. og U. M. Skr. Nr. 164, 15 Novbr. 1880.

18. Betinging Adgang til Orlogsværftets Skole for Skibbygning og Maskinvæsen, Adg. Nr. 137, 17 Novbr. 1882 § 8, jfr. dog midlert. Best. i Slutn. af Anordningen.

19. Denne eller en ligestillet Eksamen betinging fremdeles:

a. Adgang til farmaceutisk Medhjælpereksamen, Adg. Nr. 138, 17 Novbr. 1882 I.

b. Antagelse som Apotekerelev, Resl. Nr. 215, 17 Novbr. 1882 Nr. 1.

c. Jfr. nedenfor 20, 21, 22, 41.

20. Der findes ingen almindelig Bestemmelse om, at Ansættelse i visse Stillinger under Post-, Telegraf- og Jernbanevæsenet skulde være betinget heraf, K. og U. M. Skr. Nr. 150, 14 Septbr. 1881. Jfr. nedenfor 41 e.

21. Om sammes Betydning i Forhold, hvor tidligere krævedes Præliminær- eller Realafgangseksamen henholdsvis af den højere eller lavere Grad, se nedenfor 22 a og b.

22. Ang. de tvende tidligere Forberedelseseksaminer og Realafgangseksaminer samt andre dermed ligestillede Eksaminer mærkes:

a. Eksamen af lavere Grad giver Skippere og Styrmand Adgang til Søværnets Reserveløjtnantsskole, L. Nr. 69, 28 Maj 1880 § 33, Adg. Nr. 19, 18 Febr. 1881 § 1.

Den ny almindelige Forberedelseseksamen selv i dens mindre Omfang giver selvfølgelig nu saadan Adgang, K. og U. M. Skr. Nr. 150, 14 Septbr. 1881.

b. Eksamen af højere Grad giver Adgang til Optagelse i Officersskolens næstældste Klasse, L. Nr. 106, 25 Juli 1880 § 13, jfr. Adg. Nr. 28, 5 Marts 1881 §§ 17, 18 Nr. 2.

Saadan Adgang maa nu utvivlsomt staa aaben for dem, der underkaste sig den ny Eksamen med tre fremmede Sprog, K. og U. M. Skr. Nr. 150, 14 Septbr. 1881.

c. Fritager for den ellers foreskrevne Prøve for Sekondløjtnants- og Korporalselever, Adg. Nr. 126, 8 Avg. 1881.

d. Se Juridisk Eksamen 11.

e. Endnu skal mærkes K. og U. M. Skr. Nr. 75, 21 April 1879, hvorved et Andragende om Tilladelse til at tage Forberedelseseksamen af lavere Grad ved en Katedralskole afsloges.

23. Ang. at der tildeles de Kadetter, der afgaa fra Søofficersskolen uden at blive Officerer, Bevis for at have bestaaet Eksa-

men i Realfagene, Adg. Nr. 57, 23 April 1881 § 5. Jfr. Bkg. Nr. 137, 12 Oktbr. 1874 § 5.

24. Ang. Indgivelse af Ansøgning fra de Skoler, der ønske Tilladelse til at afholde denne Eksamen, Bkg. 6 Jan. 1885 (i M. T. B S. 4).

Saadan Tilladelse kan ikke gives for Kursus til denne Eksamen, idet der ikke kan tillægges dem Karakter af Skoler, K. og U. M. Skr. Nr. 236, 5 Oktbr. 1888.

25. Bestemmelser for Tilsynet med sammes skriftlige Del ved de private Skoler, der have saadan Tilladelse, K. og U. M. Cirk. Nr. 26, 20 Marts 1885.

26. Ang. Regler for den naturhistoriske Samling ved forbedte Skoler, K. og U. M. Cirk. Nr. 25, 5 Marts 1888.

27. At den Skolerne ved Anordningens § 14 (skal formentlig være § 12) indrømmede Tilladelse til at modtage Privatister til denne Eksamen hæves, saaledes at disse kun kunne underkaste sig Eksamen ved Eksamenskommissionen i København (se dog nu nedenfor b), for hvilken Undervisningsinspektøren for Realskolerne fungerer som Formand, at Eksamen skal afholdes to Gange om Aaret paa nærmere bestemt Tid — for Eksamenskommissionen i Kbhvn. dog 3 Gange aarlig, Bkg. Nr. 110, 10 Juni 1888 — om Tiden for Skolernes Indmeldelse af Dimittender og om Censureringen ved Skolerne, K. og U. M. Cirk. Nr. 29, 28 Marts 1887 (indeholdende kgl. Resl. 11 s. M.), og for de lærde Skolers vedkommende, Cirk. Nr. 30 af s. D. (ligeledes indeholdende en kgl. Resl. af 11 s. M.).

Herved mærkes:

a. Om Tilladelse for Skolerne udenfor Kbhvn. til endnu i 1887 at modtage Privatister til denne Eksamen, at der ogsaa ved skriftlig Eksamen kun skal være en Censor, om Skolens Forslag til Censors Beskikkelse i de Fag, hvor han ikke skal beskikkes af Undervisningsinspektøren, at Retten til ved Skolen selv at afholde Tillægseksamen i et eller to Sprog er uberørt af ovenstaaende Cirkulære, og at enhver, der ikke i det mindste i de to sidste Aar før Eksamen har deltaget fuldstændig i Skolens Undervisning, er at betragte som Privatist, K. og U. M. Cirk. Nr. 49, 30 April 1887.

b. Ang. Tilladelse for Skoler udenfor København og Frederiksberg til at modtage Privatister til Eksamens skriftlige Del, saaledes at kun den mundtlige Eksamen tages for Eksamenskommissionen i Kbhvn., K. og U. M. Cirk. Nr. 26, 5 Marts 1888.

c. Indskærpet Bestemmelserne i Cirk. Nr. 29, 28 Marts 1887 om Tiden for deres Indmeldelser af Eksaminander, og om betimelig Indgivelse af Andragender om Dispensationer med Hensyn til Alder m. m., K. og U. M. Cirk. Nr. 107, 28 Maj 1889 Nr. 8.

d. Ang. Tiden for Indgivelse af Skolernes Ansøgninger om Fornyelse af Tilladelsen til at afholde denne Eksamen, K. og U. M. Cirk. Nr. 256, 1 Oktbr. 1892. Jfr. Cirk. Nr. 107, 28 Maj 1889 Nr. 9.

e. Ang. hvad der i en saadan Skole maa betragtes som Maksimum af Elevantallet, K. og U. M. Skr. Nr. 165, 26 Maj 1891, jfr. Skr. 31 Decbr. 1892 (G. R.).

f. I Stedet for Fortegnelsen ved Cirk. Nr. 172, 10 Novbr. 1881 om de fysiske Apparater, hvormed Skolerne skulle være forsynede, træder nu en ny Fortegnelse i K. og U. M. Cirk. Nr. 106, 22 Maj 1892.

g. Ang. Omfanget af Undervisningen i Botanik, K. og U. M. Cirk. Nr. 167, 25 Juli 1893.

h. Skoler, som med Tilladelse af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet kunne holde almindelig Forberedelseeksamen, bør lade de Lærere, som have undervist Disciplene, eksaminere hver i sit Fag under den Kontrol, som Ministeriet anordner, Anordn. Nr. 42, 1 Marts 1895 § 11, jfr. Bkg. Nr. 50, 12 s. M. § 13.

i. Se Gymnastik 3. Skolelærere II 18 (Kursus for Realskolelærere). Skoler II A (offentlige Skoler) 1 (Skolevæsensautoriteternes Tilsyn), 6 i Nr. 2 (Fællesundervisning for begge Køn), C 6 t (Skolekommissionens Tilsynsret med private Realskoler).

28. At den af Bestyreren af Kolding Latin- og Realskole udgivne »Haandbog i den danske Litteratur« kan benyttes derved i Stedet for Flors Læsebog, K. og U. M. Cirk. Nr. 188, 20 Decbr. 1886 (den der citerede Skrivelse findes ikke i de trykte Samlinger).

29. Med Hensyn til Eksaminandernes Alder mærkes Bkg. Nr. 110, 10 Juni 1888 i Slutn.

30. Bestemmelsen i Anordningens § 4 b om, at der tillægges den engelske Version Indflydelse paa Karakteren for den skriftlige Prøve i Dansk, ophæves, Bkg. Nr. 82, 28 Maj 1889 Nr. 2.

31. Om Forstaaelsen af de i nævnte § 4 b indeholdte Regler om Størrelsen af de Pensa, der skal være læst af fremmede Sprog, hvorom Skolerne skulle give Oplysning paa Skemaerne

til Indmeldelsen af Eksaminander, samt at samme Fordring gælder for Privatister, der indmeldes til Eksamenkommissionen, K. og U. M. Cirk. Nr. 107, 28 Maj 1889 Nr. 5.

32. Ang. Karakteren efter Anordningens § 1 for Orden med de skriftlige Arbejder, Nr. 7 ibd.

33. At Eksamen i 3 fremmede Sprog kun kan tages ved de Skoler, i hvilke der undervises i alle Sprogene, samt at Tillægsprøve i et Sprog først kan tages, efter at vedkommende har underkastet sig Eksamen i det hele, K. og U. M. Cirk. Nr. 17, 15 Febr. 1889.

34. Tilladt, at Elever fra Mariager Købstads Betalingssskole, som derfra gaa over til den øverste Klasse i Hobro Realskole, efter et Aars Forberedelse her maa tage Forberedelseseksamen som Disciple i Skolen, K. og U. M. Skr. Nr. 138, 23 April 1891.

For Elever, optagne i en Skole senest d. 1 Septbr. 1891 behøves ikke Dispensation til at indstille sig til Eksamen ved samme, inden de have gaaet to Aar i Skolen, K. og U. M. Skr. Nr. 102, 14 Marts 1893.

35. Ordensbestemmelser for sammes Afholdelse ved Eksamenkommissionen i Kbhvn. 31 Maj 1890 (i M. T. B S. 442—43).

36. Ang. at der ved Tillægsprøven til samme i Latin for Farmaceuter (jfr. Farmaceutisk Medhjælpereksamen 2, 7) skal betales i Gebyr 4 Kr., 3 til Universitetspedellerne, 1 til Eksaminator, Skattedir. Skr. Nr. 344, 2 Oktbr. 1893.

37. Ny Regler for denne Eksamen, som træde i Stedet for de ved Anordn. 30 Avg. 1881 og 12 Maj 1882 givne, ere fastsatte ved Anordn. Nr. 42, 1 Marts 1895 jfr. Bkg. Nr. 50, 12 s. M.

38. Til Eksamenkommissionen for Privatister sammenkalder Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet et passende Antal Mænd, som foruden Fagkundskab besidde Erfaring i Skoleundervisning; Kommissionen vælger selv de Kræfter, den behøver til Eksamens Ordning og Tilsyn ved de skriftlige Prøver, Anordn. Nr. 42, 1 Marts 1895 § 12, jfr. Bkg. Nr. 50, 12 Marts s. A. § 11.

39. Ang. Anerkendelse af Afgangsprøven fra de Brockske Handelsskolers 4de Realklasse som ligestillet med den almindelige Forberedelseseksamen, Resl. 28 Oktbr. 1895 (i den lille Lovsaml.).

40. Nærmere Bestemmelse af Reglerne for privat Dimission til de lærde Skolers Eksaminer og til almindelig Forberedelses-

eksamen ved Eksamenskommissionen for Privatister, Bkg. Nr. 113, 19 Avg. 1898.

41. Denne eller en dermed fuldkommen ligestillet Prøve giver Adgang til:

a. Tandlægeskolen, Regul. Nr. 45, 1 April 1889 § 3, jfr. Bkg. Nr. 50, 12 Marts 1895 § 3 b.

b. Skipperes og Styrmands Antagelse som Reserveløjtnants-elever, Plan Nr. 6, 3 Jan. 1890 § 1 Nr. 1.

c. Farmaceutisk Medhjælpereksamen, Adg. Nr. 165, 21 Septbr. 1892 Nr. 14 a, jfr. Bkg. Nr. 50, 12 Marts 1895 § 3 d.

d. Skolen for Skibbygning og Maskinvæsen, Adg. Nr. 181, 21 Juli 1893 § 16 a.

e. Se Postvæsenet III 9 (Ansættelse derved), jfr. foran 20. Toldmedhjælper.

f. Skovbrugs-, Landinspektør- og Dyrlegeeksamen, Bkg. Nr. 50, 12 Marts 1895 § 3 a.

g. Den juridiske Fællesprøve, ibd. § 3 c.

h. Adgangseksamen ved den polytekniske Lærestanstalt, Bkg. Nr. 148, 26 Juli 1894 jfr. Nr. 50, 12 Marts 1895 § 3.

i. Skolelærerseminariernes mellemste Klasse efter bestaaet Oprykningsprøve, K. og U. M. Cirk. Nr. 41, 27 Marts 1895.

k. Jfr. foran 20—22.

Forbjergere.

A. Ældre Regler.

1. Skulle assistere Sundhedskommissionerne, Fr. 8 Febr. 1805 § 3.

2. Skulle idelig indfinde sig paa Stranden, naar Ulykkestilfælde ventes, Fr. 28 Decbr. 1836 § 1.

3. Antagelsen af fast ansatte Forbjergere til at forestaa Bjergningen under dertil ansatte Overbjergeres Tilsyn har kun Hjemmel paa Bornholm, men kan af Kancelliet bekræftes, hvor det tidligere har fundet Sted. Om Indførelse deraf andre Steder skal Forestilling gøres til Kongen, § 5 ibd.

4. Ang. deres Betaling for Forretninger ved Strandinger, J. M. Skr. 20 Marts 1857.

5. Paa Læsø, som ikke have deltaget i Bjergningen, men vel i de øvrige Forretninger, tilkommer der en Bjergelod, J. M. Skr. 14 Avg. 1860.

6. Om de kunne træffe en for de øvrige Bjergere bindende Akkord om Bjergelønnen, J. M. Skr. 21 Marts 1861.

B. Nyere Regler.

1. Bjergelav, der ere oprettede i Henhold til Strandingsl. Nr. 103, 10 April 1895 § 4, skulle forestaa af en eller flere Forbjergere, L.s § 4.

2. Vedtægterne for Bjergelav skulle bl. a. indeholde Regler ang. Valg af Forbjergere, ibd.

3. Strandingsprotokollen medunderskrives af Forbjergerne, Adg. Nr. 135, 1 Juli 1895 § 7.

Se fremdeles Bjergelav 4, 16. Stranding F 18 k (Skagen).

Forbrugsforeninger.

1. Der forsyne Medlemmerne med Brændevin, skulle løse Næringsbevis og svare Brændevinsafgift, L. 2 Juli 1870 § 4.

2. Der herefter danne sig, ere underkastede Lovgivningens almindelige Bestemmelser om Handel, naar Foreningens Virksomhed er af saadan Beskaffenhed, at den maa betragtes som Næringsdrift, L. Nr. 73, 23 Maj 1873 § 2, der giver nærmere Regler i saa Henseende. Jfr. Ind. M. Skr. 6 Jan. 1869 (D. T. S. 371).

3. Der mod de gældende Regler udøve deres Virksomhed uden Næringsadkomst, ang. Straf for deres Bestyrere, fornævnte L. 1873 § 10, samt at Politimesteren ex officio skal paatale saadan Overtrædelse, § 11 ibd.

4. Maa ikke oprette et for alle tilgængeligt Udsalgssted indenfor 1 Mils Afstand fra Købstæderne, hvorimod de formentes berettigede til ogsaa indenfor denne Afstand at oprette Filialer til Udlevering af Varer til Foreningens egne Medlemmer, Ind. M. Skr. 14 Febr. 1869 (D. T. S. 372).

Da Næringsbevis i de under 1 omhandlede Tilfælde ikke hjemler Foreningen Ret til Brændevinshandel, men kun til at forsyne Medlemmerne med Brændevin, er Afstandsbestemmelsen i Næringslovens § 54 uanvendelig i dette Tilfælde, Ind. M. Skr. Nr. 143, 19 April 1871.

Jfr. nu foran 2.

5. Ere ikke pligtige til at anskaffe Handelsbøger, og den Protokol, der benyttes som Indskrivningsbog for hvert Medlems tilgodehavende, skal ikke stemples som saadan, Skattedir. Skr. Nr. 146, 23 Maj 1873. Hermed kan sammenholdes Skattedir. Skr. 14 Marts 1891 (i Hammerichs Saml. af Love m. v. vedr. Stempelafgiften S. 702) om, at forskellige af en Forbrugsforening førte Bøger ikke skulle stemples.

6. Ang. at kun de Foreninger, som erhverve Varerne for fælles Regning, og hvis Medlemmer følgelig ere solidarisk an-

svarlige, anses som saadanne, Ind. M. Skr. Nr. 233, 28 Decbr. 1882 (ang. Retten til Brændevinshandel), Nr. 51, 29 Marts 1883 ad 1.

Ang. at en saadan Forening, der indskrænker sig til at fordele Varerne til Medlemmerne, ikke er pligtig at erhverve Næringsadkomst, samt om Betydningen af det Næringsbevis, der, ogsaa i Købstæderne, fordres som Betingelse for, at de kunne forsyne Medlemmerne med Brændevin. Om Anvendelsen af de almindelige Bestemmelser om Handel, navnlig i Henseende til Næringsadkomsten, paa de Foreninger, hvis Virksomhed maa anses som egentlig Handel. Fornævnte Skr. 1883 ad 2 og 3.

7. Ang. at de ikke ere pligtige at gøre den i den ældre Firmalov 23 Jan. 1862 § 6 foreskrevne Anmeldelse, Ind. M. Skr. Nr. 56, 17 Marts 1875.

Ang. at Forbrugs- og Produktionsforeninger, hvis Virksomhed maa betragtes som Næringsdrift, i Henseende til Firmategning m. v. anses som Handlende, L. Nr. 23, 1 Marts 1889 § 35. Se Firmaer 1 a, s.

8. Paa Landet, der forsyne deres Medlemmer med Brændevin, ang. at Kendelsen for Næringsbeviset for dem paa Brændevinshandel efter L. 2 Juli 1870 §§ 3 og 1 formenes at skulle betales med 200 Kroner, Ind. M. Skr. Nr. 89, 5 Maj 1875.

9. Indskærpet Overholdelsen af Bestemmelserne om dem, samt om den Forskel der er paa de egentlige Forbrugsforeninger, som ikke kunne anses som drivende Næring (om de end, naar de fordele Brændevin til Medlemmerne, skulle løse Næringsbevis) og paa de uegentlige Forbrugsforeninger, Ind. M. Cirk. Nr. 160, 13 Novbr. 1885.

10. Ang. at et Sogneraad ikke, end ikke med Amtsraadets Samtykke, maa indtræde som Medlem deraf, Ind. M. Skr. Nr. 115, 2 Juli 1887.

11. En saadan, der uddeler Brændevin til sine Medlemmer gennem flere Udleveringssteder i flere Kommuner, skal løse Næringsbevis og svare Brændevinsafgift i hver af disse Kommuner, utrykt Ind. M. Skr. til Ringkøbing Amt 2 Jan. 1891.

12. Forbudet mod Handel paa Helligdage og Grundlovsdagen omfatter ogsaa Foreninger, der, selv om Næringsadkomst ikke maatte være nødvendig til Udøvelsen af deres Virksomhed, dog holde Udleveringssted aabent for deres Medlemmer, L. Nr. 48, 1 April 1891 §§ 1, 4.

13. Se Stempelafgiften III 16 d (ang. Lovene), f (Doku-

menter, hvorved ny Interessenter indtræde, IV A a a d e Nr. 2 (Brugsforeningers Kontorbøger).

14. Jfr. Homøopathi 2 (Fordeling af Medicin).

Forbrydelse (af Formuegenstande eller Rettigheder).

1. Af Adgangen til at udføre Vivisektioner, L. Nr. 43, 13 Marts 1891 § 3.

2. Af Apotekerbevillinger, L. Nr. 100, 10 April 1895 §§ 4, 6.

3. Af Tilladelse til Totalisatorspil, Bkg. Nr. 115, 4 Maj 1895, sidste Stykke.

4. Se i øvrigt Konfiskation og de enkelte Genstande for Forbrydelse efter disses Benævnelse.

Se videre Borgerskab 18. Branderstatningen 12. Embeds- eller Bestillingsfortabelse. Hyre B 3 c og 6. Hæderstegn 10 a. Jus practicandi 12 (Tandlægers). Maskinmester 3, sidste Stykke. Næringsvæsen I 24 k. Skipper 5. Styrmand 1 c. Toldsvig 23 (Retten til Kreditoplag). Tvangsarbejde III 15 (Overarbejdspenge).

Forbrydelser.

1. De almindelige borgerlige, om dem handler L. 10 Febr. 1866, 25 Juni 1869 (f. Isl.). Jfr. Straffelove.

2. Dertil kan paa Straffelovens Omraade kun henregnes de Handlinger, der gaa ind under en af Lovens Straffebestemmelser eller ganske maa sættes ved Siden af en i samme som Forbrydelse betegnet Handling, § 1 ibd.

3. Begaaede i Kongeriget, straffes efter Straffeloven uden Hensyn til, hvor Gerningsmanden hører hjemme, L. 10 Febr. 1866 § 2, jfr. L. 25 Juni 1869 § 2 (f. Isl.). Jfr. Udlændinge 1 og Søforbrydelser 2.

4. Ang. Forhindring af deres Opdagelse. Den, der, umiddelbart efter at en Forbrydelse er begaaet, eller naar den forfølges af det offentlige, skjuler eller tilintetgør Forbrydelsens Spor, straffes med Fængsel eller Bøder, dog med Undtagelse af visse nære Slægtninge, L. 10 Febr. 1866 § 110, 25 Juni 1869 § 111 (f. Isl.).

5. Ang. Medvirkning til deres Opdagelse eller Forebyggelse, se Angivelse I 2 og 3. Redningspligt.

6. Begaaede af Personer under 18 Aar, se Børn 1—11.

7. Begaaede om Bord i Skibe, se Søforbrydelser.

8. Begaaede i Udlandet, se Udlandet 7.

9. Anmeldte, ang. et Forslag om, at Politiet skulde føre Bog over dem, J. M. Cirk. 15 Oktbr. 1853.

Se Børn og Forældre 6. Skovforbrydelser. Straffe-registre.

Forbrydere (Delinkventer).

1. Deres Alder skal bevises ved Attest af Kirkebogen eller undtagelsesvis ved Rettens Skøn i Forbindelse med deres egen Forklaring, Fr. 21 Maj 1751 § 1, 3 Juni 1796 § 38, Pl. 5 Maj 1797.

2. Deres Alder, Opdragelse og tidligere Vandel skal komme i Betragtning ved Straffens Udmaaling indenfor de i Loven fastsatte Grænser, L. 10 Febr. 1866 § 57, jfr. § 263, L. 25 Juni 1869 § 58, jfr. § 265 (f. Isl.).

Ang. hvorledes Forbryderes tidligere Levned skal oplyses, se Levned 6.

3. I Akterne skal oplyses, hvor vidt de ere konfirmerede, se Konfirmation, Ungdommens, 33.

4. Ang. deres Undervisning af Gejstligheden.

a. Derom handler D. L. 1—24—53, 2—7—7 og 8, Kirkerit. 25 Juli 1685 Kap. 6 Art. 4, Fr. 13 Marts 1761. Jfr. Rskr. 14 Jan. 1668.

b. Ang. at Præsten skal besøge militære Delinkventer, som Dødsdom overgaar, og andre Arrestanter, som just ikke paa deres Liv anklages, Adg. 11 April 1738 B IV (i Reskript-saml.).

c. Ang. at ingen Præst skal følge med fra Fængslet til Retterstedet, og at der ej heller skal holdes Bøn og Sang undervejs, men at Præsten i Fængslet skal berede Synderen til Døden og, naar han bortføres, begive sig til Retterstedet, hvor han uden offentlig Tale alene skal søge at holde ham i muligste Andagt og Stilhed, indtil han er død, Rskr. 12 Febr. 1751, 22 April 1768.

Ang. at Sang paa Retterstedet maa tillades, efter at Dommen er oplæst, naar Delinkventen selv forlanger det, og at Degnen skal forrette Sangen, K. Prom. 15 Oktbr. 1796.

d. Ang. at Fr. 13 Marts 1761 §§ 3 og 4 nøje skal følges, K. Prom. 13 Maj 1786.

I Henseende til Tiden, fra hvilken Delinkventers Undervisning skal begynde, forholdes efter Fr. 13 Marts 1761 § 3, K. Skr. 21 Juni 1825 ad 3, 26 Avg. 1846 ad 1.

e. Forskellige Spørgsmaal om, hvilke Præster der skulle deltage i Undervisningen, hvor vidt den bør besørges af en Præst, og hvilken Præst der skal ledsage Delinkventen til Retterstedet, K. Skr. 21 Oktbr. 1823, 21 Juni 1825, 16 Juni 1838,

26 Avg. 1846 ad 2 og 3, K. og U. M. Skr. 7 Novbr. 1848 (G. R.).

I Gjørding, Malt og Skads Herreder, der kun har et Arresthus, skulle alle tre Herreders Præster skiftes til at besøge Delinkventer efter en af Provsten bestemt Orden, Rskr. 16 April 1762.

Præsterne i Viborg bør besøge de fra Thy i Byens Arresthus indsatte Delinkventer, K. Prom. 4 Oktbr. 1788 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Delinkventer).

Den ordinerede Kateket i Vejle var fritaget for at besøge Delinkventer, K. Prom. 30 Marts 1811.

Præsterne fra Sønderherred paa Lolland skulle selv besøge Arrestanter fra Herredet, der hensidde arresterede i Nakskov, K. Skr. 7 Novbr. 1818.

f. I København, Rskr. 10 Avg. 1736, 5 Juli og 2 Avg. 1737, 1 April 1758, K. Skr. 2 Novbr. 1824.

g. Ang. Præstens Befordring i det i Fr. 13 Marts 1761 § 1 ommeldte Tilfælde, Fr. 26 Juni 1844 § 5 Nr. 4. Jfr. K. Skr. 23 Decbr. 1824.

Jfr. Alterens Sakramente 10 a, 13 c og g samt Brød og Vin 1.

5. Ang. deres Hjemsendelse, se Hjemsendelse, specielt III 10, 11 og med Hensyn til Betlere og Løsgængere VII ibd. og Udlændinge 12.

6. Ang. deres Udlevering, se Udlevering.

Se Afsindige 15 (Indlæggelse til Observation). Arrestanter. Lig 8 (deres Aflevering til anatomisk Brug). Læger B II 4 c, d (Betaling for Lægeundersøgelse af dem). Løsladelse (Henv.). Transport I. Udvandring 2 (til Amerika).

Forbud.

1. Med alle Slags Forbud, som gøres enten ved Mænd eller til Tinge, skal forholdes lige som med Arrest i alle Maader, D. L. 1—21—22. Jfr. Forbudsforretninger 2.

2. Ang. Forbud mod Udstedelse af Rejsepas formedelst private Gældsfordringer, og sammes Forfølgning ved Gæsteretten, Pl. 15 Maj 1839. Jfr. Pl. 28 Oktbr. 1791 § 6.

Forbud imod en Udlændings Bortrejse kan i Almindelighed ikke hindre det offentlige i at lade ham udsende af Landet, for saa vidt han dertil er kvalificeret, og kan ikke heller, naar han ikke er i Stand til at ernære sig selv, komme i Betragtning, med mindre Rekvirenten, efter det offentliges Opfordring dertil, enten lader ham sætte i Fængsel (jfr. nu Gældsarrest) eller

paa anden Maade sørger for hans Underhold, K. Cirk. 4 Avg. 1821, Skr. 7 Juni 1823 i (f. Vest.), jfr. K. Skr. 17 Maj og 8 Juli 1817.

3. Naar et Søgemaal begynder med Forbud, skal Sagsøgeren, efter at Forretningen er sket, indkalde sin Vederpart til Forligskommissionen, og naar Forlig ej bevirkes, forfølge Forbudet til første Retsdag, efter at Sagen er henvist til Domstolene, Fr. 10 Juli 1795 § 20, 7 Decbr. 1798 § 10 (f. Vest.), K. Prom. 9 Jan. 1796 § 3, jfr. den norske Fr. om Forligsvæsenet 20 Jan. 1797 § 11.

4. Eks. paa Forbud uden Lovmaal og Dom eller nogen Retsformalitet indeholdes i Rskr. 7 April 1824 d (betræffende Rente- eller Skatterestancer af den til Herredsfogeden i Tyrsting-Vrads Herreder indkøbte Embedsbolig).

5. Bør gøres af den, der formener, at en allerede akcepteret Veksel er kommen i urigtige Hænder, mod sammes Udbetaling til Ihændehaveren, den tidligere gældende Fr. 18 Maj 1825 § 65.

6. Som ved Fogeden er gjort mod en vis Handling, og som lovlig er forfulgt, Tilsidesættelsen af samme kan paatales ved Politiretten til Erstatning af Bøder, lige som det eksekutive Politis Bistand i den Anledning kan erholdes, Fr. 6 April 1842 § 9.

7. Ang. Forbud mod Udbredelsen af fremmede Skrifter m. m. her i Landet, og sammes Forfølgning i den kriminelle Proces Former, L. 3 Jan. 1851 § 14, jfr. §§ 15, 16, 4 Jan. 1854 Nr. 24 (f. Færø.), Fr. 9 Maj 1855 § 14, jfr. §§ 15, 16 (f. Isl.), Adg. 11 Marts 1862 § 14, jfr. §§ 15, 16 (f. Vest.).

8. Nedlagt af Politiet mod en ulovlig Bygnings eller en i Strid med Bygningslovgivningen værende Indretnings Afbenyttelse paa Landet, kan i fornødent Fald fremtvinges med Magt, og dets Overtrædelse medfører Straf, L. 2 Marts 1861 § 19, jfr. Bkg. Nr. 70, 16 April 1898 § 20. Jfr. L. 15 Maj 1868 § 41 (f. Khvn.), Nr. 28, 21 Marts 1873 § 36 (f. Købst.).

9. Mod Indgaaelse af Ægteskab, se Lysning 11 og Vielse I 8 l.

10. Fritagelse derfor er i visse Tilfælde bevilget, se Farmaceutiske Understøttelsesselskab. Understøttelsesselskab, det forenede. Jfr. Arrest A 45, specielt k (ang. Penge, indsatte i Nationalbanken).

11. Mod Indgaaelse af borgerligt Ægteskab paa Æsland, skal anmeldes for Øvrigheden paa Brudens Hjemstavn, L. 19 Febr. 1886 (Nr. 4 i Till. t. Lovt.) § 3.

12. Mod at Personer forlade Island, der ikke have stillet Sikkerhed for, at deres tilbageblivende Familie ikke skal falde Kommunen til Byrde, L. 7 Febr. 1890 (Nr. 13 i Till. t. Lovt.), jfr. tidligere L. 4 Novbr. 1887 (Nr. 26 ibd.) § 4.

Se Arrest A 45. Forbudsforretninger. Foreningsretten. Kreditoplæg 5 a (Gebyrfrihed for Toldvæsenet). Pressen 6 (mod fremmede Skrifter). Skoler II A 2 ø Nr. 45 (mod Skolelokalers utilstedelige Brug paa ekstraordinær Maade). Underholdsbidrag B II (mod Udbetaling af Løn).

Forbudsforretninger.

1. Ang. Gebyret til Fogeden derfor, Sp. Reglm. 22 Marts 1814 § 45, jfr. 47—50, 53, 59.

For Færøerne, Island og Vestindien, se de under Fogedforretninger B 14—16 anførte Bestemmelser.

2. Beskrivelser deraf stemples til Takst 48 Sk., L. 19 Febr. 1861 § 71.

Hvilket ogsaa gælder, naar Forretningen ikke er foretaget af Fogeden, men af tvende af vedkommende private dertil tilkaldte Mænd, Skattedir. Skr. 8 Novbr. 1865 (i C. E. Amdrup Haandbog i den danske Lovgivning om Brugen af stemplet Papir S. 446).

Se i øvrigt Forbud.

Forbudspaatægning, se Prohibitivpaatægning (Henv.).

Forbøn, se Bøn.

Fordelt Mand, se Lovfældte.

Fordrag i Betydning af Forening eller Kontrakt forekommer i D. L. 1—21—6, N. L. 6—12—3.

Fordærvede Varer, se Havarerede Varer. Næringsmidler.

Forelæggelse, se Lavdag. Jfr. Næringsvæsen I 24 a. Stævning 8.

Forelæsninger (Kollegier).

1. Offentlige, maa ingen, der ikke som Lærer ved Universitetet eller en anden af Kongen sanktioneret Lærestanstalt er dertil særlig berettiget, holde uden Kancelliets Tilladelse, Pl. 25 Juli 1821 1mo, Rskr. 30 Maj 1823 § 7 (f. Vest.).

Ang. Begrebet »Forelæsninger«, og at Pl. 25 Juli 1821 ikke er hævet ved Grundloven, K. Skr. 7 Juni 1823 Nr. 16, J. M. Skr. 6 Juni 1860.

Ang. af hvem Tilladelse til Forelæsninger af rent videnskabelig Natur meddeles, K. og U. M. Skr. 29 Jan. 1849.

Tilladt en doctor philosophiæ fra Göttingen, der ikke havde

erhvervet nogen Grad ved Københavns Universitet, at holde filosofiske, men ikke teologiske Forelæsninger ved Universitetet, Resl. 11 Jan. 1834.

Maa ikke holdes om Søn- og Helligdage, saa længe Guds-tjenesten varer, Fr. 26 Marts 1845 § 12. Se nu L. Nr. 57, 7 April 1876, jfr. L. Nr. 48, 1 April 1891.

2. Ved Universitetet.

a. Derom handler Fund. 7 Maj 1788 I §§ 2—13, 16, 18, III § 12, IV § 9, VI § 2.

b. Ang. Tilsyn med, at de holdes og følges, Instr. 13 Septbr. 1805 § 12 b.

Ang. Indberetning, om de i Lektionskataloget anmeldte Forelæsninger virkelig ere blevne holdte, Resl. 13 Septbr. 1832.

Ang. at Tilhørerne ved enhver Forelæsnings Begyndelse og Slutning skulle tegne sig paa Lister, der indsendes til Ministeriet, U. og Skoledir. Skr. 12 Jan. 1833, 5 Decbr. 1837.

c. Ang. Honoraret for private Forelæsninger, Bkg. 16 Avg. 1831, L. Nr. 55, 25 Marts 1871 § 4. Jfr. L. Nr. 74, 12 April 1892 § 3.

d. Ang. Forelæsningstiden, Bkg. 13 Maj 1850 §§ 1, 2.

e. Ang. hvor vidt Lærerne ved den polytekniske Lærestalt ere pligtige at holde deres Forelæsninger ved Universitetet og Universitetslærerne til at holde deres Forelæsninger og Øvelser ved den polytekniske Lærestalt, L. Nr. 74, 12 April 1892 § 3, Nr. 55, 25 Marts 1871 §§ 3, 4, jfr. L. 12 Jan. 1858 §§ 6, 13.

Se Polyteknisk Lærestalt 27.

f. Den Universitetets Senior ved Fund. 7 Maj 1788 I § 16 tillagte fortrinlige Adgang til Fritagelse for at holde Forelæsninger er bortfalden, L. Nr. 55, 25 Marts 1871 § 4. Jfr. nedenfor n.

g. Juridiske, Fr. 26 Jan. 1821 §§ 1, 3—8, 30 Decbr. 1839 §§ 2—4, Adg. Nr. 107, 30 Juni 1871.

I slesvigske Ret, Resl. 21 Juli 1850.

Ang. Forelæsningsplaner, Resl. 2 Novbr. 1849.

Dertil er der givet ustuderende Jurister samme Adgang som Studenterne, K. og U. M. Skr. Nr. 250, 6 Oktbr. 1890.

h. Filologiske, U. og Skoledir. Skr. 5 Decbr. 1818.

i. Filosofiske, Bkg. 7 Septbr. 1850 §§ 2, 4, Nr. 142, 8 Septbr. 1871.

k. Lægevidenskabelige, Pl. 21 Decbr. 1841 § 2, J. M. Skr. 12 Decbr. 1854, 15 Febr. 1855.

l. Over bildende Kunst og dens Historie, Resl. 26 Juni 1856.

m. Ang. Forpligtelse for Universitetslærerne m. fl. til at holde dem uden særligt Vederlag, L. Nr. 74, 12 April 1892 §§ 3, 4.

n. Bestemmelsen i Fund. 7 Maj 1788 Kap. 1 § 16 om Fri-tagelse for Universitetets Senior for at holde samme er ophævet, fornævnte § 3. Jfr. foran f.

Se Akademiske Grader. Lektionskatalog.

3. Ved Fødselsstiftelsen, Rskr. 23 Marts 1787 IV.

4. I den botaniske Have, Rskr. 19 April 1788.

5. Ved Pastoralseminariet, se Pastoralseminarium I 1, 4, 5, 7.

6. Ved Kunstakademiet, Bkg. 28 Juli 1857 III, Reglm. Nr. 54, 20 April 1888.

7. De af Selskabet for Naturlærens Udbredelse foranstaltede, Rskr. 25 Septbr. 1824 Noten, K. Skr. 26 Oktbr. 1826.

8. Ved den polytekniske Lærestanstalt, Reglm. Nr. 148, 26 Juli 1894, jfr. Reglm. 22 Avg. 1860 §§ 13—20, Bkg. Nr. 17, 27 Jan. 1872. Jfr. ovenfor 2 e.

9. Ved Veterinær- og Landbohøjskolen, L. 8 Marts 1856, 11 Febr. 1863, 22 Jan. 1869, jfr. L. Nr. 68, 12 April 1892.

10. Offentlige. Ang. hvad der falder ind under dette Begreb efter Pl. 25 Juli 1821, J. M. Skr., Nr. 111, 23 Maj 1888.

Foreløbige Love.

1. Kan Kongen under visse Betingelser udstede, Grl. 28 Juli 1866 § 25, jfr. Grl. 5 Juni 1849 § 30. Se med Hensyn til Isl. Forfatnsl. 5 Jan. 1874 (Nr. 1 i Till. t. Lovt.) § 11.

2. Eksempel paa, at en saadan er hævet ved kgl. Anordning, afgiver forel. L. 29 Decbr. 1857 (S. 415) smh. med Bkg. 15 Marts 1858.

3. Ang. de af Gouvernøren i Vestindien udstedte, Koloniall. 27 Novbr. 1863 § 4.

4. Ang. foreløbige Love se endvidere Rigsdagsbeslutning 2 og 3 April 1894 ad 2 (i Supplem. t. den lille Lovsaml.).

Se Finanslov 2.

Foreninger.

1. De vedtagne Love for en saadan blive, for saa vidt de intet lovstridigt indeholde, uden at kgl. Konfirmation er nødvendig, bindende for ethvert enkelt Medlem ved dettes Indtrædelse i Selskabet i Overensstemmelse med Landslovens Regler om lovlig indgaaede Foreningers bindende Kraft, K. Skr. 1 April 1826.

2. Af Handlende, se under Handelslav.

Af Haandværkere og Fabrikanter, se under Haandværks- og Fabriklav.

Af Næringsdrivende i Almindelighed, se Lav (og andre Foreninger mellem Næringsdrivende) II.

3. Af Søfarende, se Skipperlav.

4. Til Fordel for den arbejdende Klasse, se Stempelafgiften IV B 2 Nr. 3.

Se Foreningsretten.

Foreningsretten.

1. Borgerne have Ret til uden foregaaende Tilladelse at indgaa Foreninger i ethvert lovligt Øjemed. Ingen Forening kan ophæves ved Regeringsforanstaltning. Dog kunne Foreninger foreløbig forbydes, men der skal da straks anlægges Sag imod Foreningen til dens Ophævelse. Grl. 28 Juli 1866 § 87 jfr. § 94, Koloniall. 27 Novbr. 1863 § 79, jfr. § 83, Forfatnsl. f. Isl. 5 Jan. 1874 (Nr. 1 i Till. t. Lovt.) § 55. Jfr. Grl. 5 Juni 1849 § 92, jfr. § 99.

2. Meddelelse af Eneret paa Dannelsen af et Assuranceselskab anset stridende herimod og derfor nægtet, Ind. M. Skr. 10 Jan. 1850.

3. Foreløbigt Forbud mod »den internationale Arbejderforening for Danmark«, Bkg. Nr. 109 og J. M. Cirk. Nr. 210, 14 Avg. 1873.

4. Ang. den Militære paahvilende Indskrænkning i sammes Udøvelse mærkes Straffel. f. Krigsmagten Nr. 68, 7 Maj 1881 § 162.

Forestillinger.

Se Dramatiske Forestillinger. Forevisning. Forlystelser.

Forevisning.

1. Af Seværdigheder, se Forlystelser. Forestillinger. Omløbere II.

2. Af Checks til Betaling, L. Nr. 58, 23 April 1897 §§ 9, 10.

Forfald (i Rettergang).

1. Derom handler D. L. 1—10, jfr. D. L. 1—4—24, 30, 31, 32, 1—5—8, 24, 1—9—17, 1—13—4, 25, 1—16—3, 1—24—17, Fr. 3 Marts 1741 §§ 2 og 8, 3 Juni 1796 §§ 1 og 26, 16 Jan. 1828 § 3, Adg. 15 Avg. 1832 (f. Isl.) § 17, L. om Sø- og Handelsretten 19 Febr. 1861 §§ 29, 35, 41 og 43, L. om offentlige Politisagers Behandling i Kbhvn. 11 Febr. 1863 §§ 9, 10 og 13. Jfr. Forligsmægling A 4.

2. Naar Assessorerne i Landsoverretterne udeblive paa Grund

af bevisligt lovligt Forfald, skal dette anføres i Protokollen, Fr. 11 Juli 1800 § 3 (f. Isl.), 25 Maj 1804 § 4 (f. Vest.). Jfr. Fr. 25 Jan. 1805 § 8.

3. Skal Aktor og Defensor betimelig underrette Dommeren om, K. Cirk. 19 Jan. 1819 § 1.

4. Det skal udtrykkelig anmærkes i Retsprotokollen, ved hvilket Forfald en Dommer er forhindret i selv at udføre sine Embedsforretninger, Pl. 25 Juli 1820 § 3.

5. Ang. hvor vidt Parternes Forfald behøver at bevises, for at Udsættelse kan erholdes, og hvor længe en Sag kan opholdes paa Grund af sligt Forfald, Fr. 16 Jan. 1828 § 3.

Forfalskning, se Falsk. Jfr. Eftergørelse.

Forfatning—**Forfatningslove**, se Statsforfatningen.

Forfatter.

1. Hans Ansvar for Indholdet af de af ham forfattede trykte Skrifter, L. 3 Jan. 1851 § 3, 4 Jan. 1854 Nr. 25 (f. Færø.), Fr. 9 Maj 1855 § 3 (f. Isl.), Adg. 11 Marts 1862 § 3 (f. Vest.).

Ang. en Udvidelse af hans Ansvar for Indholdet af Dag- og Ugeblade i visse Tilfælde, forel. L. Nr. 100, 13 Avg. 1886 § 3, forkastet ved Folketingets Beslutning 5 April 1894.

2. Ang. hans udelukkende Berettigelse til at disponere over sit Arbejde, se Dramatiske Værker. Forlagsret. Musikalske Kompositioner. Jfr. Kunstarbejder.

3. Eks. paa, at der er meddelt Forfattere Eneret til Udgivelsen af Arbejder af en vis Art, Resl. 19 Febr. 1844 (Mühlentstedts Militærkalender), 19 Septbr. 1852 (Traps Hof- og Statskalender). Jfr. L. om Eftertryk 29 Decbr. 1857 (S. 344) § 16.

4. Af Ansøgninger og Klager, se Ansøgninger 1 og 2. Klager 1. Jfr. Fuldmægtige 14 (Retsbetjentes) A p Nr. 6.

Se Dramatiske Værker. Eftertryk. Forlagsret. Koncipist. Pressen.

Forfremmelseslister.

1. Ved Hæren, L. Nr. 106, 25 Juli 1880 § 17, Anordn. 4 Oktbr. 1881 (U. L.).

2. Ved Søværnet, L. Nr. 69, 28 Maj 1880 § 47. Se Forfremmelsesraad.

For Underofficerer m. fl., Best. 8 Oktbr. 1880 (Søværnets Lovsaml.).

Ved Søværnets Intendanturkorps, Best. 23 Juni 1884 (U. L.) §§ 9 Nr. 4, 10.

Se Embedsmænd 16 e.

Forfremmelsesraad ved Søværnet. Derom handler L. Nr. 69, 28 Maj 1880 § 47, jfr. for Underofficerer m. fl. Resl. 24 Decbr.

1868 d, Best. 8 Oktbr. 1880 (begge i Søværnets Lovsaml.). Se Maskinkorpset 2.

Instruks for Forfremmelsesraadet for Officerskorpset 10 Decbr. 1880, hvis § 3 er forandret ved Resl. 13 Febr. 1882 (ibd.) Jfr. Instr. 5 Jan. 1869 (ibd.).

Forførelse (Forledelse, Forlokkelse).

1. Den, der misbruger sin Stilling til at forføre sit Fosterbarn, sin Myndling eller et ham til Undervisning og Opdragelse betroet Fruentimmer til Samleje, straffes efter L. 10 Febr. 1866 § 166, 25 Juni 1869 § 167 (f. Isl.).

Dog bortfalder al Straf, hvis de ægte hinanden, ibd.

2. Til Utugt af et Pigebarn imellem 12 og 16 Aar, straffes efter L. 1866 § 174, 1869 § 175.

Tiltale finder dog kun Sted paa Værges eller Forældres Forlangende, ibd.

3. Til uterligt Forhold, ang. Straffen derfor, L. 1866 § 176, jfr. §§ 166 og 174, 1869 § 177, jfr. §§ 167 og 175.

4. Den, som forleder et Fruentimmer til at tilstaa sig Samleje ved at faa hende til at antage, at et gyldigt Ægteskab er indgaaet, eller ved at benytte sig af en anden Vildfarelse hos hende, i hvis Følge hun anser Samlejet for ægteskabeligt, straffes efter L. 1866 § 172, 1869 § 173.

5. Ang. den skyldiges Erstatningspligt mod den forurettede i de ovenfor under Nr. 1—4 omhandlede Tilfælde, L. 1866 § 303, 1869 § 305.

6. Forældre, Værger, Lærere eller andre, der forføre deres Børn, Myndlinge eller de til deres Varetægt eller Opdragelse betroede Personer til Løsagtighed, straffes efter L. 1866 § 183, 1869 § 184.

7. D. L. 6—22 er ophævet, L. 1866 § 308, 1869 § 310.

8. Ungdommens, til Drik, Dobbel, Letfærdighed, overflødig Bekostning og Ødselhed, skulle Præsterne og deres Medhjælpere have Indseende med, D. L. 2—9—8.

9. De lærde Skolers Eforer skulle have Indseende med, at Skoleungdommens Forførere, naar saadanne opdages, blive sag-givne til Afstraffelse, Fr. 7 Novbr. 1809 § 8.

10. I Tyendeforholdet, derom handler L. 10 Maj 1854 og 16 Febr. 1856 (f. Færø.): §§ 15 Nr. 3, 41 Nr. 6, 43 Nr. 2, Fr. 26 Jan. 1866 §§ 27 Nr. 3, 29 Nr. 2 (f. Isl.).

11. Til Forbrydelser.

a. Ang. Straffen for den, som ved Løfter, Trusler eller andre Forestillinger har bestemt en anden til at begaa en For-

brydelse, L. 10 Febr. 1866 § 52, jfr. §§ 54 og 56, 25 Juni 1869 (f. Isl.) § 53, jfr. §§ 55 og 57, Straffel. f. Krigsmagten Nr. 68, 7 Maj 1881 §§ 47, 51, 52 Nr. 3.

b. Ang. Straffen for den, der under en udbrudt Krig forleder det tjenstgørende Mandskab til Oprør, Overgang til Fjenden eller til at forlade en betroet Post, L. 1866 § 74, 1869 § 75.

c. Den Embedsmand, der forsælig forleder eller søger at forlede de ham underordnede Embedsmænd til Embedsovertrædelser, straffes efter L. 1866 § 140, 1869 § 141.

d. Ang. Straf for Forlokkelse af visse fremmede Staters Soldater eller Værnepligtige til Desertion eller Bortrømning, Pl. 24 Marts 1821 § 18, 29 Marts 1823 § 18, 4 Oktbr. 1823 § 18, 12 April 1831 § 17.

Jfr. Anstiftelse.

Forgiftningstilfælde.

1. Ang. den Undersøgelse, Embedslægerne skulle anstille herom, de tidligere Instr. 23 Marts 1813 (i Lovsaml. f. 1814 S. 3 og i Till. t. Reskriptsaml. f. 1813) § 8, 4 Marts 1818 (to) § 13, 25 Febr. 1824 (to — f. Isl.) § 15. Se Obduktioner 1.

Ang. deres Betaling for kemisk Undersøgelses Foretagelse, Pl. 4 Oktbr. 1825 Nr. 3.

2. Naar mistænkelige Omstændigheder, der kunne hentyde paa Forgiftninger, indtræffe ved Sygdomme, skulle Lægerne ufortøvet gøre Anmeldelse derom for Politiet og selv drage Omsorg for, at det af den forgiftede opkastede, Levningerne af det nydte m. m. konserveres for at kunne underkastes videre Undersøgelse, K. Cirk. 19 Septbr. 1829.

3. Ved Kuldampe, Advarsel til Forebyggelse deraf, Bkg. 21 Jan. 1868.

4. Ang. de til Forebyggelse deraf givne Bestemmelser om Gift og giftige Substanser, se under Gift. Jfr. Strandingsavktioner 16.

5. Se Sundhedskollegiet 11.

Førgrebs Befragtning af Skib omtales i D. L. 4—2—8. Her ved forstaas Befragtning af et helt Skib, hvilket i Fr. 30 Juli 1756 § 12 Nr. 2 kaldes Befragtning »over Hovedet«.

Forgylder.

1. Ang. særligt Borgerskab som saadan i København, Pl. 17 Avg. 1835.

Er nu overalt opført som en særlig Næring paa Vedtægterne om den bundne Næring i M. T. B f. 1898 S. 171 ff, 803.

2. Deres Værksteder høre til de under Haandværks- og

Fabrikdrift I 20 A ommeldte brandfarlige Værksteder for Træarbejdere.

Se Brandvæsenet 1 e Nr. 5 og 6 (f. Kbhvn.).

Forhaling, se Ophold.

Forhalingsrente (usuræ moræ).

1. Ang. deres Størrelse m. m., L. 6 April 1855 § 3, Fr. f. Isl. 27 Maj 1859 § 2, forel. Adg. f. Vest. 4 Jan. 1868 § 3 (i Till. t. Lovsaml. f. 1868), stadfæstet ved Resl. 5 Oktbr. 1870 (D. T. S. 988). Jfr. med Hensyn til Tidspunktet, da de begynde at løbe, Fr. 26 Novbr. 1731 i Slutn., 7 April 1843 § 4.

2. Højere end den lovbestemte, Vedtagelse derom er ugyldig, K. Skr. 24 Febr. og 9 Maj 1816 (dette finder nu kun Anvendelse paa Udlaan i faste Ejendomme). Jfr. derimod K. Prom. 12 Avg. 1786 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Gjæld). Se Aager 3 c.

Jfr. med Hensyn til Vedtagelse af Strafbøder for mora, K. Skr. 30 Marts 1830.

3. Med Hensyn dertil har en Fordrings Anmeldelse i et insolvent Bo samme Virkning som Retssags Anlæggelse, L. Nr. 55, 25 Marts 1872 § 12, jfr. § 146.

4. Af:

a. Bodmerilaan, D. L. 4—5—8 i Slutn., 6 pCt., Sølov Nr. 56, 1 April 1892 § 182, jfr. § 186.

b. Søassurance, D. L. 4—6—8 til 10.

c. Skiftemidler, hvormed Inkassator hensidder over forelagt Tid, Fr. 12 Febr. 1790 § 11.

Ikke i rette Tid indbetalte Avktionsbeløb, Pl. 3 Juni 1818 § 3. Jfr. Tvangsavktionsl. Nr. 66, 9 April 1891 § 22 i. f.

d. Bankhæftelsesobligationer, hvis Rente er nedsat, Pl. 4 Avg. 1835 § 2, Adg. 12 Novbr. 1870 § 1 b. Jfr. Overformyndieriet I 18 e.

e. I Vekselsforholdet er 6 pCt., L. Nr. 52, 7 Maj 1880 (f. Isl. 13 Jan. 1882 — Nr. 1 i Till. t. Lovt.) §§ 36, 50, 52, jfr. dog 46. Jfr. § 48. Jfr. tidligere Fr. 18 Maj 1825 §§ 45, 59, Fr. 7 April 1843 § 4.

f. Af Udlæg for en Partreder, der ikke i rette Tid har betalt sit Bidrag til Rederiforretningen, er 8 pCt., Sølov Nr. 56, 1 April 1892 § 17.

g. Af Kaldspensioner til Præster og Præsteenker, der skulle indbetales til Stiftsøvrigheden, er 5 pCt., Adg. Nr. 133, 8 Avg. 1892 § 2, jfr. § 5.

5. Se Stempelafgiften III 25 (Transport) a Nr. 3.

6. Jfr. L. om Islands Sparebank 10 Febr. 1888 (Nr. 3 i Till. t. Lovt.) § 24.

Se Rente 12.

Forhandler. Straf for Forhandling af Skrifter, hvorpaa Bogtrykkerens Navn er opgivet urigtigt, L. 3 Jan. 1851 § 2; af ulovlig trykte Værker, L. 29 Decbr. 1857 (S. 344) § 20; af eftergjorte Kunstarbejder, L. 31 Marts 1864 § 7; af eftergjorte Fotografier, L. 24 Marts 1865 § 2.

Forholdstalsvalgmaade, se Alting 2 k.

Forhyring af Skibsmandskab.

1. Herom vare Regler tidligere givne ved L. Nr. 86, 12 Maj 1871 jfr. L. Nr. 90, 2 Juli 1880 § 3.

Vejledninger for Mønstringsbestyrerne med Hensyn til deres Forretninger efter denne Lov, Bkg. Nr. 105 og 106, 16 og 28 Juni (f. Kbhvn.) 1871.

2. Ingen Skipper maa under Straf for begge Parter underhyre en andens Styrmand eller Baadsmænd, D. L. 4—1—2, Lavsart. 25 Jan. 1707 § 15.

3. Derom handler D. L. 4—1—3 og 9. Straffebestemmelserne i disse Artikler ere hævede, L. 23 Febr. 1866 § 43, og selve Artiklerne ved Søl. Nr. 56, 1 April 1892 § 315.

4. Hertil kunne fremmede og paa indenrigske Steder farende Skippere benytte, hvem de ville, K. Skr. 27 Juni 1826. Se Konsuler C 12.

5. Den Lods, der lader sig forhyre udenfor sin Lodstjeneste, skal straks afsættes, Reglm. 27 Marts 1831 § 59.

6. Politimestrene ere pligtige til efter Rekvisition at yde Assistance til at faa de af fremmede Skippere forhyrede Søfolk opsøgte og bragte om Bord, K. Skr. 30 Maj 1833. Jfr. Rømning 2.

7. Ang. hvor vidt danske Skippere i Fredstid tør forhyre fremmede Søfolk i fremmede Havne, K. Skr. 6 Maj 1845.

8. Kan ske paa et andet Sted end der, hvorfra Fartøjet skal afgaa, J. M. Skr. 5 Marts 1855, 8 Septbr. 1857 ad 6.

9. At L. herom Nr. 86, 12 Maj 1871 ikke finder Anvendelse paa fremmede Skibe, samt ang. Konsekvensen heraf med Hensyn til Mønstringsbestyrernes Forretninger med disse Skibe, J. M. Cirk. Nr. 167, 21 Decbr. 1886.

10. Herom ere ny Regler givne ved Søl. Nr. 56, 1 April 1892 §§ 25, 48 i Slutn., 70—72 sammenholdt med L. Nr. 67, 12 s. M. §§ 7, 8.

L. Nr. 86, 12 Maj 1871 er hævet, Søl. Nr. § 315.

11. Forbud mod at hyre nogen, som allerede er hyret af en anden, og mod at forhyre sig til flere, Sølovens §§ 25, 285 (jfr. 311), 297, samt hvilken af de flere Hyrekontrakter der i saa Fald gælder, § 73.

Se Forhyringskontrakt 4.

12. Ang. Forhyringsagentens Forpligtelse til i Kbhvn. paa Skibsførerens Begæring at skaffe Oplysning fra Mønstringsbestyreren om det hyresøgende Mandskabs Berettigelse til at tage Hyre, L. Nr. 67, 12 April 1892 § 3, jfr. § 6.

Ang. Mønstringsbestyrernes Forpligtelse til uden Betaling at meddele Skipperen Oplysning i saa Henseende, efternævnte Vejledning § 4.

13. Vejledning for Mønstringsbestyrerne med Hensyn til Udførelsen af de dem paahvilende Forretninger i saa Henseende m. v. Nr. 270, 29 Decbr. 1892 med tilhørende Skemata.

Ang. Avtoration af den i § 9 ommeldte Protokol, Ind. M. Cirk. Nr. 207, 7 Oktbr. 1893.

14. Island. For de der hjemmehørende Skibe ere Regler herom givne ved L. om Søfarten 22 Marts 1890 (Nr. 14 i Till. t. Lovt.) 2det Afsnit (§§ 13—19).

Se Afregningsbog I. Bøder D II 59. Forhyringsagenter. Forhyringskontrakt. Hyre. Mønstringsbestyrere 20 (om Forhyringsagenternes Forhold til dem). Skibsbehandlingssliste. Skibsmandskab.

Forhyringsagenter.

1. I København, om dem handler L. Nr. 67, 12 April 1892 §§ 1—5, hvilke Bestemmelser Regeringen med fornøden Lempelse kan gøre anvendelige andet Steds, naar det af vedkommende kommunale Bestyrelse anses nødvendigt eller ønskeligt, § 6, jfr. dog § 10.

2. Her kan mærkes Forbudet i Vejledning Nr. 270, 29 Decbr. 1892 § 4 mod, at Mønstringsbestyrerne og deres Personale befatte sig med Tilvejebringelsen af Søfolk til Skibe. Jfr. Bkg. Nr. 105 og 106, 16 og 28 Juni 1871 § 5.

3. Bestemmelserne i §§ 1—5 i L. Nr. 67, 12 April 1892 gøres anvendelige i Fakse Ladeplads, Rønne Købstad, Svendborg Købstad og Marstal Handelsplads, Anordn. Nr. 183, 28 Septbr. 1894.

4. Bøder for Overtrædelse af nævnte Anordn.s §§ 1 og 4 tilfalde, naar Overtrædelsen er begaaet i Svendborg Købstad, Svendborg Søkasseforening, og i Marstal Handelsplads, Marstal Sømandsforening, Ind. M. Skr. Nr. 261, 10 Oktbr. 1894.

Forhyringskontrakt.

Den tidligere gældende L. Nr. 86, 12 Maj 1871 er hævet ved Sølov Nr. 56, 1 April 1892 § 315 og afløst af efternævnte Bestemmelser.

1. Ang. at Forhyringsvilkaarerne skulle tilføres Afregningsbogen, hvori findes trykt en Formular til Overenskomst mellem Skipper og Mandskab, og Skibsbemandingslisten samt i Reglen godkendes for Mønstringsbestyreren, Sølov Nr. 56, 1 April 1892 §§ 71, 72, smh. med Vejledning Nr. 270, 29 Decbr. s. A. § 1.

2. Vil Skipperen desforuden have oprettet særskilt skriftlig Overenskomst med sit Mandskab om Forhyringen, kan han dertil mod den af Regeringen fastsatte Betaling forlange Bistand af Mønstringsbestyreren, Sølovens § 72.

Om saadan særskilt Overenskomst, Mønstringsbestyrernes Forretninger med Oprettelsen samt Betalingen m. v. ere nærmere Regler givne ved Vejledning Nr. 270, 29 Decbr. 1892 §§ 2, 3, 6 Nr. 3, 9 Nr. 4. Jfr. tidligere L., 1871 § 9, Bkg. Nr. 105, 16 Juni 1871, Nr. 149, 23 Novbr. 1874, J. M. Cirk. 12 Oktbr. 1870 (Dep. Tid. S. 827), Skattedir. Cirk. Nr. 130, 31 Maj 1873 § 6. — Med Hensyn til København, se Mønstringskontoret 1.

Ang. Blanketter til disse særskilte Overenskomster, Vejledningens §§ 3, 11 og det vedføjede Skema.

3. Ang. Uoverensstemmelse mellem Afregningsbogen og Skibsbemandingslisten eller den særskilte Overenskomst, Sølovens § 72, Vejledningens § 2.

Om Hyrekontraktens Betydning, se videre Sølovens §§ 7, 73 (anførte under Forhyring 11), 83, 97.

4. At optræde som Mellemand ved Afslutningen deraf er i København kun tilladt Forhyringsagenterne, L. Nr. 67, 12 April 1892 § 1.

Ang. Straf for den Forhyringsagent, der forleder en Sømand til at bryde en indgaaet Forhyringskontrakt eller medvirker ved Afslutning af saadan Kontrakt vidende, at paagældende er bunden ved en anden Tjenestekontrakt, eller uden at have forvisset sig om, at en umyndig har fornødent Samtykke til at forhyre sig, § 4, jfr. § 5, ibd.

Med Hensyn til Steder uden for København jfr. § 6 ibd. og Anordn. Nr. 183, 28 Septbr. 1894, hvorved Lovens Bestemmelser ere gjorte anvendelige i Fakse Ladeplads, Rønne Købstad, Svendborg Købstad og Marstal Handelsplads.

5. For Affattelse af Hyrekontrakter tilkommer der ikke de

danske Konsuler Betaling, Gebyrtakst i Lovt. f. 1893 S. 997 § 1 Nr. 8.

6. Er stempelfri, L. 19 Febr. 1861 § 46.

7. Naar et fra Udlandet hjemkommet Skib igen efter Udlosning udklarerer til Udlandet med samme Mandskab, skal ny Kontrakt oprettes, J. M. Skr. 27 Oktbr. 1865. Jfr. den tidligere L. Nr. 86, 12 Maj 1871 § 2.

8. Gebyrerne for de for Mønstringsbestyrerne oprettede Kontrakter tilflyde udenfor København vedkommende Mønstringsbestyrer, i København Statskassen, Værnepligtsl. 6 Marts 1869 § 6, L. Nr. 86, 12 Maj 1871 § 8, jfr. L. 23 Marts 1851 § 3.

Ved de Toldsteder, hvor der er ansat baade Toldinspektør og Toldkasserer, der fungere som Mønstringsbestyrere, deles Gebyrerne lige imellem dem, Kom. Koll. Cirk. 18 Juli 1829 § 3 b, J. M. Skr. 27 Maj 1851.

9. Skulle britiske Skibsførere forevise for deres Konsul, hvilket skal tilkendegives dem ved Toldstederne, Kom. Koll. Cirk. 15 Marts 1836.

10. Den tidligere bestaaende Forpligtelse efter Lavsart. 25 Jan. 1707 § 25, Instr. 30 Juni 1752, Pl. 28 Juni 1781 § 1, Fr. 19 Juni 1807 § 1, jfr. Pl. 1 Septbr. 1825, til at oprette en særskilt skriftlig Forhyringskontrakt, naar paagældende Skib gik i udenrigsk Fart og var over 16 Læster, hævedes ved L. Nr. 86, 12 Maj 1871 § 4.

11. De ældre Bestemmelser om Betalingen derfor findes i L. Nr. 86, 12 Maj 1871 § 6, Bkg. Nr. 105 og 106, 16 og 28 Juni s. A. § 4, Nr. 149, 23 Novbr. 1874 § 1. Jfr. J. M. Skr. 12 Jan. 1852, 8 Septbr. 1857 ad 1 og 4.

12. Færøerne. For sammes vedkommende ere nogle Forandringer foretagne i Sølovens §§ 71 og 72, Adg. Nr. 203, 4 Novbr. 1892 Nr. 6 b og 7.

13 Island. Herom handler L. om Søfarten 22 Marts 1890 (Nr. 14 i Till. t. Lovt.) §§ 13, 16, 17, 53, 56—59, 61, 70.

Forhør i offentlige Sager.

1. Verdsligt, dertil skulle de Sager ikke komme, som i Ene- rum for Præsten og hans Medhjælpere forrettes, D. L. 2—9—26.

2. Derved bør medskyldige, Medvidere og alle, som om Ger- ningen kunde have nogen Kundskab, før end Dom gaar, aflægge deres Forklaring, saafremt det vides eller forfares kan, hvor de opholde sig; i Fald en saadan Person opholder sig i en anden Jurisdiktion, bør det for Øvrigheden anmeldes, som da anmoder

det andet Steds Øvrighed, at den udlagte Person vorder i Forhør taget, Fr. 21 Maj 1751 § 3.

Ang. en Dommers Myndighed til at forhøre Personer, der bo udenfor hans Jurisdiktion, Fr. 29 Novbr. 1837 §§ 1—4.

Naar Retsbetjente i Medhold af nævnte Forordnings § 5 begære Forhør optaget ved en anden Jurisdiktion, skulle de ordentligvis derom henvende sig umiddelbart til vedkommende Retsbetjent, K. Cirk. 30 Decbr. 1837.

3. Ang. hvor vidt Tvangsmidler maa anvendes derunder.

a. Inkvisiter, der vægre sig ved at give bestemte Svar paa de Spøragsmaal, som forelægges dem, maa hensættes paa Vand og Brød, indtil de bekvemme sig til at svare, dog at det forud til Protokollen skal tilkendegives dem, at Tvangsmidlet vil blive anvendt, Rskr. 23 Oktbr. 1795, der er anvendelig paa Island, K. Skr. 28 April 1827. Jfr. K. Prom. 14 Maj 1793.

Ang. dette Tvangsmiddels Anvendelse, hvor længe der kan fortsættes med det, og hvorledes det foreskrevne Fængsel paa Vand og Brød, paa hvilket de almindelige Bestemmelser om saadant Fængsel som Straf ikke ere anvendelige, skal iværksættes, K. Cirk. 8 Oktbr. 1844, jfr. K. Skr. 28 Marts 1818, 5 Marts 1833.

Reskriptet kan kun bringes til Anvendelse, naar Inkvisiten ikke vil svare, derimod ikke, fordi hans Svar afvige fra Sandheden, K. Skr. 29 Septbr. 1818, jfr. K. Skr. 5 Marts 1833, Cirk. 8 Oktbr. 1844. Jfr. derimod K. Skr. 28 Marts 1818.

Det er anvendeligt under ethvert Forhør, hvor den inkvisitoriske Proces bruges, K. Skr. 8 Marts 1823.

Ved Rigsretten kan Tvang ikke anvendes mod tiltalte for at bringe ham til at svare, L. 3 Marts 1852 § 60.

b. Se Tilstaaelse 3. Jfr. Tortur.

c. Ang. Tvangsmidler mod derfra udeblivende mistænkte og Vidner, se Afhentelse 1. Faldsmaal 2.

4. Forhørerne i kriminelle Sager kunne enten optages til Politiprotokollen, i den almindelige Justitsprotokol eller i en særlig Ekstraretsprotokol, K. Skr. 15 Jan. og 25 Juni 1825, 4 Avg. 1832, 1 Febr. 1834 ad 1.

I første Tilfælde skal Dommeren for Landjurisdiktionernes vedkommende selv føre Protokollen (jfr. Politiprotokol 2), men ellers paahviler saadant i alle Tilfælde Skriveren, K. Prom. 2 Septbr. 1786, 7 Maj 1796, 1 Juni 1820, 1 Febr. 1834 ad 1.

5. Politiforhør skulle Retsbetjentene optage paa Stedet, hvor

det til Sagens Oplysning maatte være nødvendigt, Fr. 25 Marts 1791 § 28.

6. Naar i Misgerningssager Overretten finder, at yderligere Forklaring af den tiltalte behøves, da skal den sende Underdommeren de fornødne Spørgsmaal og paalægge ham ved et Forhør at modtage de tiltaltes Svar, men i Fald den tiltalte Person er paa det Sted, hvor Landsoverretten holdes, eller i Nærheden af samme, da stilles han personlig for bemeldte Ret. I andre Tilfælde afsiges Dommen uden videre Forhørs Optagelse. Fr. 11 Juli 1800 § 19 (f. Isl.), 25 Maj 1804 § 20 (f. Vest.), 25 Jan. 1805 § 26, jfr. K. Skr. 12 Juli 1817. Jfr. D. L. 1—13—25, Pl. 14 Septbr. 1798.

Med Hensyn til Højesteret, jfr. Højesteretssagførere I 11.

7. Et summarisk, er Klasselotteriets Justitsdirektion berettiget til at optage, Instr. 3 Febr. 1821 § 8.

8. Ang. hvor vidt Indholdet af Præliminærforhøret i Justitsager maa offentliggøres, K. Skr. 3 Jan. 1829.

9. I Sager angaaende Skibes Opbringelse paa Grund af Negerhandel, derom taler Trakt. 26 Juli 1834, Fr. 3 Juli 1835 §§ 10—12, 16.

10. I de Straffesager, der indtil videre behandles ved Sø- og Handelsretten i Kbhvn., optages af Formanden efter de hidtil ved Kbhvn.s Sørret fulgte Regler, L. 19 Febr. 1861 § 50. Jfr. nedenfor 15.

11. Se Brandforhør. Skibsmandskab 10 (Forhør til Oplysning om Afgang deri). Sørøveri I i Slutn. Toldsvig 17.

Om Forhør i Selvmordstilfælde og andre Tilfælde af voldsom Død, se Dødfundne. Ligsyn 2 e. Selvmord.

Om Strandingsforhører, se Stranding F 15. Beskrivelser og Udskrifter VIII 2. Vidner 36.

Om Forhør i Fattigforsørgelsessager, se Efterlysning 6 b. Fattigvæsenet III 2 a. Retsbetjente I 33 g. Skudsmaal II 4 c. Vidner 22 c. Jfr. nedenfor 12.

Forhør skal ikke optages om formodede Stempelovertrædelser, se Stempelafgiften VI ad § 83 f.

12. Ang. Politiforhør til Tilvejebringelsen af Bevis for en Persons Forsørgelsessted, Fattigl. Nr. 67, 9 April 1891 § 50. Jfr. ovenfor 11, 4de Stykke.

Den Forklaring, som en Mandsperson afgiver under et Politiforhør om sine Opholdssteder i de sidste 5 Aar, maa om fornødent anses fyldestgørende, naar det ved Ægteskabs Indgaaelse

skal godtgøres, at han ikke har nydt urefunderet Fattigunderstøttelse, K. og U. M. Skr. 6 Febr. 1889 (G. R.). Om Afholdelsen af saadant Forhør maa paagældende henvende sig til sin Amtmand, K. og U. M. Skr. 10 Marts 1890 (G. R.).

13. Ang. Politiforhør til Oplysning i Sager om Alderdomsunderstøttelse, L. Nr. 69, 9 April 1891 § 4.

14. Som Skipperen skal optage over Søfolk, som han vil straffe disciplinært, derom handler Sølov Nr. 56, 1 April 1892 § 103, jfr. §§ 289, 296, og for Island, Søfartsl. 22 Marts 1890 (Nr. 14 i Till. t. Lovt.) § 37, jfr. § 42.

15. Om Søforhør, i hvilke Tilfælde de skulle foretages, og hvorledes dermed forholdes m. v., er anordnet i L. Nr. 72, 12 s. M. §§ 1, 3, 9—13, 15, jfr. for Færøerne Adg. Nr. 204, 4 Novbr. 1892. Se Værneting II 26.

For Søforhør eller Undersøgelse i det offentliges Interesse i Henhold til § 9 erlægges intet Retsgebyr, fornævnte Lovs § 14.

Ved Søforhør i Sø- og Handelsretten i København skulle Rettens handelskyndige Medlemmer ikke deltage, men to af de søkyndige Medlemmer tiltages, L. Nr. 50, 13 April 1894 § 3.

Ang. hvilke Oplysninger der ønskes tilvejebragte under Søforhør i Henhold til § 9 i L. Nr. 72, 12 April 1892 betræffende Søulykker, J. M. Cirk. Nr. 263, 28 Decbr. 1896.

Ang. at Søforhørs Optagelse her i Landet i et Tilfælde, hvor efter stedfundet Stranding og Kondemnation af Skibet Søforklaring var afgivet i Udlandet, og hvor Skibsføreren efter Skibets Salg og Mandskabets Afmønstring var sendt hjem, ikke kunde undlades, J. M. Skr. Nr. 206, 19 Septbr. 1898.

16. Om Politiforhør i Tilfælde af Arrestanters Undvigelse, J. M. Cirk. Nr. 254, 29 Novbr. 1894.

Se Delinkventomkostninger I p, x, ff, mm. Dødfødte 7. Husdyr I A 2 m (i Anledning af smitsom Sygdom), Hæren 20 f Nr. 8 (om Foderhestes Behandling). Krigsretter (om Krigsforhør). Kriminelle Sager (bl. a. 12 ang. at der skal Udskrift af alle Forhører til Amtet). Lands-Over- samt Hof- og Stadsretten 6 (ang. Rettens Bedømmelse af subsidiære Forhører, som fremkomme under Sager i første Instans). Retsbetjente I 33 (deres Diæter) g. Vidner 22. Værnepligtige I m (om disses Tjenestedygtighed).

Forklaring, falsk.

1. Ang. Straffen for ubeediget falsk Vidneforklaring for Retten, L. 10 Febr. 1866 §§ 146—148, 25 Juni 1869 §§ 147—149 (f. Isl.).

2. Ang. Straffen for den, som i de Tilfælde, hvor Loven paa-byder eller tilstæder saadant, afgiver en Erklæring under Tilbud af Ed eller paa Tro og Love, naar Erklæringen findes at være falsk, L. 1866 § 154, 1869 § 155.

3. Ang. Straffen, naar nogen ellers til Brug i Retsforhold, der vedkomme det offentlige, afgiver falsk skriftlig Erklæring eller skriftlig bevidner noget, hvorom han ingen Kundskab har, L. 1866 § 155, 1869 § 156.

4. Kan ikke indbefattes under Bedrageribegrebet, J. M. Skr. 25 April 1855.

5. For Vestindien gælder Fr. 15 April 1840 vedblivende, jfr. K. Skr. 9 Marts 1843 Nr. 6.

Se Appel II 2 e. Sogneraad A 6 d (om Virkningen af en Dom herfor med Hensyn til Valgbarhed).

Forkyndelse.

1. Af Stævninger i Retssager samt af Indkaldelser og Tilsigelser i smaa Gældssager og Politisager, se herom under Stævning.

2. I et Tilfælde, hvor en Domhaver klagede over, at Fogeden nægtede at gøre Eksekution efter en Dom, fordi samme var forkyndt for en Nabo, uden at der forelaa Oplysning om, at denne havde givet domfældte Underretning om Forkyndelsen, udtalt, at Dommen maa søges forkyndt for domfældte paa Antræffelsesstedet, samt at Politiet, hvor forsætlig Unddragelse af at høre Dom eller Stævning forkyndt maa antages at foreligge, bør skaffe vedkommende Adgang til domfældtes Bolig, J. M. Skr. Nr. 45, 13 Jan. 1893.

3. Om manglende Forkyndelse af en Dom, se videre Eksekution A 5 z.

4. Se i øvrigt de enkelte Genstande derfor efter sammes Benævnelse.

Se Domme 31 (kan ikke frafaldes i Straffesager). Eksekution A 5 u (af Bødedomme i private Sager). Stævningsmænd 3. Underholdsbidrag A I 25 (manglende Forkyndelse), 30 d Nr. 5 (2det Stykke angaar Forkyndelse foregaaet i Udlandet), B II 10, 12.

Forkøbsret.

1. Har Herlighedsejeren under visse Betingelser til en Selvejerbondegaard, D. L. 3—12—3.

Om Forkøbsret for Jorddrotten, se fremdeles Jordskyld 2.

2. Have Rederne af et Skib til en Medreders Skibspart, D. L. 4—2—14. Forandret, se nedenfor 9. Jfr. fremdeles med

Hensyn til Forholdet mellem flere Samejere D. L. 3—13—30, Adg. 7 Septbr. 1812 § 65.

3. Til en Sædegaard tilkommer enhver Medarving i samme, D. L. 5—2—64.

4. Har Kongen forbeholdt sig til prisdømte Koffardiskibe og Ladninger, naar de behøves til Søjtenesten, Fr. 10 Marts 1813 §§ 2, 4.

5. Kan ikke tillægges nogen heri Riget til Produkter fra Storbritanien — eller omvendt — paa Grund af de Skibes Nationalitet, hvori de indføres, Konv. 16 Juni 1824 § 5.

6. Tilkommer ikke den private Forstrandsberettigede, se Forstrandsret 4 b.

7. Ang. forskellige andre Tilfælde deraf, se Arvinger 10 (til Stolestader). Lejlændinge 1 d (deres Forkøbsret til de af dem benyttede Ejendomme). Lovbydelse (Frændernes Forkøbsret til visse Ejendomme). Pastorater 439 R s (Garnisonskirkens i Kbhvn. til en tidligere Præstebolig). Reformerte 6 a (den reformerte Kirkes i Kbhvn. til nogle Præsteboliger).

8. Tinglæsning af Dokumenter, hvorved den stiftes, omtales i Fr. 28 Marts 1845 § 11.

9. Ved Salg af en Skibspart have Medrederne hverken nogen Forkøbsret eller Løsningsret, Sølov Nr. 56, 1 April 1892 § 20.

Se Fideikommisser I 1 a Nr. 4. Stempelafgiften III 6 r Nr. 5, 9 h, 27 i Nr. 1.

Forladte Hustruer.

Se Alderdomsunderstøttelse 6. Desertion I. Efterlysning 6 f (ang. Sager til Underholdsbidrag). Fattigforsørgelse B 4, 2det Stykke. Hustru 9. Næringsvæsen I 18 og 19 (ang. deres Næringsret). Underholdsbidrag III.

Forlagsret.

1. Herom handler L. 29 Decbr. 1857 (S. 344), 23 Febr. 1866 (S. 259), 21 Febr. 1868 (forlænger Tiden for Beskyttelsen til 50 Aar). Tillæg til L. 1857, L. Nr. 56, 24 Maj 1879.

Herom handler endvidere L. indeholdende Tillæg til Eftertryksloven 29 Decbr. 1857, Nr. 48, 11 April 1889 (forlænger Beskyttelsestiden efter bemeldte Lovs §§ 15 og 19 til 50 Aar, samt om Dramatisering af Digterværker).

Ved L. 1857 § 24 hæves Fr. 7 Jan. 1741, der dog fremdeles er gældende for Island og Vestindien.

2. Lige med trykte Skrifter skal i Henseende til Forlagsretten anses videnskabelige og lignende Tegninger og Afbildninger, der

efter deres Hovedøjemed ikke ere at betragte som Kunstværker, L. 29 Decbr. 1857 § 9.

Ligeledes musikalske Kompositioner, § 10 ibd., jfr. §§ 11 Nr. 6, 18.

3. De efter den ældre Lovgivning givne specielle Privilegier og Forbud forblive i Kraft, for saa vidt derved er hjemlet vedkommende en større Ret, § 24 ibd.

Disse Privilegier vedrøre:

a. Pontoppidans Katekismi Forklaring, hvorpaa Eneret tilkommer Vajsenhuset, Rskr. 19 Juli 1737.

b. Corpus Constitutionum Regio Holsaticarum, Pl. 18 April 1749.

c. De af Videnskabernes Selskab udgivne Kort, Bev. 7 Juli 1769.

d. Skolelærerseminariets Religionslærebog, Bev. 17 Juni 1791.

e. Chr. C. Lous Skatkammer og Marinekalender, Bev. 6 Marts 1807.

f. Nogle af Massmann og Bærens udgivne Forskrifter, Bev. 30 Decbr. 1808.

g. De af Søkortarkivet udgivne Kort, Bkg. 10 April 1816, og nogle af samme udarbejdede Tabeller, Fr. 17 Maj 1805.

h. Kolderup Rosenvinges Register og Udtog af Forordninger Bev. 3 Juni 1825.

i General-Kvartermester-Stabens Kort, Bkg. 6 April 1831, udvidet til Færøerne, K. Skr. 19 Oktbr. 1833 Nr. 3, og til Island Fr. 3 Febr. 1836 V.

k. Universitetets Almanaker, Pl. 5 Avg. 1831, jfr. Resl. 13 Decbr. 1849.

l. Jfr. ogsaa Bev. 9 April 1823.

4. Den, der ganske i Almindelighed indsættes til testamentarisk Universalarving af en Forfatter, kan ikke derved tillige antages at være bleven Arving af hans Forlagsrettigheder, Ind. M. Skr. 10 Febr. 1863.

5. Deraf svares ikke Arveafgift, ibd.

6. Ang. den danske Undersaatter i de nordamerikanske Fri-stater tilkommende Forfatter- og Kunstnerret, Bkg. 17 Juni 1893 (i M. T. B S. 665).

Se i øvrigt Eftertryk. Fortryk. Kunstarbejder. Oversættelse. Salmebog 4 c.

Forledelse, se Forførelse.

Forlening. Dette Ord forekommer i D. L. 1—24—30, 3—14—10, 2—22—24, 5—3—24, 32, 5—5—1, Kam. Rets Ordn. 18 Marts 1720 I § 17 (Forleningsbreve).

Forlig.

A. Indberetning om de ved Forligskommissionerne prøvede Forlig skal inden hvert Aars Januar Maanedes Udgang af Forligskommissionerne gennem Retsbetjentene og Amtmanden (i Kbhvn. direkte) indsendes til Justitsministeriet, som skal forelægge Kongen samme, Fr. 10 Juli 1795 §§ 51 og 52, 7 Decbr. 1798 § 37, Resl. 4 Juli 1800 i Slutn. Nr. 3.

Det samme gælder ogsaa med Hensyn til de Forlig, som ere indgaaede for Københavns Magistrat og Retterne, K. Prom. (to) og Cirk. 8 Avg. 1795, Fr. 7 Decbr. 1798 § 37 (f. Vest.), K. Cirk. 30 Oktbr. 1819.

Med disse Indberetninger skal følge Fortegnelse over, hvor mange af de fra Forligskommissionen henviste Sager siden ere anhangiggjorte ved Retten, K. Cirk. 15 og 16 Jan., Prom. 5 Marts 1796, Cirk. 23 Decbr. 1797.

Ang. Skemata til disse Indberetninger, Rev. Dep. Cirk. 7 Marts 1867 IV (i M. T. A f. 1872 S. 104), jfr. K. Cirk. 23 Decbr. 1797, samt særligt med Hensyn til private Politisager, K. Cirk. 17 Novbr. 1832, J. M. Cirk. 17 Juni 1861, Nr. 2, 20 Jan. 1871.

B. Ang. Gebyret m. v. i beneficerede Sager, som afgøres ved Forlig, inden Dom falder, se Beneficerede Sager II 6 næstsidste Stykke og III 5 h samt Sagførere I A 8 b Nr. 2.

C. Ang. sammes Indhold og Virkning m. m.

1. For saa vidt de indgaas ved Forligskommissionerne:

a. Derom handler Fr. 10 Juli 1795 §§ 43 og 44, 7 Decbr. 1798 §§ 29 og 30 (f. Vest.).

b. Derved kan ingen underkaste sig korporlig Straf, K. Skr. 20 Jan. 1827.

c. I Forlig med kgl. Oppebørselsbetjente bør udtrykkelig anføres, at samme ved Eksekution ikke maa være til Hinder for den kongelige Kasses Ret, og at saaledes ingen Eksekution efter samme kan finde Sted uden vedkommende Kollegiums Samtykke, K. Cirk. 2 Novbr. 1799, 16 Novbr. 1819. Jfr. alm. Kassefr. 8 Juli 1840 § 49.

d. Ang. Erhvervelse af Panteret ved samme, Fr. 3 Decbr. 1828 § 7 Nr. 2, Stempell. 19 Febr. 1861 § 74 o, jfr. § 13. Jfr. K. Cirk. 22 Jan. 1822.

e. Ang. om Forlig kan antages ved Forligskommissionen

om eventuel Gæld, der endnu ikke er kommen til Eksistens, samt om Parterne kunne vedtage, at Gælden skal betales paa Anfordring, K. Skr. 25 Novbr. 1837.

f. Et for flere Aar siden indgaaet, hvor vidt kan anses for gyldigt, K. Skr. 2 Febr. 1819.

g. Ang. hvorledes et af en mindreaarig uden Kurators Samtykke i en Alimentationssag indgaaet Forlig skal kendes ugyldigt, K. Skr. 28 Decbr. 1816.

h. Ang. Tilladelse til, at et Forlig maa indankes til Annulation direkte for Højesteret, Bev. 10 Marts 1820.

i. Se Ed I 10 (kan vedtages ved Forlig). Forligsmægling A 2 s Nr. 6 (Fratrædelse af Fæste). Separation 4, 6 a, 8 b og 11 i Slutn.

2. For saa vidt de indgaas ved Retterne:

a. Tidligere maatte saadanne Forlig stadfæstes ved Dom for at blive eksigible, K. Prom. 4 Maj 1802, jfr. K. Skr. 29 April 1817. Men dette er forandret ved Pl. 21 Jan. 1820. Se nærmere under Eksekution B 2 b.

b. I Skovforbrydelsessager, derom handler K. Skr. 29 Juni 1822 ad 2 og 3.

c. Hvorved Skovbøder og Erstatning samt Omkostninger vedtages, maa tydelig vise Bødernes Størrelse, K. Skr. 31 Oktbr. 1826.

d. I en privat Sag (hvori et Tyende ved Overretten var idømt Fængsel paa Vand og Brød, men som ved Højesteret var hjemvist til ny Behandling), hvorved den idømte Straf eftergaves, blev der af Ministeriet tillagt Gyldighed, J. M. Skr. 17 April 1852, jfr. K. Skr. 28 Juli 1836, hvorefter Overøvrighederne ikke maa approbere Forlig, hvorved den nogen i private Politisager idømte korpørlige Straf forandres, men skal i hvert enkelt Tilfælde indhente Kancelliets Resolution. Jfr. ovenfor 1 b.

e. Ang. hvor vidt Bøder derved kunne eftergives eller tillægges en anden Kasse end den lovbestemte, se Bøder C 9 og D III 1.

f. Ang. Indgaaelse deraf i visse offentlige Politi- og Justitsager, se Amtmænd IV 8 og Politisager II 5.

g. Ang. hvilke Gebyrer der skulle erlægges i Tilfælde af Forligs Indgaaelse, se Inkaminationsgebyr 5. Politisager V B 1 a. Retsgebyrer II A 2.

3. Ang. Forligs Tinglæsning, se Tinglæsningsgebyrer 20. Udslættelse I 12 f. Og om den til Tinglæsningen tidligere knyttede Uraadighedsvirkning, se Uraadighed 2.

4. Ang. deres Eksekution, se Eksekution B 2 b Nr. 3, 4, 5, 6 og 8; 3 f; 7 b; 12 g og h. Se ogsaa foran 2 a.

Ang. Afsoning af derved paadragne Bøder, se Afsoning I 5. Tvangsbøder 9 a Nr. 2.

5. I Alimentationsager og om Underholdsbidragets Størrelse, se Stempelafgiften II 2 c og Underholdsbidrag A I 2, 6, 35.

6. Indgaaede for Forligskommissioner, Retter eller Øvrigheder, for saa vidt disse sidste efter Lovgivningen skulle mægle, ang. deres Eksekution, L. f. Island 4 Novbr. 1887 (Nr. 25 i Till. t. Lovt.) §§ 1, 5, 8—10.

D. Ang. sammes Beskrivelse.

1. For saa vidt de ere afsluttede ved Forligskommissionerne:

a. Udskrift af Forlig ved Forligskommissionen i København skal alene underskrives af Kommissionens første Medlem, K. Prom. 5 Septbr. 1795 (i Reskriptsaml. 1ste Del.).

b. Udskrift af Forlig i Sager over 100 Rdl. er det vel ikke nødvendigt, men dog forsigtigst at tage i Aktsform, hvorved Betalingen imidlertid ikke forøges, J. M. Skr. 6 Septbr. 1860.

c. Udskrift af Forlig i Aktsform bør i Købstæderne og paa Landet bekræftes af begge Forligsmæglerne, men kun finde Sted efter Rekvirentens udtrykkelige Begæring, K. Skr. 24 Septbr. 1816, J. M. Skr. 2 Decbr. 1861, J. M. Skr. Nr. 89, 20 Marts 1871, J. M. Skr. Nr. 58, 7 Febr. 1896.

d. Naar en Sag mod flere, Restancer skyldige Bønder er forlangt behandlet under et mod dem alle, er Forligskommissionen ogsaa kun pligtig at udstede en Udskrift af Protokollen, K. Skr. 27 Oktbr. 1827. Jfr. dog L. 4 Marts 1857 § 6 i Slutn. (S. 35).

e. Udskrift af et Forlig i en Sag angaaende en Skovs Grænser kan meddeles, skøndt Rekvirenten ikke er Medejer af Skoven eller har Part i Forliget, K. Prom. 7 Oktbr. 1797 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Forligelsesvæsenet.).

f. Forligsakter maa anses ligestillede med Doms- og Tingsvidneakter i Henseende til Anvendelsen af Sportelreglm. § 14, 1ste Stk. in fine, Skattedir. Skr. Nr. 325, 7 Decbr. 1894.

g. Ang. at Aktsbeskrivelser af Forlig bør udfærdiges med begge Kommissærers Underskrift, J. M. Skr. Nr. 58, 7 Febr. 1896. Jfr. ovenfor c.

h. Ang. Betalingen for Beskrivelsen, se Forligsprotokoller 4.

2. For saa vidt de ere afsluttede ved Retterne:

a. En Part kan forlange Udskrift af alt, hvad der i en ved Forlig ved Retten afgjort Sag er passeret, K. Skr. 27 Septbr. 1823, 11 Juni 1831.

Samme Ret tilkommer ogsaa Tredjemand, for saa vidt han har en retlig Interesse i at søge det oplyst, som den begærede Udskrift skal indeholde, K. Skr. 11 Juni 1831.

b. Med Udskrift af samme forholdes paa sædvanlig Maade, K. Prom. 4 Maj 1802.

c. Gebyret for Beskrivelsen, se Beskrivelser og Udskrifter I 13 c.

3. Ang. hvor vidt og hvorledes de ere stempelpligtige, samt i hvilke Tilfælde det af Hensyn til Stempelintraderne er nødvendigt at tage dem beskrevne, L. 19 Febr. 1861 §§ 13, 15, 74 o. Se Stempelafgiften II 2 c og III 24 i, 33 d Nr. 6, jfr. VI ad § 83 b.

E. Ang. Indberetning til vedkommende Avtoritet om de af offentlige Kassebetjente indgaaede Forlig, se Forligskommissioner A 24. Jfr. foran C 1 c.

F. Ang. de under et Bos Konkursbehandling mellem Skyldneren og Kreditorerne indgaaede Forlig (Akkorder), se Akkord.

Se Konsuler B 38 (Forlig indgaaede for danske Konsuler). Politisager II (offentlige) 5 (deres Afgørelse uden Dom).

Forligsklage, se Forligsmægling A 7.

Forligskommissioner.

A. I Danmark.

1. Ang. Indførelse deraf og deres Sammensætning.

a. i København.

1) Derom handler Fr. 10 Juli 1795 I. Jfr. L. 4 Marts 1857 § 10 (S. 36).

2) Samtlige fire Borgmestre fritages for at være Medlemmer deraf, Rsk. 14 Avg. 1801 § 10.

3) Raadmænd og Embedsmænd under Magistraten kunne bemyndiges til paa dens Vegne at møde i samme, L. 4 Marts 1857 § 9 (S. 106), jfr. Vedt. 30 Decbr. s. A. § 5. Jfr. Rskr. 14 Avg. 1801 § 10.

b. i Købstæderne og paa Landet.

1) Derom handler L. 4 Marts 1857 (S. 34). Jfr. Fr. 10 Juli 1795 II og III. Se nedenfor 8.

2) Naar Dele af en Jurisdiktion uden Forbehold henlægges under en anden Jurisdiktion, maa den ordentligvis ogsaa

komme til at høre under denne Jurisdiktions Forligskommission, K. Skr. 23 Juli 1833 med Note, jfr. ogsaa Rskr. 15 Decbr. 1847.

3) I en af Distrikter af flere Amter dannet Forligskres er det ved en Forligsmæglers Død det Amtsraad, der har udnævnt ham, som det tilkommer at vælge en ny for Resten af Valgperioden, J. M. Skr. Nr. 92, 23 Marts 1871.

2. Ang. Udførelsen af Skriverforretningerne i samme.

a. I København er en af Assistenterne ved Landsoversamt Hof- og Stadsretten Skriver ved samme, L. 19 Febr. 1861 § 14 (S. 111), Nr. 50, 25 Marts 1871 § 3, jfr. Fr. 10 Juli 1795 § 6, K. Prom. 3 Febr. 1798.

Ang. hans Lønning og Medhjælp ved Skriveriets Besørgelse, L. 19 Febr. 1861 § 15, jfr. § 1, Nr. 50, 25 Marts 1871 §§ 3, 4 og 12, jfr. Fr. 10 Juli 1795 § 57, K. Prom. 26 Septbr. 1795 (i Reskriptsaml. 1ste Del), Rskr. 5 Decbr. 1800 § 7.

b. Udenfor København udfører nu en af Forligsmæglerne Skriverforretningerne, L. 4 Marts 1857 § 7. Jfr. Fr. 10 Juli 1795 §§ 14, 18, K. Skr. 11 Novbr. 1817, 3 Febr. 1818, 15 Febr. 1825 ad 2, 31 Avg. 1839, 13 Febr. 1841, J. M. Skr. 19 Maj 1854.

3. I København, ang. at Skrivematerialier til samme skulle leveres uden Betaling fra Hof- og Stadsrettens Justitskontor, Fr. 10 Juli 1795 § 57.

4. I København, ang. dens Segl, K. Skr. 16 Decbr. 1819. Jfr. K. Prom. 5 Juli 1771 og 5 Septbr. 1795 (begge i Reskriptsaml. 1ste Del).

5. Skulle hvert Fjerdingaar henholdsvis til Byraadet og til Amtsraadet indberette, hvad der er tilfaldet Købstædernes Fattigkasse og Amtsfattigkassen og indsende det Beløb af samme, som allerede er betalt, Reglm. 5 Juli 1803 f. Købst. § 43, f. Land. § 48, jfr. L. 26 Maj 1868 § 13, Adg. 13 Avg. 1841 § 35 og L. 6 Juli 1867 § 48 (S. 348). Jfr. K. Skr. 16 Juli 1816.

6. Naar en Part tilsidesætter den Agtelse, han skylder Forligskommissionen, kan denne efter Omstændighederne og Forseelsens Grad enten give ham en Paamindelse eller sende Kancelliet Udskrift af Protokollen desangaaende til nærmere Foranstaltning og Paatale, K. Prom. 18 Novbr. 1797.

7. Naar Kommissionen ej stævnes til at lide Dom eller stande til Rette for Overretten, er Tilsvar fra sammes Side uforment, K. Prom. 3 Novbr. 1798 c.

8. Regler for Affattelsen af de i L. 4 Marts 1857 § 1 fore-

skrevne Regulativer for Inddelingen i Forligskrese udenfor Kbhvn. gaves ved J. M. Cirk. 29 Marts 1857.

9. Ang. hvilken Forligskommission, der bør foretage Mæglingen.

a. De Sager, hvori Forlig søges, bør foretages der, hvor Personen bor, som til Forlig indkaldes, K. Prom. 3 Oktbr. 1795 (ang. Personer, som i Retssager have privilegeret forum — i Reskriptsaml. 1ste Del), 9 April 1796 § 1, 18 Oktbr. 1800, Skr. 9 Septbr. 1823 (ang. at Forligsmægling ikke skal ske, naar paa-gældende ikke opholder sig her i Landet). Jfr. K. Prom. 3 Juni 1797 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Forligelsesvæsenet).

b. For Forligskommissionen paa det Sted, hvor et Firmas Forretningskontor ifølge den til Handelsregisteret afgivne Anmeldelse findes, eller hvor et Firma har Filialforretning, naar Forpligtelsen er paadragen ved dennes Bestyrelse, L. Nr. 23, 1 Marts 1889 § 34, jfr. tidligere L. 23 Jan. 1862 (S. 430) § 15.

c. En Forligskommission er berettiget, men ikke lige frem forpligtet til, naar begge Parter begære det, at foretage en under en anden Forligskommission hørende Sag, K. Skr. 15 Febr. 1825 ad 1, 19 Jan. 1839 ad 3, 31 Avg. s. A.

d. En Forligskommission bør ikke nægte at udstede Indkaldelse, fordi indklagede efter sammes Formening hører under en anden Forligskommission, eftersom det i sin Tid bliver Ret- tens Sag at afgøre, om Sagen er indklaget for den rette For- ligskommission, K. Prom. 3 Juni 1797 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Forligelsesvæsenet), Skr. 23 Septbr. 1815.

e. Det er ikke Forligskommissionens Sag at undersøge, om en Inkassator i vedkommende Avktionskonditioner har havt Hjemmel til at indkalde Personer, der bo udenfor dens Forligs- kres, K. Skr. 2 Maj 1843.

f. Jfr. nedenfor 28.

10. Ang. de Tider, de holdes.

a. Derom handler Fr. 10 Juli 1795 §§ 30, 31.

b. Forligskommissionen kan, naar begge Parter ønske det, foretage en Sag udenfor den almindelige Tid, naar Parterne ere rejsende, eller Sagen af særegne Grunde haster, K. Prom. 30 Marts 1799, Skr. 19 Jan. 1839 ad 2. Se nedenfor 21 a.

c. En Forligskommission er anset berettiget til, da den ord- dinære Forligsdag faldt sammen med store Bededag, at nægte at foretage en til samme indklaget Sag en anden Dag i samme Uge, J. M. Skr. Nr. 219, 12 Juni 1871.

d. At det tilkommer Amtet at fastsætte Tiden for sammes Møder, J. M. Skr. Nr. 18. 7 Febr. 1885.

e. Se Aviser II 9 c Nr. 12 (ang. Bekendtgørelser deri om Mødernes Tid og Sted).

11. Skulle holdes for lukkede Døre, Fr. 10 Juli 1795 § 40.

12. Ang. hvor vidt det for Forligskommissionen passerede skal holdes hemmeligt.

a. Derom handler Fr. 10 Juli 1795 § 41, jfr. § 53. Jfr. ogsaa Instr. 28 Avg. 1795 § 8 f.

b. Den maa, naar Forlig ej opnaas, ikke udstede Attest om Parternes gensidige Forligstilbud, K. Prom. 9 April 1796 § 3, 12 Maj 1804, Skr. 18 Maj 1819.

Dog er det antaget i K. Skr. 21 Jan. 1817 og 17 Jan. 1818, at en Part kan erholde Genpart af en af ham i Kommissionen afgiven Erklæring eller Tilbud. Jfr. dog K. Skr. 18 Maj 1819, hvorefter dette ikke kan ske.

Der kan meddeles en Part Udskrift af Modpartens Klage til Forligskommissionen, K. Skr. 29 Avg. 1818.

Ang. Nægtelse af Attests Udstedelse til Klageren om, at indstævnte i Hovedsagen, efter at denne var bragt for Retten, havde indkaldt ham for Forligskommissionen i Anledning af en Kontrafordring, K. Skr. 20 Novbr. 1817.

c. Den er berettiget til at nægte Attest om en af samme tilstaaet Udsættelse, K. Skr. 21 Oktbr. 1815.

d. Kan vel gøre Tilførsel til Protokollen om, at Indklagede erklærer, at han ej er villig til at indgaa Forlig, men maa ej give Udskrift af en saadan Tilførsel, J. M. Skr. 19 Maj 1854.

e. Ang. at Forligskommissionen skal meddele Øvrigheden Efterretning om, hvor vidt Parter, der søge fri Proces, have vist sig villige til at forlige Sagen, Fr. 10 Juli 1795 § 53, 23 Marts 1827 § 2, jfr. K. Prom. 12 Maj 1804, J. M. Skr. 19 Maj 1854.

Den er berettiget til at nægte at meddele den i Fr. 10 Juli 1795 § 53 og 23 Marts 1827 § 2 omhandlede Attest til Brug ved Ansøgning om fri Proces i alle Tilfælde, hvor den ikke forlanges af Øvrigheden, J. M. Skr. 28 Febr. 1859.

f. Den bør meddele Attest om Fornærmelser mellem Parterne og kan føres som Vidne derom, K. Prom. 10 Oktbr. 1795, 18 Novbr. og 16 Decbr. 1797, 27 Jan. 1798, Skr. 14 Decbr. 1811.

g. Den kan ikke med Retsvirkning udstede Attest om Fornærmelser mod fraværende, Sagen uvedkommende Personer,

hvorimod dens Medlemmer ikke kunne undslaa sig for derom inden Retten at aflægge Vidnesbyrd, K. Skr. 13 Decbr. 1828.

13. Ang. Parternes Indkaldelse og deres Forpligtelse til personligt Møde, se Forligsmægling A 3 og 4.

14. Kunne uden nogen af Parternes Samtykke udsætte Sagen i Købstæderne i 8 og paa Landet i 14 Dage, Fr. 10 Juli 1795 § 45.

15. Ere berettigede, men ikke forpligtede til at udsætte Sagen indenfor de i Fr. 10 Juli 1795 § 45 fastsatte Tidsfrister efter den ene af de mødte Parters Begæring mod Modpartens Protest, K. Skr. 21 Oktbr. 1815, J. M. Skr. 11 Avg. 1848, 1 Febr. 1858 ad 4. Jfr. Forligsmægling A 4 h.

16. Ere berettigede til at forhandle særskilt med Parterne, naar det formodes, at Forlig derved snarere kan opnaas, K. Skr. 15 Febr. 1825 ad 3.

17. For dem ere Parterne ikke pligtige at fremlægge Dokumenter, K. Prom. 14 Marts 1807 ad a.

18. Hvor vidt de skulle anholde Dokumenter, hvori findes Radering, K. Skr. 16 Maj 1818.

19. Have ikke Kompetence til at modtage Ed, K. Prom. 5 Novbr. 1796.

20. Skulle ikke paase Overholdelsen af Stempelpapirlovgivningen, L. 19 Febr. 1861 § 83. Se Stempelafgiften VI ad § 83 b.

21. Ang. Gebyrerne til samme i København, Pl. 26 Juni 1817, hvorefter Gebyrerne tilfalde Statskassen. Jfr. Fr. 10 Juli 1795 § 57.

Ang. Gebyrerne til samme i Købstæderne udenfor Kbhvn. og paa Landet, Pl. 6 April 1827 § 1, jfr. L. 4 Marts 1857 § 7. Jfr. Fr. 10 Juli 1795 § 55, K. Prom. 9 April 1796 § 7, Skr. 28 Jan. og 27 Maj 1815, 4 Marts 1820.

a. Der kan ikke forlanges dobbelt Gebyr, fordi Sagen foretages i et Ekstramøde, J. M. Skr. 27 Decbr. 1858.

b. Bør betales, inden Forliget føres til Protokollen, K. Prom. 10 Maj 1808.

c. Ang. hvorledes der skal forholdes, naar Klageren vægrer sig ved foreløbig Udtælling af Forligsomkostningerne, og naar han, efter at Forlig er sluttet, vægrer sig ved at betale Omkostningerne, J. M. Skr. 13 April 1861. Jfr. Forligsmægling A 2 s Nr. 3.

d. Betales ogsaa af dem, som have beneficium processus

gratuiti, K. Prom. 28 Novbr. 1795. Jfr. dog derimod K. Skr. 29 Septbr. 1827.

e. Ang. Gebyrerne, naar flere Bønder for skyldige Restancer til Godsejeren eller flere Avkationskøbere indkaldes ved en Klage, K. Prom. 28 Novbr. 1795, 14 Novbr. 1801 ad 3, Skr. 8 Juli 1817, 30 Jan. 1821, 27 Oktbr. 1827, 21 Maj 1836, J. M. Skr. Nr. 166, 31 Maj 1872.

Naar Forlig prøves med hver enkelt af de ved en Klage indkaldte Debitorer, retter Gebyret sig efter Debitorernes Antal, K. Skr. 29 Marts 1834, J. M. Skr. Nr. 166, 31 Maj 1872.

f. Naar flere Klagere indkalde samme Person ved en Klage, maa fuldt Gebyr betales af hver enkelt Klager, J. M. Skr. 1 Febr. 1864 (ang. en af en Mængde Fæstere mod Godsejeren anlagt Sag).

g. Andet Gebyr end for Indkaldelsen kan ej paalægges den Part, som gørligen har rettet for sig uden Kommissionens Mellemkomst, K. Prom. 5 Marts 1796.

h. Gebyrerne kunne inddrives ved Udpantning, K. Skr. 12 Septbr. 1820, J. M. Skr. 13 April 1861 ad 2, L. Nr. 36, 29 Marts 1873 § 1 Nr. 4. Jfr. Forligsmægling A 2 s Nr. 3.

i. Naar Parter uden Indkaldelse møde for samme og indgaa Forlig, er Gebyret udenfor Kbhvn. 64 Sk., J. M. Skr. Nr. 8, 8 Jan. 1872.

k. Ang. Betalingen for Udskrifter af Forligsprotokollerne, se Forligsprotokoller 4.

l. Regnskabet for Sportlerne til Statskassen ved Kbhvn.s Forligskommission skal sammes Skriver affatte for Finansaaret, J. M. Skr. 25 Jan. 1861 Note 2.

m. Ang. Eftergivelse af Gebyrerne, Fr. 10 Juli 1795 § 55 (f. Købst. og Land.), Pl. 26 Juni 1817 (f. Kbhvn.).

22. Ang. Udredelsen af Udgifterne vedkommende Forligsvæsenet i Købstæderne udenfor Kbhvn. og paa Landet, L. 4 Marts 1857 § 9. Jfr. Fr. 10 Juli 1795 § 56, K. Prom. 24 Decbr. 1796, 23 Febr. 1799, Skr. 16 Septbr. 1826 (ang. Roskilde). Med Hensyn til Bornholm, se Amtsrepartitionsfonden D 4 f.

23. Bestemmelserne i Fr. 10 Juli 1795 § 16, jfr. K. Skr. 13 Marts 1817, om Amtmændenes Forpligtelse til at være tilstede i Forligskommissionerne i Købstæderne maa være bortfaldne ved L. 4 Marts 1857. Jfr. Amtmænd XXVIII 8.

24. Ang. Forligskommissionernes (og Retternes) Forpligtelse til at gøre Indberetning til vedkommende Avtoritet, naar en of-

fentlig Kassebetjent indgaar noget Forlig, der har Eksekutionskraft, alm. Kassefr. 8 Juli 1840 § 49. Jfr. Forlig C 1 c.

25. Dissens om en Sags Antagelse ved samme skal indberettes til Kancelliet, K. Prom. 7 Maj 1803.

26. Ang. den særegne Forligskommission for de under Sø- og Handelsretten i København hørende Sager, se Forligsmægling B 1 a Nr. 2 og g.

27. Kommissionen for Præstø Amts 3dje Forligskres holdes paa Tingstedet i Vesteregede, Bkg. Nr. 3, 14 Jan. 1878.

Hjørring Amts 8de Forligskres skal holdes paa Tinghuset i Pandrup, Bkg. Nr. 192, 28 Oktbr. 1892.

Ribe Amts 4de og 5te Forligskres deles i 3 Krese, 4de og 5te med Mødested i Varde og 8de med Mødested i Esbjerg, Bkg. Nr. 61, 23 Marts 1893, jfr. Bkg. Nr. 3, 11 Jan. s. A.

28. I de Tilfælde, hvor Arvinger eller Kreditorer i Medfør af Skiftelovens §§ 55 og 85 kunne søges for Retten paa det Sted, hvor Boet behandles, eller hvor Sag i Medfør af § 84 kan anlægges ved afdødes Hjemting, staaer det Sagføreren frit for at indkalde Modparten til Forligsmægling for Forligskommissionen samme Steds, dog at Indkaldelsen for de Personers vedkommende, der bo udenfor Kresen, sker med mindst 14 Dages Varsel, Skiftel. Nr. 155, 30 Novbr. 1874 § 86. Se for Island den lignende Regel i Skiftel. 12 April 1878 (Nr. 9 i Till. t. Lovt.) § 94. Jfr. foran 9.

29. At den Omstændighed, at der er anmeldt et saa stort Antal Sager, som af vedkommende Forligskommission anses for det højeste Tal, der kan mægles paa en Dag, ikke berettiger Kommissionen til at beramme en Sags Foretagelse til et senere ordinært Møde, J. M. Skr. Nr. 174, 4 Oktbr. 1878.

30. At en saadan ikke er forpligtet til at meddele Attest til Brug ved et Afkræftelsessøgsmaal om, hvor vidt der af en Person, hvis Bo er overgaaet til Konkursbehandling i et vist Tidsrum, er indgaaet noget Forlig, J. M. Skr. Nr. 44, 7 Marts 1881.

31. Ang. at Ministeriet ikke finder Anledning til at paalægge en saadan at give nogle Parter Adgang til for samme at rati- habere et Forlig (dette angik et Lejeforhold og gik bl. a. ud paa en Forpligtelse til at betale ogsaa fremtidig forfaldende Lejebeløb), J. M. Skr. Nr. 86, 11 Marts 1891.

32. Af Indkaldelser dertil skal Genpart ikke medfølge ved Forkyndelsen, J. M. Skr. Nr. 106, 17 s. M.

33. Den Forligsmæglere ved Fr. 10 Juli 1795 § 13 hjemlede

Fritagelse for borgerlige Onera er bortfaldet ved L. 4 Marts 1857, J. M. Skr. Nr. 269, 21 Oktbr. 1895. Jfr. Forligsmæglere 8.

34. Ang. de særlige Forligskommissioner for Tyende- og Af-tægtssager paa Landet, se Tyendeforligsmæglere.

B. Paa Færøerne.

Der er Fr. om Forligsvæsenet paa Landet i Norge af 20 Jan. 1797 gældende, jfr. K. Skr. 1 Septbr. 1818. Jfr. dog dermed K. Skr. 11 April 1829.

L. 4 Marts 1857 er uanvendelig der, Lovens § 10. Se Forligsprotokoller 4 d.

C. Paa Island.

1. Der er Forligsvæsenet organiseret af Amtmændene i Overensstemmelse med Fr. f. Danmark 10 Juli 1795, K. Prom. 25 Avg. 1798 med Note. De under 2 og 4 anførte Bestemmelser samt K. Skr. 26 April 1828 vise dog, at det er den norske Fr. 20 Jan. 1797, der er anset anvendelig paa Island.

2. Om hvor vidt Forligskommissærer, skønt de ere udnævnte af Amtmanden, kunne mægle Forlig i Sager, der angaa Amtmanden, og om dennes Forhold til Forligsvæsenet, K. Skr. 12 Septbr. 1829.

3. Sysselmændene maa ikke vælges til Forligskommissærer, naar andre kunne have, K. Prom. 25 Avg. 1798, 6 Oktbr. 1807, Skr. 7 Juni 1831, jfr. K. Prom. 3 Juni 1797 (f. Norge).

4. Ang. Gebyrerne, Fr. 21 Decbr. 1831 III (foran i Lovsaml. f. 1832). Jfr. K. Skr. 12 Septbr. 1829 ad 3. Se Forligsprotokoller 4 d.

5. Omkostningerne ved Forligsvæsenet udredes af Landskassen, L. 8 Novbr. 1895 (Nr. 33 i Till. t. Lovt.) § 3.

D. I Vestindien.

1. Derom handler Fr. 7 Decbr. 1798. Jfr. Fr. 31 Marts 1755 § 1, Rskr. 14 Oktbr. 1757 § 5, 4 Novbr. 1778 § 1.

2. Ang. Gebyret til samme, Sp. Reglm. 7 Jan. 1868 §§ 1, 2, jfr. § 86 (i Till. t. Lovsaml. f. 1868), stadfæstet ved Resl. 5 Oktbr. 1870 (D. T. S. 1012). Jfr. Fr. 7 Decbr. 1798 § 40, Rskr. 3 Septbr. 1830 § 6.

Se i øvrigt Forlig. Forligsmæglere. Forligsmægling. Forligsprotokoller.

Forligskommissærer, se Forligsmæglere.

Forligsmæglere (Forligskommissærer).

1. Om dem, deres Rettigheder og Pligter handler Fr. 10 Juli 1795, fornemlig §§ 2—5, 13, 15, 35, 47, 54, og L. 4 Marts 1857

(S. 34) §§ 2—7. For Vestindien, Fr. 7 Decbr. 1798, fornemlig §§ 2, 3, 5, 22, 33, 34, 39. Med Hensyn til Færøerne og Island, se Forligskommissioner B og C.

2. Dertil kunne ikke vælges:

a. Sagførere, Fr. 1795 § 12, 1798 § 2, L. 4 Marts 1857 § 3. Ej heller en Sagfører, som har deponeret, men ikke fragsagt sig sin Beskikkelse, J. M. Skr. Nr. 20, 1 Febr. 1881.

En Borgerrepræsentant, der er Prokurator, kan ikke tage Sæde i Københavns Forligskommission, K. Skr. 4 Avg. 1840.

Se Tyendeforligsmæglere 5.

b. Dommere og disses Fuldmægtige, L. 4 Marts 1857 § 3. Jfr. dog med Hensyn til Sysselmændene paa Island Forligskommissioner C 3.

3. Embedsmænd i Købstæderne ere ikke fritagne for dette Ombud, K. Skr. 24 Decbr. 1821.

4. En efter Fr. 1795 § 12 valgt Forligsmægler i en Købstad behøvede ikke at fratræde, fordi han senere bosatte sig paa Landet, J. M. Skr. 14 Marts 1855.

5. Med Hensyn til Bestemmelsen i Fr. 1795 § 47 og 1798 § 33 om, at en Forligskommissær, som selv er Part i den Sag, der skal behandles, skal udtræde af Kommissionen, mærkes:

a. Forligsmæglerne kunne forestaa Mæglingen i en Sag, i hvilken de have givet Attest eller aflagt Vidnesbyrd om Fornærmelser mellem Parterne, K. Skr. 27 Jan. 1798 § 2.

b. I et Tilfælde, hvor Forligskommissærerne og Borgerne i en Købstad vare interesserede i en Sag, anmodedes Amtmanden om at paatage sig Mæglingen, K. Prom. 31 Oktbr. 1795 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Forligelsesvæsenet).

c. I en Sag mellem Avlsbrugerne og Ikke-Avlsbrugerne i en Købstad, i hvilken sammes Forligskommission ikke formodedes at kunne virke med Held, overdroges Mæglingen til Amtets Forligskommission, K. Prom. 9 Septbr. 1797 (ibid.).

6. Ang. deres Betaling, se Forligskommissioner A 21, C 4, D 2 og Forligsprotokoller 4 (ang. Udskrifter deraf).

7. Ang. Udredelsen af de dem ifølge Lovgivningen, (se Fr. 1795 § 56) paa Landet og i Købstæderne tilkommende Rejsegodtgørelser, L. 4 Marts 1857 § 9.

Saadan Godtgørelse tilkommer en Forligskommissær paa Landet for Rejser til Tingstedet, K. Skr. 8 Marts 1838.

At en saadan for en Købstads Forligskres, der bor udenfor Købstaden, er berettiget til Befordringsgodtgørelse, J. M. Skr. Nr. 133, 22 Juni 1877.

8. Ang. deres Fritagelse for personlige, borgerlige Byrder, J. M. Skr. Nr. 269, 21 Oktbr. 1895, hvorefter den Forligsmæglere ved Fr. 10 Juli 1795 § 13 hjemlede Fritagelse for borgerlige Onera er bortfaldet ved L. 4 Marts 1857. Jfr. J. M. Skr. Nr. 212, 11 Novbr. 1884 (ang. en Forligsmæglers Beskikkelse som Brandfoged). Se i øvrigt Byrder 66 og Ekstrapostvæsenet I 3 a.

9. Der have fungeret i 8 Aar, angaaende Medaille for dem, K. Cirk. 30 Novbr. 1805. Jfr. Fr. 1795 § 54 og 1798 § 39, der lover dem en passende Rang.

10. Kunne kassere Stempelmærker og vedhæfte stemplet Papir ved deres Embedsudfærdigelser, Ind. M. Cirk. 2 Marts 1865 E.

Se fremdeles Beneficerede Sager II 2 g (ang. deres Adgang til fri Proces i Sager ang. deres Bestilling). Ed II 10 (deres edelige Løfte). Forlig. Forligskommissioner. Forligsmægling. Tyendeforligsmæglere.

Forligsmægling.

A. Ved Forligskommissionerne.

1. Ang. sammes Betydning.

a. Derom handler Fr. 10 Juli 1795 § 49, jfr. § 41, 7 Decbr. 1798 (f. Vest.) § 35, jfr. § 27. Tyendelov 10 Maj 1854 § 74 og 16 Febr. 1856 § 72.

b. I en til Forligskommissionen indklaget Sag maa Stævning ikke udtages, forinden den er henvist til Retten, K. Prom. 21 Oktbr. 1797 (i Reskriptsaml. 1ste Del), Skr. 20 Febr. 1821 ad 2. Jfr. nedenfor B h Nr. 2. Se nærmere Stævning A 4 h.

c. En til Rettergang henvist Sag behøver ikke straks at paastævnes, K. Skr. 20 Febr. 1821 ad 1.

2. Ang. hvilke Sager, der ere Genstand for samme.

a. Derom handler Fr. 10 Juli 1795 §§ 11, 19—29, 7 Decbr. 1798 (f. Vest.) §§ 7, 9—17.

b. Forening om, ikke at lade Forlig prøves ved Forligskommissionen, maa ikke indgaas eller i Retten antages, K. Cirk. 30 Oktbr. 1802.

c. Ang. hvor vidt Vidner maa føres, forinden Forlig i Hovedsagen er prøvet ved Forligskommissionen, Fr. 20 Jan. 1797, 7 Decbr. 1798 § 35, jfr. Fr. 10 Juli 1795 § 49 i Slutn. Jfr. nedenfor s Nr. 8.

d. Kan finde Sted i en paadømt Sag, naar begge Parter samtykke deri, K. Prom. 5 Avg. 1797 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Forligelsesvæsenet).

e. Kan ikke finde Sted i andre Sager end de, som, naar

Forlig ikke bliver bevirket, derfra kunne henvises til ordentlig Rettergang. Saaledes ere de Sager, som henhøre under Landvæsenskommissionerne, udenfor Forligskommissionens Virkekres, med mindre de af Landvæsenskommissionerne henvises til ordentlig Rettergang, K. Prom. 17 Avg. 1799 ad 3.

f. Foreninger, hvorved stiftes ny Retsforhold, uden at der ved haves Hensyn til Afgørelsen af nogen Tvist mellem Parterne, bør Forligskommissionen ej modtage, J. M. Skr. 30 Novbr. 1854.

g. Den Klavsul i Obligationer for umyndiges Midler, at Pantet uden Lovmaal og Dom maatte sættes til Avktion, saafremt Renten ikke i rette Tid erlagdes, fritog ikke for Forligsmægling ved Forligskommissionen, K. Prom. 29 Oktbr. 1803, Skr. 13 Novbr. 1824. Jfr. Fr. 25 Jan. 1828 § 11.

h. Naar Forlig ikke kan prøves, fordi en uberettiget møder som Fuldmægtig for Klageren, kan Sagen ikke antages til Rettergang, forinden Befalingen om Forligsprøve er efterkommet, K. Prom. 28 Oktbr. 1797 § 3.

i. Et forældet Gældstorlig bør efter Parternes Forlangende paa ny antages ved Forligskommissionen, K. Prom. 7 Decbr. 1799.

k. Kan finde Sted i Vekselsager, naar begge Parter ønske det, K. Skr. 17 Juli 1832. Jfr. nedenfor t, Nr. 12.

l. Kan i mundtlige Injuriesager vel finde Sted ved Forligskommissionen, men derved bortfalder ikke Dommerens Forpligtelse til at mægle Forlig, saafremt Sagen forfølges ved Retten, K. Skr. 26 Septbr. 1826.

m. Forligskommissionen kan ikke afvise en Sag, fordi den efter sammes Formening hører under Politiretten, J. M. Skr. 4 Juni 1853.

n. Forligskommissionen er ikke efter Klagerens Begæring pligtig atter at foretage Mægling i en Sag, efter at den en Gang er henvist til Rettergang, med mindre Indklagede godvillig giver Møde, K. Skr. 21 Avg. 1824. Jfr. foran i.

o. Antaget, at en Forligskommission har haft Føje til at afvise en kollektiv Klage fra Fæsterne paa Samsø over den Maade, hvorpaa Godsejeren havde disponeret over Øens Fæstegods, J. M. Skr. 1 Febr. 1864.

p. Forligsmægling skulde finde Sted i Skovforbrydelsessager, naar de anlagdes af Forstbetjentene uden Ordre fra Rentekammeret, men ikke, naar de anlagdes efter Rentekammerets Befaling, K. Prom. 27 Avg. 1805, jfr. K. Prom. 21 Novbr. 1795

(i Reskriptsaml. 1ste Del), der med Hensyn til Sorø Akademis Skovsager gav en tilsvarende Regel. Jfr. Pl. 26 Juli 1837.

q. Om samme kan undlades i Sager mod Regeringen, navnlig mod Statskassen, anses for tvivlsomt, J. M. Skr. 2 Oktbr. 1852. — Saadant er dog antaget i K. Skr. 1 Oktbr. 1814.

r. Paa Island.

1) Skal foretages i enhver Sag, der ikke er undtagen fra Behandling ved Forligskommissionen, forinden den antages til Rettergang, Fr. 11 Juli 1800 § 10, 15 Avg. 1832 § 3.

2) Maa ogsaa i de Sager, hvori Forligsmæglingen efter Lovene skal foretages af Dommeren, finde Sted ved Forligskommissionen efter Klagerens Begæring, Fr. 15 Avg. 1832 § 3.

s. Skal foretages:

1) I enhver Sag uden Hensyn til Genstandens Størrelse, K. Prom. 9 April 1796 § 16.

2) Forinden en forældet Namsdom indstævnes til Fornyelse, Fr. 18 Marts 1796 § 1. Jfr. K. Prom. 9 Jan. og 19 Marts 1796.

3) Forinden Søgmaal om en Forligskommissærs Tilgodehavende før en Sags Behandling anlægges ved Retten, K. Skr. 4 Juni 1814. Jfr. Forligskommissioner 21 h.

4) I Sager, hvori private klage over Fornærmelser af Øvrigheden, K. Skr. 13 Marts 1817.

5) I Sager angaaende Vekselobligationer, Fr. 20 Jan. 1797. Jfr. Fr. 10 Juli 1795 § 19 a.

6) I de i Fr. 8 Juni 1787 omtalte Gaardforsiddelsessager, og kan Forening om Fæstets Fratrædelse gyldig indgaas for Forligskommissionen, K. Prom. 9 April 1796 § 2.

At Forening om Fæstets Fratrædelse gyldig kan indgaas for Forligskommissionen, er ogsaa udtalt i K. Skr. 5 Marts 1833, 4 Maj 1843.

7) I Sager mod Bønder, der tiltales til Fæstets Forbrydelse, K. Prom. 12 Septbr. 1801 d.

8) I Sager angaaende Bønders Restancer med Skatter, Landgilde osv., K. Prom. 5 Marts, 28 Maj, 17 Septbr. 1796.

Dog kunne disse Sager, for saa vidt de behandles under et ved Retten, i lige Maade foretages ved Forligskommissionen, K. Prom. 28 Novbr. 1795.

Ved Restancetingsvidner, som optages efter D. L. 5—14—53, er det ikke fornødent, at Forligsklage udtages, forinden Tingsvidnesagens Foretagelse, K. Skr. 27 Oktbr. 1827.

Der er intet til Hinder for, at en Jorddrot indkalder

sine Bønder til Forligskommissionen blot for at faa Restancer erkendte, uden at han for Tiden attraar at faa dem tilpligtede til at betale, K. Skr. 9 Oktbr. 1832.

9) I alle Sager, som vedkomme gejstlige Personer, naar de kun angaa civile eller verdslige Ting, Pl. 1 Febr. 1798. Jfr. D. L. 1—2—15. Se nedenfor t Nr. 1 og 17 a.

10) I Sager mod Selvejere, K. Prom. 18 Juni 1796. Jfr. Fr. 13 Maj 1769 § 4.

11) I Sager om Hospitalers Fordringer, K. Prom. 9 April 1796. Jfr. nedenfor t Nr. 3.

12) I en Sag angaaende en Læges Betaling for en forrettet Kur, K. Prom. 10 Novbr. 1798 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Forligelsesvæsenet).

13) Anmodning om Bevisoptagelse for fremmed Domstol kan begæres udfærdiget, hvor Søgemaal endnu ikke er anlagt, dog under Iagttagelse af Forligslovgivningens Forskrifter, L. Nr. 161, 18 Decbr. 1897 § 5.

14) Se Hoveri I A 12. Militær Jurisdiktion D 8. t. Skal ikke foretages:

1) I gejstlige Sager, K. Cirk. og Prom. 27 Jan. 1798, Pl. 1 Febr. s. A., K. Prom. 20 Juni 1801, Skr. 23 Juni 1832 (ang. et Tilfælde hvor en Præst havde vægret sig ved at tage en Person til Skriftemaal og Altergang).

2) I civile Sager, som anlægges efter Regeringens Ordre, K. Prom. 9 Jan. 1802, J. M. Skr. 2 Oktbr. 1852. Se ovenfor p.

3) I en Sag, som efter Kancelliets Foranstaltning anlægges for en Kirke, K. Prom. 28 Avg. 1802.

4) I offentlige Stiftelsers efter Stiftsdirektionens Ordre anlagte Sager, K. Prom. 8 Jan. 1803.

5) I civile Sager. der anlægges efter Øvrighedens Foranstaltning, K. Skr. 26 April 1814.

6) I de Sager, som Embedsmænd anlægge angaaende Beskyldninger mod dem, se Embedsmænd 17 b.

7) Naar Rettens Betjentes Behandlinger paaklages, K. Prom. 20 Maj 1797 § 4.

8) I de Sager, som angaa Kongens Jordebogsaftifter, Rskr. 6 Novbr. 1795, K. Prom. 7 s. M. (i Reskriptsaml. 1ste Del), 4 Juni og Rskr. 1 Juli 1796 (Note til Rskr. 6 Novbr. 1795).

En Sag angaaende Skatter, som i 2 Aar henstod uinddrevne hos Kontribuenterne, skulde paaklages ved Forligskom-

missionen, K. Prom. 21 Jan. 1797 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Forligelsesvæsenet).

9) I de tidligere Brandretssager, K. Prom. 19 Marts 1796.

10) I Sager om ulovligt Krohold og Brændevinsbrænden, K. Prom. 2 Avg. 1800.

11) I Sager mod Personer, der ikke have Ophold heri Riget, K. Skr. 9 Septbr. 1823 (ang. en Sag, hvori der skulde stævnes efter D. L. 1—4—10). Jfr. nedenfor B 1 a Nr. 2.

12) I Vekselsager, L. Nr. 66, 28 Maj 1880 § 2, 13 Jan. 1882 (Nr. 2 i Till. t. Lovt.) § 2 (f. Isl.). Jfr. tidligere Fr. 18 Maj 1825 § 69, jfr. Fr. 10 Juli 1795 § 19, 20 Jan. 1797, K. Prom. 25 Oktbr. 1803. Jfr. foran k og nedenfor B 1 a Nr. 2.

13) I Sager, hvorunder en til Forligsmægling indkaldt Person søger den udeblevne Klager til Betaling af Kost og Tæring, Pl. 6 April 1827 § 3.

14) I Vestindien, i Sager angaaende Gældsfordringer hos Kongens Debitorer, som rejse sig fra andet end resterende Skatter, Rskr. 27 Febr. 1807.

15) Til Efterkommelse af Anmodninger fra fremmede Retter om Bevisoptagelse eller andre retslige Handlinger i borgerlige Sager er forudgaaende Forligsmægling ufornøden, L. Nr. 161, 18 Decbr. 1897 § 7.

16) Se Hoveri I A 12. Underholdsbidrag A I 5 og B IV 2.

u. Se Separation 4, 6 a, 8 b og 11 i Slutn.

v. Se Forligskommissioner A 25 (Tvist om en Sags Antagelse derved).

3. Ang. Parternes Indkaldelse dertil og sammes Forkyndelse.

a. Derom handler Fr. 10 Juli 1795 §§ 32—37, 7 Decbr. 1798 (f. Vest.) §§ 20—23.

b. Ang. det Varsel, hvormed Indkaldelsen skal forkyndes, K. Prom. 31 Oktbr. 1795 § 2.

I Vestindien er Varslet 4 Dage, Rskr. 2 Novbr. 1825.

c. Forskelligt herom, navnlig om Besørgelsen af Klagen til Stævningsmændene paa Landet, K. Prom. 31 Oktbr. 1795 §§ 4—6, 21 Novbr. s. A. ad 1, 9 April 1796 § 5, 27 Avg. s. A., 21 Juli 1798. Jfr. nedenfor f og Stævningsmænd A 5.

d. Ang. Tiltale mod en Person, der ved Indvarslingen trodsig nægtede at møde, fratog Varselsmændene Klagen og sønderrev den, K. Prom. 17 Septbr. 1796 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Forligelsesvæsenet). Jfr. Straffelovens § 101.

e. I Indkaldelsen bør det væsentlige af Klagens Indhold indføres, K. Prom. 3 Novbr. 1798 b.

f. Bestemmelserne herom i den norske Fr. om Forligsvæsenet paa Landet 20 Jan. 1797 §§ 22 (jfr. K. Prom. 12 Jan. 1799 § 1), 23 og 24 skulle ogsaa gælde for Danmark, Rskr. 11 Oktbr. 1799, jfr. K. Prom. 12 April 1800.

g. Ifølge Fr. 10 Juli 1795 § 37 skulde særlige Varselsvidner beskikkes paa Landet til Forkyndelse af Indkaldelser til Forligskommissionerne, jfr. K. Prom. 25 Febr. 1797, 30 Decbr. s. A. (ang. Hirschholm). Men dette forandredes ved ovennævnte Rskr. 11 Oktbr. 1799, og Indkaldelserne forkyndes nu overalt ved de sædvanlige Stævningsmænd, se nærmere herom under Stævningsmænd A 1 c og 3 a, B 2 c (f. Kbhvn.).

h. For Forkyndelse af Tilsigelser til Forligskommissionerne erhoder enhver af Stævningsmændene for hver Person, der tilsiges, i Købstæderne udenfor Kbhvn. og paa Landet 8 Sk. og i København indenfor Portene 4 Sk. og udenfor Portene 8 Sk., Pl. 9 Juli 1819, jfr. K. Skr. 11 April 1829 (f. Færø.). Jfr. Fr. 10 Juli 1795 §§ 36, 37, K. Prom. 30 Decbr. 1797, Rskr. 11 Oktbr. 1799, K. Prom. 14 Novbr. 1801, Pl. 10 og K. Prom. 18 Decbr. 1802, Rskr. 4 Decbr. 1810, Pl. 30 Juni 1812, K. Prom. 10 Juni 1813, Skr. 24 Septbr. og 10 Novbr. 1814, 9 Marts 1815.

Betalingen for Indkaldelser i mindre Gældssager anses ikke for nedsat ved Fr. 6 Avg. 1824, K. Skr. 10 Juni 1826, 14 April 1827, 29 Marts 1834 ad 1.

Forligskommissionens Bude i Kbhvn. maa ikke tage højere Betaling, fordi Mødet skal finde Sted ved en Forligskommission udenfor Kbhvn., K. Skr. 26 Avg. 1817.

i. Det er tvivlsomt, om den Vedtagelse i et Pantebrev, at Indkaldelse til Forligskommissionen skal forkyndes paa den pantsatte Ejendom er gyldig, men der er intet til Hinder for, at Obligationen tinglæses, K. Skr. 20 Juli 1819. Jfr. Avktionskonditioner 6.

k. Ang. særlige Regler med Hensyn til visse Personers Indkaldelse dertil, se Fyropsynsmænd 2. Militær Jurisdiktion D 8 (ang. Personer derunder). Straffanger 6.

l. Se fremdeles Forligskommissioner A 21 (ang. disses Gebyr for Indkaldelsens Udstedelse). Forældelse I 3 a, d (afbrydes ved Indkaldelsen). Kontrasøgsmaal 4.

m. Parterne ere berettigede til at møde uden Klage og Indkaldelse for at erholde et privat indgaaet Forlig stadfæstet,

naar de forud underrette Kommissionen derom, K. Skr. 5 Oktbr. 1816. Jfr. nedenfor 5 c Nr. 4 gg.

4. Ang. Parternes Møde ved samme og Virkningen af Udeblivelse.

a. Derom handler Fr. 10 Juli 1795 §§ 38, 39 og 42, 7 Decbr. 1798 (f. Vest.) §§ 24, 25 og 28.

b. Nærmere Bestemmelse af den Parterne ved Fr. 1795 §§ 35, 38, jfr. K. Prom. 2 April 1796 ad III, Rskr. 19 Oktbr. 1798, paalagte Forpligtelse til at give personligt Møde, for saa vidt de ikke have lovligt Forfald eller opholde sig udenfor Forligskommissionens Distrikt, Pl. 30 Oktbr. 1798. Se med Hensyn til Vestindien Fr. 7 Decbr. 1798 §§ 22, 24.

Denne Forpligtelse udvides til dem, der bo udenfor Forligsdistriktet, men dog ikke længere end 4 Mil fra det Sted, hvor Kommissionen holdes, Pl. 31 Decbr. 1823.

Det offentlige har ikke nogen som helst selvstændig Ret til at paase Overholdelsen af denne Parternes Forpligtelse, J. M. Skr. 1 Febr. 1858 ad 2.

Jfr. nedenfor 5.

c. Ang. hvorledes der skal forholdes, naar en Part møder i beskænket Tilstand, K. Prom. 12 Jan. og Cirk. 31 Decbr. 1799 § 2 Nr. 2.

d. Møder en Part ikke til det Klokkeslet, hvortil han er indvarslet, kan Kommissionen straks behandle ham som udebleven, K. Prom. 1 Decbr. 1804, jfr. K. Prom. 21 Juli 1798. Se nedenfor h i Slutn.

e. Naar Klageren ikke giver behørigt Møde, anses Indkaldelsen som en actus nullus, men udebliver Indklagede henvises Sagen til Retten, K. Prom. 28 Oktbr. 1797 § 3.

f. Udeblive begge Parter, hæves Sagen ved en Tilførsel i Protokollen, K. Prom. 9 April 1796 § 7 (ang. et Forslag om Forandring heri), 12 Marts 1808 ad a.

g. En udebleven Parts Skrivelse om de Vilkaar, hvorpaa han vil indgaa Forlig, kan Kommissionen antage, naar Forlig derved kan opnaas, K. Prom. 23 Juni 1798. Jfr. nedenfor B 1 c, 2den Sætn.

h. Naar Indklagede udebliver, bør Sagen, naar Klageren derpaa gør Paastand, henvises til Retten, medmindre Forligskommissionen har nogen særegen Grund til at formode, enten at Indvarslingen ikke er kommen til Indklagedes Kundskab, eller at han har faaet uventet lovligt Forfald, K. Prom. 14 Juni 1800, J. M. Skr. 18 Oktbr. 1854.

Forligskommissionen kan ikke, naar den ene Part ikke giver Møde, men kun skriftlig begærer Udsættelse uden tillige at bevise lovligt Forfald, anses berettiget til at udsætte Sagens Henvisning til Retten mod den anden Parts Protest, K. Skr. 30 Septbr. 1815, J. M. Skr. 11 Avg. 1848, 1 Febr. 1858 ad 4.

Forligskommissionen har ikke Hjemmel til mod Modpartens Protest at udsætte Sagen en Time, naar den ene Part udebliver, J. M. Skr. 1 Febr. 1858 ad 1.

Jfr. Forligskommissioner A 15.

i. Naar Indklagede ej giver behørigt Møde ved Forligsmæglingen, skal han, naar Sagen kommer til Rettergang, uden Hensyn til, om han vinder eller taber Sagen, ved første Instans idømmes Processens Omkostninger, Fr. 10 Juli 1795 § 39, Pl. 30 Oktbr. 1798 § 2, K. Prom. 9 April 1796 § 4, 12 Jan. 1799 § 2 Nr. 1 og f. Vest. Fr. 7 Decbr. 1798 § 25, samt Mulkt for unødigt Trætte, Fr. 11 Avg. 1819 § 1, jfr. K. Prom. 12 Jan. 1799 § 2 Nr. 1, og f. Vest. Rskr. 30 Maj 1823 § 9 g.

k. Ang. Indklagedes Ret til, naar han møder, men Klageren udebliver uden lovligt Forfald, at erholde denne idømt Kost og Tæring ved Retten, Pl. 6 April 1827 §§ 2, 3, udvidet til Vestindien, Rskr. 3 Septbr. 1830 § 6; se for Island Fr. 21 Decbr. 1831 III (foran i Lovsaml. f. 1832). Jfr. K. Skr. 24 Marts 1818.

Med anden Straf kan en udeblivende Klager, selv om han gentagende indkaldes og stedse udebliver, ikke anses, K. Prom. 1 Decbr. 1804, jfr. K. Skr. 24 Marts 1818.

5. Ang. Parternes Møde ved eller med Fuldmægtig.

a. I de Tilfælde, hvor personligt Møde ikke er nødvendigt (se foran 4 b), kunne Parterne i deres Sted sende en god Mand, der maa være forsynet med tilstrækkelig Fuldmagt til at forlige Sagen, dog at det skal være aldeles forbudt enten at medtage eller i sit Sted at sende Prokuratorer til at handle ved Forligskommissionen, Fr. 10 Juli 1795 §§ 35, 38, 7 Decbr. 1798 (f. Vest.) §§ 22, 24.

b. Den, der er under Justitiens Tiltale, kan ikke møde for andre ved Forligskommissionerne, K. Prom. 14 Novbr. 1801.

Ikke heller den, der for Falsk er straffet med Vand og Brød, K. Skr. 20 Maj 1823.

c. Med Hensyn til Forbudet mod Prokuratorers Møde mærkes:

1) Ved Pl. 31 Decbr. 1823 er dette Forbud, som Plakaten i øvrigt stadfæster, indskrænket saaledes, at Prokuratorer

nu kunne møde for Parter, der bo udenfor Forligskommissionens Distrikt og tillige over 4 Mil fra det Sted, hvor Kommissionen holdes. Jfr. K. Skr. 17 Avg. og 5 Oktbr. 1816, 5 Novbr. 1817, 6 Juni 1818.

2) Dette Forbud gælder ogsaa Møde ved Prokuratorers Fuldmægtige og Kontorbetjente, K. Cirk. 15 Decbr. 1798.

3) Forbudet gælder ikke om Prokuratorer, som have tilbageleveret deres Bestalling, Rskr. 19 og Pl. 30 Oktbr. 1798 § 1.

4) I visse Tilfælde er det dog antaget, at Møde kan finde Sted ved Prokuratorer, nemlig:

aa. I Egenskab af umyndiges Værger, K. Prom. 2 April 1796 ad I d.

bb. Som curatores bonorum, naar de dertil af Skifteretten, Kreditorer eller Arvinger bemyndiges, K. Prom. 2 Juli 1796 (i Reg. til Reskriptsaml. und. Forligelsesvæsenet), 30 Marts 1797, K. Cirk. 27 Juli 1799. Jfr. dog derimod K. Prom. 2 April 1796 ad I c.

cc. En Prokurator, som tillige er Godsforvalter, kan møde i denne Egenskab, da det ingenlunde er Prokuratorer forbudt at møde i Sager, der kunne anses som deres egne, K. Skr. 19 Avg. 1815.

dd. En Prokurator, der er lønnet Fuldmægtig hos en Lensbesidder, kan møde i dennes Sager, K. Skr. 15 April 1817.

ee. I Egenskab af fastlønnet Konsulent for et Kompagni, K. Skr. 22 Oktbr. 1818.

ff. Paa Steder, hvor paagældende ej maa møde som Sagfører, K. Skr. 23 Maj 1818, 13 Oktbr. 1831.

gg. For eller med Parterne for at erholde et privat indgaaet Forlig ratihaberet og tilført Protokollen, K. Skr. 19 Jan. 1839 ad 1, J. M. Skr. 13 Juni 1868 (D. T. S. 1067). Jfr. dog derimod J. M. Skr. 2 April 1861.

hh. Jfr. nedenfor e, 3dje Sætn.

ii. En med uigenkaldelig Fuldmagt til som Mandatarius selv eller ved andre at inkassere og indtale en Fordring forsynet Sagfører kan møde ved Mæglingen i Sagen, J. M. Skr. Nr. 238, 8 Novbr. 1875. Jfr. Krigsretter 4.

5) Derimod kunne de ikke møde i Egenskab af Lavværge for Enker, se Lavværge 4.

6) Jfr. fremdeles K. Prom. 3 April 1796 ad I a, Skr. 19 Avg. 1815.

d. Embedsmænds Fuldmægtige kunne møde som Manda-

tarier, Rskr. 19 og Pl. 30 Oktbr. 1798 § 1. Jfr. nedenfor e, 2den Sætn.

e. Nødvendigheden af, at den mødende Fuldmægtig er forsynet med Fuldmagt, inskærpet ved K. Prom. 28 Oktbr. 1797 § 7.

Embedsmænds Fuldmægtige, der møde paa Embedsmændenes Vegne, skulle lige saa vel som andre have speciel Fuldmagt, K. Skr. 24 Juni 1817.

Ligeledes Prokuratorer i de Tilfælde, hvor de kunne møde for indendistrikts Personer, K. Skr. 22 Oktbr. 1818.

Naar nogen af Parterne møder ved Fuldmægtig, er Kommissionen berettiget til at fordre vedkommendes Fuldmagt eller Genpart deraf afleveret, K. Skr. 17 Juli 1832.

f. Ang. hvorledes der forholdes, naar en uberettiget eller ikke med Fuldmagt forsynet Person møder, K. Prom. 28 Oktbr. 1797 §§ 1 og 2, 8 Oktbr. 1808 smh. med Noten til fornævnte Skr. 17 Juli 1832.

Forligskommissionen bør ikke afvise en Sag, fordi Parterne lade møde ved deres Hustruer, men overlade til Domstolene at afgøre, om de derved have fyldestgjort Forligslovgivningens Forskrifter, J. M. Skr. 4 Juni 1853.

g. Ang. hvorledes der skal forholdes, naar en Part anker over, at Forligskommissionen uden lovlig Aarsag har nægtet at antage hans Fuldmægtig, Rskr. 19 og Pl. 20 Oktbr. 1798 § 3.

h. Ang. en Straffanges Møde ved Værge, se Straffanger 6.

6. Ved Forligskommissionerne, skal finde Sted i Sager, som anlægges i 1ste Instans i Anledning af formentlig ulovlig Udpantning, L. f. Island 16 Decbr. 1885 (Nr. 40 i Till. t. Lovt.) § 12. Se Udpantningsl. Nr. 36, 29 Marts 1873 § 12.

7. Ang. at en Citant (ved sin Sagfører) er berettiget til efter Sagens Paadømmelse at erholde Forligsklagen i Sagen udleveret imod til Retten at indgive bekræftet Afskrift deraf, J. M. Skr. Nr. 126, 8 Maj 1894.

8. Ang. at Forligskommissærer ikke ere beføjede til at nægte at lade Forlig, ifølge hvilke en eller flere af de stipulerede Ydelser ere forfaldne, rathabere for Kommissionen, J. M. Skr. Nr. 58, 7 Febr. 1896.

9. Ang. at Aktsbeskrivelser af Forlig bør udfærdiges med begge Kommissærers Underskrift, ibd. Se Forlig D 1 c.

10. Island. Omkostninger ved Forligsvæsenet udredes af Landskassen, L. 8 Novbr. 1895 § 3 (Nr. 33 i Till. t. Lovt.).

B. Ved andre Avtoriteter end Forligskommissionen.

1. Ved Retten.

a. Forligsmægling skal foretages:

1) I København af Dommeren i Gældskommissionen og Gæsteretten i de Sager, som høre under sammes Behandling eller Paakendelse, Fr. 10 Juli 1795 § 9, 6 Avg. 1824 § 7. Jfr. Gældskommission 1 g.

2) I København, af den særegne Forligskommission, bestaaende af 2 af Sø- og Handelsrettens Medlemmer med en af sammes Justitskontors Personale som Skriver, i de under Sø- og Handelsretten henhørende Sager, undtagen i Vekselsager og saadanne Sager, som efter Rettens Afgørelse anses for paa-trængende, saafremt Indklagede bor eller har Ophold i København, i modsat Fald skal, saafremt Indklagede dog bor eller opholder sig i Kongeriget, Forligsmægling finde Sted efter de sædvanlige Regler ved Forligskommissionen paa hans Hjemsted. Bor eller opholder han sig derimod udenfor Kongeriget uden at have nogen her bosat, Sagsøgeren bekendt Fuldmægtig, bortfalder al Forligsmægling, L. 19 Febr. 1861 § 19. Jfr. Fr. 10 Juli 1795 § 9.

3) Af Dommeren i private Politisager, der paaales ved Politiretterne udenfor København, Fr. 25 Marts 1791 § 23, 10 Juli 1795 § 26, L. 14 Juni 1850 § 1, og Kriminal- og Politiretten i Kbhvn., Fr. 5 Juli 1793 § 8, 10 Juli 1795 § 10, 21 Marts 1800 § 11 Nr. 1, Fr. 28 Febr. 1845 § 23.

Naar i Tyendesager Forligsmægling har fundet Sted for Tyendeforligsmæglerne, bortfalder Rettens Forpligtelse til at prøve Forlig, L. 10 Maj 1854 § 73. Dette gælder derimod ikke med Hensyn til andre Politisager, der have været indbragte for Forligskommissionen, se foran A 2 l.

4) Af Dommeren i Gæsteretssager, Fr. 10 Juli 1795 § 27.

5) Af Søretten, Gæsteretten og Politiretten i Vestindien i Sager, som angaa private Fornærmelser, Fr. 7 Decbr. 1798 § 7. Dette gælder om alle private Sager, der behandles ekstra-retsvis, K. Skr. 14 Oktbr. 1817.

Den Forligsmægling, som i Vestindien skulde foregaa ved de forhen anordnede Gældskommissioner, skal nu foretages ved Forligskommissionerne, Rskr. 18 Maj 1827 Nr. 4 ad § 7.

6) Af Skifteretten, mellem de paagældende, naar i et

Konkursbo en anmeldt Fordring modsiges, eller den samme givne Fortrinsret bestrides, L. Nr. 51, 25 Marts 1872 § 88.

7) Skifteretten skal foretage Mægling i de for samme verserende Retstrætter i Dødsboer og andre Boer, der ikke behandles som Konkursboer, Skiftel. Nr. 155, 30 Novbr. 1874 §§ 39, 76, jfr. 56, 57, 82, 12 April 1878 (Nr. 9 i Till. t. Lovt.) §§ 38, 75, jfr. 55, 56, 81, 90 (f. Island — denne sidste Lov angaar tillige Konkursboer).

8) Af Avktionsforvalteren, ved Tvistigheder vedrørende Tvangsavktioner omhandles i L. Nr. 66, 9 April 1891 §§ 15 (jfr. 19), 27, 41, 45.

b. I Gæste- og andre Ekstraretter skal den passerede Forligsmægling tillige med selve Forliget, om det opnaas, indføres i den sædvanlige Justitsprotokol, efter at Sagen er inkamineret, K. Prom. 30 Juli 1803 (f. Vest.).

c. Der paahviler Parterne samme Forpligtelse til personligt Møde derved som ved Forligskommissionerne, K. Skr. 27 Septbr. 1828.

Naar Klageren i en Politisag ikke møder personlig ved Mæglingen og ikke heller sender enten en med behørig Fuldmagt forsynet Fuldmægtig eller skriftlige Forligsforslag, som Indklagede antager, maa Sagen ordentligvis hæves, K. Skr. 18 Juni 1833.

Ligeledes er det i samme Omfang som ved Forligskommissionerne Sagførere forment at møde ved Forligsmæglingen i Retterne, Fr. 21 Marts 1791 § 23, L. 14 Juni 1850 § 1, 10 Maj 1854 § 73 (ang. Politiretterne), Pl. 17 Novbr. 1827 § 1 (Gældskommissionen).

Om de herfra afvigende Regler for Sø- og Handelsretten, se nedenfor g.

Jfr. i det hele hermed foran A 4 og 5.

d. Udeblivelse fra Forligsprøve ved Retterne medfører Mulkt for unødigt Trætte, naar Sagen kommer til Paakendelse, Fr. 11 Avg. 1819 (udvidet t. Vest. ved Rskr. 30 Maj 1823 § 9 g), Pl. 17 Novbr. 1827 § 2 (hvorved Mulkten ved Gældskommissionen nedsættes). Sidst nævnte Plakat er ikke anvendelig i Vestindien, K. Skr. 2 Oktbr. 1830 ad 55.

e. Pl. 6 April 1827 har ikke Hensyn til Sager, hvori Forlig mægles ved Retterne, siden der ved disse betales Inkaminationsgebyr, og der allerede i den øvrige Lovgivning haves Hjemmel til at idømme den aldeles udeblivende Citant Kost og Tæring, K. Skr. 2 Oktbr. 1830 ad 18 (f. Vest.).

f. Forligsmæglingen finder først Sted efter Stævningens Inkamination, ad 55 ibd. Se ogsaa Inkaminationsgebyr 5. Den nævnte Skrivelse synes dog at forudsætte en anden Regel som gældende ved Gældskommissionen i Kbhvn., hvormed ogsaa maa sammenholdes, hvad der under Gæsteret III 7 a anføres om Gæsteretten samme Steds. Jfr. med Hensyn til Sø- og Handelsretten nedenfor g Nr. 2.

g. Ved Københavns Sø- og Handelsrets Forligskommission (se ovenfor a Nr. 2):

1) Kan begæres i Stævningen, uden at særskilt Klage er fornøden, L. 19 Febr. 1861 § 19.

2) Skal foretages før Sagens Inkamination, men hvis Stævning er udtaget, forinden Mæglingen har funden Sted, medfører saadant dog ikke Afvisning, men kun Udsættelse af Inkaminationen, ibd.

3) Forinden samme maa Vidneførsel eller Skønsforretning ikke finde Sted. med mindre der er Fare for, at Beviset kan spildes, § 36 ibd.

4) Derom gælde de samme Regler, som ved de almindelige Forligskommissioner, dog ere Parterne ikke forpligtede til at give personligt Møde, Sagførere ikke udelukkede fra at møde ved samme, og Sagen kan ikke udsættes mod Indsigelse fra nogen af Siderne, § 19 ibd.

h. Med Hensyn til Forligsmæglingens Foretagelse ved kollegiale Retter kan mærkes, K. Skr. 22 Maj 1845.

i. Se fremdeles under Forlig.

2. I de under Landvæsens- og Overlandvæsenskommissioner hørende Sager.

a. Skal foretages af disse, naar Parterne møde for dem, saa snart saadant med Nytte kan ske, L. 30 Decbr. 1858 § 8. Jfr. Instr. Maj 1768 § 2, Fr. 23 April 1781 § 32.

b. Bør altid foretages af Overlandvæsenskommissionerne i de til dem indankede Sager, naar Parterne møde, J. M. Skr. 16 Jan. 1864.

c. De for dem afsluttede Forlig have samme Gyldighed og Kraft som de for Forligskommissionerne afsluttede, L. 30 Decbr. 1858 § 8.

d. I de af dem behandlede Sager ang. Vands Afledning og Afbenyttelse, L. Nr. 63, 28 Maj 1880 §§ 19, 35, 71.

e. Landvæsenskommissionerne og Overlandvæsenskommissionen paa Færøerne skulle mægle Forlig mellem Parterne, L. Nr. 54, 1 April 1891 §§ 5, 8.

3. Skal Magistraten i København foretage, naar Klager over private Fornærmelser indkomme til samme, Fr. 10 Juli 1795 § 7, Fr. og Instr. 28 Avg. s. A. § 8, jfr. K. Cirk. 19 Septbr. s. A. Jfr. D. L. 1—26—2. Jfr. nu L. 4 Marts 1857 (S. 102) § 3 og Vedt. 30 Decbr. s. A. § 1 Nr. 3 a, b og e.

Det samme er anordnet med Hensyn til Generalgouvernøren (nu Vicegouvernøren) paa St. Croix og Kommandanten (nu Gouvernøren) paa St. Thomas, Fr. 7 Decbr. 1798 § 8.

4. Er Politidirektøren i København, naar begge Parter deri ere enige, berettiget til at foretage i private Politiager, saaledes at de for ham indgaaede Forlig have Eksekutionskraft, L. 11 Febr. 1863 § 20, jfr. Fr. 28 Febr. 1845 § 16. Jfr. Instr. 4 April 1809 §§ 20, 26, Pl. af s. D. § 4.

5. Bør Politiassistenterne i København foretage i de Politi-sager, som efter Lovgivningen kunne være Genstand for minde-lig Afgørelse, Instr. 7 Juni 1869 § 46, jfr. Instr. 23 Juni 1863 b Nr. 2.

Et for dem indgaaet Forlig har imidlertid ikke Eksekutionskraft, J. M. Skr. 27 Novbr. 1867 (D. T. f. 1868 S. 136).

6. Bør Politiassistenterne udenfor København foretage i de i Reglm. f. Overholdelse af Orden ved forskellige Jernbaneanlæg 26 Maj 1860 § 14, 7 Maj 1862 § 14, 8 Marts 1869 § 14, Nr. 120, 31 Juli 1871 § 14, Nr. 102, 2 Avg. 1872 § 14, Nr. 75, 26 Maj 1873 § 14 ommeldte Tilfælde. Disse Forlig have ikke Eksekutionskraft, J. M. Skr. 2 Juli 1869 (D. T. S. 849).

Mægling af Politiassistenterne ved Digeanlægene paa Lolland og Falster i Sager mellem Arbejderne og Arbejdsgiverne m. fl. er dels paabudt, dels tilladt ved Reglm. Nr. 69, 6 Maj 1874 § 14, og ganske lignende Bestemmelser ere givne med Hensyn til de ved Anlægget af forskellige Jernbaner ansatte Politiassi-stenter, f. Eks. Reglm. Nr. 30, 7 April 1875 § 14, Nr. 39, 16 April 1877 § 14. I Reglm. Nr. 68, 25 Maj 1878 og efterfølgende Reglementer af denne Art findes en saadan Bestemmelse imid-lertid ikke, hvorimod en tilsvarende Regel er givet ved Reglm. for Frederikshavns Havn Nr. 124, 14 Juni 1883 § 9.

7. Bør Hegnssynsmænd foretage i Hegnssager, L. 6 Marts 1869 § 16, jfr. §§ 15, 18—22, L. Nr. 14, 27 Jan. 1872 (f. Kbhvn.) § 18, jfr. §§ 17, 20—24.

8. Skal Forstanderskabet i Grønland foretage i Retstrætter mellem Grønlænderne indbyrdes, forel. Best. Nr. 20, 31 Jan. 1872 § 20.

9. Skal, naar Ægtefolk attraa Separation fra Bord og Seng

eller Skilsmisse, prøves af Præsten og Øvrigheden, se Separation 7 og 8.

10. Er Ordenskapitlet bemyndiget til at foretage til Afgørelse af Tvistigheder, som imellem Dannebrogordenens Riddere indbyrdes opstaa, Aab. Br. 28 Juni 1808.

11. Skal Inspektøren ved Helsingørs Færgelav foretage i Tvistigheder mellem Lavets Medlemmer samt mellem Færgemændene og Færgekarlene eller Befragtere og Rejsende, Adg. 10 Maj 1836 § 26, Lavsart. af s. D. § 24.

12. Ligeledes Vandsynsmændene i de af dem behandlede Sager, L. Nr. 63, 28 Maj 1880 §§ 9, 52, jfr. herom og om de indgaaede Forligs Virkning §§ 10, 19, 44—46, 48, 57.

13. Af vedkommende militære Befalingsmænd i Sager om private Forbrydelser, der behandles ved militær Ret, derom taler Adg. Nr. 95, 96 og 100, 20 Juni 1881: § 4 Nr. 3.

14. Af Krydsernes Chefer mellem Fiskere i Nordsøen, Overenskomst om Fiskeripolitiet 6 Maj 1882 Art. 33 (i Till. t. U. L. f. 1882), jfr. Noten S. 225, Anordn. Nr. 26, 29 Marts 1884 § 31, jfr. Bkg. Nr. 42, 30 April s. A. Art. 33.

15. Ved Mønstringsbestyrerne, i Tilfælde af Uenighed mellem Skipper og Mandskab om Afregningen, L. Nr. 67, 12 April 1892 § 7, jfr. Vejledning Nr. 270, 29 Decbr. s. A. §§ 5, 7. — Se for Island L. 22 Marts 1890 (Nr. 14 i Till. t. Lovt.) § 17.

16. Ved de danske Konsuler, i Tvistigheder mellem Skippere, Søfolk og andre paa dansk Skib ansatte, Instruk. Nr. 283, 15 Decbr. 1893 § 35 med Kommentar, jfr. § 17. Se fremdeles Gebyrtakst i Lovt. f. 1893 S. 997 § 1 Nr. 6 og 8.

Jfr. L. Nr. 35, 15 Febr. 1895 § 4, Instr. Nr. 180, 1 Septbr. s. A. § 10. Se Konsuler B 38.

17. En særdeles Forligsmægling foreskrives i følgende Lovbestemmelser, som ere ældre end den almindelige Anordning om Forligskommissionerne af 10 Juli 1795 og ikke ved denne eller senere Lovbud gentagne:

a. Provsterne skulle søge i Mindelighed at bilægge de verdslige Sager, som angaa Gejstlige og ikke ere kriminelle eller angaa Kongens Interesse, D. L. 1—2—15. Jfr. foran A 2 s Nr. 9.

b. Øvrigheden skal søge at bilægge de Sager, som ikke nødvendig bør paatales ved Retten eller forebringes Kongen, D. L. 1—26—2.

c. Tvistigheder mellem Arvinger, som selv skifte mellem sig, skulle Samfrænder, se til at forlige, D. L. 5—2—68.

d. Kommissærer skulle søge at forlige Parterne saa vel i de Sager, som de ere beskikkede til at paakende, som i Skiftesager, Pl. 14 Juni 1771 §§ 1, 8.

e. Skifteforvaltere paa Bornholm skulle søge i Mindelighed at bilægge Tvistigheder mellem Arvinger angaaende Selvejergaardes Sætning, Fr. 14 Oktbr. 1773 § 8.

f. Rektoren ved Københavns Universitet skal søge at forlige de Sager, som rejse sig mod Studenter, Fund. 7 Maj 1788 II § 6, jfr. K. Prom. 30 April 1791.

g. Se Højesteretssagførere I 7.

13. I Tyende- og Aftægtssager paa Landet, se Tyendeforligsmæglere smh. med Tyendesager 2.

Se Forældelse I 3 a, d. Hævd 15. Skilsmisssager 10 (om den personlige Mødepligt).

Forligsprotokoller.

(o: Forligskommissionernes Protokoller).

1. Om deres Avtorisation, hvad deri skal indføres, og deres Eftersyn handler Fr. 10 Juli 1795 §§ 6, 43, 50 og L. 4 Marts 1857 (S. 34) §§ 6, 7. For Vestindien Fr. 7 Decbr. 1798 §§ 4, 29, 36. For Færøerne og Island, se Forligskommissioner B og C.

2. Med Hensyn til, hvad deri skal indføres, mærkes fremdeles K. Prom. 28 Oktbr. 1797 § 2, 28 Juli 1798 (ang. at Forligsklagerne kun skulle indføres ekstraktvis) og J. M. Skr. 19 Maj 1854.

3. Ang. Udskrifter deraf, og hvor vidt de maa gives, se Forlig D.

4. Ang. Betalingen for Udskrifter deraf.

a. I Forligskresene udenfor Kbhvn. betales nu til den Forligskommissær, som meddeler Udskrifterne, 24 Sk. for hver saadan (altsaa uden Hensyn til Størrelsen), L. 4 Marts 1857 § 7.

Tidligere skulde der ikke i Købstæderne udenfor Kbhvn. og paa Landet erlægges Gebyr for Forligsudskrifter, da saadant Gebyr ikke hjemledes ved Fr. 10 Juli 1795 § 55 og Pl. 6 April 1827 § 1, K. Prom. 28 April 1807, 12 Marts 1808 ad B, Skr. 7 Avg. 1819, 4 Marts 1820 ad 2, 12 Septbr. 1820. Herved maa dog bemærkes:

1) Det anførte galdt kun med Hensyn til en Udskrift til hver af Parterne (men da ogsaa uden Hensyn til, at samme først forlangtes, efter at andre Forligskommissærer vare traadte i Funktion, K. Skr. 26 April 1828), og forlangte disse flere Udskrifter, eller dersom Tredjemand forlangte Udskrift, skulde der-

for betales 30 Sk. for Arket (det almindelige Gebyr efter Sportelreglementet), men intet for Bekræftelsen og Forsegling, K. Skr. 2 Decbr. 1815, J. M. Skr. 5 Marts 1858, jfr. ang. det Tilfælde, at der er flere Indklagede i en Sag, K. Skr. 27 Oktbr. 1827.

2) Ligeledes kunde Gebyr forlanges for Udskrifter af Forhandlinger, der uden egentlig at være selve Sagen vedkommende, dog ere tilførte Protokollen, fordi de kunne give Anledning til en ny Sag, K. Prom. 28 April 1807.

3) Ifølge K. Skr. 7 Avg. 1819 og 29 Septbr. 1827 kunde Erstatning fordres for de til Skrivematerialier og Afskrivning virkelig medgaaede Omkostninger.

4) I de Tilfælde, hvor Gebyr kunde fordres, skulde Justitsfondafgift ikke erlægges af samme, K. Skr. 25 April 1843.

b. I København maa de foran udviklede ældre Regler for Landet og Købstæderne vedblivende finde Anvendelse, da intet særligt Gebyr for Udskrifter er foreskrevet i Pl. 26 Juni 1817, der i det væsentlige er overensstemmende med Pl. 6 April 1827 § 1. Dog bemærkes, at de foran under a Nr. 3 ommeldte Udgifter vistnok ikke kunne fordres erstattede ved Kbhvn.s Forligskommission, jfr. Fr. 10 Juli 1795 § 57.

c. Af de ældre, ved Amterne beroende Forligsprotokoller betales Udskrifter fremdeles efter de under a udviklede ældre Regler, J. M. Skr. 5 Marts 1858.

d. Ligeledes ere disse Regler ifølge Fr. 20 Jan. 1797 § 40 gældende paa Færøerne, K. Skr. 1 Septbr. 1818, og paa Island, K. Skr. 26 April 1828, jfr. Fr. 21 Decbr. 1831 III (foran i Lovsaml. f. 1832). Jfr. med Hensyn til Størrelsen af Gebyret, hvor saadant kan fordres, Sp. Reglm. 30 Marts 1836 § 7 (f. Færø.), 10 Septbr. 1830 § 7 (f. Isl.).

e. I Vestindien betales Udskrifter med 60 Cents Arket uden Hensyn til, om de udstedes i Aktsform eller som simple Udskrifter, Sp. Reglm. 7 Jan. 1868 § 2 (i Till. t. Lovsaml. f. 1868).

5. Om Udredelsen af Udgifterne ved deres Anskaffelse udenfor Kbhvn., se Forligskommissioner A 22. Jfr. K. Prom. 5 Septbr., 31 Oktbr. og 21 Novbr. 1795, 12 Decbr. 1812.

6. Ere ikke stempelpligtige, L. 19 Febr. 1861 § 74 o.

Forlovelse—Forlovede, se Barselkvinder 2 h (Indledning af en forlovet Kvinde som Ægtehustru). Jfr. Fæstemænd I. Trolovelse.

Forlovere.

I. For dem, som ville indgaa Ægteskab.

1. Derom handler D. L. 2—8—3, Kirkerit. 25 Juli 1685 Kap. 8, Fr. 4 Jan. 1799, 30 April 1824 §§ 4, 5.

2. Bør, naar Personer have Bevilling til at lade sig vie af uvedkommende Præst, stilles for denne, Fr. 30 April 1824 § 14.

3. Ang. hvor vidt Forlovene bør indfinde sig personlig hos Præsten, K. Skr. 24 Decbr. 1833.

4. Bør ogsaa den jødiske Kateket, der sammenvier nogen, forsyne sig med, K. Skr. 22 Maj 1824 ad 6.

5. Straffen for Forlovere, som give et urigtigt Forløfte, efter Fr. 31 Avg. 1695, jfr. Fr. 24 Septbr. 1824 § 1, Resl. 5 Marts 1834, er forandret, L. 10 Febr. 1866 § 309, jfr. § 155, 25 Juni 1869 § 311, jfr. § 156 (f. Isl.).

6. Ang. Straf for Præster, som vie nogen uden at lade sig stille Forlovere, Rskr. 3 Septbr. 1790 (f. Vest.).

7. Ang. at Aflæggelse af Kopulationsed i visse Tilfælde kan træde i Stedet, se Kopulationsed.

8. Se Kirkebøger 9 h.

9. Ang. hvor vidt Mormoner kunne antages som saadanne, K. og U. M. Skr. 2 Maj 1874 (G. R.).

10. Bevilling til Fritagelse for at stille saadanne stillet en Ud-lænding i Udsigt, K. og U. M. Skr. 16 Avg. 1875 (G. R.).

11. Skulle ikke møde personlig for Kirkebyens Lærer, K. og U. M. Skr. 31 Juli 1884 (G. R.), jfr. Kirkebøger 9 h, 7de Stykke.

12. En i Udlandet bosat Mands skriftlige Attest kan ikke an-ses som tilstrækkeligt Forløfte, K. og U. M. Skr. 2 Marts 1886 (G. R.). Jfr. nedenfor 17.

13. En Præst anset berettiget til at nægte Vielsen af en Mand og en fraskilt Kone, fordi Forlovene ikke indestode for, at de ikke havde forset sig med hinanden, medens Mandens afdøde Hustru levede, K. og U. M. Skr. 14 Avg. 1888 (G. R.).

14. Ved Ægteskab for danske Konsuler i Udlandet, om dem handler L. Nr. 79, 19 Febr. 1892 §§ 2, 6 smh. med Vejledning i Lovt. f. 1893 S. 980 ff. ad § 6 (der bl. a. foreskriver, at ogsaa Kvinder kunne være Forlovere).

15. Ang. hvad der kan fordres til Konstatering af Underskrif-tens Ægthed paa Forloverattester, K. og U. M. Skr. 24 Juni 1892 (G. R.).

16. Paa Udlændinge, der ville indgaa Ægteskab, er Fr. 30

April 1824 § 4 anvendelig paa sædvanlig Maade, K. og U. M. Skr. 6 Juli 1892 ad 5 (G. R.).

17. Ang. at en i Udlandet bosat Mand kan fungere som saadan, J. M. Skr. Nr. 299, 29 Avg. 1893, jfr. K. og U. M. Skr. 4 Septbr. s. A. (G. R.). Jfr. foran 12.

18. Ang. Foretagelse af Vielse i et Tilfælde, hvor Brudeparret ikke kunde stille Forlovere, K. og U. M. Skr. 29 April 1893 (G. R.).

19. Ang. at en Karl fra et dansk Sogn, som i længere Tid havde opholdt sig i Nordamerika og der vundet Borgerret, og som ikke kunde stille Forlovere, maatte indgive Ansøgning om kongelig Bevilling til Fritagelse for at stille Forlovere, K. og U. M. Skr. 24 Febr. 1894 (G. R.).

Se Vielse I 8 c (om Udlændinge).

II. Se Kavtion.

Forlystelser, Forevisning (af Seværdigheder), Forestillinger
— offentlige.

1. Maa kun finde Sted efter dertil af hvert Steds Politivrig-
hed meddelt Tilladelse, J. M. Cirk. 27 Marts 1861, jfr. J. M.
Cirk. Nr. 177, 18 Septbr. 1874, Politivedt. f. Kbhvn. Nr. 125,
22 Juni 1883 §§ 71, 72, f. Købst. i M. T. B f. 1872 S. 45 § 66,
S. 55 § 51.

Pl. 1 Marts 1803 om maskerede Baller er hævet, Adg. 22
Jan. 1869 § 2.

Jfr. Dramatiske Forestillinger. Kirkekoncerter.

2. Den, hvem Tilladelsen meddeles, skal underkaste sig de
Forholdsregler, som Politiet til Ordens Overholdelse maatte finde
nødvendige, Cirk. 1861, Politivedt. 1883 § 74, Vedt. i M. T. B
f. 1872 S. 45 § 68, S. 55 § 53.

Nærmere Regler herom og om Publikums Forhold findes for
København i nævnte Vedtægts §§ 73—75, og skulle udenfor
København optages i de lokale Politivedtægter, L. Nr. 21, 4
Febr. 1871 § 2 a, jfr. § 5 og Vedt. i M. T. B f. 1872 S. 45
§§ 67—69, S. 55 §§ 52—54.

3. Den, hvem Tilladelsen meddeles, maa udrede Omkost-
ningerne ved det derved nødvendiggjorte ekstraordinære Politi-
tilsyn, J. M. Skr. 10 Decbr. 1852, 2 Jan. 1864.

Ang. at det kan paalægges dem, der erholde enten en almin-
delig eller en speciel Tilladelse til at afholde Dans og lignende
Forlystelser, at afholde Omkostningerne ved det i den Anled-
ning fornødne Politiofsyn, J. M. Skr. Nr. 206, 25 Septbr.
1877.

4. For Meddelelse af Tilladelsen erlægges intet Gebyr, men udenfor København en Afgift til de fattiges Kasse efter Øvrighedens nærmere Bestemmelse, i København den befalede Afgift til Stadens Fattigvæsen, Cirk. 1861, jfr. K. Skr. 28 Decbr. 1816.

Ang. denne sidst nævnte Afgift mærkes:

a. Den er for Udlændinge 10 %, for Indlændinge 5 % af Bruttoindtægten, Plan 1 Juli 1799 § 173, Rskr. 15 Avg. 1806, Pl. 8 Decbr. 1849, jfr. K. Skr. 16 Juli 1844, (ang. en Maske-
rade), Bev. 28 Marts 1855 § 6 (ang. Kasino).

b. Den erlægges ogsaa af kongelige Skuespillere, der i København give Skuespil for egen Regning, K. Skr. 29 Septbr. 1825. Jfr. Reglm. 23 Juli 1856 III B § 7.

c. Se Akademi II 1, 8 (ang. Maleriudstillingen).

5. Til Maskerade for sluttede Selskaber behøvedes ikke Bevil-
ling, Pl. 1 Marts 1803, K. Skr. 22 Febr. 1820, 26 April 1842
(ang. en Klub).

6. Foreviseren af Dyr skal afgive de Dyr, der dø, til Veteri-
nærskolen, Skr. 20 Febr. 1819.

7. Betræffende Opslag derom i København, Politivedtægt i
Bkg. Nr. 125, 22 Juni 1883 §§ 57—60, jfr. ældre Vedtægt 18
Jan. 1869 §§ 57—59.

8. Om indenlandske og udenlandske Omløbere med Dyr, Kun-
ster og desl., se under Omløbere II.

Naar Udlændinge ville ernære sig her i Riget som Musikan-
tere, Forevisere af Dyr eller andet, Udøvere af Kraft- og Be-
hændighedskunster og desl. men uden at vandre om, kommer
de ind under de almindelige under Arbejdssøgende Perso-
ner 4, 5 fremstillede Regler om arbejdssøgende Udlændinge.

Med Hensyn til, hvad der i saa Henseende skal forstaas ved
Omvandring, mærkes J. M. Cirk. Nr. 196, 19 Decbr. 1879.

9. Ang. hvor vidt offentlige Forlystelser maa finde Sted paa
Helligdage og Aftenen før saadanne, L. Nr. 57, 7 April 1876
§§ 5, 8, 9, smh. m. L. Nr. 48, 1 April 1891 § 6, jfr. tidligere
Fr. 26 Marts 1845 §§ 8, 13, jfr. 12.

10. At Politimestrene ikke maa tillade offentlige Forestillinger
i Hypnotisme eller dyrisk Magnetisme eller i Tankelæsning eller
spiritistiske og antispiritistiske Forestillinger, J. M. Cirk. Nr. 161,
22 Decbr. 1886.

11. At der som Regel ikke bør meddeles udenlandske Berider-
selskaber Tilladelse til at give offentlige Forestillinger i Køb-
stæderne i Tiden 1 Oktober til 31 Marts, J. M. Cirk. Nr. 58, 12
Maj 1887.

12. I de Kommuner, hvor smitsom Sygdom, som er Genstand for offentlig Behandling, optræder, samt i Nabokommunerne kan Sundhedskommissionen forbyde Afholdelsen af offentlige Forlystelser, ved hvilke mange Personer samles i samme Rum, L. om smitsomme Sygdomme Nr. 46, 30 Marts 1892 § 21 (der er enslydende med den tidligere L. Nr. 78, 20 April 1888 § 17). Jfr. Sundhedsvedtægt for København, Bkg. Nr. 78, 15 Juni 1886 § 71.

En Række Sundhedsvedtægter, der ere yngre end nævnte L. 1888, give under ondartede Epidemier, ogsaa naar offentlig Behandling af samme ikke er paabudt, Sundhedskommissionen Myndighed til at forbyde offentlige Forlystelser, Bkg. Nr. 157, 17 Decbr. 1889 § 8 d, Nr. 160, 30 s. M. § 14 Nr. 5, Nr. 129, 21 Avg. 1890 § 8 d, Nr. 137, 16 Septbr. s. A. § 8 d, Nr. 141, 20 s. M. § 8 d, Nr. 18, 3 Febr. 1891 § 14 d, Nr. 73, 9 April s. A. § 14 d, Nr. 103, 19 Juni s. A. § 8 d — eller endog »Forlystelser«, Bkg. Nr. 29, 25 Febr. 1891 § 15. Medens Bkg. Nr. 170, 9 Novbr. 1891 § 13, Nr. 10, 8 Febr. 1892 X c og Nr. 193, 8 Avg. 1893 § 56 benytte de samme Udtryk som Lovene. Jfr. Forsamlingsretten.

13. Om Udøvelse af Beværtning ved Fester, se Beværtningsnæring 12.

14. Ophør af saadanne i Anledning af Dronningens Død, Bkg. Nr. 125, 29 Septbr. 1898. Se Dronningen 3. Kongehuset 8.

15. Bestemmelser om Opretholdelsen af Orden paa offentlige Forlystelsessteder samt med Hensyn til offentlige Forestillinger saa som Skuespil skulle paa Island optages i Politivedtægterne for Købstæderne, L. 3 Jan. 1890 (Nr. 1 i Till. t. Lovt.) § 2 a.

16. Forskrifter med Hensyn til offentlige Forestillinger, offentlig Dans og lignende større offentlige Sammenkomster skulle paa Færøerne optages i Politivedtægterne for Thorshavn og Bygderne, L. Nr. 55, 13 April 1894 § 2 a.

Se Dans. Fastelavnsløben. Fyrværkerisager. Illumination. Ungdomsgilder.

Forlystelseslokaler, se Forlystelser. Forsamlingsbygninger. Teatere I 3.

Forlægger.

1. Hans Ansvar for Indholdet af de af ham forlagte trykte Skrifter og for, at Eksemplarer heraf, hvor saadant er paabudt, afleveres paa Politikammeret, L. 3 Jan. 1851 §§ 3, 4, 4 Jan. 1854 Nr. 24 (f. Færø.), Fr. 9 Maj 1855 §§ 3, 4 (f. Isl.), Adg. 11 Marts 1862 §§ 3, 4 (f. Vest.).

2. Ang. hans Ret med Hensyn til Forlagsskrifter, L. 29 Decbr. 1857 (S. 344) §§ 2, 12, 20.

3. Bogbindere ere uberettigede til at forlægge Bøger, Lavsart. 16 Maj 1685 § 9.

Om Bogtrykkernes Berettigelse i saa Henseende, § 8 ibd. Jfr. Næringsl. 29 Decbr. 1857 § 23.

Se Forlagskontrakt.

Forløfte, se Kavtion, og om Ægteskabsforløfte, Forlovere.

Forløvspege, se Førlovspenge.

Formalingsafgiften (Formalingskomsumtion), der indførtes ved Fr. 1 Febr. 1797 §§ 311 og 377, hvortil en Mængde senere Bestemmelser sluttede sig, er ophævet ved L. 7 Febr. 1851 §§ 1 og 3, jfr. § 49.

Formaning.

1. Af Dommeren til Vidner, derom handler D. L. 1—13—8, Fr. 10 April 1833, 25 Juni 1842, L. 19 April 1864.

2. Skal af Præsten gives:

a. Forældre og Husbønder om, at de bør holde deres Børn til Lærdom, Haandværk og anden Tjeneste og holde god Vare-tægt med dem samt lade deres unge Tyende lære Børnelærdommen, D. L. 2—6—2, 2—7—1.

b. Til hans Sognefolk, at de ernære sig redelig, D. L. 2—7—1.

c. Forbrydere paa Retterstedet, D. L. 2—7—8.

d. Barselkvinder, D. L. 2—8—9.

e. Bandsatte, D. L. 2—9—14.

f. Dem, som i alt for lang Tid forsømme Alterets Sakramente, Rskr. 18 Juni 1790.

3. Alvorlig skal Fattigdirektionen i Kbhvn. give Fattiglemmer for Forseelser mod Orden og Sædelighed, Plan 1 Juli 1799 § 157.

Se Advarsel. Paamindelse.

Formildelse af Straf, se Benaadning.

Formodning, lovbestemt.

1. At nogen har givet højere Sportler til Toldbetjente end de anordnede, virker Formodning mod ham i det Tilfælde, at han sigtes for Toldsvig, Fr. 1 Febr. 1797 § 394.

2. Naar Straffanger udøve Fornærmelser mod Strafanstaltens Betjente, bør de altid anses som udøvede i Anledning af deres Embedsgerning, Pl. 31 Avg. 1813 § 9.

3. Naar Personer efter at være udgaaede af Strafanstalterne udøve Fornærmelser mod sammes Embedsmænd eller Betjente,

skal det formodes, at Overfaldet er sket for at hævnne sig paa dem i Anledning af deres Embedsgerning, med mindre denne Formodning ved Sagens Omstændigheder gendrives, § 14 ibd.

4. Ulovlig Handel af Spækhøkere eller Kældermænd i København med slagtede Gæs skulde anses bevist derved, at disse fandtes hængende i Dørene eller henlagte i Vinduerne, uagtet vedkommende ikke kunde overbevises om, at nogen virkelig Handel var foregaaet, Pl. 30 Novbr. 1813.

5. Ang. Anvendelse deraf til Bevis for Negerhandel eller Deltagelse deri, Fr. 3 Juli 1835 §§ 14, 28.

6. Jfr. fremdeles Pl. 24 Decbr. 1753, 14 Febr. 1821 § 3, 10 April 1839 § 1 (jfr. nu Pl. 9 Juni 1847 § 7).

7. Ogsaa i civile Retsforhold er der givet samme Anvendelse, se saaledes Pl. om Fideikommissariers og Beneficiariers Aktieberettigelse i Nationalbanken 21 Decbr. 1825 § 3, Fr. 16 Jan. 1828 § 5 (Udlaan til Modparten af fremlagte Dokumenter), 27 Maj 1848 § 11 (ang. Fæste eller Leje af Huse paa Landet uden skriftlig Kontrakt — jfr. Fr. 29 Juni 1792), L. om Sø- og Handelsretten 19 Febr. 1861 § 13 Nr. 6 (at Kontrakter m. m. mellem Handlende formodes at angaa deres Handelsbedrift), Konkursl. Nr. 51, 25 Marts 1872 § 22 (Kreditor præsumeres vidende om Skyldnerens Insolvens), Veksell. Nr. 52, 7 Maj 1880 (f. Isl. 13 Jan. 1882 — Nr. 1 i Till. t. Lovt.) §§ 4, 47, jfr. Fr. 18 Maj 1825 § 12 jfr. § 7, L. 12 Jan. 1884 (Nr. 1 i Till. t. Lovt.) §§ 2, 3 (om Forsømmelse af at oprette Bygselbrev ved Bortleje af Jord paa Island), L. om Forholdsregler i Tilfælde af Skibes Sammenstød m. m. Nr. 34, 23 Marts 1888 § 2 (hvilket Skib der præsumeres at bære Skylden), Firmal. Nr. 23, 1 Marts 1889 § 7 1ste Sykke, jfr. § 27, og Registreringsl. Nr. 57, 1 April 1892 § 26, 2det Stykke 2det Punktum, denne sidste smh. med L. Nr. 276, 15 Decbr. 1893 § 3 (at behørig kundgjorte Anmeldelser til Handelsregisteret og til Rederiregisteret præsumeres at være komne til Tredjemands Kundskab), L. Nr. 66, 9 April 1891 § 36 (de interesserede, der ikke gøre Indsigelse mod en begært 3dje Tvangsavktion over en fast Ejendom, anses at samtykke), Sølov Nr. 56, 1 April 1892 § 72 og Vejledning Nr. 270, 29 Decbr. s. A. § 2 i Slutn. samt Søfartsl. f. Isl. 22 Marts 1890, Nr. 14 i Till. t. Lovt., § 16 (i Tilfælde af Uoverensstemmelse mellem Skibsbemandingsliste og Afregningsbog eller særskilt Forhyringskontrakt i Henseende til Forhyringsvilkaarene er Formodningen for den for den Forhyrede gunstigste Bestemmelse), nævnte Sølov § 223 i Slutn. (den Skipper, der i Tilfælde af

Sammenstød undlader at efterkomme sin Forpligtelse til at yde det andet Skib Hjælp m. v., præsumeres at være Skyld i Sammenstødet). Se ogsaa Skadeserstatning 19 a.

8. Ved Rømningsforbrydelsen, i Henseende til Hensigten at unddrage sig Militærtjenesten, derom handler L. Nr. 68, 7 Maj 1881 § 83.

9. Ang. at den Sømand, der er fraværende ved Skibets Afgang, eller som uden Tilladelse eller udover given Tilladelse udebliver mere end 24 Timer, anses som Rømningsmand, Sølov Nr. 56, 1 April 1892 § 300, jfr. f. Island, L. 22 Marts 1890 (Nr. 14 i Till. t. Lovt.) § 45.

10. For at Købmænd paa Island, der sælge spirituøse Drikke, have gjort sig skyldige i ulovlig Udskænkning, L. 10 Febr. 1888 (Nr. 4 i Till. t. Lovt.) § 5.

11. Fremkommer der ved Laboratoriernes Undersøgelser at Handelsgødnings- og Foderstoffer Formodning om, at en Forfalskning af Varen har fundet Sted, skal Indberetning derom ske til Landbrugsministeriet, L. Nr. 64, 26 Marts 1898 § 7, sidste Stykke.

Se Tyveri 7. Værneting II 29 b (ang. Løstgighedsforseelser).

Formue- og Lejlighed.

I. Almindelige Bemærkninger.

1. Antydninger af en Ligning efter Formue- og Lejlighed af forskellige Afgifter findes i D. L. 2—15—13 og i 3—6.

2. Af senere Bestemmelser, ved hvilke denne Ligning udviklede sig til den Betydning, som den nu har, kunne mærkes Rskr. 10 Maj og 23 Juli 1734, Reglm. 5 Juli 1803 f. Købst. § 31, f. Land. § 35, Adg. 29 Juli 1814 f. Købst. § 49, f. Land. § 56.

3. Bestemmelserne i L. 6 Juli 1867 §§ 21 og 22 gælde for alle Rigets Kommuner, se Lovens § 56, men findes i øvrigt gentagne i L. 26 Maj 1868 §§ 26 og 28 for Købstæderne.

II. Hvad derpaa lignes af Kommuneafgifter.

1. For Købstædernes, Handelspladsernes og Landkommunernes vedkommende kan henvises til, hvad derom anføres under Kommuneafgifter.

2. Om Tilraadeligheden af Kommuneafgifters Ligning efter Formue- og Lejlighed i København, Koll. T. f. 1847 S. 730.

3. Om Ligning af Bidrag til de mosaiske Menigheders Udgifter, Reglm. 29 Marts 1814 § 14.

III. Om Regler for Paaligningen.

1. For Købstæderne er ved L. 26 Maj 1868 § 25 foreskrevet, at der i Ligningen skal anføres Skatteydernes Indtægtsbeløb for det forudgaaende Kalenderaar, og ved Vedtægterne efter den nævnte Lovs § 35 er for de enkelte Købstæder givet nærmere Regler for Udførelsen af Ligningen. Disse Regler slutte sig nærmest til Reglerne i L. om overordentlig Skat 25 Juli 1867, se Ind. M. Cirk. 12 Juni 1868 (D. T. S. 578).

Særlig kan mærkes, at det foregaaende Aars Ligning bør lægges til Grund, Ind. M. Skr. 4 Maj 1854, D. L. 3—6—4.

2. Udenfor Købstæderne maa Ligningen ske efter en mere fri Bedømmelse af Skatteydernes Formuesforfatning og af samtlige Omstændigheder, der have Indflydelse paa hans Skatteevne, K. Skr. 3 Septbr. 1816, hvilket i L. 6 Juli 1867 § 21 er betegnet som paagældendes hele økonomiske Stilling.

For saa vidt Ansættelsen ikke sker efter en anslaaet Indtægt, hvilket ikke ved Lov er foreskrevet saaledes som i Købstæderne, er det formentlig almindelig brugeligt, at Skatteyderne ansættes til visse Portioner, hvorefter da det Beløb fordeles, som skal paalignes, jfr. Ind. M. Skr. 6 Oktbr. 1853.

Til nærmere Oplysning anføres her adskillige andre Skrivelser om disse Forhold:

a. Skolebidrag skulde ligned efter bedste Skønnende, uanset om Skatteyderne have Børn eller ikke, K. Skr. 21 Avg. 1819, 11 Decbr. 1821.

b. Om ugifte Personers Bidrag til Fattig- og Skolevæsenet, K. Cirk. 19 Maj 1821.

c. Indtægten af Lejehuse tages i Betragtning, K. Skr. 7 Febr. 1843 ad 3, 9 April 1844.

d. Klassifikation af Skatteyderne kan benyttes, men der maa kunne gives Grunde for Skatteansættelsen, Ind. M. Skr. 3 Oktbr. 1850.

e. Af en Livrente fra Livrente- og Forsørgelsesanstalten svares Kommuneafgifter, Ind. M. Skr. 27 Maj 1851.

f. Formue- og Lejlighedsligningen skal holdes ude fra Hartkornsligningen og den relative Overskudsformue skal komme i Betragtning, Ind. M. Skr. 13 Decbr. 1851.

g. Klassifikation af Skatteyderne kan benyttes, men med Varsomhed efter samvittighedsfuldt Skøn over den relative Skatteevne, Ind. M. Skr. 6 Oktbr. 1853.

h. Det foregaaende Aars Ligning bør lægges til Grund og følges, naar ikke særegne Data foreligge for, at den enkelte

Skatteydere Formuestilstand er forandret, og den relative Overskudsformue skal tages i Betragtning, Ind. M. Skr. 4 Maj 1854, D. L. 3—6—4.

i. Om Ansættelse til kommunale Bidrag af Indtægter, der, da Ligningen lagdes, endnu kun være forventede, Ind. M. Skr. 20 Maj 1854.

k. Der skal ikke ske en minutiøs eller inkvisitorisk Under søgelse, men der skal være en til paaviselige Data støttet Bedømmelse af Skatteydernes Indtægter og Udgifter, Ind. M. Skr. 22 Maj 1855.

l. Om Grundsætningerne der bør følges, naar Ansættelsen sker klassevis, for at Ansættelsen ikke skal blive løs og vilkaarlig, Ind. M. Skr. 16 Maj 1856.

m. I et særligt Tilfælde udtalt, at Indtægt og Formue bør kalkuleres til bestemte Summer, Ind. M. Skr. 6 Maj 1856.

n. Om Underofficerer skulde svare Kommunebidrag af Stillingssummerne, Ind. M. Skr. 22 Avg. 1857.

o. Det er antaget at være ligegyldigt, af hvilken Kilde Indtægten flyder, Ind. M. Skr. 21 Febr. 1860.

p. Embedsmænds Præmie for Overlevelsere fradrages, Ind. M. Skr. 15 Febr. 1861.

En Embedsmands Udgift til sin pligtige Enke-Overlevelsere rente skal fradrages den skattepligtige Indtægt, og om Anvendelse heraf, naar Forsørgelsespligten fyldestgøres gennem Livsforsikring, Ind. M. Skr. 12 Maj 1866.

r. De Postekspedienterne ved de bevægelige Postkontorer tillagte Rejsepenge (Kørepenge) kunne ikke anses som skattepligtig Indtægt, Ind. M. Skr. Nr. 60, 9 Marts 1877.

s. Ang. det Hensyn, der ved Skattens Ansættelse bør tages dels til vedkommendes økonomiske Forfatning i det løbende Aar, dels til hans formodede Stilling i det kommende, Ind. M. Skr. Nr. 242, 12 Novbr. 1875.

3. Til Afgørelse af, hvor vidt Formue- og Lejligheds Skat kan paalægges andre end fysiske Personer, kan, foruden Udtrykkene i L. 6 Juli 1867 §§ 21 og 22, jfr. § 56, 26 Maj 1868 § 25, endvidere mærkes følgende:

a. Et Interessentskab eller Aktieselskab som saadant kan der ikke paalægges Kommunebidrag efter Formue og Lejlighed, K. Skr. 23 Marts 1848, Ind. M. Skr. 23 Maj 1849.

b. Om Afgift til Fattigvæsenet bør paalignes et Bo paa Bornholm, K. Skr. 3 Septbr. 1825.

c. Om Kommuneafgifter kunne paalignes Havnevæsenet, Ind. M. Skr. 2 Avg. 1849, 3 Novbr. 1853, 21 Maj 1858.

d. Spare- og Laanekasser samt lignende Instituter kan der paalægges Formueskat, for saa vidt de have opsparede Fonds, hvori Interessenterne ikke have Andel, Ind. M. Skr. 23 Avg. 1852, 15 Avg. 1864.

e. Om Kirkers Fritagelse for Kommuneafgifter i det hele, Ind. M. Skr. 15 April 1858, 25 Septbr. 1863. Se Kirker 2 f.

f. Om Ribe Hospital skal svare Formue- og Lejlighedsskat til Ribe Kommune er søgt Domstolenes Afgørelse, K. og U. M. Skr. 10 Decbr. 1870 (Nr. 34 i Bl. 2 t. M. T. A f. 1871).

g. Den paalignede, ikke alt forfaldne Skat bortfalder ved Skatteyderens Død og kan saaledes ikke for Resten af Aaret paalignes afdødes Enke eller Arvinger (se nu i sidst nævnte Henseende Kommuneafgifter C 3), Ind. M. Skr. 20 Avg. og 24 Novbr. 1866.

Jfr. nedenfor 7.

h. I Tilfælde af Konkurs paahviler Skatten kun Boet for den Optrækningsperiode, hvori Falliten er indtruffen, ikke for et helt Aar, Noten til Ind. M. Skr. 31 Decbr. 1866.

i. Skatten herefter kan ej heller paalignes et Bo, Ind. M. Skr. 20 Avg. 1866.

k. Skat derpaa kan som en personlig Skat ikke paalignes et Bo, og den paalignede, ikke alt forfaldne Skat bortfalder ved Skatteyderens Død, Ind. M. Skr. Nr. 164, 4 Avg. 1874, Nr. 175, 16 Avg. 1875.

4. Under Ligningen inddrages enhver, der har fast Ophold i Kommunen, L. 6 Juli 1867 § 21, 26 Maj 1868 § 25; dog følger det af sig selv, at herved kun er ment Personer, der have selvstændigt Erhverv eller Formue, og at det af vedkommende Ligningskommission eller Sogneraad maa afgøres, om paagældende har Evne til at udrede Skat, i hvilken Henseende det efter de gældende Regler væsentlig vil bero paa et Skøn, om de smaa Indtægter, saa som Tjenestefolks og desl., skulle medtages. Herom kunne følgende Afgørelser nævnes:

a. En Kommunalbestyrelse kan ikke bestemme, at en vis Klasse Personer skal undtages fra Ligningen, in casu Haandværkssvende, der have Ophold og Logi hos Mesteren, Ind. M. Skr. 31 Avg. 1865.

b. Videre om Beskatning af Haandværkssvende, K. Prom. 22 Oktbr. 1803, Skr. 7 Jan. 1817, 8 Jan. 1839, Ind. M. Skr. 22 Avg. 1862.

c. Af Kastrup Glasværks Arbejdere kan kræves Skolebidrag, uanset at disses Børn søge en særlig for dem uden Udgift for Kommunen indrettet Skole, K. og U. M. Skr. 26 Septbr. 1865.

d. Om Beskatning af Tjenestefolk, Logerende og Indsidere, Rskr. 9 Maj 1760, K. Prom. 7 Jan. 1804, Cirk. 19 Maj 1821, Skr. 21 Marts 1840, Ind. M. Skr. 22 Avg. 1862.

e. At Fuldmægtige, Kontor- og Handelsbetjente, Avlsforvaltere, Landvæsenslærlinge, Medhjælperere paa et Apotek, Huslærere og Lærerinder ikke i Almindelighed kunne fritages, K. Skr. 7 Jan. 1817, 8 Jan. 1839, Ind. M. Skr. 22 Avg. 1862.

f. Om umyndiges Beskatning, K. Skr. 5 Novbr. 1836.

g. Om sindssyges Beskatning, Ind. M. Skr. 7 Marts 1854.

h. Om Aftægtsfolk, K. Skr. 4 Avg. 1842, 9 Oktbr. 1845.

i. Om Skatteansættelsen, hvor voksne Børn ere hjemme hos Forældrene, navnlig ogsaa naar de tjene disse, Rskr. 28 April 1787, K. Cirk. 26 Jan. 1828, Skr. 8 Maj 1830, 9 Maj 1835, 30 Decbr. 1843, Ind. M. Skr. 18 Jan. 1850.

k. At de kongelige Forstbetjente ikke ere fritagne, K. Skr. 7 Marts 1818.

l. At Apotekere ikke ere fritagne, K. Skr. 15 Jan. 1820.

m. At Distriktskirurger ikke ere fritagne, K. Skr. 1 Maj 1827.

n. Om den Fritagelse der tidligere har været tilstaaet Præster og Skolelærere, se under Kommuneafgifter I 3 b og c. Jfr. Naadensaar II 22 (Udgifternes Deling) d.

o. Om Militæres Beskatning, se Militære 4.

p. Helsingør Kommunalbestyrelse er bleven bemyndiget til at tilsige de ny Indvaanere, som flytte til Staden inden 1 Jan. 1863 for at leve af deres Formue eller Pension, Fritagelse for kommunale Afgifter af Formue og Vilkaar for 10 Aar, Resl. 29 Maj 1860, hvorefter lignende Fritagelse ogsaa kan tilstaaes Fabrikanter.

q. Indenrigsministeriet har erklæret at savne Beføjelse til at bemyndige Kommunalbestyrelsen i Korsør til at fritage alle Pensionister, Kapitalister og andre, som bo eller nedsætte sig i Købstaden, for alle personlige Afgifter til Kommunen, naar de udelukkende leve af deres Midler eller Pension, Ind. M. Skr. 5 Maj 1862.

r. At Indenrigsministeriet er bemyndiget til paa Andragende fra Købstædernes Kommunalbestyrelser at meddele Samtykke til, at der for et vist nærmere begrænset Antal Aar indrømmes de civile eller militære Embeds- og Bestillingsmænd, som paa Grund af de i Aaret 1864 indtraadte politiske Forhold ere blevne

satte ud af deres Stilling, og som ville bosætte sig i vedkommende Købstad, Fritagelse for at svare Skat efter Formue og Lejlighed til samme — og at lignende Bemyndigelse ogsaa er givet med Hensyn til Enker efter de anførte Embeds- og Bestillingsmænd samt med Hensyn til Enker efter Mænd, der ere faldne eller døde i Krigen, Resl. 11 Marts 1865 med Note.

s. Ang. Udlændinges Skattepligt, se Udlændinge 4.

5. For at nogen kan inddrages under Ligningen paa Formue- og Lejlighed, maa vedkommende have fast Ophold i Kommunen, L. 6 Juli 1867 § 21, jfr. § 56, L. 26 Maj 1868 § 25. Herom kan yderligere mærkes følgende:

a. Ved Afgørelsen af, om Opholdet er fast eller midlertidigt, tages særligt Hensyn til, om vedkommende har lejet Bopæl paa sædvanlig Lejetid, Ind. M. Skr. 30 Marts 1855.

b. At Skatten svares, hvor vedkommende har Bopæl, personligt Ophold eller Hjem, K. Prom. 31 Decbr. 1803, 9 Febr. 1805, Cirk. 23 Febr. 1805, Pl. 5 Decbr. 1815 § 2, K. Skr. 9 Marts 1816, 15 April 1845, Ind. M. Skr. 21 Febr., 8 Juni, 4 og 14 Avg., 1 Decbr. 1849.

c. Om Raavaddams Interessenter skulle yde Bidrag til Lyngby Sogns Fattigvæsen, K. Skr. 7 Maj 1818, Resl. 13 Septbr. 1820.

d. Om Landejendomsbesiddere, der tage Ophold i Købstaden, K. Skr. 11 Oktbr. 1836.

e. Om Embedsmænd, der tage Bopæl udenfor Købstadens Grund, men have Kontor i Købstaden, K. Skr. 12 Oktbr. 1833.

f. Om Godsejere og Tiendejere, K. Skr. 4 Avg. 1842.

g. Om Fabrikejere, der bo udenfor Sognet, Ind. M. Skr. 2 Oktbr. 1850.

h. Om sindssyge, der holdes under Bevogtning i en anden Kommune end den, hvor deres Formue administreres, Ind. M. Skr. 7 Marts 1854.

i. Skippere svare Skatten, hvor de ere bosatte, K. Skr. 28 Juli 1835.

k. Om Ejendomme, der have Jorder i flere Kommuner, Pl. 5 Decbr. 1815, K. Skr. 9 Marts 1816, 23 Jan. 1819, 4 Jan. 1820. Se tidligere K. Prom. 27 Jan. 1810.

l. Om Betydningen af, at nogen har henstaaende en ubenyttet møbleret Lejlighed i en Kommune, haves forskellige Afgørelser, K. Cirk. 23 Febr. 1805 ad c, Ind. M. Skr. 20 Juli 1857, idet, hvad deri antages, ikke stemmer med Ind. M. Skr. 4 Novbr. 1867 (D. T. S. 1170). Se i øvrigt nedenfor under 6 c.

m. En Forpagter, der paa en af ham forpagtet Hovedgaard fører Husholdning for sin Forvalter og Tyende, men har Bolig i en anden Kommune, er ikke anset skattepligtig efter Formue og Lejlighed i den Kommune, hvor Hovedgaarden ligger, Ind. M. Skr. 13 Jan. 1868 (D. T. S. 49). Se derimod K. Cirk. 23 Febr. 1805 ad c.

n. En Embedsmand, der ved Udgangen af Marts Maaned ankom til en Købstad, anset pligtig at svare $\frac{3}{4}$ Aars Skat, fordi han var ankommen til Købstaden og havde overtaget Embedet, inden Skatteligningen var tilendebragt, Ind. M. Skr. 8 Marts 1849.

o. Det har tidligere været omtvistet, hvor vidt Beboere i et Sogn, naar de i Henseende til Skolevæsenet henhøre under fremmede Sogne, skulde udrede Bidrag til Skolevæsenet, navnlig ogsaa efter Formue og Lejlighed, til det Sogn, hvor paagældende har sit personlige Ophold, eller til det, hvortil de i Henseende til Skolevæsenet ere henlagte, K. og U. M. Skr. 23 Juni 1859, 18 Maj 1861, Ind. M. Skr. 7 Oktbr. 1864, K. og U. M. Skr. 1 Novbr. 1864, Ind. M. Skr. 23 Oktbr. 1865, men dette Spørgsmaal bortfalder nu ved Bestemmelserne i L. 6 Juli 1867 § 19, hvorefter Bidrag til en anden Kommunes Skolevæsen skal udredes af Kommunen og ikke af Beboerne.

p. En Mand i Hjørring er ikke anset pligtig at svare Fatig- og Skoleskat i Frederikshavn af et ham der tilhørende Pakhus, K. Skr. 20 Novbr. 1824.

r. Anser nogen sig ikke skattepligtig i en Kommune, der sætter ham i Skat, kan han bringe dette Spørgsmaal under Domstolenes Paakendelse, L. 6 Juli 1867 § 22, jfr. § 56, 26 Maj 1868 § 28, dog er Amtsraadet (og formentlig ogsaa Indenrigsministeriet) baade berettiget og forpligtet til at udtale sig om saadanne Spørgsmaal, Ind. M. Skr. Nr. 376, 2 Novbr. 1871.

6. Om de Tilfælde, i hvilke nogen kan komme til i samme Skatteaar at svare Skat i flere Kommuner.

a. Naar nogen samtidig har fast Ophold i flere Kommuner i Riget, skal han i hver af disse ansættes til forholdsmæssigt Bidrag, L. 6 Juli 1867 § 21, 26 Maj 1868 § 25. Som herhen hørende Tilfælde kunne nævnes:

1) To Godsforvaltere, der havde personligt Ophold i et Landsogn, men havde lejet Bolig til deres Familie i en Købstad, ansete pligtige til at svare Formue- og Lejlighedsskat begge Steder, Ind. M. Skr. 5 Juni 1851. Hermed kan ogsaa sammenholdes den Regel i L. om Indkomstskat 25 Juli 1867 § 5, at

Ægtefæller, som leve i Formuefællesskab, med Hensyn til Beskatning regnes for en Person.

2) En tjenestegørende Søofficer, der som saadan ansaas bosiddende i København, desuagtet anset skattepligtig i en Kommune, hvor han og hans Familie antoges at opholde sig den største Del af Aaret paa et ham tilhørende Gods, K. Skr. 3 Oktbr. 1844.

3) Om en Lensbesidder, der forventes at have Ophold i tre Kommuner, Ind. M. Skr. 4 Novbr. 1867 (D. T. S. 1170).

b. Naar nogen ligger paa Landet i Sommermaanederne eller paa anden Maade i nogen Tid af Skatteaaret tager Bopæl i en anden Kommune, uden dog derfor at være flyttet endelig bort, betales Skat til begge Kommuner i Forhold til den Tid, han har personligt Ophold i hver Kommune, men fast Ophold af kortere Varighed end 4 Maaneder kommer ikke i Betragtning, L. 6 Juli 1867 § 21, jfr. § 56, L. 26 Maj 1868 § 26, Ind. M. Skr. 4 Novbr. 1867 (D. T. S. 1170 i Slutn.).

Hermed kan sammenholdes de ældre Regler om Lejere af Sommerværelser og desl. i Pl. 20 Decbr. 1803, jfr. K. Skr. 7 Jan. 1817, 5 Jan. og 11 Oktbr. 1836, 23 Juni 1846, Ind. M. Skr. 24 Marts 1866.

c. Er en afgiftspligtig flyttet fra Kommunen inden Aarets Begyndelse, bortfalder hele den ham paalignede personlige Skat, og den, der flytter fra Kommunen i Aarets Løb er kun pligtig til at udrede Skatten indtil Udløbet af den Skattetermin, i hvilket han flytter, men han kan under visse Betingelser sættes i Skat i den Kommune, hvortil han flytter, nemlig naar han optages paa Tillægsligningen i denne, L. 6 Juli 1867 §§ 23 og 25, 26 Maj 1868 §§ 27 og 29.

Disse Regler, der ere givne for Købstæderne og Landkommunerne, men ikke for København og Handelspladserne, stemme i øvrigt i det hele med de tidligere Afgørelser af disse Spørgsmaal i K. Skr. 18 Jan. 1834, 9 Maj 1840, 15 Oktbr. 1842, Ind. M. Skr. 8 Marts 1849, 11 April 1851.

I Henhold til L. 6 Juli 1867 § 21 er det af Indenrigsministeriet i Skr. 4 Novbr. 1867 (D. T. S. 1170 i Slutn.) og navnlig i adskillige utrykte Skrivelser antaget, at 4 Maaneders personligt Ophold i en Kommune i Skatteaaret er nødvendigt for at begrunde Skattepligt, hvilket er anvendt saaledes, at den der flytter fra en Kommune inden 1 Maj, ikke skal svare Formue- og Lejlighedsskat til denne, saaledes at han ikke kommer til at svare nogen Skat for første Halvaar, hvorimod han for andet

Halvaar kan optages paa Tillægsligningen i den Kommune, hvortil han flytter. Denne Fortolkning er i øvrigt godkendt ved Højesteretsdom af 26 Juni 1873 (H. R. T. f. 1873 S. 197).

d. Opstaar der Spørgsmaal om Fordeling af en Persons Skattebidrag mellem Kommuner, afgøres dette enten af Amdsraadet eller af Indenrigsministeriet, L. 6 Juli 1867 § 22, 26 Maj 1868 § 28. Indenrigsministeriet afgør dog først saadanne Sager, naar vedkommende Kommuner ikke have kunnet opnaa nogen Overenskomst i saa Henseende, Ind. M. Skr. Nr. 376, 2 Novbr. 1871, jfr. K. Prom. 27 Jan. 1810. I et Tilfælde, hvor en Mand besværede sig over den Maade, hvorpaa tvende Kommuner vare blevne enige om at fordele hans Skat imellem sig, udtalt, at Ministeriet kun kan afgøre saadanne Fordelingsspørgsmaal i Tilfælde af Tvist mellem de paagældende Kommuner, Ind. M. Skr. Nr. 85, 21 Maj 1885.

e. I Sager af denne Art gælde ikke de i L. 6 Juli 1867 §§ 20 og 23, 26 Maj 1868 § 27 givne Forskrifter om Frister for Paaanke, Ind. M. Skr. 11 Avg. 1869 til Aarhus Amt (utrykt).

f. En kbhvnsk Skatteyder, der fra 3 Juni til 4 Oktbr. havde fast Ophold i en Landkommune, anset for 2det Halvaar skattepligtig til begge Kommuner, saaledes at han, da Opholdet begge Steder har været omtrent lige langvarigt, bør svare halv Skat paa hvert Sted, Ind. M. Skr. Nr. 15, 23 Jan. 1883.

g. Ang. at der i saadanne Tilfælde ikke tilkommer Landkommunen nogen Skat af den paagældende fra et tidligere Tidspunkt end 1ste Juli, idet Tillægsligningen ifølge Landkommunalovens § 23 kun gælder for den anden Halvdel af Kalenderaaret, Ind. M. Skr. Nr. 219, 31 Decbr. 1883.

7. Om Enker efter Skatteydere, der ere døde efter at være optagne paa Hovedligningen, kunne optages paa Tillægsligningen, Ind. M. Skr. Nr. 246, 12 Novbr. 1875. Jfr. ovenfor 3 g.

8. Den en ugift Kvinde herefter paalignede Skat antages ikke at bortfalde derved, at hun gifter sig, Ind. M. Skr. Nr. 92, 6 Juni 1882.

9. Marstal, ang. Formue- og Lejlighedsskat der, Bkg. Nr. 114, 18 Oktbr. 1878 §§ 23, 24, 27, 28.

10. En Præst, der under Naadensaaret i sit ny Embede havde taget Ophold der d. 3dje April, rettelig medtaget ved Tillægsligningen, K. og U. M. Skr. 11 April 1882 (G. R.). Jfr. Præster VI 13.

11. Ang. Ligning efter Reglerne for Beskatningen herefter af Udgifterne ved Anbringelse af Varmeindretninger i Kirker uden-

for Kbhvn. og ved Opvarmningen, L. Nr. 49, 9 Marts 1893 § 2, jfr. §§ 1, 3, 4, 8. Se Kirker 9.

12. Island. Ang. Beskatning derefter i:

Reykjavik, L. 19 Oktbr. 1877 (Nr. 28 i Till. t. Lovt.).

Landkommunerne, L. 9 Jan. 1880 (Nr. 1 ibd.) § 1, L. om Tillæg til L. 1880, 9 Avg. 1889 (Nr. 14 ibd.), Forandring i § 1 i L. 1880, L. 15 Febr. 1895 (Nr. 6 ibd.), Tillæg til L. 1880, L. 6 Marts 1896 (Nr. 7 ibd. — ang. Handels- og Forbrugsforeningers Inddragelse under Formue- og Lejlighedsligningen).

Købstæderne Akureyri, Isafjord og Seydisfjord, L. 8 Oktbr. 1883 (Nr. 24 ibd.) §§ 18, 19, af s. D. (Nr. 25 ibd.) §§ 19, 20, 8 Maj 1894 (Nr. 15 ibd.) §§ 20—23.

En Del af Omkostningerne til Kirkesang og Spil lignes derefter, L. 22 Maj 1890 (Nr. 23 ibd.) § 2.

Se Fribefordringsvæsenet III 12 (Kørsler i Krigstid). Kirker 41 o (Ligning af Kirkeskat). Ligningskommissioner. Militære 4. Offer I 11. Overligningskommissioner II 13 (ang. Skattens Nedsættelse efter Købstadkommunallovens § 27). Præstepenge 7 r (Reglen om skattefrit Ophold en Del af Aaret uanvendelig paa dem). Præster VI 13. Skolebrændsel II 6 (Ligning af Vederlaget herfor). Skolelærere VII 5.

Jfr. i øvrigt Kommuneafgifter.

Formuefællesskab mellem Ægtefæller, se Testamenter 20. Ægtefæller 3.

Formynder, se Overformyndere. Værger.

Fornavn, se Navn.

Fornemme Folk, se Vidnepligt 2. Jfr. fremdeles D. L. 2—11—11, 3—5—1, 3—18—1, 4—2—1, 6—13—10 (sidst nævnte Artikel er hævet ved Straffelovens § 308).

Fornylesdom, se Domme 16.

Fornylespaategninger.

Se Kreditforeningsobligationer 7 (behøve ikke at tinglæses). Stempelafgiften II 4 e Nr. 3.

Fornærmelser, se Vold. Ærefornærmelser.

Forordninger, se Love.

Forpagtning—Forpagtere.

1. Retten til efter Fr. 15 Juni 1792 § 11, Pl. 7 Juni 1806, 9 Febr. 1820 § 5 og L. 25 Juni 1870 at bortforpagte fæstepligtige Bøndergaarde paa 2 eller flere Personers Livstid eller paa bestemt Aaremaal ikke kortere end 50 Aar bortfalder, L. Nr. 36, 9 Marts 1872 § 6, jfr. § 9.

Med Hensyn til dette Forpagtningsforhold, se foruden de nævnte Love: K. Prom. 1 Oktbr. 1791, Rtk. Prom. 26 Juni 1813, Resl. 29 Novbr. 1815, K. Skr. 18 Juli 1818, Ind. M. Skr. 22 Septbr. 1857, 10 Maj 1865 (at Fr. 8 Juni 1787 ikke er anvendelig paa samme).

2. Ang. Afløsning af Arveforpagtningsforhold paa de slesvigske Domæner, L. 16 April 1862.

Den Nedsættelse i Arveforpagtningsafgift og Kanon, som hidtil efter Fr. 9 Juli 1813 § 13 er tilstaaet Arveforpagtere (og Parcelister) paa nedlagte Domæner i de indlemmede slesvigske Distrikter, skal fremdeles vedblive, L. 29 Marts 1867 § 8 (S. 81).

3. Ang. Lovligheden af Bortforpagtning af Jordejendomme for flere hundrede Aar, K. Skr. 9 Novbr. 1830, Rtk. Skr. 3 Juni 1843. Se Grundtakstjorder 1.

Ang. i hvilke Tilfælde Brugsoverdragelse over Jordejendomme nødvendiggor Udstykning, se Udstykning I B, jfr. II 3.

4. Ang. Bortforpagtning af en Købstads til et Vognmandslav henlagte Fællesjorder, samt at Forpagtere af Købstadsjord ere pligtige at deltage i Vognmandsbefordring, men fritagne for Næringsskat af Indtægten heraf, Fr. 6 Novbr. 1810 §§ 2, 7, 11, 12.

5. Ang. Forpagtning af faste Ejendomme i adskillige Tilfælde, se Beneficeret Gods 6. Domænerne 6 og Statens Ejendomme 1, jfr. Udpantning I 3 c (kan ikke finde Sted for Forpagtningsafgifter til det offentlige). Enkesæde 3 f. Fideikommisser I 3 c og d. Fæste. Kirkejorder 5. Præstegaarde 20, jfr. Naadensaar II 12. Skolelod II 11. Statens Ejendomme 6 (paa Isl.). Umyndiges Midler 12 (af saadannes Ejendomme).

6. Ang. Forpagtning af forskellige Rettigheder, se Apotek 17. Fideikommisser I 3 e og Tiende 12 (Bortforpagtning af Tiender). Fæstningsværkerne 3 (Græsslet). Møntvæsen 2. Østersfiskeri 3.

7. Ang. Brugerens (Forpagters, Lejers, Fæsters) Forpligtelse til at deltage i de vedkommende Landejendom paahvilende Byrder.

a. I Landskatten, Fr. 15 April 1818 §§ 4, 7 smh. med Fr. 24 Juni 1840 §§ 14, 15, jfr. §§ 16, 17. Jfr. Fr. 1 Oktbr. 1802 §§ 6, 7, Rtk. Prom. 27 Oktbr. 1804, Pl. 6 Juni 1811 § 2, Fr. 6 Maj 1812 § 2, Rtk. Prom. 9 Jan. 1813.

b. Ang. at Sognekommunen har at holde sig til Brugeren for de Hartkornet paalagte kommunale Skatter, Pl. 5 Decbr. 1815 § 3, K. Skr. 9 Marts 1816 ad 2 og 24 Novbr. 1832 (ang.

Bidrag til Skolevæsenet), 5 Decbr. 1818 ad 5 og 1 Marts 1836 (til Skole- og Fattigvæsenet), 30 Decbr. 1834 (til Jordmodervæsenet).

I Overensstemmelse hermed kunne resterende Bidrag til Skolevæsenet inddrives ved Udpantning hos Fæsterne, men ikke affordres Godsejeren, K. Skr. 11 April 1826.

c. Ang. Brugerens Andel i Vederlaget for Hartkornsforskellens Udjævning og de forøgede Byrder paa Grund af Udjævningen, L. 20 Juni 1850 (S. 174) §§ 9, 19.

d. Ang. at Forpagtere i de forhen slesvigske Distrikter af Landejendomme, der ere bortforpagtede før 1 April 1867, i den tilbagestaaende Del af Forpagtningstiden ere pligtige at tilsvare Ejeren det samme aarlige Beløb, som de efter Overenskomst eller efter Resl. 26 Juli 1815 hidtil have udredet som deres Del af den konsoliderede Grund- og Benyttelsesskat, L. 29 Marts 1867 § 8.

e. I Hartkornsbidraget til Jernbane- og Havneanlæg i Jylland og Fyen, L. 26 Maj 1868 § 4 (S. 314).

f. Ved Forpagtninger paa kortere Tid end 50 Aar kan Forpagteren fordre, at Ejeren skal deltage i Hegnsbyrden, L. 6 Marts 1869 § 3.

En Forpagter maa ikke uden Ejerens Samtykke ombytte et tilstedeværende Hegn med andet lovligt Hegn, § 10 ibd.

g. I Udgifter ved Digers Anlæg og Vedligeholdelse, L. Nr. 53, 10 April 1874 § 7.

h. Se Leje 8 c samt: Bankhæftelsen 7. Brandredskaber A 4 b Nr. 4. Halvandenskillingsafgift 1. Indkvartering III 14, 15, 36. Offer I 2 g. Pligtarbejde I N og Pligt-kørsel I 5. Tiende 19. Jfr. Amtsraad A 4 p og Sogneraad A 5 g (at Valgretten dertil som højstbeskattet udøves af Ejeren, uagtet Forpagteren betaler Skatterne).

i. Naar Forpagterne eller Lejerne have paataget sig at svare Skatterne og Afgifterne af Ejendommen, kan Ejeren inddrive samme hos dem ved Udpantning, Fr. om Amtstueoppeb. 8 Juli 1840 § 27, jfr. L. Nr. 36, 29 Marts 1873 § 2.

k. Ang. at Landkommunallovens § 18 ikke har gjort nogen Forandring i den tidligere Regel, at Sognekommunen har at holde sig til Forpagteren eller Fæsteren for de Hartkornet paa-lagte Skattebidrag, Ind. M. Skr. Nr. 166, 11 Avg. 1874.

l. Hartkornsbidraget til nogle Jernbaneanlæg bliver uden Hensyn til bestaaende Kontrakter at udrede halvt af Ejeren,

halvt af Fæsteren eller Forpagteren, L. Nr. 78, 16 Juni 1879 § 5, Nr. 16, 18 Febr. 1881 § 5, Nr. 18 af s. D. § 5.

m. Bidrag til offentlige Vandløbs Regulering og Vandværkers Nedlæggelse paahviler Ejeren, men forrentes af Brugeren med 4 pCt. Bidraget til Vandløbs Vedligeholdelse paahviler altid Brugeren, men subsidiært tillige Ejeren. Herfra afvigende Overenskomster vedkomme ikke det offentlige. L. Nr. 63, 28 Maj 1880 §§ 26, 36.

Ligeledes skulde Brugerne udføre Vedligeholdelsesarbejderne ved private Vandløb, § 45 Nr. 8, og ved ny Vandafledningsanlæg, § 56, jfr. §§ 55, 57.

Se tidligere Adg. 29 Juli 1846 §§ 18, 36, jfr. L. 17 Jan. 1859 § 3.

n. Hartkornsbidraget til nogle Jernbaneanlæg bliver uden Hensyn til bestaaende Kontrakter at udrede halvt af Ejeren halvt af Fæsteren eller Forpagteren, L. Nr. 54, 12 April 1889 § 7 (Hobro-Løgstør Bane), Nr. 55 af s. D. § 5 (Slagelse-Nestved-Skelskør Bane), Nr. 86, 8 Maj 1894 § 3 (Slagelse-Vørslev Bane).

o. Snekastningsbyrden fordeles saa vel paa Brugere som paa Ejere, L. Nr. 68, 9 April 1891 §§ 5, 7.

8. Ang. den Forpagteren (eller Lejeren) tilkommende Erstatning, naar en Del af det forpagtede eksproprieres, Fr. 5 Marts 1845 § 17, Ind. M. Skr. 11 Decbr. 1852, L. 20 Avg. 1853 § 8 (S. 208), 30 Novbr. 1857 § 8, Nr. 53, 10 April 1874 § 3, L. om Afgivelse af Jord til Veje m. v. paa Færøerne Nr. 69, 7 Maj 1881 § 4. Jfr. Jernbaner A 1 k og n.

9. Ang. at Forpagteren ikke kan modsætte sig Afløsning af Hoveri eller Pligtarbejde, samt ang. hans Erstatning for saadan Afløsning, Fr. 25 Marts 1791 § 13, 27 Maj 1848 § 10, L. 4 Juli 1850 (S. 219) §§ 8, 9, 12, L. af s. D. (S. 225) §§ 8, 9, 12.

10. Ang. at Jorddrotten kan overdrage Forpagteren Udøvelse af Revselsesretten over hoverigørende Bønder og Husmænd, Fr. 25 Marts 1791 §§ 13, 14 og 32, 6 Decbr. 1799 § 32, 27 Maj 1848 § 9, jfr. K. Skr. 17 Marts 1827. Jfr. Høstdag I 8.

11. Ang. den Brugere af faste Ejendomme tilkommende Jagtret, L. Nr. 79, 8 Maj 1894 §§ 3, 4.

12. Ang. at Brugere af faste Ejendomme henregnes til de Ejendomsbesiddere, der naar de høre til de højstbeskattede, vælge den mindre Del af Amdsraadet, L. 6 Juli 1867 § 35. Jfr. foran 7 h i Slutn.

13. Om et Konkursbos Forhold til de af Fallenten forpagtede Ejendomme, L. Nr. 51, 25 Marts 1872 § 17, jfr. § 146.

14. Ang. at der ved Forpagtning af Landejendomme og Mejerier samt ved anden Leje af Jord kan gives Underpant i de til Bedriften hørende Ejendele samt i Produkterne af Bedriften til Sikkerhed for Udlejerens Krav paa Lejetageren, § 152 ibd.

15. Forpagtere ere fritagne for at erlægge Bompenge indenfor de samlede Godsers Grænse, Fr. 15 Febr. 1786 § 4.

16. Ang. at Kongens Forpagtere paa Island ikke maa bebyrde Indbyggerne med ulovlige Paalæg, Fr. 15 Maj 1705.

17. Ang. at Forpagtere af Kroer og Møller skulle løse Næringsadkomst, se Gæstgiveri og Krohold 16. Møllere 4.

18. Ang. Avktion over Forpagtninger, se Avktionsgebyrer I 15 og 21 b. Vidnegebyrer 1.

19. Ang. Godtgørelse til Brugerne i Anledning af Foranstaltninger vedkommende Vands Afledning og Afbenyttelse, L. Nr. 63, 28 Maj 1880 §§ 36—38, 55, 71.

Brugerne af de paagældende Ejendomme skulle indvarsles til Møde ved de Forretninger, der vedkomme Vands Afledning eller Afbenyttelse §§ 35, 63 ibd.

Med Hensyn til Brugernes Stilling til Vandløb, Vandingsanlæg og Vandets Benyttelse paa anden Maade mærkes endelig §§ 22, 32, 75, 78 ibd. Jfr. foran 7 m.

20. Ang. Bortforpagtning af de Staten tilhørende Embedsjorder, Adg. Nr. 105, 3 Septbr. 1879 § 11, jfr. § 19. Se Embedsbolig og -jord 9 a.

Det er ordentligvis ikke tilladt Brugerne af Tjenestejorderne ved Sorø Akademis Skovvæsen at bortforpagte dem, Bkg. Nr. 107, 9 Juni 1888 § 13.

21. Ang. at Brugeren har samme Ret som Ejeren til at modsætte sig Brugen af Lokomobil indenfor en bestemt Afstand fra visse Bygninger m. v., Bkg. Nr. 27, 28 Febr. 1891 § 24.

22. Forpagtere af Ølbryggerier, om dem og deres Ansvar, L. om Ølskat Nr. 50, 1 April 1891 §§ 1, 18.

23. Med Hensyn til Brandpolitilovgivningen, se Bkg. Nr. 70, 16 April 1898 §§ 22, 36.

Se fremdeles Brændevinsafgift 17 (Kroforpagter). Bøndergods 3 A d, jfr. E d. Formue og Lejlighed III 5 m. Forsørgelsessted A 2det Stykke. Fremleje. Mejeri-forpagtning. Naadensaar II 12. Præstegaarde 20. Skiftegebyrer 8 h (ang. hvorledes Forpagtningsrettigheder skulle regnes et Bo til Indtægt). Skolelærere X (Vakance)

16. Sognefoged 3 nn (Begyndelses- og Registreringsforretningers Foretagelse hos Forpagterer).

Forpagtningskontrakter.

1. Ang. deres Tinglæsning, se Tinglæsning II E og Tinglæsningsgebyrer 21; om Forpagtninger paa langt Aaremaal, se 16 d ibd. og Udslettelse I 12 e.

2. Ang. deres Stempelpligt, L. 19 Febr. 1861 § 39. Se i øvrigt Stempelafgiften III 9 jfr. 10.

3. Se Halvprocentafgift 15 f. Skatterestancer 7 (disses Fortrinsret).

Forplejningskorpset.

1. Hærens.

a. Ang. dets Ordning og Forretninger, L. 26 Maj 1868, jfr. Hærl. 6 Juli 1867 §§ 1, 9. Jfr. Pl. 24 Juli 1810. For det vedbliver indtil videre L. 1868 at gælde, L. Nr. 106, 25 Juli 1880 § 21. Ny Lov om Ordning af Hærens Forplejningskorps, L. Nr. 40, 22 Marts 1897. Jfr. ang. Forøgelse af Korpsets Rammer, L. Nr. 63, 13 April 1894 § 12.

b. Ang. dets Oprettelse som et særligt Korps umiddelbart under Krigsministeriet og med Garnison i Kbhvn., samt ang. dets nærmere Organisation, Bkg. 27 Septbr. 1868.

c. Ang. at Indkvarterings- og Befordringsvæsenet er underlagt samme, og at Generalkommandointendanturerne fremtidig udstede Befordringspas og Kvarteranvisninger m. m., Ind. M. Cirk. 24 Oktbr. 1868 (D. T. S. 1017), jfr. Resl. 1 og 13 Decbr. 1848 (i Intend. Cirk. 15 s. M. — M. R.), hvorved disse med flere Forretninger henlagdes fra Generalkvartermesteren til Intendanturen.

d. Ang. Besættelse af Posterne deri, L. Nr. 56, 25 Marts 1871 (hvis Gyldighed er ophørt med 1 Oktbr. 1872).

e. Afgør Spørgsmaal om Dagpenges Udbetaling til Personer paa Kantonnementsfod, Bkg. Nr. 85, 2 Maj 1871.

f. Foranstalter Indbetaling af militære Embedsmænds Præmier for pligtig Enkeforsørgelse, Resl. Nr. 99, 27 Marts 1871 Nr. 3.

g. Ang. Tidsgrænsen for Godtgørelse for Kontorlokale til dets Embedsmænd, naar Pligten til at holde saadant Lokale bortfalder, Krigs M. Skr. Nr. 435, 23 Decbr. 1871.

h. Ang. hvilke Værnepligtige der anvendes dertil, Adg. Nr. 159, 24 Avg. 1894 § 8.

i. Ang. at der ved Bekendtgørelserne om Indsendelsen af Værnepligtiges Ansøgninger om Ansættelse deri skal fastsættes

en saadan Frist, at Korpsets Indstilling kan foreligge for Krigsministeriet senest 15 November, for at dette Ministerium kan give Justitsministeriet fornøden Meddelelse, Krigs M. Skr. 7 Novbr. 1887 (M. R.).

k. Ang. Intendanturens Myndighed til at fastsætte Godtgørelsen for visse Lokaler, der afgives til Brug i Tilfælde af ekstraordinær Indkvartering, L. Nr. 66, 29 Marts 1893 § 3.

2. Søværnets, derom handler L. 24 April 1868 § 45, Lønningssl. 15 Maj s. A. § 21, L. Nr. 69, 28 Maj 1880 § 62.

3. Hærens og Søværnets, kan Kongen sammendrage til et fælles Korps, L. 26 Maj 1868 § 21.

Se Afgangslister 2. Elevskolen 11 (ang. en til Forplejningskorpset forsat Underofficers Tjenestepligt). Gendarmerikorps 7. Intendantur 9 (Søværnets). Militære 9 f (Ægteskabstilladelse for Underofficerer af Forplejningskorpset). Nummerbytning 8. Retsgebyrer II A 1 a Nr. 3 (i de af Korpset anlagte Sager).

Forprang. Bestemmelserne om Land- og Forprang D. L. 3—13—24, 26, 27 og Fr. 25 Avg. 1741, der modificeredes ved Pl. 22 Marts 1793 og 25 Juli 1815, bortfaldt ved Fr. 23 April 1845 § 1 og Næringsl. 29 Decbr. 1857. Ved sidst nævnte Lovs § 100 ere saa vel de nævnte Artikler af 3—13 som Forordningen af 1741 udtrykkelig hævede. Jfr. Landvæsensprodukter.

Forræderi (Landsfornæderi).

1. Ang. Forbrydelser mod Statens udvortes Sikkerhed og Selvstændighed, L. 10 Febr. 1866 Kap. 9, 25 Juni 1869 Kap. 9 (f. Isl.). Af sammes Bestemmelser mærkes paa dette Sted særlig L. 1866 § 74, 1869 § 75, der bestemmer Straffen for den, som under en udbrudt Krig til Fjenden forraader Fæstninger eller andre Forsvarsposter, Krigsskibe eller Tropper, offentlige Kasser, Tøjhuse, Magasiner eller Forraad af Vaaben eller andre Krigsfornødenheder, eller som giver Fjenden Underretning om Operationsplaner eller Fæstningers eller andre Forsvarsposters Beskaffenhed eller Tilstand eller til Fjenden aabenbarer Løsen eller Signaler, saa vel som for den, der foretager visse andre nærmere betegnede forræderiske Handlinger.

D. L. 6—4 er hævet, L. 1866 § 308, 1869 § 310.

2. Naar en her hjemmehørende Undersaat i Udlandet forbryder sig mod den danske Stat ved Forræderi, er det Overtrædelse af Kongerigets Straffelove, L. 10 Febr. 1866 § 5. Jfr. L. 25 Juni 1869 § 5 (f. Isl.).

Ang. Spørgsmaal om Optagelse i Straffeloven af en af Lovkommissionen foreslaaet Paragraf om Straf for at sætte sig i Forbindelse med Personer i Udlandet til Skade for den danske Stat m. m., J. M. Skr. 11 Febr. 1865.

3. Ang. den almindelige Forpligtelse til at angive de i L. 1866 §§ 71, 72 og 74 (L. 1869 §§ 72, 73 og 75) ommeldte Forbrydelser, L. 1866 § 109, 1869 § 110.

4. Den, som er forvunden for nogen uærlig Sag, Tyveri, Forræderi eller Trolddom, skal ikke staa til troende i Vidnesbyrd eller andre Maader, D. L. 1—13—19. Jfr. D. L. 6—21—6.

5. Derom handler Straffel. for Krigsmagten Nr. 68, 7 Maj 1881 Kap. 4, jfr. § 4.

Jfr. Højforræderi.

Forsamlingshus, ang. Interessentskab derom, se Stempelafgiften III 16 e og f.

Se Bygningsafgift II 2 k. Forsamlingslokaler.

Forsamlingslokaler (Kirker, Teatre og desl.).

1. Skulle opføres efter Bygningskommissionens Bestemmelser i København, Bygningsl. Nr. 77, 12 April 1889 § 65, og i Frederiksberg, Bygningslov i Bkg. Nr. 58, 19 April 1890 § 65. Jfr. L. Nr. 164, 21 Novbr. 1871 § 15, jfr. §§ 5, 29 (f. Khvn.), 17 Marts 1856 §§ 20, 34, jfr. L. 12 Jan. 1858 (f. Frederiksberg). Med Hensyn til Købstæderne jfr. L. 30 Decbr. 1858 § 34. Ligeledes ifølge Bygningsvedtægterne for nogle Købstæder, f. Eks. Bkg. Nr. 182, 27 Septbr. 1895 § 32 (Aarhus) Nr. 72, 18 Decbr. 1896 § 66 (Odense) m. fl., og ifølge en stor Del af de for Landdistrikter givne Bygningsreglementer, jfr. de under Bygningsvæsen 5 n anførte Reglementer.

2. Ere i København undergivne Brandvæsenets særlige Tilsyn, L. 15 Maj 1868 § 28, og i Købstæderne Brandkommissionernes, L. Nr. 28, 21 Marts 1873 § 23.

3. Ang. at de ere Brandkommissionens særlige Tilsyn undergivne, der saaledes kan fordre, at de forsynes med et tilstrækkeligt Antal Udgange, at der haves Sprøjter og andre Brandredskaber samt tilstrækkelig Vandforsyning, og at der, naar de benyttes, holdes Brandvagt, Bkg. Nr. 7, 1 Febr. 1877 § 23 (f. Frederiksberg), Nr. 71, 6 Juni 1878 § 23 (Silkeborg), L. 15 Oktbr. 1875 (Nr. 33 i Till. t. Lovt.) § 14 (Reykjavik), Bkg. Nr. 5, 8 Jan. 1891 § 23 (Løgstør).

4. Paa Landet kan Amtmanden træffe Bestemmelse om deres Brandredskaber samt træffe de yderligere Foranstaltninger, der findes fornødne til at forebygge en Ulykke, L. om Tillæg til

Brandpolitiloven Nr. 35, 1 Marts 1889 § 11, jfr. Bkg. Nr. 70, 16 April 1898 § 37.

Ang. Anvendelsen af denne Myndighed med Hensyn til Kirker, og at samme kan udøves uden Kirkesynets Medvirkning, K. og U. M. Skr. 12 Marts 1892 (G. R.).

5. Teatere og lignende offentlige Forlystelsessteder ere derhos underkastede de i Bkg. 168, 14 Decbr. 1881 (se Teatere I 3) indeholdte Forskrifter, 2det Stykke ibd.

Se Kirker 16.

Forsamlingsretten.

1. Borgerne have Ret til at forsamle sig ubevæbnede. Offentlige Forsamlinger har Politiet Ret til at overvære. Forsamlinger under aaben Himmel kunne forbydes, naar af dem kan befrygtes Fare for den offentlige Fred. Grl. 28 Juli 1866 § 88, jfr. § 94 (5 Juni 1849 § 93, jfr. § 99), Koloniall. 27 Novbr. 1863 § 80, jfr. § 83, Forfatnsl. f. Isl. 5 Jan. 1874 (Nr. 1 i Till. t. Lovt.) § 56. Jfr. K. Cirk. 14 Septbr. 1835, 8 Novbr. 1845, 14 Maj 1846.

Med Hensyn hertil mærkes.

a. Folkefester og andre offentlige Forsamlinger skulle anmeldes for Politiet saa betimeligt, at det kan være i Stand til at udøve sin Ret til at være til Stede og eventuelt forbyde Forsamlingen, J. M. Skr. 23 Juli 1852.

b. I Henhold hertil:

1) Paalagt Øvrighederne at forbyde Grundlovsfester under aaben Himmel, hvorved det paatænktes at udtale Mistillid til Regeringen, J. M. Cirk. 27 Maj 1854.

2) Udstedt Forbud mod ethvert af den internationale Arbejderforening i Kbhvn. under aaben Himmel sammenkaldt offentligt Møde, Bkg. 4 Maj 1872 (U. L.).

c. Den saaledes hjemlede Forsamlingsret har ikke medført nogen Forandring i Bestemmelserne om:

1) Lavforsamlingers Afholdelse, Ind. M. Skr. 14 Avg. 1849.

2) Adgangen til at holde offentlige Forelæsninger (Pl. 25 Juli 1821), J. M. Skr. 6 Juni 1860.

3) Nattesæde i Fr. 22 Oktbr. 1701 Post 2 Kap. 3 § 2, J. M. Skr. Nr. 413, 8 Decbr. 1871.

4) Ikke heller kunne Bestemmelserne i Fr. 17 April 1782 § 5, jfr. Fr. 8 Avg. 1832 § 4 og den ophævede Fr. 3 April 1810 § 18, om Indskrænkning i Almuens Sammenkomster

paa Steder, hvor epidemisk Sygdom hersker, være blevne forandrede herved. Jfr. nedenfor 9.

5) Lige saa lidt som Bestemmelserne i Fr. 26 Marts 1845 § 11 om Afholdelse af offentlige Forsamlinger paa Søn- og Helligdage. Jfr. nu L. Nr. 57, 7 April 1876 §§ 7, 8 og Nr. 48, 1 April 1891. Se nærmere Helligdage 5 A m.

2. Ved offentlige Forsamlinger under aaben Himmel skal Politiet yde sin Bistand til at opretholde Orden og kan fordre Forsamlingen hævet, naar der opstaar Uorden, som udarter til voldelig Adfærd. Ved andre offentlige Forsamlinger kan Politiet efter Anmodning af Forsamlingens Leder yde sin Bistand til Ordenens Overholdelse og paa hans Begæring, eller naar der opstaar Ufred eller Slagsmaal, anholde eller med Magt fjerne Fredsforstyrreerne, L. 11 Febr. 1863 § 12 (f. Kbhvn.), Nr. 21, 4 Febr. 1871 § 10.

Ang. Anvendelsen af disse Bestemmelser kan mærkes Instr. f. Kbhvn.s Politi 7 Juni 1869 §§ 61—64.

3. Ang. Forsamlinger paa offentlig Gade, Vej eller Plads, Politivedt. f. Kbhvn. Nr. 125, 22 Juni 1883 §§ 1, 2, f. Købst. i M. T. B f. 1872 S. 38 §§ 1, 2, S. 49 § 1. Jfr. Bkg. 6 Septbr. 1819.

Advarsel i Anledning af en i »Socialisten« indrykket Opfordring til Arbejderne om at samles paa Christiansborgs Slotsplads paa en bestemt Tid om, at en saadan Sammenstimlen af Folk ikke vil blive taalt, Bkg. 2 Novbr. 1873 (U. L.).

4. Samlinger, som kunne skønnes fordægtige og af onde Følger for unge Mennesker, maa de, som ej have Borgerskab, ikke holde i København, Pl. 27 Novbr. 1775 § 6.

5. Ang. at en afholdt »Arbejderkongres« efter Omstændighederne maatte betragtes som en offentlig Forsamling og Politiet saaledes være berettiget til at overvære samme, J. M. Skr. Nr. 131, 24 Juni 1876.

6. Ang. den særlige Inskrækning for Militære i denne Rets Udøvelse mærkes Straffel. f. Krigsmagten Nr. 68, 7 Maj 1881 § 162.

Ang. hvor vidt det er berettiget at forbyde undergivne, naar de ere i Uniform og ikke have indhentet deres nærmeste foresattes Tilladelse, at deltage i Processioner, Optog eller andre paa lignende Maade for Offentligheden fremtrædende Forsamlinger, Krigs M. Skr. 6 Septbr. 1895 (M. R.).

7. Om Straf for militære Befalingsmænd, der ulovlig og navn-

lig med Tilsidesættelse af Grundlovens § 89 anvende væbnet Magt mod Forsamlinger, § 141 ibd.

8. Ang. at et Møde, der stod aabent for Medlemmer af samtlige demokratiske Foreninger, naar disse indførtes af et Medlem af de lokale Foreninger, maa anses som offentligt, J. M. Skr. Nr. 107, 13 Juni 1887.

9. Ifølge en Række Sundhedsvedtægter, der ere yngre end den tidligere gældende L. om smitsomme Sygdomme Nr. 78, 20 April 1888 (se nu L. Nr. 46, 30 Marts 1892 navnlig §§ 2 og 21) er der tillagt Sundhedskommissionen Myndighed til i Tilfælde af ondartede Epidemier, ogsaa naar sammes offentlige Behandling ikke er paabudt, at forbyde større private Sammenkomster, navnlig Begravelsesgilder, se f. Eks. Bkg. Nr. 86, 13 Avg. 1878 § 60, Nr. 54, 7 Maj 1880 § 53, Nr. 118, 22 Juli 1881 § 43, Nr. 133, 26 Avg. s. A. § 65, Nr. 149, 30 Decbr. 1882 § 53, Nr. 157, 17 Decbr. 1889 § 8 d, Nr. 160, 30 s. M. § 14 Nr. 5, Nr. 129, 21 Avg. 1890 § 8 d, Nr. 137, 16 Septbr. s. A. § 8 d, Nr. 141, 20 s. M. § 8 d, Nr. 18, 13 Febr. 1891 § 14 d, Nr. 73, 9 April s. A. § 14 d, Nr. 103, 19 Juni s. A. § 8 d (offentlige og større private Sammenkomster, Begravelsesgilder, Bryllupsgilder og lignende), Nr. 134, 1 Septbr. 1891 § 14 d (Gæstebud eller Forsamling i afdødes Hjem). Jfr. ogsaa Bkg. Nr. 258, 16 Novbr. 1893 § 12. De nyere Sundhedsvedtægter henvise i Reglen til Epidemilovens Bestemmelser.

Jfr. Forlystelser 12.

Se Folketinget 2 o (Ordens Overholdelse ved Valgene). Gudelige Forsamlinger. Ligfølgere. Mormoner 2. Op-løb 1 og 2 samt 12.

Forsøgling.

I. Paa Skifte.

1. Derom handler D. L. 5—2—1, 2, 86, 5—14—31, indskærpede ved K. Prom. 17 Avg. 1793. Jfr. Fr. 10 Avg. 1697.

2. Skulde finde Sted, naar en Arving betænkte sig paa, om han vilde vedgaa eller fragaa Arv, D. L. 5—14—30, Fr. 4 Marts 1690 § 1.

Bevilling for en Arving til, at hans Undladelse af straks efter Dødsfaldet at fordre saadan Forsøgling ikke skulde hindre ham i at fragaa Arv, Bev. 4 Juni 1695 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Arv og Skifte A).

3. Skal Skifteretten straks foretage af en afdød Kassebetjents Bo, alm. Kassefr. 8 Juli 1840 § 52.

4. Ang. dens Foretagelse i Konkursboer straks efter Konkur-

sens Begyndelse, L. Nr. 51, 25 Marts 1872 § 51, jfr. § 145 og f. Færø. Adg. Nr. 13, 13 Febr. 1873 Nr. 5.

Ang. de Boer, der behandles ved Sø- og Handelsretten i Kbhvn., Adg. Nr. 96, 19 Juli 1872 § 5.

5. Ang. sammes Foretagelse i Dødsboer og andre Boer, der ikke behandles som Konkursboer, Skiftel. Nr. 155, 30 Novbr. 1874 §§ 12, 13, 15, 16, jfr. 56, 57, 82, 83. Se for Færøerne Adg. Nr. 30, 14 Jan. 1876 Nr. 4—7, for Island Skiftel. 12 April 1878 (Nr. 9 i Till. t. Lovt.) §§ 12, 13, 15, 16, jfr. 55, 56, 81, 90, 91; denne sidste Lov angaar ogsaa Konkursboer.

6. Forsøglings- (Registrerings- og Vurderings)forretning er Skifteforvalteren i den Jurisdiktion, hvor en andet Steds hjemmehørende Afdød har Ejendele, pligtig at foretage efter Rekvisition fra den Skifteret, der bestyrer Hovedskiftet, hvorimod han ikke har nogen Ret til at fordre at foretage disse Forretninger, som Hovedskifteforvalteren selv maa kunne udføre, K. Skr. 29 Novbr. 1836. — Rskr. 24 Marts 1719 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Arv og Skifte A) og K. Cirk. 16 Jan. 1796 antage derimod Hovedskifteforvalteren for uberettiget til i dette Tilfælde at udføre disse Forretninger udenfor sin egen Jurisdiktion, jfr. ogsaa Rskr. 24 Marts 1719 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Arv og Skifte A).

En udførlig Behandling af Spørgsmaalet findes i K. Skr. 2 Marts 1824.

I Konkursboer skal Forsøglingen af de andet Steds beroende Ejendele ske ved Stedets Skifteret, L. Nr. 51, 25 Marts 1872 § 51.

Med Hensyn til ekstraordinære Skifteforvaltere, se Skifteforvaltere II 6.

7. Der foretages efter Rekvisition fra en anden Jurisdiktion, hvor Hovedskiftet behandles, ang. Gebyret derfor, Sp. Reglm. 22 Marts 1814 § 95 a, b, 7 Jan. 1868 § 58 a (i Till. t. Lovsaml. f. 1868 — f. Vest.). Se nu Skiftegebyrl. 30 Novbr. 1874.

8. Ang. Gebyret for Forsøglingsforretninger i Vestindien under et af Skifteretten behandlet Bo, fornævnte Sp. Reglm. 1868 § 52.

9. Ang. Foretagelsen deraf i visse Boer paa Landet ved Sognefogeden, ovennævnte Skiftelov 1874 § 16.

Se Kongelige Bygninger (maa ikke foretages der uden Kongens Tilladelse). Konsuler C (fremmede) 7 g (deres Ret til at overvære samme). Skifteprotokoller 3 og 4.

II. Fr. 4 Oktbr. 1799 f. Norge om Afskaffelse af Doms-
 akters og Tingsvidners Forsøgling ved Laugretterne gælder ogsaa
 for Island, K. Cirk. 13 April 1822.

Forsøglingsspenge eller Gebyret for Forsøgling af Skifteudskrif-
 ter og -akter ere bortfaldne ved L. Nr. 156, 30 Novbr. 1874.
 Se i øvrigt Henvisningerne under Bekræftelsesgebyr samt
 Forligsprotokoller 4 a Nr. 1.

Forsikring.

1. Til Tinge ved Haandslag, paa Ære, gode Navn og Rygte
 er ej indført ved vore Love, og findes ej heller passende at
 kunne indføres, K. Skr. 9 Febr. 1815.

2. Der træder i Eds Sted, straffes, naar den er urigtig, efter
 de om Ed givne Straffebestemmelser, L. 10 Febr. 1866 § 153,
 25 Juni 1869 § 154 (f. Isl.).

3. En skriftlig, skulle Vandsynsmændene afgive, L. Nr. 63, 28
 Maj 1880 § 6.

4. En skriftlig, af nærmere bestemt Indhold skal afgives af
 Vurderingsmændene ved nogle Kreditforeninger, Kdg. Nr. 20, 13
 Febr. 1891 § 9 (jydsk Husmands), Nr. 118, 10 Juli s. A. § 69
 (jydske Landejendomsbesidderes), Nr. 151, 3 Oktbr. s. A. § 55
 (vest- og sønderjydske), Nr. 182, 19 Decbr. s. A. § 13 (Østif-
 ternes Husmands).

Se Ed II (edelig Forsikring). Tro og Love. Ære og Sam-
 vittighed. Æresord.

Forskoler, se Skoler II A 21.

Forskoleseminariet, se Skolelærerinder 23—26.

Forskud paa Arv, se Henvisningerne under Arveforskud.
 Paa Lønning, se Lønning 8.

Forskudsforeninger, landøkonomiske.

1. Begunstigelser for saadanne, L. Nr. 65, 26 Marts 1898.

2. Udkast til Vedtægter for saadanne, Landbr. M. Cirk. Nr.
 120, 21 Juli 1898.

3. Besvarelse af forskellige Spørgsmaal ang. deslige Foreningers
 Omraade, Bestyrelse, Vedtægter og Virksomhed, Landbr. M.
 Skr. Nr. 142, 20 Juli 1898 og Nr. 143, 26 s. M.

4. Stadfæstelse af Vedtægter for saadanne, Bkg. Nr. 129, 1
 Oktbr. 1898, Nr. 163, 2 Decbr. s. A.

Forst- og Jagtlærebrev.

1. Der fordres for at erholde Ansættelse ved Statsskovene
 som Opsynsmand eller Skovfoged, for saa vidt paagældende ikke

er Forstkandidat, derom handler Resl. 19 Novbr. 1839, F. M. Cirk. 26 Oktbr. 1861.

2. Er stempelfrit, F. M. Skr. 9 Febr. 1864.

Forst- og Jagtvæsenet.

1. Det kgl., sorterer under Finansministeriet, Bkg. 22 Septbr. 1849. Se Retsgebyrer II A 1 b (Fritagelse derfor).

2. Det private, sorterer fremdeles under Indenrigsministeriet, D. T. f. 1850 S. 41.

3. Ang. Skov- og Jagtsagers Henlæggelse fra Finansministeriet til Landbrugsministeriet, Bkg. Nr. 77, 22 Maj 1896, jfr. Bkg. Nr. 98, 24 Juni s. A. og Fin. M. Cirk. Nr. 108, 25 s. M.

Se Oldtidsminder 11, 2det Stykke. Skovavktioner jfr. Avktionsgebyrer 22 k.

Forstandere.

1. Nævnes blandt de kommunale Embeds- og Bestillingsmænd, som Byraadene kunne ansætte, L. 26 Maj 1868 § 18. Jfr. Fatigtforstandere.

2. For udenfor Folkekirken staaende Menigheder, se Garnisonssygehuse 13. Jfr. Præster XIX.

Forstanderskaber.

1. Paa Island, Fr. 4 Maj 1872 (Nr. 25 i Till. t. Lovt.).

2. Paa Færøerne, L. Nr. 30, 28 Febr. 1872, J. M. Skr. Nr. 163, 28 Maj 1872.

a. Ang. Udredelsen af deres Medlemmers Skydsudgifter, L. Nr. 3, 14 Jan. 1881 § 1.

b. Deres Forretninger: Med Hensyn til Fordelingen af Skydsudgifter paa Kommunens Sogne, § 2 ibd.

c. Som Bygningskommissioner og med Bygnings- og Brandvæsenet, Adg. Nr. 84, 16 Juni 1882 §§ 1 ff.

d. Gennem deres Formænd ske visse Indbetalinger til Lærer-Pensionsfonden, L. Nr. 82, 29 Marts 1893 § 3.

e. Ang. sammes Forretninger med Fiskerivedtægter, L. Nr. 95, 14 April 1893 § 12, og Vedtægter for Fangst af Muslinger, L. Nr. 107 af s. D. §§ 2, 3.

f. Se Kommunalbestyrelse 5.

3. I Grønland, forel. Best. Nr. 20, 31 Jan. 1872.

Forstbetjente, se Skovbetjente.

Forstbotanisk Have. Ang. Anlæg af en saadan i Charlottenlund, Resl. 16 Maj 1838.

Forsteksamen (Skovbrugseksamen).

1. Kræves som Betingelse for Ansættelse i visse Embeder ved Statsskovene, Resl. 28 Avg. 1832.

2. Forstvidenskab kan optages blandt Landbohøjskolens Undervisningsfag, L. 11 Febr. 1863 § 2. — For Fremtiden skal Undervisning meddeles og Eksamen afholdes i Skovbrug, L. 22 Jan. 1869 § 1, jfr. §§ 2, 3. Jfr. L. Nr. 68, 12 April 1892 § 1.

De gældende Regler om denne Eksamen findes i Bkg. Nr. 113, 30 Avg. 1872. Jfr. Resl. 19 Novbr. 1839.

Nærmere Bestemmelser om den praktiske Adgangsprøve for Skovbrugsstuderende ved Landbohøjskolen, Bkg. Nr. 28, 18 Marts 1874.

3. Skal herefter ikke give Adgang til Bestalling som Landmaaler eller Landinspektør, Bkg. 5 Avg. 1854 § 4.

4. Diæter for Forsteksaminationskommissionens (jfr. Bkg. Nr. 113, 30 Avg. 1872 §§ 4, 10) Medlemmer, Resl. 16 Juni 1838.

Se Borgerlige Korpser A 7 (Forststuderendes Tjenesteplicht deri). Forberedelseseksamen II (for Forststuderende). Tillægseksamen (for dem, der have bestaaet Forsteksamen, naar de ville immatrikuleres ved Universitetet). Veterinær- og Landbohøjskolen 1, 2 (Forberedelseseksamen dertil).

Forstinspektør ved Sorø Akademis Skove omtales i Stat. 28 Jan. 1827 § 8, Pl. 26 Juli 1837 §§ 2, 11, L. 12 Jan. 1858 § 20 (S. 523).

Forstinstitut. Til et saadant skal Stamhuset Gammelkøgegaard oprettes, hvis de arveberettigede Linjer uddø, Konf. 21 Febr. 1845.

Forstjunker. Denne Titel afskaffes, Resl. 28 Avg. 1832 i Slutn.

Forstkandidater. Ang. deres Ansættelse ved Statsskovene, se Assistenten 2. Jfr. Ransagning 2 f Nr. 4. Tillægseksamen.

Forstkasserere, se Skovkasserere.

Forstmester. At Titel som saadan med Rang i 3dje Klasse Nr. 9 har været meddelt, ses af M. T. B f. 1890 S. 960.

Forstraad. Ang. denne Rangtitel for Skovridere, Pl. 13 Febr. 1829. Jfr. Resl. 13 Decbr. 1828.

Forstrand.

1. Derved forstaas det udenfor den daglige Vandstandslinje liggende Terræn i Modsætning til Strandbreden, Ind. M. Skr. 2 Oktbr. 1860, Nr. 330, 16 Septbr. 1871. Jfr. Strandbred 1. Se nedenfor 3 a Nr. 4.

2. Derover have de tilgrænsende Lodsejere ikke nogen Ejendomsret, Ind. M. Skr. 2 Oktbr. 1860.

Ang. hvor vidt den Omstændighed, at den tidligere har været

Fastland og som saadan privat Ejendomsret undergoven, bevirker nogen Undtagelse fra den almindelige Regel om Statens Raadighed over samme, Ind. M. Skr. 14 Juli 1855 med Note.

3. Ang. Borttagelse af Sten, Ler, Sand, Grus og desl. derfra.

a. Indskrænkning i Adgangen dertil, L. 23 Jan. 1862 (S. 506).

Med Hensyn til denne Lov mærkes:

1) Ang. at vedkommende Kommunalbestyrelse er pligtig til, naar det forlanges, at udmelde Synsmænd efter Loven, Ind. M. Skr. 5 Septbr. 1868 (D. T. S. 929).

2) Naar Landvæsenskommissionen afsiger Kendelser efter Lovens § 5, skal den foranstalte dem tinglæste paa den i Lovens § 4 foreskrevne Maade, Ind. M. Skr. 27 Marts 1869 (anføres i V. Ingerslev Praktisk Haandbog for Landvæsenskommissærer S. 294).

3) Loven er ikke anvendelig paa de nævnte Genstandes Borttagelse paa Strandbredden, Ind. M. Skr. Nr. 330, 16 Septbr. 1871.

4) L. 23 Jan. 1862 om Borttagelse af Sten, Grus osv. fra Forstranden kan kun bringes til Anvendelse paa Forstranden : det mellem den daglige Vandstandslinje og Sejldybet liggende Terræn og ikke paa den indenfor den nævnte Linje liggende Strandbred, Ind. M. Skr. Nr. 131, 13 Juni 1874. Jfr. foran 1 og Nr. 3.

5) I Anledning af en Forespørgsel om, hvor vidt det er lovligt, at en Ejer sælger Singels fra den Del af sin Ejendom, paa hvilken han har Strandsyn, samt om en Ejer fra et Strand-synsterritorium maa sælge Grus, Sten, Singels, taget saa vel inden for som uden for den daglige Vandstandslinje, svarede, at det efter Ordene i L. 23 Jan. 1862 § 9 ogsaa maa være Ejeren af den til det fredlyste Terræn stødende Grund forment at optage Sten, Ler og Grus fra Forstranden, hvor saadan Optagning paa den i Loven angivne Maade er bleven forbudt. Om Ejeren er berettiget til at borttage Sten m. m. fra Terrænet inden for den daglige Vandstandslinje, maa herefter bero paa Indholdet af den paagældende Synsforretning, der skal angive de Grænser, inden for hvilke saadan Optagning af Sten m. m. er forbudt, Landbr. M. Skr. 7 Oktbr. 1896 (Tidskr. f. Toldvæs.).

b. Se Fyr 10. Veje I 4 d (ang. Krudttaarnsvejen paa Amager).

c. Udenfor offentlige Badehuse og Badesteder i København og udenfor Strandbredden i en Afstand af indtil 100 Alen til

begge Sider af saadanne maa Sandgravning eller anden Gravning, der foraarsager Huller i Strandbunden, ikke foretages paa ringere Dybde end 4 Alen, Politivedt. Nr. 125, 22 Juni 1833 § 29.

Pl. 16 Juni og 27 Juli 1808 ere hævede, Adg. 22 Jan. 1869 § 2.

d. Kan Politiet forbyde paa Steder, hvor den vilde udsætte betydelige offentlige Interesser for Fare, J. M. Skr. 12 Jan. 1861.

Se Bjergning C. Strandfoged 1 g, i. Stranding C.

Forstrandsret.

1. Ang. hvem den tilkommer.

a. Havde Adelige og lige med dem privilegerede Sædegaardsejere og Lensbesiddere, Priv. 24 Juni 1661 § 18, 25 Maj 1671 f. Grev. § 18, f. Frih. § 16, i hvilke Bestemmelser det udtales, at Vrag hører Kongen til, og at alle Forstrande ere hans, saa at Rettigheden kun gives af kongelig Naade. Jfr. ogsaa Pl. 4 Maj 1778 § 1 for Island, hvor Rettigheden til indstrandet Gods siges at skulle være Kongen alene som et uafhændet Regale tilhørende.

Efter at fremtidig Erhvervelse af denne Ret var udelukket ved Fr. 11 Avg. 1815, er den nu ganske ophævet ved Grl. 6 Juni 1849 § 97, og Forstrandsrettighedens Udøvelse er gaaet over til de kgl. Embedsmænd efter de for Statens hidtilværende Forstrande gældende Regler, F. M. Cirk. 5 Febr. 1850.

b. Dette finder ikke Anvendelse, hvor nogen har en særegen privatretlig Adkomst dertil, navnlig gamle kgl. Skøder og Adkomster, ibd.

c. Over noget tilskyttet Land ved Nymindegab, K. Skr. 8 Marts 1834.

d. Ejeren af Anholt maa anses berettiget til sammes Udøvelse, Rtk. Skr. 7 Juni 1834, jfr. K. Skr. 23 Septbr. 1837.

e. Om Kongens Forstrandsret strækker sig til Fjorde, K. Skr. 4 Jan. 1840, 16 Marts 1844.

f. Paa Grønland er denne Ret i Handlens Besiddelse, Resl. 16 April 1794.

2. Ang. den Forstrandsberettigedes Rettigheder.

a. Maa den, der benytter Tilladelsen til ved Dykker- og andre Redskaber at optage paa Havets Bund nedsunkne Vrag, ikke gaa for nær, Fr. 16 Marts 1842 § 1.

b. Til Sælhundene, der findes døde paa Forstranden, Fr. 15 Juli 1791 § 2.

c. Til inddrevne Marsvin, K. Skr. 23 Marts 1830 (ang. For-

pagtere af Marsvinsstader), og til inddreven Hval, K. Skr. 25 Marts 1847, jfr. Rtk. Prom. 28 Marts 1795. Jfr. dog f. Færøerne Reglm. for Grindefangsten Nr. 7, 5 Febr. 1872 § 31, og f. Isl. Pl. 4 Maj 1778 §§ 4, 5, Rskr. 5 Decbr. 1823.

d. Paa de private Forstrande forbeholdes det Forstrandsejeren som hidtil selv at ansætte Strandfoged, mod at Valget godkendes af Amtmanden, Strandingsl. Nr. 103, 10 April 1895 § 1.

e. Paa samme kunne Bjergelav kun oprettes, for saa vidt det af Justitsministeriet findes fornødent, med Forbehold af Forstrandsejernes Ret til med egne Folk at bjerge og opbevare det løst paa deres Forstrand fra Havet uden levende Folks Medfølge opdrevne Stykgods eller Vrag, ibd. § 4, 2det Stk.

f. Spørgsmaalet om, hvor vidt den, der optræder med Paa-stand paa bjerget Gods's Udlevering, er tilstrækkeligt legitimeret, afgøres, for saa vidt Statens Forstrande angaar, af Amtmanden, og for saa vidt Godset er bjerget paa privat Forstrand, ved Forhandling mellem Forstrandsejeren og Reklamanten. Er fuldt Bevis for Ejerenes Paa-stand ikke tilvejebragt, men dog overvejende Sandsynlighed for Berettigelsen af hans Krav, kan Justitsministeriet, for Statens Forstrandes vedkommende efter Forhandling med Finansministeriet, naar den i Bekendtgørelsen om Godsets Bjergning satte Frist er udløbet, samtykke i, at Godset udleveres med Fradrag af Omkostninger og Bjergeløn overensstemmende med Amtmandens Opgørelse. Saadant Samtykke kan endog før Bekendtgørelsesfristens Udløb indrømmes mod behørig Sikkerhedsstillelse for Tilbagelevering i Tilfælde af, at bedre berettiget Krav maatte fremkomme. Anerkendes den formentlige Ejers Krav ikke, kan Spørgsmaalet indbringes for Domstolene ved Søgmaal henholdsvis mod Finansministeren eller den private Forstrandsejer, ibd. § 12.

g. Melder Ejeren af bjerget Gods sig ikke inden Udløbet af den i Bekendtgørelsen satte Frist, tilfalder det bjergede efter Fradrag af Omkostninger og Bjergeløn Forstrandsejeren. Bjergerne have Valget mellem som Bjergeløn at faa udbetalt en Tredjedel af det ved Godsets Salg indkomne Beløb med Fradrag af de Omkostninger, der ikke paahvile dem som en Del af selve Bjergningsarbejdet, og at faa Bjergelønnen fastsat efter Reglerne i Sølovens Kap. 9. I sidste Fald bliver, hvor Forstrandsretten tilhører Staten, Amtmanden at stævne paa det offentliges Vegne, ibd. § 13, 1ste Stk.

Jfr. D. L. 4—4—4, Fr. 28 Decbr. 1836 §§ 30, 39.

h. Salget af bjerget Gods, hvis Ejer ikke har meldt sig, sker efter Reglerne i Strandingsl. § 11; dog kunne den private Forstrandsejer og Bjergerne enes om at afholde Omkostningerne og derefter dele Godset. For Statens Forstrands vedkommende skal det, saafremt Bjergerne vælge i Bjergeløn at faa udbetalt en Tredjedel, fremdeles som hidtil staa dem aabent at forlange, at deres Part udlægges dem in natura efter Taksation af uvillige af Retten paa deres Bekostning udmeldte Mænd, for saa vidt Politimesteren finder, at en hertil sigtende Deling af det bjergede Gods lader sig iværksætte, uden at dette derved taber i Værdi, ibd. 2det Stk.

i. Omkostningernes Fordeling mellem Bjergere og Forstrands-ejer afgøres af Amtmanden. Kunne Bjergerne ikke enes om Bjergelønnens Fordeling, forholdes efter Sølovens § 228, ibd. 3dje Stk.

3. Hvad der findes paa et opskyllet, ubekendt Lig, kan ikke behandles som Forstrandsgods, men maa afgives til Skifteretten, J. M. Skr. 2 Decbr. 1868 (D. T. f. 1869 S. 306).

Ikke heller Rav kan behandles som Forstrandsgods, se Rav 1.

4. Ang. den Forstrandsberettigedes Pligter.

a. Ved Strandinger, D. L. 4—4—2, 4, Fr. 21 Marts 1705 §§ 5, 6, 14, 17. Disse Bestemmelser ere dog nu ophævede.

b. Han maa ikke tilegne sig nogen som helst Forkøbsret til strandede og bjergede Effekter, Fr. 7 Decbr. 1775.

Bef. 17 Juni 1669 om Forkøbsret for Kongen til strandede Skibe maa anses som hævet.

c. Hvor vidt det maa anses som ulovligt, at han betinger sig Andel i Fæsternes Bjergeløn m. m., Rtk. Skr. 1 Decbr. 1838 (ang. Anholt og Læsø).

5. Hvorledes en Dom, hvorved en Forstrandsejer er kendt uberettiget til selv at udøve Rettigheden, skal fuldbyrdes, K. Skr. 21 Septbr. 1822.

6. Ang. Bestyrelsen af Kongens Forstrande ved Retsbetjentene, Rtk. Prom. 4 Novbr. 1786, 12 Marts 1803 og Skr. 4 Jan. 1834 (ang. Regnskaberne). Jfr. Rtk. Prom. 16 April 1712. Se Amtmænd XXVII 8.

De ere berettigede til 6 pCt. af Nettoprovenuet af alt, hvad der inddriver paa Forstranden, dog kun for saa vidt ingen Ejer melder sig, J. M. Skr. 2 Marts 1870 (D. T. S. 381). Dette Honorar tilkommer dog ikke de fastlønnede Retsbetjente, J. M. Skr. Nr. 122, 3 Maj 1873.

Med Hensyn til Aflæggelsen af Forstrandsregnskaberne mærkes:

a. Forstrandsregnskaberne aflægges nu for Finansaaret, som hidtil inden 30 Juni, utrykt Fin. M. Skr. til Gen. Decis. 21 Marts 1862 (af Decis. kommuniceret Amterne ved det ligeledes utrykte Cirk., der citeres under Amtmænd XXVII 8).

b. Om Smaagenstande, der overlades Finderne, F. M. Skr. 8 Febr. 1861 (i Reskriptsaml. f. 1866 S. 326 Noten).

c. Ang. at de skulle indsendes til Amtet inden Udgangen af Juni Maaned, Rev. Dep. Cirk. Nr. 45, 23 Marts 1891.

Se Inkassator II 5 c.

7. Paa Island, derom handler Pl. 4 Maj 1778, Fr. 13 Juni 1787 III § 10, K. Prom. 26 Avg. 1809, Pl. 21 April 1819, Rskr. 5 Decbr. 1823, Pl. 2 April 1853, jfr. K. Skr. 16 Septbr. 1820, 15 Jan. 1833, 26 Marts 1846. Jfr. Resl. 23 April 1845. Af Jord, der er bortlejet, derom handler L. 12 Jan. 1884 (Nr. 1 i Till. t. Lovt.) §§ 11, 14.

Se Bjergning C. Retsbetjente I 33 g (ang. disses Rejser med Hensyn til samme). Strandfoged 1 g, i. Stranding C. Vrag 1 a.

Forstreguleringskommissionen hæves, L. 25 Febr. 1851 § 3.

Forstsagførere. Beskikkelsen af saadanne i Skovforbrydelses-sager bortfalder efter den ved Pl. 26 Juli 1837 indførte Processform, Rtk. Cirk. 14 Oktbr. og K. Cirk. 9 Novbr. 1837.

Forstsyn, se Fredskove 7 c og 8.

Forstuer, se Bygningsafgift II 1 m.

Forstærkningen, Hærens.

1. Ang. Overførelsen af Mandskabet fra Linjen dertil og ang. dets Tjeneste i samme, Værnepligtsl. 6 Marts 1869 §§ 39, 40, jfr. 16, 27, 41, 45, 46, 51, 62 samt Hærl. 6 Juli 1867 §§ 24—29, 38, 148, L. om Søværnet 24 April 1868 § 5. Jfr. nedenfor 7, 11.

Se Hærstyrke, den dansk-vestindiske, 7 a.

2. Bestemmelsen i Værnepligtslovens § 40 om Længden af den Tid, hvori Mandskabet skal staa i samme, kommer ikke til Anvendelse paa de Værnepligtige, som ere behandlede til Udskrivning paa Sessionen for 1867 eller tidligere Sessioner, eller som før 1 Jan. 1867 ere indtraadte i Tjenesten. Disse blive med Hensyn til Udslættelsen af Rullen at behandle efter de ældre Regler. Værnepligtslovens § 60. Jfr. med Hensyn hertil Værnepligtsl. 2 Marts 1861 §§ 26, 37.

3. For Tjeneste deri fritages:

a. De Værnepligtige, som have modtaget Præstevielse i

den danske Folkekirke, samt Gejstlige af anerkendte Trossamfund, som Regeringen indrømmer denne Begunstigelse, Værnepligtslovens § 39, jfr. § 61. Se Ordination II 2 e.

b. De som Militærarbejdere udskrevne Værnepligtige, som ikke have været indkaldte til Tjeneste i Linjen, ibd., jfr. J. M. Cirk. 23 Decbr. 1869 (D. T. f. 1870 S. 2).

c. De før Værnepligtslovens Kundgørelse fast ansatte Skolelærere ved Almue- eller Borgerskoler, saa længe de forblive i saadan Stilling, Værnepligtslovens § 61. Jfr. L. 12 Febr. 1849 § 6, og om Forstaaelsen af denne § navnlig Udtrykket »fast ansat« K. og U. M. Cirk. 21 Marts 1849, J. M. Cirk. 26 s. M., K. og U. M. Skr. 15 Maj s. A., 9 Febr. 1850, J. M. Cirk. 29 Juni og 13 Septbr. 1850 (i Noten t. K. og U. M. Skr. 5 s. M.), K. og U. M. Skr. 31 Oktbr. s. A., J. M. Cirk. 27 Jan. 1851, Skr. 16 Juli 1853, Cirk. 16 Avg. 1855.

d. Undtagelsen efter Værnepligtslovens § 63 om de ved de borgerlig-militære Korpser ansatte har tabt sin Betydning, da samtlige Borgervæbninger ere ophævede.

e. Befalingsmænd af Kbhvn.s Borgervæbning og Livjægerkorpset, der ikke ansættes i Kbhvn.s Væbning i samme Grad, L. 28 Maj 1870 § 17.

4. For at sætte Udskrivningscheferne i Stand til at afgøre, hvor længe en Værnepligtig skal tjene i Forstærkningen, skulle Afdelingerne ved Indkaldelser til Dækning af tilfældig Afgang altid indberette, hvilken Dag de indkaldte ere mødte, Krigs M. Skr. Nr. 474, 19 Juli 1871.

5. En til samme hørende Person, der i Fredstid efter at have modtaget en Indkaldelsesordre uden Krigsbestyrelsens Samtykke rejser til Udlandet, er ifølge Værnepligtslovens § 28 hjemfalden til Straf efter den militære Lovgivning som ulovlig udebleven, Krigs M. Skr. Nr. 473, 19 Juli 1871, se ogsaa J. M. Skr. 5 Jan. 1864 (i Oppermann den danske Rets Bestemmelser om Værnepligten og Udskrivningsvæsenet).

6. Af det til enhver Tid i Kbhvn. værende Forstærkningsmandskab dannes Kbhvn.s Væbning, L. 28 Maj 1870 § 1.

7. Nogle ny Regler om den ere givne ved Till. t. Hærl. Nr. 106, 25 Juli 1880 §§ 4 og 8 (om Forstærkningsbatterierne), 14 og 18 (om Befalingsmændene), jfr. L. Nr. 63, 13 April 1894 § 8.

8. Officererne deraf rangere stedse under Officerer af den tilsvarende Klasse i Linjen, Resl. Nr. 224, 28 Novbr. 1882.

9. Ang. at det Mandskab, der den 1 Jan. skal overføres der-til, først paa et nærmere bestemt senere Tidspunkt skal udføres

af Linjeafdelingernes Styrke, Krigs M. Skr. 16 April 1885 (M. R.).

10. Ang. ny Mødebefalinger til Brug ved Mobilisering for det dertil overførte Mandskab, Bkg. Nr. 132, 27 Maj 1893 §§ 4, 6.

11. Forstærkningsbataillonerne garnisonere fremtidigt sammen med det Regiment, hvortil de høre; Slutningsbestemmelsen i § 43 i L. 6 Juli 1867 ophæves, L. Nr. 63, 13 April 1894 § 5.

Se fremdeles: Afgangslister 3. Borgerlige Korpser A 4de Stykke. Brandkorps A 3 c Nr. 3 (ang. de til Forstærkningen hørende Personers Tjenestepligt deri). Gendarmerikorps 11. Indkaldelse 22 (Udeblivelse derefter) i, 2det Stk. Løjtnanter 1. Mønstringer 3 (over Forstærkningsbataillonerne). Stempelafgiften III 28 f Nr. 3 (Officerers Ansøgninger om Ansættelse deri). Tinglæsning II G e (Intendanten i Forstærkningen). Udskrivningschefer 29 c Nr. 1 (Fortegnelser til dem over Værnepligtige, som skulle overføres dertil), 8. Værnepligtigede 9 d (Efterlysning af dertil hørende bortrømte Værnepligtige).

Forstærkningspas.

1. Meddeles de Værnepligtige ved Overførelsen fra Linjen til Forstærkningen, se Udskrivningschefer 14.

2. Ang. Udsættelse med deres Udsendelse, for at de ny Mødebefalinger for det paagældende Mandskab kunne udleveres samtidig, Bkg. Nr. 132, 27 Maj 1893 § 6. — I Overensstemmelse hermed ændres J. M. Cirk. 23 Decbr. 1869 § 6 (se Udskrivningschefer 14), Instr. Nr. 80, 29 s. M. § 20.

Forsvarsbrødrene, se Begravelse 39.

Forsvarsvæsenet. Se Rigsdagsbeslutning 2 og 3 April 1894 ad 4 (i Supplem. t. den lille Lovsaml.).

Forsæt, se Telegrafvæsen 16 f (Definition).

Forsøg (Attentat) paa Forbrydelser.

1. Den, som foretager nogen Handling, der sigter til at fremme eller bevirke Fuldbyrdsen af en Forbrydelse, bliver, naar denne ikke er fuldbyrdet, at straffe for Forsøg paa Forbrydsen. Ud-gøre de foretagne Handlinger selvstændige Forbrydelser, ind-træder den for disse forskyldte Straf. L. 10 Febr. 1866 § 45, 25 Juni 1869 § 46 (f. Isl.).

En Forbrydelse er ikke at anse som fuldbyrdet, førend alt det er indtraadt, som ifølge Loven udkræves til samme, om end Gerningsmanden har gjort alt, hvad det var hans Hensigt at foretage til Udførelse af det forbryderiske Forsæt, L. 1866 § 44, 1869 § 45.

2. Ang. Straffen derfor, L. 1866 § 46, 1869 § 47. Jfr. dog som Tilfælde, hvori Forsøg og fuldbyrdet Forbrydelse undtagelsesvis ere samme Straffebestemmelser underkastede, L. 1866 §§ 111, 140 og 244, 1869 §§ 112, 141 og 246.

Ang. Straffens Bortfalden under visse nærmere Betingelser, naar paagældende af egen fri Vilje og ikke paa Grund af Hindringer eller andre tilfældige Omstændigheder har opgivet sit forbryderiske Forsæt, L. 1866 § 45, 1869 § 46.

3. Ang. Meddelagtighed i Forsøg, L. 1866 §§ 49—54, 1869 §§ 50—55.

4. Ang. Forsøg paa Meddelagtighed, L. 1866 §§ 51 og 52, 1869 §§ 52 og 53.

Jfr. Anstiftelse. Selvmord 2.

Forsømmelse eller Skødesløshed i Embedsførelse i Tilfælde, hvor ikke særlig Straf er foreskrevet, Straffen derfor er bestemt ved L. 10 Febr. 1866 § 143, 25 Juni 1869 § 144.

Se Uagtsomhed.

Forsømte Børn, Foreningen af 1837 for deres Frelse.

1. Spannjers Legat til samme, Resl. Nr. 123, 10 Juli 1879 §§ 4 Nr. 21, 5.

2. Gedes Legat, eventuelt til samme, Stadf. Nr. 193, 8 Novbr. 1887 § 1.

Se Legater II C 28, 82, 242. Moralsk fordærvede Børn.

Forsørgelses- og Understøttelsesselskaber, Planer derfor og Forandringer i samme.

1. Forpligtelsen til at lade dem bedømme af en Komite hæves, Bkg. 31 Decbr. 1861.

2. Derom var Direktionen for Livrente- og Forsørgelsesanstalten af 1842 forpligtet til paa Begæring at afgive Betænkning, Resl. 23 Jan. 1862.

Se Velgørenheds- og Understøttelsesselskaber.

Forsørgelsesforhør, se Forhør 11, 4de Stykke, 12.

Forsørgelsessted, fattiges.

De gældende Regler herom findes i Fattigl. Nr. 67, 9 April 1891, medens samtlige ældre Bestemmelser herom, der fandtes i Plan 1 Juli 1799 § 2, jfr. § 3, Reglm. 5 Juli 1803 f. Købst. §§ 1, 4, f. Land. §§ 1, 6, Pl. 14 Decbr. 1810 §§ 10 ff, 20 Febr. 1817, 28 Decbr. 1827, Pl. 15 Maj og 6 Novbr. 1839, Fr. 24 Jan. 1844, ere bortfaldne, jfr. Fattigl. § 67.

A. Ang. Erhvervelse af Forsørgelsesret ved 5-aarigt Ophold, Fattiglovens § 16 1ste Stykke, og i hvilke Tilfælde Ret-

tens Erhvervelse paa Grund af Opholdets særlige Beskaffenhed betragtes som hvilende, 2det Stykke.

Det skal herved fremhæves:

at den Adgang, Personer under 18 Aar, der selv ernærede sig, tidligere havde til at vinde selvstændigt Forsørgelsessted — se Ind. M. Skr. 31 Decbr. 1866 — nu er bortfalden.

at der ikke i den ny Lov findes noget tilsvarende til Bestemmelsen i Fr. 24 Jan. 1844 § 7 om Forpagtere og Lejere, der kort før eller efter den bestemte Flyttetid have tiltraadt eller forladt deres Forpagtning eller Lejlighed.

at fast tjenestegørende Militære nu vinde Forsørgelsesret efter de almindelige Regler, idet Fattiglovens § 16, i Modsætning til Fr. 1844 § 8, kun omhandler indkaldte Militære. Se nedenfor F 2 a og c.

Om Forsørgelsesrets Erhvervelse mærkes fremdeles:

1. Naar et Alimentationsbidrag er udredet af det offentlige og dets Uerholdelighed konstateret ved en forgæves Udpantningsforretning, er herved sket en Afbrydelse af Alimentantens Erhvervelse af Forsørgelsesret, uanset at han senere har tilbagebetalt Beløbet, Ind. M. Skr. 24 Decbr. 1889 (i Ræders Forsørgelse af Trængende Bilag S. III).

2. Ved Beregning af det Opholds Varighed, der skal begrunde Forsørgelsesret, tages ikke Hensyn til mindre Tidsdele end Dage eller Døgn, Ind. M. Skr. Nr. 193, 2 Avg. 1890 (ang. Anvendelse af den nu ophævede Pl. 28 Decbr. 1827 § 2). Jfr. Ind. M. Skr. Nr. 30, 22 Febr. 1881.

3. Saa længe en Person modtager Alderdomsunderstøttelse, betragtes hans Erhvervelse af Forsørgelsesret i hans Opholdskommune som hvilende, L. Nr. 69, 9 April 1891 § 7 i Slutn. Dog kun for saa vidt Understøttelsen er givet i Overensstemmelse med Loven, Ind. M. Skr. Nr. 128, 25 Marts 1892.

4. Ang. at en Kommunalbestyrelse bør afholde sig fra Handlinger, der tilsigte at forhindre en Persons lovlige Erhvervelse af Forsørgelsesret til Bedste for Bestyrelsens egen Kommune og til Skade for en anden Kommune, fornævnte Skr. Nr. 128, 1892. Jfr. følgende ældre Bestemmelser:

a. Personer, der befrygtes at ville falde et Sogn til Byrde, kunne ikke for at forebygge dette udvises af Sognet, og den ene Kommune kan overhovedet ikke ved at yde en ikke fornøden Hjælp eller ved at understøtte en fattig til at nedsætte sig i en anden Kommune eller ad andre lignende Omveje befri sig for Forsørgelsespligt til Skade for andre Kommuner, Pl. 14

Decbr. 1810 § 1, K. Skr. 30 Maj 1818, 7 April 1821, Ind. M. Skr. 29 Marts 1853 ad 1.

b. At Fattigbestyrelsen i et Sogn et Par Dage før Udløbet af de 5 Aars Ophold transporterer en fattig over i en anden Kommune, kan som aldeles ulovligt ikke bevirke, at det først nævnte Sogn frigøres for Forsørgelsespligten, Ind. M. Skr. Nr. 195, 25 Septbr. 1874.

c. I flere Tilfælde, hvor Sogneraad ved Løfter om Penge og desl. have bevæget Personer, der høre hjemme i fremmede Kommuner, til at ægte i Sognet hjemmehørende Enker eller ugifte Fruentimmer med Børn, statueret, at det paagældende Sogn ikke ved saadant Ægteskab frigøres for Forsørgelsespligten lige overfor Konen og hendes Børn, saa vel dem, hun før har havt, som dem, der maatte blive fødte i det indgaaede Ægteskab, Ind. M. Skr. Nr. 266, 23 Decbr. 1874, Nr. 177, 27 Avg. 1875, Nr. 136, 12 Avg. 1878.

d. Ligeledes antaget, at et Sogns Forpligtelse til at forsørge en Mand med Familie vedvarede, uagtet han havde haft femaarigt Ophold i en anden Kommune, fordi Beboerne af det først nævnte Sogn paa en utilbørlig Maade havde søgt at frigøre Sognet for Forsørgelsespligten, idet de ved vedvarende Understøttelse med Penge og paa anden Maade havde sat den paagældende i Stand til at bosætte sig i den anden Kommune og forblive der uden at forlange Fattighjælp, Ind. M. Skr. Nr. 144, 26 Avg. 1878.

e. Jfr. nedenfor K 6.

5. Se Fattigforsørgelse B 5 (Understøttelse, der ikke anses som Fattighjælp, afbryder ikke Erhvervelsen af Forsørgelsessted). Jfr. Døvsstummeinstitutterne C 6 c. Underholdsbidrag A I 30 f Nr. 1 (tvungent Ophold fritager ikke den faktiske Opholdskommune for Betaling af saadant Bidrag).

6. Med Hensyn til Opholdets Beskaffenhed kunne efterfølgende ældre Bestemmelser og Udtalelser til Dels endnu have Betydning:

a. Ang. det Tilfælde, at Manden har ernæret sig og opholdt sig i en Kommune og Familien i en anden, samt angaaende hvilke Synspunkter der fornemlig komme i Betragtning ved Afgørelsen af, hvilket af Opholdsstederne der skal anses som Mandens egentlige Domicil, K. Cirk. 10 April 1830 samt K. Skr. 22 Oktbr. 1816, 18 Maj 1819, Ind. M. Skr. 6 Decbr. 1848 (alle tre ang. Daglejere og Arbejdsmænd), K. Skr. 26 Oktbr. 1841, J. M. Skr. 18 Juli 1848, Ind. M. Skr. 29 Juli 1852 (G. R.), 19

Marts, 14 Juli og 8 Oktbr. 1855 (alle ibd.), 8 Decbr. 1856 (G. R.), 22 Jan. 1861 (alle ang. faste Tjenestetyende), 22 Febr. 1848 (G. R. — en Lejehusmand), 7 Avg. 1852 (G. R. — ang. en Person, der nød Ophold og Underhold hos en Slægtning).

b. Ang. Personer, der bo i et Sogn og arbejde i et andet, K. Skr. 8 April 1823, Ind. M. Skr. 8 Decbr. 1856 (G. R.).

c. Ang. Forsørgelsesstedet for en Møllersvend, der arbejdede og selv havde Kammer i en Mølle i et Sogn, medens Vaaningshuset til Møllen laa i et andet Sogn, K. Skr. 25 Maj 1839.

d. Ang. Forsørgelsesstedet for en Haandværker, der midlertidig har opholdt sig i en anden Kommune for at arbejde for sin Mester, K. Skr. 12 Jan. 1843.

e. Ang. hvor vidt en Persons Ophold i en Kommune i et særligt Tilfælde maatte betragtes som fast eller forbigaaende, J. M. Skr. 12 Septbr. 1848 (G. R.).

f. Ang. Forsørgelsesstedet for en Jordemoder, der opholdt sig i et Sogn, medens Manden opholdt sig et andet Sted, K. Skr. 2 Juni 1846.

g. En Person, der havde Tjeneste og fast Ophold i en Kommune, men søgte Altergang og havde nogle Effekter staaende i en anden Kommune, anset forsørgelsesberettiget i det første Sogn, Ind. M. Skr. 14 Novbr. 1849.

h. Ang. at et Fruentimmer maatte antages at have vundet Forsørgelsesret i en Købstad, hvor hun havde haft Ophold og svaret Kommunebidrag, uagtet hun ejede Hus i en anden Kommune, K. Skr. 3 Marts 1846 (G. R.).

i. Jfr. nedenfor 9.

7. Ang. Sømænd.

a. Ang. at de almindelige Regler om Forsørgelsesrets Erhvervelse ere anvendelige paa dem, og at det navnlig ikke kommer i Betragtning, fra hvilket Sted vedkommende farer som Sømand, Ind. M. Skr. 14 Jan. 1852, 24 Novbr. 1855 (G. R.).

b. Ang. Forsørgelsesstedet for en Person, der har Borgerkab som Skipper i en By, men hvis Kone bor i en anden, K. Skr. 5 Marts 1833.

c. Ang. hvor en Sømand, hvis Familie var bosiddende paa et andet Sted end det, hvorfra han foer til Søs, skulde anses forsørgelsesberettiget, K. Skr. 12 Septbr. 1845.

8. Ang. at det ikke kan fordres, at en Person under sit Op-

hold paa et Sted skal være selverhvervende for der at erhverve Forsørgelsessted, K. Skr. 3 Marts 1846.

9. Ang. at en Persons Ophold paa et Sted — og dermed Forsørgelsesrettens Erhvervelse — ordentligvis ikke kan anses afbrudt derved, at paagældende for kort Tid begiver sig andet Steds hen, naar han har bevaret Viljen til at vende tilbage, hvorimod Forsørgelsesrettens Erhvervelse, naar saadan Hensigt mangler, afbrydes selv ved en ganske kortvarig Fraværelse, K. Skr. 24 Novbr. 1818, 11 Novbr. 1820, 26 Oktbr. 1841, 30 Marts 1847, Ind. M. Skr. 13 Juli 1854 samt i G. R. Ind. M. Skr. 5 Juli og 19 Avg. 1853, 22 Febr. 1854, 25 Avg. 1855, 9 Maj og 4 Septbr. 1856.

Ang. at Forsørgelsesrettens Erhvervelse ikke afbrydes derved, at den paagældende i nogle Aar omtrent 3 Uger hvert Aar har forrettet Høstarbejde i et andet Sogn, Ind. M. Skr. Nr. 195, 25 Septbr. 1874.

Jfr. ovenfor 6.

Ang. hvor vidt Hjemsendelse som Politiforanstaltning bevirker Afbrydelse af Forsørgelsesrets Erhvervelse, naar den paagældende imod givet Tilhold hver Gang straks vender tilbage igen, Ind. M. Skr. 19 Septbr. 1856 (G. R.).

10. Ang. Afbrydelse af Forsørgelsesrets Erhvervelse mærkes videre:

a. Den Omstændighed, at vedkommende har modtaget urefunderet Fattigunderstøttelse, er ikke til Hinder for, at han senere ved femaarigt Ophold vinder Forsørgelsesret, naar han ikke i den Tid modtager tornyet Understøttelse, K. Skr. 7 Septbr. 1847 ad 1, Ind. M. Skr. 5 Juni 1851 (G. R.), 23 Maj 1853 (G. R.).

b. Forsørgelsesrettens Erhvervelse afbrydes ved Hjælp, ydet Forældrene til Børn under 18 Aar, K. Skr. 24 Febr. 1816, 8 Jan. 1825, 30 April 1846.

c. Ved Hjælp ydet Forældrene til et vanvittigt Barn under 18 Aar, K. Skr. 11 Marts 1847.

d. Ved Hjælp til en Mands fraseparerede Hustru, Ind. M. Skr. 16 Febr. 1849.

e. Ved Betaling af Husleje for den husvilde, hvem Opholdskommunen har skaffet Bolig, se Husvilde A I 1 h.

Ang. at det i et specielt Tilfælde er antaget, at Forsørgelsesrettens Erhvervelse ikke kunde anses afbrudt ved en husvild Persons Optagelse i et Fattighus, Ind. M. Skr. 27 Decbr. 1848 (G. R.).

f. Ved Modtagelsen af et Brokbaand, Ind. M. Skr. Nr. 66, 1 Marts 1871.

g. Ved Ydelsen af en ringe Interimshjælp, K. Skr. 4 Juli 1826.

h. Derimod afbrydes Forsørgelsesrettens Erhvervelse ikke:

1) Ved Udgifter til et diende Barn, der medfølger Moderen paa Sygehuset, Ind. M. Skr. 17 Avg. 1852 (G. R.).

2) Ved Understøttelse af Legater, K. Skr. 26 Febr. 1820.

3) Ved privat Understøttelse, K. Skr. 17 Juni 1820, 3 Marts 1846.

4) Ved fri Kur paa Frederiks Hospital, K. Skr. 6 Febr. 1841.

5) Ved at en Person tiltales og straffes for Betleri, Ind. M. Skr. 17 Oktbr. 1855.

6) Se Venerisk Sygdom 6.

i. Den Omstændighed, at den ydede Hjælp erstattes, kan ikke ophæve den ved Hjælpens Ydelse stedfundne Afbrydelse af Forsørgelsesrettens Erhvervelse, K. Skr. 23 April 1844, Ind. M. Skr. 27 April 1850, 18 Maj 1852, 29 Marts 1853 ad 2 og 3, 24 Maj s. A. (G. R.), 15 Avg. 1863.

B. Fødekommunen.

1. Kan der ikke paavises nogen Kommune, som er forpligtet til ifølge Reglerne under A at forsørge en trængende, bliver denne at forsørge af den Kommune, der efter Lovens Bestemmelser er at anse som hans Fødekommune, Fattiglovens § 17.

2. Ægte Børns, derom handler § 18 ibd.

Herved mærkes:

a. Ang. at Børn af Forældre, der nyde Alderdomsunderstøttelse, maa anses som havende Fødested i Faderens Forsørgelseskommune, hvor Fødselen derfor skal noteres i Kirkebøgerne, Ind. M. Skr. Nr. 268, 22 Avg. 1892. Jfr. foran A 3.

b. Ang. at Udlændinges her efter Fattiglovens Ikrafttræden fødte Børn ingen retlig Fødekommune have her i Riget, hvorom Bemærkning bliver at gøre i den faktiske Fødekommunes Kirkebøger, Ind. M. Skr. Nr. 325, 25 Septbr. 1892. Se nedenfor 3 b.

c. I et Tilfælde, hvor der i Henhold til Fattigl.'s § 22 in fine ydedes Fattighjælp til et af en Arbejdsmands Hustru i Ægteskabet indbragt Barn, og hvor der samtidigt fødtes et Barn i deres Ægteskab, maatte, da den til Stedbarnet ydede Hjælp var at betragte som en Stedfaderen ydet Fattighjælp, og Stedfaderen

altsaa oppebar saadan Hjælp paa det Tidspunkt, da hans Barn fødtes, sidst nævnte Barns Fødsel noteres i Faderens Forsørgelseskommunes Kirkebog, Ind. M. Skr. Nr. 153, 7 Juli 1897.

3. Uægte Børns, derom handler Fattiglovens § 19.

Herved mærkes:

a. Da Moderens Ophold Timaanedersdagen før Fødselen herefter kun kommer i Betragtning, for saa vidt det har været egnet til Erhvervelse af Forsørgelsessted, og dette efter Lovens § 16 ikke gælder, naar Moderen da var under 18 Aar, har Ind. M. Skr. Nr. 295, 11 Oktbr. 1889 tabt sin Betydning.

Naar Moderen ved sin Nedkomst endnu ikke var fyldt 18 Aar, bliver Barnet i Medfør af Fattigl.'s § 19, 2det Led, at anse som født i den Kommune, i hvilken Moderen efter Reglerne i bemeldte L.'s § 22 var forsørgelsesberettiget ved Nedkomsten, Ind. M. Skr. Nr. 54, 25 Febr. 1897.

b. Ang. at et efter Fattiglovens Ikrafttræden født Barn af en ugift udenlandsk Kvinde, der Timaanedersdagen før Fødselen havde et efter den dagældende Lovgivning til Erhvervelse af Forsørgelsesret egnet Ophold i en Kommune, ikke kan anses som født i samme og overhovedet ikke har nogen retlig Fødekommune her i Riget, hvorom Tilførsel maa gøres i den faktiske Fødekommunes Kirkebøger, Ind. M. Skr. Nr. 243, 21 Juli 1892.

Se foran 2 b.

c. Ang. Beregningen af Timaanedersdagen før Nedkomsten, K. Skr. 9 Juli 1840, 8 Juni 1847.

4. Dersom Forældrene paa Barnets Fødselstid eller Moderen til et uægte Barn Timaanedersdagen før Fødselen nyde Fattigunderstøttelse uden for deres Forsørgelseskommune, betragtes Barnet som født i denne, Fattiglovens § 20.

Ang. hvad der anses som Fattighjælp, se under Fattigforsørgelse.

5. Naar en Del af en Kommune henlægges under en anden Kommune, bliver denne sidste at anse som Fødekommune for en i først nævnte Kommunedel før Henlæggelsen født Person, Ind. M. Skr. Nr. 328, 21 Septbr. 1893.

6. Ang. Foranstaltninger til ved Notering i Kirkebøgerne at sikre Beviset for samme, Fattiglovens § 21. Se nærmere herom under Barnefødsel 3.

7. Jfr. nedenfor F 2 f.

C. Gifte Koners, Enkers og fraskilte Koners samt Børns, derom handler Fattiglovens § 22.

Udenlandske Kvinder, der indgaa Ægteskab med danske Indfødte, vinde herved Forsørgelsesret efter de samme Regler som indfødte Hustruer, § 23 ibd., og en saadan Hustru beholder altsaa ogsaa efter Mandens Død det Forsørgelsessted, hun da havde, indtil hun selv maatte vinde Forsørgelsesret andet Steds, Ind. M. Skr. Nr. 126, 23 Marts 1892.

Naar Ind. M. Skr. 25 Jan. 1866 ad 2 og 3 udtaler, at en gift Kone, hvis Mand er Udlænding og bor i Udlandet, ikke kan erhverve Forsørgelsesret her i Landet, da følger dette nu ligefrem af Lovens §§ 22 og 23.

Se nedenfor F 2 c og 3.

D. Udlændinges, derom handler Fattiglovens § 23. Se foran C og nedenfor F 2 b, c, 3 og K.

Særlige Regler gives i § 23 om de Personer, der ved Fredstraktat 30 Oktbr. 1864 Art. XIX have bevaret deres Indfødsret.

Herved mærkes:

a. Se nedenfor F 2 d.

b. Ang. aarlig Indberetning fra Kommunerne til Amterne og fra disse til Indenrigsministeriet om Antallet af de da i Henhold hertil til Forsørgelse for Kommunernes egen Regning tagne Personer, Ind. M. Cirk. Nr 148, 17 Juli 1893.

c. Ang. ekstraordinære Hjemstedsbeviser for de Personer fra de afstaaede Hertugdømmer, som have bevaret deres Egenkab som danske Statsborgere, men som efter de gældende Regler ikke have noget Forsørgelsessted her i Riget, L. Nr. 37, 9 Marts 1872. Se nærmere under Hjemstedsbevis.

De Kommunerne herved foraarsagede Udgifter erstattes af Statskassen, saafremt den paagældende paa den Tid, der bliver Spørgsmaal om at yde ham Fattighjælp, ikke har opholdt sig i 15 Aar i Kommunen, § 4 ibd.

Ang. Erstatning af Statskassen for Fattighjælp til Personer med Indfødsret fra Hertugdømmerne, selv om de ikke ere forsynede med ekstraordinære Hjemstedsbeviser, saa længe de ikke have erhvervet Forsørgeshjem, L. Nr. 104, 24 Juli 1880 § 2 smh. med Ind. M. Cirk. Nr. 95 af s. D.

d. Ang. at en Kommune, som hidtil havde baaret Udgiften ved Forsørgelse i Henhold til Fattigl. § 27 af en Udlændings Hustru, der baade før og efter Mandens Død havde Ophold i en anden Kommune end Manden, fremdeles, efter at Manden var afgaaet ved Døden, var pligtig at bære Udgiften ved Enkens Forsørgelse, saa længe Fattighjælpen til hende fremtraadte som en umiddelbar Fortsættelse af den før Mandens Død ydede Hjælp, mod

Refusion efter nævnte Paragraf, Ind. M. Skr. Nr. 215, 12 Avg. 1896.

E. Ang. Indfødte, der have erhvervet fremmed Statsborgerret, Fattiglovens § 24. Jfr. Indfødsret.

Herved mærkes:

a. Ang. hvor vidt de i Danmark fødte Personer, der have forladt Danmark og ere blevne fremmede Undersaatte eller i længere Tid have opholdt sig i Udlandet, her ville blive antagne til Forsørgelse, K. Skr. 18 April 1835, 29 Novbr. 1836, 23 Marts 1839, Ind. M. Skr. 15 Marts 1850, 9 Jan. 1851.

Ifølge de nævnte Skr. 29 Novbr. 1836 og 15 Marts 1850 følges muligvis særlige Regler i saa Henseende i Forholdet til Norge.

b. Ang. hvor vidt der kan meddeles danske Undersaatte i Udlandet Attest om, at de med Kone og Børn i Trangs Tilfælde ville blive modtagne til Forsørgelse her i Riget, saafremt de ikke andet Steds maatte have erhvervet Forsørgelsesret, Ind. M. Skr. 9 Jan. 1851, 1 Febr. 1854, jfr. Ind. M. Skr. 31 Jan. 1851 med Note.

c. Refusion af Understøttelse, ydet danske i Udlandet eller omvendt, hverken fordres eller gives ordentligvis, K. Skr. 12 Maj 1818, 5 April 1842, Ind. M. Skr. 5 Avg. 1857 ad 2, 17 April 1863. Jfr. dog K. Skr. 14 Decbr. 1822, 23 Marts 1839, 3 Marts 1840 (ang. en Afsindig), Ind. M. Skr. 26 Jan. 1866.

Prøjsen hverken yder eller fordrer Refusion i saadanne Tilfælde, Udenrigs-M. Skr. 18 Marts 1851.

Jfr. nedenfor f.

Konventioner med Nabostaterne i Overensstemmelse hermed formenes ikke at burde søges indgaaede, Ind. M. Skr. 17 April 1863.

d. Ang. at det af Udlændinge her i Riget erhvervede Forsørgelsessted tabes ved Bortrejse til Udlandet, naar deres Fraværelse maa betragtes som mere end blot midlertidig, Ind. M. Skr. 30 Marts 1849, 15 Marts 1850.

e. Ang. en paatænkt Foranstaltning til at forebygge, at Udlændinge her erhverve Forsørgelsesret, Ind. M. Skr. 31 Jan. 1851.

f. Ang. en mellem Danmark og det tyske Rige afsluttet Overenskomst om Behandlingen af Undersaatte af den ene Part, som paa den anden Parts Territorium blive trængende til Understøttelse, saa vel som om Modtagelsen af Personer, der

blive at udvise af den ene Parts Territorium til den andens, Bkg. Nr. 159, 19 Decbr. 1873. Jfr. Hjemsendelse III 4.

F. Alle Spørgsmaal om trængendes Forsørgelsessted afgøres fra 1 Jan. 1892 efter den ny Fattiglov, dog med en Begrænsning for saadanne Personers vedkommende, der i 1891 vare i Besiddelse af Forsørgelsessted her (herunder ikke Forsørgelsesret i Medfør af Pl. 28 Decbr. 1827 § 1) og modtogte vedvarende Understøttelse, Lovens § 25.

Herved mærkes:

1. Se foran B 3 b.

2. Ang. Anvendelsen heraf i de Tilfælde, hvor man ved Forholdets Bedømmelse maa gaa tilbage i Tiden før 1 Jan. 1892, Ind. M. Skr. Nr. 356, 24 Decbr. 1891, af hvis Indhold skal anføres:

a. Ved Spørgsmaal om fast ansatte Militæres Erhvervelse af Forsørgelsesret maa Hensyn tages ogsaa til det Tidsrum, vedkommende før nævnte Dato har haft Ophold i den paagældende Kommune, I 1. Se foran A, 5te Stykke.

Under Militære høre ogsaa saadanne af Militæretaterne ansatte Haandværkere, der ikke staa i nogen borgerlig Forbindelse med Opholdskommunen, ibd.

b. Ang. Udlændinge uden Indfødsret, der før den omhandlede Dato havde erhvervet dansk Forsørgelsessted, I 2.

c. Enker efter fast ansatte Militære og danskfødte Enker efter Udlændinge, afgaaede ved Døden før 1 Jan. 1892, beholde Mandens da erhvervede Forsørgelsessted, indtil de selv vinde saadant, I 1 og 2 i Slutn.

d. Personer fra Hertugdømmerne, som efter Fredstraktatens § 19 have bevaret Indfødsret, erhverve nu Forsørgelsesret ved femaarigt, i Stedet for som tidligere femtenaarigt, Ophold i samme Kommune, og bliver herved ogsaa det før 1 Jan. 1892 liggende Tidsrum at tage i Betragtning, I 3.

e. Ang. at det ved Spørgsmaal om, hvor vidt Forsørgelsesrets Erhvervelse er afbrudt eller midlertidig standset ved Meddelelse af Fattighjælp, maa henses til, hvad der paa den Tid, Understøttelsen ydedes, betragtedes som Fattighjælp, dette særlig anvendt paa Sygehjælp efter Fr. 24 Jan. 1844 § 13, I 4.

f. Ang. at et Barns legale Fødekommune nu skal konstateres straks ved Fødselen, og at Spørgsmaalet om, hvilken denne Kommune er for Børn, fødte før 1 Jan. 1892, udelukkende maa afgøres efter den ældre Ret, II.

3. Efter §'s 2det Stykke maa en Udlændings Enke, der, fordi

Manden intet Forsørgelsessted havde havt her, efter de ældre Regler i 1891 forsørgedes af sin egen Forsørgelseskommune, vedblivende anses forsørgelsesberettiget her, Ind. M. Skr. Nr. 326, 23 Septbr. 1892.

Enken efter en Udlænding, der før Fattigl.s Ikrafttræden den 1 Jan. 1892 havde erhvervet Forsørgelsesret i en dansk Kommune, vil være at forsørge efter nævnte L.s § 27, Ind. M. Skr. Nr. 35, 1 Febr. 1895.

G. Christiansø og Kyholm. Det har sit forblivende ved de gældende Bestemmelser om Statskassens Forpligtelse til med Hensyn til samme at træde i den forsørgelsespligtige Kommunes Sted, Fattiglovens § 26.

Jfr. Resl. 12 Decbr. 1845 (Christiansø), K. Skr. 9 Marts 1847 (Kyholm).

H. Island og Færøerne. De der fødte Personer, som her i Landet blive trængende til Fattigforsørgelse, skulle være berettigede til at erholde saadan i den Kommune, hvor de efter at have opnaaet henholdsvis 16 og 18 Aars Alder, sidst have havt Ophold af den i § 16 i øvrigt omhandlede Beskaffenhed i henholdsvis 10 og 5 Aar, Fattiglovens § 68 1ste Stykke, og om Afgørelsen af Tvistigheder om Forsørgelsespligten mellem Kommuner der og her, 3dje Stykke.

I. I Vestindien. Til at erhverve Forsørgelsesret paa en af de vestindiske Øer kræves, at paagældende er født og opdragen paa vedkommende Ø eller har opholdt sig der i de sidste 5 Aar enten bestandigt eller dog i længere Tid end paa noget andet Sted og paa lovlig Maade har ernæret sig, Rskr. 13 April 1825 i Begyndelsen og § 8.

Dette angaar kun Koloniernes indre Forhold, og i Forhold til Kongeriget betragtes de vestindiske Kolonier, for saa vidt Fattigvæsenet angaar, som Udland, Ind. M. Skr. 7 Marts 1862.

De dansk-vestindiske Øer og Moderlandet betragtes i Henseende til Fattigvæsenet gensidig som Udland, Ind. M. Skr. Nr. 20, 16 Jan. 1884.

K. Hjemløse Personer.

Er der ingen Kommune, der efter de foranstaaende Regler kan anses for den trængendes Forsørgelsessted, skal han forsørges af den Kommune, hvor han befindes trængende til offentlig Understøttelse, eller, for saa vidt der for hans vedkommende paahviler nogen anden fuld Forsørgelsespligt, da af den Kommune, hvor Forsørgeren har Ophold. For Udredelsen af Omkostningerne ved Forsørgelsen i saa Tilfælde ere særlige Regler

givne. Fattiglovens § 27 1ste Stykke. — 2det Stykke indeholder derhos en særlig Bestemmelse om hjemløse trængende, der hjemsendes fra Udlandet, jfr. Hjemsendelse IV 1, 2det Stykke.

Herved mærkes.

1. Refusion af Understøttelse ydet Udlændinge her eller danske i Udlandet hverken fordres eller gives, og findes der ingen Anledning til at slutte en herfra afvigende Overenskomst med England om Omkostningerne ved sindssyges Ophold i Sindssygeanstalter, Ind. M. Skr. 26 Jan. 1866.

Jfr. ovenfor E c.

2. Ang. at en udenlandsk Arrestant efter Løsladelsen skulde forsørges af Straffestedets Fattigvæsen i Medfør af den nu ophævede Pl. 28 Decbr. 1827 § 2, Ind. M. Skr. 9 Febr. 1866.

3. Ang. at alle Udlændinge uden Indfødsret skulde forsørges efter disse Regler, Ind. M. Skr. Nr. 356, 24 Decbr. 1891 I 2.

4. Udgifterne ved en saadan Persons Behandling paa Sygehus i en Kommune, hvortil han som syg er indkommen fra en anden Kommune ved en derværende Sognefogeds Foranstaltning, maa afholdes af sidst nævnte Kommune mod Refusion efter § 27, Ind. M. Skr. Nr. 246, 27 Juli 1892.

5. Det maa paahvile en Kommune, der har forsørget en sig der opholdende Kvindes hjemløse, i en anden Kommune værende Børn, ogsaa efter at Moderen har forladt Kommunen, at bære Byrden ved Børnenes Forsørgelse, og har disses Opholdskommune følgelig Krav paa fuld Erstatning af den dertil medgaaede Udgift, Ind. M. Skr. Nr. 89, 4 Marts 1893.

6. Ang. at en Person, som ikke havde Forsørgelsesret i nogen Kommune, og som var befunden trængende i en Kommune og af dennes Fattigvæsen havde erholdt Rejsepenge til en anden Kommune, hvor han straks efter sin Ankomst maatte tages under Fattigforsørgelse, vilde være at forsørge af først nævnte Kommune imod Refusion efter Fattigl. § 27, Ind. M. Skr. Nr. 321, 30 Novbr. 1894.

7. Ang. at Godtgørelsen efter Fattigl. § 27 af Amtsrepartitionsfonden til en Sognekommune af Omkostningerne ved hjemløse trængendes Lægebehandling ikke kan overskride det Beløb, der vilde være medgaaet, saafremt Distriktslægen havde været benyttet, Ind. M. Skr. 11 Juni 1897 (Sogneraadstidende).

8. Ved den Kommune, hvor den paagældende hjemløse har »Ophold«, maa forstaas den Kommune, hvor han har »fast Ophold«, hvis en saadan findes, og i dette Tilfælde altsaa ikke

den tilfældige Opholdskommune, Ind. M. Skr. Nr. 202, 3 Septbr. 1898.

9. Jfr. foran F, 1ste Stykke.

L. Ang. Tilvejebringelse af Oplysninger derom under Forsørgelsessager om fornødent ved Politiforhør og vedkommendes egen under Eds Tilbud afgivne Forklaring, Fattiglovens §§ 43, 46, 50. Se Forhør 11, 4de Stykke, 12.

Om Forsørgelsesstedet Konstatering, se ogsaa Hjemstedsbeviser II (til Brug for danske i Udlandet).

M. Berettigelse til vedblivende Forsørgelse her i Landet er en Betingelse for, at Mødre til uægte Børn kunne erholde de Fædrene paalagte Underholdsbidrag og Bidrag til Barselfærden betalt af det offentlige, L. Nr. 73, 12 April 1892 § 4 1ste Stykke, jfr. § 2. Se Underholdsbidrag A I 30 d.

Fortepianofabrik.

Hører til de Værksteder, hvor der arbejdes i Træ, som omhandles under Brandvæsenet I e Nr. 5 og 6 (f. Kbhnv.) og Haandværks- og Fabrikdrift I 20 A (brandfarlige Næringsbrug).

Fortjenstmedaillen, se Medailler 5.

Fortjente Mænd. Ang. aarlige Indberetninger om dem fra Overøvrighederne til Kongen gennem vedkommende Kollegium, se Amtmænd XXVII 19.

Se med Hensyn til Vestindien, K. Skr. 22 Decbr. 1827 og 20 Juni 1829.

Fortolkning, se Love 6.

Fortov.

1. Hvor nogen har Fortov, maa han have Port, Dør, Udgang, Vinduer og Udsigt, D. L. 5—10—56 jfr. 55.

2. Fortov i Betydningen Forte omhandles i D. L. 5—10—50 til 53. Herved kan i øvrigt mærkes de under Gadejord anførte Bestemmelser.

3. Ang. Kirkernes Ret til Fortov ved Kirkegaardsmuren, se Kirkegaard 36.

Om Anlæggelse og Vedligeholdelse af Fortov omkring Kirkerne, se Kirkehoveri II 4 g Nr. 8.

4. I København.

a. Ældre Bestemmelser om sammes Anlæg og Reparation haves i Pl. 21 Avg. 1754, 10 Maj 1764, 4 Maj 1772, Fr. 20 Avg. 1777 §§ 1, 3, 7, og om Trottoirerne udenfor Københavns Porte, Rskr. 27 Oktbr. 1779, Pl. 15 Marts 1780. Se herom i øvrigt Brolægning B.

b. Om deres Renholdelse henvises til Gadefejning 1.

c. Bestemmelsen i Rskr. 19 Maj 1727 §§ 3 og 5 om, at Ejerne af de paa Amagertorv beliggende Gaarde og Huse i Overensstemmelse med gammel Skik og Brug maatte disponere over deres Gaardes Fortove til Opstillingen af Boder og deraf oppebære Stadepenge, er hævet ved Adg. 22 Jan. 1869 § 2.

d. Regler om og til Betryggelse for Færdselen paa samme, Politivedt. Nr. 125, 22 Juni 1883 §§ 3, 4, 12, 13, 15, 27, 28, 32, 34 og 81 (at det i glat Føre skal bestrøs med Aske eller desl.). Jfr. de tilsvarende Bestemmelser i den ældre Vedt. 18 Jan. 1869.

De ældre Bestemmelser herom i Pl. 3 April 1769 og 4 Maj 1772 (jfr. K. Prom. 7 Decbr. 1782, Pl. 11 Decbr. 1790, K. Prom. 1 Oktbr. 1816), 16 Febr. 1780 § 6, 19 Juni 1790, 14 Febr. 1810, 14 og 22 Septbr. 1815, Pl. 30 Juni og Bkg. 11 Decbr. 1819 ere ophævede ved Adg. 22 Jan. 1869 § 2. Pl. 17 Juni 1811 og 2 April 1813 ere hævede ved Bygningsl. 17 Marts 1856 § 105.

e. Om Fremspring derpaa og derover af Bygningsdele, Kældernedgange og -vinduer, Trapper osv., Bygningsl. for Kbhvn. Nr. 77, 12 April 1889 §§ 7—9 (se Kældere 1, 2det Stykke), Bygningslov for Frederiksberg i Bkg. Nr. 58, 19 April 1890 §§ 7—9.

f. Ved Udstedelsen af Bygningsattest i København skal det paases, at det til Bygningen hørende Fortov er udført paa for-svarlig Maade, fornævnte L. Nr. 77, 1889 § 73, jfr. Instr. Nr. 89, 27 Juni s. A. § 8.

5. I Købstæderne udenfor København.

a. Om deres Anlæg og Vedligeholdelse henvises til, hvad der er anført under Brølægning C og Bygningsvæsen 3 r Nr. 2. Af ældre specielle Bestemmelser kunne nævnes K. Prom. 5 Juli 1783 for Fredericia, Rskr. 16 Decbr. 1803 b og e for Aalborg.

b. Ang. deres Renholdelse henvises til Gadefejning 2.

c. At samme anvises til Markedsstade for de Handlende, kunne Husejere ikke forbyde, K. Prom. 20 Septbr. 1806 §§ 1 og 3, 4 Decbr. 1810 (to) §§ 1 og 3, 28 Septbr. 1819 §§ 1 og 3, 13 Marts 1830 § 1; men efter disse Bestemmelser med Undtagelse af den sidst nævnte bør de Gaard- eller Husejere, som hidtil have været berettigede til at hæve Stadepenge af de Stader, som befandtes foran deres Huse, i Fremtiden ogsaa oppe-

bære Statedpengene i samme Forhold som tidligere, og saadan Ordning kan endnu forefindes i Købstæderne.

d. Om Trappers og Kældernedganges Fremspring fra Huslinjen, samt om Karnapper og Porte, Døre eller Vinduer, der indrettes til at aabnes udad, gives Forskrifter i L. 30 Decbr. 1858 (S. 743) §§ 4 og 5. Jfr. Fr. 13 Decbr. 1793 § 83, Rskr. 28 Jan. 1791. Se Bygningsvæsen 3 r Nr. 2.

Tilladelse til, at nogle Indvaanere i Skelskør maatte beholde nogle Trapper m. m. ud paa Fortovet, gaves ved K. Skr. 15 Juli 1817 (med Note om Slagelse og Ringsted).

e. Om Træer paa Fortovene handles i K. Skr. 15 Septbr. 1832.

f. Regler om og til Betyggelse for Færdselen paa samme gives i de lokale Politivedtægter, se M. T. B f. 1872 S. 38 §§ 3, 12, 14, 20, 29, 30, 33, 41 og S. 49 §§ 2, 10, 12, 14, 25, 33. Ældre Bestemmelser haves i Rskr. 18 Decbr. 1789 § 17, 28 Jan. 1791.

6. Fortov, der findes ved Veje.

a. Ved Kroerne paa de tidligere Hovedlandeveje, se Gæstgiveri og Krohold 20.

b. Hvor der ellers ved Vejene maatte findes Kroer, vil i Reglen være givet Tilladelse til Vejgrøftens Fyldning og desl. eller paa anden Maade være truffet Overenskomst med Vejvæsenet, hvilken da maa afgive Regel for Vedligeholdelse af Fortovene.

c. Om Snekastningen paa Fortovene ved de paa Landevejene liggende Kroer gaves tidligere Bestemmelser i Reglm. 20 Decbr. 1799 § 6.

d. Fortovene ved Vejene maa ingen egenraadig forandre, Fr. 13 Decbr. 1793 § 81.

Se Kirker 26. Kirkehoveri II 4 g Nr. 8 (ang. Kirkens Fortov). Kirkegaard 36. Politivedtægter 11 c (Beværteres genyttelse af Fortovene i Kbhvn.). Rendestene 3 (over Fortovet).

Fortovsret omhandles i Politivedtægt for København Nr. 125, 22 Juni 1883 § 3, og tilsvarende Bestemmelser findes i Politivedtægterne for Købstæderne, se M. T. B f. 1872 S. 38 § 3 og S. 49 § 2. Det er i øvrigt en gammel Ret eller Skik og er en Anvendelse af den mere almindelige Regel, at Veffarende, naar de mødes, bør holde sig enhver til sin højre Side, Fr. 13 Decbr. 1793 § 89.

Fortryk. Straf for uden Forfatterens Samtykke at udgive haandskrevne Arbejder eller mundtlige Foredrag i Trykken, L. 29 Decbr. 1857 (S. 344) §§ 15, 20.

Fortssportler paa St. Thomas efter L. 16 April 1862 § 2 II bortfalde, Adg. 23 Oktbr. 1885 (Nr. 23 i Till. t. Lovt.) § 7.

Fortsættelsesskoler, se Skoler II A 23.

Fortøjtønder, se Sømærker I 14.

Forvaltere.

1. Se Tyende 18 (at de ikke henregnes dertil).

2. Kommunale, udnævnes og afskediges af Byraadene, L. 26 Maj 1868 § 18.

3. Forvalteren ved Kunstakademiet, ang. hans Udnævnelse, Bkg. Nr. 16, 24 Juni 1887 § 11.

4. Ved enhver af Statens Sindssygeanstalter er ansat en Forvalter, som tillige er Kasserer, om deres Udnævnelse, Forretninger m. v., Regul. Nr. 203, 3 Novbr. 1888 §§ 12—19.

5. Forvalteren ved Frederiks Hospital, se om ham den under Frederiks Hospital 4, næstsidste Stykke anførte Skrivelse.

6. Forskellige, se Garderobeforvalteren. Godsforvaltere. Godsforvalteren (ved Statsbanedriften). Lade-gaarden 3 c. Materialforvalter (ved Statstelegrafen). Pakhusforvalteren ved Kbhvn.s Toldsted. Plantager 3, 12, 13 (om Plantageforvaltere). Slots- og Palaisforvaltere. Slotsforvaltere. Toldforvaltere. Universitets- og Kommunitetsforvaltere. Økonomiforvalter.

Forvaltningschefer ved Statsbanedriften, se de enkelte af disse, nemlig: Banechef. Maskinchefen. Søfartschefen.

Forvaring — Depositum (Gemme).

1. Depositarius maa ikke, naar Arrest gøres i det ham til Forvaring givne Gods, lade dette udkomme mod Arresten, D. L. 1—21—14.

2. Ang. hans Ansvar for Godset i Forhold til Deponenten, D. L. 5—8—14.

Bidrag til Forstaaelsen af Udtrykket »gemme som sit eget Gods« giver D. L. 5—7—1, Fr. 5 Marts 1695 § 4, Konf. 19 Avg. 1707 I § 1, Vilkaar 1 Juli 1746 § 12.

3. Nationalbanken skal være det eneste rette avtoriserede Sted, hvor Pengemidler kunne deponeres med den Virkning for Depositaren, at han bliver angerløs for Sikkerheden, Oktr. 4 Juli 1818 § 26. Jfr. Fr. 18 Maj 1825 §§ 20, 62, 65.

Ang. de nærmere Regler for Deponering der, Reglm. 27 Juli 1818 III og Nationalbanken 15.

4. Af Overformyndermidler i Vestindien, Adg. 5 Maj 1830 § 20.

5. Kontrakter derom, hvorledes stemples, L. 19 Febr. 1861 § 49 smh. med L. Nr. 30, 21 Marts 1874 § 2.

Herefter udfordres til et »regulært« Depositum af Penge, at disse individualiseres, saaledes at Depositarius ikke kan bruge dem. Jfr. ogsaa L. om Fallitboer 30 Decbr. 1858 § 10.

Jfr. Betroet Gods.

Forvisning.

1. Af Riget, se Landsforvisning.

2. Af Provinsen (eller som det ogsaa kaldes Landet). Bestemmelserne herom i D. L. 3—16—9 § 7, 6—22—4, 6—13—13, 24 og 26 ere hævede ved L. 10 Febr. 1866 § 308, 25 Juni 1869 § 310 (f. Isl.).

3. Ligeledes ere de fleste ældre Bestemmelser om Forvisning af Sognet, Byen eller Herredet hævede ved den senere Lovgivning; dette gælder saaledes om D. L. 6—13—3, 6—21—5, 6—22—1 og 3, Fr. 22 Oktbr. 1701 Post 2 Kap. 4 § 2 (ulovlig Næring), Fr. om Silkevæverlavet 6 Juli 1705 § 6, Konf. 22 Avg. 1794 § 8 (om udenbys Betlere i Korsør).

Derimod er følgende Bestemmelser ikke — i alt Fald ikke udtrykkelig — ophævede:

D. L. 6—2—2 om Forvisning af Byen af dem, der vedblivende gøre sig skyldige i letfærdig Sværger og Banden.

Pl. 4 Juli 1763, jfr. Pl. 3 Decbr. 1755 § 14, om Forvisning fra København af Værtshusholdere m. fl., der tilstede Læredrenge og desl. unge Tjenestefolk Adgang til deres Beværtningssteder.

Fr. 25 Marts 1791 § 12 og 30 Jan. 1807 § 12 angaaende, at den Bonde eller Husmand, der under Hov- eller Pligtarbejde forgriber sig paa Jorddrotten, skal forvises Herredet.

I Takst 8 Marts 1698 (i Reskriptsaml.) var Skarpretterens Betaling bestemt »for at vise af Byen eller Herredet.«

4. Bestemmelsen i Adg. 3 Juni 1746 § 10 om Forvisning af Landfjerdingen paa Island hævedes ved Rskr. 25 Juli 1808 § 10, K. Skr. 12 Maj 1827, 28 Novbr. 1829.

Forvisning fra Sysselet paa Grund af begaaet Hor hævedes ved Rskr. 15 Marts 1780, jfr. K. Skr. 12 Maj 1827.

5. Fra de dansk-vestindiske Øer, var foreskrevet i Konf. 3 Novbr. 1820 1ste Afd. §§ 5, 6, 2den Afd. §§ 6, 7. Jfr. Rskr. 3 Septbr. 1830 § 5.

Forvunden, se Lovfældte.

Forældelse.

I. Af Fordringer.

1. Af Gældsbreve, derom handler D. L. 5—14—4.
 2. Resolveret, at et præskriberet Gælds brev skulde anses som gyldigt, Bev. 2 Septbr. 1757 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Gæld.)
 3. Afbrydes ved:
 - a. Indkaldelse til Forligskommissionen, K. Prom. 24 Avg. 1799.
 - b. Renters Betaling, K. Skr. 11 Maj 1824, 3 April 1830 ad 5, 2 Oktbr. s. A.
 - c. Paategning paa Gælds brevet af Debitor om Gældens Omskrivning eller om, at han underkaster sig hurtig Retsforfølgning, K. Skr. 3 April 1830 ad 5, 10 Juli 1832.
 - d. Anmeldelsen af Fordringer i Dødsboer og andre Boer, der ikke behandles som Konkursboer (med Hensyn til Konkursboer jfr. L. Nr. 51, 25 Marts 1872 § 12) paa samme Maade som ved Paaklage for eller Indkaldelse til Forligskommissionen eller Paatale til Ting, Skiftel. Nr. 155, 30 Novbr. 1874 § 37, jfr. §§ 56, 57, 82, 83. For Island er samme Regel given for alle Boers, ogsaa Konkursboers, vedkommende ved Skiftel. 12 April 1878 (Nr. 9 i Till. t. Lovt.) § 36, jfr. §§ 55, 56, 81, 90, 91.

Se ogsaa med Hensyn til Boer, der ere under offentlig Behandling, Veksell. Nr. 52, 7 Maj 1880, 13 Jan. 1882 (Nr. 1 i Till. t. Lovt. — f. Isl.): §§ 79, 80.
 4. Naar Gælden er forældet, bortfalder ethvert Krav paa de uaffordrede Renter uden Hensyn til disses Alder, K. Skr. 11 Maj 1824, L. Nr. 18, 28 Jan. 1871 § 1.
 5. Ang. hvor vidt Reglerne herom kunne finde Anvendelse paa en Gæld, som en anden Stat skylder Danmark, K. Skr. 29 April 1826.
 6. D. L. 5—14—4 kan kun anvendes analogisk paa Rettigheder, der ikke kunne gøres gældende uden gennem Søgmaal, hvorimod der ikke kan være Tale om, at en Ejer skulde miste den fri Dispositionsret over sin Ejendom blot derved, at han ikke har udøvet den i 20 Aar, K. Skr. 10 Maj 1831.
 7. Ang. hvor vidt Kavtionsforpligtelser forældes, naar de ere 20 Aar gamle, uagtet Hovedfordringen er holdt i Kraft, K. Skr. 29 Decbr. 1832 med Note.
- Saadan Forældelse kan i alt Fald ikke finde Sted af Kavtioner for Oppebørselsbetjente, ibd.
8. Af Gæld, der er knyttet til en suspensiv Betingelse, ibd.

9. Saa vel den personlige Fordring som den dermed forbunden Panteret holdes i Kraft ved en simpel Fornyelsespaategning, der ikke behøver at stemples eller tinglæses, J. M. Skr. 2 April 1852, 2 Oktbr. 1861, 24 April 1863. Jfr. Tinglæsningsgebyrer 27 b. Umyndiges Midler 13 n.

10. Derved fortages ogsaa den med Gælden forbundne Underpanteret, J. M. Skr. 24 April 1863, jfr. ogsaa J. M. Cirk. 28 Febr. 1857, K. Skr. 3 April 1830 ad 5, 10 Juli 1832. Jfr. derimod K. Prom. 13 Septbr. 1777 og 28 Marts 1778 (i Reg. t. Reskriptsaml. und Gæld).

11. Panteobligationer for umyndiges og andre under offentlig Bestyrelse og Tilsyn værende Midler skulle fornys, inden de blive 20 Aar gamle, enten ved, at Skyldneren paaskriver Gælds brevet eller udsteder Fornyelsesbeviser, eller ved Opsigelse eller Beskikkelse, Adg. 12 Novbr. 1870 § 9, jfr. K. Skr. 29 Jan. 1822 ad 1. Se fremdeles Umyndiges Midler 13 n.

12. a. Af Bodmerilaan, D. L. 4—5—8. Jfr. nedenfor æ—aa.

b. Af Vekslobligationer, se Vekslobligationer 5.

Af Vekslobligationer i Vestindien, Fr. 30 Septbr. 1773 § 8. Jfr. Resl. 4 Juli 1800 I g.

c. Af Veksler. Ang. de forskellige Præskriptionsfrister i Veksselforholdet, Præskriptionens Afbrydelse og dens Betydning, Veksell. Nr. 52, 7 Maj 1880, 13 Jan. 1882 (Nr. 1 i Till. t. Lovt. — f. Isl.): §§ 28, 77—80, 93, jfr. 92.

Jfr. tidligere Fr. 18 Maj 1825 § 73, 7 April 1843 § 4.

d. Af det offentliges Erstatningskrav mod Oppebørselsbetjente, alm. Kassefr. 8 Juli 1840 § 37.

e. Af det offentliges Krav paa for lidt beregnede Toldafgifter, Fr. ang. Toldk. Kassev. af s. D. § 9.

f. Af Domhaverens Ret til Erstatning af Tvangsbøder, Fr. 6 April 1842 § 2.

g. Af Fordringer paa Forsikringsbeløb i det kbhvske Søassurancekompagni, Konv. 2 April 1850 § 215, jfr. § 162; i Landbygningernes Brandforsikring Nr. 102, 10 Juni 1871 § 67.

h. Af Retten til Pension og af de enkelte forfaldne Pensionsbeløb, L. 5 Jan. 1851 §§ 7 Nr. 4, 11 Nr. 3, 14, 9 April s. A. §§ 7 og 28, 24 Febr. 1858 §§ 8 Nr. 4, 12 Nr. 3, 16, 4 Decbr. 1863 (f. Vest.) §§ 9 Nr. 4, 13 Nr. 3, 18, L. om Pensionering af Underbefalingsmænd og Menige Nr. 135, 20 Novbr. 1876 §§ 5 Nr. 4 og i Slutn., 13 Nr. 2 og i Slutn., L. om Invalidforsørgelsen Nr. 136 af s. D. §§ 7 Nr. 3 og i Slutn., 16 Nr. 2 og i Slutn., 19, L. om Præsteenkers Pension paa Island 3

Oktbr. 1884 (Nr. 23 i Till. t. Lovt.) § 7 Nr. 3, L. om Læreres og Lærerinders Pensionering paa Færøerne Nr. 82, 29 Marts 1893 § 7, L. om Statsbanedriftens Ordning Nr. 52, 26 Marts 1898 § 17 n Nr. 4, q Nr. 3, r.

Se videre under Invalideforsørgelse. Pension.

i. Af Statsobligationer, L. Nr. 18, 28 Jan. 1871.

k. Af Erstatningskrav for Ufred ved andres Husdyr, L. Nr. 53, 25 Marts 1872 § 2.

l. Af Erstatning for Skade tilføjet ved Slukningsforanstaltninger i Ildebrandstilfælde, L. om Brandvæsenet i Købst. Nr. 28, 21 Marts 1873 § 27.

m. Af Fordringer paa Forsikringsbeløb i Købstædernes almindelige Brandforsikring, Vedt. Nr. 95, 18 Juli 1874 § 58.

n. Af Retten til at fordre af Andenmand opfiskede blinde Ankere m. m. tilbageleverede, L. Nr. 157, 22 Decbr. 1876 §§ 2, 5.

o. Af Retten til Lotterigevinster i Vestindien, Adg. 14 Septbr. 1877 (Nr. 26 i Till. t. Lovt.) § 3.

p. Paa Forsikringsbeløb i Københavns Brandforsikring, Vedtægt i Bkg. Nr. 147, 28 Avg. 1885 § 34.

r. Af Retten til at erholde Overskudet af Avktioner over optagne Kreaturer i Vestindien udbetalt, Adg. 9 Juli 1886 (Nr. 26 i Till. t. Lovt.) § 7 (St. Croix), 12 Jan. 1888 (Nr. 2 ibd.) § 7 (St. Thomas og St. Jan).

s. Af Erstatningskrav paa Postvæsenet, Postl. Nr. 57, 5 April 1888 §§ 18, 28 og de øvrige under Embedsmænd 23 anførte Bestemmelser. Jfr. Bkg. om Verdenspostkonventionen Nr. 172, 21 Decbr. 1898 Art. 8 Nr. 5, jfr. Bkg. Nr. 173 af s. D. Art. 12 Nr. 6.

t. Af Krav paa Bonusudbetaling af Statsanstalten for Livsforsikring, L. Nr. 26, 15 Marts 1889 §§ 13, 16, Nr. 79, 1 April 1893 § 12, 15, L. Nr. 47, 26 Marts 1898 § 19, jfr. §§ 17 samt 4, sidste Stk.

u. Af Retten til i visse Tilfælde at fordre erlagte Telegramgebyrer tilbagebetalte, Reglem. for Besørgelsen af indenlandske Telegrammer Nr. 179, 26 Septbr. 1894 § 52, jfr. § 41, internationalt Tjenestereglement i Bkg. Nr. 103, 17 Juni 1897 LXXI og Nr. 105, af s. D. A 19. Jfr. Embedsmænd 23.

v. Af Opholdskommunens Ret til at kræve Refusion fra Forsørgelseskommunen for ydet Fattighjælp, L. Nr. 67, 9 April 1891 § 48.

x. Af Fordringer i Anledning af Forskud fra Medredere

for en Partreder, der er i Mora med sin Anpart af Udgifterne til Rederiforretningen, Sølov Nr. 56, 1 April 1892 § 17.

y. Af Retten til ved Søforsikring i visse Tilfælde at fordre Erstatning som Totalskade mod at afstaa den forsikrede Genstand til Forsikreren, § 260, jfr. §§ 261, 262, ibd.

z. Enhver Fordring ifølge Søforsikringskontrakt har tabt sin Retskraft, naar den ikke er gjort gældende ved Søgmaal inden 5 Aar, efter at den er opstaaet, § 264 ibd.

æ. Af Fordringer, forbundne med Søpanteret, ang. Fristen for Panterettens Forældelse og om Præskription af det med saadan Fordring forbundne personlige Krav, §§ 283, 284, ibd.

ø. Panteret i et ikke her registreret Skib fortabes i Tilfælde af Skibets senere Registrering her, med mindre den registreres inden en vis Frist, L. Nr. 57, 1 April 1892 § 48.

aa. Panteret stiftet efter den tidligere Ret i registreret Skib taber sin Gyldighed, naar den ikke anmeldes til Registrering inden en vis Frist, § 73 ibd.

bb. Af Retten til at erholde Underholdsbidrag til uægte Børn udbetalt af Faderens Dødsbo, L. Nr. 73, 12 April 1892 § 3.

cc. Med Hensyn til Oplagsbeviser og Garantibeviser, der oplægges i Københavns Frihavn, L. Nr. 34, 30 Marts 1894 § 12.

dd. Af Retten til strandet Skib og Gods, L. Nr. 103, 10 April 1895 §§ 10, 12, 13.

ee. Af Fordringer paa Erstatning for borteblevne eller bebeskadede Forsendelser med Statsbanerne, L. Nr. 62, 24 April 1896 §§ 49, 50, jfr. 51. Af do. for urigtig Tarifiering, ibd. § 59.

ff. Af Regresfordring efter Cheks, L. Nr. 58, 23 April 1897 §§ 11, 12.

gg. Af Fordringer for Skade ved Jernbanedrift, L. Nr. 56, 26 Marts 1898 § 4.

hh. Af Kravet paa Overskudet af bortsolgt Haandpant, se de under Pantelaanere anførte Regulativer.

ii. Af Tontinepolicer, se Livrentesocieteter.

kk. Se fremdeles: Fornyelsespaategninger (Henv.). Kreditforeningsobligationer 7. Statsobligationer 23 (forældede Kupons). Udslettelse I 6 og II (af Gældsbreve, der ere over 20 Aar gamle).

II. Af Retten til et indregistreret Varemærke, L. Nr. 52, 11 April 1890 § 9. Se ogsaa § 10 i Slutn. og § 14 Nr. 6 om Retten til at erholde et saadant Mærke registreret.

III. Af Patentrettigheder, Patentl. Nr. 69, 13 April 1894 § 23.

IV. Af Paataleretten i private Sager i Anledning af:

1. Forseelser ved Hoveriet, Fr. 25 Marts 1791 § 17.
2. Husmænds Pligtarbejde, Fr. 30 Jan. 1807 § 13.
3. Tiendesvig, Fr. 8 Jan. 1810 § 22.
4. Ulovlig Udpantning, Fr. 2 Juni 1830 § 6, Pl. 2 April 1841 § 5 (f. Isl.), 29 Marts 1867 § 5 (f. Færø.). Jfr. nedenfor 12.
5. Ulovlig Jagt, Fr. 20 Maj 1840 § 36. Se nu Jagtl. Nr. 79, 8 Maj 1894 § 31.
6. Tyendeforholdet, L. 10 Maj 1854 § 64, 16 Febr. 1856 § 64 (f. Færø.).
7. Eftertryk, L. 29 Decbr. 1857 (S. 344) § 22; Eftergørelse af Kunstarbejder, L. 31 Marts 1864 § 8, og af Fotografier, L. 24 Marts 1865 § 3, Fr. 11 Decbr. 1869 § 3 (f. Isl.).
8. Skipperens Forhold til Skibsmandskabet, den tidligere L. 23 Febr. 1866 § 8. Jfr. nu nedenfor 22.
9. Forsikringer i Livsforsikringsanstalten af 1871, Bkg. Nr. 6, 5 Jan. 1871 § 17.
10. Adgangen til Kongsfæste paa Færøerne, L. Nr. 33, 25 Febr. 1871 § 2.
11. Omstødelse af Retshandler, indgaaede med en Person, hvis Bo er under Konkursbehandling, L. Nr. 51, 25 Marts 1872 § 30, jfr. f. Færøerne Adg. Nr. 13, 13 Febr. 1873 Nr. 3.
12. Udpantning, som formenes ulovlig foretagen, L. Nr. 36, 29 Marts 1873 § 12. Jfr. nedenfor 16.
13. Naar Søgemaal anlægges efter Prækriptionstidens Udløb bliver det at afvise, Fr. 30 Jan. 1807 § 13, L. 10 Maj 1854 § 64.
14. Indsigelser mod den i Dødsboer med flere Boer af Skifteretten forfattede og i en Skiftesamling fremlagte Liste over anmeldte Fordringer, Skiftel. Nr. 155, 30 Novbr. 1874 § 38, jfr. §§ 56, 57, 82, 83, 12 April 1878 (Nr. 9 i Till. t. Lovt.) § 38, jfr. §§ 55, 56, 81, 90, 91 (f. Island — denne sidste Lov angaar ogsaa Konkursboer).
15. Indsigelser af Forældre mod de af Børnene afsluttede Tyendekontrakter i Vestindien, Adg. 24 Oktbr. 1879 (Nr. 36 i Till. t. Lovt.) § 1.
16. Udpantning, som formenes ulovlig foretaget, L. f. Island 16 Decbr. 1885 (Nr. 40 i Till. t. Lovt.) § 12.
17. Erstatningskrav for uforskyldt Varetægtsfængsel, L. Nr. 52, 5 April 1888 § 4, f. Island, L. 26 Oktbr. 1893 (Nr. 32 i Till. t. Lovt.) § 4.
18. Ulovligt Fiskeri, L. Nr. 56, 5 April 1888 § 61 (angaar

ogsaa offentlige Sager). Med Hensyn til Fiskeri i ferske Vande, L. Nr. 64, 26 Marts 1898 § 13.

19. Fordring paa Invalideforsørgelse, L. Nr. 20, 1 Marts 1889 § 3, jfr. § 4.

20. Lærekontrakter, derom mærkes L. Nr. 39, 30 s. M. § 14 Nr. 4, og for Island, L. 16 Septbr. 1893 (Nr. 17 i Till. t. Lovt.) § 14 Nr. 4.

21. Indsigelser mod en bestyrende Reders Regnskab, Sølov Nr. 56, 1 April 1892 § 16, og fra Redernes Side mod Skipperens Regnskab, § 60.

22. Ang. Fristen for Mandskabets Paaklage af Skipperens Kendelse om Hyres Fortabelse og af hans Afregning § 104 ibd., jfr. Søfartsl. f. Isl. 22 Marts 1890 (Nr. 14 i Till. t. Lovt.) § 39.

23. Spørgsmaal om Nedsættelse af Bjergeløn efter Kontrakt, Sølovens § 227.

24. Indgreb i Patentrettigheder, L. Nr. 69, 13 April 1894 § 26.

25. Se Kontrasøgsmaal 5.

V. Af Retten til Vidneførsel i visse Tilfælde, se Vidner I 2 og 3.

VI. Af Eksekutionskraften, se Henvisningerne under *Fatalia executionis*. Jfr. Forligsmægling A 2 i.

Jfr. L. for Island 4 Novbr. 1887 (Nr. 25 i Till. t. Lovt.) § 9, og af Udpantningsretten samme Steds, L. 16 Decbr. 1885 (Nr. 40 ibd.) § 2.

VII. Af Retten til Appel, se Appellationstermin.

Af Retten til at paaanke Kendelser, hvorved Bøder ere paalagte Foderværter, Beting. 6 April 1881 § 5 (M. R.). Jfr. nu de under Hæren 20 f anførte nyere Betingelser for Udstationering af Hærens Heste.

VIII. Af Retten til at indanke Amtmændenes Kendelser i Fattigsager til Indenrigsministeriet, Fattigl. Nr. 67, 9 April 1891 § 59.

IX. Af Strafskyld.

1. Derom handler L. 10 Febr. 1866 §§ 66—70, 25 Juni 1869 §§ 67—71 (f. Isl.).

2. For Presseforseelser, L. 3 Jan. 1851 § 3 i Slutn., Fr. 9 Maj 1855 § 3 (f. Isl.), Adg. 11 Marts 1862 § 3 (f. Vest.), jfr. L. 4 Jan. 1854 (f. Færø.).

3. Ved Overtrædelse af Jagtlovgivningen, L. Nr. 79, 8 Maj 1894 § 31, jfr. for Færøerne, L. Nr. 71, 23 April 1897 § 21.

4. Ved Overtrædelser af Bestemmelserne om Fiskeri i ferske Vande, L. Nr. 63, 26 Marts 1898 § 13, og andet Fiskeri, L. Nr. 56, 5 April 1888 § 61. Ved Forseelser mod Fiskeriloven for Færøerne, L. Nr. 95, 14 April 1893 § 16, og mod Bestemmelserne om Fangst af Muslinger samme Steds, L. Nr. 107 af s. D. § 6.

5. Udlevering af Forbrydere fra den danske Stat til en fremmed Stat eller omvendt kan ikke fordres, naar Retsforfølgningen eller Straffen er blevet forældet ifølge det Lands Love, hvor paagældende opholder sig, Kdg. Nr. 62, 17 Maj 1873 Art. 9 (Konv. med Storbritannien), Nr. 131, 30 Septbr. s. A. Art. 6 (Konv. med Italien), Bkg. Nr. 74, 13 Maj 1876 Art. 5 (Konv. med Belgien), Nr. 107, 22 Oktbr. 1877 Art. 2 (Nederlandene), Nr. 65, 11 Maj 1878 Art. 10 (Frankrig), Nr. 106, 15 Septbr. 1879 Art. 5 (Luxemburg), Nr. 80, 22 Maj 1890 Art. 6 (Spanien).

6. Herved mærkes Straffel. f. Krigsmagten Nr. 68, 7 Maj 1881 § 59.

7. Ang. analogisk Anvendelse af Straffelovens § 70 udenfor Lovens eget Omraade, særlig af Bestemmelsen om, at Straffedomme, efter hvis Afsigelse der er hengaaet 10 Aar, kun kunne fuldbyrdes efter Justitsministeriets Befaling, paa en Dom for Betleri, J. M. Skr. Nr. 155, 1 Juli 1875.

8. Straffelovens § 66 kan ikke hjemle Fritagelse for Tiltale for nogle i 1867 og 1869 begaaede Betlerier, ibd.

9. Brændevinsbrænden, ulovlig 4.

X. Af Retten til at erholde en administrativ Afgørelse, hvorved Straf er paalagt, indbragt for Domstolene.

a. Ang. Toldsvigssager, Fr. 1 Febr. 1797 §§ 118, 123, 14 Maj 1845 § 15, L. Nr. 52, 3 Maj 1872 § 34.

b. Ang. Overtrædelser af Postlovgivningen, L. Nr. 57, 5 April 1888 § 24, Fr. f. Isl. 26 Febr. 1872 § 14 (Nr. 13 i Till. t. Lovt.).

c. Ang. Overtrædelser af Skibsregistreringsloven, L. Nr. 57, 1 April 1892 § 67.

Forældre, se Børn og Forældre.

Fosforfedt, se Gift 2.

Foster.

1. Ang. hvorledes Jordemødrene dermed skulle omgaas, D. L. 2—8—8, Kirkerit. 25 Juli 1685 Kap. 3 Art. 2, Fr. 30 Novbr. 1714 § 9, jfr. Bkg. 17 Oktbr. 1827, K. Cirk. 3 Maj 1836. Jfr. Fosterfordrivelse.

2. Ang. dets Fuldbaarenhed, se Svangerskabstiden.

3. Se Daab 13.

4. Ang. Ligsynet m. v. over dødfundne Fostere, se Ligsyn 5 b, 6 og Dødfundne. Jfr. Begravelse 5, 17. Dødsattester A 3.

Se Abort. Dødfødte 2.

Fosterbørn og Fosterforældre.

1. Den skyldiges, straffes ikke for undladt Angivelse af Forbrydelser efter L. 10 Febr. 1866 § 109, 25 Juni 1869 § 110 (f. Isl.).

2. Ikke heller for at skjule en undvegen Fange m. m., L. 1866 § 110, 1869 § 111.

3. Straf for Forførelse af sit Fosterbarn til Utugt, L. 1866 §§ 166, 176 og 183, 1869 §§ 167, 177 og 184.

Se i øvrigt Plejebørn-Plejeforældre. Slægtskab 16 (Fritagelse for Straf).

Fosterfordrivelse.

1. Ang. Straffen for at fordrive eller dræbe Fosteret i Moders Liv, L. 10 Febr. 1866 § 193, 25 Juni 1869 § 194 (f. Isl.).

D. L. 6—6—7 og den særlige Straffebestemmelse i Reglm. 21 Novbr. 1810 § 41, jfr. K. Cirk. 3 Maj 1836 § 8, for Jordemødre, der gøre sig skyldige i denne Forbrydelse, ere hævede, L. 1866 §§ 308, 309, 1869 §§ 310, 311.

2. Apotekere maa ikke udgive nogen Purgants eller Vomitorium, som kan benyttes dertil, til mistænkte Personer, Fr. 4 Decbr. 1672 § 22.

3. Forbud mod, at Jordemødre anvende fosterfordrivende Midler, Fr. 30 Novbr. 1714 §§ 10, 11, jfr. § 13, K. Cirk. 3 Maj 1836 §§ 6, 8. Se foran 1 og Jordemødre I 8.

4. Ang. at Jordemødrene skulle advare derimod, fornævnte Cirk. 1836 § 10. Ang. deres Pligt til at anmelde Fosterfordrivelse, Instr. Nr. 129, 25 Novbr. 1896 § 11.

5. Se Dødfødte 2, jfr. 4 (Anmeldelser fra Jordemødre og andre derom).

Fotogen, se Stenolje 8.

Fotograf.

1. Næring som saadan er bunden i Kbhvn. og i Købstæderne, Vedtægter i M. T. B f. 1898 S. 171 ff, 803.

2. En omrejsende Fotograf skal ikke have Politibevilling som omløbende Kunstner, J. M. Skr. 23 Decbr. 1857.

3. Sag anlægges mod en saadan for Overtrædelse af Presse-lovens § 16, J. M. Skr. 25 April 1865.

4. Ang. Eneret for dem til deres Arbejder, se Fotografier.

Fotografier.

1. Ang. Eneret til for egen Regning frembragte originale Fotografier og Straf for Eftergørelse, L. 24 Marts 1865, 11 Decbr. 1869 (f. Isl.).

2. Ere de udførte efter Bestilling af en anden, kan saadan Eneret ikke erhverves, og maa intet Aftryk afhændes uden paa-gældendes Samtykke, § 1 ibd.

3. Ang. Anmeldelsen til Indenrigsministeriet, naar vedkom-mende vil forbeholde sig Eneret, Bkg. 10 April 1865.

Paa Island sker Anmeldelsen til Stiftamtmanden (Landshøv-vingen), Bkg. 10 Febr. 1870.

Se Kirke- og Undervisningsministeriet 8 b (derunder høre Sager om Eftergørelse deraf).

Fourage (Hø, Halm m. v.).

1. Forholdsregler til Forebyggelse af Mund- og Klovesyges Udbredelse ved Hø og Halm, Bkg. Nr. 209, 10 Novbr. 1892 §§ 9, 20.

2. Ang. hvor vidt samme maa skilles fra Ejendommen, se Præstegaarde 10, Skolelod II 13.

Se Affald III (Halmdyngers Forbrænding). Foder. Oplag I (brandfarligt) 1. Skolefourage.

Fourageskatten, jfr. Fr. 28 Juli 1784, Pl. 5 Avg. 1820, 13 Marts 1848. Den særlige Ligning deraf er bortfalden, og Skat-ten gaaet ind under Ligningsskatten, L. 20 Juni 1850 § 11, L. af s. D. § 1 a, jfr. § 2.

Den i Fr. 28 Juli 1784, 5 Decbr. 1792, Pl. 27 Oktbr. 1814 og 14 Marts 1838 omhandlede, paa det ufri Hartkorn hvilende Op-lagsfourage bortfalder aldeles, L. 20 Juni 1850 § 11.

Foustager.

1. Ang. deres Størrelse, Fr. 10 Jan. 1698 I § 4.

2. Ang. Tilsynet med Sildefoustagerne ved Limfjordsfiske-rierne, Adg. 9 Juni 1719. Se Justering 6 c og i. Vrag-ning 8.

3. Ang. at Smør maa forhandles i Foustager af selvvalgt Stør-relse, dog at det, naar Handelen sluttes efter Tønder eller Dele deraf, paahviler Sælgeren at indestaa for den dertil svarende Vægt af Smør, Pl. 4 Septbr. 1829 §§ 1, 2, jfr. K. Skr. 5 April 1838, 23 Febr. 1849. Jfr. Rskr. 19 Septbr. 1821.

4. Ang. deres Justering, se Justering 6.

Se Bødker 3 samt Tønder og de øvrige enkelte Foustager efter deres Benævnelse.

Fragt (Skibsfragt).

1. Skippere skal gøre Rederne Regnskab for Fragten, D. L. 4—2—20.

2. Betales ikke af Skipperens og Skibsfolkenes Føring, D. L. 4—1—27.

3. Ang. sammes Betaling af Befragteren, se de under Skipper 6 nævnte Artikler af D. L.

4. Ang. dens Deltagelse i Betalingen af Haveri, D. L. 4—3—11, 15. De under 1—4 ommeldte Artikler er hævede, jfr. nedenfor 6.

5. Ubillig, var det forbudt at tage ved Lavsart. 25 Jan. 1707 § 8, indskærpet ved Pl. 15 Marts 1745. Det i Forbindelse hermed staaende Forbud mod Befragtning af fremmede Skibe er bortfaldet, jfr. dog Fragtfart 1.

6. Ang. Fragt for Personer og Gods, som Skippere i Forhold til det offentlige ere pligtige at modtage, se Skipper 16.

7. Om Befragtnings- eller Fragtkontrakter, Sølov Nr. 56, 1 April 1892 §§ 109, 111, 112, 126—129, 132, 141, 144, 159, 161, 162, 169 samt (om ældre Bestemmelers Ophævelse) 315. Jfr. Certeparti.

Se Stranding D 7 (Strandingsmassen kan ikke belastes med sammes Udredelse). Se i øvrigt Befragtning.

Fragtafgift (af Skibsfragter) er hævet, Fr. 10 Avg. 1821 § 1. Jfr. Fr. 10 Novbr. 1802, hvorved den ved Fr. 24 Febr. 1796 paabudte Afgift hævedes.

Fragtbrev.

Paa Margarine, derom handler L. Nr. 43, 22 Marts 1897 § 12, jfr. tidligere L. Nr. 57, 1 April 1891 § 12 og Nr. 53, 5 April 1888 § 8.

Se Certeparti.

Fragtfart.

1. Indenrigsk med Skibe af og under 15 Kommercelæster, maa alene føres med Skibe, der tilhøre danske Undersaatter, Pl. 1 Septbr. 1819, 5 Septbr. 1820.

Ved »Skibe« forstaas alle Slags Fartøjer af bemeldte Drægtighed, altsaa ogsaa Baade med og uden Dæk, Kom. Koll. Cirk. 4 Septbr. 1819.

2. Ret dertil fra Sted til Sted i Kongeriget kan mod Reciprocitet indrømmes fremmede, i Henseende til deres Handelsforhold til Danmark privilegerede Staters Skibe, L. 14 April 1865.

Saadan Ret er indrømmet Skibe hjemmehørende i Belgien, Meklenborg-Schwerin og det nordtyske Forbund, Dekl. 7 og 17

Septbr. 1867, 17 og 23 Febr. 1868 (i D. T. f. 1868 S. 196). Se Handel III 34 c (Sverig-Norge).

3. Lige Ret kan tilstaas til Fragtfart fra Sted til Sted i Island og mellem Island og Kongeriget, L. 17 April 1868.

4. Ang. lettere Klareringsformer for danske Skibe i saadan Fart Toldv. Cirk. Saml. Nr. 3, 1865 d, jfr. Nr. 2, 1866 d.

5. Ny Regler om Lettelser i Henseende til Toldopsynet med samme, Toldv. Cirk. Saml. Nr. 3, 1880, a, der for en væsentlig Del er optaget i Bkg. Nr. 15, 5 Febr. 1881. Herved ere de ovenfor under 4 anførte Bestemmelser hævede, fornævnte Cirk. Intim.

De af Overtoldinspektørerne i Henhold til Toldv. Cirk. Saml. Nr. 3, 1865, d A 1 udfærdigede Bevillinger for enkelte Skibsførere til lettere Klarering i Kystfart ere bortfaldne, ibd. B 2 i Slutn.

6. Indskærpet de ovenfor under 1 og 2 anførte Bestemmelser om udenlandske Fartøjers Adgang dertil, Toldv. Cirk. Saml. Nr. 3, 1880, a D 1.

7. Om Skibe i Kystfart paa Færøerne kan mærkes Instr. for Karantænebetjentene Nr. 27, 25 Febr. 1897 § 3.

5. Med Hensyn dertil kan mærkes Konventioner med Østerrig-Ungarn, Bkg. 102, 23 Juni 1887 Art. 2, og med Portugal, Bkg. Nr. 106, 6 Juni 1888 Art. 2.

Jfr. Krigsskibe 1, sidste Stykke

Fragtkontrakt, se Certeparti.

Fragtkostninger, se Indførselstold 18. Stranding D 7.

Fraskilte og fraseparerede Hustruer.

1. Maa betragtes som Enker og kunne handle som myndige med Lavværge, K. Skr. 23 Avg. og 18 Oktbr. 1794, 1 Juni 1811.

2. Nyde i Forhold til det offentlige samme Rettigheder som Enker, hvorimod dette ikke gælder med Hensyn til Adgangen til Legater og andre paa private Dispositioner grundede Rettigheder, K. Skr. 22 Septbr. 1798, 28 Oktbr. 1815.

3. Ang. deres Adgang til Næringsdrift, se Næringsvæsen I 18 og 19 d.

4. Ang. Mandens Underholdsbidrag til dem, se Underholdsbidrag A IV—VI.

5. Om Hustruens Stilling i Tilfælde af Skifte paa Grund af Separation eller Skilsmisse, Skiftel. Nr. 155, 30 Novbr. 1874 §§ 64—70, 12 April 1878 (Nr. 9 i Till. t. Lovt.) §§ 63—69 (f. Isl.).

Hustruen bliver ikke ved at modtage Udlæg for sin Lod af

Boet ansvarlig for dettes Gæld, fornævnte L. 1874 § 68, 1878 § 67.

Jfr. Overformynderiet I 6.

6. Ang. deres Adgang til Alderdomsunderstøttelse, L. Nr. 69, 9 April 1891 §§ 1, 2 c. Se Alderdomsunderstøttelse 6, 9 d.

Se i øvrigt under Separation og Skilsmisse samt: Barnefader 13. Enke 15 (ang. naar en frasepareret Hustru kan indgaa nyt Ægteskab efter Mandens Død). Enkepension I 6 og IV A 8. Enkesæde 3 c. Forsørgelsessted A 10 d, C. Naadensaar II 27 c (en separeret Hustrus Ret dertil). Navn 1 g (ang. de af en separeret Hustru fødte Børn). Ægte Børn 5.

Fraværende Personer.

1. Paalagt Skifteforvalteren at varetage en saadans Ejendele, der var udsatte for Beskadigelse ved uheldelig Hændelse, K. Skr. 28 Marts 1818.

Se Borteblevne Personer.

2. Naar en Sagfører er befalet for dem til at møde i Retten, ere de af ham udfærdigede eller begærte retslige Dokumenter stempelfri, L. 19 Febr. 1861 § 74 n, jfr. dog §§ 13, 74 o.

3. Ang. Virkningen af Arvingers Fraværelse, se Arvinger 29. Borteblevne Personer 2. Skifte 14, 21, 23. Uskiftet Bo A 3 d.

4. Ang. Virkningen af Mandens Fraværelse med Hensyn til Hustruens Myndighed, se Henviisningerne ved Hustru 9.

Se fremdeles Domme 15 b (Tilsigelse til at paahøre Dom). Forligsmægling A 2 t Nr. 11. Indkvartering III 36 (hvorledes forholdes, naar Ejeren af en Gaard er bortrejst). Kirker 7 b (naar Kirkeejerens Opholdssted ikke vides). Ombud 22. Overformynderiet I 1 c og 3 b i Slutn. Stævnevarsel 8. Udskiftning 1 r.

Fredagsprædiken, se Prædiken 9.

Frederiks Hospital.

1. Fundats for samme af 6 Avg. 1756. Jfr. Rskr. 10 Decbr. 1772. Ang. Forandringer i Fundatsens og sig dertil sluttende senere Resolutioners Bestemmelser om Patienters Optagelse der, Resl. Nr. 124, 11 Juni 1875.

I Noten til denne Resolution i Møller den civile Medicinallovgivning IV B. findes nogle i Henhold til samme givne Regler for, hvad der ved Indlæggelsen af Patienter er at iagttage.

Reglerne i Resl. Nr. 124, 11 Juni 1875 Post 8 om Meddelel-

sen af Uformuenheds- og Opholdsattester for Personer, der søge Fripladser paa Hospitalet, hæves, og Kultusministeriet bemyndiges til at træffe Bestemmelse herom, Resl. Nr. 51, 20 Febr. 1884.

Disse Regler har Ministeriet derefter givet ved Skr. Nr. 52. 21 s. M.

2. Overbestyrelsen over samme er henlagt fra Justitsministeriet til Kirke- og Undervisningsministeriet, Bkg. Nr. 112, 1 Juli 1871.

3. Ang. aarlig Indberetning til Kongen om Hospitalet, Resl. 1 Avg. 1821.

4. Ang. Direktionen, Rskr. 10 Decbr. 1772 § 4, Instr. 28 Avg. 1795 § 27, Resl. 1 Avg. 1821.

Instruks for de økonomiske Direktører af 15 Avg. 1821, jfr. J. M. Skr. 12 Maj 1858.

Et lægekyndigt Medlem skal tiltræde den, Resl. 12 Juli 1841.

En paatænkt Forandring i Hospitalets Bestyrelse stilles i Bero, J. M. Skr. 10 Oktbr. 1856.

Det kan ikke længere paalægges Raadmændene at indtræde i samme, J. M. Skr. 12 Maj 1858.

Ang. Ansættelse af en fælles Direktør for samme og for Fødsels- og Plejestiftelsen og Oprettelsen af et fælles Lægerraad, hvoraf Hospitalets Overlæger ere Medlemmer, Resl. Nr. 176, 2 Oktbr. 1882.

Der tillagdes Direktøren Rang i 3dje Klasse Nr. 3 ved Resl. Nr. 290, 7 Oktbr. 1889.

Efter at den daværende Direktør var afskediget, jfr. M. T. B f. 1892 S. 165, ere hans Forretninger overtagne af Kirke- og Undervisningsministeriet med Bemyndigelse for dette til at henvise en Del af samme til Inspektøren ved Stiftelserne, Resl. Nr. 93, 26 Febr. 1892.

I Henhold hertil ere nærmere Regler givne om, hvilke Sager der skulle afgøres af Ministeriet og hvilke af Inspektøren, samt om dennes Forhold til og Myndighed over det øvrige Personale, K. og U. M. Skr. Nr. 208, 20 Avg. 1892.

At Sager ang. Understøttelse i Henh. til kgl. Resl. 10 April 1855 Post 4 til afskedigede Betjente ved Hospitalet og Stiftelsen bør afgøres af Ministeriet, K. og U. M. Skr. Nr. 15, 13 Jan. 1894.

Se Kommandant 2 c.

5. Ang. Salær for Revisionen af Hospitalets Regnskaber, Resl. 11 Juni 1852.

6. Ang. det derved ansatte Personale.

a. Gagereglement, Rskr. 10 Decbr. 1772 § 5 Nr. 4, Konf. 13 Maj 1773.

Om Forslag til Gageforhøjelse, Resl. 28 Febr. 1832 (der indeholder Oplysning om de daværende Gagers Størrelse).

b. Ang. at det er Hospitalets egen Sag at pensionere sine afgaaede Betjente, Resl. 10 Juli 1830.

Bestemmelser for Pension og Understøttelse til afgaaede Betjente og deres Enker, Resl. 10 April 1855.

Ang. Pensionsret for Sygeplejersker, Resl. Nr. 80, 26 April 1887, jfr. Resl. Nr. 62, 10 Marts 1884.

c. Ang. Lægerne, Resl. 10 Febr. 1772 § 5 Nr. 3, Fr. 22 Juni 1785 § 1, Resl. 8 Avg. og K. Prom. 22 Novbr. 1800, Resl. 2 Jan. 1819, 12 April 1851.

Ang. Overkirurgens Beskikkelse, Resl. 14 Septbr. 1819, 13 Juni 1844, og at han skal holde kliniske Forelæsninger for de studerende, Resl. 13 Juni 1844.

Ang. de tvende Overmedicis Lønning m. v., Resl. 29 Juli 1854.

Ang. Reservelægerne og Kandidaternes Antal og Lønning, Resl. 10 Juli 1856 § 1.

Ang. Deling af den kirurgiske Afdeling i en større og en mindre, ved hvilken sidste ansættes en Overlæge og en Reserve-læge, om Overlægerne Forhold til Universitetet som kliniske Docenter ved dette, deres Ansættelse, Konstitution, Embedsbolig og Indtægter, Resl. 22 Jan. 1873 (i Møller den civile Medicinal-lovgivning IV B.). Jfr. Kommunehospitalet 6.

I Anledning af den under 4 ommeldte Forandring i Bestyrelsen ere ny Regler givne om Lægeraadet for Hospitalet samt Fødsels- og Plejestiftelsen, dets Sammensætning og Forhold til Inspektøren, lige som ogsaa Regler for de Forhold ved Hospitalet (ikke tillige ved Stiftelsen), der vedrører Lægevæsenet og Sygepleje m. v., K. og U. M. Skr. Nr. 209, 20 Avg. 1892. Se Fødsels- og Plejestiftelsen 5.

Overlægerne.

1) Forandret Bestemmelse om de to Overlægers Udnæv-nelse, Resl. Nr. 125, 2 Juni 1890 (den der antørte Resl. 22 Juni 1873 findes ikke i de trykte Samlinger).

2) Ang. at Overlægerne ved den ene medicinske og den ene kirurgiske Afdeling eventuelt virke som Docenter ved Uni-versitetet, L. Nr. 74, 12 April 1892 § 2 a.

3) Skulle, inden Alterets Sakramente meddeles nogen

Patient, underrettes derom, den nedenfor under d anførte Instr. Nr. 247, 1892 § 1.

4) Ang. at der fremtidigt ikke tiltaas Professoren i medicinsk Klinik, der som saadan tillige er Overlæge ved Hospitalet, Embedsbolig i dette, men derimod en aarlig Lønning af Hospitalets Kasse, Resol. Nr. 125, 7 April 1896.

Reservelægerne og Kandidaterne.

5) Ny Regler for Reservelægers Ansættelse og Afskedigelse, K. og U. M. Skr. Nr. 116, 7 Juli 1890 smh. med Skr. Nr. 209, 1892 2 a. — Se videre om dem denne Skrivelse.

6) Om Volontørerne, Kandidaterne og »surnumerære« Kandidater, Betingelserne for Antagelse som saadanne m. m., K. og U. M. Skr. 8 Oktbr. 1873 (ibd.). Jfr. Kommunehospitalet 10 c.

d. Ang. Inspektøren, Rskr. 10 Septbr. 1772 § 5 Nr. 1, og om hans Lønning, Resl. 29 April 1858. Jfr. Resl. 29 Avg. 1826, 31 Decbr. 1849 § 2. Se nu Instr. Nr. 247, 10 Oktbr. 1892 §§ 2, 3, 5, 7.

Jfr. ovenfor 4, næstsidste Stykke, og nedenfor g og m.

e. Ang. Kontrolløren og Hospitalsskriveren, Rskr. 8 Septbr. 1758, 10 Septbr. 1772 § 5 Nr. 2. Jfr. Resl. 31 Decbr. 1849 § 4. Se nedenfor g.

f. Ang. Oprettelse af et Embede som Kasserer og Bogholder, Resl. 31 Decbr. 1849 § 1. Kasserer- og Bogholderembedet adskilles, samt om disse Betjentes Lønning, Resl. 29 Juli 1854. Se nedenfor g og l.

g. Ang. Beskikkelse af og Bestalling for Kontrolløren og Hospitalsskriveren, Inspektøren, Kassereren og Bogholderen, samt at Vakancer i disse Bestillinger skulle bekendtgøres, K. Cirk. 28 Septbr. 1822, Resl. 31 Decbr. 1849 § 1, 29 Juli 1854, 12 Septbr. 1866 (D. T. S. 936), jfr. Resl. 29 Avg. 1826.

h. Ang. Kvartermesteren, Resl. 26 Jan. 1828.

i. Inspektørens Fuldmægtig og Kopisterne ved Inspektionskontoret, Resl. 29 Avg. 1829.

Denne Resolution skal ikke være til Hinder for, at der med vedkommende Ministeriums Approbation sker Forandringer i Henseende til Betjentenes Antal og Vilkaar, Resl. 31 Decbr. 1849 § 3.

k. Ang. to Visitorer, Resl. 31 Decbr. 1849 § 5.

l. Hospitalet har stiltiende Panteret hos sine Oppebørsels- og Regnskabsbetjente, alm. Kassefr. 8 Juli 1840 § 48.

m. Inddragelse af Kassererposten og ny Bestemmelse om

Inspektørens og Bogholderens Lønninger og først nævntes Emolumenter, Resl. Nr. 212, 31 Decbr. 1881.

n. Fuldmægtigens og de 2 Assistenters Lønninger. K. og U. M. Skr. Nr. 3, 2 Jan. 1882.

o. Ang. Ansættelse af 4 Plejemødre (derunder den tidligere Overvaagekone), deres Lønninger m. v., K. og U. M. Skr. Nr. 105, 9 Juni 1883, samt deres Pensionsret, Resl. Nr. 111, 12 s. M.

p. Ang. Tillæg til Stuekonernes og Funktionærernes Kost, fornævnte Skr. 9 Juni 1883 Nr. 6.

r. Se Dyrtidstillæg B.

s. Præsten ved Hospitalet og Stiftelsen. Instruks for ham Nr. 247, 10 Oktbr. 1892.

t. Ny Lønningsbestemmelser for Plejemødrene og Sygeplejerskerne ved Hospitalet og Stiftelsen samt for Sygepleje-Assistenten og -Elev og Visitationskone ved Hospitalet, K. og U. M. Skr. Nr. 211, 26 Avg. 1892.

7. Om Hospitalets Indtægter mærkes foruden det nedenfor under 12 a og 14 om Patienternes Betaling anførte:

a. Ang. dets Andel i Kortstemplingsafgiften, Fr. 10 Novbr. 1756, 4 Jan. og 13 Maj 1757, 18 Maj 1759, Pl. 14 Novbr. 1763, Rskr. 23 Oktbr. 1767, 10 Decbr. 1772 § 3, jfr. Rskr. 20 Juni 1788, Resl. 1 Oktbr. 1847 a.

b. Ang. Statskassens Tilskud, Resl. 19 Marts 1814 (i Till. t. Reskriptsaml. f. 1814), 9 Septbr. 1815, 18 Oktbr. 1820. Ved Resl. 1 Decbr. 1847 ansattes det aarlige Tilskud under visse nærmere Forhold til 10,000 Rdl., men det opføres nu i de aarlige Finanslove med et større Beløb, se t. Eks. Finansi. Nr. 41, 26 Marts 1898 § 21, VII.

c. Se Taarnpenge. Jfr. Sjette- og Tiendpenge 2 e.

d. Legater, Konf. 27 Novbr. 1798 § 1, 23 Maj 1815 § 8, 1 Avg. 1817, K. Skr. 7 Novbr. 1818 Nr. 6, Resl. 18 Oktbr. 1820, Konf. 20 Decbr. 1822, 14 Decbr. 1827 (to), K. Skr. 25 Juli 1829, Konf. 18 Marts 1831, 12 Novbr. s. A. a, K. Skr. 26 Maj 1838, 28 Novbr. 1839 H, Konf. 21 Decbr. 1841 § 1, 7 Maj 1842, Resl. 1 Decbr. 1847 c, Rskr. 22 Novbr. 1848, Testament 16 April 1851 § 26. Enkefru Reimanns Legat til forhenværende Stuekoner eller Sygeplejersker derved, Stadf. Nr. 244, 17 Oktbr. 1888. Coppels Rejsestipendium og Gundelachs Legat, ang. deres Uddeling, K. og U. M. Skr. Nr. 209, 20 Avg. 1892 Nr. 7.

8. Hospitalet er ifølge Fundatsens § 12 (ang. Frihed for Skatter og Byrder) fri for Brolægning-, Renovations- og Vandled-

ningsskat, men ikke for Fattigskat, Rskr. 10 Oktbr. 1781, jfr. L. 19 Febr. 1861 § 3 (S. 181). Jfr. Resl. 1 Decbr. 1847 b.

9. Ang. hvem deri maa indtages, og hvem der skulle nyde fri Kur, Fund. 1756 §§ 3, 4, Rskr. 10 Decbr. 1772 § 1, Pl. 2 Jan. 1773, Plan 1 Juli 1799 §§ 92, 95. Se nu Resl. Nr. 124, 11 Juni 1875 §§ 1—7.

Ang. hvilke Patienter der kunne indlægges her jfr. Regul. f. Kommunehospitalet 24 Avg. 1863 (i Till. t. U. L. f. 1885) A 2 med Note (hvor de paagældende Bestemmelser opregnes).

Ang. Betingelserne for, at udenbys Patienter kunne nyde fri Kur, Bkg. 6 Septbr. 1870, Nr. 100, 2 Juni 1871. Se nu fornævnte Resl. §§ 1—7.

10. Ang. hvorledes der skal forholdes ved Indlæggelsen af betalende Patienter og af fattige, Fund. 1756 §§ 6—8, Plan. 1 Juli 1799 § 96. Se nu §§ 8 og 10 i ovennævnte Resl. Nr. 124, 1875.

Naar en udenbys fattig forlanges indlagt i Hospitalet, skal i Begæringen meldes, af hvem Betalingen vil blive erlagt, og hvem der indestaar for samme, Rskr. 10 Septbr. 1783.

Optagelsen af trængende Personer, der bo i København, men ere forsørgelsesberettigede andet Steds, kan ikke gøres afhængig af, at Forsørgelseskommunen indestaar for Betalingen, og samme er ikke pligtig til at yde Refusion for Omkostningerne, J. M. Skr. 10 Avg. 1860. Ikke heller kan som Betingelse for Optagelsen fordres en Rekvisition fra Kbhvn.s Fattigvæsen, J. M. Skr. 12 Avg. 1861.

Ang. at der er truffet Foranstaltninger til, at tilskadekomne og Personer, der indbringes paa Grund af hastig paakommende Sygdom, modtages uden Ophold, K. Skr. 2 Septbr. 1818. Se nu Resol. Nr. 124, 11 Juni 1875 § 10 d.

11. Ang. Forholdet mellem betalende og fritliggende Patienters Antal, Rskr. 20 Juni 1788, jfr. Rskr. 10 Decbr. 1772 § 2. Se nu Resol. Nr. 124, 11 Juni 1875 § 12.

12. Foruden hvad foran under 9—11 er anført om de fritliggende Patienter skal bemærkes:

a. Ang. Hospitalets Ret til de paa Hospitalet afdøde Patienters Efterladenskaber, for saa vidt de bero samme Steds, og om Arvingernes eller Dødsboets Forpligtelse til at betale Hospitalets Omkostninger med deres dobbelte Beløb, Rskr. 6 Oktbr. 1786 jfr. Bkg. Nr. 100, 2 Juni 1871 i Slutn. Den sidste Del af Rskr. 1786 er hævet ved Resl. Nr. 124, 11 Juni 1875 § 11. Jfr. Fund. 1756 § 11. Ang. at Hospitalets Ret efter Rskr. 6 Oktbr. 1786

til fritliggende Patienters Efterladenskaber paa selve Hospitalet og til Betaling af Dødsboet bortfalder, Resl. Nr. 87, 4 April 1884. Se Arveret 15 A a. Konkursordenen 3 a Nr. 2.

b. Ang. 10 Fripladser for veneriske syge, K. Prom. 15 Jan. 1803.

c. Ang. 3 Fripladser for trængende syge udenfor Kbhvn., der søge kirurgisk Hjælp, med særlig Fortrinsret for visse det classenske Fideikommis vedkommende Personer, Resl. 13 Oktbr. 1858.

13. Ang. hvilke Sygdomme der maa behandles paa Hospitalet, Fund. 1756 § 3, jfr. Rskr. 30 Decbr. 1841, og særligt med Hensyn til venerisk Sygdom, Pl. 2 Jan. 1773, K. Prom. 15 Jan. 1803, Rskr. 30 Decbr. 1841, og med Hensyn til Kolera, J. M. Skr. 2 Avg. 1854, 24 Jan. 1860. Se nu Resol. Nr. 124, 11 Juni 1875 § 9.

Ang. at Patienter med Skarlagensfeber ikke maa modtages, og med Difteri og Kroup kun, naar Operation er indiceret, Resl. Nr. 284, 9 Avg. 1893.

14. Ang. at indenbys og udenbys betalende Patienter herefter skulle erlægge samme Betaling og dennes Størrelse, Bkg. 6 Septbr. 1870. Jfr. ældre Bestemmelser i Pl. 2 Jan. 1773, Rskr. 10 og Pl. 27 Septbr. 1783, Rskr. 20 Juni 1788, 7 Juli 1812, 9 Septbr. 1815, 25 Novbr. 1818, 11 Jan. 1854, 22 Avg. 1863.

Ny Regler for Patientbetalingens Størrelse, Resl. Nr. 141, 14 Oktbr. 1886. Tidligere Bkg. 31 Decbr. 1874 (U. L.).

15. Hospitalet har Udpantningsret for Betalingen for syges Kur og Pleje og for Begravelsesomkostninger, Rskr. 19 Septbr. 1760 og Pl. 16 April 1762, der tillige bestemmer Begravelsesomkostningernes Størrelse. Jfr. nu Udpantningsl. Nr. 36, 29 Marts 1873 § 1 Nr. 5.

16. I Resl. 17 Febr. 1813 og Gen. Kom. Koll. Prom. 13 Marts 1819 (begge i M. R.) haves nogle Bestemmelser om Indlæggelse i Hospitalet af Kadetter m. fl. og Betalingen herfor.

Ang. at Betalingen for syge Officerer, der indlægges, skal indeholdes i deres Gage, Gen. Kom. Koll. Prom. 3 Jan. 1789.

17. Ang. Straf for dem, der søge at paatvinge Hospitalet Patienter, Pl. 5 Decbr. 1764.

18. Forkastelse af et Forslag om at oprette to kliniske Afdelinger til Undervisning for studerende, K. Skr. 25 Novbr. 1847.

19. Ang. at en Kommune, der i den fejlagtige Forudsætning, at en tilskadekommen Person er forsørgelsesberettiget i samme, har indlagt ham paa Hospitalet, ikke kan fordre den for ham

erlagte Betaling tilbagebetalt, fordi Personen bagefter viser sig at være forsørgelsesberettiget i København, J. M. Skr. 9 Jan. 1866.

20. At Patienterne skulle have Te Morgen og Aften, K. og U. M. Skr. Nr. 105, 9 Juni 1883 Nr. 5.

21. Afdøde Patienter.

a. Bestemmelser vedkommende Obduktionen af deres Lig, K. og U. M. Skr. 29 Novbr. 1873 (i Møller den civile Medicinal-lovgivning IV B.).

b. Med Hensyn til deres Begravelse mærkes K. og U. M. Skr. 21 Febr. 1881 Nr. 2 (M. T. B S. 96), Bkg. Nr. 229, 21 Septbr. 1893 Nr. 2, jfr. Nr. 3, 4.

22. Ang. at Eleverne fra Skoleskibet »Georg Stage« maa indlægges som Fripatienter, K. og U. M. Skr. Nr. 175, 20 Maj 1892.

23. Regler for den Betaling, der skal erlægges af Medlemmerne af anerkendte Sygekasser, samt at Hospitalet fremtidig kun kan træde i Forhold til saadanne Kasser, K. og U. M. Skr. Nr. 420, 31 Decbr. 1892.

Ang. Betalingen for Kur og Pleje paa Hospitalet for i København boende Medlemmer af ikke-statsanerkendte Sygekasser, K. og U. M. Skr. Nr. 72, 16 Febr. 1895.

24. Sammes Poliklinik er delt ved Udsondring af en ny medicinsk Poliklinik, K. og U. M. Resl. 26 Oktbr. 1893 (i M. T. B S. 1114).

Se fremdeles: Apotek 11 (ang. Hospitalets Apotek). Avkationsgebyrer I 29 i (om Fritagelse derfor tilkommer samme). Dødsfald 1 i Nr. 1 (af Hemmeligfødende skal ikke anmeldes for Skifteretten). Kokoppeindpodningsanstalter A 2. Pastorater 439 K a (ang. Betalingen for Patienters Begravelse). Skiftekommissionen 1 (Hospitalets tidligere Skiftejurisdiktion). Vartov 11 (Oprettelse af en Seng).

Frederiks Kirkeplads (Marmorpladsen) i København, se de under Pastorater 439 L anførte Bestemmelser.

Frederiks Sømandshus, se Bombøbøssen 2.

Frederiksberg, se Handelspladser B I.

Frederiksborg Slot.

Ang. dets Genopførelse, Ordre 9 Jan. 1860, K. og U. M. Cirk. 8 Febr. s. A.

Se Pastorater 310. Samlinger og Museer 10. Skove II 14.

Frederiksdorer, se Møntvæsen 4 g.

Frederikshavn, Citadellet, se Citadellet Frederikshavn.

Frederiksholms Bro, se Havne II (Kbhvn.s).

Frederiksværk.

1. Ang. en Forsørgelsesanstalt for de dertil hørende Embedsmænd, Mestere og Arbejdere, Konf. 4 April 1798.

Ang. denne Anstalts Overtagelse af den anordnede Fattigforsørgelse paa Værkets Grund, Resl. 25 Avg. 1830. Jfr. Rskr. 2 Juni 1850 § 15.

2. Privilegium paa et Kobbervalseværk 21 Novbr. 1827. Jfr. Resl. 15 Decbr. 1802.

3. Ang. Statskassens Overtagelse deraf, Ordre 17 Decbr. 1842.

4. Ang. Salg af Valseværket og forskellige andre Statskassen tilhørende Ejendomme med Undtagelse af Krudtværket, L. 25 Septbr. 1855, 4 Maj 1856.

5. Fhv. Værkfører Lars Andersens Gave til Arbejderne ved Kobbervalseværket, Stadf. Nr. 44, 8 Marts 1890.

Se Amtsrepartitionsfonden E 5. Handelspladser B II. Legater II B II 953. Maskiner 9 (Tilsynet med Krudtværkets Maskiner).

Fredløshed. Har været foreskrevet som Straf, dels som subsidær Straf — naar idømte Bøder ikke betales — og dels som selvstændig Straf, se D. L. 1—24—13, 15, 49, 50, 6—6—1, 2, 6—7—1, 6—9—13, 6—13—16, Krigsart. Br. 9 Marts 1683 § 65 og 8 Jan. 1752 § 566, men samtlige disse Bestemmelser ere bortfaldne ved den senere Lovgivning, i hvilken Henseende navnlig bemærkes, at Fredløshedsstraffens Anvendelse som subsidær Straf allerede bortfaldt ved Fr. 6 Decbr. 1743, at D. L. 1—24—49 og 6—7—1 forandredes ved Fr. 30 Marts 1827 §§ 1 og 6, samt at samtlige de nævnte Artikler af Danske Lov nu udtrykkelig ere ophævede ved Straffelovens § 308.

Ang. de til samme knyttede Virkninger, se D. L. 1—6—12, 1—24—16, 3—16—16 §§ 6 og 7.

Fredskove.

Om de Skove, der skulle behandles som Fredskove, handler Fr. 27 Septbr. 1805 II.

1. Hvilke disse Skove ere, Fr. 1805 §§ 14, 16.

a. Som saadan maa enhver Strækning anses, hvorpaa der i 1805 fandtes Overskov o: Træbestand, der udgør eller ved Tilvækst kan komme til at udgøre højstammede Træer, uden Hensyn til, hvorledes Skovens Tilstand i øvrigt var, om den senere er bleven ryddet, eller om den er skyldsats til Skovskylds- eller

Ager- og Engs Hartkorn, K. Skr. 28 April 1835, Rtk. Cirk. 6 Decbr. 1845, Ind. M. Cirk. 27 Maj 1854.

b. En Skovlod, der ved Udskiftning bevislig er bleven udlagt til Græsning, kan frit afdrives, Ind. M. Skr. 4 Septbr. 1860.

Derimod er den Tid forlængst udløben, da en Skovejer efter Fr. 1805 § 14 Nr. 2 kunde forlange en Del af Skoven udlagt til fri Raadighed som Vederlag for en ham tidligere tilkommende Græsningsret, Ind. M. Skr. 6 Oktbr. 1860, jfr. K. Skr. 28 April 1835.

2. Ang. Betingelserne for at erholde Tilladelse til Afdrivning af Fredskov, Ind. M. Cirk. 27 Maj 1854.

3. Ang. Godsejerens Ret til dertil at indtage Fæstebondejord, D. L. 3—13—12, Fr. 8 Juni 1787 § 1, Fr. 1805 § 11, jfr. Ind. M. Cirk. 27 Maj 1854 i Slutn. — Hvilke Regler i Pl. 7 Juni 1806 ogsaa forudsættes anvendelige paa Selvejrbøndergaarde.

Ifølge L. Nr. 36. 9 Marts 1872 § 3 kan den Jorddrotten ved Fr. 1787 og 1805 givne Ret til at indtage Fæstejord til Skovs Opelskning og Fredning kun benyttes, naar Gennemsnittet af de paa Jorden ved Matrikuleringen satte Takster er 5 eller derunder — i hvilket Tilfælde han ikke er bunden ved Reglen i Lovens § 1 om Omdelingen af Fæstebøndergods, Lovens § 2 Nr. 1 — med mindre Jorddrotten inden 1 Jan. 1875 for Indenrigsministeren godtgør, at saadan Inddragning er nødvendig til Fuldførelsen af et paabegyndt, men endnu ikke fuldendt Skov-anlæg. Under særlige Omstændigheder kan Indenrigsministeren (nu Landbrugsministeren) dog tilstaa Afvigelse herfra.

Samme Steds er det foreskrevet, at Bondejorder, der ere indtagne til Fredskov, ikke uden Indenrigsministerens (nu Landbrugsministerens) Samtykke atter maa udlægges til Agerbrug, i hvilket Tilfælde de skulle udlægges til Bondebrug.

De indtagne Arealer skulle tilkultiveres som Skov, og det kan ikke tillades at indtage Jord blot for Fredningens Skyld og lade den forblive ubeplantet, Ind. M. Skr. 30 Jan. 1855 med Note (ang. Indtagelsen af nogle Englodder paa Frijsenborg).

Ifølge L. 19 Febr. 1861 (S. 191) § 8 kan saadan Indtagelse ikke mere ske mod Fæsterens Vilje, men kun ved Fæsteledighed eller med Fæsterens Samtykke, Ind. M. Skr. 22 Febr. 1862.

4. Ang. Omhugning og Forhugning af samt Ufred i dem, Fr. 1805 § 14 Nr. 3 og § 19.

a. Den en Skovejer ved Dom paalagte Forpligtelse til Opelskning af Skov i Stedet for omhugget eller forhugget Skov kan

ikke præjudicere Pante- eller Ejendomsrettigheder i Ejendommen, som ere erhvervede før Dommens Tinglæsning, hvorimod den som en reel Byrde maa gaa over paa den, der efter Tinglæsningen erhverver Ejendommen; den tinglæste Dom maa derfor heller ikke udslettes, førend Forpligtelsen er opfyldt, K. Skr. 8 April 1826, 4 Maj 1833, 4 Juni s. A. (ang. et Tilfælde, hvor Købekontrakten var udstedt før, Skødet paa Ejendommen efter Dommens Tinglæsning).

b. Inden Skifteretten sælger en Ejendom med Hensyn til hvilken en saadan Dom er afsagt, skal Indberetning gøres til Rentekammeret, K. Skr. 8 April 1826.

c. De aarlige Bøder for disse Forseelser kunne ikke som en reel Byrde gaa over paa senere Ejere af Skoven, K. Skr. 4 Maj 1833.

d. Udtalt, at disse Bøder burde beregnes som løbende fra Forseelsens Datum, ibd. — Efter J. M. Skr. 3 Oktbr. 1850 paadrages de dog som andre Straffebøder først fra Dommens Afsigelse.

e. Sager om Eftergivelse af Bøder efter § 14 høre under Justitsministeriet, ikke under Indenrigsministeriet, J. M. Skr. 3 Oktbr. 1850.

f. Kreaturer, der græsse i Fredskove, kan Forstvæsenet selv eller ved Sognefogederne vel foreløbig optage til Forseelsens Konstatering, men saadan Optagelse medfører ikke Forpligtelse for Ejeren til at betale Optagelsespenge, J. M. Skr. 14 Juli 1863 med Note. Dette maa ogsaa gælde nu efter L. Nr. 53, 25 Marts 1872.

g. Se Skovavktioner 1.

5. Ang. Forbudet i Fr. 1805 § 20 mod, at en Skovejer, der ikke har ejet Skoven i 10 Aar, uden Rentekammerets (nu Landbrugsministeriets) Tilladelse hugger til andet Brug end egen og Godsets Fornødenhed.

a. De 10 Aar skulle regnes fra Skødets — ikke Købekontraktens — Dato, naar det er læst i rette Tid, ellers fra Tinglæsningsdagen, K. Skr. 6 Jan. 1824.

b. En saadan Ejer maa ikke skove Træ til Brændsel ved et af ham anlagt Fabrik anlæg eller Teglværk, hvorfra Produkterne sælges, Rtk. Skr. 15 Avg. 1835 med Note, 5 Decbr. s. A.

c. Ikke heller er det ham tilladt at anvende en Del af det huggede til dermed at betale de Arbejdere, der have udført Hugsten, Rtk. Skr. 5 Decbr. 1835.

d. En saadan Ejer maa ikke uden Tilladelse hugge Træer,

som i den foregaaende Ejers Besiddelsestid ere lovlig udviste, eller til hvis Hugst denne havde erholdt Bevilling, ibd.

e. Ang. hvor vidt den, der har købt en Skov af sin i uskiftet Bo hensiddende Moder, kan medregne hendes Besiddelsestid til at udbringe de 10 Aar, K. Skr. 9 Febr. 1837.

f. Ang. hvor vidt et Interessentskab taber sin tidligere Hugstret ved en ny Medinteressents Indtræden, K. Skr. 17 April 1838.

g. Eks. paa Dispensation fra Forbudet i Fr. 27 Septbr. 1790 § 20 mod, at en Skovejer i de første ti Aar af sin Besiddelsestid hugger til Salg uden efter Udvisning af Distriktsforstmanden, Ind. M. Skr. 10 Marts 1866 (i Till. t. Reskriptsaml. f. 1866).

6. Fr. 1805 § 21 bør forstaas saaledes, at Sager om Overtrædelse af Fredskovspligt skulle behandles som Justitssager; de bør dog ordentligvis foretages paa de ordinære Retsdage, K. Skr. 19 Marts 1822.

7. Ang. Tilsynet med dem.

a. Amtmændenes, samt at de skulle indgive aarlige Skovindberetninger, Fr. 1805 §§ 17, 18, med hvilket Tilsyn ingen Forandring er sket, Ind. M. Cirk. 27 Maj 1854.

Indskærpet Amtmændene, at de personlig eller gennem vedkommende Politimestere og Sognefogeder skulle skaffe sig Underretning om Fredskovenes Tilstand, og at de skulle foranstalte Forhør over begaaede Overtrædelser, Ind. M. Cirk. 7 Avg. 1858 i Begyndelsen og ad 12.

Regler for de aarlige Skovindberetninger med Skema, Ind. M. Cirk. 7 Avg. 1858, jfr. ang. Indberetningerne for Frijsenborg Skoves vedkommende Noten t. Ind. M. Skr. 30 Jan. 1855. Jfr. Rtk. Cirk. 30 Novbr. 1805, Ind. M. Cirk. 17 Febr. 1857. Se nedenfor f.

b. Retsbetjentene ere forpligtede til at føre saadant Tilsyn hver for sin Politijurisdiktions vedkommende og skulle meddele Amtmændene de til Skovindberetningernes Affattelse fornødne Oplysninger, K. Skr. 8 Marts og 5 April 1834, Ind. M. Cirk. 17 Febr. 1857, jfr. Ind. M. Cirk. 27 Maj 1854. Indskærpet Politimestrene at skride ind, naar de komme til Kundskab om Overtrædelser af §§ 14, 19 og 20 i Skovforordn. 27 Septbr. 1805, Landbr. M. Cirk. Nr. 178, 6 Oktbr. 1898. Se ogsaa foran a og nedenfor f.

c. Indenrigsministeriets Fr. 1805 §§ 17—20, jfr. §§ 14, 15. Nu Landbrugsministeriet, se dette Rubrum.

Til Førelse af dette Tilsyn er Landet delt i 10 Skovdistrik-

ter, der hver er underlagt en forstkyndig Mand, Kdg. 11 Juni 1852, 11 Septbr. 1866, 12 Marts 1867. jfr. Ind. M. Cirk. 27 Maj 1854.

d. Med Hensyn til Præstegaardsskove, se Præstegaarde 13.

e. Uagtet Rtk. Cirk. 30 Novbr. 1805 ikke er hævet ved Ind. M. Cirk. 7 Avg. 1858, formenes Skovejerne dog ikke at kunne tvinges til at meddele Oplysninger til Brug ved sammes Affattelse, Ind. M. Skr. 12 Juni 1866.

f. Indberetninger om Skovenes Tilstand og om fredskovs- pligtige, endnu ikke fuldt tilkultiverede Arealer bortfalde indtil videre, utrykt Ind. M. Skr. til Amterne 3 Oktbr. 1888. Jfr. a og b.

8. Ang. Diætpenge og Befordringsgodtgørelse til de forstkyn- dige Mænd, der efter Rentekammerets Foranstaltning optage Syn over private Skove, samt at de kunne inddrives ved Ud- pantning, Pl. 20 Jan. 1821, jfr. L. om Udpantning Nr. 36, 29 Marts 1873 § 1 Nr. 4.

9. De Byrder, som hvilede paa det dertil indtagne Ager- og Engs Hartkorn, maa fremdeles følge samme, Rtk. Skr. 25 Maj 1816.

10. Ang. Udstykning af Fredskovstrækninger, L. Nr. 81, 11 April 1897 § 2, jfr. § 3.

Se Hartkorn D 7 e og Skovskyldshartkorn. Hegns- væsenet 3. Skove. Tinglæsningsgebyrer 41.

Fredskontrakter, se Traktater 1, 5.

Frelsens Hær.

Se Daab 20. Kirkelige Handlinger 9, 10. Refor- merte 4.

Fremlaan.

1. Er forbudt, D. L. 5—8—12, der, for saa vidt Straffen an- gaar, er hævet, L. 10 Febr. 1866 § 308, jfr. §§ 252, 253.

Se fremdeles D. L. 2—22—23, 4—1—29, Konf. 31 Decbr. 1686 § 7.

2. Fremlaan og Fremleje er Fæstebonden forment, D. L. 3— 13—1, Fr. 9 Marts 1838 § 9 a. Jfr. med Hensyn til det tid- ligere Forpagningsforhold af Fæstegaarde Fr. 15 Juni 1792 § 11, Pl. 7 Juni 1806.

3. Af Embedsboliger uden særlig Tilladelse er udtrykkelig for- ment Khvn.s Skolevæsens Betjente, Ind. M. Skr. 9 Avg. 1876 § 17 (G. R.).

Se Fremleje.

Fremleje.

1. Fremleje er ikke tilladt Lejlændinge paa Island uden Jorddrottens Tilladelse, L. 12 Jan. 1884 (Nr. 1 i Till. t. Lovt.) § 13.

2. Det er udtrykkelig forbudt Brugerne af Sorø Akademis Skovvæsens Tjenestejorder at bortforpagte samme uden særlig Tilladelse, Bkg. Nr. 107, 9 Juni 1888 § 13.

3. Af Embedsboliger uden særlig Tilladelse er udtrykkeligt forment Københavns Skolevæsens Betjente, Ind. M. Skr. 9 Avg. 1876 § 17 (G. R.).

Om Fremleje af Embedsjord eller -bolig, se fremdeles Enkesæde 3 a, i, k. Forpagtning 4. Fremlaan 3. Præstegaarde 4. Retsanmærkning 4 n. Skolelod II 11. Skoler II A 2 æ, ø Nr. 14.

Fremlæggelse af Dokumenter og andre desl. Bevisligheder i Retten.

1. Ny Bevisning kan ikkun fremlægges af en Part, naar Sagen kommer for højere Ret, saafremt han enten med sin Ed bekræfter, at han om samme Bevisning tilforn ikke har været vidende eller den kunde have bekommet, eller og han dertil erhverver Bevilling, D. L. 1—13—27, og med Hensyn til Højesteret, Rskr. 5 Marts 1698, Instr. 7 Decbr. 1771 § 10, Pat. 10 Novbr. 1774 § 17, Pl. 12 Maj 1784 § 1. Jfr. nedenfor 18.

2. Bevillinger til ny Dokumenters Fremlæggelse for Retten kan meddeles af:

a. Kancelliet, Resl. 4 Juli 1800 § 1 d. Jfr. Adg. 2. Marts 1708 Nr. 58 (i Reskriptsaml.), Pl. 20 Febr. 1717 I B § 16, Fr. 31 Marts 1719 § 5, Rskr. 14 Febr. 1766 § 2, Pl. 12 Maj 1784 § 1 i Slutn.

Saadanne Bevillinger udleveres nu i Tilfælde af Paaanke til Overretterne i Danmark af Amtmændene (i København af Overpræsidenten) mod et Gebyr af 16 Rdl. 80 Sk. eller, hvis paagældende nyder fri Proces, uden Betaling, J. M. Cirk. 1 Novbr. 1861 Nr. 1 a, jfr. Fr. 23 Marts 1827 § 19 g.

Ang. et Forslag om, at de ved Paaanke til Højesteret skulde meddeles af Retten selv, J. M. Skr. 27 Marts 1857.

b. Regeringen i Vestindien med Hensyn til Overretten samme Steds, Rskr. 11 Juli 1777, K. Skr. 8 Febr. 1823.

c. Landshøvdingen paa Island med Hensyn til Overretten samme Steds, Fr. 21 Decbr. 1831 I § 1 f (foran i Lovsaml. f. 1832), Bkg. 22 Febr. 1875 (Nr. 2 i Till. t. Lovt.) § 15, jfr. Instr. Nr. 179, 29 Juni 1872 § 15.

d. Jfr. nedenfor 18.

3. Saadan Bevilling kan, naar Omstændighederne ikke tale derimod, ventes meddelt ved Indankning af Sager fra Sø- og Handelsretten til Højesteret, J. M. Skr. 9 April 1862.

4. Bevilling behøves ikke til ny Dokumenters Fremlæggelse:

a. Naar Modpartens Sagfører samtykker i Fremlæggelsen, K. Skr. 15 Oktbr. 1816.

b. Under Appellen af en Fogedforretning, K. Skr. 3 Febr. 1829, Cirk. 28 Decbr. 1830, jfr. L. Nr. 36, 29 Marts 1873 § 11.

c. Under Appellen af private Politisager, for saa vidt Parterne ikke have mødt ved Sagførere i den foregaaende Instants, L. 14 Juni 1850 § 4, Adg. f. Vest. 13 Oktbr. 1873 § 4 (Nr. 17 i Till. t. Lovt.).

d. Overlandvæsenskommissionerne kunne undtagelsesvis tilstede Fremlæggelse af ny Breve og Bevisligheder, L. 30 Decbr. 1858 § 20.

e. Ved Appel af Sessionskendelser, L. 6 Marts 1869 § 10. f. I offentlige Straffesager, K. Skr. 12 Juli 1817.

5. Naar Dokumenter fremlægges i Højesteret skulle de af Parterne eller deres Fuldmægtige paategnes, at de dem tilhøre, Pat. 10 Novbr. 1774 § 13.

6. Naar ny Dokumenter fremlægges i Højesteret skulle de forud forevises for Vederparten og ham deraf Genpart leveres, Pl. 12 Maj 1784 § 2, jfr. § 4, jfr. Adg. 2 Marts 1708 Nr. 58.

Naar en Part har Bevilling til at fremlægge ny Dokumenter for Højesteret, maa det ogsaa være den anden Part uden videre tilladt at betjene sig af ny Dokumenter, dog at de blive hans Vederpart lovlig meddelte, § 3, jfr. § 4, ibd.

7. Den Part, der ikke indfinder sig i Retten til den rette Mødetid, kan ikke i Sagen selv fremlægge noget, naar han allerede fra sin Side havde indladt Sagen til Dom, uden at Modparten siden den Tid er fremkommet med noget nyt, Fr. 16 Jan. 1828 § 12.

8. Ang. de i Retten fremlagte Dokumenters Tilbagelevering.

a. Kommissærer skulle, straks efter at deres Dom er beskrevet, enhver igen lade tilstille de for dem fremlagte Breve og Dokumenter, D. L. 1—5—25.

b. Ang. at Parterne skulle forlange deres fremlagte Breve igen inden en Maaned efter Dommens Afsigelse, og ved Højesteret inden 2 Maaneder, efter at de derom advares, D. L. 1—

25—20, Instr. 7 Decbr. 1771 § 19, Pat. 10 Novbr. 1774 §§ 13—20.

c. Ang. hvor vidt Dokumenter, der ere tagne til Aktens Følge eller Indlemmelse eller til Protokollens Indlemmelse, kunne fordres tilbageleverede, K. Skr. 28 April 1821.

d. At en Citant er berettiget til efter Sagens Paadømmelse at erholde Forligsklagen i Sagen udleveret imod til Retten at indgive bekræftet Afskrift deraf, J. M. Skr. Nr. 126, 8 Maj 1894.

9. Ang. hvor vidt Handlende behøve at fremlægge deres Bøger, naar de ville nyde godt af den Købmandsbøger tillagte Beviskraft, Fr. 1 Juni 1832 § 9. Jfr. ang. hvor vidt Handelsbøger kunne fordres fremlagte i Retten, Lavsart. 7 Juli 1688 § 17, 10 Oktbr. 1722 § 10, Trakt. 16 April 1748 § 37, 8 og 19 Oktbr. 1782 § 30, Fr. 13 Juni 1782 II § 18 (f. Isl.), Trakt. 30 Juli 1789 § 30.

10. Naar Dokumenter, der ere forfattede i et fremmed Sprog, fremlægges i Retten, bør vedkommende Part tillige samtidig fremlægge bekræftede Oversættelser af samme, Fr. 16 Jan. 1828 § 5 i Slutn., jfr. dog f. Vest. Rskr. 6 April 1831 Nr. 1, ved § 5. Jfr. Instr. 7 Decbr. 1771 § 9, Pat. 10 Novbr. 1774 § 15.

Det er en Følge af den civile Proces's Former, at Oversættelsens Bekræftelse kan frafalde af Modparten, Rskr. 6 April 1831 Nr. 1, ved § 5, jfr. K. Prom. 24 Novbr. 1787.

Se med Hensyn til Sø- og Handelsretten L. 19 Febr. 1861 § 24.

11. Enhver Part skal tillige med de Indlæg eller Dokumenter af hvilken som helst Slags, som han fremlægger — saa vel første Tægtedag som senere under Sagens Drift — indlevere rigtig Afskrift af samme og bør i andet Tilfælde anses ligefrem at samtykke i, at Originalerne udleveres Modparten til Gennemsyn og Besvarelse, Fr. 16 Jan. 1828 § 5, K. Skr. 5 Decbr. 1829, 7 Febr. 1835, jfr. med Hensyn til Vestindien, Rskr. 6 April 1831 Nr. 1, ved § 5. Jfr. med Hensyn til Sø- og Handelsretten, L. 19 Febr. 1861 §§ 24, 25, 27, 29, 30, 31, jfr. 42 og 45.

Begæring om Udlaan af det fremlagte maa straks fremsættes til Retsprotokollen og Tilbageleveringen ske til samme, og er Retsskriveren ikke pligtig at udlaane slige Dokumenter fra sit Kontor, K. Skr. 6 Septbr. 1831.

Ang. hvor vidt Tvangsmidler i private Sager kunne anvendes for at tvinge en Part til at tilbagelevere de ham saaledes ud-

laante Dokumenter, samt om Virkningen af, at saadan Tilbagelevering undlades, K. Skr. 7 Febr. 1835, 13 Decbr. 1831.

Se i øvrigt Konference. Skifte 22 d.

12. Ang. Udlaan til Tiltalte af de under en Justitssag ved Lands- Over- samt Hof- og Stadsretten fremlagte Dokumenter, og om Justitssekretæren kunde gøre det uden Ansvar for Dokumenterne, K. Skr. 26 Septbr. 1844.

13. Ved Sø- og Handelsretten i København, derom handler L. 19 Febr. 1861 §§ 24, 25, 27—31, 33.

14. Et lovlig paa ustemplet Papir udstedt Dokument bliver ikke stempelpligtigt, fordi det fremlægges for nogen Ret eller Øvrighed, med mindre det er oprettet i Udlandet eller paa Færøerne, L. 19 Febr. 1861 §§ 17, 90, jfr. § 91 (ang. St. Croix), Adg. 28 Marts 1862. Se med Hensyn til St. Croix, K. Skr. 20 Juli 1841.

Se fremdeles Stempelafgiften III 33 d Nr. 2 og 10 samt VII ad § 90 a.

15. Til Dokumenter, som ere bestemte til at fremlægges i Retten, saa som Stævninger og Indlæg, kan benyttes Stempelmærker, L. 19 Febr. 1861 § 12, jfr. § 85.

16. Ang. at alle Dokumenter, der fremlægges i Retten skulle paaskrives (o: gives Fremlæggelsespaategning), jfr. D. L. 1—4—4, 1—8—6, 1—25—8. Se dog Skudsmaal II 4 c.

17. Ang. Parternes Forpligtelse til at dokumentere Sagen ved Fremlæggelse af Udskrift af den under samme stedfundne Vidneførsel, samt at Parterne ikke ere pligtige at fremlægge Udskrift af de efter Fr. 3 Juni 1796 § 15 stedfundne mundtlige Protokoltilførseler, Note til J. M. Skr. 11 Maj 1848.

18. Ang. at den en Appellant, der døde under Appellsagens Drift, meddelte Bevilling til at føre ny Vidner og fremlægge ny Dokumenter, ogsaa var gældende for hans Enke, som indtraadte i Sagen, J. M. Skr. Nr. 201, 29 Juli 1895.

Se Bevis 8 (Overlandvæsenskommissionen paa Færøerne). Indsigelser 6 og 7 (ang. Fremsættelse af ny Indsigelser) og Vidner 17 (ang. Bevilling til at føre ny Vidner).

Fremmed Krigstjeneste. Pat. 21 Maj 1726, indeholdende Forbud imod, at danske Undersaatter, som befinde sig i fremmed Krigstjeneste, lade sig bruge mod den danske Stat, er hævet ved L. 10 Febr. 1866 § 309, 25 Juni 1869 § 311 (f. Isl.), og afløst af de almindelige Straffebestemmelser i L. 1866 § 75, 1869 § 76.

Fremmed Ret.

1. Ang. hvor vidt den kan blive at anvende her i Riget, D. L. 5—14—9, 4—6—1, 4—8—1, Oktr. 11 Juli 1746 § 1, Instr. 7 Decbr. 1771 § 30, Pat. 10 Novbr. 1774 § 18, Instr. 14 Jan. 1778 § 32, K. Skr. 27 Septbr. 1823, Fr. 18 Maj 1825 § 9, Noten t. J. M. Skr. 7 Febr. 1855, L. 10 Febr. 1866 § 6, Veksell. Nr. 52, 7 Maj 1880 og 13 Jan. 1882 (Nr. 1 i Till. t. Lovt. f. Isl.) §§ 84—86, jfr. 34.

2. Naar den skal anvendes, er det i Mangel af Enighed mellem Parterne om, hvad den fremmede Lovgivning foreskriver, vedkommende Parts egen Sag nøjagtig at bevise dette, Noten t. J. M. Skr. 7 Novbr. 1859 ad 4 og 5.

Se i øvrigt Aager 3 b. Bevis 11. Borgerligt Ægteskab 1. Domme 37. Eksekution B 2 a. Hor 8. Myn- dighed 8. Navn 1 e, næstsidste Stykke. Paasejling 2 a—c. Skifte 20 a. Skilsmisse 3 (Virkingen af et i Udlandet afsagt Skilsmisedekret). Testamenter 13. Tingsvidner I 8 og 9. Udlandet 14 (om der afsagte Domme). Underholds- bidrag A I 30 d Nr. 5, 2det Stykke (Forkyndelse foregaaet i Udlandet). Ægteskab 3 c, 10, 12, 15 A b og c.

Fremmede, se Udlændinge.

Fremmede Magter.

1. Straf for Forbrydelser imod fremmede, i Venskab med Kongen staaende Magter, fornemlig mod deres Regenter, L. 10 Febr. 1866 § 82, jfr. § 84, 25 Juni 1869 § 83, jfr. § 85 (f. Isl.), Adg. 11 Marts 1862 (f. Vest.).

Ang. hvilke Midler Lovgivningen frembyder til at hindre eller straffe Understøttelse af de konfødererede Stater i Nordamerika, J. M. Skr. 3 April og 2 Maj 1865.

Se Falskmøntneri 1.

2. Med Hensyn til deres Gesandtskaber, Krigsskibe, Troppe- afdelinger samt deres her ansatte Embedsmænds Embedsforbry- delser komme Folkerettens almindelige Regler til Anvendelse, L. 10 Febr. 1866 § 8.

Se Udlændinge.

Fri Mandag eller anden Drikkedag maatte ikke tillades ved Haandværkslavene, Fr. 23 Decbr. 1681 § 8.

Fri Proces. Se Beneficerede Sager.

Fribefordringspas, se under Fribefordringsvæsenet II 3, IV 6 og V 7.

Fribefordringsvæsenet.

I. Almindelige Bestemmelser herom.

1. For saa vidt der i Fr. 26 Juni 1844 er givet mere almindelige Regler om Fribefordringsvæsenet, gælde de nærmest for kgl. Tjenesterejser, Amtsrejser og Sognerejser, men komme dog ogsaa til Dels til Anvendelse paa de egentlige Kongerejser og paa Rejser i militære Anliggender i Krigstid, saaledes som det vil fremgaa af, hvad herefter vil blive anført under II og III.

2. Vejlængden skal i Mangel af anden Oplysning beregnes efter Videnskabernes Selskabs Kort med Tillæg af $\frac{1}{8}$, Fr. 26 Juni 1844 § 23.

3. Om Tilsigelsesfristerne gives Regler i Fr. 1844 § 28.

4. Bestemmelser om den Tid, den kørselsberettigede er pligtig at vente paa Befordringen, findes i Fr. 1844 § 29.

5. Udebliver Befordringen, hvad enten Skylden ligger hos den kørepligtige eller hos nogen anden, f. Eks. Amtstuen, eller Udeblivelsen er tilfældig, forholdes efter Fr. 1844 § 29, jfr. Ind. M. Skr. 10 Avg. 1864, Nr. 77, 6 Marts 1872, Nr. 291, 7 Novbr. 1873, Krigs. M. Skr. Nr. 12 og 13, 16 Oktbr. 1873 i Till. t. M. T. A f. 1873, Krigs M. Skr. 15 Decbr. 1874 (Nr. 16 i Till. t. M. T. A f. 1874 — ang. Militærkørseler).

At de af Sogneraadet til Sognekørseler tilsagte paadrage sig Strafansvar ved at undlade at efterkomme Tilsigelsen uden Hensyn til, om Kørselen mulig ikke med Rette kunne affordres dem, Ind. M. Skr. Nr. 68, 22 April 1880, Nr. 150, 27 Oktbr. s. A. Jfr. Vognmænd I 5 b.

6. Om Ventetid for den kørepligtige, Fr. 1844 §§ 30 og 31, jfr. K. Skr. 4 Marts 1848, Ind. M. Skr. 17 Septbr. 1850.

7. Reglerne om Befordringens Beskaffenhed findes i Fr. 1844 § 32, hvorved bemærkes, at der vel undertiden til militært Brug rekvireres en enkelt Forspandshest, men at den befordringsberettigede ellers neppe er pligtig at nøjes med Enspænderbefordring, om en saadan maatte blive stillet af den kørepligtige, jfr. Fr. 1844 § 33.

8. Læssets Størrelse og Kørselens Hurtighed er foreskrevet i Fr. 1844 § 33.

9. Den kørepligtige skal yde Hjælp ved Af- og Paalæsning, K. Skr. 11 Decbr. 1845.

10. Klager over urettelig at være tilsagt afgøres paa den i Fr. 1844 § 34 foreskrevne Maade.

11. Om Afgørelse af Tvistigheder mellem den befordringsbe-

rettigede og den kørepligtige er givet i Regler i Fr. 1844 § 34, jfr. § 32.

12. Ang. Amtets og Amsraadets Myndighed med Hensyn til Fribefordringsvæsenet kunne foruden Fr. 1844 §§ 11, 29 m. fl., mærkes Ind. M. Skr. 31 Juli 1851, 5 Jan. 1854, 10 Avg. 1870 (D. T. S. 682). Se nærmere Amtmænd XVI 2 og Amsraad C 58 og 59.

13. Kørepligten paahviler nu alt Hartkorn i Landkommunerne med Hensyn til alle Arter af Kørseler, dog saaledes at Ejendomme under 1 Td. Hartkorn ikke medtages, Fr. 1844 §§ 6, 7, 24, 26, L. om Hartk. Egal. 20 Juni 1850 § 17, Ind. M. Cirk. 13 Septbr. 1850. Herom mærkes yderligere:

a. Ejendomme under 1 Td. Hartkorn ere, som nævnt, ikke kørepligtige, men det er ikke nødvendigt, at Kørepligten skal begynde med 1 Td. Hartkorn, og Grænsen kan sættes højere, Ind. M. Skr. 28 Jan. og 31 Juli 1851, 25 Juni 1864.

b. Om Parcellers Kørepligt, Fr. 1844 § 26, jfr. § 27, Ind. M. Skr. 15 Febr. 1851 ad 3, 31 Juli s. A., 10 Maj 1852, 8 Novbr. 1856, 25 Juni 1864. Jfr. tidligere Fr. 3 Decbr. 1819 § 4, jfr. § 15, Pl. 18 April 1828 § 1.

c. Den tidligere Fritagelse for Sognefogedernes Hartkorn efter Fr. 1844 § 7, jfr. Ind. M. Cirk. 13 Septbr. 1850, er bortfalden ved L. 4 Marts 1857.

d. Skovskylshartkorn er kørepligtigt halvt mod Ager og Engs Hartkorn efter L. om Hartk. Egal. 20 Juni 1850 § 21, Ind. M. Skr. 3 Novbr. 1849, 28 Jan. 1851. Jfr. Ind. M. Skr. 15 Novbr. 1851 ang. Skove, som ikke ere ansatte til Hartkorn.

e. Har en Ejendom Jorder i flere Kommuner, betragtes Hartkornet i hver Kommune for sig, Ind. M. Skr. 31 Juli 1851.

f. Større Ejendomme kunne ikke paa Grund af deres forholdsvis mindre Hestehold sættes til mindre Kørepligt end efter deres Hartkorn, men der maa iagttages Lempelighed med, hvor mange Kørseler, der fordres afgivne paa en Gang, Ind. M. Skr. 31 Juli 1851.

g. At der paa en Ejendom ikke holdes Heste, men Stude, ophæver ikke Kørepligten, Ind. M. Skr. 6 Juli 1864.

h. Kørepligten hviler ogsaa paa ubebyggede Ejendomme, Ind. M. Skr. 28 Novbr. 1850.

i. Særegne Fritagelser eller Lempelser for de kørepligtige nærmest ved Færgstederne omhandles i Rtk. Prom. 24 Septbr. 1796, 9 Jan. og 12 Juni 1813.

k. Da Ejendomme paa 1 Td. Hartkorn ere fritagne for

Kørepligt, tilkommer saadan Fritagelse en Fæster, hvis Hartkorn vel tidligere har været større, men ved Afgang paa Grund af Stormflodens Ødelæggelse er bragt ned under 1 Td., Ind. M. Skr. Nr. 165, 4 Avg. 1874.

l. Ved Afgørelsen af, om en Ejendomsbesidder efter sit Hartkorn er kørepligtig til Sognet, tages kun Hensyn til det Hartkorn, han ejer i selve den paagældende Sognekommune, ibd., Ind. M. Skr. 28 Avg. 1867 (D. T. S. 906).

m. En Mand, der i samme Kommune ejer flere Parceller paa tilsammen mindst 1 Td. Hartkorn, er kørepligtig, naar Parcellerne drives under et Jordbrug, Ind. M. Skr. Nr. 200, 16 Oktbr. 1876.

n. Ejendomme, hvor der kun holdes en Hest, ere ikke kørepligtige, Ind. M. Skr. Nr. 98, 19 April 1877.

o. Om afsidesliggende Smaaøer ere kørepligtige, Ind. M. Skr. Nr. 162, 27 Avg. 1877.

14. Smitsom Sygdom blandt en Mands Hestebesætning kan ikke fritage ham for Kørepligten, men de syge Heste maa ikke benyttes til hans Ægtbestridelse, Ind. M. Skr. 10 Avg. 1864.

15. Om Kørselslister gives Forskrifter i Fr. 1844 §§ 24, 25 og 26, men herom kan yderligere mærkes:

a. Der skal havees særlige Kørselslister, for Amtsrejserne og de kgl. Tjenesterejser sognevis, og for Sognerejserne kommunevis, Ind. M. Skr. 10 Avg. 1870 (D. T. S. 682), Pl. 29 Decbr. 1815 § 2 a. I øvrigt kunne Listerne for Amtsrejserne formentlig i Reglen undlades, da de vistnok kun undtagelsesvis præsteres in natura.

b. Af Listerne for de kgl. Tjenesterejser (og Amtsrejserne, hvor saadant er fornødent) skulle Afskrifter tilstilles Amtstuen, Fr. 1844 § 25, og Amtstuen skal iagttage, at Kørseler der ikke betales, tilsiges i en særlig Omgang, Ind. M. Cirk. 14 Juni 1856.

c. For Konge- og Amtsrejsernes vedkommende skal ved Listernes Forfattelse samme Enhed lægges til Grund i hele Amtsraadskresen, men med Hensyn til Sognerejserne er dette ikke fornødent, Ind. M. Skr. 31 Juli 1851, 10 Avg. 1870 (D. T. S. 682). Regulativer for Amts- og Kongerejserne ville findes i hver Amtsraadskres. Om de særlige Regulativer for Sognekørselerne mærkes Ind. M. Skr. 5 Jan. 1854.

d. Kørselslisterne forfattes af Sogneraadene og behøve formentlig ikke Approbation af Amtet, da saadant ikke er paa-

budt, Fr. 1844 §§ 24 og 47, L. 20 Juni 1850 § 17, jfr. Ind. M. Skr. 5 Jan. 1854.

e. Om Kørselsprotokoller handles i Pl. 29 Decbr. 1815 § 2 d, K. Skr. 2 Marts 1816, 19 Juni 1824, Rtk. Skr. 19 Avg. 1826, Ind. M. Skr. 6 Juli 1855 med Note.

16. Lægdsinddeling og Rodeinddeling er afskaffet undtagen i det i Fr. 1844 § 27 nævnte Tilfælde, Ind. M. Skr. 31 Juli 1851.

17. Om Befordring over Færgestederne og om Roture handles i Fr. 1844 §§ 15 og 39, jfr. t. Eks. Reglm. Nr. 6, 27 Jan. 1873. Med Hensyn til det nærmere herom, se under Færgævæsen I 10 d.

18. Indberetninger om Fribefordringsvæsenet ere paabudte ved Fr. 1844 §§ 46 og 50, men de afgives neppe længere. For saa vidt angaar de kgl. Tjenesterejser er Indberetningernes væsentligste Anledning bortfalden med den særegne Repartition af Udgifterne dertil, jfr. L. om Ophævelse af flere Skatter 20 Juni 1850. Her kan ogsaa nævnes Rtk. Cirk. 25 Marts 1848.

19. Efter Rtk. Prom. 10 Jan. 1801 skulde Slaugs og Andst Herreder indtil videre tilsiges af Ribe Amtstue til at forrette Kongerejser og Friægter med Vejle Amt og ikke med Ribe Amt.

20. Ang. hvor vidt Kørseler kunne og bør forlanges paa Tider, hvor Ydelsen vil gøre Afbræk i Markarbejdet, Ind. M. Skr. Nr. 68, 22 April 1880 (om Kørseler til Skolevæsenet).

21. Ang. Fribefordring paa Statsbanerne, L. Nr. 62, 24 April 1896 § 65.

Se Brevbæring II (ved ridende Bud). Bropenge II A 9. Ekstrapostvæsenet I 13 (ang. Befordring af de med Fripas forsynede Personer). Heder 8 c (ang. Hedekolonisterne i Jylland).

II. Egentlige Kongerejser.

1. Disse ere de Fribefordringer, som gøres fornødne for Kongen og Dronningen med Suite og Gods paa deres Rejser i Riget, Fr. 1844 § 2. Ældre Bestemmelser findes i Priv. 24 Juni 1661 § 10, Fr. 28 Jan. 1682 § 9, Rskr. 4 Jan. 1687, Fr. 5 April 1690 og 13 Maj 1707, Instr. 5 Jan. 1722 § 17, Pl. 15 Jan. 1723, 13 Oktbr. 1728, Rtk. Skr. 12 Oktbr. 1734, Fr. 25 Marts 1791 § 3, Rtk. Skr. 14 Maj 1791, K. Skr. 6 Avg. 1796.

2. De udredes saa vel af Købstæderne, København undtagen, som af samtlige kørepligtige Hartkornsbrugere paa Landet, Fr. 1844 §§ 7 og 24, jfr. Rskr. 4 Jan. 1732 og 24 Septbr. 1734.

Den tidligere Fritagelse for Sognefogederne er bortfalden ved L. 4 Marts 1857 (S. 36).

3. Befordringspas udfærdiges af Indenrigsministeriet, Fr. 1844 § 16. Jfr. Hofmarschal 2.

4. Om Rekvisition af Befordringen gælde Reglerne i Fr. 1844 § 19.

5. De nærmeste ved Mødestedet skulle tilsiges, og Sognefogederne skulle medfølge ved større Transporter, Fr. 1844 § 20, Pl. 29 Decbr. 1815 § 2 e.

6. Befordring afgives i Reglen ikke for mere end 4 Mil, Fr. 1844 § 22.

7. Om Kvitteringer for Befordringerne, Fr. 1844 § 37.

8. Bestemmelserne i Fr. 1844 §§ 30 og 31 ere ikke anvendelige paa de egentlige Kongerejser, K. Skr. 4 Marts 1848.

9. I Fr. 1844 § 2 omtales ogsaa Vildt- og Jagtrejser efter Fr. 18 April 1732 § 31, 20 Maj 1840 § 23 samt Fadebursrejser og desl. paa de kgl. Domæner. Jfr. Instr. 5 Jan. 1722 § 17, Rskr. 4 Jan. 1732, 24 Septbr. 1734.

III. Fribefordringer i militære Anliggender.

1. Bestemmelser herom gives i Fr. 26 Juni 1844 § 9 og Fr. 9 Maj 1806 § 7. Om Anvendelsen sker Bekendtgørelse i paa-kommende Tilfælde, Pl. 24 Marts og Rtk. Cirk. 1 April 1848 (D. T. S. 215), Bkg. 17 Juli 1863, Ind. M. Cirk. 9 Marts 1865.

2. Kørselerne præsteres saa vel fra Købstæderne som fra Landet og bør søges ligelig fordelte, Fr. 9 Maj 1806 § 7, Rtk. Cirk. 12 Avg. 1848, Ind. M. Cirk. 14 Juni 1856.

3. Om Kørepligten kan mærkes adskillige spredte Bestemmelser.

a. For slige Kørseler have Hoved-, Præste- og desl. Gaarde ej heller i tidligere Tid været fritagne, K. Prom. 18 Juni 1808, 17 Juni 1809, Rtk. Cirk. 12 Avg. 1848, Ind. M. Skr. 25 Juni 1864 med Note.

b. Om Kørepligt i Købstæderne haves Udtalelser i Rtk. Cirk. 12 Avg. og J. M. Skr. 12 Septbr. 1848, hvorefter det kan paalægges samtlige de af Købstadens Beboere, der holde Heste og Vogn, at præstere Kørselerne efter Omgang.

c. Jordbrugere, der ikke have mindst 1 Td. Hartkorn, kunne ikke medtages, Ind. M. Skr. 25 Juni 1864.

d. At der paa en Ejendom ikke holdes Heste, men Stude, fritager ikke, Ind. M. Skr. 6 Juli 1864.

e. Skovskyldshartkorn skal medtages, Ind. M. Skr. 3 Novbr. 1849.

4. Tilsigelser og Rekvisitioner bør saa vidt mulig ske gennem vedkommende Avtoriteter, altsaa for Landet gennem Amtstuen og i alt Fald Sognefogeden, jfr. Fr. 1844 § 19, Ind. M. Skr. 10 Avg. 1870 (D. T. S. 682).

5. Bestemmelserne om Ventetid for de kørepligtige i Fr. 1844 § 30 ere ikke anvendelige her, Ind. M. Skr. 17 Septbr. 1850.

6. Ang. Udeblivelse og Mulktering samt Udpantning derfor havest Udtalelser i Ind. M. Skr. 10 Avg. 1864.

7. Ang. Rejsens Længde ad ordinære og ekstraordinære Ruter, Ind. M. Skr. 24 Juni 1850.

8. For disse Befordringer tilkommer der ikke de kørepligtige nogen Betaling, men for Krigsaarene 1807—15 og 1848—50 er nogen Godtgørelse bleven given ved særlige Lovbestemmelser, Pl. 15 Septbr. og Rtk. Cirk. 29 Decbr. 1832, 13 April 1833, Skr. 26 Jan. s. A., Cirk. 12 Avg. 1848, L. 7 Septbr. 1853.

9. Om Befordring af Militære over Færgesteder under Krigsforhold, se Færgævæsenet I 10 d Nr. 1.

10. For Bornholm mærkes Instr. 23 Avg. 1817 § 22 h.

11. Indberetning om de i sidste Krig forrettede Ægter forlangtes ved Ind. M. Cirk. 18 April 1866.

12. Ang. hvorledes Udgifterne for de for Fjenden i sidste Krig forrettede Kørseler skulde udredes, og om nogen Del deraf kunde lignedes paa Formue og Lejlighed, Ind. M. Skr. 11 Oktbr. 1866.

13. Ang. militære Kommandoers Benyttelse af Fribefordring efter Fr. 1844 mærkes Befordringsregul. f. Hæren 20 Marts 1882 (U. L.) §§ 18, 21, 31, 33, jfr. 35, 36.

14. Af Enkeltrejsende skal efter dette Regulativ ordentligvis benyttes lejet Befordring, § 3.

Befordring maa kun anvises i Henhold til Fr. 9 Maj 1806 § 7, naar denne Forordning ved særlig Anordning er sat i Kraft med Hensyn til Kørseler. Saa længe dette ikke er sket, vil derfor ej heller Befordring kunne forlanges ydet af Købstæderne. § 34 ibd.

Med Hensyn til Søværnet, se de lignende Bestemmelser i Regul. 17 Juli 1883 (i Søværnets Lovsaml.) §§ 3, 18, 20, 21.

15. Straf for egenmægtig og unødvendig Affordring deraf, Straffel. f. Krigsm. Nr. 68, 7 Maj 1881 § 154.

16. Fra det Tidspunkt, da Mobiliseringsordre er udstedt, bringes Fr. 9 Maj 1806 til Anvendelse ogsaa for Kørselers vedkommende, Adg. Nr. 130, 26 Maj 1893 § 2, jfr. Anordn. Nr. 145, 4 Decbr. 1886 § 2.

I saa Tilfælde skulle de Værnepligtige, naar Afstanden til selve deres Mødested eller til nærmeste Jernbane- eller Dampskibsstation overstiger 2 Mil, saa vidt muligt befordres dertil ved Vogn, der tilvejebringes af Sognfogeden paa Rekvisition fra Lægdsmanden, § 10, jfr. § 8, ibd. smh. med Instr. Nr. 80, 29 s. M. § 9 og Nr. 81, 30 s. M. §§ 2, 4, jfr. J. M. Cirk. Nr. 56, 2 Maj 1887 II 2.

17. Jfr. Pligtarbejde.

IV. Kongelige Tjenesterejser.

1. Hvilke Personer der ere berettigede til Fribefordring som kgl. Tjeneste-Rejse, nævnes i Fr. 26 Juni 1844 § 3, nemlig:

a. Militærpersoner til Rejser og Transporter i Fredstid, Fr. 1844 § 3 Nr. 1, jfr. § 9. Se Forplejningskorpset 1 c.

b. Remontekommissionen, Fr. 1844 § 3 Nr. 2.

c. Sessionerne, Fr. 1844 § 3 Nr. 3 og 4. Herom haves i øvrigt en Del senere specielle Bestemmelser, der findes anførte under Sessioner C, hvor tillige omhandles de enkelte Medlemmers Rejser til Sessionsstedet.

d. Transport af udskrevne Matrosers Bagage, Fr. 1844 § 3 Nr. 5. Se nu Rejsepenge B 1.

e. Kasserede Militæres Befordring til Lægen og Sessionen, K. Skr. 21 Jan. 1847. Derimod ikke af værnepligtige til Sessionen, om de endog ere Krøblinge, J. M. Skr. 22 Febr. 1854.

f. Stutterikommissionerne til Stutteribesigtigelser, Fr. 1844 § 3 Nr. 6, jfr. L. 23 Jan. 1862.

g. Generaldecisorerne og andre kgl. Embedsmænd, t. Eks. Amtmænd, der udføre anordnede Kasseundersøgelser, Fr. 1844 § 3 Nr. 7.

h. Andre Rejser vedkommende Kongens Tjeneste, Fr. 1844 § 3 Nr. 8. Her kan nævnes Ind. M. Skr. 8 Maj 1862, F. M. Cirk. 25 Avg. 1849 h.

i. Se fremdeles Distriktsheste 6. Mønstringskommissionerne 4 d. Værnepligtige 2 (syge) i Nr. 5.

2. I Reglen skal den til Fribefordring berettigede skaffe sig selv Befordring imod Godtgørelse, men naar dette ikke kan ske, og Befordringen maa ydes in natura, bliver den at afgive af de almindelige Vognmandslav og kun, naar saadan ikke kan haves, af de kørepligtige Landboere, Fr. 1844 § 8. Heraf følger, at Befordring in natura af Landboerne kun bliver at præstere ved større militære Transporter, i alt Fald for saa vidt der i Købstæderne endnu haves Vognmandslav.

3. Om Kørepligten paa Landet henvises til, hvad foran er anført under I 13.

4. Om Beskaffenheden af den Befordring, som de forskellige til Fribefordring berettigede Personer kunne fordre, henvises til Rtk. Skr. 19 Septbr. 1846 med Note, jfr. Kom. Koll. Cirk. 26 Jan. 1836 og forskellige Bestemmelser om Sessionens Befordring under Sessioner C.

5. Om Befordring over Færgesteder og om Roture, Fr. 1844 §§ 15 og 39.

6. Om Befordringspas, se Fr. 1844 §§ 16, 17 og 18, med Hensyn til Militærbefordringer Intend. Cirk. 15 Decbr. 1848 (M. R.), Ind. M. Cirk. 24 Oktbr. 1868 (D. T. S. 1017), og med Hensyn til Sessionernes Befordring Sessioner C 2 og 3.

7. Om Rekvisition af Befordring og om Tilsigelser af kørepligtige, Fr. 1844 § 19, Krigs M. Skr. Nr. 13, 16 Oktbr. 1873 i Till. t. M. T. A f. 1873.

8. De nærmeste ved Mødestedet skulle tilsiges, Fr. 1844 § 20.

9. Om Sognefogedernes Pligter ved større Transporter gives Forskrifter i Fr. 1844 § 20, Pl. 29 Decbr. 1815 § 2 e.

10. Befordringen kan i Reglen ikke fordres afgivet for længere Vej end 4 Mil, men de herom paa enkelte Steder gældende særegne Regler vedblive som hidtil, Fr. 1844 § 22, jfr. t. Eks. Rtk. Prom. 14 April 1798, 30 Maj 1801.

11. Om Afskrivning paa Passet og om Kvitteringer for afgivne Befordringer, Fr. 1844 §§ 35 og 36.

12. Om Betalingen for Befordring eller Forspandsheste, der afgives efter Rekvisition overensstemmende med Rejsepassene af Købstæderne eller Landdistrikterne, gives Regler i Fr. 1844 § 9, Rtk. Cirk. 9 Jan. 1847 ad 2, Ind. M. Skr. 29 Novbr. 1856, 23 Septbr. 1857.

For Militærbefordringer fra Landdistrikterne, hvilke endnu præsteres i temmelig stort Omfang, betales for en tospændig Vogn pr. Mil 2 Kr. 80 Øre og for en Forspandshest pr. Mil 1 Kr. 40 Øre, Bkg. Nr. 162, 10 Oktbr. 1874.

Jfr. tidligere K. Prom. 23 Novbr. 1793, Cirk. 17 Novbr. 1804, 16 April og 17 Decbr. 1814.

13. Betalingen udredes nu af Statskassen, og de Regler, som Fr. 1844 § 9 giver om en særegen Repartition, ere bortfaldne ved L. om Oph. af flere Skatter 20 Juni 1850.

14. De Regler, som Fr. 1844 §§ 38—41 gav om Regningers Indsendelse til Amtet, som anviste dem til Udbetaling paa Amt-

stuen, ere forandrede ved Ind. M. Cirk. 22 Juli 1851, Skr. 4 Jan. og 27 Oktbr. 1851, Cirk. 14 Febr. og 7 Juni 1852, 24 Oktbr. 1868 (D. T. S. 1017). Fremgangsmaaden med Hensyn til Regninger for Militærbefordringer fra Landdistrikterne er den, at Sognefogederne indsende Kvitteringerne til Amtet, der reviderer og supplerer Angivelserne af Vejlængderne og med fornøden Oplysning i saa Henseende sender dem til Generalkommandointendanturerne, hvorfra da Pengene komme tilbage ad samme Vej.

15. For Bornholm er givet særegne Regler i Fr. 1844 § 9. Jfr. ogsaa Instr. 23 Avg. 1817 § 22 h.

V. Amtsrejser.

1. Hvilke Personer der ere berettigede til Fribefordring som Amtsrejse, nævnes i Fr. 26 Juni 1844 § 4, nemlig:

A. Stiftamtmand og Amtmand henholdsvis i Stiftets og Amtets Anliggender, Fr. 1844 § 4 Nr. 1. Herom henvises til hvad der er anført under Amtmand II 4 og yderligere bemærkes følgende:

a. Der kan kun fordres 1 Befordring eller 1 Par Heste, Ind. M. Cirk. 21 Decbr. 1850. Jfr. derimod K. Cirk. 9 Jan. 1847.

b. Hvor Stiftamtmandenes Rejser falde gennem flere Amter, forholdes efter Ind. M. Cirk. 21 Avg. 1852.

c. Rejser med Kongen og Dronningen gennem Amtet eller Stiftet regnes for Amtsrejse, Rtk. Cirk. 12 Juni 1847, Ind. M. Skr. 14 Novbr. 1865.

d. Rejser til Strandinger blive formentlig at betragte som Amtsrejser, naar ingen Strandingsmasse fremkommer, hvoraf Udgifterne dertil kunne udredes, jfr. J. M. Skr. 9 April 1870 (D. T. S. 883) og K. Skr. 27 Oktbr. 1838. Se nu Stranding A 3.

e. Se Smitsom og epidemisk Sygdom I 27 f.

B. Biskopperne paa Rejser i Stiftets Anliggender og paa Visitatsrejser fra deres Hjem til det Sted, hvor Visitatsen begyndes, og fra det Sted, hvor Visitatsen endes, eller dog fra nærmeste Station derfra indtil deres Hjem, Fr. 1844 § 4 Nr. 2. Jfr. K. Prom. 4 Avg. 1804, Rtk. Prom. 6 Febr. 1813, Cirk. 9 Jan. 1847. Herom kan yderligere mærkes:

a. Ang. Biskoppernes Adgang til Fribefordring af Amtet paa spredte Visitatsture, K. og U. M. Skr. 20 Febr. 1863.

b. Hvor Rejserne falde gennem flere Amter, forholdes efter Ind. M. Cirk. 21 Avg. 1852.

c. Der kan kun fordres 1 Befordring eller 1 Par Heste, Ind. M. Cirk. 21 Decbr. 1850. Jfr. derimod Rtk. Cirk. 9 Jan. 1847.

C. Herredsfogeder og Birkedommere have til nogle Forretninger Krav paa Fribefordring som Amtsrejse, til andre Forretninger skulle de befordres af vedkommende private, og endelig skulle de i nogle Tilfælde befordre sig selv for Gebyret, for saa vidt de ere sportellønnede, men for den dem tillagte Kontorholdsgodtgørelse, hvor de ere paa fast Gage. Her skal imidlertid kun omhandles Amtsrejserne.

a. Naar der til Forretninger af en vis Art er tillagt Herredsfogeden Ret til Fribefordring som Amtsrejse, bortfalder denne ikke, fordi der ved samme Lejlighed er udført en anden Forretning, hvortil han har at befordre sig selv, Ind. M. Skr. 7 Septbr. 1855.

b. Til Ekstraret efter Fr. 1844 § 4 Nr. 3 a. Det kan ikke gøres Forhørsdommeren til Pligt at lade Retsvidnerne følge med paa den samme Vogn, som stilles til hans Disposition, J. M. Skr. 9 Novbr. 1868 (D. T. f. 1869 S. 116).

Om Toldovertrædelsestilfælde, se Sportelreglm. 22 Marts 1814 § 21.

c. Efter K. Prom. 26 Novbr. 1785 paa Rejser til og fra Tingstedet.

d. Til Syn over Selvmordere og pludselig omkomne, Rtk. Skr. 5 Juli 1845, jfr. K. Prom. 26 Marts 1785, 16 Marts 1833.

e. Til Husundersøgelser, Ransagninger og desl. i kriminelle Sager, J. M. Skr. 9 Maj 1855 ad 1. Se nedenfor under x.

f. Naar Herredsfogeden eller hans Fuldmægtig rejser for som Politimester at tilvejebringe Orden, Fr. 1844 § 4 Nr. 3 a, J. M. Skr. 9 Maj 1855 ad 4. Jfr. Fr. 25 Marts 1791 § 28.

g. Apotekers Visitation, J. M. Skr. 6 Oktbr. 1870 (Nr. 3 i Bl. 1 t. M. T. A f. 1871).

h. Rejser i Anledning af epidemiske Sygdomme, Rtk. Skr. 5 Juli 1845. Se Smitsom og epidemisk Sygdom I 27 f.

i. Rejser i Anledning af smitsom Sygdom blandt Husdyrene, Ind. M. Skr. 4 Juni 1864, 7 Novbr. 1865. Jfr. Fr. 30 Novbr. 1778 II § 1.

k. Rejser for at efterkomme de Herredsfogederne i Henseende til Vejopsynet paaliggende Pligter nævnes i Fr. 1844 § 4 Nr. 3 a, hvormed kan sammenholdes Reglm. 20 Decbr. 1799 § 13, K. Skr. 16 Juni 1846, Ind. M. Cirk. 24 Novbr. 1849, Skr. 16 Maj 1856; men disse Bestemmelser have tabt deres Betyd-

ning ved Vejlovene af 21 Juni 1867, og de finde muligen endnu kun Anvendelse, for saa vidt de angaa Snekastningen.

l. Rejser i Anledning af Licitationsforretninger over Arbejder paa Landevejene behandles som Amtsrejser, Pl. 24 Marts 1847 § 1.

m. Rejser i Anledning af Tilsyn med Fiskeriet i Limfjorden, Fr. 1844 § 2 Nr. 3 a, L. 29 Decbr. 1857 §§ 43, 44 (S. 406), hvilken sidste Bestemmelse dog ej mere er gældende.

n. Til Notarialforretninger i beneficerede Sager, K. Skr. 29 Juni 1822. Se Beneficerede Sager III 5 d.

o. Til Eksekutionsforretninger hos Personer, der have været under Tiltale, Fr. 1844 § 4 Nr. 3 b.

p. Til Eksekutionsstedet, naar Delinkventer skulle udstaa Straf, Rtk. Skr. 5 Juli 1845.

q. For at følge Kongen og Dronningen gennem Jurisdiktionen, Fr. 1844 § 4 Nr. 3 c.

r. Rejser i Anledning af Brandvæsenet og Ildebrand, Fr. 1844 § 4 Nr. 9, jfr. J. M. Cirk. 25 Febr. 1864, Rtk. Skr. 5 Juli 1845. Jfr. K. Cirk. 12 April 1828.

s. Herredsfogedernes Sandflugtsrejser, der omtales i Fr. 1844 § 4 Nr. 9, ere formentlig bortfaldne, jfr. L. 29 Marts 1867.

t. Ang. Strandingsrejser, se Stranding A 4 q.

u. Rejser for at efterse Møllernes Vægt anses ikke for Amtsrejse, K. Skr. 21 Juli 1821, J. M. Skr. 9 Maj 1855 ad 2.

v. Rejser til Forretninger om Inddeling af Stolestader ere ikke Amtsrejser, K. Skr. 21 Avg. 1824.

x. Rejser paa Inkquisition i Anledning af ulovlig Brændevinsbrænden betragtes som Rejser i andre offentlige Sager, naar de foretages uden Rekvisition af nogen, Fr. 14 Maj 1845 § 18.

y. Arresthusbestyrernes Eftersynsrejser ere ikke Amtsrejser, J. M. Skr. 9 Maj 1855 ad 3.

z. Ang. hvor vidt de kunne fordre saadan til Rejser, der ikke foretages til en bestemt Forretning, men for at føre et almindeligt Polititilsyn, J. M. Skr. Nr. 81, 9 Maj 1882.

D. Amtsforvalternes Rejser, naar de følge Kongen gennem Amtet, Fr. 1844 § 4 Nr. 4.

E. Provsterne have Fribefordring som Amtsrejse til Møder i Sager om Amtets Skolevæsen, til Skole- og Kirkevisitatser (ikke til Kirkesyn) samt til Ekspropriationsforretninger efter Pl. 25 Novbr. 1801, men ikke til Landemoderne, Fr. 1844 § 4 Nr. 5, K. Skr. 3 Avg. 1846. De i Fr. 1844 nævnte Møder i Sager

om Amtets Fattigvæsen forefalde ikke længere. Se nærmere Provster 15.

F. Fysici, Stiftslæger og desl. have Fribefordring som Amtsrejser paa Embedsrejser i deres Distrikt i Anledning af Medicinalvæsenet, Fr. 1844 § 4 Nr. 6. Herom kan endnu mærkes:

a. Der tilkommer kun Fysikus 1 Befordring eller 1 Par Heste, K. Cirk. 9 Jan. 1847.

b. Hvor Rejserne falde gennem flere Amter, forholdes efter Ind. M. Cirk. 21 Avg. 1852.

c. Til Rejser i Anledning af Epidemier ogsaa uden Amtmandens Ordre, J. M. Skr. 2 Marts 1850.

d. Til Rejser efter Sundhedskollegiets Ordre ogsaa gennem flere Amter, J. M. Skr. 28 April 1851.

e. Til Jordemoderkonferencer, J. M. Skr. 14 Maj 1862.

f. Om Befordring til Apotekvisitationer gives Regler i K. Cirk. 7 April 1821, og disse Rejser ville i Reglen ikke være indbefattede under de af Fysici trufne Akkorder om Befordringsgodtgørelse af Amtsrepartitionsfondene.

g. Se Fysici A 12. Smitsom og epidemisk Sygdom I 27 f.

G. Distriktslægerne have i visse Tilfælde Adgang til Fribefordring som Amtsrejse efter Fr. 1844 § 4 Nr. 7, nemlig:

a. I epidemiske Sygdomstilfælde efter Amtmandens Ordre.

Om Distriktslægerens Rejser for at gøre sig bekendt med Kommunernes Foranstaltninger i Anledning af en befrygtet Koleraepidemi, J. M. Skr. 5 Oktbr. 1848.

Dette gælder ogsaa om de praktiserende Lægers Rejser, til hvem en Del af Distriktslægens Forretninger i enkelte Distrikter overdrages under en Koleraepidemi, J. M. Skr. 20 Decbr. 1850 i Slutn.

b. Til veneriske Patienters Helbredelse.

c. I Anledning af den offentlige Vaccination. Om Befordring tillige til Koner, der skaffe Vaccine, Ind. M. Skr. 28 Novbr. 1855, 15 Maj 1856.

d. Til at assistere syge Delinkventer.

e. Til at besigtige dødfundne Mennesker, jfr. K. Skr. 16 Marts 1833.

f. Til Syns- og Obduktionsforretninger; dog ikke i det i J. M. Skr. Nr. 260, 9 Oktbr. 1873 omhandlede Tilfælde.

g. Til specielle Undersøgelser efter Amtmandens Ordre.

h. Som saadanne behandles Distriktslægens af egen Drift

foretagne Rejser til Undersøgelse af opstaaende smitsomme, endnu ikke under offentlig Behandling tagne Sygdomme, J. M. Cirk. Nr. 228, 29 Novbr. 1888.

i. Se Distriktslæger 21, 24, 30. Læger B (Epidemi-rejser). Smitsom og epidemisk Sygdom I 27 c.

H. Om Dyrslægerne Befordring haves nu Regler i L. Nr. 105, 14 April 1893 § 18, jfr. Ind. M. Cirk. Nr. 199, 27 Septbr. 1893, smh. m. L. 29 Decbr. 1857 § 13 (S. 396), der har afløst Forskriften i Fr. 1844 § 4 Nr. 8. Dog haves formentlig endnu enkelte Steder Akkorder, der ere indgaaede paa Basis af Fr. 1844, med Dyrslægerne om, at de for en bestemt aarlig Godtgørelse af Amtsrepartitionsfonden skulle befordre sig selv til Markeder, hvor de skulle føre Tilsyn, og til andre offentlige Forretninger. Se nærmere under Dyrslæger 10.

I. Branddirektørerne nævnes i Fr. 1844 § 4 Nr. 9 blandt dem, der i visse Tilfælde have Adgang til Fribefordring som Amtsrejse. Deres Rejser til Visitationer og Sprøjters Prøve samt til Undersøgelse af en forefalden Ildebrand ere ophørte efter J. M. Cirk. 25 Febr. 1864, og derefter er formentlig overalt bortfaldet de regelmæssige Godtgørelser, som Branddirektørerne tidligere oppebare af Amtsrepartitionsfondene for Fribefordring. Deres Regninger for Rejser til Bygningers Opmaaling til Bygningsafgift indgives til Generaldirektoratet for Skattevæsenet og ere Amtsrepartitionsfonden uvedkommende, Resl. 3 Febr. og 20 Oktbr. 1841. Deres Rejser til Brandtaksationer og Omtaksationer til Brandforsikring betales af vedkommende private eller af Brandforsikringen, K. Skr. 15 Febr. 1840, 1 Oktbr. 1846, L. 4 Marts 1857 (S. 38) § 19, J. M. Cirk. 3 Marts 1864, Resl. 3 Juli 1866 (D. T. S. 739), Vedt. Nr. 102, 10 Juni 1871. Om Amtsrepartitionsfonden herefter endnu kan komme til at yde Fribefordring til Branddirektører efter Fr. 1844 § 4 Nr. 9 c til Taksationer og Omtaksationer, der paa det offentliges Vegne afholdes, skal ikke her afgøres, jfr. J. M. Skr. 31 Juli 1858.

K. Brandtaksationsmænd skulde efter Fr. 1844 § 4 Nr. 9 c have Fribefordring til Taksationer og Omtaksationer, der paa det offentliges Vegne afholdes, men om denne Bestemmelse endnu kan finde Anvendelse, skal ikke her afgøres, jfr. ovenfor under I.

L. Sandflugtskommissærer skulde efter Fr. 1844 § 4 Nr. 10 have Fribefordring, men Reglerne herom maa nu søges i L. 29 Marts 1867 § 6.

M. Jordemødrene have ikke noget Krav paa Fribefordring

som Amtsrejse, og navnlig ikke for Rejser til Konferencer hos Fysikus, J. M. Skr. 14 Maj 1862. Dog have enkelte Amtsraad tilstaaet Jordemødrene en billig Godtgørelse af Amtsrepartitionsfonden for saadanne Rejser.

N. Prokuratorer have Fribefordringsret i visse Sager:

a. I Delinkventsager efter Fr. 1844 § 4 Nr. 11, jfr. Fr. 13 Jan. 1747 § 5, 5 April 1793 II § 5 n. Endvidere kan herom anføres:

1) At Sparsomhed med Befordring skal iagttages, K. Cirk. 11 Septbr. 1790.

2) Det bliver i alt Fald i enkelte Amter iagttaget, at Prokuratorernes Befordringsregninger forsynes med en lignende Attest fra Dommeren, som den der i Pl. 24 Juli 1789 § 2 er foreskrevet for beneficerede Sager.

3) I en utrykt J. M. Skr. 4 Juni 1864 til Skanderborg Amt er det antaget, at en i Horsens boende Prokurator, der paa to paa hinanden følgende Dage gav Møde i Silkeborg i to forskellige Justitssager, kunde fordre Befordringsgodtgørelse for begge Møder baade frem og tilbage.

b. I beneficerede Sager efter Fr. 1844 § 4 Nr. 11 og Pl. 24 Juli 1789 § 1, naar den beneficerede Part ikke selv kan befordre dem. Yderligere bemærkes herom:

1) Det maa godtgøres, at Prokuratoren ikke paa den Tid enten har havt civile eller andre befalede Sager for Retten, hvortil han har nydt Befordring af Parten, Pl. 24 Juli 1789 § 2, K. Prom. 2 Oktbr. 1802, jfr. J. M. Cirk. 24 Juni 1859. Dog er det i et særeget Tilfælde antaget ved J. M. Skr. 22 Oktbr. 1856, at en Prokurator skulde have Befordringsgodtgørelse, uagtet han havde ladet møde ved en anden Sagfører, der selv hver Gang havde havt andre civile Sager at udføre ved Retten.

2) Ang. Udstrækningen af den beneficerede Parts Forpligtelse til selv at befordre sin Sagfører, se Sagførere I A 8 b.

3) Særligt kan om Fæsteforbrydelsessager nævnes K. Prom. 7 Juni, 19 Juli og 30 Avg. 1788, 21 Marts 1789 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Landvæsen A).

4) Fribefordring tilkommer ogsaa Prokuratoren til Eksekutionsforretninger, K. Skr. 14 April 1821.

O. Delinkventers Transport med Vagt til og fra Tinget saa vel som til Straffestedet, for saa vidt de ikke kunne befordre sig til Fods, Fr. 1844 § 4 Nr. 12, jfr. K. Skr. 19 Novbr. 1846. Herom kan endnu nævnes:

a. Hvor vidt Befordring til Straffestedet skal afgives, uagtet vedkommende kan befordre sig til Fods, afgøres af Amtet, K. Skr. 29 Septbr. 1846.

Ang. Forhørsdommerens Myndighed til at afgøre, om Delinkventer paa Rejser til og fra Tingstedet eller til Steder i Jurisdiktionen skulle beforders til Vogns, K. Skr. 29 April 1847.

b. Transporten til Straffestedet bekostes af det Amts enten Købstæder eller Landdistrikter, i hvilket Delinkventsagen er behandlet og paakendt, men ellers maa Byrden bæres af ethvert Amt, hvorfra Befordringen afgives, Fr. 1844 § 10. Her kan ogsaa nævnes Rskr. 16 Septbr. 1757, 27 Maj 1768, K. Cirk. 9 Marts 1816. I øvrigt er det formentlig Skik, at alle Befordringsudgifter for Delinkventer under Sagens Behandling bæres af den Kasse, som skal udrede Sagens Omkostninger, om de end ikke inddrages under det, der kan fordres betalt af vedkommende Delinkvent.

c. Se fremdeles om anholdte Personers og undvegne Delinkventers Transport under Delinkventomkostninger 1 Nr. 3 samt Aktionsomkostninger 2 a, c og e.

d. Om straffede Personers Hjemsendelse fra Straffestedet maa Reglerne søges i L. 14 Marts 1867. Jfr. tidligere Fr. 1844 § 4 Nr. 13. Se nærmere Straffanger 8.

Om Straffangers Aflevering til Strafanstalterne, se Strafanstalter I 4.

P. Deponenters Befordring til Retten i offentlige Politisager er ikke Amtsrejse, K. Skr. 14 Maj 1846.

Q. Transport af Betlere, Løsgængere og Fattiglemmer til Vogns til deres Hjemstavn var Amtsrejse efter Fr. 1844 § 4 Nr. 13. Nu maa om Transportanters Befordring henvises til Artiklen Hjemsendelse.

R. Ang. Lægdsmandenes Ret til Fribefordring, se Lægdsmand 8 f.

S. Sognefogeder er der i Fr. 1844 § 4 Nr. 14 tillagt Fribefordring til Møder ved Sessionen, jfr. Pl. 13 Juli 1792. Om Fribefordring til Sognefogeder, naar denne maatte blive krævet i Henhold til Reglm. 20 Decbr. 1799 § 13, vil være Amtsrejse eller Sognerejse skal her lades uafgjort. I øvrigt tilkommer der som Regel ikke Sognefogederne Fribefordring, K. Prom. 10 Avg. 1811, Skr. 4 April 1837.

T. Ridende Bud i Amtets Ærinde betragtes som Amtsrejse, Fr. 1844 § 4 i Slutn. Tidligere er hertil henregnet ridende Bud

til Politimesteren om en opkommen Ildebrand, Ind. M. Skr. 3 Febr. 1852, men dette er forandret ved L. 2 Marts 1861 § 33.

U. Toldfunktionærers i Strandingstilfælde, se Stranding A 8 e.

2. Amtsrejsernes Afgivelse in natura skal efter Mulighed indskrænkes navnlig ved Indgaaelse af Foreninger med de til saadanne Frirejser berettigede Personer om at befordre sig selv imod Godtgørelse, Fr. 1844 §§ 11 og 12. Saadanne Foreninger behøve efter Emanationen af L. 6 Juli 1867 og 26 Maj 1868 ikke længere højere Approbation, men naar formelig Kontrakt derom oprettes, skal det nu ske paa stemplet Papir. Foreningerne gaa ud paa, at Amtsraadet (eller Byraadet) giver den kørselsberettigede en fast aarlig Befordringsgodtgørelse eller Betaling efter Regning pr. Mil. I Nødsfald vil Forholdet kunne ordnes saaledes, at der lejes Befordring til den kørselsberettigede, naar denne ikke vil skaffe sig selv Befordring imod Godtgørelse. Nogle Steder have enkelte af de kørselsberettigede Befordringsgodtgørelse efter Vognmandstakst, men dette kan ikke ske uden særlig Hjemmel, og de kørselsberettigede have ikke nogen Ret til, hvor Forening ikke er indgaaet, at leje Vognmandsbefordring eller beregne sig Befordringsgodtgørelse efter Vognmandstakst.

De kørselsberettigede, der have indgaaet Forening om at skaffe sig selv Befordring, ere, naar de leje Befordring, ikke indskrænkede ved Vognmandslavens Rettigheder, Fr. 1844 § 11.

Ældre Bestemmelser om Befordringsgodtgørelse findes i Pl. 18 Oktbr. 1825, jfr. Fr. 1844 § 11, K. Skr. 3 Febr. 1844, 16 Marts 1822, Prom. 28 Avg. 1802, 30 Septbr. 1797, 10 Marts 1798.

Se Læger B. Provster 15. Smitsom og epidemisk Sygdom I 27 c, 2det Stykke.

3. Byrden bør bæres af det Amt, hvorfra Befordringen afgives, saaledes at det beror paa, hvor vidt det er et en Købstad eller et Landdistrikt vedkommende Anliggende, om Befordringen skal udredes af Købstæderne eller Landet, dog undtages herfra Delinkventers Befordring til Straffestedet, Fr. 1844 § 11. Særligt nævnes, at Købstæderne maa befordre vedkommende Stiftamtmand, Amtmand og Biskop i Embedsforretninger vedkommende Købstæderne, jfr. K. Skr. 6 Juli og 7 Decbr. 1793, 26 April 1794, 4 Avg. 1804, se ogsaa nedenfor under 6.

4. Om Befordringer paa Rejser, der gaa gennem flere Amter, henvises til Fr. 1844 § 11, jfr. Ind. M. Cirk. 21 Avg. 1852.

5. Hvor Befordring in natura paa Amtsrejser endnu bliver at afgive imod Betaling til dem, der afgive Befordring, skal derom tilvejebringes fornødent Regulativ særskilt for Købstæderne og for Landet, Fr. 1844 §§ 12 og 45, hvori vil være at tage Bestemmelse om Betalingen m. m. og for Købstædernes vedkommende tillige om Kørepligten, hvorimod denne for Landets vedkommende er afgjort ved de foran under I 13 anførte Bestemmelser.

6. Om Udredelsen af Befordringsgodtgørelserne og Betalingen for de in natura afgivne Befordringer gives Regel i Fr. 1844 § 13.

a. De Købstæderne paahvilende Udgifter, se foran 3 og 4, bæres af Kæmnerkasserne og repareres paa Amtets Købstæder efter Folketal, for saa vidt Rejserne finde Sted i Anliggender, der henhøre under Købstadpartitionen, se under Repartitioner.

b. Udgifterne for Landdistriktet betales af Amtsrepartitionsfonden.

c. I nogle Amter findes den Ordning, at Købstæderne efter deres Hartkorn bidrage til Amtsrepartitionsfondens Udgifter til Stiftamtmandens, Biskoppens og Fysici Fribefordring paa samme Maade som til Vejudgifter, Ind. M. Cirk. 4 Oktbr. 1867 ad Udgiftspost 11 (D. T. S. 1057). Dog forudsætter denne Ordning formentlig ikke blot, at disse Embedsmænds Ret til Fribefordring er afløst mod et fast Vederlag, men ogsaa, at Overenskomsten herom er truffet af Købstæderne og Landet i Forening.

7. Befordringspas udstedes af Amtmændene efter Fr. 1844 §§ 16, 17 og 18. De have for Tiden mest Betydning med Hensyn til Befordring over Færgesteder, Ind. M. Skr. 2 Oktbr. 1852.

8. Amtsrejser in natura uden Betaling omhandles i Fr. 1844 §§ 14, 21, 22 og 27. At disse Bestemmelser ikke anvendes, omtales i Ind. M. Skr. 31 Juli 1851.

9. For Bornholm gives særegne Regler i Fr. 1844 §§ 10 og 13; det deri bebudede Regulativ er stadfæstet under 5 Novbr. 1852, men er utrykt.

10. For Island haves Bestemmelser i Pl. 10 Febr. 1847, J. M. Skr. Nr. 183, 20 Juni 1873 med Note. Jfr. Rskr. 5 Maj 1749. Se Retsbetjente I 45.

11. For Færøerne haves Bestemmelser om Friskydsvæsenet i

K. Prom. 17 Febr. 1798. Se Retsbetjente I 46. Skydsvæsenet.

VI. Sognerejser.

1. Som saadanne nævnes efter Fr. 1844 § 5, jfr. Ind. M. Skr. 30 Oktbr. 1865:

A. Kørseler til Kirkers og Kirkegaardes Istandsættelse og Vedligeholdelse, Fr. 1844 §§ 5 Nr. 1 og 48. Se nærmere under Kirkehoveri.

B. Til Skolebygningers Opførelse, Istandsættelse og Vedligeholdelse, Fr. 1844 §§ 5 Nr. 2 og 49. Se nærmere under Skoler II A 2 cc.

Med Hensyn til Kørseler for Skolevæsenet, se fremdeles Skolebrændsel II 10.

C. I Anliggender vedkommende Fattigvæsenet.

a. Til Læger, naar de hentes til fattige syge. Kommunen har ingen Forpligtelse til at hente Læge til Husmænd og andre, der ikke selv have Befordring, Ind. M. Skr. 14 Avg. 1862, men lige som der herfra maa gøres Undtagelse i Nødtilfælde, saaledes afgives saadan Befordring formentlig temmelig almindeligt ogsaa udenfor Nødtilfælde, Ind. M. Skr. Nr. 427, 18 Decbr. 1871, Nr. 291, 7 Novbr. 1873.

Lægen kan ikke i Stedet for Befordring fordre Forspandsheste til sin egen Vogn, Ind. M. Skr. 22 Oktbr. 1853, 19 Juni 1869 (D. T. S. 417).

Han har ej heller nogen Ret til at befordre sig selv imod Godtgørelse af Kommunen, men en saadan Ordning er dog indført adskillige Steder ved Overenskomst, Ind. M. Skr. 19 Juni 1851, 1 Oktbr. 1856, jfr. L. 6 Juli 1867 §§ 17 og 26 e.

Adskillige nærmere Bestemmelser om Afhentning, Ventetid m. m. findes i J. M. Skr. 29 Novbr. 1862.

Befordring for Distriktslægen til Ligsyn over en pludselig afdød anset for Sognerejse, J. M. Skr. Nr. 260, 9 Oktbr. 1873.

Ang. at Lægen ikke er berettiget til at benytte den afgivne Befordring til Disgressioner i sin private Praksis, som forøge Vejlængden, J. M. Skr. Nr. 213, 17 Decbr. 1879.

At Kørseler efter Læge til andre syge end saadanne, der nyde Fattigunderstøttelse, end ikke i Nødtilfælde kunne udskrives som Sognekurseler, Ind. M. Skr. Nr. 150, 27 Oktbr. 1880.

Kan fordres afgivet til Befordring af fattige syge til et Sygehus indenfor Lægedistriktets Grænser, samt hvad der forstaas ved »fattige syge«, til hvilke Læge efter Fr. 1844 § 5 Nr.

3 kan hentes som Pligtkørsel, Ind. M. Skr. Nr. 36, 31 Jan. 1884.

Ved Distriktslægens Befordring til fattige syge mærkes J. M. Skr. Nr. 268, 11 Septbr. 1889 om, at Lægen kan fordre sin Stol eller Kaleche anbragt paa den Vogn, hvormed han hentes.

b. Til Jordemødre, der kaldes til at betjene fattige eller Husmænds og Indersters Hustruer, naar vedkommende ikke selv have Heste og Vogn m. m., K. Skr. 20 Oktbr. 1838, Ind. M. Skr. 14 Avg. 1862, Nr. 427, 18 Decbr. 1871.

Ang. Afgivelse af saadan Kørsel, naar Jordemoderen afhentes for at betjene ugifte Fruentimmer, Ind. M. Skr. Nr. 87, 19 Maj 1876.

Husmænd, der kun have en Hest, kunne fordre fri Befordring, Ind. M. Skr. Nr. 98, 19 April 1877.

En Jordemoder, der hentes til fattiges eller Husmænds og Indersters Hustruer, er berettiget til nægte at følge med Vognen, naar denne ikke er forsynet med Agestol, men kun med Agebræt, J. M. Skr. 28 Febr. 1881 (i Møller den civile Medicinallovgivn. V. B.).

c. De Regler herom, som gælde overfor trængende i Almindelighed, gælde ogsaa overfor Personer, der nyde Alderdomsunderstøttelse, L. Nr. 69, 9 April 1891 § 5.

d. Udgifterne ved saadanne Kørseler for fattige, særlig efter Læge og Jordemoder, kunne ikke fordres erstattede af Forsørgelseskommunen og anses overhovedet ikke som Fattighjælp, Fattigl. Nr. 67 af s. D. § 44.

e. Ang. Ydelse af Befordring til Læge og Jordemoder til Medlemmerne af anerkendte Sygekasser, L. Nr. 85, 12 April 1892 § 13. Jfr. f. Færøerne Adg. Nr. 261, 24 Novbr. 1893 Nr. 4.

Anmodet Amterne om at foranledige Amsraadene til at fastsætte de Takster, hvorefter Betaling skal erlægges for Vej-længder ud over $1\frac{1}{2}$ Mil, Ind. M. Cirk. Nr. 310, 13 Decbr. 1892.

Ang. at det paahviler Sogneraadet at besørge de kørepligtige tilsagte, Ind. M. Skr. Nr. 327, 21 Septbr. 1893.

Det paahviler et Sogneraad, der har truffet Aftale med en Sygekasses Læge om, at han selv skal befordre sig til Sygekassens Medlemmer, at besørge Tilsigelse til Lægen, naar der kræves Lægehjælp til et Medlem i dets Hjem, Ind. M. Skr. Nr. 111, 1 Maj 1897.

Den Kommunen paahvilende Forpligtelse omfatter saa vel

Befordring af Lægen til den syge som Hjemkørsel af Lægen, samt at der ikkun bliver at erlægge Betaling for Kørselen, for saa vidt som Afstanden mellem den syges Bopæl og Lægen er over 1½ Mil, hvorimod den Vejlængde, som den kørepligtige har at tilbagelægge fra sin Bopæl til Lægen og tilbage, ikke kommer i Betragtning, J. M. Skr. Nr. 173, 2 Avg. 1897.

Den ved Sygekassel. § 13 hjemlede Ret til Fribefordring kan ikke udstrækkes til omfatte fri Befordring pr. Baad, J. M. Skr. Nr. 196, 27 Septbr. 1897.

f. Præsten er pligtig til selv at befordre sig, naar han begæres til Sygekommunion for Kommunens Fattiglemmer, K. og U. M. Skr. 23 Juli 1897 (G. R.). Jfr. ogsaa nedenfor D.

g. I Fr. 1844 § 5 Nr. 5 forudsættes ogsaa, at andre Kørserler i Fattigvæsenets Anliggender end de udtrykkelig nævnte, kunne udføres som Sognerejser. Som en speciel Bestemmelse kan her nævnes K. Prom. 18 Maj 1813. Eks. paa, at der paa-hviler visse Byer Kørepligt til et Hospital, Stadf. Nr. 16, 13 Jan. 1875. Se ogsaa Hospitaler II 73 (Slangerup) b.

h. Ang. et Tilfælde, hvor et Sogneraad havde gjort sig skyldig i aabenbart Misbrug ved at udskrive en Sognekørsel til at befordre en fattig ud af Sognet, for at dette derved kunde frigøres for paagældendes Forsørgelse, Ind. M. Skr. Nr. 195, 25 Septbr. 1874.

i. Se Husvilde II 2 d.

D. Præster i det i Fr. 13 Marts 1761 § 8 nævnte Tilfælde, at de ville besøge Delinkventer, Fr. 1844 § 5 Nr. 4.

I andre Anliggender tilkommer der ikke Præsterne Fribefordring, K. og U. M. Skr. 28 Decbr. 1858, 23 Decbr. 1861 med Note, Ind. M. Skr. 14 Avg. 1862.

Her kan i øvrigt mærkes K. og U. M. Skr. Nr. 196, 1 Juli 1872.

Jfr. Præster VI 21, X 2 o. Jfr. ogsaa foran C f.

E. Herredsfogeder og Birkedommere skulde efter Fr. 1844 § 5 Nr. 5 have Befordring som Sognerejse, naar de efter Anmodning mødte i Sogneforstanderskaberne i Henhold til Fr. 13 Avg. 1841 § 2, jfr. L. 22 Marts 1855 § 2, men disse Møder ere bortfaldne ved L. 6 Juli 1867.

F. Om Sognefogedernes Befordring henvises til det foran under V 1 S anførte.

G. Køre- eller Rideægter i Brandpolitiets Tjeneste godtgøres i Omgangen af Sogneægter, L. 2 Marts 1861 § 33.

H. Ridende Bud i Sogneanliggender betragtes som Sogne-rejse, Fr. 1844 § 5 i Slutn., jfr. L. 2 Marts 1861 § 33.

I. Se Lægds mænd 8 f sidste Led.

2. Kørepligten paahviler alle Ejendomme paa 1 Td. Hartkorn, overensstemmende med hvad der er anført under I 13 og 15 c.

3. Kørselerne forrettedes tidligere efter forskellig Omgang, snart i den hele Kommune, snart i Sognet og snart i Skoledistriktet, men afgives nu i det hele efter Omgang i hele Kommunen, Ind. M. Skr. 10 Decbr. 1867 (D. T. S. 1248). Se tidligere Ind. M. Skr. 15 Febr. 1851 ad 2, 30 Oktbr. 1865.

4. Som Regel skulde Kørselerne udredes in natura, hvorfra der dog efter Fr. 1844 § 49 kunde gøres en Undtagelse, jfr. Ind. M. Skr. 19 Juni 1851, 1 Oktbr. 1856. Nu maa der forholdes efter L. 6 Juli 1867 § 17 eller § 26 e, naar Sogneraadet ønsker at lade alle Sognekørseler eller en Del af dem udføre ved lejet Befordring.

5. For Kørselerne tilkommer der ikke de kørepligtige nogen Betaling, Ind. M. Skr. 14 Avg. 1862.

6. Tilsigelser og Kørselslisternes Førelse besørgeres af Sogneraadet, Ind. M. Skr. 10 Decbr. 1867 (D. T. S. 1248), 10 Avg. 1870 (D. T. S. 682). Se tidligere Fr. 1844 § 50, Ind. M. Skr. 10 Juni og 7 Decbr. 1864. Jfr. ovenfor C e.

7. Om Indsendelse til Amtet eller Amtsraadet af Kørselsregulativer, Lister eller Beretninger, se Fr. 1844 § 50, Ind. M. Skr. 5 Jan. 1854.

8. Om Udeblivelse og Mulkt m. m., se Ind. M. Skr. Nr. 77, 6 Marts 1872.

9. Kørselsprotokollers Anskaffelse omhandles i Ind. Skr. 6 Juli 1855 med Note.

Fridokker. Ang. deres Indretning, L. 4 Decbr. 1863 § 4 ff. Se Frihavne.

Frifindelse.

I. For videre Tiltale, se Videre Tiltale.

II. Med Paalæg af Aktionens Omkostninger, se Byraad A 3 e.

Frihandel.

1. Foruden de Artikler, som det hidtil har været alle og enhver tilladt frit at udsælge, skulle de mindre betydelige Hus-holdningsartikler, saa som Mælk, Fløde, Æg, Kartofler, Grøntsager, indenlandsk Frugt, Tørv og Sand m. m., overalt være Genstand

for Frihandel, L. 29 Decbr. 1857 § 53, der ogsaa gælder for Landet, Ind. M. Skr. 1 Febr. 1865.

Hertil hører uforædlede Produkter af indenlandsk Fiskeri, ibd.

2. Artikler, som det allerede før Næringslovens Emanation har været alle og enhver tilladt at sælge:

a. Fersk Fisk, Rskr. 7 Marts 1702 (f. Kbhvn.), K. Skr. 22 April 1819, 6 Marts 1830. Jfr. under 1.

b. Her i Landet trykkede Kattuner, Pl. 21 Maj 1760. Jfr. K. Skr. 30 Marts 1822. Jfr. dog Kattuntrykker 3.

c. Sennep, K. Skr. 5 Decbr. 1818.

(Sennepsfabrikant er overalt optaget paa Vedtægterne om den bundne Næring paa Landet, Vedtægter i M. T. B f. 1898 S. 171, og for adskillige Købstæder, ibd. S. 176 og 803).

d. Formentlig med Blanksværte, K. Skr. 5 Oktbr. 1824.

(Blanksværtfabrikant er optaget paa Vedtægterne over den bundne Næring i forskellige Købstæder, Vedtægt i M. T. B f. 1898 S. 174, 177, 178 og 803).

e. Kornvarer samt paa Landet Brød, L. 15 April 1854 §§ 1, 2.

Ang. Handel med indenlandsk Brød i Købstæderne, K. Skr. 9 Marts 1848, jfr. L. 1854 § 4. Se Brød. Kornvarer 9.

f. I København desuden:

1) Brænde, Rskr. 8 Juni 1703.

2) Alle Borgere kunne handle med ny Klæder til Brug for Haandværksfolk m. fl., naar Klæderne ere forfærdigede af Skræddere samme Steds, Pl. 6 Jan. 1790, jfr. Rskr. 2 s. M., Pl. 4 Novbr. s. A.

Rskr. 23 April 1762, jfr. Pl. 25 April 1768, er hævet, Næringslovens § 100.

3) Finlandske Trævarer, Noten til Ind. M. Skr. 15 April 1851 i Slutn. Jfr. Fr. 4 Avg. 1742 § 8, K. Skr. 21 Novbr. 1835, 10 Novbr. 1838. (Forfærdiger af Trætøjsvarer findes optaget paa Vedtægten om den bundne Næring i Kbhvn. og Odense i M. T. B f. 1898 S. 172 og 174).

g. Se videre Agerdyrkningsredskaber. Landvæsensprodukter og Landmandens Husflidsprodukter.

Jfr. Næringsvæsen II (fri Næring).

3. En i Hertugdømmerne hjemmehørende Person anset berettiget til her i Landet at forhandle en Artikel, der er Genstand for Frihandel, K. Skr. 5 Oktbr. 1824.

4. Paa Læsø. Indbyggerne maa indbyrdes forhandle Salt,

Humle m. m., derimod ikke Øl og Brændevin, Forb. 9 Oktbr. 1680, Rskr. 23 Juni 1740. Ikke heller Kolonialvarer, K. Skr. 28 Juni 1828. Jfr. nedenfor 5.

5. Paa Samsø. Maatte Beboerne bruge Købmandskab, Rskr. 26 Marts 1673, Forb. 9 Oktbr. 1680, jfr. K. Skr. 22 Decbr. 1836.

Denne Handelsfrihed antaget hævet ved Næringslovens § 100, Højesteretsdom 17 Novbr. 1868 (H. R. T. S. 1082).

6. I Vestindien, Adg. 6 Septbr. 1853 § 8 (i Anhang t. Lovsaml. f. 1854).

Frihavne.

1. Ere St. Thomas og St. Jan, Fr. 9 April 1764 IV § 1, jfr. Fr. 22 April 1767, Pl. 13 Decbr. 1779, Fr. 4 Novbr. 1782, Pl. 17 Novbr. 1815. Jfr. nu L. 16 April 1862.

Jfr. Fridokker.

2. Københavns Frihavn.

a. Ang. Forberedelse til et saadant Anlæg i eller ved Københavns Havn, L. Nr. 36, 23 Marts 1888 § 2.

b. Ang. Anlæg af en saadan i København, L. Nr. 44, 31 Marts 1891.

c. Koncession for Københavns Frihavns-Aktieselskab til at drive en Frihavn ved København Nr. 87, 27 April 1892. Jfr. kgl. Resol. 9 Oktbr. 1894 ang. Frihavnens Aabning (Supplem. t. den lille Lovsaml.).

d. Ang., at Frihavnen med tilhørende Landarealer fremtidigt danner et særligt Kvarter, som vil være at benævne Frihavnskvarteret, Raadstue Pl. 15 Decbr. 1893 (U. L.).

e. Om Oplagsbeviser og Garantibeviser (warrants) for Varer, som oplægges i Frihavnen, ere særlige Regler givne i L. Nr. 34, 30 Marts 1894. Jfr. Anordn. Nr. 34, 15 Febr. 1895, Nr. 190, 12 Oktbr. s. A. Se Oplagsbeviser.

f. Anlæg af Dampfærgeleje, L. Nr. 83, 8 Maj 1894 § 1 g.

g. Ang. Toldopsynet ved Frihavnen, L. Nr. 89, 8 Maj 1894 §§ 1, 4—6.

h. Om Betalingen for Lodsning fra og til Frihavnen med tilstødende Bassiner ved Københavns Inderred, Bkg. 19 Maj 1894 (U. L.) (Till. i Supplem. t. den lille Lovsaml. og i Søværnets Lovsaml.).

i. Resol. ang. Bolværkspenge af Fartøjer, som have Anlæg ved Frihavnen, 12 Oktbr. 1894 (i Supplem. t. den lille Lovsaml.).

k. Foreløbigt Reglement ang., hvad der ved Benyttelse af

Københavns Frihavn er at iagttage overfor Toldvæsenet, 16 Oktbr. 1894 (ibd.).

l. Reglement for Driften af Frihavnen, 19 Oktbr. 1894 (ibd.).

m. Aktieselskabet maa hejse Dannebrogssflaget med Split og med et F i øverste røde Felt paa Selskabets Bygninger i Havnen, Resl. Nr. 292, 1 Novbr. 1894.

n. Lignende Flag maa føres paa Selskabets Baade og Dampfartøjer, Resl. Nr. 294, 5 Novbr. 1894.

o. Reglement for Maaling i Frihavnen, Bkg. 19 Decbr. 1894 (U. L. S. 879 og i Supplem. t. den lille Lovsaml.). Tillæg hertil, 22 Maj 1897 (ibd.).

p. Reglement for Vejning i Frihavnen, Bkg. s. D. (ibd. S. 882 og i Supplem. t. den lille Lovsaml.).

r. Ang. at Fartøjer, kommende fra Kbhvn.s Frihavn, skulle ved Kontrolstederne ved Indsejlingen til Fjorde afgive Deklaration paa samme Maade som Førerne af andre fra Udlandet kommende Fartøjer, Skattedir. Skr. 10 Juni 1895 (Tidsskr. f. Toldv.).

s. Ang. at der skal svares Told af den i Frihavnen fremstillede Elektricitet, naar den føres til Toldindlandet til Forbrug der, Skattedir. Skr. 26 Oktbr. 1895 (ibd. f. 1896).

t. Tillæg til den under b ommeldte L. Nr. 44, 1891 ang. Optagelse af et Laan paa 2 Millioner Kroner og Stempelbegunstigelser herfor, L. Nr. 63, 24 April 1896.

u. Ang. at en af Frihavns-Aktieselskabet paa Tro og Love afgiven Forsikring om, at de paagældende Varer ved deres Bortførsel fra Frihavnen ere afgiftsfri, kan træde i Stedet for den i Bkg. 29 Decbr. 1894 ommeldte Attest fra Toldvæsenet, dog kun for saa vidt angaar Partivarer, t. Eks. Kornvarer og Foderstoffer, Ind. M. Resol. 29 Decbr. 1896 (i Noten til Bkg. Nr. 141, 29 Decbr. 1896 i Supplem. t. den lille Lovsaml.).

v. Ang. Forandringer i de for Kbhvn.s Toldsted gældende Bestemmelser for Skibes Ind- og Udklarering m. m., Skattedir. Skr. 23 Marts 1897 (a angaar Frihavnen — Tidsskr. f. Toldv.).

Se Bolværkspenge I 8 n, p, r. Indførselstold 19, Langelinje 2, 3.

Frihedsberøvelse — Frihedskrænkelse.

1. Ang. Straffen herfor, L. 10 Febr. 1866 § 210 og 211, jfr. §§ 171 og 175, 25 Juni 1869 (f. Isl.) §§ 212 og 213, jfr. §§ 172 og 176. Jfr. Fr. 4 Oktbr. 1833 § 24, der endnu gælder for Vestindien.

2. Ang. Paatalen, L. 1866 § 212, 1869 § 214.

Friherrer, se Adel II (den højere Adel).

Friherskaber, se Len.

Nogle Bestemmelser vedrørende enkelte Friherskaber findes under Baronier.

Frikations-Fyrstøj-Fabrik, se Tændstikfabriker.

Frilagere.

1. Ang. Oprettelse af et Frilager paa Københavns Toldbod, Bkg. 30 Juni 1851. Om Anlæg deraf ved Københavns Toldbodplads, L. Nr. 36, 23 Marts 1888.

At der ogsaa andet Steds skal kunne oprettes Frilagere og disses Indretning, L. 4 Decbr. 1863.

2. Reglementariske Bestemmelser for Frilageret paa Kbhvn.s Toldbod, Bkg. 28 Marts 1866.

Ang. Ekspeditionstiden ved samme, Bkg. 18 Novbr. 1865.

3. Købmandsvarer, oplagte paa Frilager, kunne ikke bort-sælges ved Toldvæsenets Avktioner over konfiskerede m. fl. Varer, Ind. M. Skr. 26 Maj 1865.

4. Reglementariske Bestemmelser for det ved Aarhus Toldsted oprettede almindelige Frilager for Varer af mindre Omfang, Nr. 95, 2 April 1898.

Frimenigheder og Frimenighedspræster.

1. Den Grunnetske, se Alterets Sakramente 13 b. Daab 2 f. Folkekirken 6 c, m. Konfirmation, Ungdommens, 28 og 29. Skoler II A 2 ø Nr. 5. Vielse I 4. Jfr. nedenfor 21.

Ang. Skolestuers og Retslokalers Benyttelse til gudelige Forsamlinger af den Grunnetske Frimenighed, K. og U. M. Skr. 10 Marts 1873 (G. R.).

2. Den Trandbergske, se Alterets Sakramente 13 b. Folkekirken 6 e. Konfirmation, Ungdommens, 28. Valgmenigheder 23. Vielse I 8 b, 7de Stykke.

3. Ang. at saa vel deres Præster, uanset at de tidligere have været Præster i Folkekirken, som Menighedernes Medlemmer maa anses som staaende ganske udenfor Folkekirken, uanset om de selv have en modsat Formening. Dette anvendt paa de enkelte af disse Præster foretagne kirkelige Handlinger som ogsaa i flere andre Retninger, og forbudt Folkekirkens Præster at lade Frimenighedspræster udføre nogen kirkelig Handling paa deres Ansvar eller selv at udføre nogen saadan i en Frimenigheds Kirke. K. og U. M. Skr. 17 Febr. 1883 med Note (G. R.), Cirk. Nr. 1, 4 Jan. 1884, Skr. 12 Juni 1885 (G. R.), 22 Avg. s. A. ad 1 (G. R. — ang. Daabshandlinger). Jfr. nedenfor 8.

4. I Overensstemmelse hermed udtalt, at Personer, der lade sig tage til Alters af eller deres Børn døbe af Frimenighedspræster, maa betragtes som staaende udenfor Folkekirken, hvad derimod ikke gælder dem, der have været Faddere ved saadan Daab, K. og U. M. Skr. 22 Avg. 1885 ad 2, jfr. Skr. 13 Maj 1886 (G. R.).

5. En saadan Menighed kan ikke uden særlig Tilladelse vedblivende benytte en Kirkegaard, der tidligere har været benyttet af Menigheden som Valgmenighed, K. og U. M. Skr. 11 April 1883 (G. R.), jfr. den under 3 nævnte Skr. 17 Febr. 1883.

6. Sammes Medlemmer skulle efter Grundlovens § 77 til Skolevæsenet svare de til Folkekirken lovbefalede personlige Afgifter, (in casu Offer), K. og U. M. Skr. 13 Maj 1886 ad 1, 16 Decbr. 1887 (bøge i G. R.).

7. Om en saadan Menigheds Skoler, se den under Religion 7 og Skoler II C 14 anførte K. og U. M. Skr. 8 Oktbr. 1887 (G. R.). Se ogsaa Skoler II C 5 p.

8. Nægtet nogle Præster Tilladelse til at holde Gudstjeneste med Daab og Altergang i en Frimenighedskirke, som for en Tid var uden Præst, K. og U. M. Skr. 19 Novbr. 1889 (G. R.). Jfr. Daab 2 o.

Heller ikke en Valgmenighedspræst kan tillade en Frimenighedspræst at tale i Valgmenighedens Kirke, K. og U. M. Skr. 7 Septbr. 1891 (G. R.).

9. Ansvar kan ikke gøres gældende mod en Frimenighedspræst, der har foretaget Jordspaaastelse i Hjemmet, K. og U. M. Skr. Nr. 64, 17 Febr. 1891, og sammes folkekirkelige Betydning er kun den, at vedkommende, der har benyttet Præsten, derved eo ipso er udtraadt af Folkekirken, ibd., Skr. 13 Marts s. A. (G. R.).

10. Medlemmerne af en Frimenighed maa, selv om de erklære at høre til Folkekirken, og uden Hensyn til, at deres Præst tidligere har været Sognepræst, anses som staaende uden for Folkekirken og behandles efter de samme Regler, som gælde for andre afvigende Trossamfund, K. og U. M. Skr. 4 Marts 1891 med Note (G. R.).

11. Vielser foretagne af Frimenighedspræster savne borgerlig Gyldighed, ibd. Se Borgerligt Ægteskab 20 a. Vielse I 13, 2det Stykke.

12. Ang. Tilladelse for Frimenigheder til at indrette en Begravelsesplads ved deres Kirker, K. og U. M. Skr. Nr. 84, 18 Febr. 1892, 23 Juli s. A. (G. R.).

13. Ang. at Afgang i Hartkorn m. v. ikke kan gives for Arealer bestemte til Kirkegaarde for Frimenigheder, K. og U. M. Skr. 23 Decbr. 1893 (G. R.).

14. Ang. Benyttelse af den til den forrige Valgmenighed i Øster Jølby hørende Kirkegaard af en Frimenighed, K. og U. M. Skr. 1 Juni 1894 (G. R.).

15. Ang. at der ikke til vedkommende Kirkebog kan ske Tilførsel om de af Frimenighedspræster foretagne Daabshandlinger, men at Forældre med Hensyn til Børn, der ere døbt inden for Frimenigheden, maa gøre den i L. 13 April 1851 § 10 foreskrevne Anmeldelse om Børnenes Fødsel og Navn til den vedkommende Sognepræst og Kirkebetjent til Indførelse i Kirkebøgerne, hvoraf en Udskrift i alle borgerlige Forhold maa træde i Stedet for Daabsattest, K. og U. M. Skr. Nr. 298, 9 Novbr. 1895

16. Ang. at Frimenigheder, der ønske at opnaa en Tilknytning til Folkekirken, maa søge Anerkendelse som Valgmenigheder, K. og U. M. Skr. 26 Juli 1895 (G. R.).

17. Ang. at det maa anses for aldeles uforeneligt med de for Folkekirken gældende Regler, at dennes Biskopper ordinere Præster for Frimenigheder, som staa uden for Folkekirken, K. og U. M. Skr. 16 Septbr. 1895 (G. R.).

18. Se Folkekirken 5 og 6 samt 10.

19. Ang. Bekræftelse af en i en Frimenighed foretaget Konfirmation, K. og U. M. Skr. 9 Oktbr. 1896 (G. R.).

20. Ang. at der ikke kan meddeles en Frimenigheds Daabsregistre Avtorisation samt om Betydningen af saadan Avtorisation, K. og U. M. Skr. 15 Jan. 1897 (G. R.).

21. Ang. Konfirmation af en Dreng, der var døbt i den Grunnetske Frimenighed, K. og U. M. Skr. 19 Jan. 1897 (G. R.).

22. Ang. at det ikke kunde tillades, at de af en senere Valgmenighedspræst under hans tidligere Funktion som Frimenighedspræst udførte kirkelige Handlinger indførtes i Folkekirkens Bøger og tillagdes folkekirkelig Betydning, K. og U. M. Skr. 16 Decbr. 1897 (G. R.).

23. Approbation paa Begravelsesritual for De forenede evangelisk-lutherske Frimenigheder, Bkg. Nr. 17, 25 Febr. 1898.

Se Alterets Sakramente 13 b. Faddere 2. Fattiges Kasse C 4 d, 5, 2det Stykke. Folkekirken 6 i (Genindtrædelse deri). Legater II C 103. Offer I 7, sidste Stykke. Præster II 11 (Retten til at bære Ornat). Religion 7 (deres Skoler). Skolekommission 1 v. Skolelærere I 4 x (en

Mand, der har sluttet sig til en Frimenighed, kan ikke antages som Lærer i den offentlige Almueskole), III 13 (maa ikke deltage i kirkelige Handlinger der). Skoler II A 2 ø (deres Brug til ekstraordinært Øjemed) Nr. 5 og 17 (en Fripræst maa ikke holde kristelige Foredrag i en offentlig Skole). Valgmenigheder. Vielse I 7 r (af en til en luthersk Frimenighed hørende Person).

Frimester.

1. Fra 1 Jan. 1862 gives ikke mere Borgerskab som saadan. De, som til den Tid have saadant Borgerskab, erholdt samme Ret som Lavsmestere til at benytte Medhjælp og arbejde i Haandværket i dets fulde Omfang; men de, hvis Frimesterrettighed ikke støtter sig paa noget Borgerskab, erholde ikke nogen udvidet Ret i de omspurgte Henseender, med mindre de erhverve Borgerskab. L. 29 Decbr. 1857 § 89.

2. Om dem handler Pl. 4 April 1781, Fr. 21 Marts 1800 II, jfr. Pl. 3 Novbr. 1832, Fr. 23 Maj 1800 § 9, Pl. 15 Jan. 1817, 8 Marts 1820, 23 Oktbr. 1822.

Se Byrder 65. Døvstumme 7. Haandværks- og Fabriklav 7. Militære 5 h i Slutn. Skilt I 2.

Frimurerordenen.

Ang. dens Stilling her i Landet, Ordre 12 Novbr. 1836. Se Legater II C 112.

Frimærker, se Jernbaner B III 7. Postfrimærker. Telegrafrimærker.

Frinæring.

Jfr. Bygningsafgift II 11 d, 5te Stykke (bl. a. om, hvad der forstaas derved). Frihandel. Landvæsensprodukter 17 (ang. Frihandel). Møllere 20 (Næringslovens § 16). Næringsvæsenet II.

Friseddel.

o: Kompagnichefens skriftlige Tilladelse til Meniges og Underofficerers Ægteskab.

1. Se Militære 9 a, jfr. b og f.

2. Derpaa skal Kopulationseden skrives, Reglm. 8 Febr. 1724 § 5.

3. Naar de derefter i Søetaten forlovede flytte sammen, og en af dem dør før Vielsen, skal den efterlevende anses som den afdødes Ægtefælle i alle Maader, Krigsart. Br. 29 Juli 1756 § 406, jfr. §§ 401—405. Se Uægte Børn 7.

Friskolelærere, se Skolefond I 12 (ang. Understøttelse til Aftenskolehold). Skoler II C (private Skoler).

Friskoler.

Se Skolekommission 1 l, v (en Mand, hvis Børn søge en Friskole, kan vælges til Medlem deraf) 1 r (Medstifteren af en saadan Skole kan være Medlem deraf). Skoler II C.

Frisør, se Haarskærer. Lærlinge 9 d.

Frisørstuer, se Barber- og Frisørstuer.

Fritænkere.

Se Borgerligt Ægteskab 15. Religion 6 (ang. Børnenes Opdragelse) c, Nr. 12. Separation 7 (den gejstlige Mægling) u, 2det Stykke. Skoler II 11 c, 3dje Stykke (i hvilken Religion deres Børn skulle opdrages).

Frivillige.

1. Ang. Værnepligtens Aftjening som frivillig handler Værnepligtsl. 6 Marts 1869 §§ 4, 15, 32, 38, se fremdeles Hærl. 6 Juli 1867 §§ 9, 15, 131, 152, 156, L. om Forplejningskorpset 26 Maj 1868 § 2.

2. Ang. Bedømmelsen af dem ved Kassationskommissionerne, Krigs M. Skr. 16 Decbr. 1873 (Nr. 15 i Till. t. M. T. A f. 1873).

3. Ang. Forstaaelsen af Værnepligtsl. 2 Marts 1861 § 8, J. M. Skr. 15 Oktbr. 1864 (ang. Mellestabsbetjente). Se nu Værnepligtslovens § 4, sidste Sætn.

4. De, der udskrives som frivillige, bør bedømmes med samme Strænghed som andre, J. M. Cirk. 8 Febr. 1853 (ang. Udskrivning til Orlogstjeneste).

5. Ang. Betingelserne for Udlændinges Antagelse som saadanne i Hæren, Resl. 27 Jan. 1864.

6. Som saadan maa en Person under 18 Aar ikke antages uden Forældres eller Værges skriftlige Tilladelse, J. M. Skr. 8 Febr. 1861. Efter de under 1 nævnte Bestemmelser skulle de frivillige nu altid være over 18 Aar, men nævnte Skrivelse kan dog have Betydning med Hensyn til Hverving af Spillemænd efter Hærl. 6 Juli 1867 § 152. Jfr. fremdeles Hverving 2.

7. Ang. hvorledes Tjeneste som saadan i Krigen 1848—50 regnes paagældende til gode i hans Tjenestetid, L. 17 Juli 1853.

Se Hærstyrke, den dansk-vestindiske 7. Militær Jurisdiktion A 2 e. Præster II 2 (maa ikke tjene som frivillige).

Froprædiken.

1. Dertil prædiker Medtjeneren, saa som paa ethvert Sted

hidtil brugeligt haver været, D. L. 2—4—3, jfr. Instr. 28 April 1736 § 2, Rskr. 27 April 1798 § 1, 10 Septbr. 1828 § 2.

2. Ang. hvorledes med sammes Afholdelse skal forholdes, Kirkerit. 25 Juli 1685 Kap. 1, og for Kbhvn., Rskr. 3 Novbr. 1747, 23 Maj 1760, 27 Febr. 1767.

3. Derved skal som hidtil anskaffes og bruges Lys i Kirkerne, Fr. 23 Jan. 1739 § 33.

4. Er afskaffet, undtagen (for saa vidt den har været i Brug) i København i alle Kirker og i Stiftsstæderne i en eller to Hovedkirker om Søn- og Helligdage samt i andre Stæder paa Højtidernes første Dag, Rskr. 1 Maj 1739 § 2, 20 Novbr. 1739, Gen. Kirkeinsp. Koll. Skr. 30 Maj 1740.

I København, se Pastorater 439 N ø og V ee (træder i Stedet for Tolvprediken paa Store Bededag), Ø g (og for Aftengudstjeneste i nogle Sommermaaneder).

Maa aldeles anskaffes i Fyens Stift undtagen i Odense og Svendborg, Rskr. 19 Novbr. 1802.

Se i øvrigt om dens Afskaffelse eller Indskrænkning i enkelte Menigheder de særlige Bestemmelser under Pastorater.

Fruentimmer, se Kvinder.

Fruer, Rangspersoners, se Hustru 1.

Frugt, se Frugthandel. Karantænevæsenet A 4 a, jfr. B 4 c, f (Indførselsforbud).

Frugt- og Vildthandler i København. Borgerskab som saadan kan ikke mere meddeles; de nuværende tillægges Handelsret som Detaillister, L. 29 Decbr. 1857 § 92, jfr. § 30. Jfr. Rskr. 13 Febr. 1818, K. Skr. 8 Maj 1819, 25 April og 14 Septbr. 1820. Se Korporationer 8 a.

Frugterhvervelse af anden Mands Ting. Hvo nogen Ejendom uden Kære i Brug havt haver, og den siden frakendes ham, svarer ej til den Afrøde, som var oppebaaret, før han blev til Tinge tiltalt, D. L. 5—5—4, jfr. N. L. 5—2—90, Fr. 11 Septbr. 1839 §§ 2, 11. Jfr. D. L. 6—15—10.

Frugthandel.

1. Politiet skal paase, at umoden eller skadelig Frugt ikke falholdes, Fr. 22 Oktbr. 1701 Post 2 Kap. 9 § 5. Jfr. Rskr. 17 Septbr. s. A., 10 Novbr. 1719, 17 Septbr. 1720.

2. Med Hensyn til Handelen med udenlandsk Frugt, udenlandske Kartofler og Grøntsager i København ved Omførsel og fra Stade mærkes Bkg. 1 Maj 1878 (U. L.). Se videre Politivedtægter 10.

3. Eks. paa, at saadan efter Sundhedsvedtægt kan forbydes i

Tilfælde af Epidemier, Bkg. Nr. 2, 5 Jan. 1889 § 36 (Kolding), Nr. 184, 24 Juli 1893 § 49 (Sorø), Nr. 230, 28 Septbr. s. A. § 53 (Stege), Nr. 26, 18 April 1896 § 45 (Nyborg), Nr. 54, 22 Oktbr. 1896 § 56 (Nakskov).

4. Eks. paa ubetinget Forbud mod Salg af umoden Frugt, Bkg. Nr. 185, 24 Juli 1893 § 40 (Kallundborg), fornævnte Bkg. Nr. 230 s. A. § 53.

5. Eks. paa ubetinget Forbud mod Salg af fordærvet inden- eller udenlandsk Frugt, Bkg. Nr. 54, 22 Oktbr. 1896 § 56 (Nakskov).

Se i øvrigt Frihandel 1. Landvæsensprodukter. Militære 5 a (ang. deres Koners Ret til at sælge Frugt). Skipper 15 (ang. deres Handelsret) a og e.

Frugtsommelige.

1. Ang. hvor vidt de kunne indgaa Ægteskab, se Enke 15. Ægteskab 11.

2. At Frugtsommelighedstilstanden ikke betragtes som Sygdom, ses af det under Tyende 15 a Nr. 3 anførte samt af de under 16, 2det Stykke i Begyndelsen anførte ældre Skrivelser.

3. Naar et ugift Tyende er frugtsommeligt, kan Husbonden nægte at modtage det i sin Tjeneste eller straks afskedige det af samme, L. 10 Maj 1854 og 16 Febr. 1856 (f. Færø.): § 15 Nr. 6 og § 41 Nr. 13.

4. Ang. at Jordemødrene ikke uden særlig Tilladelse maa optage svangre og fødende i deres Huse, Instr. Nr. 129, 25 Novbr. 1896 § 12. Jfr. Jordemødre III 9.

5. Se Fængsel II 7 e Nr. 2 cc (Konvertering af Fængsel paa Vand og Brød).

Se i øvrigt Barselfærd. Jordemødre III q (at de i Kbhvn. ikke maa modtage ugifte frugtsommelige Fruentimmer). Svangerskabstiden. Uskiftet Bo A 4 og C.

Frænder, se Slægtskab.

Frogæld i D. L. 3—13—8 og 6—15—11 er Erstatning for det i den fremmede Jord saaede Korn, jfr. N. L. 6—15—12.

Frohøndel, se Gartner 3. Landvæsensprodukter 17.

Frøkener.

Saaledes maa Grevernes Døtre tituleres, Priv. 25 Maj 1671 § 29. Jfr. nu Bkg. 12 Avg. 1808.

Fuglebjerger.

Paa Færøerne og Island, angaaende deres Fredning, se de under Jagt B og C anførte Bestemmelser.

Fuglejagt—Fuglefangst.

Forbud mod Indsamling af visse Fugles Æg og Ødelæggelse af deres Reder. Se herom det under Jagt anførte. Jfr. Æg. Om Afgifter af Fuglefangst paa Island, se Hospitalslodder.

Fuglekojer, se Fanø 4.

Fuglestænger, se Vejpolitiet 2.

Fuglevarp paa Færøerne og Island, se Jagt B og C 1, 4.

Fugtel.

Ang. Anvendelsen af denne Korrektionsstraf i Hæren Pbf. 18 Novbr. 1844 § 2, 3 Avg. 1846 § 3, Resl. 4 April 1848 § 4.

Fuldbaarenhed, Børns, se Abort. Jordspaaekastelse 19. Paternitets- og Alimentationssager. Jfr. Svangerskabstiden.

Fuldmagtsforholdet (Fuldmagt, Fuldmægtig).

1. Hvad Voldgiftsmænd kende, saa vidt deres Fuldmagt tillader, staar fast, D. L. 1—6—1.

2. Gaar en Prokurator udenfor sin Fuldmagt, bør han staa Mandanten til Rette derfor, D. L. 1—9—13.

3. Giver man en Prokurator eller anden Mand Fuldmagt til at forfølge en Sag, da staar den Stævning for fulde, som Fuldmægtigen i samme Sag gives af Vederparten, D. L. 1—4—21.

Til Forligskommissionen indkaldes Klagerens Fuldmægtig eller den, som paa hans Vegne har fremført Besværingen, naar Klageren selv bor udenfor Jurisdiktionen, Fr. 10 Juli 1795 § 35, 7 Decbr 1798 § 22.

4. Giver Husbond sin Tjener eller anden Fuldmagt paa sine Vegne at forrette noget, da bør han selv svare til, hvad derudi forsøges af Fuldmægtigen, og af ham igen søge Oprejsning, D. L. 3—19—2.

Med Hensyn til Fuldmagtgiverens Ansvar for sin Fuldmægtigs Handlinger mærkes Bestemmelsen i L. 14 Jan. 1876 (Nr. 3 i Till. t. Lovt.) § 2 om, at Udvandringsagenter paa Island ere i et og alt ansvarlige for deres Fuldmægtiges Overtrædelser af Loven. Se for Kongeriget L. 1 Maj 1868 § 7.

Jfr. nedenfor 8. Se Husbond-Husfader 1.

5. Bor nogen uden Riget, som Gods haver i Riget, og der kommer Trætte paa, skal han have en Fuldmægtig i Riget, mod hvem Sagen kan rettes, D. L. 5—10—3. Jfr. D. L. 1—4—13.

6. Som Fuldmægtig kan en umyndig eller mindreaarig benyttes, K. Skr. 16 April 1846.

7. Ang. hvorledes en i Udlandet udstedt Fuldmagt til her at

hæve en Arv bør være legaliseret, J. M. Skr. 20 Marts 1861. Jfr. Overformynderiet I 41.

8. Paaskud om Fuldmægtiges eller Tyendes Forseelser antages ikke ved Toldsvig, Fr. 1 Febr. 1797 § 110, L. 16 April 1862 § 25 (f. Vest.).

9. Ang. Befuldmægtigelse i visse specielle Forhold:

a. Det Bud, som sendes med Hjemmelbrev til Tinge, skal være fuldmyndig og mægtig straks at gaa i Rette, D. L. 1—11—3.

b. Til Møde for Forligskommissionen, Fr. 10 Juli 1795 § 38, 7 Decbr. 1798 § 24. Se i øvrigt Forligsmægling A 5.

c. Til Møde for Tiendekommissioner, Fr. 8 Jan. 1808 § 28 Nr. 1.

Hvad der forstaas ved »uindskrænket Fuldmagt«, K. Skr. 26 Juni 1821.

d. For Foliohavere i Nationalbanken, Reglm. 27 Juli 1818 § 24.

e. Ang. Vekselenossementer, som indeholde en Fuldmagt, handler L. Nr. 52 7 Maj 1880 § 16, 13 Jan. 1882 (Nr. 1 i Till. t. Lovt.) § 16 (f. Isl.). Jfr. tidligere Fr. 18 Maj 1825 §§ 12, 34 og 25.

f. For Ejeren af indskrevne Obligationsbeløb, Bkg. 20 Septbr. 1859 §§ 12, 13.

g. Til Modtagelse af Postforsendelser, Postadg. Nr. 179, 7 Septbr. 1888 II § 16. Se Postvæsenet III 9. Jfr. tidligere Adg. Nr. 59, 28 Marts 1871 Afsnit III § 12 XI og XII.

h. Se Executores testamenti 5 (ang. hvor vidt de kunne bruge Fuldmægtig). Firmaer l l, p og r (ang. Fuldmagt til at underskrive per procura).

Se i øvrigt under Fuldmægtige.

10. Ang. Fuldmagters Stempelpligt, se Stempelafgiften III 15.

11. Se Strandingskommissionærer 12 (ang. Fuldmagters Tilbagekaldelighed).

12. Om uindskrænket Fuldmagt og Fuldmagt som Mandatarius til at indtale og inkassere en Fordring, se Beneficerede Sager II 2 p. Forligsmægling A 5 c Nr. 4 ii. Krigsretter 4 (ang. Sagføreres Møde derved). Mandatarius.

13. Se Plantager 14 (om Forvalternes Berettigelse til at optræde for Ejerne i visse Retssager).

14. Ang. Møde ved Fuldmægtig for danske Konsuler i Udland.

det, L. Nr. 35, 15 Febr. 1895 § 7, Instr. Nr. 180, 1 Septbr. s. A. § 10, 16.

Se Skipper 10 k (ang. at Skibet hæfter for Skipperens Befuldmægtigedes Toldforseelser). Stempelafgiften V 10 b (Ansvar for Stempelovertrædelse). Toldvæsenet 31 (om Fuldmagter til Besørgelse af Forretninger derved). Underskrift 10 (et lovbestemt Befuldmægtigelsesforhold). Varemærker 1 a.

Fuldmægtige.

1. Ang. deres Antal og Lønning:

a. Ved Kongerigets Arkivvæsen, L. 19 Febr. 1861 § 1 b (S. 115), jfr. L. 2 Juli 1870 § 1 i Slutn. (S. 258).

b. Ved Orlogsværftet, L. 15 Maj 1868 § 22 (S. 246).

c. I Indenrigs-, Justits-, Kirke- og Undervisnings- samt Finansministeriet, L. 2 Juli 1870 § 2 e, jfr. § 3 (S. 258). — Embedet som anden Fuldmægtig ved Brandforsikringskontoret under Justitsministeriet inddrages, Resl. 16 Maj 1871 (i M. T. B S. 184).

d. I Udenrigsministeriet, L. 17 Juli 1870 §§ 1, 2.

e. Ved Finanshovedkassen, L. Nr. 43, 25 Marts 1872 § 1.

f. I Gouvernements- og Præsidentskabssekretariatene i Vestindien, Adg. 1 Marts 1873 (Nr. 6 i Till. t. Lovt.) § 3. Ved Gouvernementssekretariatene i Vestindien, om dem og deres Embedsforhold, Adg. 14 Marts 1884 (Nr. 6 i Till. t. Lovt.) § 2.

g. I Generaldirektoratet for Postvæsenet, deres Antal, Lønning, Kvalifikationer m. m. L. Nr. 50, 12 April 1889 § 1, jfr. § 10 1ste Stykke.

h. I Statens statistiske Bureau, L. Nr. 221, 16 Decbr. 1895 § 2.

2. Amtsfuldmægtige, se dette Rubrum.

3. Ved Amtstuerne, se Amtsforvaltere 10 (et Forbud mod Misbrug af deres Embedsstilling til egen utilbørlige Fordel). Brandkorps C 2 b Nr. 3.

4. Branddirektørers, se Brandkorps C 2 b Nr. 4.

5. Embedsmænds.

a. Kunne underskrive den i Stedet for Tjenestesejl trædende Paategning paa Postforsendelser, Adg. Nr. 178, 6 Septbr. 1888 § 5.

b. Se Borgerlige Korpser A 1 a, 4. Brandkorps C 2 b Nr. 4. Forligsmægling A 5 d og e, 2den Sætn. Stempelafgiften I 7 l (Stempelmærkers Kassation).

6. Fuldmægtigen ved Frederiks Hospital og Fuldmægtigen

ved Fødsels- og Plejestiftelsen, se om dem den under Frederiks Hospital 4, 9de Stykke anførte Skrivelse.

7. Kassebetjentes.

a. Ang. Adgangen til at benytte dem, Fuldmagtens Bekendtgørelse og Ansvar for deres Handlinger m. m., alm. Kassefr. 8 Juli 1840 §§ 17, 30 (jfr. Straffelovens § 309), 53, Fr. af s. D. om Amtstueoppeb. § 48 og om Toldk. Kassev. § 6.

b. Det kan ikke fordres, at de skulle være over 18 Aar, K. Skr. 16 April 1846.

c. Om disses Antagelse af og Ansvar for deres Fuldmægtige kan mærkes 2det Rev. Dep. Skr. 19 Avg. og 2 Septbr. 1886 (i Tidsskr. f. Toldv. 4de Aarg. S. 164) ang. Toldfuldmægtige.

d. I denne Aargang af Tidsskriftet findes forøvrigt en samlet Fremstilling af alle for Antagelsen af Told- og Postfuldmægtige gældende Lov- og Administrationsbestemmelser.

e. Ang. de Kvalifikationer, som kunne fordres af den Fuldmægtig, som en Kassebetjent (in casu Toldforvalter) i Medfør af alm. Kassefr. § 17 bemyndiger til at meddele Kvittering for Indbetalinger, Rev. Dep. Skr. 17 Septbr. 1892 (i Tidsskr. f. Toldv. 11te Aarg. S. 24—25).

8. Ved Københavns Politis Kontor.

Ang. deres Antal, Ansættelse, Lønning og Pensionsret, L. 11 Febr. 1863 §§ 4, 6, Regul. 12 Juni s. A. §§ 4, 6, 10, 16. De tre Fuldmægtiges Lønning er bestemt ved J. M. Skr. Nr. 268, 31 Decbr. 1874 § 5, jfr. §§ 7, 8.

Ang. deres Uniform, J. M. Cirk. 29 Jan. 1850 § 5.

9. Mægleres i Kbhvn. Skulle forsynes med Konstitution af Magistraten og kunne kun af Skibsmæglere benyttes udenfor Sygdomstilfælde, Fr. 22 Decbr. 1808 § 8, jfr. Ind. M. Skr. 9 Avg. 1860.

10. Ved Orlogsværftets Kontorer ansættes 10, L. Nr. 69, 28 Maj 1880 § 26.

11. Ved Overformynderiet, Bkg. Nr. 94, 24 Maj 1871 §§ 1, 2 d, 3, 4. Se Overformynderiet I 44.

12. Ved Overpræsidentens Sekretariat og under Magistraten i Kbhvn., Vedt. 30 Decbr. 1857 §§ 10, 11, 13, 16, 21, 22, 25, Ind. M. Skr. 9 Novbr. 1861, Nr. 39, 9 Febr. 1872.

De yngre skulle ved Afgang oprykke i de ældres Sted uden ny Bestalling, Resl. 27 April 1816.

Embederne som saadan skulle opslaas vakant, K. Skr. 5 Jan. 1830.

Under Københavns Magistrat, ang. deres Lønning, Pensionsret og Antal, Ind. M. Skr. Nr. 95, 8 Maj 1875 §§ 1, 6 og i Slutn. ved § 10, Nr. 104, 7 Avg. 1880, Nr. 116, 25 Juni 1881, Nr. 176, 15 Septbr. 1883, Nr. 213, 20 Decbr. s. A., Nr. 194, 13 Oktbr. 1884 (Fuldmægtigen ved St. Johannes Stiftelse), Nr. 208, 28 Oktbr. s. A. (Stadskonduktørens Fuldmægtig), Nr. 122, 24 Juli 1885 (Kommunehospitalets Kontor), Nr. 191, 11 Decbr. s. A. (3 ny Fuldmægtige ved Magistratens 4de Afdeling, Gasværkernes Kassererkontor og Vandværket), Nr. 133, 23 Septbr. 1886 (en 3dje Fuldmægtig i hver af Magistratens 3dje Afdelings to Sekretariater), Nr. 180, 4 Decbr. s. A. (en 2den Fuldmægtig ved Brolægning- og Vejvæsenet), Nr. 143, 12 Avg. 1887 §§ 2, 3 (2 Fuldmægtige under Skattevæsenet), Nr. 54, 22 Febr. 1889 (Stadsingeniørens Kontor), Nr. 126, 2 Maj s. A. (Kvægtorvet og Slagtehusene), Nr. 153, 20 s. M. (en Ekspeditionssekretær i Magistratens 3dje Afdeling), Nr. 188, 20 Juni s. A. (en som Fuldmægtig lønnet Sekretær og Bogholder ved Legaterne), Nr. 297, 14 Oktbr. s. A. og Regul. 1 April 1898 (i Supplem. til den lille Lovsaml.) §§ 2, 3, 4, 8, (Fuldmægtigene ved Brandvæsenet), Nr. 317, 11 Novbr. 1889 (Gasværkets Meterkontor), Nr. 17, 13 Jan. 1892 II (den elektriske Station), Nr. 400, 9 Decbr. s. A. (Ladegaarden og Almindeligt Hospital), Nr. 30, 11 Jan. 1893 (Gasværkernes Bogholder- og Meterkontor), Nr. 92, 6 Marts s. A. Nr. 1 (Magistratens 3dje Afdelings 1ste Sekretariat), Nr. 264, 21 Juli s. A. (Skatteinspektoret), Nr. 85, 15 Marts 1894 (Stadens statistiske Kontor), Nr. 198, 25 Juli 1895 (Magistratens 4de Afdeling), Nr. 199 af s. D. (Gasværkernes Ingeniørkontor), Nr. 75, 27 Febr. 1896 (Overpræsidentens Sekretariat), Nr. 14, 27 Jan. 1897 (Inddragelse af en Fuldmægtigpost i Bogholderkontoret), Nr. 91, 7 Marts 1898 (4de Afdelings Centralkontor).

Deres Lønning m. v. er nu bestemt ved Stadf. 25 Marts 1898 (i Supplem. t. den lille Lovsaml.).

13. Postfuldmægtige, se foran 7 d og Postvæsenet III, særlig 9 og 12. Jfr. Postfuldmægtige.

14. Retsbetjentes.

A. De sædvanlige konstituerede.

a. Ang. til hvilke enkelte Forretninger Amtet kan meddele dem vedvarende Konstitution, samt i hvilke Tilfælde en Fuldmægtig midlertidig kan konstitueres til at bestyre Retsbetjentens Embede i dets Helhed paa hans An- og Tilsvær, Pl. 25 Juli 1820, jfr. D. L. 1—24—17, 35, 5—2—90, Fr. 19 Avg. 1735 § 2.

For Island, K. Cirk. 21 Septbr. 1822; Færøerne, Skr. af

s. D.; Vestindien, Rskr. 30 Maj 1823 § 9 n, K. Skr. 7 Juni s. A. § 10, 27 Decbr. 1828.

b. Som saadanne bør kun eksaminerede Personer konstitueres, K. Skr. 12 Septbr. 1820, 11 Febr. 1832. Jfr. nedenfor v.

Almindelig Konstitution til at bestyre Principalens Embede under hans Fraværelse maa kun meddeles en saadan, selv om den konstituerede ikke skal beklæde Retten, K. Skr. 12 April 1836, jfr. Fr. 26 Jan. 1821 § 15.

c. Som saadan maa en ikke fuldmyndig Person ikke avtoriseres, selv ikke naar Konstitutionen indskrænkes til Foretagelse af Udpantningsforretninger og Løsøreavktioner, K. Skr. 14 Oktbr. 1841, J. M. Skr. 5 Marts 1853 ad 3, Nr. 287, 12 Avg. 1871. Jfr. Myndighedsbevilling 1 b og g.

d. Sagførere maa ikke staa i privat Tjenesteforhold til nogen Retsbetjent, L. 26 Maj 1868 § 7. Se Sagførere II 3 b.

e. Flere saadanne kunne beskikkes for en Retsbetjent, naar det skønnes fornødent, J. M. Skr. 4 Jan. 1860, Nr. 287, 12 Avg. 1871. Jfr. derimod J. M. Skr. 5 Marts 1853 ad 1.

f. Godsejerens Fuldmægtig kunde ikke atter faa en Fuldmægtig konstitueret til at fungere for sig, K. Skr. 13 Marts 1830, jfr. K. Skr. 31 Maj 1823.

g. Hos Dommere, skulle aflægge Ed, Fr. 19 Avg. 1735 § 2. Dette fordres ikke mere, J. M. Skr. 17 Jan. 1855.

h. Det er ikke nødvendigt, men hensigtsmæssigt, at deres Konstitution tinglæses, K. Skr. 19 Febr. 1820.

Tinglæsning af Konstitutioner for dem kan fremtidig undlades, men saadan Tinglæsning kan ikke ske uden Gebyr, J. M. Skr. Nr. 95, 16 April 1877.

i. Kun ved Fuldmægtige forsynede med sædvanlig Konstitution kan Retsbetjenten lade Avktionsforretninger foretage, K. Skr. 29 Febr. 1820, og Udpantningsforretninger, J. M. Skr. 5 Marts 1853 ad 2.

k. Konstitution efter Pl. 25 Juli 1820 kan ogsaa omfatte Notarialforretninger, K. Skr. 12 Juli 1823.

Se fremdeles om saadan Konstitution for Notarius, Fr. 8 Jan. 1823 § 7, Instr. 28 Avg. 1829 § 6, jfr. Bkg. Nr. 89, 15 Maj 1871 (f. Kbhvn.).

l. Ligeledes samtlige en Retsskrivers Forretninger, ogsaa at føre Protokollen i Retten, K. Cirk. 17 Juni 1847.

Konstituerede Fuldmægtige kunde, naar det var nødvendigt, benyttes til at lede Taksationsforretninger efter Fr. 7 Juni 1827 § 2, K. Skr. 15 Septbr. 1827.

m. De med Konstitution efter Pl. 25 Juli 1820 forsynede Fuldmægtige kunne foretage Inkquisitioner i Anledning af ulovlig Brændevinsbrænden, Fr. 14 Maj 1845 § 11. Se Brændevinsbrænden, ulovlig, 11 i.

Se fremdeles om, hvilke Forretninger de konstituerede Fuldmægtige kunne foretage, nedenfor t Nr. 1 samt Dødfundne B 3, 7 a.

n. Kunne ikke konstitueres for Principalen, naar denne er inhabil, Fr. 19 Avg. 1735 § 2.

Naar en Jordegodsejer havde gjort Opbud, kunde hans Fuldmægtig ikke vedblive at administrere Skiftevesenet eller Overformynderiet paa hans Ansvar, K. Skr. 10 Marts 1821.

o. Der beklæder Retten paa Principalens An- og Tilsvar, er inhabil til at udmelde Mænd til Taksation af egen Ejendom til Efterretning ved Laan af umyndiges Midler, J. M. Skr. 4 Septbr. 1857.

p. Ang. hvor vidt deres Stilling tillader dem at udøve private Forretninger.

1) Fuldmægtige hos Dommere eller Skrivere, og hvem der ellers gaar disse tilhaande, maa ikke under Straf under nogen som helst Form befatte sig med Retssager ved de paa-gældende Retter, Fr. 8 Jan. 1802, J. M. Cirk. Nr. 170, 4 Juli 1873 § 2, jfr. Fr. 19 Avg. 1735 § 17.

Ikke heller maa en Skifteforvalters Fuldmægtig befatte sig med nogen som helst Retstrætte for Skifteretten, K. Skr. 19 Maj 1838.

2) Hvilke Kommissioner Skifteforvalteres Fuldmægtige kunne paatage sig i Boer, der behandles af Principalerne, ibd. Ang. at der ikke tilkom vedkommende Skifteforvalters til »Medhjælper« i et Dødsbo antagne Fuldmægtig Salær af Boet for hans Virksomhed i dettes Tjeneste, der ikke gik ud over, hvad Skifteretten som saadan var pligtig at besørge, J. M. Skr. Nr. 225, 17 Avg. 1894. Jfr. nedenfor B.

3) Det kan ikke formenes en Avktionsdirektørs Fuldmægtig at affatte Konditionerne til en tvungen Avktion, J. M. Skr. 22 Oktbr. 1858 ad 2.

4) Personer, der staa i Tjenesteforhold til Skifteretten eller dennes enkelte Medlemmer, kunne ikke vælges til midlertidige Bestyrere eller Kuratorer i Konkursboer, L. Nr. 51, 25 Marts 1872 §§ 53, 66, jfr. Adg. Nr. 13, 13 Febr. 1873 § 7 (f. Færø.).

Derimod kan Skifteforvalterens Fuldmægtig beskikkes til

Kurator i et af ekstraordinære Skifteforvaltere behandlet Bo, K. Skr. 19 Maj 1838.

5) Fuldmægtige og Kontorister hos Retsbetjente, der have fast Kontorholdsgodtgørelse, maa ikke i Kontortiden udføre andre private Forretninger end Modtagelse af Inkassationsbeløb, J. M. Cirk. 6 Marts 1862, Nr. 170, 4 Juli 1873 § 1.

6) Retsbetjentenes Fuldmægtige og Kontorister maa ikke give sig af med Affattelsen af Ansøgninger, Andragender eller Klager, som enten høre under Principalens Afgørelse, eller hvorover hans Erklæring kan forlanges, J. M. Cirk. Nr. 170, 4 Juli 1873 § 2. Jfr. derimod K. Skr. 13 April 1822.

7) Forbud imod, at de ved Bekendtgørelser i Blade og Opslag paa offentlige Steder anbefale sig til Befolkningen med Udførelsen af private Forretninger, J. M. Cirk. Nr. 255, 6 Novbr. 1891.

8) Se Strandingskommissionærer 17 b.

9) Jfr. nedenfor u og y.

q. Kunne ikke vælges til Forligsmæglere, L. 4 Marts 1857 § 3.

r. Tre Aars Tjeneste som avtoriseret Dommerfuldmægtig giver Adgang til Beskikkelse som Underretssagfører, L. 26 Maj 1868 § 4. Jfr. J. M. Skr. Nr. 300, 22 Avg. 1871. Det i denne Skrivelse antagne Resultat er nu fraveget, J. M. Skr. Nr. 223, 14 Oktbr. 1875.

s. Der forse sig i deres Stilling, hvorledes de straffes, L. 10 Febr. 1866 § 144.

Pl. 21 Juli 1815 § 7 er hævet, § 309 ibd.

t. Hos Politimestrene.

1) Kunne i disses lovlige Forfald foretage Husundersøgelser om Toldsvig, Fr. 27 Decbr. 1837 § 1, L. 7 April 1865 § 3 i Slutn. Jfr. foran m.

Ang. til hvilke Forretninger Politimesterens konstituerede Fuldmægtig fremdeles kan benyttes, se Ransagning 2 c og Sessioner A 5.

2) Konstitution af en saadan i Dronninglund Herred tilledes ved Resl. 28 Juli 1845 (se i Noten om hans Myndighed).

3) En Fuldmægtig, der som konstitueret for Principalen under hans Fraværelse møder ved en Stranding, kan ikke derfor beregne Gebyr som virkelig Politimester, J. M. Skr. 14 Marts 1851 ad a. Jfr. nedenfor Nr. 7.

4) Meddelt en ved Opførelsen af et Fyretablisement be-

skæftiget Officer en særlig Konstitution til at udøve Politiopsynet med Arbejderne, J. M. Skr. 5 Maj 1856.

5) De af Amtet avtoriserede Politifuldmægtige maa bære samme Uniform som Politiassistenterne i Kbhvn. dog uden Sidegevær, J. M. Cirk. 19 Febr. 1869 (D. T. S. 168). Ang. at de kun ere berettigede til at bære den for Politiassistenter i København ved Resl. 21 Jan. 1850 anordnede Uniform, ikke den for samme til enhver Tid reglementerede, J. M. Skr. Nr. 152, 29 Septbr. 1879.

6) Efter deres Opfordring skal enhver ved Opløb tilstedeværende yde Politiet sin Bistand, L. Nr. 21, 4 Febr. 1871 § 11.

7) Ved Strandinger.

aa. Indtil Politimesteren, selv eller ved Fuldmægtig, kan komme til Stede paa Strandingsstedet, udøver Strandfogeden den Politiet tilkommende Myndighed, Strandingsl. Nr. 103, 10 April 1895 § 1, 2det Stk.

bb. Politimesteren har uopholdeligt enten selv eller ved Fuldmægtig at begive sig til Strandingsstedet, ibd. § 2 3dje Stykke.

cc. Ihvorvel Politimesteren i øvrigt under Bjergning er berettiget til at lade møde for sig ved sin avtoriserede Fuldmægtig, eller undtagelsesvis ved en anden god Mand efter dertil erhvervet særlig Tilladelse fra Amtmanden, bør han dog, dersom Strandingen er af Vigtighed eller forudses at ville være forbundet med særdeles Vanskeligheder, til hvis Udjævning hans personlige Tilstedeværelse vil tjene, fremdeles saa vidt muligt selv udføre de Politiet paahvilende Forretninger, fornemmelig paa de Dage, da noget særdeles vigtigt eller vanskeligt kan ventes at forefalde. Ogsaa bør han i Almindelighed, i det mindste en Gang om Ugen, selv indfinde sig ved en Strandingsforretning, naar denne varer i længere Tid, for personlig at underrette sig om, hvorledes den er fremmet, og tage de Beslutninger, som maatte kunne tjene til dens hurtigste og bedste Fremme, Strandingsanordn. Nr. 135, 1 Juli 1895 § 1.

dd. Hver Gang Strandingsprotokollen sluttes, bliver den at underskrive bl. a. af Politimesteren eller dennes Fuldmægtig, ibd. § 7.

8) Politimesteres paa Island, om deres Forretninger med Logbøger og Mønstring af Skibsmandskab, L. 22 Marts 1890 (Nr. 14 i Till. t. Lovt.) §§ 4, 5, 23, og med Udvandringskontraktens Paategning og Udstedelse af Rejsepas til Udvandrere, L. 18 Septbr. 1891 (Nr. 15 ibd.) § 3.

9) Jfr. Politiassistenter II.

u. At Sønner og Svigersønner af Dommere ikke maa være disses konstituerede Fuldmægtige, med mindre de forpligte sig til ikke at paatage sig Udførelsen af private juridiske Forretninger, derunder Inkassationer, for Jurisdiktionens Beboere, J. M. Cirk. Nr. 255, 6 Novbr. 1891.

v. At der ikke kan meddeles en ueksamineret Person (Kontorist) Konstitution — i alt Fald ikkun under ganske særlige Omstændigheder og kun for en kortere Tid — J. M. Skr. Nr. 223, 16 Avg. 1894. Jfr. foran b.

x. Ang. at Kassebeholdningen bør være i Retsbetjentens, og ikke i dennes Fuldmægtigs Forvaring, J. M. Cirk. Nr. 169, 10 Septbr. 1895.

y. Forbud mod enhver Transaktion — ud over Aftale om et mindre Vederlag til Kontorpersonalet end ved Kontorholdsgodtgørelsen forudsat — hvorved der efter Overenskomst mellem Retsbetjentene og disses Kontorpersonale tilflyder de først nævnte Vederlag, være sig et bestemt Vederlag eller en Andel i Indtægten af de af Kontorpersonalet udførte Forretninger for private eller de af dette udførte Inkassationer eller andre Indtægt afkastende Forretninger, J. M. Cirk. Nr. 114, 23 Avg. 1897.

z. Ang. deres Myndighed til at handle for Retsbetjenten, se Apotek 8 b (ang. Visitats deraf). Brevbæring B 2 (om Breve til Sognefogederne). Dødfundne B 3, 7 a (kunne uden særlig Avtoration foretage det foreskrevne Syn og Undersøgelsen over dem).

B. Avktions- og Skifteforvaltere kunne erholde beskikket Distriktsfuldmægtige, der paa eget Ansvar kunne foretage Forseglinger, Registreringer og Avktioner i Husmænds og andre fattiges Boer, K. Cirk. 6 Juli 1799, der fremdeles er gældende, K. Skr. 21 Maj 1831, 26 Oktbr. 1841. Se nu med Hensyn til Begyndelses- og Vurderingsforretninger i Boer, L. Nr. 155, 30 Novbr. 1874 § 16, jfr. L. Nr. 156 af s. D. § 7.

Disse Fuldmægtige bør ikke benyttes, naar Boerne ere nogenlunde formuende, K. Skr. 5 Maj 1835.

Det kan ikke paalægges Sognefogeden som Pligt at foretage disse Forretninger, J. M. Skr. 1 Novbr. 1853.

En Fuldmægtig af lignende Art skal Herredsfogeden i Artz og Skippinge Herreder være forbunden til at konstituere paa Sejerø, Rskr. 14 Febr. 1806, og kan Amtmanden konstituere paa Thunø, J. M. Skr. 14 Febr. 1851.

I Dødsboer og andre Boer, der ikke behandles som Kon-

kursboer, kan ingen, der staar i Tjenesteforhold til eller er ansat i Skifteretten, vælges til Kurator eller uden alle vedkommendes Samtykke antages til for Betaling at indkræve Boets udestaaende Fordringer eller at udføre de i Skiftelovens § 33 ommeldte Forretninger, Skiftel. Nr. 155, 30 Novbr. 1874 § 32, jfr. §§ 56, 57, 82, 83.

Se herved Inkassator I 4.

At der ikke tilkom vedkommende Skifteforvalters til »Medhjælper« i et Dødsbo antagne Fuldmægtig Salær af Boet for hans Virksomhed i dettes Tjeneste, der ikke gik ud over, hvad Skifteretten som saadan var pligtig at besørge, J. M. Skr. Nr. 225, 17 Avg. 1894. Jfr. foran A p Nr. 2.

C. Til Foretagelse af visse andre Forretninger kunne Retsbetjentene ligeledes erholde særlige Fuldmægtige konstituerede, se Brændevinsafgift 25 (paa Island) c, jfr. g. Brændevinsbrænden, ulovlig 11 c.

D. Se Delinkventømkostninger 1 ee. Juridisk Eksamen 13 (ang. Kvinder). Lægdsforstandere 16. Myndighedsbevilling 1 g. Retsbetjente 27 (Forbud mod Ekstra-betaling for Ekspeditionens Fremskyndelse). Sagførere II 1 a (ang. Adgangen for disse Fuldmægtige til at beskikkes til Sagførere). Skifteprotokoller 4, 10 a. Stempelafgiften III 30 d (ang. Avtorisationen).

15. Sagføreres.

A. De faste avtoriserede Fuldmægtige.

a. Om dem, deres Beskikkelse m. m. handler L. 26 Maj 1868 § 10, jfr. L. Nr. 2, 8 Jan. 1872.

b. Stilling som saadan i 3 Aar giver Adgang til Beskikkelse som Sagfører, §§ 3, 4 ibd.

c. Med dem skulle Sagførerne føre saadant Tilsyn baade ved offentlige og private Sager, at de kunne forvisse sig om Forsvarligheden af deres Arbejde, K. Skr. 11 Febr. 1845, J. M. Skr. 12 Marts 1857.

For deres Procedure ere Principalerne ansvarlige, Fr. 19 Avg. 1735 § 14.

d. En af en Overretsprokurator forinden L. 1868 antagen Fuldmægtig behøver ikke Avtorisation efter denne Lov, J. M. Skr. 18 Jan. 1869 (D. T. S. 473).

e. Kan en i København boende Underretssagfører ikke faa avtoriseret, J. M. Skr. 2 Febr. 1869 (D. T. S. 555).

f. En Fuldmægtig hos en Sagfører i Nykøbing paa Morsø

fyldestgør Betingelsen i L. 1868 § 10 i Slutn. ved at bo hvor-
som helst paa Øen, J. M. Skr. 30 Juli 1869 (D. T. S. 826).

g. Fuldmægtigen hos en Underretssagfører, der har faaet
Beskikkelse som Overretssagfører, skal, da Beskikkelsen som
Underretssagfører ikke derved er bortfalden, avtoriseres af ved-
kommende Underdommer, ikke af Justitiarius i Overretten, J.
M. Skr. Nr. 56, 20 Marts 1874.

h. To, maatte (Generalfiskalen og) Kammeradvokaten have,
K. Prom. 18 Juni 1785. Jfr. Kammeradvokaten. 7

Ang. Udførelsen af de Kammeradvokaten anbetroede Sager
i Provinserne ved antagne Fuldmægtige, Instr. 26 Oktbr. 1785
§ 5 (i Reskriptsaml. 1ste Del), jfr. om disses Betaling, K. Skr.
29 Oktbr. 1839. (Lignende Regler galdt om Generalfiskalen,
Instr. 23 April 1751 § 4, og Søkrigsprokurøren, Instr. 20 Jan.
1792 § 6).

i. Ang. at Avtorisation som saadan ikke bør gives Personer,
der paa Grund af Bestemmelsen i Sagførerlovens § 10 i Slutn.
om Sagførerfuldmægtiges Bopæl ikke kunne benytte Fuldmagten,
J. M. Skr. Nr. 205, 21 Septbr. 1877.

k. Se Amtsfuldmægtig 2 (kan en Sagførerfuldmægtig
være). Brandkorps C b Nr. 4. Forligsmægling A 5 c Nr. 2
(kunne ikke møde derved). Juridisk Eksamen 13 (ang.
Kvinder), Kurator II 3 e. Sagførere I A 7 (deres Diæter)
a Nr. 2.

B. Ang. at Sagførerne, der ordentligvis kun kunne lade
møde ved deres avtoriserede Fuldmægtig eller en anden Sag-
fører, dog undtagelsesvis kunne i deres Sted sende en med spe-
ciel Fuldmagt for det enkelte Retsmøde forsynet uberygtet Per-
son, L. 26 Maj 1868 § 11.

a. Som Bidrag til Anvendelsen heraf mærkes, at naar
Underretsprokuratorer tidligere mødte ved Fuldmægtig, skulde
Forfaldsgrunden specielt opgives i Fuldmagten, J. M. Skr. 12
Marts 1857 samt foruden de der anførte Bestemmelser, K. Skr.
30 Jan. 1819.

Ang. Dommerens Forhold til den opgivne Forfaldsgrund, J.
M. Skr. 16 Juli 1869 (D. T. S. 905).

b. Denne Ret kan ogsaa benyttes af en Sagfører, der ikke
har nogen avtoriseret Fuldmægtig, ibd.

c. Benyttelsen af en ukvalificeret Person som Fuldmægtig
medfører, at Sagføreren maa anses som ikke mødt, K. Skr. 11
Maj 1822 ad 2.

16. Skovkasserernes. Skulle anmeldes for Finansministe-

riet og Skovrideren samt ved Opslag paa Kontoret, Instr. 25 Avg. 1860 § 73.

17. Stadskonduktørens i København, ang. hans Ansættelse, Afskedigelse, Lønning og Pension, Vedt. 30 Decbr. 1857 §§ 13, 21, 25, Instr. 27 April 1856 §§ 11, 12. Jfr. Ind. M. Skr. Nr. 208, 28 Oktbr. 1884. Se Stadskonduktør.

18. Ved Statsbanerne, L. Nr. 52, 26 Marts 1898 § 6 ff.

19. Ved Toldkontorerne i Kbhvn. Ang. deres fortrinlige Adgang til Befordring, L. Nr. 90, 2 Juli 1880 § 1 i Slutn. Jfr. ovenfor 7 d og e.

20. Udskrivningschefernes, se dette Rubrum 6 og Udskrivningsvæsenet 1.

21. Udvandringsagenters. Ang. deres Avtoration, Egenskaber og Eneret til Medvirkning ved Udvandring, L. 1 Maj 1868 §§ 1, 7, Nr. 52, 25 Marts 1872 §§ 3, 4. Jfr. J. M. Skr. 1 Juli 1868 (D. T. S. 1098).

Paa Island, ang. deres Avtoration, Egenskaber og Eneret til Medvirkning ved Udvandring, L. 14 Jan. 1876 (Nr. 3 i Till. t. Lovt.) §§ 1, 2, 6. — Se Udvandring 4 m.

22. Der antages af Bestyreren af et Ølbryggeri til at føre de for dette befalede Bøger, om dem handler L. om Ølskat Nr. 50, 1 April 1891 § 4, jfr. §§ 6, 9.

23. Om forskellige andre Fuldmægtige, se Assistenten 1, jfr. Skiftekommissionen 11 d og 12 (ved Lands-, Over-, samt Hof- og Stadsretten). Assistenshuset 12. Konsistorium 1 k. Møntfuldmægtigen. Protokolførere (o: Fuldmægtige ved Kriminal- og Politiretten). Stempelafgiften I 4 b, f, (Stempelpapirsforhandleres Fuldmægtige), I 7 l (hvor vidt de kunne kassere Stempelmærker).

Fundatser.

1. De ældre, som ere gjorte til stedsevarende Brug, behøvede ikke at stiles til de anordnede Terminer, D. L. 5—14—2.

2. Som vedkomme Kirker, Skoler og fattige, skulle forvares i Stiftskisten og Magistraten gives Genpart deraf, som skal forblive ved Raadstuen, Rskr. 17 Febr. 1683. Jfr. D. L. 2—22—12.

3. Konfirmation derpaa underskrives af Kongen selv, Rskr. 26 Febr. 1768 i Begyndelsen Nr. 4.

4. Ang. at vedkommende efter samme skulle rette sig, D. L. 2—19—14, Fund. 7 Maj 1788 I § 19 Nr. 4, VI § 1, Fr. 7 Novbr. 1809 § 109, Adg. 29 Juli 1814 f. Købst. § 51, f. Land. § 60, L. 8 Marts 1856 § 12 (S. 547), jfr. K. Skr. 3 Febr. 1818.

Den fundatsmæssig bestemte Rente af et i en Ejendom radiceret Legat kan aldrig forandres, K. Prom. 28 Decbr. 1799, jfr. K. Prom. 7 April 1792.

Ang. hvor vidt det af vedkommende Revision skal paases, at Anvendelsen af Legatmidler m. v. er fundatsmæssig, Ind. M. Skr. 10 Avg. 1855 (G. R.), K. og U. M. Skr. 6 Jan. 1866 (G. R.).

5. Vedkommende Universitet og de lærde Skoler, skulle indføres i dertil indrettede Protokoller, Instr. 13 Septbr. 1805 § 16.

6. Ang. deres Indsendelse til vedkommende Ministerium, se Legater II A 9. Stiftelser I 6 a.

7. Se Stempelafgiften II 1, 4de Stykke.

8. Ang. Hoffmanns Samling deraf. Rskr. 5 April 1754, 11 Avg. 1758 (to), 27 April 1759 (to), 5 Septbr. 1760, 25 Septbr. 1767, 22 Maj 1782, K. Skr. 14 Marts 1807, 26 Avg. 1826.

Fundne Sager, se Hittegods.

Fuseloljer, se Stenolje 3 a.

Fuskere, se Bønhaser.

Fyens Stifts litterære Selskab.

1. Bülow's Gavebrev til samme, Konf. 7 Juli 1815, 10 Decbr. 1817 i Slutn.

2. Dets Love, og Overenskomst mellem samme og Fyens Stiftsbibliotek, Konf. 25 Jan. 1839, Resl. 24 April 1855.

Fyens Stifts patriotiske Selskab.

1. Begunstigelser for samme, Resl. 12 og K. Prom. 18 Maj 1813.

2. Bülow's Gave til samme, Konf. 10 Decbr. 1817.

3. Konfirmation paa en Bestemmelse i dets Love 3 Maj 1845.

Fylder hører til de Laster, som Præsten og hans Medhjælpere skulle have Indseende med, D. L. 2—9—8.

Fyr—Fyrvæsen.

1. Henhører under Marineministeriet, Kdg. 24 Novbr. 1848 VII, jfr. Instr. Nr. 369, 25 Oktbr. 1871 § 1. — Tidligere henhørte Fyrvæsenet under General-Toldkammer- og Kommerce-Kollegiet, hvorunder det henlagdes ved Kanal-, Fyr- og Havnedirektionens Ophævelse, Bkg. 9 Febr. 1816 3 k, jfr. Rskr. 21 Maj 1811. — Jfr. nedenfor 8 og 9.

2. Den danske Regering er forpligtet til at vedligeholde de nærværende Fyr og efter Omstændighederne forandre og forøge dem uden noget som helst Paalæg til Byrde for den fremmede

Skibsfart, Trakt. om Sundtoldens Afløsning 14 Marts 1857 Art. 2 med dertil sig sluttende Specialtraktater.

3. Godtgørelsen til Sverige og Norge for Vedligeholdelsen af visse svenske og norske Fyr bortfalder, Special-Konv. 21 April 1857 Art. 4.

4. Hvad Tid de almindelige Fyr tændes og slukkes, Ind. M. Cirk. 17 Avg. 1852, jfr. Fr. 21 Marts 1705 § 1, Pl. 1 Febr. 1779 Intim. Se i øvrigt de nedenfor under 13 anførte Bestemmelser.

5. Om Foranstaltninger til Ordens Overholdelse ved Arbejdet paa Anholt Fyretablisement, J. M. Skr. 5 Maj 1856.

6. Ang. Signaler fra Skagens, Hanstholms og Hirtsholms Fyr, naar Fyrskibene i Læsø Rende og ved Læsø Trindeln have forladt deres Stationer, og fra Skagens Fyr tillige om Is i Kattegat, Bkg. 9 Novbr. 1853, 14 Marts 1854, 13 Decbr. 1858, 18 Novbr. 1859, Best. 3 Novbr. 1871 (M. T. B S. 753).

Ligeledes gives Issignaler fra Fornæs og Hjelms Fyrtaarne, Bkg. 18 Novbr. 1859.

7. Ang. at de søfarende skulle gøre Anmeldelse om Mangler ved Fyrene, Pl. 1 Febr. 1779.

I Strandingstilfælde skal vedkommende Retsbetjent affordre Skipperen Erklæring om, hvor vidt han har nogen Anke over, hvorledes Fyrene har brændt, K. Cirk. 2 Jan. 1845, jfr. K. Cirk. 5 Septbr. 1815 (ang. at Udskrift af de fremsatte Klager skal indsendes). Jfr. nedenfor 23.

Ang. Anbringelsen af Klager fra søfarende over Monarkiets Fyr, Bkg. 26 April 1862.

8. Havnefyr.

a. De kunne ikke underlægges Marineministeriet, Ind. M. Skr. 6 April 1852.

b. De skulle saa vidt muligt tændes og slukkes paa samme Tid som de almindelige Fyr, Ind. M. Cirk. 17 Avg. 1852. Se foran 4.

9. Færge- eller Postfyr. Intet saadant maa anlægges eller forandres, uden at det er bragt til Marineministeriets Kundskab, Fæl. Ind. M. Skr. 18 Marts 1856.

10. Borttagelse af Sten, Grus m. m. udenfor Fyr og lignende Indretninger kan Indenrigsministeriet forbyde, L. 13 April 1855.

Et saadant Forbud er udstedt med Hensyn til Fyretablisementerne paa:

a. Halskov, Bkg. 22 April 1856.

- b. Nakkehoved, Bkg. Nr. 133, 9 Oktbr. 1873.
- c. Nordre Røse mellem Amager og Saltholm, Bkg. Nr. 86, 22 Avg. 1877.
- d. Sejerø, Bkg. Nr. 126, 11 Decbr. 1878.
- e. Gedser, Bkg. Nr. 109, 8 Septbr. 1886.
- f. Spodsbjerg Fyretablisement, Bkg. Nr. 198, 29 Oktbr. 1892.
- g. Møens Fyretablisement, Bkg. Nr. 199 af s. D.
- h. Fyretablisementet paa Albuen paa Lollands Vestside, Bkg. Nr. 159, 28 Novbr. 1898.
11. Straf for Forbrydelser med Hensyn til Fyrindretninger, L. 10 Febr. 1866 §§ 285, 289, 25 Juni 1869 (f. Isl.) §§ 287, 291.
12. Beboerne ved Stranden skulle, naar de have Lys i Vinduerne, lukke disse med Skodder, for at de søfarende altid skulle kunne kende de rette Fyr, Fr. 21 Marts 1705 § 3. Pl. 24 Febr. og 4 Marts 1814 vise, at denne Bestemmelse ikke er anset som gældende.
13. Ang. Fyr til Afmærkning af Søminetjenestens Øvelsesplads, Bkg. 31 Avg. 1872, jfr. Bkg. 14 Avg. 1873 (begge i U. L.).
14. Instruktioner for de ved Fyretablisementerne ansatte Betjente 15 Febr. 1879 (U. L.).
15. Reglement for Betjeningen af Lindse- og Spejlapparater i Fyrene paa Land af s. D. (U. L.).
16. Med dem skulle Lodserne være nøje bekendte, L. Nr. 73, 13 Juni 1879 § 7.
17. Ang. at Fyretablisementer og Fyrskibe skulle hejse Flag for danske Orlogsskibe, Best. 8 Maj 1873 (i Søværnets Lovsaml.).
18. Lønningslov for sammes Personale Nr. 56, 15 Maj 1875, jfr. om Lønningernes Udbetaling Instr. 15 Febr. 1879 § 4, 10 Maj s. A. § 3 (begge i U. L.).
- Ny Lønningslov, L. Nr. 71, 27 April 1894. Tillæg til denne Lov, L. Nr. 38, 22 Marts 1897. Ang. hvilke ved Fyrvæsenet ansatte Embeds- og Bestillingsmænd der ere pensionsberettigede, L. Nr. 71, 1894 § 7.
- Ang. Personalet, se nærmere Fyrassistent. Fyrdirektør. Fyringeniør. Fyrinspektør. Fyrmestere. Fyropsynsmænd.
19. En Fortegnelse over Fyrene — med vedføjte Fortegnelse over de undersøiske Telegrafinjer og Kort over Redningssta-

tioner — af 1 Juli 1884 er udgivet af Marineministeriet (i Søværnets Lovsaml.).

20. Ang. en Indberetning gennem Amterne til Indenrigsministeriet over samtlige ved Havne- og Anlægsbroer anbragte Fyr og Ledelygter, der kunne miskendes for Fyr, at saadanne ikke fremtidig maa anbringes uden Marineministeriets gennem Indenrigsministeriet indhentede Samtykke, samt om Bekendtgørelsen derom, Ind. M. Cirk. Nr. 177, 8 Decbr. 1885.

Ang. en ny skematisk affattet Indberetning om Havnefyr m. v. gennem Amterne til Indenrigsministeriet (til Brug ved Affattelsen af den officielle Fyrfortegnelse), Ind. M. Cirk. Nr. 168, 22 Juli 1889, jfr. efternævnte Cirk.

21. Indskærpet Havne- og Brobestyrelserne, at Marineministeriets Samtykke skal indhentes til enhver Forandring i bestaaende Fyrindretninger og til Anbringelse af ny saadanne, Ind. M. Cirk. Nr. 36, 19 Marts 1890.

22. Om Forandring af Fyr under Krigsforhold lader Chefen for Søtransportvæsenet snarest mulig tilflyde Skibsførerne Underretning, Instr. 29 Jan. 1890 § 12 (i Søværnets Lovsaml.).

23. Om Søulykker er en Følge af Mangler derved, skal undersøges ved Søforhør, L. Nr. 72, 12 April 1892 §§ 9 d, 12, jfr. 15.

Til Strandingsprotokollen skal modtages Forklaring om, hvor vidt det er Mangler ved Fyr og Sømærker eller andre Omstændigheder, og da hvilke, der have foranlediget Strandingen, Strandingsanordn. Nr. 135, 1 Juli 1895 § 5. Jfr. foran 7.

24. Strandfogederne skulle i Strandingstilfælde yde Fyrmestrene Assistance til at tilvejebringe Oplysning om, hvor vidt og hvor længe før Strandingen Fyret har været set om Bord i det strandede Skib, F. M. Cirk. Nr. 292, 12 Decbr. 1891.

25. Ang. Afstaaelse af Grund og Materialier til Fyranlæg og om Paalæg af Servituter til Fordel for samme, L. Nr. 68, 29 Marts 1893.

26. Fyrvæsenets Dampkedler ere ikke underkastede Bestemmelserne i Regul. Nr. 20, 26 Febr. 1894 for Indretning, Undersøgelser og Prøver af Søværnets Dampkedler, anførte Regul. § 22.

27. Enkelte saadanne (de følgende Bestemmelser findes alle i U. L.).

a. Aalborg Havn, Bkg. 24 Marts 1897.

b. Aarhus Havn, Bkg. 9 Oktbr. 1893, 28 Decbr. 1894.

c. Albuen (Nakskov Fjord), Bkg. 26 Novbr. 1884.

- d. Alsodde, Bkg. 6 Decbr. 1894.
- e. Anholt, Rskr. 11 Decbr. 1708, 8 Jan. 1709, Bkg. 14 Oktbr. 1788, 21 Novbr. 1799, Bkg. 24 Septbr. 1881, Bkg. 10 Oktbr. 1894, 10 Novbr. s. A.
- f. Assens Havn, Bkg. 4 og 20 Septbr. 1854, Bkg. 11 Juni 1885.
- g. Baagø, Bkg. 22 Oktbr. 1877 Nr. 7, 11 og 12, 7 Jan. 1878.
- h. Bogø, Resl. 3 Maj 1816.
- i. Bovbjerg, Bkg. 22 Oktbr. 1877, Nr. 6, 22 Decbr. s. A.
- j. Christiansø, Bkg. 24 Avg. 1805, 24 April 1879 med Note.
- k. Dragør By og paa Nordre Røse (Drogden) samt paa Batterierne Prøvestenen og Trekroner, Bkg. 22 Oktbr. og 11 Decbr. 1877.
- l. Dueodde, Bkg. 25 Novbr. 1879, jfr. Bkg. 17 Febr. 1880.
- m. Ebeltoft Vig (ved Nordmandshuset), Bkg. 21 Maj 1883, Nr. 3, 25 Oktbr. s. A.
- n. Egense Klosterpynt (Kattegattet), Bkg. 22 Oktbr. 1877, Nr. 5, 25 Febr. 1878, 31 Decbr. 1879, Bkg. 6 Decbr. 1895.
- o. Enebærødde, Bkg. 2 Decbr. 1895, 2 Novbr. 1896, 23 Marts 1897.
- p. Esbjerg Havnemoler, Bkg. 28 Jan. 1873, jfr. M. T. B f. 1873 S. 186, 4 Oktbr. 1879 (i Till.), 7 Oktbr. 1893.
- r. Fakkebjerg (Langeland), Bkg. 25 Septbr. og 18 Novbr. 1806.
- s. Fakse Bugten yderst paa Skagens Pynt (Island) Bkg. 28 Avg. og 2 Oktbr. 1884, 30 Juni 1885.
- t. Fed, Bkg. 25 Avg. 1894.
- u. Fegge Røn og Færgebroen ved Feggeklit, ang. Anbringelsen af Lanterner der ved det forenede Dampskibsselskab, Bkg. 12 Decbr. 1877. Feggesund, Bkg. 2 Avg. 1894.
- v. Frederikshavns Havn, ang. midlertidigt Ledefyr m. m. under Havnearbejdet, Efterretninger 26 Avg. 1885. Ang. Forandring af Fyret, Bkg. 22 Novbr. 1892.
- x. Færøerne, Bkg. 23 Avg. 1893.
- y. Gjedserødde, Bkg. 3 og Adm. Koll. Prom. 10 Juni 1802, Bkg. 21 Juni og 18 Novbr. 1851.
- z. Graadybet, Bkg. 7 Oktbr. 1893.
- æ. Hammeren (Hammerhus) Fyr, Bkg. 8 Septbr. og 31 Decbr. 1871, Oprettelse af Taagesignalstation derved, Bkg. 25 Novbr. 1879 Nr. 6, jfr. Bkg. 17 Febr. 1880, Bkg. 7 Avg. 1895.

- ø. Hanstholmen (Nordvestkysten af Jylland), Resl. 29 Decbr. 1841.
- 2a. Hasle Havn, Bkg. 11 Avg. 1877, Forandring derved, Bkg. 23 Oktbr. 1883.
- 2b. Helholm, Bkg. 24 Oktbr. 1859.
- 2c. Helsingør søndre Havnehoved, Bkg. 18 Marts 1879.
- 2d. Hesnæs Havn, Bkg. 15 Avg. 1882.
- 2e. Hesselø, Bkg. 12 Maj og 26 Juli 1864, 2 Jan. 1865.
- 2f. Hirtshals (Jyllands Nordvestkyst), Bkg. 6 Maj og 2 Oktbr. 1862, ang. en Taagesignalstation ved samme, Bkg. 22 Oktbr. 1877 Nr. 9, 13 Decbr. 1878 i Begyndelsen, samt ang. Signaler derfra, naar noget af Fyrskibene i Kattegattet har forladt sin Station, og om Isforholdene, sidst nævnte Bkg. 1878. Til Fyrmestrene der og paa Skagens Fyr skulle Førerne for Fyrskibene telegrafere, naar disse nødes til at forlade deres Station, Instr. 10 Maj 1879 § 14, 21 Maj 1883 Nr. 4 og i Slutn.
- 2g. Hjelm's Fyr (nordlige Indgang til Samsø Belt), Bkg. 26 Juni og 3 Oktbr. 1856, 21 Maj 1883 Nr. 5.
- 2h. Humlebæk, Bkg. 18 Avg. 1894, 28 Novbr. s. A.
- 2i. Hundested Havn, et Fiskerfyr, Efterretn. 16 Septbr. 1885 Nr. 1.
- 2k. Kalsø, Bkg. 29 Juni 1893.
- 2l. Klitmøller Fiskerfyr, Bkg. 18 Marts 1882.
- 2m. Knudshoved, Bkg. 9 Juli og 20 Avg. 1857, 19 Avg. 1895.
- 2n. Kobbergrunden, Bkg. 30 Novbr. 1896.
- 2o. Kongshavn, Bkg. 29 Juni 1893.
- 2p. Korsør Havn, Bkg. 26 Maj og 27 Oktbr. 1856, jfr. Pl. 11 Avg. 1794.
- 2r. Kragenæs, Bkg. 28 Septbr. 1893.
- 2s. Kronborg, Bkg. 11 Jan. 1800, 5 Decbr. 1856, 16 Juni og 6 Oktbr. 1868, jfr. Fr. 26 Decbr. 1771, Pl. 27 Avg. 1772, 22 Oktbr. 1877 Nr. 7, 11 og 12, 7 Jan. 1878.
- 2t. Kronløbet, Bkg. 21 Juli 1894.
- 2u. Kyholm. Dette Fyrtaarn nedlægges i Anledning af Karantæneetablissementets Ophævelse, Bkg. 11 Decbr. 1858.
- 2v. Kærgaards, Bkg. 30 Septbr. 1895.
- 2x. Københavns Havn. To ny Fyr, Bkg. 20 Avg. 1879. Med Hensyn til disse, jfr. Bkg. 18 Jan. 1884 i Slutn. Se Havne II.
- 2y. Langeland (Sydostpynten), Bkg. 26 Novbr. 1884, jfr. Bkg. 10 Jan. 1885 i Slutn.

- 2z. Limfjorden, Bkg. 17 Avg. 1896.
 2æ. Lodbjerg, Bkg. 8 Jan. 1884.
 2ø. Lohals Havn, Bkg. 24 Avg. 1880.
 3a. Lollands Vestkyst, Bkg. 24 Juni 1896, 5 Oktbr. s. A.
 3b. Lynæs Havn, et Fiskerfyr, Efterretn. 16 Septbr. 1885
 Nr. 2.
 3c. Læsø Baadehavn, M. T. B f. 1870 S. 186 og 470.
 Ved Havnen paa Nordvestsiden, forandret Tændings- og Slukningstid, Bkg. 31 Oktbr. 1884 Nr. 4.
 3d. Middelgrundsfortet, Bkg. 24. Juni 1896, 30 Novbr. s. A.
 3e. Naalsø, L. Nr. 77, 12 April 1892, Bkg. 29 Juni 1893.
 3f. Nakkehoved, Bkg. 11 Jan. 1800, jfr. Fr. 26 Decbr. 1771, Pl. 27 Avg. 1772. Den nuværende Fyrinspektør har kongelig Udnævnelse og Pensionsret, jfr. L. Nr. 56, 15 Maj 1875 § 3.
 3g. Nordre Røn (Spirholmen) Bkg. 25 Novbr. 1879, jfr. Bkg. 17 Febr. 1880.
 3h. Nordre Røse (Drogden) Bkg. 22 Oktbr. og 11 Decbr. 1877. Jfr. nedenfor 3m.
 3i. Nyborg Fjord til Vejledning for Postdampskibsfarten, Bkg. 11 Oktbr. 1869.
 3k. Nymindegab, Bkg. 28 April 1894.
 3l. Omø, Bkg. 13 April 1894.
 3m. Ore (Vest for Vordingborg), paa Orehoved Bro, paa Dueodde og paa sammes Yderpynt samt paa Nordre Røn paa Spirholmen, ved de sidst nævnte to Fyr tillige Taagesignalstationer, Bkg. 25 Novbr. 1879, jfr. Bkg. 17 Febr. 1880.
 3n. Ostebakke, Bkg. 31 Oktbr. 1893.
 3o. Prøvestenen, Bkg. 22 Oktbr. og 11 Decbr. 1877.
 3p. Refshaleøen, Bkg. 19 Septbr. 1893.
 3r. Refsnæs, Bkg. 7 Oktbr. 1858, 15 Jan. 1859.
 3s. Reykjanæs (Island), Bkg. 14 Novbr. 1878.
 3t. Romsø Østside (Storebelt), Bkg. 1 Juli og 12 Oktbr. 1869.
 3u. Roneklint, Bkg. 25 Avg. 1894.
 3v. Rønne Havnefyr, Bkg. 21 Marts 1881 med Note, 2 Jan. 1895, 13 Decbr. s. A.
 3x. Sejro, Bkg. 10 Septbr. 1852, Nr. 126, 11 Decbr. 1878.
 3y. Skagen, Bkg. 1 Maj 1816, 26 Avg. 1856, 30 Juni og 15 Septbr. 1858. Til Fyrmestrene der skulle Førerne for Fyr-

skibene telegrafere, naar disse nødes til at forlade deres Station, Instr. 10 Maj 1879 § 14. Skagens Nordstrands Fyr skal fremtidigt benævnes Højen Fyr, Kdg. Nr. 50, 1891, 7 (i Søværnets Lovsaml.).

3z. Skjoldnæs med Taagesignalapparat, Bkg. 3 Decbr. 1881, 31 Oktbr. 1884 Nr. 1.

3æ. Skovshoved, Bkg. 3 Oktbr. 1870.

3ø. Slettehage (Helgenæs), M. T. B f. 1872 S. 690, 4 Oktbr. 1894.

4a. Slettens Baadehavn, ang. et Fiskerfyr, Bkg. 6 Novbr. 1883.

4b. Spotsbjerg, Bkg. 12 Maj 1864, 2 Jan. 1865 samt M. T. B f. 1872 S. 620.

4c. Sprogø, Approb. 29 Maj 1807, Bkg. 14 Juni 1867, 14 Avg. 1868.

4d. Stejlebjerg (Bornholm), Bkg. 6 April 1802.

4e. Stevns Klint, Bkg. 6 og Kom. Koll. Cirk. 9 Juni 1818, 22 Oktbr. 1877 Nr. 7, 11 og 12, 7 Jan. 1878.

4f. Storebelt, Bkg. 11 Decbr. 1893, 5 Novbr. 1894.

4g. Strib, Bkg. 21 Maj 1883 Nr. 2.

4h. Sæddingstrand, M. T. B f. 1873 S. 186.

4i. Sællands Rev, Bkg. 20 Oktbr. 1896.

4k. Taarbæks Baadehavn, Best. 3 Novbr. 1871 (M. T. B S. 753).

4l. Taars til Vejledning for Sejladsen ind til Færgestedet, Bkg. 14 Juli og 5 Septbr. 1857.

4m. St. Thomas Havn, Bkg. 26 Juni 1872.

4n. Thunø, Bkg. 18 Decbr. 1800, 24 Decbr. 1856.

4o. Tranekær Slot, Bkg. 28 Avg. 1858, Taagesignalstation derved, Efterretn. 11 Novbr. 1885. Jfr. Bkg. 10 Jan. s. A. Nr. 2.

4p. Trangisvaag, Bkg. 29 Juni 1893.

4r. Trekroner, Batteriet, Bkg. 1 Novbr. 1858, 13 Maj 1865, 31 Oktbr. og 5 Novbr. 1866, 22 Oktbr. og 11 Decbr. 1877, 21 Maj 1883 Nr. 7.

4s. Udbyhøj, Bkg. 4 Oktbr. 1894.

4t. Vedbæk til Advarsel mod Opankring over Telegraftraaden, Bkg. 26 Maj 1855.

4u. Vestborg (Samsø), Bkg. 30 Juni og 7 Septbr. 1858, 21 Maj 1883 Nr. 6.

4v. Æbeløen, Bkg. 21 Maj 1883 Nr. 1.

Fyr- og Lanternemagasinet paa Orlogsværftet, se Orlogsværftet 16.

Fyr- og Vagerinspektøren.

1. Om Fyrvæsenets Betjentes Forhold til ham og hans Forretninger med Hensyn til Fyr- og Vagervæsenet kan mærkes Instr. for Fyrbetjentene 15 Febr. 1879 (U. L.) §§ 1, 6, 7, Instr. f. Fyrskibenes Førere og Styr mænd 10 Maj s. A. (U. L.) §§ 1, 5, 8, 10, 11, 14, 16, 29.

2. For ham er udfærdiget en Instruks 11 Oktbr. 1888 (i Søværnets Lovsaml.).

3. Benævnes fremtidig alene Vagerinspektør, idet Forretningerne som Fyrinspektør overgaa til Føreren for Fyrinspektionsdampskibet, Best. 13 Novbr. 1890 (i Søværnets Lovsaml.).

Fyrafgift (Fyrpenge).

1. Er Danmark forbunden til ikke at opkræve af fremmede Skibe, Trakt. 14 Marts 1857 Art. 1 § 1 og de sig til samme sluttende Specialtraktater.

2. Den saaledes benævnedes Skibsafgift er aldeles bortfalden, L. 4 Juli 1863 § 51.

Jfr. med Hensyn til samme Fr. 24 Novbr. 1802, 28 Maj 1825 § 7, 1 Maj 1838 §§ 68—77, Bkg. 1 Jan. 1842 §§ 2—4, 7, 8, Toldrulle af s. D. §§ 15, 16, 19, 20, 22, 23, Fr. 13 Marts 1844 D, Pl. 21 Jan. 1847.

3. Godtgøres som almindeligt Havari, Sølov Nr. 56, 1 April 1892 § 188 Nr. 7.

4. Paa St. Thomas Adg. 4 Jan. 1873 (Nr. 1 i Till. t. Lovt.).

Forandring af samme, Adg. 14 Septbr. 1877 (Nr. 25 i Till. t. Lovt.). Adg. 4 Jan. 1873 (Nr. 1 ibd.) er ophævet, fornævnte Adg. 2.

Ny Regler for sammes Erlæggelse ere givne ved Adg. 23 Oktbr. 1885 (Nr. 23 i Till. t. Lovt.) §§ 4, 6, 26.

Er midlertidigt bortfaldet, Adg. 14 April 1893 (Nr. 3 i Till. t. Lovt.) § 1.

5. Paa Island. Lov herom 10 Oktbr. 1879 (Nr. 28 i Till. t. Lovt.). Ved denne Lov er L. 12 April 1878 (Nr. 10 ibd.), jfr. Bkg. 14 Novbr. s. A. (U. L.), ophævet, Lovens § 5.

6. Se Handel — Handlende III 34 g (ang. Forholdet til Sverige).

Fyrassistenter.

1. Om deres Lønning m. v., Ansættelse og Forretninger, se de under Fyr-Fyrvæsen 18 anførte Bestemmelser.

2. Ang. at da en Fyrassistent ikke kan være pensionsberet-

tiget Embedsmand, skal han ikke forinden sin Vielse præstere Attest for at have sikret sin eventuelle Enke Overlevelsrente, K. og U. M. Skr. 26 Juli 1894 (G. R.).

Fyrbetjente. Denne Betegnelse bruges i L. Nr. 71, 27 April 1894 § 6.

Fyrbødere.

1. Ang. Fyrbøderen ved Københavns Raadstue, Vedt. 30 Decbr. 1857 §§ 16, 21, 25.

2. Inventarieskriveren er tillige Fyrbøder ved Kbhvn.s Politis Kontor, Regul. 12 Juni 1863 § 22.

3. Og Skibsfyrbødere ved Statsbanedriften, om dem handler L. Nr. 52, 26 Marts 1898 § 6, jfr. L. Nr. 65, 12 April 1892 §§ 8 (III og IX), 12, 13, 19 d, h og l. — Se Lokomotivformænd — Lokomotivførere 2. Lønning 4 e (anses som kgl. Betjente med Hensyn til Fritagelse for Arrest m. m. i deres Lønning).

Se fremdeles Kancelliet 4 c. Kriminal- og Politiretten 5 d.

Fyrdirektøren.

Hans Lønning, L. Nr. 71, 27 April 1894 § 1. Instruks for ham, 28 Juni 1894 (i Supplem. t. den lille Lovsaml. og i Søværnets Saml.). Ændring i § 12 i bemeldte Instruks, 30 Decbr. 1896 (ibd.).

Har Rang i 3 Klasse Nr. 3, Resl. Nr. 248, 28 Septbr. 1894.

Fyringeniør.

1. Instruks for ham Nr. 369, 25 Oktbr. 1871. Jfr. Instruks for Regnskabsføreren ved Fyr- og Lanternemagasinet paa Orlogsværftet Nr. 203, 17 Juli 1873.

2. Har Rang i 5te Klasse Nr. 4, Resl. Nr. 103, 20 Maj 1874.

3. Ang. hans Lønning m. v. samt Medhjælp, L. Nr. 56, 15 Maj 1875 § 1.

4. Har kgl. Udnævnelse og Pensionsret, jfr. § 3 ibd.

5. Om hans Forretninger og Tilsyn med Fyrvæsenet og dettes Personale, Instr. for Fyrbetjentene 15 Febr. 1879 (U. L.) §§ 1, 3, 6—10, 15, 29, Instr. for Fyrskibenes Førere og Styrmand 10 Maj s. A. (U. L.) §§ 1, 6, 8, 10, 11.

6. Hans Forretninger skulle indtil videre varetages af Chefen for Marineministeriets Admiralitetskontor, Kdg. Nr. 23, 1893, 1 (i Søværnets Lovsaml.).

7. Ang. Bygningsingeniør, Maskiningeniør og Underingeniører ved Fyrvæsenet, L. Nr. 71, 27 April 1894 §§ 1, 2, 5, 7, 11.

Fyrinspektør—Fyrinspektionen.

1. Se under Fyr- og Vagerinspektøren.

2. Ang. Fyrinspektionsdampskibets Fritagelse for Klarerering og Toldopsyn, Skattedir. Resl. 6 Maj 1891 (i Tidsskr. f. Toldv. 9de Aarg. S. 111).

Se Fyr—Fyrvæsen 27, 3 e (Nakkehoved Fyr).

Fyropsynsmænd — Fyroppassere.

1. Ang. det daværende Antal af Fyroppassere, K. Skr. 13 Juni 1829.

2. Indkaldelse gennem Øvrigheden af Fyroppassere til Møde for Forligskommission, Ret eller i anden Anledning skal ske gennem vedkommende Fyrinspektør, K. Cirk. 4 Febr. 1834.

3. Ang. Fyropsynsmændenes Lønning, L. 27 Jan. 1852 § 2 Nr. 5.

Ang. Fyropsynsmændene paa Halskov og Knudshoved, Lønningsl. f. Postvæsenet 2 Juli 1870 § 11.

Se Fyr 18. Fyrbetjente.

Fyrmestere. Om deres Lønning m. v., Ansættelse og Forretninger, se de under Fyr—Fyrvæsen 18 anførte Bestemmelser.

Fyrskibe.

1. Fyrskibene i Drogden og Læsø Rende samt ved Læsø Trindelen, ved Kobbergrunden og ved Anholt Knob skulle holdes paa Station Aaret rundt, Bkg. 14 Decbr. 1852, 9 Novbr. 1853, 14 Marts 1854, 10 Septbr. 1866.

2. Der ligge til Ankers udenfor deres Station, Mærke for dem, Bkg. 9 Febr. 1863.

3. Samtlige Fyrskibe, der ved Isgang tvinges til at forlade deres Station, udlægges igen snarest muligt, Bkg. 10 Septbr. 1866.

4. Det bekendtgøres daglig i Vintermaanederne, om de ere paa Station eller ikke, Bkg. 24 Jan. 1867.

5. Ang. Signaler for Kattegats Fyrskibene, naar de ere tvungne til at forlade deres Station, Bkg. 14 Oktbr. 1867.

6. Ang. enkelte saadanne:

a. I Læsø Rende, Bkg. 15 Septbr. 1852. Om Forandring ved Fyrene samt om Taagesignaler fra disse Skibe m. m., Bkg. 25 Novbr. 1879 Nr. 9—11, 17 April og 28 Maj 1880, 30 Maj 1883, 2 Oktbr. 1884 (U. L.).

b. Ved Kobbergrunden, Bkg. 12 Avg. og 26 Septbr. 1853, 4 Septbr., 14 Oktbr. og 1 Novbr. 1854, 20 Juli 1868. Om Forandring ved Fyrene samt om Taagesignaler fra disse Skibe m. m., Bkg. 25 Novbr. 1879 Nr. 9—11, 17 April og 28 Maj 1880, 30 Novbr. 1896 (U. L.).

c. Ang. et Fyr paa Lodsgallioten ved Aggerkanal, Bkg. 24 Juli 1856, 23 Febr. 1860, 13 Maj 1868.

d. I Drogden, Bkg. 14 Febr. og 1 Maj 1868. Naar Pladsen som Fører heraf bliver ledig, har den Fyrskipper, der har længst Tjenestetid som saadan, Fortrinsret dertil, Instr. 10 Maj 1879 (U. L.) § 34.

e. Ved Schultz's Grund (Kattegattet), Bkg. 1 Juli 1869, 12 Oktbr. s. A. § 1, Bkg. 27 (U. L. 20) Oktbr. 1874 (i M. T. B S. 632). Forandret Taagesignal, Bkg. 31 Oktbr. 1884 § 2, og Forandring af Fyret, Bkg. 11 Juni 1885.

f. I Flindterenden, Bkg. 28 Avg. 1873 (U. L.).

g. Ved Gjedser Rev, hvorfra tillige Taagesignaler, Bkg. 21 Jan. 9 Febr. og 30 Maj 1878 (U. L.).

h. Korsør Red, ang. Fyrjagtens Udlæggelse, Bkg. 16 Septbr. 1880 (U. L.).

i. Lappegrundens Fyr- og Lodsskib, hvorfra tillige Taagesignaler, Bkg. 15 Juli 1882 (U. L.).

k. Anholts Knob. Om Forandring ved Fyrene samt om Taagesignaler fra disse Skibe m. m., Bkg. 25 Novbr. 1879 Nr. 9—11, 17 April og 28 Maj 1880 (U. L.).

l. For Yderenden af Skagens Rev og ved Vestenden af Horns Rev (Nordsøen), ang. deres Udlæggelse og Taagesignaler fra dem, Bkg. 22 Oktbr. 1877 Nr. 8 og 10, 13 Maj og 18 Juni 1878 (U. L.).

m. Et midlertidigt i Kallebodstrand i Sildefisketiden, Bkg. 16 Avg. 1883, 2 Septbr. 1884.

n. Fyrjagt i Sorterenden (Kallebodstrand) med Fiskerfyr, Efterretn. 26 Avg. 1885.

o. Thyborøn Kanalens. Forandring af Fyret og Tiden, i hvilken det holdes udlagt, Bkg. 10 Jan. 1885 Nr. 3.

Se Fyr 17.

7. Ang. Lyssignalerne fra dem, Bkg. 27 Oktbr. 1874 (i M. T. B S. 632).

8. Instruktioner for deres Førere og Styrmænd 10 Maj 1879 (U. L.).

9. Med Hensyn til deres Benyttelse til Stationering af Lodsbaade mærkes Lodsl. Nr. 73, 13 Juni 1879 § 19.

10. Om Fyrskibsførernes Lønning m. v., se Fyr — Fyrvæsen 18. — Se fremdeles 17 ibd. (om Flagsalutering for Orlogsskibe).

11. I Kattegat, ang. Signaler fra Hirtshals Fyr, naar de have forladt deres Plads, se 27, 2 f ibd.

Fyrskibsførere.

Ang. deres Lønning m. m., L. Nr. 71, 27 April 1894 §§ 2, 5, 7.

Fyrskibsstyrmænd.

Ang. deres Lønning m. m., L. Nr. 71, 27 April 1894 §§ 2, 3, 4, 5, 7.

Fyrskippere, se under Fyrskibsførere.

Fyrstelige Personer ere i visse Henseender undtagne fra den almindelige Lovgivning, se Liberi ad 2 og 3 a.

Jfr. Prinser og Prinsesser.

Fyrsteværdighed har været tillagt Besidderne af Grevskabet Hardenberg-Reventlov, som endnu maa føre fyrsteligt Vaaben, Rskr. 15 Marts 1823.

Fyrstikfabriker — Fyrstikker, se Tændstikfabriker og Tændstikker.

Fyrværkerisager.

1. Maa ikke afbrændes uden Politiets Tilladelse L. 2 Marts 1861 § 23, 15 Maj 1868 § 12, Politivedt. f. Kbhvn. Nr. 125, 22 Juni 1883 § 72, f. Købst. i M. T. B f. 1872 S. 45 § 66, S. 55 § 51, L. Nr. 28, 21 Marts 1873 § 6, Bkg. Nr. 7, 1 Febr. 1877 § 6 (f. Frederiksberg), Nr. 71, 6 Juni 1878 § 6 (f. Silkeborg), L. 15 Oktbr. 1875 (Nr. 33 i Till. t. Lovt.) § 2 (f. Reykjavik), Bkg. Nr. 5, 8 Jan. 1891 § 6 (Løgstør).

Jfr. Rskr. 15 Marts 1826. Se i øvrigt Forlystelser.

2. Maa ikke afbrændes paa offentlig Gade, Vej eller Plads, Vedt. f. Kbhvn. Nr. 125, 22 Juni 1883 § 8, f. Købst. i M. T. B f. 1872 S. 38 § 7, S. 49 § 4.

Forb. 8 Decbr. 1685, Pl. 30 Decbr. 1815 er hævede, Adg. 22 Jan. 1869 § 2.

3. Om Opbevaringen deraf m. v. og om Fabriker til deres Tilvirkning, se under Sprængstoffer.

Fysici.

Stiftsfysici og Landfysici. (Ang. Stadsfysici, se Stadslæger).

A. Almindelige Bestemmelser.

1. Instruktion for dem 4 Marts 1818 (i Lovsaml.).

Ny Instruks for dem Nr. 108, 22 Oktbr. 1877.

Med denne Instruks maa sammenholdes Instr. for Stads- og Distriktslæger Nr. 109 af s. D. §§ 2, 3, 5, 11, 12, 15, 16.

Den ældre Instruktion for dem 4 Marts 1818 er hævet, førstnævnte Instr. § 1, jfr. dog Obduktioner 1 c.

2. Land- og Stiftsfysikater kunne henføres under Begrebet af

de i Fr. om akademiske Grader 9 Jan. 1824 ommeldte anselige Embeder, Univ. og Skole Dir. Skr. 20 Septbr. 1825.

3. Ved »Stiftsfysikus« i K. Cirk. 24 Decbr. 1802 forstaas vedkommende Fysikus, hvad han end kaldes, K. og U. M. Cirk. 3 Marts 1865.

4. Ang. deres Lønninger, L. Nr. 50, 25 Marts 1871 § 9.

5. Skal Sundhedskollegiet tilstille Fortegnelser over alle avtoriserede Læger, og skulle Fysici igen underrette samtlige Apotekere i deres Distrikter om de sig der eller i Nærheden opholdende Læger, Pl. 17 Jan. 1809 § 4.

6. Førre Overopsynet med Jordemodervæsenet, Reglm. 21 Novbr. 1810 § 8, jfr. § 26. Se nu ang. deres Myndighed over og Forretninger med Hensyn til Jordemødrene, L. Nr. 53, 15 Maj 1875 § 4, der ikke er hævet eller forandret ved L. Nr. 85, 1 April 1893, jfr. nedennævnte Instr. 1896 § 23 smh. m. § 22. Instr. for Jordemødrene Nr. 129, 25 Novbr. 1896 §§ 1, 2, 10, 13, 17, 22. Se fremdeles den under 1 anførte Instruks 1877 §§ 2, 4, 9, 11.

Deres Betænkning skal indhentes, naar der er Spørgsmaal om en Jordemoders Afskedigelse, Pl. 27 April 1832.

Deres Ytringer skulle af Amtmændene indhentes over Ansøgningerne om Optagelse i Fødselsstiftelsens Jordemoderskole, J. M. Cirk. 10 Oktbr. 1848 § 3.

Amtmændene skulle underrette dem om enhver i deres Fysikater forekommende Tilgang til og Afgang fra bemeldte Skole, J. M. Cirk. 29 April 1856.

Fysikus kan paalægge Jordemødre Bøder for Overtrædelse af deres Instruks, ovennævnte Instr. Nr. 129, 25 Novbr. 1896 § 22, jfr. L. Nr. 53, 15 Maj 1875 § 4.

Ang. deres Ret til Befordringsgodtgørelse og Diæter for Rejser i Anledning af Jordemoderkonferencer, J. M. Skr. Nr. 340, 29 Septbr. 1893.

Se videre Jordemødre I 3, 4 og 12, IV A 2 og 7, VIII 1.

7. Kunne, naar de finde nogen øjeblikkelig Foranstaltning nødvendig, foreskrive deres Undergivne de fornødne Forholdsregler, men maa da straks gøre Indberetning til Sundhedskollegiet, Instr. 15 Juni 1813 (i Lovsaml. f. 1814 S. 11 og i Till. t. Reskriptsaml. f. 1813) § 21. Se nu Instr. Nr. 108, 1877 § 3.

8. Ang. Fysicis og Distrikts- eller Stadslægers Ret til at foretage legale Obduktions- og Synsforretninger og deres indbyrdes Forhold i saa Henseende, K. Skr. 1 Maj 1827 ad 2, 25 April 1853 (sidst nævnte Skrivelse angaar tillige Forholdet mellem

Lægen og Øvrigheden med Hensyn til Berømmelsen af Tiden for Forretningens Foretagelse).

Ang. hvor vidt Distriktslægen erhverver nogen Ret til de Forretninger, som Instruksen paalægger Fysikus med Hensyn til Karantænevæsenet, Medicinalpolitiet osv., derved, at Fysikus erhverver Tilladelse til at opholde sig i en anden By end den ham oprindelig anviste, K. Skr. 1 Maj 1827 ad 7.

Da det tilkommer Distriktslægen at behandle fattige syge, kan Fysikus kun overtage deres Behandling, naar Overøvrigheden af særdeles Grunde maatte fordre det, K. Skr. 23 Febr. 1828. — Fysikus er ifølge sin Instruks forpligtet til paa Forlangende at besørge en Kommunes Fattigpraksis, naar han er nærmeste Embedslæge, Ind. M. Skr. 21 Septbr. 1855 (G. R.).

9. Deltage i at ordne Sundhedskommissionerne, Fr. 19 Juni 1831 §§ 7 og 8, 8 Avg. 1832 § 1.

10. Skulle meddeles Underretning om de Forandringer Medicinalvæsenet vedkommende, som ske i Fysikatet, K. Cirk. 3 Novbr. 1832.

11. Skulle mindst en Gang aarlig efterse Distrikts- og Stadslægenes Embedsbøger og Arkiv, J. M. Cirk. 15 Juni 1849 § 4, jfr. § 2.

12. Ere, navnlig under Epidemier, berettigede til paa egen Haand uden at have erholdt Ordre af Amtmændene at berejse deres Fysikater med Ret til fri Befordring og Diæter, J. M. Skr. 2 Marts 1850, 28 April 1851, 14 Maj 1862. — Saadan Rejser maa dog ikke foretages specielt med Hensyn til Vaccinationsvæsenet, J. M. Skr. 14 Avg. 1850.

Det er overladt Amtmanden og Fysikus i Forening at afgøre, hvor vidt det er nødvendigt, at Fysikus foretager almindelige Inspektionsrejser i sit Fysikat, J. M. Skr. 14 Avg. 1850. Om deres Berettigelse til uden Amtmandens Tilladelse at foretage Embedsrejser i Fysikaterne og derfor oppebære Befordringsgodtgørelse og Diæter, J. M. Skr. Nr. 281, 28 Decbr. 1875. Jfr. nedenfor 25, 26, 31.

13. Skulle opbevare den af Provisorer aflagte skriftlige Ed, J. M. Skr. 9 Maj 1855.

14. Ang. deres Pligter med Hensyn til Genindpodning med Kokopper i Tilfælde af Koppepidemier, L. Nr. 22, 4 Febr. 1871 § 10.

Distriktslægenes Planer for den offentlige Kokoppeindpodning skulle forelægges dem, Adg. Nr. 41, 14 Marts 1871 § 3.

Udlevere Blanketter til Indpodningsattester til Læger, § 8 ibd.

15. Gennem dem skulle Ejerne af Hjelpeapoteker gøre Indberetning til Justitsministeriet, naar de ville nedlægge samme, Resl. Nr. 186, 7 Juli 1873 § 7.

16. Havde tidligere Rang i 4de Klasse Nr. 1, Resl. Nr. 103, 20 Maj 1874. Nu i 3dje Klasse Nr. 9, Resl. Nr. 94, 21 Maj 1887.

17. Ang. deres Tilsyn med Medicinalbeholdningen hos Læger, som have Tilladelse til at distribuere Medicin, J. M. Skr. Nr. 111, 22 Maj 1875 Nr. 7. Se fremdeles den under 1 anførte Instruks 1877 § 10.

18. Ang. deres Forretninger ved Salg af Apoteker med personelt Privilegium til Eftermanden, Resl. Nr. 122, 16 Juni 1876.

19. Fysikus er Medlem af Karantænekommissionen paa det Sted, hvor han er bosiddende, L. Nr. 97, 2 Juli 1880 § 7, jfr. §§ 8, 39. Se videre Distriktslæger 16. Jfr. tidligere Fr. 8 Febr. 1805 § 1.

20. Afholde ikke mere farmaceutisk Medhjælpereksamen, jfr. Adg. Nr. 138, 17 Novbr. 1882 I.

21. Til dem skulle Apotekerne anmelde Antagelsen af Elever og indsende disses Eksamensbevis, Resl. Nr. 215 af s. D. Nr. 2.

22. Ere berettigede til at benytte Tjenestefrimærker, M. T. B f. 1888 S. 803, jfr. Adg. Nr. 178, 6 Septbr. s. A. § 1.

23. Ang. deres Adgang til at fordrø Oplysninger Sundhedsvæsenet vedkommende af en Sundhedskommissions Formand, at de ikke have Ret til at forlange Kommissionens Protokol udløst, og at de ordentligvis maa henvende sig til de stedlige Embedslæger, naar de ønske Oplysning om stedlige Sundhedsforhold, J. M. Skr. 29 Septbr. 1883 (i Møller den civile Medicinallovgivn. V B.).

24. Instruktion for dem betræffende Dødelighedsstatistiken Nr. 273 16 Novbr. 1889 §§ 2, 4, 6—8, jfr. Sundhedskoll. Cirk. 15 Jan. 1884 (i Møller den civile Medicinallovgivn. V B.), og for Færøerne, Instruktion Nr. 220, 5 Novbr. 1890 §§ 3—6. Se Døde 3, Fødte 1.

25. Ang. at de ere Medlemmer af Oversundhedskommissionerne, og om deres Pligt og Berettigelse til ved personlig Undersøgelse at overbevise sig om, at de fornødne Foranstaltninger ere truffne mod smitsom Sygdom, L. Nr. 46, 30 Marts 1892 § 1.

26. Deres Dagpenge og Befordringsgodtgørelse herved, § 24 ibd. Se nærmere Smitsom og epidemisk Sygdom I 27 e.

Om deres Befordring og Diæter, se videre Befordring, fri, og Befordringsgodtgørelse 14, 2det Stykke. Jordemødre I 12 (Jordemoderkonferencer). Læger B (Embedslægerne's Betaling og Befordring), særlig 8. Jfr. foran 6 i Slutn.

27. Om Indberetninger til og fra dem om smitsomme Sygdomme, §§ 8, 22 ibd.

28. Eks. paa, at der ved Sundhedsvedtægt er tillagt Fysikus i Forening med Amtmanden Myndighed som Overskøn i Forhold til Sundhedskommissionens Afgørelser af en vis Art, Bkg. Nr. 108, 4 Septbr. 1886 §§ 9, 68 (Grenaa), Nr. 122, 30 Oktbr. s. A. § 52 (Viborg), Nr. 151, 19 Juni 1893 § 7 (Gaarslev Kommune).

29. Ang. deres Pligter med Hensyn til Undersøgelse af havarerede Føde- og Drikkevarer, Pl. 29 Marts 1814 §§ 1, 2, jfr. Strandingsanordn. Nr. 135, 1 Juli 1895 og tidligere Fr. 28 Decbr. 1836 § 23.

30. Ang. deres Forretninger, Betaling m. v. ved Visitation af Apoteker, se Apotek 8.

31. Ang. deres Honorar, Diæter og Befordring, se foran 12 og 26 samt det under Læger B II og C 1 anførte.

Der kan ikke tilstaa dem højere Diæter end de for Embedslæger i Almindelighed foreskrevne, K. Skr. 18 Jan. 1834.

32. Ang. deres Ret til Fribefordring som Amtsrejse, se Fribefordringsvæsenet V 1 F.

Se i øvrigt om dem det om Embedslægerne i Almindelighed under Læger A II og B II anførte samt: Apotekere 8. Apotekerregninger 2 smh. med Recepter 9. Appel III 1 a Nr. 3 (af Kvaksalverisager). Døde 3 og Dødfødte 3 (ang. Indberetning om dem for Præsterne til Fysici og for disse til Sundhedskollegiet). Kirkegaard 1 (Anlæg deraf) b. Ligtyn 7 (Indberetning til Retsbetjentene om Lægers Nedsættelse paa Landet). Lægeembeder 1 (ang. Betingelserne for Ansættelse som Fysikus). Medicinalindberetninger. Mejerier 6 b. Obduktioner 1 f. Sindssygeanstalter 7 (Anstalterne i Aarhus, Viborg, Vordingborg og St. Hans Hospital paa Bistrup ere undtagne Fysici Tilsyn), 21 (Tilsynet med Sindssygeafdelingen ved en Tvangsarbejdsanstalt). Smitsom og epidemisk Sygdom II 3 og III 1. Sundhedsvedtægter A 2. Tandlæger 11 a Nr 4 (disses Anmeldelse af Nedsættelse og Flytning). — Jfr. Veterinærfysikus.

B. De enkelte Fysikater.

1. Sælland. Ang. sammes Inddeling i det nordre og det søndre Landfysikat, K. Cirk. 29 Decbr. 1818. Jfr. Adg. 27 Avg. 1762 (i Reskriptsaml.).

Fysikus i Søllands nordre Landfysikat. Tilladt ham at bo i Frederiksberg, J. M. Skr. 30 Decbr. 1890 (i den civile Medicinallovgivn. VI B.).

Med Hensyn til det søndre Landfysikat mærkes:

a. Bogø skilles derfra, Resl. 30 Avg. 1861 (i F. A. Uldall den civile Medicinallovgivn.).

b. Fysikus er Medlem af Direktionen for Præstø Amtssygehus i Næstved, Resl. 9 Septbr. 1818 § 1, K. Skr. 11 Jan. 1844, jfr. fremdeles om hans Stilling til Sygehuset Resl. 1818 §§ 3—5, 8.

2. Bornholm. Det tidligere Landkirurgikat omdannes til et Landfysikat, Resl. 6 Avg. 1822.

Distriktslægen i Rønne skal tillige fungere som Landfysikus, Resl. 5 Avg. 1865 § 1, og oppebærer herfor et aarligt Honorar af 100 Rdl., § 2.

Med Hensyn til ham mærkes særlig den under A 1 anførte Instruks 1877 § 1.

Jfr. Dispensation I 1 b.

3. Lollands-Falsters Stiftsfysikat. Jfr. Konf. 19 Novbr. 1725.

Dertil henlægges Bogø, Resl. 30 Avg. 1861 (i F. A. Uldall den civile Medicinallovgivn.).

Fysikus (den Gang Landfysikus) er en af Inspektørerne for Halsted Amtssygehus, Rskr. 5 Febr. 1802 § 1.

Se Naadensaar III 3.

4. Fyens Stiftsfysikat. Jfr. Approb. 24 Marts 1724.

Ærø henlægges derunder, J. M. Skr. 19 Oktbr. 1865 (i F. A. Uldall den civile Medicinallovgivn.).

Ang. hans Forretninger med C. og S. Fr. Juel-Brockdorffs Legater, Stadf. Nr. 7, 4 Jan. 1890.

5. Jylland. Ang. dets Inddeling i 6 Fysikater, Bkg. 25 Juni 1859, jfr. Resl. 10 Juli 1858 (Vejle og forhenv. Skanderborg Amter, Ringkøbing Amt, Aalborg og Hjørring Amter, Viborg og Tisted Amter, forhenv. Aarhus og Randers Amter, Ribe Amt).

a. Fysikus i Aalborg er Medlem af Bestyrelsen for Sygehuset samme Steds, K. Skr. 17 Jan. 1818 § 1.

b. Stiftsfysikus i Aarhus er Medlem af Bestyrelsen for Stiftsbiblioteket, Konf. 12 Marts 1828 § 7.

c. Fysikus i Ribe :

Er Medlem af Bestyrelsen for Ribe Bys og Amtssygehus, K. Skr. 6 Maj 1820 Kap. 1 § 2.

Med Hensyn til den nuværende Fysikus bliver Fr. 27 Jan. 1847 § 1 i Kraft, men ved indtrædende Vakance bortsælges de ham tillagte Tiender, Jorder m. m., L. Nr. 50, 25 Marts 1871 § 9. Jfr. Rskr. 16 Novbr. 1787, 20 Maj 1829.

Se Naadensaar III 3.

d. Fysikus i Viborg er Medlem af Direktionen for Amtssygehuset samme Steds, Ind. M. Skr. 1 Juli 1861 § 2.

6. Fysikus paa Færøerne. Saaledes benævnes den tidligere Landkirurg, Resl. 1 Maj 1883 (i M. T. B S. 285).

a. Eksaminerer Jordemødre og fører Tilsyn med dem, L. Nr. 37, 29 Marts 1878 §§ 3, 7 smh. med Jordemoderinstr. Nr. 153, 4 Novbr. 1881 §§ 1, 2, 9, 11, 14, 20 og Bkg. Nr. 136, 13 Juli 1883 Nr. 5.

b. Ang. hans Forretninger med Hensyn til Dødelighedsstatistiken, Instr. Nr. 172, 31 Oktbr. 1878 §§ 3—5, og til Sygelighedsstatistiken og Medicinalindberetningerne, Instr. 16 Decbr. s. A. (U. L.).

c. Er Medlem af Sundhedskommissionen for Thorshavn, Bkg. Nr. 74, 23 Maj 1882 § 2.

d. Ang. hans Betaling som Læge ved Færø Amts Hospital, Resl. Nr. 164, 14 Septbr. 1882 med Note.

e. For ham gælder Instr. Nr. 108, 22 Oktbr. 1877 med nogle Modifikationer, Bkg. Nr. 136, 13 Juli 1883, hvormed maa jevnføres Instr. for Distriktslægerne i Bkg. Nr. 137 af s. D.

f. Ang. hans Lønning m. v., Best. 1 April 1885 (i Møller den civile Medicinallovgivn. V B.). Jfr. Landkirurgen 1 e.

g. Ang. hans Forpligtelse til at sørge for Øernes Medicamentforsyning, J. M. Skr. 28 Febr. 1890 (i den civile Medicinallovgivn. VI B.).

C. Landfysikus paa Island.

1. Instruks for ham 25 Febr. 1824 (i Reskriptsaml.).

2. Hvad han hidtil har nydt af Handelen, vil Kongen betale af sin egen Kasse, Pl. 18 Avg. 1786 § 22.

Maa udbetales sin Gage uden Afkortning, Resl. 16 Juli 1834.

Lønningstillæg til ham, L. 19 Jan. 1863 § 1 (S. 5).

3. Ang. Instrumenter ved Embedet, Resl. 21 Juni 1820.

4. Skal undervise Præsterne ved Landemodet m. fl. i Vaccinationen, Rskr. 18 Juli 1821 § 1.

Ang. hans Pligter med Hensyn til Vaccinationsvæsenet, se fremdeles §§ 3, 6, 7 ibd., Rskr. 24 Marts 1830 §§ 2—4.

5. Ang. den Undervisning han skal meddele Lægestuderende og hans Honorar herfor, Bkg. 8 Juni 1863 II Nr. 4, 7 Juli 1869 II Nr. 5, jfr. Pl. 23 Avg. 1848 § 3, Bkg. 31 Maj 1867 II Nr. 3 § 3.

6. Ang. Ansættelse i hans Lægedistrikt af en medicinsk Kandidat fra Kbhvn.s Universitet med Forpligtelse til at overtage Konstitution som Distriktslæge i en Del af Distriktet, Bkg. 7 Juli 1869 II Nr. 5 § 2.

7. Har Rang i 4de Klasse Nr. 1, Resl. Nr. 103, 20 Maj 1874. Nu i 3dje Klasse Nr. 9, Resl. Nr. 94, 21 Maj 1887.

8. Er tillige Forstander for Lægeskolen i Reykjavik samt om hans Lønning, L. 11 Febr. 1876 (Nr. 8 i Till. t. Lovt.) §§ 1, 2 smh. med L. 8 Novbr. 1883 (Nr. 33 ibd.) § 1.

9. Ang. hans Forretninger med Oplærelsen af og Tilsynet med Jordemødrene, L. 17 Decbr. 1875 (Nr. 42 ibd.) §§ 5, 7.

10. Omkostningerne ved hans Inspektionsrejser skulle udredes af Landskassen, L. 2 Novbr. 1877 (Nr. 29 ibd.) § 3.

11. Se Spedalskhed 4.

D. I Vestindien.

1. Det tidligere Landfysikat for samtlige Øer deles, saaledes at der beskikkes en Landfysikus for St. Croix og en for St. Thomas og St. Jan, Rskr. 27 Maj 1846. Jfr. Resl. 2 Decbr. 1815.

2. Landfysici i Vestindien have Rang i 4de Klasse Nr. 1, Resl. Nr. 103, 20 Maj 1874. Nu i 3dje Klasse Nr. 9, Resl. Nr. 94, 21 Maj 1887.

3. Ang. den tidligere Landfysikus, der havde Bolig paa St. Croix, mærkes:

a. Ang. hans Forretninger med Hensyn til Vaccinationen, Pl. 31 Marts 1819 §§ 1—6, 9, Resl. 27 Avg. 1823 § 1, K. Skr. 10 Jan. 1826.

b. Ang. hans Betaling for Forretninger for det offentlige, K. Skr. 6 Oktbr. 1821.

c. Om Rejsetilladelser til ham og Konstitution i hans Sted skulde den vestindiske Regering meddele Sundhedskollegiet Underretning, K. Skr. 5 Decbr. 1840. Jfr. Resl. 2 Decbr. 1815.

d. Skal deltage i Undersøgelser af Skibe, som ankomme til St. Croix med Immigranter, Adg. 2 Oktbr. 1862 § 3.

4. Landfysici paa St. Thomas og St. Croix. Ang. deres For-

retninger og Ansvar med Hensyn til Kokoppeindpodningen, Adg. 2 Febr. 1877 (Nr. 2 ibd.) §§ 5, 7—9.

5. Om Landfysikus paa St. Croix mærkes:

a. Ang. hans Forretninger og Tilsyn med Jordemødrene, Adg. 2 Novbr. 1885 (Nr. 24 i Till. t. Lovt.) §§ 2, 3, 6.

b. Er Medlem af Sundhedskommissionen i Christianssted, Bkg. 30 Jan. 1886 (Nr. 10 ibd.) § 2, og om hans Forhold til Sundhedsvæsenet paa Landet, Bkg. af s. D. (Nr. 11 ibd.) § 6.

Fysikateksamen eller farmaceutisk Medhjælpereksamen (for de paa Apotekerne udlærte Disciple).

1. Ang. Fysici Forpligtelse til at foretage den, Instr. f. Stadsfysikus i Kbbvn. 23 Marts 1813 § 13 (i Till. t. Reskriptsaml. f. 1813 og i Lovsaml. f. 1814 S. 3), f. Stifts- og Landfysici 4 Marts 1818 § 16 (i Lovsaml.), 25 Febr. 1824 § 16 (i Reskriptsaml. — f. Isl.), Instr. Nr. 108, 22 Oktbr. 1877 § 12.

Apotekerne maa ikke selv gøre deres Drengte til Svende, men de skulle eksamineres af Stedets Stiftsfysikus, K. Prom. 9 Febr. 1811.

2. For Prøvelsen af et Apotekersubjekt skal betales Fysikus 5 Rdl., Pl. 4 Oktbr. 1825 i Slutn., jfr. Bkg. 22 Avg. 1849 VII.

3. Ang. denne Eksamens Ordning, Bkg. 22 Avg. 1849.

4. Afholdes den udenfor den sædvanlige aarlige Tid, maa vedkommende Lærling betale Fysikus sædvanlige Diæter og Befordringsgodtgørelse, J. M. Skr. 10 Jan. 1850.

5. Den særlige Bestemmelse om sammes Afholdelse i Sorø i K. Prom. 20 April 1811 er bortfalden, jfr. Resl. 3 Decbr. 1851.

6. Eksamensvidnesbyrdet skulde skrives paa stemplet Papir, F. M. Skr. 20 Decbr. 1851. Nu er det ikke stempelpligtigt, jfr. L. 19 Febr. 1861 § 70.

7. At have bestaaet den med i det mindste 2den Karakter er Betingelse for at kunne blive Medhjælper, Bkg. 22 Avg. 1849 VIII.

Dog kan ogsaa en i Udlandet aflagt Prøve, der kan antages at svare til Fysikateksamen, træde i Stedet for samme, J. M. Skr. 18 Juli 1857.

8. Denne Eksamen afholdes nu uden Fysici Deltagelse efter ny Bestemmelser, se nærmere herom Farmaceutisk Medhjælpereksamen.

Fædrenefrænder ere nærmere til Værgemaal end Mødrenefrænder, om de ere lige nær i Byrd og ville vel væрге, D. L. 3—17—2.

Fæld (Gaardfæld) paa Fæsteejendomme og den dermed overleverede Besætning og Inventarium.

1. Ang. Fæstes Forbrydelse paa Grund af Mangler ved Vedligeholdelsen af det Fæsteren overleverede, Fr. 9 Marts 1838 § 4, og om Fæstehuse, Fr. 27 Maj 1848 § 2 b.

2. Om Jorddrottens Krav paa Erstatning herfor.

a. Er særlig privilegeret til Fyldestgørelse, L. Nr. 51, 25 Marts 1872 §§ 33 Nr. 2 e, 146, jfr. D. L. 5—14—37, Fr. 8 Juni 1787 § 6.

b. Er afhængig af, at Fæstestedet er overleveret ved lovligt Syn, Fr. 8 Juni 1787 § 6. Se nærmere herom under Fæste 11 A, specielt ltr. d.

c. Samme Steds findes det nærmere om de Syns- og Taksationsforretninger, der ved Fæstets Ophør finde Sted til Bestemmelse deraf.

d. Hæfter som Gæld til Husbonden paa Fæsterens og Hustrus hele Fællesbo, K. Prom. 10 Novbr. 1787 I § 1. Jfr. nedenfor e.

e. Naar den længstlevende fortsætter Fæstet, kan Syn være nødvendigt til Bestemmelse af den Godtgørelse, der tilkommer ham (eller hende) af Boet for Fældens Overtagelse; men dette vedrører kun Mellemværendet mellem den længstlevende og den førstafdødes Arvinger, og Jorddrotten kan ikke fordre Fælden erstattet, forinden Fæsteforholdet ophører ved Dødsfald, Fra-trædelse, Ægteskab eller paa anden Maade, K. Prom. 22 Decbr. 1787, 17 Juli 1790 § 1, 21 Jan. 1792, 17 Maj 1794 § 1, og særligt angaaende det Tilfælde, at Enken indgaar nyt Ægteskab, K. Prom. 10 Novbr. 1787 II § 2, 29 Decbr. s. A. § 2, Cirk. 16 Novbr. 1799 § 2.

Hermed maa dog sammenholdes K. Prom. 10 Novbr. 1787 II §§ 1, 3 og 4 og Cirk. 16 Novbr. 1799 §§ 1, 3 og 4, der udtale, at Jorddrotten straks kan fordre Udlæg for Fælden hos den længstlevende og fordre Manglerne afhjulpne.

Jfr. Fæste 11 A c Nr. 2.

3. Foruden det foran under 2 om Forholdet mellem den længstlevende (Fæster eller Enke), og den førstafdødes Arvinger i saa Henseende anførte, bemærkes:

a. Naar Arvingerne ere umyndige, er det nødvendigt, at Fældens Vurdering sker ved en Synsforretning, K. Prom. 17 Juli 1790 § 1.

b. Synsforretning til Fældens Vurdering skal ske ved uvil-

lige, af Retten udmeldte Mænd, ibd., K. Prom. 22 Decbr. 1787 I og IV § 3, 19 Oktbr. 1799.

c. Ang. hvorledes forholdes med Synsmænds Udmeldelse, naar nogle af Arvingerne bo langt borte, eller deres Opholdssted er ubekendt, K. Prom. 22 Decbr. 1787 IV § 2.

4. Fordringer derfor ere særlig privilegerede til Fyldestgørelse i insolvente Boer paa Island, Skiftel. 12 April 1878 (Nr. 9 i Till. t. Lovt.) §§ 83 b Nr. 4, 89, 90.

Jfr. Aabod. Præstegaarde 2 q.

Fællede, Københavns.

1. Ang. Reglerne for Græsgang paa samme, Pl. 27 April 1768, 8 Maj 1769. Jfr. Heste 8, sidste Led.

2. Ang. at de Beboere paa Amager, som opføre Bygninger paa den Del af Øens Fællede, der ved Udskiftningen er tillagt Staden København, henhøre under Stadens Jurisdiktion, Pl. 22 Juli 1793, jfr. Pl. 6 Juni 1818 (ang. Amagerbro).

Om Amager Fællede, se fremdeles Skydebaner 3. Rettersted.

3. Ang. hvor vidt Hæren kan undvære nogen Del af samme som Øvelsesplads, J. M. Skr. 16 Maj 1848.

Bærebøre og Borde maa ikke inklades paa Stadens Fællede, naar Vaabenøvelser finde Sted der, Pl. 10 Avg. 1836.

Advarsel mod at komme Troppeafdelingerne for nær under deres Øvelser der, Bkg. 19 Septbr. 1868, jfr. Bkg. 18 Septbr. 1854.

4. Ang. Afstaaelsen af et Areal af Østerfællede til Opførelse af Boliger ved Foreningen mod Koleras Udbredelse, Ind. M. Skr. 26 Avg. 1853. Fundats for disse Boliger, Konf. 16 Novbr. 1858.

5. Ang. Afstaaelse af Dele af Nørrefællede, se Kirkegaard 39 e. Pastorater 439 Y a.

6. Ang. Ridetegn til Fællede, Bkg. 25 Febr. 1871 (U. L.).

7. De Staden tilhørende Fællede ansættes ikke til Grundtakst, L. 14 Decbr. 1857 § 7.

8. Ang. Afgivelse af en Del af Blegdamsfællede til Opførelsen af et Epidemihospital, samt ang. Militæretatens Ret til at benytte Fællede, Krigs M. Skr. 4 Maj 1875 (M. R.).

Ligeledes af en Del af Østerfællede til en Kirke, Krigs M. Skr. 14 Jan. 1876 (M. R.).

Militæretatens Ret til Benyttelse af Blegdams-, Nørre- og Østerfællede er bortfalden, Resl. Nr. 160, 20 April 1893.

Overenskomst mellem Staten og Kbhvns. Kommune med Hensyn til samme m. v., ibd.

Se Jagt A 17.

Fælleshauger paa Færøerne, se Udskiftning 7.

Fælles-Indenrigsministeriet, se Ministeriet for Monarkiets fælles indre Anliggender.

Fællesmejerier, se Mejerier 6.

Fællesskab—Fællig.

I. Jordfællesskab.

1. Ang. sammes Ophævelse, se Udskiftning.

2. Overenskomster om, at det ikke skal kunne fordres ophævet ere ugyldige, K. Prom. 28 Juli 1798 (i Reg. t. Reskript-saml. under Landvæsen A) og med Hensyn til Tørvemoser, L. 30 Decbr. 1858 § 8 (S. 815).

3. Ang. at det ikke maa stiftes ved Udstykning, Fr. 3 Decbr. 1819 § 7. Jfr. hermed K. Skr. 28 Avg. 1830.

Foreninger om Stiftelse af nyt Fællesskab i Afbenyttelsen af en Tørvemose ere ugyldige, L. 30 Decbr. 1858 § 8.

4. Ang. hvorledes der skal forholdes, naar Skøder paa Andele i fælles Hede- eller Moselodder, som ere blevne holdte udenfor Udskiftningen, fremkomme til Tinglæsningen, J. M. Skr. 19 Decbr. 1855.

5. Om udskiftede Sandflugtsstrækninger handler L. 29 Marts 1867 § 11. Jfr. den ophævede Fr. 19 Septbr. 1792.

6. Paa Færøerne, L. om Haugevæsenet 23 Febr. 1866 §§ 69 ff. Jfr. L. om Fælleshaugers Udskiftning 4 Marts 1857, jfr. L. om Afgivelse af Jord til Veje m. m. Nr. 69, 7 Maj 1881 § 2, og om Jagt paa Fællig, L. Nr. 71, 23 April 1897 §§ 1, 12.

7. Paa Island, Fr. 4 Maj 1872 (Nr. 25 i Till. t. Lovt.) §§ 17, 39 Nr. 2.

8. Ang. Udøvelse af Jagt paa Fællesjorder, L. Nr. 79, 8 Maj 1894 § 1, jfr. tidligere Fr. 20 Maj 1840 §§ 1, 4, 8, L. 20 Juni 1850 § 13 (S. 177), L. 25 Marts 1851 §§ 2—4, jfr. § 17, L. Nr. 61, 1 April 1871 § 11, jfr. § 20. Jfr. D. L. 5—10—26 ff, Fr. 18 April 1732 §§ 2, 4, 5, 13, 14.

9. Specielle Bestemmelser for enkelte Købstæder, se Købstad-jorder II.

Se Græsningsret 1, 6, 7 (fælles Græsning). Haugevæsenet, jfr. Udskiftning 7 (ang. Færø).

II. Andet Fællesskab.

1. Tager nogen en anden i Fællig med sig uden at tinglyse,

hvad han indførte, da kan Indførsel for begges vedkommende gøres i alt, hvad der findes i Fællig, D. L. 1—24—27.

2. Sidde nogen sammen deri, og en af dem med fælles Midler køber Gods, da hører Godset dem alle til, D. L. 5—3—15.

3. Mellem Ægtefolk, derom handler D. L. 5—1—13, 5—3—17, 5—4—4. Se nærmere Ægtefæller 3.

4. Mellem Arvinger, D. L. 5—2—54, 60, 63, 64.

5. Om Børn i Fællig med Forældrene handler D. L. 1—23—10, 5—1—13, 5—2—57 til 60, 5—3—8, Noten t. K. Skr. 30 Decbr. 1843.

6. Om Tjenestetyende i Fællig med Husbonden. D. L. 6—19—7.

Jfr. Interessentskab. Sameje.

Fæmø, se Femø.

Fænghætter—Fænghættefabriker, se Knaldsølv- og Fænghættefabriker. Sprængstoffer..

Fængsel.

I. Som Varetægt, se Arrest A. Jfr. Anholdelse i. Husarrest 1.

II. For saa vidt samme anvendes som Straf.

1. Som Fængselsstraffe anvendes: Simpelt Fængsel, Fængsel paa sædvanlig Fangekost, Fængsel paa Vand og Brød og Statsfængsel, L. 10 Febr. 1866 § 17.

Al Fængselsstraf udstaaes i offentligt Fængsel overensstemmende med Forskrifterne om Arrestvæsenet (c: Arrestreglm. 7 Maj 1846), ibd. Jfr. Statsfængsel.

Se med Hensyn til Island, L. 25 Juni 1869 § 18, jfr. §§ 307 og 311, Fr. 4 Marts 1871 (Nr. 5 i Till. t. Lovt.), Adg. 28 Febr. 1874 (Nr. 10 ibd.). Med Hensyn til Anvendelsen af Fængselsstraffe paa Island efter den almindelige borgerlige Straffelov mærkes videre L. 11 Febr. 1876 (Nr. 11 i Till. t. Lovt.), 24 Maj s. A. (Nr. 22 ibd.).

Ved Anvendelse af Fængselsstraf forstaas ved en Dag et Døgn eller 24 Timer og ved en Maaned en Kalendermaaned, hvorhos skal iagttages, at Løsladelsen af Fængselet sker til en til Indsættelsen svarende Tid, L. 1866 § 26, 1869 § 27.

Ang. at Forskriften i Strfl. § 26 om, at ved en Maaned forstaas en Kalendermaaned, medfører, at en den 30 December til 2 Maaneders Fængsel indsat Person skal løslades den 28 Februar, J. M. Skr. 5 Decbr. 1866.

Naar Straffeloven fastsætter Straf af Fængsel uden nærmere Betegnelse, have Domstolene Valget imellem simpelt Fængsel,

Fængsel paa sædvanlig Fangekost, og Fængsel paa Vand og Brød. Hvor den laveste Grad, hvori simpelt Fængsel kan anvendes, er bestemt, gælder en tilsvarende Begrænsning for de andre Arter af Fængselsstraf, L. 1866 § 25, 1869 § 26, jfr. Værnepligtsl. 6 Marts 1869 § 54. Se nedenfor 7 c.

2. Haardt, var anordnet i Pl. 30 Oktbr. 1807 § 1, Bkg. 31 Marts 1808 § 6. Jfr. Pl. 4 Marts 1814.

3. Ensomt, var anordnet som Straf for Fattiglemmer i Plan 1 Juli 1799 §§ 130, 157, Pl. 9 Oktbr. 1833 §§ 1 og 3, jfr. Rskr. 11 Juni 1817 §§ 12—14, Se nu ang. Anvendelse af Fængsel som disciplinær Straf mod Personer, der nyde offentlig Fattighjælp, Fattigl. Nr. 67, 9 April 1891 § 41. Se Fattigvæsenet III 3 b Nr. 2. For Straffanger i L. 3 Decbr. 1850 §§ 1 d og 4, jfr. Rskr. 24 Juni 1803 f, K. Cirk. 18 Avg. 1804 § 13, Pl. 31 Avg. 1813 § 1. Jfr. den ophævede Pl. 21 Decbr. 1825 § 2.

Haardt ensomt Fængsel er anordnet i Pl. 16 Juli 1817 § 2 (ang. Straffanger i Khvns. Tugthus).

4. Om ensomt Fængsel paa Vand og Brød, se nedenfor 7 f og h, og om mørkt ensomt Fængsel nedenfor 8. Jfr. Reglm. f. Kongens Livkorps 23 April 1829 § 49.

5. Simpelt.

a. Tilkendes ikke under 2 Dage og ikke over 2 Aar, L. 10 Febr. 1866 § 18, 25 Juni 1869 § 19 (f. Isl.).

Om Forlængelsen af Tiden til 3 Aar, L. 1866 § 63, 1869 § 64.

b. Den fængslede er ikke indskrænket til sædvanlig Fangekost, L. 1866 § 18, 1869 § 19.

c. En til simpelt Fængsel hendømt Persons fri Raadighed over sit Bo kan ikke tilstedes ham uden med de Indskrænkninger, der ere en Følge af hans Stilling som Fange, K. Skr. 13 Juni 1816.

d. Naar en før Dom arresteret Person hendømmes til simpelt Fængsel, regnes Straffetiden fra Dommens Forkyndelse, K. Skr. 7 April 1821. Jfr. nedenfor 10.

e. Ang. Fuldbydelse af Fængselsstraf uden skærpende Tillæg, K. Skr. 29 Juni 1843. Se nedenfor 9.

f. Fængselsstraf skal udholdes i de almindelige Arrester, og kun naar disse ere optagne, kan Gældsarresten benyttes, J. M. Skr. 20 Decbr. 1854 (ang. en for Presseforsøelser dømt Person).

g. Øvrigheden har ikke Hjemmel til efter domfældtes Ønske at konvertere en i Henhold til Straffeloven idømt Straf af sim-

pelt Fængsel til Fængsel paa Vand og Brød, J. M. Skr. Nr. 287, 2 Novbr. 1872.

Simpelt Fængsel, idømt en Person, der var over 60 Aar, for Betleri, kan under de almindelige Betingelser (jfr. Pl. 23 Maj 1840 § 2) forandres til Fængsel paa Vand og Brød, J. M. Skr. 23 Decbr. 1862. Jfr. nu L. 10 Febr. 1866 § 23.

h. Kan Marineministeren anvende som arbitrær Straf mod Lodsvæsenets Personale, dog at den vedkommende kan forlange Rettergang, L. Nr. 73, 13 Juni 1879 § 55, jfr. § 57.

i. Derved afsones ubetalte Bøder, dog at det simple Fængsel, naar domfældte begærer det, og hans Helbredstilstand ikke derfor er til Hinder, skal omsættes til Fængsel paa Vand og Brød, L. 10 Febr. 1866 § 30, 16 s. M. § 1 (S. 196), jfr. f. Isl. L. 25 Juni 1869 § 31, Fr. af s. D. § 1.

k. Ang. at der savnes Hjemmel til at tillade, at den Tid, i hvilken en efter Strfl. § 197 til simpelt Fængsel i 2 Maaneder dømt Kvinde henligger paa et Sygehus, hvor hun under Forundersøgelsen var bleven indlagt og fremdeles henlaa, blev afkortet i hendes Straffetid, J. M. Skr. Nr. 174, 29 Juli 1898. Jfr. nedenfor 7 g og 8 k.

Se nedenfor 7 c og e Nr. 3.

6. Paa sædvanlig Fangekost.

a. Tilkendes ikke under 2 Dage og ikke over 6 Maaneder, L. 10 Febr. 1866 § 19, 25 Juni 1869 § 20 (f. Isl.).

b. Den fængslede er indskrænket til Kost efter Arrestreglementet, ibd., jfr. Reglm. 7 Maj 1846 D § 21, E § 6.

Dette galdt ogsaa tidligere, K. Skr. 20 Novbr. 1819.

Naar vedkommendes Sundhedstilstand kræver det, kan der tiltaas ham noget bedre Forplejning, Resl. 30 Avg. 1826 (om Bøders Afsoning i Vestindien), hvilket bliver at afgøre ved Amtets Resolution, J. M. Skr. 25 Avg. 1855.

c. Straffen afsones uden Mellefrist, K. Skr. 14 April 1818. Jfr. dog ovennævnte Resl. 30 Avg. 1826.

Se nedenfor 7 c og e samt 10.

7. Paa Vand og Brød.

a. Tilkendes ikke under 2 Dage og ikke over 30 Dage, L. 10 Febr. 1866 § 20, jfr. § 24, 25 Juni 1869 § 21, jfr. § 25 (f. Isl.).

b. Den fængslede maa ikke nyde andet end Vand og Brød og dertil Salt og ikke tilstedes Brugen af Røgtobak, ibd., jfr. Reglm. 7 Maj 1846 D § 21, E § 6.

De, som hensættes paa Vand og Brød, skulde dagligen tillægges 2 Pund velbagt Rugbrød, Pl. 1 Juli 1817.

c. I 1 Dag, dertil svarer 4 Dages Fængsel paa sædvanlig Fangekost og 6 Dages simpelt Fængsel, L. 1866 § 25, 1869 § 26, jfr. Værnepligtsl. 6 Marts 1869 § 54. Jfr. dog L. 1866 § 21, 1869 § 22.

5 Dages Fængsel paa Vand og Brød regnes lige med 1 Maanedes Strafarbejde, L. 1866 § 28, 1869 § 29.

d. Regler for denne Strafs Fuldbrydelse:

1) Indeholdes i L. 1866 § 22, jfr. § 24, 1869 § 23, jfr. § 25.

Straffelovens §§ 22 og 24 maa anvendes, ogsaa hvor denne Straf er idømt efter andre Love end Straffeloven, J. M. Skr. 20 Marts 1868 (D. T. S. 1035).

Straffelovens §§ 22—24 maa anvendes ogsaa i de Tilfælde, hvor Straffen er idømt efter en udenfor Straffeloven liggende Retsnorm, J. M. Skr. Nr. 163, 6 Oktbr. 1885.

Se ogsaa nedenfor f.

2) Denne Straf er det indskærpet vedkommende paa det strængeste at fuldbyrde, K. Cirk. 19 Oktbr. 1816.

3) Det kan ikke nægtes de Personer, der ere dømt til Fængsel paa Vand og Brød, men formedelst Mangel af Sikkerhedsstillelse i Mellemfristerne holdes i simpelt Fængsel, at nyde bedre Underhold end sædvanlig Fangekost, for saa vidt de maatte være i Stand til selv at skaffe sig samme, K. Skr. 20 Novbr. 1819.

4) Straf af Fængsel paa Vand og Brød bør altid fuldbyrdes i offentlig Arrest, K. Skr. 27 Decbr. 1828. Se foran II 1.

5) Den, der har været løsladt i Mellemdagene, men efter disses Forløb ikke har indfundet sig, skal ikke begynde Straffen forfra, men kun afsone den resterende Del af samme, J. M. Skr. 17 Oktbr. 1857.

6) I et Tilfælde, hvor en til 4 × 5 Dages Fængsel dømt Person, der var paa fri Fod under Mellemfristerne, var mødt 2 Dage for silde til Afsoning af de sidste 5 Dage, udtalt, at der savnedes enhver Hjæmmel til at fordre, at Straffen paa ny fuldt skulde udstaas, J. M. Skr. Nr. 17, 25 Jan. 1879.

7) Fr. 12 Juni 1816 og Pl. 23 Maj 1840 ere ophævede, L. 10 Febr. 1866 § 309, 25 Juni 1869 § 311 (f. Isl.).

Disse Lovbestemmelser gælde dog fremdeles i Vestindien, se nedenfor i.

e. Ang. sammes Konvertering til anden Straf.

1) Personer under 15 Aar dømmes ikke dertil, men i dets Sted til simpelt Fængsel ikke over 60 Dage eller Ris, og Personer mellem 15 og 18 Aar til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i dobbelt saa lang Tid eller Rottingslag, L. 10 Febr. 1866 § 21, 25 Juni 1869 § 22 (f. Isl.). Jfr. Fr. 12 Juni 1816 § 7, K. Skr. 26 Novbr. 1816, Pl. 23 Maj 1840 § 1.

Se ogsaa Pbf. 17 Oktbr. 1836 § 8, jfr. K. Skr. 9 Decbr. 1847.

2) I Fængsel paa sædvanlig Fangekost i firedobbelt saa lang Tid som den, hvori de skulde have udstaaet Fængsel paa Vand og Brød, hensættes ifølge L. 10 Febr. 1866 § 23, 25 Juni 1869 § 24 (f. Isl.):

aa. Personer, der paa den Tid, Straffens Fuldbyrkelse begynder, ere over 60 Aar, med mindre de selv foretrække at udstaa den dem idømte Straf af Fængsel paa Vand og Brød, og Lægen finder, at deres Sundhed ikke derved udsættes for Fare. Jfr. Fr. 12 Juni 1816 § 7, K. Skr. 17 Maj 1823, Pl. 23 Maj 1840 § 2.

Se ogsaa Pbf. 17 Oktbr. 1836 § 8.

bb. Personer, der efter deres særegne Legemsbeskaffenhed enten aldeles ikke kunne udholde Straf af Fængsel paa Vand og Brød, eller dog ikke i den hele Tid. Jfr. Fr. 12 Juni 1816 §§ 7, 8.

cc. Fruentimmer, der ere frugtsommelige eller give Die, dog at de i Tillæg til den sædvanlige Forplejning erholde det halve saa vel i Brød som i Penge.

Med Hensyn til den ældre lige Bestemmelse i Pl. 23 Maj 1840 § 4 blev det ved J. M. Skr. 19 Maj 1858 antaget, at samme var uanvendelig paa Kvinder, der opamme fremmede Børn.

I Anledning af, at et Fruentimmer, som gav sit Barn Die, havde begært at afsone en hende idømt Straf af Fængsel paa Vand og Brød, udtalt, at den foreskrevne Strafkonvertering ubetinget og under alle Omstændigheder bør finde Sted, J. M. Skr. Nr. 43, 10 Marts 1874.

Jfr. de ældre Regler, hvorefter Straffens Fuldbyrkelse skulde udsættes, dog ikke udover 1 Aar, i Fr. 12 Juni 1816 § 8 samt K. Skr. 29 Oktbr. 1768, Prom. 20 Juli 1776 og Cirk. 11 April 1795 smh. med K. Skr. 9 Oktbr. 1819. — I det i den foranstøtte J. M. Skr. 19 Maj 1858 ommeldte Tilfælde kan — hvis man ellers vedblivende vil antage samme Resultat —

fremdeles blive Tale om Straffens Udsættelse, men en saadan Udsættelse kan ifølge Skrivelsen kun tilstaa af Justitsministeriet.

At Fogeden om Konvertering heraf paa Grund af, at paagældende er frugtsommelig, skal indhente Amtets Resolution, J. M. Skr. Nr. 13, 12 Jan. 1883.

dd. Ang. at Straffelovens § 23 ikke afgiver Hjemmel for Administrationen til efter domfældtes Ønske at konvertere en Straf af Fængsel paa sædvanlig Fangekost, idømt en Person paa over 60 Aar, til Fængsel paa Vand og Brød, J. M. Skr. Nr. 110, 12 Maj 1874.

ee. Ang. hvorledes der skulde forholdes med Konvertering af en saadan Straf, som var idømt en Person, der efter Lægens Erklæring overhovedet ikke vilde kunne udholde nogen Fængselsstraf, J. M. Skr. Nr. 42, 2 Marts 1878.

ff. Ang. at en Person, som ifølge Lægeattest ikke kunde taale Rugbrød, men derimod Sigte- eller Hvedebrød, idømt Vand- og Brødstraf bør forandres til Fængsel paa sædvanlig Fangekost, J. M. Skr. Nr. 81, 5 Marts 1896.

gg. Jfr. nedenfor h.

3) Bestemt ved Dom, kan Overøvrigheden ikke, saaledes som ved Bøders Afsoning, forvandle til simpelt Fængsel i den firedobbelt Tid af Hensyn til vedkommendes personlige Stilling, J. M. Skr. 23 Avg. 1855, jfr. K. Prom. 21 Avg. 1802.

f. Ensomt Fængsel paa Vand og Brød er foreskrevet som Straf for Straffanger i L. 3 Decbr. 1850 § 1 c.

g. Ang. Indlæggelse paa Sygehus under Straffens Eksekution.

1) At den Tid, hvori en dømt Person under Eksekutionen paa Grund af Sygdom er indlagt paa et Sygehus, maa medregnes i Straffetiden, J. M. Skr. Nr. 42, 2 Marts 1878, Nr. 13, 12 Jan. 1883.

2) Ang. at der savnes Hjemmel til at tillade, at den Tid, i hvilken en efter Strfl.s § 197 dømt Kvinde henligger paa et Sygehus, hvor hun under Forundersøgelsen var blevet indlagt og fremdeles henlaa, blev afkortet i hendes Straffetid, J. M. Skr. Nr. 174, 29 Juli 1898.

3) Jfr. Tvangsarbejde — Tvangsarbejdsanstalter III 9.

Jfr. nedenfor 8 k.

h. Ang. denne Strafs Anvendelse i Militæretaten, og at der findes 2 Grader af samme, simpelt Fængsel og strængt Fængsel, Straffel. for Krigsmagten Nr. 68, 7 Maj 1881 §§ 11, 22—26, 33,

40 Nr. 1, jfr. tidligere Fr. 12 Juni 1816 § 9, Pbf. 17 Oktbr. 1836. Jfr. K. Skr. 9 Decbr. 1847.

Ved det simple Fængsel paa Vand og Brød iagttages Straffelovens Regler om Mellefristernes Længde, Kdg. 27 Novbr. 1866.

Naar paagældende Delinkvent er hengiven til Drukkenskab, kan der til Forebyggelse af Delirium gives ham et vist Kvantum Ingefær, Resl. 17 Avg. 1834 (i Gen. Kom. Koll. Skr. 30 s. M.), jfr. Gen. Kom. Koll. Skr. 6 Septbr. 1834, 1 Decbr. 1835 — alle i M. R.

Ang. denne Strafs Anvendelse som arbitrær, Pbf. 31 Maj 1812 (M. R.).

Ang. den dermed følgende Lønningsforbrydelse, se Krigshospitalskassen 5.

Jfr. nedenfor 8.

i. I Vestindien gælder Fr. 12 Juni 1816 med nogle Modifikationer, Pl. 18 Oktbr. 1820, jfr. K. Skr. 13 Septbr. 1828. Ligeledes er Pl. 23 Maj 1840 udvidet dertil, K. Skr. 9 Marts 1843 Nr. 7.

k. Skal anvendes i de Tilfælde, hvor de før Fr. 12 Juni 1816 udgivne Love fastsætte offentligt Arbejde i 6 Maaneder og derunder, Fr. 12 Juni 1816 § 5.

l. Ang. dets Anvendelse som Tvangsmiddel for at bringe Inkvisiter til at svare, se Forhør 3.

m. Ang. Afsoning af Bøder dermed, se foran 5 h, og af Underholdsbidrag, se Underholdsbidrag B IV.

n. Ang. de til denne Straf knyttede Virkninger, se Beværtningsnæring 2. Borgerskab 2 d. Rang 13 a. Uberygtethed 5. Udlændinge 12 (deres Udvisning).

Derved forbrydes Underofficerers Hæderstegn for lang Tjeneste, Best. 9 Jan. 1854 § 6 (i Lovsaml.). Jfr. nedenfor 8 i.

Se foran h i Slutn.

o. Se Læger B II 4 d Nr. 2 (ang. Undersøgelse, om vedkommendes Helbredstilstand tillader Straffens Anvendelse eller Mellefristernes Forkortning).

p. Se foran 5 g samt Alterets Sakramente 13 g. Æresoprejsning 3, 5 (Fængsel paa Vand og Brød).

8. Om de i Krigsmagten brugelige Fængselsstraffe handler L. Nr. 68, 7 Maj 1881 §§ 8, 31, 32, 33 (om Fængselsstraffenes Inddeling i to Grader), 36, 38, 40, 44 (om Forholdet mellem de forskellige Fængselsstraffe), 53, 54, 82 Nr. 3, 166 (Straf for at bryde Arrest), 199 (den arbitrære Straffemyndighed, se herved

de under Militær Jurisdiktion H 2 f, g anførte Anordninger) samt om de enkelte Fængselsstraffe:

a. Simpel Arrest, nemlig Kvarter- og Vagtarrest, §§ 11—16, 33, 39, 40 Nr. 1, jfr. med Hensyn til Vagtarrest §§ 17, 23.

b. Ensom Arrest, §§ 11, 17, 33, jfr. 19.

c. Arrest i Bøie, simpel og stræng, §§ 11, 18, 33.

d. Mørk Arrest, §§ 11, 19, 21, 33.

e. Mørk Arrest paa indskrænket Kost, §§ 11, 20, 21, 23, 25, 26, 33, 40 Nr. 1.

f. Fængsel paa Vand og Brød i to Grader, simpelt og strængt, §§ 11, 22—26, 33, 40 Nr. 1. Jfr. Hæren 24 i (ang. Til lægsbrød).

g. Om de under a—f nævnte Straffes Fuldbyrdelse i Krigsskibe paa Togt mærkes Instr. 20 Juni 1881 (U. L.). Jfr. nedenfor l.

h. Om Fuldbyrdelsen af Bøiestrafpen ved Hæren mærkes Krigs M. Skr. 4 s. M. (M. R.).

i. Straf af mørk Arrest paa indskrænket Kost, stræng Arrest i Bøjen eller Fængsel paa Vand og Brød udelukker ordentligvis fra Adgang til Hæderstegnet for god Tjeneste ved Søetaten og medfører sammes Forbrydelse, Aab. Br. 12 Novbr. 1886 §§ 5, 7 (i Søværnets Lovsaml.). Se foran 7 n.

k. Ved Hæren regnes den Tid, hvori en under Eksekution af Fængselsstraf eller af Kvarterarrest værende Person henliger paa et Sygehus, ikke med i Straffetiden, Krigs M. Skr. 3 Marts 1890 (M. R.). Jfr. ovenfor 5 i og 7 g.

l. Ang. at Fuldbyrdelse af Fængselsstraffe om Bord i Krigsskibe ordentligvis maa udsættes til efter endt Togt, Mar. M. Skr. 1 Avg. 1891 (i Søværnets Lovsaml.). Jfr. Hjemforlovelse 12.

m. Ang. at det kan tilstedes militære Arrestanter (in casu Vagtarrestanter) ogsaa udenfor de i Straffelov for Krigsmagten §§ 14 og 28 ommeldte Tilfælde at tage Bevægelse i fri Luft, Krigs M. Skr. 6 Novbr. 1893 (M. R.).

n. Jfr. tidligere Fr. 12 Juni 1816 § 9, Pbf. 17 Oktbr. 1836, Rsl. 4 April 1848 §§ 1—3, Best. 9 Jan. 1854 § 6 (i Lovsaml.).

o. Jfr. ovenfor 7 h.

p. Se Fæstningsarrest. Orlogsværftet 34. Statsfængsel. Værnepligt 5.

9. Reglement for Arrestvæsenet 7 Maj 1846. Se Arrestvæsenet.

Dette Reglement er anvendeligt paa enhver, der er hensat i Fængsel til at lide Straf, men der er intet til Hinder for, at en

saadan lader de i Arresten forfattede Skrifter trykke eller vedbliver at være Udgiver, saa længe Sraffen varer, J. M. Skr. 2 Marts 1852.

10. I Tilfælde, hvor en til Strafarbejde dømt Person benaades med en Straf af Fængsel paa sædvanlig Fangekost, begynder Straffen at løbe fra den Tid, da paagældende er hensat til Straffens Afsoning, og hverken fra Dommens eller det kgl. Reskripts Dato, J. M. Skr. 12 Septbr. 1860 (i den lille Reskriptsaml.). Jfr. foran 5 d.

11. Med Hensyn til Straffelovens § 30, se Afsoning I 4.

12. Om Arrest efter Konkurslovens § 167, se Arrest A 32 og Udpantning II 3 e.

13. Ang. dets Anvendelse som disciplinær Straf paa fattige, se Fattigvæsenet III 3. Jfr. ovenfor 3.

14. Fængselsstraf idømt af danske Konsuler i Henhold til den dem tilkommende Doms- og Øvrighedsmyndighed paa Steder, hvor danske ikke ere undergivne Landets Jurisdiktion, kan udstaaes i en anden Nations til Afsoning af Konsulardomstoles Domme bestemte Fængsel, L. Nr. 35, 15 Febr. 1895 § 9, jfr. Instr. Nr. 180, 1 Septbr. s. A. §§ 24, 25, 29, 30, hvori indeholdes Bestemmelser om Varetægtsfængsel og Udtaaelse af Fængselsstraf.

15. Se videre Embedsmænd 33. Skilsmisse 2.

III. Ang. dets Anvendelse som Tvangsmiddel, se foran II 7 l. Gældsarrest. Jfr. foran II 5 h og 7 m.

IV. Ang. Virkningen af, at et Tyende kommer i Fængsel, L. 10 Maj 1854 og 16 Febr. 1856 (f. Færø.): §§ 28 og 41 Nr. 3.

Se Arrest A 37 (at en Varetægtsarrestant kan udsone Fængselsstraffe under Varetægten). Arrestomkostninger 8, 11—13 (ang. Dageantallets Beregning). Bøder F 7 (Kumulation af Bøde- og Fængselsstraf). Bøjen. Eksekution A 5 p (af Fængselsstraffe i private Sager). Indkaldelse, Værnepligtiges, 22 e (af fængslede Personer). Militær Jurisdiktion H 1, 2. Rigsdagsmænd 7.

Fængselsinspektør.

Ang. Ansættelse af en saadan for samtlige københavnske Fængsler, Regulativ-Tillæg Nr. 137, 2 Juli 1895.

Fængselskirker, se Kirker 9, 1ste Stykke.

Fængselskommissionen. Ang. dens Ophævelse og Ansættelse af en Overinspektør for Fængselsvæsenet og Strafanstalterne, J.

M. Cirk. 4 Decbr. 1848. Jfr. ang. dens Oprettelse Ordre 8 April 1840. Se nu Fængselsvæsenets Bestyrelse 1.

Fængslslæge i København.

Ang. hans Ansættelse og Lønning, Tillæg til Regul. for Kbhvn.s Politi Nr. 111, 15 Septbr. 1896. Ang. hans Forretninger, Tillæg til Instruks for Kbhvn.s Politi Nr. 112 af s. D.

Fængselspræster, se Præster XIII (Henv.).

Fængselselskaber.

Ang. Stiftelsen af saadanne, K. Prom. 25 April 1797, Resl. 25 Juni 1842.

Se Benaadning 4 (Straffangers) h.

Fængselsvæsenets Bestyrelse.

1. Fængselsvæsenet og de civile Strafanstalter sortere under Justitsministeriet, Kdg. 24 Novbr. 1848 IV.

Ang. Oprettelsen af Kontoret derfor under Justitsministeriet, under hvilket Kontor ogsaa Strafanstalternes Overbestyrelse hører, Resl. 4 Maj 1861.

2. Ang. en eventuel Forening af Embedet som Bestyrer af Fængselsvæsenet med Inspektørembedet ved en Strafanstalt, L. Nr. 50, 25 Marts 1871 § 7.

3. Ang. Medhjælpssummen dertil, § 12 ibd.

4. Bestyreren af fornævnte Kontor har Rang i 4de Klasse Nr. 3, Resl. Nr. 103, 20 Maj 1874.

Fængselsvæsenets Overbestyrelse.

1. Henlægges atter under en Overinspektør, Resl. Nr. 155, 18 Juli 1884.

2. Denne approberer Reglementet for Brandtjenesten ved Vridsløselille Fængsel, J. M. Skr. Nr. 116, 27 Juni 1885 § 1.

3. Instruks for Bestyreren for det tidligere Kontor for Fængselsvæsenet 18 Juni 1866.

4. Til Overinspektøren for Fængselsvæsenet indsendes Udskrift af Forhører ang. Arrestanters Undvigelse, J. M. Cirk. Nr. 254, 29 Novbr. 1894.

Se fremdeles Strafanstalter 17 (om en Indberetning fra den nuværende Overinspektion). Tvangsarbejde — Tvangsarbejdsanstalter.

Fængsler, se Arrest- samt Ting- og Raadhuse. Strafanstalter.

Fængslingskendelse, se Anholdelse I 1. Arrest A 12.

Færgesart, se Færgesvæsen.

Færgelav.

1. Københavns Færgelavs Lavsart. 29 April 1684 skulle være

aldeles ophævede, Pl. 24 Maj 1811. Jfr. nu L. 14 Decbr. 1857 § 1 (S. 320).

2. Helsingørs Færgelav, Anordning, Lavsartikler og Takst 10 Maj 1836. Jfr. K. Skr. 22 Marts s. A.

Ang. Tilladelse for Færgemændene til efter modtagen Kvarantæneforklaring at ilandføre Personer og Gods fra forbisejlede Skibe, J. M. Skr. 14 April 1859.

L. om Understøttelse til Personer, som ere udtraadte af Lavet, 22 Novbr. 1859.

Ang. dets Ophævelse, L. Nr. 56, 12 Maj 1882.

Se Ekstrapostvæsenet I 12. Færgevæsen I 9 c og d. Rømning 1 g. Jfr. Færgemand 1.

3. Korsør-Nyborg forenede Færgelav.

Dets Eneret til Befordring af Rejsende og Gods efter Adg. 23 Decbr. 1843 samt dets Kontraktsforhold med Postvæsenet hæves mod Erstatning, L. 16 Febr. (S. 454) og 1 April 1856 (S. 603).

Ophævelse af dets Understøttelses- og Hjælpekasse, Resl. 1 Novbr. 1857.

Se Færgevæsen II 33.

Færgemand.

1. Næring som saadan var tidligere i Helsingør optaget paa Vedtægten om den bundne Næring, se f. Eks. M. T. B f. 1873 S. 232, jfr. Lavsart. 10 Maj 1836 § 4. Se nu M. T. B f. 1898 S. 177. Se Befordringsvæsen 1.

2. Skal efter Begæring af Direktionen for Kbhvn.s Fattigvæsen mod billig Betaling overføre udenbys fattige, Plan 1 Juli 1799 § 144, jfr. Reglm. 5 Juli 1803 f. Købst. § 55, f. Land. § 73.

3. Det tidligere Forbud mod Befordring af pasløse Personer m. fl., er ophævet, J. M. Skr. 17 Maj 1864.

4. Ang. Færgefolks Fritagelse for personlige onera, se Byrder 21, jfr. Syns-, Skøns-, Taksations- og Vurderingsmænd I 1 b.

Færgemandsbaade.

Ang. Fart dermed mellem Danmark og Sverig, se Bolværkspenge I 8 e. Handel III (Handel og Skibsfart) 34.

Færgeskilt.

Førerne af Færgebaadene i Helsingør skulle forsynes med Skilt, Adg. Nr. 82, 14 Juni 1882 § 3.

Færgesteder, se Færgevæsen II.

Færgetakster.

1. Ang. Underøvrighedens Myndighed til ved Kendelse at af-

gøre, om der paa Grund af Farvandets Beskaffenhed, navnlig Isforhold, kan tilkomme Færgemanden højere Betaling end den takstmæssige, Pl. 17 Oktbr. 1815, jfr. Takst Nr. 7, 27 Jan. 1873. Jfr. f. Helsingør Adg. 10 Maj 1836 § 17. Jfr. Færgevæsen I 9 d, 15.

2. Fastsættes ad administrativ Vej, F. M. Skr. 19 Maj 1857.

Bemyndigelse for det daværende Fælles-Indenrigsministerium til at forandre de gældende Takster, Resl. 17 Juli 1857.

3. Ved de enkelte Færgesteder, se Færgevæsen II.

Ang. Tilvejebringelsen af ny Takster i Anledning af det ny Møntsystem, Ind. M. Cirk. Nr. 286, 25 Novbr. 1873.

Færgevæsen (Færgefart, Færgesteder).

I.

1. Ang. avtoriserede Dagbøger ved Færgestederne, hvori de rejsende kunne indføre deres Klager, samt at Politimestrene skulle efterse Bøgerne, K. Prom. 26 Febr. 1811.

2. Enhver saadan Klage hører under Politivæsenets Behandling og Paakendelse, ibd.

Postfærgestederne, Besværinger fra de rejsende over Rekviziterne skulle tilstilles Indenrigsministeriet, Bkg. Nr. 81, 17 Juni 1879. Se Postvæsenet I 17, 31. Jfr. nedenfor 13.

3. Statueret med Hensyn til det tidligere Færgelav i Korsør-Nyborg, at Lavet skulde betale Bropenge af Fartøjerne, Befragteren derimod af Ladningen, Postdir. Skr. 15 Juni 1816.

4. Udgifterne til Færgesteders Forbedring maa, for saa vidt de ikke kunne paalægges Ejerne, udredes af det offentlige, Rtk. Skr. 29 Juni 1816 (i Till. t. Reskriptsaml. f. 1816). Se nedenfor 7. Se nu L. Nr. 32, 21 Marts 1874 § 3.

5. Ang. Myndighed for Generalpostdirektøren til ved Dagmulkt at fremtvinge begærte Oplysninger om Færgestederne og Manglers Afhjælpen ved samme, Pl. 12 Decbr 1818.

6. Politimestrene skulle føre Tilsyn med de privilegerede Færgesteder og i hver Maj Maaned foranstalte Syn over dem samt indsende Synsforretningen, K. Cirk. 22 Juli 1820, jfr. Reglm. Nr. 6, 27 Jan. 1873 § 4. — Nu er Politimestrenes Tilsyn med de til Amsraadene overgaaede Færgesteder bortfaldet, L. Nr. 32, 21 Marts 1874 § 1, jfr. Ind. M. Skr. Nr. 173, 28 Avg. 1874.

For disse Synsforretninger skal ikke erlægges Gebyr for Udmeldelse eller Afhjæmning og ordentligvis ikke heller Betaling til Mændene, se Syn, Skøn osv. II 6 a.

7. Ang. hvor vidt der ved Konfirmation paa Fæргеbevillinger

i Anledning af Tronskifte kan tilføjes en Klavsul om Manglers Afhjælpning og Forbedringers Indførelse ved Færgeindretningen, J. M. Skr. 16 Marts 1849.

8. Ang. Færgefartøjers Fritagelse for Skibsafgift, L. 4 Juli 1863 § 56 V f.

9. Ang. de privilegerede Færgesteders Eneret.

a. Ang. Udstrækningen deraf, Pl. 12 Avg. 1820, jfr. Pl. 16 Febr. 1830. Jfr. Adg. 1 og Rskr. 29 Oktbr. 1701, Rtk. Skr. 21 Jan. 1736. Se med Hensyn til de enkelte Færgesteder nedenfor II.

b. En Tur med et inviteret Selskab eller et Selskab, som har forenet sig med Fartøjets medfølgende Ejer om at dele Udgifterne ved Turen, strider ikke derimod, Postdir. Skr. 25 Avg. 1827.

c. Ang. hvor vidt den kan gøres gældende med Hensyn til Udlosningen af et grundstødt Skibs Ladning, Postdir. Cirk. 8 Septbr. 1827 (ang. Helsingør Færgelav).

d. Naar Farvandet er erklæret usejlbart, maa den ophøre, ibd. Jfr. Færgetakster 1.

e. Ang. Forstaaelsen af Pl. 12 Avg. 1820 § 2 om »Købmandsfartøjers« Adgang til at medtage Passagerer, K. Skr. 1 Decbr. 1832.

f. Straf for Indgreb deri, L. 3 Maj 1867, jfr. L. Nr. 32, 21 Marts 1874 § 1, Pl. 12 Avg. 1820 § 4. Jfr. J. M. Skr. 29 Jan. 1863.

Jfr. nedenfor 10 f.

10. Ang. de privilegerede Færgesteders Forpligtelse til at give visse Personer m. m. fri Overfart.

a. Dertil ere indkaldte og efter Befaling permitterede Værnepligtige berettigede ved Forevisning af Indkaldelsesordre eller Permissionspas, Fr. 14 Septbr. 1774 § 18, Gen. Kom. Koll. Prom. 29 Jan. 1785 § 8, Fr. 13 Maj 1785 § 5, K. Prom. 9 Avg. 1788, Gen. Kom. Koll. Skr. 24 Jan. 1818, Pl. 2 Decbr. 1834, jfr. Intend. Skr. 31 Jan. 1850 (M. R.), Cirk. fra Direktionen for Armeens Personel 3 Decbr. 1851 (M. R.).

For saa vidt denne Ret er bortfalden ved de ældre Færgeforbindelsers Ophævelse (som mellem Korsør-Nyborg), bliver Overfarten at erstatte dem, J. M. Cirk. 17 Juli 1858, jfr. J. M. Cirk. 27 April 1857. Se L. 7 Maj 1870 § 2.

b. Fri Overfart tilkommer Forbrydere og deres Bevogtere, K. Cirk. 30 Marts 1816.

c. Færgepenge erlægges ikke paa de til Krigsmagten hørende

Personers Tjenesterejser eller af militære Kommandoer. Forlanges der Kvittering for Overfarten, skal saadan gives. Regul. 20 Marts 1882 (U. L.) §§ 9, 20, 17 Juli 1883 (i Søværnets Lovsaml.) § 9.

Bestemmelserne i to Reglem. 21 Novbr. 1874 § 10 ang. Sallingsund og Vildsund mærkes om fri Overfart for de til Fribefordring berettigede Personer.

Jfr. Bropenge II A 9, 13, 14.

Som Legitimation for denne Ret kan Forevisningen af Militæres Marschbestemmelse tjene, K. Skr. 11 Avg. 1827.

d. For Overfart af Personer, hvem Fribefordring tilkommer i Medfør af Fr. 26 Juni 1844 erlægges ingen Betaling, med mindre vedkommende Færgstedes Privilegium udtrykkelig hjemler det. Fr. 26 Juni 1844 § 15, jfr. § 39. Saadan Hjemmel havdes i Helsingør, Adg. 10 Maj 1836 § 1.

1) Dette kan ikke anvendes paa militære Transporter under Krigsforhold, J. M. Skr. 15 Jan. 1849. Jfr. Postdir. Cirk. 2 Decbr. 1815.

2) Resl. 11 Febr. 1814 (i Till. t. Reskriptsaml. f. 1814), der tilstaar de Færgesteder, hvis Farvand er to Mile bredt eller derover, halv Betaling for Transporter i kgl. Tjenesterejser, kan ikke nu hjemle saadan Betaling for Rejser, hvorpaa Fr. 1844 § 15 er anvendelig, med mindre Bestemmelsen er gentaget i det specielle Privilegium, Ind. M. Skr. 28 Septbr. 1853.

3) Herefter tilkommer der Retsbetjente med deres Kontorbetjent (derimod ikke Hest), Branddirektører og Distriktslæger fri Overfart paa de af dem i kgl. Tjeneste eller Amtets Anliggender foretagne Embedsrejser, Ind. M. Skr. 9 Jan 1854 (i Noten t. J. M. Skr. 7 Avg. 1853).

Det gør ordentligvis ikke nogen Forandring heri, at Embedsmanden har indgaaet Overenskomst om en fast aarlig Godtgørelse i Stedet for Fribefordring, ibd.

4) Fri Overfart tilkommer ikke Personer, der som Sigtede eller Deponenter ere indkaldte for Retten, ibd. Jfr. Delinkventomkostninger I q.

5) Ang. Ventetiden ved Færgestederne for de med Fripas forsynede Personer, Postdir. Cirk. 24 Juni 1854 (i Note t. J. M. Skr. 15 Maj 1848).

6) De rejsende kunne ikke fordre, at Dragerne ved Færgestederne skulle bære deres Tøj uden Betaling, K. Skr. 12 Juni 1821.

7) Se Amtmænd II 4 e. Bropenge II A 9. Sessioner C 2.

e. Fr. 16 Marts 1851, hvis § 17 hjemlede fri Overfart for Distriktheste med deres Førere — jfr. Ind. M. Cirk. 11 Septbr. 1851 — er hævet ved § 2 af L. 26 Maj 1868, der ikke indeholder nogen tilsvarende Bestemmelse. Jfr. Bropenge II A 9.

f. Ethvert Færgested, der har Eneret til Færgefarten, maa betragtes som privilegeret og være disse Bestemmelser undergivet, Ind. M. Skr. 28 Septbr. 1853.

Se i øvrigt Bestemmelserne for de enkelte Færgesteder under II. Jfr. ogsaa Gen. Kommissariatets Skr. 15 Novbr. 1755. g. Se Estafetter 1.

11. Henlægges fra Finans- til Indenrigsministeriet, dog saaledes at først nævnte Ministerium beholder Bestyrelsen af Postvæsenets Færgerier (o: Assens, Snoghøj, Sallingsund, Vildsund og Spodsbjerg), Bkg. Nr. 109, 30 Juni 1871, Postdir. Cirk. Nr. 72, 23 Marts 1872 § 3 (der indeholder en Fortegnelse over de i Henhold hertil til Indenrigsministeriet overgaaede Færgerier), jfr. Resl. Nr. 59, 6 Marts 1873. Jfr. Pl. 24 Marts 1807.

Nu maa mærkes, at Postvæsenets Bestyrelse er henlagt til Indenrigsministeriet ved Bkg. Nr. 146, 8 Novbr. 1873.

Tilsynet med de ifølge nævnte Bkg. 30 Juni 1871 under Indenrigsministeriet henlagte Færgesteder med Undtagelse af Helsingør Færgested er nu overgaaet til vedkommende Amtsraad, L. Nr. 32, 21 Marts 1874, der giver nærmere Regler om deres Bestyrelse. Jfr. Ind. M. Cirk. Nr. 286, 25 Novbr. 1873.

12. Over samtlige i Danmark den 1ste Marts 1871 værende Postbefordringsstationer, som tillige ere Færgesteder, findes en Fortegnelse i M. T. B f. 1871 S. 61.

13. Om Afgørelsen af Besværinger vedkommende Postfærgestederne, Bkg. Nr. 9, 31 Jan. 1874. Besværinger fra de rejsende over Rekvisterne skulle tilstilles Indenrigsministeriet, Bkg. Nr. 81, 17 Juni 1879. Jfr. foran 2.

14. Marineministeriet erholder fornøden Oplysning om Færgestederne gennem Tolddistrikterne, Ind. M. Cirk. Nr. 2, 12 Jan. 1882.

15. Ifølge to Reglementer for Sallingsund og Vildsund af 21 Novbr. 1874 § 7 skal Politimesteren med to tiltagne søkyndige Mænd ved Kendelse afgøre, om Færvandet er sejlbart eller ikke. Ifølge de samme Steds anførte Takster kan Øvrigheden bestemme Betalingen i Tilfælde af Istransport. Jfr. ovenfor 9 d. Færgetakster 1.

16. For Personpostrejsende er Betalingen for Overfart ved de

mindre Overfartssteder indbefattet i Persontaksten, Postadg. Nr. 179, 7 Septbr. 1888 IV § 3 A.

17. Se Bygningsafgift II 1 n (af Færgestedsbygninger).
Dragere 4. Fyr 9. Hartkorn A. Toldopsyn C 1, 2det Stk.

II. De enkelte Færgesteder.

Om Bropenge ved de enkelte Færgebroer, se Havne og Skibsbroer VIII.

1. Aggersund, Takst 18 Juli 1818.
2. Allerup, Takst 14 Maj 1862 (utrykt).
3. Asmild Kloster til Viborg, Rskr. 8 Novbr. 1805. (Findes ikke paa Fortegnelsen over samtlige Færgesteder i Cirk. Nr. 72, 23 Marts 1872).
4. Assens, Fr. 29 April 1684, jfr. K. Skr. 9 Juni 1821, Adg. 25 Novbr. 1757. Jfr. Rskr. 8 Maj 1661, 19 Marts 1662. Takst 18 Juli 1818.
5. Borris Krog (over Lønborg Aa), Bev. 27 Jan. 1736. (Findes ikke paa Fortegnelsen i Cirk. Nr. 72, 23 Marts 1872).
6. Christiansholm, Takst 1 Septbr. 1846 (utrykt).
7. Darum, Takst 14 Maj 1862 (utrykt).
8. Dyngby, Takst 19 Marts 1859 (utrykt).
9. Faggensund nordre Side, Reglm. 1 Septbr. 1846, Takst af s. D. (utrykte).
10. Fanø, Adg. 24 Oktbr. 1812, Takst 18 Juli 1818. Jfr. Bev. 16 Oktbr. og Rtk. Prom. 2 Novbr. 1793.
11. Fejø og Kragenæs, Takst 18 Juli 1818. Jfr. Rskr. 5 Avg. 1757, Bev. 23 Decbr. 1808.
Ang. Enerettens Udstrækning ved Kragenæs, Pl. 16 Febr. 1830 § 10.
12. Femø til Fejø og Askø, Resl. 27 Juli 1821. Fejø til Femø, Bev. 30 Marts 1872 (M. T. B S. 147).
13. Fur, Takst 3 Decbr. 1859 (utrykt).
14. Grønsund (p. Falster og Møen), Rskr. 15 Juli 1803, Takst 18 Juli 1818, jfr. Resl. 27 Juli 1832. Jfr. Forb. 12 Avg. 1661, Ob. Br. 14 Avg. 1673, Bev. 7 Oktbr. 1735.
Se Ekstrapostvæsenet I 5.
15. Guldborg, Adg. 26 Febr. 1811, Takst 18 Juli 1818. Ang. Enerettens Udstrækning, Pl. 16 Febr. 1830 § 11.
16. Gundestrup til Audebo, Takst 4 Maj 1861 (i C. P. N. Petersens Lovsaml. f. 1861).
17. Hadsund, Takst 18 Juli 1818.
18. Helsingør, se Færgelav 2 samt foran 9 c, d og 11. Ang.

Ordning af Færgefarten, L. Nr. 56, 12 Maj 1882, Reglm. Nr. 82, 14 Juni s. A.

19. Hvalpsund, Adg. 15 Febr. 1812, Takst 18 Juli 1818. Ang. Enerettens Udstrækning, Pl. 16 Febr. 1830 § 7.

Se Ekstrapostvæsenet I 5.

20. Jandrup, Takst 31 Avg. 1827 (utrykt).

21. Jegindø til Morsø, Bev. til udelukkende Færgeret 21 Juni 1860 (D. T. S. 656). Se nedenfor 45.

22. Jægerspris til Frederikssund, Reglm. 18 Septbr. 1810, Takst 18 Juli 1818.

Byfogeden skal i Stedet for Amtsforvalteren deltage i Opsynet, Rskr. 1 Febr. 1833.

23. Kallehave og Koster, Takst 18 Juli 1818.

Ang. Forpligtelse for Stege Bys og Møen Lands Beboere til at ise Farvandet mellem Sælland og Møen, Rskr. 27 Juli 1771, 21 Juni 1856.

Se Ekstrapostvæsenet I 5, jfr. 4 d.

24. Kongsøre, Takst 7 Avg. 1858 (utrykt).

25. Kragenæs, Takst 28 Maj 1859 (utrykt).

26. Ladens Sundsted til Vendsyssel, Rskr. 9 Jan. 1801. (Findes ikke paa Fortegnelsen i Cirk. Nr. 72, 23 Marts 1872).

27. Langtved Strand til Munkholmen, Bev. 10 Marts 1786 (ligeledes). Bevilling til Færgefart mellem Langtved i Gl. Roskilde Amt og Munkholm i Holbæk Amt 30 April 1897 (M. T. B f. 1897 S. 309).

28. Nebbegaard og Vejlbj (over Rans Fjord), 2 Bev. 2 Oktbr. 1818 (ligeledes).

29. Nymindegab, Adg. 24 Avg. 1849, Takst af s. D. (utrykt).

Fra Nymindegab Kro til Holmsland Klit, Bev. 31 Avg. 1871 (i M. T. B S. 492).

30. Nymølle, Takst 15 Juni 1859 (utrykt).

31. Nysted til Heiligenhafen, skal ske for kgl. Regning og sortere under Rentekammeret, Resl. 21 Decbr. 1804 og Pl. 24 Marts 1807.

Reglement og Takst i Rtk. Prom. 16 Marts 1805.

32. Næssund, Bevilling til udelukkende Færgeret samt til Iland- og Ombordsætning fra og til Dampskibe, Resl. 22 Marts 1860.

33. Nørresundby til Aalborg, Reglm. og Takst 29 Novbr. 1834 for Færgelavet. (Findes ikke paa Fortegnelsen i Cirk. Nr. 72, 23 Marts 1872). Jfr. Ob. Br. 11 April 1661, Rskr. 23 Juli 1664,

K. Prom. 24 Novbr. 1798 samt Havne- og Skibsbroer VIII 83 A a.

Se Ekstrapostvæsenet I 12.

34. Ottesund, Takst 18 Juli 1818. Ang. Enerettens Udstrækning, Pl. 16 Febr. 1830 § 9.

35. Rørvig til Lynæs, Frederiksværk m. fl. Steder, Bev. 12 Avg. 1814 (i Till. t. Reskriptsaml. f. 1814), Takst 18 Septbr. 1819. (Findes ikke paa Fortegnelsen i Cirk. Nr. 72, 23 Marts 1872).

36. Sallingsund og Vildsund. Ang. Ordningen af Færgeforholdene og Etablering af en Dampfærgeforbindelse, L. Nr. 13, 21 Jan. 1871, jfr. Bkg. 15 Novbr. 1873 (U. L.). Jfr. Adg. 23 Juni 1812, Takst 18 Juli 1818. Nyt Reglement 21 Novbr. 1874 (i Till. t. U. L. f. 1879). Takst af s. D. (ibd.). Mærk L. om Statens Overtagelse af Glyngøre Havn Nr. 13, 8 Febr. 1889. Se Sundkorn.

37. Silderslevør, Takst 15 Juni 1859 (utrykt).

38. Skjolddal, Takst 21 Maj 1859 (utrykt).

39 a. Snoghøj, Fr. 29 April 1684, Takst 18 Juli 1818. Jfr. Rskr. 18 Decbr. 1669.

Ang. Enerettens Udstrækning, Pl. 16 Febr. 1830 § 4.

39 b. Spodsbjerg Færgebro, Reglm. for Ordens Overholdelse, Bkg. Nr. 12, 3 Marts 1897.

40. Strib. Ret til Færgefart, Landbefordring og Værtshushold tillægges Færgegaarden som reelle Privilegier, Resl. 20 Maj 1831. Jfr. Priv. 11 Marts 1682 § 13, Rskr. 16 Jan. 1748, Rtk. Skr. 28 Decbr. 1754, jfr. Bev. 26 April 1667, 21 Jan. 1670.

Takst 18 Juli 1818.

Ang. Enerettens Udstrækning, Pl. 16 Febr. 1830 § 6.

41. Sundby paa Lolland, Reglm. 8 Febr. 1811, Takst 18 Juli 1818. Jfr. Konf. 22 Novbr. 1737. (Findes ikke paa Fortegnelsen i Cirk. Nr. 72, 23 Marts 1872).

Se Ekstrapostvæsenet I 5.

42. Svendborg og Vindeby, Reglm. Nr. 6, 27 Jan. 1873 (Etablering af en Dampfærgeforbindelse), Takst Nr. 7 af s. D. Jfr. Adg. 16 Novbr. 1811, Takst 18 Juli 1818.

43. Svineholm paa Lolland, Takst 18 Juli 1818. (Findes ikke paa Fortegnelsen i Cirk. Nr. 72, 23 Marts 1872).

44. Taars og Spodsbjerg, Bev. 29 Avg. 1806, Takst 18 Juli 1818.

Ang. Enerettens Udstrækning, Pl. 16 Febr. 1830 § 2. Om en Indskrænkning af Privilegiet, Bkg. Nr. 132, 24 Decbr. 1877.

45. Tambohuset og Jegindø, Takst 9 Novbr. 1861 (i C. P. N. Petersens Lovsaml. f. 1861). Ang. Enerettens Udstrækning, Resl. 10 Maj 1831. Jfr. foran 21.

46. Terphage, Bevilling paa udelukkende Færgeret, Resl. 21 Oktbr. 1831.

47. Thunø, Takst 19 Marts 1859 (utrykt). Jfr. Ind. M. Skr. Nr. 94, 12 Marts 1891.

48. Vemmenæs til Rudkøbing, Adg. 26 April 1811, Takst 18 Juli 1818, jfr. Gen. Toldk. Prom. 10 Juni 1797 og Takst for Bropenge 18 Juli 1818.

49. Virksund, Adg. 17 Decbr. 1811, Takst 18 Juli 1818.

50. Voer og Mellerup, Takst Nr. 132, 16 Oktbr. 1872. Jfr. Takst 18 Septbr. 1819. Forbud mod Skibes Opankring i Færgelinjen, Bkg. Nr. 90, 7 April 1893 § 6.

*)

51. Følgende privilegerede Færgerier ere nedlagte og Færgefarten samme Steds frigiven:

Fra Rødby eller Kramnitze til Hejlighenhafen og Femern, Pl. 4 Septbr. 1824.

Mellem Bogense og Klakring, Bkg. 23 Decbr. 1854.

Kulhus i Frederiksborg Amt, Resl. 28 Novbr. 1855.

Mellem Kallundborg og Aarhus, Bkg. 19 Jan. 1856.

Brundbyballe paa Samsø, Resl. 24 April 1860 (D. T. S. 717).

Bøiden paa Fyen, Bkg. 28 April 1860.

Mellem Holmsland og Ringkøbing, Resl. 10 Juli 1861 (D. T. S. 809).

Brejninge, Resl. 22 Avg. 1863.

Trelde (ved Vejle Fjord) og Løgstør, Resl. 20 April og 15 Juni 1866 (D. T. S. 635) (ifl. Rskr. Saml. 10 Juni 1866).

Rosenvold (ved Vejle Fjord), Resl. 30 Novbr. 1866 (D. T. S. 1069).

Fredericia, Resl. 10 Maj 1867 (D. T. S. 504).

Ristinge, Resl. 24 Septbr. 1867 (D. T. S. 994).

Mellem Svendborg og Rudkøbing, Bkg. 3 Febr. 1868.

Gaabense, Resl. 30 Septbr. 1870 (D. T. S. 833).

Mellem Sæby og Læsø, Resl. Nr. 65, 29 Febr. 1872.

Middelfart, Resl. Nr. 59, 6 Marts 1873.

Vordingborg, Resl. Nr. 206, 21 Juli 1873.

*) Desuden nævnes i Cirk. Nr. 72, 23 Marts 1872 Holbæk og Søby Færgesteder som overgaaede til Indenrigsministeriets Bestyrelse, men om samme har ingen Oplysninger kunnet tilvejebringes.

Hølken Strand (Dyngby), Ind. M. Skr. Nr. 47, 12 Marts 1880.

Snoghøj, Bkg. Nr. 122, 23 Juli 1885.

Assens, Bkg. Nr. 130, 30 s. M.

Thunø, Ind. M. Skr. Nr. 94, 12 Marts 1891.

III. I København.

Ang. Færgerettens Udøvelse i Havnen og paa Reden efter Adgangsbeviser og Straf for uberettiget Færgning, L. 14 Decbr. 1857, jfr. Bkg. 10 Avg. 1859.

Reglement for Færgefarten 10 Avg. 1859. — Tillæg til samme (om at Bøderne skulle tilfalde Kbhvn.s Havnekasse), Bkg. Nr. 58, 18 April 1874.

Ang. Lejen af de i L. 1857 § 2 ommeldte offentlige Liggesteder for Færgefartøjer, Bkg. 20 Septbr. 1859.

Ang. Adgangsbeviser til at drive Dampfærgefart i Havnen, Bkg. 30 Maj 1861.

Se Ildebrand 2 a. Karantænevæsenet A 6 b. Red 3.

IV. Paa Island, over større Elve og Vandfald, Fr. 15 Marts 1861 § 32.

Ang. Sysselforstanderskabernes Myndighed med Hensyn til Færgævæsenet, Fr. 4 Maj 1872 § 39 Nr. 1 (Nr. 25 i Till. t. Lovt.).

Færler maa ikke bruges i Skolerne at lemlæste Børnene med, D. L. 2—18—12.

Færø, se Amtstuer 4. Jurisdiktionsforholdene B 125 a. **Færøerne**.

1. Forbeholdtes Danmark ved Norges Afstaaelse, Trakt. 14 Jan. 1814 Art. 4.

2. Ang. Anvendelse der af de for Kongeriget givne almindelige Anordninger m. m.

a. Tiden før den nedenfor under b, 1ste Led nævnte Resl. 1821:

Ang. Udvidelse dertil af forskellige Love m. m., K. Skr. 23 Juni 1798 (Fr. 3 Juni 1796, Pl. 9 Marts 1792 og Lovgivningerne ang. Pupilvæsenet — ikke som der staar i Reskriptsaml. »Politivæsenet«, Noten t. J. M. Skr. 26 Avg. 1852 —), 3 Marts 1818 (Rskr. 19 Oktbr. 1799), 31 Juli 1819 (Fr. 13 Jan. 1792), 7 April 1821 (K. Cirk. 19 Decbr. 1812), Resl. 6 Juni 1821 og K. Skr. 21 Septbr. 1822 (forskellige i 1820 emanerede Bestemmelser), K. Skr. 4 Oktbr. 1823 (Pl. 12 Jan. 1821), 11 April 1829 (Fr. 12 Juni 1816 og Pl. 9 Juli 1819).

Fr. 1 Febr. 1757 eller den tilsvarende norske Fr. 8 Marts s. A., der ikke udtrykkelig ere udvidede til eller publicerede

paa Færøerne, kunne ikke anvendes der, K. Skr. 16 Juni 1846.

Ang. Betydningen af, at almindelige for Danmark før 1821 givne Anordninger ere tinglæste der, uden ved kgl. Resolution at være udvidede til Færøerne, J. M. Skr. 26 Avg. 1852 med Note, der navnlig omhandler Spørgsmaalet om, hvor vidt specielle færøiske Anordninger derved kunne antages hævede. — Sportelreglementet af 1814 er ikke anvendeligt der, skøndt det der skal være læst til Tinge, K. Skr. 3 April 1819.

b. De for Danmark givne almindelige Anordninger, der efter forudgaaende Korrespondance med Rentekammeret eller vedkommende Overøvrigheder findes utvivlsomt anvendelige paa Færøerne (Island eller de vestindiske Øer), bemyndiges Kanceliet til for Fremtiden at foranstalte bekendtgjorte der til Efterlevelse, hvorimod kgl. Resolution skal erhverves med Hensyn til de Anordninger, som kun med visse nærmere Modifikationer der bør gøres gældende, Resl. 6 Juni 1821 med Note, jfr. K. Skr. 4 Oktbr. 1823.

Uden saadan Stadfæstelse af Kollegiet eller Kongen kan en for Danmark given Lov ikke anses som gældende i de nævnte Lande, selv om den maatte være tinglæst der, K. Skr. 7 Juni 1823 i Slutn. og 7 Decbr. 1841 (f. Vest.).

Udvidelse i Henhold hertil til Færøerne af Bestemmelser amanerede i 1821, K. Cirk. 20 April 1822, Skr. 4 Oktbr. 1823 (Pl. 12 Jan. 1821); i 1822, K. Cirk. 9 Septbr. 1823, Rskr. 28 (Pl. 1 Maj og Fr. 5 Juli 1822) og K. Skr. 31 Marts 1827 (Pl. 19 Juni og 19 Oktbr. 1822); i 1823, K. Skr. 27 Novbr. 1824; i 1824, K. Cirk. 5 Marts 1825, Rskr. 7 Decbr. 1827; i 1825, K. Cirk. 17 Marts 1827, 26 Septbr. 1829; i 1826, K. Cirk. 5 Maj 1827, Rskr. 24 Septbr. 1830; i 1827, K. Cirk. 27 Maj 1828, Skr. 1 Avg. 1837; i 1828, K. Cirk. 23 Maj 1829, Rskr. 27 April 1832 (Pl. 26 Febr. og Fr. 30 Maj 1828), K. Skr. 10 Maj s. A. (Pl. 6 Septbr. og 19 Novbr. 1828); i 1829, K. Skr. 5 Febr. 1833; i 1830, K. Skr. 15 Septbr. 1832; i 1831, K. Skr. 19 Oktbr. 1833; i 1832—33, Rskr. 30 Marts 1836; i 1834, K. Skr. 21 Febr. 1837; i 1835—38, K. Skr. 21 Oktbr. 1841; i 1839—42, Rskr. 11 Novbr. 1846.

c. Udvidelse dertil af:

Fr. 11 og 15 April 1840, 26 Marts 1841, L. 20 Febr. 1852.

Fr. 21 Maj 1845, L. 4 Jan. 1854.

Forskellige i Aarene 1839—51 udkomne Love og Anordninger, L. af s. D.

d. Af de efter Emanationen af Grundloven givne almindelige Love for Kongeriget ere følgende uden Anvendelse der:

L. 8 Marts 1856 om Midler til fri Fattigunderstøttelse, se § 8.

L. 4 Marts 1857 om Forligsvæsenet, se § 10.

L. 30 Novbr. 1857 om Proklamata, se § 6.

L. 29 Decbr. 1857 om Næringsvæsenet, se § 101.

L. af s. D. om umyndiges Midler under 100 Rdl., se § 3.

L. af s. D. om smitsomme Sygdomme hos Husdyrene, se § 15.

L. 30 Decbr. 1858 om Fallitvæsenet, se § 18.

L. 19 Febr. 1861 om Arveafgifter, se § 6.

L. af s. D. om stemplet Papir, se § 89, jfr. dog § 90.

L. af s. D. om Syn over Kirker og Præstegaarde, se § 42.

L. 14 April 1865 om private Vejes Istandsættelse, se § 12.

L. 21 Juni 1867 om offentlige Veje, se § 19.

L. 6 Juli 1867 om Landkommunernes Styrelse, se § 56.

L. 1 Maj 1868 om Udvandrerens Befordring, se § 11.

L. 15 Maj 1868 om Halvprocentafgiften m. m., se § 4.

L. 26 Maj 1868 om umyndiges m. fl. Midlers Forvaltning, se § 15.

L. 6 Marts 1869 om Hegn, se § 25.

L. 19 Marts 1869 om Udlaan af umyndiges m. fl. Midler, se § 15.

L. 25 Juni 1870 om Lov- og Ministerialtidenden, se § 8.

L. 2 Juli 1870 om Indkomstskats Udskrivning, se § 30.

L. 26 Novbr. 1870 om Forhandling af Stenolje m. m., se § 3.

L. Nr. 2, 2 Jan. 1871 om Ligsyn, se § 10.

L. Nr. 21, 4 Febr. 1871 om Politiet udenfor Kbhvn., se § 17.

L. Nr. 22 af s. D. om Indpodning af Kokopper, se § 13.

L. Nr. 61, 1 April 1871 om Jagten, se § 21.

L. Nr. 86, 12 Maj 1871 om Forhyring af Søfolk m. m., se § 11.

L. Nr. 29, 26 Febr. 1872 om Mønstring af Skibsmandskab, se § 18.

L. Nr. 41, 25 Marts 1872 om Stempelafgift af udenlandske offentlige Pengeeffekter, se § 12.

L. Nr. 53 af s. D. om Mark- og Vejfred, se § 15.

L. Nr. 28, 21 Marts 1873 om Brandvæsenet i Købstæderne, se § 40.

L. Nr. 36, 29 Marts 1873 om Udpantning og Udlæg uden Dom eller Forlig, se § 16.

L. Nr. 52, 3 Maj 1873 om Beskatning af indenlandsk Roesukker, se § 46.

L. Nr. 73, 23 Maj 1873 ang. Forandring i Næringsloven, se § 13.

L. Nr. 74 af s. D. om Børns og unge Menneskers Arbejde i Fabrikker m. m., se § 22.

L. Nr. 84, 7 Juni 1873 indeholdende et Tillæg til Kirkesynsloven, se § 11.

L. Nr. 32, 21 Marts 1874 om Bestyrelsen af Færgevæsenet, se § 5.

L. Nr. 53, 10 April 1874 om Diger, se § 21.

L. Nr. 153, 30 Novbr. 1874 om Erstatning for den ved Brandvæsenets Sluknings- og Redningsforanstaltninger bevirkede Skade, se Lovens Slutning.

L. Nr. 52, 15 Maj 1875 om Tilsynet med fremmede og rejssende, se § 24.

L. Nr. 53 af s. D. om Jordemødrenes Lønning og Forhold, se § 5.

L. Nr. 141, 30 Novbr. 1876 om Foranstaltninger mod Hundegalskab, se § 4.

L. Nr. 10, 6 Febr. 1880 om Tidens Bestemmelse, se Lovens Slutning.

L. Nr. 63, 28 Maj 1880 om Vands Afledning og Afbenyttelse, se § 87.

L. Nr. 97, 2 Juli 1880 om Foranstaltninger mod smitsomme Sygdomme, se § 42, jfr. § 5.

L. Nr. 40, 30 Marts 1885 om Foranstaltninger mod Kolera, se § 14.

L. Nr. 47, 1 April 1887 om Brændevinsbrændingsafgiften, se § 53.

L. Nr. 48 af s. D. om Ophævelse af Skibsafgiften for Udgaaende samt om Kreditoplagsret og Udførselsgodtgørelse for indenlandsk Roesukker, se § 5.

L. om Foranstaltninger mod Svinedifteritis Nr. 186, 14 Decbr. 1887, se § 6, jfr. L. Nr. 217, 20 Decbr. 1888.

L. om Fiskeriet Nr. 56, 5 April 1888, se § 63.

L. Nr. 78, 20 s. M. om Foranstaltninger mod smitsomme Sygdomme, se § 26.

L. Nr. 79 af s. D. om Tilsyn med Plejebørn, se § 10.

L. Nr. 46, 12 April 1889 om Hundeafgiften og Ansvarret for Hunde, se § 12.

L. Nr. 154, 9 Decbr. s. A. om Adgangen til Kreditoplag, se § 3.

L. Nr. 55, 11 April 1890 om Forandring af visse procesuelle Frister, se § 10.

L. Nr. 50, 1 April 1891 om Ølskat m. m., se § 28.

L. Nr. 53, af s. D. om Fæstevirksomhedens Ordning, se § 9.

Margarinel. Nr. 57 af s. D., se § 20. Se nu Margarinel. Nr. 43, 22 Marts 1897 § 21.

Snekastningsl. Nr. 68, 9 s. M., se § 21.

L. Nr. 46, 30 Marts 1892 om Foranstaltninger mod smitsomme Sygdomme, se § 29.

L. Nr. 67, 12 April 1892 om Forhyringsagenter m. m., se § 10.

Adg. Nr. 133, 8 Avg. s. A. om Indbetaling til og Udbetaling fra Stiftsøvrigheder af Præsters og Præsteenkers Pensioner, se § 9.

L. Nr. 49, 9 Marts 1893 om Kirkers Opvarmning, se § 10.

L. Nr. 83, 29 s. M. om Tidens Bestemmelse, se § 1.

L. Nr. 84, 1 April 1893 om yderligere Foranstaltninger mod Kolera, se § 6. Jfr. forel. L. Nr. 150, 1 Septbr. 1892 § 4.

L. Nr. 85 af s. D. om Jordemødrenes Lønning m. m., se § 4.

L. Nr. 105, 14 s. M. om smitsomme Sygdomme hos Husdyrene, se § 20.

Anordn. Nr. 180, 21 Juli 1893 om Fastsættelsen af Præsteenkers Pensioner, se § 8.

L. om Sprængstoffer Nr. 100, 1 April 1894, se § 15.

L. om Adgang til at afløse Tiender, Nr. 102, 8 Maj 1894, se § 17.

L. om Tilsyn med Plejebørn Nr. 43, 1 Marts 1895, se § 10.

Strandingslov Nr. 103, 10 April 1895, se § 23.

Udstykningslov Nr. 81, 11 Maj 1897, se § 31.

L. om Arbejdernes Forsikring mod Ulykkestilfælde, Nr. 4, 7 Jan. 1898, se § 22.

L. om Bekæmpelse af Tuberkulose hos Hornkvæg, Nr. 57, 26 Marts 1898, se § 10.

L. om Ferskvandsfiskeri Nr. 63, 26 Marts 1898, se § 15.

L. om Handel med Gødnings- og Foderstoffer, Nr. 64, 26 Marts 1898, se § 13.

L. om Begunstigelser for landøkonomiske Forskudsforeninger, Nr. 65, 26 Marts 1898, se § 7.

e. Følgende Love kunne med de fornødne Lempelser udvides dertil ved kgl. Anordning:

L. Nr. 13, 14 Febr. 1874 ang. Forbud mod visse Tændstikker kan udvides dertil ved kgl. Anordning, Lovens § 4.

Skiftel. Nr. 155, 30 Novbr. 1874, se § 93. Dette er sket ved Adg. Nr. 30, 14 Jan. 1876. — I Henhold til L. om Skifteafgifter Nr. 156, 30 Novbr. 1874 § 14 er denne Lov traadt i Kraft for Færøerne samtidig med nævnte Anordning.

L. om Tilsyn med Dampfartøjer Nr. 22, 24 Marts 1875, se § 27.

L. om Tilsyn med Dampkedler paa Landjorden Nr. 23 af s. D., se § 26.

Firmal. Nr. 23, 1 Marts 1889, se § 37 i Slutn. — Dette er sket ved Anordn. Nr. 21, 7 Febr. 1890.

L. Nr. 56, 12 April 1889 om Foranstaltninger mod Ulykkestilfælde ved Maskiner m. m., se § 21 i Slutn.

L. Nr. 52, 11 April 1890 om Beskyttelse for Varemærker, se § 19. — Dette er sket ved Anordn. Nr. 262, 24 Novbr. 1893.

L. Nr. 66, 9 April 1891 om Tvangsavktioner, se § 52. — Dette er sket ved Anordn. Nr. 62, 12 April 1892.

Sølov Nr. 56, 1 April 1892, se § 314. — Dette er sket ved Anordn. Nr. 203, 4 Novbr. s. A.

Registreringsl. Nr. 57 af s. D., se § 75. — Dette er sket ved Anordn. Nr. 220, 16 Septbr. 1893.

L. Nr. 72, 12 April 1892 om Søretter, se § 16. — Dette er sket ved Anordn. Nr. 204, 4 Novbr. s. A.

L. Nr. 85 af s. D. om anerkendte Sygekasser, se § 30. — Dette er sket ved Anordn. Nr. 261, 24 Novbr. 1893.

L. Nr. 39, 1 April 1896 om Pasningen af Dampkedler paa Landjorden, se § 12.

Margarinel. Nr. 43, 22 Marts 1897 § 26, jfr. Margarinel. Nr. 53, 5 April 1888 § 17 og Anordn. Nr. 86, 20 s. M.

L. Nr. 161, 18 Decbr. 1897 om Retternes Medvirkning til Optagelse af Bevis i Udlandet m. m., se § 8. — Dette er sket ved Anordn. Nr. 137, 21 Oktbr. 1898.

3. Ang. Afholdelse af overordentlige Ting i Systemerne til Publi-

kation af Anordningerne og disses Tinglæsning, Pl. 23 Marts 1813, K. Skr. 4 Oktbr. 1823.

4. Regulativ for »Fonden for forulykkedes efterladte paa Færøerne«, Konf. 18 April 1832. Hertil er Næbbetolden henlagt, L. Nr. 35, 18 Marts 1881 § 2. Jfr. nedenfor 15.

5. Ang. at der fremdeles ogsaa i Henseende til Tinglæsninger gives 6 forskellige Jurisdiktioner, samt om hvor vidt de dog i Henseende til Justits- og Politivæsenet kunne anses som en Jurisdiktion, K. Skr. 21 Septbr. 1847.

6. Ang. Begunstigelser for de der bosatte Embedsmænd og andre Undersaatter med Hensyn til deres studerende Sønner, Resl. 11 Febr. 1848, jfr. Reglm. af s. D. § 4 Nr. 2.

7. Øen Lille Dimon maa afhændes til Arvefæste, L. 12 Febr. 1852.

8. Bestemmelserne om Beskaffenheden af de Varer, hvormed Afgifter af Indbyggerne skulle erlægges, staa fremdeles ved Magt, L. 21 Marts 1855 § 14.

Nu skulle alle Skatter og Afgifter samt al Landskyld og Tiende til Statskassen betales med Penge efter Kapitelstaksten, L. 16 Febr. 1856 § 2 (S. 473), 1 Maj 1868 § 6.

9. De der (paa Island eller de vestindiske Øer) fødte Personer ere ikke Værnepligt undergivne, saa længe de ikke erhverve fast Hjem her i Landet, L. 6 Marts 1869 § 1.

Bestemmelserne om Værnepligtiges Rejser til Udlandet gælde ogsaa om Rejser til de nævnte Lande, § 51 ibd.

10. Ang. hvor langt Stævnevarsel der skal gives Personer, som bo eller opholde sig der, L. Nr. 55, 11 April 1890 § 1, jfr. Fr. 3 Juni 1796 § 16 — jfr. Fr. 25 Jan. 1805 § 23 —, L. om Rigsretten 3 Marts 1852 §§ 29, 51, L. om Sø- og Handelsretten 19 Febr. 1861 §§ 23, 54. — Se ogsaa L. om Proklamata 30 Novbr. 1857 § 1. Se Stævnevarsel 1, 2det Stk. 16.

11. De færøiske Regnskaber revideres i 1ste Revisionsdepartements nuværende 2det Kontor, Resl. Nr. 221, 25 Novbr. 1876.

12. Ang. Veksler trukne fra eller paa Færøerne (og Island) gælde nogle særlige Regler, L. Nr. 52, 7 Maj 1880 §§ 19, 78.

13. Koncessioner for Markis de St. Yves henholdsvis paa Ret til Kulbrydning paa Suderø, Ret til at bryde Kobber, Jernsten og ildfast Ler samme Steds og Ret til at bryde Kobber paa Nolsø Nr. 302—304, 17 Novbr. 1890.

14. Koncessioner for Frøken Kerstin v. Post henholdsvis paa Ret til Kulbrydning paa Suderø, paa Ret til at bryde Kobber, Jernsten og ildfast Ler samme Steds og paa Ret til at bryde

Kobber paa Nolsø, Nr. 215—217, 4 Avg. 1894. Tillægskoncession Nr. 307, 18 Decbr. 1896.

15. Forsikringsforeningen for forulykkedes efterladte paa Færøerne. Fundats for sammes urørlige Grundfond, Stadf. Nr. 315, 30 Oktbr. 1891. Jfr. foran 4.

16. Bestemmelser om Politiet paa Færøerne, L. Nr. 55, 13 April 1894.

17. Lov om Afhændelse af Trøer og Grundstykker fra Statens Fæstegods, Nr. 56, 13 April 1894.

18. Lov om Tilsyn med Plejebørn, Nr. 43, 1 Marts 1895 § 10.

19. Ang. et ekstraordinært Bidrag af Statskassen til Færø Amtskommune, L. Nr. 90. 10 April 1895 § 1 i. f.

20. Ang. Kundgørelse af Love og Anordninger paa Færøerne, L. Nr. 51, 1 April 1896.

21. Ang. Forandring i Bestemmelserne om Afholdelse af Ting paa Færøerne, L. Nr. 52, 1 April 1896.

Se fremdeles Amter 2. Christian den Femtes norske Lov 1. Fattigvæsenet I E. Fiskeri IV. Forsørgelsessted H. Handel II B (ang. Handel og Skibsfart paa Færøerne). Haugevæsenet. Hjemsendelse II. Hvalfangst 2. Islandske Departement (de færøiske Sagers Bestyrelse). Justitsministeriet b og c 2 (ang. de færøiske Sagers Behandling). Lagting. Medicinalvarer—Medikamenter 19. Pastorater 186 (Færøernes Præstegæld). Præstegaarde 20 v og 29. Rossebrug. Skibsfart 6 (»Munken«).

I øvrigt maa de Færøerne vedrørende Bestemmelser søges under de Artikler, hvor de efter deres Genstand høre hjemme.

Fæste — Fæstejendomme.

1. Hovedbestemmelserne herom ere D. L. 3—13, Fr. 6 Juni 1769, 8 Juni 1787 (to), 16 Jan. 1789, 19 Marts 1790, 25 Marts 1791, 9 Marts 1838, L. 19 Febr. 1861 (S. 191), 21 Marts 1864 (S. 148), Nr. 36, 9 Marts 1872. Jfr. Fr. 28 Jan. 1682. Jfr. K. Skr. 15 Jan. 1835 (en Kommissions Nedsættelse).

Ang. hvor vidt forskellige Stipulationer i Fæstebreve kunne anses som gyldige efter den gældende Fæstelovgivning, K. Skr. 8 Marts 1831, 5 Decbr. 1840.

Ifølge L. 19 Febr. 1861 § 10 kunne Fæsterne ikke fraskrive sig de dem ved Loven tilsikrede Rettigheder.

2. Den kongerigske Fæstelovgivning skal ikke gælde i de indlemmede slesvigske Distrikter, L. 16 Febr. 1866 § 14 (S. 203).

De hidtil gældende Regler forblive uforandrede for de konge-

lige Fæsteejendomme i de indlemmede slesvigske Distrikter, § 7 ibd.; ang. at disse overgaa til fri Ejendom fra den 1 April 1867 at regne, L. 29 Marts 1867 § 7.

Ang. Afløsning af Fæste- og Tiltrædelsespenge for de under Domænevæsenet hørende Arvefæsteejendomme i Slesvig, L. 27 Novbr. 1863 (S. 408).

3. Indenrigsministeriet kan ikke indlade sig paa almindelige Fortolkningsspørgsmaal med Hensyn til Loven af 19 Febr. 1861, Ind. M. Skr. 7 Maj 1861.

4. Ang. Fæsteforholdet med Hensyn til forskellige Ejendomme, se AnneksGods 6. Beneficeret Gods 6. Fideikommisser I 3 c, jfr. d (ang. Besidderens Ret til at bortfæste Godset). Kirkejorder 2 og specielle Bestemmelser om saadanne under Pastorater. København 8 d. Købstadjorder I 5. Præstegaarde 20 k, l, m og specielle Bestemmelser under Pastorater. Universitetet 9.

5. Naar flere ere Lodtagere i en Jord eller Gaard, da fæster den største Lodsejer samme bort og giver de øvrige Lodsejere, hvad dem tilkommer, af hvis til Fæste gives, D. L. 5—10—4.

6. Ang. at bestaaende Fæstekontrakter ikke ville blive berørte ved de paatænkte mulige Forandringer i Fæsteforholdene, Ind. M. Skr. 10 Marts 1849. Jfr. L. 19 Febr. 1861 § 10.

7. Ang. hvor vidt Bortfæstning kan ske ved offentlig Avktion, K. Skr. 28 Juni 1836, jfr. Rskr. 15 Decbr. 1752.

8. Ang. at Bøndergaardes Overdragelse til Brug kun maa ske som Fæste paa Bondens og hans Hustrus Levetid, men ikke paa visse Aar eller paa Opsigelse fra Jorddrottens Side D. L. 3—13—1 og 4, Fr. 19 Marts 1790, Pl. 7 Juni 1806, jfr. Fr. 21 Febr. 1702 III § 1, K. Skr. 10 Novbr. 1787 II § 1. Se nærmere Fæstetvang.

a. Huse kunne bortfæstes paa bestemt Aaremaal eller Opsigelse, se Fæstetvang 1 b.

Fæstehusmænds Enker have samme Ret til at beholde Stedet som Enker efter Fæstegaardmænd, naar den afdøde Fæster har haft Huset i Fæste paa Livstid, K. Prom. 17 Maj 1794 § 2, Rtk. Skr. 20 Juli 1816, 8 Maj 1832 ad c.

b. En Gaardfæsters separerede Hustru kan efter Mandens Død forlange at beholde Gaarden, K. Skr. 3 Novbr. 1825.

c. Ang. at Fæsterens Enkes anden Mand ikke kan fordre sig Fæstet overdraget, D. L. 3—13—4, K. Skr. 23 Jan. 1790, 24 Septbr. 1791, Rtk. Skr. 27 Oktbr. 1804.

d. Ang. hvor længe Boet og Arvingerne have Ret til at

beholde Fæstegaarden, L. 19 Febr. 1861 § 4, jfr. § 10. Jfr. med Hensyn til ældre Fæsteforhold K. Skr. 28 Decbr. 1830, Rtk. Skr. 5 Maj 1832, K. Skr. 10 Novbr. 1835, Ind. M. Skr. 27 Oktbr. 1849.

9. Ang. Jorddrottens Forpligtelse til inden en vis Tid at bortfæste en fæsteledig Fæstegaard og meddele Fæstebrev paa samme, Fr. 9 Febr. 1820, jfr. L. 19 Febr. 1861 § 4. Se nærmere under Fæstebrev 1 og Fæstetvang 7—9.

10. Afgiften efter Fr. 8 Febr. 1810 ved Fæsteejendomes Overgang til ny Fæstere er ophævet, L. 19 Febr. 1861 § 4 (S. 118). Jfr. Bøndergods 9 g.

11. Ang. Syn over Fæstesteder (-gaarde og -huse).

A. Ang. at de skulle overleveres Fæsteren og af denne afleveres ved Syns- og Taksationsforretning, Fr. 8 Juni 1787 A.

Sammes § 6 om Overlevering af Besætning og Inventarium er modificeret ved Fr. 9 Marts 1838 § 10.

Ang. at Hegn, Led, Vandingssteder og Vandafledningsgrøfter kunne inddrages under Synet, § 4 ibd.

Ang. at den Synsforretning, som i Medfør af Fr. 1787 skal finde Sted ved Overtagelse og Aflevering af en Gaard, skal fremtidig foretages efter Reglerne i L. 19 Febr. 1861 § 5 af Skønsmænd, valgte af Parterne, om fornødent med Opmand, Lovens § 6. — L. 1861 § 6 handler alene om Gaarde, og de omhandlede Synsforretninger over Huse maa fremdeles ske paa den i Fr. 1787 foreskrevne Maade, Ind. M. Skr. 16 April 1861 ad 2, jfr. Ind. M. Skr. 8 Maj s. A. Noten ad 3. (Ligeledes blive de nedenfor under c Nr. 1 og B nævnte Synsforretninger ubørte af Loven af 1861, jfr. Ind. M. Skr. 8 Maj 1861 Noten ad 2 b). — Om Anvendelsen af L. 1861 § 6, se i øvrigt nedenfor under D.

Om Anvendelsen af Fr. 1787 mærkes:

a. Indskærpet, at Synsmændene skulle udmeldes af et fremmed Gods, K. Prom. 10 Novbr. 1787 I i Slutn., IV § 2, 22 Decbr. 1787, 29 s. M. § 1.

Til Synsforretninger paa Skifte efter en afdød Fæster eller hans Hustru maa de ved Boets Registrering antagne Vurderingsmænd ikke bruges, K. Prom. 19 Maj 1798, 19 Oktbr. 1799.

Ifølge Fr. 1787 § 11 skulle vel de samme Mænd bestandig udmeldes, men særlig Udmeldelse maa finde Sted hver Gang, de skulle fungere, K. Skr. 29 Decbr. 1842.

b. Dersom det er umuligt at besigtige Ladebygningen, saa

længe den indhøstede Afgrøde ligger deri maa Synet udsættes, indtil det kan iværksættes, K. Prom. 10 Novbr. 1787 II § 7, Cirk. 16 Novbr. 1799 § 7.

Al overleveret Besætning og Inventarium skal besigtiges og takseres, om det end er mere end i Fr. 1787 bestemt, K. Prom. 17 Juli 1790, 12 Marts 1791.

Brønde- Bolværk og de af Jorddrotten overleverede smaa Avlsredskaber kunne efter Jorddrottens Forlangende indlemmes under Synsforretningen, K. Prom. 11 Maj 1793.

Derved skal bestemmes, hvor meget Sæde- og Fødekornden ny Fæster bør tilstaa, K. Prom. 17 Avg. 1793. — Under det i Fr. 1787 ommeldte »Fødekornd« indbefattes de til Hestebesætningens Fodring fornødne Sædevarer, K. Skr. 7 April 1829.

c. Ang. i hvilke Tilfælde saadan Synsforretning er nødvendig.

1) Er nødvendig, naar Fæsteren med Husbondens Samtykke afstaar Gaarden til en anden, K. Prom. 10 Novbr. 1787 II § 7, 29 Decbr. s. A. § 1, Cirk. 16 Novbr. 1799 § 6.

2) Naar ved den ene Ægtefælles Død den anden fortsætter Fæstet, skal Syn ikke finde Sted med Hensyn til Forholdet mellem Husbond og Fæster, hvorimod det kan blive nødvendigt til Bestemmelse af den længstlevendes Ret til Erstatning af Boet for Fæld, i hvilket Tilfælde Omkostningerne udredes af Boet, K. Prom. 22 Decbr. 1787 I og II, 23 Avg. 1788, 17 Juli 1790 § 1, 24 Decbr. s. A., 17 Maj 1794, § 1, Cirk. 28 Avg. 1802. Jfr. Fæld 2 e.

3) Kan ikke bortfalde, fordi Forholdet er givet et andet Navn end Fæste, naar det dog i sit Væsen maa erkendes at være saadant, K. Prom. 29 Novbr. 1788, 1 Oktbr. 1791.

Derimod ere Bestemmelserne herom ikke anvendelige paa Huse, der ikke overdrages i Fæste, men bortlejes paa kortere Tid og paa Vilkaar, at Lejemaalet kan opsiges af begge Parter, K. Skr. 28 Decbr. 1826 ad 1; ikke heller paa Gaarde, der ere bortforpagtede paa langt Aaremaal efter Fr. 15 Juni 1792 § 11, Ind. M. Skr. 10 Maj 1865.

4) Kan ikke bortfalde, fordi Fæsteren har Ejendomsret til Bygningerne eller til Besætning og Inventarium, K. Prom. 2 Jan. 1790 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Landvæsen A), 23 Decbr. 1797, 26 Oktbr. 1799.

5) Bestemmelserne herom ere kun anvendelige paa Landejendomme og ikke paa de paa en Købstads Mark belig-

gende Huse, K. Skr. 31 Jan. 1824 (ang. Gebyret for Synsforretningen).

Derimod ere de anvendelige paa alle Fæstesteder paa Landet, ogsaa paa et en Selvejrbonde tilhørende enkelt Fæstehus, Ind. M. Skr. 19 Marts 1853 (ang. do.).

6) Ang. hvor vidt Bestemmelserne herom ere anvendelige paa Fæstemøller, K. Skr. 28 Decbr. 1826 ad 2, 11 Oktbr. 1831 (ang. Gebyret for Synsforretningen).

7) Ny Synsforretning er nødvendig over et afbrændt, genopført Fæstested, K. Skr. 25 Septbr. 1838.

d. Det er ikke nogen ubetinget Pligt for Jorddrotten at lade Synsforretning afholde, naar han vil underkaste sig den deraf flydende Følge ikke at kunne gøre Fordring paa Erstatning for Fæld, Rtk. Skr. 9 Maj 1818, 28 Febr. 1824, K. Skr. 9 Maj 1829, jfr. ogsaa K. Skr. 5 Decbr. 1840.

Mangel af en saadan Forretning ved jordløse eller med lidet Hartkorn forsynede Huse medfører kun, at Jorddrotten ikke kan udsige Fæsteren, fordi han ikke holder Bygningerne vedlige, K. Prom. 31 Decbr. 1791.

e. At Bonden har paataget sig ved Fratrædelsen at aflevere Bygninger m. v. i den Stand, hvori han modtog samme, kan ikke medføre nogen Forpligtelse, naar Synsforretningen ikke har fundet Sted ved Tiltrædelsen, K. Prom. 1 Oktbr. 1791.

Fæsteren kan ikke retsgyldig renoncere paa Foretagelsen af Syn ved Overleveringen eller efter Fr. 9 Marts 1838 § 4, K. Skr. 5 Decbr. 1840.

f. Ang. hvor vidt det er tilladeligt, at Jorddrotten, naar ved en Fæstegaards Fratrædelse Bygninger og Besætning ikke findes i forsvarlig Stand, med Samtykke af den fratrædende og den tiltrædende Fæster udtager af den førstnævntes Kvæg og øvrige Bohave saa meget, som til den manglende Sum udfordres, K. Prom. 8 Septbr. 1792.

g. Synsforretningerne skulle indføres i Justitsprotokollen, K. Prom. 30 Avg. 1788, 25 Febr. 1815.

h. Omkostningerne ved Synet i Anledning af Tilbagelevering ved Fæstefratrædelse eller Dødsfald skulle afholdes af Jorddrotten, Fr. 8 Juni 1787 § 8, K. Prom. 22 Decbr. 1787 I, 24 Decbr. 1790, Cirk. 28 Avg. 1802, medens Synet ved Fæstegaardens Modtagelse betales af Fæsteren, Fr. 8 Juni 1787 § 8, K. Prom. 10 Avg. 1811. Jfr. foran c Nr. 2.

i. Se Fæstebrev 9 a og 11 e.

B. Til Undersøgelse af, hvor vidt Fæsteren vedligeholder

det overleverede, Fr. 9 Marts 1838 § 4, og med Hensyn til Huse, Fr. 27 Maj 1848 § 2. Se foran A, 4de Led og ltr. e, 2det Led.

Husbonden maa udrede Omkostningerne ved de herefter foretagne Eftersyn, K. Skr. 28 Maj 1844.

C. Ang. Gebyrerne m. m. for de efter de ældre Regler i Fr. 1787, 9 Marts 1838 § 4 og 27 Maj 1848 § 2 foretagne Synsforretninger.

a. Ang. Dommerens og Skriverens Gebyrer for Mændenes Udmeldelse, Afhjemlingen og Forretningens Beskrivelse samt til Dommeren for i visse Tilfælde at overvære Forretningen, Fr. 1787 §§ 9, 11, hvilke Gebyrer ved Sp. Reglm. 22 Marts 1814 § 130 ere forøgede med $\frac{1}{8}$. Jfr. K. Prom. 4 Marts 1797, Skr. 28 Decbr. 1826 ad 4.

Disse Regler komme ogsaa efter Fr. 1838 § 4 til Anvendelse ved de der ommeldte Syn dog med nogen Lempelse, naar Forretningen angaar flere Fæstesteder.

Ifølge Fr. 27 Maj 1848 § 2 i Slutn. komme Forskrifterne herom i Fr. 1838 § 4 ogsaa til Anvendelse paa de i samme omhandlede Synsforretninger over Huse.

Herved mærkes:

1) Ifølge Fr. 1838 § 4 kan kun enkelt Gebyr efter Fr. 1787 § 9 a tilkomme Dommeren for Udmeldelse under et af Synsmænd til Syn over flere Fæstesteder og for den saaledes foretagne Forretnings Afhjemling, K. Skr. 18 Avg. 1838 ad 1 og 3, 29 Decbr. 1842, J. M. Skr. 26 Marts 1851. — Naar Udmeldelsen angaar baade Gaarde og Huse kan Gebyr maaske beregnes som for en Gaard og et Hus, J. M. Skr. 26 Marts 1851; K. Skr. 18 Avg. 1838 ad 2 antager dog, at Gebyr i dette Tilfælde kun kan beregnes for en Gaard.

Derimod tilkommer der Skriversen Gebyr for Forretningens Beskrivelse efter Fr. 1787 § 9 b, beregnet for hvert enkelt Færgesteds vedkommende, K. Skr. 18 Avg. 1838 ad 4, 21 Jan. 1845. Jfr. dog K. Skr. 29 Decbr. 1842.

2) Skriversen erholder intet særligt Gebyr for Udmeldelsens Beskrivelse undtagen i de i Fr. 1838 § 4 ommeldte Tilfælde, hvor ingen Forretning bliver at give beskrevet, fordi der ikke findes Mangler ved Stederne, da han saa erholder almindelig sportelmæssig Betaling, dog saaledes begrænset, at Gebyret ikke maa overstige det i Fr. 1787 § 9 b foreskrevne, K. Skr. 18 Avg. 1838 ad 5.

3) Se Retsbetjente I 34 C b (at de tilkomme Befordring).

b. Mændene nyde 48 Sk. for Forretningen og dens Afhjemling, Fr. 1787 § 9 c, med Forhøjelse af $\frac{1}{8}$, Sp. Reglm. 22 Marts 1814 § 148. Jfr. K. Skr. 29 Juli og 28 Decbr. 1826 ad 4.

Ved Syn efter Fr. 1838 § 4 over flere Fæstesteder er denne Betaling nedsat, og Reglerne i denne Forordning ere ved Fr. 27 Maj 1848 § 2 givne Anvendelse paa de der omhandlede Synsforretninger over Huse.

Mændene kunne ikke fordre fri Befordring eller Erstatning derfor, K. Prom. 10 Avg. 1811, Skr. 14 Maj 1825, 10 Febr. 1827.

c. Stævningsmændenes Betaling for Tilsigelse til Synene er bestemt ved Fr. 1787 § 9 d og Fr. 1838 § 4, jfr. Fr. 27 Maj 1848 § 2.

d. Den ved Fr. 1787 § 10 og 1838 § 4 hjemlede Fritagelse for stemplet Papir til disse Forretninger er hævet ved L. 19 Febr. 1861 § 71.

e. Se foran A c Nr. 2, 5 og 6, h samt B.

D. Ang. Foretagelse af Synsforretninger ved Skønsmænd valgte af Parterne til Bestemmelse af Fæsterens Erstatning for Forbedringer, L. 19 Febr. 1861 § 5.

Ang. Anvendelsen af denne § og af § 6 ibd.

a. § 6 er anvendelig paa en før Lovens Emanation bortfæstet Gaard, hvor Synsforretning endnu ikke var iværksat, Ind. M. Skr. 16 April 1861 ad 1.

b. Skønsmændene maa ifølge den Maade, hvorpaa de udnævnes, nærmest betragtes som Voldgiftsmænd, hvorefter følger:

— at enhver af Parterne maa komme overens med den af ham udnævnte Skønsmand om dennes Vederlag, Ind. M. Skr. 11 Febr. 1862 ad 2, jfr. Ind. M. Skr. 7 Maj 1861 Noten ad 2 c og d.

— at Synsforretningen ikke skal afhjemles inden Retten, ad 3 ibd., Ind. M. Skr. 27 Febr. 1864, 10 Maj 1865, jfr. Ind. M. Skr. 8 Maj 1861 Noten ad 2 a.

c. Opmandens Betaling bestemmes i Mangel af Overenskomst ved Amtmandens Resolution, Ind. M. Skr. 11 Febr. 1862 ad 2.

d. Parterne kunne til Skønsmænd udnævne Fæstere under samme Gods, ad 4 ibd., jfr. Ind. M. Skr. 8 Maj 1861 Noten ad 2 c og d.

e. Den der foreskrevne Fremgangsmaade kan, naar Parterne derom ere enige, anvendes ved Synsforretninger udenfor de lovbestemte Tilfælde, Ind. M. Skr. 16 April 1861 ad 2 (ang. Huse), 10 Maj 1865 (Forpagtninger paa langt Aaremaal).

12. Ang. Forpligtelsen til at vedligeholde Fæstegaarde som selvstændige Agerbrug med Beboere, der for egen Regning drive Gaarden, se Bøndergods 3.

13. Paa de kongelige Godser maa Fæsterne ikke uden efter Anvisning hugge eller oprydde noget af den Underskov, som overlades dem, Fr. 18 April 1781 § 4.

Et almindeligt Forbud mod Skovhugst af Fæstere uden Udvisning, dog Hegningsplantning derunder ikke indbefattet, gives i Fr. 9 Marts 1838 § 5 c. Jfr. D. L. 3—13—11, 21.

Ang. Forstaaelsen af Udtrykket »Hegningsplantning«, Rtk. Skr. 5 Febr. 1842.

14. Ang. Dyrkning af Rapssæd og andre usædvanlige Sædarter paa Fæstesteder, K. Skr. 17 Novbr. 1821.

Om Fæsteren eller hans Bo maa sælge Furage eller Gødning fra Gaarden, Rtk. Skr. 8 Maj 1832 ad a, og med Hensyn til Husfæstere (og Lejehusmænd), K. Prom. 1 Septbr. 1810. Se nu Fr. 9 Marts 1838 § 9 b.

15. Fæstere kunne ikke anses berettigede til at destruere Oldtidsmindesmærker, der findes paa Fæsteejendommen, Ind. M. Skr. 31 Maj 1849. Jfr. Fæstebrev 6.

16. Ang. Fæsteres Afbenyttelse af den til Fæstestedet hørende Tørvemose, Fr. 9 Marts 1838 § 5 d, jfr. D. L. 3—13—11, 21. Jfr. Fr. 26 Jan. 1733 § 42.

Det anses ikke ulovligt, at Godsbesidderen forbeholder sig Tørveskæring paa Fæstelodden, Ind. M. Skr. 28 Febr. 1852, 20 Juni 1854 ad 1. Se fremdeles Skolebrændsel II 12.

Se Udskiftning 4 d.

17. Ang. Fæsterens Jagtret, L. Nr. 79, 8 Maj 1894 §§ 1, 3, jfr. L. 25 Marts 1851 § 7, Nr. 61, 1 April 1871 §§ 2—4, 20.

18. Ang. at Jorddrotten, naar Ejendomme blive fæsteledige, kan betinge sig saadanne Afgifter, som han med de tilkommende Fæstere kan blive enige om, Fr. 15 Juni 1792 § 10, jfr. Rtk. Prom. 6 Marts 1813.

Oplysning om de Forandringer, der i det sidste Decennium ere foretagne i Fæsteafgifterne, blev forlangt ved Ind. M. Cirk. 12 Juli 1870 (D. T. 472).

Ang. Fæsteafgifters Omskrivning i Rigmønt, Fr. 16 Novbr. 1813 §§ 18, 19, jfr. Fr. 5 Jan. s. A. §§ 37, 38.

19. a. Ang. at Jorddrotter, som udskifte, maa fordele efter Hartkornet paa de Gaard- og Husmænd, som have faaet deres Jorder udskiftede, Renten af den paa Jordernes Udskiftning, skadeligt Vands Afledning m. m. anvendte Kapital, Fr. 15 Juni 1792 §§ 1 ff.

b. Ang. at Renten af den i Anledning af Gaardes Afstaaelse til Jernbaneanlæg eller Digeanlæg oppebaarne Erstatningssum skal godtgøres Fæsteren ved Likvidation i de aarlige Fæsteafgifter, Fr. 5 Marts 1845 § 17, Nr. 53, 10 April 1874 § 3.

Se de lignende Bestemmelser i Lovene om Grundafstaaelse til Vand-, Gas- og Kloakanlæg i Kbhvn. og for Kloakanlægs vedkommende tillige i Købstæderne af 30 Avg. 1853 § 8 og 30 Novbr. 1857 § 8.

c. Ang. at Fæsterne skulle for deres Fæstetid forrente de til Afløsning af Brokorn og Bropenge af Fæstestedernes Ejere anvendte Beløb, L. 29 Decbr. 1857 § 6 (S. 384).

20. Ang. hvor vidt Fæsteren eller Husbonden skal assurere Fæstestedet og erlægge Brandkontingentet, Adg. 29 Febr. 1792 § 18, K. Prom. 23 Avg. 1794, 24 Maj 1800, Skr. 14 Febr. 1818, 19 Oktbr. 1822, 24 Maj 1823 (ang. Kirkers Fæstere), Ind. M. Skr. 20 Marts 1849, J. M. Skr. 17 Avg. 1857 og Vedt. Nr. 102, 10 Juni 1871 § 14.

Ved Fæste- eller Lejekontrakter paa Gaarde og Huse, der høre til Præstegods, skal Lejeren eller Fæsteren forpligte sig til at holde Bygningerne assurerede efter deres fulde Taksationssum, K. Cirk. 10 Avg. 1830.

Godsejeren, der har udlagt Brandkontingentet for Fæsterne, kan inddrive det hos disse paa samme Maade som udlagte kgl. Skatter, K. Prom. 15 Febr. 1794 og de nedenfor under 21, 2det Led anførte Bestemmelser.

Se videre Brandforsikring C I 11.

21. Ang. Jorddrottens Myndighed til at opkræve og inddrive kgl. Skatter hos Fæstebønder, Fr. om Amtstueoppeb. 8 Juli 1840 § 1.

Ang. Jorddrottens Udpantningsret for Restancer, Fr. om Amtstueoppeb. 8 Juli 1840 § 27, L. Nr. 36, 29 Marts 1873 § 1 Nr. 9, jfr. Fr. 30 Jan. 1793 § 12, K. Skr. 1 Febr. 1825. Jfr. Fr. 9 Marts 1838 § 3.

22. Ang. Fæsterens Forpligtelse til at udrede Skatter og Afgifter af Ejendommen, se Forpagtning 7, fornemlig b.

Fæsteren kan paatage sig at udrede samtlige Skatter af Ejendommen, ogsaa de Ejeren paalagte, naar der ikke findes særligt

Forbud herimod, Ind. M. Skr. 20 Marts 1849, 27 Juni 1865, jfr. K. Skr. 11 Oktbr. 1825.

a. For Fæstehusmænd, hvis Jorder ikke ere ansatte til Hartkorn, formenes Godsejeren at burde udrede de kgl. Skatter, Rtk. Skr. 22 Juni 1816.

b. Ang. Fæsternes Andel af Landskatten, Fr. 15 April 1818 §§ 5, 11, K. Skr. 11 Oktbr. 1825, 7 Novbr. 1826, 9 April 1831, Fr. 24 Juni 1840 §§ 14, 15, jfr. 16, 17. Jfr. Fr. 1 Oktbr. 1802 §§ 9, 17, 6 Juni 1811 § 3.

Se Akademi III 10 m.

Jorddrotten kan komme overens med Fæsterne om, at de skulle svare Arealskatten uden nogen Godtgørelse, Rtk. Prom. 29 Marts 1806.

c. Se fremdeles Bankhæftelsen 7. Brandredskaber A 4 b Nr. 4. Kirkehoveri II 3 d. Skolebrændsel II 7 h, jfr. 12.

23. Ang. Tienden af Fæstesteder.

a. Til Fæstebønders Tiendeforeninger med fremmede kræves Jorddrottens Samtykke, Indbydelse 18 Marts 1796 § 7. Se Tiende 13 k og x. Jfr. 43 b ibd.

b. Ang. Fæsteres Ret til at fordre Tiende in natura forandret til en bestandig aarlig Afgift, Fr. 8 Jan. 1810 § 24.

c. Om Tiendens Konstatering handles i L. 23 Jan. 1862 §§ 5, 6. Se nedenfor 25 c.

d. Ang. Jorddrottens Ansvar for Tiendens rigtige Erlæggelse af Fæsterne, Indbydelse 18 Marts 1796 § 7, Fr. 8 Jan. 1810 § 29 e. Se Tiende 43 c.

Tienden kan ikke inddrives hos Jorddrotten ved Udpantning, K. Cirk. 5 Juni 1827. Dette formenes ogsaa at gælde nu.

e. Ang. Inddrivelsen af den til Jorddrotten skyldige eller af denne udlagte Tiende, se Tiende 43 e, jfr. Udpantningsl. Nr. 36, 29 Marts 1873.

f. Om Afløsning af Tiende paa Fæstejord, L. Nr. 102, 8 Maj 1894 § 6.

24. Ang. at Bonden, naar Gaard eller Hus ved Ildebrand eller andet ulykkeligt Tilfælde kommer til Skade, med Husbondens og Bymændenes Hjælp skal opbygge Gaarden eller Huset, før han flytter derfra, D. L. 3—13—10.

a. Ang. Bymændenes og Sognemændenes Hjælp, se Bygningshjælp A.

b. Ang. Husbondens Hjælp mærkes, (Jfr. Fr. 9 Marts 1838 § 4):

1) Der skal udvises og forskaffes Bonden frit Bygnings-tømmer til Fornødenhed, Fr. 28 Jan. 1682 § 13.

2) Saa vel efter D. L. 3—13—10, der ikke er ophævet, som ifølge Pl. 24 Decbr. 1802 er det Ejeren af et forsikret Sted, ikke Fæsteren, der skal drage Omsorg for Genopbyggelsen, og det er tvivlsomt, om Ejeren i det hele kan fordre mere af Fæsteren end det Arbejde, som han og hans Folk kunne præstere, Ind. M. Skr. 20 Marts 1849 ad 3. Jfr. dog K. Skr. 29 Juli 1847.

Ogsaa K. Skr. 30 Juni 1821, der angaar et Hus udtaler, at det er Husbondens Pligt at drage Omsorg for Genopbyggelsen. Se Præster VI 19.

3) En Overenskomst mellem Husbond og Fæster, hvor-efter først nævnte mod en Afgift forpligter sig til at genopføre afbrændte Fæstesteder uden Udgift for Fæsterne, kan ikke ap-proberes, K. Skr. 17 Febr. 1829.

4) For det Arbejde, Fæsteren præsterer til Genopbyg-gelsen af en assureret Gaard, tilkommer der ham ikke nogen Betaling, samt om saadant Arbejde overhovedet kan fordres af ham, naar han efter Overenskomst har betalt Brandkontingentet K. Skr. 13 Avg. 1839.

5) Husbonden er ikke pligtig at give Fæsteren andre Avlsredskaber til Erstatning af de brændte, K. Skr. 15 Novbr. 1834.

25. Ang. Omdeling af Fæstegods.

a. Tidligere kunde Godsejeren foretage saadan Omdeling uden andre Indskrænkninger end de, der fulgte af, at ingen Gaard maa nedlægges, og at vedkommende Fæsteres Samtykke maa erhverves, naar Ejendommene ikke ere fæsteledige, K. Skr. 1 Marts og Rtk. Skr. 28 Maj 1836, Noten til Ind. M. Skr. 18 Septbr. 1860. Jfr. nedenfor 26 c.

Men nu er Adgangen dertil væsentlig indskrænket ved Be-stemmelserne i L. Nr. 36, 9 Marts 1872 §§ 1 og 2.

b. Ang. de Udstykningsregler, som derved skal følges, Fr. 25 Juni 1810 §§ 11—13, jfr. Pl. 21 April 1848 § 1, L. 4 Juli 1850 (S. 239) § 1, hvilke Regler fremdeles skulle følges, Resl. 26 Septbr. 1835. Jfr. K. Skr. 15 Jan. s. A. Jfr. nedenfor 36.

Ang. Omdeling af Fæstehuse uden formelig Udstykning, Ind. M. Skr. 3 Jan. 1863.

Da Fr. 1810 § 13 alene angaar Omdeling af Fæstegods, finder den ikke Anvendelse i Tilfælde, hvor Dele af en Gaard

bortfæstes uden at ansættes til særligt Hartkorn, hvilket ikke er forbudt, J. M. Skr. 20 Avg. 1855.

c. Derved skal det iagttages, at den i Overensstemmelse med L. 23 Jan. 1862 konstaterede Tiendebyrde fordeles efter Hartkornet, og at herom sker Paategning paa Fæstebrevene, der ville være at tinglæse i Overensstemmelse med Fr. 25 Juni 1810 § 13, Lovens § 6.

En Erklæring fra Retsskriveren om, at der paa vedkommende Ejendommens Folier i Panteregisteret er sket Tilførsel om ovennævnte Fordeling, skal medfølge Ansøgninger til Indenrigsministeriet om Notering i Matrikullen af de ved Omdelingen skete Hartkornsforandringer, Ind. M. Cirk. 15 Marts 1862.

d. Herom skal Godsejeren gøre Indberetning til Amtmanden og denne til Indenrigsministeriet, Fr. 25 Juni 1810 § 11, Rtk. Cirk. 7 Febr. 1846 (utrykt), Ind. M. Skr. 3 Jan. 1863.

e. Godsejernes Ansøgninger herom skulle ikke skrives paa stemplet Papir, efter som de indenfor de lovlige Grænser have Ret til at foretage Omdelingen uden Tilladelse, og Ansøgningerne følgelig nærmest maa anses som Indberetninger, for at Hartkornsforandringerne kunne blive noterede i Matrikullen, F. M. Skr. 28 Febr. 1854.

f. Bestemmelsen i Fr. 25 Marts 1791 § 4 om, at Bøndergaarde ved den der omhandlede Omdeling ikke maatte bringes op over en vis Størrelse, har tabt sin Betydning ved L. Nr. 36, 9 Marts 1872.

g. Se Syns-, Skøns-, Taksations- og Vurderingsmænd II 9. Jfr. nedenfor 36.

Jfr. Mageskifte II (ang. Magelæg mellem Hovedgaards- og Fæstejord).

26. Ang. Husbondens Ret til at fratage Fæstere af Gaarde Jord.

a. Med Hensyn til de før L. 19 Febr. 1861 stiftede Fæsteforhold, Fr. 8 Juni 1787 § 1, jfr. L. Nr. 36, 9 Marts 1872. Jfr. D. L. 3—13—12.

1) Ved Udskiftning af en hel By, Fr. 1787 § 1 a samt Fr. 23 April 1781 § 20, Rtk. Prom. 9 Avg. 1794, 23 Maj 1795, 15 Marts 1800, Pl. 9 Febr. 1803.

2) Til Skovs Opelskning, se Fredskove 3.

3) Til Henlæggelse til jordløse Huse og til Oprettelse af ny Huse, Fr. 1787 § 1 c, Pl. 16 Maj 1795.

4) Det kan ikke tillades en Godsejer udenfor de under 1—3 nævnte Tilfælde mod Godtgørelse at fratage en Fæster

Jord, K. Skr. 14 Jan. 1832 (ang. Opførelse af en Skæferi- eller Mejerigaard).

5) Ang. Godtgørelse til de Fæstere, hvem Jord fratages i de under 1—3 nævnte Tilfælde, Fr. 1787 § 1, jfr. Pl. 9 Febr. 1803, Fr. 27 Septbr. 1805 § 10, K. Skr. 8 Marts 1831.

6) Alle Spørgsmaal herom høre under Landvæsenskommissionens Paakendelse, Pl. 6 Jan. 1802, jfr. Fr. 8 Juni 1787 § 1 b og c, Rtk. Prom. 30 Avg. 1794, Pl. 9 Febr. 1803.

b. Ejerne af Gaarde, der ere bortfæstede efter Emanationen af L. 19 Febr. 1861 ere uberettigede til uden Fæsterens Samtykke at fratage denne Gaarden eller nogen Del af dens Tilliggende, være sig Ager, Eng, Tørveskær eller desl., Lovens § 8.

c. Ang. Husbondens Ret til ved Fæstekontrakten at betinge sig Ret til at fratage Fæsterne Jord under visse nærmere Betingelser, Ind. M. Skr. 18 Septbr. 1860 med Note, 11 Febr. 1862 ad 1.

Det kan i et Fæstebrev fastsættes, at Fæsteren skal underkaste sig Mageskifte med anden Jord, naar Ejeren forlanger det, Ind. M. Skr. 19 Maj 1863, jfr. Rtk. Skr. 28 Maj 1836.

27. Ang. hvor vidt Jorddrotten kan foranstalte Fæstegaarde udflyttede, Fr. 23 April 1781 § 23, 8 Juni 1787 § 2, Pl. 29 Jan. og 8 Oktbr. 1795, jfr. Fr. 15 Juni 1792.

Er Gaarden bortfæstet i Henhold til L. 19 Febr. 1861, er Ejeren uberettiget til mod Fæsterens Vilje at lade Gaarden udflytte, med mindre dette sker som Følge af en Gaarden overgaaet Ildebrand eller i Tilfælde af Udskiftning, Lovens § 8.

28. Ang. dets Forbrydelse.

A. I hvilke Tilfælde saadan Forbrydelse finder Sted:

a. Gaards Forbrydelse skal ikke kunne finde Sted i andre Tilfælde end de i denne Anordning udtrykkelig nævnte (o: Udeblivelse med Skyld, §§ 1 og 2 — Forsømmelse i Henseende til Fæstestedets Vedligeholdelse, § 4. Ang. de til Konstatering heraf afholdende Synsforretninger, se foran 11 B med Henvi- ning samt C. — Visse Misbrug af Fæstestedets Tilliggende, § 5. Jfr. nedenfor b. — Straf paa Friheden i mindst 3 Aar under visse Betingelser, § 6) saa vel som i de i Fr. om Hoveriet 25 Marts 1791 §§ 9, 10 og 12 — se med Hensyn til Husmænd Fr. 30 Jan. 1807 §§ 9, 10 — hjemlede Tilfælde, Fr. 9 Marts 1838 § 7.

Der kan saaledes ikke mere være Tale om, at denne Straf ved Fæstekontrakten kan paalægges Fæsteren i ulovbestemte Tilfælde, jfr. Rtk. Skr. 1 Febr. 1817, K. Skr. 28 Septbr. og 14

Oktbr. 1820. Med Hensyn til Forlig om Fæstefratrædelse i Forligskommissionen, se K. Skr. 4 Maj 1843.

Fr. 1838 § 6 er ikke anvendelig paa en Fæster, der paa Grund af sin Sindstilstand dømmes til at sættes i Forvaring, K. Skr. 21 April 1838.

b. Gaards Forbrydelse var foreskrevet som Straf for uden Tilladelse at tage Inderster til Huse, D. L. 3—19—7, Fr. 24 Juli 1822 § 3, 9 Marts 1838 § 5 i Slutn. Men Forbudet herimod er hævet ved L. 4 Juli 1850 (S. 233) § 4, jfr. prov. Fr. 5 Maj 1848 § 5, dog saaledes at det tildels vedbliver at bestaa ved de allerede indgaaede Fæsteforhold. Se Inderster 2. Jfr. i øvrigt med Hensyn til dette Forbud, K. Skr. 21 Novbr. 1820, 27 Decbr. 1823, Noten t. Resl. 16 Oktbr. 1824, Cirk. 26 Jan. 1828 (jfr. K. Skr. 9 Maj 1835, Skr. 8 Maj 1830, 18 Juni 1831, 14 April 1835, 17 Novbr. 1842.

c. Allerede før Fr. 1838 vare denne Strafs Anvendelse bortfalden for:

Tiendesvig efter D. L. 2—23—7 ved Fr. 8 Jan. 1810 § 22.

At huse Løsgængere og pasløse Personer efter D. L. 3—19—21 ved Fr. 24 Juli 1822 § 3.

Overtrædelse af de ældre under Baade 3 a nævnte Bestemmelser om Baadehold ved Strandbredden ved Pl. 13 Jan. 1818 § 2.

d. Jfr. fremdeles med Hensyn til Fæstegaarde de ældre uældende Bestemmelser i D. L. 3—13—2, Fr. 26 Jan. 1733 § 42, 15 Juni 1792 § 4, Pl. 5 Juni 1801.

e. Om Fæstes Forbrydelse af Huse, Fr. 27 Maj 1848 §§ 2, 6.

B. Ang. de dertil anlagte Sagers Behandling, Fr. 8 Juni 1787 § 12, 9 Marts 1838 § 8, og om deres Appel, § 9 ibd., samt med Hensyn til Huse, Fr. 27 Maj 1848 § 2. — Se Beneficerede Sager I 4, jfr. Fribefordringsvæsenet V 1 N b Nr. 3 (ang. den for Bonden beskikkede Defensors Befordring). Forligsmægling A 2 s Nr. 6 og 7 (ang. at Forlig skal prøves og gyldig kan indgaa om Fæstets Fratrædelse).

Ang. at Sagerne skulle behandles ved ordinær Ret, K. Prom. 12 Septbr. 1801.

Ang. Behandlingen ved Politiret af en efter Fr. om Hove-riet 25 Marts 1791 anlagt Fæsteforbrydelsessag, K. Skr. 13 April 1824.

Ang. Gaardforsidderes Udsættelse af Gaarden, før end Dom i Sagen afsiges, og at Husbonden, naar han benytter denne Ret,

skal give den udsatte Husly indtil Dommens Afsigelse, Fr. 8 Juni 1787 §§ 12—14, 9 Marts 1838 § 11, samt med Hensyn til Huse, Fr. 27 Maj 1848 § 2. — Med Hensyn til de først nævnte Bestemmelser mærkes:

a. Ved Arrest- og Udsættelsesforretninger efter Fr. 1787 § 12 behøver der ikke at møde noget Forsvar for Bonden, K. Skr. 21 Marts 1826.

b. Bestemmelsen om, at Husbonden skal forskaffe Fæsteren Husly, er ikke gældende for Husmænd, i det mindste ikke naar deres Besiddelse kun grunder sig paa Leje, Rtk. Skr. 21 Oktbr. og K. Skr. 14 Novbr. 1820.

C. Se Fæstetvang 9 a.

29. Overenskomst om Fæstets Afstaaelse behøver ikke at foregaa eller ratihaberes til Tinge, K. Skr. 28 Juni 1833. Jfr. Forligsmægling A 2 s Nr. 6 og 7.

30. Ang. en husvild Jorddrots Ret til at udsige Fæsteren, D. L. 3—13—3. Denne Ret gælder kun den Jorddrot, som selv har overdraget Gaarden til Fæsteren, Fr. 16 Jan. 1789, jfr. K. Prom. 11 Juli s. A. Jfr. nu L. 19 Febr. 1861 § 8.

31. Ang. Fæsterens Enkes Ret til straks ved Mandens Død at opsigte Fæstet efter D. L. 3—13—5, Rtk. Skr. 22 Novbr. 1834 (i Noten t. K. Skr. 16 Juni 1835). Jfr. Aftægt 2.

32. Ang. hvor vidt Reglerne om Fæsterens Opsigelse af Fæstet i D. L. 3—13—7, jfr. 5, ogsaa ere anvendelige paa Husfæstere, Rtk. Skr. 8 Maj 1832 ad c.

33. Indberetninger om fæsteledige Gaarde, se Bøndergods 3 E a.

34. Ang. Foranstaltninger til at fremme Afhændelse af Fæstegods til Selvejendom, se under Bøndergods. Jfr. Beneficeret Gods 13.

Indberetning om Salg i 1885—94, J. M. Cirk. Nr. 157, 15 Septbr. 1894.

35. Brevveksling om Fæstegods ikke i Statens, men i Ejerens Interesse maa ikke frigøres paa Statens Bekostning, Adg. Nr. 178, 6 Septbr. 1888 § 3 Nr. 8.

36. Ang. Udstykning af Fæstegaarde, L. Nr. 81, 11 Maj 1897 § 2, jfr. § 3. Se videre Udstykning.

37. Ang. Kongsfæste paa Færøerne, Fr. 30 Maj 1691 § 9, L. Nr. 33, 25 Febr. 1871. Jfr. J. M. Skr. 26 Juli 1852.

a. Ang. at Præsterne ikke bør betages Adgang til at erholde Fæste paa de af deres Formænd benyttede Kongsjorder, K. Skr. 26 Novbr. 1844.

b. Ang. Betalingen for Fæstebreve til Kongens Lejlænder, Sp. Reglm. 30 Marts 1836 § 58.

c. Om Fæstebrevenes Udstedelse og Tinglæsning, K. Skr. 25 Oktbr. 1842, 16 Febr. 1843 ad 3, 12 Juli 1845.

d. Se Lejlænder 2.

e. Om Betalingen af Fæste- og Lejeafgifter samt deres Inddrivelse, Lov 29 Marts 1867 (S. 84) §§ 1, 6.

f. Med Hensyn til Kongsfæste kan mærkes L. om Grandestævne Nr. 56, 1 April 1891 §§ 6, 7.

g. Ang. Godtgørelse for udførte Grundforbedringer m. v. paa Statens Fæstegods, L. Nr. 63, 12 April 1892.

h. Lov om Afhændelse af Trøer og Grundstykker af Statens Fæstegods Nr. 56, 13 April 1894, hvis § 13 lader det have sit forblivende ved den Justitsministeriet ved kgl. Resol. 24 Maj og 10 Juni 1876 givne Bemyndigelse til at afhænde Jordstykker af Fæstegodsets Udmærk.

38. Ang. Fæsteforholdet paa Island og om nogle paatænkte Bestemmelser til nærmere at regulere Forholdet mellem Husbond og Lejlænder, K. Skr. 8 Decbr. 1832 med Note.

Ang. at Husbonderne ikke maa bebyrde Indbyggerne med ulovlige Paalæg, Fr. 15 Maj 1705.

Se Lejlænder 1.

Se Bøndergods. Forpagtning. Fæld. Fæstebrev. Fæstebønder. Fæsteprotokoller. Fæstetvang. Hoveri. Indfæstning. Landgilde. Kvitteringsbog. — Se fremdeles Besætning 1. Brandvæsenet 9 (ang. Ansvar for Mangler i saa Henseende). Ekspropriation 4x (af bortfæstet Ejendom). Fattiglemmer 5 (ang. et saadant Fæsteret). Forstrandsret 4c (om den forstrandsberettigede Husbond kan betinge sig Andel i Fæsternes Bjergeløn). Gadejord 6. Jernbaner A 1k (Erstatning for eksproprieret Jord). Stempelafgiften III 10. Tiende 12 (om disses Bortfæstning). Udskiftning 1c. Udstykning I B 1 og 2 (behøves ikke af Dele af en Ejendom der gives i Livsfæste), 3. Umyndiges Midler 13f (kunne ikke udlaanes i Fæsteejendomme).

Jfr. Arvefæste. Superficiærfæste.

Fæstebreve.

1. Ang. Nødvendigheden af dets Udstedelse, Fr. 9 Febr. 1820 § 2, jfr. L. 19 Febr. 1861 (S. 191) § 4, og med Hensyn til Huse, Fr. 27 Maj 1848 § 11. Jfr. K. Prom. 31 Juli 1790, Skr. 15 Jan. 1835.

Den i Fr. 1820 § 2 foreskrevne Bøde for Overtrædelse heraf er forandret ved L. 25 Juni 1870 (S. 224) § 10.

Med Hensyn til den i Fr. 1820 § 2 foreskrevne Frist for sammes Udstedelse mærkes:

a. Ang. hvorledes Godsejeren skal forholde sig, naar Fæsteren vægrer sig ved at modtage Fæstebrevet paa Grund af dets Uoverensstemmelse med Fæsteakkorden, Ind. M. Skr. 9 Oktbr. 1860.

b. Denne Frist kan ikke af den Grund tillades oversiddet, at den ny Fæster ved foreløbig Fæsteakkord har forpligtet sig til at udflytte Gaarden, opføre ny Bygninger eller desl., Ind. M. Skr. 10 Septbr. 1861.

Se Fæste 37 c (ang. Færøerne).

2. Ang. dets Stempelpligt, se Stempelafgiften III 10.

Amtmanden kan ikke forlange det indsendt til Undersøgelse i saa Henseende, K. Skr. 4 Avg. 1846.

3. Ang. dets Udstedelse i 2 Eksemplarer, hvoraf Fæsteren beholder Originalen, Husbonden den saa kaldte Reversal, Fr. 3 Decbr. 1828 § 6 Nr. 1, Ind. M. Skr. 21 April og 21 Maj 1863.

4. Deri skulde anføres, om den Fæstende havde tjent som Landsoldat og var kasseret, Rskr. 31 Jan. 1781.

5. Deri skal anføres, om det bortfæstede Sted har samme Hartkorn og Tilliggende som efter Formandens Fæstebrev, og kan det i manglende Tilfælde ikke modtages til Tinglæsning, Fr. 25 Juni 1810 § 13. Jfr. om Anvendelsen heraf J. M. Skr. 20 Avg. 1855 (om Bortfæstning af Dele af en Gaard, der ikke ere ansatte til særskilt Hartkorn), Ind. M. Skr. 3 Jan. 1863 (om Deling af et Fæstehus).

Fæstebrevet paa en Huslod kan lyde paa »en Tønne Land« uden Angivelse af Hartkorn, Rtk. Skr. 4 Novbr. 1815.

6. Opfordring til Godsejerne om deri at indføre, at vigtige Oldtidsminder, der maatte findes paa Ejendommen, undtages fra Overdragelsen og forbeholdes det offentlige, Cirk. fra Overdirek. f. de kgl. Kunstsaml. 30 Novbr. 1849.

7. Naar Fæstestedets Tilliggende forandres ved Omdeling, skal Paategning herom gøres paa Fæstebrevet, hvilken Paategning efter Fr. 8 Febr. 1810 § 6 skal læses til næste Ting efter Udstedelsen, Fr. 25 Juni 1810 § 13.

Det samme gælder om Forandringer i den i Overensstemmelse med L. 23 Jan. 1862 konstaterede Tiendebyrde, Lovens § 6.

8. Ang. Paategninger derpaa i Anledning af den ny Matrikul, Fr. 24 Jan. 1840 § 17, jfr. K. Skr. 22 Juli 1845.

9. Derved skal vedhæftes:

a. Synsforretningen over Gaarden med Tilbehør, Fr. 8 Juni 1787 § 3, 9 Febr. 1820 § 2, jfr. K. Skr. 28 Decbr. 1826 ad 3. Se nedenfor 11 e.

b. Fortegnelse over Hovarbejdet, hvilken Fortegnelse af Dommeren skal forsynes med Paategning om dens Overensstemmelse med den originale Fortegnelse eller Rentekammerets Resolution, Fr. 6 Decbr. 1799 §§ 4, 6, jfr. 7, 9 Febr. 1820 § 2, jfr. Rtk. Prom. 8 Febr. 1800, Cirk. 28 April 1801, K. Skr. 10 Decbr. 1814 ad 3. Se nedenfor 11 e.

Ang. Fremgangsmaaden mod Fæstere, som ej ville lade nærmere Bestemmelser om Hoveriet vedhæfte deres Fæstebreve, K. Skr. 13 Jan. 1835 smh. med K. Skr. 22 Juli 1845. Jfr. tidligere Pl. 14 Maj 1800 og 5 Juni 1801, hvilken sidste bortfaldt ved Fr. 9 Marts 1838 § 7.

Naar Hoveriet afløses, skal saa vel Original- som Reversalfæstebrevet forsynes med Paategning om, at den fastsatte Godtgørelse træder i det betingede Hoveris eller Arbejdes Sted, L. 4 Juli 1850 (S. 219) § 5, L. af s. D. (S. 225) § 5.

10. Om hvilke Bestemmelser, der lovmæssig kunne optages deri, se under Fæste. Se fremdeles Husmænd 3 A. Klapjagtsdage C. Opmaal 5.

11. Ang. dets Tinglæsning.

a. Det skal tinglæses til næste Ting, efter at det er udstedt, saafremt det skal være Fæsteren til nogen Nytte, Fr. 8 Febr. 1810 § 6, jfr. § 7, hvilket fremdeles gælder, uagtet den i nævnte Lovbestemmelse foreskrevne Afgift ved Fæsteforandring er bortfalden ved L. 19 Febr. 1861 § 4, Ind. M. Skr. 10 Septbr. 1862, J. M. Skr. 12 Jan. 1864, jfr. ogsaa L. 25 Juni 1870 § 7. Jfr. K. Skr. 13 Febr. 1826.

b. Ogsaa Fæstebreve paa Huse under 4 Skp. Hartkorn, eller hvor intet Hartkorn er benævnt, skulle tinglæses, K. Skr. 4 Novbr. 1815, 17 Novbr. 1842, 13 Juli 1843. Det modsatte er dog antaget i Rtk. Skr. 27 Febr. 1836.

c. Reversalfæstebreve behøve ikke at tinglæses, K. Skr. 27 Maj 1826.

d. Om Tinglæsningen skal ske ved det Ting, hvorunder Hovedgaarden, eller det, hvorunder Fæstegaarden er beliggende, K. Skr. 3 Maj 1827.

e. Tinglæsningen kan ikke nægtes, fordi Syns- og Over-

leverelsesforretningen samt Hoverifortegnelse ikke findes vedhæftet, hvorimod Retsskriveren derom bør gøre Indberetning til Amtet, K. Skr. 9 Maj 1829, 15 Oktbr. 1846.

Ikke heller bør Tinglæsningen udsættes, fordi Fæstebrevet er udfærdiget saa sent, at Dommeren ej, før Retten sættes, kan konferere Hoverifortegnelsen med den originale Hoveribestemmelse, K. Skr. 9 Oktbr. 1835 ad 3.

f. Fr. 25 Novbr. 1831 skal ikke have Anvendelse paa Fæstegods, i Henseende til hvilket det i et og alt skal have sit Forblivende ved de hidtil gældende Anordninger; dog bliver der, naar en Selvejer- eller Arvefæstegaard bortfæstes, at forholde efter Forordningen, sammes § 3.

g. Ang. de særlige Registerne for Fæstebreve, Fr. 28 Marts 1845 § 15. Jfr. J. M. Skr. 14 Marts 1865. Se Skøde- og Panteregistere 8 a og d.

h. Ang. Gebyrerne, se Tinglæsningsgebyrer 16.

i. Ang. Indberetninger om tinglæste Fæstebreve, Fr. 8 Febr. 1810 § 12 b (til Kontrol med den under a ommeldte Afgift) og Fr. 25 Juni 1810 § 14.

De i sidst nævnte Bestemmelse foreskrevne Indberetninger ere bortfaldne, Ind. M. Cirk. 10 Novbr. 1862 Nr. 7.

k. Se fremdeles foran 5 og 7 samt: Fæste 37 c (ang. Færø.). Kopipenge 7 a. Udslættelse I 9.

12. Ved Paategning derpaa kan Fæsteafgiften nedsættes, K. Skr. 21 Febr. 1824.

13. Reversalfæstebrevene skulde Jordrotter eller Forvaltere samt Beneficiarer aarlig forevise for Amtmanden og levere ham en Specifikation over samme, Fr. 3 Decbr. 1828 § 48, K. Skr. 18 Avg. 1829, jfr. Rtk. Prom. 4 Maj 1782 (i Reskriptsaml. 1ste Del). Jfr. Fr. 9 Febr. 1820 § 7.

14. Paa Ejendomme tilhørende Fattigvæsenet skulde forsynes med Fattigdirektionens Approbation, Pl. 23 Decbr. 1808.

Paa offentlige Stiftelsers Gods, K. Cirk. 6 Juli 1816 § 2 d.

Paa Præstegods, K. Cirk. 10 Avg. 1830, Pl. 26 Oktbr. 1831, K. og U. M. Skr. 20 Juni 1854.

Paa nogle de kateketiske Skoler i Odense skænkede Grunde, hvorledes de skulle indrettes, Resl. 8 Oktbr. 1817.

15. Se Fæsteprotokoller (om deres Indførelse deri).

Fæstebønder — Fæstere.

1. Ang. Fæsterens Hørighed og Lydighed mod Husbonden, Fr. 8 Juni 1787 § 16, Fr. om Hoveriet 25 Marts 1791 §§ 13, 14. Jfr. D. L. 6—5—10 (ophævet ved Straffelovens § 308), Rskr. 11

Decbr. 1688 (i Noten til Fr. 28 Jan. 1682 § 17), Fr. om Vornedskabets Ophævelse 21 Febr. 1701, Fr. om Stavnsbaandets Løsning 20 Juni 1788.

2. Et Forslag forkastet om, at Gældsstævninger til dem skulde forkyndes for Husbonden, og at ingen Købe-, Pante- eller Lejekontrakt skulde kunne indgaas med en Bonde, over hvem Husbonden har Dom, uden dennes Samtykke, K. Prom. 15 Jan. 1785. Se ogsaa Eksekution B 9 c.

3. Fæsteren kan ikke uden Jorddrottens Samtykke indgaa Forlig angaaende Veje, Hegn eller andet, Fæsteejendommen vedkommende, K. Prom. 17 Avg. 1799, jfr. L. om Hegnsvæsenet 6 Marts 1869 §§ 3, 10.

4. Med Hensyn til den dem efter D. L. 3—13—18 paahvilende Forpligtelse til aarlig at anlægge Humlekuler og plante et vist Antal Frugttræer og Piletræer, jfr. Fr. 26 Jan. 1733 § 20, Rskr. 23 Maj 1806 § 24, 30 April 1813 §§ 25, 35, 20 Decbr. 1815 §§ 25, 35.

5. Ang. at Fæsteren er ansvarlig for den befalede Rensning af Fæstestedets Skorstene, L. 2 Marts 1861 § 21. Jfr. Brandvæsenet 9.

6. Fæstere indbefattes under de Ejendomsbesiddere, der, naar de høre til de højstbeskattede, vælge den mindre Del af Amtsraadets Medlemmer, L. 6 Juli 1867 § 35.

7. Ang. Jorddrottens Fortrinsret hos Fæstebønderne, L. Nr. 51, 25 Marts 1872 § 33 Nr. 2 b—e, § 146.

Ifølge L. 10 Maj 1854 § 48 og 16 Febr. 1856 § 48 (f. Færø.) tilkom der Fæsteres Tyende en særlig Fortrinsret for Løn og Kostpenge endog frem for Jorddrottens Krav; men efter fornævnte L. 1872 § 33 Nr. 2 f og Adg. Nr. 13, 13 Febr. 1873, hvorved denne L. udvides til Færøerne, kan der nu formentlig ikke tilkomme dem anden Fortrinsret end den, Tyendet har hos en anden Husbond.

8. Ang. for hvilke Krav Ejeren har Udpantningsret hos Fæstere, L. Nr. 36, 29 Marts 1873 § 1 Nr. 9.

9. I Tilfælde af en Fæsters Konkurs indtræder Boet, uden at Jorddrotten kan hindre det, i Fæsterens Ret, dog at det ikke uden dennes Samtykke kan opsige Forholdet eller med Jorddrotten forene sig om dets Ophør, L. Nr. 51, 25 Marts 1872 § 17.

10. Ang. Fæsterens Død og Skiftet efter ham.

a. Bestemmelserne i Fr. 8 Juni 1787 C om Paakendelsen af Jorddrottens Krav i Fæstebønders Dødsboer ere bortfaldne

ved den jorddrotlige Skiftejurisdiktions Ophør og samtlige private Birkebetjentes Afgang, hvorfor det nærmere om Anvendelsen af den nævnte Bestemmelse forbigaaes.

b. Fæsteres Dødsfald kunne ikke fordres anmeldte for Jorddrotten, Rtk. Skr. 8 Maj 1832 ad b.

c. I Henseende til Arvingernes Indkaldelse har Fr. 8 Juni 1787 ingen Forandring gjort i Lovens almindelige Forskrifter, K. Prom. 10 Novbr. 1787 III b.

d. Dør Fæsteren af en Gaard eller et Hus før St. Hansdag, maa Afgrøden af den i Jorden nedlagte Sæd anses som Boet tilhørende, medens dette i modsat Tilfælde kun har Fordring paa Erstatning for Arbejdet med Sædens Nedlæggelse og — for saa vidt Fæsteren ikke ved Fæstets Tiltrædelse har modtaget fornødent Sædekorn — tillige for den nedlagte Sæd, K. Skr. 15 Oktbr. 1825, 7 Novbr. 1844.

Ang. Forholdet mellem Jorddrotten og Boet i Henseende til Delingen af de med Driften forbundne Udgifter, Skatter af Ejendommen m. v., Rtk. Skr. 5 Maj 1832, K. Skr. 16 Juni 1835

e. Ang. Forholdet mellem den længstlevende (Fæster eller Enke) og den førstafdødes Arvinger i Henseende til den indavlede eller paa Marken staaende Sæd og de med Gaardens Drift forbundne Udgifter, Skatter m. v., Rtk. Skr. 5 Maj og K. Skr. 15 Juni 1832, jfr. K. Skr. 16 Juni 1835.

f. Med Hensyn til foranstaaende ltr. d og e, jfr. Skiftegebyrer 8 h (ang. Opgørelse af Boets Masse med Hensyn til Skiftegebyrernes Beregning).

g. Ang. Arvingernes Ret til at erholde Erstatning af Jorddrotten for Forbedringer m. m., L. 19 Febr. 1861 (S. 191) § 5, jfr. § 10. Jfr. med Hensyn til de ældre Fæsteforhold D. L. 3—13—3 og Fr. 8 Juni 1787 § 5.

Ang. Arvingernes Ret til i visse Tilfælde at erholde en Del af Indfæstningen tilbagebetalt, se Indfæstning 3.

h. Se videre Besætning 1 c. Fæld. Fæste 8 d (om hvor længe Boet kan blive ved Gaarden), 14 (om Salg af Gødning og Furage).

I øvrigt maa henvises til Fæste samt Artiklerne Fardag, Fæstebrev og Kvitteringsbog. Se fremdeles Aftægt 2. Forligsmægling A 2 o og s Nr. 6—8. Sognefoged 3 nn (om Begyndelses- og Registreringsforretningers Foretagelse hos dem). Straffanger 5 d. Testamenter 11 b (Reglerne om Selvejerbønders Testamenter ere ikke anvendelige paa Fæstere).

Jfr. Lejlændinge.

Fæstekoner blev det i Kbhvn forbudt at bortfæste Tyende ved Pl. 28 Juli 1728. De omtales dog senere i Rskr. 27 Decbr. 1815 § 9 og K. Skr. 3 Oktbr. 1818; men efter Tyendel. 10 Maj 1854 §§ 2—4 vil Kvinder ikke kunne blive beskikkede som saadanne. Tyendel. §§ 2—4 er ophævet, nedennævnte L. 1891 § 9.

Nu kan Bevilling til Udøvelse af Fæstevirksomhed meddeles ogsaa Kvinder, L. Nr. 53, 1 April 1891 § 1, jfr. L. Nr. 17, 23 Febr. 1894. Se om dem nærmere under Fæstemænd II. Fæstevirksomhed.

Fæstekontor.

1. I København maa der ikke være Fæstekontor for Mænd og Kvinder i samme Ejendom, L. Nr. 17, 23 Febr. 1894, jfr. L. Nr. 53, 1 April 1891 §§ 2, 3.

2. Kun den, der har Bevilling til Bortfæstning af Tyende, maa betegne sit Forretningslokale som Fæstekontor, fornævnte L. 1891 § 1.

Fæstekontrakt o: den foreløbige, Fæstebrevets Udstedelse forudgaaende Fæsteakkord. — En saadan er det kun i et enkelt Tilfælde Pligt at oprette, L. 19 Febr. 1861 (S. 191) § 4. Se i øvrigt Fæstetvang 9. Stempelafgiften III 10.

Fæstemænd.

I. Fæstemænd kaldes Manden i Forhold til sin Trolovede, jfr. D. L. 3—16—14 § 5, 5—2—33.

Fæstemænd maa ej være Fæstemøns Værge, D. L. 3—17—11.

Jfr. Trolovelse.

II. Til Bortfæstning af Tyende. — Om deres Beskikkelse, Forretninger og Forseelser handler Tyendel. 10 Maj 1854 §§ 2—4, og f. Færøerne, L. 16 Febr. 1856 §§ 2—4.

Pl. 28 Juli 1728 er hævet, L. 1854 § 77. Jfr. Rskr. 27 Decbr. 1815 § 9, K. Cirk. 22 Maj 1819, Skr. 16 Jan. 1844 (ang. Løn til en saadan i Aalborg). Se Fæstekoner.

Om dem, deres Kontor, Pligter og Forseelser handler nu L. Nr. 53, 1 April 1891, jfr. L. Nr. 17, 23 Febr. 1894.

Kun den, der har Bevilling efter Lovens § 1, maa betegnes som saadan og hans Forretningslokale som Fæstekontor, Lovens § 1.

Se nærmere under Fæstevirksomhed.

III. Til at bortleje Beboelseslejligheder, Ansøgning om udelukkende Bevilling som saadan blev afslaaet ved K. Skr. 10 Marts 1818.

Fæstengave.

1. Større end Politiordningen tillader, maa Fæstefolk ikke give, D. L. 5—4—1.

2. Ang. Enkens Ret til at udtage den af Boet, D. L. 5—2—25, 26.

Hendes Ret dertil vedbliver, saaledes at den udtages forlods af det fælles Bo inden Delingen, Fr. 21 Maj 1845 § 16, L. 25 Septbr. 1850 § 16 (f. Isl.).

Fæstepenge.

1. Ved Leje af Huslejlighed omtales i Pl. 2 Oktbr. 1754 § 4.

2. Til Tyende.

a. Enten de ere givne eller ikke, er Kontrakten lige bindende, L. 10 Maj 1854 §§ 6, 12, 16 Febr. 1856 §§ 6, 12 (f. Færø.).

b. Ang. hvor vidt Tyendet i visse Tilfælde skal betale dem tilbage, L. 1854 og 1856 §§ 13—15, 18, 19, 21.

Fæsteprotokoller.

1. Enhver, der ejer, besidder eller er beneficeret med Fæstegods — derimod ikke den, der alene ejer eller besidder ikke fæstepligtige Steder under 1 Td. Hartkorn, Ind. M. Skr. 28 Jan. 1865, eller Gaarde, der ere bortarvefæstede med Ret til at sælge og pantsætte, K. Skr. 8 Jan. 1831, — skal holde:

a. En Hoved- eller Kassebog over sit Mellemværende med enhver Fæster eller Lejehusmand, hvori alt, hvad disse betale i Skat, Landgilde eller andre Afgifter, afskrives, D. L. 5—14—51 i Slutn., Rskr. 25 Septbr. 1778, Fr. 3 Decbr. 1828 § 6 Nr. 4, 27 Maj 1848 § 11, L. 19 Febr. 1861 § 73 (S. 158).

b. En Fæsteprotokol, hvori alle Fæstebreve med deres Reverser, Lejekontrakter med Husmænd og Forpagtningskontrakter paa langt Aaremaal skulle indføres, Fr. 3 Decbr. 1828 § 6 Nr. 4, 27 Maj 1848 § 11, L. 19 Febr. 1861 § 73 (S. 158), 25 Juni 1870 § 7.

2. Om de fornævnte Protokoller mærkes fremdeles:

a. De skulle have ogsaa af den, der kun har et enkelt Fæstested, K. Skr. 18 Avg. 1829.

At enhver, der besidder Fæstegods (o: Ejendomme over 1 Td. Hartkorn), derimod ikke Huse alene, skal have samme, Ind. M. Skr. 16 Jan. 1866.

Ang. at Forpligtelsen til at holde Fæsteprotokol og Kassebog alene paahviler den, der har Fæstegods, men selv om dette kun bestaar af en enkelt fæstepligtig Ejendom; en Godsejer, der foruden Fæste- og Lejehuse kun har en Ejendom paa over 1

Td. Hartkorn, derfor anset pligtig at holde disse Protokoller, med mindre han maatte kunne godtgøre, at bemeldte Ejendom ikke er fæstepligtig, Ind. M. Skr. Nr. 136, 1 Juli 1874.

b. Skulle Præsterne anskaffe for deres Anneks- og Mensalgaarde, Rtk. Skr. 29 Avg. 1829 (G. R.).

c. Skal den have, der frivillig bortfæster ikke fæstepligtigt Gods, K. Skr. 27 Novbr. 1838 (ang. Bortfæstning af Præstegaardsjord).

d. De skulle forsynes med stemplet Papir, beregnet efter Godsets Størrelse, L. 19 Febr. 1861 § 73. Jfr. Ind. M. Skr. 18 Juni 1856 ang. en Hovedbogs Indretning i 2 Bind.

e. Ang. Amtmandens Tilsyn med dem, Fr. 3 Decbr. 1828 § 48, 27 Maj 1848 § 11, L. 19 Febr. 1861 § 83 (S. 167), 25 Juni 1870 § 7, jfr. Fr. 8 Febr. 1810 § 6, Pl. 9 Febr. 1820 § 7. Ang. at de ved det aarlige Eftersyn kunne forlanges indleverede og afhentede paa Amtskontoret uden Udgift for Amtet, Ind. M. Skr. Nr. 118, 23 Maj 1877.

Gejstlige Beneficiariers Protokoller høre under Amtmandens, ikke Biskoppens, Tilsyn, K. Skr. 18 Avg. 1829 i Slutn.

3. I den under 1 b omhandlede Fæsteprotokol skal:

a. Indføres Forandringer, som ske i Fæstestedernes Hartkorn, Fr. 25 Juni 1810 § 14, jfr. Fr. 24 Juni 1840 § 17.

b. Jorddrotten attestere, om nogen Gaard er fæsteledig og fra hvilken Tid, Fr. 9 Febr. 1820 § 7, 3 Decbr. 1828 § 48.

Fæstetvang.

Ang. Forpligtelsen til at give Bøndergaarde saa vel de til et samlet Gods henhørende som enkelte Selvejer- og Arvefæstebøndergaarde, der ikke drives af Ejeren selv, i Livsfæste, dog at Rentekammeret (Indenrigs-, nu Landbrugsministeriet) kan meddele Dispensation herfra, D. L. 3—13—1 og 4 Fr. 19 Marts 1790, Pl. 7 Juni 1806 smh. med Pl. 9 Febr. 1820 og L. 19 Febr. 1861 (S. 191) § 4, jfr. K. Skr. 10 Novbr. 1787 II § 1, 19 Novbr. 1814. Jfr. Fr. 21 Febr. 1702 III § 1.

Retten til at bortforpagte saadanne Gaarde efter Fr. 15 Juni 1792 § 11, jfr. Pl. 7 Juni 1806, 9 Febr. 1820 § 5, L. 25 Juni 1870, er hævet ved L. Nr. 36, 9 Marts 1872 § 6.

Ang. at Fæstetvungen efter Pl. 7 Juni 1806 for enkelte Selvejer- og Arvefæstegaarde under visse Betingelser ophæves, for saa vidt angaar Gaarde, der mindst i 20 Aar have været besiddede af Selvejere eller Arvefæstere med Ret til at sælge og pantsætte, L. 19 Febr. 1861 (S. 191) § 1, jfr. Ind. M. Skr. 22 Juni s. A. (ang. Forstaaelsen af Bestemmelsen om, at Gaardene

ikke maa have henhørt til nogen ved Sammenkøb eller paa anden Maade paa en Haand samlet Besiddelse af flere Bøndergaarde).

Bestemmelserne herom skulle ikke gælde i de inkorporerede slesvigske Distrikter, L. 16 Febr. 1866 (S. 198) § 15.

Herom mærkes:

1. Ang. hvilke Ejendomme, der ere fæstepligtige.

a. Dette er for Godsernes vedkommende bestemt ved L. Nr. 36, 9 Marts 1872 § 4.

b. Ejendomme paa 1 Td. Hartkorn og derover maa anses som Gaarde og være Fæstetvang undergivne, medens mindre Ejendomme anses som Huse, der ikke ere fæstepligtige og kunne bortfæstes saavel paa bestemt Aaremaal som paa Opsigelse, K. Prom. 31 Juli 1790, Rtk. Skr. 27 Febr. 1819, K. Skr. 17 Maj 1825, Rtk. Skr. 20 Juli 1833, 23 Septbr. 1834 (hvor forskellige Bestemmelser anføres, hvorefter Ejendomme paa over 1 Td. Hartkorn behandles som Huse), Ind. M. Skr. 4 Avg. 1849 med Note, Noten t. Ind. M. Skr. 15 Septbr. s. A., Ind. M. Skr. 5 Oktbr. 1850.

c. Bøndergaarde, der ejes af Købstadboere, ere fæstepligtige, Rtk. Prom. 26 Juni 1813.

d. Ang. Gaarde, der efter at være frasolgte et samlet Gods atter erhverves for samme, K. Skr. 30 Marts 1833.

e. Gaarde, dannede af Parceller af Hovedgaardsjord formenes ikke fæstepligtige, samt om den Omstændighed, at Gaarden i Alderstid har været bortfæstet, kan gøre nogen Forandring heri, Ind. M. Skr. 15 Septbr. 1849.

Den modsatte Mening udtales dog i K. Skr. 13 Maj 1797 (ang. Præstegaardsjord) og Rtk. Skr. 26 Avg. 1837, hvorefter saadanne en Gang oprettede Fæstesteder ikke atter kunne nedlægges eller inddrages under vedkommende Hovedgaard.

f. En Mølle paa 48 Tdr. Land Bondejord ikke anset fæstepligtig, fordi Agerbruget var af underordnet Betydning sammenlignet med Møllebruget, Ind. M. Skr. Nr. 54, 21 Febr. 1872.

g. Fr. 15 April 1818 § 3, hvorefter de da umatrikulerede Jorder skulde ansættes til Hartkorn, og Landskat svares af samme som af privilegeret Hartkorn, har ikke forandret disse Jorders Karakter, og deres Fæstepligt maa derfor fremdeles afgøres efter, om de tidligere have henhørt under Hovedgaards- eller Bondejord, Ind. M. Skr. Nr. 55, 21 Febr. 1872.

h. Formodningen kan ikke være for, at Jorder, der vare ansatte til Landskatshartkorn og altsaa forbigaaede ved den

gamle Matrikul, skulde betragtes som fæstepligtige Gaardbrug, ibd.

2. Det strider herimod at bortleje enkelte Dele, uden Hensyn til deres Størrelse, af en fæstepligtig Bondegaard paa visse Aar, K. Prom. 1 Febr. og 9 Avg. 1794 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Landvæsen A), Skr. 5 Novbr. 1814 (ang. en Del af en Tørvemose).

Den Omstændighed, at de bortlejede Dele ved Fæsteledighed ere af Godsejeren betingede afstaaede til Afbenyttelse som Huslodder, gør ikke heri nogen Forandring, saa længe de ikke anvendes paa den tilsigtede Maade, Ind. M. Skr. 10 Septbr. 1861. Jfr. dog hermed Ind. M. Skr. 24 Juli 1849 ad 2.

3. Ang. at en Fæster, hvis Embedsforretninger forhindrede ham fra selv at tage Ophold paa Gaarden og drive den, kunde med Husbondens Samtykke midlertidig bortleje den, K. Skr. 6 Avg. 1814.

4. Fæstepligten fyldestgøres ikke derved, at Godsejeren bortfæster fæsteledige Gaarde til sine spæde Børn, K. Skr. 16 Oktbr. 1824.

5. Ang. at Fæste ikke kan gives paa det Vilkaar, at Fæsteren, dersom han ikke selv vil drive Gaarden, maa bortforpagte den, K. Skr. 14 Juni 1836.

6. Ang. at det ordentligvis ikke kan anses tilladeligt at bortfæste flere Gaarde til samme Mand, K. Skr. 6 Juni og 19 Septbr. 1843, Ind. M. Skr. 13 Marts 1852. Jfr. Bøndergods 3.

Men Rentekammeret (Landbrugsministeriet) er bemyndiget til at meddele Dispensation i saa Henseende, Noten t. K. Skr. 19 Septbr. 1843.

7. Ang. Rentekammerets (Landbrugsministeriets) Myndighed til at dispensere fra Bestemmelserne herom med Hensyn til Selvejergaarde, Pl. 7 Juni 1806 i Slutn., Resl. 29 Novbr. 1815, jfr. Resl. 14 Febr. 1846.

8. Kancelliet (nu Landbrugsministeriet) kan bevilge, at en Fæstegaard henstaar fæsteledig over den ved Fr. 9 Febr. 1820 § 1 bestemte Tid (1 Aar), dog ej paa længere Tid end 3 Aar og saaledes, at Gaarden ikke drives i Forbindelse med Hovedgaarden, men bestyres af en Mand, til hvem Benyttelsen midlertig overlades, Resl. 25 Maj 1844 § 10.

Meddelt Tilladelse til, at en Gaard maatte staa fæsteledig i 12 Aar, Resl. 15 Maj 1833.

9. Ang. Anvendelsen af Bestemmelsen i Pl. 9 Febr. 1820 § 5 om Udsættelsen med Fæstepligtens Opfyldelse, naar samme for-

hindres ved Proces om den foreløbige Fæsteakkord eller anden lignende Aarsag.

a. Naar en Fæster er dømt til at have Fæstet forbrudt, og Dommen ikke er en Højesteretsdom, begynder den i nævnte Bestemmelse satte Frist først at løbe fra den Tid, da Fæsteren ikke mere vil kunne erhverve Oprejsningsbevilling til Dommens Appel, K. Skr. 27 Maj og 12 Septbr. 1820, J. M. Skr. 4 Avg. 1849, jfr. K. Skr. 21 Oktbr. 1830.

Har Husbonden forinden bortfæstet Gaarden, og Dommen underkendes, kan Fæsteren forlange sig genindsat i Gaardens Besiddelse, K. Skr. 13 Oktbr. 1829. Denne Skrivelse udtaler derhos, at § 5 egentlig angaar fæsteledige Gaardes Bortfæstelse, og at det i det mindste ikke er klart, om den kan finde Anvendelse, naar Gaarden først bliver ledig ved Dom til Fæstets Forbrydelse, i hvilket Tilfælde der vil kunne tilstaa Godsejeren den fulde i Forordningens § 1 bestemte Frist fra den Tid at regne, da Gaardens Fæsteledighed er bleven endelig afgjort.

Efter K. Skr. 9 Oktbr. 1824 kan Godsejeren dog i det omhandlede Tilfælde bortfæste Gaarden, naar fatalia appellationis ere udløbne.

b. Ang. hvorledes Godsejeren skal forholde sig, naar Fæsteren nægter at modtage Fæstebrev paa Grund af formentlig Uoverensstemmelse med den foreløbige Fæsteakkord, Ind. M. Skr. 9 Oktbr. 1860.

10. Den Ret, som Fr. 9 Febr. 1820 § 1 (jfr. nu L. 19 Febr. 1861 § 4) giver Jorddrotten til, naar en Gaard bliver fæsteledig, i det første Aar derefter at overlade en anden Brugen af den uden formeligt Fæste, indtræder ogsaa, naar Fæsteledigheden skyldes Dødsfald, Ind. M. Skr. 27 Oktbr. 1849.

11. Bestemmelserne i Fr. 25 Marts 1791 §§ 1—6 og Pl. 9 Febr. 1820 § 5, jfr. Pl. 7 Juni 1806, K. Skr. 28 Juni 1836, om Undtagelse herfra, naar Godsejeren ikke kan finde en Fæster til Gaarden, formenes bortfaldne ved L. Nr. 36, 9 Marts 1872.

Jfr. Bøndergods. Fæste 8. Fæsteprotokoller 1.

Fæstevirksomhed (til Bortfæstning af Tyende m. fl.). Er ordnet ved L. Nr. 53, 1 April 1891, jfr. L. Nr. 17, 23 Febr. 1894. — Tyendel. 10 Maj 1854 §§ 2—4 er ophævet, § 9 ibd.

Ved Loven mærkes:

1. Ang. at Amtmændene skulle foranledige, at Kommunalbestyrelserne og Amtsraadene foretage det til sammes Gennemførelse fornødne, samt Vejledning ved Affattelsen af Regler for

Fæstevirksomheden og Betalingen herfor, J. M. Cirk. Nr. 62, 15 April 1891.

2. De tidligere avtoriserede Fæstemænd, hvis Virksomhed omfatter baade mandlige og kvindelige Tyender og Arbejdere, kunne fortsætte deres Virksomhed indtil 2 Aar efter Lovens Stadfæstelse, J. M. Skr. Nr. 161, 19 Maj 1891.

3. Det er kun i København, at ingen Bevilling maa gives til Fæstevirksomhed, der omfatter baade mandlige og kvindelige Tyender eller Arbejdere, og at der ikke maa være Fæstekontor for Mænd og Kvinder i samme Ejendom, L. Nr. 17, 23 Febr. 1894. Mærk denne Lovs Straffebestemmelser.

Se Fæstekoner. Fæstekontor. Fæstemand II.

Fæstninger.

1. I en Afstand af 2000 Alen fra Voldene maa ingen Bygninger opføres, ej heller kastes nogen Fiskepark eller Grøft, Fr. 28 Jan. 1682 § 10.

Ang. Betingelserne for Dispensation fra Forbudet mod Bygningers Opførelse, K. Skr. 2 Avg. 1843, Resl. 14 s. M. (to), jfr. Gen. Kom. Koll. Skr. 8 Avg. 1829 (M. R.). Jfr. med Hensyn til Nyborg L. 26 Febr. 1869 § 2.

Se for Københavns vedkommende Demarkationslinje I.

2. Ang. den Beboerne i samme paahvilende Forpligtelse til paa Forlangende af Kommandanten at deltage i Opisningen af Fæstningsgravene, K. Prom. 5 og Pl. 11 Marts 1805, 24 Febr. 1809 samt f. Kbhvn. Adg. 24 Decbr. 1808 §§ 3 ff, J. M. Skr. 21 Septbr. 1857, jfr. Ob. Br. 25 Jan. 1674, Rskr. 2 Febr. s. A., 12 Maj 1677, 31 Oktbr. 1749.

3. Hvor der er Vagt ved Portene, skulle Postkarlene holde og tilkendegive for Vagten, hvem de rejsende ere, Pl. 21 Decbr. 1805. Jfr. Pl. 20 Septbr. 1751.

4. Den dertil i Købstæderne for Tiden henlagte Grund skal ikke skyldsættes, L. 11 Febr. 1863 § 4, Instr. 17 April s. A. § 12 a.

Fæstningsjorder fritages for den ved Fr. 1 Oktbr. 1802 paa- budte Afgift, Resl. 28 Marts 1804.

5. Alle Anliggender vedrørende de Landmilitæretaten underlagte Fæstninger og Bygninger (ogsaa Kaserneringssager) henlægges til Ingeniørkorpset, Krigs M. Cirk. 18 Avg. 1856.

6. Fæstningen Christiansø nedlægges som Fæstning, samt ang. hvorledes der fremtidig skal forholdes med Øen, Resl. 2 Maj 1855.

Ang. Korsør Fæstnings Nedlæggelse, Resl. 11 Avg. 1856. Jfr. Sprængstoffer (ang. Korsør Søbatteri). Lodsvæsen B 37.

Thorshavn Skanse nedlægges som militært Etablissement og Kommandantposten nedlægges, Resl. 28 Maj 1865 §§ 3, 4.

Om Nyborg Fæstnings Nedlæggelse, L. 26 Febr. 1869, og ang. Fæstningsterrænets Overdragelse til Kommunen, Krigs M. Skr. Nr. 462, 7 Juni 1871.

7. Kronborg. En Del af dens Terræn maa overlades til Udvidelse af Helsingørs Havn, Resl. 25 Juni 1859.

Ang. Taagesignaler derfra, Bkg. 11 Marts 1874 (U. L.).

Med Hensyn til Kronborg Fæstning, se fremdeles Jurisdiktionsforholdene B 64. Salutering 5. Statsfængsel 2.

8. København. Se Brændeafgift A 2. Citadellet Frederikshavn. Demarkationslinje I. Fæstningsværkerne. Kommandant 2. Søbefæstning.

Ang. Fæstningsbroernes Fejning og Vanding ved Politiets Foranstaltning, Skr. f. Dir. for Armeens Materiel 27 Marts 1852 (M. R.).

Ang. Fæstningsbroernes Belysning med Gas ved Kommunens Foranstaltning paa Militæretatens Regning, Krigs M. Skr. 2 Novbr. 1857.

Se Belejring — Belejringstilstand 2. Demarkationslinje I (Kbhvns) Ekspropriation 3. Fyr 27, 2 s. Fæstningsværkerne. Havne III 22 b (Fladstrand) 33 g (Kronborg). Kommandant 1. Købstadjorder II 7 a (Fredericia). Salutering 7 (de vestindiske Forter). Strafarbejde 4 (ang. Fortet paa St. Thomas).

Fæstningsarbejde, se Strafarbejde 1 a.

Fæstningsarrest.

1. Var fastsat som Straf for ulovlig Hverving i Fr. 9 Juni 1819 §§ 1—3, og for Kasseangel i alm. Kassefr. 8 Juli 1840 § 21, jfr. ogsaa K. Skr. 3 Jan. 1828; men dette er bortfaldet ved L. 10 Febr. 1866 § 309.

2. Anvendes nu kun som Straf i Militæretaten for Officerer og ligestillede i tre Grader af forskellig Strængthed, Resl. 14 Decbr. 1792, jfr. Kronprinsens Skr. 23 Septbr. 1806 (M. R.).

Denne Straf er for Officerernes vedkommende traadt i Stedet for Degradation, Gen. Krigsdir. Skr. 11 Marts 1765 (i Reskriptsaml. 1ste Del — den der ommeldte Gageafkortning er bortfalden).

Om denne Straf ved Krigsmagten i to Grader, simpel og

stræng, handler L. Nr. 68, 7 Maj 1881 §§ 11, 27—30, 33, 44, 53 Nr. 3.

Se Hæren 24 (dens Lønningsvæsen) e Nr. 2.

Fæstningsartilleriet, L. Nr. 63, 13 April 1894 §§ 2, d og 8.

Fæstningsværkerne ved København.

1. I Henhold til L. 11 Febr. 1863 § 1 udvides Stadens Politis Myndighed til en Del af samme, og disses Henlæggelse til de forskellige Politikrese, Bkg. 9 Avg. 1864, jfr. Politivedt. 18 Jan. 1869 § 95, Till. 7 Juni 1869 § 1. Jfr. Plan 1 Juli 1799 § 146.

Ved Instr. 31 Avg. 1864, jfr. Politivedt. 18 Jan. 1869 § 95, gaves nærmere Regler for Polititilsynet med denne Del af Fæstningsværkerne, om den Orden, der skal iagttages, Færdselen paa samme, Fiskeri i Gravene m. m. Nu indeholdes de gældende Bestemmelser herom i Till. t. Politivedt. Nr. 126, 22 Juni 1883, jfr. Till. Nr. 29, 21 Marts 1884. Jfr. videre Till. 7 Juni 1869, hvortil slutter sig Till. 15 Decbr. s. A. (Forbud mod Kørsel gennem Christianshavns Enveloppe) og Bkg. 25 Febr. 1871 (U. L. — ang. Riden og Køren, Spadseren i Kirsebærgangen og Færdsel paa Glacieren). Jfr. Pl. 29 Juni 1870 (om Fæstningsværkernes Overdragelse til Kommunen) og Bkg. af s. D. (om Ride- og Spadseretegn).

2. Følgende ældre Bestemmelser om Orden og Færdsel der ere hævede ved Adg. 22 Jan. 1869 § 2: Pl. 7 Septbr. 1750 (findes i Lovsaml. f. 1869 S. 46 Noten), 23 Juni 1766, 23 Juni 1777, Bkg. 5 Decbr. 1837, 6 Maj 1856.

Jfr. fremdeles Rskr. 24 April 1825 (Forbud mod at gaa udenfor de tilladte Veje), Gen. Kom. Koll. Skr. 21 Febr. 1832 (M. R. — Forbud mod Arbejdskørsel paa Langelinje), Rskr. 2 Juli 1837 samt Alleerne 3.

3. Ang. Bortforpagtning af Græsset samme Steds, Resl. 16 Oktbr. 1782 (M. R.), jfr. Rskr. 24 April 1825, Instr. 31 Avg. 1864 § 14.

Forbud mod at lade Kreaturer og Fjerkræ findes der, Forb. og Rskr. 15 Juni 1709, Rskr. 19 Septbr. 1710, Pl. 29 Oktbr. 1755, 13 Novbr. 1776, 23 Juni 1777 (jfr. foran 2). Se ogsaa Till. 7 Juni 1869 § 9.

Pl. 16 Febr. 1780 §§ 5, 12 og Pl. 30 April 1781 (jfr. Pl. 13 Novbr. 1776) om Kreaturers Optagelse der ere hævede ved L. Nr. 53, 25 Marts 1872 § 15.

4. Fæstningsværkerne paa Sællands Siden mellem Østerbrogade og Kallebodstrand ere i Henhold til L. om Demarkationslinjen 6 Juli 1867 § 8 (S. 321) solgte til Kbhvn.s Kommune ved

Kontrakt 29 Oktbr. 1869, jfr. Pl. 29 Juni 1870, og nedlagte, Bkg. 13 Juni 1870.

Ang. Udførelsen af forskellige ved Overdragelse til Kommunen af en Del af Fæstningsterrænet foranledigede Bygningsforanstaltninger for Hæren, L. Nr. 58, 12 April 1889.

Ang. de saaledes nedlagte og afhændede Arealers Bebyggelse, se under Demarkationslinje I 8. Om deres Bestyrelse, Ind. M. Skr. Nr. 104, 7 Avg. 1880 (§ 12).

5. Ved Bkg. 22 Septbr. 1858 nedsattes en Kommission til Overvejelse af de bestaaende Fæstningsværkers Nedlæggelse og Afløsning af ny. Om denne Kommissions Opløsning, Krigs M. Skr. 14 Septbr. 1867 (M. R.).

6. Ang. Tilladelse for Underofficerer til at ride paa Lange- linje, i Esplanaden og Christianshavns Enveloppe, Bkg. 24 Decbr. 1875 (U. L.).

7. Om Christianshavn, ang. en Sporvej over dem, Bkg. Nr. 4, 12 Jan. 1884 §§ 1, 2, 5, 7, 9, 18, 20, 23.

8. Ang. Befæstningsanlægene om København, se Rigsdagsbe- slutning 2 og 3 April 1894 ad 3 (i Supplem. t. den lille Lov- saml.).

Se Christianshavn. Citadellet Frederikshavn. De- markationslinje I. Ekspropriation 3 b. Fæstninger 8 med Henvisninger. Havne II 21 (ang. Christiani Kvinti Bastion). Jagt A 8 e. Kallebodstrand (om Opfyldning der). Kloa- ker 1 c. Mølle 8. Pastorater 439 G. Søbefæstningen. Tiende 1 v (ang. Tienden af dertil afgivne Ejendomme). Tre- kroner. Vandvæsenet I 2 e.

Fødekommune, se Forsørgelsessted B.

Fødevarer.

Ang. Straffen for at borttage dem til umiddelbar Fortæring, L. 10 Febr. 1866 § 235, 25 Juni 1869 (f. Isl.) § 237.

Se Levnedsmidler. Næringsmidler med Henvisninger.

Fødsel, se Barnefødsel.

Fødsels- og Plejestiftelsen i København.

1. Er indrettet som en selvstændig Stiftelse ved Gave af Enke- dronning Juliane Marie, bestaaende af en Gaard og 25 vest- indiske Aktier, Konf. 8 April 1785, jfr. ang. Stiftelsens nærmere Indretning, Rskr. 23 Marts 1787.

Med den skal Opfostringsstiftelsen for nyfødte Børn være for- enet, Resl. 17 Juni 1803. Se Opfostringsstiftelsen.

Se med Hensyn til Akkouchementshuset paa Frederiks Ho- spital de ældre Bestemmelser, Fundats 6 Avg. 1756 § 43, Pl.

23 Jan. 1760, Rskr. 15 Maj 1761, 10 Decbr. 1772 § 6, 24 Marts 1774 (ang. at den til Børns Henlæggelse anbragte Kasse maa lukkes). Ang. den ældste Fødselsstiftelse i Børnehuset, se Rskr. 13 Marts 1750.

2. Ang Statskassens Bidrag til samme, Konf. 8 April 1785, Resl. 23 Marts 1787, K. Prom. 5 Febr. 1791, Resl. 17 Juni 1803, 8 Oktbr. 1824 § 8, 15 Maj 1827, 4 Novbr. 1829. Nu opføres det under Kirke- og Undervisningsministeriets Budget paa de aarlige Finanslove med 24,100 Rdl., se t. Eks. Finansi. Nr. 41, 26 Marts 1898 § 21 VIII.

Kbhvn.s Fattigvæsens Bidrag, Adg. 21 April 1812 § 10. Jfr. Rskr. 10 April 1762, 17 Marts 1784 § 11 a, Plan 1 Juli 1799 § 167.

En Kapital tilfaldt den efter Resl. 3 Juni 1817.

Hofraaad Meyers Legat til samme, Konf. 20 Decbr. 1822.

Ang. dens Grund- og Reservefond, Resl. 4 Novbr. 1829.

Om dens Indtægter, se fremdeles foruden det nedenfor under 11—13 anførte: Adressekontoret. Hesteskat. Kokoppeindpodningsanstalter A 3.

3. Ang. de i Anledning af en Gave fra Generalmajor Classen gjorde Indretninger ved Stiftelsen, K. Prom. 1 Juni 1793.

Ang. Bygningsforandringer, Resl. 12 Novbr. 1845, 4 Oktbr. 1847.

Jfr. ang. en af Stiftelsen købt (senere afhændet) Gaard ved Frederiksholms Kanal, Resl. 19 Marts 1845.

4. Overbestyrelsen over samme er fra Justitsministeriet henlagt under Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, Bkg. Nr. 112, 1 Juli 1871.

5. Ang. Stiftelsens Direktion, Resl. 17 Juni 1803, 18 Maj 1804, 30 Avg. 1837.

Ang. Ansættelse af en fælles Direktør for samme og Frederiks Hospital og Oprettelse af et fælles Lægeraad, hvoraf Overakkouchøren er Medlem, Resl. Nr. 176, 2 Oktbr. 1882.

Ang. en Omordning af Bestyrelsesforholdene for samme og Frederiks Hospital, se Frederiks Hospital 4.

Se ibd. 6 c (Lægeraadet), 6 d (Inspektøren), 6 s (Præsten) og 6 t (Plejemødrenes og Sygeplejerskernes Lønning).

I Anledning af den ommeldte Omordning ere ny Regler givne om Kirke- og Undervisningsministeriet Myndighed samt til Ordning af Lægeraadets, Overakkouchørens og Inspektørens Kompetence med Hensyn til personelle og økonomiske Sager m. v., K. og U. M. Skr. Nr. 210, 20 Avg. 1892.

6. Ang. Lægerne ved Stiftelsen, Konf. 8 April 1785 § 4, Rskr. 23 Marts 1787 III og IV, K. Prom. 31 Marts 1787, Resl. 18 Maj 1804.

Ang. Fribolig for Over- og Underakkouchøren, Resl. 4 Oktbr. 1847 § 4.

Overakkouchøren og Overlægen ved Plejestiftelsen skal ikke mere være Medlem af Direktionen, Resl. 30 Avg. 1837 § 2.

Overakkouchøren er Medlem af det fælles Lægerraad for Hospitalet og Stiftelsen, K. og U. M. Skr. Nr. 209, 20 Avg. 1892 Nr. 1.

Se foran 5.

Med Hensyn til Overakkouchøren, se fremdeles nedenfor 11 c og Stadsakkouchør.

Underakkouchøren og Reservelægen skal foruden de ved Resl. 1 Oktbr. 1811 (utrykt) bestemte Forretninger tillige, naar behøves, have Tilsyn med og foreskrive Medicin for de i København værende Børn, til hvilke Mødrene i Stiftelsen erholde Understøttelse, Resl. 4 Oktbr. 1825.

7. Ang. Kandidaterne ved samme, Resl. 23 Marts 1787 III og IV, 13 Juni 1838, Bkg. 22 Oktbr. 1849, Resl. 4 Novbr. s. A.

Ang. Lønning for den fast ansatte Kandidat, Resl. 15 Oktbr. 1852, 10 Juli 1856 § 2.

Ang. de medicinske (og kirurgiske) Studerendes Adgang til Stiftelsen, Rskr. 2 Jan. 1761, Konf. 8 April 1785 § 3, Resl. 23 Marts 1787 III og IV, Rskr. 3 Febr. 1792, jfr. Rskr. 13 Juni 1838.

Se Fødselshjælpere 1.

8. Ang. Overjordemoderens Løn m. m., Resl. 29 Juni 1860, jfr. ang. Fribolig for hende, Resl. 4 Oktbr. 1847 § 4. Ang. hendes Pensionsret, Resl. 10 April 1855 I.

Ang. Ansættelse af en Reservejordemoder og Inddragelse af Overjordemoderens Medhjælpssum, Resl. Nr. 203, 14 Decbr. 1881 Nr. 2.

9. Ang. Inspektørens Kontorhold, Resl. 17 Septbr. 1825 § 2 (ifølge § 1 skal en Post som Betjent ved Stiftelsen inddrages), og Pension, Resl. 10 April 1855 I.

Ang. Oprettelsen af en særlig Kontrollør- og Bogholderplads, Bkg. Nr. 27, 1 April 1875.

Ang. Inspektør Embedets Besættelse og Bekendtgørelse om Vakance i samme, Resl. 9 April 1833, J. M. Skr. 29 Septbr. 1866 (D. T. S. 936). Se nærmere Frederiks Hospital, ang. den nu fælles Inspektør for dette og Stiftelsen.

Ang. Ansættelse af en Inspektrice, Resl. 24 April 1855 § 1.

10. Ang. det derved ansatte Personales og deres Enkers Ret til Pension eller Understøttelse, Resl. 10 April 1855.

Ang. Pensionsret for Plejemoderen ved de to Barselafdelinger, Resl. Nr. 95, 25 April 1884, og for samtlige Sygeplejersker, Resl. Nr. 80, 26 April 1887.

11. Ang. Fruentimmers Antagelse paa Stiftelsen til Oplærelse som Jordemødre, Konf. 8 April 1785 § 3, Rskr. 23 Marts 1787 III og IV, K. Cirk. 18 Juli 1789, Rskr. 4 Maj 1804, K. Prom. 18 Juni 1808, Reglm. 21 Novbr. 1810 § 25, K. Cirk. 30 Juli 1816, 18 Juli 1843, jfr. K. Prom. 15 Decbr. 1787, Cirk. 2 Novbr. 1802. Jfr. Adg. 12 Oktbr. 1770 § 5 (i Reskriptsaml.). Se Jordemødre I 1.

Herom mærkes fremdeles følgende Bestemmelser:

a. Ang. Betingelserne for, at kunne antages, vedkommendes Alder m. v., Reglm. 21 Novbr. 1810 § 30, K. Skr. 3 Septbr. 1814, 25 Jan. 1817, 17 Novbr. 1821, Cirk. 21 Febr. 1832, 18 Juli 1843.

Vedkommende maa ikke være frugtsommelige, saa at de kunne antages at skulle føde under Læretiden, K. Cirk. 21 Febr. 1832.

b. Antallet af Lærlinge, Konf. 8 April 1785 § 3, Rskr. 23 Marts 1787 III, jfr. Bkg. Nr. 51, 25 Marts 1871; det er ikke fast begrænset for københavnske Lærlinges vedkommende, K. Skr. 2 Septbr. 1837, Rskr. 27 Decbr. s. A. (der giver Regler for Valget af dem).

c. Betalingen for Undervisningen og Underhold i Læretiden er 25 Rdl. og hvad Underholdet har kostet Stiftelsen, Resl. 15 Novbr. 1805 (nævnes i Resl. 23 Oktbr. 1866 — D. T. S. 1113), J. M. Cirk. 10 Oktbr. 1848 § 1.

De ved Konf. 8 April 1785 § 3 (jfr. Resl. 23 Marts 1787 III, K. Prom. 16 Jan. 1802) oprettede Gratistpladser maa bortfalde, ibd. — Dog kunne til Oplærelse for Island, Færøerne og Grønland fremdeles antages et eller to Fruentimmer uden Betaling, § 2 ibd., jfr. Bkg. Nr. 51, 25 Marts 1871.

Ligeledes er gratis Undervisning for de københavnske Lærlinge bortfalden, og den Betaling, der erlægges af dem, tilfalder Overakkouchøren, Resl. 13 Oktbr. 1866 (D. T. S. 1113).

Ang. hvorledes Betalingen udredes for dem, der ikke selv kunne betale, Reglm. 21 Novbr. 1810 §§ 31, 32.

d. Læretiden er 1 Aar, K. Cirk. 21 Febr. 1832.

e. Stiftelsen skal gennem Amterne meddele Fysici Under-

retning om enhver Af- og Tilgang af Lærlinge fra og til vedkommende Fysikater, J. M. Cirk. 29 April 1856.

f. Ansøgninger om Elevpladser i Stiftelsen skulle indgives aarlig inden Midten af Juni Maaned gennem Amterne, J. M. Cirk. 29 Marts 1867 (D. T. S. 345), og ved Antagelsen tages særligt Hensyn til, om der findes Trang til Jordemødre paa den Egn, hvor paagældende vil nedsætte sig, J. M. Cirk. 10 Oktbr. 1848 §§ 3 og 4, 13 Febr. 1855, jfr. K. Cirk. 11 Juni 1791, Reglm. 21 Novbr. 1810 § 29, J. M. Cirk. 14 Juni 1856, 30 Maj 1857.

g. Det kan ikke paalægges de københavnske Elever at forblive i Byen og modtage Barselpatienter til Forplejning, J. M. Skr. 2 Juli 1861. Jfr. nu ovenfor c.

h. Ved Undervisningen skal Jordemoderinstruksens Indhold gennemgaaes og forklares, og et Eksemplar af samme meddeles enhver Jordemoder ved hendes Afgang fra Stiftelsen, Instr. Nr. 129, 25 Novbr. 1896 § 23, jfr. Nr. 101, 28 Septbr. 1877 § 22.

i. Med Hensyn til islandske og færøiske Jordemødres Oplærelse mærkes L. 17 Decbr. 1875 (Nr. 42 i Till. t. Lovt.) § 5, Nr. 37, 29 Marts 1878 § 3 og Instr. Nr. 153, 4 Novbr. 1881 §§ 17, 20, jfr. 2.

k. Ang. Oplærelse der af Distriktsjordemødrene paa St. Croix, Adg. 2 Novbr. 1885 (Nr. 24 i Till. t. Lovt.) § 3.

l. Ang. en Ændring i Bestemmelserne om Afholdelsen af Jordemodereksamen, Resl. Nr. 114, 15 Febr. 1895.

m. Ang. Forlængelse af Læretiden fra 9 Maaneder til 1 Aar og ang. en Prøve for Jordemodereleverne i Læsning, Skrivning og Forstandsøvelse, K. og U. M. Skr. Nr. 122, 7 Maj 1895 ad 2 og 3.

n. Bkg. fra Fødsels- og Plejestiftelsen ang. Indkaldelse af Jordemoderelever (indeholder Regler for Affattelsen og Indholdet af Ansøgninger om Optagelse som Læredøtre), 12 Maj 1895 (Den civile Medicinallov. VI B.).

12. Ang. de Barselkvinder, som i Stiftelsen indlægges, og Betalingen for deres Indlæggelse, Konf. 8 April 1785 §§ 1, 2, Rskr. 23 Marts 1787 I, II, K. Prom. 1 Juni 1793, Resl. 10 Avg. 1808, 8 Febr. 1812 §§ 1 og 3, 8 Oktbr. 1824 § 5, jfr. § 1.

Herom mærkes endvidere:

a. Syge Barselkvinder fra Stiftelsen skulle uvægerlig modtages i Hospitalerne, Rskr. 23 Marts 1787 I, K. Prom. 15 Decbr. s. A., 1 Marts 1788.

b. De fødende, der indlægge sig paa Stiftelsen, faa ikke

deres Navne antegnede ved deres Børns Daab, med mindre de legitimere sig som gifte. Derimod antegnes paa Kontoret Navnene paa dem, der overgaa paa Plejestiftelsens Ammestue, paa dem, der erholde Understøttelse til deres Børn, samt paa dem, der dø paa Stiftelsen, naar nogen derom underrettes. Om dem, der medtage deres Børn uden Understøttelse, og dem, der betale det bestemte Alimentationsbidrag for at kunne efterlade deres Børn, søges eller modtages ingen Kundskab. K. Skr. 20 Maj 1823 ad 1, jfr. ad 2.

De fødende som blive syge og begære det, kunne med deres Børn, naar de til disse ej forlange Understøttelse og ej ere saa syge, at de intet vide af dem selv at sige, forlade Stiftelsen uden at tilkendegive sig, eller at det undersøges, hvor de tage hen og hvorledes de der faa det, ad 3 ibd.

Se fremdeles om Foranstaltninger til at skjule de hemmeligfødendes Navne under Dødsfald 1 i Nr. 1 og Vidnepligt 4 c Nr. 3.

c. De udenfor Ægteskab besvangrede Fruentimmer, som indlægge sig paa Stiftelsen enten frit eller mod ringere Betaling, skulle i Reglen gaa over paa Ammestuerne for at give Die og derefter modtage deres Børn til egen Opfostring mod Understøttelse, Resl. 8 Oktbr. 1824 § 1.

Dog ere de herfor befriede, naar de efterlade Børnene paa Stiftelsen mod Alimentationsbidrag, ibd.

d. Ang. Antallet af Patienter, som maa optages i Stiftelsen og dens Filialer, Resl. Nr. 203, 14 Decbr. 1881 Nr. 1.

e. Kammerlejen for enhver betalende Barselkvinde fastsættes til 4 Kr. daglig, Resl. Nr. 202, 7 Oktbr. 1874.

f. De Jordemødre, som paa sammes Vegne modtage fødende i deres Huse, og som staa under Tilsyn fra Anstalten, ere undtagne fra det almindelige Forbud imod, at Jordemødre modtage fødende og svangre uden speciel Tilladelse fra vedkommende Embedslæge, Instr. Nr. 129, 25 Novbr. 1896 § 12.

g. Ang. at Stiftelsen holdes aaben for Modtagelse af fødende gennem hele Aaret, K. og U. M. Skr. Nr. 122, 7 Maj 1895 ad 1.

h. Se videre nedenfor 13.

13. Ang. de paa Stiftelsen fødte uægte Børn, (jfr. foran 12).

a. Naar Børn af ugifte Fruentimmer, som have Bopæl udenfor Kbhvn., blive fødte og døbte paa Stiftelsen, skal Præsten ved samme underrette vedkommende Sognepræst om det fornødne, K. Skr. 12 Novbr. 1814.

Ang. at der ved Daaben skal gives dem et af Moderen eller Præsten valgt Familienavn, K. og U. M. Skr. 28 Avg. 1849.

Direktionen kan ikke nægte at udfærdige Daabsattest for et Barn til Brug under en Alimentationsssag, selv om Faderen ikke formenes forpligtet til at udrede Underholdsbidrag, J. M. Skr. 3 Novbr. 1852.

For dem kan Anmeldelse efter Fr. 24 Jan. 1844 § 5 ikke fordres, K. og U. M. Skr. 1880 (G. R.) — (den der citerede Skr. 1841 findes anført under Barnefødsel 3 a Nr. 1).

Bemyndigelse for Præsten til i visse Tilfælde i Kirkebogen at tilføje Efternavn for de der fødte Børn, K. og U. M. Skr. 17 Decbr. 1881 (G. R.). Jfr. Navn.

Bestemmelserne om Fødselers Notering i Kirkebøgerne i Tilfælde, hvor det faktiske Fødested ikke skal anses som vedkommende Barns Fødekommune, ere ikke anvendelige paa Fødseler der af hemmeligfødende, L. Nr. 67, 9 April 1891 § 21 i Slutn.

Ang. Kirkebøgernes Førelse samme Steds, og at der ved Daabshandlinger paa Stiftelsen skal være Daabsvidner til Stede, K. og U. M. Skr. 13 Juli 1892 (G. R.).

Jfr. Kirkebøger 9 c (ang Inspektørens Protokol over de fødte).

b. Præsten bør paa sædvanlig Maade kaste Jord paa de døde Børn, K. Skr. 5 Septbr. 1818.

c. Ang. den Plejehjælp samt Hjælp til Begravelse m. m., der kan ydes Mødre, som selv medtage Børnene, Resl. 8 Febr. 1812 § 1, 8 Oktbr. 1824 §§ 2 og 3, 7 Marts 1838, 9 Decbr. 1850 §§ 1—3. Jfr. Rskr. 24 Marts 1774.

Hermed mærkes:

1) Ang. hvorledes der skal forholdes, naar Moderen ikke yder Barnet forsvarlig Pleje, Resl. 24 April 1855 § 3.

2) Ang. hvor vidt udenlandske Fruentimmer kunne erholde saadan Hjælp, J. M. Skr. 16 Juni 1849 smh. med Resl. 19 Marts 1869 § 2 (D. T. S. 300).

3) Saadan Hjælp kan ikke ydes, saa længe Moderen nyder Understøttelse af Fattigvæsenet, Resl. 19 Marts 1869 § 1 (D. T. S. 300).

4) Ang. Forhøjelse af den Plejehjælp, der ydes ugifte paa Stiftelsen fødende Kvinder, dog at Hjælpen kun tilstaas første Gang fødende og kun i 13 Uger fra Barnets Fødsel, K. og U. M. Skr. Nr. 142, 28 Maj 1894.

d. Ang. at Stiftelsen overtager Omsorgen for saadanne

Børn, naar Moderen dør paa Stiftelsen, eller mod Erlæggelse af en nærmere bestemt Sum (Alimentationspenge), Resl. 10 Decbr. 1772 § 6, Rskr. 24 Marts 1774. Se nedenfor e Nr. 9.

I sidst nævnte Henseende mærkes:

1) Ang. Alimentationspengenes Forhøjelse, Resl. 8 Oktbr. 1824, 9 Decbr. 1850 § 4, 29 Oktbr. 1861, Nr. 148, 8 Juli 1874 § 2.

2) Ang. at udenlandske Fruentimmer ikke saaledes kunne overlade Stiftelsen Omsorgen for deres Børn mod Alimentationspenges Erlæggelse, J. M. Skr. 16 Juni 1849.

3) Naar et Barns Forsørgelse er overtaget af Stiftelsen mod Alimentationspenges Erlæggelse, bortfalder Barnefaderens Forpligtelse til at udrede Underholdsbidrag, J. M. Skr. 3 Novbr. 1852.

4) Ny Regler om Plejelønnen for de derfra i Pleje ud-satte Børn, om Størrelsen af Alimentationspengene til Stiftelsen for Overtagelsen af Omsorgen for paa samme fødte uægte Børn, samt om Bemyndigelse for Direktionen til at søge de i Pleje satte Børn adopterede af Plejeforældrene, Resl. Nr. 148, 8 Juli 1874.

5) Se nedenfor e Nr. 9.

e. Ang. de Børn, for hvem Stiftelsen har overtaget Forsorgen, deres Udsættelse i Pleje, Plejelønnen m. v., Børnenes Stilling m. m., Adg. 7 Decbr. 1770, Bkg. 23 Juni 1804, jfr. Pl. 7 Avg. 1792 (ang. dem, der ulovlig ville fratage Plejeforældrene Børnene). Jfr. Rskr. 24 Marts 1772, 15 Novbr. 1793, K. Prom. 11 Oktbr. 1794, 2 Jan. 1798, 29 Novbr. 1800, 25 April og 5 Decbr. 1801. Jfr. foran d Nr. 4.

Om disse Plejebørn mærkes fremdeles:

1) Ang. Størrelsen af Plejelønnen m. m., Resl. 8 Febr. 1812 § 2, 8 Oktbr. 1824 §§ 4, 9. Se nu Resl. Nr. 148, 8 Juli 1874 § 1, jfr. § 3, Bkg. 19 Septbr. s. A. (U. L.).

2) Ang. Præmier for god Plejebehandling, Resl. 24 April 1855 § 2. Jfr. K. Prom. 23 Juni 1804 i Slutn.

3) Ang. Præsternes Tilsyn med dem, K. Prom. 23 Juni 1804.

4) Opfordring til alle Dannekvinder om at antage sig Tilsynet med deres Kaar, K. Cirk. 22 Maj 1813.

5) Ang. en paatænkt Foranstaltning til at forsikre sig om Identiteten af de hos Plejeforældre udsatte Børn, K. Skr. 14 Avg. 1838.

6) Der kan ikke nægtes Mødre, som have overdraget

Forsorgen for deres Børn til Stiftelsen, Oplysning om, hvor de ere i Pleje, J. M. Skr. 10 April 1860.

7) Se Præsteattester 3.

8) Ved Bkg. Nr. 78, 15 Juni 1886 § 81 1ste Stykke bleve sammes, under Stiftelsens Tilsyn værende Plejebørn undtagne fra det sædvanlige Tilsyn i København med Plejebørn; men dette er hævet ved Bkg. Nr. 146, 24 Juli 1888 og de almindelige Regler i den tidligere Plejebørnsl. Nr. 79, 20 April s. A. Se Plejebørn.

9) Ang. at Stiftelsen fra 1 Juni 1894 ikke mere som hidtil mod Betaling overtager Forsorgen for uægte Børn, fødte paa Stiftelsens, K. og U. M. Skr. Nr. 142, 28 Maj 1894.

14. Stiftelsen lukkes i hvert Aars Juli og Avgust Maaneder, J. M. Cirk. 29 Marts 1867 (D. T. S. 345).

15. Ang. det dertil skænkede saa kaldte Museum Saxtorphianum, Konf. 3 Marts 1841.

16. Ang. sammes Frihed for Skatter og Byrder, se Byrder 48.

Ang. Fritagelse for Retsgebyrer, se Retsgebyrer II A 3 g.

17. Regler for Indretning af en obstetricisk Klinik for ældre lægevidenskabelige studerende, Resl. 26 Avg. 1872 (i Till. t. Møller den civile Medicinallovgivning IV B.).

Se videre Dyrtidstillæg B. Døde 2 b (Lister over de der afdøde) og Pastorater 439 K (ang. afdøde Patienters Begravelse). Læger AI 25, 26. Militære 1 a Nr. 3 (Underofficerers Fortrinsret til Portnertjenesten).

Fødselsattester, se Daabsattester.

Fødselsbrev (Geburtsbrief) til Bevis for ægte Fødsel, skal det herefter anses uforment, at Haandværkssvende tilvejebringe, Fr. 21 Marts 1800 § 7 Nr. 5, jfr. Pl. 3 Novbr. 1832. Jfr. Lavsart. 2 Maj 1678 § 7, Fr. 23 Decbr. 1681 § 3, Fund. 29 Juni 1753 Post X § 11.

Fødselshjælpere.

1. Rettigheden til at praktisere som saadan gøres afhængig af, at vedkommende Lægekandidat har erhvervet Testimonium for at have gennemgaaet det ved Fødsels- og Plejestiftelsen anordnede kliniske Kursus i Fødselsvidenskaben, Bkg. 22 Oktbr. 1849 § 2. Jfr. Fund. 7 Maj 1788 IV § 21.

Om det kliniske Kursus i Fødselsvidenskab, som Lægekandidaterne skulle gennemgaa paa Fødselsstiftelsen, mærkes Resl. 26 Avg. 1872 § 7 (i Till. t. Møller den civile Medicinallovgivning IV B.). Jfr. Distriktslæger 17 (om Konstitution som saadan).

Ang. at de fra Lægeskolen i Reykjavik udgaaede Kandidater for at opnaa Ansættelse som Distriktslæger paa Island skulle gennemgaa et saadant Kursus, L. 11 Febr. 1876 (Nr. 8 i Till. t. Lovt.) § 6. Med Hensyn til Island, se endvidere Bkg. 31 Oktbr. 1871 (Nr. 20 i Till. t. Lovt.). Jfr. Læger A I 27.

2. At uberettigede ikke udøve Fødselshjælp, skal Stadsfysikus i Kbhvn. paase, Instr. 23 Marts 1813 (i Lovsaml. f. 1814 S. 3 og i Till. t. Reskriptsaml. f. 1813) § 18. Denne Forpligtelse paahviler Embedslægerne udenfor Kbhvn., Instr. Nr. 109, 22 Oktbr. 1877 § 17, jfr. Instr. Nr. 108 af s. D. § 9, jfr. Instr. 4 Marts 1818 (i Lovsaml.) f. Fysici §§ 22, 32, f. Distriktskir. §§ 21, 31, 25 Febr. 1824 (i Reskriptsaml. f. Isl.) f. Fysici §§ 22, 32, f. Distriktskir. §§ 21, 31.

Ang. hvorledes den ikke lægekyndige Person straffes, der anvender Kejsersnit paa en levende Kvinde, J. M. Skr. 13 Marts 1869 (D. T. S. 642).

3. Enhver Akkouchør, der kaldes til en fødende, skal indberette til Fysikus, naar han finder nogen Anledning til Anke over Jordemoderens Fremgangsmaade, K. Cirk. 9 Juni 1821.

4. Ang. at Resol. 22 Oktbr. 1849, hvorefter Retten til at praktisere som Fødselshjælper gøres afhængig af, at vedkommende har gennemgaaet det i Resl. befalede Kursus paa Fødselsstiftelsen, ikke senere er hævet og følgerlig fremdeles vil være at overholde, Sundhedskoll. Skr. 3 Decbr. 1894 (Den civile Medicinallovgivn. VI B.).

5. Ang. at der ikke haves Hjemmel til at paalægge de medicinske Kandidater, som uden at have gennemgaaet det befalede Kursus paa Fødselsstiftelsen etablere sig som praktiserende Læger, udtrykkeligt at annoncere, at de ikke have Ret til at udøve Fødselshjælp, J. M. Skr. 27 Novbr. 1896 (ibd.).

Jfr. Læger B II 5 (Betaling for Fattigpraksis) i.

Fødte.

1. Udenfor København tilstille Sognepræsterne maanedlig vedkommende Distrikts- eller Stadslæge en summarisk Opgørelse paa dertil bestemte Blanketter (de samme hvorpaa Beretningerne om døde og dødfødte afgives) af alle indenfor Sognets Grænser levendefødte Børn, særskilt for hvert Køn, se nærmere Instr. for Præsterne Nr. 250, 15 Decbr. 1875 § 7 og K. og U. M. Cirk. Nr. 188, 27 Novbr. 1878, jfr. Instr. Nr. 251, 15 Decbr. 1875 § 2.

Ang. Indskærpelse og nøjere Bestemmelse af Præsternes Forpligtelse til at afgive de ommeldte Lister over levende fødte Børn rigtigt og i rette Tid, og at Provsterne skulle træffe For-

anstaltninger til, at saadant uden Forsømmelse finder Sted under Vakance, K. og U. M. Cirk. Nr. 201, 24 Decbr. 1887. — De ovennævnte Læger (der skulle paase, at Præsternes Indberetninger indkomme i rette Tid og ere rigtig indrettede, Sundhedskoll. Skr. 22 Juni 1877 i Møller den civile Medicinallovgivning IV B.) tilstille derefter fjerdingaarsvis gennem Fysikus det statistiske Bureau summarisk for Fjerdingaaret affattede Fortegnelser over de i deres Embedskres fødte, Instr. for Embedslægerne Nr. 251, 15 Decbr. 1875 §§ 5, 8, jfr. J. M. Skr. Nr. 112, 15 Juni 1876.

Ny Regler betreffende Tilvejebringelsen af de Fødselsstatistikken vedkommende Oplysninger ere givne ved Instruk. for Stadslægen i København og Embedslægerne udenfor Kbhvn. Nr. 273, 16 Novbr. 1889 §§ 1, 2, 5, 8 a smh. for Københavns vedkommende med K. og U. M. Cirk. 13 Febr. 1889 (G. R.), jfr. Skr. 18 Maj s. A. (G. R.). — Den ældre Instruks Nr. 251, 15 Decbr. 1875, er hævet, Instruk. 1889 § 9, jfr. dog § 6. (Derimod gælder den foran anførte Instr. for Præsterne Nr. 250, 15 Decbr. 1875 vedblivende).

For Københavns vedkommende giver Politiet ugentlig Meddelelse om de fødte, se sidstnævnte Instr. § 1.

For Færøernes vedkommende har Instr. for Fysikus og Distriktslægerne Nr. 220, 5 Novbr. 1890 — se sammes §§ 1, 4, 6 — afløst Instr. Nr. 172, 31 Oktbr. 1878.

For Færøernes vedkommende, se videre Instr. for Præsterne Nr. 170, 31 Oktbr. 1878 § 5, f. Distriktslægerne Nr. 172 af s. D. §§ 1, 3, 5. Se Døde 13 (Island).

2. For at Sognepræsterne kunne blive i Stand til at afgive de forommeldte Opgørelser, skulle de fra Folkekirken afvigende anerkendte Trossamfunds Præster udenfor København ugentlig tilstille Stedets Sognepræst en Fortegnelse over de til Trossamfundets Kirkebøger anmeldte levende fødte Børn, se nærmere Instr. Nr. 250, 15 Decbr. 1875 § 9, jfr. K. og U. M. Skr. 242, 20 Juli 1892. Med Hensyn til de mosaiske Trosbekendere, se dette Rubrum 18 i Slutn.

Se videre under Barnefødsel (ang. Indberetninger om fødte). Døde 2, 3 og 11. Dødfødte. Kirkebøger 9 i og 10 g (Tilførsel deri om fødte).

Føl.

1. Om Optagelse af Føl handler L. om Mark- og Vejfred Nr. 53, 25 Marts 1872 §§ 4 (Optagelsespengenes Størrelse), 11 (at

de ikke skulle optages paa offentlige Veje). Se i øvrigt Markfred, særligt 2 b (ang. Forstaaelsen af Ordet »Føl«).

2. Løsgaaende, maa findes paa Landevejene paa St. Thomas og St. Jan, Adg. 12 Jan. 1888 (Nr. 2 i Till. t. Lovt.) § 19, jfr. tidligere Adg. 11 Juli 1883 (Nr. 10 ibd.) § 19.

Se Tiende 4, 5, 30.

Følgesedler.

I. Som ifølge Fr. 10 Maj 1843 §§ 8—10, 17, 22 Marts 1845 §§ 9—11, 20, Værnepligtsl. 2 Marts 1861 § 40, jfr. J. M. Cirk. 15 Juli 1853, kunde meddeles Værnepligtige til derefter at tage midlertidigt Ophold hvor som helst og til varigt Ophold inden Amtet, ere bortfaldne ved Værnepligtsl. 6 Marts 1869 § 48.

II. Se Toldpasserseddel.

Føring.

I. Skibsfolks.

1. Omhandles i D. L. 4—1—27 til 29, Lavsart. 25 Jan. 1707 § 9, jfr. D. L. 4—2—11, 4—3—17.

D. L. 4—1—31 er hævet, L. 23 Febr. 1866 § 43. 4de Bog 1 til 7 Kap. ligeledes ved Sølov Nr. 56, 1 April 1892 § 315.

2. Om dens Forbrydelse, D. L. 4—1—28, 4—3—1. 4—1—15 og Straffebestemmelserne i 4—1—23 ere hævede, L. 23 Febr. 1866 § 43 (S. 258). Jfr. fornævnte Sølov 1892 § 315.

3. Bidrager ikke til almindeligt Havari, D. L. 4—3—11, Konv. 2 April 1850 § 242.

4. Maa i Tilfælde af Ejerens Dødsfald hjemføres usolgt til Arvingernes Bedste, Skibsart. 22 Septbr. 1758 V § 2 (disse Artikler ere hævede, L. 23 Febr. 1866 § 43).

5. Herfor haves særlig Fortrinsret i Skib m. m. i Rederens Konkursbo, Fr. 28 Decbr. 1792 § 1, jfr. L. Nr. 51, 25 Marts 1872 § 36.

II. Til Kongens Amtmænd og til Husbonder omtales i D. L. 3—13—15, jfr. N. L. 3—14—23, Priv. 25 Maj 1671 f. Grev. § 5, f. Frih. § 4.

Føringspenge, se Herredskassepenge.

Førlovspenge.

Om dem handler D. L. 5—2—75. Denne Afgift er nu ophævet for Kongerigets vedkommende ved L. 19 Febr. 1861 § 5 (S. 118), undtagen for saa vidt Færøerne angaar (jfr. den nævnte Lovs § 6), hvor den svares efter N. L. 5—2—76; den erlægges ikke paa Island, K. Cirk. 6 Oktbr. 1832, ej heller paa de vestindiske Øer, jfr. nedenfor 5.

Da der saaledes endnu er Anvendelse for de her hen hørende Bestemmelser, skulle de vigtigste af samme anføres.

1. Svares ikke:

a. Af Arvelodder, som ej overstige 10 Rdl., Rtk. Skr. 8 Septbr. 1753, K. Cirk. 20 Juli 1799.

b. Af Renter alene, som udføres, Rtk. Prom. 17 Oktbr. 1795.

c. Ved Arveafkald udstedte af Personer under Skiftejurisdiktionen eller af Børn, medens Forældrene endnu leve, K. Skr. 20 Juli 1841 ad a og c.

d. Af Arvekapitaler, som udlægges i faste Ejendomme, J. M. Skr. 28 Febr. 1862.

2. Skal svares:

a. Af al Arv, hvad enten den erhverves efter Loven eller ved Testament, K. Prom. 24 Jan. 1778.

b. Naar Midler under Overformynderiet forflyttes fra Jurisdiktionen, K. Skr. 9 Juni 1846, 9 Maj 1848.

c. Ligeledes naar selve Arven er 10 Rdl. eller derover, uden Hensyn til, at Arvingen betaler sin Gæld til Boet ved at likvidere i Arven, K. Skr. 9 Marts 1849.

d. Af Arv, der udføres fra Købstæderne, F. M. Skr. 23 Febr. 1857 (D. T. f. 1848 S. 666).

3. Skal kun erlægges en Gang af den Arving, der samtidigt udfører flere Arvekapitaler, K. Prom. 12 Maj 1787.

Kan ikke fordres for hvert enkelt Afdrag, der betales paa Arv, men alene af Arvingens hele Arvekapital, K. Skr. 20 Juli 1841 ad b.

4. Forpligtede til at drage Omsorg for deres Betaling ere Skifteforvaltere, Fr. 2 Marts 1798, F. M. Skr. 23 Febr. 1857 (D. T. f. 1858 S. 666), samt Overformyndere og Retsskrivere, K. Skr. 8 Maj 1832, 20 Juli 1841 ad d, J. M. Skr. 9 Maj 1848.

5. De ved D. L. 5—2—75 paalagte, bortfalde i Vestindien, Adg. 29 Septbr. 1876 (Nr. 34 i Till. til Lovt.) § 5.

Gaard — Gaardspladser (Gaardsrum).

1. Ang. Hegn om Gaardspladser (og Haver), Vejfr. 13 Decbr. 1793 §§ 77, L. 6 Marts 1869 §§ 9, 10, Nr. 14, 27 Jan. 1872 §§ 11, 13 (f. Kbhvn.) og § 26 (ang. Købst. og Handelspladserne). Jfr. D. L. 3—13—47.

2. Ang. deres (Havers, Oplagspladsers og ubebyggede Grundes) Ansættelse i København til Vægter- og Lygteskat, Pl. 22 Juni 1801 § 3, 27 Decbr. 1830 § 1, til Renovationsskat, Pl. 27 Marts 1805 § 5, og til Grundtakst for udenbys Grundes vedkommende, L. 14 Decbr. 1857 § 3. Jfr. nu L. om Kbhvn.s kommunale Beskatning 19 Febr. 1861 (S. 180).

Ved Købstædernes Matrikulering skal al dertil (og til Haver m. m.) benyttet Grund ansættes til Takst 24, L. 11 Febr. 1863 § 5.

3. I København, skulle (med tilhørende Rendestene) holdes tilbørlig rene og fri for Lugt, Sundhedsvedt. i Bkg. Nr. 78, 15 Juni 1886 §§ 15, 16, jfr. Vedtægt 26 Oktbr. 1860 § 12, jfr. Bkg. 9 Juli 1851, 30 Juni 1853, 5 Avg. 1854, 16 og 19 Septbr. 1857. Jfr. med Hensyn til Slagternes Gaarde Pl. 11 Decbr. 1776 § 5, jfr. Rskr. 17 Febr. 1792.

Udenfor København findes Bestemmelser om Renholdelse og Tørlægning deraf i de under Sundhedsvedtægter anførte lokale Vedtægter navnlig for Købstæder.

4. Ang. Størrelsen, Anvendelsen og Indretningen af den ubebyggede Gaardsplads ved bebyggede Ejendomme i København, Bygningsl. Nr. 77, 12 April 1889 §§ 22 jfr. 41 (Størrelsen), 23 (underjordiske Anlæg), 43 (Passage til Gaden), 57 (ikke overdækkede Udgravninger), og i Frederiksberg, Bygningsl. Nr. 57, 11 April 1890 § 10, jfr. §§ 4, 7, smh. med Bkg. Nr. 58, 19 s. M. § 22, jfr. §§ 6, 10, 13, 14, samt §§ 23, (underjordiske Anlæg), 41, 43 (Passage til Gade eller Vej), 57 (ikke overdækkede Udgravninger).

Lignende Bestemmelser forekomme i adskillige Bygningsvedtægter for Købstæder. Se Bygningsvæsen 3 m Nr. 12 (underjordiske Anlæg).

5. Ang. Udøvelsen af Jagt i Gaarde (og Haver), L. Nr. 79, 8 Maj 1894 §§ 6, 9, jfr. tidligere L. Nr. 61, 1 April 1871 §§ 7, 8, 11.

Se Brolægning A 4. Bygningsvæsen 1 f, 2 a og 3 m (om det ubebyggede Areal's Størrelse i Forhold til det bebyggede). Mødding. Tiende 1 p. Vandafledning 6.

Gaarde.

1. Ang. hvad der forstaas ved en Gaard (i Modsætning til Huse).

a. Jordejendomme paa 1 Td. Hartkorn og derover skulle anses som Gaarde i en Række af Forhold, Pl. 18 April 1828 (Kirkearbejde), Fr. 29 Septbr. 1841 § 11 c og d (Vejarbejde

— se videre Vejarbejde II A 6, B 1 og C 4), Rtk. Skr. 6 April 1833 (Udskrivningsvæsenet), K. Skr. 14 Marts 1839 (ang. Forpligtelsen til at anskaffe Brandredskaber), Ind. M. Cirk. 26 Marts 1861 Nr. 6 (Udstykning), L. Nr. 36, 9 Marts 1872 § 1 (Omdeling af Fæstegods), L. om Selvejergaardes Arv paa Bornholm Nr. 5, 8 Jan. 1887 § 3, Udstykningsl. Nr. 81, 11 Maj 1897 §§ 2, 3.

Se Bøndergods 9 b Nr. 9. Fribefordringsvæsenet I 13 og III 3 c. Fæsteprotokoller. Fæstetvang 1 b. Husmænd 1. Kirkehoveri II 9 c. (jfr. 18). Pligtarbejde I K 2. Skolehegn 4. Skoler II A 2 cc Nr. 1. Testamenter 11. Testationsretten 8 c.

Der er dog ikke herved given nogen for alle Forhold gældende Regel, men Hensyn maa ogsaa tages til de Mærker, der efter den paa Stedet sædvanlige Opfattelse betegner Forskellen mellem Huse og Gaarde, J. M. Skr. 1 Juli 1862 (ang. Betydningen af denne Forskel med Hensyn til Betalingen til Jordemødre efter L. 8 Marts 1856 § 3), K. Skr. 23 Septbr. 1834. I denne sidste Skrivelse anføres forskellige Bestemmelser, der dels vise, at et Hus kan være paa mere end 1 Td. Hartkorn — hvortil kan føjes Fr. 5 Juni 1848 § 6 og L. 15 Maj 1850 § 1 om Krigsskat — og dels, at en Gaard kan have mindre Tiliggende.

b. Hvor en Landejendoms Beskaffenhed som Gaard eller Hus beror paa et vist Kvantum Hartkorn, vil det være den ny Matrikul, som i saa Henseende gør Udslaget, Fr. 25 Oktbr. 1843 § 7.

Jfr. Bol.

2. Halve, omtales i D. L. 3—13—19, Fr. 24 Septbr. 1708 II § 13, 12 Avg. 1773 § 1, K. Prom. 2 April 1785, Instr. 5 Juni 1795 § 9, Reglm. 20 Decbr. 1799 § 6, K. Skr. 30 Septbr. 1823, 7 April og 20 Oktbr. 1827, Cirk. 23 Avg. 1834 a.

Hele, omtales foruden i samtlige fornævnte Bestemmelser tilige i Fr. 9 Marts 1690 § 4 (6 Tdr. Hartk.), 5 April s. A. § 2 (8 Tdr.), Instr. 5 Juni 1795 § 8.

Fjerdedels, omtales i Fr. 12 Avg. 1773 § 1, Instr. 5 Juni 1795 § 9, K. Prom. 25 Febr. 1797, Skr. 30 Septbr. 1823. Jfr. D. L. 1—18—1, 5—10—5.

Ottendedels, omtales i K. Skr. 23 Septbr. 1834. Jfr. D. L. 1—18—1, 5—10—15.

3. Ang. Sognehjælp til afbrændte Gaardes Genopførelse, se Bygningshjælp A.

Ang. Husbondens Forpligtelse i saa Henseende med Hensyn til Fæstesteder, se Fæste 24.

Ang. Forpligtelsen til igen at forsyne afbrændte Bøndergaarde med Bygninger m. m., se Bøndergods 3 D.

4. Ang. Hjælp til Dyrkning af indkaldte Gaardmænds Gaarde, se Krig — Krigstid A 4.

Se iøvrigt Bøndergods — Bøndergaarde. Fæste — Fæsteejendomme. Selvejere — Selvejergaarde.

Gaardforsiddere, se Fæste 28.

Gaardfæld, se Fæld.

Gaardmænd, se Jordemødre II 9 (om Betalingen til dem). Sognefoged 3 nn (om Begyndelses- og Registreringsforretningens Foretagelse). Stempelafgiften IV B 2 Nr. 3 i Slutn. (kunne ikke henregnes til de arbejdende Klasser).

Gaardsret over deres Gaarde og Folk kunde Greverne lade holde, Priv. 25 Maj 1671 § 22, jfr. Rskr. 5 Maj 1696, K. Prom. 22 Avg. 1795. Denne Ret er bortfalden ved Grl. 5 Juni 1849 § 97, 28 Juli 1866 § 92.

Gaasehold.

1. De, som bo udenfor Københavns Porte, skulle holde deres Gæs i deres Gaard, Pl. 8 Maj 1769, jfr. Pl. 29 Maj 1771, 24 Juli 1786.

2. Paa Færøerne, derom handler L. 23 Febr. 1866 (S. 226) §§ 36—39.

Gaasetiende, se Tiende 30 e.

Gabestok (Halsjern). Denne Straf var foreskreven i D. L. 6—2—2 (letfærdig Banden) og Pl. 5 Decbr. 1764 (ang. dem, der paatvinge Frederiks Hospital Patienter), der ikke ere ophævede, samt i følgende ophævede Bestemmelser: D. L. 6—3—10, 6—9—19, Forbud 12 Novbr. 1687, Rskr. 13 Avg. 1695, Fr. 22 Oktbr. 1701 Post 2 Kap. 3 § 4, 12 Marts 1735 §§ 1—3, 3 Juni 1746 § 27, Pl. 27 Novbr. 1775 § 9, Fr. 21 Maj 1777 §§ 2, 9, Pl. 28 Jan. 1780 § 5, 10 Oktbr. s. A., Fr. 18 April 1781 §§ 27, 39, Pl. 30 Juni 1786, 2 Febr. 1789, Rskr. 8 og Pl. 14 Juli 1791, Fr. 31 Jan. 1794 § 3, Konf. 22 Avg. 1794 § 8. Jfr. Rskr. 23 Decbr. 1785 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Delinkventer).

Jorddrotten maatte ikke paa egen Haand straffe Fæstebønder med Halsjernet, Fr. 8 Juni 1787 § 16.

Paa Island blev denne Straf afskaffet ved Rskr. 25 Juli 1808, § 9, K. Skr. 24 Marts 1840 ad § 1.

Gadebelysning.

1. I København, se Gasværker I. Fæstninger 8. Jfr. Lygteskat I.

2. I Købstæderne udenfor København.

a. Gadebelysning er ikke paabudt i Almindelighed, men er dog efterhaanden bleven indført i de allerfleste Byer. De i Lovsamlingen og Reskriptsamlingen indførte Bestemmelser give dog kun ringe Oplysning i saa Henseende.

1) Om flere Gadelygter i Helsingør, K. Prom. 23 April 1793, Rskr. 4 Maj 1804.

2) Ang. flere Lygters Anskaffelse i Aalborg, Rskr. 4 Decbr. 1795.

3) Ang. Lygtevæsenet i Odense, Rskr. 27 Juni 1806 § 1, 18 Avg. 1826 § 1.

4) Ang. Gadelygters Anskaffelse i Korsør, og at en af Brandkorpssets Medlemmer skulde beskikkes til Lygteinspektør, K. Skr. 22 Maj 1817.

b. Bestemmelser om Gadebelysningen og Forbud mod, at uvedkommende tænder eller slukker Lygterne, findes i de lokale Politivedtægter, se M. T. B f. 1872 S. 38 § 10, S. 50 § 9, og om Gadelygternes Beskyttelse ved Politiet i Fr. 22 Oktbr. 1701 Post 2 Kap. 7 § 5, Straffel. 10 Febr. 1866 § 294.

Se Gasværker II. Jfr. Lygteskat II.

3. Om Gadelygter i Fredensborg Slotsby, Resl. 19 Febr. 1849.

Gadefejning (Renholdelse af Gader, Veje, Pladser og Torve).

1. I København.

a. Herom indeholdes Bestemmelserne i Politivedt. Nr. 125, 22 Juni 1883 §§ 77—81, jfr. tidligere Vedtægt 18 Jan. 1869 §§ 76—80, jfr. Bkg. 24 Marts 1869 om Dag og Klokkeslet, naar samme skulde ske, og Till. Nr. 113, 26 Oktbr. 1875. Jfr. Sundhedsvedt. i Bkg. Nr. 78, 15 Juni 1886 §§ 14—16, jfr. den ældre Vedtægt 25 Oktbr. 1860 §§ 11, 13.

Med Hensyn til nybrolagte Gader, se Pl. 25 Maj 1789 § 1, der henviser til den ophævede Fr. 7 Maj 1777 § 2.

b. Den skal paa Holdepladser for Drosker saa vel paa privat som paa offentlig Gade eller Vej besørgeres af vedkommende Droskeer, saafremt den paa offentlig Gade eller Vej ikke paa-hviler det offentlige, Reglm. 31 Marts 1869 § 7.

c. Ang. at de samme Regler, som gælde eller i Fremtiden maatte blive gældende for Renholdelsen af Gaderne indenfor Voldene, skulle anvendes paa de under offentlig Vedligeholdelse værende brolagte Gader, Fortove, Rendestene og Grøfter i For-

stæderne, samt ang. Forpligtelse for Ejerne af de tilstødende Grunde til at renholde og oprense de ikke brolagte Gangstier og Grøfter langs med de offentlige Gader og Veje, L. 14 Decbr. 1857 § 12. Se tidligere Pl. 18 Maj 1789 § 4, 24 April 1802 § 1, 8 Septbr. 1815.

d. De ældre Bestemmelser herom i Fr. 22 Oktbr. 1701 Post 2 Kap. 7, Adg. 7 Maj 1777, Pl. 12 Novbr. 1798, 20 Septbr. 1850 (to), 18 Oktbr. 1852 ere hævede ved Adg. 22 Jan. 1869 § 2.

e. Se Fæstninger 8 (om Fæstningsbroerne).

2. I Købstæderne udenfor Kbhvn.

a. Bestemmelserne herom findes i Fr. 22 Oktbr. 1701 Post 2 Kap. 7 §§ 1, 3, 4, Rskr. 18 Decbr. 1789, 28 Jan. 1791, Fr. 13 Decbr. 1793 § 87 og K. Skr. 21 Febr. 1843; men de gældende Regler maa søges i Politivedtægterne for de enkelte Købstæder efter L. Nr. 21, 4 Febr. 1871, jfr. M. T. B f. 1872 S. 38 og S. 49, samt i Sundhedsvedtægterne, se dette Rubrum.

b. Landevejsgadernes Renholdelse er Vejvæsenet uvedkommende, og de blive med Hensyn til Gadefejningen behandlede som andre Gader, Ind. M. Skr. 4 Febr. 1847. Særlig mærkes for Nyborg L. 26 Febr. 1869 § 4.

c. At chausserede Kørebaner ikke skulle fejles, findes udtrykkelig udtalt i Politivedtægterne, M. T. B f. 1872 S. 38.

3. I Handelspladserne.

a. Herom henvises ligeledes til Politi- og Sundhedsvedtægterne.

b. Ang. Renholdelsen af de brolagte Strækninger af Landeveje, navnlig af ældre Hovedlandeveje gennem Handelspladserne mærkes Ind. M. Skr. 4 Febr. 1857, jfr. Fr. 13 Decbr. 1793 § 87, men heraf følger dog ikke, at Vejvæsenet lige frem skal besørge Gadefejningen paa disse Strækninger.

4. I enkelte Landkommuner haves Bestemmelser herom i Sundhedsvedtægter, f. Eks. Bkg. Nr. 24, 9 Febr. 1872.

5. Af brolagte Landvejsstrækninger gennem Landsbyerne, se ovenfor 2 b, 3 b og Rendestene 6.

Se Indkvartering II 19 næstsidste Stk. (Gadestrækningen udenfor militære Sygehuse og Vagter).

Gadehuse — Gadehusmænd omtales i D. L. 3—19—5 (ophævet) og Fr. 31 Jan. 1691 § 6, jfr. K. Prom. 15 Septbr. 1810.

Gadejord.

1. I de Landsbyer, hvor Gaderne ikke ere udskiftede blandt Beboerne, maa Bygge- og Haveplads til Skoler tages af Gadejorden, Adg. 29 Juli 1814 § 52.

2. Udskiftet Gadejord maa anses som samtlige Bymænds fælles Ejendom, og det er derfor ogsaa dem — ikke Sogneraadene — der have Dispositionsret over samme, Rtk. Skr. 31 Marts 1838, 4 Novbr. 1845 (der dog tillægger Sogneraadene en vis Raadighed over Gadejorden, naar den behøves til Færdsel og Fart), Ind. M. Skr. 6 Juli 1854, hvormed maa sammenholdes Ind. M. Skr. 17 Marts 1849. Jfr. Gadekær. Retsanmærkning 7.

3. Af Gadejord, hvortil Statskassen som Godsejer har Herligheden, maa undværlige Dele sælges til fri Ejendom, L. 27 Jan. 1852 § 5.

4. Ang. at Dele af den fælles Gadejord, som afhændes til Enkeltmand til Bebyggelse eller anden særlig Brug, skal tildeles Matrikulsnummer og ansættes til Hartkorn, samt at saadan Skyld-sætning i Henhold til L. 4 Juli 1850 § 4 og Ind. M. Cirk. 30 Novbr. 1852 § 4 kan foretages i Matrikuskontoret efter Kortet over Grundstykket, Ind. M. Skr. 6 Juli 1854 ad 3, 29 Avg. 1865.

Jfr. Skolevæsenet 39.

Om hvorledes der skal forholdes, naar Skøder paa Dele af Gadejord, som ikke saaledes ere matrikulerede, fremkomme til Tinglæsning, fornævnte Skr. 1865.

5. Ang. at Udskiftning deraf kun kan ske med samtlige Lods-ejeres Samtykke og ved en formelig Udskiftningsforretning, og at Fr. 23 April 1781 § 3 ikke derpaa er anvendelig, Rtk. Skr. 31 Marts 1838, jfr. K. Skr. 4 Novbr. 1845.

6. Gadejord, der findes paa Fæstegods, derover tilkommer Dispositionsretten Godsejeren i Forbindelse med Bylavet, Ind. M. Skr. Nr. 53, 27 Marts 1876.

Se Fortov 2. Gymnastik 1 cc (dens Anvendelse til Gymnastikplads).

Gadekær. Ang. et Andragende om at maatte opfylde et saadant mod at indrette en Brønd med Pumper og bygge paa Grunden, J. M. Skr. Nr. 5, 5 Jan. 1871.

Der benyttes som Branddamme, se Branddamme.

Gadekørsel i København, se Kørsel. Vognmænd II.

Gadenavne.

I. I København.

Skal Gadens, Vejens eller Pladsens Navn af vedkommende Ejer af Hus, Plankeværk eller andet, der danner Hjørne eller Indgang til samme, foranstalles tydelig malet paa eller nær ved Hjørnet eller Indgangen, Politivedt. Nr. 125, 22 Juni 1883 § 54, jfr. tidligere Vedt. 18 Jan. 1869 § 54, indskærpet ved Bkg. 18 Maj 1842 (U. L.). Jfr. den ved Adg. 22 Jan. 1869 § 2 ophævede Pl. 1 Maj 1793.

Navnene, som tidligere fastsattes ved kgl. Resolution, bestemmes nu af Kommunalbestyrelsen, L. 14 Decbr. 1857 § 9.

Se med Hensyn til de enkelte Navne følgende Bestemmelser, der for en stor Del findes i U. L.: Pl. 9 Novbr. 1804 (Kronprinsessegade og Højbroplads), Pl. 15 Novbr. 1811 (Hausers Gade), 3 Marts 1817 (Suhms Gade), 9 Novbr. 1818 (Krystalgade), 7 April 1823 (Holmsgade), 14 Decbr. 1825 (Tøjhusgaden), 28 Maj 1834 (Blaagaardsvejen), Rskr. 31 Juli 1841 (Graabrødretorv), Pl. 18 Maj 1842 (Nørretorv), 20 Febr. 1843 (Lille Helligejststræde), 14 Decbr. 1849 (St. Nicolaj Gade), 29 Decbr. 1854 (Lorenzens Gade), 30 Marts 1858 (Frederiksholms Kanal, tidligere Vandmøllestræde), 25 Maj 1858 (Sortedamsgade, Ravnsborgsgade, Ravnsborgs Tværgade), 15 Juni 1858 (Guldbergsgade, Møllegade, Vesterbrogade, Nørrebrogade, Østerbrogade), 1 Septbr. 1858 (Øresundsgade, Danebrogsgade), 18 Oktbr. 1858 (Slotsgade, Stengade, Prins Jørgens Gade, Skolegade, Bagergade), 12 Febr. 1859 (Blaagaardsgade, Smedegade, Istedgade), 17 Marts 1859 (Valdemarsgade), 11 Maj 1859 (Absalonsgade, Oehlen-schlægersgade), 26 Novbr. 1859 (Store Helligejststræde, Gerner-gade, Asylgade, Vildersgade, Prinsessegade), 19 Decbr. 1859 (Søgade), 26 Jan. 1860 (Gormsgade, Vesselgade, Raadmands-gade, Allersgade), 14 Febr. 1860 (Kalkbrænderivej, Nøjsomheds-vej, Sibbernsvej, Batterivej, Odinsgade, Dagmarsgade), 15 Marts 1860 (Guldbergsgade), 7 Juni 1860 (Korsgade, St. Hansgade, Vesterbros Torv), 2 Juli 1860 (Ryesgade, Classensvej), 14 Jan. 1861 (Ved Stranden, Gammelstrand), 6 Marts 1861 (Murergade), 28 April 1862 (Dosseringen, Baggensgade, Tømrrgade), s. D. (Evaldsgade), 3 Marts 1863 (Prinsessegade), 9 Juli 1863 (Thors-gade), 14 Oktbr. 1863 (Vesterfælledvej, Enghavevej), 11 April 1864 (Havnegade, Holbergsgade, Niels Juels Gade, Tordenskjoldsgade), 19 April 1866 (Lille Istedgade), 10 Maj 1867 (Svends-gade), 12 Decbr. 1868 (Peder Skrams Gade), 26 Febr. 1869 (Hejbergsgade), 11 Oktbr. 1869 (Børsgade, Slotsholmsgade, Christiansgade, Kapelvej), 15 Novbr. 1869 (Fredericiagade, Klærkegade, Hindegade, Adelgade, Ny Kronprinsessegade), 15 Marts 1870 (Istedgade), 13 Avg. 1870 (Sortedamsgade), 22 Novbr. 1870 (Frederik den Syvendes Gade, Aagade), 29 Novbr. 1870 (Herluf Trolles Gade, Cort Adellersgade), 17 Maj 1871 (Olufsvej), 27 Jan. 1873 (Ny Kronprinsessegade), 28 Juli 1873 (Nørrebrogade), s. D. (Nørre-Søgade, Øster-Søgade, Læssøes Gade), 17 Oktbr. (Slippen benævnes fremtidig Landemærket), 13 Novbr. (Baggensgade og Todesgade), 2 Jan. 1874 (Lille

Helliggejststræde), 27 Jan. 1874 (Nordvestvej, Parcelvej, Kapelvej), 1 April 1874 (Ny Østergade, Hovedvagtsgade, Store Kongensgade), 16 Septbr. 1874 (en Gade fra Halmtorvet til Vesterbrogades Begyndelse benævnes Vesterbrogade), 15 Decbr. s. A. (Fiskergade, Jægergade, Skyttegade, Bangertsgade, Tjørnegade, Vævergade), 29 Juli 1875 og 13 Marts 1879 (forskellige Gader paa det gamle Demarkationsterræn og Søtorvet), 5 Jan. 1877 (Viktoriagade, Fredensgade, Ryesgade (denne Gades Forlængelse), Helgesensgade, Bredgade (ikke som tidligere tillige Norgesgade), Holmens Kanal (det tidligere Størrestræde), Admiralgade (tidligere Hvælvingen), Laksegade (tidligere Reverentsgade), 13 Marts 1879 (Skindergade (tidligere Klædeboderne), Ryesgade (dens Forlængelse), Griffenfeldtsgade (tidligere Parcelvej), 30 Juli 1880 (12 forskellige Gader, deriblandt de omkring Kvægtorvet), 21 Novbr. 1881 (ny Navne for Helliggejststræderne og Springgade, Sølgade (dens Forlængelse), Gl. Kongevej (Stykket over Trommesalen), Frederiksgade (omkring Marmorkirken), 18 Maj 1883 (H. C. Andersens Gade, Ny Stormgade, Christiansgade, Studiestræde, Mathæusgade), 6 Avg. s. A. (Gjentoftegade, Ordrupgade, Lynbygade, Brønshøjgade, Nordbanegade), 21 Oktbr. 1884 (Kompagnistræde, Thorsgade, Kingosgade, Brorsonsgade, Boyesgade, Revalsgade, Elmegade, Birkegade, Egegade), 11 Juni 1885 (Krogsgade, Husumgade, Sællandsgade, Prinsesse Charlottes Gade), 13 Novbr. 1894 (Admiralgade, Nikolajgade, Visbygade — Supplem. til den lille Lovsaml.).

II. I Købstæderne udenfor København, se Gader II 13 og 14.

III. Om Bestemmelse af Navnene paa Gader og Veje og deres Anbringelse paa Husene kan for Landet mærkes Bygningsreglement for Kjellerup i Bkg. Nr. 101, 15 Juni 1891 § 2.

Gader.

I. I København.

1. Ang Kommunalbestyrelsens Ret til at erklære de af private anlagte eller disse tilhørende Gader og Veje for offentlige, L. 14 Decbr. 1857 §§ 1—7, 9 og 10.

Se Bkg. 12 Febr. 1859 (Blaagaards Bredgade, Blaagaardsvej, Blaagaards Langvej, Blaagaards Langgade eller Blaagaards Hovedgade — jfr. Pl. af s. D.), 7 Juni 1860 (Korsgade, St. Hansgade, Vesterbros Torv m. v.), 2 Juli 1860 (Istedgade, Ryesgade, Classensvej), 6 Decbr. 1860 (Murergade), 15 Febr. 1865 (Gammelholm), 10 Maj 1867 (Korsgade, Svendsgade), 12 Febr. 1870 (Istedgades Forlængelse), 24 Juni 1870 (Sortedamsgade),

20 Oktbr. 1870 (Frederik den Syvendes Gade, Aagade), 27 Jan. 1873 (Ny Kronprinsessegade), 10 Avg. 1876 (en Del af Tordenskjoldsgade), 21 Novbr. s. A. (Holbergsgade og en Del af Holmens Kanal), 5 Jan. 1877 (Ravnsborgsgade, Ravnsborgs Tvergade, Ryesgade, Helgesensgade samt nogle Gader og Søtorvet paa det gamle Demarkationsterræn). Disse Bestemmelser findes alle i U. L.

Ang. de for offentlige erklærede Gaders Vedligeholdelse, Renholdelse, Belysning, L. 14 Decbr. 1857 § 2.

2. Ang. Gadernes Benævnelse, se Gadenavne.

3. Ang. Gade- eller Vejforbindelsens Ordning ved ny Bygningers Opførelse, om Gadebredden og den derefter afpassede Bygningshøjde, Bygningsl. Nr. 77, 12 April 1889 §§ 6, 10, 11, 13, 15—17, 22 b, 71.

Ang. at hvad der i §§ 15—17 er bestemt om Gader ogsaa gælder om Veje, § 18 ibd.

Jfr. tidligere L. Nr. 164, 21 Novbr. 1871 § 18, jfr. § 19.

Paa Terrænet mellem den ophævede Demarkationslinje og Fæstningsværkerne paa Sællands Side skulle de have en Brede af mindst 25 Alen, L. 6 Juli 1867 § 6.

4. Stadsconductøren skal have Indseende med, at Gader og Veje anlægges og vedligeholdes i de rette Linjer, Instr. 27 April 1856 § 2.

5. Ved Anlæg af ny Gader skulde Sundhedskommissionens Erklæring indhentes, Vedt. 26 Oktbr. 1860 § 33. En tilsvarende Bestemmelse findes ikke i den nugældende Sundhedsvedtægt Nr. 78, 15 Juni 1886.

6. Private Gaders (Vejes og Pladsers) Vedligeholdelse m. v., L. 14 Decbr. 1857 §§ 8, 16, jfr. Politivedt. Nr. 125, 22 Juni 1883 §§ 77, 79 og 98.

Ang. Anvendeligheden i det hele eller tildels af Bestemmelserne i Politivedt. 22 Juni 1883 paa private Veje, se § 98 ibd.

7. Om Iagttagelse af Orden og Velanstændighed paa Gader (offentlige Veje og Pladser) samt Regler om og til Betyggelse af Færdselen, Politivedt. Nr. 125, 22 Juni 1883 §§ 1—45, 48—52, 54—60, 77—83, 85—90, 97.

8. Om Gadernes Brolægning, se Brolægning I.

9. Gader og Rendestene skulle i tørt Vejr stænkes med Vand og udskylls, Bkg. 30 Juni 1853, 5 Avg. 1854.

Om Gadernes Renholdelse, se Gadefejning 1 og Snekastning.

10. Ang. Udvidelse af Gader, Fr. 27 Febr. 1683 § 8, Rskr. 26

April 1754, Pl. 28 Marts 1808. Se fremdeles Bestemmelser i Anledning af den Staden overgaaede Ildebrand i Pl. 3 Juli 1795, Adg. 17 Juli 1795 § 13 c, Pl. 16 Marts, 21 Avg. og 8 Septbr. 1795.

11. Ang. Ekspropriation til Gaders Anlæg eller Udvidelse, se Ekspropriation 4 u Nr. 1.

12. Ang. at Nissegangens Fortov maa tilmaales de til Læderstrædet stødende Naboer til Ejendom, dog at der skal være fri Passage gennem samme i Ildebrandstilfælde, Rskr. 2 Juli 1767.

13. Nedlægningen af et Stræde fra Skindergade til Frue Kirkegaard, Resl. 6 Maj 1812.

14. Baadsmandsstrædes Afspærring, Resl. 11 Novbr. 1835; ang. dets Forlængelse, og at en Del af samme overlades Landmilitæretaten, K. Skr. 16 Jan. 1836.

15. Ang at en Del af Overgaden neden Vandet paa Christianshavn maa aflukkes og benyttes af Baumgarten & Burmeister, Ind. M. Skr. 10 April 1855.

16. Krigsbestyrelsens Pligt til at vedligeholde Filosoggangen er ophørt ved Kontrakt 29 Oktbr. 1869 Nr. 6.

17. Se Hegnsvæsenet 5.

II. I Købstæderne.

1. Bestemmelser svarende til de københavnske i L. 14 Decbr. 1857 angaaende Overtagelse og Anlæg af Gader og Veje, kunne med Indenrigsministeriets Tilladelse vedtages i Købstæderne, L. 11 Febr. 1863 § 16, 26 Maj 1868 § 21, og de ville findes i mange af Vedtægterne for Købstæderne efter sidst nævnte Lovs § 35.

2. Om ny Gaders Brede, L. 30 Decbr. 1858 § 2, jfr. eksemplis Bkg. Nr. 95, 21 Maj 1892 § 12 (Rønne).

3. Om ny Gaders Afstikning og Anlæg, Vandafledning derfra og desl. henvises til Sundhedsvedtægterne efter L. 12 Jan. 1858 for de enkelte Købstæder og til, hvad der er anført under Bygningskommissionen 2 e.

4. Om Ekspropriation til Gaders Anlæg eller Udvidelse, se Ekspropriation 4 u Nr. 3.

5. Ang. Forskellen mellem offentlig og privat Gade kan mærkes Politivedtægt efter L. Nr. 21, 4 Febr. 1871 i M. T. f. 1872 B S. 37 for Randers § 95, for Nysted § 68.

6. Landevejsgader, derom gives Reglerne i Vejl. 21 Juni 1867 §§ 2 og 4 og i L. om Landevejene af s. D. § 2, jfr. Fr. 13 Decbr. 1793 § 24, og særlig kan herom mærkes:

a. De nævnes i Fortegnelserne over Landevejene og Landevejsgaderne efter L. 21 Juni 1867 § 2, hvilke efterhaanden lejlighedsvis indføres i Lovtidenden, saaledes:

Aalborg Amt, Bkg. Nr. 100, 16 Juli 1880, Nr. 18, 28 Marts 1896, Nr. 40, 29 Novbr. 1898.

Aarhus Amt, Bkg. 21 Avg. 1869 og 1 Septbr. 1870 i Note til Bkg. Nr. 7, 23 Jan. 1874, Bkg. Nr. 107, 2 og Nr. 114, 29 Oktbr. 1875. — Aarhus Amtsråds-kres, Bkg. Nr. 162, 31 Decbr. 1889, Nr. 86, 14 Maj 1887. — Skanderborg Amtsråds-kres, Bkg. Nr. 130, 30 Septbr. 1887, Nr. 202, 11 Novbr. 1895. — Aarhus Amtsråds-kres, Bkg. Nr. 16, 23 Marts 1897.

Bornholm, Bkg. Nr. 112, 5 Novbr. 1884, Nr. 2, 4 Jan. 1886, Nr. 138, 30 Novbr. s. A., Nr. 71, 16 April 1887, Nr. 134, 14 Septbr. s. A., Nr. 161, 23 Oktbr. 1891, Nr. 200, 6 Novbr. 1895.

Frederiksborg Amt, Bkg. 7 Septbr. 1869 i Note til Bkg. Nr. 115, 5 Septbr. 1872, Bkg. Nr. 57, 13 Maj 1875, Nr. 59, 22 Maj 1880, Nr. 44, 30 Marts 1885, Nr. 6, 12 Jan. 1887, Nr. 176, 5 Septbr. 1888, Nr. 60, 13 Novbr. 1896, Nr. 6, 21 April 1898.

Hjørring Amt, Bkg. 21 Avg. 1869 og 11 Avg. 1870 i Note til Bkg. Nr. 39, 11 Marts 1871, Nr. 21, 15 Febr. 1887, Nr. 194, 9 Avg. 1893.

Holbæk Amt, Fortegnelsen med Tillæg, Bkg. Nr. 127, 14 Decbr. 1875 med Note, Nr. 63, 26 April 1889.

Maribo Amt, Bkg. 2 Marts 1869 i Note til Bkg. Nr. 10, 7 Febr. 1873, Nr. 22, 28 Febr. og Nr. 64, 20 April 1874, Bkg. Nr. 133, 13 Oktbr. 1874, Nr. 28, 2 April 1875, Nr. 42, 16 April 1877, Nr. 5, 17 Jan. 1879, Nr. 33, 22 Juli 1897.

Odense Amt: Bkg. 29 Maj og 6 Oktbr. 1869 i Note til Bkg. Nr. 154, 30 Oktbr. 1871, Nr. 55, 8 Maj og Nr. 99, 28 Juli 1873. — Odense Amtsråds-kres, Bkg. Nr. 129, 28 Septbr. 1874, Nr. 3, 15 Jan. 1875, Nr. 147, 12 Septbr. 1883. — Assens Amtsråds-kres, Bkg. Nr. 84, 9 Juni 1876. — Odense Amtsråds-kres, Bkg. Nr. 65, 6 Maj 1885, Nr. 24, 22 Febr. 1886, Nr. 92, 15 Maj 1888. — Assens Amtsråds-kres, Bkg. Nr. 20, 7 Marts 1884, Nr. 62, 29 April 1885, Nr. 23, 22 Febr. 1886, Nr. 138, 21 Juli 1888. — Odense Amtsråds-kres, Bkg. Nr. 22, 27 Jan. 1893 (hvorefter bl. a. samtlige Landevejsgader udgaa). — Assens Amtsråds-kres, Bkg. Nr. 91, 28 Maj 1891. — Odense Amtsråds-kres, Bkg. Nr. 173, 17 Septbr. 1894.

Præstø Amt, Bkg. 7 Septbr. 1869 og 11 Avg. 1870 i Note til Bkg. Nr. 126, 5 Avg. 1871, Nr. 46, 7 Maj 1879, Nr. 113, 5

Avg. 1880, Nr. 157, 15 Novbr. 1881, Nr. 60, 22 April 1885, Nr. 100, 11 Juni 1892, Nr. 7, 8 Febr. 1896, Nr. 24, 16 April s. A., Nr. 36, 30 Septbr. 1897, Nr. 14, 14 Maj 1898, Nr. 46, 22 Decbr. s. A.

Randers Amt, Bkg. 21 Avg. 1869 i Note til Bkg. Nr. 118, 21 Juli 1871, jfr. Trykfejlsliste til Lovt. f. 1871, Nr. 105, 11 Oktbr. 1877, Nr. 28, 18 Marts 1880, Nr. 9, 20 Jan. 1882, Nr. 144, 29 Avg. 1883 (Rettelse S. 464), Nr. 9, 26 Jan. 1885, Nr. 100, 20 Juni 1889.

Ribe Amt. Fortegnelsen med Tillæg, Bkg. Nr. 70, 4 Maj 1876 med Note, Nr. 3, 11 Jan. 1877, Nr. 169, 13 Decbr. 1881, Nr. 9, 19 Jan. 1884, Nr. 27, 7 Marts 1887, Nr. 60, 15 April 1889, Nr. 28, 6 Febr. 1893, Nr. 133, 4 Juli 1894, Nr. 15, 28 Jan. 1895, Nr. 8, 1 Febr. 1897, Nr. 24, 3 Avg. 1898.

Ringkøbing Amt, Bkg. 21 Avg. 1869 i Note til Bkg. Nr. 49, 22 April 1873, Nr. 108, 13 Avg. 1873 og Nr. 149, 11 Novbr. 1873, Nr. 180, 28 Decbr. 1874, Nr. 58, 25 April 1878, Nr. 77, 13 Juni 1879, Nr. 159, 14 Decbr. 1880.

Sorø Amt. Fortegnelsen med Tillæg, Bkg. Nr. 138, 26 Oktbr. 1874 med Note, Bkg. Nr. 44, 1 Maj 1884, Nr. 159, 20 Oktbr. 1887, Nr. 101, 11 og Nr. 112. 29 Juni 1892.

Svendborg Amt, Bkg. 29 Maj 1869 og 16 Avg. 1870 i Note til Bkg. Nr. 119, 22 Juli 1871, L. 26 Febr. 1869 (f. Nyborg), Nr. 140, 31 Oktbr. 1874, Nr. 44, 3 Decbr. 1897.

Tisted Amt, Bkg. 21 Avg. 1869 og 16 Avg. 1870 i Note til Bkg. Nr. 151, 25 Septbr. 1871, Nr. 107, 13 Avg. 1873 og Trykfejlsliste t. Lovt. 1871, Nr. 34, 20 Marts 1886, Nr. 195. 10 Avg. 1893 (ang. Nykøbing Landevejsgade), Nr. 2, 16 Marts 1898.

Vejle Amt, Bkg. 21 Avg. og 7 Oktbr. 1869 i Note til Bkg. Nr. 137, 20 Decbr. 1872, Nr. 4, 16 Jan. 1874, Nr. 62, 26 Maj 1880, Nr. 63, 30 April 1886, Nr. 153, 15 Oktbr. 1887, Nr. 36, 16 Marts 1892 (Gader i Fredericia), Nr. 167, 22 Septbr. s. A., Nr. 171, 7 Septbr. 1895, Nr. 15, 17 Maj 1898.

Viborg Amt, Bkg. 21 Avg. 1869 og 19 Febr. 1870 i Note til Bkg. Nr. 5, 16 Jan. 1874, Nr. 113, 15 Oktbr. 1878, Nr. 117, 5 Septbr. 1882, Nr. 49, 11 April 1885, Nr. 155, 17 Oktbr. 1887, Nr. 137, 21 Juli 1888, Nr. 59, 4 April 1892, Nr. 112, 30 April 1895.

b. Generalrapport vedkommende samtlige Amters Landeveje og Landevejsgader for Femaaret 1888—89 til 1892—93, M. T. B f. 1894 S. 443—506.

c. Efter en utrykt Ind. M. Skr. 16 Decbr. 1869 til Ringkøbing Amt ere Landevejsgaderne i deres hele Brede fra Husrække til Husrække henlagte under Amtsraadenes Bestyrelse.

d. Om Regulering af Byggelinjerne, Erstatning til tilstødende Grundejere og desl. mærkes K. Skr. 5 Novbr. 1825, 25 April 1837, Fr. 29 Septbr. 1841 § 15, Ind. M. Skr. 29 Marts 1856, J. M. Skr. 6 Juli 1865, L. 21 Juni 1867 § 4.

e. Om deres Renholdelse, se Fr. 13 Decbr. 1793 § 87 og under Gadefejning 2.

f. Ang. Snekastning paa Landevejsgader, se nedenfor under 8.

g. Om Gader, der ere Fortsættelse af ældre mindre Landeveje eller af Landeveje, der ere anlagte efter 1867, se Veje II H 1.

h. Eks. paa, at det i Sundhedsvedtægten for en Købstad (Stubbekøbing) er foreskrevet, at Arbejder vedrørende Landevejsgader og Gader, der udgøre Landeveje, ikke maa foretages uden Amtsraadets Samtykke, Bkg. Nr. 91, 7 Maj 1892 § 1.

7. Om Gaders Renholdelse i Almindelighed, se under Gadefejning.

8. Om Sne bortkøres fra Gaderne for Kæmnerkassens Regning, og i det hele om Snekastningen i Gaderne maa Reglerne for de enkelte Købstæder søges i Politivedtægterne efter L. Nr. 21, 4 Febr. 1871, se M. T. B f. 1871 S. 37 ff, hvorved ogsaa kan mærkes Ind. M. Skr. 3 Marts 1855 og K. Skr. 21 Febr. 1843. Se nu L. Nr. 68, 9 April 1891 § 15. Jfr. Snekastning.

9. Ang. Vanding af Gader og Udskylning af Rendestene maa Reglerne søges i de ovenfor under 5 og 8 nævnte Politivedtægter og i Sundhedsvedtægterne for de enkelte Købstæder.

10. Om Orden og Velanstændighed paa Gader, Foranstaltninger til Forebyggelse af Hindringer og Farer for Færdselen, om Fredning af Træer, om Kørsel paa Gaderne og desl. gives Regler i de foran under 5 og 8 nævnte Politivedtægter for de enkelte Købstæder og i Straffel. 10 Febr. 1866 § 294, jfr. § 309.

Ældre herhen hørende Bestemmelser findes i Rskr. 28 Jan. 1791, Fr. 13 Decbr. 1793 § 87, K. Skr. 20 Septbr. 1806 §§ 1 og 4, 4 Decbr. 1810 § 1 (to), 28 Septbr. 1819 § 1, 13 Marts 1830 § 1.

11. Ang. Hegn imod Gaderne, se Hegnsvæsenet 5.

12. Den til Gader udlagte Grund skyldsættes ikke efter L. 11 Febr. 1863 § 4, Instr. 17 April 1863 § 12 d.

13. Om Gadenavne mærkes Ind. M. Skr. 11 Decbr. 1855, men i øvrigt er det formentlig nu Byraadene, som tage Bestemmelse om Navne til ny Gader og om Forandring i ældre Gadenavne.

14. Gadenavnenes Anbringelse paa Hjørnstederne maa bekostes af Kæmnerkassen, Ind. M. Skr. 3 Juli 1854, men efter de foran under 5 og 8 nævnte Politivedtægter skal vedkommende Ejer forny dem, hvis de i Tilfælde af Reparation eller af andre Grunde blive overmalede, udviskede eller borttagne.

15. Om Gaderne i Nyborg kan mærkes Rskr. 26 Febr. 1745, 3 Novbr. 1797 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Købstæder B), 27 April 1798 § 1, L. 26 Febr. 1869 § 4.

16. Et Forbud imod at indrette Haver ud til Gaden paa øde Bygningspladser i Købstæderne findes i Forb. 10 Decbr. 1692, jfr. Rskr. 13 Jan. 1741.

17. Gadernes Vedligeholdelse og Forbedring, der tidligere efter Fr. 13 Decbr. 1793 § 24 hørte under Magistraten, hører efter den senere Lovgivning under Byraadet og herom henvises til Brolægning II.

18. Ang. Eneret til Anlæg og Drift af Sporveje i offentlige Gader og Veje, L. Nr. 96, 10 April 1895. Se Sporveje.

III. I Handelspladserne.

1. Ang. Frederiksberg mærkes ang. Gade- eller Vejforbindelsens Ordning ved ny Bygningers Opførelse, om Gaders og Vejes Brede og den derefter afpassede Bygningshøjde, Bygningsl. Nr. 57, 11 April 1890 §§ 4—6, jfr. § 17, smh. med Bkg. Nr. 58, 19 s. M. §§ 6, 10, 11, 13, 15—18, 68, 70. Jfr. L. 12 Jan. 1858 §§ 3 og 8, 17 April 1868, Bkg. 10 Marts 1870 og Konf. 21 Septbr. 1860 (et Legat til Gaders og Vejes Forskønnelse).

2. Om de Gadestrækninger i Handelspladserne, der ere Dele af Landeveje, henvises til Ind. M. Skr. 4 Febr. 1857 og L. om Landeveje 21 Juni 1867 § 4 (Frederiksberg), se ogsaa Gadefejning 3 b.

3. Forskrift for Gadebredden i Struer, Frederiksværk og i visse Landdistrikter findes i de under Ekspropriation 4 u Nr. 6 anførte Bestemmelser.

4. I øvrigt maa henvises til de under Handelspladser anførte Bestemmelser for disse.

IV. I Landsbyerne.

1. Som almindelig Regel kan det siges, at de behandles som Veje, altsaa efter Omstændighederne som Landeveje, offentlige

Biveje eller private Veje, se saaledes Fr. 13 Decbr. 1793 § 24, Rtk. Prom. 19 Juli 1806, K. Skr. 3 Febr. 1844, Ind. M. Skr. 4 Febr. 1857.

2. Om Ekspropriation til Gader og Veje og om Gadebredden, se Ekspropriation 4 u Nr. 6. I de her anførte Bygningsreglementer vil ogsaa findes Bestemmelser om Gade- og Vejforbindelsens Ordning ved ny Bygningers Opførelse; særlig for tjener herom at mærkes Bkg. Nr. 55, 17 April 1885 § 5 (St. Jørgensbjerg Sogn).

3. Bestemmelser om deres Anlæg og Indretning kunne findes i mange af de under Sundhedsvedtægter anførte lokale Vedtægter.

4. Om Renholdelsen af de brolagte Rendestene ved Landevejene gennem Landsbyer gives Regler i Fr. 13 Decbr. 1793 § 87.

5. I Sundbyernes Sognekommune ansættes offentlige Torve, Gader og Veje samt private Veje, der falde ind under L. 14 April 1865, ikke til Grundtakst, L. Nr. 102, 14 April 1893 § 3, jfr. § 7.

I samme Kommune kan ved Vedtægt fastsættes særegne Regler med Hensyn til Overtagelse af Gader eller Veje som offentlige i Lighed med Grundsætningerne i den for København gældende L. 14 Decbr. 1857, § 9 ibd.

V. For Færøerne haves i K. Skr. 22 Novbr. 1836 en Forskrift om dem, der forsømme at foretage Arbejde til Gaders Vedligeholdelse.

At Vedligeholdelsen af Gader og Veje i Landkommunerne ikke hindres ved Bygningers Opførelse, skal Bygningskommissionen paase, og om Gadernes Brede, Adg. Nr. 84, 16 Juni 1882 § 3.

Gadestævne.

1. Præsterne skulle holde sig fra deres Naboers Gadestævne, D. L. 2—11—6.

2. Maa Kirkens Klokker paa Landet ikke bruges til at ringe til D. L. 2—22—40.

3. Derved skal Almuesmanden paa Landet under Mulkt møde, naar der tudes i Byens Horn af Oldermænden eller Sognefogeden, eller — for udskiftede Byers vedkommende — efter Tilsigelse af sidst nævnte, K. Prom. 22 Septbr. 1798, jfr. K. Skr. 22 Novbr. 1836. Jfr. nedenfor 6.

4. Derved synes private Tillysninger og offentlige Bekendtgørelser af mindre Betydenhed helst at kunne foretages fremfor ved Kirkestævne, K. Skr. 20 Septbr. 1823.

5. Kan det ej forbydes Sognefogeden at holde udenfor Kirkegaarden, K. Skr. 4 Maj 1824. Jfr. K. Cirk. 30 Maj 1826.

6. Maaden, hvorpaa Indkaldelser til samme bør finde Sted, kan Politivrigheden bestemme, K. Skr. 18 April 1839 (ang. en Forening mellem Beboerne om, at Tilsigelsen skulde ske ved Budsendelse). †

Jfr. Kirkestævne.

Gage, se Lønning.

Galanterihandler eller Nürnberger i København. Borgerskab paa saadan Handel kan ikke mere erholdes; de nuværende tillægges Handelsret som Detaillister, L. 29 Decbr. 1857 § 92, jfr. § 30. Jfr. K. Skr. 30 Novbr. 1816 angaaende, hvad der forstaas ved Udstaffer- og Galanterihandel.

Jfr. Skolelærere III 7 (om de maa drive saadan Handel).

Galgen.

Ang. Fuldbyardelse af Dødsdomme ved Henrettelse i Galge, se Livsstraf I e, f.

Galonafgift, se Rombod 2.

Galvaniseringsanstalt.

Ang. Arbejdet paa Helligdage og Grundlovsdagen i kontinuerligt drevne Galvaniseringsanstalter, Bkg. Nr. 160, 20 Oktbr. 1891 II ø.

Galvanoplastiske Afstøbninger, se Kunstarbejder 6.

Gammel Skik, Tid, Sædvane, se Alders Tid og Sædvane.

Gammelholm, se Grundtakst I 2. Orlogsværftet 3.

Gammelskat.

1. Saaledes benævnes den Del af Landskatten, som ifølge Fr. 24 Juni 1840, se fornemlig §§ 2 og 3, smh. med L. om Udjævn. af Hartkornsforskellen 20 Juni 1850 svares af alt Ager- og Engshartkorn med et uforanderligt Beløb af 6 Rdl. 5 Mk. pr. Td. gammelt Hartkorn.

Om Gammelskatten i de inkorporerede slesvigske Distrikter, se L. 29 Marts 1867 (S. 77), fornemlig § 5.

2. Ang. at den Del af Landskatten, der ellers er paabudt at opkræves som Gammelskat, ogsaa skal udredes af Jorder, som først ved den ny Matrikul eller senere ere eller vorde ansatte til Hartkorn, som f. Eks. inddæmmede Jorder, F. M. Cirk. 11 Novbr. 1852 a smh. Resl. 23 Jan. 1856 med Note. Jfr. ogsaa Skovskyldshartkorn 2.

3. Om Afgang deri, se Hartkorn D 7, og om Skattens Fordeling ved Udstykning, L. Nr. 81, 11 April 1897 § 1, 6te Stk.,

og §§ 11, 14, se videre Udstykning I A 7—11 og II, jfr. Tinglæsning II A 7 q (ang. Parcellskøder).

4. Om Likvidation deri af de $\frac{2}{6}$ Bankrenter, se Bankhæftelsen 4 og 5.

5. Om Amtstuernes Regnskabsaflæggelse derfor, se Rev. Dep. Cirk. 8 Marts 1866 (i M. T. A f. 1872 S. 68), og om Købstadmagistraternes, Rev. Dep. Cirk. af s. D. (S. 84 ibd.).

6. For meget betalt paa Grund af fejlagtig høj Anførsel af det gamle Hartkorn, ang. at Tilbagebetaling heraf ikke finder Sted for et længere Tidsrum end fra 1 Januar i det foregaaende Aar, Skattedir. Skr. 13 Decbr. 1866 med Note.

7. Ang. dens Omsætning fra Rigsmønt til Kronemønt, Skattedir. Cirk. Nr. 207, 22 Oktbr. 1874.

Se Amtsforvaltere I A 55 (en bortfaldet Fortegnelse derover). Hartkornsattester 3 d (om Ejendomme uden særlig Gammelskat). Retsanmærkning 14.

Gangdagsarbejde, se Pligtarbejde.

Gangstier.

1. Hvor Folkegang har været fra Alders Tid, maa den ej aflykkes, D. L. 3—13—13.

2. De nødvendige Fodstier skulle, naar Udskiftning foregaar, udlægges uden omkring og mellem Lodderne, saa vidt saadant, uden at Vejene altfor meget forlænges, er muligt, Fr. 23 April 1781 § 9.

3. Om Gangstier i offentligt Øjemed gives Regler i L. 4 Juli 1850 (S. 235).

4. Efter Fr. 29 Oktbr. 1794 § 24 kunde Fodgængere ikke tiltales, naar de paa deres lovlige Sti, for ikke at vade i Vandet, nødes til at springe over Hegnet og forlade den rette Sti. Herom maa nu henvises til L. Nr. 53, 25 Marts 1872 § 8.

5. Ang. private Stier, om hvilke det ved Opslag eller paa anden Maade er tilkendegivet, at de ere private, L. Nr. 53, 25 Marts 1872 § 8.

6. Om Stier i Sandflugtsstrækninger, L. 29 Marts 1867 § 3 Nr. 4 og § 18, jfr. L. Nr. 53, 25 Marts 1872 § 8. Jfr. Sandflugt 9.

7. Ang. at en Sag om Udlæggelse af en Skole- og Kirkesti er endelig afgjort ved Amtsraadets Resolution, og Spørgsmaalet derfor afvist af Ministeriet, K. og U. M. Skr. 7 Juni 1876 (G. R.).

8. L. om Jords Afgivelse dertil 4 Juli 1850 skal komme til Anvendelse paa Stier til Fiskeres Landingspladser, L. Nr. 56, 5 April 1888 § 5.

9. Ang. Udførelsen af Snekastningen paa samme, L. Nr. 68, 9 April 1891 §§ 1, 3, 4, 11, jfr. Ind. M. Cirk. Nr. 128, 15 Juni s. A. §§ 1, 3. Se Kirkegaard 12 f. — Jfr. Snekastning.

10. Sættes i Sundbyernes Sognekommune ikke i Grundtakst, L. Nr. 102, 14 April 1893 § 3.

Se Kirkegaard 12 (Gangstier paa Kirkegaarde). Kirkestier. Politisager IV B 2 f (om Behandling af Sager om offentlige Gangstiers ubeføjede Nedlæggelse). Skolestier. Stenter. Vejpolitiet 36 (Indhegning af Mergelgrave m. v.).

Garantibeviser.

1. For Varer, som oplægges i Københavns Frihavn. Se Oplagsbeviser.

2. Ved Handel med Gødnings- og Foderstoffer, L. Nr. 64, 26 Marts 1898 §§ 1—3, 6, 11.

Gardehusarregimentet.

Udskilles som en selvstændig Afdeling af Garden til Hest, J. M. Cirk. 30 Marts 1854, jfr. D. T. f. 1867 S. 986.

Se Hæren 48 rr (Legat). Livgarden 1.

Garden. se Livgarden.

Garderobeforvalteren ved det kgl. Teater.

Om ham handler Tjenesteregim. Nr. 170, 21 Septbr. 1892 § 58, jfr. § 28.

Garderobeforvarersken og Overpaaklædersken ved det kgl. Teater.

Om hende handler § 59 ibd.

Gardiners Ophængning.

At Erhverv derved ikke i København er forbeholdt Tapetsererne, ses af Pl. 3 Novbr. 1845.

Garnisons- og Bataillonskirurger.

De forrige, havde Rang med Sekondløjtnanter i Flaaden, Pbf. 7 Juni 1841 § 3.

Garnisonsmenighed — **Garnisonskirker**, se Pastorater 12 A g (Aarhus), 175 A c (Fredericia), 294 A d (Helsingør), 439 F, G, R (København), 555 D b (Odense), 667 A b (Slagelse), 869 B a (Viborg). Vielse I 12 f.

Garnisonspræster, se Henvisningerne under Garnisonsmenighed samt: Kirkebøger l. Militær Jurisdiktion 4 b. Provster 17 a. Præster III 39 b (i Vestindien).

Garnisonsstederne, de militære Afdelinger.

1. Fastsættes nærmere ved Lov, Hærl. 6 Juli 1867 § 6. Till. t. Hærl. Nr. 106, 25 Juli 1880 § 8, Nr. 63, 13 April 1894 § 5.

2. Ere bestemte ved Resl. 6 Septbr. 1867 (D. T. S. 988).

3. 33te Bataillon forlægges til Sorø, Kdg. Nr. 6, 1885, 1 (M. R.).

4. Forstærkningsbataillonerne garnisonere fremtidigt sammen med det Regiment, hvortil de høre; Slutningsbestemmelsen i § 43 i L. 6 Juli 1867 ophæves, L. Nr. 63, 13 April 1894 § 5.

Se Forplejningskorpset 1 b. Gendarmerikorps 4.

Garnisonssygehuse (Militære Sygehuse).

1. Saaledes skulle de militære Hospitaler benævnes, D. T. f. 1867 S. 1118.

2. Ang. Militæres Indlæggelse deri, Lønningsl. f. Hæren 25 Juli 1867 §§ 3 (Menige og Underkorporaler), 10 (Underofficerer m. fl. og deres Familjer), 30 (Officerer m. fl.), f. Søværnet 15 Maj 1868 §§ 2, 11 (Menige, Underofficerer m. fl. og disses Familjer), 25 (Officerer m. fl.).

Om dem handler fremdeles Hærl. 6 Juli 1867 § 27, L. om Forplejningskorpset 26 Maj 1868 § 18.

3. Ang. Indlæggelse deri af de ved Kbhvns Søbefæstning ansatte Søfolk, Kokke og Maskinister samt disses Familjer, Krigs M. Skr. 3 April 1869 (M. R.), 22 Marts 1872 (Nr. 5 i Till. t. M. T. A f. 1872), 27 Marts 1873 (Nr. 2 i Till. t. M. T. A f. 1873).

4. Ang. Indlæggelse deri af Underofficerers og ligestilledes Familjer.

a. Ingen har Ret til Fritagelse for at erlægge Betaling herfor, Krigs M. Skr. 24 April 1872 (Nr. 7 i Till. t. M. T A f. 1872).

b. Børn, der ere angrebne af Kopper, maa ikke indlægges deri, samt ang. Udredelsen af Omkostningerne ved deres Indlæggelse i de civile Koppehospitaler, Krigs M. Skr. 5 Oktbr. 1872 (Nr. 18 ibd.).

c. Børn kunne indlægges indtil deres 18de Aar, Krigs M. Resl. Nr. 269, 18 Oktbr. 1872.

d. Betalingen der for Underofficerers Hustruers og Børns Forplejning er fastsat i Kronemønt ved Best. Nr. 255, 23 Decbr. 1874 § 5 a.

e. Om Optagelse af Underofficerers Hustruer og Børn paa en fremmed Garnisons Sygehus for Sygdomme paadragne under midlertidigt Ophold dersteds, Krigs M. Skr. 7 Marts 1894 (M. R.).

5. Ang. Beregning af Lønning til værnepligtige Befalingsmænd, som henligge der udover Tidspunktet for deres Hjemsendelse, Krigs M. Skr. Nr. 454, 13 April 1871.

6. Ang. forskellige ved Indlæggelse deri opstaaende Lønnings-

spørgsmaal, Krigs M. Skr. 4 Juni 1872 (Nr. 11 i Till. t. M. T. A f. 1872.

7. Tilladt, at Civile maatte indlægges paa nogle militære Kolerahospitaler i Kbhvn., Rskr. 4 Novbr. 1831 § 2 (M. R.).

8. Garnisonssygehuset i Kbhvn.

a. Ang. Guldhusbygningens Indretning dertil, Resl. 24 Maj 1816.

b. Instr. for Direktionen 13 Juli 1818.

c. Reglement for det 12 Decbr. 1818.

d. Ang. Hofraad Meyers Legat for syge Officerer, Resl. 1 Juni 1860 med Note, jfr. Konf. 20 Decbr. 1822 § 2 Nr. 32.

e. Ang. Indlæggelse deri af Officerer fra Garnisonerne paa Sælland udenfor Kbhvn., Krigs M. Skr. 6 Septbr. 1872 (Nr. 17 i Till. t. M. T. A f. 1872).

f. Naar Personale af Søværnet, som har henligget paa Garnisonssygehuset i Kbhvn., skal fremstilles for Kassationskommission, skal vedkommende Service- eller Klinikchef tiltræde Kommissionen, Krigs M. Skr. 8 Novbr. 1894 (M. R.).

g. Se Borgerlige Korpser A 1 o Nr. 7. Pastorater 439 R l.

9. Ang. Overdragelse af det militære Sygehus i Helsingør til Byen, K. Skr. 20 Oktbr. 1818.

10. Ang. Tilvejebringelse af militære Sygehuse og Militæretatsens og Kommunernes indbyrdes Forhold med Hensyn til dem, se Indkvartering II 50 og (med Hensyn til den ekstraordinære Indkvartering) III 64.

11. Ang. Antagelsen af lejede Kræfter til Sygepasning, og hvor vidt Kombattanter kunne anvendes dertil, Krigs. M. Skr. 31 Oktbr. 1874 (M. R.). Se nu under Hestepassere, militære.

12. Misbilliget, at en Sergant fra en Garnison udenfor København, der ansøgte om Godtgørelse af Udgifterne ved en Kur paa det derværende Kommunehospital, ikke havde ansøgt om at blive indlagt paa Garnisonssygehuset samme Steds, Krigs M. Skr. 15 Jan. 1884 (M. R.).

13. Om Adgang for de uden for Folkekirken staaende Menigheders Præster eller Forstandere til at besøge der indlagte Patienter af deres Menigheder og betjene dem med Sakramentet, Krigs M. Skr. 20 Oktbr. 1884 (M. R.).

14. Ang. deres Bestyrelse og Oprettelse m. v. og Tjenesten ved dem, organisatoriske Best. i Kdg. Nr. 26, 1886, og regle-

mentariske Best. 4 Juni s. A. (begge i M. R.). Ændringer i de reglem. Best. Kdg. 23 April 1895 Nr. 7 (M. R.).

15. Ang. Forhøjelse til 2 Kr. pr. Dag af Betalingen for Indlæggelse der af syge fra Søværnet, Københavns Væbning, Gendarmerikorpsset og den kgl. Hofetat (i Sygehuset i Fredensborg), Krigs M. Skr. 29 Juni 1887 (M. R.).

Ligeledes for vestindiske Rekruter, Krigs M. Skr. 13 Juli s. A. (M. R.).

Betalingen atter nedsat til 1 Kr. 50 Øre pr. Dag, Krigs M. Skr. 18 Oktbr 1888 (M. R.), jfr. Skr. 12 Septbr. s. A. (M. R.).

16. Ang. at det i Lønningsloven f. Hæren 25 Juli 1867 § 10 og f. Søværnet 15 Maj 1868 § 11 omhandlede Lønningsafdrag ved Indlæggelsen deri bortfalder, naar Indlæggelsen finder Sted for smitsom Sygdom, hvorpaa Epidemilov 30 Marts 1892 er anvendelig, Kdg. Nr. 18, 1893, 7, jfr. Nr. 23, s. A., 4 (begge i M. R.), Best. 27 Maj 1893 (i Søværnets Lovsaml.).

17. Ang. i hvilke Tilfælde en Værnepligtig ikke maa fremstilles for Kassationskommissionen uden først at have været indlagt paa et militært Sygehus til Iagttagelse, Anordn. Nr. 159, 24 Avg. 1894 § 25.

Se Hæren 11, 16. Indkvartering II 19 i Slutningen (ang. Vandafgift). Pastorater 175 A c (Sygehuset i Fredericia). Sygehuse I 11 (Militæres Indlæggelse i civile Sygehuse).

Gartner.

1. Næring som saadan har været behandlet som fri, K. Skr. 2 Maj 1835; dog ikke i København, Ind. M. Skr. 16 April 1850.

Er nu ikke optaget paa Vedtægterne om den bundne Næring i M. T. B f. 1898 S. 171 ff. Se Gartnereksamen 2.

2. Ang. hvor vidt de kunne meddele deres Lærlinge Lærebrev, Pl. 29 Oktbr. 1811 §§ 12—14.

3. Hvor vidt der tilkommer dem nogen udelukkende Ret til Handel med Frø, Blomster og Planter, eller om saadan Handel kan anses som fri, Ind. M. Skr. 22 Febr. 1849 og 16 April 1850 og de i samme citerede Bestemmelser. Se Landvæsensprodukter.

4. Se Tyende 18.

5. Enkelte saadanne:

a. Ved de offentlige Lysthaver og Rosenborg Driverihave, L. 12 Marts 1852 § 4.

b. Ved botanisk Have, se Botanisk Have 2.

c. Se Kirkegaard 39 d (Kirkegaarden udenfor Nørreport).

d. Ved Statens Sindssygeanstalter, Regul. Nr. 203, 3 Novbr. 1888 § 16, jfr. § 18.

6. Gartner Niels Andersens Legat for fattige Gartnere, Stadf. Nr. 48, 13 Marts 1880.

A. W. Rørbyes og Hustrus Legat for trængende Gartnere og deres efterladte, Stadf. Nr. 156, 6 Novbr. 1880.

C. G. Fløystrups og Hustrus Legat, Stadf. Nr. 85, 26 April 1890.

Gartner Carl Larsen Waldbuhm og Hustrus Mindelegat for værdige og trængende Jordarbejdere, særligt ved Havebrug eller Gartneri, i Aalborg, Stadf. Nr. 185, 4 Avg. 1898.

7. Repræsentanter for Havebruget vælges til Medlemmer af Jernbaneraadet ved Medvirkning af dansk Gartnerforening, Adg. Nr. 113, 29 Septbr. 1886 § 2.

8. Deres Hjelpeforening. Handelsgartner Hinrichsens og Hustrus Sølvbryllupslegat, Stadf. Nr. 203, 23 Novbr. 1887.

Se Bygningsafgift II 1 yy (deres Drivhuse).

Gartnereksamen (Havebrugseksamen).

1. Udkræves til Ansættelse ved de offentlige Haver, Pl. 29 Oktbr. 1811 §§ 1, 11, L. 12 Marts 1852 § 4.

2. Er ikke Betingelse for at drive Gartnernæring, Ind. M. Skr. 3 Decbr. 1850.

3. Kan ordnes administrativt, ibd. med Note.

4. Undervisning i økonomisk Havedyrkning meddeles ved Veterinær- og Landbohøjskolen, L. 11 Febr. 1863 § 1, jfr. ang. en Forhøjelse af Tilskudet til denne Eksamen, L. 22 Jan. 1869 § 4, lige som der ogsaa afholdes Eksamen i økonomisk Havedyrkning med Undtagelse af Blomsterdyrkning og Driveri, Bkg. 26 Maj 1866 (hvorved den tidligere Gartnereksamen hæves). Jfr. L. Nr. 68, 12 April 1892 § 1.

Ang. Fagene ved denne Undervisning og Eksamen, Ind. M. Skr. 26 Juli 1864.

Ang. en særlig Prøve i Blomsterdyrkning og Driveri, Bkg. 16 Juli 1867.

Ang. Afholdelsen af et Kursus i Frugttrædyrkning, Bkg. 27 Marts 1873 (U. L.).

Se Veterinær- og Landbohøjskolen 1, 2 (Forberedelseseksamen dertil).

Garver.

1. Under Borgerskab som saadan indbefattes tillige Felbe-

rederi samt Saffian- og Korduanberederi, L. 29 Decbr. 1857 § 18 h.

2. Ved Skindere i D. L. 3—13—23 forstaas baade Felberedere og Garvere, Rskr. 25 April 1750 sammenholdt med K. Skr. 23 Juni 1846 (den deri citerede Skr. 9 Jan. 1768 findes i Reskriptsaml. 1ste Del), og Afstandsbestemmelsen i Næringslovens § 23 skulde følgelig være anvendelig paa begge Næringsbrug, jfr. Pl. 3 April 1816.

Dog kan egentlig Garveri efter Omstændighederne behandles som Fabrikdrift, K. Skr. 25 Avg. 1835, Gen. Toldk. Skr. 4 April 1846, K. Skr. 23 Juni s. A. (I Fr. om den islandske Handel 13 Juni 1787 III § 11 henregnes ogsaa Felberederi til Fabrik-anlæg. Jfr. derimod K. Skr. 21 Septbr, 1822).

3. Felberedere ere lige overfor Handske- og Pelsmagerne berettigede til at tilberede allunerede Skind, K. Skr. 16 Marts 1844. Ligeledes Garverne, J. M. Skr. 8 Maj 1849.

Allungarveri behandlede som fri Næring, K. Skr. 26 Septbr. 1844.

4. Ang. Garverlavet i København.

a. Lavsartikler 3 Avg. 1731, hvis §§ 5 og 6 ere hævede ved Pl. 25 Oktbr. 1734.

b. Forbudet i sammes § 18 mod at holde flere end en Lædreng er bortfaldet, K. Skr. 12 Novbr. 1846.

c. Fritages for en aarlig Afgift »for Barktøndernes Brug«, K. Skr. 21 April 1842.

d. Statuter for en Stiftelse for gamle Mestere, deres Enker og ugifte Døtre, Konf. 1 Novbr. 1855.

e. Jfr. fremdeles K. Skr. 16 Avg. 1841 samt Haandværks- og Fabriklav 7.

f. Statuter for en Svendeladen tilhørende Stiftelse, Konf. 6 Juni 1853.

g. Legat for Enker, Konf. 23 Maj 1815 § 2.

h. Garvermester Abraham Hertz's Legater henholdsvis for en trængende Mester og Svend eller for saadannes efterladte, Stadf. Nr. 312 og 313, 16 Septbr. 1892.

i. Garvermester P. Lundsteds Mindelegat for værdige trængende Garvermestere, Stadf. Nr. 25, 10 Febr. 1897. Sammes Mindelegat for værdige trængende Garversvende, Stadf. Nr. 47, 18 Febr. 1897.

Se Legater II B I 93 (Meyers).

Garveriafgift i København ved Besidderskifte af de daværende Garverier ifølge Resl. 28 Juni 1817 maa være bortfalden ved L. 10 Marts 1852 § 2.

Garverier.

1. Ang. deres Anlæg og Drift, se de under Haandværks- og Fabrikdrift I 20 B anførte Bestemmelser (for Sundheden skadelige Næringsbrug).

Hører til de for Sundheden skadelige Næringsbrug, om hvis Anlæg og Drift Bestemmelser ville findes i mange af de under Sundhedsvedtægter anførte lokale Vedtægter for Købstæderne og lignende stærkt bebyggede Kommuner. Se for København, Bkg. Nr. 78, 15 Juni 1886 §§ 20, 21.

Ved L. 10 Marts 1852 bortfaldt Pl. 21 April 1809, 13 Juni 1810, 28 Marts 1814 og 18 Juli 1817, jfr. Resl. 5 Juli 1820, om Anlæg af Garverier i København. Se Garveriafgift.

2. Forbudet i fornævnte L. 1852 mod, at Garveri drives i en vis Nærhed af København, gælder ogsaa om Lædertougeri, J. M. Skr. 11 Decbr. 1855.

3. Maa henregnes til Fabrikdrift og kan derfor forenes med Næringsadkomst paa Handel, Ind. M. Skr. Nr. 21, 16 Jan. 1884.

4. Om Arbejdet deri paa Helligdage og Grundlovsdagen, Bkg. Nr. 89, 28 Maj 1891 II n.

Se Bygningsafgitt II l o.

Gasbelysning, se Gasværker.

Gasmestere.

1. I København.

a. Ang. at kun dertil avtoriserede Folk (Gasmestere) maa udføre Arbejder ved Kbhvn.s Gasværk, L. 4 Marts 1857 (S. 111), jfr. Regul. 6 Avg. 1858 § 2.

Næringen som Gas- og Vandmester er opført paa Vedtægten om den bundne Næring, og Borgerskabet henhører til 3dje Klasse, M. T. B f. 1898 S. 173.

b. Instruks for dem af 16 Marts 1892 (i Supplem. t. den lille Lovsaml.), jfr. tidligere Instruks af 27 Jan. 1876 (U. L.) og af 22 Oktbr. 1858. Jfr. den ældre ophævede Instruks i Noten t. Bkg. 11 Maj 1857.

Om deres Pligter og Forretninger, se fremdeles Regul. 6 Avg. 1858 §§ 2, 5, 8. Jfr. Bkg. 14 Novbr. 1857.

c. Ang. Straf for dem, naar de tilsidesætte deres Pligter, L. 4 Marts 1857 § 3.

d. Betingelser for Udstedelse af Bemyndigelse som Gas- og

Vandmester i København, 18 Juli 1895 (i Supplem. t. den lille Lovsaml.).

2. I de andre Købstæder, hvor Gasværker findes, vil der ligeledes kunne findes avtoriserede Gasmestere, se f. Eks. Vedt. for den bundne Næring i Købstæderne i M. T. B f. 1898 S. 171—178.

Se Gasværker III 3.

Gasolje, se Stenolje.

Gastrisk Feber, se Tyfus 2.

Gasværker og Elektricitetsværker.

I. I København.

1. Ang. Afstaaelsen af Grunde til de ny Gasanlæg, L. 20 Avg. 1853, jfr. L. 7 April 1855 § 2.

2. Ang. Tilladelse til at optage Laan dertil, Resl. 13 Oktbr. 1852, 4 Oktbr. 1854, 28 Oktbr. 1855.

3. Approbation paa Planen for Anlægget, Ind. M. Skr. 7 Febr. 1854.

4. Tilladelse til at udføre Gasanlæg paa Fæstningens Terræn, Resl. 14 Juni 1855. Jfr. L. 20 Avg. 1853 § 14.

5. Gas- og Elektricitetsværkerne i København.

a. Regler for Gasindlægning fra Gasværket og Gasledningernes Benyttelse, Regul. 6 Avg. 1858. Om Gasindlæg paa Gasværkernes Bekostning fra Ledningerne i Gaden til Ejendommens Hovedgasometer, Pl. 14 Juli 1888 (U. L.).

Regulativ for Gasforsyningen derfra 16 Marts 1892 (i Supplem. t. den lille Lovsaml.).

Jfr. det foreløbige Regulativ i Noten til Bkg. 11 Maj 1857 og Bkg. 14 Novbr. s. A. med Note.

b. Der er nu foruden det tidligere Gasværk paa Vesterbro anlagt et nyt paa Østerbro, og om det ved begge Gasværker ansatte Personale, deres Lønning, Pensionsret m. v., Ind. M. Skr. Nr. 104, 7 Avg. 1880, Nr. 116, 25 Juni 1881 smh. med Skr. Nr. 95, 8 Maj 1875 §§ 1, 2, 6, 8.

c. Ang. det ved de to Gasværker ansatte Personale, Vedt. 30 Decbr. 1857 §§ 11, 16, 20, 21, 22.

Om sammes Lønninger, Emolumenter og Pensionsret, se Ind. M. Skr. Nr. 95, 8 Maj 1875 §§ 1, 2, 6, 8 samt Stadf. 25 Marts 1898 (Supplem. t. den lille Lovsaml.).

Ang. Fribolig, Brændsel og Belysning for Gasbestyreren og Værkføreren, Beslutning 6 April 1858 (i J. G. Sørensens Samling af Bestemmelser for Kbhvn.s Kommune). Do. for Driftsbe-

styrerne og Underbestyrerne m. fl. ved Gasværkerne og den elektriske Station, fornævnte Stadf. 25 Marts 1898 ad 4.

Oprettelse af en ny Fuldmægtigplads ved Kassererkontoret, Ind. M. Skr. Nr. 191, 11 Decbr. 1885.

Ang. Ansættelse af flere ny Bestillingsmænd derved, Ind. M. Skr. Nr. 216, 13 Decbr. 1887 § 2.

Oprettelse af to ny Fuldmægtigpladser ved sammes Bogholder- og Meterkontor, Ind. M. Skr. Nr. 317, 11 Novbr. 1889, Nr. 30, 11 Jan. 1893.

Ansættelse af en Assistent hos Bogholderen, Ind. M. Skr. Nr. 170, 12 Juli 1890.

Driftsinspektørerne ved samme skulle benævnes Driftsbestyrere, Ind. M. Skr. Nr. 82, 6 Marts 1891.

Ang. Ansættelse af 2 Assisterter ved Gasværkerne og af en Værkmester ved hvert af disse, deres Lønning, Fribolig m. v., Ind. M. Skr. Nr. 16 og 17, 13 Jan. 1892.

Ang. Nedlæggelse af Embedet som teknisk Fuldmægtig ved Gasværket og Oprettelse af Gasværkernes Ingeniørkontor med en Chef og en Fuldmægtig, Ind. M. Skr. Nr. 199, 25 Juli 1895.

Ang. Ansættelse ved hver af de to Gasværker af en som Kemiker uddannet Assistent, Ind. M. Skr. Nr. 83, 28 Febr. 1898.

d. Ang. Personalet ved den elektriske Station.

Ang. Ansættelse af en Driftsbestyrer, en Elektriker og en Maskiningeniør, deres Lønning, Fribolig m. v. og Pension, ovennævnte Skr. Nr. 82, 1891.

Ang. Ansættelse af en Ingeniør eller Fuldmægtig samt af 2 Assisterter, deres Lønning, Fribolig m. v., ovennævnte Skr. Nr. 17, 1892. Jfr. Stadf. 25 Marts 1898 (Supplem. t. den lille Lovsaml.).

Det nærmere ang. alle de i nævnte Skr. Nr. 82, 1891 ommeldte Embedsmænds Virksomhed og Myndighed ordnes ifølge samme af Magistraten.

Ang. Ansættelse af Bestyrer (Driftsinspektør), Elektriker, Maskinmester og Maskininspektør, deres Lønninger, Fribolig m. v., Ind. M. Skr. Nr. 186, 5 Avg. 1898. Jfr. ovenfor c, 2det og 3dje Stykke.

e. Gasværksbestyreren skal fremtidig benævnes Direktør for Stadens Belysningsvæsen, ang. hans Overbestyrelse af Gas- og Elektricitetsværkerne og hans Lønning, Ind. M. Skr. Nr. 82, 6 Marts 1891. Se nu Stadfæst. 25 Marts 1898 (Supplem. t. den lille Lovsaml.).

6. Betingelser, paa hvilke den kommunale elektriske Station i

København afgiver Strøm til private Forbrugere, Pl. 1 Juni 1893 (i Supplem. t. den lille Lovsaml.).

7. Instruks for de af Magistraten autoriserede Installatører af elektriske Anlæg, som ønskes satte i Forbindelse med Ledningerne fra den kommunale elektriske Station, 1 Juni 1893 (ibd.).

8. Regulativ for Udførelsen af elektriske Anlæg, som ønskes satte i Forbindelse med Ledningerne fra den elektriske Station, 1 Juni 1893 (ibd.).

9. Bestemmelser om Kontrol ved Etablering og Benyttelse af elektriske Anlæg i Teatre, store Koncertlokaler og lignende Etablissementer i København, 25 Maj 1897 (U. L.). Jfr. nedenfor 16.

10. Ang. Indretning og Drift af Dowzon Gasværker og lignende Anlæg i København, Bkg. Nr. 14, 22 Febr. 1896.

11. Ang. Anlæggelse af Gasværker og Gasledninger, med Undtagelse af Ledningerne fra de kommunale Gasværker, i Beboelsesbygninger i København, Bkg. Nr. 9, 22 Febr. 1896.

12. Ang. Drift af Dowzon Gasværker i København, Raadstuepl. 12 Marts 1896 (U. L.).

13. Ang. Indretning og Drift af Acetylen-Gasværker og lignende Anlæg i København, Bkg. Nr. 91, 28 Maj 1897, jfr. Raadstuepl. 24 Juni s. A. (U. L.).

14. Ang. at Fordringen om Kavtioner og Deposita for Gasforbrug fra Kbhvn.s Gasværker fremtidig bortfalder, Bkg. 19 Jan. 1897 (Supplem. t. den lille Lovsaml.).

15. Om Rabat for Forbrug til Belysning af elektrisk Strøm fra den kommunale Station i Kbhvn., Bkg. 19 Jan. 1897 (ibd.). Ang. Prisen for Elektricitet til Belysning fra de nævnte Stationer, Bkg. 2 Febr. 1897, 2 Febr. 1898 (ibd.).

16. Bestemmelser om Kontrol ved Etablering og Benyttelse af elektriske Anlæg i Teatre, store Koncertlokaler og lignende Etablissementer i Kbhvn., Bkg. 25 Maj 1897 (ibd.). Jfr. ovenfor 9.

17. Se Bolværkspenge I 8 m. Gasmestere I.

18. Jfr. de ældre Bestemmelser i Bev. 21 Juli og 13 Avg. 1819, Resl. 8 Juni 1825, 26 April 1826.

II. I Købstæderne uden for København.

1. Bestyrere og Betjente ved Gasværkerne udnævnes og afskediges af Byraadet, L. 26 Maj 1868 § 18.

2. Bestemmelser om Købstædernes Gasværker maa søges i Vedtægterne efter L. 26 Maj 1868 § 35 for de enkelte Købstæder.

3. Ang. Valget af Pladsen dertil, og at Distriktslægens Erklæring om samme skal indhentes, J. M. Cirk. 22 Novbr. 1853.

4. Se Gasmestere 2.

III. Almindelige Bestemmelser.

1. Tilvirkning af Belysningsgas hører til de under Haandværks- og Fabrikdrift I 20 B omhandlede, for Sundheden skadelige Næringsveje. De findes derfor i nogle af de lokale Sundhedsvedtægter opførte blandt de for Sundheden skadelige Næringsbrug, se for København Bkg. Nr. 78, 15 Juni 1896 § 20.

2. Gasværker og Fabriker, der af Biprodukter fra samme tilvirke Belysningsvædske, høre til de særdeles brandfarlige Næringsveje, for hvis Anlæg og Drift der er foreskrevet særlige Regler i København, L. 15 Maj 1868 §§ 22 (Nr. 2), 23, 24, 27, 36 (jfr. § 26 Nr. 2), Reglm. i J. M. Skr. Nr. 88, 14 Marts 1872 I Nr. 3 og II — og i Købstæderne, L. Nr. 28, 21 Marts 1873 §§ 17 (Nr. 2), 18, 19, 22 (jfr. § 21 Nr. 2), Bkg. Nr. 2, 10 Jan. 1874 §§ 2 Nr. 3, 13. Jfr. Haandværks- og Fabrikdrift I 20 A.

3. Det er forbudt at eftersøge Utætheder i Gasledninger ved Hjælp af Lys, med mindre det sker i København ved en avtoriseret Gasmester, i de andre Købstæder ved en af Gasværkets Folk eller en kyndig Haandværker, L. 15 Maj 1868 § 12, Nr. 28, 21 Marts 1873 § 6 Nr. 7, 1 Febr. 1877 § 6 (f. Frederiksberg), Nr. 71, 6 Juni 1878 § 6 (f. Silkeborg).

4. Se Næringsvæsen I 11 a og c (Ret til at benytte ikke næringsberettigede Haandværkere).

5. Ang. Arbejdet der paa Helligdage og Grundlovsdagen, Bkg. Nr. 89, 28 Maj 1891 II t.

6. Ang. at en Gasbeholder ikke falder ind under Byggelovens Bestemmelser, J. M. Skr. Nr. 22, 14 Jan. 1896.

Se Gasmestere. Toldfrihed 3.

Gave.

Døds- og Livsgave, Gavebreve- og -kontrakter.

1. Derom handler D. L. 5—4.

2. Der frivillig gøres af myndige, skulle holdes i alle deres Ord og Punkter, D. L. 5—1—2.

3. Kan i visse Tilfælde omstødes.

a. Naar Forældre have givet deres Formue bort til Børnene, skulle disse svare til Gælden efter hines Død eller tilbagegive Gaven, D. L. 5—4—8 og 9, jfr. 10. D. L. 5—4—9 og 10 er hævet ved L. Nr. 155, 30 Novbr. 1874 § 61.

b. Gaver imellem Ægtefæller, Forældre og Børn samt Arvelader og Arvinger skulle i Opbuds- og Arv- og Gældsfragaalesboer ikke komme Kreditorerne til Præjudice, naar de ere ydede efter at Insolvensen er indtraadt, D. L. 5—14—46, der for Konkursboers vedkommende er stadfæstet ved L. Nr. 51, 25 Marts 1872 § 28.

c. Ufuldbyrdede, kunne i Konkursboer og insolvente Dødsboer kun fordres fuldbyrdede, naar saadant kan ske uden Skade for Kreditorerne, § 35, jfr. § 146 ibd.

Ufuldbyrdede, kunne i insolvente Boer paa Island ikke fordres fuldbyrdede, undtagen for saa vidt det kan ske uden Skade for Kreditorerne, Skiftel. 12 April 1878 (Nr. 9 i Till. t. Lovt.) §§ 85, 90.

d. Fuldbyrdede, hvor naar de kunne fordres tilbagegivne i Konkursboer og insolvente Dødsboer, der behandles efter de samme Regler, §§ 26, 27, jfr. § 145 ibd.

Dette gælder ogsaa, naar Retshandelen udvortes fremtræder som et Salg, Magelæg, Lejemaal eller desl., hvis den dog i Virkeligheden indeholder en Gave, ibd.

Herved bortfalder L. 30 Decbr. 1858 § 3.

4. Som tilfalder en Skyldner, hvis Bo er under Konkurs, indgaar i Boet, naar ikke Giveren har bestemt det anderledes, L. Nr. 51, 25 Marts 1872 § 3.

5. Forbud imod at give eller modtage Gaver.

a. Maa Embedsmænd og Bestillingsmænd ikke modtage for deres Forretninger. L. 10 Febr. 1866 §§ 117—122, 144, 25 Juni 1869 §§ 118—123, 145 (f. Isl.), der i visse Tilfælde bestemme Straf ogsaa for Giveren. Jfr. Højesterets Instr. 7 Decbr. 1771 § 22.

Resl. 22 Juni 1854 indeholder Eks. paa, at det er tilladt en Embedsmand at modtage en saadan Gave.

Herved mærkes fremdeles følgende ikke ophævede Bestemmelser:

1) Fr. 18 April 1781 § 82 og Pl. 9 Febr. 1782, hvorved det under Straf forbydes de kgl. Skovbetjente at modtage og de, der faa noget udvist af Skovene, at give eller byde dem Gaver.

2) Fr. 7 Novbr 1809 § 69, der forbyder Lærerne ved de lærde Skoler at modtage nogen Betaling eller Ducør af Disciplene. Den der foreskrevne Straf er hævet, L. 10 Febr. 1866 § 310, 25 Juni 1869 § 312 (f. Isl.).

3) Reglm. 22 Jan. 1834 § 7 l ang. Forstanderen for Nykøbing Hospital.

4) Fr. 28 Decbr. 1836 § 29 ang. Forretninger ved Strandinger. Nu ophævet ved L. Nr. 103, 10 April 1895 § 23.

5) L. 11 Febr. 1863 § 14, jfr. Instr. 23 Juni 1863 g og 7 Juni 1869 § 8, med Hensyn til Københavns Politis Personale.

6) Bkg. Nr. 40, 20 Marts 1872 § 28 ang. Mønstringsbestyrerne og deres Kontorbetjente.

7) Om Forbud mod, at visse Embeds- eller Bestillingsmænd modtage Gaver eller Ducører for deres Embedsforretninger eller private Forretninger, som deres Embede giver dem Adgang til at foretage, se fremdeles Assistenten 1 d (ved Avktionskontoret) Nr. 4. Biskop I 2 (ogsaa Forbud mod at yde Gaver). Brevskriverkontoret 7. Overformynderiet II 9. Skolelærere VI D 9.

8) De Embedsmænd paa Island, der have at sørge for strandlides Tarv, maa ikke i Anledning af disse Forretninger modtage nogen Slags Gave eller Erkendtlighed, L. 14 Jan. 1876 (Nr. 2 i Till. t. Lovt.) § 28.

9) Det er forbudt Fyrskibenes Førere uden særlig Tilladelse at modtage nogen Gave for Hjælp ydet Skibe i Nød, Instr. 10 Maj 1879 (U. L.) § 29.

10) Ang. Straffen for militære Foresatte, der tilvende sig Gaver af deres undergivne, L. Nr. 68, 7 Maj 1881 § 137, og for Militære, som uden Tilladelse modtage saadanne af deres Undermænd, § 139.

11) Med Hensyn til Forbudet i den militære Straffelov § 139 imod, at Militære uden Tilladelse modtage samme af deres underordnede, jfr. Krigs M. Skr. 11 Decbr. 1891 (M. R.) om, hvor vidt saadan Tilladelse bør meddeles.

D. L. 1—5—3, Forb. 23 Oktbr. 1700, Fr. 14 Septbr. 1774 § 11, jfr. Fr. 29 Jan. 1734, Fr. 8 Jan. 1802 § 80, jfr. Pl. 20 Decbr. 1827 § 6, ere hævede, L. 10 Febr. 1866 § 109.

b. Af Ros, Spaaner eller andre Materialer ved Bygninger, maa Bygherren ikke under Straf give til Svende, Dreng eller Haandlangere, Lavsart. 4 Novbr. 1682 f. Murmest. § 19, f. Snedk. § 14, f. Tømmerm. § 19, indskærpet ved Pl. 6 Oktbr. 1756.

c. Af Uld, maa ikke under Straf gives til Betlere paa Færøerne, som ikke have Tryglepas, Fr. 21 Maj 1777 § 12.

d. Se Favnesættene 3 (Forbud saa vel mod at tage som give Ducør).

e. Se Brudegave. Faddergave. Fæstensgave. Morgengave.

Jfr. Drikkepenge (Forbud mod at kræve saadanne).

Køb og Salg 5 i (Genstande, der ere undtagne fra den almindelige Omsætningsfrihed).

6. Livsgaver:

Komme ikke under Skiftebehandling ved Giverens Død, lige som der ikke skal svares Arveafgift af dem, K. Skr. 23 Marts og 28 Septbr. 1822. Se Arveafgifter V 2 h.

Derpaa behøves ikke kgl. Konfirmation, K. Skr. 27 Oktbr. 1827.

7. Døds-gaver:

De Forskrifter, som ere givne om Testamenter, skulle ogsaa være anvendelige paa saadanne Gavebreve, der først skulle opfyldes efter Giverens Død, dog med de Modifikationer, som flyde af et slikt Gavebrevs Natur som Kontrakt, Fr. 21 Maj 1845 § 30 (udvidet til Vest., Rskr. 31 Decbr. 1848; til Færø., L. 4 Jan. 1854), L. 25 Septbr. 1850 (f. Isl.), jfr. Fr. 8 Jan. 1823 § 1.

En saadan bestaaende af nogle Bankobligationer bør fuldbyrdes ved, at Eksekutorerne give Obligationerne den fornødne Paategning, K. Skr. 17 Febr. 1827.

8. Ang. Indsamling deraf til sig selv, se Almisse, og til andre, se Kollekt.

9. Ang. Gavekontraktens og Gavebrevs Stempelpligt.

a. Døds-gaver behandles med Hensyn hertil i enhver Henseende efter Reglerne for Testamenter, L. 19 Febr. 1861 § 29.

b. Med Hensyn til Livsgaver, se § 38 ibd.

c. Dokumenter om Gaver i veldædigt Øjemed og til visse Stiftelser ere stempelfri, § 74 c ibd. Se Stempelafgiften IV A a ad § 74 c.

10. Ang. Tinglæsning af Gavebreve, se Tinglæsning II A og Tinglæsningsgebyrer 33 — og af Gavekontrakter, se Tinglæsningsgebyrer 25.

11. Om Gavekontrakter og Gavebreve, se i øvrigt under Købekontrakt og Skøde.

Se Gudeligt Brug. Halvprocentafgift 5. Køb og Salg 3 (Retshandler, der, skøndt iklædte en anden Form, i Virkeligheden ere Gaver). Overformynderiet I 2 a og II 7 (ang. Gavers Indsættelse deri). Prædikestolen 3 (Forbud mod Opfordringer derfra til Gaver til bestemte Personer eller Øjemed). Skifteekstrakter 8 (ang. Gaver fra den længst levende Ægtefælle til Børnene paa Skifte efter den først afdøde).

Gaveindsamling, se Kollekt.

Gavle.

1. I Bygninger i København, derom handler Bygningsl. Nr. 77, 12 April 1889 §§ 16, 22 f, 27 c og d, 37, samt om Brandgavle og Brandmure, §§ 29—31, jfr. 4, 27 e, 43, jfr. tidligere L. Nr. 164, 21 Novbr. 1871 §§ 7 c, d, 9, samt om Brandgavle og -mure, §§ 30—33, jfr. §§ 7 d, 35. Se nedenfor 2 a Nr. 2.

Med Hensyn til Benyttelsen af Brandgavle som Fællesgavle for Bygninger paa Demarkationsterrænet mærkes Bkg. Nr. 56, 5 April 1876.

2. I Købstæderne (— jfr. Bygningsvæsen 3 —).

a. Ang. Brandgavle og deres Indretning, L. 30 Decbr. 1858 §§ 8, 9.

1) Reglerne herom komme ogsaa til Anvendelse, naar en Bygnings Længdemur lægges i Skellet til Naboejendommen, i hvilket Tilfælde Bygningen følgelig maa gives Form af Halvtag, J. M. Skr. 31 Oktbr 1859 ad 1, 25 April 1865.

2) For at en ældre Bygnings Gavl efter L. 1858 § 9 — jfr. f. Frederiksberg den tidligere L. 17 Marts 1856 § 37, f. Land. L. 2 Marts 1861 § 2, f. Kbhvn. kun tidligere L. 21 Novbr. 1871 § 31 — skal kunne benyttes som Fællesgavl for en ny Bygning, udfordres, at den rager 6" op over begge Bygningers Tage, J. M. Skr. 3 Septbr. 1861.

3) Bestemmelsen i L. 1858 § 8 — jfr. f. Land. L. 2 Marts 1861 § 2 — om, at Brandgavle, der ikke ere over 5 Alen fjernede fra nærmeste Bygning, skulle række 6" op over Taget, er kun anvendelig paa de i Skellet til Naboejendommen opførte Gavle, J. M. Skr. Nr. 22, 27 Jan. 1872.

4) Se Bygningsvæsen 3 z Nr. 4.

b. Brædegavle. Hvor der endnu findes Gavle af Fjæl eller andet brændbart Materiale, kunne disse fremdeles vedligeholdes og med Bygningskommissionens Tilladelse udbedres, dog ikke udover et Tidsrum af 10 Aar, L. 30 Decbr. 1858 § 8.

1) Dette er ikke anvendeligt paa ældre Gavle af Mur og Bindingsværk, J. M. Skr. 23 Jan. 1860 ad 4.

2) En forneden af Bindingsværk, foroven af Bræder bestaaende Gavl kan opføres helt af Bindingsværk, J. M. Skr. 15 Juni 1861, jfr. J. M. Skr. 31 Oktbr. 1859 ad 2.

3) Ang. Anvendelsen heraf, J. M. Skr. 30 Oktbr. 1866 (D. T. S. 1121), af hvis Indhold særligt fremhæves, at det ikke kan paalægges Ejerne af de fra ældre Tid uden Gavle henstaaende Bygninger at opføre saadanne.

4) Paabudet om disse Gavles Afskaffelse er kun an-

vendeligt paa de i Skellet af en Naboejendom opførte Gavle og andre Ydersider, J. M. Cirk. 4 Maj 1870 (D. T. S. 338), og er ikke heller anvendeligt paa Gavle, der vende ud til offentlig Gade, J. M. Skr. Nr. 108, 30 Marts 1871.

5) Under hvilke Betingelser Udsættelse med Afskaffelsen kan ventes meddelt, J. M. Cirk. 4 Maj 1870 (D. T. S. 338).

6) Saadanne Gavle og andre Ydersider, der ikke ere opførte i Skellet, maa Ejeren dog ikke udbedre, med mindre de ere hjemlede ved L. 1858 § 6 eller lovligt anbragte i Henhold til Fr. 6 April 1832 § 10, ibd. Jfr. Bygningsvæsen 3 z Nr. 3.

Med Hensyn hertil mærkes følgende Kancelliskrivelser betræffende sidstnævnte Lovbestemmelses Fortolkning: 29 Juli 1834, 28 Oktbr. s. A. ad 2, 21 Juli og 24 Oktbr. 1835, 5 April 1838.

c. Gavle i Bygninger paa flere Etager ere ikke ved L. 30 Decbr. 1858 § 8 undtagne fra de almindelige i § 7 foreskrevne Regler om Murtykkelsen, J. M. Skr. 23 Jan. 1860 ad 3.

d. Ministeriet fastholder vedblivende den Anskuelse, at Gavle i Bygninger paa flere Etager ikke ved Bygningslovens § 8 ere undtagne fra de almindelige i § 7 foreskrevne Regler om Murtykkelsen, J. M. Skr. Nr. 250, 2 Decbr. 1874.

e. Se Bygningsvæsen 3 o (Bygningshøjden), z Nr. 7 (om Bibeholdelsen af Bindingsværksgavle i ældre Bygninger).

f. Med Hensyn til sammes Murtykkelse ere særlige Regler givne ved nogle Bygningsvedtægter, Bkg. Nr. 57, 20 Juni 1884 §§ 6, 7 (Rønne), Nr. 165, 31 Avg. 1885 §§ 7, 8 (Fredericia), Nr. 89, 3 Maj 1888 §§ 10, 15 (Vejle), Nr. 147, 16 Septbr. 1891 § 11 (Slagelse), Nr. 38, 15 Marts 1892 §§ 10, 15 (Hjørring), Nr. 14, 14 Jan. 1893 §§ 10, 15 (Rudkøbing), Nr. 211, 11 Septbr. s. A. §§ 14, 19 (Holbæk), Nr. 85, 30 Marts 1895 §§ 12, 17 (Hillerød), Nr. 182, 27 Septbr. s. A. §§ 11, 12 (Aarhus), Nr. 191, 14 Oktbr. s. A. § 11 (Køge), Nr. 21, 10 April 1896 §§ 10, 11 (Nakskov), Nr. 35, 30 Maj s. A. § 6 (Maribo), Nr. 72, 18 Decbr. s. A. §§ 27, 29—31 (Odense), Nr. 32, 29 Septbr. 1898 §§ 13, 14 (Randers). De fornævnte Vedtægter Nr. 211, 1893 og 72, 1896 give ogsaa Regler om, hvor dybt Træværk maa indlægges i Fællesgavle.

Ang. Anbringelse af smaa Lyshuller med indmuret, hamret Glas af en vis Tykkelse i Brandgavle, fornævnte Bkg. Nr. 147, 1891 § 16, Nr. 38, 1892 § 16, Nr. 14, 1893 § 16, Nr. 85, 1895 § 18, Nr. 182, 1895 § 21, Nr. 191, 1895 § 16, Nr. 21, 1896

§ 12, Nr. 35, 1896 § 12, Nr. 72, 1896 § 29, Nr. 32, 1898 § 22. Jfr. Naboforholdene 3 (ang. Lys- og Luftaabninger).

Om Murankere i samme, fornævnte Bkg. Nr. 147, 1891 § 18, Nr. 38, 1892 § 18, Nr. 14, 1893 § 18, Nr. 211, s. A. § 22.

Ogsaa enkelte andre Bestemmelser om sammes Opførelse og Indretning Højde til Gaden m. m. findes i de nævnte Vedtægter, se f. Eks. Bkg. Nr. 57, 1884 § 8, Nr. 165, 1885 § 13, Nr. 89, 1888 § 18, Nr. 85, 1895 §§ 19, Nr. 191, 1895 § 19.

g. Ang. at Bygningsl. 30 Decbr. 1858 § 8 ikkun er anvendelig paa Gavle, der ligge i selve Skellet til Naboejendommen, samt at der ved Ordet »Brandgavl« ikke alene sigtes til en Bygnings Endegavle, men til dens hele Begrænsning ind mod Naboens Skel, hvorafter følger, at Bygningen, saa fremt dens Side lægges i Skellet mellem Ejendommene, bør gøres brandsikker paa den Maade, Paragrafen bestemmer, J. M. Skr. Nr. 211, 8 Avg. 1896.

3. I Frederiksberg ere lignende Regler som i København givne ved Bygningsl. i Bkg. Nr. 58, 19 April 1890 §§ 16, 22 c og d, 37, samt om Brandgavle og Brandmure §§ 29—31, jfr. 4, 27 e, 43, jfr. tidligere L. 17 Marts 1856 §§ 13, 45 (Forbud mod Fornyse af Brædegavle), samt om Brandgavle §§ 35—39, 44, jfr. L. 12 Jan. 1858.

4. Ang. Brand- og Brædegavle i Nørresundby, Bkg. Nr. 77, 2 Maj 1872 §§ 7, 8. I Struer, Frederiksværk og i visse Landdistrikter, for hvilke Bygningsreglementer ere givne i Henhold til L. Nr. 20, 11 Febr. 1876, se de under Bygningsvæsen 4 anførte Bestemmelser.

5. Brandgavle paa Landet, derom handler L. 2 Marts 1861, jfr. Bkg. Nr. 70, 16 April 1898 §§ 1 Nr. 1, 2. Se foran 2 a Nr. 2 og 3.

6. En Gavle af Bindingsværk, der staar i Skellet til Naboejendommen eller er fjernet 1 à 2 Alen fra samme og rækker flere Alen op over Naboens Tag, maa ikke beklædes med Asfalt eller Tagpap paa Bræder, J. M. Skr. Nr. 30, 13 Febr. 1874.

7. Se Murværk 5 (en Mur af Flintesten og Kalk fyldestgør ikke den Fordring til en Brandgavl, at den skal opføres af Grundmur).

Se Præstegaarde 2 g.

Geburtsbrief, se Fødselsbrev.

Gebyrer.

Se Retsgebyrer og de enkelte Gebyrer efter sammes Be-

nævnelser eller under de Forretninger m. m., hvormed de ere forbundne.

Gebyrfrihed.

Se Retsgebyrer II og i øvrigt ved de forskellige under de enkelte Artikler omhandlede Gebyrer.

Gebærder, om Fornærmelser derved, se L a d e r.

Geder.

1. I D. L. 3—13—47, 5—12—1 og 2, Fr. 26 Jan. 1733 § 26 og Fr. 18 April 1781 § 39 (jfr. K. Skr. 23 Febr. 1837) findes nogle Bestemmelser om Gedehold, navnlig ubetinget Forbud mod, at Geder græsse i Skovene, selv om den paagældende ejer Græsningen i samme.

For saa vidt Geder kommer paa fremmed Ejendom, gælde nu de almindelige Regler om Optagelse m. m. i L. om Mark- og Vejfred Nr. 53, 25 Marts 1872, jfr. § 4 (ang. Optagelsespengenes Størrelse) og den særlige Bestemmelse om Geder i § 11.

2. Pl. 22 Avg. 1791 er hævet ved Adg. 22 Jan. 1869 § 2.

3. Om dem haves visse særlige Bestemmelser i Anordn. om Mark- og Vejfred i Vestindien 9 Juli 1886 (Nr. 26 i Till. t. Lovt.) §§ 2, 10 (St. Croix), 12 Jan. 1888 (Nr. 2 ibd.) §§ 2, 10 (St. Thomas og St. Jan), jfr. Adg. 11 Juli 1883 (Nr. 10 ibd.) §§ 2, 10.

Se Husdyr I B 4, 10, 13, (Indførselsforbud) samt C 7, 10 (ang. deres Udførsel), II (Foranstaltninger til Husdyravlens Fremme). Kreaturer 7. Kvægpest.

Gehejmearkivaren se Arkivvæsenet 5. Gehejmearkivet, særligt 3 og 4.

Gehejmearkivet.

1. Dets Overbestyrelse henlægges under Kirke- og Undervisningsministeriet, Resl. 22 Juli 1848.

2. En Inspektørpost ved Læsestuen oprettes, Resl. 17 Marts 1849.

3. Lønning af Gehejmearkivarius, Registratoren og Inspektøren ved Læsestuen samt ang. Medhjælpssummen, L. 19 Febr. 1861 (S. 107) §§ 26, 27.

4. Gehejmearkivaren har Rang i 3dje Klasse Nr. 3, Resl. Nr. 103, 20 Maj 1874.

5. Dokumenter udlaanes ikke derfra, men Tilladelse kan erholdes til Afbenyttelse i selve Arkivet, J. M. Skr. 9 Avg. 1858.

Specielle Tilladelser til Adgang dertil, K. Skr. 16 Juli 1816, 17 Febr. 1818, Resl. 30 Jan. 1830.

6. Ang. hvad deri skal opbevares, Kongel. 14 Novbr. 1665

§ 39 (forskelligt vedrørende Kongehuset), Rskr. 6 Febr. 1668 (alle originale Traktater), 5 Jan. 1775 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Bøger — nogle Dokumenter fra Ribe Stiftsarkiv), K. Skr. 11 April 1815 (de til Videnskabernes Selskabs Landmaalings- og Kortvæsen henhørende Kort m. v.), Resl. 1 Avg. 1818 (en Gave af nogle Indberetninger fra General Poul Løvenørn), K. Skr. 7 Jan. 1819 (en do. af nogle Breve fra Christian VI), Rskr. 6 Marts 1840 (en Renunciationsakt fra Hertugen af Avgustenburg og Agnater i Anledning af Toldfrihedens Ophør).

Dertil overgaar fra Justitsministeriets Arkiv alle Arkivalia, der ere ældre end 1750, J. M. Skr. 9 April 1851, jfr. J. M. Skr. 21 Maj 1850.

7. Om sammes Indhold mærkes fremdeles:

a. Der tilstedes dets Tegner et aarligt Honorar for Optagelse af Tegninger af Mindesmærker, Diplomer m. m. til Opbevaring deri, Rskr. 27 Febr. 1756.

b. Alle Dokumenter vedrørende Krigsvæsenet skulle afleveres derfra til Generalitetet, K. Prom. 25 Novbr. 1797 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Kancelliet).

c. Oplysninger om, hvilke af den i 1787 nedsatte Finanskommissions Forhandlinger der findes deri, K. Skr. 16 Novbr. 1836 med Note.

d. Nogle der beroende norske Herredagsprotokoller maa ikke udleveres, men kunne udlaanes til Norge, J. M. Skr. 9 Avg. 1858.

Se Christian den Femtes Norske Lov 3.

8. Ang. hvorledes Dokumenterne deri herefter skulle rangere, Rskr. 29 Novbr. 1748. Jfr. Resl. 1 Oktbr. 1802.

9. Se Historisk-genealogisk Arkiv.

10. Ang. Betalingen for Konferering og Attestation af private Afskrifter af Dokumenter, Resl. Nr. 53, 1 Marts 1887.

11. Se Retsbetjente I 22 f (Indberetning dertil om offtl. Dokumenter i privates Besiddelse).

12. Se nu L. Nr. 42, 30 Marts 1889 om Oprettelsen af et Rigsarkiv.

Se Arkivvæsenet.

Gehejme-Etatsraad er Rangtitlen for de Personer, som henhøre til 2den Rangklasse, Bkg. 12 Avg. 1808 II.

Gehejme-Konferensraad er Rangtitlen for de Personer, som henhøre til 1ste Rangklasse, Bkg. 12 Avg. 1808 I. Jfr. Fr. 14 Oktbr. 1746 I Nr. 11. Se Kammerherrer 2.

Gehejmerraader.

1. Maa føre friherrelig Krone over deres Vaaben og Chifre, Fr. 13 Marts 1683 I § 22.

2. Tilkom nogle fortrinlige Rettigheder i Henseende til Indretningen af deres Senge, II § 8 ibd., og Ligkister, Fr. 7 Novbr. 1682 § 2. Jfr. nu Grl. 28 Juli 1866 § 92.

3. Alle Embedstitler af Raad, hvortil er føjet Ordet »Gehejme«, medføre Rang i 2den Klasse Nr. 9, Bkg. 12 Avg. 1808. Jfr. Fr. 14 Oktbr. 1746 I.

Gehejmestatskonsejlet ophævedes ved Akt 27 Decbr. 1770. Jfr. Rskr. 24 Septbr. s. A.

Gehejmestatsraad.

Det tidligere — jfr. Fr. 13 Febr. 1772, Rskr. 19 Marts 1808, Aab. Br. 29 April 1814, Rskr. 20 April 1819, Pl. 3 Jan. 1840, Rskr. 28 Marts 1848 — blev ved Grl. 5 Juni 1849 § 21, jfr. §§ 8, 10, 14, afløst af et Statsraad.

Ved Kdg. 28 Jan. 1852, Fr. 26 Juli 1854 § 4, Forfatnsl. 2 Oktbr. 1855 § 14, jfr. §§ 5, 15, 20, 22, 54, Grl. 18 Novbr. 1863 § 12, jfr. §§ 5, 6, 13, 19, 58, 59, indførtes atter et Gehejmestatsraad, der nu igen ved Grl. 28 Juli 1866 er afløst af et Statsraad, om hvilket, se Statsraad.

Gejstlige, se Gejstligheden.

Gejstlige Avktionsforvaltning, se Avktion 1 c.

Gejstlige Brandsocieteter, se Brandforsikring B 7 og 8.

Gejstlige Embeder.

1. Dertil maa ingen blive foreslaaet Kongen, førend han fremlægger Testimonium for den overstandne teologiske Eksamen, Fund. 7 Maj 1788 IV § 13.

Jfr. Teologisk Eksamen 2, 14.

2. Paa Landet, ved Ansøgninger derom tages Hensyn til Supplikanternes Fremskridt i Landøkonomiens Studium, K. Prom. 9 Juni 1810.

3. For Sællands og Fyens Stift blev bestemt, at Kandidaterne ved deres Ansøgninger derom skulde vedlægge Bevis for, at de aarlig til Biskoppen havde indsendt en Prædiken eller Afhandling, K. Prom. 14 Juli og 20 Oktbr. 1810. Jfr. Teologiske Kandidater 2.

4. Ang. hvad Ansøgningerne derom skulle indeholde, K. og U. M. Cirk. 29 April 1848. Ang. hvilke Oplysninger, Attester m. m. der skulle ledsage Ansøgninger fra teologiske Kandidater om ledige gejstlige Embeder, samt at Attester m. m. bør ind-

gives i bekræftet Genpart, K. og U. M. Skr. 22 Juli 1893 (G. R).

5. Ang. at Biskopperne skulle ytre sig sammenlignelsesvis i deres Anbefalinger paa Ansøgninger om samme Embede, K. og U. M. Cirk. 1 Maj 1848.

6. Ang. at de teologiske Kandidater, der søge gejstlig Ansættelse i Folkekirken, skulle levere Bevis for, at de enten ere udslettede af Lægdsrullen eller overgaaede i Forstærkningen eller have tjent 5 Aar i Linjen, hvilke Beviser leveres af Udskrivningscheferne uden Betaling, se Bestemmelserne under Ordination II 2 e.

7. Ang. Tilladelse til at udgive en Beskrivelse over gejstlige Embeder i Danmark, K. Skr. 4 Maj 1824. Jfr. Gejstligheden 10.

8. Befordring dertil blev lovet:

a. Præster antagne af det vestindiske Kompagni, Oktr. 11 Marts 1671 § 5.

b. Sognepræsten paa Suderøen, Adg. 16 April 1673 § 14.

c. Præster i Grønland, Rskr. 6 April 1725 § 1.

d. Præsten ved Kbhvn.s civile Arresthus, Rskr. 2 Avg. 1737.

e. Kapellaner ved Garnisonsmenigheden i Kbhvn., Adg. 11 April 1738 B § 5.

f. Præsten ved Viborg Tugthus, Konf. 14 Novbr. 1743 Kap. 1 § 1.

g. Lærere ved Søetatens Skoler, Rskr. 15 Avg. 1806 § 3, jfr. Resl. 12 Juli 1817. Jfr. om Kateketerne ved Bremerholms Kirke, Rskr. 28 April 1736 § 9.

h. Lærerne ved Søkadetakademiet, K. Prom. 1 Decbr. 1810.

i. Lærere ved Komtesse Wedel Jarlsbergs Institut i Aalborg, K. Prom. 20 Febr. 1813.

k. To Kandidater, der gik som Missionærer til Ostindien, Resl. 4 Juli 1818.

9. Ikkun til en Kandidats desto snarere Befordring skal Karakteren for den aflagte Dimisprædiken komme i Betragtning, Fund. 7 Maj 1788 IV § 11.

10. Ang. hvilke Kald teologiske Kandidater og personelle Kapellaner med næstbedste eller sidste Karakter have Adgang til at søge, Bkg. 28 Maj 1851. Jfr. Fund. 7 Maj 1788 IV § 13, Pl. 18 Avg. 1848.

11. Præsternes Omsorg for de fra Plejestiftelsen udsatte Børn

skal komme i Betragtning ved Befordring til bedre Embede, K. Prom. 23 Juni 1804.

12. Ang. de ved de lærde Skoler som Lærere ansatte teologiske Kandidaters Befordring, Fr. 7 Novbr. 1809 § 25. Jfr. Rskr. 25 Maj 1804 § 1.

13. Ang. de ordinerede Kateketers Adgang til bedre gejstlige Embeder, Resl. 24 Juli 1819.

14. Ved Ansøgninger derom fra Præster kommer det ikke længere i særlig Betragtning, om den indbyrdes Undervisning er indført i de den paagældende underlagte Skoler, Bkg. 30 Septbr. 1865 Nr. 2. Jfr. K. Cirk. 6 Decbr. 1828.

15. De, der have modtaget Beskikkelse til samme, kunne ikke vente at blive indstillede til at maatte træde tilbage, K. og U. M. Skr. 24 Decbr. 1860.

16. Refusioner og Godtgørelser dertil af Statskassen for tidligere afgaaede Indtægter eller særlig dertil henlagte Forretninger kunne afløses, L. Nr. 53, 25 Marts 1871 § 4.

Se Adelige Klostre 16 (Vallø) k. Kapellaner I 8 (om deres Adgang til Befordring dertil). Kirke- og Undervisningsministeriet 10 e (Besættelse af gejstlige Embeder i Vestindien). Ordination. Pastorseminarium. Praktiske Prøver.

Gejstlige Enkekasser, se Enkekasser II.

Gejstlige Overformynderi, se Overformyndere I.

Gejstlige Skifteret, se Skifteretterne A 8 b.

Gejstligheden—Gejstlige (i Almindelighed).

1. Privilegier for den gejstlige Stand 24 Juni 1661.

Nogle Friheder for de Gejstlige i Jyllands Købstæder, Ob. Br. 5 April 1664, Konf. 29 Avg. 1670.

Nogle Friheder for de Gejstlige i Odense, Ob. Br. 2 Jan. og 6 Maj 1667, Konf. 15 Novbr. 1670.

Konfirmation paa og Forbedring i de Gejstliges Privilegier 15 Decbr. 1670.

Konfirmationer paa Gejstlighedens Privilegier 15 Febr. og 22 Oktbr. 1701, 24 April 1703, 25 Marts 1704. (Senere Konfirmationer, se Noten til Konf. 15 Febr. 1701).

2. Henhører under de civile Domstole undtagen i de Sager, som ere henlagte til Konsistorialretten, Provsteretten og Landemodet, D. L. 1—2—15, Fr. 13 Maj 1702, Rskr. 1 Septbr. 1741, Adg. 31 Marts 1755 § 10 (f. Vest.), Fr. 15 Juni 1771 § 5, 5

Decbr. 1806 § 4, 27 Novbr. 1816 § 4 (f. Isl.). Se Forligsmægling A 2 s Nr. 9 og t Nr. 1.

Se Konsistorialret. Landemode. Provsteret.

3. Ang. at en gejstlig Mand, naar han bliver til ærligt Værtskab indbudet, ikke skal lade sig bevæge til Drukkenskab eller nogen anden Overflødighed, Nattesæde, Letfærdighed i Snak, i Dans eller noget saadant, D. L. 2—11—14. Jfr. om Hørere og Degne, der slaa sig til Drukkenskab, D. L. 2—18—11, Fr. 23 Jan. 1739 § 2. Ang. Præster og Studenter paa Island, Fr. 29 Maj 1744 § 21, Rskr. 3 Juni 1746.

Den Præst eller Provst, som i Alterets Sakrament forholder sig uagtsom og utilbørlig og uddeler Vinen før Brødet, skal, hvis han enten for uskikkeligt Levnet er berygtet eller har begaaet Forseelsen af Drukkenskab, have Kald og Embede forbrudt, D. L. 2—11—11.

Befindes nogen Præst saa beskænket, at han ikke kan gøre sit Embede uden Forargelse, naar paafordres, skal han straks dømmes fra sit Kald, D. L. 2—11—14.

4. De Bøder, som Gejstlige vorde idømte for Forseelser, skulle tilfalde fattige Præsteenker, D. L. 2—11—16. Se videre Bøder D I 1, jfr. II 16 a.

5. Alle de samme angaaende Breve og Dokumenter skulle forvares i Stiftskisten, D. L. 2—22—12, Rskr. 11 Maj 1689.

Dette gælder ogsaa Bankaktier og cederede Bankhæftelsesobligationer, K. Cirk. 30 Novbr. 1841.

6. Gejstlige, som selv give Forargelse med Sværge og ikke holde deres Hustruer, Børn og Tyende derfra, skulle være dobbelt Straf undergivne, D. L. 6—2—5.

7. Ang. Jordebøger over Gejstlighedens Gods i Aarhus Stift, Rskr. 11 Maj 1689.

Ang. ny Bøger over Gejstliges Indkomster m. v. (Stiftsbøger), Rskr. 1 Febr. 1690.

Ang. ny Stifts- eller Herredsbøger i Aarhus Stift, Rskr. 14 Maj 1772.

8. Af de i Religionssager uenige Parter, skal afholde sig fra at forkætre, stikle paa eller bespotte hinanden, Decision 16 Decbr. 1734.

9. Skal være Frederiks Hospital behjælpelig med at indsamle frivillige Gaver, Fund. 6 Avg. 1756 § 36.

10. Ang. Tilladelse til at udgive et Skrift indeholdende statistiske Efterretninger om Gejstligheden i Danmark. Bev. 4 Juli og K. Cirk. 26 Avg. 1815. Jfr. Gejstlige Embeder 7.

11. Ang. en Kommission til at gøre Forslag til Midler, der kunne anvendes for at komme de Gejstlige til Hjælp, hvis Kaar formedelst Tidsomstændighederne ere mest trængende, Resl. 22 Maj 1821. Jfr. K. Cirk. 3, 6 og 20 Avg., Fr. 11 Septbr., Rtk. Cirk. 24 Septbr. 1822.

12. Ang. Forstaaelsen af Ordet »Gejstligheden«, K. Skr. 14 Decbr. 1822 (fire). Jfr. Organister 2.

13. Gejstlige maa ikke befatte sig med verdslige Bestillinger, D. L. 2—11—10, 2—15—4.

14. Skal ære og lyde Biskoppen under Embeds Forbrydelse, D. L. 2—17—22.

15. Ang. Gejstlige, der sig med Lejermaal forse, se Lejermaal 8, jfr. 7.

16. Ang. hvor vidt de og deres Enker deltage i borgerlige onera.

Ang. sammes Fritagelse for Tjeneste i Frederiksberg Brandkorps, Vedt. 8 Marts 1877 (U. L.) § 8. Jfr. Brandkorps C 2.

Se Byrder 3, 5, 8, 11, 24, 35, 54, 56 og 61. Kommuneafgifter I 3 d. Næringsskat II 15. Jfr. Præster VI 15.

17. Se Lønningslove 1.

18. Gejstlige kunne ikke udnævnes til Medlemmer af Skolekommissionen paa St. Croix, Adg. 7 Maj 1884 (Nr. 9 i Till. t. Lovt.) § 40. Ikke heller paa St. Thomas, Adg. 11 Febr. 1876 (Nr. 15 ibd.) § 40.

Se Embedsbolig og -jord 1, 4de Stykke.

Gejstligt beneficeret Gods, se Beneficeret Gods.

Gemaks-Ordinancer ere udkomne under 11 Maj 1670 og 25 Maj 1671.

Gemme, se Forvaring.

Genant.

1. Derfor maa ingen indlægges i et Hospital, uden det er til dettes store Fordel, D. L. 2—19—6.

2. De Fattiges, omtales i Rskr. 2 Maj 1776 (f. Norge).

3. Det saa kaldte, af Kronborg Amtstue, deles imellem Hospitalet og den lærde Skole i Helsingør, Konf. 31 Maj 1820 B A II b.

4. Til Biskoppen over Fyens Stift, se Biskop II B 3, og til Sognepræsterne i Odense, se Pastorater 555 A a og D g.

Gendarmeri, se Grænsetoldvæsenet.

Gendarmerikorps, det militære.

1. Ang. dets Oprettelse, forel. L. Nr. 215, 27 Oktbr. 1885.

2. Regler for dets Samvirken med de civile Myndigheder, Bkg.

Nr. 250, 7 Decbr. 1885, jfr. Krigs M. Skr. af s. D. (M. R.), ang. hvorledes der skal forholdes, naar en civil Myndighed ønsker en Assistance, som overstiger vedkommende Gendarmeridetachements Kræfter, særlig i København og Aarhus.

Overtager Bevogtningen af Rosenborg Slot, og om den Styrke, der skal afgives til Patrouillering i København, Krigs M. Skr. 25 Novbr. 1885 (M. R.).

3. Organiseres i 4 Afdelinger, Kdg. Nr. 60, 1885, 1 a (M. R.).
Jfr. nedenfor 10.

4. Om Stabens, disse Afdelingers og sammes Detachementers Garnisonssteder, Bkg. Nr. 250, 7 Decbr. 1885 i Slutn. samh. med Kdg. Nr. 2, 1886, 2 og Krigs M. Skr. 3 Decbr. s. A. (begge i M. R.).

5. Regler for Lønningerne m. v. derved, Underklassernes Ansættelse — for Gendarmernes vedkommende ved Hvervning — Forfremmelse, Forsættelse og Afskedigelse, Kdg. Nr. 55, 1885 (M. R.).

Herved mærkes:

a. Ang. hvad der skal iagttages ved Hvervning dertil af Mandskab fra andre Hærafdelinger, Krigs M. Skr. 6 Novbr. 1885 (M. R.).

b. Ang. Ansættelse, Lønning m. m. af Løjtnanter af Forstærkningen og Sekondløjtnanter, Kdg. Nr. 65, 1885, 2 (M. R.).

Der tilkommer dem Kur- og Beslagpenge, Krigs M. Skr. 14 Juni 1887 (M. R.).

Se Orlovspenge 8.

6. Ang. Uniformeringen og Udrustningen, Kdg. Nr. 61, 1885, jfr. Kdg. Nr. 68, s. A., 13 (begge i M. R.).

7. Ang. Ansættelse derved af en Intendant og 5 Sergenter af Forplejningskorpset, Resl. 27 Oktbr. 1885 (i Skr. 18 Novbr. s. A., M. R.).

Ang. Ordningen af Læge- og Dyr lægetjenesten ved de Dele af Korpset, som ikke ere henviste til militære Læger eller Dyr læger, Krigs M. Skr. 18 Decbr. 1886 (M. R.).

8. Om Udøvelsen af den arbitrære Straffemyndighed, Kdg. Nr. 60, 1885, 1 b (M. R.).

Ang. Afholdelse af Forhør og Krigsret ved militær Jurisdiktion, Krigs M. Skr. 10 Febr. 1886 (M. R.).

9. Ang. at Udgiften til Befordring og Dagpenge til Gendarm, der benyttes til Transport af Arrestanter fra en Jurisdiktion til en anden, udredes som Delinkventomkostninger, og at Dagpengenes Størrelse maa bestemmes efter de for Korpset, ikke

de for civile Betjente gældende Regler, J. M. Cirk. Nr. 12, 13 Febr. 1888.

Om sammes Befordring mærkes fremdeles:

a. Enkelt rejsende Gendarmere have Ret til Befordring som Korporaler, Krigs M. Skr. 17 Juli 1886 (M. R.).

b. Korpset er at betragte som lige stillet med Hærens øvrige Afdelinger med Hensyn til Tilvejebringelsen deraf i alle Tilfælde, hvor Udgifterne ikke skulle refunderes af Justitsministeriet, Krigs M. Skr. 22 Decbr. 1886 (M. R.).

c. Ang. Legitimationskort for sammes Personale til Befordring med Statsbanerne, Krigs M. Skr. 14 Febr. 1887 (M. R.).

10. Ang. dets Organisation i tre Afdelinger, samt at disse inddeles i Officersdistrikter og Gendarmerestationer, J. M. Cirk. Nr. 47, 28 Marts 1891 (bl. a. indeholdende Resl. 18 s. M.).

11. Tjeneste deri er for de Meniges og værnepligtige Befalingsmænds vedkommende uden Indflydelse paa det Tidspunkt, da paagældende skal overføres til Forstærkningen, Krigs M. Skr. 3 Avg. 1889 (M. R.), hvorimod de faste Befalingsmænd (in casu en Sergent) ikke kunne overføres til Forstærkningen, saa længe de gøre Tjeneste som saadanne, Skr. 15 Juni 1891 (M. R.).

12. Ang. Ret for de gifte Gendarmere til fri Sygepleje for deres Koner og Børn, Resl. 10 (i Krigs M. Skr. 23) Septbr. 1889 (M. R.), jfr. ang. Indlæggelse i civile Sygehuse, Kdg. Nr. 31, 1890, 4 (M. R.).

13. Med Hensyn til deres Udrustning jfr. Kdg. Nr. 25, 1893, 15 (M. R. — Karabin bortfalder for de beredne).

14. Den forel. L. om sammes Oprettelse Nr. 215, 27 Oktbr. 1885 er bortfaldet ved Folketingets Forkastelse den 5 April 1894.

Se Garnisonssygehuse 15. Indkvartering III 44. Militære 4 f Nr. 2 (Kommuneafgifter), 9 p (Giftermaalstilladelse). Offer I 10 k.

Genealogiske og heraldiske Selskab.

1. Ang. Udarbejdelse ved samme af et Værk om de adelige Familjer og Adgang til Arkiverne, Bev. 14 Jan. 1778, jfr. K. Prom. 17 s. M., 28 Juli 1810.

2. Forenes med Selskabet for Fædrelandets Histories og Sprogs Forbedring, K. Prom. 28 Juli 1810, jfr. K. Prom. 29 Decbr. s. A.

Generaladjutanter, Kongens. Ang. deres Rang. Resl. 8 Jan. 1843. Jfr. Resl. 11 Decbr. 1801, Fr. 20 Jan. 1808 § 29, Resl. 17 Marts 1808.

Generaladjutantløjtnanter havde Rang i 4de Klasse Nr. 1, Fr. 20 Jan. 1808 § 29, Rskr. 17 April 1822.

Generaladmiral havde Rang i 1ste Klasse Nr. 2, Bkg. 12 Avg. 1808. Jfr. Pat. 11 April 1768.

Generaladmiraløjtnant havde Rang i 1ste Klasse Nr. 7, Bkg. 12 Avg. 1808. Jfr. Pat. 11 April 1768.

Generalangivelse, se Toldopsyn A 1 b, B 1 c, C 2.

Generalavditøren.

1. Skal føre Overtilsynet med det militære Justitsvæsen, Krigsrets Instr. 9 Marts 1683 § 33, Krigsart. Br. 29 Juli 1756 § 780, jfr. §§ 763, 768, Fr. 20 Jan. 1808 § 15.

2. Ang. hans Forretninger i Generalkrigsretterne, Krigsrets Instr. 9 Marts 1683 §§ 29, 34, Krigsart. Br. 29 Juli 1756 §§ 758, 769.

3. I hvilke Tilfælde han kan begære Oplysninger m. m. umiddelbart fra Avditørerne, og i hvilke Sagen skal gaa gennem vedkommende Regimentschef, Rskr. 5 Novbr. 1725.

4. Er Medlem af Overadmiralitetetsretten, Instr. 30 April 1806 § 1 b, jfr. § 5.

5. Skal have fuldstændig juridisk Eksamen med bedste Karakter, Fr. 26 Jan. 1821 §§ 15, 16.

6. Ang. hans Stilling og Forretninger, Krigs M. Skr. 30 Marts 1848 (M. R.).

7. Udnævnes han til Assessor i Højesteret eller en Højesterets-assessor til Generalavditør, regnes deres Tjenesteaalder i hine Embeder dem til gode, som om den var erhvervet i disse Embeder, Lønningsl. 25 Juli 1867 § 19.

8. Hans Erklæring skal indhentes, forinden Æresoprejsning meddeles nogen ved militær Ret dømt Person, L. 3 April 1868 § 3. Jfr. nedenfor 11.

9. Har Rang i 2den Klasse Nr. 12, Resl. Nr. 103, 20 Maj 1874. Jfr. tidligere Resl. 11 Decbr. 1801, 17 Marts 1808.

10. Om ham og hans Kancellist gives Bestemmelser stemmende med Hærlovens i Søværnsl. Nr. 69, 28 Maj 1880 § 63.

11. Hans Erklæring skal indhentes over Ansøgninger om Æresoprejsning, for saa vidt angaar de ved militær Ret fældede Domme, Adg. for Vestindien 8 Juni 1887 (Nr. 5 i Till. t. Lovt.) § 3. Jfr. foran 8.

Se i øvrigt Avditører 1 og 2. Civil-militære Embedsmænd. Kombinerede Ret 5 og Krigsretter 3 (ang. Krigsretsdommes Indsendelse til ham). Militær Jurisdiktion A 4 a Nr. 1. Testamenter 9 a (oprettede i Felten).

Generaldecesorat.

1. For det indirekte Skattevæsen, derom handler Bkg. 5 Decbr. 1848 E, 28 Avg. 1860. Ang. dets Ophævelse, Bkg. Nr. 154, 7 Novbr. 1881.

2. For det direkte Skattevæsen, er henlagt under Revisionsdepartementet, Bkg. 28 Avg. 1860. Jfr. Bkg. 5 Decbr. 1848 E.

3. De militære Ministeriers, Bkg. 14 Febr. 1868, Nr. 40, 11 Marts 1871.

4. For Postvæsenets Regnskabsvæsen.

a. Embedet som Generaldecesor oprettes, Resl. 7 Maj 1852 (utrykt).

b. Forretningerne m. v. ere bestemte ved Resl. 11 Juni 1852 og Instr. af s. D.

c. Generaldecesors Løn, Lønningsl. 2 Juli 1870 § 2 a.

d. Se Revisionsdepartementerne 4 a.

5. Se Fribefordringsvæsenet IV 1 g.

Generaldirektoratet for Post- og Befordringsvæsenet.

1. Ang. Oprettelse af Embedet som Generaldirektør for Postvæsenet, hans Lønning m. m. samt om de i Generaldirektoratet ansatte Embeds- og Bestillingsmænd, Lønningsl. Nr. 50, 12 April 1889 § 1, jfr. § 10. Jfr. Bkg. Nr. 171, 15 Decbr. 1883.

2. Ang. fortrinlig Adgang til Befordring for de under Postvæsenets Centralbestyrelse ansatte, § 2 i Slutn. ibd.

3. Ang. Generaldirektoratets Organisation og Forretningsomraade samt Sagernes Fordeling mellem dets enkelte Kontorer, Postv. Overbestyr. Cirk. Nr. 210, 21 Septbr. 1889 (indeholder Resl. 30 Avg. s. A.), jfr. Bkg. 27 s. M. (U. L.). Jfr. med Hensyn til den tidligere Ordning af Postvæsenets Kontorer, Resl. 23 Maj 1866. Se Kommitterede 1 d.

4. Ang. hvorledes Breve til Postbestyrelsen skulle adresseres, fornævnte Cirk. Nr. 210, 1889 i Slutn., indskærpet ved Postv. Off. Meddel. Nr. 30, 1889, I.

5. Generaldirektøren har Rang i 2den Klasse Nr. 5, Resl. Nr. 290, 7 Oktbr. 1889.

Generaldirektoratet for Skattevæsenet.

1. Ved Bkg. af 27 Marts 1865 § 1 bestemtes det, at det hidtil under Indenrigsministeriet henhørende direkte og indirekte Skattevæsen skulle henlægges under Finansministeriet, og ved Bkg. 31 s. M. blev det derefter anordnet, at det fra Indenrigsministeriet til Finansministeriet overgaaede direkte og indirekte Skattevæsen i Forbindelse med Rangskattesagerne og Lottosagerne (disse to sidst nævnte Slags Sager heniagdes ved Bkg.

19 Juni 1862, jfr. Bkg. 31 Oktbr. 1855 § 1 a, fra Indenrigsministeriet til Finansministeriet) samt Told- og Brænderiafgiftsvæsenet skulde henlægges til et Generaldirektorat for Skattevæsenet under Bestyrelse af en Generaldirektør, hvis Kompetence og Forretningsforhold skulde blive som hidtil Generaltolddirektørens.

Sammes 2 Ekspeditionskontorer henholdsvis for Skatte- og Stempelsager forenes til et Kontor, Resl. 27 Febr. 1866.

2. Varetagelsen af samtlige Forretninger med Hensyn til Gennemførelse af Loven om udenlandske Pengeeffekters Stempelpligt er henlagt derunder paa samme Maade som det øvrige Stempelvæsen, Bkg. Nr. 66, 16 April 1872 § 1.

3. Har den øverste Bestyrelse af Skibsmaalings- og Registreringsvæsenet for de dansk-vestindiske Øer, Bkg. Nr. 8, 10 Jan. 1872. Jfr. nu Anordn. 20 Juli 1894 § 4 (Nr. 20 i Till. t. Lovt.). Jfr. nedenfor 9.

4. Umiddelbart under samme sorterer Grænsegendarmeriet, Bkg. Nr. 101, 5 Juni 1871. Se nu Organisationsplan Nr. 21, 11 Febr. 1876 § 1, 11, 14.

5. Under Generaldirektørens Fraværelse eller Forfald er Chefen for Ekspeditionskontoret for Toldsager bemyndiget til paa hans Vegne at underskrive de under Generaldirektoratet henhørende Toldsager, Toldv. Cirk. Saml. Nr. 4, 1876, b. Jfr. Kommitterede 1 b.

6. Ang. Ansøgninger dertil om, at visse Skibsrum ved Maalingen maa undtages ved Beregningen af Bruttodrægtigheden, Bkg. Nr. 94, 29 Avg. 1878 I D i Slutn.

7. Ang. Meddelelse ved samme af Tilladelser til udenfor Reglen at lade og losse paa Kysten mærkes Toldv. Cirk. Saml. Nr. 3, 1882, a B 2.

8. Ang. sammes Virksomhed ved Gennemførelsen af Lov om Beskatning af Totalisatorspil ved Væddeløb m. m., Bkg. Nr. 115, 4 Maj 1895, jfr. Totalisator.

9. Ang. sammes Virksomhed med Hensyn til det islandske Skibsregistrerings- og Maalingsvæsen, Resol. Nr. 90, 20 Marts 1896. Se ang. den tilsvarende Virksomhed i selve Kongeriget, L. Nr. 57, 1 April 1892 § 2. Jfr. foran 3.

Se Stempelafgiften III 28 e Nr. 1 (Ansøgning dertil om Rejsetilladelse). Toldembedsmænd 2.

Generaldirektøren for Statsbanedriften.

1. Ang. Oprettelsen af dette Embede, hans Stilling og Myndighed, Adg. Nr. 57, 17 April 1885 smh. med Organisationsplan

Nr. 87, 5 Maj s. A., jfr. Lønningsreglm. Nr. 88 af s. D. med tilhørende Tillæg Nr. 25, 2 Marts 1888.

2. Ang. hans Forhold til Jernbaneraadet, Anordn. Nr. 113, 29 Septbr. 1886 §§ 5, 6, 8, 9, 11.

3. Om ham, hans Lønning, Udnævnelse og Pensionsret handlede L. Nr. 65, 12 April 1892 §§ 1, 8 i Begynd., 9, 16 (jfr. 19 a). Ang. hans Lønning og Pensionsret handler nu L. Nr. 52, 26 Marts 1898 §§ 1, 6.

4. Har Rang i 2den Kl. Nr. 5, Resl. Nr. 307, 1 Septbr. 1893. — Rangbestemmelsen i Resl. Nr. 103, 20 Maj 1874 betræffende Direktøren for Statsjernbanerne sættes ud af Kraft, ibd. i Slutn. — Tidligere i 2 Kl. Nr. 12, Resl. Nr. 94, 21 Maj 1887.

5. Se Jernbaner B III 12 (ang. Straffesager om Jernbaneuheld).

Generaldirektøren for Telegrafvæsenet, se Telegrafdirektøren.

Generaldirektører.

1. Ang. Lønningstillæg til 2 Departementchefer, der fungere som saadanne, L. 2 Juli 1870 § 2 a.

2. For Skattevæsenet, se Generaldirektoratet for Skattevæsenet. Jfr. Generaltolddirektøren.

3. For Post-, Jernbane- og Telegrafvæsenet, se Indenrigsministeriet 5 c. Jfr. Generaldirektoratet for Post- og Befordringsvæsenet. Generaldirektøren for Telegrafvæsenet. Generaldirektøren for Statsbanedriften.

4. En særskilt for Postvæsenet er nu atter ansat, se Generaldirektoratet for Post- og Befordringsvæsenet.

Generaler.

1. Ang. deres Rang og Uniform, Resl. 13 Septbr. 1867 (D. T. S. 1045).

2. I Forstærkningen, ang. deres Rang, Resl. 30 Juni 1870 (D. T. S. 460).

Generalfeltmarschal havde Rang i 1ste Klasse Nr. 2, Bkg. 12 Avg. 1808.

Generalfelttøjmaster havde Rang i 1ste Klasse Nr. 9, Bkg. 12 Avg. 1808.

Generalfiskalen, se Fiskal, særlig 2.

Generalfuldmagt, se Stempelafgiften III 15 c Nr. 1.

Generalgouvernør, se Gouvernør i A 1, 19 og B.

Generalia, Forbryderes, se Forbrydere 1—3 (om deres Alder m. v.). Konfirmation, Ungdommens, 33. Levnet 6.

General-Indkvarteringskommissionen, hvis Forretninger ere overgaaede til Indenrigsministeriet, hæves, Resl. 4 Novbr. 1851. Jfr. Fr. 15 Novbr. 1816 § 29.

Generalinspektøren for Søartilleriet.

1. Som saadan fungerer Chefen for Hærens Artilleri, L. 24 April 1868 § 16.

2. Instruktion for ham 17 Jan. 1870.

3. Se Generalinspektører 1.

Generalinspektører.

1. Generalinspektøren for Søartilleriet, Søværnsl. Nr. 69, 28 Maj 1880 § 28.

Instruktion for ham, Resl. 20 Decbr. 1880 (i Søværnets Lovsaml.).

2. Generalinspektøren for Flaadens Signalvæsen. Ang. denne Posts Oprettelse, Mar. M. Resl. 30 Marts 1872 (i Søværnets Lovsaml.).

Generalintendanten (d. e. Chefen for Forplejningskorpset), se Intendanten og Forplejningskorpset.

Mærk L. Nr. 40, 22 Marts 1897.

Generalkirkeinspektionskollegiet.

1. Ang. dets Oprettelse og Forretninger m. v., Pat. 1 Oktbr. 1737, Skr. 26 Novbr. 1737, Rskr. 7 Oktbr. 1740, Fr. 13 Jan. 1741 § 11, Gen. Kirkeinsp. Koll. Skr. 22 Novbr. 1742, Rskr. 3 Maj 1743, 30 Juli 1745.

2. Ang. dets Ophævelse og dets Forretningers Henlæggelse under Kancelliet, Rskr. 28, K. Cirk. 29 Oktbr. 1791, jfr. Resl. 18 April 1798.

Generalkommandolæger, se Militære Lægekorpser 2 b.

General-Kommissariats-Kollegiet er ophævet og dets Forretninger henlagte under Krigsministeriet, Bkg. 25 Marts 1848 (i Reskriptsaml.), 31 Decbr. s. A. Jfr. Pl. 21 Febr. 1843.

1. Dets Deputerede og Betjente med Familie og Tyende henførte under Garnisonsmenigheden, K. Skr. 8 Jan. 1814 § 4. Jfr. Pl. 1 Oktbr. 1819 § 2 d.

2. Ang. hvor vidt det kunde udstede Fribefordringspas, Fr. 26 Juni 1844 § 16.

3. Se Militær Assistance 5.

Generalkommission for Hæren. Ang. sammes Oprettelse med Kronprinsen som Formand, og at denne tillige er Hærinspektør, Resl. 18 Marts 1891 (i Kdg. Nr. 13, 1891, 1 — M. R.).

Generalkonsuler.

1. Følgende danske Generalkonsulater ophæves, nemlig i:

Grækenland, Resl. 3 Marts 1835.

Marokko, Resl. 8 Avg. 1848.

Norge, Resl. 10 Febr. 1849 § 1.

Göteborg. Resl. 12 Maj 1849.

2. Ang. Generalkonsulatet i Alexandrien, Resl. 28 Decbr. 1833, 28 Marts 1835.

3. I fremmede Lande, have Rang i 4de Klasse Nr. 1, Resl. Nr. 103, 20 Maj 1874.

4. Den danske i Aleksandria, ang. Indskrækning i hans Jurisdiktionsmyndighed, Resl. Nr. 26, 11 Febr. 1876.

5. Medens der i øvrigt om dem henvises til Artiklen Konsuler, skal dog bemærkes, at af Kommentaren til Instr. Nr. 283, 15 Decbr. 1893 handler særligt om Generalkonsuler ad § 23 (Besøg mellem dem og Orlogsskibe), ad § 57 (Rang, Uniform og Salut af Krigsskibe) samt det som Bl. 19 til nævnte Instruktion aftrykte Uniformsreglement. Se ogsaa Tillægsinstr. for Konsuler i de Lande, i hvilke danske ikke ere undergivne Landets Jurisdiktion, Nr. 180, 1 Septbr. 1895 §§ 1—4.

Se Avktionsgebyrer I 17. Gesandter I 11. Konsulater 7 (Generalkonsulatet i Antwerpen). Konsuler A 2, B 5 og C 4 e Nr. 3.

Generalkrigskommissariatet for Danmark ophæves, og dets Forretninger henlægges under Justitsministeriet, L. 23 Marts 1851 § 1.

Generalkrigskommissærer (titulære).

1. Have Rang i 3dje Klasse Nr. 8, Fr. 14 Oktbr. 1746.

2. Ang. deres Uniform, Krigs M. Cirk. 10 Novbr. 1849, Resl. 20 Juli 1852.

General- eller Overkrigsretterne.

1. Ved Landmilitæretaten, Krigsrets Instr. 9 Marts 1683 VI.

2. Ved Søetaten, Krigsart. Br. 8 Jan. 1752 § 953, 960, 966, 968 29 Juli 1756 §§ 754—758, jfr. Lov 21 Juni 1856, Resol. 28 Maj 1868 (D. T. S. 542).

Om Voteringen handles i Adg. 7 Jan. 1782 § 2.

Generalkvartermesteren, se Generalstabten.

General-Land-Økonomi- og Kommercekollegiet, se General-Toldkammer- og Kommercekollegiet. Jfr. Fr. 30 Decbr. 1735, 15 Febr. 1768, 18 Juli 1771, 20 Oktbr. 1773 § 2.

General-Landets-Havnekommission, se Havne VI 10 a.

General-Landvæsens Kollegium oprettedes ved Fr. 15 April 1768 (jfr. Rskr. 24 April 1769) og ophævedes ved Fr. 7 Decbr. 1770.

General-Landvæsens-Kommission blev anordnet ved Fr. 7 Decbr. 1770 (jfr. K. Prom. 3 Avg. 1771) og ophævet ved Rskr. 15 April 1773, som henlagde dens Forretninger under Rentekammeret, jfr. Fr. 21 Jan. 1773 § 2.

Generallæge. Saaledes benævnes Chefen for Hærens Lægekorps, L. Nr. 63, 13 April 1894 § 12.

Generalløjtnanter. De to kommanderende Generaler ere Generalløjtnanter, Till. t. Hærl. Nr. 106, 25 Juli 1880 § 7. Se videre om dem §§ 16, 18.

General-Magasin-Kontoret, se Fabrikdirektøren.

Generalmajorer. Om dem handler Till. t. Hærl. Nr. 106, 25 Juli 1880 §§ 7, 16, 18.

Generalpostamtet, se Generalpostdirektøren.

Generalpostdirektøren.

1. Generalpostamtet, jfr. Rskr. 10 Marts 1774, skal benævnes den kgl. Generalpostdirektion, samt ang. dennes Ordning, Rskr. 7 Febr. 1809.

Generalpostdirektionen henlægges under Finansministeriet, Kdg. 24 Novbr. 1848, og i Stedet for samme træder Generalpostdirektøren, der forestaar Post-, Befordrings- og Færgævæsenet og med visse nærmere Bestemmelser udøver den tidligere Direktions Myndighed, Bkg. 5 Decbr. 1848 C. Jfr. Færgævæsen I 11.

Generalpostdirektoratet er nu ophævet, og Post- og Telegrafvæsenets Overbestyrelse henlagt direkte under Indenrigsministeriet, hvortil alle Forsendelser, som tidligere skulde rettes til Generalpostdirektøren, skulle indsendes, Bkg. Nr. 163, 30 Decbr. 1873.

2. Generalpostdirektionen maatte bruge det kgl. Segl, Resl. 24 Marts 1812.

3. Ang. hans Myndighed til for Tjenesteforseelser at straffe Befordringsvæsenets Personale med Bøder eller Fængsel paa Vand og Brød, Fr. 27 Jan. 1804 § 87, Pl. 6 Juni 1807, 5 Juli 1814. Jfr. dog Pl. 1 April 1834 § 8. Se fremdeles Færgævæsen I 5, jfr. ogsaa den ved L. Nr. 9, 7 Jan. 1871 § 30 ophævede Pl. 24 Novbr. 1804 § 4 og Pl. 18 Juli 1812.

4. Ang. hans Rang, Rskr. 7 Febr. 1809.

Se Generaldirektoratet for Post- og Befordringsvæsenet.

Generalpostkassen, se Postbestyrelsens Kontorer 1.

Generalprokurør. Embedet som saadan er inddraget, M. T. B f. 1872 S. 367. Af de ham vedkommende Bestemmelser skal derfor her kun nævnes Instr. for ham af 29 Novbr. 1848, jfr. de ældre Instrukser 6 Avg. 1692, 16 Febr. 1753, 4 Jan. 1826.

Embedet som Kancellist hos ham er ophævet, M. T. B f. 1872 S. 367.

Generalstaben (General-Kvartermester-Staben).

1. Dødsfald af nogen dertil hørende Officer skal Stervboet anmelde til Skiftekommissionen, Pl. 10 Juni 1778 § 4.

2. De derved ansatte Betjente med Familje henhøre under Garnisonsmenigheden, K. Skr. 8 Jan. 1814 § 4. Jfr. Pl. 1 Oktbr. 1819 § 2 d.

3. Dens Bureau hæves, Resl. 1 Decbr. 1848.

4. Overbestyrelsen af dens topografiske Virksomhed, der ved Resl. 13 Decbr. 1856 henlagdes til Finansministeriet, henlægges atter til Krigsministeriet, Resl. 19 Decbr. 1864.

5. Om den handler Hærl. 6 Juli 1867 §§ 1, 71, 118—122, 146, Lønningsl. 25 s. M. § 14. Jfr. Gen. Kom. Koll. Cirk. 14 Maj 1842 D (M. R.). Till. t. Hærl. Nr. 106, 25 Juli 1880 §§ 6, 7, 16.

6. De dertil fra Vaabnene fortsatte Premierløjtnanter betragtes som fremdeles hørende til deres Vaaben, hvorfor der tilkommer en saadan Premierløjtnant af Rytteriet det fastsatte aarlige Tilskud til Anskaffelse og Vedligeholdelse af Rideekvipage, Krigs M. Skr. 17 Febr. 1872 (Nr. 2 i Till. t. M. T. A f. 1872).

7. Ang. det af samme paa topografiske Arbejder udsendte Personale.

a. Dette Personale er efter nærmere bestemte Regler berettiget til at erholde Kvarter, derunder indbefattet BESPISNING — dog for Officerernes vedkommende kun for den første Dag — Lys og Varme, mod en aarlig af Indenrigsministeriet fastsat Betaling, L. 15 Febr. 1857 (S. 29).

Betalings Størrelse er i Henhold hertil bestemt ved Bkg. 7 Maj 1857, 1 Maj 1858, 3 Maj 1859, 1 Maj 1860, 16 Maj 1861, 3 Maj 1862, 2 Maj 1863, 26 Maj 1864, 8 Maj 1865, 7 Marts 1866, 24 April 1867, 28 Marts 1868, 25 Febr. 1869, 7 April 1870, Nr. 74, 12 April 1871, Nr. 64, 9 April 1872, Nr. 50, 28 April 1873, Nr. 57, 16 April 1874, Nr. 35, 21 April 1875, Nr. 64, 20 April 1876, Nr. 38, 14 April 1877, Nr. 57, 24 April 1878, Nr. 14, 19 Febr. 1879, Nr. 37, 15 April 1880, Nr. 45, 30 Marts 1881, Nr. 43, 1 April 1882, Nr. 104, 18 April 1883, Nr. 38, 24 April 1884, Nr. 23, 14 Marts 1885, Nr. 40, 25 Marts 1886, Nr.

34, 16 Marts 1887, Nr. 46, 3 April 1888, Nr. 27, 15 Marts 1889, Nr. 33, 15 Marts 1890, Nr. 72, 10 April 1891, Nr. 86, 22 April 1892, Nr. 118, 22 April 1893, Nr. 30, 12 Marts 1894, Nr. 51, 12 Marts 1895, Nr. 25, 12 Marts 1896, Nr. 32, 12 Marts 1897, Nr. 26, 18 Marts 1898.

Med Hensyn til denne Indkvartering, se fremdeles Indkvartering III 38, 2det Led.

b. Forholdsregler til Lettelse og Beskyttelse af dets Rekognoscerings- og Opmaalingsarbejder i 1872, Ind. M. Cirk. Nr. 31, 26 Febr., Nr. 99, 22 April og Nr. 120, 8 Maj 1872; i 1873, Cirk. Nr. 74, 28 Marts 1873; i 1874, Cirk. Nr. 48, 27 Marts og Nr. 64, 16 April 1874. — Ang. Foretagelsen af en større Generalstabsøvelse, Ind. M. Cirk. Nr. 189, 22 Juli 1873, Nr. 76, 21 April 1875, Nr. 65, 15 April 1876, Nr. 80, 16 Febr. 1877, Nr. 72, 2 Maj 1878, Nr. 56, 19 April 1879, Nr. 54, 15 April 1880, Nr. 51, 30 Marts 1881, Nr. 31, 1 April 1882, Nr. 43, 18 April 1883, Nr. 57, 24 April 1884, Nr. 25, 14 Marts 1885, Nr. 31, 25 Marts 1886, Nr. 21, 16 Marts 1887, Nr. 32, 3 April 1888, Nr. 37, 19 Marts 1889, Nr. 35, 15 Marts 1890, Nr. 58, 10 April 1891, Nr. 75, 22 April 1892, Nr. 77, 22 Marts 1893, Nr. 18, 12 Marts 1894, Nr. 28, 12 Marts 1895, Nr. 42, 12 Marts 1896, Nr. 27, 15 Marts 1897, Nr. 22, 15 Marts 1898.

Ang. Foretagelsen af Rekognosceringsarbejder, Ind. M. Cirk. Nr. 54, 15 Marts 1875, Nr. 39, 21 Marts 1876, og af større Generalstabsøvelser, Ind. M. Cirk. Nr. 159, 31 Juli 1874, Nr. 153, 28 Juli 1875, Nr. 142, 16 Juli 1877, Nr. 125, 2 Avg. 1879.

c. Ang. Landboernes Forpligtelse til at taale de Ulemper, der følge med Udførelsen af Generalstabens topografiske Arbejder, og om Erstatning af den derved bevirkede Skade, Krigs M. Skr. 22 Avg. 1874 (M. R.).

d. De særlige Bestemmelser om det dertil udsendte Personales Befordring forblive fremdeles i Kraft, Regul. 20 Marts 1882 (U. L.) § 38.

e. Se Ekspropriation 4 y (til Anbringelse af Mærke-stene for trigonometriske Stationer). Veje II E 5 i (Meddelelse om Flytning af Vejstene), III A 2 k, n (ang. Fortegnelserne over Bivejene).

8. Ang. Indberetning til samme fra Kancelliet (nu Indenrigsministeriet) om Bevillinger til Navneforandring paa Landejendomme og fra Retsbetjentene om tinglæste Deklarationer, hvorved Navn tillægges Ejendomme, som ikke tidligere have havt

saadant, og om Etableringen af ny Landejendomme ved Sammenlægning eller Udstykning, Pl. 11 April 1821. Se nærmere Landejendomme 1 b og c.

9. Ifølge Fr. 9 Maj 1806 § 37 og 20 Jan. 1808 § 51 c og f, jfr. K. Cirk. 16 Novbr. 1816, Ind. M. Skr. 25 Maj 1850 med Note, udkrævedes dens Samtykke til Anlæg af eller Forandringer ved Veje og Broer, lige som den øvede Tilsyn med sammes Vedligeholdelse. Men dette er bortfaldet ved den senere Vejlovgivning.

Derimod erholder Generalstaben nu aarlige Indberetninger fra Amterne om Forandringer ved Landevejene og de offentlige Biveje samt Skizzer af ny anlagte Veje, Ind. M. Cirk. Nr. 190, 23 Juli 1873. Jfr. Broer II A 22. Veje II E 5 i. Se foran 7 e.

Ifølge fornævnte Fr. 1808 § 51 d, jfr. K. Cirk. 16 Novbr. 1816, Ind. M. Skr. 25 Maj 1850 med Note, maa ny private eller offentlige Kanaler ikke anlægges uden henholdsvis Stabens Tilsladelse eller Betænkning.

10. Generalkvartermesterens Myndighed med Hensyn til den ekstraordinære Indkvartering efter Fr. 9 Maj 1806 §§ 2—5 og Udstedelsen af Fribefordringspas til Militærbefordringer efter Fr. 20 Jan. 1808 §§ 24, 51 a, Pl. 24 Juli 1810 § 4 B, 29 Decbr. 1815 § 2, Fr. 26 Juni 1844 § 16 er bortfalden, Resl. 1 og 13 Decbr. 1848 (i Intend. Cirk. 15 s. M. — M. R.), jfr. Ind. M. Cirk. 24 Oktbr. 1868 (D. T. S. 1017).

11. Ang. en paatænkt Generalstabsrejse med Rekognoscering paa Sælland, Ind. M. Cirk. Nr. 104, 21 Juni 1881.

12. Militærarbejdere til dens topografiske Afdeling tages udelukkende af Klassen M 1, Adg. Nr. 159, 24 Avg. 1894 § 14 i Slutn. Nr. 6.

Se Borgerlige Korpser A 1 ll. Børstjeneren. Forlagsret 3 i (ang. dens Kort). Hæren 25 f (Kasseeftersyn). Jernbanekommissionen. Næringsvæsen I 20 (ang. Udmaalingsattester efter sammes Kort).

Generaltolddirektøren. Ang. Told- og Brænderiafgiftsvæsenets Henlæggelse under ham og hans Stilling til Finansministeriet, Bkg. 30 Decbr. 1854. Se nu Generaldirektoratet for Skattevæsenet.

Det under Generaltolddirektoratet hørende Sund- og Strømtoldkontor inddrages, Resl. 14 Septbr. 1858.

General-Toldkammer- og Kommercekollegiet, der ifølge Bkg. 9 Febr. 1816 § 3 k dannedes ved Foreningen af det vestindisk-guineiske Rente- og General-Toldkammer og General-Land-Øko-

nomi- og Kommercekollegiet, jfr. Kdg. 30 Decbr. 1840, ophæves og dets Forretninger henlægges under Finansministeriet, Kdg. 24 Novbr. 1848, 5 Decbr. s. A. B. Jfr. Pl. 19 Juni 1847.

General-Vejkommissionen.

1. Blev oprettet ved Rskr. 2 Novbr. 1778, men ved Pl. 16 April 1808 blev den ophævet og dens Forretninger henlagte under Rentekammeret. Se nu Kdg. 24 Novbr. 1848 II.

2. Ang. dens Pligter og Myndighed med Hensyn til Vejvæsenet se Resl. 30 Novbr. 1785, Fr. 13 Decbr. 1793 § 66, jfr. §§ 63 og 84 m. fl., Pl. 17 Marts 1797, 4 April 1800, 6 Juni 1805 § 3.

3. Ang. dens Myndighed i Henseende til Snekastningen paa Vejene, Fr. 20 Decbr. 1799 §§ 12—14.

Genferkonventionen.

1. Om saaredes Behandling i Krigen 22 Avg. 1864 (i Till. t. Lovsaml. f. 1870).

2. Det er forbudt her i Landet at sælge eller falholde Varer, paa hvilke eller paa hvis Etiketter eller Indpakning er anbragt det i Genferkonventionen af 22 Avg. 1864 omhandlede Mærke, det røde Kors, eller en til dette Mærke svarende Betegnelse eller Benævnelse, L. Nr. 70, 27 April 1894 § 6.

Ligeledes er det forbudt uhjemlet at benytte ovennævnte Mærke, Betegnelse eller Benævnelse paa Skilte, i Bekendtgørelser, paa Regninger, Fakturaer eller andre Forretningsdokumenter, ibd.

Gennemkørseler og -gange, se under Porte.

Genpart (Afskrift, Kopi).

1. Genpart af Stævningen skal leveres indstævnte, eller der skal gives ham Tid til at afskrive samme, D. L. 1—4—4.

Af Stævninger, der forkyndes, se Forligskommissioner A 32. Stævning A 5 m, n Nr. 2.

2. Af Stiftets Bøger over Kirkens Ejendomme, om nogen vedkommende begærer samme, bør Superintendenten give ham den, D. L. 2—22—12.

3. Af offentlige Stiftelsers Dokumenter blev det i et enkelt Tilfælde paalagt alle vedkommende, hos hvem de kunde faas, at levere uden Betaling, Bev. 2 Septbr. 1726.

4. Af Indlæg m. v., der fremlægges i Retten, se Fremlæggelse 6, 8 d og 11.

5. Af Dokumenter, der indleveres til Tinglæsning, se Tinglæsning I 7 og Kopipenge.

6. Ang. Genparters Stempelpligt, L. 19 Febr. 1861 § 15. Se Stempelafgiften II 3 samt V 4, 8.

7. Ang. Genparter, der gives Paategning om, at de skulle gælde som Hoveddokument, se Stempelafgiften II 4 b og Tinglæsningsgebyrer 27 h.

8. Af Koncepten til Retsstævninger, se Stævning A 4 c.

9. Se Konference.

10. Ang. Vekselkopier og -duplikater, L. Nr. 52, 7 Maj 1880 og 13 Jan. 1882 (Nr. 1 i Till. t. Lovt. — f. Island): §§ 11, 12, 38, 58, 66—72, 82, 91, 95.

11. Af Dokumenter, hvorpaa kgl. Konfirmation søges, se Konfirmation, kgl. 2.

Se Testamenter 4. Udslettelse I 25. Vidisser.

Gentagelsesstraf.

1. Naar der for Gentagelsen af en Forbrydelse er i Loven (o: Straffeloven) fastsat en højere Straf end den i Almindelighed foreskrevne, kan denne højere Straf dog ikke idømmes Gerningsmanden, med mindre han for den tidligere Forbrydelse er i den danske Stat kendt skyldig, forinden han igen forbrød sig, og hin Forbrydelse derhos er forøvet, efter at han har opnaaet sit 18de Aar, L. 10 Febr. 1866 § 61, 25 Juni 1869 § 62 (f. Isl.). Jfr. L. 10 Febr. 1866 §§ 114, 115, 230—232 (jfr. 237), 238, 277, 2det Stykke og 278, 2det Stykke (hvorefter Gentagelsen af samme Forbrydelse medfører, at Gentagelsesstraf skal anvendes) og §§ 239, 243, 247 (jfr. 248), 251 (jfr. 252, 253 og 255), 277, 1ste Stykke, 278, 1ste Stykke og 279 (hvorefter Gentagelsen af samme Forbrydelse kan bevirke, at Straffesatsens sædvanlige Maksimum overskrides). Jfr. fremdeles nedenfor 7.

2. Naar der, efter at den tidligere Straf er udstaaet, er forløbet 10 Aar, før end den ny Handling er begaaet, komme i Stedet for Bestemmelserne om Gentagelse, de almindelige Regler om Straffens Udmaaling i § 57 (f. Isl. § 58) til Anvendelse, L. 1866 § 61, 1869 § 62.

3. Den, som efter tidligere at være dømt til Straf efter den ældre Lovgivning for en Forbrydelse, for hvilken der i nærværende Lov i Gentagelsestilfælde er foreskrevet forhøjet Straf, igen findes skyldig i lige Forbrydelse, bliver at anse som om den tidligere Dom havde været afsagt efter nærværende Lov, L. 1866 § 307, 1869 § 309.

Ang. Gentagelsesvirkningen af Domme efter den ældre Ret, se fremdeles Fr. 21 Avg. 1829 § 9, 11 April 1840 § 18, jfr. § 79, og Næringsl. 29 Decbr. 1857 § 82.

4. En Dom for anden Gang begaaet Tyveri kan eksekveres, skøndt Eksekutionen af Dommen for første Gang begaaet Tyveri

er udsat, og det saa meget mere, som end ikke den første Strafs Eftergivelse kunde komme i Betragtning ved gentagen Forbrydelse, K. Skr. 16 Marts 1815.

5. Det er en Selvfølge, at den Mulkt, som nogen ifølge mindeligt Tilbud med Overøvrighedens Approbation har at erlægge, med Hensyn til Straffens Skærpelse i Tilfælde af Forseelsens Gentagelse skal have samme Virkning, som om den var ham paalagt ved Dom, Fr. 24 Jan. 1838 § 10 i Slutn. (f. Isl.), jfr. ogsaa Rskr. f. Isl. 21 Maj 1823 § 3 i Slutn. (ang. Horsstraffens Fastsættelse ved Resolution).

Afgørelse af en Skovforbrydelsessag ved den sigtedes mindelige Tilbud til Retsprotokollen har samme Kraft som en usvækkelig Dom i Henseende til Virkning i Tilfælde af gentagne Skovforbrydelser, Pl. 26 Juli 1837 § 5.

6. Ang. at de ved Politiretterne i Vestindien afsagte Domme i Sager angaaende simpelt Tyveri, Hæleri, Bedrageri og lignende Ejendomsindgreb, i Tilfælde af Forbrydelsens Gentagelse, ikke skulle tillægges den Virkning, som ifølge Fr. 11 April 1840 i øvrigt er forbunden med tidligere overgaaede Tyvsdomme, Adg. 6 Jan. 1852 § 2 Nr. 3. Jfr. Ind. M. Skr. 22 Juli 1865 med Note.

7. Ang. Anvendelse af Gentagelsesstraf, naar nogen gentagende gør sig skyldig i Meddelagtighed i samme Forbrydelse, eller afvekslende i en Forbrydelse og Meddelagtighed i samme eller i en beslægtet Forbrydelse, eller afvekslende i beslægtede Forbrydelser eller i Meddelagtighed i beslægtede Forbrydelser:

a. Gør nogen sig ellers (o: paa anden Maade end ved Hæleri) medskyldig i Tyveri, bliver han at straffe efter Reglerne i denne Lovs Kap. 5, saaledes at Straffen, naar den skyldige tidligere en eller flere Gange er dømt for Tyveri eller Meddelagtighed heri, bliver at bestemme i Forhold til de for anden Gang eller oftere begaaet Tyveri foreskrevne Straffe, L. 10 Febr. 1866 § 240, 25 Juni 1869 § 242 (f. Isl.).

b. Begaas Tyveri af den, der tidligere er dømt for anden Medskyld deri end Hæleri, kan han ikke straffes ringere, end om han igen havde gjort sig skyldig i saadan Meddelagtighed, ibd.

c. De Domme, som forhen ere nogen overgaaede for Tyveri eller anden Meddelagtighed deri end Hæleri, blive, naar han derefter gør sig skyldig i sidst nævnte Forbrydelse, at tage i Betragtning til Straffens Skærpelse paa samme Maade, som om

han derved var befunden skyldig i Hæleri, L. 1866 § 241, 1869 § 243.

d. Er nogen, som nu skal dømmes for Tyveri eller Meddelagtighed deri, forhen dømt for Hæleri, kan han i intet Tilfælde dømmes mildere, end om den ny Forbrydelse bestod i Hæleri, ibd.

e. Straffedomme for Meddelagtighed i Røveri og for Hæleri eller anden Meddelagtighed i Tyveri blive at sætte i Klasse med hinanden i Henseende til den Forbrydelsers Gentagelse efter §§ 238, 240 og 241 (f. Isl. §§ 240, 242 og 243) tillagte Virkning, L. 1866 § 246, 1869 § 248.

f. Domme, der ere overgaaede nogen efter §§ 243—245 (f. Isl. §§ 245—247), skulle i Tilfælde af, at den paagældende senere findes skyldig i Tyveri, have samme Virkning, som om det havde været Tyvsdomme, ibd.

g. Ang. at Maksimum af den almindelige Straffesats for Røveri kan overskrides, naar den skyldige tilforn er dømt for grovt eller oftere gentaget Tyveri, L. 1866 § 243, 1869 § 245.

8. Se Appel II 6 d og h (ang. Betydningen i Henseende til Bødesagers Appellabilitet af, at der i Gentagelsestilfælde er foreskrevet forhøjet Straf). Straffanger 4 e (ang. undvegne Fanger, der begaa Forbrydelser).

9. Uden Dom maa en Sag ikke afgøres ved Krigsmagten, naar den medfører en lovbestemt Skærpelse af Straffen i Gentagelsestilfælde, Straffel. Nr. 68, 7 Maj 1881 § 199, Adg. Nr. 95, 20 Juni 1881 § 2, jfr. § 22, Nr. 96 af s. D. § 2, jfr. § 21, Nr. 100 af s. D. § 2, jfr. § 26.

Saadan lovbestemt Skærpelse er kun foreskrevet i nævnte Straffelovs §§ 84—86, 92, 166. Jfr. Straffelove 3 b.

10. For Tyveri og Ran, med Hensyn dertil mærkes § 151 ibd.

Geologiske Undersøgelser. Opfordring til Ejendomsbesidderne i nogle Amter om at støtte de til sammes Foretagelse udsendte Geologer, Ind. M. Cirk. Nr. 93, 23 Juni 1890, Nr. 119, 9 Juni 1891, Nr. 87, 13 Juni 1895.

Gerrighed.

1. Hører til de Laster, hvormed Præsten og hans Medhjælpere skulle have Indseende, D. L. 2—9—8.

2. Maa en Biskop ikke lade sig finde i, D. L. 2—17—23.

3. En Præst bør vogte sig for formedelst Gerrighed at misbruge sin Embedsmyndighed ved Skriftemaalet, Kirkerit. 25 Juli 1685 Kap. 4 Art. 1.

4. Ang. Straf for den Skipper, der formedelst Gerrighed over-

lader Skibet, D. L. 4—2—9. Ophævet ved Sølov Nr. 56, 1 April 1892 § 315.

Gesandter (Ambassadører, Ministre, Envoyés, Chargés d'affaires og andre diplomatiske Afsendinge og Personer) — **Gesandt-skaber**.

I. Danske.

1. Hvilke de danske Gesandtskaber ere, Resl. 8 Avg. 1848.

2. Gesandternes Uniform, Resl. 29 Jan. 1802, 9 Maj 1814, jfr. Pl. 31 Juli 1812 § 6.

3. Deres Rang, Bkg. 12 Avg. 1808 II Nr. 8.

Gesandter og befuldmægtigede Ministre ved fremmede Hoffer have nu Rang i 2den Klasse Nr. 5, Ministerresidenter i samme Klasse Nr. 12, Chargés d'affaires i 3dje Klasse Nr. 9, Resl. Nr. 103, 20 Maj 1874. Se Rangskat 3 d.

4. Ang. de ved Gesandtskaberne ansatte Personers Værneting, Fr. 30 Maj 1827, udvidet til Vestindien, K. Skr. 2 Oktbr. 1830 ad Nr. 34. Jfr. Konsuler B 5.

5. Skulle af yderste Kræfter beskytte Søfarten i Krigstider, Fr. 4 Maj 1803 § 18.

6. Kunne meddele de fra indvandrede Danske nedstammende Russere Gesandtskabspas, K. Skr. 31 Jan. 1837.

7. Skulle indsende visse af de vedkommende fremmede Staters Love og Lovudkast, J. M. Skr. 8 Febr. 1849, jfr. J. M. Skr. 5 Juli s. A.

8. Ang. deres Forhold til de danske Konsuler, se tidligere Instr. 24 Marts 1868 §§ 5, 6.

9. Ang. de danske Konsulers Forhold til samme, Instruk. Nr. 283, 15 Decbr. 1893 §§ 10—12 samt Kommentaren ad §§ 8, 9, 16.

10. Se Værneting II 10.

11. Gesandten i Washington, ang. hans Myndighed som Generalkonsul, fornævnte Kommentar 1893 § 1 og det deri nævnte Cirkulære (som er trykt i Lovt. f. 1893 S. 979).

Se videre Legationssekretærer 3. Underholdsbidrag B II 7 (dets Udredelse af Personer i deres Tjeneste).

II. Fremmede.

1. Ang. Ambassadørers og andre Ministres Avdience, Adg. 18 Maj 1685.

2. Ere fritagne for:

a. Indkvartering, K. Prom. 24 Juni 1786.

b. Erlæggelse af Bompeng, J. M. Skr. 31 Juli 1855.

c. Det har sit Forblivende ved den dem indrømmede betingede Toldfrihed, L. 4 Juli 1863 § 19.

d. Indkomstskat efter L. 2 Juli 1870, Lovens § 6 e.

3. Ang. deres Eksterritorialitetsret.

a. Fremmede Ministre staa ikke under Politiets Tilsyn, Resl. 3 April 1683 § 12, Rskr. 7 Febr. 1737, jfr. Instr. 31 Decbr. 1800 § 18.

Naar de fremmede Ministres Betjente yppe Allarm paa Gaderne i København, kunne de arresteres og derefter afleveres til deres Herrer, Rskr. 2 Decbr. 1741.

b. Arrest for Gæld kan ikke gøres paa Gesandterne, deres Domestiker eller Gods, Fr. 8 Oktbr. 1708.

En fremmed Minister maa ikke stævnes, Rskr. 19 Juli 1743 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Retten A).

Intet Søgmaal kan anlægges imod eller Eksekution gøres hos deres Domestiker uden deres Tilladelse, Resl. i K. Prom. 12 Decbr. 1778.

Diplomatiske Personer kunne ikke stævnes for Retten til at afgive Forklaring, men naar denne ønskes, maa Sagen ordnes gennem Udenrigsministeriet, J. M. Skr. 13 Septbr. 1865.

c. De ere ikke bundne ved Forbudet mod privat Kommunion, Rskr. 17 Marts 1741.

d. Kunne lade deres egne Avktioner forrette ved egne Betjente, uden at noget Salær svares, K. Prom. 7 Decbr. 1771 (i Reskriptsaml. 1ste Del), jfr. Rskr. 23 Juli 1734 og 6 Marts 1744 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Avktioner). Jfr. nedenfor 5.

e. Kunne ved deres Attest fritage de i deres personlige Tjeneste staaende Personer, men derimod ikke andre fremmede, for at tilvejebringe de Bevisligheder, der ellers udfordres til at erholde Pas, Pl. 10 Febr. 1789 § 1. Se Legationssekretærer 4.

f. Det er en Selvfølge, at Pl. 31 Juli 1812 om Jægere og Liberier m. m. ikke bliver at anvende paa fremmede Gesandter, K. Prom. 11 Avg. 1812, jfr. K. Prom. 17 Marts 1755.

Deres Lakajer maa bære Kaarde, Rskr. 7 Maj 1717.

g. Fremmede diplomatiske Personer ere ikke pligtige at gøre Anmeldelse til Politiet om rejsende, der tage ind hos dem, K. Prom. 23 Febr. 1813.

h. I Henseende til fremmede Gesandtskabers Forbrydelser komme Folkerettens almindelige Regler til Anvendelse, L. 10 Febr. 1866 § 8, 25 Juni 1869 § 9 (f. Isl.).

i. Se Rejsepas 8.

k. Jfr. ogsaa D. L. 6—1—5, Rskr. 4 Febr. og Resl. 13

Marts 1688, der i øvrigt ere hævede eller dog have tabt deres umiddelbare Anvendelse.

4. Der kan ikke tilstaa dem Ret til ved Protektorier at undrage nogen af Borgerne i København fra den ordinære Jurisdiktion, K. Prom. 20 Avg. 1774.

5. Det sædvanlige Avktionssalær er nedsat for dem og de i Gesandternes Tjeneste staaende Personer, Sp. Reglm. 22 Marts 1814 § 111, jfr. K. Skr. 16 Febr. 1837.

6. Straf for Angreb paa og Fornærmelser mod fremmede Gesandter, L. 10 Febr. 1866 § 83, 25 Juni 1869 § 84.

Offentlig Paatale finder kun Sted, naar det af vedkommende fremmede Regering eller Gesandt forlanges, § 84 ibd.

7. Ang. deres Myndighed med Hensyn til her afdøde Udlændinges Efterladenskaber, se under Konsuler C 7 g.

8. Se fremdeles om de enkelte Landes Gesandter de under Konsuler A 1 anførte Traktatbestemmelser samt med Hensyn til det østerrigske Gesandtskab Attester 2.

Se Diplomatiske Personer. Vielse I 13, 4de Stykke Ægteskab 15 B a.

Geschenk, Haandværkssvendes ved Lavene, se Haandværkssvende II 8.

Gesimsers.

1. Ang. deres Anbringelse paa Bygninger i København, Bygningsl. Nr. 77, 12 April 1889 §§ 9, 15, 17, 34, hvilke Regler ogsaa gælde i Frederiksberg, Bkg. Nr. 58, 19 April 1890 §§ 9, 15, 17, 34, jfr. tidligere L. Nr. 164, 21 Novbr. 1871 §§ 5, 22, 24 (f. Kbhvn.), 17 Marts 1856 §§ 8, 30, 41, jfr. L. 12 Jan. 1858 (f. Frederiksberg).

2. I Købstæderne uden for Kbhvn.

L. 30 Decbr. 1858 § 13. Se Bygningsvæsen 3 u.

b. Ifølge nogle Bygningsvedtægter kræver den Maade, paa hvilken de kunne anbringes paa navnlig grundmurede Bygninger, Approbation af Bygningskommissionen, Bkg. Nr. 147, 16 Septbr. 1891 § 14 (Slagelse), Nr. 38, 15 Marts 1892 § 13 (Hjørring), Nr. 14, 14 Jan. 1893 § 13 (Rudkøbing), Nr. 211, 11 Septbr. s. A. § 17 (Holbæk), Nr. 85, 30 Marts 1895 § 15 (Hillerød), Nr. 182, 27 Septbr. s. A. § 13 (Aarhus), Nr. 191, 14 Oktbr. s. A. § 14 (Køge), Nr. 21, 10 April 1896 § 13 (Nakskov), Nr. 35, 30 Maj s. A. § 11 (Maribo), Nr. 72, 18 Decbr. s. A. § 34 (Odense), Nr. 32, 29 Septbr. 1898 § 15 (Randers).

3. Ang. deres Anbringelse paa Bygninger, se med Hensyn til Struer, Frederiksværk og til forskellige Landdistrikter, for hvilke

Bygningsreglementer ere givne i Henhold til L. Nr. 20, 11 Febr. 1876, de under Bygningsvæsen 4 og 5 anførte Bestemmelser.

Gevaldiger (Justitsunderofficer) hvorledes hans Embede skal besørges, Gen. Kom. Koll. Prom. 16 Jan. 1790.

Gevær, se Skydevaaben. Vaaben I.

Geværfabrik.

1. Dens Toldbegunstigelser hævedes ved L. 15 April 1854 § 1 Nr. 6 og § 2.

2. Om Opførelse af en saadan, L. Nr. 60, 1 April 1887.

Om Anskaffelse af Maskiner dertil, af Geværpiber og Ammunition, L. Nr. 65, 5 April 1888.

Geværkommission, den bestandige, der er underlagt Tøjhusafdelingen, Instruks for den, Kdg. Nr. 6, 1890, 8 (M. R.). Samme ophæves Kdg. Nr. 75, 28 Decbr. 1897, 18 (M. R.). Der oprettes en Haandvaabenkontrol ved Tøjhusafdelingen, 19 ibd.

Giaftold (eller Gieftold) paa Island. Om denne Afgift handler Adg. 16 Novbr. 1764 § 7 (i Reskriptsaml.), Pl. 23 Decbr. 1823, 22 Marts 1826. Denne Afgift er ophævet, L. 14 Decbr. 1877 (Nr. 31 i Till. t. Lovt.) § 1.

Gibser. Ang. Forhindring af Misbrug og Indgreb i deres Næring, K. Skr. 14 Juli 1831.

Hørte i København under Murer- og Stenhuggerlavet, Rskr. 7 Decbr. 1750, Pl. 26 Maj 1812 § 1. Jfr. med Hensyn til sidst nævnte Bestemmelse Næringsl. 29 Decbr. 1857 § 65 Nr. 3.

Gidsler omtales i Fr. 10 Marts 1813 § 11.

Gift.

1. Maa ingen Apoteker offentlig falholde, og skal forvare det i sine egne Gemmer og under egne Laase, Fr. 4 Decbr. 1672 § 22, indskærpet ved Rskr. 27 April 1733, Pl. 17 Jan. 1735, jfr. Rskr. 12 Marts 1779.

2. Regler for Handel med og Opbevaring af Arsenik (Rottekruddt), auri pigmentum, Kobolt, Merkurialsublimat og -præcipitat samt Kongegult, Fr. 4 Decbr. 1672 § 22, Pl. 17 Jan. 1735, 1 April 1796, Pl. 19 April 1843 §§ 1—5, jfr. Bkg. Nr. 93, 23 Maj 1871. Jfr. Rskr. 13 April 1764. Se nedenfor 14.

Fr. 1796 er udvidet til Vestindien, Rskr. 21 Septbr. 1831.

Disse Regler skulle ikke gælde om Bly sukker og Rævekager, Pl. 1843 § 1, der hæver Pl. 27 Septbr. 1814. Ikke heller gælde de om Fosforpræparater, K. Skr. 9 Marts 1847 ad 4, jfr. nedenfor 8.

a. Justitsministeriet er bemyndiget til at bestemme særegne

billige Takster for Apotekernes Salg af disse Gifter, for saa vidt de have overvejende teknisk eller økonomisk Anvendelse, Bkg. 12 Juli 1862.

Saadan Takst er bestemt ved Bkg. 31 Oktbr. 1864, der ogsaa gælder paa Island, Bkg. 31 Maj 1867 II Nr. 11.

b. Med Hensyn til Arsenik (Rottekrudt) mærkes særligt:

1) Apotekerne maa kun sælge det til Brug mod Rotter og deslige skadelige Dyr og efter Attest fra Præsten, Fr. 1796 § 2, samt farvet med Kønrog, Pl. 26 Juli 1831, jfr. K. Skr. 2 Febr. 1837.

Pl. 1831 er udvidet til Vestindien, Rskr. 21 Septbr. 1831; til Færøerne, K. Skr. 19 Oktbr. 1833 Nr. 6; til Island, Fr. 3 Febr. 1836 VI.

Formular til Rekvisitioner herom og til Præstens Attest, K. Cirk. 18 Maj 1844.

2) Fr. 1796 § 2 angaar ikke Brugen deraf som Lægemiddel, og Lægerne kunne følgelig foreskrive det som Medicin, medens de ikke ved deres Attest kunne faa det udleveret til økonomisk Brug, K. Skr. 4 Febr. 1830 med Note.

Lægerne kunne foreskrive Arsenik som Medicin, men ikke uden Præsteattest erholde det udleveret til anden Brug (in casu Rottegift), Sundhedskoll. Skr. 20 April 1877 (ibd.).

Det er kun en Læge tilladt at erholde samme udleveret efter Recept, naar de ere nødvendige til hans Patienters Behandling, Sundhedskoll. Skr. 28 Oktbr. 1881 (ibd. — ang. Stryknin til at dræbe Rotter).

3) At Apotekerne maa udlevere det til avtoriserede Kammerjægere uden Præsteattest samt nærmere Regler herom, K. Skr. 2 Febr. 1837, 9 Marts 1847.

Materialister maa ikke sælge det til dem, Pl. 1843 § 3.

At kun de med ministeriel Bevilling forsynede privilegerede Kammerjægere have Ret til at erholde Arsenik udleveret uden Præsteattest, Sundhedskoll. Cirk. 9 Maj 1874 (i Møller den civile Medicinallovgivning IV B.).

Maa ikke udleveres til Kammerjægere uden farvet med Kønrog, Sundhedskoll. Cirk. 15 Decbr. 1872 (ibd. i Till.).

4) Ang. Salg deraf til Dyr læger til Brug ved Arsenikvaskning, se Arsenikvaskning.

Naar saadant forefindes i en Dyr læges Bo, paahviler det Skifteforvalteren at forebygge dets ulovlige Anvendelse, Ind. M. Cirk. 21 Maj 1861.

5) Politimestrene skulle nøje paase, at ikke andre end

Apotekere drive Handel dermed eller overlade det til andre under hvilket som helst Paaskud, J. M. Cirk. 15 Juli 1861, 29 Septbr. 1869 (D. T. S. 849).

6) Naar det indklareres af andre end Apotekere og Materialister, skal Toldvæsenet anmelde det for Politiet, J. M. Cirk. 8 Jan. 1862.

3. Maa Apotekerne ej udlevere uden forseget i sort Papir med Paaskrift »Forgift«, Fr. 1 April 1796 § 4. Jfr. Pl. 19 April 1843 § 3 b.

4. Maa Apotekerne udlevere til Dyr lægerne efter Recept, K. Prom. 15 Septbr. 1812.

5. Advarsel mod Brug af Sølvglød til at gøre surt Øl drikkeligt, K. Cirk. 1 Juli 1834.

Advarsel mod at anvende giftige Midler mod Fnat, se Fnat.

6. Giftige Substanser maa ikke anvendes til Farvning af Kager, Deviser, Oblater eller Legetøj, hvortil kun maa bruges visse uskadelige Farver, Pl. 19 April 1843 § 6 med vedføjet Fortegnelse, indskærpet ved Bkg. 3 Juni 1865, 29 Juli 1869 i Slutn. (i Till. t. Lovsaml. f. 1870). Jfr. K. Cirk. 29 Juli og Bkg. 8 Avg. 1834 ang. Farvning af Konditorisager og Kager, der ogsaa gælder i Vestindien, Koll. T. f. 1837 S. 493.

Anvendelse af giftige Farver til disse eller andre Varer straffes efter L. 10 Febr. 1866 § 290, 25 Juni 1869 § 292 (f. Isl.). Jfr. nedenfor 21.

I Henhold hertil er det i København forbudt at handle med:

a. Tøjer, Legetøj, Farvelader, Glanspapir og Parfumeri-Glaskugler med grønne arsenikholdige Farver, Bkg. 13 Decbr. 1860, 3 Juni 1865, 6 Novbr. 1866, 8 April 1868, 27 Marts 1869.

b. Patteflaskehætter af zinkholdigt Kautschuk, Bkg. 18 Marts 1861.

c. De saa kaldte Faraoslanger, Bkg. 21 Novbr. 1865.

d. Lertøj farvet med Mønnie, Bkg. 11 Septbr. 1866.

e. Sminker, hvori er blandet giftige Metalsalte, Bkg. 29 Juli 1869 (i Till. t. Lovsaml. f. 1870).

f. Det saa kaldte »Halls vegetable Sicilian Hair Renewer«. Bkg. 14 Marts 1871 (U. L.).

g. Arsenikholdige Lampeskærme, Bkg. 5 Decbr. 1876 (U. L.).

h. Konditorvarer, farvede med giftige Farver, Bkg. 21 Decbr. 1877 (U. L.).

i. Frederiksens Haarelikvir, Bkg. 9 Jan. 1878 (U. L.).

Jfr. nedenfor 17.

7. De, der drive Handel med Genstande, hvorved Förgiftning kan ske, skulle henstille dem afsondrede fra Handelsvarer og velbetegnede, Pl. 19 April 1843 § 7.

Dette var tidligere paabudt med Hensyn til Svovlsyre, Pl. 6 Avg. 1835.

Dette maa iagttages med Blyvand, hvorimod K. Prom. 25 Novbr. 1797 er bortfalden, K. Cirk. 19 Septbr. 1843.

8. Fosforpiller maa ikke udleveres fra Apotekerne uden skriftlig Rekvisition, K. Skr. 9 Marts 1847 med Note.

Den her anførte Skr. 9 Marts 1847 om, at Fosforpiller ikke maa udleveres fra Apotekerne uden skriftlig Rekvisition, er ogsaa anvendelig paa Fosforfedt, Sundhedskoll. Cirk. 20 Marts 1882 (ibd.).

9. Maa Tandlæger kun forskrive i smaa Beholdninger, samt ang. hvorledes de skulle opbevare det, Bkg. Nr. 22, 3 Marts 1873 § 3.

Der anvendes af Tandlæger, ang. hvorledes dermed skal forholdes, Bkg. Nr. 26, 8 Marts 1892 § 3.

10. Advarsel til Materialisterne mod at forhandle Bittermandelolje, der ikke er fuldkommen fri for Blaasyre, Bkg. 6 Novbr. 1877 (ibd. — f. Kbhvn.).

11. Advarsel mod Benyttelse af Messing- og Kobberkar til Syltning, Bkg. 1 Novbr. 1878 (U. L.).

12. Advarsel mod Brug og Salg af Haarfarvningsmidler, indeholdende opløselige Blysalte, Bkg. 11 Febr. 1878 (i Møller, Den civile Medicinallovgivning IV B.).

13. Opfordring til Forsigtighed ved Brug af Rug behæftet med Meldrøje, Bkg. 25 Septbr. 1879 (ibd.).

14. Fr. 1 April 1796 (se ovenfor 2 1ste Stykke) er anvendelig ogsaa paa Merkurialsublimat, der udleveres til Desinfektion, hvad enten ublandet eller blandet med Karbolsyre og Fuksin, Sundhedskoll. Skr. 6 Oktbr. 1882, 3 Oktbr. 1884 (begge i Møller den civile Medicinallovgivn. V B.).

15. Ang. at Apotekerne kunne udlevere de ikke i ovennævnte Fr. udtrykkelig nævnte Gifte (in casu Stryknin til at dræbe Ræve) til dem bekendte paalidelige Mænd, Sundhedskoll. Skr. 10 Jan. 1881 (ibd.).

16. Som saadan skal Karbolsyre og Blandinger deraf behandles paa Apotekerne, og at kun disse maa handle dermed i Detail, Bkg. 18 Jan. 1886 (U. L.).

17. Advarsel mod Benyttelse, Forfærdigelse og Forhandling i København af arsenikholdigt Glanspapir og Sirts, Bkg. 1 Juni 1883 (U. L.).

18. Ang. at Præparater af Semen nucis vomicae (Rævekager) og Stryknin samt dettes Salte ikke maa sælges i Haandkøb eller efter Rekvisition som Gift for Rotter og Mus, Sundhedskoll. Cirk. 30 April 1894 (Den civile Medicinallov. VI B.).

Forandring i ovennævnte Cirk. 30 April 1894, saaledes at de der nævnte Præparater, der fremdeles ikke maa sælges i Haandkøb, kunne udleveres fra Apotekerne efter Rekvisition som Gift for Dyr, naar Rekvisitionen affattes med Benyttelse af en nærmere angivet Blanket, Sundhedskoll. Cirk. 3 Maj 1895 (ibd.).

Ang. at dette Cirk. ikkun gælder Præparater af de nævnte Stoffer, ikke tillige disse i ren Vare, Sundhedskoll. Cirk. 12 Marts 1896 (ibd.).

19. Fysikus skal foretage Eftersyn hos de Materialister, som ere berettigede til at handle med Gifte, hvor saadanne endnu maatte findes, Instr. Nr. 108, 22 Oktbr. 1877 § 10. Jfr. Materialister 3, jfr. 2.

20. Ang. Stads- og Distriktslægerens Tilsyn med, at der ikke drives ulovlig Handel dermed, Instr. Nr. 109 af s. D. § 16, og at Befolkningen beskyttes mod giftige Substanser, § 14.

21. Ang. Skærpelse af Straffen efter Straffelovens § 290, sidste Stk., L. Nr. 42, 1 April 1894. Jfr. foran 6, 2det Stykke.

22. Anbringelse deraf for Rovdyr. Dertil kan Indenrigsministeren (nu Landbrugsministeren) efter Indstilling fra vedkommende Amts- eller Byraad meddele bestemte Personer Tilladelse paa begrænset Tid, L. om Jagten Nr. 79, 8 Maj 1894 § 20.

23. Om Handel dermed, se videre under Groshandel 3. Købmandshandel 4. Materialister 3. Medicinalvarer 1 e.

Jfr. Forgiftningstilfælde.

Giftbøger.

1. Skulle Apotekere føre, Fr. 1 April 1796 § 4.

De skulle efterses ved Apotekernes Visitation, Instr. 23 Marts 1813 § 12 (i Lovsaml. f. 1814 S. 3 og i Till. t. Reskriptsaml. f. 1813), Instrukser 4 Marts 1818 § 15, 25 Febr. 1824 § 15 (f. Isl.). Jfr. Apotek 8.

2. Skulle Materialisterne føre, Pl. 19 April 1843 § 4 d. Jfr. Materialister 3.

3. Skal Stedets Øvrighed autorisere uden Godtgørelse, ibd.

Gigtkæder, se Kvaksalveri 6. Omløbere I 17 e.

Gildebøsser, se Fattiges Kasser A 2.

Gilder.

I.

1. At Helligdagene ikke dertil misbruges, skal Præsten og hans Medhjælpere have Indseende med, D. L. 2—9—8. Jfr. Helligdage 5 A o.

2. Skulle være afskaffede ved Præsternes Møde med Provsterne, D. L. 2—16—12.

3. Maa Kirkeklokkerne i Landsbyerne ikke bruges til at ringe til, D. L. 2—22—40.

4. Dertil maa Bøder og Straf, som efter en Landsbys Vedtægt skal udgives eller bekommes, ikke anvendes, D. L. 3—13—32.

5. Lavsgilde, Gæstebud eller Traktement maa ikke gøres af den, som gør Mester- eller Svendestykke, under Straf baade for Vært og Gæst, Fr. 23 Decbr. 1681 § 4, Pl. 3 Marts 1756 § 3, 1 Septbr. 1762 § 4, Fr. 21 Marts 1800 § 8 Nr. 2, jfr. K. Skr. 23 Avg. 1827.

Se fremdeles Gæstebud. Ungdomsgilder.

II. Gildeskraa for St. Nicolai Gilde paa Bornholm, Konf. 8 Maj 1863. Se Gildesboer.

Gildesboer, de saa kaldte paa Bornholm antages at tilhøre Sognebeboerne som Gildesbrødre, ikke Sognene som Kommuner Ind. M. Skr. 5 April 1856.

Gildeshus.

Bøndernes, der maa Præsten give dem to Tønder Øl, naar de føre ham Tiende, D. L. 2—23—12.

Gildinger, vitterlige, maa ikke tillades at komme i Ægteskab, Kirkerit. 25 Juli 1685 Kap. 8.

Gissurtiende-Statuten af 1096 har fremdeles Betydning paa Island, K. Skr. 18 Maj 1843.

Glacis, se Fæstninger. Fæstningsværker.

Glarmester.

1. Lavsartikler for Glarmesterlavene af 29 April 1684.

Ang. Lavet i København, Resl. 28 April 1739 VI, Konf. 10 Juni 1834 (et Legat), K. Skr. 19 Marts 1846. Se Haandværks- og Fabriklav 7. Ligbæring II 12 h.

Se Haandværks- og Fabriklav 2.

2. Tilladt en Glarmester i København at forfærdige Lakerer- og Forgylderarbejde med egne Hænder, Rskr. 21 April 1786 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Lav B). Jfr. med Hensyn til Forgylderarbejde, Pl. 17 Avg. 1835 § 4.

3. Kan udsælge hele Vinduer, naar Træarbejdet er udført af Snedkere, K. Skr. 7 Septbr. 1821.

4. Kan nedsætte sig paa Landet indenfor en Mils Afstand fra nærmeste Købstad, L. 29 Decbr. 1857 § 28.

5. Se Skolelærer III 5 (om de maa drive denne Haandtering).

Glasfabrik — Glasværker.

1. Ang. Arbejdet der paa Helligdage og Grundlovsdagen, Bkg. Nr. 89, 28 Maj 1891 II k.

2. Se Haandværks- og Fabrikdrift I 20 A (brandfarlige Næringsbrug).

Glashandlere i København. Næringsadkomst til Handel som saadan kan ikke mere meddeles; de nuværende Glashandlere tillægges Handelsret som Detaillister. L. 29 Decbr. 1857 § 92, jfr. § 30. Jfr. K. Skr. 12 Febr. 1835. — Se Korporationer 8 a.

Glyptotek, Ny Carlsberg.

1. Ang. Tilskud af Staskassen til en Bygning for samme og sammes Bestyrelse som en selvstændig Stiftelse, L. Nr. 63, 5 April 1888.

2. Fundats, Stadf. Nr. 156, 21 Maj 1891.

3. Sammes Bestyrelse udnævner et Medlem af Bestyrelsen for Jesus Kirken i Valby, Aprb. 18 Febr. 1892 § 2 Nr. 3 (G. R.).

Gnavspil, se Kortstemplingsafgift 2.

God Mand, se Fogedvidner 5. Uberygtheth 8.

Godsforvaltere (Godsinspektører).

1. Kunne i Nødvendighedstilfælde anordne Kvarter for Militære i Tilfælde af overordentlig Indkvartering, Fr. 9 Maj 1806 § 6.

2. Der ere Sagførere, kunde møde i Godsejerens Sager ved Politiretten, K. Skr. 15 Avg. 1818. Jfr. dog K. Prom. 5 Oktbr. 1793.

Se ogsaa Forligsmægling A 5 c Nr. 4 cc, jfr. dd.

3. Paa de kgl. Godser.

a. Deres Forretninger med Hensyn til de kgl. Skove, Fr. 18 April 1781 §§ 3, 4, 8, 14, 60, 72, 79.

b. Ang. deres Forretninger med Hensyn til Skatteoppebørselen, Fr. om Amtstueoppeb. 8 Juli 1840 §§ 3 ff.

c. Ang. deres Forretninger i Henseende til Afløsning af Arvefæsteafgifter og andre kontraktmæssige Afgifter til Statskassen, Bkg. Nr. 108, 30 Juni 1871 § 6.

d. Ere indenfor vedkommende Godsers Grænser fritagne for Erlæggelse af Bompenge, Fr. 15 Febr. 1786 § 4.

e. Se Statens Ejendomme 1. Jfr. Regiments-skrivere.

f. Henregnes i Henseende til Postforsendelsers Behandling til Statsmyndighederne, Adg. Nr. 178, 6 Septbr. 1888 § 1, og Forvalteren for Silkeborg Gods er berettiget til at bruge Tjenestefrimærker, M. T. B f. 1888 S. 803.

4. Kommunitetets, Fund. 25 Juni 1777 §§ 82—84.

5. Ved Sorø Akademi, Stat. 28 Jan. 1827 § 8. Se Akademi III 10 o, 13 d, f og g.

Se Bidstrupgaards Gods 7. Domænerne 12. Stifts-skriver 2 e.

Godsforvalteren i København og Godsekspediterer ved Statsbanedriften, om dem handler L. Nr. 52, 26 Marts 1898 § 6, jfr. L. Nr. 65, 12 April 1892 §§ 8, 9.

Good-Templar Ordenen.

Se Kirkelige Handlinger 6 (Forbud mod særlige Ceremonier m. v.). Skoler II A 2 ø (deres Benyttelse paa ekstraordinær Maade) Nr. 18, jfr. æ, 5te Stykke (Udleje til samme af en Lærerbolig).

Gouvernementssekretariatene i Vestindien.

1. Gouvernementssekretæren.

a. Ang. hans Uniform, Resl. 28 Maj 1853.

b. Tidligere var der ansat 2 Gouvernementssekretærer paa St. Croix, men i Stedet for er der nu ansat en paa St. Thomas, samt ang. dennes Lønning, Adg. 1 Marts 1873 (Nr. 6 i Till. t. Lovt.) §§ 2, 5.

c. Befordringsgodtgørelse og Diæter for ham, naar han rejste som Medlem af Skattekommissionen paa St. Croix, Resl. Nr. 230, 2 Septbr. 1872.

d. Har Rang i 4de Klasse Nr. 4, Resl. Nr. 103, 20 Maj 1874. Jfr. nedenfor 6.

2. Ang. det øvrige derved ansatte Personale m. m., Adg. 1 Marts 1873 (Nr. 6 i Till. t. Lovt.) §§ 3—5. Jfr. nedenfor 4.

3. De derved ansatte Embedsmænd og Betjente ere ikke valg-bare til Kolonialraadene, Koloniall. 27 Novbr. 1863 § 19.

4. Ang. Oprettelse af tvende Embeder som Gouvernementssekretærer, disses Embedsforhold, Indtægter og Pension samt om Personalet ved samme og Afholdelsen af Udgifterne derved, Adg. 14 Marts 1884 (Nr. 6 i Till. t. Lovt.) §§ 2, 3, 5.

5. Ved Ophævelsen af Præsidentembedet forandredes det hid-

tilværende Præsidentskabssekretariat til »Gouvernementssekretariatet for St. Croix«, se Resl. Nr. 196, 10 Novbr. 1883 Nr. 3.

6. Ved Resl. Nr. 141, 17 Juli 1876 tillagdes der Gouvernementssekretæren under Gouvernøren (∅: Sekretæren paa St. Thomas) Rang i 3dje Klasse Nr. 9.

7. Ang. at Gouvernøren paa sit Ansvar kan overdrage Udførelsen af de løbende Overøvrighedsforretninger i den Kres, hvori han ikke selv opholder sig (jfr. Gouvernør 13) til vedkommende Gouvernementssekretær, L. Nr. 101, 14 April 1883.

Ang. disses Udøvelse af de militære Overøvrighedsforretninger under Gouvernørens Fraværelse, Resl. Nr. 202, 23 Novbr. 1883.

Gouvernør.

I. Gouvernøren for de dansk-vestindiske Besiddelser.

A.

1. Hans tidligere Titel af »Generalgouvernør« forandres til Benævnelsen »Gouvernør«, Resl. 11 Juli 1850.

2. Har Rang og Uniform som Stiftamtmand, Resl. 8 April 1851.

3. Hans Sæde forlægges fra St. Croix til St. Thomas, Rskr. 9 Marts 1872 (M. T. B S. 129). Han bemyndiges til at tage Sæde paa den af Øerne, hvor Administrationen til en given Tid efter hans Skøn mest kræver hans stadige Tilstedeværelse, Resl. Nr. 196, 10 Novbr. 1883 Nr. 4.

4. Ang. hans Gage og Taffelpenge, Adg. 1 Marts 1873 (Nr. 6 i Till. t. Lovt.) § 1. Ang. hans Lønning og særlige Emolumenter samt disses Udredelse, Anordn. 14 Marts 1884 (ibd.) §§ 1, 5.

5. Ang. hans Stilling, Myndighed m. m. efter Kolonialloven, Koloniall. 27 Novbr. 1863 §§ 3—5, 8—12, 19, 31, 33, 36, 37, 39—43, 45, 46, 54, 57, 60—63, jfr. 20, 28, 29, 58.

6. Instruks for ham, Rskr. 21 April 1866 (D. T. S. 627).

7. Skal indberette til Finansministeriet, naar uaffordrede Arvemidler efter Militære af Underklasserne ved den vestindiske Hærstyrke indbetales i Statskassen, F. M. Skr. 12 Juni 1854 (M. R.).

8. Er berettiget til at suspendere fremmede Konsulers Exequatur, naar dertil er Anledning, Resl. 12 Juni 1855.

9. Er ikke mere Præsident i Overretten, hvorimod Gouvernementets almindelige Tilsyn med Retsplejen paa Øerne ogsaa kommer til Anvendelse paa denne Ret, L. 15 Febr. 1857 § 2.

Jfr. fremdeles om Gouvernørens Forretninger med Hensyn til Retten §§ 1, 5 og 7 ibd.

10. Meddeler som hidtil Mortifikationsbevillinger paa bortkomne Gældsbreve, Adg. 24 April 1860 § 1, jfr. Bkg. 19 Juni s. A.

11. Skal udfærdige in duplo Højesteretsstævninger i civile Sager, L. 12 Decbr. 1860 § 1.

12. Besætter Fuldmægtigposten i Bogholderkontoret paa St. Thomas, Adg. 15 Decbr. 1865.

13. Ang. at han, efter at Præsidentembedet er ophævet, udøver Overøvrighedsmyndigheden paa alle Øerne, L. Nr. 101, 14 April 1883 smh. med Resl. Nr. 196, 10 Novbr. s. A. Nr. 1 og 2, jfr. Anordn. 14 Marts 1884 (Nr. 6 i Till. t. Lovt.).

14. Ang. hans militære Overøvrighedsforretninger, Resl. Nr. 202, 23 Novbr. 1883.

15. Ang. hans Myndighed over Gouvernementssekretærerne og Fuldmægtigene, Anordn. 14 Marts 1884 (Nr. 6 i Till. t. Lovt.) § 2.

16. De danske Konsuler i visse amerikanske Havne skulle gøre direkte Indberetning til ham om Sundhedstilstanden paa Stedet, Instruk. Nr. 283, 15 Decbr. 1893 § 55.

17. Ang. hans Myndighed og Forretninger i Henseende til:

a. Salæret til Executores testamenti, Rskr. 29 Novbr. 1851.

b. Justits- og Politivæsenet, Adg. ang. Politiretterne 6 Jan. 1852 § 4. Se foran 9.

c. Vederlaget for de forrige Besiddere af ufri, L. 23 Juli 1853 §§ 2, 3, 6.

d. Skolevæsenet, Adg. 6 Septbr. 1853 §§ 12 ff. Skole- og Undervisningsvæsenet paa St. Thomas og St. Jan, Adg. 11 Febr. 1876 (Nr. 15 ibd.) §§ 36, 38, 52, og videre om »Overøvrigheds« Forretninger og Myndighed, §§ 4, 23, 29, 37, 39, 40, 44—47.

Skole- og Undervisningsvæsenet paa St. Croix, Adg. 7 Maj 1884 (Nr. 9 i Till. t. Lovt.) § 48, og videre om »Overøvrigheds« Forretninger og Myndighed, §§ 5, 17, 18, 21, 26, 27, 31, 33, 35, 37, 40, 45—47.

e. Næringsvæsenet, Adg. 6 Septbr. 1853 § 18 (i Till. t. Lovsaml. f. 1854).

f. Afgiftsvæsen, Adg. 22 Febr. 1855 § 7 (f. St. Thomas), Adg. af s. D. § 6 (f. St. Croix).

g. Presseforseelser, Adg. 11 Marts 1862 §§ 13, 14, 16.

- h. Stemplet Papir, Bkg. 15 April 1862 (f. St. Croix).
- i. Skibsfarten paa St. Thomas, L. 16 April 1862 § 29, jfr. § 3.
- k. Besigtigelse af Kreaturer, der indføres, Adg. 17 Marts 1865 § 2.
- l. Foranstaltninger mod Kolera, Adg. 11 Maj 1866 §§ 3, 6.
- m. Befordringspenge til Retsembdsmænd, Sp. Reglm. 7 Jan. 1868 § 93 (i Till. t. Lovsaml. f. 1868).
- n. Den militære Styrke paa St. Thomas og St. Jan, Adg. 25 Marts 1872 (Nr. 16 i Till. t. Lovt.) §§ 1, 2, 9, 11, 12, og paa St. Croix, Adg. af s. D. (Nr. 17 ibd.) §§ 1, 2, 11, 13, 14.
- o. Laan til Plantere paa St. Croix, Adg. 20 Maj 1874 (Nr. 15 i Till. t. Lovt.) §§ 1 (Præsidenten), 2, 21 Decbr. s. A. (Nr. 31 ibd.), 15 Oktbr. 1875 (Nr. 23 ibd.), 24 Juli 1876 (Nr. 26 ibd.) §§ 1, 2 (Præsidenten), 19 Febr. 1892 (Nr. 7 ibd.) § 2, 20 Septbr. 1895 (Nr. 22 ibd.), 25 Septbr. 1896 (Nr. 19 ibd.), 3 Septbr. 1898 (Nr. 22 ibd.).
- p. En Kreditforening for Plantager paa St. Croix, Adg. 21 Decbr. 1874 (Nr. 32 ibd.).
- r. Fællessukkerkogerierne paa St. Croix, Adg. 21 Decbr. 1874 (Nr. 33 ibd.), L. Nr. 28, 25 Febr. 1876 § 2 Nr. 6, Adg. 16 Juni s. A. (Nr. 24 i Till. t. Lovt.) § 1 a, 15 Marts 1878 (Nr. 6 ibd.).
- s. Nogle Telegrafanlæg, Konc. 21 Decbr. 1874 (Nr. 34 ibd.) Art. 3, 7, 8, 10—12, 12 Novbr. 1875 (Nr. 39 ibd.) Art. 5, 7—9, Adg. 14 Jan. 1876 (Nr. 5 ibd.) § 2, 11 Maj 1877 (Nr. 8 ibd.). Jfr. nedenfor kk.
- t. Sjover- og Lejekarrevæsenet paa St. Croix, Adg. 15 Maj 1875 (Nr. 14 ibd.) §§ 3 (Præsidenten), 4.
- u. Udsalg af Spirituosa og Rombodhold paa St. Croix, Adg. 12 Novbr. 1875 (Nr. 40 ibd.) §§ 1, 7, 9, 14 (alle om Præsidenten), 21. Handel med og Udsalg af Rom m. m. paa St. Croix, Anordn. 4 Maj 1886 (Nr. 13 ibd.) §§ 20, 21, og om »Overøvrighedens« Myndighed §§ 8, 10, 11, 17, jfr. Anordn. 4 Juni 1898 (Nr. 18 ibd.).
- v. Den paa St. Thomas ansatte Dyrlægges Regnskabsaflægelse, Adg. 24 Juli 1876 (Nr. 25 ibd.) § 1.
- x. Kokoppeindpodningen, Adg. 2 Febr. 1877 (Nr. 2 ibd.) §§ 6, 7, og videre om »Overøvrighedens« Myndighed, §§ 1, 3, 5.
- y. Meddelelse af Lotteribevillinger og Tilsyn med Lotterier, Adg. 14 Septbr. 1877 (Nr. 26 ibd.).

z. Bygningsinspektøren paa St. Thomas, Adg. 15 Marts 1878 (Nr. 5 ibd.) §§ 1, 3.

æ. Udførelsen af Forretningerne som Avditør og advocatus regius paa St. Croix, Adg. 31 Maj 1878 (Nr. 11 ibd.).

ø. Kontrollen med Hensyn til Godtgørelse af Indførselstold for Materialer til Genopførelse og Istandsættelse af Ejendom, ødelagt under Negeropstanden paa St. Croix, Adg. 19 Septbr. 1879 (Nr. 24 ibd.) § 1.

aa. Ang. »Overøvrighedens« Myndighed med Hensyn til Børns Fratagelse fra Forældrene, Adg. 24 Oktbr. 1879 (Nr. 37 ibd.) § 10.

bb. Formen for Tyendekontrakter, Adg. af s. D. (Nr. 36 ibd.) § 2. »Overøvrigheden« avtoriserer Protokoller til disse Kontrakter, ibd.

cc. At tage Bestemmelse om, naar Forpligtelsen til paa St. Croix at afgive Ride- og Trækdyr m. m. til Hærstyrken indtræder, Adg. 5 Novbr. 1880 (Nr. 14 ibd.) § 2.

dd. Kommunelægen og Militærlægen paa St. Thomas, Adg. 17 Novbr. 1882 (Nr. 31 ibd.).

ee. Vejvæsenet samme Steds, Adg. 9 Juni s. A. (Nr. 12 ibd.) §§ 2, 10, og videre om »Overøvrighedens« Myndighed, §§ 2 ff.

ff. Tilsynet med Dampkedler paa Landjorden samme Steds, Adg. 12 Avg. s. A. (Nr. 19 ibd.) §§ 1—5, 13, 22—24, og videre om »Overøvrighedens« Myndighed §§ 9, 11.

gg. Sundhedsvedtægter for St. Croix, Adg. 29 Novbr. s. A. (Nr. 30 ibd.) §§ 1, 3, og Sundhedsvæsenet samme Steds, Sundhedsvedtægter i Bkg. 30 Jan. 1886 (Nr. 10 ibd.) §§ 33, 38, af s. D. (Nr. 11 ibd.) § 7, og om »Overøvrighedens« Myndighed først nævnte Bkg. §§ 2, 5, 7, 18.

hh. Betalingen for Lodsning samt Skibs- og Toldafgifter paa St. Thomas, Adg. 23 Oktbr. 1885 (Nr. 23 ibd.) §§ 7, 36, 37, og om »Overøvrighedens« Myndighed med Hensyn til Indførsel af Vaaben m. m. § 1.

i. Jordemodervæsenet paa St. Croix, Adg. 2 Novbr. s. A. (Nr. 24 ibd.) §§ 1 (tillige om »Overøvrighedens« Myndighed), 2, 3, 8.

kk. The West India & Panama Telegraph Company, Adg. af s. D. (Nr. 25 ibd.) §§ 1, 3—5 og Anordn. af s. D. (Nr. 26 ibd.) samt 2 Anordn. 7 Novbr. 1890 (Nr. 44 og 45 ibd.) og 2 Anordn. 25 Septbr. 1894 (Nr. 26 og 27 ibd.).

ll. Overøvrigheden kan tillade, at flere samme Ejer tilhø-

rende Plantager holde fælles Oplag af Nødvendighedsartikler til Arbejderne, Anordn. af s. D. (Nr. 14 ibd.) § 2.

mm. Vedtægter for Hegnsvæsenet paa St. Croix, Anordn. 9 Juli s. A. (Nr. 26 ibd.) § 14.

nn. Ansøgninger om Æresoprejsning, Anordn. 8 Juni 1887 (Nr. 5 ibd.) § 3.

oo. Fødselers Anmeldelse paa St. Croix, Anordn. 9 Septbr. s. A. (Nr. 16 ibd.) §§ 2, 6, 7, jfr. Anordn. 27 Novbr. 1896 (Nr. 23 ibd.).

pp. Meddelelse af Forskrifter betræffende Dødsanmeldelsesprotokollerne ved Politikontorerne paa St. Croix, L. 5 Jan. 1889 (Nr. 2 i Till. t. Lovt.) § 7.

rr. Pakkeforsendelser mellem Øerne og de forenede Stater, Bkg. 4 Novbr. 1890 (Nr. 43 ibd.) Art. XIII.

ss. Ikrafttræden af Anordningen om Pengetegns Udstedelse, Adg. 4 Novbr. 1892 (Nr. 22 ibd.) § 5.

tt. Kreditoplag paa St. Thomas, Adg. 14 April 1893 (Nr. 3 ibd.) § 2.

uu. Foranstaltninger mod Snive paa St. Croix, Adg. 16 Septbr. s. A. (Nr. 14 ibd.) §§ 4, 6, 7.

vv. Dansk-vestindiske Skibes Registrering, Adg. 20 Juli 1894 (Nr. 20 ibd.) §§ 21, 26, 28.

xx. Det til den Wesleyanske methodistiske Kirke hørende Trossamfund paa St. Thomas, Bkg. 6 Avg. s. A. (Nr. 24 ibd.).

yy. Krigen mellem de nordamerikanske Fristater og Spanien, Bkg. 2 Maj 1898 (Nr. 10 ibd.) § 4.

18. De Forretninger og den Myndighed, der var ham tillagt som tidligere Overøvrighed paa St. Croix, overgik til Præsidenten samme Steds, indtil Embedet som saadan ophævedes, jfr. foran 13. Dette formenes saaledes at maatte gælde med Hensyn til den Gouvernøren tillagte Myndighed i Henseende til:

a. Fartøjers Indløben eller Landing paa St. Croix, Ordenen i Havnen og paa Reden, Adg. 2 Oktbr. 1862 §§ 5, 6.

b. Udsættelse af Omvurderingen af Panter for umyndiges og offentlige Midler paa St. Croix. Bkg. 30 April 1860.

c. Skolevæsenet samme Steds, Adg. 22 Avg. 1863 §§ 1, 3.

d. Fattigvæsenet samme Steds, Adg. 23 Decbr. 1865.

e. Immigrationsfonden, se Immigrationsfonden.

Omvendt maatte den Omstændighed, at han efter Koloniallovens § 10, jfr. foran 5, afløste Præsidenten for St. Thomas og St. Jan som Overøvrighed for disse Øer, medføre, at de denne tillagte Forretninger kom til at sortere under Gouver-

nøren. Det samme maa fremdeles gælde med Hensyn til de den tidligere Gouvernør eller Kommandant for St. Thomas og St. Jan (oprindeligt benævnedes han Kommandant, men denne Benævnelse forandredes til Gouvernør, Resl. 8 Septbr. 1822, og derefter atter til Kommandant, Resl. 11 Juli 1850) tillagte Forretninger:

aa. Ang. Præsidentens Forretninger med Hensyn til:

Udsættelse af Omvurdering af Panter for umyndiges og offentlige Midler paa St. Thomas, Bkg. 30 April 1860.

Foranstaltninger mod Kolera samme Steds, Adg. 11 Maj 1866 § 3.

De offentlige Arbejder ved Gader m. m. i Charlotte Amalie, Adg. 4 Jan. 1868 (i Till. t. Lovsaml. f. 1868).

bb. Ang. Gouvernørens eller Kommandantens Forretninger med Hensyn til:

Designationerne over Fireprocentarveafgiften paa St. Thomas, Fr. 19 Oktbr. 1796 §§ 11, 12.

Skiftevæsenet samme Steds, Fr. 17 April 1807 §§ 4, 6, 7.

Forligsvæsenet samme Steds, Fr. 7 Decbr. 1798 §§ 2, 4, 6, 8, 36, 37.

De paa Grund af Negerhandel opbragte Skibe samme Steds, Fr. 3 Juli 1835 §§ 9, 11, 33.

19. Med Hensyn til hans Forretninger ere endelig de Bestemmelser, som vedrøre den forrige Generalgouvernørs (se foran 1) og den ophævede vestindiske Regerings Forretningsomraade af Interesse, idet de samme tillagte Forretninger ville være overgaaede til Gouvernøren, medens de som værende almindelige Overøvrighedsforretninger for St. Croix's vedkommende tidligere udøvedes af Præsidenten samme Steds:

a. Ang. Generalgouvernørens Forretninger og Myndighed.

1) Han er Medlem af Provsteretten, Adg. 31 Marts 1755 § 10.

2) Har øverste Opsigt med Politivæsenet, § 14 ibd.

3) Hvor vidt han kan udfærdige Bevillinger, Rskr. 22 Oktbr. 1756, 13 Oktbr. 1758, jfr. Rskr. 26 Jan 1775, 11 Juli 1777.

4) Han udsteder Hoved- og Kontrastævninger til Højesteret, Rskr. 13 Oktbr. 1758.

5) Beskikker Sættedommere, Rskr. 19 Oktbr. 1759 (til lige ang. at han skal efterkomme de kgl. Befalinger).

6) Avtoriserer Skifteprotokoller for Executores testamenti, Adg. 10 Maj 1780 § 5.

Ligeledes Landfysici Vaccinationsprotokol, Pl. 31 Marts 1819 § 6 (tillige at Landfysikus skal gøre Indberetning til ham om Vaccinationens Fremme).

Ligeledes Fattigvæsenets Protokoller paa St. Croix, Reglm. 13 April 1825 § 6.

7) Han skal søge at stifte Forlig mellem tvistende Parter i Henseende til de Klager, som indkomme til ham, Fr. 7 Decbr. 1798 § 8.

8) Skal flittig efterse Forligsprotokollerne paa St. Croix, § 36 ibd.

9) Skal føre Overopsyn med Skiftevæsenet, Fr. 6 Decbr. 1799 § 8.

10) Ang. hvad han har at iagttage i Henseende til Hjemsendelse af de ved Krigsretten fra Livet dømte Forbrydere, og i hvilke Tilfælde han kan anordne Overkrigskommissionen, Rskr. 3 Septbr. 1820.

11) Med Hensyn til de for Negerhandel opbragte Skibe, Fr. 3 Juli 1835 §§ 9, 11, 53.

12. Udsteder visse Rejsepas, Pl. 21 Maj 1844.

13) Se Kommissærer 1.

b. Ang. den vestindiske Regerings Myndighed og Forretninger.

1) Med Hensyn til Skiftevæsenet, Adg. 10 Maj 1780 §§ 2—5, 8, 9, Fr. 19 Oktbr. 1796 §§ 11, 12, 6 Decbr. 1799 §§ 6—10, 17 April 1807 §§ 6—8, 11, K. Skr. 21 Oktbr. 1826, Rskr. 23 Juli 1828.

Kan beskikke Skiftekommissærer i Opbudsboer, Rskr. 16 Febr. 1825.

Se Kommissærer 1.

2) Med Hensyn til Forligsvæsenet, Fr. 7 Decbr. 1798 §§ 2, 6, 8, 15, 37.

3) Skal affordre vedkommende Oppebørselsbetjent særskilte Kvitteringer for Indbetalingen af det til Bevillinger brugte stemplede Papir og af Bevillingsgebyret samt indsende samme til Kancelliet, K. Cirk. 24 Avg. 1802.

4) Med Hensyn til Absentskatten, Fr. 19 Febr. 1817 § 5.

5) Afgør, naar Vand- og Brødstraf skal forandres til simpelt Fængsel, Pl. 18 Oktbr. 1820 § 2.

6) Ang. hvad den skal iagttage i Henseende til Fr. 2 April 1817, Rskr. 13 Febr. 1822.

7) Med Hensyn til Dokumenter, der ulovlig ere skrevne paa ustempelt Papir, Pl. 24 Decbr. 1822 § 4.

8) Med Hensyn til Forstrækninger til Plantagers Drift paa St. Croix, Pl. 14 Maj 1823.

9) Med Hensyn til Vaccinationens Fremme, Resl. 27 Avg. 1823 § 1.

10) Med Hensyn til Overformynderivæsenet og umyndiges Midler, Adg. 5 Maj 1830 §§ 1 ff.

20. Se Aviser II 5. Benaadning 1 d. Bogtrykkere 7. Borgerligt Ægteskab 14. Hærstyrke 5, 13 (ang. hans Adjutant). Religion 6 c Nr. 7. Sørøver i Slutn. Vicegouvernør. Ægteskab 3 a, 12, 13. I øvrigt maa om Gouvernørens Myndighed henvises til de enkelte Artikler.

B. I Stedet for samme har der ved enkelte Lejligheder midlertidig været beskikket en overordentlig Regeringskommissær og ad interim fungerende Generalgouvernør eller Gouvernør, Instr. 29 Septbr. 1848 og J. M. Skr. 2 Juli 1849 (D. T. S. 873), Resl. 22 Maj 1871 (M. T. B S. 199) og 4 Maj 1872 (S. 242 ibd. — ang. Regeringskommissærens Afløsning af en Gouvernør).

II. Gouvernøren paa Fyen. Dette Embede ophæves, Rskr. 18 Marts 1848 (D. T. S. 103).

Graagaasen, den gamle islandske Lov af dette Navn omtales i Rskr. 16 Maj 1760 § 3.

Grademaalingen.

1. Ang. en Grademaalings Foretagelse ved Prof. Schumacher, K. Cirk. 25 Avg. 1818, 13 Febr. 1819.

2. Direktionen for samme, der ved Bkg. 31 Oktbr. 1855 § 5 henlagdes til Finansministeriet, henlægges under Kirke- og Undervisningsministeriet, Bkg. 27 Marts 1865 § 7.

3. Ansættelse af en fast Medhjælper derved, K. og U. M. Skr. Nr. 182, 28 Juni 1873.

4. Se Ekspropriation 3 d (ang. Grademaalingsmærker).

5. Ang. Politiets Tilsyn med, at de paa sammes trigonometriske Stationer anbragte Granitpostamenter fredes, samt Fortegnelse over disse Stationer, J. M. Cirk. Nr. 19, 28 Juli 1888.

Grandestævne paa Færøerne, ang. Tvangsmidler mod dem, som udeblive derfra, K. Skr. 22 Novbr. 1836.

1. Derom handler L. Nr. 56, 1 April 1891.

2. Ang. Indankning af de dertil henlagte Sager til en Landvæsenkommission, L. Nr. 54 af s. D. §§ 1, 3.

3. Derved:

a. Vælges Tilsynsmænd med Ødelæggelsen af Ravnens Yngel, L. Nr. 34, 11 Marts 1892 § 1.

b. Ligeledes Synsmænd til Bedømmelsen af Hingste, L. Nr. 45, 30 s. M. § 1.

c. Behandler Forslag til Fiskerivedtægter, L. Nr. 95, 14 April 1893 § 12.

Granskning, se Syn, Skøn osv. Syn-, Skøns-, Taksations- og Vurderingsmænd.

Grave (til Lig).

1. Maa ikke graves, mures eller aabnes uden Kirkeværgens og Kirkens Forsvars Videnskab og Tilladelse, D. L. 2—22—34, Kirkerit. 25 Juli 1685 Kap. 9, K. Skr. 25 Oktbr. 1828 ad 2 a.

At ingen Grav maa aabnes eller kastes uden Anvisning af Kirkeværgen, som ogsaa er tilsynsberettiget med Arbejdets Udførelse, K. og U. M. Skr. 14 Avg. 1874 (G. R.).

Paa Landet, er vedkommende berettiget til selv at lade kaste, dog efter Kirkeværgens Anvisning og under hans Tilsyn, K. og U. M. Skr. 18 Avg. 1887 (G. R.).

Ang. at det paa Landet paahviler Sognebeboerne selv at kaste de dem anviste Grave, og at derfor Bræder til Gravenes Afstivning, lige saa lidt som Spader til deres Gravning, henhøre til »Begravelsesrekvisiter«, som Kirkeejeren skal anskaffe, K. og U. M. Skr. 9 Septbr. 1891 (G. R.).

2. Skulle være mindst 3 Alen dybe, D. L. 2—22—41, K. og U. M. Skr. Nr. 158, 23 Maj 1872, og for Kbhvn., Reglm. 15 Febr. 1805 § 6, Instr. af s. D. § 6, Pl. 19 Marts 1867.

Til dem, som dø af smitsom Sygdom, skulle være 4 Alen dybe, Fr. 17 April 1782 § 6, 8 Febr. 1805 § 36, 19 Juni 1831 § 45.

Ang. deres Dybde ville Bestemmelser findes i adskillige af de lokale Sundhedsvedtægter, se dette Rubrum.

3. Til fattige.

a. I Købstæderne skal Magistraten forordne af Vægttere, Stodderfogeder og andre, om deres Tal ej er tilstrækkeligt, saa mange som behøves til at kaste Graven og bære den døde til Jorden, Fr. 24 Septbr. 1708 I § 21, K. Prom. 29 April 1786. Jfr. Begravelsesomkostninger 7. Ligbæring I 7.

b. Paa Landet skulle Bymændene omsonst kaste Graven og bære den døde til Jorden, Fr. 24 Septbr. 1708 II § 23, K. Skr. 25 Marts 1836. Jfr. Fattigl. Nr. 67, 9 April 1891 § 44.

Ang. hvad der forstaas ved »Bymændene«, K. Skr. 13 Juli 1847, Ind. M. Skr. 7 Oktbr. 1853. Jfr. Fr. 27 Maj 1848 § 1, L. 6 Juli 1867 §§ 17, 26 e.

Denne Bestemmelse kommer ogsaa til Anvendelse paa

fremmede Almissemlemmer, K. Skr. 5 April 1834, 24 Avg. 1837. 20 Juli 1844, Ind. M. Skr. 22 Jan. 1851, 6 Septbr. 1852 (G. R.), 7 Oktbr. 1853.

Ang. at Bymændene omsonst skulle kaste Graven og bære Liget ved alderdomsunderstøttedes Begravelse, Ind. M. Skr. Nr. 201, 26 Avg. og Nr. 329, 14 Novbr. 1891.

Til de anførte Bestemmelser om denne Bymændenes Forpligtelse ved fattiges Begravelse føjes Ind. M. Skr. 2 Febr. 1866.

Jfr. Begravelsesomkostninger 7.

c. Bør den tilkaste, hvis Pligt det er at grave samme, K. Skr. 7 Septbr. 1830.

4. Ved deres Kastelse bør paases, at Kirkemurene, deres Fundamenter og Ringmurene ikke lide Skade, K. Cirk. 27 Maj 1828.

5. Spader til sammes Gravning skal Kirkeejeren ikke anskaffe, K. og U. M. Skr. 30 Juli 1852, 18 Oktbr. 1862. Jfr. foran 1, 4de Stk.

6. Ang. Betalingen for Jord til Grave og Udvisningen af samme, se Kirkegaard 25 og specielle Bestemmelser i Reglementerne for Købstadkirkegaardene under Pastorater. Jfr. for København Begravelse 32, Kirkegaard 39 o.

7. Blomsterstrøning forbydes, medens Graven endnu er utilkastet, Pl. 26 Juni 1818.

8. Ang. Gravens Kastning til et fra Havet opskyllet Lig, Ind. M. Skr. 9 Jan. 1857.

9. Ang. at det ikke kan gøres Sognebeboerne til Pligt at benytte den ved en Landsbykirkegaard fast ansatte Graver til Graves Kastning, K. og U. M. Skr. 2 Marts 1897 (G. R.).

Se Gravere. Gravkammer. Gravsteder. Kirkegaard 11 (deres Renholdelse). Ligbæring. Mindesmærker.

Gravere.

1. Hvor der er en aparte Graver, beskikkes han af Magistraten, K. Prom. 2 Marts 1776.

Ang. Besættelsen af Graver- og Klokkertjenester, hvormed der er forbundet andre Funktioner, Rskr. 17 Decbr. 1734 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Gejstligheden A), K. og U. M. Skr. 31 (i G. R. 30) Oktbr. 1865. Se Bedemænd 1.

Se Bestallingsgebyrer 6.

2. Veltjente Underofficerer have fortrinlig Adgang til Graver-tjenester udenfor København, Gen. Kom. Koll. Prom. 19 Maj 1804 § 12, K. Cirk. 4 Avg. s. A. § 11, K. og U. M. Skr. 25 Febr. 1864 (G. R.).

Dette gælder dog ikke, naar Tjenesten skal forenes med en Korsanger- og Sanglærertjeneste, K. og U. M. Skr. 31 Oktbr. 1865.

Se med Hensyn til København Militære 1 e.

3. De reformerte Menigheder i København maa selv vælge Over- og Undergraver, K. Prom. 19 Jan. 1805 (to).

4. For Betalingen til dem skal Kirkens Forsvar sætte Takst, D. L. 2—22—41, jfr. Fr. 7 Novbr. 1682 § 11.

5. Paa Landet, bør antages med et halvt Aars Opsigelse, K. og U. M. Skr. 4 Maj 1859 (G. R.).

Ang. at Kirkeejerne kunne ansætte en fast Graver, for hvem af Stiftsøvrigheden paa Landet sættes en Takst for at kaste Graven, men at det ikke kan gøres vedkommende til Pligt at benytte ham, K. og U. M. Skr. 14 Avg. 1874 (G. R.).

Ang. at det ikke kan gøres Sognebeboerne til Pligt at benytte den ved en Landsbykirkegaard fast ansatte Graver til Graves Kastning, K. og U. M. Skr. 2 Marts 1897 (G. R.).

6. Ang. hvor vidt en Graver, der har ladet sig optage og be-segle i Irvingianernes Samfund, kan forblive i sin Bestilling i Folkekirken, K. og U. M. Skr. 13 Decbr. 1871 (G. R.). Ang. hvor vidt en saadan, der mistænkes for at være gaaet over til den Irvingianske Menighed, kan beholde Bestillingen, K. og U. M. Skr. 28 Juli 1879 (G. R.).

7. I København.

a. Instruks for Graverne ved Assistenskirkegaardene udenfor Nørreport af 15 Febr. 1805.

b. Ang. Graverboliger ved Assistenskirkegården, K. Prom. 12 Oktbr. 1805, Resl. 19 Septbr. 1821, K. Skr. 25 Jan. 1842.

c. Ang. Deling af Gravertjenesterne ved Assistenskirkegården m. m., K. Skr. 20 Marts 1832, Resl. 19 Maj 1850 (G. R.).

d. Ved Assistenskirkegården, beskikkes af Kongen, Resl. 16 Juli 1841.

e. Københavnske Læreres Adgang til Gravertjenesterne, Adg. 20 Marts 1844 § 53.

f. Ang. deres Andel i Klokkerpengene, Rskr. 20 Decbr. 1815 B. Se i øvrigt Præstepenge 7.

g. Ang. Betalingen til dem, Instr. 15 Febr. 1805 § 3, K. Prom. 13 Maj 1813, Skr. 3 Jan. 1824, Pl. 22 Decbr. 1860, 27 Decbr. 1871 (U. L.). Jfr. Pl. 29 Oktbr. 1760 §§ 5 og 6, 8 Jan. 1813.

Ang. Betaling til dem for Ligs Flytning fra et Gravsted til et andet paa Assistenskirkegården, Pl. 14 April 1806.

h. Ang. forhøjet Betaling til dem, naar Kisterne ere over 1 Alen høje, Pl. 19 Marts 1867.

i. Ved vestre Kirkegaard, Pl. 27 Oktbr. 1870 §§ 4 ff.

k. Se ovenfor 3 og 4.

l. Ang. Betalingen til dem ved Begravelser, se de under Begravelse 10 h og 32 anførte Bestemmelser.

9. At en ved gennem Krigsministeriet udvirket kgl. Resolution ansat Graver (ved Budolphi Kirke i Aalborg) selvfølgeligt skal entlediges af Stiftsøvrigheden, ikke af bemeldte Ministerium, K. og U. M. Skr. 12 Decbr. 1879 (G. R.).

10. I Vestindien, se Skoler II A 32 a.

11. Ved de enkelte Kirker, se under Pastorater.

Se Kirker 5 mm (Rengøring af et Ligkapel).

Gravfred, Krænkelse af den straffes, for saa vidt Gerningen efter sin Beskaffenhed ikke medfører større Straf, med Fængsel, L. 10 Febr. 1866 § 158, jfr. § 250, 25 Juni 1869 (f. Isl.) § 159, jfr. § 252. Jfr. Fr. 11 April 1840 § 38, der fremdeles gælder for Vestindien, Rskr. 17 Febr. 1843.

Efter Bestemmelserne herom kan Lemlæstelse af ubegravede Lig ikke straffes, J. M. Skr. 15 Marts 1869 ad 2 (D. T. S. 642).

Ved Reglm. for Kirkegaardene uden for Nørreport 15 Febr. 1805 § 12 paalægges det Politiet, Kirkepatronerne, Kirkeværgerne og alle andre vedkommende at have særdeles Forsorg og Omhu for Fredholdelse over de døde.

Gravhøje, se Oldtidsminder.

Gravkammer. Tilladt paa visse Betingelser, at en Person maatte begraves paa en Kirkegaard i et muret Gravkammer med hermetisk sluttende Jerndæksel og uden den sædvanlige Tildækning med Jord, K. og U. M. Skr. 19 Jan. 1866 (G. R.).

Gravsted.

1. Som en Greve eller Friherre arveligt tilhører, skal ved Familien forblive, Priv. 25 Maj 1671 f. Grev. § 30, f. Frih. § 26.

2. Ingen maa nyde mere end et Lejested, D. L. 2—22—33.

3. Ang. deres Vedligeholdelse og Renholdelse, D. L. 2—22—35, L. 19 Febr. 1861 § 19 (S. 201).

Tilladt at en Kirke modtog en Kapital med Forpligtelse at vedligeholde et Familjegravsted, saa længe Verden staar, K. og U. M. Skr. 1 Febr. 1856.

Se i øvrigt Kirkegaard 11.

4. Ang. hvorledes samme maa beplantes, K. og U. M. Skr. 28 Jan. 1862 ad 6 (G. R.).

5. Ang. at i Kirker intet nyt Gravsted maa optages eller ind-

rettes, og angaaende Vilkaarene for Benyttelsen af de gamle, som vedkommende ikke kunne formaas til at afstaa mod Ejendomsbegravelse paa Kirkegaarden, Fr. 22 Febr. 1805. Jfr. D. L. 2—22—31, 34, Fr. 7 Novbr. 1682 § 25.

6. Maa anses vakant, naar Liget i 20 Aar har henligget urørt, K. og U. M. Skr. 1 Marts 1861 ad 1, 28 Jan. 1862 ad 2 (G. R.), 15 April 1873 ad 3 (G. R.).

7. Stedsevarende Ejendomsret over et Gravsted paa en Købstadkirkegaard tilladt at maatte meddeles paa visse Vilkaar, K. og U. M. Skr. 1 Juni 1865 (G. R.).

Ligeledes paa en Landsbykirkegaard, K. og U. M. Skr. 2 Maj 1867 (G. R.), 9 Juni 1868 (G. R.).

Tilladelse til Erhvervelse for bestandig af et Gravsted paa en Landsbykirkegaard, K. og U. M. Skr. 18 Novbr. 1889 (G. R.).

8. Skøder paa Gravsteder (Begravelsesbreve) ere stempelfri, L. 19 Febr. 1861 § 74 i. Jfr. K. Skr. 23 Marts 1830.

9. Ang. hvorledes der forholdes med Udstedelse af Skøde paa samme, naar Kirken ejes af Sognebeboerne, K. og U. M. Skr. 3 Jan. 1863 (G. R.), 9 Juni 1868 (G. R.).

10. Ang. hvor vidt Retten til Benyttelsen af et Ejeren af en Gaard udlagt Gravsted ved Gaardens Salg gaar over til den ny Ejer, K. og U. M. Skr. 19 Juli 1866 (G. R.).

11. Ang. at der skal holdes nøjagtig Bog over Gravsteder, og hvor vidt der kan forlanges Betaling for Nummerpæles Anbringelse ved samme, K. og U. M. Skr. 15 April 1873 ad 6 (G. R.).

Se Kirkegaard 11, 18, 25, 39.

12. Privat (o: indrettet uden for Kirke og Kirkegaard):

a. Ang. Forstaaelsen af Udtrykket »Familje« i Bevillinger til private Begravelser, K. Skr. 11 Maj 1816.

b. Tilladelse til sammes Indretning i Ulriksholm Skov, Bev. 24 Decbr. 1790, paa Frederikslund, Bev. 11 Septbr. 1801, paa Nørre-Alleenlyst, Rskr. 12 Febr. 1802, i Skjoldemose Skov, Rskr. 5 Marts 1802, paa Engelholm, Bev. 4 Juni 1802, jfr. nedenfor c, i en Skov paa Gisselfeldt, Bev. 24 April 1804, paa Sande-rumgaard, K. Prom. 26 Oktbr. 1805, paa Gravendal, K. Prom. 2 Novbr. 1805, paa Bellahøj, Bev. 17 Oktbr. 1806, i en Have paa Lolland, Bev. 10 Maj 1808, i Theophilii Skov, Rskr. 27 April 1813, paa Søholt, Rskr. 4 Maj 1813, paa Rathlousdal, K. og U. M. Skr. 11 Decbr. 1854 (G. R.), paa Thyrsbek, Bev. 20 Maj 1857, paa Rønningesøgaard, Bev. 20 Jan. 1859 (G. R.),

paa Christinelund, K. og U. M. Skr. 5 Jan. 1881 (G. R.), den til gl. Estrup hørende Fredskov 12 Juni 1889 (G. R.).

I den til Hovedgaarden Søllestedgaard hørende Skov Dyrehaven, 29 Decbr. 1894 (G. R.).

I et Gravkapel under et Huskapel paa Godset Glorup. 1 Marts 1897 (G. R.).

Jfr. Valgmenigheder 9 (Begravelsesplads for Pastor Birkedal).

c. Ang. at Begravelsen ved Engelholm maa benyttes af efterkommende Ejere af Hovedgaarden, Bev. 10 Juli 1856 (G. R.).

d. Bevilling til privat Begravelse nægtet, K. og U. M. Skr. 30 April 1852 (G. R.).

e. Ang. at Bevillinger til Indrettelse af private Begravelsespladser (o: udenfor Kirkegaarden) fremtidig kun ganske undtagelsesvis kunne ventes meddelte, K. og U. M. Skr. Nr. 73, 27 April 1885 (Skrivelsen in extenso, hvorved en saadan Tilladelse gives, findes i G. R.).

13. Ang. Kirkegaardsbestyrelsens Ret til at foretage Forandringer ved ikke behørig vedligeholdte private Gravsteder paa Københavns Kirkegaarde, K. og U. M. Skr. 11 Marts 1876 (G. R.).

14. Ang. Betydningen af »Familjegravsted« paa en Landsbykirkegaard, K. og U. M. Skr. 16 Juni 1879 (G. R.).

15. Om deres Udlæggelse, Iagttagelse af Orden med dem, Benyttelsen af ældre Gravsteder, Betaling for Jord og fri Jord, om Familjegravsteders Indtagelse m. m., se Kirkegaard 1—38. Mindesmærker 1. Jfr. for de københavnske Kirkegaarde nedenfor 16.

16. Paa de kbhvnske Kirkegaarde, ang. Betalingen for dem, se de under Begravelse 10 h, jfr. b og 32 anførte Bestemmelser og Kirkegaard 39 t (Holmens).

17. Legater til Vedligeholdelse af saadanne, se under Pastorater og, for Kbhvn., Kirkegaard 39 aa.

At der ikke ved Konfirmationen derpaa erhverves nogen Ret mod Kirkeejeren til Gravstedets bestandige Bevarelse, K. og U. M. Skr. 14 Febr. 1885 (G. R.).

Se Arveafgifter V 2 n.

18. Ang. at Benyttelsesretten til det paa en Landsbykirkegaard til en Gaard udlagte Gravsted ved Salget af Gaarden gaar over til den ny Ejer, og at den forrige Ejer kun efter Overenskomst med denne kan faa Begravelsesplads samme Steds og,

da han er fraflyttet Sognet, mod at betale til Kirken en Kendelse (in casu 1 Kr. pr. □ Al.), K. og U. M. Skr. 25 Marts 1890 (G. R.).

19. Ang. paa hvilke Vilkaar det kan tillades en Kirke at overtage Vedligeholdelsen af Familjegravsteder, erhvervede henholdsvis paa 20 og paa 100 Aar, K. og U. M. Skr. 19 Febr. og 22 April 1891 (begge i G. R.).

20. Ved at indhegne et saadant paatager Ejeren sig efter Synslovens § 19 Forpligtelse til at vedligeholde det med Indhegning, K. og U. M. Skr. 25 Novbr. 1891 (G. R.).

21. Ang. Følgerne af Forsømmelse med at forny et Familjegravsted paa en Landsbykirkegaard, K. og U. M. Skr. 27 Febr. 1892 (G. R.). Se Mindesmærker 1 k Nr. 5.

22. Ang. at der ikke kan antages at paahvile en Kirketiende-ejer Forpligtelse til at finde sig i et Gravsteds Bevarelse over 20 Aar, K. og U. M. Skr. 27 Oktbr. 1897 (G. R.).

23. Specielle Bestemmelser om Gravsteder paa enkelte Kirkegaarde, se Pastorater.

Se Grave. Gravkammer. Kapel. Kirkegaard. Kirkehoveri II 4 g Nr. 27 (Sløjfning af hjemfaldne Gravsteder). Kirker 17 (Familjebegravelse i en Kirkekrypt).

Gravstedskøder.

1. Se Gravsted 8 og 9.

2. Ang. Betalingen for Udstedelse af og Paategninger paa samme i Kbhvn., Pl. 22 Decbr. 1860 § 3 c, 27 Decbr. 1871 (U. L.).

Gravør (Signetstikker).

1. Skal ikke gøre Prøvestykke, Ind. M. Skr. 1 Novbr. 1860 ad 1, jfr. Næringsl. 29 Decbr. 1857 § 15.

2. Der tillige vil drive Næring som Kobbertrykker, maa tage særligt Borgerskab som saadan, ad 2 og 3 ibd.

Disse Næringer ere ogsaa nu adskilte, idet Næring som Gravør er bunden i København og i Købstæderne, medens Næring som Kobbertrykker er bunden overalt ogsaa paa Landet (jfr. derimod tidligere K. Skr. 23 Jan. 1830, 14 Decbr. 1839, Ind. M. Skr. 28 April 1849), Vedtægter i M. T. B f. 1898 S. 171 ff. og 803.

Grever, se Adel II (den højere Adel). Se fremdeles Danefæ 6. Gaardsret. Mineralier 1.

Grevskaber.

1. Se Len samt Fideikommisser I.

2. Ang. enkelte Lensgrevskaber.

a. Bregentved. Fundats for Moltkes Legat til Grundforbedringer derpaa, Konf. 27 Decbr. 1822.

Se fremdeles Legater II B II 187. Skolevæsenet 19.

b. Det Braheske Fideikommis oprettes dertil, Tilladelse 27 Decbr. 1797.

c. Christianssæde, se Stiftelser II 11. Fattigvæsenet I D 9 m. Skolevæsenet 21.

d. Frijsensorg, se Amtmænd I 1. Bropenge II B 1. Bøndergods 4 b. Hospitaler II 3 b, 39 a. Pastorater 264 a, 338 b og 442 b.

e. Hardenberg-Reventlov oprettes, Resl. 13 Decbr. 1815, 5 Marts 1817. Se Fyrsteværdighed. Pastorater 14 b.

f. Holsteinborg, se Hospitaler II 37.

g. Langeland oprettes, Ob. Br. 20 Juni 1672.

h. Lerchenborg oprettes, Resl. 14 Febr. 1818, jfr. Resl. 31 Maj 1826.

i. Reventlov, se Stiftelser II 11.

k. Samsø. Bevilling til dets Salg 17 Novbr. 1797.

l. Schakkenborg, se Broer II B 2.

m. Scheel oprettes, Pat. 21 Jan. 1773 (erigeret paa Kvinde-
linjen).

n. Wedelsborg, se Legater II B II 1688. Marsvins-
fangst 1.

o. Se Bøndergods 10 (Salgsbevillinger).

Se Havne og Skibsbroer VIII 8 (Knuthenborg). Hospi-
taller II 61 (vedk. Hardenberg-Reventlow). Kokoppeindpod-
ning 19 a (Bregentved). Søværnet 17 k (Legater vedk. Bre-
gentved).

Grib — Gribejord omhandles i D. L. 1—18—1, 5—10—10.

Grindefangst paa Færøerne.

1. Derom handler L. 29 Decbr. 1857 (S. 332).

Reglm. 1 Novbr. 1832 er hævet, § 1 ibd.

2. Reglement derfor 5 Febr. 1872 (Nr. 7 i Till. t. Lovt.).

Reglm. 29 Decbr. 1857 og Bkg. 31 Decbr. 1864 hæves,
§ 33 ibd.

Forandring i og Tillæg til Reglm. 5 Febr. 1872 (Nr. 7 i Till.
t. Lovt.) § 20 f, Bkg. Nr. 19, 28 Febr. 1880.

3. Nogle samme vedkommende Bestemmelser findes i Sund-
hedsvedtægten for Thorshavn, Bkg. Nr. 74, 23 Maj 1882 §§
13—15.

Bestemmelsen om Affald derfra i Sundhedsvedtægten for

Thorshavn i Bkg. Nr. 74, 1882 § 13 er forandret ved Bkg. Nr. 111, 19 Juni 1888.

Se Hvalfangst.

Groshandel — Grosserere.

1. Skulle inden 2 Aar gøre Afregning med deres Kunder, D. L. 5—14—49, jfr. Fr. 1 Juni 1832 § 8.

2. Ang. deres Handelsberettigelse, L. 29 Decbr. 1857 §§ 31 og 40, jfr. § 36 og den samme vedføjede Varefortegnelse. Jfr. Fr. 4 Avg. 1742, Pl. 22 Decbr. 1808, Adg. 23 April 1817 §§ 2, 9—11, Pl. 19 Oktbr. 1836 § 1, 13 Juni 1838.

Straffen for uberettiget Groshandel efter Pl. 22 Decbr. 1808 § 3, jfr. Fr. 4 Avg. 1742 § 13, maa være forandret ved Næringsloven.

3. Kunne sælge Gifte i en gros Kvantiteter, Pl. 19 April 1843 § 2.

Ligeledes Medicinalvarer i samme Kvantiteter, jfr. Adg. Nr. 92, 22 Maj 1871, Bkg. Nr. 93, 23 s. M., L. 29 Decbr. 1857 § 32.

4. Hvad enhver kan sælge i smaa Partier, maa de kunne sælge paa samme Maade, K. Skr. 6 Decbr. 1831 (ang. Salg af Kornvarer i København).

5. Kunne vælges til Medlemmer af Sø- og Handelsretten, L. 19 Febr. 1861 § 4.

6. Ang. Grossererne i København, se fremdeles Grosserersocietet. Kreditoplag 2.

7. Om Betydningen af Grænsen i Henseende til Varepartiernes Størrelse for Groshandelen og særlig om den Ret, der tilkommer en Grosserer, som tillige har Borgerskab som Detaillist, til ved Rejsende at handle i mindre Partier, Ind. M. Skr. Nr. 189, 23 Decbr. 1880 ad 1.

Om hvorledes Minimumsgrænsen for Groshandel med »almindeligt Læder«, som findes fastsat i den Næringsloven vedføjede Fortegnelse, er at forstaa ved Salg af forskellige, under dette Begreb hørende Lædersorter, ad 2 ibd.

8. I København, Partikulier Schøtts Legat for deres efterladte, Stadf. Nr. 172, 10 Septbr. 1877.

Grosserer Moritz G. Melchiors og Hustrus Legat til to saadannes Enker, Stadf. Nr. 201, 30 Decbr. 1885.

Grosserer Henrik Anker Nordenborg Cappelens Legat, Stadf. Nr. 133, 16 Maj 1894 § 6 B 3.

Se Avktion 12 d. Avktionsgebyrer I 22 a, jfr. 21 e (ved Avktioner over Handelsvarer i en gros Partier). Brænde-

vinsafgift 8 (skal svares af enhver Grosserer). Handel—
Handlende I 32 (Legater) k, l, o.

Grossererskole, se Skoler II C 19 n.

Grosserersocietet i København.

1. Deri skulle alle Grosserere i København indtræde, Pl. 10
Febr. 1818.

Ang. hvor vidt denne Forpligtelse endnu bestaar, og hvor-
ledes den skal gøres gældende, Ind. M. Skr. 8 Maj 1863.

2. Borgerskab som Grosserer kan ikke betinges af, at ved-
kommende forinden har indmeldt sig deri, ibd.

3. Forestaas af en Komite, der skal iagttage de hele Societe-
tet hidtil paahvilende Pligter og afgive Responsa, Adg. 23 April
1817 § 12, L. 29 Decbr. 1857 § 31.

Ang. Komiteens Valg og S sammensætning, Rskr. 23 April
1817, Resl. 6 April 1842.

4. Ang. Komiteens Pligter:

a. Skal anmelde Uordener paa Børsen for Børskommissæren,
Adg. 22 Decbr. 1808 § 8.

b. Skal fremkomme med saadanne Forslag, der maatte an-
ses tjenlige til Købmandsstandens Tarv og Børsens bekvemmere
Indretning, § 9 ibd.

c. Med Hensyn til Mæglerne i København, Fr. 22 Decbr.
1808 §§ 2, 4, 20, 22.

d. Den fritoges for Tilsynet med Uldmarkederne i Køben-
havn ved Resl. 30 Maj 1853. Jfr. Pl. 8 Maj 1839.

e. To Medlemmer deraf deltage i Børskursens Notering,
Bkg. 30 Septbr. 1858.

f. Den deltager i den Valgforsamling, som vælger Sø- og
Handelsrettens Medlemmer, L. 19 Febr. 1861 § 3.

g. Udnævner en Mand til i Kbhvn. at udtage Prøver af
Gødnings- og Foderstoffer, L. Nr. 64, 26 Marts 1898 § 6
in fine.

5. Se Børsen 7. Fallit 8 c (Indberetning til Societetet
derom). Handel—Handlende I 32 (Legater) æ.

6. Dets Komite kan uden Betaling begære Udskrifter og Op-
lysninger af Handelsregisteret, L. Nr. 23, 1 Marts 1889 § 36, og
af Skibs- og Rederiregisterne samt Skibs-Skøde- og Panteproto-
kollen, L. Nr. 57, 1 April 1892 § 7. Jfr. tidligere Fimalov 23
Jan. 1862 § 11.

Grovsmed, se Smed.

Grubbeværks- eller Grynkværnsafgiften hæves, L. 14 April
1852 § 9. Jfr. Resl. af s. D.

Grubekedler.

Ang. at det ikke er tilladt at anbringe Grubekedler ved snævre Skorstene, J. M. Skr. Nr. 211, 29 Avg. 1890. Se nu § 11 i Brandpolitilov for Landet i Bkg. Nr. 70, 16 April 1898, hvorefter Vaske- og Bryggekedler til Husholdningsbrug maa anbringes ved snævre Skorstene i Bygninger med ildfast Tag eller Spaan.

Se Bryggerkedler. Skoler II A 2 n Nr. 7. Vaske-gryder.

Grundbyrder.

1. Eller saadanne vedvarende Behæftelser, der ere lagte paa en fast Ejendom, saaledes at de altid skulle følge den uden Hensyn til Besidder og uden nogen Slags særlig Vedtagelse, derom handler Stempell. 19 Febr. 1861 § 63 i Slutn., L. 19 Marts 1869 § 9, L. om Udpantning Nr. 36, 29 Marts 1873 § 1 Nr. 2, jfr. Fr. 16 Novbr. 1813 § 21.

2. De en Interessent i et Vandingsinteressentskab tilkommende Rettigheder og paahvilende Forpligtelser gaa umiddelbart over paa enhver senere Erhverver af Ejendommen, L. Nr. 63, 28 Maj 1880 § 75.

3. Ang. de dertil berettigedes Stilling ved Tvangsavktion over den paagældende Ejendom, L. Nr. 66, 9 April 1891 §§ 23, 26, jfr. 33.

Jfr. Kanon.

Grundejer, se Husejer.

Ang. hvor vidt han har Ret til Mineralier og desl., som findes paa Ejendommen, se Mineralier 2, 5 og 6 samt Rav. Jfr. Danefæ. Oldsager 2.

Grundloven. »Danmarks Riges gennemsete Grundlov af 5 Juni 1849«, 28 Juli 1866. Jfr. Statsforfatningen 1.

1. Imod den maa foreløbige Love ikke stride, Grundlovens § 25.

2. Ang. Formen for Grundlovsforandringer, § 95 ibd., jfr. dog §§ 7, 8, 17, 19, 50.

3. Ang. den Ed, visse Personer skulle aflægge paa at holde samme, se Ed II 18.

Grundlovsdagen.

1. For samme gælde delvis Bestemmelserne om den offentlige Fred paa Folkekirkens Helligdage, L. Nr. 48, 1 April 1891 § 4, smh. m. Bkg. Nr. 89, 28 Maj og Nr. 160, 20 Oktbr. s. A., Nr. 31, 19 Marts 1894.

2. L. Nr. 59, 23 April 1897 ang. Ændring i § 4 i L. Nr. 48,

1 April 1891, særligt for det Tilfælde, at Grundlovsdagen falder paa Lørdag før Pinse.

3. Om Posttjenestens Indskrækning paa Grundlovsdagen, Anordn. Nr. 186, 27 Septbr. 1894 § 1.

4. Ang. Afholdelse af Grundlovsfester paa Grundlovsdagen, naar denne falder paa Dagen før 1ste Pinsedag, J. M. Skr. Nr. 65, 2 Marts 1897.

Se Markeder I 4 a. Postbrevkasser 3. Posthuse 10. Skoler II A 6 t.

Grundlovsfest, se Forsamlingsretten I b Nr. 1. Grundlovsdagen 4. Helligdage 5 A i, B 18.

Grundmur, se Murværk (5 handler om, hvad der kan anses som Grundmur).

Grundskat.

I. I København.

1. Under dette Navn er sammendraget Renovations-, Vægter-, Lygte- og Borgervæbningsskatten samt $\frac{2}{3}$ Ligningsskat, L. 19 Febr. 1861 (S. 180) § 1. Jfr. Adg. 21 April 1812, Rskr. 28 Avg. 1829, L. 14 Decbr. 1857 ang. den udenbys Grundtakst.

2. Erlægges i Byen med 7 Rdl. 5 Mk., udenfor Byen med 9 Rdl. 2 Mk. (derunder Brolægningskatten) for hver Grundtakstportion, fornævnte L. 1861 § 2.

Med Hensyn til samme henregnes de mellem Fæstningsværkerne og Demarkationslinjen beliggende Grunde til Forstæderne, L. 6 Juli 1867 § 7.

3. Ved dens Beregning komme til Anvendelse alle de Fritagelser, Lempelser og andre særlige Bestemmelser, der hidtil have fundet Sted i de Skatter, i hvis Sted Grundskatten træder, L. 19 Febr. 1861 § 3. Jfr. Vægterskat I 3.

4. Af ældre Bestemmelser om Fritagelse for Grundskat mærkes:

a. Grevernes Residenser maatte ikke med nogen Grundskat besværes, Priv. 25 Maj 1671 § 22. Jfr. Grl. 5 Juni 1849 § 97.

b. Kirke- og Skolebetjente paa Christianshavn skulle for deres Huse ej mere kontribuere i paabudte Grundskatter, end de kontribuere, der nyde fri Embedsbolig, Rskr. 5 Decbr. 1685.

c. Københavns Magistrat og Raadhusbetjente kunne ikke fritages for at udrede samme, Resl. 19 Juli 1690 (der viser at Universitetsprofessorernes Residenser vare befriede for $\frac{1}{4}$ af Grundskatten).

d. Derfor skulle de Huse, Haver og Pladser omkring Amalienborg, som ere Kongen tilhørende, være forskaaned, Rskr. 23 April 1692.

e. Den Plads, paa hvilken reformert Kirke er bygget, saa vel som al Kirken tilhørende Grund og Bygning er fritagen for Grundskatten og al anden af Grundskatten dependerende Paalæg, Priv. 15 Maj 1747 § 9, jfr. § 25.

f. Derfor skal det danske Komediehus være fritaget, Priv. 11 Septbr. 1750 § 1 (i Reskriptsaml.).

g. Derfor er den jødiske Synagoge fritagen, K. Skr. 4 Jan. 1838.

5. Med Hensyn til hvorledes Hjørnестeder beregnes til Vægter- og Lygteskat samt til Renovationsskat, se Pl. 22 Juni 1801 § 6 og 27 Marts 1805 § 7.

Se Grundtakst I samt de enkelte under Grundskatten hørende Skatter efter deres Benævnelse.

II. I Købstæderne uden for København og i Handelspladserne samt paa Landet.

1. Grundskat til Kommunen skal svares efter Lov 11 Febr. 1863 § 3. De Købstæder, for hvilke Skattevedtægter efter den nævnte Lov ere approberede, findes nævnte under Kommuneafgifter III A 1 b.

2. En Grundskat til Staten blev paabudt i Købstæderne ved Fr. 28 Jan. 1682 § 7, men ophævet ved Fr. 29 Decbr. 1694. Jfr. Fr. 22 Novbr. 1671, 14 Novbr. 1672, Paab. 28 Decbr. 1716.

3. Med Grundskat maa ikke sammenblandes de Afgifter til Kommunen, som lignes paa Grunden efter Grundtakst eller en lignende Maalestok for Beskatning af faste Ejendomme, L. 11 Febr. 1863 § 3.

4. I Marstal, derom handler Bkg. Nr. 114, 18 Oktbr. 1878 § 23.

5. I Reykjavik, derom handler L. 19 Oktbr. 1877 (Nr. 28 i Till. t. Lovt.), hvori en Forandring er sket ved L. 19 Septbr. 1879 (Nr. 22 ibd.).

6. I Købstæderne Akureyri, Isafjord og Seydisfjord, L. 8 Oktbr. 1883 (Nr. 24 ibd.) § 18, af s. D. (Nr. 25 ibd.) § 19, 8 Maj 1894 (Nr. 15 ibd.) § 19.

7. Ang. Grundskat og Grundtakst i Sundbyernes Sognekommune, L. Nr. 102, 14 April 1893 §§ 1—8.

III. Den konsoliderede Grund- og Benyttelsesskat i de inkorporerede slesvigske Distrikter er bortfalden, L. 29 Marts 1867 § 4 Nr. 1.

IV. Der kontraktmæssig er paalagt bortsolgte eller bortarvefæstede Ejendomme til Statskassen, kan fordres afløst efter L. Nr. 53, 25 Marts 1871 § 2, jfr. Bkg. Nr. 180, 30 Juni s. A.

V. Ang. Grundskat og Grundafgift af Plantager i Vestindien, Fr. 1 Oktbr. 1802 § 2, der for St. Croix's vedkommende er forandret ved Adg. 29 Decbr. 1862 § 3.

Grundtakst.

I. I København.

1. Efter samme udredes Grundskatten, L. 19 Febr. 1861 § 2 (S. 181).

2. Ang. Grundtaksten af indenbys Grunde, Rskr. 19 Marts 1756 (fuldstændig i J. G. Sørensens Samling af Bestemmelser for Kbhvns. Kommune S. 8—11), Adg. 21 April 1812 §§ 1—3. Jfr. de ældre Bestemmelser Bef. 16 Decbr. 1682, Rskr. 31 Marts 1683, 17 April 1686, Approb. 15 Febr. 1690, Rskr. 1 Marts s. A. (to), 14 Maj 1725.

Fornys hvert 5te Aar, Adg. 21 April 1812 §§ 1—3, jfr. L. 19 Febr. 1861 § 2.

Ang. en paatænkt ny Grundtakstmatrikul, K. Skr. 7 Marts 1826.

Forandring i samme foretagen ved Resl. 9 Septbr. 1863 (Prinsessegade, Frederiks Kirkeplads).

Fastsat for Gammelholm og Nyboder ved Pl. 2 Juni 1863, for Ny Kronprinsessegade og Christiansgade ved Pl. 22 Juni 1870.

3. Ang. Grundtaksten for udenbys Grunde, L. 14 Decbr. 1857 smh. med L. 19 Febr. 1861 § 4.

Almindeligt Eftersyn af samme foretages hvert 5te Aar, L. 14 Decbr. 1857 § 11, jfr. L. 19 Febr. 1861 § 2.

Med Hensyn til de offentlige Vejes Inddeling i 3 Klasser til Udredelse af Renovationsskat samt Brolægnings- og Vejskat, se Renovationsskat 2.

Ny Inddeling af de udenbys offentlige Gader og Veje i tre Klasser til Udbredelse af Renovationsskat samt Brolægnings- og Vejskat, Bkg. 9 Maj 1877, smh. med Bkg. 30 Juli 1880, 3 Jan. 1882 (alle i U. L.).

Om nogle udenbys Gaders Optagelse i 1ste Klasse, Bkg. 12 Febr. 1883, 3 Marts 1885 (begge i U. L.).

4. Stadskonduktøren skal forfatte Grundtakstmatrikulen uden særlig Betaling, Resl. 26 Avg. 1823.

5. Forbud mod, at den vilkaarlig deles, indeholdes allerede i Rskr. 1 Marts 1690, og Kontrollen med Delinger af samme føres derved, at intet Skøde maa antages til Tinglæsning uden

at behørigt Maalebrev paa Grunden medfølger, se under Maalebrev I.

II. I Købstæderne uden for København.

1. Grundtaksten i Købstæderne efter Fr. 28 Jan. 1682 § 5 vil tabe sin Betydning, efterhaanden som der for Købstæderne bliver approberet Skattevedtægter efter Lov 11 Febr. 1863, se herom under Kommuneafgifter III.

2. De Grundtakster, som efter Fr. 28 Jan. 1682 § 5 bleve satte i Købstæderne paa Gaarde, Huse og Pladser, som de laa belejlige til Næring og Brug, ere efterhaanden reviderede eller afløste af ny, men Bestemmelserne herom findes kun tildels i Reskriptsamlingen. Af saadanne Bestemmelser kunne nævnes Rskr. 30 Oktbr. 1744, 7 Jan. og 29 Juli 1746, 7 Novbr. 1817 for Fredericia; Rskr. 22 Juni 1753 for Varde; Rskr. 25 Juli 1755, 27 Maj 1757 for Nykøbing paa Falster; K. Prom. 6 Septbr. 1783 for Nykøbing paa Mors; K. Prom. 13 Septbr. 1783 for Assens; K. Prom. 14 Novbr. 1801 for Stubbekøbing; Rskr. 6 Novbr. 1816 for Nysted; K. Skr. 18 Septbr. 1824 for Mariager; Konf. 22 Marts 1826 for Svendborg.

3. For at holde Grundtaksten i Orden maa Skøder paa enkelte Stykker af Købstadhusenes Grund ikke tinglæses, førend de ere opmaalte og satte i Grundtakst, Pl. 19 Marts 1790, Rskr. 6 Novbr. 1816 § 2, K. Skr. 9 Juli 1825, 16 Avg. 1834. Jfr. L. 11 Febr. 1863 § 9.

4. Grundskillingerne paa Husene i Næstved skulle forblive ved Husene, naar Jorderne sælges derfra, K. Skr. 9 Novbr. 1815.

5. Om Grundtakst paa Bygninger, der opføres paa tidligere ubebyggede Grunde og paa Købstadens Jorder, kan mærkes:

a. Fr. 28 Jan. 1682 § 5 tilsiger 3 Aars Skattefrihed for ny Gaarde. Jfr. Rskr. 29 Marts 1777, 26 Febr. 1796, K. Prom. 14 Oktbr. 1809, Skr. 16 Febr. 1833, Resl. 20 Juni 1850 med Resl. 23 Juni 1847 i Noten.

b. Hvor vidt ved Grundtakstens Regulering i Aalborg Købstad Gaarde samt Gaards- og Havepladser uden for Byen skulle tages med, K. Skr. 17 Marts 1827.

c. Bygninger, som opføres paa hartkornspligtige Jordlodder, der ligge umiddelbart op til en Købstad, blive at sætte i Grundtakst, dog med nogen Moderation, K. Skr. 19 April 1834.

6. Af Grundtaksten bliver i de Købstæder, hvor Beskatning efter L. 11 Febr. 1863 endnu ikke er indført, udredet en Del af de kommunale Afgifter, se Fr. 5 Maj 1683, Reglm. 5 Juli 1803

§ 42 Nr. 2 og hvad herom er anført under Kæmnerkassen 3 b. Af specielle Bestemmelser i saa Henseende kunne nævnes:

a. Om Delinkventomkostninger, K. Prom. 6 Maj 1786, 12 Juni 1830 (for Sæby), Skr. 19 Oktbr. 1822 (for Hjørring), jfr. Rskr. 10 Maj og 23 Juli 1734, 23 Decbr. 1735.

b. Om Udgiften til Vægtene i Købstæderne i Fyen, Fr. 22 Febr. 1737 II § 4, 24 Jan. 1761 II § 5, Rskr. 27 Juni 1806.

c. Ang. et Bidrag af Grundtaksten til Renovationsvæsenet i Odense, Rskr. 18 Decbr. 1789 § 15.

d. Ang. Grundtakstafgiften til Fattigvæsenet i Svendborg, Resl. 9 Novbr. 1836.

7. Om Fritagelse for Grundtakstafgifter.

Gejstliges Residenser, Kirkers, Skolers, Hospitalers og de fattiges Huse skulle være forskaandede derfor, Fr. 5 Maj 1683, fr. Rskr. 14 Jan. 1791 (Flensburgs Enkestiftelse i Horsens), K. Prom. 7 Marts 1795 (Kapellanbolig i Maribo), Skr. 18 Marts 1834 (Skoler), K. og U. M. Skr. 25 Septbr. 1863 (Frederiksberg Kirke).

Denne Frihed gælder ikke Huse og Ejendomme tilhørende de nævnte Stiftelser m. m. uden for disses paabyggede Grunde, K. Skr. 4 Novbr. 1769.

Ikke heller de Ejendomme, der afhændes til private, K. Skr. 5 Jan. 1828, jfr. K. Prom. 1 Maj 1790, 20 Oktbr. 1798.

Naar den Del af Byens Skatter, der lignes paa Assurance-summen, tillige omfatter Afgifter, der pleje at lignes paa Grundtaksten, maa de omhandlede Ejendomme være fritagne for samme, Ind. M. Skr. 15 April 1858 (ang. Rødby Kirke).

b. Skal ikke paalægges en Indvaaners tiendepligtige Vænge i Saksjøbing, K. Prom. 30 Novbr. 1799.

c. Derfor maa Horsens Bys separate Jorder være befriede, Rskr. 4 Decbr. 1739.

d. Bør ikke svares af de Grunde, hvorpaa de tre Konsumtionsboder i Grenaa ere byggede, K. Prom. 20 Decbr. 1783.

8. Nærbeslægtede med Afgiften efter Grundtakst ere de kommunale Afgifter, der efter lokale Bestemmelser i enkelte Købstæder ere svarede efter Bygningsareal, Husfag (Bindingskat) Façade og desl., L. 11 Febr. 1863 § 3, Ind. M. Skr. 18 Novbr. 1854.

Se Beneficeret Gods 15.

III. Paa Landet.

Om Grundskat og Grundtakst i Sundbyernes Sognekommune, derom handler, L. Nr. 102, 14 April 1893 §§ 1—8.

Grundtakstjorder i Købstæderne.

1. For deres Bortforpagtning paa 100 Aar er Fr. 18 Oktbr. 1811 ikke til Hinder, K. Skr. 26 Marts 1822.

2. Se om Grundtakstjorder videre under Grundtakst II.

Grus og Grusgrave.

1. Til Veje, se under Vejmaterialier.

2. Til Jernbaners Anlæg og Vedligeholdelse, Fr 5 Marts 1845 §§ 1, 3 og 14, L. 10 Marts 1861 § 5 og 15 Maj 1868 § 1, (S. 266). Jfr. Ind. M. Skr. 4 April 1865.

3. Ang. Borttagelse af Grus fra Forstranden, se Forstrand 3.

Ang. det samme i Gudenaa, L. 30 Jan. 1861 § 10.

Se Kirkegaard 1 g (ang. Ekspropriation til Sikring mod Forstyrrelse ved Grusgravning), 12 a, e (ang. Grus til Gangene paa Kirkegaarden). Kirkehoveri II 4 g Nr. 9 (ang. Transport af Grus til nævnte Gange og disses Belægning dermed). Skolelod II 1 h (Erstatning til Skolelæreren for deraf til Grusgrav udlagt Grund). Strandbred 4.

Gryn, ang. Handel dermed, se Kornvarer. Landvæsenprodukt 14.

Grynkværsafgift, se Grubbeværksafgift.

Grænse, se Skelberigtigelse.

Grænsegendarmeriet, se Grænsetoldvæsenet 7.

Grænsetoldpolitikorpset, se Grænsetoldvæsenet 3.

Grænsetoldvæsenet.

1. Derom handler L. om Toldforholdene ved Landtoldgrænsen Nr. 65, 23 Maj 1873, ved hvis § 16 L. 23 Decbr. 1864 og 7 April 1865 ophæves.

De til den ophævede Lov af 1864 givne Instruktioner m. v. ere fremdeles gældende, Skattedir. Cirk. Nr. 130, 31 Maj 1873 § 2.

2. Ang. Oprettelsen af Oppebørsels- og Kontrolsteder ved samme, Bkg. 6 Jan. 1865 og 24 Septbr. s. A.

3. Ang. Ordningen af Grænsetoldpolitikorpset, midlert. Organisationsplan 17 Jan. 1865, jfr. Bkg. Nr. 101, 5 Juni 1871, ny Organisationsplan Nr. 21, 11 Febr. 1876, og ang. dets Uniformering m. m., Reglm. Nr. 440, 4 Jan. 1871.

Chefen for dette Korps har Rang i 4de Klasse Nr. 3, Resl. Nr. 103, 20 Maj 1874.

Med Hensyn til Grænsetoldpolitikorpset henvises fremdeles til Militær Jurisdiktion A 7 og H 2 c. Militære 4 (deres Kommuneafgifter) a Nr. 1, 7 (Underholdsbidrag) a.

4. Se Prøvehandel 1 f, 4de Led (Adgangsbevisers Udfærdigelse og Paategning).

5. Jfr. de ældre Bestemmelser i Fr. 16 Febr. 1820, 12 Decbr. 1838, L. om Toldgrænsens Ophævelse 7 Febr. 1851.

6. Toldkontrolstedet i Villebøl inddrages, Bkg. Nr. 78, 3 Juli 1875.

Ligeledes i Holte, og Oprettelsen af et Toldkontrolsted ved Vamdrup-Jels Vejen, Bkg. Nr. 143, 21 Oktbr. 1880.

Ang. Nedlæggelse af Toldkammeret i Foldingbro som selvstændigt Toldsted og Oprettelsen af et Toldkontrolsted samme Steds, Bkg. Nr. 164, 3 Decbr. 1881.

7. Ang. at Grænsegendarmeriets Erklæring skal indhentes over alle Andragender vedkommende Rapporter afgivne af sammes Personale. Skattedir. Skr. 20 Jan. 1893 (i Tidsskrift f. Toldv. 11te Aarg. S. 44).

8. Ang. sammes Kontrol med Kreaturer, der udføres over Grænsen paa anden Maade end med Statsbanerne, Bkg. Nr. 210, 10 Novbr. 1892 § 16.

Græs, tørret og **Græsfø**, se Karantænevæsenet A 4 a (Indførsel deraf kan ikke forbydes).

Græsavktion, se Avktionsgebyrer I 14.

Græsgangspenge. Denne under Købstadkonsumptionen tidligere indbefattede Afgift afskaffedes ved Fr. 1 Febr. 1797 § 21. Jfr. om disse Græsgangspenge i København, Rskr. 22 Maj og 20 Oktbr. 1688, Rtk. Skr. 21 Avg. 1726 (i Reskriptsaml. 1ste Del), jfr. Rskr. 26 April 1720, og i de andre Købstæder Fr. 15 Oktbr. 1778 XII, Gen. Toldk. Cirk. 18 Marts 1780.

Græsningsret — **Græsgang**.

1. Ang. det Forhold, at en Person ejer Skoven, en anden Græsningsretten i samme, D. L. 5—10—21, Fr. 18 April 1781 §§ 31, 39. Ang. saadant Fællesskabs Ophævelse, Fr. 27 Septbr. 1805 Kap. 1. Jfr. Fredskove 1 b.

2. Ved en Ejendoms Udstyknig vil det ikke blive tilladt at afhænde en Lod med Forbehold af Græsningen paa samme eller omvendt, Fr. 3 Decbr. 1819 § 7. Jfr. Saltholm 4.

3. Ang. at Ejendomsretten over Grunden og Græsningsretten ordentligvis skulle forenes ved Udskiftning af Tørvemoser, L. 30 Decbr. 1858 § 6 (S. 814), jfr. Ind. M. Skr. 2 Juli 1861 ad 2.

4. Ang. Forbud mod Græsning af Kreaturer paa visse Steder, se Fredskove. Fæstningsværkerne ved Kbhvn. 3. Kirkegaard 11 a. Vejpolitiet 17.

5. At den, der i Vestindien modtager fremmede Kreaturer til Græsning, er ansvarlig i Tilfælde af deres Optagelse paa anden Mands Grund, Adg. 9 Juli 1886 (Nr. 26 i Till. t. Lovt.) § 9 (St. Croix), 12 Jan. 1888 (Nr. 2 ibd.) § 9 (St. Thomas og St. Jan).

6. Ang. at Dyr, der lide af visse smitsomme Sygdomme, ikke maa føres paa fremmed eller fælles Græsgang, L. Nr. 105, 14 April 1893 §§ 10 Nr. 2, 11 a, jfr. 6.

7. Amtmændene kunne paabyde Dyr lægeundersøgelse af Kreaturer, der sættes paa fælles Græsgang, § 12 ibd.

Se Avktionsgebyrer I 14 (Avktioner over Græsningsret). Indkvartering II 35 f (Græsning paa en Eksercerplads). Naadensaar II 7 c. Tiende 1 m.

Græspenge (en Godtgørelse for Jord udlagt til Skolelod), hvor vidt de kunne inddrives ved Udpantning, K. og U. M. Skr. 14 Marts 1865, jfr. L. Nr. 36, 29 Marts 1873 § 1.

Grøfter.

1. Maa ingen kaste uden for Fæstningerne og fornemlig uden for København paa 2000 Alen nær Voldene, Fr. 28 Jan. 1682 § 10.

2. Om Fælledeernes og Vejenes Grøfter uden for Københavns Porte, Pl. 8 Maj 1769, 16 Febr. 1780 § 8, hvilken sidste Bestemmelse giver Regler om Stenkister, Overkørseler, Oprensning m. m.

3. Om det ferske Vands Grøfter i og ved København, Fr. 8 Novbr. 1681, 22 Oktbr. 1701 P. 2 Kap. 8 § 1.

4. Om Vandafledningsgrøfter, se L. Nr. 63, 28 Maj 1880 §§ 52 ff, jfr. Adg. 29 Juli 1846 § 43, Fr. 18 April 1781 § 36, 23 April 1781 §§ 12, 13, 25 Juni 1790 §§ 2 og 3, D. L. 3—13—31 og 3—15—2.

5. Hegnsgrøfter, Flæk- og Skelgrøfter, L. 6 Marts 1869 § 1 m. fl. Jfr. Fr. 29 Oktbr. 1794 §§ 1 ff, 9 Juli 1817 § 6 Rtk. Prom. 16 Juli 1796, D. L. 5—10—7, 3—13—31.

6. Om Vedligeholdelsen af Grøfter over Marker, hvor Kirke- og Skolestier er, gives en Regel i Fr. 13 Decbr. 1793 § 18, hvormed dog maa sammenholdes L. 4 Juli 1850 § 4 (S. 235).

7. Gadegrøfter kan Sundhedspolitiet ikke paalægge vedkommende Ejendomsbesiddere at oprense og brolægge, Ind. M. Skr. 30 Marts 1852.

Herfra afvigende Bestemmelser kunne dog findes i Politivedtægter og Sundhedsvedtægter.

8. Landevejsgrøfter.

a. Bestemmelser om, hvor vidt Landevejene skulle forsynes med Grøfter, om deres Beskaffenhed m. m. findes i Fr. 13 Decbr. 1793 §§ 5, 7, 9, 15, jfr. Rskr. 12 Jan. 1775 § 1, og skønt de ere ophævede ved L. 21 Juni 1867 § 18, ville de dog endnu have Betydning som vejledende. Særlig kan ogsaa mærkes Rtk. Skr. 21 April 1840, hvorefter Grøfter bortfaldt ved Hovedlandevejene i Jylland paa de Strækninger, hvor Opfyldninger og Udgravninger havde en vis Højde eller Dybde.

b. Om Grøfter til Vands Afledning fra Landevejsgrøfterne handles i Fr. 13 Decbr. 1793 § 15 og Rtk. Skr. 9 Marts 1816.

c. At der ved Landevejsgrøfternes Anlæg skal tages Hensyn til Vandafledningen fra de tilgrænsende Jorder, og at Lovgivningens Bestemmelser om Vandafledning ogsaa kan komme til Anvendelse paa Vejgrøfterne, fremgaar af Fr. 13 Decbr. 1793 § 9 og L. 17 Jan. 1859 § 22.

d. At deres Oprensning og Vedligeholdelse paahviler Vejvæsenet og bekostes af Amtsrepartitionsfonden, følger allerede deraf, at Grøfterne ere Dele af Vejen, men der kan ogsaa derfor anføres Fr. 13 Decbr. 1793 § 43, 20 Decbr. 1799 § 11.

e. At Landevejene ikke maa kommes for nær ved de tilgrænsende Lodders Indgrøftning, Gen. Vejkom. Cirk. 19 Avg. 1796, jfr. D. L. 3—15—2.

f. At ingen maa pløje eller grave Vejens Grøftekant nærmere end 1 Alen, Fr. 13 Decbr. 1793 § 78; dog forudsætter dette formentlig, at dette Areal efter Fr.'s § 9 er eksproprieret til Vejen eller fra ældre Tid hører til denne.

g. Andre Bestemmelser til Fredning af Vejgrøfterne findes i Fr. 13 Decbr. 1793 §§ 79—82, 85, L. Nr. 53, 25 Marts 1872 §§ 11 og 2.

h. Om Anlæg af Overkørseler over Grøfterne gives Regler i Fr. 13 Decbr. 1793 § 80, hvorved dog bemærkes, at det nu formentlig er Amtsraadet og ikke Amtmanden, der skal tillade ny Overkørselers Anlæg.

i. Overkørselerne fra de tidligere Hovedlandeveje til de tilstødende Biveje maa Amtsrepartitionsfonden i Reglen vedligeholde, Ind. M. Skr. 20 Marts 1869 (D. T. S. 370).

k. Hvor Vejvæsenet har tilladt, at Grøfterne opfyldes, t. Eks. foran Bygninger, maa de Vilkaar, paa hvilke Tilladelsen er meddelt, være afgørende med Hensyn til Vedligeholdelse af Fortov, brolagte Rendestene, Rørledninger eller Stenkister. Ang. For-

tovene ved Kroerne ved de ældre Hovedlandeveje gives Regler i L. 21 Juni 1867 § 3, jfr. Fr. 13 Decbr. 1793 § 5.

9. Grøfter ved offentlige Biveje.

a. Noget Paabud om, at de offentlige Biveje skulle være indgrøftede (indkastede) findes ikke, navnlig ikke i den ved L. 21 Juni 1867 § 18 ophævede Forskrift i Fr. 13 Decbr. 1793 § 8, men det vil i Reglen findes hensigtsmæssigt for at aflede Vandet fra Vejen og for at skaffe de tilstødende Lodsejere Fred for Færdsel over deres Jorder.

b. Om Grøfter til Vands Afledning fra Vejene uden for de egentlige Vejgrøfter, K. Skr. 20 Juli 1847.

c. Paa de offentlige Biveje er Bestemmelsen i Fr. 13 Decbr. 1793 § 78 ikke lige frem anvendelig, da der ikke tilhører disse Veje 1 Alen Jord paa den anden Side af Grøften, og Vejvæsenet ikke paa nogen Maade kan disponere over Terrænet uden for Vejen og Grøfterne, med mindre det enten ved Udskiftningen er lagt til Vejen eller senere eksproprieret dertil, Ind. M. Skr. til Aarhus Amt 31 Marts 1866 (utrykt). Dog følger deraf ikke, at nogen tør grave eller pløje saa nær til Grøfttekanten, at den beskadiges, men denne maa lades urørt, lige som den, der graver eller pløjer ved Skellet mod en Nabo, maa lade Skellet urørt, se ogsaa Fr. 13 Decbr. 1793 § 78.

d. Ang. Fredning af Vejgrøfter henvises til de ovenfor under 8 g nævnte Bestemmelser, jfr. Ind. M. Skr. Nr. 333, 31 Decbr. 1872.

e. Hvor de offentlige Biveje endnu vedligeholdes ved Naturalarbejde, er det dog ikke ualmindeligt, at Grøfternes Oprensning udføres ved lejede Folk for Kommunens Regning, men som Regel paahviler dette Arbejde de vejpligtige. Jfr. Vejarbejde II.

f. Med Overkørseler fra Biveje til de langs med disse liggende Ejendomme forholdes efter Fr. 13 Decbr. 1793 § 80, men den fremtidige Vedligeholdelse paaligger under Vejvæsenets Tilsyn vedkommende Lodsejer, for hvis Skyld Overkørselen er anlagt, Ind. M. Skr. 2 Maj 1854.

g. Om Overkørselerne fra de tidligere Hovedlandeveje til de tilstødende Biveje, se foran under 8 i.

10. Grøfter ved private Veje omhandles i L. 14 April 1865 § 5.

Grønland.

1. Ang. Oprettelsen af Kolonier, Rskr. 9 Septbr. 1726, 1 April 1741, 12 Jan. 1742.

2. Grønlænderne skulle holde sig fra Angekokerne, ikke jage Rensdyr med Bøsse m. m., Rskr. 1 April 1746.

3. Forbeholdtes Danmark ved Afstaaelsen af Norge, Trakt. 14 Jan. 1814 § 4.

4. Ang. Opmaaling af Kysterne, Rskr. 10 Novbr. 1822.

5. De almindelige danske Love anvendes paa de sig der opholdende Evropæere, K. Skr. 29 April 1819, 11 Oktbr. 1828, samt paa de i Handelens Tjeneste værende Grønlændere, ibd. og J. M. Skr. 12 Maj 1848. Jfr. dog med Hensyn til Horforbrydelsen, K. Skr. 29 April 1819.

a. Rettergangssager betræffende de nævnte Personer forfølges og paakendes ved Landsover- samt Hof- og Stadsretten i København, Rskr. 17 April 1782, K. Skr. 18 Avg. 1835.

b. Skiftejurisdiktionen over dem udøves af Handelsinspektørerne, hvis Kendelser paaankes til Højesteret, Pl. 3 Juni 1791, jfr. Reglm. 2 Juli 1781 § 18, Instr. 19 April 1782 X § 1.

1) Regler for Proklamatas Udstedelse, Pl. 10 Febr. 1792, 28 Marts 1816.

2) Ang. hvem der skal afholde Skifte efter Missionens Betjente, K. Prom. 7 Oktbr. 1797 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Arv og Skifte A).

Under denne Skiftejurisdiktion hører ogsaa Missionens Personale, i hvis Boer Missionskassen har første Prioritet, K. Prom. 24 Marts 1810.

3) Inspektørerne kunne meddele midlertidig Tilladelse til at hensidde i uskiftet Bo, indtil Ansøgningen derom kan blive endelig afgjort af Justitsministeriet, K. Skr. 8 Febr. 1812.

4) Arveafgifter svares som sædvanlig, K. Skr. 18 Febr. 1826.

5) Inspektørerne have Ret til Gebyr for Skiftebehandlingen efter Sportelreglementet, K. Skr. 21 Juni 1839.

6) Ang. Anvendelsen af den danske Lovgivnings Bestemmelser, særlig Bestemmelsen om Nødvendigheden af Skifte i Tilfælde af nyt Ægteskabs Indgaaelse, paa de i Missionens Tjeneste værende Grønlændere og Blandinger, K. og U. M. Skr. 16 Maj 1876 (G. R. — ang. en grønlandsk Kateket).

6. De danske Love ere uanvendelige paa de Grønlændere, som ikke ere i Handelens Tjeneste, K. Skr. 29 April 1819, 11 Oktbr. 1828, 5 Avg. 1837.

a. Ang. deres Arvesager, Retstrætter og Forbrydelser, forel. Best. Nr. 20, 31 Jan. 1872 §§ 20—24. Jfr. med Hensyn til Hor

K. Skr. 29 April 1819, og med Hensyn til Blodskam J. M. Skr. 12 Maj 1848.

b. Hvorledes der skal forholdes med Separation og Skilsmisse, K. Skr. 29 April 1819.

c. Hvorledes der skal forholdes med arveløse Kapitaler efter dem, J. M. Skr. 5 Avg. 1837.

d. Se nedenfor 8.

7. Ang. Stævnevarselet til Personer, der bo eller opholde sig der, Fr. 3 Juni 1796 § 16. Se nu L. Nr. 55, 11 April 1890 § 1.

8. Grønlændere og Blandinger kunne sammenvies, naar Manden er 19 Aar gammel, K. Skr. 23 April 1831.

9. Ang. Vartpenge for Kolonibestyrere, som have tjent over 10 Aar, Resl. 11 Febr. 1835.

10. Ang. Begunstigelser for de der bosatte Undersaatter med Hensyn til deres studerende Sønner, Resl. 11 Febr. 1848, jfr. Reglm. af s. D. § 4, L. 14 April 1852 § 9. Se Skoler I A 7 k.

11. Koncession paa Oprettelsen af Etablissementer til at drive Handel med de Indfødte, Jagt, Fiskeri m. m. 7 Juni 1863.

12. Do. paa Mineanlæg, navnlig Brydning af Kryolith 30 Septbr. 1864 med Note. — Se Mineralier 7.

13. Med Hensyn til Postforsendelser dertil kan Regeringen træffe de fornødne Foranstaltninger, L. Nr. 57, 5 April 1888 § 29.

De kunne af Postvæsenet afleveres til den grønlandske Handel, Adg. Nr. 179, 7 Septbr. 1888 Indledningen.

14. Ang. Grønlændernes Kasse og Forstanderskaberne, forel. Best. Nr. 20, 31 Jan. 1872. Ved sammes § 25 hæves Best. 7 Maj 1862 og 1 Maj 1863.

15. De grønlandske Regnskaber revideres i 1ste Revisionsdepartements nuværende 2det Kontor, Resl. Nr. 221, 25 Novbr. 1876.

16. Grønland (Island og de vestindiske Øer) ere i Søloven ikke indbefattede under Udtrykket »Riget«, der forstaas som »Kongeriget«, men falder ind under Udtrykkene Udland, Udlænding osv., Sølov Nr. 56, 1 April 1892 § 313.

Se Embedsbolig 1, 4de Stykke. Forstrandsret 1 f. Fødsels- og Plejestiftelsen 11 c (ang. grønlandske Jorodemoderelevs Oplærelse). Handel (og Skibsfart) II D. Hernhutter 1 a. Islandske Departement. Kirkeritual 3, 4, 9. Læger A II 12. Missionsvæsen 3. Navn 1 h (uægte Børns). Postvæsenet I 38.

Grønlandske Handel, den kgl.

Se Grønland 13. Handel (og Skibsfart) II D. Handelsinspektører. Postvæsenet I 38.

Grønthandel.

1. Er nu over alt fri Næring, se Frihandel 1. Jfr. tidligere K. Skr. 8 Maj 1819 og 26 Oktbr. 1822.

2. Torvehandel med Grøntsager paa Helligdage er tilladt til Kl. 9 Formiddag, L. Nr. 57, 7 April 1876 § 3. Mærk ogsaa § 12 ibd.

3. Se Frugthandel 2 (om Handel med udenlandske Grøntsager i Kbhvn.).

Se Karantænevæsenet A 4 a, jfr. B 4 c, f (Indførselsforbud).

Guardein (Vardein, Værdimester, Probermester).

I. Ang. Guardeinen ved den kgl. Mønt.

1. En Vardein, som prøver enhver Smeltning og opbevarer Stemplerne, skal beskikkes ved enhver Mønt, Mønt-Ordn. 22 Marts 1671, jfr. K. Skr. 18 Decbr. 1832.

2. Ang. hans Lønning, samt at han erholder kongelig Ansættelse med Pensionsberettigelse, L. 2 Juli 1870 (S. 261) § 2.

3. Instruktion for ham Nr. 201, 17 Juli 1873. Jfr. Instr. Nr. 202 af s. D. for Møntmesteren.

II. Stadsguardeinen i København.

1. Skal prøve og stemple alt Sølv- og Guldarbejde i København, Lavsart. f. Sværdfejerne 14 Maj 1685 § 5, f. Guldsmedene 7 Novbr. s. A. §§ 7, 8 og 10, hvor nærmere Regler herfor gives.

Dette gælder for Guldarbejdernes vedkommende dog kun, naar Arbejdets Størrelse tillader Stemplets Anbringelse, Pl. 2 Septbr. 1778.

a. Reglementariske Bestemmelser for Stemplingen, K. Skr. 15 Juli 1842.

b. Takst for Probering og Stempling af Guld- og Sølvarbejder samt Barrer, Pl. 14 Juli 1842.

Om en forandret Takst for Stadsguardeinen i København, Bkg. Nr. 183, 29 Decbr. 1874, i hvis Slutning det foreskrives, at det for øvrigt forbliver ved Bestemmelserne i Pl. 14 Juli 1842.

c. Ang. Stemplet til Stemplingen, J. M. Skr. 19 Avg. og 11 Oktbr. 1852, 23 Maj 1854.

2. Hvorledes han skal forholde sig, naar han finder noget Bedrag i Arbejdet, Fr. 3 Marts 1688.

3. Ang. Fremgangsmaaden mod en Probermester, som nægtede at foretage en af Politiet rekvireret Prøve, Rskr. 12 Novbr. 1762 (i Regl. t. Reskriptsaml. und. Lav B Guldsmede).

4. Skulde tidligere anholde Guld og Sølv, som var smeltet af uberettigede, se det under Guld og Sølv 3 anførte. Jfr. 4 ibd.

5. Det er hans Pligt at stemple alt Guldsmedarbejde, som vedkommende har Tilladelse til at forfærdige, K. Prom. 30 Avg., Pl. 10 Septbr. 1794.

6. Det hører til hans Embedsforretninger paa vedkommende Ejers Forlangende at prøve Gehaltet af det for private ved Mønten indsmeltede Guld og Sølv, Pl. 15 Juli 1817 § 4.

7. To saadanne kunne ikke ansættes, og Proberdagene kunne ikke ansættes til hver Søgnedag, J. M. Skr. 19 Avg. 1852.

8. Ang. hans Stempling af Guld- og Sølvarbejder, L. Nr. 55, 5 April 1888 § 6.

III. Der kan ikke indføres et for hele Riget fælles Stempel for Sølvarbejder, samt angaaende Bevilling for en paalidelig Guldsmed i enkelte Købstæder til at prøve Sølv- og Guldarbejder efter Fabrikanternes Begæring, J. M. Skr. 22 Maj 1855, jfr. Beskikkelse 28 Marts 1807. Jfr. K. Skr. 15 Juli 1842.

Jfr. med Hensyn til Island, Rskr. 11 Juni 1817.

Gud.

1. Guds Ords Forhaanere og Foragtere skulle Præsterne holde fra Alterens Sakramente, D. L. 2—5—25. Jfr. Alterets Sakramente 13.

2. Ang. Straffen for Forseelser til Guds Navns Bespottelse, D. L. 2—5—29.

3. Guds Ords Skemt og Misbrug i Omgængelse skal Præsten straffe og hans Medhjælpere se at afskaffe, D. L. 2—9—8. Jfr. D. L. 1—12—4, 6—2—1.

4. Straffebestemmelserne i D. L. 6—1—7, 8 og 9 ere ophævede ved L. 10 Febr. 1869 § 308, 25 Juni 1869 § 310 (f. Isl.).

Se Gudsdyrkelse.

Gudelige Forsamlinger.

1. Ang. Amnesti for dem, der vare under Forfølgelse eller domfældte for Afholdelse af gudelige Forsamlinger, Pl. 26 Juni 1848, K. og U. M. Cirk. s. D. (D. T. S. 316 og G. R.).

2. De ældre Bestemmelser derom i Kongel. 14 Novbr. 1665 § 6, D. L. 1—1—1, Fr. 13 Jan. 1741, jfr. Rskr. 13 April 1742, 29 Juni 1742 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Gejstligheden A),

5 Marts 1745 §§ 5, 6, K. Cirk. 1 Decbr. 1804, Skr. 7 Septbr. 1824, 31 Juli 1832, Cirk. 12 Decbr. 1835, 27 Oktbr. 1840, ere forandrede ved Grl. 5 Juni 1849 § 81 Epilogen og 28 Juli 1866 § 76, Koloniall. 27 Novbr. 1863 § 71, Forfatnsl. f. Isl. 5 Jan. 1874 (Nr. 1 i Till. t. Lovt.) § 46, jfr. J. M. Skr. 6 Juni 1860. Se Mormoner 2.

3. Ere Præster uberettigede til at holde i en anden Præsts Sogn uden dennes Samtykke, K. og U. M. Skr. 4 Oktbr. 1851.

4. Ang. Kirkernes Benyttelse dertil, L. Nr. 57, 23 Marts 1872. Jfr. K. og U. M. Skr. 30 April 1856, 21 Maj 1862 (G. R.), 25 Novbr. 1864 (G. R.), 22 Decbr. 1866 (G. R.).

Denne Lov hjemler Præsten Ret til at tilstede Lægmænd at tage Ordet i gudelige Forsamlinger i Kirken, der afholdes af ham selv, K. og U. M. Skr. 17 Avg. 1872 (G. R.).

5. Om Kirkers og Skolers Benyttelse dertil, se Kirker 16 e, l, Skoler II A 2 ø Nr. 5 og 6.

Se Bygningsafgift II 2 k (ang. dertil benyttede Bygninger). Helligdage 5 A m og n. Kollekt 29.

Gudeligt Brug, om Gaver osv. dertil tales i D. L. 5—4—16 til 19, Rskr. 23 Novbr. 1715, Pl. 20 Febr. 1717 I A § 2, Fr. 3 Marts 1741 § 6, 6 Decbr. 1743 §§ 2, 23. Jfr. Fr. 21 Maj 1845.

Gudena.

1. Mellem Silkeborg og Randers, ang. Farten paa samme, L. 30 Jan. 1861.

Det Medlem af Aaforstanderskabet, som ifølge Lovens § 1 skulde udnævnes af Randers Havnekommission, skal nu vælges af Byraadet, Ind. M. Skr. 5 Decbr. 1868 (D. T. f. 1869 S. 2).

2. Fra Ry Mølle til Silkeborg er Gudena kanaliseret i Henhold til L. 19 Jan. 1863 (S. 35), hvorimod Planen til Fuldførelse af Vandvejen efter den nævnte Lov paa Strækningen fra Fuldbro til Ry Mølle for Statskassens Regning maa anses for opgiven, (utrykt Ind. M. Skr. 24 Decbr. 1875 til Aarhus Amt).

3. Instruktion for Bestyreren for Farten derpaa og for Aaforstanderskabet, Ind. M. Skr. 21 Febr. 1866 (i Till. t. Reskriptsaml. f. 1866).

4. Ang. at forommeldte Bestyrer ikke kan anses som Kassebetjent, og at Amtmanden ikke skal foretage Kasseeftersyn hos ham, Ind. M. Skr. 5 Juli 1866.

Gudfader, -moder, se Faddere.

Gudsbespottelse, se Gud. Gudsyndelse.

Gudsdyrkelse, de her i Landet bestaaende Religionssamfunds, Straf for dens Bespottelse eller Forhaanelse, L. 10 Febr. 1866 § 156, 25 Juni 1869 § 157 (f. Isl.). Jfr. de ophævede Bestemmelser i Fr. 27 Septbr. 1799 § 5, L. 3 Jan. 1851 § 8, Fr. 9 Maj 1855 § 8 (f. Isl.).

I Vestindien gælder Adg. 11 Marts 1862 § 8.

Gudstjeneste.

1. Har Kongen ene højeste Magt at anordne og beskikke, Kongel. 14 Novbr. 1665 § 6, D. L. 1—1—1, jfr. Grl. 5 Juni 1849 Epilogen.

2. Skal forrettes med de Ceremonier, som i Vor Frue Kirke i Kbhvn. holdes og bruges efter det forordnede Ritual, D. L. 2—4—4, Kirkerit. 25 Juli 1685 Kap. 1.

Ang. at der findes Betænkelighed ved at udvirke Tilladelse til Benyttelse af et trykt Forslag til ny Kollektur ved samme, K. og U. M. Skr. 2 Decbr. 1865.

3. Paa hvilke Dage og paa hvilken Tid den skal forrettes, D. L. 2—4—5. Kirkerit. 25 Juli 1685 Kap. 1, Fr. 26 Oktbr. 1770, 17 Decbr. 1830.

Bemyndigelse for Kancelliet til at bevilge Undtagelser fra Fr. 17 Decbr. 1830 §§ 1 og 4, jfr. § 5. Resl. 30 Marts 1831.

Ang. Anvendeligheden af Fr. 17 Decbr. 1830 § 4, naar Præster forrette Vakantecture i ledige Sognekald, K. Skr. 24 Maj 1831.

Ang. hvor vidt Afvigelser fra de almindelige Gudstjenestetider paa Landet bør tilstedes, K. og U. M. Skr. 16 Maj 1860 (G. R.), 2 Maj 1873 (G. R.). Jfr. nedenfor 27.

Ang. Gudstjenestetiden paa Island, Fr. 29 Maj 1744 § 2.

Ang. det samme paa Færøerne, K. Skr. 15 Septbr. 1832.

4. Bestemmelser sigtende til at fremme dens Benyttelse og hindre dens Forstyrrelse, tidligere Fr. 26 Marts 1845, se nu L. Nr. 57, 7 April 1876 jfr. L. Nr. 48, 1 April 1891, L. 28 Marts 1855 (f. Isl.), 10 Febr. 1866 § 157, 25 Juni 1869 § 158 (f. Isl.). Jfr. D. L. 2—9—24, 6—3—1, 2, 6, 10, Fr. 22 Oktbr. 1701 Post 2 Kap. 2 § 4, 12 Marts 1735 §§ 1 og 2, 13 Jan. 1741 §§ 1 og 4, Rskr. 16 Juli 1751. Jfr. Helligdage.

Medens samme varer, maa Vagter og Kommandoer ikke lade røre Tromme eller Musik, naar de passere Kirkerne, Pbf. 11 Avg. 1823, K. Cirk. 28 Marts 1840.

5. Maa en Præst ikke forrette for en anden Præst uden dennes Vilje eller Biskoppens Befaling, D. L. 2—11—3.

I København maa ingen Præst bruge en fremmed Præst til Gudstjenesten uden Biskoppens Tilladelse, Rskr. 13 Oktbr. 1741.

6. Ang. Forslag og Betænkning til dens Forbedring, K. Cirk. 18 Juni 1791 (i Reg. til Reskriptsaml. und. Gejstligheden A), K. Prom. 29 Oktbr. 1805.

7. Skulle Disciplene i de lærde Skoler og i Almueskolerne bivaane under Tilsyn af Lærerne eller Forældrene og Værgerne, Fr. 7 Novbr. 1809 § 56, Adg. 29 Juli 1814 f. Købst. §§ 26 og 27, f. Land. §§ 19 og 20, Fr. 20 Marts 1844 § 27. Se nærmere herom Skoler I A 5 b og II A 12.

Ang. Messesfaldstjeneste i Pastorater med tre Sogne, Rskr. 3 Decbr. 1745, 10 Maj 1765, jfr. Rskr. 30 Septbr. 1818 § 4, 21 Oktbr. 1818, 10 Marts 1819 § 3, 20 Novbr. 1822 § 1, 12 Maj 1824 § 5, 10 Jan. 1827.

Ang. en paatænkt Genoplivelse af Messesfaldsgudstjenesten, K. og U. M. Skr. 23 April 1863, 31 Avg. 1864.

Jfr. Kirkesanger 8 b.

9. Ekstraordinær, paa Aftenen før de store Festedage og før Nytaarsdag, Andragender derom ere Biskopperne bemyndigede til at afgøre, K. og U. M. Skr. 2 Febr. 1859.

10. Tilladelse til Afholdelse af Gudstjeneste paa Søgnedage, K. og U. M. Skr. 10 Marts 1870 (G. R.).

11. Ang. en kirkelig Højtidelighed i Forbindelse med samme i Anledning af Kongens Helbredelse, K. og U. M. Cirk. 12 Marts 1858.

12. I Anledning af afdøde Kongers Bisættelse, K. Cirk. 18 Decbr. 1839, 10 Febr. 1848, K. og U. M. Cirk. 10 Decbr. 1863.

13. Til Minde om Kristendommens Indførelse og om Ansgar, Resl. 10 Marts 1826, K. og U. M. Cirk. 6 Jan. 1865.

14. Ved samme mindedes Kongens og Dronningens Sølvbryllupsdag, K. og U. M. Cirk. 30 April 1867 (G. R.).

15. Ang. Afholdelse af Gudstjeneste i en Kirke i Anledning af en Faneindvielse, K. og U. M. Skr. 4 April 1870 (G. R.).

16. I Grønland, til Minde om Hans Egede, K. og U. M. Skr. 21 Juni 1871 (G. R.).

17. Paa Island, til Erindring om Landets tusindaarige Bebyggelse, Bkg. 10 Septbr. 1873 (Nr. 14 i Till. t. Lovt.).

18. I København.

a. Derom handler Rskr. 18 Decbr. 1739, 3 Novbr. 1747, 23 Maj 1760, 27 Febr. 1767.

b. Ang. Ugedagsgudstjeneste, Resl. 11 Jan. 1854, 18 Marts 1861.

c. Ang. Aftengudstjeneste i en Kirke i Stedet for Fasteprædiken om Formiddagen, Resl. 24 Febr. 1855.

d. Ang. Aftengudstjeneste i Vor Frue og Holmens Kirker, Resl. 26 Juni 1860, jfr. Resl. 26 Novbr. 1850.

19. I Viborg Tugthus, Fund. 14 Novbr. 1743 I.

20. Ang. hvor vidt den skal bivaanes af Fanger, der udstaa Strafarbejde i Fællesskab, Adg. Nr. 12, 13 Febr. 1873 §§ 4, 13, 14, 15, jfr. § 20.

21. I Søkvæsthuset maa ophøre, Resl. 28 April 1819 § 3. Jfr. Fund. 13 Juli 1682 § 7.

22. I Sindssygeanstalter, Fællesregul. Nr. 203, 3 Novbr. 1888 § 9, jfr. Regul. 19 Juni 1861 § 5, Nr. 135, 25 Avg. 1871 § 5.

23. I Menigheder paa Sælland, hvor den evangelisk kristelige Salmebog er indført, Rskr. 18 Juni 1802.

24. Derved tør uordinerede Personer kun bruge den apostoliske Velsignelse, K. og U. M. Skr. 16 April 1883 (G. R. — ang. grønlandske Kateketer).

25. Til Minde om 400-Aarsdagen efter Luthers Fødsel, K. og U. M. Cirk. 31 Avg. 1883 (G. R.).

26. Ang. hvad der kan foretages til Forebyggelse af sammes Forstyrrelse ved Hunde, der medtages i Kirken, K. og U. M. Skr. 19 Marts 1884 (G. R. — giver Anvisning paa Straffelovens § 157).

27. Biskopperne kunne tillade Forandring i den lovbestede Tid derfor, naar Præst og Menighed deri ere enige, Resl. 28 Jan. 1885 a (i Cirk. 2 Febr. s. A. — G. R.). Jfr. nedenfor 29.

28. Ang. hvilke Gudstjenester der kunne henregnes til de almindelige, K. og U. M. Skr. 1 Juni 1886 (G. R.).

29. Ministeriet antager ikke Biskopperne berettigede til at tillade den lovbefalede Formiddagsgudstjeneste afløst med Aftengudstjeneste, K. og U. M. Skr. 23 Septbr. 1889 (G. R.). Jfr. foran 3 og 27.

30. Derved er det aldeles forbudt at lade Lægprædikanter tale, K. og U. M. Cirk. Nr. 203, 25 Avg. 1891.

31. Ang. at Bøn og Gudstjeneste om Bord i danske Skibe ikke maa forsømmes, Sølov Nr. 56, 1 April 1892 § 44.

32. Ang. sammes Ordning under en Kirkes Lukning paa Grund af dens Restavration, K. og U. M. Skr. 21 Maj 1894 (G. R.).

33. Ang. Adgangen til Benyttelse af de reviderede Kollektter og Bønner og den reviderede Liturgi for Daab og Nadvere, K. og U. M. Cirk. Nr. 65, 7 Maj 1895, jfr. Resol. 9 Jan. s. A.

(G. R.), Bkg. Nr. 30, 9 Febr. s. A., K. og U. M. Cirk. 25 Febr. s. A. (G. R.).

34. Tilladelse til Afholdelse af Gudstjeneste efter svensk Ritus og ved svenske Præster i københavnske Kirker, K. og U. M. Skr. 20 Novbr. 1895 (G. R.).

35. Ang. Forhandling paa Landemoderne om forskellige Ændringer i Gudstjenesten, K. og U. M. Cirk. Nr. 95, 9 Juni 1896.

36. Ang. nogle Forandringer i den almindelige Gudstjeneste paa Søn- og Helligdage, Bkg. Nr. 10, 29 Jan. 1897, jfr. K. og U. M. Cirk. Nr. 5 af s. D. og Nr. 50, 10 April s. A., jfr. ligeledes K. og U. M. Skr. Nr. 69, 14 Febr. 1898.

37. Forandringer i de ved Resol. 28 Jan. 1885 avtoriserede ny Prædiketekster, Bkg. Nr. 108, 3 Avg. 1898, jfr. K. og U. M. Cirk. Nr. 123, 3 Avg. 1898.

38. Ang. de enkelte Dele af samme, se Artiklerne derom.

39. Særlige Bestemmelser for de enkelte Menigheder, se under Pastorater.

Se Aftengudstjeneste (Henv.). Aftensang. Froprædiken. Helligdage 5 B a Nr. 6 (Definition af »Gudstjeneste«). Hæren 34 (Afskaffelse af tvunget Kirkegang). Højmesse. Kirkeklokker 3 (ang. Ringning til Gudstjeneste). Kirkelige Handlinger. Kollekt 29. Konfirmation, Ungdommens, 12 (ang. Gudstjeneste paa Konfirmationsdagene). Prædiken.

Guinea.

De danske Besiddelser der ere afstaaede til England, Konv. 17 Avg. 1850.

Guld og Sølv.

1. Mønten havde Eneret til Indsmeltning deraf i Kbhvn., se Mønten 2 og 3.

Jfr. Rskr. 30 Oktbr. og Pl. 4 Novbr. 1761, Rskr. 23 Oktbr. 1767 og Fr. 8 Jan. 1802 § 14 (ang. at Personer, der ernære sig med egne Hænder, ikke maa foretage saadan Smeltning) samt Pl. 8 Febr. 1745, Rskr. 13 og Pl. 23 Jan. 1769, der forbyde fordægtige Personer og Jøder, at have eller bruge Digler og Smelteovne.

Haandværkere kunde dog smelte til eget Brug, Rskr. 1 Novbr. 1726. Se nu nedenfor 4.

2. Ang. hvorledes Guldsmedene tidligere skulde forholde sig, naar de købte smeltet eller usmeltet Guld og Sølv, Lavsart. 7 Novbr. 1685 § 2, jfr. K. Skr. 18 Decbr. 1832. Se nu nedenfor 4.

3. Det var tidligere i Kbhvn. forbudt under Straf at købe sammensmeltet Guld eller Sølv, som ikke var forsynet med Møntmesterens eller Værdimesterens Stempel, Rskr. 30 Oktbr. og Pl. 4 Novbr. 1761, jfr. Rskr. 1 Novbr. 1726, Pl. 23 Jan. 1769, Bev. 11 Febr. 1785.

Ang. hvor vidt det heretter kunde tillades Mønten at modtage Sølvbarrer, som ikke vare forsynede med Stadsguardeinens Stempel, af private til Udmøntning, og at de nævnte Bestemmelser i alt Fald ikke kunde gives Anvendelse paa Barrer, der indsendtes fra Provinserne, K. Skr. 18 Decbr. 1832.

Se nu nedenfor 4.

4. Møntens Eneret og Forpligtelse efter Pl. 18 Septbr. 1821, jfr. Pl. 15 Juli 1817, til Foretagelsen af alle Guld- og Sølvsmeltninger ophæves, hvorhos de i Pl. 4 Novbr. 1761 og 23 Jan. 1769 givne Bestemmelser om Køb og Salg af Guld eller Sølv bortfalde, og bliver det fremtidig enhver tilladt at foretage Guld- eller Sølvsmeltninger saa vel for sig selv som for andre, L. Nr. 142, 6 Novbr. 1874.

5. Forbudet mod Udførsel deraf hæves, Pl. 10 Juni 1814.

6. Ligeledes er Forbudet mod Pantsætning deraf hævet, Pl. 10 Febr. 1818.

7. Gebyret for Avktioner derover, Sp. Reglm. 22 Marts 1814 § 109.

8. Guld er Grundlaget for Danmarks Møntsystem med Benyttelse af Sølv og ringere Metal som Skillelønt, L. Nr. 66, 23 Maj 1873 § 1, Bkg. Nr. 88, 26 Juni s. A. Art. 1.

9. Om Arbejder deraf og deres Stempling, se Guldsmed og Guardein II og III.

Ang. en paatænkt Lov om de ædle Metaller's Forarbejdning samt Prøve og Stempling af Sølv- og Guldarbejder, K. Skr. 15 Juli 1842.

Ang. Stempling af Arbejder forfærdigede deraf, L. Nr. 55, 5 April 1888.

I Henhold til L. Nr. 55, 5 April 1888 § 4 er der ved Adg. Nr. 202, 4 Novbr. 1892 givet Regler om Anmeldelse af Navnestempel paa Arbejder forfærdigede deraf.

Se Møntvæsen 2 (Udmøntning af Guld for private). Sølvvægt.

Guldslager, se Guldtrækker 5.

Guldsmed.

1. Lavsartikler for dem 7 Novbr. 1685.

2. Skulde forsyne det af ham udførte Sølv- og Guldarbejde med

sit eget Stempel og Guldarbejdet uden for København tillige med Gehaltmærke, §§ 7 og 8 ibd. samt Pl. 2 Septbr. 1778 og 7 Marts 1821 (f. Kbhvn.).

Undladelse heraf straffedes med 4 Dalers Bøde til Politikassen, Art. 1685 §§ 7 og 8, Pl. 21 Febr. 1781 (f. Kbhvn.).

Dette galdt dog kun, naar Arbejdets Størrelse tillod Stempels Anbringelse, Rskr. 7 og Pl. 21 Febr. 1781, 7 Marts 1821 (f. Kbhvn.).

Stemplet skulde aarlig forandres, og Aarstallet hossættes, Fr. 3 Marts 1688. Indskærpet ved Rskr. 15 April 1768.

Ang. Guardeinens Tilsyn med Stemplerne, K. Skr. 15 Juli 1842 §§ 2 og 8.

Se nu Guld og Sølv 9.

3. Ang. Guldsmedarbejdes Stempling af Guardeinen, se Guardein II og III.

4. Indskærpet, at Sølv ikke maa forarbejdes af ringere Gehalt end $13\frac{1}{2}$ lødigt, K. Cirk. 16 Juni 1792. Jfr. Rskr. 2 Septbr. 1763 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Lav B).

Moderation i Straffen for Guldsmede, der forfærdige smaat Sølvarbejde af for ringe Gehalt, Rskr. 15 Juni 1770, samt med Hensyn til smaa Fejl, Ob. Br. 11 Jan. 1687.

5. Guldarbejde kan gives hvilket som helst Gehalt, Pl. 7 Marts 1821 (f. Kbhvn.).

6. Politimesteren skal have Tilsyn med, at intet falsk Guld- og Sølvarbejde for fint vorder falholdt, Fr. 22 Oktbr. 1701 Post 2 Kap. 9 § 5.

7. Maa forfærdige smaat Arbejde af forgyldt Messing eller Tombak, Rskr. 28 Septbr. 1813.

8. Maa ikke indsmelte kurante Guld- eller Sølvmonter, Rskr. 21 Marts 1761. Se Møntvæsen 6.

9. Maa ikke nedsætte sig paa Landet uden kongelig Bevilling, som udfærdiges af Indenrigsministeriet, L. 29 Decbr. 1857 § 29.

10. Guldsmedelavet i København. Ang. et Legat til det, Resl. 26 Maj 1860 med Note.

Guldsmedemester Laurits Falcks Legat for Guldsmede i København og deres efterladte, Stadf. Nr. 125, 1 Avg. 1885, særlig § 3.

11. Næring som Guldsmed er overalt optaget i Vedtægterne om bunden Næring, se Vedtægterne i M. T. B f. 1898 S. 171 ff, 803.

Se Guld og Sølv. Haandværks- og Fabriklav 7.

Guldtrækker.

1. I København, Priv. 2 Maj 1718.
2. Ang. deres Arbejde, Fr. 4 Oktbr. 1769, jfr. Pl. 2 Oktbr. 1828. Jfr. Fr. 3 Marts 1688, 30 Juni 1699.
3. Ang. denne Nærings Forhold til Possementmagernæringen, K. Skr. 24 Jan. 1832.
4. Maa sælge uægte og demifint Arbejde, Pl. 6 Marts 1832.
5. Guldtrækkere (og Guldslagere) maa ikke nedsætte sig paa Landet uden kongelig Bevilling, som udfærdiges af Indenrigsministeriet, L. 29 Decbr. 1857 § 29.

Næring som Guldslager er optaget i Vedtægterne ang. bunden Næring paa Landet og som Guldtrækker i nogle af Købstæderne, se Vedtægter i M. T. B f. 1898 S. 171 ff, 803.

Gule Feber.

1. Ang. Ophævelse af Karantænebestemmelserne mod samme, L. 10 Marts 1852. Herved bortfalder Pl. 26 Marts 1841.

Den nævnte Plakat er ved K. Skr. 29 Jan. 1846 Nr. 2 udvidet til Vestindien.

2. Hører til de Sygdomme, der særlig omhandles i Karantænel. Nr. 97, 2 Juli 1880, se Lovens § 13.

Skibe, hvori der er forefaldet Tilfælde deraf, skulle stedse renses helt, § 16 ibd.

3. Er altid Genstand for offentlig Behandling, L. om smitsomme Sygdomme Nr. 46, 30 Marts 1892 § 2, jfr. de særlige Bestemmelser i §§ 3—5, 8, 9, 12, 15. Jfr. tidligere L. Nr. 78 20 April 1888 § 2, jfr. de særlige Bestemmelser i §§ 3, 4, 7, 22 Jfr. Sundhedsvedtægt for København i Bkg. Nr. 78, 15 Jun 1886 § 59 og Smitsom og epidemisk Sygdom.

4. Om Foranstaltninger mod sammes Indførelse, se under Karantænevæsenet B 1.

Gulve i Bygninger.

1. I København, derom handler Bygningsl. Nr. 77, 12 April 1889 §§ 38, 50, 51 Nr. 3.

Ang. Beboelsesrums mindste Gulvflade, § 40 ibd.

2. I Frederiksberg gælde lige Regler som i Kbhvn., Bygningsl. i Bkg. Nr. 58, 19 April 1890 §§ 38, 40, 50, 51 Nr. 3.

3. I Købstæderne uden for Kbhvn. Om forskellige ved Bygningsvedtægter for de enkelte Byer givne Bestemmelser herom, se under Lofter 3. Fremdeles mærkes af disse Vedtægter:

Ang. at det nederste Gulv under Beboelsesbygninger skal gøres uigennemtrængeligt for Uddunstninger og Fugtighed, Bkg. Nr. 211, 11 Septbr. 1893 § 10 (Holbæk), Nr. 85, 30 Marts 1895

§ 33 (Hillerød), Nr. 182, 27 Septbr. s. A. § 35 (Aarhus), Nr. 191, 14 Oktbr. s. A. § 29 (Køge), Nr. 21, 10 April 1896 §§ 8, 30 (Nakskov), Nr. 35, 30 Maj s. A. §§ 13, 14 (Maribo), Nr. 72, 18 Decbr. s. A. §§ 26, 41 (Odense), Nr. 32, 29 Septbr. 1898 §§ 11, 29 (Randers).

Ang. hvor højt Gulvet i Stueetager uden Kælder skal ligge, fornævnte Bkg. Nr. 182, 1895 § 3 i Slutn.

Om Beboelsesrumms mindste Gulvflade, fornævnte Bkg. Nr. 72, 1896 § 40.

4. Paa Landet, derom handler Brandpolitil. Nr. 35, 1 Marts 1889 §§ 3—5, jfr. 9 jfr. L. Nr. 69, 6 April 1898 og Bkg. Nr. 70 af s. D. §§ 10, 12, 13. Se Kakkelovne 5 b (ang. Gulvets Belægning med uantændeligt Materiale).

Se Lofter.

Gummier og Gummiharpikser, se Oplag I 2 a. Stenolje 1 a.

Gylden. Ang. dette færøiske Værdimaals Omsætning til dansk Kurant, hvor Bøder og desl. er bestemt i samme, K. Skr. 1 Oktbr. 1833, jfr. Fr. 30 Maj 1691 § 5.

Omtales i Lov om Udstykning paa Færøerne 4 Marts 1857.

Gymnasium, i Odense.

1. Ang. dets Midlers Bestyrelse, Resl. 1 Oktbr. 1802 § 54.

2. Ang. Refusion dertil af Allesø og Næsbyhovedbroby Sognekald, Rskr. 15 Maj 1795, 19 Maj 1826. Jfr. Rskr. 7 April 1758.

Gymnastik.

1. I Almue- og Borgerskoler.

a. Ang. Undervisningen deri, Adg. 29 Juli 1814 f. Købst. §§ 30 og 54 Nr. 6, f. Land. §§ 23 og 63 Nr. 7, Pl. 25 Juni 1828, 24 Avg. 1830, Adg. 20 Marts 1844 §§ 16, 33.

b. Ang. Oplysning om de Vanskeligheder, der have mødt ved dens Indførelse, K. Cirk. 8 Jan. 1822.

c. De saa kaldte Dybdespring fra Trappen maa ikke øves, K. Cirk. 4 Oktbr. 1823.

d. Ang. at der bør vaages over, at Skolebørnene gives Vejledning til gymnastiske Øvelser, K. Cirk. 25 Novbr. 1826.

e. Udeblivelse derfra anses som Skoleforsømmelse, K. Skr. 1 Septbr. 1827. Se Skoler II A 11 r.

f. Ang. de gymnastiske Øvelser, K. Cirk. 14 Febr. 1832.

g. Ang. den kvindelige Ungdoms Undervisning deri, K. Cirk. 5 Marts 1839.

h. Ang. sammes Fremme, K. Cirk. 20 Jan. 1835, 28 Novbr. 1843, K. og U. M. Cirk. 25 Marts 1858, 17 Maj 1861.

i. Ang. Gymnastikpladsers Anskaffelse og Indretning, K. Skr. 23 Decbr. 1828, 12 Decbr. 1840, K. og U. M. Skr. 15 Jan. 1856, L. 8 Marts 1856 § 2, K. og U. M. Skr. 6 Jan. 1857 (G. R.), 19 Novbr. 1862, 21 Juli 1863, 20 Septbr. 1864 (G. R.). Jfr. Skolelod II 1 h og k.

k. Ang. Anskaffelse af Gymnastikapparater, se Skolekasser I 5 f.

l. Ang. Anskaffelsen af Gymnastiksko, K. og U. M. Cirk. 24 Decbr. 1856. Jfr. nedenfor hh.

m. Skal øves i Bi- og Omgangsskoler, K. Cirk. 9 Marts 1833.

n. Kan indføres, uagtet Læreren mangler praktisk Færdighed, K. Cirk. 9 Marts 1833. Jfr. Skolelærere I 4 o—r og nedenfor o.

o. Naar en Skole, ved hvilken Gymnastikundervisningen har været suspenderet paa Grund af Lærerens Svaghed eller Mangel paa Dygtighed til at undervise deri, erholder en ny Lærer, skal Skoledirektionen gøre Indberetning derom til Ministeriet, K. og U. M. Cirk. 3 Marts 1863.

p. Ang. Undervisningstiden, K. Cirk. 9 Marts 1833, K. og U. M. Skr. 5 Maj 1860, 15 Maj 1862 (G. R.), 11 Juli 1864 (G. R.).

q. Derover skal holdes Dagbog, K. Cirk. 15 Juni 1833.

r. Ang. Undervisningsgraderne, K. og U. M. Cirk. 23 Decbr. 1856 (G. R.), Skr. 11 Maj 1861 (G. R.), 17 Oktbr. 1872 (G. R.).

s. Ang. en Lærebog i samme og et Tillæg dertil, Resl. 10 Maj 1855, K. Cirk. 27 Septbr. 1856, Resl. 6 Marts 1869 (G. R.).

t. Opmærksomheden henledes paa Lauritsens Skrift om Legemsøvelser m. v., K. og U. M. Cirk. 29 Septbr. 1866 (G. R.).

u. Bør drives ogsaa i de yngste Klasser, K. og U. M. Skr. 4 Maj 1872 (G. R.). Der bør stræbes hen til, at Undervisning deri meddeles ogsaa i Købstadskolernes laveste Klasser, K. og U. M. Skr. 29 Avg. 1885 (G. R.).

v. Ang. Indberetninger om samme, se Skoleberetninger.

x. Ang. en Normalskole for Gymnastik, K. Cirk. 28 Avg. 1827, 5 Marts 1839.

y. Paalæg givet en Købstad om at tilvejebringe lukket Gymnastiklokale for dens Betalingsskole og for dens Friskole, K. og U. M. Skr. 6 Avg. 1874 (G. R.).

Ang. at det ikke kan paalægges en Købstad at bibeholde

et Gymnastikhus ved Borger- og Almueskolen, K. og U. M. Skr. 22 Jan. 1879 (G. R.).

z. At der ikke af Landsbyskolernes Gymnastikpladser maa bruges noget som helst til anden Brug, samt hvor store de skulle være, K. og U. M. Cirk. Nr. 27, 31 Marts 1882, jfr. med Hensyn til ældre Pladser Noten til Cirkulæret i G. R.

æ. Ang. Forskellen mellem de to Grader (den fuldstændig og den mindre fuldstændige) af Undervisningen deri, se Skoleberetninger 11.

ø. Se Ekspropriation 4 b (til Gymnastikplads). Skoleberetninger 10, 14.

aa. Bestemmelser derom i Landsbyskoler ere givne ved K. og U. M. Cirk. Nr. 215, 27 Septbr. 1889 (indeholder tillige Opfordring til Tilvejebringelse af lukkede Gymnastiklokaler og Anskaffelse af Gymnastiksko). Jfr. K. og U. M. Skr. 17 Febr. 1888 (G. R. — at ogsaa Børnene i nederste Klasse skulle undervises deri, og om hvor megen Tid der skal anvendes dertil i øverste Klasse under den indskrænkede Skolegang om Sommeren). Se nedenfor hh og ii.

Bemeldte Cirkulære kommer ogsaa til Anvendelse paa Fri-skoler, K. og U. M. Skr. 18 Oktbr. 1890 (G. R.), jfr. ogsaa Skoler II C 5 in fine.

bb. Ang. Undervisningens Ordning i Landsbyskolerne saaledes, at den gives samlet for Kommunens Skoler i de forhaanden værende Øvelses- eller Forsamlingshuse og ved særlige Gymnastiklærere, K. og U. M. Skr. 15 April 1889, 29 Maj 1890, 31 Marts 1891 (alle i G. R.).

cc. Sogneraadet kan tage Gymnastikplads af Gadejorden uanset, at Bymændene modsætte sig det, K. og U. M. Skr. 29 Marts 1890 (G. R.). Jfr. Ekspropriation 4 b. Gadejord 1.

dd. Ang. hvorledes Undervisning deri skal meddeles ved Pogeskoler, K. og U. M. Skr. 12 Decbr. 1892 (G. R.).

ee. Ang. Indførelse i Almue- og Borgerskolerne i Købstæderne af saadan Undervisning i Pigeskolerne i forskellige Byer enten som obligatorisk Fag, K. og U. M. Skr. 18 Jan. 1890, jfr. ogsaa Skr. 25 Novbr. 1889 og 14 April 1890 (ang. en Handelsplads), eller saaledes, at Faget ikke er tvungent, Skr. 17 Septbr. 1888 (alle i G. R.).

ff. Se Gymnastikprotokoller 1. Skolelærere II 1 e.

g. Approbation paa, at Gymnastikundervisning bliver et obligatorisk Fag for alle Børn i Frederiksberg Kommuneskolars tre ældste Pigeklasser, K. og U. M. Skr. 21 April 1894 (G. R.).

hh. Ang. at det ikke kan paalægges Forældrene at anskaffe Gymnastiksko til deres skolesøgende Børn, hvorfor det henstilles til Sogneraadet at anskaffe saadanne Sko til Skolen til Brug for de Børn, der ingen saadanne have, K. og U. M. Skr. 18 Jan. 1894 (G. R.).

ii. Ang. Forstaaelsen af Cirk. Nr. 215 — 1889, K. og U. M. Skr. 23 Jan. 1895 (G. R.).

kk. Skoledirektionerne ere berettigede til at give Paalæg om, at der ved Skolerne paa de Steder, hvor Kommunerne have Evne dertil, indføres Gymnastikundervisning af den fuldstændige Grad, hvortil hører Klavremaskine, K. og U. M. Skr. 3 Marts 1893 (G. R.).

ll. Ang. at der, hvor den tidligere blandt de lodrette Klavreredskeer befalede Rebstige ikke findes, skal anskaffes Trapez og Ringe, uanset om Læreren har erholdt Undervisning i Brugen af disse eller ikke, K. og U. M. Skr. 18 Oktbr. 1895 (G. R.).

2. I de lærde Skoler.

a. Ang. Undervisningen i samme, Fr. 7 Novbr. 1809 § 4, Stat. 28 Jan. 1827 §§ 22 og 37, Adg. Nr. 124, 5 Avg. 1871 § 7, K. og U. M. Cirk. Nr. 261, 9 Avg. 1871.

b. Ang. Gymnastikbygningen ved Skolen i Slagelse, Resl. 4 Juni 1832, og ved Metropolitanskolen, Resl. 17 Avg. 1832.

c. Ang. Lærebøger og Regulativer m. v., Resl. 14 Septbr. 1833.

d. Ang. en Udvidelse af Gymnastikundervisningen, K. og U. M. Cirk. Nr. 4. 18 Jan. 1873.

e. Ang. Timetallet, Adg. Nr. 86, 16 Juni 1882 § 18 smh. med K. og U. M. Cirk. Nr. 77, 21 s. M.

f. I de lærde Privatskoler, ang. Timetallet og Kontrollen med Undervisningen, fornævnte Adg. § 19. Jfr. nedenfor k.

g. Ang. Foranstaltninger til Forebyggelse af umotiverede Fritagelser for Undervisning deri, at denne skal vedvare ogsaa i de sidste Maaneder før Eksamenstiden, og at Øvelserne for 5te og 6te Klasse ikke maa indskrænkes til Hugning og Voltgering, K. og U. M. Cirk. Nr. 198, 21 Decbr. 1882 Nr. 1—3.

h. Ang. Tilvejebringelsen af dygtige Gymnastiklærere, K. og U. M. Cirk. Nr. 77, 21 Juni 1882.

i. I Forberedelsesskolerne for de lærde Skoler. Med Hensyn til Gymnastikundervisningen der mærkes forommeldte Adg. Nr. 86, 16 Juni 1882 § 3.

k. Ved de private lærde Skoler, derom handler Bkg. Nr. 174, 1 Decbr. 1890 §§ 3, 6.

1. Se Gymnastikprotokoller.
3. Ved Realskoler med Eksamensret.
 - a. Ang. Undervisningen og Kontrollen dermed, Bkg. Nr. 5, 2 Jan. 1889.
 - b. Se Gymnastikprotokoller 2.
 - c. For Piger.
 - 1) Eks. paa Tilladelse til, at de anordnede ugentlige 4 Timer Gymnastikundervisning for de lavere Klassers vedkommende nedsættes til 3, K. og U. M. Skr. Nr. 111, 23 Marts 1891.
 - 2) Ang. at Fritagelse for den anordnede Undervisning deri ikke maa tilstedes uden Lægeattest eller i større Omfang end nødvendigt, K. og U. M. Cirk. Nr. 225, 24 Oktbr. 1893.
4. Ang. Undervisningen i samme paa Seminarierne, Bkg. Nr. 119, 8 Juni 1894 §§ 2, 5 Reglm. 10 Febr. 1818 § 22, Bkg. 9 Maj 1857 § 3, K. og U. M. Cirk. 25 Marts 1858. Jfr. K. Prom. 3 Septbr. 1808.
5. Ved private Skoler. Jfr. foran 2 f, k.
 - a. I København, Pl. 24 Avg. 1830.
 - b. I Købstæderne, K. Cirk. 14 Febr. 1832.
 - c. Paa Landet, kan ikke fordres undervist i Gymnastik, K. og U. M. Skr. 9 Febr. 1867 ad 3 (G. R.), 22 Avg. s. A. (G. R.). Se foran 1 aa, 2det Stk.
 - d. Ang. Tilsynet med Gymnastikundervisningen i en privat Pogeskole, se K. og U. M. Skr. 7 Febr. 1895 (G. R.).
6. Ang. dens eventuelle Indførelse i alle, saa vel offentlige som private Pigeskoler i Købstæderne, K. og U. M. Cirk. Nr. 126, 30 Juni 1875.
7. Ang. en ny Lærebog deri for Skoler og civile Læreanstalter, K. og U. M. Cirk. Nr. 58, 19 Maj 1883.
8. Ang. at det i Eksamensvidnesbyrd ved Skolelærereksamen skal anføres, om Eksaminanden »kan forestaa« Gymnastikundervisning, L. Nr. 37, 30 Marts 1894 § 6 e, jfr. tidligere Best. 6 April 1889 (i M. T. B S. 457 ff) A III næstsidste Stykke. Se videre Skolelærere I 4 p (om Betingelserne for at blive Ene-lærer).
9. Ang. at der ved Afgangsprøverne paa Forskoleseminarierne i Vejle og Silkeborg blandt Opgaverne medtages Prøver i at gymnastisere og lege med Børnene, K. og U. M. Skr. 3 Decbr. 1896 (G. R.).
10. Ang. Fremme af ordnede Lege i Skolerne, K. og U. M. Cirk. Nr. 143, 31 Avg. 1896.

11. Oberst V. Hoskjærs Legat til Fremme af Legemsøvelser, Stadf. Nr. 151, 15 Maj 1896.

Se Skoleberetninger 10, 11, 14. Skolelærere I 4 o—r (ang. Karakteren heri). Skolelærerseminarier. Skoler II A 13 p Nr. 6 (ang. 13-aarige Børns Udskrivning af den offentlige Skole).

Gymnastikinspektøren.

1. Ved Københavns Kommunes offentlige Skoler. Om hans Lønning og Ansættelse, Reglement i Ind. M. Skr. 9 Avg. 1876 (G. R.) § 10, jfr. § 14 (Pension). — Han indstiller Lærerne i Gymnastik til Lønningsforhøjelse, § 8 ibd.

2. Ved de under Kirke- og Undervisningsministeriet sorterende Skole- og Undervisningsanstalter.

a. Instruks for ham Nr. 233, 17 Oktbr. 1889. — Giver tilige Bestemmelser om hans Assistent, dennes Lønning m. m.

b. Kontrollerer Gymnastikundervisningen ved de private lærde Skoler, Bkg. Nr. 174, 1 Decbr. 1890 § 6.

Gymnastiklærere. Ved Almueskolerne, se Dyrtidstillæg C 3 i Nr. 2. Gymnastik 1 bb og 2 h.

Gymnastikprotokoller.

1. Ang. samme for Borger- og Almueskoler, K. og U. M. Cirk. Nr. 271, 7 Novbr. 1891, jfr. neden anførte Cirk. Jfr. Gymnastik 1 q.

2. Ang. samme henholdsvis for de lærde Skoler og for Realskoler med Eksamensret, K. og U. M. Cirk. Nr. 277, 10 s. M.

Gymnastikskolen, Hærens.

1. Om den handler Hærl. 6 Juli 1867 §§ 75, 99, 100, Lønningsl. 25 s. M. §§ 8, 16.

2. Plan for samme 20 Juli 1868, 11 Febr. 1881 (U. L.).

Ang. Forandring i Plan 11 Febr. 1881, Adg. 26 Oktbr. 1891 (i Kdg. Nr. 50 s. A., 3 — M. R.). Ny Plan, 29 Juni 1896 (U. L. og M. R.).

3. Ang. Oprettelse af et Kursus i Signaltjeneste ved samme, Krigs M. Skr. 10 Maj 1872 (Nr. 9 i Till. t. M. T. A f. 1872).

Gæld.

1. Derom handler D. L. 5—14.

2. Kontraheret af umyndige, derom handler Fr. 14 Maj 1754, 24 April 1839, jfr. D. L. 3—17—34.

3. En Bestemmelse mellem Debitor og en Tredjemand om, at denne skal overtage hans Gæld til Kreditor, giver ikke denne nogen Ret til at holde sig til den, hvem Gælden saaledes paa-lægges, lige saa lidt som den fritager den oprindelige Debitor

fra hans personlige Forpligtelse lige over for Kreditor, L. 19 Febr. 1861 § 63 (S. 151).

4. Ang. sammes Omskrivning fra Rigmønt til Kroner og Øre, L. Nr. 26, 23 Maj 1873 § 18.

Gældsarrest (Gældsfængsel, Arrest paa Person).

1. Under hvilke Betingelser den kan anvendes.

a. Efter Dom, offentligt Forlig eller andet lovligt Eksekutionsgrundlag, kan for Fremtiden ikke paalægges nogen undtagen i det i Fr. 6 April 1842 § 4, jfr. Fr. 17 Febr. 1847 § 6 omhandlede Tilfælde, L. Nr. 51, 25 Marts 1872 § 162, jfr. § 169. Jfr. D. L. 1—24—33 og 47.

Den nævnte Fr. 6 April 1842 § 4, jfr. Fr. 17 Febr. 1847 § 6 (f. Vest. Adg. 29 Decbr. 1862 § 6), angaar Anvendelse af Gældsfængsel for Bøder, der ved Dom ere paalagte som Tvangsmiddel mod domfældte til at foretage en Handling, naar de ikke kunne inddrives i den dømtes Bo.

b. Førend Eksekution efter Dom, offentligt Forlig eller andet lovgyldigt Eksekutionsgrundlag kan foretages, kan Arrest paa Person ikke paalægges nogen, undtagen hvor der handles om en Forpligtelse til at foretage en Handling, og hvor derfor ifølge det foran anførte Gældsfængsel endnu vil kunne anvendes efter Dommen, samt efter de hidtil gældende Regler herom paa Indlændinge, der staa i Begreb med at forlade Landet for bestandig eller paa ubestemt Tid, saa vel som paa Udlændinge i Anledning af Fordringer, for hvilke de uden Hensyn til Arrestværnetingsbestemmelserne (jfr. Arrest A 26 d) vilde kunne sagsøges ved de danske Retter, L. Nr. 51, 25 Marts 1872 §§ 163 og 164, jfr. § 169.

c. Gældsfængsel kan ikke anvendes for Fordringer (men derimod nok for Tvangsbøder) under 50 Rdl., Fr. 17 Febr. 1847 § 1, jfr. §§ 2, 3, 6, jfr. L. Nr. 51, 25 Marts 1872 § 165. Se f. Vest. Adg. 29 Decbr. 1862 §§ 1—3, 6.

d. Ang. Betingelserne herfor efter den ældre Ret, der fremdeles have Betydning i de Tilfælde, hvor Gældsarrest endnu kan anvendes efter det foran under a og b samt nedenfor under e bemærkede, se under Arrest A 18.

e. L. Nr. 51, 25 Marts 1872 er udvidet til Færøerne ved Adg. Nr. 13, 13 Febr. 1873.

Paa Island, se L. 4 Novbr. 1887 (Nr. 25 i Till. t. Lovt.) § 18. I Vestindien gælde derimod vedblivende de ældre Regler herom.

2. Ang. det Lokale, som dertil skal anvendes.

a. Ang. at Gældsfinder skulle hensættes i et ærligt Fængsel, D. L. 1—21—18, 1—24—44. Jfr. Afsoning I 2.

b. I Københavns Arresthus skal være et Arbejdsværelse for Gældsarrestanter, Rskr. 6 Marts 1789.

c. Lokale til samme paaligger det Jurisdiktionen (jfr. nu L. 6 Juli 1867 § 49) at skaffe og betale, K. Skr. 21 Juli 1821 og 25 Oktbr. 1827.

d. En Debitor kan ikke transporteres til Gældsarrest i en anden Købstad, fordi der ingen saadan findes i den Købstad, hvor han hører hjemme, K. Skr. 5 April 1842.

e. Spørgsmaalet om Arrestlokalets Beskaffenhed, naar derimod gøres Indvendinger, afgøres af Fogeden, ibd.

3. Ang. Underholds- og Varetægtspenge for Gældsarrestanter.

a. I Varetægtspenge skal Rekvirenten give Arrestforvareren $\frac{1}{2}$ Lod Sølv for hver Uge, D. L. 1—24—44.

Se med Hensyn til København Varetægtspenge 1 b.

b. Ang. Størrelsen af Underholdspengene, L. 22 Febr. 1855. Jfr. D. L. 1—24—44, Fr. 12 April 1793, 7 Avg. 1807, Pl. 28 Septbr. 1813, 4 Juni 1816, 7 Jan. 1819, 15 Novbr. 1831. Se for Vestindien Rskr. 19 Marts 1817.

c. Ang. at Underholds- og Varetægtspengene skulle af Kreditor ugentlig betales og altid erlægges en Uge forud, samt at Forsømmelse heraf bevirker, at Arresten ophæves uden igen at kunne fornys i samme Sag, Fr. 18 Marts 1693, Pl. 9 Septbr. 1761, Rskr. 14 Marts 1777, Pl. 22 Decbr. 1820. Jfr. Relaksationsforretninger 1 a.

Dette gælder ogsaa i Vestindien, Rskr. 30 Maj 1823 § 9 p, jfr. Rskr. 15 Oktbr. 1777.

d. Bekostningerne derved skulle, ogsaa hvor samme anvendes for Tvangsbøder, udredes af Kreditor og ikke af det offentlige, J. M. Skr. 24 April 1852.

e. Det paaligger ikke Fogeden at modtage og udbetale Underholdspenge til Gældsfinder, om end Kreditor opholder sig uden for Jurisdiktionen, men denne maa betale dem direkte til Gældsfinden, J. M. Skr. 6 Juni 1859.

f. De af Kreditor anvendte Bekostninger paa at holde Debitor i Gældsfinden kan han ikke fordrø erstattede af denne, Fr. 12 April 1793. Jfr. D. L. 1—24—44.

g. Underholdspenge kan kun tillægges dem, der ere i egentligt Fængsel, men ikke en Person, der opholder sig paa sin Bopæl under Øvrighedens Tilsyn, K. Skr. 16 April 1822.

Se nedenfor 7.

4. Hvor længe samme kan anvendes.

a. Ikke ud over 3 Aar, eller for Gæld efter trasserede Veksler 6 Aar, efter en i Forhold til Gældens Størrelse nærmere bestemt Skala, Fr. 17 Febr. 1847, jfr. med Hensyn til Tvangs-bøder § 6. Se nedenfor 13.

For Vestindien gælder lignende Regler, Adg. 29 Decbr. 1862.

b. Arrest for Fordringer, der er foretaget, før Eksekution kan finde Sted, skal i alle Tilfælde bortfalde, saa snart der efter en i Forfølgningssagen erhvervet Dom, der ikke paaankes, eller et offentligt Forlig kan gøres Eksekution for samme, saa vel som saa snart Skyldnerens Bo her i Landet tages under Konkursbehandling, L. Nr. 51, 25 Marts 1872 § 165, jfr. § 169.

c. Forkortelse af Tiden derfor kan ikke anses for tilraadelig, J. M. Skr. 22 Jan. 1857.

Jfr. ovenfor 3 c og Arrest A 26 a.

5. Arrest maa ikke paalægges:

a. Den, som kommer i Kongens Ærinde til noget Sted, og det straks for Rettens Betjente beviser, D. L. 1—21—5.

b. Udlændiske imod oprettede Fordrag, D. L. 1—21—6. Se om saadanne traktatlige Bestemmelser under Arrest A 5 b og 35.

Ellers kunde fremmede, som opholde sig her, arresteres, K. Skr. 27 Septbr. og 11 Oktbr. 1823. Se nu foran 1 b.

c. Indlændiske mod kongelig given Frihed, D. L. 1—21—6. Jfr. Protektorium.

d. Ang. den Fallenter tilstaaede Fritagelse for personlig Arrest, L. 30 Decbr. 1858 § 8, jfr. Fr. 28 Oktbr. 1702 § 5. Se nu foran 4 b og med Hensyn til Vestindien Opbud 3 b.

e. Se fremdeles Arrest A 35 (Mandskab paa sejlrede Skibe). Gesandter II 3 b (fremmede Gesandter og deres Domestiker). Militære 3. Rigsdagsmænd 3 (jfr. om Altingsmænd paa Island Forfatnsl. 5 Jan. 1874 § 32 — Nr. 1 i Till. t. Lovt.). Teatere II 21 a (det kgl. Teaters Personale).

6. Arrest paa Person maa ikke foretages paa visse Personer eller i visse Bygninger uden særlig Tilladelse, se Embedsmænd 26 (ang. foruden kgl. Embedsmænd tillige visse andre Betjente). Hoffet 2. Kongelige Bygninger. Vajhuset 4 a.

7. Gældsarrestanter skulle selv af deres Forplejningspenge betale deres Madratser stoppede samt Lys og Brændsel, men det offentlige maa betale Kakkellovnen i Gældsarresten, K.

Prom. 7 Maj 1796, Skr. 11 Decbr. 1824, J. M. Skr. 4 Marts 1854.

Ligeledes maa de selv udrede Omkostningerne ved deres Sygdom, og for saa vidt de ikke ere i Stand dertil, maa de udredes af Fattigvæsenet, K. Skr. 3 Avg. 1839 ad 1.

8. Ang. i hvilke Tilfælde det af Fogeden kan tillades Gældsarrestanter at gaa ud, at saadant kun kan ske under Bevogtning af Arrestforvareren eller en Politibetjent, og at der ikke tilkommer disse nogen Betaling derfor. K. Skr. 10 Decbr. 1825, 3 Avg. 1839 ad 2, J. M. Skr. 4 Septbr. 1857. Jfr. Relaksationsforretninger 1 a.

9. Til Indsættelse deri er Politiet ikke pligtig i aldeles private Sager at lade Personer anholde, J. M. Skr. 10 Decbr. 1852, 4 Novbr. 1854. Først nævnte Skrivelse angaar tillige det Spørgsmaal, om den Foged, der har afsagt Arrestdekretet er pligtig til at rette nogen Rekvisition til Politiet om at assistere ved paa-gældendes Anholdelse.

10. For Gældsarrestanter i København er udfærdiget Instruks af 1 Novbr. 1861 (i Lovsaml.).

11. Oplysninger om Antallet af de Personer, der i de sidste 10 Aar have hendsiddet i samme, m. m. blev forlangt ved J. M. Cirk. 17 Decbr. 1867 (D. T. S. 1280).

12. Ang. at Fogedforretningen, om fornødent, kan begynde paa det Sted, hvor Personen antræffes, L. Nr. 51, 25 Marts 1872 § 164.

13. Ang. at der med Arrest paa Person, paalagt for en Fordring, før Eksekution kan finde Sted, bliver at forholde efter de hidtil gældende Regler, derunder ogsaa Fr. 17 Febr. 1847, § 165 ibd. Jfr. dog foran 4 b.

Om disse Regler, Arrestsagens Forfølgning m. m., se under Arrest A.

14. Se Relaksationsforretninger 1 a og 2.

15. Er afskaffet paa Island, L. 4 Novbr. 1887 (Nr. 25 i Till. t. Lovt.) § 18. Jfr. foran 1 e.

Gældsbogen ved Skiftekommissionen i København, se Skiftekommissionen 6.

Gældsbreve (i Almindelighed).

1. a. Som rejse sig af Hasardspil, skulle ikke være af Betydning, ikke heller naar de ved Transport eller paa anden Maade komme i Tredjemands Haand, Fr. 6 Oktbr. 1753 §§ 8 i Slutn., 9.

b. Paa dem skulle Afbetalinger paa Hovedstolen afskrives

for at kunne gøres gældende mod den, som ved Pantsættelse, Transport eller med anden lovlig Adkomst har faaet dem i Hænde, Fr. 9 Febr. 1798, jfr. D. L. 1—24—34, 5—14—56. Se Skifteekstrakter 14.

Dette gælder ogsaa med Hensyn til Veksler, L. Nr. 52, 7 Maj 1880 § 38, jfr. Fr. 18 Maj 1825 § 58.

Ang. hvor vidt dette var anvendeligt paa de af Statsgældskassen udstedte Kvitteringer for Summer indsatte til Forrentning, K. Skr. 3 Decbr. 1833.

c. Om Anvendelsen af det foran omhandlede, se videre Mortifikation I. Pant 7. Recipisse 1. Sparekassebøger 1. Udsettelse I 12 og 13.

2. Maa ikke stiles paa nogen anden end den rette Kreditor, der virkelig har fourneret Laanet, under Straf af Kapitalens Konfiskation, Fr. 14 Maj 1754 § 5.

3. Stempelpligtige, deri er det forbudt at lade Kreditors Navn eller Udstedelsesdagen in blanco eller at udstede det til Ihænde-haveren, L. 19 Febr. 1861 § 78, jfr. Fr. 14 Maj 1754 § 4. Jfr. Ihænde-haveren.

Derimod kan det udstedes til en navngiven Person »eller Ordre«, Rtk. Skr. 2 April 1842 (i Schaks Saml. S. 110).

4. Kan lyde paa Korn efter Kapitelstaksten, skønt Laanet sker i Penge, K. Prom. 7 Oktbr. 1806.

5. For umyndiges og andre under offentlig Bestyrelse eller Tilsyn staaende Midler, hvorledes de skulle klavsuleres, Adg. 12 Novbr. 1870 § 6.

6. Den Haandskriftsfordringer tidligere efter D. L. 5—14—38 tillagte Fortrinsret i insolvente Boer fremfor Regningskrav er hævet, L. 30 Decbr. 1858 §§ 1, 16, Adg. 3 Avg. 1872 (Nr. 29 i Till. t. Lovt.) § 1 (f. Vest.).

7. Ang. deres Stempelpligt, se Stempelafgiften III 18, jfr. II 4.

8. Det er en Følge af de gældende Loves Grundsætninger, at ingen hypotekarisk Forskrivning, om den end behørigen er tinglæst, kan med Hensyn til Statspapirer, Aktier, Prioritetsobligationer eller andre deslige Pengeeffekter komme i Betragtning til Skade for den, der senere paa lovlig Maade har faaet dem til haandfaaet Pant eller tilforhandlet sig samme, med mindre der er givet bemeldte Effekter en Paategning, der tydelig indeholder, at de ere indbefattede under hin hypotekariske Forskrivning, L. f. Island om Pant 4 Novbr. 1887 (Nr. 24 i Till. t. Lovt.) § 7. Jfr. Pant 7.

9. Naar de udlægges til Foravktionering, maa de forsynes med en Paategning om Udlæget, hvis dette skal kunne gøres gældende mod Tredjemand, der senere i god Tro faar Gælds brevet til Ejendom eller Pant, eller imod Skyldneren, der senere i god Tro har ydet Betaling paa Kapitalen til den, hos hvem Udlæget er sket, mod Kvittering paa eller Udlevering af Gælds brevet, L. f. Island om Eksekution af s. D. (Nr. 25 ibd.) § 48. Se Rente 14. — Jfr. Kvitteringer 8.

10. Naar et Pantebrev er udslettet af Skibsregisteret efter en i sin Form behørig, men falsk Kvittering, kan Pantebrevet ikke gøres gældende mod den, der senere i god Tro har erhvervet registrerede Rettigheder i vedkommende Skib eller Skibspart, L. Nr. 57, 1 April 1892 § 56.

11. Om en Undtagelse fra Fr. 9 Febr. 1798, se Udslettelse I 27 (om Tvangsavktioner).

Se Bjergeløn 19 (af et Gælds brev). Eksekution B 11 g (Udlæg deri). Kontrabeviser. Lavhævd 6 (ang. Ejendomsdom paa Gælds breve). Mortifikation I.

Gældsfængsel, se Gældsarrest.

Gældskommission.

1. Den lille, i København.

a. Blev oprettet til Paakendelse af Sager under 10 Rdl. ved Rskr. 31 Oktbr. 1718, jfr. Fr. 5 Jan. 1731, Instr. 24 Marts 1741 § 6, Rskr. 19 Novbr. 1777 Præm.

Skal vedblive uden Appel at paakende Sager under 10 Rdl., og til at beklæde samme og der dømme skal en Tilforordnet i Hof- og Stadsretten aarlig udnævnes, Fr. 15 Juni 1771 § 6, Reglm. af s. D. § 8.

Ved Pl. 13 Maj 1817 blev Gældskommissionen i København bemyndiget til at behandle Gældssager under 20 Rdl.

Gældskommissionen skal forestaa Forligsmæglingen og dømme i Sager under 100 Rdl. og under Iagttagelse af de i Fr. 6 Avg. 1824 §§ 1—4 givne Forskrifter behandle Sagerne efter de hidtil gældende Regler, dog saaledes, at med den der ansatte Dommer 4 andre af Lands- Over- samt Hof- og Stadsrettens Tilforordnede tage Del i Sagens Paakendelse, saafremt den angaar en større Værdi end 20 Rdl., men Dommen afsiges ligefuldt ved Gældskommissionen, Fr. 6 Avg. 1824 § 7.

Til at beklæde samme udnævnes aarlig 2 af Overrettens Assessorer, imellem hvilke Sagerne fordeles efter Justitiarium Bestemmelse, L. Nr. 44, 1 April 1888 § 2.

b. For samme maa uberettigede Personer ikke paatage sig

at udføre andres Sager, hvorimod Parterne alene maa lade møde ved deres Hustruer, Børn, virkelige Tjenestetyende eller Prokuratorer, Pl. 13 Avg. 1753. Se Sagførere I A 3 e.

Adskillige Forslag til at forebygge eller hæmme Kommissiønærers og Vinkelskriveres Indtrængen i Sagerne bleve forkastede ved K. Skr. 4 Novbr. 1826 ad 7.

c. Ang. dens Segl, Resl. 13 Oktbr. 1819.

d. Den er bemyndiget til at behandle Sager, som ellers høre under Gæsteretten, naar Fordringen er mindre end 100 Rdl., men derimod ikke Fordringer af denne Størrelse, som høre under Soretten, Fr. 6 Avg. 1824 § 9, jfr. L. 19 Febr. 1861 § 48.

e. Ved samme kan en Fordring, der overstiger den for Gældskommissionen fastsatte summa litis, under et Kontrasøgsmaal paakendes, naar Kontracitanten blot procederer til Likvidation, K. Skr. 4 Novbr. 1826 ad 1.

f. I Sager ved samme paa over 20 Rdl., ere de 4 Tilforordnede, som skulle deltage i Paadømmelsen, ogsaa berettigede til at tage Del i Afgørelsen af de præliminære Kvæstioner og til at bestemme Sagernes Reassumtion, ad 2 ibd.

g. Ved samme bør de Vidneforhører optages, der rekvireres i København til Afbenyttelse i Sager under 100 Rdl., som ere anlagte ved en Underret uden for København, hvorimod Forligsprøve i disse Sager, naar samme skal foretages i København, bør ske ved Forligskommissionen, ad 3 ibd.

h. Ogsaa Sager, der angaa andet end Gældsfordringer, bør foretages ved samme, naar en Pengeerstatning under 100 Rdl. er paastaaet som Alternativ for den Ting eller Handling, der udgør Sagens Genstand, ad 4 ibd.

i. Ang. Sagers Udsættelse derved paa Begæring af den ved Forligsmæglingen mødende Fuldmægtig og ang. Mulkten for unødigt Trætte ved samme, Pl. 17 Novbr. 1827.

Om denne Mulkt, se fremdeles Unødigt Trætte 4 c.

k. For samme skal Bestemmelsen i Fr. 16 Jan. 1828 § 12 ogsaa være gældende, se denne Lovbestemmelse.

l. Ang. i hvilken Orden Sagerne skulle foretages ved den, K. Skr. 13 Novbr. 1828.

m. Stævninger og Indlæg til samme stemples til Takst 16 Sk. (30 Øre), for saa vidt Sagens Genstand er over 20 Rdlr.'s (40 Kr.'s) Værdi, L. 19 Febr. 1861 § 71, jfr. § 74 n.

n. Ang. Skriveren derved, se Gæsteret I 2.

o. Ang. Retsgebyrerne ved samme, se Gældssager, smaa II.

p. Om Forligsmæglingen derved. se Forligsmægling B 1 a Nr. 1 og f (jfr. tillige foran g), og om de indgaaede Forligs Eksekutionskraft, se Eksekution B 2 b Nr. 3.

q. Om Indkaldelsen dertil og sammes Forkyndelse, se Faldsmaal 1 a i Slutn. Militær Jurisdiktion D 7. Stævning F 1. Stævningsmænd B 2 b.

2. Gældskommissionerne i Helsingør (Rskr. 19 Novbr. 1777) og i Odense (Rskr. 13 Septbr. 1780, 9 Novbr. 1781, K. Prom. 27 Avg. 1785) ophævedes ved Fr. 6 Avg. 1824 § 7.

3. I Vestindien ere de derværende Gældskommissioner (Adg. 31 Marts 1755 § 2, Rskr. 14 Oktbr. 1757, 4 Novbr. 1778 § 2, 7 Jan. 1791) ophævede ved Rskr. 18 Maj 1827 Nr. 4 ad § 7.

Jfr. Avktionskonditioner 2.

Gældssager, smaa.

I.

1. Ang. en forandret Rettergangsmaade i Gældssager under 100 Rdl., Fr. 6 Avg. 1824, der er udvidet til Færøerne ved Rskr. 7 Decbr. 1827 § 2 og med nogle Modifikationer til Vestindien ved Rskr. 18 Maj 1827 § 4. Jfr. Gældskommission.

2. En Sags Værdi skal med Hensyn til Spørgsmaalet om dens Behandling efter Fr. 6 Avg. 1824 beregnes efter Forholdene paa den Tid, da Stævningen udtages, K. Skr. 19 Febr. 1825.

3. En Gældssag, hvis Genstand er fulde 100 Rdl., behandles ikke efter Fr. 6 Avg. 1824, K. Skr. 7 April 1838.

4. Fr. 6 Avg. 1824 er ikke anvendelig paa Bødesager, K. Skr. 27 Febr. 1834. Jfr. dog derimod K. Skr. 11 Oktbr. 1836.

5. Rettergangsmaaden efter Fr. 6 Avg. 1824 er anvendelig:

a. I Sager, hvorunder den fra Møde ved Forligskommissionen udeblevne Klager søges af den indstævnte til at betale Kost og Tæring, dog med den Modifikation, at ingen Forligsmægling er nødvendig, Pl. 6 April 1827 § 3.

b. I Sager om Stempelforpligtelse eller Mulkt for Stempelovertrædelse, naar Genstanden ikke overstiger den i Forordningen bestemte Værdi, L. 19 Febr. 1861 § 82.

c. I smaa Gældssager, der behandles ved Sø- og Handelsretten, L. 19 Febr. 1861 § 48.

d. I Sager, der i første Instans anlægges til Prøvelse af en Udpantningsforretnings Lovlighed, for saa vidt Forordningen efter Fordringens Størrelse er anvendelig, L. Nr. 36, 29 Marts 1873 § 12.

6. Ang. at ustemplet Papir kan bruges til alle Stævninger, Indlæg, Beskrivelser m. v. vedkommende Retssager, der angaa en Værdi af ikke over 20 Rdl. (40 Kr.), L. 19 Febr. 1861 § 74 n, jfr. § 71.

Beskikkelse af Curator in litem i Gældssager under 40 Kr. ere stempelfri, Skattedir. Skr. Nr. 5, 16 Jan. 1895.

7. Ang. Indkaldelsen deri, se Stævning F, jfr. Stævningsmænd C 3. Jfr. nedenfor II 2 k.

8. Se fremdeles Appel VI 5 (Aktsbeskrivelse er nødvendig dertil). Beneficerede Sager II 1 (Sagfører beskikkes ordentligvis ikke i disse Sager). Eksekution B 3 c Nr. 1 (kan gøres efter en simpel Udskrift). Procesomkostninger 5 (om det derunder kan paalægges den tabende Part at udrede Sagførersalær). Tingsvidner I 10. Unødige Trætte 4 b (Mulkten derfor er den sædvanlige i disse Sager).

II. Ang. Gebyrerne deri.

1. Gebyrerne efter Sp. Reglm. §§ 1—21 nedsættes i Sager under 25 Rdl. til det halve, Sp. Reglm. 22 Marts 1814 § 22, jfr. § 27, 2det Led, K. Skr. 18 Novbr. 1820.

I Henhold hertil, jfr. Sp. Reglm. § 34, skal ogsaa ved Overretterne kun betales halvt Gebyr i disse Sager, K. Skr. 11 Oktbr. 1836.

2. I de mindre Gældssager ved Underretterne og Gældskommissionen i Kbhvn. er dette hævet ved Fr. 6 Avg. 1824 § 8, jfr. § 9, der bestemmer Gebyrerne i Sager under 100 Rdl. Her ved bortfalder ogsaa Sp. Reglm. § 31.

a. Naar et Tingsvidne optages ved en anden Jurisdiktion end Hovedsagen, maa Gebyret betales som i en Hovedsag, uanset Bestemmelsen i Fr. 1824 § 8 A Nr. 8 om, at Inkaminationsgebyr ikke skal betales, naar Vidneføring finder Sted i Forbindelse med Hovedsagen, K. Skr. 2 Avg. 1825.

Det samme gælder om Tingsvidner, der ikke staa i nogen Forbindelse med en Retssag, K. Skr. 19 Septbr. 1829 (ang. et Tingsvidne til Oplysning om Ægtheden af et Testament, hvorved en testamenteres en Sum af under 100 Rdl.), jfr. K. Cirk. 29 Oktbr. 1825. Jfr. nedenfor i og k.

b. I en Edssag erlægges, selv om den slutter sig til en Domssag, samme Gebyrer som i en Hovedsag, hvorimod intet særligt Gebyr kan beregnes for Edens Modtagelse, J. M. Skr. 22 Juni 1854, 1 Juli 1862.

c. 3 Arks Forudbetaling kan ikke fordres ved Inkaminationen, K. Skr. 8 Decbr. 1827.

d. For Beskrivelsen af Forlig betaales samme Gebyr som for andre Udskrifter, K. Skr. 31 Marts 1829 (ang. de ved Gældskommissionen gæsteretsvis behandlede Sager).

e. Da kun de i Fr. 1824 § 8 udtrykkelig nævnte Gebyrer kunne beregnes, kan ingen særlig Betaling beregnes for et Aastedsmøde, Rtk. Skr. 5 Juli 1845. Jfr. Politisager V B 1 b.

f. For Udskrifter til Dommerens Brug tilkommer der ikke Skrивeren Gebyr, J. M. Skr. 20 Maj 1851.

g. Det har ingen Indflydelse paa Gebyrberegningen, at Sagsøgeren foretrækker at procedere Sagen paa sædvanlig Maade, K. Skr. 19 Maj 1832.

h. Der findes ikke Anledning til at udvirke en Bestemmelse om, at Gebyrberegningen efter Fr. 1824 skulde følges i Sager under 100 Rdl., som i Kbhvn. pr. modum reconventionis anlægges ved almindelig Ret, K. Skr. 1 Juli 1828.

i. For et Tingsvidne, der optages til Brug i en saadan ved den Ret, hvor Hovedsagen verserer, men paa en Tingdag, da denne ikke falder i Rette, kan særligt Inkaminationsgebyr ikke beregnes, J. M. Skr. Nr. 150, 31 Juli 1876.

k. Der vil være at erlægge Gebyr for Inkaminationen af en Tingsvidnesag, der til Oplysning i en mindre Gældssag anlægges ved en anden Ret end Hovedsagen, men derimod ikke for de paa Vidnestævningen meddelte Attester om Stævningmændenes Kompetence, idet Fr. 6 Avg. 1824 § 8, der intet indeholder om Gebyr for slige Attester, maa antages udtømmende at angive, hvilke Gebyrer der kan beregnes i mindre Gældssager, Skattedir. Skr. Nr. 144, 30 Maj 1894. Jfr. foran a.

3. Fremdeles mærkes som særlig vedkommende Gældskommissionen.

a. Ang. Gebyrberegningen i de Sager, som behandles gæsteretsvis ved samme, Fr. 6 Avg. 1824 § 9.

b. Gebyret for Gæsterettens Sættelse efter Sp. Reglm. § 27 skal ikke erlægges ved Inkamination af Kontrasøgsmal, K. Skr. 12 Avg. 1830.

4. Se fremdeles Søforklaring 2. Udmeldelse, Mænds, II 7 c. Jfr. Politisager V B 1 c, 3 c.

5. Paa Færøerne, Sp. Reglm. 30 Marts 1836 § 9, L. 29 Decbr. 1857 § 1 a (S. 330).

6. Paa Island, L. 2 Febr. 1894 (Nr. 1 i Till. t. Lovt.) § 8, jfr. tidligere Sp. Reglm. 10 Septbr. 1830 § 9.

7. I Vestindien, Adg. 6 Jan 1852 § 6, jfr. § 1, og Sp. Reglm. 7 Jan. 1868 (i Till. t. Lovsaml. f. 1868) §§ 18, 19, 21.

8. Ang. Stævningmændenes Betaling i disse Sager, se Stævningmænd C 3. Paa Island, L. 13 Jan. 1882 (Nr. 3 i Till. t. Lovt.) § 2.

Se Rekvisitioner. Stempelafgiften IV A a ad n Nr. 3. Vidner 12.

Gærder.

Paa Færøerne er enhver Trøjer forpligtet til at holde stærke og søjdehøje Gærder omkring sin Trø. Efter Overenskomst, der approberes af Amtet, kan Højden indskrænkes, L. Nr. 56, 13 April 1894 § 6.

Straf for Nedrivning af Sten af Gærderne, ibd. § 7.

Se Hegnsvæsenet.

Gærdesynsmænd.

De om dem handlende Bestemmelser: Fr. 29 Oktbr. 1794 (§§ 17 ff), Pl. 13 Septbr. 1806, Fr. 8 Septbr. 1812 (§ 5), 24 Septbr. 1813 (§ 5) og 9 Juli 1817 (§ 5), ere ophævede ved Hegnsl. 6 Marts 1869 § 25 og L. om Mark- og Vejfred Nr. 53, 25 Marts 1872 § 15, og i deres Sted er nu traadt de ved først nævnte Lovs §§ 13 ff indførte Hegnssynsmænd og de ved sidst nævnte Lovs § 13 indførte særlige Vurderingsmænd.

Gærffabrik.

Ang. Arbejdet der paa Helligdage og Grundlovsdagen, Bkg. Nr. 89, 28 Maj 1891 II f.

Gærffabrikation.

Der drives i Forbindelse med Brændeovnsbrænderi, derom handler L. Nr. 47, 1 April 1887 §§ 12, 19, 43 f.

Gæstebud.

1. Forbud mod Overdaadighed derved, Fr. 13 Marts 1683 II §§ 3, 4, 16, 17 (om Brylluper), III §§ 5, 8, 9 (Barnedaab), IV (Gæstebud i Almindelighed), 20 Jan. 1783 § 15 med Noter. Jfr. Fr. 14 Decbr. 1736. Med Hensyn til disse Bestemmelseres Betydning gælder, hvad der er anført under Overdaadighed 1 i Slutn.

Vildt maatte ikke spises ved Brylluper, Barseler og andre Gæstebud, Fr. 18 April 1732 § 29, jfr. Rskr. 15 Jan. 1740 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Jagten A). Dette maa nu være bortfaldet, jfr. Fr. 20 Maj 1840 § 38.

Bestemmelserne i Fr. 1 Febr. 1757 §§ 4, 5, jfr. Fr. 2 Avg. 1786 § 19, ere hævede ved Næringslovens § 100.

Fr. 12 Marts 1783 §§ 1 og 2 er hævet ved Fr. 27 Decbr. 1799.

2. I offentlige Huse, ang. paa hvilken Tid de maatte afholdes med Hensyn til Søn- og Helligdage, Fr. 26 Marts 1845 §§ 8, 12, jfr. D. L. 2—9—8. Se nu L. Nr. 57, 7 April 1876.

3. Alle Anordninger herom skulle Politimestrene alvorligen holde over, Fr. 22 Oktbr. 1701 Post 2 Kap. 5, jfr. Fr. 21 Marts 1800 I § 8 Nr. 2.

Se Forsamlingsretten 9.

Gæsteret — Gæsteretssager.

I. Ang. Gæsteretten i København.

1. Gæsteretssager skulle behandles og paakendes af en Tilforordnet i Hof- og Stadsretten, som dertil beskikkes og bestandig vedbliver denne Forretning, Fr. 15 Juni 1771 § 10, jfr. Reglm. af s. D. § 7.

2. Skriveren i den lille Gældskommission skal tillige forrette Skriverembedet i Gæsteretten, Reglm. 15 Juni 1771 § 14.

Embedet som Skriver ved Gæsteretten og Gældskommissionen bortfalder ved Embedsledighed, fra hvilken Tid Rettens Personale forøges med en Assistent paa højest Lønning, L. Nr. 50, 25 Marts 1871 § 3.

I øvrigt mærkes om denne Skriver:

a. Hans Regnskaber skulle affattes for Finansaaret, Note Nr. 2 t. J. M. Skr. 24 Jan. 1861.

b. Ang. hans Lønning, L. 19 Febr. 1861 § 14 (S. 111).

3. Ang. sammes Segl, Resl. 13 Oktbr. 1819.

4. Ang. Gebyrerne derved, se nedenfor III 7.

5. Om Forligsmægling ved Retten, se Forligsmægling B 1 a Nr. 1, jfr. f, og om de indgaaede Forligs Eksekutionskraft Eksekution B 2 b Nr. 3.

6. Se fremdeles Appel I 1 f Nr. 2. Gældskommission 1 d (Sager under 100 Rdl.). Unødig Trætte 4 a (Størrelsen af Mulkten herfor).

II. Gæsteretsvis eller ved Gæsteretten skulle følgende Sager behandles:

1. Sager, i hvilke strandede Folk klage over Forurettelse, Fr. 21 Marts 1705 § 20. Jfr. dog Fr. 28 Decbr. 1836 § 38.

2. Sager, hvori Undersaatterne tiltales for udenlands at have brugt utilladeligt Flag, Gjøs og Vimpel, Fr. 17 Febr. 1741, jfr. Fr. 11 Juli 1748 § 9.

3. Gæsteret bør i Vestindien ikke finde Sted uden i de Tilfælde, hvor Loven og Forordningerne den udtrykkelig befale

eller tillade, og især hvor enten Sagsøgeren eller hans Vederpart er Gæst, hvorunder dog ingenlunde forstaas, naar en Fremmed og Fraværende lader anlægge Sag mod en Indvaaner ved en der paa Landet værende Kommissionær eller Prokurator, siden saadanne Sager ved de ordentlige Retter bør orddes og paakendes, Rskr. 8 Maj 1767.

4. Sager i Vestindien angaaende Veksler, der ere protesterede de non solutione, Rskr. 24 Novbr. 1774.

Denne Forskrift maa imidlertid vistnok anses for ophævet ved Rskr. 19 Marts 1828 § 3, der udvider Fr. 18 Maj 1825 til at gælde i Vestindien.

5. Sager, som i Vestindien anlægges af Skippere for deres Tilgodehavende paa en og samme Rejse; men for krediterede Varer fra forrige Rejser bør Skipperen søge deres Betaling ved sædvanlig Rettergangsmaade, med mindre begge Parter maatte blive enige om endog for saadan Fordring at underkaste sig Gæsteret, Rskr. 4 Novbr. 1778 § 8 i Slutn. Jfr. med Hensyn til Gebyrbestemmelsen samme Steds nedenfor III 8.

6. (Eller ved Sørretten) Sager om Skipperes Anmeldelse om Uordner ved Fyrene, Pl. 1 Febr. 1779.

7. Sager, som anlægges af Skifteforvaltere mod uefterrettelige Inkassatorer, Fr. 12 Febr. 1790 § 11, jfr. Pl. 3 Juni 1818 § 3, og for Vestindien, Fr. 6 Decbr. 1799 § 12 og 17 April 1807 § 10. Jfr. Inkassator I 10.

8. Forbud mod Rejsendes Pas formedelst private Gældsfordringer, Pl. 28 Oktbr. 1791 § 6, 15 Maj 1839 § 1.

9. Sager ang. Toldsvig m. v., ikke blot naar de konfiskerede Varers Ejer optræder som Sagsøger, men ogsaa naar Paatale sker efter Toldvæsenets Foranstaltning, Fr. 1 Febr. 1797 Kap. XI, især § 119, jfr. Fr. 15 Oktbr. 1778 Kap. XV, 12 Decbr. 1838 § 30 og L. 7 Febr. 1851 § 48. Se nærmere Toldsvig 17 a.

10. Sager ang. Opsætsighed paa Markederne mod Politiet, K. Prom. 4 Decbr. 1810 § 5 (to). Jfr. Straffelovens § 298.

11. Tvistigheder mellem Skibsførere og Lodser, Fr. 27 Marts 1831 §§ 8, 11, 16 og 41, og mod de først nævnte angaaende Erlæggelse af Prikkepenge, § 12 ibd. Se nu L. Nr. 73, 13 Juni 1879.

12. Tvistigheder mellem Lodsejere angaaende Vejarbejde skulde efter Fr. 13 Decbr. 1793 § 34 (jfr. K. Prom. 13 Avg. 1796), behandles ved Gæsteret, men dette forandredes ved Pl. 25 Novbr. 1829 § 2.

13. Naar nogen, som har hjemme paa Færøerne, men kun en

kort Tid opholder sig i Thorshavn, ikke kan oppebie Maanedstingets Afholdelse, bør Sorenskriveren, paa hans Begæring, foretage Sag ved en Gæsteret i Stedet for ved Maanedstinget, Fr. 30 Marts 1836 § 5. Se Ekstraret 1 f.

14. Sager, som ved Sø- og Handelsretten i København efter Rettens Kendelse udgaa til skriftlig Behandling, L. 19 Febr. 1861 § 45.

15. Sø- og Handelssager uden for København, hvilket ogsaa finder Anvendelse med Hensyn til Paaanke af disse Sager, § 61 ibd., jfr. §§ 12 og 13. Jfr. Sø- og Handelssager 3 (om deres Behandling ved ordinær Ret kan vedtages).

16. Sager, hvorved nogen anker over, at Kommunalbestyrelsen har nægtet ham Valgret til Folketinget, L. 12 Juli 1867 § 20, jfr. L. 16 Juni 1849 § 16.

17. Se Kastrup Værk.

18. Sager ang. Nægtelse af Valgret til Borgerrepræsentantvalgene i København, L. 23 Decbr. 1865 § 10.

19. Sager om Valgret til det islandske Alting behandles gæsteretsvis, L. 14 Septbr. 1877 (Nr. 23 i Till. t. Lovt.) § 16.

20. Stævnevarselet i Gæsteretssager i 1ste Instans er nu bestemt ved L. Nr. 55, 11 April 1890 § 1.

Om denne Lov, se fremdeles Appellationstermin 1 og 14 samt Eksekution B 4 d.

21. Private Sørøtssager behandles efter Reglerne for Gæsteretsbehandling ogsaa i Henseende til Paaanke, L. om Sørøtter Nr. 72, 12 April 1892 § 6.

III. Ang. Gebyrerne i Gæsteretssager.

1. Se Ekstraret — Ekstraretssager 5.

2. Inkaminationsgebyr skal erlægges ved Gæsteretten uden for København (jfr. nedenfor 7 a), uagtet Sagen afgøres ved Forlig, og for Beskrivelsen erlægges i dette Tilfælde overalt almindelig sportelmæssig Betaling, Pl. 1 Maj 1822 §§ 1, 2, K. Skr. 31 Marts 1829.

3. For Udstedelse af Indkaldelse til Parterne til at paahøre Doms Afsigelse betales intet Gebyr, K. Skr. 31 Marts 1829.

4. Naar en uden for almindelig Tingtid ansat Gæsteretssag hæves, fordi Parterne udeblive, kan Gebyr ikke fordres for Inkaminationen, men vel for Rettens Sættelse, K. Skr. 3 Febr. 1846, jfr. Noten t. J. M. Skr. 14 Jan. 1851.

5. De forhøjede Gebyrer kunne kun fordres, naar Sagen behandles ved Ekstraret, J. M. Skr. 13 Oktbr. 1868 (D. T. 1869 S. 21).

6. I smaa Gældssager, der behandles gæsteretsvis, betales dobbelte Gebyrer, Fr. 6 Avg. 1824 § 9. Med Hensyn til Gælds-kommissionen, se Gældssager, smaa, II 3.

7. Ved Landsover samt Hof- og Stadsrettens Gæsteret i København betales i Domssager samme Gebyrer som ved Overretten og derhos et særegent Gebyr for Rettens Sættelse, Sp. Reglm. 22 Marts 1814 § 27, 2det Led. Jfr. Fr. 6 Avg. 1824 § 9. Herved mærkes:

a. Gebyret for Inkamination og Rettens Sættelse skal tilbagebetales, naar Sagen afgøres ved Forlig, K. Prom. 24 Decbr. 1796, Koll. T. f. 1822 S. 259, hvorved det har sit Forblivende, Pl. 1 Maj 1822 § 1, jfr. 2.

b. Det for Rettens Sættelse foreskrevne Gebyr skal erlægges, ogsaa naar Retten allerede forud er sat i en anden Sag, K. Skr. 14 Maj 1829.

c. Det fornævnte Gebyr udredes ikke ved Inkamination af Kontrasøgmaal og ikke heller i Eds-, Vidne- eller andre saadanne Sager, der ikke have Doms Erhvervelse til Genstand, uanset om de slutte sig til en under samme Ret hørende Hovedsag eller ej, K. Skr. 12 Avg. 1830, 23 Avg. 1831.

Paa disse Sager er derimod den almindelige Regel i Sp. Reglm. § 19 (dobbelte Gebyrer) anvendelig, ibd.

8. Bestemmelsen herom i Rskr. f. Vestindien 4 Novbr. 1778 § 8 er hævet ved Sp. Reglm. 7 Jan. 1868 § 7 (i Till. t. Lovsaml. f. 1868).

9. Om Stævningmændenes Betaling i disse Sager, se Stævningmænd C 4.

10. Ogsaa i større Gældssager skulle kun de sædvanlige Retsgebyrer betales, naar de behandles gæsteretsvis ved ordinær Ret, Skattedir. Skr. Nr. 119, 22 Juli 1885. Jfr. foran 5 og 6.

11. Det forhøjede Gebyr for Doms Afsigelse skal erlægges, naar Optagelsen sker paa en ordinær Retsdag, men Dommen afsiges ved Ekstraret, Skattedir. Skr. Nr. 340, 10 Oktbr. 1892.

IV. Om det ejendommelige ved Gæsteretsbehandlingen, se Aftens Varsel 6. Appellationstermin 14. Domme 15 b (Tilsigelse til Doms Afsigelse). Eksekution B 5 a (Eksekutionstermin). Ekstraret 1 c. Forligsmægling B 1 a Nr. 1, 4 og 5. Retsvidner A 2 c, sidste Led. Solemærker trende 1.

Gæsteri.

1. Som Præsterne i Kongens Jordebog staa for, skulle de betimeligen udgive, D. L. 2—11—7.

2. Skulde Regnskabsprovsterne ikke have af Kirkerne, D. L. 2—22—52.

3. Udredes af dem (o: Reskripterne angaa Gejstligheden og Kirker), som hidtil have betalt samme, Rskr. 6 Decbr. 1704, 7 Febr. 1705, 10 April 1706, jfr. Rskr. 26 Septbr. og 12 Decbr. 1732.

4. Af enkelte Præstekald, se K. Skr. 26 Febr. 1814 ad 3 (ang. Afgiftens Omskrivning til Rigmønt), Konf. 12 Novbr. 1817, Resl. 15 Febr. 1826 samt under Pastorater.

5. Fæstebønders, til Husbonden, omhandles i D. L. 3—13—1 og 15, jfr. Fr. 9 Marts 1838 § 2.

Gæstesked, som fremmede Kræmmere have givet i Købstæderne, for at de maatte udstaa med deres Kram og Varer at sælge, afskaffes, D. L. 3—8—1.

Gæstgiveri og Krohold (Gæstgivergaard, Kro) — **Gæstgivere.**

1. Borgerskab herpaa i Købstæderne berettiger ikke til noget Slags Varesalg ud af Huset, ej heller til at drive Brændevinsbrænderi, Bryggeri eller Bageri, L. 29 Decbr. 1857 § 59.

2. Paa Landet, maa kun drives efter kongelig, gennem Indenrigsministeriet udfærdiget Bevilling, der bestemmer Omfanget af de dermed forbundne Rettigheder, og i Henhold til samme løst Næringsbevis, ibd.

3. Gæstgiverne kunne vinde Adkomst til Vinhandel, Bageri, Bryggeri, Brændevinsbrænderi, Brændevinshandel og Vognmandsnæring samt paa Landet tillige til Købmands- og Høkerhandel, § 65 ibd. Se Brændevinshandel 3 b.

4. Ang. de særlige ved L. Nr. 73, 23 Maj 1873 § 9 paa denne Næring lagte Indskrænkninger, se Beværtningsnæring 2.

5. Om Herberge- og Værtshusenes Indretning m. m. handler Fr. 5 Marts 1695.

6. Ang. den Takst, Øvrigheden skal sætte for dem, § 6, jfr. Nr. 6, ibd., Fr. 27 Jan. 1804 §§ 78, 79, Gen. Postdir. Cirk. 14 Septbr. 1810, K. Skr. 4 Marts 1820, 24 Marts 1821.

Øvrigheden i Korsør fastsætter Takst for Beværtningen paa Sprogø, Bkg. 25 Jan. 1853 § 4.

I Bestemmelserne herom har Næringsloven ingen Forandring tilsigtet, J. M. Skr. 10 Septbr. 1858. Se ogsaa Sessioner E 4.

7. Ang. hvor vidt Kolonisterne paa de jyske Heder maa drive Krohold, Fr. 26 Maj 1723, 30 Novbr. 1751.

8. Ang. Oprettelsen af Gæstgivergaarde i Nyborg, Odense og Assens, Rskr. 16 Septbr. 1763.

9. Beboerne paa Læsø maa ikke drive Krohold, Rtk. Skr. 4 Novbr. 1770 (i Reskriptsaml. 1ste Del).

10. Den, der har personlig Bevilling til Krohold, maa ikke bortforpagte Kroen, Rtk. Prom. 20 Marts 1802.

11. Ang. de privilegerede Post- og Gæstgivergaardes Forpligtelse til at træffe visse Foranstaltninger til de med Posterne rejsendes Modtagelse, Fr. 27 Jan. 1804 §§ 76—79, K. Skr. 24 Marts 1821, jfr. K. Prom. 5 Juli 1777, Postdir. Cirk. 14 Septbr. 1810. Jfr. Personpost 7. — Jfr. Adg. Nr. 179, 7 Septbr. 1888 Afsnit IV § 11.

12. Ang. den Gæstgiver og Kroholdere paa Landet paahvilende Forpligtelse til at overtage Bestillingen som Opsynsmænd ved Ekstrapostvæsenet og de dem som saadanne tillagte Rettigheder, Fr. 27 Jan. 1804 § 80 smh. med Pl. 3 April 1807. Se Bestillinger A 7 l. Bygningsafgift II 1 p. Indkvartering IV 2 b.

13. Ang. deres Anmeldelser om de Rejsende:

a. I København. Skulle de gøre Anmeldelse til Politiet om de ankommende og bortflyttende Rejsende, Pl. 1 Novbr. 1811, 16 Decbr. 1815, jfr. Pl. 18 Novbr. 1771, 2 Maj 1793.

Værtshusholdere skulle tillige daglig anmelde til Hovedvagten, om rejsende ere ankomne til dem eller ej, Pl. 25 Juli 1812 § 4.

Endelig skulle Herbergerere og Kroholdere anmelde visse rejsende for Fattigvæsenets Distriktsforstandere, Plan 1 Juli 1799 § 132.

b. Ang. Anmeldelsespligten i Købstæderne for Politiet, Fr. 24 Juli 1822 § 5, jfr. Rskr. 11 Juni 1817 § 30, og af visse rejsende for de fattiges Inspektør, Fr. 24 Septbr. 1708 I § 15, der dog formenes hævet ved Reglm. 5 Juli 1803 § 53.

c. Bestemmelserne om Anmeldelsen for Politiet staa fremdeles ved Magt, Ind. M. Cirk. 4 April 1862 (i Noten t. L. 12 Febr. 1862).

d. De under a og b anførte Bestemmelser ere nu ophævede og afløste af L. Nr. 52, 15 Maj 1875 § 19, jfr. §§ 22, 23.

14. Modtage rejsende uden Betaling er enhver tilladt, og Gæsten, der tager ind hos en uberettiget, kan ikke drages til Ansvar, K. Skr. 13 April 1820.

15. Ang. hvor vidt Uordener, som Kroholdere klage over, skulle behandles som offentlige eller private Politisager, K. Skr. 7 Jan. 1826.

16. Naar en privilegeret Kro bortlejes, maa Lejetageren or-

dentligvis løse Næringsbevis, Ind. M. Skr. 29 Septbr. 1859 ad 1, dog kun naar Lejemaalet er yngre end 1 April 1858, Ind. M. Skr. Nr. 150, 24 April 1871 i Slutn.

17. Samme Forpligtelse til at løse Næringsbevis paahviler Ejeren, der selv driver en med reelt Privilegium forsynet Kro, Ind. M. Skr. 29 Septbr. 1859 ad 2.

18. L. 24 April 1860 om Afhændelse af Stiftelsers Bøndergods er ikke anvendelig paa Kroer, hvormed Agerbrug er forbundet, Lovens § 15.

19. Den til Krogaarden paa Fanø hørende Eneret til Værts-hushold samt Handel med Drikkevarer hæves, L. 11 Novbr. 1860.

20. Vedligeholdelsen af Brolægningen paa Fortovet og Side-vejen til Rejsestalden ved de Kroer, der nu findes ved Hoved-landevejene, paahviler Kroejeren, men, hvis de ved denne Lovs Ikrafttræden ere fæstede bort, i Mangel af anden Overenskomst Fæsteren, L. 21 Juni 1867 (S. 264) § 3, jfr. Fr. 13 Decbr. 1793 § 5.

21. Bestemmelserne om Nattesæde skulle ikke være til Hinder for rejsendes Beværtning paa Hoteller og Gæstgivergaarde, Politivetd. f. Kbhvn. Nr. 125, 22 Juni 1883 § 69, f. Købst. i M. T. B f. 1872 S. 45 § 63, S. 54 § 49.

22. Kroer ere undtagne fra den Lempelse i Bygningsafgiften, som under visse Betingelser hjemles Bygninger paa Landet, L. Nr. 44, 16 April 1873 § 5.

23. Paa Island, Adg. 17 Novbr. 1786 § 10.

24. Ang. ulovligt Krohold.

a. Pl. 20 Maj 1835 er hævet ved Næringslovens § 100.

Bestaar Forseelsen ikke i Brændevinsudskænkning, bliver Straffen nu den almindelige for uberettiget Næringsbrug efter § 75 ibd.

b. Domme herfor skulle, naar de ikke inden 8 Uger ind-sendes til Amtmandens Approbation, være uden Kraft, Pl. 5 Febr. 1783.

c. Fr. 2 Avg. 1786 §§ 8 ff giver Regler for Inkquisition herefter paa Landet.

Den Toldvæsenet, Angiveren m. fl. tillagte Ret i saa Hen-seende, se fornemlig §§ 8 og 13, maa være bortfalden, lige som der formentlig heller ikke mere vil kunne blive Spørgsmaal om de i Sp. Reglm. 22 Marts 1814 § 53 foreskrevne Gebyrer og Diætpenge til Rettens Betjente for at bivaane saadanne Inkvisi-tioner.

d. Angivelser om saadant, som er forøvet for over Aar og Dag siden, skulle ikke antages til Paakendelse, Fr. 2 Avg. 1786 § 10.

e. Sager herom skulle behandles ved Politiretten, Pl. 29 Marts 1813, hvis øvrige Bestemmelser hævedes ved Fr. 20 Maj 1835 § 3. Se nu Næringslovens § 84. Jfr. Forligsmægling A 2 t Nr. 10.

f. I Sager herom, som anlægges af private, skulle de almindelige Gebyrer i private Politisager betales, K. Skr. 25 Maj 1820, 27 Jan. 1821.

g. Angiveren heraf kan fordre sit Navn fortiet, K. Skr. 30 Avg. 1828.

Se i øvrigt Brændevinshandel 5.

25. Ang. et Forslag om, at der i Bevillingerne dertil paa Landet skulde optages en Bestemmelse om, at Bevillingen forbrydes, naar den paagældende tilsteder Afholdelsen af avtoriserede Markeder ved Kroen, Ind. M. Skr. Nr. 214, 17 Novbr. 1877.

26. Ang. Gæstgavernes Tilsyn med og Anmeldelse til Politiet af de rejsende, se Rejsende 1, 2det Led, og 2.

27. Begært Indberetning fra Magistraterne til Oplysning om, i hvilket Omfang saadant Borgerskab løses til Omgaaelse af Bestemmelserne om Indskrænkning i visse Beværtningsdrivendes Antal, Ind. M. Cirk. Nr. 155, 26 Oktbr. 1885.

28. At Borgerskab som saadan ikke kan nægtes en Person, der ikke har Lokaler til rejsendes Herbergering, men at han, hvis han driver Beværtningsnæring paa Borgerskabet, gør sig skyldig i uberettiget Næringsbrug, Ind. M. Skr. Nr. 14, 15 Jan. 1886. (Se Højesteretsdomme i U. f. R. 1888 S. 441, 547 og 599).

Se Arrest A 18 c Nr. 3 (naar Gæsten vil drage af Herberge uden at betale). Beværtningsnæring. Beværtningssteder. Borgerlige Korpser A 8 (om Gæstgiveres Tjenesteplygt deri). Brændevinsafgift (Nr. 12 angaar de ældre privilegerede Kroer). Haandværkssvende II (Gæstgiveres Forpligtelse til at modtage dem). Helligdage 5 A h. Herbergerere. Herbergsteder. Hoteller. Manø 1. Sognefoged 8 (en saadan maa ikke være Gæstgiver). Vognmænd I 3 (ang. Abels Gæstgivergaard i Randers).

Gødning.

1. Om Oplag deraf, se Latringruber, Møddinger og Oplag II

2. Ang. hvorledes Udførsel af Gødning skal ske i København, Politivedt. Nr. 125, 22 Juni 1883 § 91 smh. med Sundhedsvedt. Nr. 78, 15 Juni 1886 §§ 18, 19 og Tillæg hertil i Bkg. Nr. 30, 7 Maj 1896 (ang. Tiden for Udførsel af Kogødning).

De særegne Kontrolbestemmelser om Kogødnings Udførsel i København i Pl. 2 Juni 1779 B, 8 Maj 1788 A, jfr. Pl. 19 Novbr. 1788, 3 Maj 1790, 17 Avg. 1808 § 3, 6 Septbr. 1837, Bkg. 7 Juli 1856 ere bortfaldne, Ind. M. Skr. 20 Febr. 1862. Se nu Bkg. Nr. 30, 7 Maj 1896.

Om Gødnings Udførsel i de andre Købstæder maa Reglerne søges i de lokale Sundhedsvedtægter og Politivedtægter, jfr. de eksempelvis anførte Politivedt. i M. T. B f. 1872 S. 48 §§ 91, 92, S. 56 §§ 64, 65. For Odense findes Bestemmelser herom i Rskr. 18 Decbr. 1789 §§ 11, 12, 14.

Jfr. Renovation.

3. Forbud mod at henlægge Gødning paa Vejene indeholdes i Fr. 13 Decbr. 1793 § 82, jfr. Pl. 19 April 1779 § 3, 2 Juni s. A. B § 8.

4. Den til en Landejendom hørende, ang. hvor vidt den maa skilles fra samme, se Eksekution B 8 i. Fæste 14. Naadensaar II 8. Præstegaarde 10. Skolelod II 8.

5. Der falder ved de militære Stalde, se om den Indkvartering II 48 g og III 63 d. Jfr. Militær Jurisdiktion F (Avktionsjurisdiktionen) 2 a.

6. Ang. hvor vidt samme paa Island maa skilles fra Ejendommen, L. om Bortbygsling 12 Jan. 1884 (Nr. 1 i Till. t. Lovt.) § 9, L. om Eksekution 4 Novbr. 1887 (Nr. 25 ibd.) § 25.

7. Om Oplag af Guano og desl. og dermed ladede Skibe ville Bestemmelser findes i flere af de under Sundhedsvedtægter anførte Vedtægter for Købstæder og andre lignende tætbefolkede Kommuner. Se for København Bkg. Nr. 78, 15 Juni 1886 §§ 20, 22, 23, 25.

8. Forholdsregler til Forebyggelse af Mund- og Klovesyges Udbredelse derved, Bkg. Nr. 209, 10 Novbr. 1892 §§ 9, 17, 18, 21.

9. Ang. Handel med Gødningsstoffer, L. Nr. 64, 26 Marts 1898, særligt § 1. Tilføjelse til Garantibestemmelserne i Lovens § 1 ang. Thomasslakkemel, Bkg. Nr. 167, 15 Decbr. 1898. Ang. Mærkning af Emballagen til Handelsgødning, Prøveudtagning og Undersøgelse af Prøverne, Bkg. Nr. 168 af s. D.

Se Agerdyrkning 18. Toldfrihed 1 i.

Gødningfabriker.

1. Høre til de under Haandværks- og Fabrikdrift I 20 B ommeldte for Sundheden skadelige Næringsbrug.

2. Høre til de for Sundheden farlige Næringsbrug, om hvilke Bestemmelser findes i mange af de under Sundhedsvedtægter anførte Vedtægter. Se for København, Bkg. Nr. 78, 15 Juni 1886 § 20.

3. Fabriker til Tilvirkning af Kunstgødning kunne ikke uden Lovgivningsmagtens Samtykke anlægges paa Frihavnsomraadet, L. Nr. 44, 31 Marts 1891 § 12, jfr. Konc. Nr. 87, 27 April 1892 § 19.

Se Helligdage 5 B b Nr. 1 (ang. Arbejdet deri).

Gødningstruber, se Møddinger.

Gøl eller Gjøl (Ø i Limfjorden), se Jurisdiktionsforholdene B 91. Pastorater 220.

Gørtler.

1. Under Borgerskab som saadan indbefattes tillige, hvad der henhører under Sværdfejerne og Klokkestøberne, L. 29 Decbr. 1857 § 18. Jfr. Pl. 30 Decbr. 1829.

2. Gørtlerlavet i København, Art. 3 Novbr. 1741. Jfr. Rskr. 29 Avg. 1738, K. Skr. 25 Febr. 1830.

Ang. en Ligkasse, Rskr. 1 Decbr. 1758.

Se Haandværks- og Fabriklav 7.

3. I København, ang. deres Ret til at udføre Beslag paa Ligkister, Bev. 17 Febr. 1719.

4. Kunne anbringe drevet Arbejde paa deres i Hoveddelene støbte Messingarbejder, K. Skr. 21 Marts 1835.

5. Skulle paatrykke deres Arbejder i Nysølv Stemplet »Nysølv«, K. Skr. 5 Septbr. 1835.

6. Pl. 27 Septbr. 1811 er hævet, L. 15 Maj 1868 § 45, jfr. § 13.

Gøs eller Gjøes, se Flag.

Haand (o: Haandskrift). Vil nogen fragaa det ej at være hans Haand og Segl, som han sigtes for, da maa han sig med sin egen Ed derfor befri, D. L. 5—1—6. Se i øvrigt Gælds-breve.

Haandgerningsskoler og -undervisning. Se Skolefond I 3 f. Skolelærerinder 12. Skoler II A 11 kk, 14 l.

Haandlangere.

1. Er det saa vel Frimestere som Lavsmestere tilladt at benytte til saadant Arbejde, hvortil ingen Haandværkskundskab fordres, Fr. 21 Marts 1800 § 21, Pl. 3 Novbr. 1832, jfr. L. 29 Decbr. 1857 § 89.

2. Er enhver, som ifølge Lov eller Bevilling er berettiget til at udøve en Næring, beføjet til at benytte til saadant Arbejde, hvortil ingen Haandværkskundskab udfordres, L. 29 Decbr. 1857 § 66.

Ere de, der i Medfør af Næringslovens § 16 drive Næring med egne Hænder, ikke berettigede til at benytte, Ind. M. Skr. 11 Avg. 1862.

4. Ang. Behandling af og Gebyrerne i Sager mellem dem og Arbejdsherren, se Tyendesager 5.

5. Ang. Haandlangerarbejdes Ydelse som Pligtarbejde, se under Bygningshjælp A 2. Kirkehoveri II. Skoler II A 2 cc.

6. Til Haandlangerarbejde regnes ved Kirkehoveriet alt Arbejde, hvortil teknisk Færdighed ikke udfordres, se Kirkehoveri II 3 n og 4 d.

Jfr. i øvrigt Haandværks- og Fabrikdrift I 15 (ang. Arbejdsgeberens Forhold til sine Medhjælpere).

Haandpant.

1. Ang. Panthaverens Ansvar derfor, D. L. 5—7—1.

Bestemmelsen heri om, at Kreditor taber sin Fordring, dersom Pantet ved Ulykkestilfælde forkommer, hæves, L. Nr. 51, 25 Marts 1872 § 156. Jfr. Oktr. for Nationalbanken 4 Juli 1818 § 47.

2. Hvorledes Panthaveren skal søge sin Fyldestgørelse deraf, D. L. 5—7—2 og 3.

I Stedet for at gaa frem paa den der foreskrevne Maade kan han under Iagttagelse af visse Former realisere Pantet ved Avktion eller, for saa vidt angaar Kurspapirer, ved Salg ved en Vekselmægler, L. Nr. 51, 25 Marts 1872 § 155, jfr. f. Færø. Adg. Nr. 13, 13 Febr. 1873 Nr. 23. Jfr. Fr. om Assistenshuset 29 Juni 1753 § 6, Bankoktr. 4 Juli 1818 § 51, Konv. for Søassuranceselskabet 2 April 1850 § 5 samt ang. Laane- og Sparekasser Resl. 23 Decbr. 1864 I § 3, jfr. Noten t. Resl. 6 Maj 1859.

3. Ang. Panthaverens Ret til at overdrage Pantet til andre, D. L. 5—7—4.

5. Kan ogsaa stiftes derved, at det pantsatte tages under Kre-

ditors Laas i Pantsætterens eget eller anden Mands Pakhus, Reglm. 27 Juli 1818 § 11, jfr. Oktr. 16 Febr. 1791 § 62, Pl. 4 Oktbr. 1799 § 1, 18 Decbr. 1806 § 1, 21 Novbr. 1807 Nr. 1, Rskr. 20 Oktbr. 1813 § 8, Konf. 29 Marts 1826 § 2, Reglm. 25 Febr. 1831 §§ 3, 10. Jfr. D. L. 5—7—7.

6. Det er en Selvfølge, at Haandpanthavere ikke ved et Dødsbos Overgang til offentlig Skiftebehandling udelukkes fra selv at kunne realisere Pantet, Skiftel. 155, 30 Novbr. 1874 § 35, jfr. §§ 57, 82. For Island, Skiftel. 12 April 1878 (Nr. 9 i Till. t. Lovt.) § 34, jfr. §§ 56, 81, 90.

7. Herom mærkes følgende Bestemmelser af L. for Island om Pant 4 Novbr. 1887 (Nr. 24 i Till. t. Lovt.):

a. Ang. Panthaverens Ret til at søge sin Fyldstgørelse gennem Avktion, § 1, jfr. L. om Landsbanken 18 Septbr. 1885 (Nr. 20 ibd.) § 17.

b. Kreditor taber ikke sin Fordring, fordi Pantet forkommer, med mindre det skyldes Mangel paa Paapassenhed fra hans Side, § 2, jfr. fornævnte L. 1885 § 16.

c. Se Gældsbreve 9.

8. Om Adgangen til at stille haandfaaet Pant til offentlig Avktion uden foregaaende Dom eller Forlig og Udlæg gælde den borgerlige Rets Regler, L. om Tvangsavktioner Nr. 66, 9 April 1891 § 1.

Se Nationalbanken 23. Pant. Pantelaanere. Recipisse. Skibe 1, 13. Skiftegebyrer 1 d, 8 f. Stempelafgiften III 24 k, IV B 1 ad § 3, 4 og 2 Nr. 1 (Gældsbeviser til Sparekasser og Banker).

Haandskrift, se Gældsbreve. Haand.

Haandværkerforeninger, se Haandværks- og Fabrikdrift III 13. Stiftelser II 47.

Haandværkerskoler, se Tekniske Skoler.

Haandværks- og Fabrikdrift. — **Haandværkere** (Haandværksmestere) og **Fabrikanter**.

I.

1. Derom handler L. 29 Decbr. 1857 og Afsnit II i Særdeleshed.

Ifølge sammes § 15 staar Adgangen til den under borgerlig Næring henhørende Haandværsdrift og til den Fabrikdrift, som ikke er fri, for saa vidt ikke anderledes er bestemt i Loven, aaben for enhver, der vinder Borgerskab eller Næringsbevis.

Se Borgerskab. Næringsvæsen.

2. Ang. Skelnemærket mellem Haandværks- og Fabrikdrift, K.

Skr. 7 Febr. 1832 (med Hensyn til en Piskefabrikation), jfr. ogsaa Ind. M. Cirk. Nr. 242, 1 Oktbr. 1873.

3. Haandværkere kunne drive deres Næringsvej fabrikmæssig, Gen. Toldk. Skr. 24 Avg. 1844.

Til Anvendelse af Dampkraft i et Næringsbrug kræves ingen Bevilling, K. Skr. 30 Marts 1848.

4. Ang. Grænsen mellem de forskellige Haandværks- eller Fabriknærings Berettigelse bestemmer Næringslovens § 19, at Spørgsmaal herom skulle afgøres efter Lov og Sædvane. — Med Hensyn hertil bemærkes, at det i Pl. 12 April 1858, hvorved den første Vedtægt om den bundne Næring for København bekendtgøres, udtales, at der ved Vedtægten »selvfølgelig intet er bestemt om Grænsen mellem de forskellige Nærings Berettigelse«.

5. Ang. deres Afsætningsret, L. 1857 §§ 23, 63.

Ang. under hvilke Betingelser Afsætningen kan ske ved Avktion, L. Nr. 73, 23 Maj 1873 § 6, og ang. deres Afsætningsret ved Markeder, § 7 ibd.

a. Ang. hvor vidt de kunne sælge Affaldet af deres Arbejde, K. Skr. 30 Maj 1833, Ind. M. Skr. 17 Jan. 1850.

En Hanskemager kan sælge enkelte Skind, som han finder ubrugelige til sin Profession, K. Skr. 25 April 1826 med Note.

b. En Person, der driver Lysestøberi som fri Næring, kan ikke uden særlig Tilladelse etablere et formeligt Udsalg, K. Skr. 21 Maj 1825, 13 Septbr. 1843. Se ogsaa med Hensyn til Rugbrødsbagere paa Landet, K. Skr. 23 Febr. og 7 Marts 1815. Jfr. Landvæsensprodukter.

En Fabrikant, der ikke har Bevilling, anset uberettiget til efter Pl. 5 Juli 1825 (hævet ved Næringslovens § 100) at have Udsalgssted i nærmeste Købstad, Ind. M. Skr. 28 Oktbr. 1852.

Personer, der ikke have Borgerskab, formenes uberettigede til at forhandle andres Frembringelser efter Næringslovens § 23, Ind. M. Skr. 1 Novbr. 1860 med Note.

c. Ang. hvor vidt Haandværkere og Fabrikanter ere berettigede til at sælge udenlandske Varer, Ind. M. Skr. 16 Juli 1849, jfr. K. Skr. 29 Novbr. 1834, Resl. 7 Juli 1844. — Nu er denne Ret utvivlsom.

d. En Jernstøber kan sælge Cinders af eget Fabrikat, men ikke indførte, Ind. M. Skr. 7 April 1865 ad 5.

e. Se Bogtrykkere 8. Farver 6 og 9. Glarmester 3. Maler 5.

6. En Farver fra en Købstad er uberettiget til at indfinde sig

ved Marked i en anden Købstad for der efter forudgaaet Bekendtgørelse at modtage Tøj til Farvning, K. Skr. 16 Febr. 1828 (i Reskriptsaml. f. 1828 S. 458).

Om deres Ret til at effectuere gjorte Bestillinger udenfor deres Næringskres, se Ølbrygger 2.

7. Det Fabrikanterne ved Pl. 5 Juli 1825 (jfr. ovenfor 5 b) tilstaaede Udsalgssted behøver ikke at forestaaes af en Handelsberettiget, men naar saadant ikke er Tilfældet, bør Fabrikanten gøre Anmeldelse derom til Øvrigheden, K. Skr. 19 Maj 1832.

8. Tobaksfabrikanter maatte ikke have noget Udsalgssted, forinden Fabriken var traadt i Virksomhed, og ikkun saa længe dens Drift fortsattes, K. Skr. 16 Decbr. 1847.

9. Ophævelse af dem tillagte Toldbegunstigelser, Fr. 1 Maj 1838 § 52, L. 15 April 1854.

10. Hvor vidt det er strafbart, at de anbringe eget Stempel paa de af en anden Fabrikant eller Haandværker tilvirkede Varer, K. Skr. 15 Febr. 1831.

Anbringelse af andres Mærker paa egne Varer er ulovlig, ibd., K. Skr. 11 Maj 1841.

Jfr. nu Straffelovens § 278 og Fabrikmærker 1.

11. Maa ikke udsende Svende for at fange Kunder, lige som ogsaa Svendene som Regel ere uberettigede til at udføre noget Arbejde, hvortil de ikke have Mesterens Ordre, K. Skr. 3 Marts 1840 ad 2.

12. Foreninger mellem Arbejdsherrerne og deres Folk til Fastsættelse af henholdsvis Maksimum og Minimum af Arbejdslønnen ere ulovlige, Ind. M. Skr. 8 Avg. 1857.

13. Visse Sager imellem dem og Handlende ere Handelssager, L. 19 Febr. 1861 § 13 Nr. 2.

14. I deres nødvendige Redskaber og Materialer maa ikke ske Arrest eller Udlæg, naar andet Gods findes, Fr. 15 Decbr. 1797, samt med Hensyn til Udpantning for Skatter, Fr. om Amtstueoppeb. 8 Juli 1840 § 13, jfr. Fr. 30 Jan. 1793 §§ 6, 10. Se Konkursl. Nr. 51, 25 Marts 1872 § 160.

Ang. Udlæg i Haandværksredskaber og andre til domfældtes Næringsdrift uomgængelig fornødne Ting, L. f. Island 4 Novbr. 1887 (Nr. 25 i Till. t. Lovt.) § 25, jfr. § 27.

Se Eksekution B 8 h.

I det dem til Forarbejdelse leverede Materiale kan ikke gøres Udlæg, D. L. 5—6—9.

15. Ang. Haandværkeres og Fabrikanters Forhold til deres Medhjælpere. Jfr. foran 11 og 12.

a. Ved Pl. 6 Oktbr. 1756, jfr. Rskr. 1 s. M., inskærpes Forbudet i Fr. 6 Maj 1682 § 6 imod, at disse tilegne sig noget som helst af Materialerne eller Affaldet deraf. Se Tømmermand 5. Jfr. dog Adg. 11 Novbr. 1757 § 12.

b. De maa ikke paa Grund af den til Undervisning eller Konfirmationsforberedelse medgaaede Tid afkorte de i deres Tjeneste værende Børns Løn eller forlænge Læretiden, Fr. 25 Maj 1759 § 1.

c. Lavsmestrene i Kbhvn. maatte ikke gøre Forskud til de Svende, der stode i militær Tjeneste, Pl. 26 Avg. 1767.

d. De maatte ikke forhindre Medhjælperne fra at besøge Gudstjenesten eller indgaa Overenskomster med dem om Arbejde paa Søn og Helligdage, Fr. 26 Marts 1845 § 4. En tilsvarende Bestemmelse findes ikke i den nugældende L. Nr. 57, 7 April 1876, jfr. L. Nr. 48, 1 April 1891, om den offentlige Fred paa Folkekirkens Helligdage.

e. Sager mellem Principalerne, deres Svende og Lærlinge skulle behandles som private Politisager, L. 29 Decbr. 1857 § 84 Nr. 3. Se med Hensyn til Fabrikanter under Fabrikdirektøren.

Ang. Gebyret i disse Sager, se Tyendesager 5 og 6.

f. De kunne holde Medhjælperne af andet Haandværk til Forarbejdelse og Istandsættelse af de Genstande, de benytte til deres eget Næringsbrug, L. 29 Decbr. 1857 § 19.

g. De kunne lade Medhjælperne arbejde i disses Hjem, § 21 ibd. Herved bortfalder Pl. 22 Septbr. 1823, Rskr. 14 Novbr. 1838, jfr. Pl. 25 Oktbr. 1824, 8 Maj 1833, K. Skr. 6 Septbr. 1836, Resl. 27 Maj 1842.

h. De kunne ordentligvis benytte hvad Medhjælp de ville, § 66 ibd.

i. De kunne ved Vedtægt paalægges at indeholde Bidrag til Sygekasser m. m. af Svendenes eller Arbejdernes Løn, § 89 ibd.

Se i øvrigt Fabrikarbejdere. Haandlangere. Haandværkslærlinge. Haandværkssvende I. Lærlinge.

16. Ang. forskellige Institutioners Ret til Haandværks- eller Fabrikdrift (jfr. nedenfor III 12).

a. Viborg Tugthus, Konf. 14 Novbr. 1743 IV § 1, VI § 2, Bev. 26 April 1745 § 9, Rskr. 30 Juli 1770 § 2.

Tugt- og Forbedringshuset i København, Bev. 18 Juni 1811.

b. Opfostringshuset, Fund. 29 Juni 1753 X § 10.

c. Det københavnske Fattigvæsen, Pl. 1 Juli 1799 § 196, jfr. K. Skr. 27 Oktbr. 1842.

d. Se fremdeles Døvtstummeinstitutterne A 3. Flakkebjerg Opdragelsesanstalt 1. Polytekniske Læreanstalt 6.

17. Repræsentanter for Industri og Haandværk vælges til Medlemmer af Jernbaneraadet ved Medvirkning af Fællesrepræsentationen for Industri og Haandværk, Adg. Nr. 113, 29 Septbr. 1886 § 2.

18. Paa Island, Adg. 17 Novbr. 1786 §§ 10, 12—14, 16, Fr. 13 Juni 1787 III § 11.

19. I Vestindien, Adg. 6 Septbr. 1853 (i Till. t. Lovsaml. f. 1854) § 1 Nr. 2, § 9.

20. Indskrænkninger paalagte visse Næringsbrug efter deres Beskaffenhed:

A. Som Brandfarlige.

a. Paa Landet.

Ang. Anlæg deraf L. 2 Marts 1861 §§ 3, 4, 11, 23, jfr. ogsaa § 8, jfr. Bkg. Nr. 70, 16 April 1898 §§ 4, 5, 12, 24, jfr. § 9.

Da Limkogerier og Talgsmelterier ikke nævnes i L. 1861 § 3, kunne de anlægges i et Træskur, naar dette ligger over 100 Alen fra nærmeste Nabosted, J. M. Skr. 7 Avg. 1861.

Forbudet i nævnte § 3 imod, at Teglværker m. m. opføres nærmere ved anden Mands Grund end 50 Al., er ikke anvendeligt i Forhold til offentlige Veje. Ang. hvorledes Distancen skal maales, J. M. Skr. Nr. 7, 4 Jan. 1873.

Om et Bageri efter Brandpolitilovens § 11 skal anses som »større«, beror paa, om det er indrettet saaledes, at Virksomheden kan nærme sig til fabrikmæssig Drift, J. M. Skr. Nr. 149, 3 Septbr 1885.

Om Anlæg af brandfarlige Fabrikbrug, deres Indretning og Skorstene, særlig af Brændevinsbrænderi, Bryggeri, Maltgøreri, fabrikmæssigt drevet Bageri samt de i Brandpolitilovens § 3 omhandlede Virksomheder (∅: Beg-, Tjære-, Fernis- og Trankogerier, Tegl- og Kalkovne samt Vindmøller), L. om Tillæg til og Forandringer i Brandpolitiloven Nr. 35, 1 Marts 1889 § 5, jfr. § 9.

Om Indretningen af Tørrestuer til Næringsdrift, ibd., jfr. § 6, 4de Stykke.

Ang. Værksteder, hvor der arbejdes i Træ eller ligesaa antændelige Genstande, § 2, jfr. § 9 ibd.

De Skorstene, som aflede Røgen fra Fyret under Dampkedlen eller fra de til ovennævnte Virksomheder tjenende Ild-

steder skulle, foruden at fyldestgøre de givne Forskrifter for vide Skorstene, altid være fjernede 20 Alen fra enhver med Straa, Rør eller lige saa let antændeligt Materiale tækket Bygning og være 10 Alen fra enhver med Spaan tækket Bygning inden for 20 Alens Afstand, L. Nr. 69, 6 April 1898 § 5.

Ingen Smedjeskorsten maa komme nogen som helst Bygning, der er tækket med Rør, Straa eller lige saa let antændeligt Materiale, nærmere end 10 Alen og ikke anden Mands med saadant Materiale tækkede Bygning nærmere end 20 Alen, ibd. § 6.

Om Anlæg inden for en vis Afstand fra nærmeste Sted af særdeles brandfarlige Fabrikbrug (derunder indbefattet Brændevinsbrænderi, større Bageri, Bryggeri og Maltgøroeri) ere Regler givne i de under Bygningsvæsen 5 n anførte Bygningsreglementer, jfr. f. Eks. for Løkken Ladeplads og en Del af Furreby Sogn, Bygningsreglement i Bkg. Nr. 64, 30 April 1889 § 17. —

Beg-, Tjære-, Fernis- og Trankogier, Tegl- og Kalkovne samt Vindmøller maa ikke opføres nærmere ved anden Mands Grund end 50 Al. uden Naboens Samtykke, L. Nr. 35, 1889 § 39 ibd.

Jfr. med Hensyn til Bygninger, der efter deres Bestemmelse forudsætte en stærk Anvendelse af Ild, den til Købstadbygningsloven § 34 svarende Bestemmelse i Bygningsreglement for en Del af Odder Sogn i Bkg. Nr. 144, 20 Septbr. 1890 § 35.

Om Anlæg og Drift i Løgstør af visse brandfarlige Fabriker og af Værksteder, hvor der arbejdes i Træ, ere Regler overensstemmende med de i Loven om Brandvæsenet i Købstæderne indeholdte givne ved Reglement for Brandvæsenet i Bkg. Nr. 5, 8 Jan. 1891 §§ 1 g, 17—22, 36. — Bkg. Nr. 2, 10 Jan. 1874 om nærmere Regler for Driften er anvendelig her, § 17 ibd.

Ang. Skorstenens Højde og Indretning ved alle større Ildsteder, saa som i Brænderier, Bryggerier, Sæbesyderier og Fabriker, hvor Røgmassen antages at ville blive til Besvær for de omboende, se Bygningsreglementer for Løkken Ladeplads og en Del af Odder Sogn (Skorstenshøjden mindst 25 Alen) i Bkg. Nr. 64, 30 April 1889 § 16 (nævner udtrykkelig Brænderier, Bryggerier, Sæbesyderier, Trankogier) smh. for Skorstenshøjdens vedkommende med § 17, Bkg. Nr. 144, 20 Septbr. 1890 § 16 (nævner Brænderier, Bryggerier, Sæbesyderier, Bagerier, Smedjer).

I øvrigt kan der paa Landet ikke efter Brandpolitilovens § 11 stilles større Fordringer til Fabrik- og Dampskorstenes

Vidde og Murtykkelse end til andre Skorstene, J. M. Skr. Nr. 63, 19 April 1882. Jfr. dog ovenfor.

b. I København og Frederiksberg skulle Bagerier, Bryggerier, Brænderier, Maltkøller, Tørrestuer til Næringsbrug, Laboratorier samt alle større Fabrik- og Værkstedsbygninger, foruden at være de i Bygningsloven fastsatte almindelige Regler underkastede, opføres efter Stadsbygmesterens — i Frederiksberg Bygningsinspektørens — nærmere Bestemmelse i hvert enkelt Tilfælde, Bygningsl. f. Kbhvn. Nr. 77, 12 April 1889 § 64, f. Frederiksberg i Bkg. Nr. 58, 19 April 1890 § 64. Jfr. tidligere f. Købehavn, L. Nr. 164, 21 Novbr. 1871 § 14, f. Frederiksberg, L. 17 Marts 1856 §§ 19, 61, jfr. L. 12 Jan. 1858.

Ang. Anlæg og Drift i København af visse brandfarlige Fabriker og af Værksteder, hvor der arbejdes i Træ, L. 15 Maj 1868 §§ 22—27, jfr. § 36 (ifølge § 24 kommer Loven ogsaa til Anvendelse i Tilfælde af saadanne Om- eller Tilbygninger, at Bygningsloven derpaa er anvendelig), Reglm. i J. M. Skr. Nr. 88, 14 Marts 1872, og med Hensyn til Svovlstikfabriker, Reglm. 17 Novbr. 1866. Jfr. for Frederiksberg, Bkg. Nr. 7, 1 Febr. 1877 §§ 1 g, 17—22, 36, jfr. Vedt. 8 Marts 1877 § 23 (U. L.).

Justitsministeriet kan ogsaa give L. 1868 Anvendelse paa andre Fabriker og Næringsbrug, sammes § 42.

Forskrifter for Benyttelsen af de nævnte Værksteder, hvor der arbejdes i Træ, Pl. 1 Decbr. 1870. Jfr. Bkg. 4 Marts 1859. — Magistraten kan under visse Betingelser dispensere fra Bestemmelserne om Pudsning og Gibsning af Vægge og Lofter i disse Værksteder, Bkg. Nr. 130, 12 Avg. 1871.

Forandring i Reglm. i J. M. Skr. Nr. 88, 14 Marts 1872 I E (om de Brandredskaber, der skulle findes ved Fabriker), J. M. Skr. Nr. 196, 1 Decbr. 1881, Pl. 17 s. M. (U. L.).

Om Fejningen af Skorstene, som aflede Røgen fra større Ildsteder (Bagerier, Bryggerier osv.), Instr. 21 Jan. 1875 (i Till. t. U. L. f. 1883) § 2.

Se Brandvæsenet I e Nr. 5 og 6 (om Værksteder, hvor der arbejdes i Træ), 7 (om Dampmøller).

Ang. Højden (fra 35 til 50 Alen) af Skorstene, der ere bestemt til at bortføre en stor Røgmasse, og om Indretningen af Skorstene til større Ildsteder overhovedet, Bygningsl. f. Kbhvn. Nr. 77, 12 April 1889 § 48, Bygningsl. f. Frederiksberg Nr. 57, 11 April 1890 § 15 smh. med Bkg. Nr. 58, 19 s. M. § 48. Jfr. tidligere Pl. 26 Oktbr. 1860 § 25, L. Nr. 164, 21 Novbr. 1871

§ 50 samt Reglm. i J. M. Skr. Nr. 88, 14 Marts 1872 (f. Kbhvn.), L. 17 Marts 1856 § 58, jfr. L. 12 Jan. 1858 (f. Frederiksberg).

I Kbhvn., paa Terrænet mellem Fæstningsværkerne og den tidligere Demarkationslinje skulle saadanne Bygninger forsynes med røgfortærende Ildsteder, L. 6 Juli 1867 § 6 c, jfr. L. Nr. 164, 21 Novbr. 1871 § 86.

Bestemmelser om Røgen fra Næringsbrug findes i Sundhedsvedtægten f. Kbhvn. i Bkg. Nr. 78, 15 Juni 1886 § 26 jfr. § 27.

c. I Købstæderne.

Ang. Anlæg og Drift i Købstæderne af visse brandfarlige Fabriker og af Værksteder, hvor der arbejdes i Træ, L. Nr. 28, 21 Marts 1873 §§ 17—22, jfr. §§ 1 g, 39, der af Justitsministeriet kan gives Anvendelse paa andre Næringsbrug, § 37, og udvides til Handels-, Lade- og Lossepladser, § 38.

Nærmere Regler for Driften af disse brandfarlige Næringsbrug ere givne ved Bkg. Nr. 2, 10 Jan. 1874 §§ 2 ff. Tillæg hertil, Bkg. Nr. 135, 1 Novbr. 1882. Herefter skulle Fyrstederne til de i Loven om Brandvæsenet § 21 ommeldte Fabriker og Næringsbrug indrettes og passes saaledes, at der ikke fra Skorstenene fremkomme brandfarlige Gnister.

Ang. Opførelse af Tørrestuer til Næringsbrug, Maltkøller, Bagerier m. m. og alle større Fabrik- og Værkstedsbygninger, L. 30 Decbr. 1858 § 34.

Ang. Skorstenenes Højde og Ildstedernes Indretning ved Næringsbrug, hvor Ild anvendes i større Omfang, L. 30 Decbr. 1858 § 16.

Fornævnte L. 30 Decbr. 1858 § 16 kan ikke bringes til Anvendelse paa Bygninger, opførte før Lovens Emanation, J. M. Skr. Nr. 30, 13 Febr. 1874 ad 3.

I de for forskellige Købstæder givne Bygningsvedtægter, hvoraf nogle nedenfor eksempelvis nævnes, er det foreskrevet, at Bagerier, Bryggerier, Maltgørerier, Korntørringsovne, Brændevinsbrænderier, Farverier, Træskærerier, visse Tørreskure, Røgkamre, Tegl- og Kalkovne, Støberier, Smelterier, Laboratorier og andre Værksteder og Fabrikslokaler, hvori anvendes megen Ild, saa vel som Fabriker af flygtigt og let antændelige Stoffer skulle, foruden at være de almindelige Bygningsregler undergivne, tillige opføres efter Bygningskommissionens og tillige Brandkommissionens specielle Bestemmelser for hvert enkelt Tilfælde, Bkg. Nr. 147, 16 Septbr. 1891 § 24 (Slagelse), Nr. 38, 15 Marts 1892

§ 23 (Hjørring), Nr. 14, 14 Jan. 1893 § 23 (Rudkøbing), Nr. 211, 11 Septbr. s. A. § 26 (Holbæk, nævner ikke Træskærerier), Nr. 85, 30 Marts 1895 § 26 (Hillerød), Nr. 182, 27 Septbr. s. A. § 31 (Aarhus), Nr. 191, 14 Oktbr. s. A. § 22 (Køge), Nr. 21, 10 April 1896 § 29 (Nakskov), Nr. 35, 30 Maj s. A. § 23 (Mari-bo), Nr. 32, 29 Septbr. 1898 § 38 (Randers).

I flere af de nævnte Vedtægter er givet en Regel om Lof-terne over Lokalerne for saadanne Næringsbrug.

I Bygningsvedtægten for Aarhus er givet særlige Regler for Skorstenshøjden dels for egentlige Dampskorstene (35—50 Al.), dels for andre Skorstene — specielt nævnes fra Bagerovne og Smedjer — der give megen Røg, og dels endelig en særlig Re-gel om Lysningen af Skorstene, hvor Røgmassen vel er mindre, men dog større end sædvanlig, Bkg. Nr. 182, 27 Septbr. 1895 § 28. For Nakskov, se Bkg. Nr. 21, 10 April 1896 § 27, for Odense Bkg. Nr. 72, 18 Decbr. s. A. § 48, for Randers Bkg. Nr. 32, 29 Septbr. 1898 § 31.

I Bygningsvedtægterne for Rønne, Hjørring, Rudkøbing og Holbæk er givet en særlig Forskrift om Højden af Skorstens-piber paa Vaskehuse, Smedjer, Bagerbygninger o. a. l., Bkg. Nr. 95, 21 Maj 1892 § 10, Nr. 38, 15 Marts s. A. § 27, Nr. 14, 14 Jan. 1893 § 27 (hvilke tvende sidste fremdeles tilføje Røge-rier og Pølsefabriker), Nr. 211, 11 Septbr. s. A. § 31 (har »Va-skerier« og tilføjer Pølsefabriker). Lignende Bestemmelser findes i Bkg. Nr. 85, 30 Marts 1895 § 31 (Hillerød).

Med Hensyn til Forstaaelsen af Købstadbygningslovens § 16 om Skorstenens Højde saa vel som af de foran nævnte og Lov-givningens øvrige Bestemmelser, se herom nærmere under Skor-stene og Smedje.

Ved Benyttelsen af Lokomobiler i Købstæderne kan Politiet forlange, at der skal drages Omsorg for, at Røgen ikke bliver til Ulempe for de omboende, Bkg. Nr. 27, 28 Febr. 1891 § 26.

Bestemmelser om Røgen fra Næringsbrug ville ogsaa findes i adskillige af de lokale Sundhedsvedtægter, se dette Rubrum, navnlig for Købstæderne.

B. Som skadelige for Sundheden.

a. Ang. Anlæg og Drift deraf i København, L. 10 Marts 1852, Sundhedsvedt. i Bkg. Nr. 78, 15 Juni 1886 V og X, jfr. den ældre Vedtægt 26 Oktbr. 1860 V og VI. Jfr. Pl. 25 Maj 1789 § 2, 2 Maj 1814, 18 Febr. 1818, Resl. 5 Juli 1820, K. Skr. 23 Decbr. s. A. og Lovgivningsmagten 2 g.

De i L. 10 Marts 1852 § 1 nævnte Næringsbrug maa ikke

anlægges nærmere Københavns Vandværker end 200 Alen, L. 30 Novbr. 1857 § 2 (S. 305).

For Slagtehusene i København er givet et Regulativ af 21 Novbr. 1861 (i Rskr. Saml.). Jfr. de under Slagterier anførte Bestemmelser.

b. Om hvilke enkelte Næringsbrug, der behandles saaledes, og om disses Anlæg og Drift ere Bestemmelser givne ved samtlige de under Sundhedsvedtægter for de enkelte Købstæder og lignende Kommuner anførte Vedtægter lige som ogsaa ved adskillige af Vedtægterne for Landkommuner. I mange, navnlig af disse sidste Vedtægter er der givet en almindelig Bestemmelse om, at Næringsbrug, der kunne medføre Fare for Sundheden, ere underkastede Sundhedskommissionens Tilsyn med Hensyn til Lokalteter og Drift.

Eks. paa, at der ved saadan Vedtægt er givet bemeldte Kommission Myndighed til at skride ind mod Anvendelsen af Damp Piper, Sirener og desl., Bkg. Nr. 120, 7 Juli 1891 § 35 (Stubbekøbing), Nr. 230, 28 Septbr. 1893 § 32 (Stege), Nr. 281, 22 Decbr. s. A. § 23 (Rødby).

c. Ang. Foranstaltninger til Beskyttelse af Arbejdernes Sundhed i Fabriker eller saadanne Værksteder og Arbejdssteder, hvor Arbejdet udføres paa fabrikmæssig Maade, L. Nr. 74, 23 Maj 1873 §§ 4, 11. Jfr. L. Nr. 56, 12 April 1889 § 14, Instr. Nr. 242, 25 Novbr. 1890. Se Fabrik 22. Fabrikinspektør 2, 2det Stk.

Sundhedskommissionerne eller Politimestrene skulle føre Tilsyn med, at Fabriker og større Værksteder holdes rene, have tilbørligt Luftsifte og ikke overfyldes med Arbejdere, L. 1873 § 21.

d. Naar Fabriker skulle anlægges, der ere af den Beskaffenhed, at de kunne blive farlige for de i Nærheden boende Menneskers Helbred og derfor udkræve Forsigtighed ved Anlægget, kan den paagældende forlange Sundhedskollegiets Betænkning om samme, Instr. 15 Juni 1813 (i Till. t. Reskriptsaml. f. 1813 og Lovsaml. f. 1814 S. 11) § 23.

e. Ved Indlemmelse af Dele af enkelte Landdistrikter i Odense er det bestemt, at der i 15 Aar maa drives Garveri og Slagteri (og i 10 Aar haves Svinehold) paa de indlemmede Arealer, Bkg. Nr. 76, 19 Juli 1877, jfr. Bkg. Nr. 54, 7 Maj 1880 § 68.

f. Ang. Stads- og Distriktslægerens Tilsyn med de for Sundheden skadelige Næringsveje, Instr. Nr. 109, 22 Oktbr. 1877 § 14.

g. At Ferniskogeri i København maa henregnes under de i L. 10 Marts 1852 § 1 nævnte kemiske Fabriker, J. M. Skr. Nr. 44, 18 Marts 1885.

Se nu Sundhedsvedtægt i Bkg. Nr. 78, 15 Juni 1886 V.

h. Se Cigar- og Tobaksfabriker. Kalkbrænderi. Tændstikfabriker.

i. Færøerne. Om Opførelsen og Indretningen af Sodnhuse og Trankogier i Landkommunerne, Bkg. Nr. 84, 16 Juni 1882 § 4.

k. Island. I Politivedtægterne for Købstæderne optages Bestemmelserne om den Indskrænkning ved Benyttelsen af aabne eller indelukkede Pladser til adskillige Næringsvejenes Drift, saa som Fisketilvirkning, Trankogeri og Slakteri, der af Sundheds- eller andre Hensyn kan anses nødvendig eller hensigtsmæssig m. m., L. 3 Jan. 1890 (Nr. 1 i Till. t. Lovt.) § 2 b.

l. St. Croix, Bkg. 30 Jan. 1886 (Nr. 10 i Till. t. Lovt.) § 26.

21. Om Grænsen mellem Haandværks- og Fabrikdrift, se Farver 3. Garverier 3. Ølbrygger 5.

22. Om Forening af Næringsadkomst paa Haandværk og Handel, se Næringsvæsen I 16.

23. Se fremdeles ibd. III 2 (Udlændinges Næringsret).

24. Om Haandværkere og Fabrikanter paa Landet i Henseende til Rettigheder og Byrder kunne anses som Husmænd eller Inderster, se Husmænd 1 d. Høstdag I 2 a. Sognefoged 3 nn (ang. Skifteregistreringer hos dem).

25. Se Avktion 12 g, jfr. i (over Haandværks- og Fabrikvarer). Industriens Fremme. Kreditoplag 2 a i Slutn. (Ret dertil tilkommer ikke Haandværkere og Fabrikanter). Kunstarbejder 5 (om Eftergørelse af Haandværks- og Industriarbejder).

II. Ang. de særlige Bestemmelser for Fabrikdrift og Fabrikanter, se under Fabrikdrift. Fabrikanter. Fabriker.

III. Særlige Bestemmelser om Haandværksdrift Haandværkere.

1. Haandværkerne skulle inden Aar og Dag gøre Afregning med deres Kunder, D. L. 5—14—50, jfr. Fr. 1 Juni 1832 § 8.

2. Ang. Haandværkernes Ansvar for deres Arbejde.

a. De ere ansvarlige for dets Godhed og Udførelse i rette Tid, Fr. 23 Decbr. 1681 § 7, Rskr. 10 April 1761 § 7 d samt Bestemmelserne i de enkelte Lavsartikler om Arbejdets Forsvarlighed.

b. Ang. Murernes, Stenhuggernes, Tømrernes og Snedkernes Ansvar i saa Henseende, Reglm. 24 April 1734 § 13.

c. De ere ansvarlige for, at Arbejdet er i Overensstemmelse med Bygningslovene, L. 30 Decbr. 1858 § 36, (f. Købst.) 2 Marts 1861 § 19, jfr. Bkg. Nr. 70, 16 April 1898 § 20 (f. Landet), Bygningsl. f. Kbhvn. Nr. 77, 12 April 1889 § 76, jfr. 74, Bygningsl. f. Frederiksberg, i Bkg. Nr. 58, 19 April 1890 § 73, jfr. § 71. Jfr. tidligere L. Nr. 164, 21 Novbr. 1871 § 83, Rskr. 24 Maj og 21 Juni 1799.

d. Ligeledes for Lovligheden af de ved Bygningsarbejder benyttede Stilladser, Stiger m. v., Politivedt. f. Kbhvn. Nr. 125, 22 Juni 1883 § 23, f. Købst. i M. T. B f. 1872 S. 40 § 24, S. 5 1 § 18.

3. Ang. Betingelserne for som Mester at blive Medlem af Haandværks- og Fabriklavene, Fr. 21 Marts 1800 § 6, Pl. 14 Avg. 1820, 3 Novbr. 1832.

Se Mesterstykke.

4. Efter Næringslovens § 28 kan den Haandværksdrift, som hidtil ikke har kunnet øves paa Landet uden Bevilling, med visse Undtagelser ikke nu tilstedes efter sædvanligt Næringsbevis inden for en Mils Afstand fra nærmeste Købstad. Til Oplysning om, hvilken denne Haandværksdrift var, mærkes Fr. 3 April 1816, 29 Novbr. 1822 § 1, 13 Marts 1827 §§ 7, 10.

Indenrigsministeriets tidligere Myndighed til at dispensere herfra er hævet, L. Nr. 73, 23 Maj 1873 § 12.

5. Landhaandværkerne ansaas berettigede til at arbejde for Personer, der boede uden for det Sogn, hvori vedkommende Haandværker skulde have Bopæl og i Arbejdsgiverens Hjem, K. Skr. 29 April 1820, 23 Novbr. 1822, 26 Jan. 1830. Jfr. dog K. Skr. 23 Oktbr. 1824.

6. Magistraten kan ikke mere efter D. L. 3—4—8 sætte Takst for deres Arbejde, K. Skr. 17 Juni 1826.

7. Pl. 3 April 1816 § 5 — se nu Næringslovens § 22 — giver ikke en Købstadhaandværker Ret til at lade en Svend tage fast Bopæl i en anden Købstad og der udføre forefaldende Arbejde, K. Skr. 29 Novbr. 1834, eller til at etablere Værksted paa Landet, K. Skr. 2 April 1836. Jfr. ogsaa K. Skr. 30 Jan. 1841.

Han er kun berettiget til at arbejde i andre Købstæder i sit eget Haandværk, K. Skr. 22 Marts 1836.

8. At det offentlige Arbejde bør fordeles mellem flere Haandværkere, Rskr. 8 Maj 1848.

9. Haandværkere, der have havt Arbejde i Schweiz, havde ikke Adgang til Prøjsen, Bkg. 26 Novbr. 1852.

10. Købstadhaandværkere ere efter Næringslovens § 23 berettigede til at holde flere Udsalgssteder fra aaben Bod, Ind. M. Skr. 29 Marts 1862. Jfr. Pl. 12 Novbr. 1798.

11. Forbudet i Næringslovens § 24 mod Forening af Haandværksdrift og Handel er ikke til Hinder for, at en Købmand driver Haandværk inden for Grænsen af Næringslovens § 16, Ind. M. Skr. 2 Febr. 1863.

12. Til Udførelsen af Haandværksarbejde maa i følgende Tilfælde ikke næringsberettigede Personer benyttes:

a. Af Frederiks Hospital, Fund. 6 Avg. 1756 § 40.

b. Af den københavnske Porcellænsfabrik, Priv. 13 Marts 1775 § 3 (i Reskriptsaml. 1ste Del).

c. Af den grønlandske Handel, Reglm. 2 Juli 1781 § 17, Bev. 3 Oktbr. 1782, jfr. Bev. 2 April 1783.

d. Til Udrustning af Hvalfangerskibe, Pl. 13 Oktbr. 1784 §§ 5, 6.

Fremmede Haandværksfolk kunne benyttes til Udrustning af Skibe til Fiskeri paa Island, Pl. 6 Juni 1787 § 13.

e. Af Bestyrelsen for Gas- og Vandvæsenet i København, L. 4 Marts 1857 § 2, 30 Novbr. s. A § 11.

f. Ved Anlæg af visse Jernbaner, L. 10 Marts 1861 § 11, jfr. Bev. 8 Septbr. 1845, L. 4 Marts 1857 § 5.

g. Se fremdeles Krigsmagten 3. Postgaarden 2.

13. Foreninger mellem dem. Jfr. Lav 11.

Ang. deres Deltagelse i Valg af Medlemmer til Kommissionerne for de frivillige Svendeprovers Aflæggelse, Bkg. Nr. 98, 3 Oktbr. 1884 § 1 b (Haandværkerforeningen i Kbhvn), c (Fagenes Mester- eller Lavforeninger), Nr. 99 af s. D. § 1 c (Fag-, Industri- og Haandværkerforeninger i de andre Købstæder).

Foreningen af 28 Jan. 1840 til Understøttelse af Haandværksmestere og deres Enker i Aalborg, Konf. 17 Jan. 1852.

Haandværkerforeningen i Grenaa. Legat til Fordel for Medlemmerne og deres Enker, Stadf. Nr. 253, 2 Avg. 1892 (J. A. Jørgensens og Hustrus) Nr. 254 af s. D. (Foreningens eget Legat).

Stege Haandværkerforening. Brygger Lars Rasmussens Enkes Legat, Stadf. Nr. 276, 24 Avg. 1892.

Storehedinge Haandværkerforening. Urmager Vilhelm Knøflers og Hustrus Legat, Stadf. Nr. 28, 9 Jan. 1893.

Se Legater II C 67 (ang. Fredericia Haandværkerforening).

14. Stiftelser for dem.

a. Aarhus. Haandværkerforeningens Friboliger, Fond til

Udvidelse af dem og eventuelt til Understøttelse af Haandværkere og deres Enker, Stadf. Nr. 131, 21 Juli 1882.

Slagtermest. Hendriksens og Hustrus Legat for værdige trængende i samme, Stadf. Nr. 132, 25 s. M.

H. E. Basses Legat, Stadf. Nr. 310, 25 Novbr. 1890 § 3 d.

Snedkermester Søren Ørums og Hustrus Legat for trængende og agtværdige Beboere af Foreningens Asylbolig, Stadf. Nr. 195, 27 Avg. 1898.

b. Horsens. Stiftelsen »Arentzens Minde«, for hæderlige Mænd, der ere eller have været Haandværkere i Horsens, eller Enker efter saadanne, Stadf. Nr. 249, 29 Septbr. 1894.

c. Kolding. Haandværker- og Industriforenings Fribolig, Stadf. Nr. 209, 29 Oktbr. 1884.

d. København. Stiftelsen for gamle Haandværksmestere og deres Enker i København, Konf. 17 Jan. 1839.

Legater til denne Stiftelse, Konf. 17 Jan. 1840, 21 Decbr. 1841 § 6, 22 Juli 1842 Nr. 3, Testament 16 April 1851 § 32, J. M. Skr. 23 Febr. 1857 § 11 g.

Et dermed forbundet Legat for Metalarbejdere, Konf. 27 Marts 1854.

Haandværkerstiftelsen i Filosofgangen i København. Spanners Legat, Resl. Nr. 123, 10 Juli 1879 §§ 4 Nr. 1, 5.

Haandværkerstiftelsen i Vestervoldgade (i Kbhvn.), se Legater II C 82 og 83.

e. Odense. Fundats for en Stiftelse for Haandværkere i Odense, Konf. 30 Decbr. 1841.

Frederik den Syvendes Stiftelse samme Steds, Konf. 29 April 1863. — Et Legat til samme, Gavebrev 5 April 1860.

Stiftelsen af 18 September i Odense (tillige for gamle Fabrikanter og deres efterladte). Ny Fundats, Stadf. Nr. 23, 5 Febr. 1879.

f. Nakskov. Stiftelsen »Haandværkernes Fribolig«, Stadf. Nr. 16, 28 Jan. 1874.

g. Randers. Haandværkerstiftelsen, Legater til den, Stadf. Nr. 26, 28 Jan. 1889 (Boghandler og Bogbinder Johnsens og Hustrus), Nr. 28, 30 s. M. (Feldbereder Johan Hansens og Hustrus), Nr. 214, 16 Juli 1891 (Justitsr. Elmquists og Hustrus), Nr. 40, 20 Jan. 1893 (Læge Chr. J. Fischers).

h. Storehedinge. Haandværkerforenings Alderdomsbolig. Fundats, Stadf. Nr. 87, 4 Maj 1878.

i. Svendborg. Caroline Amalies Stiftelse af 28 Juni for gamle, værdige og trængende Haandværksmestere i Svendborg

og deres Enker. Hedevig Sofie West, født Krag's Legat, oprettet af hendes Børn, Stadf. Nr. 380, 10 Novbr. 1893. Kbmd. Fogs og Hustrus Legat, Stadf. Nr. 158, 12 Septbr. 1882.

Se Stiftelser II 49 ll (ang. Vilhelmine Stiftelsen). 79 (Skelskør), 80 a (Skive).

15. Legater for dem og deres efterladte.

a. Legat for Lyngby Bys Haandværksmestere og disses Enker (oprettet af Lyngby Sogns Haandværkeres Byggeforening ved sammes Opløsning), Stadf. Nr. 26, 19 Jan. 1884.

b. Haandværkernes Enkekasses Legat i Assens, Stadf. Nr. 38, 1 Febr. 1884.

c. Industri- og Haandværkerforeningens Alderdomsfond for Haandværkere og deres Enker i Skanderborg, Stadf. Nr. 24, 28 Jan. 1886.

d. Haandværkernes Pensions- og Laanekasses Legat, Stadf. Nr. 284, 30 Septbr. 1891.

e. Skomagermester Johan Jacob Albinus og Hustrus, til Haandværkere, deres Enker og Døtre i Assens, Stadf. Nr. 410, 17 Decbr. 1892.

f. A. J. Andersens og Hustrus Minde, for værdige, trængende, enligt stillede Mænd og Kvinder af Haandværksstanden i København, Stadf. Nr. 192, 8 Juni 1892.

g. Fabrikant Hans Christian Arentzens, bl. a. for værdige og trængende Haandværkere eller deres Enker i Grenaa, Stadf. Nr. 13, 4 Febr. 1897.

h. Bødkermester H. J. Asmussens, for en værdig trængende Haandværker eller Enke efter en saadan i Assens, Stadf. Nr. 2, 2 Jan. 1891.

i. H. E. Basses, til Fordel for Haandværkerstanden i Aarhus, Stadf. Nr. 310, 25 Novbr. 1890.

k. Skolelærer P. Chr. Bays og Hustrus, for en Haandværkerenke i Aarhus, Stadf. Nr. 37, 3 Marts 1876.

l. Garvermester Bergs Legat for trængende, udenlandske Haandværkere i Kbhvn., Stadf. Nr. 281, 30 Oktbr. 1872.

m. Partikulier J. Fr. Bidstrups, til Rønne Haandværkeres Understøttelsesforening, Stadf. Nr. 211, 23 Septbr. 1898.

n. Handelsagent Theodor Binderups og Hustrus, for værdige og trængende ugifte Døtre af Haandværkerstanden i Aalborg, Stadf. Nr. 338, 29 Decbr. 1890.

o. Bogense Haandværkerforenings for værdige og trængende Haandværkere og deres Enker, Stadf. Nr. 172, 25 Novbr. 1880.

p. W. Bonnes og Hustrus, til Understøttelsesforeningen for trængende Haandværkere, Industridrivende og deres Enker i Tisted, Stadf. Nr. 248, 19 Novbr. 1875 § 5.

r. Bogtrykker H. G. Brills og Hustrus, for værdige og trængende Haandværksmestere og deres Enker i København med Fortrinsret for Bogtrykkere, Xylografer, Kobberstikkere, Litografer og Skriftstøbere, Stadf. Nr. 114, 19 Juni 1883.

s. Kapt. og Malermester C. A. Bruuns og Hustrus, til Rejsestipendier for flittige og agtværdige Haandværkere og Industridrivende i København, Stadf. Nr. 62, 23 Febr. 1889 (bestyres af Industriforeningen).

t. Kapt. og Malermester Bruus's og Hustrus, for ældre trængende Haandværkere i København, især Malermestere og disses efterladte, Stadf. Nr. 87, 6 Maj 1879.

u. Cornelius Carstensens, for gamle trængende Haandværkere og deres Enker i Horsens, Stadf. Nr. 183, 27 Septbr. 1877.

v. Margrethe Kathrina Christensens Minde-Legat, bl. a. for Enker og ugifte Døtre af Haandværksmestere i København eller de andre Købstæder, Stadf. Nr. 134, 4 Maj 1889.

x. Vilhelm Frederik Dahls og Hustrus Guldbryllupslegat for gamle værdige og trængende Haandværkere og deres Enker i Korsør, Stadf. Nr. 85, 7 Juni 1886.

y. Karen Dahls Minde, til Bedste for trængende af Haandværkerstanden i Kallundborg, Stadf. Nr. 236, 18 Avg. 1891.

z. Enkemadame A. C. Dragsteds, for Haandværkermeesters Enker i Kerteminde, Stadf. Nr. 142, 3 Juli 1875.

æ. Skræder Ebbesens og Hustrus, for Enker efter Haandværkere i Fredericia, Stadf. Nr. 11, 9 Jan. 1890.

ø. Guldsmedemester Laurits Falcks, for Haandværkeres Døtre i København, Stadf. Nr. 125, 1 Avg. 1885, særlig § 5.

2a. Fanø Industriforenings, for gamle Haandværkere, deres Enker og Børn i Nordby Sogn, Stadf. Nr. 20, 23 Jan. 1877.

2b. Enkefru Chr. Marie Frieses Legat for Døtre af fattige Haandværkere, især Skrædere, i Kbhvn., Stadf. Nr. 155, 25 April 1871.

2c. Det Fromske, for Haandværkeres Enker og Døtre i Faaborg, Stadf. Nr. 165, 21 Septbr. 1887.

2d. Peter Christian Gandrups og Hustrus, for Haandværksstanden i Aalborg, Stadf. Nr. 309, 20 Novbr. 1890.

2e. Skomagemester Anders Gudi Gleerups, for trængende

Haandværkermestere i Aalborg og deres Enker, Stadf. Nr. 405, 12 Decbr. 1892.

2f. Skomagermester Ole Gudisen Gleerups og Hustrus, for de samme Personer, Stadf. Nr. 404, af s. D.

2g. Fhv. Hattemagermester Jacob Goldmanns, for værdige og trængende Haandværksmestere og deres Enker i Aalborg, Stadf. Nr. 151, 3 Avg. 1883.

2h. Konditor Haagensens og Fru Marie Haagensens Legater for værdige og trængende Haandværkere i Randers, Stadf. Nr. 159 og Nr. 160, 18 Avg. 1877.

2i. Hattemagermester Thomas S. Hammerhøjs og Hustrus, for værdige trængende af Haandværks- og Middelstanden i Randers, Stadf. Nr. 121, 19 April 1898.

2k. Hans Henrik Hansens og Hustrus, for trængende og værdige Haandværkere og deres Enker i Kallundborg, Stadf. Nr. 76, 29 April 1882.

2l. Sadelmagermester Peter Hansens og Hustrus, for værdige og trængende Mænd og Kvinder af Haandværksstanden i Nykøbing p. F., Stadf. Nr. 15, 19 Jan. 1881.

2m. Tømmermester P. Hansens og Hustrus, til Præmier eller Rejseunderstøttelse for uformuende Haandværkslærlinge eller unge Haandværkere, fødte og oplærte i Hillerød, Stadf. Nr. 9, 12 Jan. 1881.

2n. Bygmester P. Hansens og Hustrus Præmielegat for unge Haandværkere fødte eller oplærte i Helsingør, Stadf. Nr. 178, 11 Novbr. 1885.

2o. Kæmner Jens Hassings og Hustrus, for Haandværkere og deres Enker i Rødby, Stadf. Nr. 56, 31 Marts 1875.

2p. Sammes, for Haandværkere og deres Enker i Nysted, Stadf. Nr. 69 af s. D.

2r. Handskemager Peter Chr. Holms Enke Mette Kirstine født Bøttrups, for ældre, værdige og trængende Haandværkere eller saadannes Enker i Randers, Stadf. Nr. 91, 5 April 1889.

2s. Maler Hans Jensens og Hustrus, til Hjælp ved Oplærelsen og Opdragelsen af en Haandværkers Søn i Varde, Stadf. Nr. 193, 10 Juni 1892.

2t. Johanne Jensen født Nielsen eller Nielsdatters, for trængende Haandværkere og disses Enker i Nykøbing paa Mors, Stadf. Nr. 98, 22 Marts 1895.

2u. Smedemester Niels Jensens, for en Haandværkers Enke i Faaborg, Stadf. Nr. 257, 18 Novbr. 1898.

2v. Jomfru Barbara Jochumsens, for trængende Enker

og Jomfruer samt Pigebørn af Haandværkerstanden i Horsens, Stadf. Nr. 280, 21 Septbr. 1889.

2x. Snedkermester Lars Justesens, for to trængende af Haandværksklassen i Assens, Stadf. Nr. 165, 28 Septbr. 1878.

2y. Carl Kjærlings og Hustrus, for værdige og trængende Haandværkere og deres Enker i Rønne, Stadf. Nr. 83, 17 Febr. 1892.

2z. Glarmester L. F. Kollings og Hustrus, til Understøttelse for uformuende Mænd, som ville nedsætte sig som Haandværkere i København, Stadf. Nr. 286, 31 Decbr. 1875.

2æ. Fornævnte Kollings, for værdige og trængende Enker efter Haandværksmestere i Trinitatis Sogn i København, Stadf. Nr. 113, 14 Maj 1877.

2ø. Overlærer Kraibergs Jubilæumslegat bl. a. til en Haandværkers Enke i Aarhus, Stadf. Nr. 57, 25 Marts 1885.

3a. Boghandler Kraibergs og Hustrus, til Foreningen til Understøttelse af trængende Haandværkere og Industridrivende i Tisted samt deres Enker, Stadf. Nr. 149, 10 Juli 1888.

3b. Rebslægermester A. P. J. Kriebels og Hustrus, for trængende Haandværkere i Stubbekøbing, Stadf. Nr. 164, 9 Oktbr. 1885.

3c. Det Kriegerske, for Aarhus Haandværkslærlinge og -svende, Stadf. Nr. 101, 29 Maj 1883.

3d. Det Kriegerske, for Aarhus Haandværkslærlinge og -svende. Tillæg til Fundatsen, Stadf. Nr. 223, 19 Decbr. 1884.

3e. C. C. Langballes og Hustrus, for Enker og Døtre af Haandværkere i Aarhus, Stadf. Nr. 153, 4 Novbr. 1886.

3f. Kobbersmedemester Johan Christian Lillegaards og Hustrus, for trængende Haandværksmestre og -svende samt deres Enker i Næstved, Stadf. Nr. 399, 7 Decbr. 1892.

3g. Dyrslæge Jens Peter Linds, for Døtre og subsidiært Enker efter Haandværkere i Grenaa, Stadf. Nr. 185, 13 Oktbr. 1883.

3h. Farver H. J. Løgstrups og Hustrus, for trængende Haandværkere af Bogense, Stadf. 111, 27 Juni 1887.

3i. R. & W. Mitchells, for Enker efter Mænd af Haandværksstanden i København, Stadf. Nr. 171, 5 Avg. 1875.

3k. Legat for mosaiske Professionister i Kbhvn., K. Skr. 24 Oktbr. 1834.

3l. Feldbereder Hans Nielsens og Hustrus Mindelegat for Enkemænd og Enker af Haandværksstanden i Assens, Stadf. Nr. 294, 10 Oktbr. 1889.

3m. Rasmus Nyboes, for 4 Enker af Haandværksstanden, i Assens, Stadf. Nr. 47, 21 Marts 1876.

3n. Ole Nyboes og Hustrus, for værdige og trængende Haandværksmænds Enker i Holstebro, Stadf. Nr. 188, 22 Novbr. 1879.

3o. Ang. Grosserer Nybroes Hustrus Legat for Enker af Haandværksstanden i Budolphi Sogn i Aalborg, Ind. M. Skr. 21 Septbr. 1855.

3p. Murmester P. Nørlems, for trængende Haandværkere eller saadannes Enker i Randers, Stadf. Nr. 99, 31 Juli 1880.

3r. Købmand Jens Ormslevs og Hustrus, for Enker eller ugifte Døtre bl. a. af Haandværkere i Aarhus, Stadf. Nr. 396, 27 Novbr. 1893.

3s. Købmand G. F. Palludans og Enkes, eventuelt bl. a. for Enker og Døtre efter Haandværkere i Aalborg, Stadf. Nr. 323, 10 Novbr. 1891 § 4.

3t. Murer Parbsts og Hustrus, for trængende Haandværksmestere i Sorø og deres Enker, Stadf. Nr. 100, 24 Maj 1879.

3u. Prakts. Læge J. Pinquez's Legat i Industriforeningen (for Haandværkssvende eller -mestere i København), Stadf. Nr. 55, 23 Febr. 1889.

3v. Generalkonsul H. Pontoppidans Legater eventuelt til Haandværkeres Uddannelse i Tisted, Stadf. Nr. 21, 26 Jan. 1888 § 5, og i Herning, Stadf. Nr. 72, 17 April s. A. § 5.

3x. Jens Poulsens og Hustrus, for trængende af Haandværkerstanden i Storehedinge, Stadf. Nr. 313, 28 Novbr. 1890.

3y. Randers Haandværkerforenings, for værdige og trængende Haandværkere i Randers og deres efterladte, Stadf. Nr. 8, 9 Jan. 1883.

3z. Købmand Johan Christian Riisbrichs og Hustrus, for værdige og trængende Haandværkere i Svendborg, deres Enker og Børn, Stadf. Nr. 49, 9 Febr. 1891.

3æ. J. J. Ronges og Hustrus, til to Haandværkere i København til Hjælp ved deres Børns Opdragelse og Undervisning, Stadf. Nr. 16, 16 Jan. 1880.

3ø. Sømsmed Wilhelm Russows og Hustrus, for værdige trængende af Haandværksstanden i Nykøbing p. M., Stadf. Nr. 164, 23 Maj 1891.

4a. Garvermester Johannes Schmidts, for værdige og trængende Enker efter eller ældre ugifte Døtre af Haandværkere i Aalborg, Stadf. Nr. 270, 19 Oktbr. 1894.

4b. Sammes, for værdige og trængende Haandværkere eller disses Enker i Aalborg, Stadf. Nr. 271 af s. D.

4c. I. A. Schwartz's, fra Medborgere i Anledning af hans og Hustrus Sølvbryllup, til unge Haandværkere, der besøge det tekniske Selskabs Dagskoler, Stadf. Nr. 140, 26 Juni 1877.

4d. Konsul Ph. N. Schytts og Hustrus, for gamle, værdige trængende Haandværksmestere og deres Enker i Svendborg, Stadf. Nr. 124, 31 Maj 1884 (bestyres af Direktionen for Caroline Amalie Stiftelsen).

4e. Murermester N. Seemanns og Hustrus Mindelegat for trængende Haandværksmestere eller saadannes Enker i Hobro, Stadf. Nr. 85, 15 Maj 1888.

4f. Skive Industriforenings, for værdige og trængende Haandværkere i Skive og deres Enker, Stadf. Nr. 277, 18 Decbr. 1875 og Nr. 125, 19 Juli 1882.

4g. Spannjerns, til Uddannelse af københavnske Haandværkere, Resl. Nr. 123, 10 Juli 1879 §§ 4 Nr. 9, 5, og til Haandværkere i København eller Frederiksberg samt til Udstyrshjælp, § 6 ibd.

4h. Partikulier Hans Steffensens og Hustru Nielsine Marie født Hansens, for værdige og trængende Haandværkere eller Enker efter saadanne i Assens, Stadf. Nr. 193, 26 Avg. 1898.

4i. Detaillist Jens Strandbyes og Hustrus, for ugifte Haandværkerdøtre i Kolding, Stadf. Nr. 177, 20 Maj 1892.

4k. Etatsr. Suhrs Legat til Udlaan for trængende Professionister, Konf. 15 Marts og 23 Maj 1859.

4l. Murermester Thorsøes og Hustrus, for trængende Enker efter Haandværksmestere i København, Stadf. Nr. 100, 25 Maj 1883.

4m. J. W. Werners, til Understøttelsesforeningen for trængende Haandværkere og Industridrivende i Tisted, Stadf. Nr. 22, 31 Jan. 1878.

4n. H. C. Ørsteds Legat i Industriforeningen (i København) (for Haandværkere eller Industridrivende her i Landet, som have frembragt noget fortrinligt eller nyt i deres Fag), Stadf. Nr. 56, 23 Febr. 1889.

4o. Under Legater II B I samt C og D findes derhos opført talrige Legater, som for en større eller mindre Del tilfalde Haandværkere. Se ligeledes de under Arbejdere 8 anførte Legater.

16. Militære.

a. Om Udskrivning dertil, Adg. Nr. 87, 16 Juni 1882 §§ 6, 24.

b. Orlogsværftets Haandværkerkorps. Derom handler L. Nr. 69, 28 Maj 1880 §§ 24, 27, 34, 58.

Mestrene og Undermestrene have Rang henholdsvis i 7de Klasse Nr. 3 og 8de Klasse Nr. 3, Resl. Nr. 184, 6 Decbr. 1880.

Se Militær Jurisdiktion H 2 p Nr. 9. Orlogsværftet 19 (Munderingspenge), 22, 23.

c. Sadelmagernes og Beslagsmedenes Antal ved Rytterregimenterne og Artilleriregimenterne, L. Nr. 106, 25 Juli 1880 §§ 3, 4.

d. Se Bøssemagere 2, 3. Forsørgelsessted F 2 a. Hæderstegn 2, 3. Militære 5 (deres Næringsrettigheder). Uniform 3 n. Væbning I 10.

Se i øvrigt de enkelte Haandværk efter deres Benævnelse samt: Akademi II 5. Bygningsafgift II 1 y (Landhaandværkeres Fritagelse for samme). Døvsstumme 7. Syge- og Begravelseskasser 23 (i Rønne).

Haandværks- og Fabriklav.

1. Om dem handler Fr. 23 Decbr. 1681, 21 Marts 1800, Pl. 14 Avg. 1820, 3 Novbr. 1832, jfr. Pl. 8 Novbr. 1747, Rskr. 31 Avg. 1753, Pl. 1 Septbr. 1762. — Se fremdeles angaaende hvad der skal betales ved Optagelsen i samme, Pl. 5 Novbr. 1830, Rskr. 31 Oktbr. 1852, jfr. Pl. 18 Septbr. 1844.

2. Skomager-, Smede-, Skrædder og Bagerlavene i Fredericia samles til et Lav, Rskr. 14 Decbr. 1714.

Glarmestere, Tømmermænd, Drejere og Bødkere i Viborg danne et Lav, Rskr. 29 Oktbr. 1734, jfr. Rskr. 20 Marts 1750, K. Prom. 28 Juni 1794.

3. Naar et og samme Slags Arbejde nævnes i flere Lavsaftikler, ere alle Lavene berettigede til at udføre det, Rskr. 19 Juni 1761.

4. I København, hvorledes de skulle forholde sig ved Lavsskiltornes Flytning, Pl. 27 Novbr. 1780, hvis § 1 er hævet ved Adg. 22 Jan. 1869 § 2.

5. Ang. Medlemmernes Bidrag (Tidepenge) til Mesterladen, K. Skr. 14 Juli 1835.

6. I København, Magistraten kan meddele Sanktion paa, at deres Bisiddere udnævnes af Interessenterne i Stedet for af Oldermændene, Rskr. 19 Decbr. 1839.

7. Interessenterne i samtlige Haandværkslav i København skulle anmelde for Oldermændene, hver Gang de antage eller afskedige Svende, Pl. 6 Jan. 1806, Rskr. 1 Juli og 8 Avg. 1837, 25 Marts 1847, Pl. 2 Oktbr. 1848 (i Till. til Lovsaml. f. 1849).

Hvilket ogsaa ifølge de citerede Bestemmelser skal iagttages af dem, der drive Professionen som Frimestere eller ifølge særlig Bevilling eller Lov.

8. Deres udelukkende Næringsret bortfalder, men i øvrigt kunne de under visse Betingelser vedblive at bestaa. Dog kunne Medlemmerne frit udmelde sig, L. 29 Decbr. 1857 § 25.

9. Indenrigsministeriet kan i Kongens Navn under den brugelige Form stadfæste Forandringer i Lavsartiklerne og Lavsforfatningen, L. 29 Decbr. 1857 § 26, jfr. Ind. M. Skr. 4 Marts 1862, samt stadfæste ny Vedtægter for dem, § 69 ibd., jfr. Fr. 23 Decbr. 1681 § 1.

10. De for sammes Medlemmer gældende Inskrænkninger i Henseende til Benyttelsen af Medhjælp vedblive, § 66 ibd.

11. Ang. Fremgangsmaaden ved deres Ophævelse, § 67 ibd.

12. Kunne paatale Indgreb i Medlemmernes Næringsret, § 83 ibd.

Ang. deres Ret til med Politiets Hjælp at jage efter Fuskere og Bønhaser, Rskr. 9 Marts 1689, jfr. Adg. 4 Decbr. 1688 (i Reskriptsaml.), Instr. 24 Marts 1741 § 11, Lavsart. 5 Juni 1807.

13. Sager angaaende den indre Orden ved dem, som nu ere henlagte til Politiretterne, behandles fremdeles politiretsvis, L. 1857 § 84.

14. Henledet Opmærksomheden paa, at kun de Lav, der erholde Indenrigsministeriets Anerkendelse, vedblive at bestaa, Ind. M. Cirk. 24 Jan. 1862.

15. Opfordring til at lade dem overgaa til fri, alle Byens Haandværkere omfattende Foreninger, ibd.

16. De dermed forbundne tvungne Svendelader og Svendenes Forpligtelse til at erlægge Syge-, Fattig- og Tidepenge er ophævet ved Næringsloven, ibd. Hermed maa formentlig den hele Lavsindretning for Svendenes vedkommende være bortfalden.

17. Konfirmation paa Love for forskellige Lav 13 Decbr. 1861 med Note, 3 Jan. 1862 med Note.

18. Se Ligbæring I 3 og II 12.

Se fremdeles Lav I, samt om frivillige Foreninger af Næringsdrivende Lav II. Jfr. Haandværkssvende II 11, 12. Samlinger 14. Svendeprøve 1, 3.

Haandværks- og Industritælling, L. Nr. 37, 22 Marts 1897, jfr. Ind. M. Cirk. Nr. 41, 1 April s. A. og Nr. 42 af s. D.

Haandværkslærlinge (-dreng).

1. Den Lavsmestrene efter Fr. 23 Decbr. 1681 § 11, jfr. Rskr. 10 April 1761 § 7 c, tidligere paahvilende Forpligtelse til at have mindst en Læredreng er formentlig bortfalden ved Næringsloven. — Det samme gælder den lignende Forpligtelse for Mur- og Tømmermestere i København efter Pl. 26 Maj 1812 § 6.

2. Om dem, deres Forhold til Mestrene og deres Forseelser handler Fr. 6 Maj 1682, 21 Marts 1800 I, jfr. Pl. 3 Novbr. 1832. Se ogsaa Fr. 28 Oktbr. 1684, Pl. 24 Novbr. 1749 § 1. — Ang. Forholdet mellem Fr. 1800 og de ældre afvigende Bestemmelser, K. Prom. 30 Juli 1800, Noten til K. Skr. 6 Novbr. 1828. Se nu Lærlingel. Nr. 39, 30 Maj 1889 og Lærlinge 9—11.

Om Forholdet til Mestrene er til Dels givet ny Regler ved L. 29 Decbr. 1857 § 65, der bestemmer, at det i øvrigt, for saa vidt det ej er ordnet ved Kontrakt, bliver at bedømme efter de ældre Forskrifter. Se i øvrigt Haandværks- og Fabrikdrift I 15.

3. Hvis Forældre ere Fangefogeder og desl., bør lige saa godt antages af Mestrene som andre, Rskr. 9 Novbr. 1753.

4. Som saadanne kunne jødiske Børn antages, Pl. 29 Septbr. 1788 (f. Kbhvn.).

5. Udenlandske, Forbudet i visse Lavartikler mod deres Antagelse er bortfaldet, K. Skr. 6 Novbr. 1828.

6. Kunne antages ved Lavene i en hvilken som helst Alder, K. Skr. 25 Oktbr. 1834.

7. De tidligere Foranstaltninger til at forhindre, at de unddroge sig Værnepligten, og Mestrenes Forpligtelser i saa Henseende ere bortfaldne, J. M. Cirk. 18 Febr. 1851.

8. Nyde Fortrinsret for deres Løn i Konkursboer, L. Nr. 51, 25 Marts 1872 § 3 Nr. 2 f.

9. Deres Krav for Arbejde, ydet i det sidste Aar, have Fortrinsret i insolvente Boer paa Island, L. 12 April 1878 (Nr. 9 i Till. t. Lovt.) §§ 83 b Nr. 5, 89, 90. —

10. I Vestindien, Adg. 6 Septbr. 1853 §§ 11—13, 17 (i Till. t. Lovsaml. f. 1854).

11. Om Sygehjælp til dem, se under Lærlinge 9 f.

Se Haandværkssvende I 9 og 21. Hverving 2 f Nr. 2. Legater II B II 754 (Jepsens), C 13 (Andersens), 21 (det Auumdalske), 73 (Flade og Sønder-Draaby Sognes), 148 (Larssens).

Lærebrev. Lærekontrakt. Lærlinge. Mosaiske Trosbekendende 15 ii.

Haandværksredskaber, se Eksekution B 8 h. Haandværks- og Fabrikdrift I 14.

Haandværkssvende.

I.

1. Om dem, deres Forhold til Mestrene og deres Forseelser handler Fr. 6 Maj 1682, 21 Marts 1800 I, jfr. Pl. 3 Novbr. 1832. Se ogsaa Fr. 28 Oktbr. 1684, Pl. 24 Novbr. 1749.

Fr. 21 Marts 1800 indskærpes, K. Cirk. 31 Avg. 1841.

Den har hævet de fra samme afvigende Regler i de specielle Lavartikler og andre ældre Bestemmelser, K. Prom. 30 Juli 1800, Noten t. K. Skr. 6 Novbr. 1828.

Dens § 11 Nr. 6 er hævet, Straffelovens § 309.

2. Forholdet til Mestrene bliver, for saa vidt det ej er ordnet ved Kontrakt, indtil videre at bedømme efter de hidtil gældende (under 1 nævnte) Regler, dog at de Bestemmelser, der have fastsat en vis Opsigelsestid mellem Mestere og Svende, bortfalde, L. 29 Decbr. 1857 § 65.

3. Ang. Forholdet til Mestrene, se i øvrigt Haandværks- og Fabrikdrift I 15.

4. Behøve ikke at rejse udenlands paa deres Haandværk, Fr. 23 Decbr. 1681 § 6, Pl. 11 Avg. 1794, K. Prom. 14 Oktbr. 1797, Fr. 21 Marts 1800 § 6.

5. Ang. Stenhugger-, Murer-, Tømmer- og Snedkersvendenes Arbejdstid og Ansvar for deres Arbejde, Reglm. 24 April 1734.

6. Deres Dødsfald skal i København anmeldes for Skifteretten af Lavmestrene og Oldgesellerne, der ikke maa befatte sig med Efterladenskaberne, Pl. 12 Juni 1780.

7. Snedkersvendene ere lige som Mur- og Tømmersvendene pligtige til selv at bære deres lette Værktøj til Arbejdsstedet, Pl. 9 April 1781 §§ 2, 4.

8. Ang. Fordringerne for at blive Svend ved Haandværks- og Fabriklavene, Fr. 21 Marts 1800 § 6, Pl. 14 Avg. 1820, 3 Novbr. 1832, jfr. K. Skr. 23 Maj 1829, 5 Juli 1831. Se Svendeprøve.

9. Ere uberettigede til at øve nogen Myndighed over Drengene Fr. 21 Marts 1800 § 15, jfr. Pl. 3 Novbr. 1832.

10. Lavssvendene i København maatte ikke tage Arbejde uden for Byen uden at være forsynede med Mestrenes af Politiet paategnede Afskedsseddel, K. Cirk. 15 Oktbr. 1814, jfr. K. Skr. 24 Avg. 1830 Nr. 7.

11. Rskr. 28 Marts 1781 er hævet ved Fr. 21 Marts 1800 § 3, hvorved Omskuning afskaffes, K. Skr. 28 Jan. 1826.

12. Ere ikke pligtige til at have Skudsmaalbøger, K. Skr. 6 Avg. 1833 ad a, 26 Novbr. 1842.

13. Der ankomme til en By, ere ikke pligtige at melde sig ved Lavene, naar de ikke agte at søge Arbejde der, K. Skr. 18 Febr. 1834.

14. Anordningerne mod Misbrug iblandt dem indskærpes, K. Cirk. 31 Avg. 1841.

15. Om ulovlige Forbindelser imellem dem skulde Politimesteren gøre Indberetning til Kancelliet, K. Cirk. 26 Oktbr. 1841.

16. Kontrakter imellem dem og Mestrene ere stempelfri, L. 19 Febr. 1861 § 46.

17. Nyde Fortrinsret for deres Løn i Konkursboer, L. Nr. 51, 25 Marts 1872 § 33 Nr. 2 f.

18. I København, deres Antagelse og Afskedigelse skulde anmeldes for Lavets Oldermænd, se Haandværks- og Fabriklav 7.

19. Betale kun halve Gebyrer i samme Tilfælde som Daglejere, se Dagleje 1.

20. Ang. Gebyret i Sager mellem dem og Mestrene, se Tyendesager 5, jfr. 6.

21. Mestrene kunne ikke fordre, at de skulle udføre Snekastning, og Haandværkssvende, der nyde Kost og Logis hos Mestrene, kunne ikke regnes til disses Folkehold, Ind. M. Skr. Nr. 33, 31 Jan. 1872 (der tillige angaar Haandværkslæringer). Jfr. Rigsdagen 6 a.

22. Deres Krav paa Betaling for Arbejde, ydet i det sidste Aar, have Fortrinsret i insolvente Boer paa Island, L. 12 April 1878 (Nr. 9 i Till. t. Lovt.) §§ 83 b Nr. 5, 89, 90.

23. Legater til dem, se under Haandværks- og Fabrikdrift III 15. Legater II B I 74 (Knudsens), C 143 (Larssens).

II. Rejsende.

1. Ere Gæstgiverne pligtige at modtage efter en af Øvrigheden fastsat Takst, hvor intet Herberge findes, K. Skr. 8 Marts 1828. Jfr. K. Skr. 23 Marts 1816.

Jfr. for Landets vedkommende, K. Skr. 25 Novbr. 1845.

2. Ang. Foranstaltninger for at hindre deres Omflakken i Landet, Fr. 10 Decbr. 1828, jfr. K. Cirk. 24 Marts 1818, 26 Jan. 1819.

De i §§ 1—3 indeholdte Bestemmelser om de Legitimationer, en fra Udlandet ankommende Svend skal producere for at til-

stedes Adgang til Riget, ere bortfaldne, for saa vidt der er tilstaaet vedkommende Lands Undersaatter Pasfrihed, se Rejse-pas 1 i Slutn.

For deres Ophold her i Landet gælder Forordningen uforandret, Pl. 7 Avg. 1846 § 2, J. M. Cirk. 6 April 1857.

Ang. hvor vidt fremmede, ikke her forsørgelsesberettigede Personer, der ville søge Erhverv ved Haandværksarbejde, kunne tage Ophold her i Landet, og Regler for deres Omrejsen her og for deres eventuelle Udvisning eller Udsendelse, L. Nr. 52, 15 Maj 1875 §§ 3 ff, jfr. §§ 1, 2. (Mærk Bestemmelsen i § 4 med Hensyn til saadanne Personer, der opholdt sig her i Landet før 1ste Juli 1875).

For disse Personers vedkommende er Fr. 10 Decbr. 1828 hævet, Lovens § 23.

For de her forsørgelsesberettigede Svendes vedkommende bliver den oftnævnte Forordning derimod fremdeles gældende, kun med de nedenfor under 8 og 10 samt Vandrebøger 10 anførte Forandringer, jfr. ogsaa J. M. Skr. Nr. 148, 20 Juli 1876, Cirk. Nr. 223, 22 Decbr. s. A.

3. Kunne hjemskrives ved Paategning i Vandrebogen i Stedet for at sættes under Transport, Fr. 1828 §§ 11, 13, og tidligere L. 14 Marts 1867 § 2. Se nu Fattigl. Nr. 67, 9 April 1891 § 57. Se nærmere herom under Hjemsendelse V.

4. Ang. Indskærpelse og nærmere Forstaaelse af Fr. 1828, K. Cirk. 2 Juni 1832. Fremdeles indskærpet ved K. Cirk. 6 Juli 1839, 31 Avg. 1841, J. M. Cirk. 4 April 1848, 9 Maj 1855, 26 Maj 1858.

5. Pl. 12 Febr. 1835, der forbyder danske Svende at besøge Steder, hvor Associationer af Haandværkere taaes, er hævet, L. 12 Febr. 1862 § 5.

6. Nogle Lettelser ere indrømmede Svende, der komme fra Hertugdømmerne, Pl. 1 Marts 1842. Næppe gældende.

7. Ang. deres Adgang til Rusland, Pl. 18 Jan. 1848 (i Koll. T. S. 145), og til Prøjssen, Bkg. 26 Novbr. 1852.

8. Maatte fremdeles, hvor Lav fandtes, søge Understøttelse ved Lavets eller Svendeforeningens Bestyrelser, men ikke hos de enkelte Medlemmer, J. M. Skr. 10 Oktbr. 1859, jfr. Fr. 10 Decbr. 1828 § 11.

Den rejsende Haandværkssvende tidligere ved fornævnte Fr. 1828 § 11 hjemlede Ret til at søge og modtage den ved Lavene sædvanlige Understøttelse (Geschenk) ophæves, L. Nr. 52, 15 Maj 1875 § 18.

9. De Anmeldelser, de skulle gøre til Politiet paa Ankomststedet, modtages i København af Politiaassistenterne, Bkg. 26 Juni 1863.

10. Ogsaa for de her forsørgelsesberettigede Svendes vedkommende er det i Fr. 1828 § 4 sidste Punktum. jfr. § 13, indeholdte Forbud mod, at de tage Ophold paa Landet, ophævet, L. 1875 § 23.

11. Der ere forsynede med Rejsebøger, udstedte af de til Understøttelse for rejsende Svende dannede Foreninger, og beretigede til Understøttelse af samme, ang. at de ikke indtil videre skulle have Vandrebøger eller viseres efter Fr. 10 Decbr. 1828, J. M. Cirk. Nr. 171, 31 Decbr. 1886, der ikke finder Anvendelse paa udenlandske Svende, som skulle være forsynede med Opholdsbog, J. M. Cirk. Nr. 65, 27 Maj 1887.

Naar en saadan Svend træffes i Betleri, skal Rejsebogen frtages ham og tilsendes Formanden for Rejseforeningernes Forretningsudvalg, J. M. Cirk. Nr. 37, 14 April 1888.

Se Rejsende 6 (en bortfalden Indberetning).

12. Indskærpelse af Cirk. Nr. 37, 14 April 1888 om, at naar en med Rejsebog forsynet Svend træffes i Betleri, skal Bogen fratages ham og indsendes til Formanden for Rejseforeningernes Forretningsudvalg, J. M. Cirk. Nr. 296. 16 Decbr. 1891.

Meddelse om, at denne Formand nu er Bogtrykker Henr. Rasmussen i Tisted, J. M. Cirk. Nr. 122, 16 Juni 1893.

13. Se Arbejdssøgende Personer. Vandrebøger.

Se Alterets Sakramente 7 (ang. Legitimation til Antagelse dertil). Borgerlige Korpser A 3 b (udenlandske Svendes Tjenestepligt deri). Flyttebevis 4 b. Formue- og Lejlighed III 4 a og b (ang. deres Beskatning). Herberge. Hverving 2 f Nr. 3. Rigsdagen 6 a (om de ere valgberettigede til samme). Stiftelser II 49 p. Svende. Svendelader. Svendeprøve. Syge- og Begravelseskasser 22 (Sorø). Vandrebøger.

Med Hensyn til Svendene ved de enkelte Haandværk maa henvises til disse efter deres Benævnelse.

Haar, se Karantænevæsenet B 4 f.

Haarskærer.

1. At klippe Haar og frisere høre under Barberernes Næring, men er dem ikke udelukkende forbeholdt, L. 30 Jan. 1861 § 2.

2. I København og nogle Købstæder er »Parykmager og Frisør« opført paa Vedtægten over den bundne Næring, i andre Købstæder er »Parykmager« alene opført som bunden Næring,

medens Frisør ikke omtales, i Vedtægterne for Landet er opført »Parykmager« ikke »Frisør«, Vedtægter i M. T. B f. 1898 S. 171 ff og 803. Jfr. tidligere for Kbhvn. Adg. 27 April 1753, K. Skr. 30 Maj 1835.

3. Maa ikke forfærdige Parykmagerarbejde eller akkomodere Parykker og Toure, Adg. 27 April 1753 § 3. Jfr. Parykmager 3.

Haarsækmider.

Hos Hunden henregnes til de mildere smitsomme Sygdomme, der omhandles i L. Nr. 105, 14 April 1893, se sammes § 10 B, jfr. Instr. Nr. 167, 24 Avg. 1894 § 162.

Hakkelsekister. Paalagt Amtmændene at paase en Forandring iværksat ved dem til Forebyggelse af Beskadigelser ved deres Brug, K. Cirk. 22 Septbr. 1792.

Halleindretningen i København for Klædevarer ophæves, Pl. 3 Febr. 1836, jfr. Fr. 16 April 1834 § 1.

Ang. Ophævelse af Præmiesystemet ved Lærredshallerne i Odense og Randers og Bemyndigelse for Indenrigsministeriet til at hæve selve Hallerne, Ind. M. Skr. 29 Juli 1852. Jfr. Kdg. 3 Decbr. 1849 (hvor ogsaa Uldbindingshallen omtales).

Hallekommissionen, den militære. Instruks for samme 14 Juni 1898 (M. R.). Instruks for Maaleren ved den militære Klædefabrik af s. D. (ibd.).

Halm, se Foder.

Se endvidere Fourage. Hø og Halm. Oplag I 1. Skove II 6 a (maa Statsskovenes Betjente ikke afhænde fra deres Tjenestejord).

Hals- og Haandsret, de adelige og lige dermed privilegerede Sædegaardsejeres, er ophævet ved Grl. 5 Juni 1849 § 97, 28 Juli 1866 § 92. Jfr. om samme Priv. 24 Juni 1661 § 1, 25 Maj 1671 f. Grev. § 17, f. Frih. § 15, D. L. 1—19—5, 3—1—2, 3—2—1, 5—3—20, 6—6—3 og 4, Fr. 6 Decbr. 1743 § 23, jfr. Fr. 3 Juni 1796 §§ 28, 33, Pl. 15 Decbr. 1826, K. Skr. 4 Oktbr. 1828, 29 Avg. 1835.

Halsbind, ang. Syning deraf, se Næringsvæsen II (Frinæring) 4 b.

Hals hugning, se Livsstraf.

Halsjern, se Gabestok.

Halvandenskillingsafgift.

1. Ang. at de, der eje eller ere beneficerede med Konge- og Kirketiender, skulle betale 1½ Skilling aarlig til Skolekassen 1

Afgift for hver Td. tiendeydende Hartkorn, Adg. 29 Juli 1814 f. Land, § 66 Nr. 4.

Derved ere de tidligere Bestemmelser om denne Afgifts Erlæggelse af Brugerne ophævede, K. Skr. 22 April 1815.

2. Afgiften af Kongetienden blev ved Resl. 3 Jan. 1821 tillagt Seminariefonden, men indgaar nu i Statskassen, Ind. M. Cirk. 26 Maj 1858.

3. Den, der er beneficeret baade med Konge- og Kirketienden af et Sogn, skal erlægge $1\frac{1}{2}$ Skilling pr. Td. Hartkorn for hver af disse Tiender, K. Skr. 15 Marts 1817.

4. Ang. deres Deling, hvor flere ere beneficerede med en Kongetiende, saaledes at en oppebærer Rug- og en anden Byg- eller Havretienden, K. Skr. 21 Oktbr. 1815.

5. I samme skal en Præst, der er beneficeret med et Sogns Kongekvægtiende, ikke deltage, K. Skr. 22 Avg. 1818.

6. Skal erlægges af Præster, der ere beneficerede med Kongetiender, K. Skr. 28 Jan. 1823 ad 3, 4 Oktbr. 1836 (G. R.).

7. Skal erlægges af Købstadkirker og -præster af Købstad Landsognes og andre Sognes Konge- og Kirketiender, hvormed de ere beneficerede, K. Skr. 6 Juni 1820, 23 Marts 1822, 11 Novbr. 1826.

8. Ang. hvor vidt den skal svares for Anneks- og Mensalgaardes og andet Præsterne tillagt uprivileret Hartkorn, K. Skr. 25 Novbr. 1823, 14 Juli 1846 (G. R.), 16 Decbr. 1847 (G. R.).

9. Ang. hvor vidt den skal svares for umatrikulerede Smaalodder og for Skolelodder, K. Skr. 14 Juli 1846 (G. R.).

10. Skal svares af Kirker i de forhenværende slesvigske Distrikter, K. og U. M. Skr. 19 Novbr. 1870 (G. R.), 31 Oktbr. 1871 (G. R.).

11. Erlægges efter den ny Matrikul, Fr. 24 Juni 1840 § 10, K. Skr. 12 Marts og 4 Juni 1844.

12. Ang. hvilken Skolekasse samme tilfalder, K. Skr. 29 April 1826, 25 April 1837, K. og U. M. Skr. 24 Oktbr. 1849, 8 Decbr. 1852 (G. R.).

13. Erlægges til Skolekassen inden December Maanedes Udgang og opkræves af Skoleforstanderne, K. Cirk. 25 Febr. 1815, Skr. 9 Decbr. s. A. ad 3.

14. Ang. dens Optrævning m. v. til Statskassen, Ind. M. Cirk. 26 Maj 1858. Jfr. om dens Optrævning og Indbetaling m. v. til Seminariefonden, Resl. 3 og K. Cirk. 20 Jan. 1821, 10 April 1824, Skr. 18 Febr. 1826, 20 Febr. 1845, 27 Jan. og 14 Juli

1846 (G. R.), K. og U. M. Skr. 23 Oktbr. 1850 (G. R.), 29 April 1851, 30 Maj 1855 (G. R.).

15. Udredes efter det ny Hartkorn, K. og U. M. Skr. 15 Marts 1877 ad 1 (G. R.).

16. Naar en Kirke har tiendeydende Hartkorn i to Kommuner, fordeles Afgiften mellem disse, K. og U. M. Skr. 21 Juni 1883 (G. R.).

Se Kirker 47 z (fordeles efter nyt Hartkorn).

Halvbrigadekrese. Ang. Brigadekresenes Deling deri og deres Betydning med Hensyn til Udskrivningsvæsenet, Hærl. 6 Juli 1867 §§ 8, 10, 25, Bkg. 18 Septbr. 1867, 27 Avg. 1869.

Ny Inddeling af 1ste og 3dje Brigadekres heri, Resl. Nr. 38, 10 Febr. 1877.

Se Udskrivning.

Halve Købesummer eller kgl. Penge, som indestaa i det tidligere Ryttergods.

1. Blev overdragne Banken ved Pl. 8 Juli 1785 § 2 og Rskr. af s. D.

2. Renterne deraf inddrives lige som kgl. Skatter ved Udpantning, Pl. 2 Febr. 1825, L. Nr. 36, 29 Marts 1873 § 1 Nr. 2.

3. Skulle, for saa vidt de ere under 50 Rdl., søges udbetalte, hvilket navnlig fordres ved Udstykninger, Rtk. Cirk. 8 April og 20 Maj 1826.

4. Medtages ved Beregningen af et Skødes stempelpligtige Værdi, L. 19 Febr. 1861 § 33. Se ogsaa Halvprocentafgift 2.

5. For dem bliver enhver ny Ejer af paagældende Ejendom Debitor uden Udstedelse af Obligation, § 63 ibd. Jfr. Rtk. Cirk. 25 Marts 1815, Fr. 3 Decbr. 1828 § 9 a.

6. Ang. Renternes Omsætning fra Rigsmønt til Kronemønt, Skattedir. Cirk. Nr. 207, 22 Oktbr. 1874.

7. Ved Udstykningen af Ejendomme, paa hvilke der hviler kongelige Penge (d. e. den Del af de halve Købesummer, som endnu skyldes til Statskassen af Ejendomme paa det forrige Ryttergods), skal der i Approbationen tages Forbehold om, at de kgl. Penge for de Parcellers vedkommende, hvor Beløbene udgøre 100 Kr. eller derunder, skulle indbetales til Statskassen, forinden Udstykningen fuldbyrdes, L. Nr. 81, 11 Maj 1897 § 1.

Halvprocent- (nu Enprocent-) **Arveafgiften**, se Arveafgifter.

Halvprocentafgift ved Overdragelse af faste Ejendomme.

Denne Afgift blev indført ved Fr. 8 Febr. 1810 § 1, jfr. de nærmere Regler om samme i §§ 2, 7, 9, 10 og 12. (Den i § 6

foreskrevne Afgift af Fæste- og Arvefæstesteder ved Besidder-skifte ophævedes ved L. 19 Febr. 1861 § 4 S. 118).

Fr. 1810 er undergaaet en væsentlig Forandring ved L. 15 Maj 1868 (S. 239), der bestemmer, at den Værdi, af hvilken Afgiften skal svares, bliver at fastsætte efter de i Stempell. 19 Febr. 1861 §§ 21, 28, 30, 32, 33, 35, 38, 45 og 50 givne Regler, § 1, samt at Afgiften ikke skal erlægges i de Tilfælde, hvor Ejendomsret erhverves ved Ægteskabs Indgaaelse, ej heller for den Del af en fast Ejendoms Værdi, der, uden at betragtes som Arv, ved Skifte efter en afdød Ægtefælle overdrages til den efterlevende, § 3.

1. Ved Køb og Salg erlægges Afgiften af Købesummens Beløb, Fr. 1810 § 2 a; med Hensyn til Bestemmelsen af Købesummen, hvor denne enten helt eller for en Del bestaar i en aarlig Afgift i Penge eller Naturalpræstationer, mærkes Pl. 5 Maj 1810, jfr. Rtk. Prom. 11 Avg. 1810 (Kornafgift), 15 Septbr. s. A. (Aftægtssummer). Se nu Stempelovens §§ 21 og 33.

2. Til Købesummen bliver at henregne overtagen Prioritetsgæld, Værdien af Jordskyld, Arvefæsteafgifter, ældre Aftægtsydelse og andre lignende vedvarende Byrder, selv om de allerede inden Ejendommens Afhændelse maatte være lagte paa denne; det samme gælder med Hensyn til de Statskassen tilhørende halve Købesummer, der indestaa i visse Ejendomme paa de forrige Rytterdistrikters Godser, Stempelovens § 33, jfr. L. 15 Maj 1868 § 1. Jfr. med Hensyn til den tidligere Lovgivning Rtk. Skr. 7 April 1832 (halve Købesummer); Rtk. Skr. 29 Juni 1816 (i Till. t. Rskriptsaml. f. 1816), 27 Maj 1820, 23 Novbr. 1833, 17 Juni 1837, J. M. Skr. 19 Avg. og 4 Novbr. 1865 (Arvefæsteafgifter og Rekognitioner); Rtk. Prom. 15 Septbr. 1810, Skr. 22 Juni 1839 ad 1 og 2, K. Skr. 27 Oktbr. 1846, F. M. Cirk. 27 Febr. 1851 e, Ind. M. Skr. 28 Oktbr. 1862 og 5 Febr. 1863 (Aftægt); F. M. Skr. 10 April 1849 ad 4 (ang. den paa Ejendommen tidligere hvilende Gæld). Jfr. nedenfor 4 c.

3. For saa vidt Købesummen er opgivet for lavt for at besvige Statskassen, eller det oplyses, at den stipulerede Vederlagssum ikke staar i noget passende Forhold til den sande Værdi af den overdragne Ejendom, beregnes Afgiften af sidst-meldte Værdi, hvorhos Værdien kan ansættes af Øvrigheden, Stempelovens § 21 g — jfr. § 33 — jfr. L. 15 Maj 1868 § 1. Med Hensyn til den tidligere Lovgivning mærkes K. Skr. 4 Febr. 1832, 18 Maj 1847, Rtk. Skr. 13 Maj 1848, F. M. Skr. 24 Marts 1849, Cirk. 27 Febr. 1851 d.

Ved K. Cirk. 24 Decbr. 1829 blev der givet Paalæg om at føre Tilsyn med, at der ikke skete urigtig Anførsel af Overdragelsessummen.

4. Om Afgiftens Beregning ved Mageskifte, Fr. af 1810 § 2 b. I øvrigt mærkes:

a. Om hvor vidt Reglerne for Mageskifte ere anvendelige, hvor den ene af Kontrahenterne, førend Mageskiftet er udstedt til ham, ved Købekontrakt overdrager den ham ved Mageskiftekontrakten erhvervede Ejendom til Tredjemand, Ind. M. Skr. 3 Oktbr. 1860.

b. Reglerne om Mageskifte ere ikke anvendelige i et Tilfælde, hvor A til B udsteder Transport paa den ham ifølge Mageskiftekontrakt med C tilkommende Ret til at erholde Skøde paa en Ejendom, paa hvilken Skøde derefter udstedes af C til B, Ind. M. Skr. 10 Febr. 1864.

c. Ved Magelæg kunne de ældre paa de magelagte Ejendomme hæftende Byrder, saa som Arvefæsteafgifter, Attægtspræstationer og deslige, ikke medtages ved Beregningen af den Værdi, hvoraf Afgiften skal svares, Skattedir. Skr. Nr. 122, 8 April 1871.

d. Ved Mageskifte, skal fremtidig erlægges ved det første Mageskiftetvings Tinglæsning, hvad enten dette angaar den største eller den mindste Ejendom, Skattedir. Cirk. Nr. 75, 17 Juni 1882.

Naar Afgiften herefter ikke bliver at beregne (altsaa ved Læsningen af det sidste Skøde), skal i Sporteljournalen bemærkes, hvor, naar og med hvilket Beløb den er beregnet, Rev. Dep. Cirk. Nr. 104, 15 Avg. 1882.

e. Ved Mageskifte, om sammes Beregning og Betaling mærkes nøje Skattedir. Cirk. Nr. 148, 26 Novbr. 1886.

5. Ved Gaver svares Afgiften af Ejendommens Værdi, Fr. 1810 § 2 c.

6. Ved Udlæg af faste Ejendomme paa Skifte eller ved Arvedeling til den længst levende Ægtefælle erlægges Afgiften ikke, L. 15 Maj 1868 § 3; ved Udlæg til andre Arvinger af en Ejendom dels som Arv dels mod Vederlag til Boet eller Medarvinger bliver Afgiften at beregne efter Vederlagets Størrelse, dog at den i Ejendommen indestaaende Gæld, som overtages ved Udlæget, ikke kommer i Betragtning til Afgiftens Beregning, Stempelovens § 28, jfr. L. 15 Maj 1868 § 1.

Skal ifølge Højesteretsdom ikke erlægges, naar en Arving ifølge Testament overtager en fast Ejendom, selv om han derfor

maa yde Boet eller Medarvingerne Vederlag, F. M. Skr. Nr. 105, 12 Maj 1875.

Jfr. med Hensyn til den tidligere Lovgivning, Rtk. Prom. 24 April 1813, K. Skr. 1 April 1817 ad 2, 3 Juni 1826 Noten, 30 Juni 1829, 28 Juli 1835, 14 Jan. 1836, Rtk. Skr. 28 Oktbr. 1843, F. M. Cirk. 27 Febr. 1851 d, Ind. M. Skr. 31 Juli 1857, 20 Avg. 1864 med Note.

7. I Tilfælde, hvor paa Grund af stedfunden Transport af Retten efter Købekontrakt Skødet udstedes til en anden eller andre i den oprindelige Købers Sted, bliver efter L. 15 Maj 1868 § 1 i Henhold til Bestemmelserne i Stempelovens § 32 Afgiften at beregne efter den oprindelige Salgspris uden Hensyn til, om Ejendommen ved senere Overdragelse i det hele eller forholdsvis er solgt til en højere eller lavere Pris, Skattedir. Skr. Nr. 120, 5 April 1871 (ang. Transport fra en Fæster til en Tredjemand). Med Hensyn til den ældre Lovgivning anføres Rtk. Skr. 2 Febr. 1833, K. Skr. 7 April 1835, 3 Febr. 1842 ad 3, 30 Juli 1846, Ind. M. Skr. 9 Septbr. 1862 samt J. M. Skr. 20 Jan. 1864, der angaar Tilfælde, hvor Dele af en Ejendom, der ved Købekontrakt er afhændet til en enkelt Køber, ved Transporter fra denne sælges til andre, og Skøde derpaa af den oprindelige Sælger udstedes til de forskellige Erhververe hver for hans Andel af Ejendommen.

8. Ang. Afgiftens Beregning, naar en Medejer i en fast Ejendom tilkøber sig Ene-Ejendommen over samme, Stempelovens § 35, jfr. L. 15 Maj 1868 § 1. Jfr. K. Skr. 12 April 1834, Rtk. Skr. 3 Septbr. 1836, 21 April 1838.

9. Afgiftens Beregning, naar en Fæster faar Arvefæsteskode paa sit Fæstested, Rtk. Skr. 17 Juni 1837.

10. Afgiften skal svares ved Salg af Tiender, ogsaa naar disse afhændes til Yderne selv, Rtk. Skr. 18 Febr. 1832. Jfr. nedenfor 19.

11. For saa vidt Besætning, Inventarium eller andre rørlige Genstande uden særskilt Værdiangivelse sælges tillige med en fast Ejendom under en Købesum, betragtes denne, som om den helt var betinget for fast Ejendom, og Afgiften svares deraf, Stempelovens § 33 i Slutn., jfr. Rtk. Skr. 6 Oktbr. 1838. Findes der derimod i Skødet særlige Værdiangivelser for den faste Ejendom og for det ved Salget medfulgte Løsøre, bliver Afgiften kun at beregne af den Del af Købesummen, der er betinget for selve den faste Ejendom, Skattedir. Skr. Nr. 61, 28 Marts 1874.

Med Hensyn til Salg af Apoteker (den faste Ejendom, Privi-

legiet, Inventariet) mærkes Ind. M. Skr. 5 Septbr. 1864, Skattedir. Skr. Nr. 196, 19 Maj 1871.

12. Ang. Afgiftens Beregning, naar i Tilfælde af Separation mellem Ægtefolk den ene af disse beholder udelukkende Raadighed over den til Boet hørende faste Ejendom, Rtk. Skr. 22 Juli 1837.

13. Om Afgiftens Beregning, naar Selvejerbønder i levende Live afstaa til Arvingerne de disse i Medfør af Fr. 13 Maj 1769 og 22 Novbr. 1837 testamenterede Ejendomme, F. M. Skr. 10 April 1849 ad 4, jfr. K. Prom. 30 Jan. 1813.

14. At Afgiften skal erlægges i Anledning af Udlæg i et Opbudsbo af en Ejendom til en Prioritetshaver, K. Skr. 4 Maj 1820.

I et Tilfælde, hvor en Panthaver i et Fallitbo havde ladet sig Ejendommen udlægge som Højstbydende og derefter transporteret sin Ret til samme til en Tredjemand, der lod Udlægsforretningen og Transporten tinglæse, blev det tilladt, at Afgiften kun svarede af den sidste Overdragelse, Ind. M. Skr. 7 Avg. 1865 i Slutn.

15. Afgiften erlægges ikke;

a. Ved Aftægtskontraktens Tinglæsning, men først ved det egentlige Overdragelsesdokuments eller Skødets Læsning, Rtk. Skr. 5 Marts 1814.

b. Naar Sælgeren paa Grund af Købets Misligholdelse maa tage Ejendommen tilbage, Rtk. Skr. 23 Decbr. 1815.

c. Ved Tinglæsning af et Tingsvidne, der tjener til at godtgøre en tidligere Ejers Ret til Ejendommen, K. Skr. 27 Decbr. 1828, J. M. Skr. 13 Jan. 1859.

d. I et Tilfælde, hvor det ved Salg ved Avktion af en Ejendom viste sig, at Køberen af anden Grund maatte anses som Ejer, og Avktionen altsaa havde været overflødig, Rtk. Prom. 18 Maj 1813.

e. Ved Erhvervelse af Ejendom ved Ægteskab, L. 15 Maj 1868 § 3. Jfr. ogsaa tidligere K. Skr. 28 Marts 1815, 10 Novbr. 1818, Ind. M. Skr. 16 Juli 1857.

f. Ved Tinglæsning af Lejekontrakter om Huse med Hartkorn, K. Skr. 17 Marts 1818, jfr. K. Skr. 24 Oktbr. 1839 (Bortforpagtningskontrakter efter Fr. 15 Juni 1792 § 11).

Herved kan mærkes Skattedir. Skr. Nr. 91, 18 Marts 1872 angaaende Afgiftens Beregning ved Overdragelsen af et Hus til Eje og af 50-aarig Brugsret over den til Huset hørende Jordlod.

g. Ved Udlæg alene til Foravktionering, K. Skr. 14 Decbr. 1822.

h. Ved Salget af en Statskassen for Skatterestancer tilkendt Ejendom, Rtk. Skr. 24 Marts 1832.

i. Ang. at Afgiften skal svares ved Salg af Fattigvæsenet tilhørende Ejendomme og ved Fattigvæsenets Erhvervelse af Ejendomme, K. Skr. 5 Novbr. 1840, J. M. Skr. 25 Oktbr. 1849.

k. Ved Køb af Embedsboliger, F. M. Skr. 15 Juni 1852.

l. Ved Salg af Bøndergods til fuldkommen Ejendom eller Arvefæste med Ret til at sælge og pantsætte til Brugerne deres Børn eller Svigerbørn, L. 4 Juli 1850. Ang. det nærmere herom, se Bøndergods 9.

Ved Tinglæsningen af Arvefæsteskoeder udfærdigede i Henhold til Lov 24 April 1860 skal Afgiften derimod svares, J. M. Skr. 11 Marts 1863.

Ligeledes ved Tinglæsning af Skøder paa Domænegods efter L. 8 April 1851, Fæl. Ind. M. Skr. 4 Juni 1856.

m. Ved Ekspropriationer, se Ekspropriation 8.

n. Ved Tinglæsning af de i Henhold til Bestemmelserne i Fr. om Selvejergaardes Arv paa Bornholm 14 Oktbr. 1773 paa Skifte foretagne Udkendelser af saadanne Ejendomme til de til samme Besiddelse nærmest berettigede, Skattedir. Skr. 31 Decbr. 1868 (D. T. f. 1869 S. 129).

o. Afgiften skal erlægges af Kongehusets Medlemmer, se Kongehuset 1.

16. Om hvor vidt Fr.'en af 1810 kunde bringes til Anvendelse paa Skøder, udstedte før dens Emanation men tinglæste senere, Rtk. Prom. 18 Avg. og 15 Septbr. 1810, samt med Hensyn til Ejendomme, der vare solgte ved Købekontrakt før dens Emanation, men først langt senere tilskødede vedkommende, Rtk. Skr. 25 Marts 1837.

17. Afgiften indbetales til vedkommende Retsskriver, for Københavns vedkommende til Brevskriveren, og skal erlægges, førend det paagældende Adkomstdokument tinglæses; i Tilfælde af Udeblivelse med Betaling er Afgiften Genstand for Udpantning, Fr. 8 Febr. 1810 § 7, Pl. 26 Oktbr. 1841, Rtk. Cirk. 9 April 1842 (to), L. Nr. 36, 29 Marts 1873 § 1.

At Retsbetjenten ikke er pligtig at foretage Tinglæsning af et Skøde, førend Afgiften er erlagt, men paa den anden Side er berettiget til at kreditere Afgiften, naar han kun ikke forsømmer inden foreskreven Tid at drage Omsorg for Beløbets Inddrivelse,

F. M. Cirk. 25 Avg. 1849 f, jfr. med Hensyn til Skifteekstrakter, der læses som Adkomst, Ind. M. Skr. 31 Juli 1857, og med Hensyn til Testamenter, J. M. Skr. 14 Maj 1852.

18. Ang. Regnskabsaflæggelsen, se Fr. om Kanc. Kassev. 8 Juli 1840 §§ 1 ff, J. M. Skr. 2 Jan. 1850 § 3 (f. Kbhvn.).

19. Skal svares ved Salg af Tiender uden Hensyn til, om de sælges alene eller i Forbindelse med en fast Ejendom. Skattedir. Skr. Nr. 131, 23 Juni 1875. Det Modsatte er antaget i Skattedir. Skr. Nr. 119, 26 Maj 1874. Jfr. foran 10.

20. Om sammes Beregning i Tilfælde af Transport af Retten til at erholde Skøde gælder det under Tinglæsningsgebyrer 12 k Nr. 5 anførte.

21. Erlagdes ikke ved den østjydske Jernbanes Afhændelse til Statskassen, L. Nr. 17, 18 Febr. 1881 § 2.

22. Erlægges ikke ved Overdragelsen af en Del af Københavns Fællede til Staten, Overenskomst ved Resl. Nr. 160, 20 April 1893 V.

23. Paa Island. Den ved Fr. 8 Febr. 1810 § 1 paabudte Afgift af $\frac{1}{2}$ pCt. ved faste Ejendommers Overgang til en ny Ejer ophæves, for saa vidt angaar Afhændelse af saadanne Ejendomme, L. 15 Febr. 1895 (Nr. 7 i Till. t. Lovt.).

Jfr. Tinglæsningsgebyrer.

Halvtage.

1. Ang. Tagets Højde, Bygningsl. f. København Nr. 77, 12 April 1889 § 19 jfr. §§ 20, 21, do. f. Frederiksberg i Bkg. Nr. 58, 19 April 1890 § 19, jfr. §§ 20, 21.

Ang. Nødvendigheden af denne Bygningsform inden for en vis Afstand fra Nabogrunden, fornævnte L. 1889 § 29, Bkg. 1890 § 29.

2. Regler for Bagsidens Murtykkelse ere givne ved Bygningsvedtægterne for nogle Købstæder, f. Eks. Bkg. Nr. 89, 3 Maj 1888 § 10 (Vejle), Nr. 147, 16 Septbr. 1891 § 11 (Slagelse), Nr. 38, 15 Marts 1892 § 10 (Hjørring), Nr. 14, 14 Jan. 1893 § 10 (Rudkøbing), Nr. 211, 11 Septbr. s. A. § 14 (Holbæk), Nr. 85, 30 Marts 1895 § 12 (Hillerød), Nr. 182, 27 Septbr. s. A. § 11 (Aarhus), Nr. 191, 14 Oktbr. s. A. § 11 (Køge), Nr. 21, 10 April 1896 § 10 (Nakskov), Nr. 35, 30 Maj s. A. § 6 (Maribo), Nr. 72, 18 Decbr. s. A. § 27 (Odense), Nr. 32, 29 Septbr. 1898 § 13 (Aarhus).

Ang. Indretningen af Tagværket, fornævnte Bekendtgørelser, Nr. 147, 1891 § 21, Nr. 38, 1892 § 21, Nr. 14, 1893 § 21, Nr.

211, 1893 § 24, Nr. 85, 1895 § 23, Nr. 182, 1895 § 19, Nr. 191, 1895 § 20, Nr. 21, 1896 § 21, Nr. 32, 1898 § 25.

Hammerslag.

Ved Tvangsavktioner over faste Ejendomme. At Salget skal bekræftes derved, samt om Retten til at fordre det og dets Betydning, L. Nr. 66, 9 April 1891 §§ 34—36, 39, 43, jfr. med Hensyn til Løsøreavktioner § 10 i Slutn.

Handel — Handlende.

I.

1. Herom handler Næringsl. 29 Decbr. 1857, i Særdeleshed Afsnit III. Ang. Skipperes Handelsret, Retten til at sælge Varer ved Avktion, Salgsretten paa Markederne samt Prøvehandel ere væsentlig forandrede Regler givne ved L. Nr. 73, 23 Maj 1873 §§ 5—8.

Jfr. Fr. 16 April 1681, 4 Avg. 1742, Pl. 22 Decbr. 1808, Adg. 23 April 1817.

2. Under dette Begreb hører kun Salg af Varer, som ere købte for igen at sælges, K. Skr. 25 April 1826 med Note, ikke af saadanne, som Sælgeren tilfældigvis er kommen i Besiddelse af, f. Eks. ved Arv, K. Prom. 1 Decbr. 1787 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Handel), Skr. 2 Septbr. 1823, eller Konfiskation, K. Skr. 30 Jan. 1830, 21 Decbr. 1833, eller som han selv har produceret, K. Skr. 9 Juli 1833, jfr. K. Skr. 20 Marts 1830 og Ind. M. Skr. 27 Jan. 1852.

Ikke heller kan Salg af skænkede Genstande ved en Basar anses som Handel, men dersom der ved Basaren udsælges indkøbte Genstande, maa et Medlem af Komiteen erhverve Næringsadkomst paa Detailhandel, J. M. Skr. Nr. 107, 19 April 1873.

Det kan ikke anses som Handel, at en Skolelærer forsyner Skolebørne med Skolemateriel for den Betaling, til hvilken han selv har indkøbt Genstandene, K. og U. M. Skr. 17 Maj 1890 (G. R.).

3. Borgerskab eller Næringsbevis meddeles paa at drive enten Gros- eller Købmands- eller Detailhandel, L. 1857 § 30, samt paa visse Arter nærmere begrænset Handel, §§ 44—52, 55—57 ibd.

Se de enkelte Artikler samt nedenfor 23—25.

4. Næringsadkomst herpaa kan ordentligvis ikke forenes med Adkomst paa Haandværk, L. 1857 § 24, jfr. § 98.

Derimod kan Næringsadkomst paa Handel forenes med do. paa Fabrikdrift, Ind. M. Skr. 24 Avg. 1865.

En Købmand kan drive Slagternæring med egne Hænder, Ind. M. Skr. 2 Febr. 1863.

5. Kan ikke tilstedes efter almindeligt Næringsbevis indenfor en Afstand af $1\frac{1}{2}$ Mil fra nærmeste Købstad, L. 1857 § 54. Jfr. med Hensyn til Københavns Omegn, L. 23 Febr. 1866, Kdg. 19 Juni s. A.

Den Indenrigsministeriet ved Næringslovens § 98 tillagte Myn- dighed til at dispensere herfra, jfr. Ind. M. Skr. 26 Febr. 1862 og ang. Dragør paa Amager Ind. M. Skr. 9 Juli s. A., er hævet ved L. Nr. 73, 23 Maj 1873 § 12.

6. Kgl. Betjente og Rangspersoner, som drive Handel, ere de almindelige Regler undergivne, Rskr. 12 Avg. 1748 (i Lov- saml.).

7. Det har ingen Sinde efter Lovene været tilladt at udestaa med Varer eller offentlig falbyde dem paa andre Steder end de, som af Øvrigheden dertil anvises, Pl. 20 Juli 1807, jfr. Nærings- lovens § 42, Bkg. 14 Avg. 1863.

8. Handlende kunne modtage Bestillinger fra Personer, der bo uden for den Retskres, hvori de have Handelsret, og derefter aflevere det Bestilte, K. Skr. 7 Oktbr. og 9 Decbr. 1815, Ind. M. Skr. 4 Juli 1853, jfr. K. Skr. 8 Septbr. 1821. Jfr. Haandværks- og Fabrikdrift I 6.

9. En Dansk kan handle i fremmede Lande, K. Skr. 13 Jan. 1816.

10. Forbudet i Fr. 23 April 1817 § 16 (jfr. nu Næringslovens § 34) imod at have Udsalgssted paa mere end et Sted over- trædes ikke ved Etablering af Udsalg i Stue og Kælder i samme Hus, K. Skr. 13 Septbr. 1827.

11. Som holde Omløbere, angaaende Straf for dem, Pl. 27 Novbr. 1839 § 3.

12. Ang. hvor vidt deres Varer skulle holde den opgivne Vægt og Politiet paase saadant, K. Skr. 13 Avg. 1845, jfr. K. Skr. 23 Avg. 1831.

13. Nægtet en til Strafarbejde inddømt Handlende Bevilling til at fortsætte Handelen ved sin Hustru, men erkendt ham beret- tiget til at realisere sit Varelager, Ind. M. Skr. 5 Septbr. 1850.

14. Hvilke Sager der behandles som Handelssager, L. 19 Febr. 1861 § 13. Jfr. Sø- og Handelssager.

15. Ang. hvem der kan anses som Handlende, ibd., L. Nr. 51, 25 Marts 1872 § 45. Se ogsaa Konsuler C 5 a. Jfr. neden- for 28.

16. En Handlende i en Købstad kan løse Næringsbevis paa en Filialhandel paa Landet, Ind. M. Skr. 14 Febr. 1863.

17. I København, paa Gaderne, i Porte og lignende Steder,

derom handler Politivedt. Nr. 125, 22 Juni 1883 §§ 5, 11, jfr. den tidligere Vedtægt 18 Jan. 1869 §§ 5, 11. Paa Fæstningsterrænet, Till. Nr. 126, 22 Juni 1883 § 12, jfr. tidligere Till. 7 Juni 1869 § 12. Jfr. Bkg. 14 Avg. og 2 Septbr. 1863.

Om Torvehandel §§ 61—65 i Politivedt. Nr. 125, 1883.

18. Særegne Regler ere givne for Behandlingen af Handlendes Konkursboer, L. Nr. 51, 25 Marts 1872 §§ 43—46, 58, 84, 100 ff, 149. Jfr. Fallit 8 c.

19. Handlende skulle en Gang aarlig opgøre deres Status, § 148 ibd.

20. Uberettiget Handel.

Ved Næringslovens § 100 ere Pl. 15 Marts 1814 og 1 Avg. 1821, hvis Indhold forøvrigt gentages i Næringslovens § 75, hævede.

Har Toldvæsenet som saadant ikke Ret til at paatale, J. M. Skr. 18 Juli 1856.

Med gamle Klæder m. m., se Marskandiserhandel 9.

21. Maa ikke drives af Præster, D. L. 2—11—9. Ang. Forbud mod, at visse andre Personer drive Handel, se Mæglere 3 og Næringsvæsen I 9 (Forbud mod at drive borgerlig Næring).

22. Ang. de derfra undtagne Genstande, se Køb og Salg 5.

23. Med gamle Bøger og gammelt Jern.

a. Herpaa meddeles i Købstæderne særligt Borgerskab, Næringslovens § 50. Jfr. § 35 Nr. 2.

b. Kan forenes med Haandværksnæring, § 24 ibd.

c. Ang. Forbrydelse af Borgerskab herpaa § 76 ibd.

d. Med saadanne Handlende skulle Politiaassistenterne i København have Øje, Instr. 7 Juni 1869 § 52.

e. Se Marskandiserhandel 9. Næringsvæsen I 13.

24. Med Klude, Ben og andre som ubrugelige kasse-rede Genstande.

a. Herpaa kan under visse Betingelser gives Bevilling i Købstæderne af Magistraten, paa Landet af Amtmanden, Næringslovens §§ 51, 57. — Jfr. Ind. M. Skr. 24 April 1850.

Pl. 1 Juli 1842 er ophævet, § 100 ibd.

b. Kan forenes med Haandværksnæring, Næringslovens § 24.

c. Den herved hjemlede Ret til at holde Udsalgssted er aldeles forskellig fra Retten til at gaa omkring og gøre Opkøb af disse Genstande, Ind. M. Skr. 7 April 1865. — Se nærmere Kludesamlere.

d. Med saadanne Handlende i København skulle Politiassistenterne have Øje, Instr. 7 Juni 1869 § 52.

25. Ringe Handel saa som med Brød, Traad, Lys, Legetøj m. m.

a. Herpaa meddeles i Købstæderne eget Borgerskab uden Betaling, Næringslovens § 52. Jfr. Bkg. 14 Avg. 1863.

Denne Bestemmelse er tidligere anset analogisk anvendelig paa Landet under Iagttagelse af Afstandsbestemmelsen, Ind. M. Skr. 3 Avg. 1865, jfr. Ind. M. Skr. 26 Febr. 1862.

Næringslovens § 52 gælder kun for Købstæderne, og Ministeriet har forlængst fraveget sin tidligere Anskuelse om sammes analogiske Anvendelse paa Landet, hvor følgelig særligt Næringsbevis paa saadan Handel ikke kan gives, Ind. M. Skr. Nr. 26, 13 Febr. 1879.

b. Kan forenes med Haandværksnæring, Næringslovens § 24.

c. Borgerskabet skrives paa stemplet Papir til Takst 48 Sk., L. 19 Febr. 1861 § 67. Ligeledes Næringsbeviser paa Landet, Ind. M. Skr. 3 Avg. 1865.

d. Et Borgerskab kan meddeles paa Handel med flere af de nævnte Genstande, Ind. M. Skr. 5 Juli 1858 ad 1.

26. Med Hensyn til Virkningen af en Handlendes Betalingsstandsning mærkes Veksell. Nr. 52, 7 Maj 1880 § 30, 13 Jan. 1882 (Nr. 1 i Till. t. Lovt. — f. Isl.) § 30.

27. Repræsentanter for Handelen vælges til Medlemmer af Jernbaneraadet under Medvirkning af Fællesrepræsentationen for Samvirken mellem Repræsentanter for den danske Handelsstand, Adg. Nr. 113, 29 Septbr. 1886 § 2.

28. Hvem der i Henseende til Anmeldelse af Firma og Prokura skal anses som eller lige med Handlende, L. Nr. 23, 1 Marts 1889 § 35.

At Handlende med gamle Bøger og gammelt Jern (Næringslovens § 50) og Personer, der drive den saa kaldte ringe Handel (samme Lovs § 52) ikke ere pligtige at anmelde Firma, ibd. Jfr. foran 15.

29. Ang. at al Handel ordentligvis er forbudt paa Folkekirkenes Helligdage og paa Grundlovsdagen, L. Nr. 48, 1 April 1891 §§ 1, 2, 4, jfr. L. Nr. 57, 7 April 1876 §§ 2, 3, 8, 12.

Se videre under Helligdage.

30. En Person kan samtidig drive Købmands- eller Detailhandel i forskellige, til samme Jurisdiktion hørende Kommuner, men

kun efter særskilt Næringsbevis for hver enkelt Kommune, Ind. M. Skr. Nr. 344, 7 Decbr. 1891. Se Forbrugsforeninger 11.

31. Ang. hvor vidt Handlende paa Landet kunne anses som Husmænd eller Inderster, se Husmænd 1 d. Jfr. Haandværks- og Fabrikdrift I 24. Sognefoged 3 nn (om Registreringer m. m. hos dem).

32. Legater for Handlende og deres efterladte.

a. Niels Aarestrups og Hustrus, for værdige trængende af Handelsstanden, Stadf. Nr. 52, 3 Febr. 1898 § 2 b.

b. Gross. Carl Emil Andersens og Hustrus, eventuelt for Enker og Døtre af Københavns Handelsstand, Stadf. Nr. 143, 12 April 1893 § 9.

c. C. R. Andresens og Hustrus Familielegat, subsidiært for Købmænd i Ribe og deres efterladte, Stadf. Nr. 97, 22 Maj 1888.

d. Brødrene Arntzens, for værdige trængende af Handelsstanden i København, Stadf. Nr. 88, 3 Marts 1893.

e. Fabrikant Hans Chr. Arntzens, bl. a. for værdige og trængende forhenværende Købmænd eller deres Enker i Grenaa, Stadf. Nr. 13, 4 Febr. 1897.

f. Enkefru Sofie Bergs, for trængende Enker efter eller Døtre af Købmænd eller Skippere i Rønne Købstad, Stadf. Nr. 162, 13 Juni 1896.

g. Legatet »Bernstorfs Minde« for fattige af Købmandsstanden i Aalborg, Konf. 24 Novbr. 1797, jfr. Resl. 5 Oktbr. 1863.

h. Kbmd. Bjerrums Enkes, for trængende Enker og Børn efter Købmænd i Ribe, Konf. 25 Jan. 1840.

i. Kbmd. Chr. Brændgaards, for Mænd og Enker af Handelsstanden i Hobro, Stadf. Nr. 205, 24 Oktbr. 1876.

k. Hans A. Clausens og Hustrus Guldbryllupslegat for Døtre eller Enker af islandske Købmænd eller en gros Handlende i København, Stadf. Nr. 99, 20 Maj 1881.

l. Margrethe Kathrine Christensens Minde-Legat, bl. a. for Enker og ugifte Døtre af Grosserere og Urtekræmmerforeningens Medlemmer i København, Stadf. Nr. 134, 4 Maj 1889.

m. Legatet »Finstads Minde« for forarmede Købmænd eller deres Enker i Kallundborg, Konf. 19 Juni 1832.

n. Det Fromske, for Enker og Døtre af Handelsstanden i Faaborg, Stadf. Nr. 165, 21 Septbr. 1887.

o. Peter Waagensen Gjelstrups, for Personer, der have havt Borgerskab som Grosserer, Købmænd, eller Detailhandlere, Konf. 8 Juli 1845.

p. Chr. Gjørtz og Enkes, for efterladte af Købmænd i Ribe, Stadf. Nr. 92, 24 Maj 1878.

r. M. E. Grøn & Søns, for Købmandsenker i Kolding, Stadf. Nr. 9, 2 Jan. 1892.

s. Sammes for trængende forhenværende Købmænd og Detailhandlere eller saadannes Enker og ugifte Døtre i Købstæder og Handelspladser i de danske Provinser, Stadf. Nr. 20, 16 Jan. 1894.

t. P. H. Gyldings og Hustrus, for Jomfruer (to ugifte trængende Døtre af Købmænd i Horsens), Stadf. Nr. 44, 24 Febr. 1882.

u. Eleonora Hages, for fattige Piger af Handelsstanden i København, Ind. M. Skr. 3 Avg. 1866.

v. Det Hald-Liisbergske, for Købmandsdøtre i Aarhus, Stadf. Nr. 34, 28 Febr. 1881.

x. Hofraad Hambroes for Enker eller forældreløse Børn af Købmandsstanden, Rskr. 22 Novbr. 1848 Nr. 3 med Note.

y. Hofraad og Ridder Joseph Hambroes, for Enker eller faderløse Børn efter Mænd af Købmandsstanden i København, Stadf. Nr. 135, 28 Juli 1879.

z. Glashandler Niels Hansens og Hustrus, eventuelt for værdige og trængende Borgere af Københavns Handelsstand eller deres Enker, Stadf. Nr. 133, 3 Maj 1889 § 5.

æ. Det Hovedstrupske for fattige Købmandsenker i Aalborg, K. Skr. 1 Febr. 1831.

ø. Konsul Chr. Hustedes, for værdige trængende af Handelsstanden i Ringkøbing, Stadf. Nr. 139, 6 Avg. 1881.

2 a. Anton Carl Jacobsens, subsidiært for trængende Købmænd og deres Enker i Aalborg, Stadf. Nr. 142, 25 Oktbr. 1880.

2 b. Hendrik Jacobsens og Hustrus, til værdige og trængende Handlende i København eller deres Enker, Stadf. Nr. 149, 13 Septbr. 1881.

2 c. Fru Olivia Jensens, for Købmandsenker og ugifte Købmandsdøtre i Aarhus, Stadf. Nr. 236, 5 Septbr. 1872.

2 d. J. S. Kaas's og Hustrus Understøttelseslegat fornemlig for Handlendes efterladte i København, og sammes Overskudslegat, Konf. 30 April 1863 med Note.

2 e. Købmand Niels Chr. Kjærgaards, til Fordel for Købmændenes Hjælpekasse i Tisted, Stadf. Nr. 92, 20 Marts 1894.

2 f. Købmand Niels Krogsgaards, for Købmænds Enker og Døtre i Randers, Stadf. Nr. 96, 23 Maj 1887.

2 g. »Otte Købmænds« for fattige Købmænd i Aalborg

og deres efterladte, Konf. 27 Jan. 1829, jfr. Resl. 5 Oktbr. 1863.

2 h. C. C. Langballes og Hustrus, for Enker og Døtre af Købmænd i Aarhus, Stadf. Nr. 153, 4 Novbr. 1886.

2 i. Afd. Købmand af Aalborg Chr. Lassens og tidligere afd. Hustrus Mindelegat til Aalborg Købmænds Hjælpekasse, Stadf. Nr. 6, 10 Jan. 1885.

2 k. Elisa Liisbergs, for Købmandsdøtre i København, Stadf. Nr. 73, 11 April 1881.

2 l. Købmand A. S. Madsens, for trængende af Handelsstanden i Faaborg, Stadf. Nr. 215, 10 Decbr. 1887.

2 m. Millian Meyers, for Enker eller Døtre af Købmænd i Middelfart, Stadf. Nr. 40, 12 Febr. 1875, jfr. Stadf. Nr. 180, 7 Novbr. 1879.

2 n. R. & W. Mitchells, for Enker efter Mænd af Handelsstanden i København, Stadf. Nr. 171, 5 Avg. 1875.

2 o. Oberstløjtn. Casper Müllers og Enkes, for Enker og ugifte Døtre af Mænd, der have været Medlemmer af Handelslavene i København eller drevet Handel af en vis Beskaffenhed samme Steds, Stadf. Nr. 201, 5 Decbr. 1879.

2 p. Købmand Hans Henrik Mørups og Hustrus, for værdige og trængende Købmænd i Aalborg, disses Enker eller ældre og svagelige ugifte Døtre, Stadf. Nr. 299, 9 Novbr. 1894.

2 r. Nakskov Handelsstands, for en værdig og trængende Købmand eller en Købmænds Enke eller Barn i Nakskov Købstad, Stadf. Nr. 126, 13 Maj 1895.

2 s. Rasmus Nyboes, for Enker af Handelsstanden i Assens, Stadf. Nr. 47, 21 Marts 1876.

2 t. Købmand Jens Ormslevs og Hustrus, for Enker eller ugifte Døtre bl. a. af Købmænd og Detaillister i Aarhus, Stadf. Nr. 396, 27 Novbr. 1893.

2 u. Købmand F. G. Palludans og Enkes, eventuelt bl. a. for Enker og Døtre efter Købmænd i Aalborg, Stadf. Nr. 323, 10 Novbr. 1891 § 4.

2 v. Købmand, Ridder O. Palludans og Hustrus, til Handelsstandens Understøttelsesfond i Varde, Stadf. Nr. 29, 30 Jan. 1889.

2 x. Købmand N. H. Prips, til Fordel for en værdig og trængende Enke af Handelsstanden henholdsvis i Horsens og i Vejle, Stadf. Nr. 324, 18 Decbr. 1890 og Nr. 15, 14 Jan. 1891.

2 y. Det Rehlingske, for fattige Købmandsenker eller

-døtre i København, Konf. 13 Febr. 1789, jfr. Resl. 11 Febr. 1861 b.

2 z. Købmand Johan Christian Riisbrichs og Hustrus, for værdige og trængende Købmænd i Svendborg, deres Enker og Børn, Stadf. Nr. 52, 9 Febr. 1891.

2 æ. Grosserer Ryans, til den velgørende Stiftelse under Grosserersocietetets Bestyrelse, hvoraf trængende Enker af Handelsstanden nyde Understøttelse, Testament 23 April 1861.

2 ø. August Schades for værdige og trængende unge danske Handelsmænd (bl. a. til Undervisning ved Handelsskoler, Rejser i Udlandet), Stadf. Nr. 132, 7 Juni 1890.

3 a. Jens Jensen Schmidts, for fattige Købmænd i Aarhus, Stadf. Nr. 55, 19 Marts 1881.

3 b. Vejle Handelsstands, for Enker efter Handlende i Vejle, Konf. 10 Oktbr. 1860.

3 c. »Otte Venners Legat« for efterladte af Købmænd i Aalborg, Stadf. Nr. 258, 6 Oktbr. 1873.

3 d. Fru Wederkincks, for Købmands-Enker og ugifte Døtre i Odense, Konf. 4 Jan. 1842.

3 e. J. W. Werners, til Tisted Købmænds Hjælpekasse, Stadf. Nr. 22, 31 Jan. 1878.

3 f. Konsul Peter Scheel Winchells og Hustrus, eventuelt for Købmandsdøtre i Nakskov, Stadf. Nr. 345, 7 Decbr. 1891 § 5.

3 g. Henriette Winkels Mindelegat for Købmænds Enker og Døtre i Aalborg, Stadf. Nr. 10, 13 Jan. 1877.

3 h. Wogensens, til Skoleundervisning for Børn af Aalborg Bys trængende Handelsstand, Stadf. Nr. 208, 19 Septbr. 1898.

3 i. Se endvidere adskillige Legater opførte under Legater II B II og C.

33. Se Afregning. Bygningsafgift II 1 vv (af Bygninger, hvor der drives Handel). Detailhandel. Frihandel. Helligdage 5 B b Nr. 3 (ang. offentlige Pladser). Kadrehandel. Kreditoplag 2. Køb og Salg. Landvæsensprodukter. Militære 5. Mæglere 3. Møllere 21 (kunne vinde Borgerkab som Købmænd). Næringsvæsen I 16 (ang. Forening af Næringsadkomst paa Handel og Haandværk), III (Udlændinges) 2. Omløbere. Prøvehandel. Torvehandel. Udsalgssteder 2 (ang. Forbudet i Næringslovens § 34 mod flere Butiker). Ægtepagt 13.

II. Handel og Skibsfart.

A. Paa Island.

1. Ang. dens Frigivelse, Pl. 18 Avg. 1786. Jfr. Resl. 29 Septbr. 1797.

2. Er ordnet ved L. 15 April 1854. Jfr. Fr. 13 Juni 1787, 11 Septbr. 1816, Pl. 28 Decbr. 1836.

Med Hensyn til denne mærkes:

a. Ang. en Forandring i § 4, L. 16 Febr. 1856.

b. Ang. en Tillægsafgift for visse fremmede Nationers Skibe, naar de besejle Island, Bkg. 2 April 1856, jfr. Bkg. 24 Marts 1855.

For denne Afgift ere de i følgende Lande hjemmehørende Skibe fritagne:

Storbritannien, Preussen (jfr. Bkg. 11 Avg. 1855) og Sverige-Norge, Bkg. 2 April 1856.

Frankrig, Bkg. 7 Juli 1856.

Begge Sicilierne, Bkg. 19 Novbr. 1856.

Nederlandene, Bkg. 6 Juli 1858.

Portugal, Bkg. 8 Oktbr. 1858.

Hamborg, Lybek, Bremen og Oldenburg, Bkg. 30 Jan. 1860.

Spanien, Bkg. 25 Avg. 1862.

Belgien, Bkg. 11 Juli 1863.

Italien, Bkg. 29 April 1865.

c. Ang. Læsteafgiften af Skibe, fremmede eller indenlandske der drive Fiskeri, Fr. 12 Febr. 1872 (Nr. 9 i Till. t. Lovt.) §§ 4, 5.

d. Ang. Regnskabsførelsen ved Oppebørselen af de ved Loven foreskrevne Læsteafgifter, Reglm. 13 Febr. 1873 § 11 (Nr. 2 i Till. t. Lovt.).

3. Ang. den saa kaldte Spekulanthandel (∴ Handel fra Skib i Liggetiden), Pl. 18 Avg. 1786 § 15, Fr. 13 Juni 1787 § 13, Pl. 1 Juni 1792, 23 April 1793, Fr. 11 Septbr. 1816 §§ 7 ff, Pl. 28 Decbr. 1836 §§ 7 ff, L. 15 April 1854 § 3, jfr. Rtk. Prom. 10 Marts 1792. Jfr. nedenfor 9.

4. Om de bosatte faste Handlende (Udliggere) og Adgangen til at nedsætte sig som saadan, Pl. 28 Decbr. 1836 §§ 2, 6 og 7 April 1841, jfr. Pl. 18 Avg. 1786 §§ 13, 14, Adg. 17 Novbr. s. A. §§ 6—16, Fr. 13 Juni 1787 I § 7 og II, Pl. 1 Juni 1792, 23 April 1793 §§ 2—4, 29 Septbr. 1797, Fr. 11 Septbr. 1816 §§ 14, 18, L. 15 April 1854 § 3.

Ang. Ret for disse Handlende til at besejle andre Steder end de autoriserede Handelssteder, Pl. 19 Maj 1854.

Et Andragende fra Altinget om, at det skulde forbydes enhver, der ikke har Bopæl paa Island, at etablere nogen fast Handel, kan ikke tages til Følge, Bkg. 22 Maj 1871 (i Till. t. Lovt. Nr. 10) II Nr. 11.

Se Repstyrere 1 (de Handlende ere ikke pligtige at overtage denne Bestilling).

5. Om Forandring af de ældre Love herom, L. 7 Novbr. 1879 (Nr. 38 i Till. t. Lovt.). Ved denne Lov er det foran under 2—4 om Handelen og Skibsfarten, om Spekulanthandelen og de faste Handlende anførte væsentlig forandret. Jfr. nedenfor 9.

6. Med Hensyn til L. herom 15 April 1854 § 9 mærkes Skiftel. 12 April 1878 (Nr. 9 i Till. t. Lovt.) § 34, jfr. §§ 56, 81, 90, 91.

7. Ang. Beskatningen af Handelsetablissementer i Reykjavik, L. 19 Oktbr. 1877 (Nr. 28 ibd.) § 3.

8. For Sundhedspas til Skibe dertil erlægges ingen Betaling, L. Nr. 97, 2 Juli 1880 § 39.

9. Om Spekulanthandelen, L. 2 Decbr. 1887 (Nr. 34 i Till. t. Lovt.). L. 7 Novbr. 1879 (Nr. 38 ibd.) § 4 1ste Punktum er hævet, Lovens § 4. Jfr. foran 3 og 5.

10. Af Lov vedrørende Søfarten 22 Marts 1890 (Nr. 14 i Till. t. Lovt.) mærkes særlig § 27 om fremmede Skibsførere, der under Opholdet i indenlandske Havne antage eller afskedige Mandskab.

11. Ang. de faste Handlende der.

a. Ang. Kirkeafgifters Erlæggelse med Indskrift hos en Købmand, L. 22 Maj 1890 (Nr. 22 ibd.) § 2.

b. Ang. deres Kredit for Toldafgifter, L. af s. D. (Nr. 25 ibd.).

c. Ang. Udvisning af Byggegrunde til Handelsanlæg i Købstæderne med Undtagelse af Reykjavik og i de autoriserede Handelssteder, L. 13 Marts 1891 (Nr. 3 ibd.) §§ 1, 2, 4—6, samt at det samme Steds er forbudt at paalægge faste Ejendomme den Servitut, at de ikke maa benyttes til Handel eller anden bestemt Næring, § 3. Se fremdeles om denne Lov under Havne I 14.

d. Se Indførselstold (Kreditoplag).

12. Ang. at Salt skal sælges efter Vægt, med mindre Køberen udtrykkelig forlanger Maal, L. 24 Novbr. 1893 (Nr. 43 ibd.).

13. Ang. den Attestation, som de danske Konsuler skulle meddele paa Varefortegnelser og Sundhedsbeviser for ethvert

fra udenlandsk Havn til Island (eller Færøerne) afsejlende Skib, Instruk. Nr. 283, 15 Decbr. 1893 § 44 med Kommentar, jfr. Gebyrtakst i Lovt. f. s. A. S. 997 § 1 Nr. 1 a.

14. Skibe i Farten paa Island, (Færøerne, Grønland eller de dansk vestindiske Øer), der ikke for Losning eller Ladning have anløbet fremmed Havn, anses med Hensyn til Konsulatafgiften ikke som værende i udenrigsk Fart, Skattedir. Cirk. Nr. 343, 18 Decbr. 1893 A 1.

15. Tilladelse til at losse og lade Skibe paa Folkekirkens Helligdage, L. 6 Novbr. 1897 (Nr. 22 i Till. t. Lovt.).

16. Se Handelssteder (ang. de autoriserede Handelssteder).

17. Se Ankomstattester 1. Brændevinsafgift 25 (ang. en Indførselsafgift). Brændevinhandel 10. Faktor 3. Fiskeri V 14. Fragtfart 3. Fyrafgift 5. Havneafgifter. Indførselstold. Island (Christian den 9des Legat). Maal og Vægt 18. Søpas 2. Toldsted (Kbhvns) 2 u. Udførselsafgift.

B. Paa Færøerne.

1. Er ordnet ved L. om Ophævelse af Statskassens Ret til Enehandel 21 Marts 1855. — Ved hvis § 14 alle ældre Bestemmelser herom hæves, Jfr. nedenfor 6.

2. Ang. en Tillægsafgift af visse fremmede Nationers Skibe, Bkg. 2 April 1856.

De foran under A 2 b nævnte Fritagelser gælde ogsaa for Færøerne.

3. Pensioner til de ved den ophævede Handel ansatte Bejtede, L. 31 Marts 1858.

4. Skibe, der komme fra indenrigsk kolerasmittet Sted, skulle lige som alle fremmede Skibe først anløbe Thorshavn eller Tranngisvaag, L. Nr. 4, 8 Jan. 1872 § 1. Se nu L. Nr. 26, 25 Febr. 1897 § 3, jfr. § 2.

Ang. at de dertil ankommende Skibe kunne først anløbe ogsaa Vestmanhavn paa Nordstrøms, L. Nr. 45, 29 Febr. 1887.

Ang. at saadanne Skibe først skulle anløbe en af efternævnte Havne: Thorshavn og Vestmanhavn paa Strømø, Tranngisvaag paa Suderø, Vaag (Klaksvig) paa Bordø, Midvaag paa Vaagø, Kongshavn paa Østerø og Sand paa Sandø, L. Nr. 79, 30 Marts 1895 § 1, jfr. L. Nr. 26, 25 Febr. 1897 § 2 og Instr. Nr. 27 af s. D.

5. Forstanderskabernes Erklæring skal indhentes om Handels-

bevillinger efter L. 1855 § 10 m. m., L. Nr. 30, 28 Febr. 1872 § 32.

6. Med Hensyn til L. 21 Marts 1855 mærkes:

a. Forandring af § 4, L. Nr. 14, 14 Febr. 1874.

b. Forandring af § 9, L. Nr. 140, 30 Novbr. 1876.

c. Forandring i §§ 7 og 10, L. Nr. 70, 7 Maj 1881.

d. Med Hensyn til dens Overholdelse jfr. L. om fremmedes Fiskeri Nr. 59, 23 April 1881 § 3.

e. Forandret Affattelse af § 9 sidste Punktum (om Tilføbsafgift af Skibe), L. Nr. 32, 11 Marts 1892.

f. Om Ophævelse af §§ 5 og 6 (om Skibsafgiften), L. Nr. 44, 30 Marts 1892 § 14.

g. Ang. Kendelse for Udøvelsen af den i § 2 omhandlede Handel fra Skibe med Indbyggerne, § 15 ibd.

7. For Sundhedspas til Skibe dertil erlægges ingen Betaling, L. Nr. 97, 2 Juli 1880 § 39.

8. Ang. i hvilke Havne Vin, Spiritus og Øl maa udskibes, L. Nr. 44, 30 Marts 1892 § 2.

9. Ved Fiskerivedtægterne skal Forholdet mellem Fiskeri og Sejlads (derunder Opankring af Fartøjer m. m.) ordnes, L. Nr. 95, 14 April 1893 § 11.

10. Se Brændevinsafgift 24. Brændevinshandel 9. Toldsted 4 u.

C. Paa de dansk-vestindiske Øer.

1. Herom handler Fr. 9 April 1764, 7 April 1777, 19 April 1779, der imidlertid ere blevne væsentlig forandrede ved de nedenfor under 3 og 4 nævnte Love.

I Fr. 1764 IV § 5 og VII § 1 er ingen Forandring sket, Adg. 2 Oktbr. 1862 § 5.

2. Bemyndigelse for Gouvernementet til for en enkelt Rejse at tilstaa fremmede Skibe samme Behandling som danske, Adg. Nr. 6, 29 Jan. 1872.

3. Paa St. Croix.

a. Er ordnet ved L. 30 Juni 1850, jfr. forel. L. 1 Juli 1849.

I sammes §§ 1 og 15 er ikke sket Forandring, Adg. 2 Oktbr. 1862 § 5.

Jfr. Fr. 9 April 1764 II, Pl. 18 Decbr. 1797, 8 April og 22 Decbr. 1825, 6 Juni 1833, jfr. Gen. Toldk. Cirk. 23 Juli s. A.

b. Forskellen i Udførselstold af Sukker m. m., eftersom Udførselen sker til toldpligtigt Sted i Moderlandet eller ej, hæves, L. 16 April 1862 § 3.

c. Nærmere Bestemmelse af Forbudet i Resl. 20 Avg. 1790 imod Fartøjers Indløben uden for de rette Losse- og Ladesteder, Adg. 2 Oktbr. 1862.

d. Adg. om Ankrepnge m. v. af Dampskibe 6 Septbr. 1878 (Nr. 19 i Till. t. Lovt.).

e. Ang. Forandring i L. om Handel og Skibsfart paa samme 30 Juni 1850, Adg. 4 Maj 1886 (Nr. 17 i Till. t. Lovt.).

f. Ang. at Ejere og Bestyrere af Plantager maa forhandle forskellige Nødvendighedsartikler til deres Arbejdere, Adg. af s. D. (Nr. 14 ibd.). Den i §§ 4 og 5 nævnte Adg. 6 Septbr. 1853 findes i Till. t. U. L. f. 1854.

4. Paa St. Thomas (og St. Jan).

a. Er ordnet ved L. 16 April 1862. Jfr. Fr. 9 April 1764 IV § 1 V, 22 April 1767, 4 Novbr. 1782, 17 Novbr. 1815.

b. Om Skibsfarten og Handelen paa samme maa nu nøje mærkes Adg. om Told- og Skibsafgifter 23 Oktbr. 1885 (Nr. 23 ibd.), der væsentlig forandrer L. 16 April 1862.

c. De i nævnte Lovs § 29 ommeldte Begunstigelser kan Gouvernementet tilstaa de the West India & Panama Telegraph Company tilhørende, ved Øen stationerede Dampskibe, Adg. 2 Novbr. 1885 (Nr. 26 ibd.) § 2.

d. Om midlertidige Forandringer i Adg. ang. Told- og Skibsafgifter 23 Oktbr. 1885 (Nr. 23 i Till. t. Lovt.), Adg. 14 April 1893 (Nr. 3 ibd.).

e. Forlængelse yderligere i 5 Aar af de under d. ommeldte Bestemmelser, Adg. 15 Febr. 1895 (Nr. 3 ibd.).

5. Ang. den Handel, der drives paa Øerne af de der bosatte Handlende, Adg. om Næringsdrift 6 Septbr. 1853, i Særdeleshed § 4 (i Till. t. Lovsaml. f. 1854).

6. Se Ankomstattester 1. Brændevinshandel 11. Fyr- afgift 4. Toldsted 2 u.

D. Paa Grønland.

1. Hertil er Statskassen eneberettiget og Handel af alle andre forbudt, Pl. 18 Marts 1776, Reglm. og Priv. 2 Juli 1781. Jfr. dog Missionsvæsen 3 c.

2. Artikler for Mandskabet paa Handelens Skibe 11 Marts 1776.

Instr. for dens Betjente 19 April 1782.

3. Ang. de derved benyttede Trætønders Maal, Justering og Mærke, Rskr. 12 Febr. 1777.

4. Handelen maa for egen Regning drive flere Næringsbrug, Bev. 3 Oktbr. 1782, jfr. Bev. 2 April 1783.

5. Tillagt Betjentene visse Procent af Udbyttet, Resl. 10 Marts 1830.

6. Direktionen for Handelen vedbliver uforandret, Resl. 10 Novbr. 1848 § 4.

7. Handelens Trankogeri i København skal flyttes, L. 10 Marts 1852 § 2.

8. Ang. Nedsættelse af en Kommission om dens eventuelle Frigivelse, Resl. 21 Febr. 1863 med Note.

9. Ang. Lønninger for Direktøren og Personalet derved, L. Nr. 62, 1 April 1871 §§ 1, 4, 6, 7.

Pensionerne til dem og deres efterladte skal Handelen udrede, Resl. 1 Septbr. 1830.

10. Forhøjelse af Taksten for de grønlandske Produkter med en Femtedel til Fordel for Grønlændernes Kasse, Best. Nr. 20, 31 Jan. 1872 § 1, jfr. §§ 3, 4.

11. Handelen skal have Oplag af grønlandske Levnetsmidler, § 13 ibd.

12. Direktøren for den grønlandske Handel har Rang i 3dje Klasse Nr. 3; Chefen for Korrespondance- og Bogholderkontoret i 5te Klasse Nr. 3, Resl. Nr. 103, 20 Maj 1874.

13. Med Hensyn til Statskassens Monopol paa Handelen her jfr. Instruk. for de danske Konsuler Nr. 283, 15 Decbr. 1893 Kommentaren ad § 44.

14. Ang. Oprettelse af en Handelsstation ved Angmagsæalik, Bkg. Nr. 194, 10 Oktbr. 1894.

15. Indskærpelse af Forbudet mod Besejling uden for Nødstillfælde af de under de danske Kolonier og Stationer i Grønland hørende Kyster og Øer uden Regeringens forud erhvervede Samtykke og af Forbudet mod at drive Handel med de indfødte, ibd.

16. Inspektør i Nordgrønland Major Ludvig Fastings Legat for danske Embeds- og Bestillingsmænd, ansatte ved den grønlandske Handel og bosatte i Grønland, Stadf. Nr. 3, 10 Jan. 1896.

17. Se Grønland 5, 6, 11 og 13. Handelsinspektører. Toldsted 2 u.

E. Den direkte paa andre Verdensdele. — De samme tilstaaede Begunstigelser bortfalde, L. 4 Juli 1863 § 14.

F. Paa Ostindien og Kina. — Det asiatiske Kompagni hæves, og Handelen frigives samt undergives de for den udenrigske Handel og Skibsfart i Almindelighed gældende Bestem-

melser, Pl. 22 Marts 1844. Se Østasiatisk Handelskompani.

III. Bestemmelser vedrørende Handelsforbindelsen med Udlandet.

1. Afrika (særlig Kongostaten). International Generalakt, Bkg. Nr. 140, 8 Avg. 1885 smh. med Konvention med det internationale Kongoselskab i Bkg. Nr. 167, 14 Septbr. s. A.

Se den under Negerslaveriet 3 anførte Traktat.

2. Algier, Fredsartikler 10 Avg. 1746.

3. Argentinske Republik, Konferenceprotokol 20 Jan. 1841 (i Danske Handelstraktater efter 1800, udgivne af Udenrigsministeriet, 1 Bind p. 97). Se Skibes Maaling 16 a.

4. Belgien.

a. Handels- og Skibsfartstraktat, Pat. 4 Decbr. 1863. Jfr. Konv. 13 Juni 1841.

b. Traktat om Afløsning af Scheldetolden 16 Juli 1863.

c. Handels- og Skibsfartstraktat, Bkg. Nr. 131, 26 Juni 1895. Bkg. for Island 26 Oktbr. 1898 (Nr. 24 i Till. t. Lovt.).

d. Se Fragtfart 2. Skibes Maaling 16 b.

5. Brasilien.

a. Handels- og Skibsfartstraktat 26 April 1828. Udvidet til Vestindien, K. Skr. 10 Maj 1832.

b. Danske Skibe formenes fritagne for Differentialafgifter i Brasilien, Bkg. 8 Jan. 1848.

6. Bremen. Ang. den gensidige Behandling af Parternes Skibe, Dekl. 5 Novbr. 1835.

7. Cina.

a. Venskabs-, Handels og Skibsfartstraktat, Pat. 12 Novbr. 1864.

b. Regler, der paa Grund af den mellem Cina og Japan udbrudte Krig ville i Henhold til den bestaaende Lovgivning være at iagttage af danske handlende og søfarende, Bkg. Nr. 162, 24 Avg. 1894.

8. Dominikanske Republik. Traktat, Pat. 18 Maj 1853.

9. Frankrig.

a. Kommercetraktat 23 Avg. 1742 med Tillæg i Konv. 9 Febr. 1842.

b. Ang. Skibsafgiften af danske Skibe i franske Havne, Bkg. 8 Oktbr. 1844 (i Till. t. Lovsaml. f. 1847).

Afgiften nedsat, Overenskomst 20 Maj 1864.

c. Deklaration om, at Oprindelsescertifikater for Handelsvarer skulle udstedes, legaliseres og viseres gratis af de franske

og danske konsulære Myndigheder, Bkg. Nr. 212, 10 Novbr. 1892, jfr. Gebyrtakst for de danske Konsuler i Lovt. f. 1893 S. 997 § 1 Nr. 1 e.

d. Deklaration om Forholdet mellem Danmark og Frankrig i Tunis, Bkg. Nr. 9, 25 Jan. 1897.

e. Se Skibes Maaling 1 f, 16 c.

10. Grækenland.

a. Handels- og Skibsfartstraktat, Pl. 10 Marts 1847.

b. Deklaration angaaende Handel og Skibsfart paa de joniske Øer 21 Juni 1858.

c. Se Skibes Maaling 16 d.

11. Hamborg.

a. Skal nyde samme Friheder og Fordele som Hollænderne, V. G. R. og Gen. Toldk. Skr. 5 Marts 1763.

b. Forlig 27 Maj 1768, bekendtgjort ved K. Prom. 13 Oktbr. 1781.

c. Jfr. fremdeles Pl. 3 Juli 1736, Rskr. 26 Oktbr. 1742.

12. Hannover.

a. Handels- og Skibsfartstraktat 6 Novbr. 1844. Separat-artikel hertil, K. Cirk. 19 Decbr. 1844. Se Skipper 15 e.

b. Ang. Brunhauser-Stader Toldens Afløsning, Trakt. 22 Juni 1861, L. 4 Juni 1862 (i Till. t. Lovsaml. f. 1863).

13. Italien.

a. Skibsfarts- og Handelstraktat, Pat. 10 Decbr. 1864.

Jfr. for Genua, Trakt. 30 Juli 1789; Sardinien, Trakt. 14 Avg. 1843, Pl. 6 Marts 1844, udvidet til Monaco, Pl. 25 Oktbr. 1845; begge Sicilierne, Trakt. 13 Jan., Pl. 11 Avg. 1846, jfr. Dekl. 1 Oktbr. 1856.

b. Ang. danske Skibes Fritagelse for Villafranca Tolden, Bkg. 2 Juli 1791.

c. Se Skibes Maaling 1 e, 16 f.

d. Ang. en Modifikation i Pat. 10 Decbr. 1864 Art. 9, Bkg. Nr. 110, 14 Oktbr. 1875.

14. Japan.

a. Venskabs-, Handels- og Skibsfartstraktat 12 Jan. 1867, Kdg. 16 Decbr. s. A.

b. Havnene Hiogo, Yedo og Osaka ere aabnede for Handelen, D. T. f. 1867 S. 1089.

c. Se ovenfor 7 b.

d. Handels- og Skibsfartstraktat, Bkg. Nr. 72, 6 Maj 1896, jfr. Nr. 165, 22 Decbr. 1897. Ang. sammes Ikrafttræden, Bkg. Nr. 104, 20 Juli 1898.

15. Kina, se Cina, ovenfor Nr. 7.
16. Kirkestaten. Ang. Behandlingen af Skibe derfra og danske Skibe i de gensidige Havne, Gen. Toldk. Cirk. 7 Avg. 1832.
17. Liberia. Venskabs-, Handels- og Skibsfartstraktat, Pat. 7 April 1865.
18. Lybek.
- a. Ang. Behandling af Parternes Skibe i de gensidige Havne, Dekl. 14 Oktbr. 1840, Pl. 2 Jan. 1841, jfr. L. 4 Juli 1863 § 56 I.
- b. Ophævelse af Afgift af Rejsende og Gods, som befordres dertil tilsøs, Pl. 21 Marts 1841. Jfr. Resl. 17 Juli 1835.
19. Marokko. Ang. Begunstigelser for danske Skibe i Henseende til Told- og Skibsafgifter, D. T. f. 1857 S. 1270.
20. Meklenburg-Schwerin. Handels- og Skibsfartskonvention 25 Novbr. 1845, Pl. 28 Jan. 1846. Se Fragtfart 2.
21. Mexiko. Venskabs-, Handels- og Skibsfartstraktat 19 Juli 1827 (foran i Lovsaml. f. 1834).
22. Nederlandene.
- a. Kommercetraktat 15 Juni 1701, jfr. Rskr. 25 Juni 1703, 14 Jan. 1732.
- b. Udvidelse af Kommercetraktaten af 15 Juni 1701 ti ogsaa at gælde for de sydlige nederlandske Provinser, samt gensidig Stilling lige med de mest begunstigede Nationer i Forhold til Parternes Kolonier, Dekl. 10 Juli 1817 (D. Hdlstr., I p. 5).
- c. Konvention om gensidig Ansættelse af Konsularembetsmænd, Pat. 18 Oktbr. 1856.
- d. Se Skibes Maaling 16 e.
23. Nordamerikanske Fristater.
- a. Venskabs-, Handels- og Skibsfartskonvention 26 April 1826, jfr. Gen. Toldk. Cirk. 17 April 1827.
- Betragtes skønt opsagt som fremdeles staaende ved Magt, Ind. M. Cirk. 25 Juni 1856.
- Ang. Forstaaelsen af Art. 2, K. Skr. 31 Marts 1846.
- b. Konv. 1826 fornyet, Konv. 11 April 1857 Art. 5, jfr. Art. 4 (i Till. t. Lovsaml. f. 1858).
- c. Se Skibes Maaling 1 b, 16 g.
24. Oldenburg, Handels- og Skibsfartstraktat, Dekl. 31 Marts, 7 Maj 1841.
25. Persien. Venskabs- og Handelstraktat, Pat. 24 Septbr. 1859.
26. Portugal, D. T. f. 1850 S. 5, jfr. Kom. Koll. Prom. 24 Decbr. 1774.

a. Handels- og Skibsfartstraktat, Bkg. 106, 6 Juni 1888. (Er anvendelig paa Island — for hvilket Land den er kundgjort som Bkg. 15 Septbr. s. A., Nr. 18 i Till. t. Lovt. — og Færøerne, men kun i en enkelt Retning paa de vestindiske Øer og Grønland, se nærmere Art. 6).

b. Midlertidig Ordning af Handels- og Søfartsforholdene mellem Portugal og Danmark, Bkg. Nr. 9, 2 Febr. 1898. Bkg. for Island 5 Maj s. A. (Nr. 12 i Till. t. Lovt.).

27. Preussen.

a. Handelstraktat 17 Juni 1818.

Med Hensyn til Art. 25, se Vrag 1 b.

b. Forandringer og Tillæg dertil, Konv. 26 Maj, Pl. 29 Juli 1846.

28. Rusland.

a. Kommercetraktat 8 og 19 Oktbr. 1782.

b. Indførelse dertil af Varer tilstedes ikke, uden at Certifikat over dem medfølger, Gen. Toldk. Cirk. 29 Novbr. 1808.

c. Udvidelse til Finland og Kurland af de mellem Rusland og Danmark bestaaende Traktater, Additional Akt 14 Oktbr. 1831 (i Lovsaml. f. 1832 S. 359).

1) Ang. den visse finske Skibe ved Art. 4 tilstaaede Handelsret i Liggedagene, Ind. M. Skr. 15 April 1851. Jfr. nu L. 29 Decbr. 1857 §§ 38—40, Nr. 73, 23 Maj 1873 § 6.

2) Finlændere have samme Ret til at vinde Borgerskab som Personer hjemmehørende i Rusland, Ind. M. Skr. 26 Novbr. 1864, jfr. Ind. M. Skr. 27 Febr. s. A.

d. Danske Skibe, der indføre Salt til visse russiske Østersøhavne, blive med Hensyn til Oplagsret af samme behandlede som Skibe, tilhørende de mest begunstigede Nationer, D. T. f. 1857 S. 535.

e. Handels- og Skibsfartstraktat, Bkg. Nr. 88, 3 April 1895, Bkg. f. Isl. 2 Juni 1896 (Nr. 16 i Till. t. Lovt.).

f. Se Prøvehandel 1 x. Skibes Maaling 16 i.

29. Sandwichsøerne. Handels- og Skibsfartstraktat 19 Oktbr. 1846 (Danske Handelstrakt. I p. 127).

30. Schweitz. Venskabs-, Handels- og Bosættelsestraktat med Tillægsartikel, Bkg. Nr. 86, 28 Juli 1875. (Er anvendelig paa Kolonierne med Undtagelse af Grønland, se nærmere Art. 1, jfr. Art. 6).

31. Siam.

a. Venskabs-, Handels- og Skibsfartstraktat, Pat. 3 Febr.

1860. Ang. Udkastet til denne Traktat, J. M. Skr. 1 Septbr. 1857.

b. Deklaration betræffende Handelen med spirituøse Drikke der, Bkg. Nr. 90, 5 Septbr. 1884, der dog endnu ikke er traadt i Kraft, M. T. B f. 1885 S. 224. — Art. 6 mærkes om Betydningen af de ældre mellem Danmark og Siam bestaaende Traktater.

32. Spanien.

a. Ang. den Rigtighed, der skulde følge med Varer, som dertil udskibes, Kom. Koll. Prom. 5 Febr. 10 og 13 Septbr. 1803.

b. Handels- og Skibsfartstraktat, Bkg. Nr. 7, 20 Jan. 1879. (Er bortfalden ved Opsigelse).

c. Handelstraktat 29 Marts 1884 og Søfartstraktat af s. D. (begge i U. L.). Disse Traktater ere aldrig traadte i Kraft, jfr. U. L. f. 1884 S. XV.

d. Ang. at der tilstaaes samme Behandling som mest begunstiget Nation, Skattedir. Cirk. 10 Decbr. 1892 (i Tidsskrift f. Toldv. 11te Aarg. S. 26).

e. Af L. Nr. 263, 24 Novbr. 1893 ses, at der med Spanien er afsluttet en da endnu ikke ratificeret Handelstraktat.

f. Handels- og Skibskonvention, Bkg. Nr. 157, 10 Avg. 1894, jfr. Bkg. 9 Novbr. 1894 (Nr. 30 i Till. t. Lovt.).

g. Se fremdeles Nationer, de mest begunstigede, 1, 3. Skibes Maaling 16 k.

33. Storbritannien.

a. Forbund 11 Juli 1670, jfr. Rskr. 12 Juni 1672 (to); indskærpet ved Rskr. 14 Juli 1713.

Forklaring til Art. 3 om Krigskontrabande, Art. 21 Juli 1780.

Ang. Forstaaelsen af Art. 15, J. M. Skr. 28 Oktbr. 1853 og 28 Febr. 1857.

b. Advarsel mod Indsmugling i England af The, Tobak og Brændevin, Pl. 29 Oktbr. 1783, 16 Avg. 1786, jfr. Fr. 21 Juli 1766.

c. Håndelskonvention 16 Juni 1824, bekendtgjort i Vestindien, K. Skr. 16 Juni 1827 ad 36 b, jfr. Pl. 15 Oktbr. 1825.

d. Se Skibes Maaling 1 a.

34. Sverige-Norge.

a. Handelstraktat 2 Novbr. 1826.

1) Ophævelse af Art. 5 angaaende Skibsfarten paa Island, Færøerne og Vestindien, Dekl. 13 Juni 1856.

2) For Skibsafgift fritages ganske den i Art. 6 omhandlede Baadefart, L. 4 Juli 1863 § 56 V e.

3) Indskrænkningerne ifølge Art. 2 i Handelen med Salt og kinesiske Varer bortfalder, Dekl. 19 Jan. 1865, jfr. J. M. Skr. 19 April og 23 Avg. 1864.

4) Fortolkning af Art. 4 om Begunstigelse af visse svenske Færgemandsbaade, Dekl. 25 Juni 1869.

b. Det skal være svenske Undersaatter tilladt at afhente Gods fra Helsingør med svenske Baade, lige som og rejsende maa overføres med svenske Baade til Helsingborg og Landskrona, saa længe samme Rettighed i Sverige tilstaas de helsingørske Færgemænd, Adg. 10 Maj 1836 § 5.

c. Ang. Kystfarten i Parternes Riger af Skibe over 15 Kommercelæster, Dekl. 16 April 1858.

d. Deklaration om Handels- og Søfartsforbindelsen Nr. 150, 22 Septbr. 1871.

e. Om Fritagelse for Havneafgift af Baade og Fartøjer af ikke over 10 Tons, Bkg. Nr. 39, 2 April 1873, Nr. 42, 12 April s. A. § 2. Se fremdeles L. Nr. 37, 31 Marts 1874 § 4.

f. Ang. Ophævelse af Skibsafgiften for indenrigsk Fart, hvormed Fart mellem visse danske og svenske Tolddistrikter (jfr. Bkg. Nr. 150, 22 Septbr. 1871 og Nr. 39, 2 April 1873) er ligestillet, L. Nr. 79, 16 Juni 1879 § 2.

g. Deklaration om, at Fart mellem de forommeldte Told-distrikter af Fartøjer af hvilken som helst Størrelse og Beskaffenhed i Henseende til Skibsafgifter, Lastepenge, Fyr- og Vagerafgifter og desl. til Statskassen (herunder dog ikke indbefattet Havneafgifter i Statshavnene) skal behandles som indenrigs Fart, Bkg. Nr. 95, 5 Avg. 1879.

h. Ang. Lettelser ved Toldklareringen af Skibe og Baade i den skibsafgiftsfri svenske Sundfart, Bkg. 28 Novbr. 1883 (U. L.).

i. Med Hensyn til Konsulatafgiften behandles Farten mellem visse danske og svenske Tolddistrikter ikke som indenrigsk Fart, Skattedir. Cirk. Nr. 343, 18 Decbr. 1893 A 1.

k. Om Havneafgifter i København, se Bolværkspenge I og Havneafgifter B.

l. Se Skibes Maaling 16 h og l.

35. Tripolis. Freds-, Kommerce- og Navigationstraktat 22 Jan. 1752, jfr. Kom. Koll. Prom. 22 Juli 1797.

36. Tunis.

a. Fredstraktat 8 Decbr. 1751.

b. Deklaration om Forholdet mellem Danmark og Frankrig i Tunis, Bkg. Nr. 9, 25 Jan. 1897.

37. Det tyske Rige. Se Fragtfart 2. Skibes Maaling 1 d, 16 m.

38. Tyrkiet.

a. Venskabs-, Skibsfarts- og Handelstraktat, Pl. 25 Febr. 1757.

b. Handelstraktat, Pat. 25 Juni 1862, ved hvis Art. 20 Traktat i Pl. 9 Febr. 1842 er ophævet.

39. Venezuela. Venskabs-, Handels- og Skibsfartstraktat, Pat. 10 Avg. 1863.

Herved bortfalder Trakt. 26 Marts 1838 (i Lovsaml. f. 1839 S. 291).

40. Østerrig-Ungarn.

a. Handelskonvention 12 Febr. 1834.

b. Handels- og Skibstartskonvention, Bkg. Nr. 102, 23 Juni 1887. (Er anvendelig paa Færøerne og Island — og bekendtgjort for sidst nævnte Land ved Bkg. 30 Decbr. s. A., Nr. 43 i Till. t. Lovt. — men ikke paa de vestindiske Øer eller Grønland, se Art. 1, 4). Se Skibes Maaling 1 c.

41. Ang. fremmedes Handel og Skibsfart paa Island, Færøerne og Vestindien, se de foran under II anførte Bestemmelser.

42. Ang. deres Ret til Fragtfart, se Fragtfart 2 og 3.

43. Ang. deres Handelsret heri Landet, se Næringsvæsen III.

44. Se Havneafgifter A 10. Karantænevæsenet A 3 a (ang. mindre Fartøjer fra »Nabolandene«). Nationer, de mest begunstigede. Prøvehandel 1. Skibe 5 (ang. national Behandling i Belterne). Varemærker 1 d.

Handelsagenter, fremmede Staters, se Konsuler.

Handelsbetjente, -fuldmægtige.

1. Kunne ikke anses som Tyende, K. Skr. 14 Marts 1815, 2 Febr. 1832 ad 2 (ang. hvor vidt de kunne nyde godt af det nedsatte Gebyr i Tyendesager).

2. Sager mellem dem og Principalerne betræffende deres Tjenesteforhold ere Handelssager, L. 19 Febr. 1861 § 13 Nr. 5. Jfr. tidligere L. 29 Decbr. 1857 § 84. Jfr. Svende.

3. »Handelsbetjentenes Legat« for trængende Handelsbetjente og Urtekræmmere i København, Konf. 6 Septbr. 1866.

Se Faktor. Formue og Lejlighed III 4 e. Skibsbe-
mandingsliste 5.

Handelsbrug.

1. Trakt. 23 Avg. 1742 henviser til »Handelssædvane«.
2. Vedtagen, derefter skulle de danske Konsuler i Udlandet afsige deres Kendelser, Fr. 4 Avg. 1824 § 4, den tidligere Instr. 24 Marts 1868 § 38. Jfr. Instr. Nr. 180, 1 Septbr. 1895.
3. »Skik og Brug mellem Købmænd« hjemler en højere Rente end den almindelige, L. 6 April 1855 § 3.

Handelsbøger, avtoriserede.

1. Derom handler Fr. 1 Juni 1832. Jfr. D. L. 5—14—49, 50, Lavsart. 7 Juli 1688 § 15, 10 Oktbr. 1722 § 10.

For Island, Fr. 13 Juni 1787 II § 18, 30 Marts 1836 § 4.

2. Ang. hvorledes de skulle føres.

a. Maa føres i hvilket som helst Sprog ifølge Trakt. med begge Sicilierne 16 April 1748 § 37, med Rusland 8 og 19 Oktbr. 1782 § 30, med Genua 30 Juli 1789 § 29. Jfr. Handel III 13 a.

b. De mosaiske Trosbekenderes have kun Gyldighed, naar de føres i det danske eller tyske Sprog med gotiske eller latinske Bogstaver og efter den almindelige Tidsregning, Adg. 29 Marts 1814 § 3, jfr. Noten t. Ind. M. Skr. 16 Juni 1854.

c. Skulle efter Fr. 5 Jan. 1813 § 19 føres i Landets lovlige Mønt, samt ang. Virkningen af Overtrædelse deraf. Ind. M. Skr. 16 Juni 1854 med Note, Cirk. 3 Juli s. A. Jfr. Fr. f. Island 30 Marts 1836 § 4.

Jfr. nu L. Nr. 66, 23 Maj 1873 § 13.

3. Avtoriseres af Øvrigheden (Magistraten eller Byfogeden), Rskr. 31 Jan. 1738, Fr. 1 Juni 1832 §§ 6, 7, K. Skr. 6 April 1841 (f. Vest.).

Ang. Gebyret for Avtorisation og Byskriverens Andel af samme, ibd. samt Regul. 31 Maj 1814 Nr. 8 (f. Kbhvn.), L. 2 Febr. 1894 § 55 (Nr. 1 i Till. t. Lovt.), jfr. tidligere Sp. Reglm. 10 Marts 1830 § 61 (f. Isl.), L. 29 Decbr. 1857 § 2 (S. 331 — f. Færø.), Sp. Reglm. 7 Jan. 1868 (f. Vest. — i Till. t. Lovsaml. f. 1868). Se nedenfor 14.

Ang. Beregningen af Gebyret for Avtorisation af Bryggerses Handelsbøger, J. M. Skr. Nr. 32, 8 Jan. 1894.

Disse Gebyrer tilfalde som Magistratsgebyr ikke Statskassen, selv hvor vedkommende Embedsmand er paa fast Gage, Rev. Dep. Skr. 1 Juni 1865 (i M. T. A f. 1872 S. 103) § 5 b Nr. 3.

4. Øvrighedens Eftersyn deraf bør ingenlunde udvides til Bøgernes Indhold, K. Skr. 27 April 1816.

5. Ang. deres Beviskraft, Fr. 1832 §§ 8, 9, jfr. D. L. 5—14—48.

Have ogsaa Beviskraft mod Bønder, L. 23 Febr. 1866 (S. 220). Jfr. derimod tidligere D. L. 5—14—52.

Saadan Gyldighed kan ikke ved Bevilling tillægges en ikke lovmæssig indrettet Handelsbog, K. Prom. 22 Jan. 1791 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Handel).

6. Ang. Forpligtelsen til at være forsynet dermed, Fr. 1832 §§ 1—5.

a. Opregning af forskellige Næringsdrivende, der ikke behøve dem (deriblandt Marskandisere og Møbelhandlere), K. Skr. 7 Avg. 1832.

b. Paahviler ikke heller Kornkøbmænd, K. Skr. 9 Oktbr. s. A. Jfr. c.

c. Paahviler enhver Handlende, som har Ret til Handel, der maa sættes over Høkerhandel, saa længe han ikke har opsagt sit Borgerskab, uden Hensyn til om Handelsretten benyttes eller i hvilket Omfang, eller om den er indskrænket til en enkelt Varegenstand, K. Skr. 23 Febr. 1833 (to), 9 Marts s. A. ad 1.

d. Paahviler ikke en Fabrikant, som vel ikke har opsagt sit Borgerskab, men som har nedlagt Fabriken og ikke heller benytter sin Afsætningsret, K. Skr. 9 Marts 1833 ad 2.

e. Paahviler ikke Handlende paa Landet, Ind. M. Skr. 4 Avg. 1862. Jfr. med Hensyn til Nørresundby J. M. Skr. 16 Febr. 1857 smh. med L. 17 April 1868.

Da Handlende paa Landet ikke efter Fr. 1 Juni 1832 ere pligtige at have samme, kan der ikke fordres hverken Gebyr eller Stempel ved Avtorisation af Landhandlers Handelsbøger, Skattedir. Skr. 17 Juni 1892 (i Hammerichs Saml. af Love m. v. vedr. Stempelafgiften S. 703), jfr. J. M. Skr. Nr. 32, 8 Jan. 1894.

Denne sidste Afgørelse har Skattedir. senere fraveget i en utrykt Skrivelse af 26 Maj 1898 til Odense Amt af følgende Indhold:

I en af Amtet under 10 Januar d. A. hertil indsendt Skrivelse har Herredsfogeden i N. N. Herred under Henvisning til Skrivelse herfra af 17 Juni 1892 (Hammerichs Samling af Love m. v. vedrørende Stempelafgiften S. 703), hvori man har udtalt, at der ikke vil være at beregne Stempelafgift eller Gebyr for Avtorisation af Landhandlendes Handelsbøger, forespurgt, hvor vidt de samme Regler gælde for Haandværkere og Fabrikanter paa Landet. Idet man forudskikker den Bemærkning, at den

fornævnte Skrivelse udtalte Anskuelse i Overensstemmelse med en med Justitsministeriet i 1895 ført Korrespondance, for saa vidt angaar Gebyret for Landhandlendes Handelsbøger er fraveget, saaledes at det har sit forblivende ved den tidligere bestaaende Praxis, hvorefter der i Tilfælde, hvor Handlende paa Landet begære deres Handelsbøger avtoriserede, for Avtorisationen beregnes Gebyr, samt at dette Gebyr vil være at beregne i Overensstemmelse med § 6 i Fr. 1 Juni 1832, skal man efter paa ny at have korresponderet med Justitsministeriet til bhgl. Efterretning og videre fornøden Bkg. tj. meddele, at der, bortset fra de i Fr. 1 Juni 1832 § 4 og L. om Ølskat m. v. af 1 April 1891 § 1 omhandlede Tilfælde, ikke skønnes at paahvile Fabrikker og Haandværkere paa Landet nogen Forpligtelse til at føre de i fornævnte Fr. omhandlede Handelsbøger, at der derimod tilkommer dem Ret til at faa saadanne Bøger avtoriserede, og at der i samtlige Tilfælde maa beregnes Gebyr efter Fr. 1 Juni 1832 § 6. Lige som Gen. Dir. derimod fremdeles maa anse de for Landhandlende avtoriserede Handelsbøger for stempelfri, saaledes maa man ogsaa holde for, at kun de Handelsbøger, som Haandværkere og Fabrikker paa Landet i Henhold til foranstaaende undtagelsesvis ere pligtige at føre, ere stempelpligtige.

f. Se Brændevinsbrændere 9. Farver 5. Forbrugsforeninger 5. Ølbrygger 12, 13.

g. Derfra kan Indenrigsministeriet ikke dispensere, Ind. M. Skr. 27 April 1864 (tillige ang. en paatænkt Forandring i denne Forpligtelse).

h. Som »Handlende« anses efter Konkursloven kun de Handlende, der ere eller, hvis de boede i en Købstad, vilde være forpligtige til at føre Handelsbøger (avtoriserede), L. Nr. 52, 25 Marts 1872 § 45, jfr. 48.

i. Ang. at en Filialhandel fra en Hovedforretning andet Steds maa have sine egne Bøger, men at det ikke kan fordres, at disse skulle være avtoriserede af det Steds Øvrighed, hvor Filialen er, Ind. M. Skr. Nr. 219, 29 Decbr. 1879.

k. Ere Detaillister pligtige at holde, selv om deres Handel ikke er væsentligt forskellig fra Høkerhandel, J. M. Skr. Nr. 82, 11 Maj 1882.

l. Ere Handlende i Silkeborg, der i næringsretlig Henseende er at betragte som Land, ikke pligtige at føre; J. M. Skr. Nr. 111, 9 Avg. 1886.

m. Enhver, hvem Tilladelse er meddelt til at drive et Apo-

tek — reelt eller personligt — er, ogsaa uden for Købstæderne, forpligtet til at føre avtoriserede Regnskabsbøger saaledes, at Omsætningens Størrelse klart fremgaar deraf, L. Nr. 48, 13 April 1894 § 3. Øvrigheden har Adgang til Gennemsyn af disse Bøger, ibd. Undladelse af at føre saadanne Bøger og uordentlig Førelse af samme samt Nægtelse af at tilstede Øvrigheden Gennemsyn kan medføre, at Tilladelsen til at drive Apoteket tilbagekaldes, ibd.

7. Interessentskabers, kunne avtoriseres uden Forevisning af Interessentskabskontrakten, K. Skr. 31 Decbr. 1832. Jfr. den tidligere L. om Firmaer 23 Jan. 1862 § 17.

8. En Købmand har Ret til at vedblive at benytte en for ham som Vinhandler i en anden By avtoriseret Handelsbog, J. M. Skr. 13 Jan. 1864.

9. Skulle i Tilfælde af Konkurs straks tages i Skifterettens Varetægt, L. Nr. 51, 25 Marts 1872 § 148.

Naar Boet bliver ekstraderet, kan Fallenten fordre Bøgerne udleverede af Skifteretten, og han kan fremdeles afbenytte de samme Bøger, K. Skr. 29 Oktbr. 1844.

10. I Hovedbogen eller i en særlig indrettet Statusbog, som avtoriseres uden Betaling, og hvortil ikke behøves stemplet Papir, skal enhver Handlende, Skibsreder eller Fabrikant aarlig indføre Status, § 148 ibd.

11. Ang. deres Stempelpligt, L. 19 Febr. 1861 § 73, jfr. J. M. Skr. Nr. 300, 18 Novbr. 1872. Jfr. Fr. 1832 § 7.

Om deres Stempelafgift, se videre foran 6 e samt Stempelafgiften III 35 g. Jfr. Forbrugsforeninger 5.

12. Ang. Overtrædelse af Forpligtelsen til at have og føre dem:

a. Straf for Undladelse af at have de befalede, avtoriserede Handelsbøger, Fr. 1832 § 7. Jfr. foran 6 m.

Straf efter denne Bestemmelse vil være at anvende paa Fallenter, i hvis Boer det opdages, at de mangle de befalede Bøger, hvorhos der efter Omstændighederne vil kunne blive Spørgsmaal om Ansvar efter Straffelovens § 262 (se nedenfor b), J. M. Skr. Nr. 300, 18 Novbr. 1872.

Bøderne kunne ikke af Øvrigheden ikendes uden Lovmaal eller Dom, men den paagældende maa tiltales ved en Politiret, K. Skr. 9 Marts 1833 ad 4.

b. Straf for den Fallent, der har gjort sig skyldig i svigagtig Omgang eller grov Uorden med Hensyn til dem, L. 10 Febr. 1866 § 262, der ogsaa er anvendelig paa saadant Forhold med

Hensyn til Statusbogen, L. Nr. 51, 25 Marts 1872 § 148. Se foran a, 2den Sætn.

For Island gælder L. 25 Juni 1869 § 264.

c. Naar en Fallent ikke har ført dem, kan han ikke fordre Forhandling om Akkord indledet, L. Nr. 51, 25 Marts 1872 § 101 f.

d. Se Kreditoplag 2 og b ibd.

13. Ang. hvor vidt de kunne fordres fremlagte i Retten eller foreviste, se de under Fremlæggelse 9 anførte Bestemmelser.

14. Gebyrerne for deres Avtoration samt for Øvrighedens Eftersyn af dem og Attest om deres lovmæssige Indretning skulle opføres i Sporteljournalen, Rev. Dep. Cirk. Nr. 14, 5 Feb. 1887 Nr. 1.

15. For de Beboere i København, der ere pligtige at føre saadanne, er Fristen for Selvangivelse til Ansættelse af Indkomstskatten forlænget, L. Nr. 58, 1 April 1887 § 2.

16. Ang. hvorledes der bør forholdes, naar den gennemtrukne Snor eller Seglet er bristet, og at ny Avtoration ikke kan gives med tilbagevirkende Kraft, J. M. Skr. Nr. 60, 3 Febr. 1892.

17. Se Ølbrygger 12, 13.

18. Ang. Skifterettens Pligt til at udlevere en Person, hvis Bo har været taget under Konkursbehandling, hans Handelsbøger, J. M. Skr. Nr. 282, 21 Decbr. 1897.

19. Island. Ang. Betaling for Avtoration og Forsegling af Handelsbøger, L. 2 Febr. 1894 § 55 (Nr. 1 i Till. t. Lovt.).

Handelsfaktor, se Faktor.

Handelsgødning, se Gødning.

Handelsinspektører i Grønland.

1. To saadanne ere beskikkede, henholdsvis i Nord- og Sydgrønland, Rskr. 17 April 1782 Nr. 2.

2. Skulle være examinati juris, Rskr. 9 Juli 1790.

3. Ang. deres Pligter og Myndighed, forel. Best. Nr. 20, 31 Jan. 1872 §§ 5, 6, 8, 9, 12, 14, 15, 17—19, 24, og med Hensyn til Lægevæsenet, Instr. Nr. 10, 1 Febr. 1872 §§ 5, 7, 11, 12, jfr. Pl. 27 Maj 1803 § 2.

4. Kunne optage Tingsvidner og Forhører, Rskr. 17 April 1782, K. Prom. 27 s. M., jfr. K. Skr. 27 Jan. 1829.

5. Kunne bevilge Separation, K. Skr. 29 April 1819.

6. Have ingen Jurisdiktion i civile Sager, K. Skr. 18 Avg. 1835.

7. Ang. Omfanget af deres disciplinære Straffemyndighed over Handelens Embedsmænd og Betjente, og at de ifølge samme afsagte Kendelser kunne forandres af Direktionen, ibd.

Ang. deres Straffemyndighed over Grønlanderne, forel. Best. Nr. 20, 31 Jan. 1872 § 24, jfr. K. Skr. 29 April 1819, J. M. Skr. 12 Maj 1848.

8. Have Skiftejurisdiktion, se Grønland 5 b.

9. De til deres Lønninger fornødne Beløb bevilges paa de aarlige Finanslove, L. Nr. 62, 1 April 1871 § 6.

10. Have Rang i 4de Klasse Nr. 4, Resl. Nr. 103, 20 Maj 1874.

Handelskommissionær. Borgerskab som saadan gives ikke mere, og en Mel- og Grynhandler kan ikke anses berettiget til at afslutte Handler paa andres Vegne om Kornvarer, Ind. M. Skr. 15 Marts 1849. Jfr. Kommissionshandel.

Handelskonventioner, se Handel III.

Handelslav og andre Foreninger af Handlende.

1. Handelslavene saa vel i som uden for København ophæves, L. 29 Decbr. 1857 § 43, jfr. §§ 90, 91.

2. De 5 Handelslav i København vare:

a. Hørkræmmernes, Art. 10 Oktbr. 1722.

Ang. det ophævede Lavs Understøttelseskasse for Svendene, Rskr. 30 April 1862.

b. Isenkræmmernes, Art. 5 Juni 1807.

c. Silke-, Ulden- (Klæde-) og Lærredskræmmernes, Art. 7 Juli 1688.

Bestemmelser for en Understøttelseskasse, Konf. 16 April 1857.

I Stedet herfor er dannet Manufakturhandlerforeningen, Konf. 28 Novbr. 1861. (I Noten Vedtægt for dens Understøttelsesfond).

d. Urtekræmmerlavet, Art. 10 Juni 1693, Pl. 26 Juni 1807. Se Sukkerbager.

I Stedet for er dannet Urtekræmmerforeningen, Konf. 28 Novbr. 1861, 4 Novbr. 1863. — Angaaende den med samme forbundne Stiftelse, Konf. 28 Novbr. 1861, jfr. Konf. 13 Septbr. 1845, 4 Novbr. 1863.

e. Vinhandlernes, Art. 22 Decbr. 1694.

I Stedet herfor er dannet Vinhandlerforeningen, Konf. 11 Decbr. 1861.

Interesserne i disse Lav fik Handelsberettigelse som De-taillister og, for saa vidt de efter Pl. 1 Oktbr. 1810 havde en

indskrænket Ret til Handel i Stort, tillige som Grosserere, Næringslovens § 90.

3. Desuden fandtes Handelslav i:

a. Aalborg, Art. 2 Juni 1830.

I Stedet herfor er dannet en Handelsforening, hvortil Lavets Formue, Hjælpekasse og Legater er overgaaet, Resl. 5 Oktbr. 1863 med Note.

b. Helsingør. Art. 11 Novbr. 1744.

I Stedet herfor er nu dannet en Handelsforening, Konf. 11 Decbr. 1861. — Et Legat til samme, Konf. 26 Juni 1862.

c. Odense, Art. 5 Avg. 1724. — Jfr. Korporationer 8 b.

Lavets Formue er henlagt til en Understøttelsesfond, Konf. 22 Septbr. 1862, jfr. Konf. 14 Decbr. 1856.

4. Ang. en Handelsforening i Randers, K. Skr. 2 Marts 1841.

5. Aarhus Købmænds Hjælpekasse, Konf. 9 Septbr. 1861.

Se Handel—Handlende I 32 (Legater) 2 o. — Jfr. Isenkræmmer 3. Manufakturhandlerforeningen. Vinhandlerforeningen.

Handelslærlinge.

Om dem gælder, hvad under Handelsbetjente 2 er anført. Se i øvrigt Lærlinge.

Handelsministeriet, jfr. Pl. 4 April 1848, hæves, Kdg. 24 Novbr. 1848.

Handelsmærker, se Varemærker.

Handelspladser.

A. Bestemmelser, der angaa disse i Almindelighed.

1. Bestemmelser om de kommunale Valg m. m. i Frederiksberg, Frederiksværk, Silkeborg, Løgstør og Nørresundby, L. 23 Decbr. 1861. *)

2. Om Offentlighed af Kommunalbestyrelsernes Møder, J. M. Cirk. 8 April 1848.

3. Postforsendelser til og fra Kommunalbestyrelserne, Skole- og Fattigkommissionerne, Adg. Nr. 178, 6 Septbr. 1888 § 8, jfr. K. og U. M. Cirk. Nr. 332, 13 Oktbr. 1871, Adg. Nr. 115, 12 Juli 1871 § 2.

4. Politivedtægter, L. Nr. 21, 4 Febr. 1871 § 1.

5. Bidrag til Amtsrepartitionsfondenes Udgifter, L. 6 Juli 1867 § 56, jfr. § 50.

*) Se nu L. Nr. 63, 7 April 1899, hvorved Løgstør, Nørresundby og Silkeborg Kommuner oprettes til Købstæder.

6. Deres Forhold til Amsraadene, se under Amsraad A 4 g og C 80.

7. Amtmændenes Myndighed med Hensyn til Handelspladserne, se Amtmænd XII B, XIII 3 og XXIII 2.

8. De nyere kommunale Love gælde i det hele ikke for Handelspladserne, L. 6 Juli 1867 § 56, 26 Maj 1868 § 37.

9. Ang. Handelspladsernes Vejvæsen gælde i det hele samme Regler som for Landkommunernes Vejvæsen efter L. 21 Juni 1867, saaledes at t. Eks. Fortegnelserne over de offentlige Biveje udfærdiges af Amsraadene, og Udgifter til de brolagte Landevejsstrækninger gennem Handelspladserne helt udredes af Amsrepartitionsfondene, som om det var Landsbygader. — Særlig mærkes med Hensyn til Frederiksberg L. om Landev. under Amsraadet 21 Juni 1867 § 4.

10. Hegnssynsmænd, L. 6 Marts 1869 § 85 og L. Nr. 53, 25 Marts 1872 § 13.

11. Kapitelstakstens Fastsættelse, L. 16 Febr. 1866 § 1.

12. Næringslovgivningen, L. 2 Juli 1870 § 2, Nr. 73, 23 Marts 1873.

13. Brændevinsafgift, L. 2 Juli 1870 § 3, Nr. 66, 8 April 1871.

14. Hundeskat. I Frederiksværk, Løgstør, Marstal, Nørresundby og Silkeborg (derimod ikke i Frederiksberg) gælde om Hundeafgifter de samme Bestemmelser som i Købstæderne, L. Nr. 46, 12 April 1889 § 2, jfr. tidligere L. 19 Febr. 1870 § 3, jfr. J. M. Skr. 21 Novbr. 1870 (Nr. 29 i Bl. 2 t. M. T. A f. 1872). Ang. Frederiksberg, se nedenfor II 16.

15. Om Ligningskommissioner og Kæmnere, L. 23 Decbr. 1861 § 2.

16. Formue- og Lejlighedsligning, L. 6 Juli 1867 §§ 21, 22, 56.

17. Særligt mærkes, at der ikke haves Hjemmel til i Handelspladserne at lægge Tillægsligning som i Landkommunerne, jfr. L. 6 Juli 1867 § 23, og i Købstæderne efter L. 26 Maj 1868 § 27, hvilket af Indenrigsministeriet er udtalt med Hensyn til Silkeborg i en utrykt Skrivelse af 4 Juli 1870.

18. Da L. 6 Juli 1867 §§ 20, 23 og L. 26 Maj 1868 § 27 formentlig i det hele ikke ere anvendelige i Handelspladserne, kan med Hensyn til Fristerne for Paaklage af paalignet Kommunaafgift mærkes K. Prom. 26 Septbr. 1795, Skr. 20 Oktbr. 1838, 31 Marts 1846, Ind. M. Skr. 14 Decbr. 1849, 9 Juni 1864.

19. Kommunalbestyrelserne ere ikke efter Analogien af 6 Juli 1867 § 32 og L. 26 Maj 1868 § 31 bemyndigede til uden Avk-

tionsdirektørens Mellekomst uden Gebyr og Afgifter at afholde i bemeldte Lovbud omhandlede Licitationer, J. M. Skr. Nr. 9, 6 Jan. 1871 (ang. Frederiksberg).

20. Landstingsvalgene, L. 12 Juli 1867 § 70.

21. Ny Købstadkreditforening for Nørrejylland, Kdg. Nr. 72, 8 April 1871 § 2.

22. Landdistrikters Indlemmelse i Handelspladserne, L. Nr. 67, 17 Maj 1873.

23. Om Bidrag til Ekspropriationsudgifter i Anledning af Jernbaneanlæg m. m., L. 26 Maj 1868 § 2.

24. Om Adgang til Næringskattens Ophævelse, for saa vidt den svares i Handelspladserne, I. 23 Jan. 1862 (S. 505).

25. De særegne Regler om Forligsmæglingen i Tyendesager paa Landet ere ikke anvendelige i Handelspladserne, se Tyendesager 2.

26. Om Frederiksberg Kirke med Hensyn til Stolestader skal betragtes som Købstad- eller som Landsbykirke, se Stolestader 16.

27. Behandles i Henseende til Reglerne om Ligsyns Foretagelse, Dødsattester og Dødelister paa samme Maade som Købstæderne, L. Nr. 46, 4 Maj 1875 § 1, Bkg. Nr. 125, 15 Decbr. s. A. § 4, Instr. Nr. 250 af s. D. § 4, 5, Nr. 251 af s. D. § 3, Nr. 101, 28 Septbr. 1877 § 14.

Med Hensyn til den Del af Frederiksberg, der hører til Københavns Grund, er i saa Henseende truffet en særlig Ordning, Instr. Nr. 250, 15 Decbr. 1875 § 8. Se Begravelseskontoret 1 og 2.

28. Visse for Købstæderne gældende Regler om Tilsynet med fremmede og rejsende gælde ogsaa for dem, L. Nr. 52, 15 Maj 1875 §§ 6, 19.

29. Med Hensyn til Anvendelsen der af Bestemmelserne om Vands Afledning og Afbenyttelse mærkes L. Nr. 63, 28 Maj 1880 § 86.

30. Frederiksberg, Frederiksværk, Løgstør, Marstal, Nørresundby og Silkeborg regnes ved Anvendelsen af Snekastningslovens Bestemmelser til Købstæderne, L. Nr. 68, 9 April 1891 § 15.

31. For dem gælder ikke Sygekasselovens § 13, L. Nr. 35, 12 April 1892 § 13 i Slutn.

32. For deres vedkommende ansættes Strandfogeder af Politimesteren efter forud indhentet Erklæring fra den kommunale

Bestyrelse, Strandingsl. Nr. 103, 10 April 1895 § 1. Hvor Strandfoged ikke er ansat, træder Politiet i Strandfogedens Sted, ibd.

33. Se Bygningsinspektører III 3. Brandvæsen 4. Fattigkommissioner 3. Handelsbøger 6 e og l. Ligningskommissioner C. Skolekommission 2—5.

B. Bestemmelser vedkommende de enkelte Handelspladser.

I. Frederiksberg.

1. Dens Kommunalvæsen, midlertidig Lov om dens økonomiske Bestyrelse 29 Decbr. 1857 (S. 408), jfr. L. 23 Decbr. 1861 § 9.

2. Indlemmelse af en Del af Landdistriktet under Bydistriktet, Bkg. 1 Novbr. 1864. Jfr. nedenfor 15.

3. Indlemmelse af Arealer af Frederiksberg Sogn under Staden København, se Jurisdiktionsforholdene B 103, jfr. 104 og 105 b.

4. Dens Bygningsvæsen, Nr. 57, 11 April 1890, Bkg. Nr. 58, 19 s. M., jfr. tidligere L. 12 Jan. 1858. Se Bygningsvæsen 2.

5. Dens Næringsvæsen, L. 23 Febr. 1866, Kdg. 19 Juni 1866.

6. En Sundhedsvedtægt er stadfæstet under 31 Oktbr. 1860, i Note t. Bkg. Nr. 24, 9 Febr. 1872. Ny Vedtægt i Bkg. Nr. 6, 15 Jan. 1883, hvortil er knyttet forskellige Vedtægtstillæg, hvorom henvises til Sundhedsvedtægter B 99.

7. Det Bidrag, som Vejkassen har ydet til Københavns Amt til Vedligeholdelse af gamle Kongevej, er bortfaldet ved L. om Landev. under Amtsraadene 21 Juni 1867 § 4.

8. Om Gaders, Vejes og Vandløbs Overtagelse, L. 17 April 1868. Jfr. Bkg. Nr. 58, 19 April 1890 §§ 13, 14 smh. m. L. Nr. 65, 23 April 1897.

9. Om Passagen gennem Alleen fra Københavns Vesterbro til Frederiksberg og Anlæg af Overkørseler til samme, Pl. 28 April 1781, 30 Oktbr. 1787, 26 Jan. 1833.

10. Benævnelser af forskellige Veje, Bkg. 10 Marts og 5 Avg. 1870.

11. De under Amager 2 anførte Bestemmelser, Konf. 20 Oktbr. 1670 og Ob. Br. 12 Juli 1681, angaa ikke det nuværende Amager, men den første Begyndelse til Frederiksberg (den Gang kaldet Ny Amager eller Ny Hollænderby).

12. Om Adgang til en udvidet Sammensætning af sammes Skolekommission, L. Nr. 131, 14 Decbr. 1877 § 2. L. om Sammensætningen af Frederiksberg Kommunes Skolekommission Nr. 12, 4 Febr.

13. At de Classenske Boliger i kommunal Henseende vedblive at udgøre en Del af Frederiksberg Sogn, Resl. Nr. 75, 25 Maj 1880.

14. Vedtægt for Politiets Ordning 26 April 1881 (i Till. t. U. L. f. 1881).

15. Indlemmelse af en Del af Kommunens Landdistrikt under Bydistriktet, Bkg. Nr. 113, 12 Novbr. 1884. Om sammes Grænser, se videre København 12.

16. Her gælder om Hundeafgiften de samme Regler som i København, L. Nr. 46, 12 April 1889 § 1.

Se foran A 27, 2det Led. Se Apotek 15. Begravelse 33, næst sidste Stykke. Brandforsikring C IV 6. Brandvæsenet 4 f. Kommunalbestyrelse 3 d. Pastorater 177. Politivedtægter II 6. Postvæsenet I 34 a. Skolelærere I 3 b. Stadslæger B 4. Torvehandel 11. Tændstikfabriker 4.

II. Frederiksværk.

1. Dens Kommunalvæsen er ordnet ved Regul. og Rskr. 2 Juni 1850, L. 23 Decbr. 1861, jfr. Regul. 23 Jan. 1849.

2. Ved Kommuneafgifters Ligning bør Maskiner og Inventarium ikke medregnes under Bygningsassurance, Ind. M. Skr. 26 Septbr. 1856 med Note.

3. Om Fabrikantlægene, se Frederiksværk 2—5.

4. Ang. Indlemmelse under sammes Kommune af en til Arresødal hørende Jordlod, der har været betragtet som henhørende til Vinderød Sogn, Krigs M. Skr. 29 Oktbr. 1874 (M. R.).

5. Se Brandvæsenet 4 b. Bygningsvæsen 4 f. Havne VIII 23. Kommunalbestyrelse 3 e. Pastorater 430.

III. Løgstør.*)

1. Dens Kommunalvæsen er ordnet ved Rskr. 17 Novbr. 1841, K. Skr. 12 Marts 1842, L. 23 Decbr. 1861.

2. Om Bygnings- og Brandvæsen samt Brandforsikring, se J. M. Skr. 17 Oktbr. 1865.

3. Hører under Købstædernes almindelige Brandforsikring, Vedt. Nr. 95, 18 Juli 1874 § 2.

Se Brandvæsenet 4 a. Bygningsvæsen 4 a. Havne VIII 65. Kommunalbestyrelse 3 a. Pastorater 425. Sundhedsvedtægter B 280.

IV. Marstal.

1. Dens Nærings- og kommunale Forhold ere ordnede ved L.

*) Er nu Købstad, L. Nr. 63, 7 April 1899.

1 Marts 1867, Bkg. 29 Marts 1867, Vedt. 23 Marts 1867 (D. T. S. 588 ff), jfr. Resl. 17 Marts 1866 (D. T. S. 351).

2. Regulativ for Styrelsen af sammes kommunale Anliggender Bkg. Nr. 114, 18 Oktbr. 1878. Bkg. 29 Marts 1867 er hævet, § 33 ibd.

3. Matr. Nr. 4 c af Marstal Landsby indlemmes deri i verdslig og gejstlig Henseende, Bkg. Nr. 126, 3 Novbr. 1886.

Se Fattigkommissioner 3. Havne VIII 67. Pastorater 493. Sundhedsvedtægter B 291.

V. Nørresundby*).

1. Dens Kommunalvæsen er ordnet ved Bkg. 17 Oktbr. 1858, L. 23 Decbr. 1861.

2. Om dens Bygningsvæsen, se Bkg. Nr. 77, 2 Maj 1872.

3. Ang. dens Næringsforhold gives Regler i L. 17 April 1868.

4. For dens Havnevæsen haves Reglm. Nr. 151 og 152, 17 Novbr. 1873.

Se Brandvæsenet 4 c. Bygningsvæsen 4 d. Havne VIII 83 A. Jurisdiktionsforholdene B 102 a. Pastorater 545. Sundhedsvedtægter B 327.

VI. Silkeborg**).

1. Ang. dens Anlæg, se Resl. 17 Septbr. 1844, 15 Decbr. 1845, 8 Jan. 1846.

2. Dens Kommunalvæsen er ordnet ved Regul. 20 Marts 1855, L. 23 Decbr. 1861.

3. Det med Handelspladsen forbundne Landdistrikt omhandles i Regul. 20 Marts 1855 § 1, L. 30 Oktbr. 1857.

4. Efter Kdg. 27 Jan. 1857 om Stadfæstelse paa Tillæg til Statutterne for en Kreditforening af Købstadgrundejere i Nørrejylland § 1 kunne Ejendomme i Silkeborg antages som Pant til Foreningen.

5. Brandvæsenet er ordnet ved Reglm. Nr. 67, 16 April 1872, jfr. Regul. 20 Marts 1858, Bkg. Nr. 71, 6 Juni 1878, Nr. 67, 7 April 1888.

6. For Bygningsvæsenet er givet Regler i Bkg. Nr. 131, 12 Oktbr. 1872, Nr. 70, 12 Maj 1890.

7. Betragtes i kirkelige Forhold, som Købstad, K. og U. M. Skr. 6 Jan. og 27 Septbr. 1883 (G. R.).

Se Brandvæsenet 4 d. Bygningsinspektører III 3 b. Bygningsvæsen 4 c. Havne VIII 102. Jurisdiktions-

*) Er nu Købstad, L. Nr. 63, 7 April 1899.

**) Do.

forholdene B 175. Kommunalbestyrelse 3 f. Pante-
laanere. Pastorater 630. Skolelærere I 3 b. Sund-
hedsvedtægter B 375.

Handelsregistre, se under Firmaer 1.

Handelsrejsende, se Prøvehandel.

Handelssager, se Sø- og Handelssager. Jfr. Sø- og Han-
delsretten 8.

Handelsskibe, se Skibe.

Handelsskoler.

1. Ang. Indgivelsen af Ansøgninger om Understøttelse af et
til saadanne Skoler paa Finansloven bevilget Beløb, Ind. M.
Cirk. Nr. 68, 31 Maj 1883. Jfr. Folkehøjskoler 3 k og
nedenfor 5.

2. Ang. Indberetning fra Magistraterne til Indenrigsministeriet
om Handels- og Industriskoler, Ind. M. Cirk. Nr. 60, 26 Maj
1886.

3. Om Læremesteres Forpligtelser med Hensyn til deres Lær-
linges Undervisning ved samme, L. Nr. 39, 30 Marts 1889 §§ 4,
10, jfr. 18, 19.

4. Ang. Anerkendelse af Afgangsprøven fra de Brockske Han-
delsskolars 4de Realklasse som ligestillet med den almindelige
Forberedelseseksamen, Resol. 28 Oktbr. 1895 (i den lille Lov-
saml.), jfr. K. og U. M. Skr. Nr. 301, 11 Novbr. s. A.

5. Ang. Indgivelse inden hvert Aars 1 Oktober af skematiske
Andragender om Statstilskud til Handelsskoler i Provinserne,
Ind. M. Bkg. 8 Maj 1895 (M. T. B f. 1895 S. 233).

Se Handel — Handlende I 32 (et Legat) 2 ø.

Handelssteder, avtoriserede paa Island.

1. Forskellen mellem de tidligere Købstæder med Undtagelse
af Reykjavik og avtoriserede Udliggersteder ophæves, og de
skulle nu alle benævnes »avtoriserede Handelssteder«, Pl. 28
Decbr. 1836 § 1.

Hvilke disse Købstæder og Udliggersteder ere, opregnes samme
Steds. Jfr. Pl. 22 April 1807 § 3 (nogle tidligere Købstæder
der forandres til Udliggersteder), Fr. 11 Septbr. 1816 §§ 5, 6
(Opregning af Købstæderne og Udliggerstederne), Pl. 4 Maj 1819
(Sigle fjord Udliggersted), 31 Maj 1823 (Ønunder fjord Udliggersted),
28 Septbr. 1824 (Udliggerstedet Stappen nedlægges), Resl. 20
April 1826 (Vestmannø Udliggersted), Pl. 31 Marts 1833 — jfr.
Pl. 4 Maj 1819, 12 Maj 1821, 19 April 1827, 10 April 1829 —
(Udliggerstedet Randarhavn).

Der findes dog nu atter foruden Reykjavik nogle andre Købstæder paa Island, se Købstæder B 3, 4 og 6.

2. Ang. Avtorisation af forskellige saadanne:

a. Seydisfjord og Portland, Pl. 14 Decbr. 1842, jfr. Resl. 6 Jan. 1855.

b. Thorshavn og Bordeyri, Pl. 23 Decbr. 1846.

c. Saudarkrok, 27 Maj 1857.

d. Lambhussund, 19 Jan. 1863 (S. 39 — 3 saadanne), 16 Juni 1864.

e. Borgarnes, 22 Marts 1867, jfr. L. 15 April 1854 § 2, smh. med Bkg. 8 Juni 1863 II Nr. 10.

f. Ved Blønduos i Hunavatns Syssel, L. 15 Oktbr. 1875 (Nr. 34 i Till. t. Lovt.).

g. Paa Vestdalseyri ved Seydisfjord, L. 12 Novbr. 1875 (Nr. 38 ibd.).

h. Thorlakshavn i Arnes Syssel, L. 24 Avg. 1877 (Nr. 17 ibd.).

i. Geirseyr ved Patriksfjord, saaledes at dette og det ældre Handelssted Vatneyri skulle betragtes som et avtoriseret Handelssted, L. af s. D. (Nr. 18 ibd.).

k. Ved Jøkulsaa paa Solhejmasand, L. 19 Septbr. 1879 (Nr. 20 ibd.).

l. Ved Kopaskersvog i Nordre Thingø Syssel, L. 24 Oktbr. 1879 (Nr. 34 ibd.).

m. Ved Hornafjordsos i Øster Skaptafells Syssel, L. af s. D. (Nr. 35 ibd.).

n. Paa Hesteyri ved Hesteyrarfjord, L. 4 Novbr. 1881 (Nr. 20 ibd.).

o. Ved Kolbeinsaros i Skagefjorden, L. af s. D. (Nr. 21 ibd.).

p. Af 9 ny Handelssteder, L. 8 Novbr. 1883 (Nr. 32 ibd.).

r. Vester Skaptafells Syssel, L. 2 Decbr. 1887 (Nr. 35 ibd.).

s. Arugerdareyri ved Isafjordsdybet, L. 3 Jan. 1890 (Nr. 3 ibd.).

t. Ved Holmavik i Steingrimsfjord, L. af s. D. (Nr. 4 ibd.).

u. Paa Stapi i Snæfellsnes Syssel, L. af s. D. (Nr. 5 ibd.).

v. Paa Budareyri ved Reydarfjord, L. af s. D. (Nr. 6 ibd.).

x. Ved Mulahavn ved Hjeradsfloi, L. af s. D. (Nr. 7 ibd.).

y. Ved Ingolfshøfdi (Karahøfn) i Øster Skaptafells Syssel, L. 15 Jan. 1892 (Nr. 5 ibd.).

z. Ved Haukadalur i Dyrafjord, L. af s. D. (Nr. 6 ibd.).

- æ. Ved Hladsbot i Arnarfjord, L. 24 Novbr. 1893 (Nr. 44 ibd.).
- ø. Ved Reykjatangi ved Hrutafjord, L. af s. D. (Nr. 45 ibd.).
- aa. Ved Budir i Faskrudsfjord, L. af s. D. (Nr. 46 ibd.).
- bb. Ved Vogavik i Gullbringu Syssel, L. af s. D. (Nr. 47 ibd.).
- cc. Paa Svalbardseyri ved Øfjord, L. 13 April 1894 (Nr. 14 ibd.).
- dd. Paa Hvfafneyri ved Hvalfjord, L. 15 Febr. 1895 (Nr. 9 ibd.).
- ee. Paa Stakkhamar i Miklaholts Rep, L. af s. D. (Nr. 10 ibd.).
- ff. Ved Kirkjubolshøfn i Stødvarfjord, L. af s. D. (Nr. 11 ibd.).
- gg. Paa Soleyri ved Borgarfjord, L. af s. D. (Nr. 12 ibd.).
- hh. Paa Bakkagerdi i Borgarfjord, L. 13 Decbr. 1895 (Nr. 44 ibd.).
- ii. Ved Hvamstangi, L. af s. D. (Nr. 45 ibd.).
- kk. Ved Saltholmavik ved Fjaldenes i Saurbær Rep i Dala Syssel, L. af s. D. (Nr. 46 ibd.).
- ll. Ved Berufjord i Sønder-Mule Syssel, L. af s. D. (Nr. 47 ibd.).
- mm. Paa Nes i Nordfjord, L. af s. D. (Nr. 48 ibd.). Udvidelse deraf, L. 18 Decbr. 1897 (Nr. 37 ibd.).
- nn. Paa Eskefjord, Udvidelse deraf, L. 18 Decbr. 1897 (Nr. 36 ibd.). Jfr. nedenfor 5.
- oo. Paa Grafarnes ved Grundakfjord, L. af s. D. (Nr. 38 ibd.).
- pp. Paa Fjordur i Mula Rep i Bardarstrand Syssel, L. af s. D. (Nr. 39 ibd.).
- rr. Ved Haganes Vik i Fjolum, L. af s. D. (Nr. 40 ibd.).
3. Ang. den Betydning, det har, at en Plads er avtoriseret som saadan, L. 7 Novbr. 1879 (Nr. 38 i Till. t. Lovt.) §§ 2 ff, jfr. Pl. 28 Decbr. 1836, 7 April 1841, L. 15 April 1854 § 3, Pl. 19 Maj s. A. Jfr. med Hensyn til de tidligere Købstæder Adg. 17 Novbr. 1786 og 22 April 1807, og med Hensyn til Udliggestederne Fr. 13 Juni 1787 I § 13, Pl. 1 Juni 1792, 23 April 1793 § 3, Fr. 11 Septbr. 1816 § 6.
5. Handelsstedet paa Eskefjord, ang. dets Udvidelse, L. 2 Decbr. 1887 (Nr. 36 i Till. t. Lovt.), 18 Decbr. 1897 (Nr. 36 ibd.).

6. Uden for samme maa Spekulanthandlere ikke forhandle Spirituosa, L. 2 Decbr. 1887 (Nr. 34 ibd.) § 1.

7. Udvidelse af Handelsstedet i Keflavik, L. 11 Decbr. 1892 (Nr. 32 ibd.).

Se Handel II A 11 c. Havne I 14.

Handelstraktater.

Se Traktater I samt om de enkelte bestaaende Traktater under Handel III.

Handelsvarer.

Ang. Avktioner derover, se Avktion 12 og Avktionsgebyrer I 22. Varemærker.

Handelsvægt, se Maal og Vægt samt Justering.

Handskemager.

1. Under Borgerskab som saadan indbefattes, hvad der henhører under Peltsneriet, L. 29 Decbr. 1857 § 18 g.

2. Handskemager- og Peltsnerlavene, Art. for dem 29 April 1684. Jfr. K. Cirk. 7 Maj 1825.

Vedtægter for Handskemagerlavet i København, Konf. 13 Decbr. 1861. Jfr. Lavsart. 20 Marts 1673 (i Reskriptsaml.).

3. Er i Almindelighed uberettiget til at sælge usyet garvet Læder eller Skind, men kan dog sælge enkelte i hans Haandtering ubrugelige Skind, K. Skr. 25 April 1826.

4. Se Garver 3.

Handskemagersvendene i København have en Syge-, Hjælpe- og Begravelseskasse, Konf. 30 Decbr. 1861 (i Noten t. Konf. 19 s. M.).

St. Hans-Afgift eller -Rente.

Eks. paa Afløsning deraf, se under Pastorater 7 A p, s (Aalborg), 545 g (Nørresundby).

St. Hans Hospital, se Sindssygeanstalter 15.

St. Hansdag var en anordnet Helligdag efter D. L. 2—4—5, men er afskaffet som saadan ved Fr. 26 Oktbr. 1770.

St. Hansredsel, se Smaaredsel.

Harboeske Enkefrukloster, se Adelige Klostre 7. — Foruden det der anførte kan mærkes Konf. 20 Decbr. 1822 § 2 Nr. 8 og § 6 angaaende Hofr. Meyers Legat til Konventualinderne.

Harpikser.

Visse Fabriker, hvor samme anvendes, høre til de under Haandværks- og Fabrikdrift I 20 A omhandlede brandfarlige Næringsbrug.

Om Lagring deraf, se Stenolje 1. Jfr. Oplag I 2 a.

Hartkorn.

A. Fiskeri-, Bro- og Færgeløbshartkorn bortfalder og afløses for de Fiskeriers, Broers og Færgeløbs vedkommende, som det tidligere paahvilede, af en fast aarlig Afgift, L. 20 Juni 1850 § 8 (S. 183). Jfr. Fr. 24 Juni 1840 § 8, Rtk. Skr. 13 Avg. 1814.

Mølleskyldshartkorn, jfr. Rtk. Skr. 13 Avg. 1814, Pl. 14 Juli 1819 § 2, Fr. 3 Juni 1825, 24 Juni 1840 § 8, L. 20 Juni 1850 § 21 af s. D. §§ 4 ff, bortfalder fra 1 Jan. 1862, L. 14 April 1852 § 9. Jfr. Resl. af s. D.

B. Ang. Tiendehartkorn og sammes Beskatning, se Tiende 42.

C. Ang. Skovskyldshartkorn, se under dette Rubrum.

D. Det herunder anførte angaar fornemlig Ager- og Engs Hartkorn, men dog til Dels som almindelige Bestemmelser alt Hartkorn.

1. Ang. Jordegodsets Takst, Fr. 31 Jan. 1691.

2. Ang. Hartkornsansættelsen af magelagte Jorder, Fr. 25 Juni 1810 § 10, og af udstykkede Jorder, L. Nr. 81, 11 Maj 1897, jfr. tidligere Fr. 3 Decbr. 1819 § 11, jfr. med Hensyn til Købstad-jorder, K. Cirk. 23 Oktbr. 1819 og Skr. 21 Decbr. 1843.

Ang. at naar Hartkorn fra samlede Godser begæres adskilt paa Amtstuen, bør de tinglæste Skøder paa de fraskilte Ejendomme forevises, Rtk. Skr. 15 Febr. 1834.

Se i øvrigt Udstykning.

3. Ang. Udjævning af Forskellen mellem privilegeret og upriviligeret Hartkorn, L. 20 Juni 1850 (S. 174), jfr. F. M. Cirk. 27 Decbr. 1850, Bkg. 20 Juni 1851.

Ang. Betydningen af denne Lov med Hensyn til forskellige Hartkornet paahvilende Byrder, se Degnetrave 9. Fribefordringsvæsenet I 13. Kirkehoveri II 3 c og 9 b. Kirker 47 f. Kommuneafgifter V 3 a. Pligtarbejde I M. Pligt-kørsel I 4. Præstegaarde 23 c. Skolebrændsel II 10, jfr. 7 d. Skolefurage 6. Skolehegn 4, 6. Skolelod II 12 b. Skolelærere VI A 6. Skoler II A 2 cc Nr. 4. Skolevæsenet 6 a. Vejarbejde II A 4.

Fremdeles mærkes herom.

a. Ang. hvor vidt der tilkommer Arvefæstere Andel i Vederlaget for Ophævelsen af Hartkornsprivilegiet, F. M. Cirk. 7 Oktbr. 1851 b.

b. L. 1850 §§ 9 og 19 ere anvendelige paa gejstlige Embedsmænds beneficerede Jorder, Ind. M. Skr. 24 Jan. 1852.

c. Loven af 1850 kan ikke antages at omfatte Gisselfeld adelige Jomfrukloster, J. M. Skr. 14 Febr. 1852.

d. Ang. Forstaaelse af Lovens §§ 14 og 16, K. og U. M. Cirk. 30 Marts 1852.

Jfr. Enkepension IV A 4 o i Slutn. Statsobligationer 1 e. Jfr. fremdeles med Hensyn til det privilegerede Hartkorn Fæstetvang l g og h. Købstadjorder I 2.

4. Ang. at alt til Købstæderne hørende Grund skal sættes i Hartkorn, for saa vidt dette ikke allerede er sket, L. 11 Febr. 1863 §§ 4—9. Se om denne Lov under Matrikul 3. Jfr. Fr. 28 Jan. 1682 § 4, Fr. 14 Avg. 1741, Rtk. Skr. 19 Novbr. og 21 Decbr. 1743, Skr. 19 Avg. 1797.

5. Ang. Ansættelse dertil af Jordejendommene i de inkorporerede slesvigske Distrikter, L. 29 Marts 1867.

6. Ang. Ansættelse dertil af ikke tidligere skyldsatte Ejen-domme, saa som af Jorder, fremstaaede ved Inddæmning eller Udtørring, F. M. Cirk. 11 Novbr. 1852 a samt Noten t. Resl. 23 Jan. 1856. jfr. L. Nr. 53, 10 April 1874 § 19.

Om Skyldsætning af nedlagte Veje, se Veje II E 3 e.

7. Ang. Afgang i Hartkorn (og Gammelskat):

a. For Jord, der for bestandig indtages til Jernbaner, Fr. 5 Marts 1845 § 16.

De Grundstykker, som atter udgaa af Jernbaners Brug, skulle paa ny ansættes til Hartkorn, samt Forholdsregler til at betrygge Iagttagelsen heraf, J. M. Cirk. 23 Decbr. 1867 (D. T. S. 1280).

b. For Jord, der indtages til Kirkegaarde, Fr. 23 April 1845 § 5 smh. med Ind. M. Skr. Nr. 186, 22 Juni 1872.

c. For Jord, indtaget til Landeveje, L. 6 April 1850. Jfr. Pl. 6 Avg. 1800, L. 20 Avg. 1853 § 4.

Se Veje II E 3 f, jfr. m.

d. For Jord, afstaaet til Vand- og Gasanlæg samt Kloak-anlæg i København og for Kloakanlægs vedkommende tillige i de andre Købstæder, L. 20 Avg. 1853 § 9, 30 Novbr. 1857 §§ 9, 14.

e. Ingen Afgang kan herefter ventes i Hartkorn paalagt et Skovstykke, der ikke var Fredskov før den ny Matrikuls Indførelse, F. M. Cirk. 23 Marts 1853 b, jfr. Ind. M. Cirk. 27 Maj 1854.

f. Ang. Bevilling af saadan Afgang med Hensyn til Jorder, der ere beskadigede af Havet, Bkg. 7 Oktbr. 1842 III Nr. 4, Ind. M. Cirk. Nr. 119, 28 Maj 1873, Bkg. af s. D (U. L.), eller

ved Sandflugt, Fr. 19 Septbr. 1792 § 30 (denne Forordning er i øvrigt ophævet), jfr. Rtk. Skr. 14 Juli 1736.

g. Om Virkningen af Afgang deri (paa Grund af Skade ved Stormflod), se Fribefordringsvæsenet I 13 k. Kirker 47 s. Tiende 1 bb.

h. Om Afgang deri, se Ekspropriation 8. Kirkegaard 1 z.

i. Ang. at Afgang af Hartkorn m. v. ikke kan gives for Arealer, bestemte til Kirkegaarde for Frimenigheder, K. og U. M. Skr. 23 Decbr. 1893 (G. R.).

k. Ej heller for den Del af Arealet, der falder uden for Kirkegaardshegnet og er Holdeplads ved Kirken, K. og U. M. Skr. 11 April 1894 (G. R.).

8. Ang. Indberetning fra Amtstuerne om Hartkornets Fordeling mellem de forskellige Klasser af Ejendomme paa Landet m. m., Skattedir. Cirk. Nr. 188, 19 Juli 1873, Nr. 178, 14 Novbr. 1884, Nr. 234, 16 Novbr. 1894.

Fra Byraadene om Købstadjordernes Hartkorn og Areal, Ind. M. Cirk. Nr. 262, 25 Oktbr. s. A.

Se Lenskontrollen 9.

9. Ang. Anførelse deraf i Skøder, se Retsanmærkning 14. Tinglæsning II A 7 q (Parcelskøder).

Se Matrikul.

E. Ang. de Hartkornet paahvilende Byrder. — Medens for øvrigt herom maa henvises til de enkelte Skatter og Byrder efter deres Benævnelse, skal dog her bemærkes:

1. En Del af de paa Hartkornet hvilende Skatter bleve ved Fr. 9 Juli 1813 § 10 sammendragne under Benævnelsen »de gamle Hartkornsskatter«, hvilke atter tillige med den ved Fr. 1 Oktbr. 1802, jfr. Fr. 6 Juni 1811 og 9 Juli 1813, paabudte Afgift bleve inddragne under Landskatten ved Fr. 15 April 1818.

Ligeledes blev en betydelig Del forskellige Hartkornsskatter ophævede ved L. 20 Juni 1850 (S. 180) § 1 og ifølge sammes § 2 erstattede med Ligningsskatten.

Se Landskat samt Ligningsskat.

2. Ang. deres Udredelse efter den ny Matrikul, Fr. 24 Juni 1840 §§ 2—7, jfr. med Hensyn til Hartkornsskatterne i Købstæderne Rtk. Cirk. 9 Marts 1844. Se videre Halvanden-skillingsafgift 11. Kirkehoveri 9 g Nr. 2. Kirker 47 p. Ostetiende. Smaaredsel 10. Smaaredselstiende 7. Tiende 13 e, 14 b, 30 k og 42.

Ang. det gamle Hartkorns vedblivende Betydning med Hensyn til Vedligeholdelsen af Benaadninger og Rettigheder, som ere knyttede til et vist Kvantum Hartkorn, Fr. 24 Juni 1840 § 18 smh. med Fr. 25 Oktbr. 1843, jfr. K. Skr. 20 Septbr. 1844, Rtk. Skr. 5 Juni 1847 (Koll. T. S. 637).

Se Gaarde 1 b.

3. Ang. Udredelse af Hartkornsskatter for de Huslodder, som ikke ved Udskiftningen ere blevne satte til særligt Hartkorn, medens derimod de Gaarde, hvorfra Lodderne ere udlagte, have beholdt deres fulde oprindelige Hartkorn, Rtk. Skr. 22 Marts 1844.

4. Den, der ejer Hartkorn i et andet Sogn end det, hvori han bor, skal opgive en Mand i Sognet til at modtage Tilsigelse til de paa Hartkornet hvilende Kørseler og Naturalpræstationer, Ind. M. Skr. 5 Marts 1851, jfr. K. Skr. 20 Septbr. 1831 ad 3.

5. Naar Arbejder eller Ydelser, der in natura kun paahvile Gaarde, bortliciteres eller udføres ved lejede Folk, vil Udgiften hertil ordentligvis være at tilvejebringe ved Ligning paa hele Kommunen, hvorunder altsaa alt, ogsaa Husmændenes, Hartkorn inddrages, Ind. M. Skr. 3 Novbr. 1851, Cirk. 16 Juli 1867 (D. T. S. 769), Skr. Nr. 306, 26 Avg. 1871.

6. De paahvile ogsaa ubebygget Hartkorn, se Fribefordringsvæsenet I 13 h. Skoler II A 2 cc Nr. 2.

7. Ang. at Staden Københavns udenbys Grunde fritages for de Afgifter til Statskassen, som lignede paa Hartkornet, og at disse Afgifter overtages af Kommunen, L. 14 Decbr. 1857 § 14.

Skatter til Statskassen af den hartkornpligtige Jord, som i de andre Købstæder overgaar til Købstadgrund, overtages af Kæmnerkassen, L. 11 Febr. 1863 § 4 i Slutn.

8. Ang. Købstædernes Hartkorns Bidrag til Amtsrepartitionsfondene, se Amtsrepartitionsfondene A 2.

9. Om deres Fordeling ved Udstykning, se Parceller 6. Udstykning.

10. Om Hartkornsudjævningen, se foran D 3.

11. Om Hartkornsskatternes Omsætning fra Rigsmønt til Kronemønt, Skattedir. Cirk. Nr. 207, 22 Oktbr. 1874.

12. Ang. at der ved Udskrivning af Hartkornsbidrag til Amtsrepartitionsfondene og af andre Hartkornsbidrag, som udskrives gennem Amtstuerne, ikke maa anvendes mindre Beløb end 16 Sk. pr. Tønde Hartkorn, Ind. M. Cirk. 4 Jan. 1866.

13. Ang. Hartkornsskatternes Udredelse i visse Tilfælde, se

Naadensaar II 22 a. Skolelod II (paa Landet) 12 d. Skolelærere VII 5.

Se Amtsforvaltere I A 38 (en bortfaldet Fortegnelse derover) 55 (Indberetning om Hartkornets Fordeling paa forskellige Ejendomme). Forpagtning—Forpagtere 7 (ang. Brugernes Deltagelse i samme). Hartkornsattester. Kirkegaard 1 z (Hartkornsfrihed). Matrikul—Matrikulering 14 (Rettelse af Fejl i det gamle Hartkorn). Orgel 10 (Udgiften ved Orgelspil paa Landet). Skatter. Skovskyldshartkorn.

Hartkornsattester.

1. Til Brug ved Udstykninger, ang. hvorledes de skulle affattes, Ind. M. Cirk. 26 Marts 1861 § 12, Nr. 75, 3 April 1873 § 4.

2. Til Brug ved Laans Optagelse i Kreditforeninger eller til andre Øjemed, kunne Amtsforvalterne ikke vægre sig ved at udstede, F. M. Skr. 1 Marts 1853, Ind. M. Skr. 18 Juni 1863.

3. Ang. Amtsforvalternes Betaling derfor.

a. Attester til Landinspektører i Anledning af Ejendommens Udstykning skulle meddeles uden Betaling, Fr. 25 Juni 1810 § 5 c, jfr. Ind. M. Skr. 18 Juni 1863, Skattedir. Skr. Nr. 47, 27 Febr. 1873.

b. For Attester til andre eller i andet Øjemed kunne de fordre en passende Betaling, F. M. Skr. 1 Marts 1853, Ind. M. Skr. 18 Juni 1863, efter hvilken sidste Skrivelse der kan forlanges 20 Sk. for en Attest, der ikke overstiger et Ark.

c. Ang. at Amtstuernes Forpligtelse til uden Betaling at meddele samme til Brug ved Udstykning ikke alene har Hensyn til selve den Ejendom, der skal udstykkes, men strækker sig til alle saadanne Attester, der begæres i Anledning af de Tiendefordelinger, der efter L. 23 Jan. 1862 § 6 skulle optages i Udstykningsberegningen, hvorimod Attester, som begæres til Brug ved Tiendefordelinger, der ikke udføres i Forbindelse og samtidig med en Udstykning, skulle betales, Ind. M. Skr. Nr. 135, 1 Juli 1874.

d. De af Amtstjerne til Brug ved Udstykningsager meddelte Attester skulle omfatte alle de Ejendomme, der ikke bestemt vides at være Udstykningen utedkommende, samt om Anvendelsen heraf paa Ejendomme uden særlig Gammelskat, Skattedir. Cirk. Nr. 200, 30 Decbr. 1882.

e. Til Udstykningsbrug, ang. at derfor ikke tilkommer Amtstjerne Betaling, medens Betalingen i andre Tilfælde er 41 Øre pr. Ark, Skattedir. Skr. Nr. 253, 10 Septbr. 1891.

4. Med Hensyn til Betalingen for Hartkornsattester efter den

ny Skyldsætning i Købstæderne gælde de foran under 3 anførte Regler, og Betalingen tilfalder ikke Statskassen, Skattedir. Skr. Nr. 47, 27 Febr. 1873. Efter Skyldsætningen i Købstæderne, Betalingen derfor skal opføres i Sporteljournalen, Rev. Dep. Cirk. Nr. 14, 5 Febr. 1887 Nr. 1.

5. Dermed skulle Andragender om Salg af Parceller fra Præstegaarde bilægges, K. og U. M. Cirk. Nr. 26, 28 Febr. 1894.

6. Skulle medfølge Andragender om Udstykningsapprobation, L. Nr. 81, 11 Maj 1897 §§ 11 og 15.

Hartkornsskatter.

Se Hartkorn og de enkelte Skatter efter deres Benævnelse. Jfr. Orgel 10 (ang. Landkommunerne).

Hasardkontrakter ere kun da ulovlige, naar de særlig ere forbudte i Loven, K. Prom. 11 Marts 1786 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Gæld), jfr. K. Skr. 17 Juni 1847 (ang. Købslutning om en kommende Høst).

Hasardspil.

1. Straf derfor og Forbud mod at betale, hvad deri tabes, Fr. 6 Oktbr. 1753, Rskr. 28 Novbr. 1755 § 3.

2. Naar Politiet antræffer nogen derved, maa Betjentene borttage og dele de Penge, de saaledes overkomme, naar Angiverens Andel først er betalt deraf, Rskr. 1 Oktbr. 1698, Fr. 1753 § 11, jfr. § 6.

3. Sager herom skulle behandles som Politisager, Rskr. 28 Novbr. 1755 § 1.

4. Dertil regnes ikke Kegle- og desl. Spil, hvis Udfald ikke dependerer af en blot Hændelse, men tillige af de spillendes Indsigt, Erfarenhed og Adresse, § 2 ibd.

5. Alt Lykkespil er forbudt, Pl. 4 Decbr. 1767.

Ligeledes alt Væddespil, L. 22 Decbr. 1850 § 5. Jfr. Pl. 5 Oktbr. 1774.

6. Som saadant forbydes et saa kaldt Lotterispil, ibd. i Slutn.

7. Politiet skal paase, at forbudt Spil ikke finder Sted, Instr. 4 April 1809 § 9, fornemlig paa offentlige Beværtningssteder, Pl. 10 Febr. 1772, K. Cirk. 24 Maj 1817. Jfr. Beværtningssteder 2 og 8.

8. Tilladt at afhænde et Ur ved Tærningespil, K. Skr. 30 Juni 1827.

9. Lykkespil maa ingen lade offentlig afbenytte i København uden Justitsministeriets Tilladelse, Politivedt. Nr. 125, 22 Juni 1883 § 72, jfr. tidligere Vedt. 18 Jan. 1869 § 72. — Forbud 10 Jan. 1685 er hævet, Adg. 22 Jan. 1869 § 2.

Udenfor København kan Politiet ikke give en saadan Tilladelse, jfr. J. M. Cirk. 27 Marts 1861, Politivedt. i M. T. B f. 1872 S. 45 § 66, S. 55 § 51.

Se Lotteri. Tombola. Totalisator.

Hassagers Kollegium. Fundats, Stadf. Nr. 63, 9 Febr. 1898.

Hatte.

1. Ved Pl. 17 Decbr. 1742 forbødes Handel med fremmede Hatte i København. Dette Forbud, der ikke ansaas berørt af Toldlovgivningen, som tillod saadanne Hattes Indførsel, K. Skr. 14 Marts 1820 (i Koll. T. f. 1833 S. 501), 30 Juli 1833, maa i alt Fald nu være bortfaldet saa vel for Hattemagernes som for handlendes vedkommende, jfr. Næringslovens §§ 23, 31 ff.

2. Straahatte, angaaende Borgerskab paa Forfærdigelsen heraf, K. Skr. 5 Decbr. 1829. Nu hører »Forfærdiger af Straaarbejde« i København og »Straaarbejder« (Forfærdiger af Straahatte og andet Arbejde af Straa) i Købstæderne til den bundne Næring, se Vedtægter i M. T. B f. 1898 S. 171 ff og 803.

Hattemager.

1. Hattemagerlavene. Art. for dem 10 Marts 1685. Jfr. K. Prom. 17 Novbr. 1798.

I Viborg maa oprettes et Lav, Rskr. 6 Febr. 1822.

2. Ang. hans Næringsret i Forhold til Silkehatfabrikanterne, K. Skr. 4 Juni og 30 Juli 1833.

3. I København, Hattemagermester Anders Jørgensens og Hustrus Legat for trængende Hattemagermestere og -svende og deres Enker, Stadf. Nr. 80, 28 Maj 1886, hvormed maa sammenholdes Stadf. Nr. 83 af s. D.

Se Hatte. Skilt I 2.

Haugevæsenet paa Færøerne, Lov herom 23 Febr. 1866 (S. 226). Jfr. K. Skr. 27 Maj 1845.

Ang. Fælleshaugers Udskiftning, L. 4 Marts 1857, jfr. L. Nr. 54, 1 April 1891 §§ 1, 11.

1. Ang. Vedtægters Oprettelse paa Grandestævne derfor, L. Nr. 56, 1 April 1891 § 2.

2. Med Hensyn til samme mærkes L. om Ødelæggelse af Ravens Yngel Nr. 34, 11 Marts 1892.

3. Ved Haugeloven 23 Febr. 1866 § 25 mærkes L. om Hesteavlens Fremme Nr. 45, 30 s. M. § 4.

4. Se videre Udskiftning 7.

Havarerede Varer.

1. Bedærvede Varer, som ere strandede og kunne være skadelige for Sundheden, skal Øvrigheden drage Omsorg for ikke

sælges til Forblivelse i Landet, Fr. 1 Febr. 1797 § 181, jfr. K. Cirk. 2 Juni 1826.

Se med Hensyn til Island Fr. 13 Juni 1787 II § 15.

2. Ang. hvad der skal iagttages ved Salg af havarerede Spise- og Drikkevarer, Pl. 29 Marts 1814, der skal iagttages i Strandingstilfælde, Adg. Nr. 135, 1 Juli 1895 § 10, jfr. Fr. 28 Decbr. 1836 § 23.

Med Hensyn til denne Plakat mærkes:

a. Ang. at den i Almindelighed ikke er anvendelig paa havarerede Kornvarer, og at Øvrigheden, for saa vidt den finder Skøn over samme nødvendigt, ikke behøver at lade det foretage af Fysikus eller Distriktslægen, K. Skr. 31 Marts og 29 Juli 1827.

b. Lægeundersøgelse er ikkun fornøden, naar Varerne ønskes benyttede til Brug for Mennesker, J. M. Skr. 29 Decbr. 1854.

c. Der tilkommer ikke en Distriktslæge Betaling for i et Strandingstilfælde uden speciel Opfordring af Politimesteren at have undersøgt nogle Kasser Citroner, som befandtes ikke at være havarerede, J. M. Skr. 14 Marts 1851.

d. Vedkommende Embedslæges Betaling for Undersøgelse deraf bestemmes efter Pl. 4 Oktbr. 1825 Nr. 8. Jfr. nedenfor g.

e. Ved Avktioner over havarerede Spise- og Drikkevarer skal den i Pl. 29 Marts 1814 ommeldte Lægeattest haves til Stede og oplæses, J. M. Skr. Nr. 154, 19 Septbr. 1885.

f. Det er Politimesteren, der har at drage Omsorg for, at Spise- og Drikkevarer, der findes havarerede, blive undersøgte og behandlede efter Pl. 29 Marts 1814, Adg. Nr. 135, 1 Juli 1895 § 10.

g. For Undersøgelse deraf efter Politiets Opfordring tilkommer der Distriktslægen Betaling efter Pl. 4 Oktbr. 1825 Nr. 8, J. M. Skr. Nr. 35, 6 Febr. 1877.

3. Ang. at Stadsfysikus i Kbhvn. skal have Tilsyn med havarerede Kornvarer og Medikamenter, Instr. 23 Marts 1813 (i Lovsaml. f. 1814 S. 3 og i Till. t. Reskriptsaml. f. 1813) §§ 10, 14.

4. Ang. Betaling til Retsskriveren for at være til Stede ved Besigtigelse eller Taksation deraf, Sp. Reglm. 22 Marts 1814 § 127.

5. Ang. Adgangen til at bortsælge dem ved Avktion, se Strandingsavktioner 15.

6. Island. Ang. havarerede Spise- og Drikkevarers Undersøgelse, Strandingsl. 14 Jan. 1876 (Nr. 2 i Till. t. Lovt.) § 14.

Havari.

1. Groshavari eller almindeligt Havari.

a. Herom handler D. L. 4—3—10 til 21, 4—4—7, 4—7—3, Konv. 2 April 1850 Kap. 7 (mærk navnlig med Hensyn til Begrebet § 217 smh. med § 219). Jfr. nedenfor 3.

b. Ved Forsvars Brug af de under Konvoj værende Skibe, skal gaa paa hele Konvojen, Adg. 2 Novbr. 1798 § 7.

c. Sager herom ere Søsager, L. 19 Febr. 1861 § 12 Nr. 3.

2. Partikulært Havari.

a. Omtales i Instr. 31 Jan. 1823 § 8, Konv. 2 April 1850 §§ 220, 234.

b. Tilfælde deraf, D. L. 4—3—6, 16, 21, Konv. 2 April 1850 § 219. Jfr. nedenfor 3.

3. Sølov Nr. 56, 1 April 1892 Kap. 7 (§§ 187 til 218) — jfr. Trykfejlslisten i Bkg. Nr. 257, 20 Decbr. s. A. — er overskrevet »om Havari«, hvoraf § 218, jfr. §§ 268 Nr. 3 og 276 Nr. 2, handler om særligt (partikulært) Havari, medens den øvrige Del af Kapitlet omhandler almindeligt Havari (Groshavari, Fælleshavari). — D. L. 4—3 er hævet, Lovens § 315.

Herom handler fremdeles en Række andre Bestemmelser i Loven:

a. Ang. hvor vidt Skipperne maa holde Gods tilbage, hvis Havaribidrag endnu ikke er bestemt, § 155.

b. Omkostningerne ved et Skibs Ophold i Havn paa Grund af Krig m. v. fordeles paa Skib, Fragt og Ladning efter Reglerne om almindeligt Havari, § 161, jfr. §§ 268 Nr. 3 og 276 Nr. 2.

c. Havaribidrag, som skulle betales af forbodmede Værdier, tilsvares af disse uden Afdrag paa Bodmerigælden, § 179.

d. Havaripenge kunne forsikres, § 230, jfr. § 256 Nr. 4.

e. Ang. Forsikrerens Forpligtelse til at betale det paa de forsikrede Genstande faldende Havaribidrag, §§ 250, 251, saa vel som visse Udgifter, der ikke kunne henregnes til almindeligt Havari, § 252. — Ang. denne Forsikrerens Forpligtelse i Tilfælde af gentaget Havari, § 253.

f. Ang. Søpanteret for Havaribidrag, §§ 268 Nr. 3 og 276 Nr. 2.

Havariberegning, se Dispatche.

Havaripenge kunne assureres, Konv. 2 April 1850 §§ 34, 48. Se under Havari, særlig 3 d.

Havarister.

Ere fritagne for Havneafgift i Akureyri Havn, Reglm. 31 Maj 1890 (Nr. 28 i Till. t. Lovt.) IV 3.

Se Havneafgifter B 10.

Havebruget, se Gartner 7.

Havebrugseksamen, se Gartnereksamen.

Havebrugsskoler.

Ang. hvor vidt de kunne understøttes af Tilskudet til Folkehøjskoler og dissers Elever, se de under Folkehøjskoler 3 i anførte Bestemmelser.

Se Landbrugsskoler. Legater II C 73. Skolelærere II 18 (Kursus i Havebrug).

Havekolonier. Ang. Anlæg deraf ved Købstæderne til Fordel for trængende Haandværkere og andre uformuende Familjefædre, K. Cirk. 4 Marts 1826, 18 Decbr. 1828, 20 Avg. 1831. Jfr. Koll. T. f. 1828 S. 953.

Haver.

1. Ang. at gejstlige og verdslige Embedsmænd skulle fremme Anlæg af Bønderhaver, Aab. Br. 7 Juni 1811, Pl. 9 Marts 1836 (f. Isl.). Jfr. Fæstebønder 4.

2. Præstegaardes, se Kirkesyn 2 f. Naadensaar II 19 a. Præstegaarde 2.

3. Skolers, se Skolehegn 14. Skolelod II 1 f og 13 k. Skoler II A 2 nn.

4. Se i øvrigt Byggepladser 2 og (ang. Anvisning af fri Haveplads paa Island) 3. Bygningsvæsen 2 e (Anbringelse af Tagrender og Brolægning mod Haver) og 3 m Nr. 3 (Haver medregnes til det ubebyggede Areal). Gaard — Gaardspladser 1 (Hegn), 2 (Skatteansættelse), 5 (Jagt) samt Henvisningerne. Hæren 22 (dens Øvelser) a og b. Tiende 1 p. Vejmateriale 1 f.

5. Se Statshaver.

6. Eks. paa Forbud i en Sundhedsvedtægt mod Sumpe i samme, Bkg. Nr. 132, 1 Avg. 1885 § 13 (Middelfart). Eks. paa Forbud i en Sundhedsvedtægt mod, at Latringødning nedkules i Haver, Bkg. Nr. 230, 28 Septbr. 1893 § 22 (Stege).

7. Ang. at Brolægning omkring Bygninger i København, der ligge ud til en Have, under visse Betingelser kan bortfalde, Bygningsl. Nr. 77, 12 April 1889 § 55, og ligeledes i Frederiksberg, Bkg. Nr. 58, 19 April 1890 § 55.

Se Ekspropriation 4 b Nr. 1 (til en Skolehaves Supplering), e og x (Haveplads til en Jordemoderbolig). Indkvartering II 50 (Sygehuse) n. Legater II C 9.

Havet.

1. Ang. Udøvelse af Jagt paa Havet, L. Nr. 79, 8 Maj 1894 § 5.

2. Med Hensyn til Optagelse af Skibe og andre Genstande, som findes ned sunkne paa Havets Bund, har det sit forblivende ved de hidtil gældende Regler, Strandingsl. Nr. 103, 10 April 1895 § 11. Se Bjergning E. Dykkervæsenet.

Se Fiskeri I.

Havne og Skibsbroer (Anlægsbroer, Landingsbroer).**I. Almindelige Bestemmelser.**

1. Ang. Udfærdigelse af reglementariske Bestemmelser for Benyttelsen af Havne, Landingsbroer, (Rede, Kanaler samt lignende Sejlløb), og om Straffen for sammes Overtrædelse, L. Nr. 7, 30 Jan. 1875. Om de i Henhold til denne Lov udfærdigede Reglementer, se nedenfor.

2. Ang. Forpligtelse for Redere af Passagerdampskibe med Hensyn til Landingsbroer ved sammes Anløbssteder, L. Nr. 22, 24 Marts 1875 § 6.

3. Af Lodslov Nr. 73, 13 Juni 1879 mærkes følgende Havnene vedkommende Bestemmelser:

a. For de Lodserier, der kun kunne betragtes som Havnelodserier, ere givne visse særlige Bestemmelser med Hensyn til Lodsfortjenestens Fordeling og Pensionskasserne. Marineministeren bestemmer, hvilke Lodserier der høre under denne Klasse. §§ 42, 49, 50.

Loven finder ikke Anvendelse paa de enkelte mindre, under kommunal Bestyrelse staaende eller private tilhørende Havnes Lodserier, der som Følge af denne deres særegne Stilling ikke ere indordnede under Overlodsdistrikterne, § 59.

b. Ang. at den Del af Indsejlingsfarvandene, der tjener Havnen eller Ladepladsen som Red, Ankerplads eller Indsejlingskanal, og hvis Rensning hidtil har paa hvilet Stedets Havnevæsen, bliver at afmærke ved vedkommende Havnebestyrelses Foranstaltning paa Havnekassens Bekostning, § 44, jfr. Bkg. Nr. 82, 20 Juni s. A.

Med Hensyn hertil forlangt Indberetning om, i hvilken Udstrækning Rensningen af saadanne Indsejlingsfarvande hidtil har paa hvilet vedkommende Havn eller Ladeplads, Ind. M. Cirk. Nr. 141, 13 Septbr. 1879.

c. Se fremdeles Ballast. Lodstvang.

4. Med Hensyn til Skibes Lanterneføring i Havne kan mærkes

Anordn. Nr. 4, 22 Jan. 1887 Art. 30, jfr. Adg. Nr. 49, 28 April 1880 § 25.

5. Havnevæsenets Bestillingsmænd ere pligtige at bistaa Karantænekommissionerne og Toldvæsenet i Udøvelsen af deres Pligter efter Karantæneloven, L. Nr. 97, 2 Juli 1880 § 6.

6. Varer, der indføres til en Havns egen Brug, ere fritagne for Broafgift til samme, Ind. M. Cirk. Nr. 160, 26 Septbr. 1884 og Skemaet i Slutn., Arb. Min. Cirk. Nr. 258, 28 Novbr. 1894 og do.

7. De for Sejladsen i Havne (paa Floder eller indre Farvande) udstedte særlige Regler ere uberørte af de internationale Søvejsregler, Anordn. Nr. 4, 22 Jan. 1897 Art. 30, jfr. Adg. Nr. 22, 18 Febr. 1887 § 25.

8. Ifølge Sundhedsvedtægterne, se dette Rubrum, for flere Købstæder ere Skibe med Klude, Ben, Guano og desl. visse Tilsynsregler undergivne i de paagældende Havne.

Eks. paa, at der er tillagt Sundhedskommissionen en almindelig Ret til at undersøge Sundhedstilstanden og de hygieiniske Forhold om Bord paa de i en Havn liggende Skibe, Bkg. Nr. 81, 27 Maj 1885 § 47 (Korsør).

Eks. paa, at der i en saadan Vedtægt er givet Bestemmelse om Oprensning af en Del af Havnen, Bkg. Nr. 13, 15 Jan. 1887 § 13 (Aarhus), Nr. 124, 5 Oktbr. 1889 IV § 7 (Sakskøbing).

9. Ang. at Statsbanedriften er underkastet de almindelige Havnereglementer, Reglm. for Afbenyttelsen af Havnesporene uden for Kbhvn. Nr. 104, 29 Juli 1889 § 9, jfr. Reglm. Nr. 134, 30 Oktbr. s. A. § 10 (sydfyenske Bane).

Med Hensyn til Statsbanernes Havne, se Jernbaner B III 17, 18 og — om Havnespor — 10 ibd. Havneafgifter.

10. Ang. Fritagelse for Erlæggelse af Skibsafgifter til Havnene for de vedkommende Havn selv tilhørende Fartøjer, Muddermaskiner og Pranme derunder indbefattet, Ind. M. Cirk. Nr. 208, 16 Septbr. 1889 med Skema, Arb. Min. Cirk. Nr. 258, 28 Novbr. 1894 med Skema.

11. Om Grundafstaaelse ved Udvidelse af Statens Havneanlæg, L. Nr. 46, 13 April 1894.

12. Ang. at Anlæg af Havne og Landgangsbroer ikke maa finde Sted uden forud erhvervet Tilladelse fra Indenrigsministeriet, Ind. M. Cirk. Nr. 53, 11 Maj 1898.

13. Se Ekspropriation 4 æ (Færø). Fyr 21 (Anbringelse af Fyr ved Havne og Anlægsbroer). Jernbaner B II 7 (Kommunernes Bidrag til Baner m. v. i Jylland og Fyen), C 18 g

(Havnespor ved de lolland-falsterske Baner), C 12 a (ang. en projekteret Havn paa Gedserodde). Militær Assistance 2 p.

14. Island. Ang. Adgang til Benyttelsen af private Havne og Fortøjningsredskaber i Handelsstederne samt til Anbringelse af saadanne Redskaber paa privat Grund, og at Pl. 28 Decbr. 1836 § 11 forbliver gældende, dog med en Lempelse, L. 13 Marts 1891 (Nr. 3 i Till. t. Lovt.) §§ 4, 5.

II. Ang. Havnen og Kanalerne i København.

1. Derom handler den nu forældede Fr. 15 April 1682.

2. Om Havnevæsenets nærmere Regulering i København og Christianshavn, Fr. 18 April 1744, der ogsaa er anvendelig paa Fiskekvaserne, Bkg. 24 Febr. 1818.

Denne Forordn. er paa flere Punkter forandret og nærmere bestemt ved de nedenfor ommeldte Reglementer.

3. Ang. Havnevæsenets Bestyrelse, L. 30 Decbr. 1858 (S. 818) og Vedt. 31 Oktbr. 1859 (D. T. f. 1860 S. 241 samt i Till. t. Lovsaml. f. 1860). Den kongelige Administration for Havnevæsenet i København hæves, Resl. 24 Febr. 1860 (D. T. S. 245). Jfr. om denne Administration, der afløste den tidligere Havnekommission, Resl. 1 Maj og Rskr. 22 Decbr. 1812, Bkg. 6 Septbr. 1813.

Ny Vedtægt for Bestyrelsen af Københavns Havnevæsen, Nr. 247, 20 Decbr. 1898.

4. Ang. de ved samme ansatte Embedsmænd og Betjente, deres Ansættelse, Afskedigelse, Lønning og Forretningernes Fordeleling imellem dem, L. 30 Decbr. 1858 §§ 4, 5, Vedt. 31 Oktbr. 1859 §§ 4—14, de utrykte Ind. M. Resol. 10 Maj 1873, 5 Juli og 24 Septbr. 1875, 28 og 31 Jan. 1876 samt de nu gældende Hovedbestemmelser i Vedt. Nr. 247, 20 Decbr. 1898 §§ 21—27.

Se Bromænd. Brovægttere. Embedsmænd 26 (ang. Arrest paa Havnevæsenets Betjente). Havnebygmester. Havnefogeder 1. Havnekaptajn. Havnemester 1. Strømpatrouillebetjente.

5. Ang. Henlæggelse af Kallebodstrand under Havnevæsenets Bestyrelse, Bkg. 24 Marts 1817. Jfr. Resl. 19 Febr. s. A.

Under sammes Bestyrelse er henlagt Stadens indre Havn — Orlogshavnen ikke herunder indbefattet — samt Reden, Vedt. 31 Oktbr. 1859 § 1. Jfr. Bkg. Nr. 118, 9 Juli 1897 § 1.

6. De Forskrifter, som gælde for Skibe i Havnen og paa Reden i Henseende til Brandpolitiet, beholde fremdeles Gyldighed, L. 15 Maj 1868 § 45 i Slutn.

Om disse Bestemmelser, se det nedenfor under 28 ommeldte Ordensreglement.

7. Bestemmelser ang. Sundhedsvæsenet.

a. De i Havnen liggende Skibe og deres Besætninger ere med Hensyn til Renlighed og Sundhedsforhold underkastede det samme Tilsyn som Huse og dissers Beboere, og ethvert mistænkeligt Sygdomstilfælde skal ufortøvet anmeldes for Sundhedskommissionen, den tidligere Vedt. 26 Oktbr. 1860 § 15. Se nu Sundhedsvedtægten i Bkg. Nr. 78, 15 Juni 1886 § 1.

b. Dødsfald om Bord i Skibe udenfor Toldbodbommen skulde tidligere anmeldes paa Karantænehuset og i Skibe inden for Bommen for Politidirektøren (og Vaterskouten), Reglm. 9 Septbr. 1853 § 41 (i Noten til Bkg. 2 Oktbr. 1856).

c. Skibe, som losse eller indlade Klude, Ben og Guano eller andet luftfordærvende Affald, skulle henvises til passende Steder i Havnen, Sundhedsvedt. i Bkg. Nr. 78, 15 Juni 1886 § 25, jfr. tidligere Vedt. 26 Oktbr. 1860 § 14.

d. Herved mærkes ogsaa Sundhedsvedtægt i Bkg. Nr. 78, 15 Juni 1886 § 27 (hvilket Brændsel Dampskibene maa benytte).

8. I Havnen og Kanalerne maa Skibe hverken repareres eller ophugges, Fr. 18 April 1744 § 8, Pl. 10 Oktbr. 1781.

9. Ang. hvor vidt Fartøjer maa færdes i Havnen og Kanalerne mellem Tappenstreg og Reveille, Fr. 18 April 1744 § 13, Reglm. 9 Septbr. 1853 § 24. Se nu Reglm. Nr. 118, 9 Juli 1897 §§ 7—12.

Rejsende med Dampskibe maa lande eller om Bord sættes ved Toldboden i nævnte Tid, Pbf. 23 Oktbr. 1820 (M. R.).

Hvor vidt Baade maa henligge om Natten i Basinet mellem Langebro og Estakaderne, Pl. 18 Decbr. 1820.

10. Hvad der bjerges i Havnen, skal uden Ophold anmeldes for og afleveres til Havnepolitiet, Reglm. Nr. 118, 9 Juli 1897 § 41.

11. Bestemmelser til at forhindre Havnens og Kanalernes Formudring, Reglm. Nr. 118, 9 Juli 1897 § 39. Jfr. Fr. 18 April 1744 § 3 1ste Sætn. (§'s øvrige Del er hævet ved Adg. 22 Jan. 1869 § 2), Pl. 2 Maj 1788 (§ 4 er hævet ved do.), 8 s. M., Rskr. 23 Jan. 1789, Pl. 18 (§§ 2 og 3 ligeledes), 25 og 30 Maj s. A., Bkg. 24 Marts 1817 (ang. Kallebodstrand), Reglm. 9 Septbr. 1853 § 38.

Sne og Is maa ikke uden Tilladelse udkastes i Havnen eller Kanalerne, Politivedt. Nr. 125, 22 Juni 1883 § 89. Jfr. Bol-

værker I 4. — Ikke heller maa nogen som helst Urenlighed udkastes i samme, § 88 ibd. Jfr. Reglm. Nr. 118, 9 Juli 1897 §§ 33, 39.

Pl. 9 Septbr. 1793 og 18 Oktbr. 1815 ere hævede, Adg. 22 Jan. 1869 § 2.

Se Slamkister.

12. Ang. Opmudring af Havnen og Kanalerne samt Midlernes Tilvejebringelse dertil, Pl. 14 Juni 1817, Resl. 7 Novbr. 1821 med Note, 26 Marts 1823. Jfr. K. Skr. 31 Maj 1836 ang. Tilbagebetaling af den efter Udløbet af de i Pl. 1817 foreskrevne 10 Aar opkrævede Mudderafgift.

Ang. Bidrag dertil fra Kommunen, Resl. 13 Marts 1844, 15 Jan. 1845 (i J. G. Sørensens Samling af Bestemmelser for Kbhvn.s Kommune).

Ang. Indretning af Viburgs Plads for Reparation og Bygning af Havnens Muddermølle og Pramme, Rskr. 8 Febr. 1732.

13. Ang. Benyttelsen af Dampskibsbroen og Pladsen ved Kvæsthusgade, samt af Havnevæsenets derværende Vareskure, Bkg. 26 Juli 1858, 15 April 1868.

14. Ang. Sunddamphaadenes Liggeplads i Havnegade, Bkg. 8 Maj 1873 (U. L.).

15. Koncession for et Aktieselskab til Havnens Udvidelse mod Syd og Tilvejebringelse af et Skibsløb gennem Kallebodstrand til Køgebugt 21 Oktbr. 1859.

Om tidligere Uddybning af Kallebodstrand, se Resl. 1 Maj 1816, jfr. Resl. 19 Febr 1817.

16. Ang. Skipperlavets Ret til Indisning fra Reden og Losning af ankommende Skibe, som komme paa Grund, Lavsart. 25 Jan. 1707 § 13.

17. Pl. 15 Juli 1801 om Beskadigelse af Fortøjningspæle m. m. er hævet. L. 10 Febr. 1866 § 309.

18. Ang. Kommunens Overtagelse af Bolværksstrækningen paa Slotholmssiden mellem Holmensbro og Stormbroen, Finansl. Nr. 46, 30 Marts 1876 § 26 Nr. 15.

19. Advarsel mod at beskadige en ved 2 Baaker Syd for Langebro betegnet Rørledning fra Ryssenstens Søbadeanstalt, Bkg. 14 Marts 1878 (U. L.).

20. Ang. at Hunde om Bord i Skibe i Havnen eller paa Reden skulle holdes bundne eller dræbes, Bkg. Nr. 82, 3 Juni 1876 (udstedt i Henhold til den foran under I 1 anførte Lov), der atter ophævedes ved Bkg. Nr. 114, 5 Septbr. s. A.

21. Med Hensyn til Benyttelsen af og Ordens Overholdelse i

Havnen mærkes Bestemmelser ang. Ordningen af Kommandoforholdene i og ved Christiani Qvinti Bastion 21 Juli 1879 (M. R. og i Søværnets Lovsaml.).

22. Ang. ved hvilke Bolværker Sandplosiong maa ske, og at en Flydebro over Christianshavns Kanal til enhver Tid kan for-dres aabnet uden Betaling, Bkg. 1 Septbr. 1879 (U. L.).

23. Ang. Anlægget af en Frihavn som en Del af samme, L. Nr. 44, 31 Marts 1891 §§ 1 ff.

Ifølge denne Lov er der foregaaet en betydelig Forandring i Havnevæsenets Bestyrelse, som navnlig i væsentlige Punkter er gjort afhængig af Lovgivningsmagten, § 10.

Ang. Havnevæsenets Forhold til Frihavnsanlægget, Konc. Nr. 87, 27 April 1892.

Se Frihavne 2.

24. Af den foran under 23 ommeldte Koncession mærkes derhos:

Ang. en Havn for Lystfartøjer, § 2 i Slutn.

Ang. eventuelt Anlæg af en Dampfærgehavn, §§ 9, 28, 29 II, jfr. Lovens § 7.

Ang. Havnepolitiets Myndighed i Frihavnen, § 21.

25. Ang. Kontorholdsgodtgørelsen for Toldoppebørselskonto-erne i Havnen, L. Nr. 32, 30 Marts 1889 § 1 A.

26. Ang. at et Sæt Prøvelanterner beror hos Havnebestyrelsen og forevises af den vagthavende Strømbetjent, Adg. f. Isl. 26 Septbr. 1890 (Nr. 38 i Till. t. Lovt.) I i Slutn. Se ogsaa Bkg. Nr. 23, 18 Febr. 1887 I i Slutn.

27. Anskaffelse af et Isbryderdampskib til Københavns Havne-væsen, L. Nr. 95, 10 April 1895.

28. Reglement for Ordens Overholdelse m. m. i Københavns Havn, Nr. 118, 9 Juli 1897.

Herved er det tidligere Ordensreglement i Bkg. Nr. 7, 17 Jan. 1884 med dertil hørende Ændringer i Bkg. Nr. 74, 26 April 1887, Nr. 40, 20 Marts 1891, Nr. 4, 11 Jan. 1893, hævet, § 51 ibd.

Ændring i Reglm.s § 9 (ang. Lanterneføring), Bkg. Nr. 100, 15 Juli 1898.

Do. i sammes § 11 (ang. Bomløbets Aabning), Bkg. Nr. 165, 3 Decbr. 1898.

29. Udvidelse af Grænsen for Københavns Havn mod Syd, Bkg. Nr. 152, 19 Novbr. 1898.

30. Ang. Jagt og Fiskeri i Havnen, Reglm. Nr. 118, 9 Juli 1897 § 40.

31. Om Indtagelse, Udkastning og Bortførelse af Ballast, se Ballast A 2.

32. Ang. Toldopsynet ved Lossen og Laden i Havnen og Ekspeditionstiden herfor, se Toldsted 2.

33. Se fremdeles Afløb — Afløbsrender A 4 (en Afgift af dem til Havnen). Bolværker I. Dragere 3. Færgævæsen III. Jernbaner B I 2 k.

Om Havnevæsenets Avktioner og Licitationer, se Avktion 3 h. Avktionsgebyrer I 24 e. Licitation 1 b.

Se endelig Red, Københavns, og specielle Bestemmelser om Kanalerne under Kanaler I.

III. De kongelige Havne og Skibsbroer.

Om disse, nemlig Esbjerg, Helsingør og Frederikshavn Havne, Rørvig og Vedbæk Landingsbroer, henvises til det nedenfor under VIII anførte.

Under Jernbaner B II findes adskilligt om Havne og Skibsbroer, der henhøre til jydsk-fyenske Jernbaneanlæg; se navnlig Nr. 7 om Erstatning af Halvdelen af Ekspropriationssummerne ved visse i Forbindelse med Jernbanerne staaende Havneanlæg.

IV. Kommunale Havne i Købstæderne.

1. Bestyrelsen af Havnene er ved L. 26 Maj 1868 § 16 henlagt til Byraadene. Herom kan særlig mærkes:

a. Den umiddelbare Forvaltning overdrages til Havneudvalgene, hvorom henvises til Vedtægterne for Købstæderne efter L. 26 Maj 1868 §§ 5 og 35, jfr. Udkast i D. T. f. 1868 S. 585, og til Reglementerne for Forvaltningen af Havnene efter L. 26 Maj 1868 § 16, jfr. Udkast i D. T. f. 1869 S. 455.

b. Om de ved L. 26 Maj 1868 § 16 ophævede Havnekommissioner henvises til Gen. Toldk. Prom. 28 April 1798, Adg. 24 Oktbr. 1837 § 19, K. Skr. 18 Avg. 1842, 3 Juli 1845, Instr. 1 Juli 1848, Ind. M. Cirk. 28 Decbr. 1850.

2. Havnens Midler holdes adskilte fra Kæmnerkassens, L. 26 Maj 1868 § 16, jfr. L. 11 Febr. 1863 § 1. Herom mærkes særlig:

a. Ved Optagelse af Kort er det konstateret, hvilke Land- og Vandarealer der høre til Havnene, Ind. M. Cirk. 12 Oktbr. 1868 (D. T. S. 1066).

b. Om Disposition over de Havnene tilhørende Aktiver og om Prohibitivpaategninger paa disse, Ind. M. Skr. Nr. 109, 30 Marts 1871, jfr. Gen. Toldk. Cirk. 21 Juli 1829.

c. Ang. de Havnene tilkommende Godtgørelser for Akcise henvises til Akcise II.

d. Af ældre Bestemmelser kunne mærkes K. Skr. 14 Oktbr. 1847, Ind. M. Skr. 10 Marts 1856.

e. At Kæmmerkassen kan give Tilskud til Havnekassen, forudsættes i L. 26 Maj 1868 § 16, Ind. M. Cirk. 21 Septbr. 1868 (D. T. S. 974).

3. Om Uddybning af Indsejlinger og desl. gives Forskrifter i L. 26 Maj 1868 § 16. Jfr. Vrag 9.

4. Aarlige Overslag over Havnenes Indtægter og Udgifter, se L. 26 Maj 1868 § 16, Ind. M. Cirk. 29 Avg. 1868 (D. T. S. 1067), 16 April 1869 (D. T. S. 452).

Af de aarlige Overslag over de kommunale Havnes Indtægter og Udgifter skal indsendes tre (før to) Eksemplarer til Indenrigsministeriet (det ene til Vandbygningsdirektøren), Ind. M. Cirk. Nr. 129, 8 Septbr. 1883.

5. Om Regnskaber og Regnskabsaar gives Regler i L. 26 Maj § 16, Ind. M. Cirk. 16 April 1869 (D. T. S. 452). Herom mærkes endvidere nogle ældre Bestemmelser:

a. Om Tvangsmidler med Hensyn til Regnskabets Aflæggelse m. m., K. Cirk. 15 Decbr. 1801, alm. Kassefr. 8 Juli 1840 § 28.

b. Om Fremlæggelse af Regnskaberne, K. Skr. 26 Avg. 1842.

c. Udskrifter til Regnskabsbrug, se Regnskab I 5 d Nr. 3.

6. Gæld for Havnen maa ikke stiftes, ej heller nogen fast Ejendom afhændes uden Indenrigsministerens Samtykke, L. 26 Maj 1868 § 16, jfr. Ind. M. Skr. Nr. 109, 30 Marts 1871 om Disposition over Aktiver.

7. Reglementer for Havnenes Forvaltning ere paabudte ved L. 26 Maj 1868 § 16, Ind. M. Cirk. 16 April 1869 (D. T. S. 452).

8. Reglementer for Orden og Sikkerhed i adskillige Havne ere udfærdigede under 1 Juli 1848, jfr. forel. L. Nr. 54, 10 April 1874. Herom mærkes endvidere:

a. Om Ild og Lys om Bord, Resl. 22 Juni 1844.

b. Om Afbenyttelsen af de i Forbindelse med de jydsk-fyenske Jernbaner anlagte Havnespor, Reglm. 19 Jan. 1865.

c. Om Stenoljeladninger, Ind. M. Cirk. 15 Marts 1870 (D. T. S. 234), Adg. 17 Marts 1865 (f. Vest.).

d. Herhen hørende Bestemmelser findes i Politivedtægterne for Købstæderne, M. T. B f. 1872 S. 57.

e. Om Reglerne angaaende Indtagelse og Udkastning af Ballast, se ogsaa Ballast A.

9. Om Havnetakster, se under Havneafgifter D.

10. Overtilsynet med Havnene har Indenrigsministeren, L. 26 Maj 1868 § 16. Herom mærkes endvidere:

a. General-Landets-Havnekommission blev oprettet ved Fr. 11 Marts 1746 og ophævet ved Resl. 23 Oktbr. 1747 (i Note til Fr. 11 Marts 1746).

b. Havnesagerne have været henlagte under Kanal-, Havne- og Fyrdirektionen, Kan. Dir. Prom. 11 Avg. 1804, V. G. R. og Gen. Toldk. Prom. 28 Avg. 1810, Rskr. 21 Maj, Kan. Dir. Prom. 11 Juni og 4 Oktbr., Pl. 8 Novbr. 1811. Ved Bkg. 9 Febr. 1816 gik de over til General-Toldkammer- og Kommerce-Kollegiet og derfra til Indenrigsministeriet, Kdg. 24 Novbr. 1848 II.

c. Om Ministeriets tekniske Medhjælp ved Tilsynet med Havnene, Ind. M. Cirk. 12 Novbr. 1868 (D. T. S. 1066), og om en paatænkt Forøgelse af det under Vandbygningsdirektøren ansatte Personale, Ind. M. Cirk. Nr. 131, 6 Juni 1873. Ang. det ifølge fornævnte Cirk. 1868 inddragne Embede som Kanal- og Havneinspektør, se Gen. Toldk. Cirk. 27 Jan. 1816, Adg. 20 April 1737, Konf. 11 April 1738 § 2, Adg. 8 Decbr. 1767.

d. Enhver Havn skal selv afholde Omkostningerne ved de af Regeringens Teknikere efter Byraadenes Begæring foretagne særlige Undersøgelser af Planer til Havnens Udvidelse og desl., Ind. M. Skr. 24 Decbr. 1868 (D. T. f. 1869 S. 1).

e. Ligningen af Omkostningerne ved Overtilsynet efter L. 26 Maj 1868 § 16 sker efter aarlige Indberetninger om de efter Havnetaksten oppebaarne Indtægter, Udkast til Reglm. i Ind. M. Cirk. 18 April 1869 (D. T. S. 452). Jfr. Reglm. for Bandholm Havn i Bkg. Nr. 149, 21 Decbr. 1886 § 7.

11. Amtmændene ere ikke længere pligtige, men vel beretigede til at foretage aarlige Eftersyn af Havnekasserne, Ind. M. Skr. 20 April 1869 (D. T. S. 417). Jfr. Rev. Dep. Cirk. 9 Marts 1866 (i M. T. A f. 1872 S. 93).

Ang. Amtmændenes Forhold til Havnevæsenet kan i øvrigt mærkes Rtk. Skr. 4 og 11 Novbr. 1747, V. G. R. og Gen. Toldk. Prom. 28 April 1798, Cirk. 21 Juli 1829, Ind. M. Cirk. 12 Juni 1868 (D. T. S. 578), Skr. Nr. 109, 30 Marts 1871.

12. Aarlige Indberetninger til Indenrigsministeriet og Krigsministeriet om Forandringer ved Havnene, Ind. M. Cirk. 5 Novbr. 1865 og Udkast til Reglm. ved Ind. M. Cirk. 16 April 1869 (D. T. S. 452).

Ny Bestemmelser om de ommeldte aarlige Indberetninger om Forandringer ved samme fra Havnekommissionerne til Indenrigsministeriet og Krigsministeriet, Ind. M. Cirk. Nr. 2, 12 Jan. 1882.

Marineministeriet erholder Oplysning om de private Havne og Broer gennem Tolddistrikterne, ibd.

13. Ang. Indsendelse af Oversigter fra Havnebestyrelserne til Statens statistiske Bureau, Ind. M. Cirk. Nr. 70, 15 Maj 1897.

14. Om Dyrtidstillæg til Havnenes Betjente, Ind. M. Cirk. 7 April 1856.

15. Ang. Gebyret for Licitationer vedkommende Havnevæsenet, se Licitationsgebyrer I 9.

V. Kommunale Havne uden for Købstæderne. Bestemmelserne herom, for saa vidt de findes i de trykte Samlinger, ere anførte under VIII t. Eks. for Læsø.

Ang. Licitation over Opførelsen af en Landingsbro, se Licitation 1 e Nr. 4.

VI. Private Havne. Bestemmelserne herom, for saa vidt de findes i de trykte Samlinger, ere anførte under VIII t. Eks. Norsminde.

VII. Forskellige mere almindelige Bestemmelser om Havne.

1. Havneanlæg ved Færgesteder, Rtk. Skr. 29 Juni 1816 (i Till. t. Reskriptsaml. f. 1816).

2. Om Havneanlæg paa en Mands til Havet stødende Grund til Skade for andre, Ind. M. Skr. 2 April 1849, jfr. for Fredericia, Rskr. 3 April 1807 § 38.

3. Om Erstatning for den Skade, som Skibene foraarsage paa Havneværkerne, Ind. M. Skr. 22 Jan. 1862.

4. Meddelelse om Ødelæggelse paa Havnene ved Stormfloden 13 Novbr. 1872 i M. T. B f. 1873 S. 9.

5. Om Kommuneafgifter af Havnevæsenet, se Kommuneafgifter I 3 h.

Alle Havne, der ere i privat Besiddelse, anses fritagne for at svare Indkomstskat til Staten, Ind. M. Skr. 20 Avg. 1870 (D. T. S. 682).

7. At Havnevæsenet i det hele hører under Indenrigsministeriet, se de foran under III 10 b anførte Bestemmelser.

8. Se fremdeles: Bolværker. Bøder D II 23 (som tilfalde Havnekasserne). Fyr 8 (Havnefyr). Pælebukker 1 (ang. Berettigelse til Udførelse af forskelligt Arbejde vedk. Havnene).

VIII. Bestemmelser om de enkelte Havne- og Skibsbroer.

1. Aalborg.

a. Om Havnepenge, V. G. R. og Gen. Toldk. Prom. 1 Septbr. 1810.

b. Opmudring af Anlægsstedet ved Vesteraa skulde Nørresundby Færgelav besørge, Reglm. 29 Novbr. 1834 § 10.

c. Om de Bolværkspenge, som bør erlægges til de private Bolværksejere i Aalborg af Kaage, som anvises Plads i Aaerne ved Bolværkerne, K. Skr. 4 April 1837.

d. Tillæg til Havnereglement 1 Juli 1848, Bkg. Nr. 114, 30 Oktbr. 1877. Tillæg til Havnereglement 1 Juli 1848 vedrørende Broen over Mundingen af Teglgårdshavn, Bkg. Nr. 91, 9 Juli 1886.

Se Fjordfart 2. Fyr 27 a.

2. Aarhus.

a. Ældre Bestemmelser derom findes i-Rskr. 10 Marts 1683, Bev. 4 Marts 1735 (Bolværks- og Kanalpenge), Konf. og Rskr. 11 April 1738, Rskr. 19 Juni 1745, 6 Febr. og 31 Juli 1789, 17 Marts 1797, K. Skr. 24 Juli 1824.

b. Om Stempelbegunstigelse for et Laan til Havnens Udvidelse, L. 16 Febr. 1856, jfr. L. 11 Febr. 1863 § 2.

c. Reglm. for Ordens Overholdelse m. m. i Aarhus Havn og paa Aarhus Red, Nr. 192, 3 Oktbr. 1894, Reglm. ang. Skibe, der have Stenolje og lignende brandfarlige Vædsker om Bord som Last, Bkg. Nr. 48, 30 Decbr. 1898. Se Stenolje 3 b.

d. Se Fyr 27 b.

3. Akureyri Købstad paa Island. Havnereglement 25 Marts 1885 (Nr. 5 i Till. t. Lovt.). Nyt Havnereglement 31 Maj 1890 (Nr. 28 i Till. t. Lovt.). Nyt Havnereglement 5 Septbr. 1895 (Nr. 21 ibd.).

4. Arnager Baadehavn. Reglement for Ordens Overholdelse, Bkg. Nr. 59, 18 April 1885.

5. Asaa Skibsbro. Reglement for Ordens Overholdelse ved samme, Bkg. Nr. 49, 14 Maj 1879.

6. Assens.

a. Om Bropenge til Skibsbroen, Rskr. 24 Maj 1720 (i Re-skriptsaml. 1ste Del), Rtk. Skr. 17 Avg. 1748 (ibd.), 1 Febr. 1749 (ibd.), 10 Jan. 1756 (ibd.), Bev. 5 April 1763 (ibd.), V. G. R. og Gen. Toldk. Prom. 27 Avg. 1796, K. Prom. 28 Oktbr. 1797.

b. Om Havnepenge, V. G. R. og Gen. Toldk. Prom. 17 Febr. 1810, Resl. 2 Septbr. 1835.

c. Ang. Havnens Istandsættelse, Rskr. 15 Juli 1796.

Se Fyr 27 f.

7. Audebo, Skibsbroen der (tilhørende Lammefjordens Lods-
ejerlag). Reglement for Overholdelse af Orden, Bkg. Nr. 15, 9
Febr. 1883.

8. Bandholm Havn (tilhørende Grevskabet Knuthenborg).

Reglement for Forvaltningen, Bkg. Nr. 149, 21 Decbr. 1886.

Reglement for Ordens Overholdelse, Bkg. Nr. 174, 10 Novbr.
1887.

Ang. en Ændring i Ordensreglementet i Bkg. Nr. 174, 10
Novbr. 1887, Bkg. Nr. 80, 29 Marts 1893.

9. Bellevue, Anlægsbroen der (tilhørende det forenede Damp-
skibsselskab). Reglement for samme, Bkg. Nr. 113, 26 Avg.
1874.

10. Bogense Havn. Reglement for Overholdelse af Orden Nr.
123, 27 Juli 1885.

11. Brønde Udskibningsbro (tilhørende Ourø Kommune). Regle-
ment for Overholdelse af Orden, Bkg. Nr. 2, 7 Jan. 1884.

12. Christiansø.

a. Om Havnepenge, Resl. 2 Oktbr. 1818.

b. Udgifter til Havnens Vedligeholdelse som Nødhavn op-
føres paa de aarlige Finanslove under Marineministeriet, Resl.
2 Maj 1855.

Se Havneafgifter E 8. Lodsvæsen B 9.

13. Dragør.

a. For Havnen maatte Indvaanerne lade gøre en Bom,
Rskr. 24 Juli 1750, jfr. Pl. 13 Jan. 1818 § 4.

b. Reglement for Havnen stadfæstet ved Resl. 7 April
1855.

14. Ebeltoft.

a. Om Salg af nogle Øer til Havnevæsenet, K. Prom. 13
Septbr. 1801, jfr. Konf. 6 Septbr. 1799.

b. Om Havnepenge, Resl. 28 Jan. 1835.

15. Esbjerg.

a. Om Havnens Anlæg m. v., L. 24 April 1868 (S. 113).

b. Reglement for Vedligeholdelsen af Orden, Bkg. Nr. 108,
8 Avg. 1874. Forandringer i Ordensreglement Nr. 108, 8 Avg.
1874, Bkg. Nr. 79, 31 Maj 1889 (§ 3 1ste Stykke), Nr. 115, 4
Juli 1891 (§ 15 1ste Stykke). Nyt Ordensreglement, Nr. 128,
17 Avg. 1897.

Se Fyr 27 p.

16. Espergjærde Landingsbro. Reglement for Ordens Overholdelse, Nr. 27, 15 Marts 1880.

17. Faaborg.

a. Om Havne- og Bropenge, Rskr. 17 April 1782.

b. Om Afgift af dem, der lade bygge Fartøjer paa Skibsbroen, V. G. R. og Gen. Toldk. Prom. 17 April 1810.

18. Fejø.

Anlægsbroen tilhørende det forenede Dampskibsselskab. Reglement for samme, Bkg. Nr. 10, 25 Jan. 1876.

Landingsbroen ved Dybet (tilhørende Kommunen). Reglement for Ordens Overholdelse, Bkg. Nr. 103, 10 Juli 1882.

19. Femø, Anløbsbroen der (tilhørende det forenede Dampskibsselskab). Reglement for samme, Bkg. Nr. 93, 13 Septbr. 1877.

20. Frederik den 7des Kanal, Havnene derved, se Kanaler II B 4.

21. Fredericia.

a. Ældre Bestemmelser findes i Priv. 11 Marts 1682 § 2, Reglm. 3 April 1807, Resl. 30 Juni 1815.

b. Om Dampfærgehavnen, L. 28 Maj 1870, jfr. M. T. B f. 1872 S. 60.

c. Reglement for Besejling og Ordens Overholdelse, Bkg. Nr. 125, 25 Juni 1894.

22. Frederikshavn.

a. Havnen er anlagt for den kongelige Kasses Regning og bestyres efter særegne Regler, se Noten til Instr. 1 Juli 1848, jfr. K. Prom. 5 Avg. 1811, L. 26 Maj 1868 §§ 16 og 17, Resl. 8 Oktbr. 1868 (D. T. S. 1151), L. Nr. 62, 1 April 1871 § 6.

b. Om Havnepenge, V. G. R. og Gen. Toldk. Prom. 17 April 1810 (to).

c. Om Havnens Udvidelse, Resl. 4 Juni 1834, L. 23 Jan. 1862.

d. Udgifterne til Havnens Vedligeholdelse opføres paa de aarlige Finanslove under Indenrigsministeriet.

e. Reglm. for Overholdelse af Orden og Sikkerhed under Arbejderne ved Havnens Udvidelse Nr. 124, 14 Juni 1883.

f. Af Fladstrand Fæstnings Areal er en Del afgivet til Havnen, Krigs. M. Skr. 4 Jan. 1883 (M. R.).

Se Fyr 27 v. Sømærker I 15 o.

23. Frederiksværk. Fhv. Købmand i Frederiksværk K. A. Larssens og Hustru L. M. Larsen født Thodbergs Legat til Op-

førelse af en Skibsbro og eventuel Skibshavn i Frederiksværk, Stadf. Nr. 82, 5 Marts 1896.

24. Gjedser Havn, se Jernbaner C 12.

25. Gjersløj. Ordensreglement for den Aktieselskabet Roskilde-Selsø tilhørende Anlægsbro ved Gjersløj, Bkg. Nr. 114, 3 Maj 1895.

26. Glyngøre.

a. Om Havnens Anlæg, L. Nr. 13, 25 Jan. 1871.

b. Reglement for Forvaltningen Nr. 111, 15 Avg. 1873.

c. Nyt Reglement for Forvaltningen Nr. 54, 25 Marts 1886.

d. Om Statens Overtagelse af samme, L. Nr. 13, 8 Febr. 1889, jfr. Bkg. Nr. 133, 28 Oktbr. s. A.

Reglementerne Nr. 111, 15 Avg. 1873 og Nr. 54, 25 Marts 1886 ere traadte ud af Kraft, fornævnte Bkg. 1889.

27. Grenaa Havn. Reglement for Overholdelse af Orden, Bkg. Nr. 136, 29 Septbr. 1880.

Se Jernbaner B II 20 a.

28. Grønsund, om Bropenge ved Færgebroerne, Rskr. 15 Juli 1803 § 2 a, Resl. 27 Juli 1832.

29. Gudhjem Havn. Reglement for Forvaltningen Nr. 225, 22 Oktbr. 1885.

30. Hadsund Havn. Reglement for Ordens Overholdelse, Bkg. Nr. 74, 19 Maj 1890.

31. »Hammerhavnen« i Sæmbugten (tilhørende Bornholms Granitværk). Reglement for Ordens Overholdelse, Bkg. Nr. 244, 28 Oktbr. 1893.

32. Hasle Havn, se Fyr 27, 2 a.

33. Helsingør.

a. Havnen hører til de kongelige Havne og bestyres efter særegne Regler, se Noten til Instr. 1 Juli 1848, jfr. Resl. 19 Maj 1824, L. 26 Maj 1868 §§ 16 og 17, Resl. 5 Oktbr. 1868 (D. T. S. 1151), L. Nr. 62, 1 April 1871 § 6.

b. Om Reglement for Ordens Overholdelse i Havnen og paa Skibsbroen, se Noten til Instr. 1 Juli 1848, jfr. Adg. 8 Decbr. 1767, Rskr. 15 Avg. 1781, 2 Oktbr. 1789, 25 Oktbr. 1799, Resl. 20 Oktbr. 1802, 18 Jan. 1816 (i Till. t. Reskriptsaml. f. 1816).

c. Om Havnens Indtægter af Transitvarer, Resl. 5 Novbr. 1812.

d. Udgifterne til Havnens Vedligeholdelse opføres paa de aarlige Finanslove under Indenrigsministeriet.

e. Nedsættelse af en Kommission med Hensyn til Havnens Forbedring og Udvidelse, M. T. B f. 1871 S. 133.

f. Koncession for L. Carlé til at anlægge en Havn ved Øresund nord for Kronborg 15 Febr. 1866.

g. Overenskomst om Afgivelse af et Areal af Kronborg Fæstningsterræn til Havnens Udvidelse 16 og 31 Juli 1878 (M. R.). Jfr. Fæstninger 7.

h. Havnekomiteens Myndighed med Hensyn til Færgefarten, Reglm. Nr. 82, 14 Juni 1882.

i. Reglm. for Ordens Overholdelse, Nr. 190, 3 Oktbr. 1894.

Se Fyr 27, 2 c. Jernbaner B I 3.

34. Hesnæs Havn. Reglement for Overholdelse af Orden, Bkg. Nr. 86, 27 Maj 1881. — Se Fyr 27, 2 d.

35. Hobro Havn. Reglement for Ordens Overholdelse, Bkg. Nr. 75, 19 Maj 1890.

36. Holbæk.

a. En Brotakst, Resl. 16 Juli 1802, jfr. V. G. R. og Gen. Toldk. Prom. 25 Avg. 1810 om Afgift af Brænde, der opsættes paa Bropladsen.

b. Reglement for Overholdelse af Orden, Bkg. Nr. 54, 9 Maj 1882.

37. Hornbæk Fiskerlejes Havn. Legat til Vedligeholdelsen deraf (Farver af Hillerød Georg Vilhelm Budtz og Hustru), Stadf. Nr. 98, 19 Marts 1898 § 4 b.

38. Horsens.

a. At i Stedet for en ny Havns Anlæggelse maa der fortfæres med den gamle Havns Reparation, Rskr. 7 Septbr. 1731.

b. Anordning om Horsens Købstads Skibshavn, og hvad dertil af Skibsrummene skal betaales, 20 April 1737 (i Reskriptsaml.).

c. Interimshavnereglement for Horsens Købstad 14 Maj 1794 (i Reskriptsaml. 1ste Del).

d. Om Horsens Fjords og dens Aastrøms Fordybning, Rskr. 22 Decbr. 1802.

e. Om Havnepenge, Resl. 10 Septbr. 1834, jfr. Bev. 4 April 1668, Konf. 8 Septbr. 1670, Adg. 20 April 1737.

f. Om et Laan til et Havneanlæg, Resl. 8 Febr. 1854.

g. Horsens Havn og Sejlløbet til samme. Reglement for Ordens Overholdelse, Bkg. Nr. 26, 3 Marts 1887.

39. Hou Havn, se Jernbaner C 4.

40. Hundested Havn, se Fyr 27, 2 i.

41. Humlebæk.

a. Om Afhændelse af Humlebæk Havn, L. 11 Novbr. 1860.

b. Politianordning og Havnetakst for Havnen ved Humlebæk 13 Juni 1814 (i Lovsaml.).

c. Havne- og Brotakst, Bkg. 19 April 1862.

42. Isafjord Købstad paa Island. Havnereglement 28 Juni 1887 (Nr. 11 i Till. t. Lovt.). Nyt Havnereglement 12 Maj 1898 (Nr. 15 ibd.).

43. Islands Havne, om en Opmaaling af disse, Rtk. Prom. 21 Juni 1800.

44. Juelsminde Havn. Ordensreglement, Nr. 68, 12 Decbr. 1896.

45. Jægerspris, om Bropenge ved Færgestedet, Reglm. 18 Septbr. 1810 §§ 2, 5.

46. Kallehave og Koster.

a. Reglement for Overholdelse af Orden og Sikkerhed ved Anlægget af Dæmninger og Broer der, Bkg. Nr. 145, 16 Septbr. 1891.

b. Reglement til Ordens Overholdelse ved Færgebroerne, Bkg. Nr. 284, 30 Decbr. 1893.

47. Kallundborg.

a. Om Havneafgifter, Bev. 12 Marts 1693, Rskr. 12 Marts 1695, 5 Febr. 1783, Resl. 4 Juni 1834.

b. Om Havnekommissionen, Rskr. 6 Febr. 1789 § 10, Reglm. 19 Maj 1800.

48. Karrebæksminde, Havnetakst, V. G. R. og Gen. Toldk. Prom. 28 Juli 1804.

49. Kerteminde.

a. Reglement for Havnevæsenet 16 Septbr. 1801.

b. Om forhøjede og udvidede Havne- og Broafgifter, Gen. Toldk. Prom. 26 Septbr. 1801.

c. Ang. et Laan til Havnens Bedste, Resl. 2 April 1834.

50. Klintholm Havn. Reglement for Overholdelsen af Orden, Bkg. Nr. 13, 30 Jan. 1878.

51. Knebelvigs Landingsbro og Sejlløbet til samme. Reglement for Ordens Overholdelse, Bkg. Nr. 63, 26 April 1890.

52. Kolby Kaas, Havnen der. Reglement for Overholdelse af Orden, Bkg. Nr. 8, 28 Jan. 1886.

53. Kolding.

a. Havnereglement for Kolding 6 Marts 1799, jfr. K. Skr. 12 Juli 1836.

b. Om et Laan til Anlæggelse af en Havn, Resl. 9 Febr. 1842.

c. Reglement for Overholdelse af Orden, Bkg. Nr. 85, 27 Maj 1881.

54. Kongsgaard Anløbsbro (tilhører Helgenæs Broselskab). Reglement for Ordens Overholdelse, Bkg. Nr. 185, 15 Oktbr. 1892.

55. Korsør.

a. Ang. Penge til Havnens Oprensning, Rskr. 11 Novbr. 1758, 17 Juni 1762, K. Prom. 13 Juli 1793.

b. Havnereglement 19 Septbr. 1798.

c. Om Kanal- og Bropenge, Resl. 5 Septbr. 1696, Rskr. 7 Avg. 1744, 30 Novbr. 1753, 17 Juni 1762, K. Prom. 13 Juli 1793, Reglm. 19 Septbr. 1798 §§ 14, 15, K. Prom. 26 Juni 1802, 21 Maj 1803, Postdir. Skr. 15 Juni 1816.

d. Se Fyr 27, 2 p.

e. Reglement for Ordens Overholdelse i Havnen med tilhørende Baadehavn, Bkg. Nr. 111, 26 April 1883.

f. Reglement for Benyttelsen af det Hæren tilhørende Bolværk, Krigs M. Skr. 22 Oktbr. 1880 (M. R.).

g. Se Lodsvæsen B 37.

h. Nyt Reglement for Ordens Overholdelse i Havnen med tilhørende Baadehavn, Bkg. Nr. 102, 10 Oktbr. 1884.

i. Dampfærgehavnen, se Jernbaner B I 2 n.

56. Koster. Se foran 46.

57. Kragenæs, Anlægsbroen der. Reglement for den, Bkg. Nr. 2, 10 Jan. 1880.

58. København, se under II. Se Fyr 27, 2 x.

59. Køge.

a. Ang. et Laan til Havnens Bedste, Resl. 9 Decbr. 1835.

b. Havnepenge til Køge skal ikke erlægges af Ind- og Udklareringer i Storehedinge, Resl. 27 Septbr. 1836.

c. Om Lodseriets Forhold til Havnen, Reglm. 26 Febr. 1835.

d. Reglement for Overholdelsen af Orden, Bkg. Nr. 125, 5 Avg. 1890.

60. Lemvig Havn. Reglement for Overholdelse af Orden, Bkg. Nr. 3, 7 Jan. 1884.

61. Lohals paa Langeland, om et Havneanlæg der, Resl. 24 Oktbr. 1813.

Ordensreglement, Bkg. Nr. 159, 19 Decbr. 1889. Se Fyr 27, 2 ø.

62. Lolland, om et Havneanlæg paa Syd- eller Vestkysten, L. Nr. 56, 25 Marts 1872.

63. Lund i Stevns Herred, om en Bom for Havnen ved denne By, Resl. 26 Avg. 1818 § 1.

64. Læsø.

a. At en Havn maa anlægges, Rskr. 26 April 1765.

b. Reglement for Forvaltningen af Læsø Havn Nr. 80, 22 April 1871.

c. Reglement for Overholdelsen af Orden, Bkg. Nr. 119, 24 Novbr. 1879.

Se Fyr 27, 3 c.

65. Løgstør, Havne- og Brotakst for den østre og vestre Kanalhavn ved Frederik VII Kanal 27 Marts 1862 (i Lovsaml. og D. T. f. 1862 S. 641).

Reglement for Ordens Overholdelse, Bkg. Nr. 84, 4 Juni 1890.

66. Mariager. Besejlings- og Ordensreglement for Mariager Fjord, Bkg. Nr. 16, 21 Marts 1896.

67. Marstal, angaaende Havnens Bestyrelse, Regul. 29 Marts 1867 § 21.

a. Havneanordning 27 April 1831 (i Till. t. U. L. f. 1878).

b. Instruktion for Havnekommissionen, Havneforstanderen og Havnefogeden 14 Maj 1831 (ibd.).

c. Det forbeholdes Indenrigsministeriet at ordne Styrelsen af Havnevæsenet ved et af samme udfærdiget Reglement. Indtil et saadant er udfærdiget, bestyres Havnevæsenet fremdeles af den ved de under a og b nævnte Bestemmelser anordnede Havnekommission, i hvilken et af Kommunalrepræsentationen aarligt af dens egen Midte valgt Medlem tager Sæde, og i øvrigt i Overensstemmelse med disse og de dertil sig sluttende senere Bestemmelser, Bkg. Nr. 114, 18 Oktbr. 1878 § 19. Med Hensyn til Havnekommissionen jfr. § 4 ibd.

Om Regnskabernes Behandling § 31 ibd.

68. Masnedsund Havn, se Jernbaner B I 4.

69. Masnedø Dampfærgehavn, se Jernbaner B III 25 a, jfr. 26.

70. Melsted Havn. Reglement for Forvaltningen Nr. 227, 22 Oktbr. 1885.

71. Middelfart.

a. Bev. for Borgemester og Raad paa nogle Bropenge at oppebære 7 Novbr. 1660.

b. Om Afgifter til Færgebroen, V. G. R. og Gen. Toldk. Prom. 19 Juni og 11 Decbr. 1802, 6 April 1805.

Bropenge maa Havnekassen i Middelfart oppebære, hvad enten den saa kaldte Kongebro eller Byens Færgebro afbenyttes, Resl. 21 Jan. 1832.

72. Nakskov.

a. Ang. Fritagelse for stemplet Papirs Brug af et Interessentskab om Havnens Forbedring, Resl. 27 Juni 1798.

b. Besejlings- og Ordensreglement for Nakskov Fjord og Havn, Bkg. Nr. 178, 19 Septbr. 1895.

73. Neksø Havn. Reglement for Overholdelse af Orden, Bkg. Nr. 117, 23 Avg. 1880. Se Skipper 2 b.

74. Nordby Havn paa Fanø. At Havnens Anliggender skulle bestyres af Nordby Sogneraad, Ind. M. Skr. 17 Decbr. 1870 (Nr. 40 i Bil. 2 til M. T. A f. 1871). Ordensreglement, Bkg. Nr. 5, 5 Jan. 1895.

75. Norsminde, om Afgifter til Havnens Ejer, Kom. Koll. Prom. 26 Novbr. 1801.

76. Nyborg.

a. Ang. Havnens Rensning og Kanalpenge dertil, Rskr. 6 Maj 1729.

b. Reglement for Havnen 12 Febr. 1800.

c. Om Havne og Bropenge samt Kanalpenge, Bev. 13 Jan. 1664, Resl. 30 Septbr. 1712, Rskr. 6 Maj 1729, 7 Avg. 1744, 12 Juli 1793, Resl. 18, Rskr. 27 April, 31 Avg. 1798, Takst 12 Febr. 1800 § 1, K. Prom. 26 Juni, 13 Novbr. 1802, 21 Maj 1803, Resl. 20 Maj 1835.

d. Om en Skibsbro paa Raskenholm uden for Nyborg Skibsbro, Bev. 21 Juli 1688.

e. Om Dampfærgehavnen, L. 28 Maj 1870, jfr. M. T. B f. 1872 S. 60.

f. Om Brokassen og Udgifterne deraf m. m., K. Prom. 12 Jan. 1788.

g. Reglement for Overholdelse af Orden, Bkg. Nr. 166, 10 Decbr. 1881.

h. Dampfærgehavnen, se Jernbaner B III 26.

77. Nykøbing paa Falster.

a. Til Skade for sammes Havn maa Urenlighed ikke udkares, Ob. Br. 7 Decbr. 1667, Rskr. 7 Oktbr. 1735.

b. Bropenge til Skibsbroen, K. Prom. 20 Oktbr. 1792, Resl. 1 Decbr. 1802.

c. Om Havnens Forhold til Broen over Guldborgsund, L. 29 Decbr. 1862 § 3, jfr. L. 21 Juni 1867 § 5.

78. Nykøbing paa Mors, om Anlæg af en indelukt Havn, K. Prom. 29 Marts 1788.

79. Nykøbing paa Sælland. Reglement for Overholdelse af Orden Nr. 24, 24 Febr. 1883.

80. Nyord Havn. Reglement for Ordens Overholdelse, Bkg. Nr. 83, 15 Maj 1891.

81. Nysted, om Broenge ved Færgeløbet, Rtk. Prom. 16 Marts 1805 § 5.

82. Næstved.

a. Om Broenge til Skibsbroen, Ob. Br. 23 Septbr. 1666, Bev. 21 Juli 1670.

b. Ang. et Laan til Havnens Anlæg, Rskr. 26 Juni 1801.

c. Havnetakst for Næstved eller Karrebæksminde, V. G. R. og Gen. Toldk. Prom. 28 Juli 1804.

d. Den af Havnevæsenet tilkøbte Jord, Longshauge kaldet, skal henhøre under Næstved Købstads Jurisdiktion, Rskr. 24 Juli 1807.

83 A. Nørresundby.

a. Om Broenge til Færgebroen, Rskr. 19 Juni 1807, 4 Juni 1819, 29 Oktbr. 1828, Reglm. 29 Novbr. 1834 § 10.

b. Om Vedligeholdelse af Ordenen ved Nørresundby Havn og om sammes Forvaltning, Reglm. Nr. 151 og 152, 17 Novbr. 1873.

83 B. Oddesund, Kommission angaaende Tilvejebringelsen af en bedre Forbindelse over Limfjorden ved samme, M. T. B f. 1871 S. 523.

84. Odense Havn. Se Kanaler II B 3.

85. Omø. Ordensreglement for Omø Havn, Bkg. Nr. 116, 8 Maj 1895.

86. Orehoved Dampfærgenhavn, se Jernbaner C 18 h.

87. Præstø.

a. Om Havnepenge, Resl. 13 Septbr. 1834, 14 April 1835.

b. Om Havnens Forhold til Lodseriet, Reglm. 19 Maj 1836.

c. Præstø Havn og Sejldybet i Præstø Fjord. Reglement for Overholdelse af Orden, Bkg. Nr. 114, 12 Avg. 1882.

88. Randers.

a. Ældre Bestemmelser om Havnen, Rskr. 28 Avg. 1770, 28 Avg. 1778 og 31 Maj 1793 (i Reskriptsaml. 1ste Del), Rskr. 14 Juni 1793 (i Reg. til Reskriptsaml. und. Havnevæsenet), 19 Maj, 22 Decbr. 1802, jfr. Konf. og Bev. 12 Maj 1760.

b. Om Havnepenge, Resl. 9 og Bev. 16 Avg. 1799 (i Re-skriptsaml. 1ste Del).

c. Om Bolværks- og Havneafgifter af Pramme eller Får-tøjer, der befare Gudenaa, L. 30 Jan. 1861 § 2.

d. Havnekommissionen i Randers vælger et Medlem af For-standerskabet for Gudenaa, § 1 ibd.

e. Reglement for Besejling af og Ordens Overholdelse i Sejlløbet gennem Randers Fjord og i Havnen, Bkg. Nr. 90, 7 April 1893.

89. Reykjavik.

a. Ang. Havnekommissionen, Fr. 20 April 1872 § 15 (Nr. 21 i Till. t. Lovt.).

b. Havnereglement for samme 6 Novbr. 1872 (i M. T. B f. 1872 S. 699). Havnereglement 6 Decbr. 1884 (Nr. 31 i Till. t. Lovt.). Havnereglement for Reykjavik Købstad, 12 Jan. 1895 (Nr. 1 i Till. t. Lovt.).

90. Ribe, ang. Havneafgifter, K. Prom. 31 Jan. og V. G. R. og Gen. Toldk. Prom. 12 Decbr. 1795, 9 April 1796, Resl. 2 April 1834.

Se Købstæderne A 6 cc.

91. Ringkøbing.

a. Havnereglement 14 Maj 1800.

b. Om at forbedre Indsejlingen til denne Stad, Kan. Dir. Prom. 3 Maj 1806.

92. Roskilde.

a. Om Bropenge for de til Vands til og fra Roskilde førende Varer, Rskr. 25 Maj 1764.

b. Ang. et Laan til Havnens Oprensning m. m., Resl. 21 Marts 1832.

93. Rudkøbing, om Bropenge, V. G. R. og Gen. Toldk. Prom. 19 Novbr. 1796.

94. Rungsted Dampskibsbro, Reglm. Nr. 13, 14 Maj 1898.

95. Rødby, om Havneafgifter, Resl. 25 Septbr. 1835.

96. Rønne.

a. Om Havneafgifter, V. G. R. og Gen. Toldk. Prom. 10 Novbr. 1810.

b. Reglement for Overholdelse af Orden, Bkg. Nr. 101, 21 Juli 1880.

c. Nørrekaas Baadehavn, Reglement for sammes Forvaltning, Bkg. Nr. 110, 25 Juni 1885.

d. Søndre Baadehavn. Ligeledes, Bkg. Nr. 111 af s. D.

e. Tillæg til Ordensreglement, Bkg. Nr. 35, 16 Septbr. 1897.

Se Fyr 27, 3 v.

97. Rørvig, Udgifterne til sammes Landingsbro opføres i de aarlige Finanslove blandt de kongelige Havne og Skibsbroer under Indenrigsministeriet.

98. Saksøbing, ang et Stykke Eng af Baroniet Guldborgland til Losse- og Ladeplads for samme, Resl. 3 Maj 1826.

Saksøbing Havn og Sejlløbet til samme. Reglement for Overholdelse af Orden, Bkg. Nr. 98, 17 Maj 1888.

99. Samsø.

a. Havne- og Brovæsenet paa Samsø maa gaa over til at blive et Kommunalanliggende, Resl. 7 Juli 1841.

b. Samsø Havnetakst, V. G. R. og Gen. Toldk. Prom. 30 Marts 1811 med Note.

100. Sejro Baadehavn. Reglement for Overholdelse af Orden Nr. 32, 30 Marts 1880.

101. Seydisfjord Købstad paa Island. Havnereglement 25 Febr. 1897 (Nr. 2 i Till. t. Lovt.).

102. Silkeborg Havn. Reglement for Overholdelse af Orden, Bkg. Nr. 150, 22 Novbr. 1880.

103. Skelskør.

a. Om Havnens Forhold til Lodseriet, Reglm. 26 Marts 1835 §§ 1, 5.

b. Om en Bolig for Havnefogeden, V. G. R. og Gen. Toldk. Cirk. og Prom. 28 Juli 1810.

c. Se Broer II B 29.

d. Ordensreglement, Bkg. Nr. 211, 19 Novbr. 1895.

104. Skive Havn. Reglement for Vedligeholdelsen af Orden i samme, Bkg. Nr. 110, 17 Avg. 1876.

105. Skodsborg. Anlægsbroen der (tilhørende det forenede Dampskibsselskab). Reglement for samme, Bkg. Nr. 92, 16 Avg. 1875.

106. Skovshoved, Anlægsbroen der (tilhørende fornævnte Selskab). Reglement for den, Bkg. Nr. 51, 4 Maj 1880. Skovshoved Baadehavn, Reglement for Vedligeholdelsen af Orden i samme, Bkg. Nr. 121, 18 Septbr. 1876.

Se Fyr 27, 3 æ.

107. Slettens Baadehavn. Reglement for Ordens Overholdelse Nr. 157, 7 Decbr. 1880.

Se Fyr 27, 4 a.

108. Snekkersten Havn. Reglement for Overholdelse af Orden, Bkg. Nr. 139, 19 Septbr. 1881.

109. Spodsbjerg, ang. Bropenge ved Færgestedet, Bev. 15 April 1803.

Spodsbjerg Færgebro. Ordensreglement, Bkg. Nr. 12, 3 Marts 1897.

110. Stege.

a. Om Havne- og Bropenge, Rskr. 27 Avg. 1756, Approb. 2 Juli 1802.

b. Om Havnens Forhold til Nyords Lodseri, Reglm. 17 Oktbr. 1833 §§ 4, 5.

111. Strib, om Dampfærgenhavnen, L. 28 Maj 1870, jfr. M. T. B f. 1872 S. 60.

112. Struer.

a. Om Havnepenge, Bev. 3 Juni 1785.

b. Reglementariske Bestemmelser for Ordens Overholdelse i Havnen og Indsejlingen til denne, Bkg. Nr. 6, 23 Jan. 1889.

113. Stubbekøbing Havn. Reglement for Ordens Overholdelse, Bkg. Nr. 38, 15 April 1880.

114. Svaneke Havn. Reglement for Overholdelse af Orden Nr. 156, 7 Decbr. 1880.

115. Svendborg. Om Bropenge ved Færgebroen, V. G. R. og Gen. Toldk. Prom. 10 Juni 1797, Takst 18 Juli 1818. Se Jernbaner C 5.

116. Syltholm, Koncession paa Anlæg af en Havn ved samme syd for Rødby, Bkg. Nr. 91, 17 Maj og Nr. 136, 30 Avg. 1871.

117. Sæby.

a. Om Havnepenge, Rskr. 20 Febr. 1739.

b. En Del af Sæby Købstads og Havnekasses Gæld til Statskassen blev eftergivet ved L. 17 April 1868.

118. Taarbæk Baadehavn. Reglement for Vedligeholdelsen af Orden, Bkg. Nr. 17, 24 Febr. 1877.

Se Fyr 27, 4 k.

119. Tuborg Havn, se Jernbaner C 7. Stenolje 3 a, 2det Led.

120. Udbyhøj Vinterhavn. Med Hensyn til samme mærkes den foran under 88 e anførte Bkg. Nr. 90, 1893 § 7.

121. Varde.

a. Reglement for Havnen 14 Maj 1800.

b. Om Havnepenge, V. G. R. og Gen. Toldk. Prom. 5 Maj 1804.

c. Ang. Mulfter til Havnekassen for de Fartøjer, der ikke

erlægge den befalede Afgift til Havnekassen, Resl. 27 Avg. 1834.

122. Vedbæk.

a. Politiadg. og Brotakst for Landgangsbroen 17 Avg. 1812, jfr. ang. en Nedsættelse af Bropengene, Pl. 25 Marts 1828.

b. Udgifterne til Landingsbroen opføres paa de aarlige Finanslove blandt de kgl. Havne og Skibsbroer under Indenrigsministeriet.

c. Anlægsbroen der (tilhørende det forenede Dampskibsselskab). Reglement for samme, Bkg. Nr. 102, 25 Septbr. 1875.

123. Vejle.

a. Reglement for Havnen 25 Septbr. 1799.

b. Om Afgift af Grundene til Havnens Forbedring, K. Prom. 1 Febr. 1803.

c. Reglement for Overholdelse af Orden i Havnen og Sejløbet til samme, Bkg. Nr. 130, 18 Oktbr. 1889. — Dette Reglm.'s § 3 mærkes tillige med Hensyn til den i Vejle Aa beliggende Baadehavn.

124. Vemmenæs og Vindeby, om Bropenge til Færgebroerne, V. G. R. og Gen. Toldk. Prom. 10 Juni 1797, Takst 18 Juni 1818.

125. Vordingborg Havn. Reglement for Ordens Overholdelse, Bkg. Nr. 128, 21 Avg. 1890. Tillæg til nævnte Reglement, Bkg. Nr. 3, 10 Jan. 1894.

126. Ærøskøbing Havn. Ordensreglement, Bkg. Nr. 163, 22 Avg. 1895.

IX. Vestindien.

St. Thomæ Havn.

a. Ang. Udredelsen af Udgifterne til Havnens Forbedring, L. 16 April 1862.

b. Regulationer for samme, 10 Jan. 1863 (i Till. t. U. L. f. 1872).

c. Om Stenoljeladninger, Adg. 17 Marts 1865.

d. Se Fyr 27, 4 m.

e. Koncession paa Benyttelse af en Jernflydedok i St. Thomæ Havn, Nr. 123, 12 Marts 1897.

f. Med Hensyn til Havnene i Vestindien, se i øvrigt Frihavne. Krigsskibe 1.

Havne- og Bropenge, se under Havneafgifter.

Havneadministration, den kgl. for Københavns Havnevæsen er hævet, se Havne- og Skibsbroer II 3.

Havneafgifter.

A. Almindelige Bestemmelser.

1. Skulle erlægges efter de derfor givne særlige Anordninger, Fr. 1 Febr. 1797 § 23.

2. Oppebæres af Toldkassereren, § 24 ibd., jfr. Udkast t. Forvaltningsreglement i D. T. f. 1869 S. 456 § 12. Se dog nedenfor 3.

Ang. dennes Bogføring over og Aflevering af de oppebaarne kommunale Intrader, Instr. f. Toldvæsenet udenfor Kbhvn. 12 Decbr. 1797 § 37 d, Fr. ang. Toldk. Kassev. 8 Juli 1840 § 2. — I Købstæderne maa Byraadet eller Udvalget for Havnens Regnskabs- og Kassevæsen udstede Kvitteringerne for det saaledes indbetalte, Ind. M. Skr. 27 Marts 1869 (D. T. S. 328).

For Oppebørselen tilkommer der Toldkassereren 4%, Resl. 21 Maj 1814 (i Gen. Toldk. Cirk. 12 Juli s. A. § 1), der dog senere er bleven noget modificeret ved Resl. 11 Oktbr. 1867 (i Bayer den gældende Told-, Skibsafgifts- og Brænderiafgiftslovgivning S. 70—71). I denne Resolution omtales, at afvigende Regler herom gælder i København.

3. Toldkamrene have at paase, at ingen Skipper udklarerer fra Toldstedet, forinden han med Attest fra Havnefogeden har godtgjort at have betalt, hvad han skulde erlægge til Havnevæsenet af de Afgifter, som oppebæres af denne Betjent (jfr. nedenfor D 4 b), Toldv. Cirk. Saml. Nr. 7, 1850 a. Jfr. nedenfor 18.

4. Indenbys Fartøjer nyde i Reglen Lempelser i Havneafgifter, Ind. M. Skr. 23 Jan. 1849.

5. Om Havnepenges Opkrævning af de Staten tilhørende Fartøjer, Ind. M. Cirk. 8 Oktbr. 1850, og om Toldkrydserne, Ind. M. Cirk. 7 Juni 1851.

6. Havneafgifter erlægges af de for kongelig Regning fragtede Skibe og af de Varer, som føres for kgl. Regning, V. G. R. og Gen. Toldk. Cirk. 28 Juli 1810.

7. For Lystfartøjer gives formentlig Lettelse i Havneafgifterne efter adskillige Havnetakster. I alt Fald er der ved Kapsejladserne ved særlige Bestemmelser tilstaaet saadanne. Her kan nævnes D. T. f. 1860 S. 995, hvorefter Havnepenge ikke skulle svares i svenske Havne af Lystjagter, der ikke drive Handel. Jfr. Skema til Arb. Min. Cirk. Nr. 258, 28 Novbr. 1894 III 5.

8. Om Havneafgifter af Fartøjer, der losse udenfor Havnene, Ind. M. Skr. 8 Decbr. 1855.

9. Skibe, som formedelst Søskade anløbe en Havn, fritages for

Havneafgifter af Skib og Ladning, Pl. 21 Jan. 1846. Herom vil findes nærmere Bestemmelser i de gældende Havnetakster, jfr. Ind. M. Skr. 23 Jan. 1849, Cirk. Nr. 32, 9 Marts 1874. Se for København Bkg. 31 Marts 1865 i Begyndelsen § 2, jfr. Bkg. 3 April 1869.

10. Fremmede upriviligerede Nationers Skibe erlægge 50% højere Afgift end indenlandske og fremmede privilegerede Nationers Fartøjer, Ind. M. Skr. 23 Jan. 1849. Jfr. Skema til Arb. Min. Cirk. Nr. 258, 28 Novbr. 1894 III 2, jfr. 4. Af Varer, som indkomme eller udgaa i fremmede upriviligerede Nationers Skibe, erlægges Afgiften formentlig med halv Forhøjelse efter de gæl-Havnetakster.

Om de Stater, som indtil videre behandles som privilegerede, skal her nævnes følgende Bestemmelser:

- a. Belgien, Konv. 13 Juni 1841 § 1, Pat. 4 Decbr. 1863.
- b. Brasilien, Trakt. 26 April 1828, K. Skr. 10 Maj 1832.
- c. Bremen, Konv. 5 Novbr. 1835.
- d. Cina, Pat. 12 Novbr. 1864.
- e. Dominikanske Republik, Pat. 18 Maj 1853.
- f. England, Konv. 16 Juni 1824. Om engelske Krigsskibe, Ind. M. Cirk. 20 Marts 1855.
- g. Frankrig, Trakt. 9 Febr. 1842, jfr. Bkg. 8 Oktbr. 1844. (i Lovsaml. f. 1847 S. 932), Overensk. 20 Maj 1864.
- h. Grækenland, Gen. Toldk. Cirk. 21 Juli 1835, Pl. 10 Marts 1847, Dekl. 21 Juni 1858.
- i. Hamborg, V. G. R. og Gen. Toldk. Skr. 5 Marts 1763, Forening 27 Maj 1768 (i Reskriptsaml.).
- k. Hannover, Trakt. 6 Novbr. 1844, jfr. i øvrigt under Preussen.
- l. Italien, Gen. Toldk. Cirk. 7 Avg. 1832, Trakt. 14 Avg. 1843, Pl. 25 Oktbr. 1845, Trakt. 13 Jan. 1846, jfr. Dekl. 1 Oktbr. 1856, Pat. 10 Decbr. 1864.
- m. Liberia, Pat. 7 April 1865.
- n. Lybek, Dekl. 14 Oktbr. 1840.
- o. Meklenborg-Schwerin, Konv. 25 Novbr. 1845.
- p. Mexiko, Trakt. 19 Juli 1827 (foran i Lovsaml. f. 1834).
- q. Nederlandene, Trakt. 15 Juni 1701, Rskr. 6 April 1709, 14 Jan. 1732.
- r. Nordamerikanske Fristater, Konv. 26 April 1826, Gen. Toldk. Cirk. 17 April 1827, Pat. 16 Oktbr. 1861.
- s. Norge, se under Sverige (ø).
- t. Oldenburg, Trakt. 31 Marts 1841.

- u. Persien, Trakt. 24 Septbr. 1859.
- v. Portugal, Meddelelse i D. T. f. 1850 S. 5, Bkg. Nr. 106, 6 Juni 1888 Art. 4.
- x. Preussen, Trakt. 17 Juni 1818, Konv. 26 Maj 1846.
- y. Rusland, Trakt. 8 og 19 Oktbr. 1782, 14 Oktbr. 1831 (i Lovsaml. f. 1832). Om russiske Orlogsskibe, Resl. 27 Febr. 1857.
- z. Siam, Pat. 3 Febr. 1860.
- æ. Spanien, V. G. R. og Gen. Toldk. Cirk. 1 Maj 1792, Trakt. 14 Avg. 1814 (i Lovsaml. f. 1817).
- ø. Sverige-Norge, Trakt. 2 Novbr. 1826, Dekl. 13 Juni 1856, 19 Jan. 1865, jfr. L. 26 Maj 1868 § 16, 4 Juli 1863 § 56. Se nedenfor B 3.

Baade (»Færgemandsbaade«) og andre Fartøjer af Drægtighed ikke over 10 Tons, der ere hjemmehørende i og fare mellem København, Helsingør og Køge paa den ene Side og visse sydsvenske Tolddistrikter paa den anden Side, nyde Fri-tagelse for alle Havneafgifter (og til Dels for Skibsafgifter), for-nævnte Trakt. 1826 Art. 6, Dekl. 25 Juni 1869, Bkg. Nr. 150, 22 Septbr. 1871 i Slutn. (jfr. § 1), Nr. 39, 2 April 1872, Nr. 42, 12 s. M. (f. Khvvn.). Jfr. Handel—Handlende III 34 (ang. Forholdet til Sverige).

- aa. Tyrkiet, Trakt. 25 Febr. 1757, Pl. 9 Febr. 1842.
- bb. Venezuela, Trakt. 26 Marts 1838 (i Lovsaml. f. 1839 S. 291), Pat. 10 Avg. 1863.
- cc. Østerrig, Konv. 12 Febr. 1834.
- dd. Ang. hvilke Nationer der med Hensyn til sammes Er-læggelse ere privilegerede, se under Nationer, de mest be-gunstigede.

11. Moderation for Dampskibe og Sejlskibe, der passere i regelmæssig Paketfart, er for Københavns vedkommende til-staaet ved Bkg. 31 Marts 1865 i Begyndelsen § 1, 3 April 1869. og for de andre Købstæders vedkommende stillet i Udsigt ved L. 26 Maj 1868 § 16.

12. En almindelig Revision af samtlige Havne- og Brotakster er paabudt ved Ind. M. Cirk. Nr. 32, 9 Marts 1874 i Anledning af Kronemøntens Indførelse.

13. Andragender og Besværinger vedrørende disse Takster blive gennem vedkommende Havnebestyrelse at henvende til Indenrigsministeriet, Toldv. Cirk. Saml. Nr. 2, 1869.

14. Af slagtede Fjerkreaturer, skal beregnes efter Positionen »alle andre Vægtvarer«, Ind. M. Cirk. Nr. 98, 2 Avg. 1882.

15. Ang. hvad der forstaaes ved »gennemgaaende Gods« i Havne- og Brotaksterne, Skattedir. Cirk. Nr. 147, 22 Oktbr. 1885.

16. Opfordring til Havnebestyrelserne om at indgaa paa, at Fritagelse herfor tillægges Fiskerikontrollens Fartøjer, Ind. M. Cirk. Nr. 219, 20 Novbr. 1888.

17. Godtgøres som almindeligt Havari, Sølov Nr. 56, 1 April 1892 § 188 Nr. 7.

18. Indtil de ere erlagte, kan Toldvæsenet tilbageholde Skibets Papirer, Ind. M. Skr. 5 Oktbr. 1892 (i Tidsskr. f. Toldv. 10de Aarg. S. 188). Jfr. foran 3.

19. Ang. at Udtrykket »den fulde Drægtighed«, der findes i Afdel. I Post 1 i de approberede Havne- og Brotakster for Landets Havne, betegner Skibenes Netto-Register-Tonnage, og at denne vil være at lægge til Grund for Beregningen af Skibsafgifterne, uanset om den i det enkelte Tilfælde maatte være lig 0, Ind. M. Skr. 20 Oktbr. 1896 (Tidsskr. f. Toldv. 1898).

20. Se Færgevæsen I 3. Strandet Skib og Gods 3.

B. Havneafgifter i København.

1. Ere fastsatte ved L. 31 Marts 1864 (S. 170). Jfr. de ældre Bestemmelser desangaaende i Priv. 24 Juni 1661 § 8, Rskr. 9 Juni 1683, 19 Decbr. 1685, 8 Febr. 1707, 1 Oktbr. 1772 § 11, Plan 1 Juli 1799 §§ 166, 169, Fr. 28 Maj 1825 § 8.

2. I Henhold til den Indenrigsministeriet ved Loven af 1864 tillagte Myndighed til at tilstaa Lempelser og Undtagelser fra Afgiften, er en Række nærmere Bestemmelser om sammes Erlæggelse givne ved Bkg. 31 Marts 1865, 3 April 1869, Nr. 42, 12 April 1873.

3. Ang. Fritagelse for Afgiften for visse svenske Fartøjer, se foran A 10 ø, 2det Led.

Regeringen kan tilstaa Sejlskibe, som fare mellem Kbhvn. paa den ene Side og Havnene mellem Kullen og Falsterbro paa den anden Side, Begunstigelser i Henseende til Erlæggelse af Havneafgiften, L. Nr. 37, 31 Marts 1874 § 4.

4. Ligeledes kan Regeringen tilstaa Sejlskibe, der fare mellem Kbhvn. og Havnene paa Slesvigs Østkyst Begunstigelser, ibd.

5. En aarlig Ydelse af Statskassen til Kommunen af Havnepenge er bortfalden ved Kontrakt 29 Oktbr. 1869 § 8 Nr. 3.

6. Ang. Fritagelse indtil videre for Afgiften efter L. 31 Marts 1864 for danske Sejlskibe, der gaa i Fart mellem København og Steder i Toldterritoriet, Bkg. Nr. 34, 29 Marts 1879, Nr. 36, 23 Marts 1882. Jfr. Broer I 12 b.

At samme Fritagelse i Henhold til Deklaration 16 April 1858 (se Handel III 34 g) tilkommer svenske og norske Skibe paa over 15 Læster i saadan Fart, Ind. M. Skr. 25 April 1879 (i Havneforvaltn.'s Saml.).

Havneafgiften for Udgaende efter L. 31 Marts 1864, ang. dens Ophævelse, L. om en Frihavn m. m. Nr. 44, 31 Marts 1891 § 8, jfr. Konc. Nr. 87, 27 April 1892 § 24.

Havneafgiften for Indgaaende efter bemeldte L. 1864, ang. hvor vidt den skal erlægges, Nedsættelse af samme samt nærmere Regler om den, fornævnte L. 1891 § 8.

Ang. at de i Henhold til Loven af 1864 tilstaaede Lempelser og Undtagelser fra Afgiften fremdeles forblive i Kraft, ibd.

Skal ikke erlægges i Frihavnen, samt ang. en til Havneafgiften svarende Afgift, der skal erlægges ved Indførsel af Varer fra Frihavnen til Toldomraadet, ibd., jfr. Konc. Nr. 87, 1892 § 24.

7. Ang. Nedsættelse i forommeldte Afgift for udenrigs fra ankomne Varer, der omlosses eller overlosses til direkte videre Befordring til andet udenrigs Sted, Bkg. Nr. 117, 11 Maj 1883.

8. At bemeldte Afgift for Udgaende af Fartøjer, der lade udenfor Toldbodbommen uden at have Anlæg ved Broer, Pæle osv. (se Bkg. 31 Marts 1865 Post 5), hvad enten det indladede bestuver over eller under Halvdelen af Skibets Drægtighed, skal erlægges med 8 Sk. eller 4 Sk. pr. Læst af Skibe henholdsvis i udenrigsk og indenrigsk Fart, for saa vidt disse sidste overhovedet skulle svare Havneafgift (jfr. foran 6), Ind. M. Skr. 28 Avg. 1883, jfr. Skr. 9 April s. A. (begge i Havneforvaltn.'s Saml.).

9. At Havneafgift for Indgaaende kun erlægges, naar Skibet losses i Havnen, og Afgiften for Udgaende af fra Udlandet ankommende Skibe, der kun benytte Havnen til Gennemsejling, beregnes efter Reglerne for Indenrigsfart, saafremt Skibet begiver sig fra Havnen til indenrigs Sted, Ind. M. Skr. 3 Juni 1881 (ibd.).

10. Ang. en Udvidelse af den Fritagelse for Bestuvningsafgift ved Indgaaende, der efter Bkg. 31 Marts 1865 Post 2 tilkommer Havarister, Bkg. Nr. 114, 26 Novbr. 1884.

11. Ang. Anvendelsen af Bkg. Nr. 117, 11 Maj 1883 om Nedsættelse deri for udenrigs fra ankomne Varer, der omlosses eller omlades til direkte videre Befordring til udenrigsk Sted, har Indenrigsministeriet givet en Vejledning i Skr. 5 Avg. 1886 (i Tidsskrift for Toldvæsen 4de Aarg. S. 163—64), hvorved Mini-

steriets tidligere Udtalelser herom i Skr. 22 Juli 1884 (ibd. 2den Aarg. S. 183) og 2 Avg. s. A. (ibd. 3dje Aarg. S. 53) nærmere forklares og til Dels forandres.

12. At Bestemmelsen i Bkg. 31 Marts 1865 § 1 om deres Størrelse for Skibe i regelmæssig Paketfart ikke kan komme til Anvendelse paa dertil benyttede Hjælpeskibe, Ind. M. Skr. 16 Decbr. 1890 (i Tidsskr. f. Toldv. 9de Aarg. S. 75).

13. Den indgaaende Havneafgift skal ikke erlægges af den Del af Ladningen, som det er nødvendigt midlertidigt at losse for at kunne komme til at losse den hertil bestemte Del af Ladningen, og ikke heller af Varer, der losses af en Fejltagelse, Ind. M. Skr. 3 Septbr. 1892 (i Tidsskr. f. Toldv. 10de Aarg. Nr. 179).

14. Omsætning af Havneafgifter til Københavns Havn af Skibe for indgaaende i udenrigs Fart til en Vareafgift m. v., Bkg. Nr. 198, 30 Oktbr. 1894, jfr. Bkg. Nr. 186, 10 Oktbr. 1895, Nr. 141, 29 Decbr. 1896.

15. Forandring i Bkg. Nr. 198, 30 Oktbr. 1894 med Hensyn til Afgiften af Stenkul, Kokes og Cinders, Bkg. Nr. 35, 1 April 1896.

16. Ang. at der i Havaritilfælde, naar Stykgodsladninger paa ny indføres til Genindførsel, ikke vil være at beregne Vareafgift af det Kvantum af Ladningen, som er genindladet inden Udløbet af en Tidsfrist af 30 Dage, Skattedir. Skr. 29 Novbr. 1895 (Tidsskr. f. Toldv.).

17. Se foran A 2 samt: Akcise I. Akciselastpenge 2. Bolværkspenge I. Broer I. Fiskerikontrollen 4, 2det Stykke. Pælepenge. Sandafgift. Stenpenge.

C. I de kongelige Havne. Bestemmelserne om Havne- og Bropenges Oppebørsel m. m. i Helsingør og Frederikshavn findes ikke i de trykte Samlinger, jfr. i øvrigt Noten til Instruks 1 Juli 1848.

D. Havneafgifter i de kommunale Havne i Købstæderne.

1. Taksterne for disse Havnes Benyttelse fastsættes af Indenrigsministeriet hvert femte Aar, L. 26 Maj 1868 § 16.

2. Skema til Havne- og Brotakster er meddelt ved Ind. M. Cirk. Nr. 32, 9 Marts 1874, samt ved Affattelsen af de Havne- og Brotakster, hvis Gyldighed udløber til 1ste April 1880, Ind. M. Cirk. Nr. 155, 4 Oktbr. 1879, do. ved Affattelsen af ny Havne- og Brotakster i Stedet for de Takster, hvis Gyldighed udløber den 1 April 1885, Ind. M. Cirk. Nr. 160, 29 Septbr. 1884, do. ved Affattelsen af ny Havne- og Brovedtægter i Stedet

for de Takster, hvis Gyldighed udløber 1 April 1890, Ind. M. Cirk. Nr. 208, 16 Septbr. 1889. Do. ved Affattelsen af ny Takster fra 1 April 1895, Arb. M. Cirk. Nr. 258, 28 Novbr. 1894 (i de fleste Punkter overensstemmende med Cirk. Nr. 208, 16 Septbr. 1889, hvorfor det ej heller findes fornødent at citere samme under de enkelte Rubra).

3. Adskillige ældre Havne- og Brotakster ville findes nævnte under Havne VIII.

4. Ang. sammes Oppebørsel:

a. Ved Toldvæsenet, se foran A 2.

b. De Indtægter til Havnen, som ikke oppebæres af Toldvæsenet, men af Havnefogeder og lignende Funktionærer (jfr. foran A 3), ere Kølhalingspenge, Ballastpenge, Godtgørelse for Benyttelse af Havnens Trosser og desl., Udkast til Forvaltningsreglm. i D. T. f. 1869 S. 456 § 12, jfr. Skema til Havne- og Brotakst ved Ind. M. Cirk. Nr. 32, 9 Marts 1874 og ved Arb. Min. Cirk. Nr. 258, 28 Novbr. 1894.

5. Aalborg og Randers. Ang. Havnepengenes Beregning af Kulladninger, hvoraf en Del er losset ved Hals og Udbyhøj, Toldv. Cirk. Saml. Nr. 3, 1882, a A 5.

6. Korsør og Nyborg. For Benyttelsen af Anlægsstederne for Dampfærgerne erlægges ingen Skibs- og Vareafgifter. En nærmere Afgørelse af Ordningen overfor Havnene i Anledning af Dampfærgenhavnens Anlæg forbeholdes. L. Nr. 53, 23 April 1881 § 4.

Om Størrelsen af den dem for Tab af Skibs- og Vareafgifter efter L. Nr. 53, 23 April 1881 § 4 tilkommende Erstatning, Til lægsbev. Nr. 34, 5 April 1884 § 3.

7. Om Afgifterne, Leje af Havnens Redskaber m. v. ved de enkelte Havne og Broer ville forskellige Bestemmelser findes i de under Havne- og Skibsbroer VIII samt under Jernbaner anførte Reglementer, der dog for største Delen i saa Henseende nærmere henvise til gældende (ikke i de trykte Samlinger optagne) Takster.

Enkelte af Reglementerne indeholde dog selve Takstbestemmelserne.

E. Havneafgifter ved Skibsbroer og Havne udenfor København og Købstæderne.

1. Taksterne approberes af Regeringen, men de ere ikke overalt udfærdigede efter de for Købstadhavnene gældende Skemata, og ej heller er overalt en Revision med visse Aars Mellemløb bleven paabudt. Ny Takster ville ogsaa her være udfærdigede

efter Ind. M. Cirk. Nr. 32, 9 Marts 1874 i Anledning af Kronemøntens Indførelse.

2. Ældre Bestemmelser om saadanne Afgifter ville findes nævnte under Havne VIII.

3. Oppebørselen sker nogle Steder af Toldvæsenet, t. Eks. Reglm. Nr. 152, 17 Novbr. 1873 § 12, andre Steder ved Havnefogeder, Reglm. Nr. 111, 15 Avg. 1873 § 12, og atter andre Steder ved den private Havne- og Broejers Foranstaltning o. s. v.

4. Marstal Havn. Bestemmelserne om Havnepenge, Vinterleje og Ballastpenge ere givne ved Adg. 27 April 1831 (i Till. t. U. L. f. 1878) §§ 2, 5—8, 10.

5. Masnedsund Havn. Havne- og Bropenge opkræves af Toldkontrollen, Bkg. Nr. 88, 17 Juni 1874 § 2.

6. Tuborg Havn. Med Hensyn til Optræningen af Bolværkspenge og Havneafgifter mærkes Bkg. Nr. 57, 16 Juni 1877 § 5.

7. Masnedø Havn. Havne- og Bropenge opkræves af Toldkontrollen, Bkg. Nr. 115, 26 Juli 1887 § 2.

8. Ligeledes i Gudhjem og Melsted Havne, Reglm. Nr. 225 og 227, 22 Oktbr. 1885 § 16.

9. Christiansø. Ny Havnetakst 25 Juni 1890 (i Søværnets Lovsaml.).

10. For Statsbanernes Havne. Havne- og Brotaksten af 8 Marts 1890 (ikke trykt i Samlingerne) for Masnedsund, Masnedø, Glyngøre og Slipshavn Havne gøres gældende for Orehoved og Gedser Havne, Meddel. 29 Decbr. 1892 (i Tidsskrift f. Toldv. 11te Aarg. S. 31).

11. Vestindien. Om nogle Fritagelser derfor, se under Skibsafgifter 5. Telegrafvæsen 11, sidste Led.

Havnebogholder.

I København, der tillige var Havnekaptajnens Sekretær, ansattes af Indenrigsministeren efter Forslag af Havnekaptajnen, og efter at Havneraadets Betænkning var indhentet, Vedt. 31 Oktbr. 1859 §§ 5 og 8 (D. T. f. 1860 S. 241).

Denne Funktionærs Bestilling er nu bortfaldet, jfr. Vedt. Nr. 247, 20 Decbr. 1898 §§ 16, 17, 21.

Havnebygmester.

1. Bestyrer de tekniske Arbejder ved Københavns Havn, fornævnte Vedt. 1859 § 5, se nu Vedt. Nr. 247, 20 Decbr. 1898 § 21.

2. Ansættes af Indenrigsministeriet efter Forslag af og efter indhentet Betænkning fra Havneraadet, Vedt. 1898 § 25.

3. Hans Lønning og Pensionsret, utrykt Ind. M. Skr. 31 Jan. 1878. Er nu bestemt ved fornævnte Vedt. 1898 § 22.

4. Instruks for ham Nr. 126, 27 Septbr. 1876.

Havnefogeder (Havneopsynsmænd).

1. I København.

a. Tre saadanne ansættes til Assistance ved Haandhævelsen af Orden i Kbhvn.s Havn, Vedt. 31 Oktbr. 1859 § 5 (D. T. f. 1860 S. 241).

I København blev ansat 4 saadanne med Løn og Pensionsret, utrykt Ind. M. Skr. 24 Septbr. 1875. Nu ere 5 ansatte med do., Vedt. Nr. 247, 20 Decbr. 1898 § 21.

De ansættes af Indenrigsministeriet efter Forslag af Havnekaptajnen og Betænkning af Havneraadet, § 25 i Vedt. 1898. Jfr. tidligere Vedt. 1859 § 8, Rskr. 30 Marts og 6 April 1742, jfr. Rskr. 3 Decbr. 1670.

Ang. Oprettelse af et nyt Havnefogeddistrikt, Bkg. 2 Marts 1885 (U. L.).

b. Til Beskikkelse som saadan havde gamle søfarne Mænd af Skipperlavet (se Skipperlav 5) Fortrinsret, Lavsart. 25 Jan. 1707 § 17, jfr. Resl. 4 Novbr. 1845.

Ifølge Rskr. 30 Marts 1742 skulde dertil tages dygtige Folk, som have været ved Søværnet.

Se Militære 1 e.

c. Ang. deres Lønning og Pensionsret, Vedt. 31 Oktbr. 1859 §§ 6, 9, jfr. om de ældre Havnefogeder § 14. Utrykt Ind. M. Skr. 24 Septbr. 1875. Nu Vedt. Nr. 247, 20 Decbr. 1898 §§ 22, 23, 24.

Ang. deres tidligere Indtægter af Betalingen for Broernes Aabning, Fr. 18 April 1682 § 10 (jfr. Fr. 18 April 1744 § 15 — se Broer I 1), og af Bøder, Fr. 18 April 1744 § 17.

d. Om deres Forretninger med og Betaling for Favnamaals Opsættelse, naar Brænde losses, se Favnamaal 2.

e. Om deres Forretninger og Myndighed (jfr. Vedt. 31 Oktbr. 1859 § 13) kan mærkes: Fr. 15 April 1682 §§ 5 (Tilsyn med Slamkisterne ved Havnen og Kanalerne), 10 (jfr. næstfølgende Fr. § 15), Fr. om Havnevæsenet 18 April 1744 §§ 7, 14, 16, 18 (om Fornærmelser mod dem), Pl. om Ophugning af gamle Skibe 10 Oktbr. 1781, Pl. om Foranstaltninger til at forekomme Kanalernes og Havnens Formudring 2 Maj 1788 §§ 2, 5, 7, 9, Bkg. 10 Juni 1817, Havneregul. i Bkg. Nr. 118, 9 Juli 1897 §§ 12, 13, 42 (Havnepolitiet), jfr. det ældre Regul. 9 Septbr. 1853 §§ 23, 32 (i Noten t. Bkg. 2 Oktbr. 1856).

Om deres Forretninger, med Hensyn til Bolværkspenges Erlæggelse, Fr. 12 Febr. 1834 §§ 4, 7, jfr. fornævnte Reglm. 1853 § 32. Se Bolværkspenge I 6.

f. Ang. et Tegn, som de skulle bære i deres Forretninger, Pl. 21 Juli 1783, jfr. Reglm. Nr. 118, 9 Juli 1897 § 46.

2. Havnefogederne i Købstadhavnene udnævnes af Byraadet undtagen i Helsingør og Frederikshavn, L. 26 Maj 1868 § 18. Jfr. tidligere Rskr. 20 April 1823, Ob. Br. 3 Avg. 1670, K. Prom. 30 Juni 1807.

3. Ang. fortrinlig Adgang for visse Personer af Søværnets Underklasser til disse Poster, se Militære 1 e smh. med a Nr. 5.

4. Instruks for Havnefogederne i Danmark er udstedt 19 Febr. 1814, men i øvrigt maa om deres Forretninger og Pligter henvises til Havnereglementerne. Efter Fr. 8 Febr. 1805 §§ 3 og 7 skulle de være Sundhedskommissionerne behjælpelige.

5. Om deres Uniform, Resl. 3 Juni 1803.

6. Lønningen af de under Indenrigsministeriet hørende Havnefogeder bevilges ved de aarlige Finanslove, L. Nr. 62, 1 April 1871 § 6.

7. Om deres Forhold med Hensyn til de lolland-falsterske Jernbaners Havnespor, Reglm. Nr. 126, 11 Decbr. 1879 §§ 3, 4.

8. For de under Havne og Skibsbroer VIII og Stenolje anførte enkelte Havnes vedkommende findes Bestemmelser for Havnefogederne i de samme Steds nævnte Reglementer m. v. — I Reglm. for Silkeborg Havn Nr. 150, 22 Novbr. 1880 benævnes den paagældende Betjent »Opsynsmanden ved Havnen«.

For Nørrekaas Baadehavn i Rønne fungerer Bestyrelsens Formand som Havnefoged, Reglm. Nr. 110, 25 Juni 1885 § 4.

Se ogsaa Kanaler II B 3 (Odense — angaar tillige Havneassistenten).

9. I Nysted, Gedes Legat for deres Enker og Døtre, Stadf. Nr. 92, 21 Maj 1887 II 1.

10. Ved Havnene udenfor Kbhvn., om deres Forretninger og Myndighed kan mærkes Reglm. for Afbenyttelse af Havnesporene ved Statsbanerne Nr. 104, 29 Juli 1889 §§ 1—3, 8, 9, jfr. Reglm. Nr. 134, 30 Oktbr. s. A. (sydfyenske Bane).

Se Havneafgifter A 3, jfr. D 4 b og E 3.

Havnefyr.

Se Fyr 8 (om deres Anbringelse eller Forandring) og 27 (enkelte saadanne).

Havnekaptajn i København.

1. Udnævnes af Indenrigsministeren efter Havneraadets Forslag L. 30 Decbr. 1858 § 4 (S. 819).

Tidligere har dette Embede (der allerede omtales som da bestaaende i Lavsart. 25 Jan. 1707 § 4) henhørt under Marineministeriet, se nærmere herom Indenrigsministeriet A 2 b.

2. Han fører Havneforvaltningen, L. 30 Decbr. 1858 § 4, jfr. § 1, samt nærmere Regler for hans Forretninger og Myndighed i saa Henseende, §§ 4, 5 c ibd., Vedt. 31 Oktbr. 1859 (D. T. f. 1860 S. 241) §§ 4 ff, jfr. § 1.

Om hans Forretninger og Myndighed, se fremdeles Havne-reglm. i Bkg. Nr. 118, 9 Juli 1897 §§ 21, 34, 38, 46, 49, jfr. det ældre Reglm. 9 Septbr. 1853 (i Note t. Bkg. 2 Oktbr. 1856) §§ 13, 14, 19, 20—22. Se nu Vedt. Nr. 247, 20 Decbr. 1898 §§ 17—20, 25—27.

3. Ang. hans Lønning, og Pensionsret, fornævnte Vedtægt 1898 §§ 20, 24, jfr. tidligere utrykt Ind. M. Skr. 31 Jan. 1876, jfr. Vedt. 31 Oktbr. 1859 §§ 6, 7, 9.

Hans Sportler hævedes ved Fr. 28 Maj 1825 § 8.

4. Har Rang i 3dje Klasse Nr. 9, Resl. Nr. 94, 21 Maj 1887, tidligere i 4de Klasse Nr. 3, Resl. Nr. 103, 20 Maj 1874. Jfr. tidligere Noten t. Resl. 24 Febr. 1860.

5. Ang. hans Uniform, og at han er berettiget til at føre Splitflag, mærket »Havnekaptajn«, Resl. 24 Febr. 1860.

6. Med Hensyn til hans Forretninger og Myndighed mærkes Instr. for Havnebygmesteren Nr. 126, 27 Septbr. 1876.

7. Han er Medlem af Karantænekommissionen, L. Nr. 97, 2 Juli 1880 § 7.

Havnekasse.

1. Ang. Erlæggelse af Betaling til Københavns Havnekasse for Adgangskort til Lystbaadehavnen ved Langelinje, Bkg. Nr. 118, 9 Juli 1897 § 35.

2. Ang. Bøder tilfaldende samme Kasse, § 48 ibd.

Se Bøder D II 23. Havne- og Skibsbroer I 3 b og de VIII ibd. anførte Reglementer. Købstæderne A 6 cc (Ribe).

Havnekasserer i København.

1. Ansattes af Indenrigsministeren efter Forslag af Havnekaptajnen, og efter at Havneraadets Betænkning var indhentet, Vedt. 31 Oktbr. 1859 § 8 (D. T. f. 1860 S. 241).

2. Lønnes med 350 Rdl. aarlig og var pensionsberettiget, §§ 6 og 9 ibd.

3. Ang. hans Tilsyn med Rensningen af Slamkisterne ved Hav-

nen, Pl. 2 Maj 1788 § 9, og med Oppebørselen af Afgiften af Afløbsrender til samme, se Afløbsrender 4.

4. Denne Bestilling er ophævet, Vedt. Nr. 247, 20 Decbr. 1898 § 21.

Havnekassererkontoret i Randers omtales i Reglement i Bkg. Nr. 90, 7 April 1893 § 15.

Havnekommission.

1. I Løgstør, om dens Forretninger og Myndighed handler Ordensreglement for Havnen i Bkg. Nr. 84, 4 Juni 1890 §§ 4—6, 9, 10, 15, 19.

2. Ang. Havnekommissionerne i de islandske Købstæder Akureyri, L. 8 Oktbr. 1883 (Nr. 24 i Till. t. Lovt.) § 15, Isafjord, L. af s. D. (Nr. 25 ibd.) § 16, Reykjavik, Havnereglm. 12 Jan. 1895 (Nr. 1 ibd.) IV, Akureyri, Havnereglm. 31 Maj 1890 (Nr. 28 ibd.) II, Seydisfjord, Havnereglm. 15 Jan. 1897 (Nr. 1 ibd.), Isafjord, Havnereglm. 12 Maj 1898 (Nr. 15 ibd.).

3. For Gudhjem og Melsted Havne, om dem handler Reglm. Nr. 225 og 227, 22 Oktbr. 1885.

Se forøvrigt de under Havne og Skibsbroer VIII anførte Reglementer.

Havnekomiteen i Helsingør, se Havne- og Skibsbroer VIII 33 h.

Havnelodserier, se Havne- og Skibsbroer I 3 a.

Havnemester.

1. Ang. Havnemesteren i København.

a. En saadan ansættes til Assistance ved Haandhævelsen af Orden i Havnen, Vedt. 31 Oktbr. 1859 § 5 (D. T. f. 1860 S. 241). Se nu Vedt. Nr. 247, 20 Decbr. 1898 § 21.

Ansættes af Indenrigsministeriet efter Indstilling af Havnekaptajnen, og efter at Havneraadets Betænkning er indhentet, § 25 i fornævnte Vedt. 1898.

Jfr. Rskr. 30 Marts og 6 April 1742.

b. Ang. hans Lønning m. m., fornævnte Vedt. 1859 §§ 6, 9, jfr. 14. Hans Lønning og Pensionsret, ovennævnte Vedt. 1898 §§ 22—24 jfr. tidligere utrykt Ind. M. Skr. 24 Septbr. 1875.

c. Ang. at han i visse Tilfælde skal fungere i Havnekaptajnens Sted, § 27 i Vedt. 1898.

d. Ang. hans Forretninger og Myndighed kan mærkes: Fr. 15 April 1682 §§ 2 (jfr. Afløbsrender 4), 6, jfr. § 10, Fr. om Havnevæsenet 18 April 1744 §§ 4, 9, 11, 18 (Fornærmelser mod ham), Pl. om Ophugning af gamle Skibe 10

Oktbr. 1781, Pl. om Foranstaltninger til at forekomme Havnens og Kanalernes Formudring 2 Maj 1788 §§ 2, 3, 5, 8, Havneregulm. i Bkg. Nr. 118, 9 Juli 1897 § 35, jfr. det ældre Regulm. 9 Septbr. 1853 § 23 (i Note t. Bkg. 2 Oktbr. 1856).

2. Ved Esbjerg Havn, om ham handler Bkg. Nr. 108, 8 Avg. 1874. Se Karantænekommissionerne 10. — Ved Masnedesund Havn, Bkg. Nr. 88, 17 Juni 1874. — Ved Korsør Havn, Bkg. Nr. 111, 16 April 1883, jfr. Bkg. Nr. 102, 10 Oktbr. 1884. Ved Orehoved Havn, som saadan fungerer Stationsforvalteren, Regulm. Nr. 70, 29 Maj 1886 § 1; se i øvrigt om ham §§ 2 ff.

Ved Gedser Havn ligeledes, Regulm. Nr. 71 af s. D. 1 1; se i øvrigt om ham §§ 2 ff.

Ved Helsingør Havn, jfr. Politiregulm. for Havnebanen Nr. 68, 17 Juli 1884 § 9. — Ved Masnedø Havn, Bkg. Nr. 115, 26 Juli 1887.

3. Ved Havne udenfor Kbhvn., om deres Myndighed og Forretninger kan mærkes Regulm. for Afbenyttelse af Havnesporene ved Statsbanerne Nr. 104, 29 Juli 1889 §§ 1—3, 8, 9.

4. Om Havnemesteren paa St. Thomas.

Ang. nogle Forretninger, som det skal paalægges ham at udføre uden Betaling, K. Skr. 28 Marts 1835.

Ang. hans Uniform, Resl. 29 April 1855.

Ang. hans Gebyr, L. 16 April 1862 §§ 2, 17 og 29.

Ang. hans og hans Assistentens Uniform, Resl. 7 Juni 1882 (M. T. B. S. 335).

Havnemestergebyr efter L. 16 April 1862 § 2 III bortfalder, Anordn. 23 Oktbr. 1885 (Nr. 23 i Till. t. Lovt.) § 7.

Se Skibspapirer 9 (tillige om Havnemesterens Assistent).

Havnepenge, se Havneafgifter.

Havnepolitiet i København, se det under Havne- og Skibsbroer II 28 anførte Ordensreglement Nr. 118, 9 Juli 1897.

Havneraad, Københavns. Ang. dets Sammensætning, Virksomhed m. v., L. 30 Decbr. 1858 (S. 818) §§ 1—4, 5 a, Vedt. Nr. 247, 20 Decbr. 1898 §§ 1—16, jfr. tidligere Vedt. 31 Oktbr. 1859 (D. T. f. 1860 S. 241) §§ 2, 3, 8, 11—13.

Det deltager i Afgørelsen af Forandringer i Havneafgiften, L. 31 Marts 1864 (S. 170).

Ang. en Forøgelse af Medlemmernes Antal, disses Funktions-tid m. m., L. om Frihavnen Nr. 44, 31 Marts 1891 § 10,

Havnespor ved Statsbanerne. Derom se L. Nr. 85, 11 Maj 1897 §§ 5—7.

Havneudvalg.

1. For Købstadhavnene, om deres Myndighed m. v., se de under Havne- og Skibsbroer VIII og Stenolje anførte Reglementer for de enkelte Havne. (Det kan mærkes, at en stor Del af den Myndighed, der andet Steds udøves af Udvalget, er i Grenaa henlagt til Havnefogeden, i Korsør til Havneme-steren).

Med Hensyn til Havneudvalget i Aalborg mærkes Reglement for Sejladsen over Hals Barre i Bkg. Nr. 51, 22 Decbr. 1897 § 6, jfr. tidligere Nr. 178, 24 Septbr. 1885 § 5.

2. Om Havneudvalget for Læsø Havn handler Bkg. Nr. 119, 24 Novbr. 1879 §§ 3, 8, 11, 12.

3. Om Havneudvalget ved Glyngøre Havn, Reglm. Nr. 54, 25 Marts 1886 §§ 3, 5, 7, 11, 12.

Hede-, Mose- eller Skovbrand.

1. Ang. hvorledes derved skal forholdes, L. 2 Marts 1861 § 26, indskærpet ved Bkg. 9 Novbr. 1869, jfr. Bkg. Nr. 70, 16 April 1898 §§ 26, 27.

2. Indberetning om tidligere stedfundne Hede- og Mosebrande blev forlangt ved J. M. Cirk. 9 Novbr. 1869 (D. T. S. 1058).

3. Brandfogederne skulle gøre maanedlige Indberetninger om stedfundne Hedebrande til Politimestrene, Instr. i D. T. f. 1869 S. 1058 § 14.

4. Straf for forsætlig eller uagtsom Ildspaesættelse paa Skov, Tørvemose, Hede eller Ager, L. 10 Febr. 1866 §§ 282—284, 25 Juni 1869 §§ 284—286 (f. Isl.). Se Skovforbrydelser 7.

Straf for ved Skødesløshed med Ild at foranledige saadan Brand, L. 2 Marts 1861 § 25 i Slutn., jfr. Bkg. Nr. 70, 16 April 1898 § 26.

5. Ang. en Ejers forsætlige Afbrænding af egen Hede eller Mose, se Heder 4.

6. Pl. 31 Oktbr. 1766 er hævet, L. 2 Marts 1861 § 54.

7. Se Brandforhør 4. Skove II 10.

Heder.

1. Ang. deres Udskiftning, Fr. 23 April 1781 § 15.

2. Ang. deres Udstykning, L. Nr. 81, 11 Maj 1897 § 15, jfr. tidligere Fr. 3 Decbr. 1819 §§ 3, 5. Se nærmere Udstykning I A 3, 7.

3. Ang. Afmærkning af de over dem førende Landeveje, Fr. 13 Decbr. 1793 § 21.

4. Regler for Afbrænding af Lyng-, Hede- og Mosetørv eller Hede- og Mosejord, L. 2 Marts 1861 § 25 jfr. Bkg. Nr. 70, 16

April 1898 §§ 26, 27, indskærpet ved Bkg. 9 Novbr. 1869, jfr. J. M. Cirk. af s. D. og derved værende Instruks for Brandfogederne (i D. T. S. 1057).

Jfr. D. L. 6—19—6 til 9 ang. Afbrænderens Erstatningsansvar i Tilfælde af Skade.

Den, der ved at afbrænde Lyngheide eller Hedetørv forarsager Sandflugt eller nødvendiggør særegne Foranstaltninger for at forebygge samme, skal udrede Erstatning, L. 29 Marts 1867 § 17.

5. Ang. deres Tiendefrihed, se Tiende 1 i.

6. Ang. ulovlig Borttagelse af Lyng, se Sandflugt 5. Skovforbrydelser 6.

7. Om Forpligtelse for Ejerne deraf til Lyngs Afgivelse i visse Tilfælde, se Vejmaterialier 3. Jfr. Sandflugt 4 i Slutn.

8. Ang. Hederne i Jylland.

a. Ang. Anvisning af Plads paa Hederne til nogle reformerede, Rskr. 29 April 1721, og fremmede, Rtk. Skr. 31 Juli 1759 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Landvæsen A — ang. Alheden).

Ang. Alhedens Opmaaling og Inddeling til Bebyggelse, Bef. 8 Avg. 1757 (ibd.).

b. Straf for genstridige Kolonister, Pl. 14 Juli 1761. Jfr. Rtk. Skr. 15 Juli 1760.

c. Ang. de Kolonisterne, fornemlig paa Alheden og Randbølhede, tilstaaede (nu for største Delen bortfaldne) Begunstigelser, Fr. 26 Maj 1723, 30 Novbr. 1751, jfr. Rtk. Skr. 31 Juli 1759 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Landvæsen A), Prom. 19 Febr. 1785, 2 Septbr. 1786, K. Prom. 6 Avg. og 17 Septbr. 1796 samt K. Prom. 19 Marts 1803 (Udredelse af Ekstraskatten), 4 Juni 1803 (to — at de skulle være værnepligtige), Rtk. Prom. 2 April 1803 (skulle udrede de Skatter, der lignes paa Amternes Hartkorn), 7 Maj 1803 (skulle deltage i Fribefordrings Afgivelse). Se Tiende 1 i.

Ang. at Kolonisterne paa Al- og Randbølhede skulle udrede alle kommunale Byrder efter Lovgivningens almindelige Regler, L. 31 Marts 1852 § 7.

d. Ang. Skyldsætning af Kolonierne paa Al- og Randbølhede, Rtk. Prom. 21 Avg. 1802.

e. Ang. Ret for Kolonisterne paa Christianshede til at slaa Sandstar paa Sandflugtsstrækningerne, Rtk. Prom. 19 Oktbr. 1799.

f. Ang. Hedeboernes tidligere Ret til at have Lofter af

Græstørv, strøgne med Ler, Kom. Koll. Prom. 23 Marts 1805 og 29 Novbr. 1806 (Vejle Amt), K. Skr. 24 Oktbr. 1835 (Viborg Amt).

g. Ang. til hvilke Sogne Kolonistederne paa Alheden skulle høre, Rskr. 22 Avg. og 31 Oktbr. 1766, 17 Avg. 1787.

Den reformerte Præst i Fredericia skal holde Gudstjeneste og Kommunion for de reformerte Kolonister paa Alheden, Rskr. 29 Oktbr. 1771, K. Prom. 15 Marts 1777, 24 Maj 1783.

Se i øvrigt om de kirkelige Forhold og Skolevæsenet under Pastorater 176 (ang. Frederiks og Karup Sogne).

h. Ang. Inddragelse af Posten som Inspektør ved Kolonierne paa Al- og Randbølheden, Rtk. Skr. 20 Novbr. og K. Skr. 4 Decbr. 1838. Jfr. om ham K. Skr. 4 Novbr. 1817, 20 Novbr. 1819.

i. Om Overdragelse af Kolonistederne paa Alheden og Randbølhede til Fæsterne til Selvejendom, L. 31 Marts 1852. Jfr. Rtk. Prom. 21 Avg. 1802 og med Hensyn til Randbølhede tillige Rtk. Skr. 20 Novbr. og K. Skr. 4 Decbr. 1838.

k. Ang. de derværende Skovplantager, Rtk. Prom. 21 Avg. 1802, 4 Avg. 1804, jfr. Pl. 26 Juli 1837 A, L. 25 Febr. 1851 §§ 8, 15, 16. Se Pastorater 176 d. Skove II 20.

l. De til de jyske Præstegaarde hørende Hedearealer, ang. Foranstaltninger til at fremme deres Tilplantning, K. og U. M. Cirk. Nr. 255, 18 Oktbr. 1892.

9. Om Laan til Hedelodders Opdyrkning af de paa Finanslovene dertil bevilgede Beløb, Ind. M. Cirk. Nr. 63, 12 April 1876, Nr. 93, 4 Maj 1877, Nr. 48, 10 April 1878, Nr. 45, 5 April 1879, Nr. 45, 1 April 1880, Nr. 68, 30 April 1881, Nr. 29, 1 April 1882, Nr. 40, 16 April 1883, Nr. 46, 5 April 1884, Nr. 38, 4 April 1885, Nr. 39, 3 April 1886, Nr. 33, 4 April 1887, Nr. 35, 12 April 1888, Nr. 58, 17 April 1889, Nr. 54, 26 April 1890, Nr. 61, 13 April 1891, Nr. 77, 23 April 1892, Nr. 58, 17 April 1893, Nr. 28, 10 April 1894.

Hegn, se Hegnsvæsenet.

Hegnsmænd eller Ledvogtere ved Statsskovene.

1. Ang. deres Antal, Ansættelse og Lønning, L. 25 Febr. 1851 §§ 4, 11, 18, 8 Decbr. 1859 § 9.

2. Ang. deres Forretninger. Instr. 25 Avg. 1860 §§ 2, 42, jfr. 13, 29.

3. Ang. deres Tjenesteboliger og -jorder, Bkg. Nr. 135, 13 Novbr. 1872 §§ 26—32.

4. Se Høstdag I 2 h.

Jfr. Skovbetjente.

Hegnssynsmænd.

1. I København, om dem handler L. Nr. 14, 27 Jan. 1872 §§ 15 ff.

2. Udenfor Kbhvn., om dem handler L. 6 Marts 1869 §§ 13 ff.

a. Ang. hvorledes der forholdes, naar de vægre sig ved at afsige Kendelse i en for dem indbragt Sag, Ind. M. Skr. Nr. 314, 7 Septbr. 1871.

b. Den Omstændighed, at en af dem afsagt Kendelse hverken var bleven oplæst eller senere forkyndt for den paa-gældende, formentes ikke at udelukke, at Udgifterne ved Kendel-sens Iværksættelse kunde inddrives ved Udpantning, Ind. M. Skr. Nr. 218, 10 Avg. 1872. Se nu Hegnsvæsenet 2, 2det Led.

c. Kunne benyttes til Vurdering af Skade, foraarsaget ved anden Mands Husdyr, L. Nr. 53, 25 Marts 1872 § 13 i Slutn., derimod er L. 6 Marts 1869 § 24 hævet ved § 15 ibd. Ang. at Vurderingen ved Hegnssynsmænd i Henhold til L. Nr. 53, 1872 § 13, sidste Stykke, af den i Lovens §§ 2 og 11 ommeldte Skade kan foregaa uden særlig Udmeldelse m. m., Ind. M. Skr. Nr. 272, 29 Juli 1893.

d. Deres Protokoller ere stempelfri, L. 19 Febr. 1861 § 74 m.

Se Markfred 4 b Nr. 3.

Hegnsvæsenet.

1. I København, er ordnet ved L. Nr. 14, 27 Jan. 1872, jfr. L. 6 Marts 1869 § 25. Jfr. tidligere Rtk. Prom. 9 Juni 1795, J. M. Skr. 4 Avg. 1862.

Ang. for hvilke Dele af Stadens Grund de strængere Regler i Lovens § 3 skulle gælde, Pl. 26 Marts 1872 (U. L.), 9 Febr. 1874 (U. L.).

Udpantningsretten efter Lovens § 23 formenes væsentlig ind-skrænket ved L. Nr. 36, 29 Marts 1873 § 1, jfr. sammes Nr. 4 og 5.

Ang. for hvilke Dele af Stadens Grund de strængere Regler i L. Nr. 14, 27 Jan. 1872 § 3 skulle gælde, Pl. 10 Marts 1875, 28 Marts 1879 (begge i U. L.).

Se videre nedenfor 4—8.

2. Udenfor København, er ordnet ved L. 6 Marts 1869, ved hvis § 25 flere ældre Bestemmelser hæves. (Fr. 29 Oktbr.

1794 er nu hævet i sin Helhed, L. Nr. 53, 25 Marts 1872 § 15).

Lovens § 24 er hævet ved fornævnte Lov 1872 § 15, jfr. § 13 i Slutn. — Udpantningsretten efter Lovens § 21, jfr. Ind. M. Skr. Nr. 218, 10 Avg. 1872, formenes ved L. Nr. 36, 29 Marts 1873 § 1, jfr. sammes Nr. 4 og 5, indskrænket til Hegnsynsmændenes Godtgørelse og de af dem gjorte Udlæg.

Efter Andragende af en Købstads Byraad eller af Kommunalbestyrelsen i Frederiksberg, Frederiksværk, Løgstør, Marstal, Nørresundby og Silkeborg kunne Bestemmelserne i den foran under 1 nævnte L. 27 Jan. 1872 §§ 3, 6 og 7 ved kgl. Anordning gøres gældende for den paagældende Kommune eller Dele af samme, dog at Stakit af mindst $2\frac{1}{4}$ Alens Højde ogsaa agtes for lovligt Hegn overalt undtagen imod Gaardsplads, Lovens § 26.

Fremdeles mærkes følgende:

a. Ang. Vedtægter herom mellem Lodsejerne, D. L. 3—13 —31, K. Prom. 28 Novbr. 1795 (f. Købst.), jfr. Fr. 29 Oktbr. 1794 § 19.

Ejerne af en Købstads Enge kunne ikke erholde Stadfæstelse paa en Overenskomst om, at Engene bestandig skulle forblive under et Hegn, saaledes at ingen enkelt Ejer heri kan gøre Forandring uden de andre Ejeres Samtykke, K. Prom. 28 Juli 1798 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Landvæsen A).

b. I Kbhvn.s, Frederiksborg og Kronborg Amter maatte Hegnene ikke være af den Beskaffenhed, at Vildtet paa samme kan komme til Skade, Pl. 28 Juni 1758.

c. Om Hegn i Anledning af Udskiftningen, Fr. 23 April 1781 §§ 1, 2, 10—15, 18, jfr. 17, 15 Juni 1792 §§ 5, 6, jfr. Fr. 29 Oktbr. 1794 § 13.

De enkelte Lodsejere ved Udskiftningen i Medfør af den dagældende Lovgivning paalagte særlige Hegnsbyrder kunne ikke antages ophævede ved L. 6 Marts 1869, K. og U. M. Skr. Nr. 38, 8 Febr. 1872.

Fr. 18 April 1781 §§ 3, 68 og 69, jfr. Pl. 7 Juni 1788, 28 Juni 1790, 5 Avg. 1801, hævedes ved Pl. 4 Oktbr. 1806.

d. Grene fra levende Hegn ved offentlige Veje maa ikke hænge udover samme, Fr. 13 Decbr. 1793 § 91 (hævet ved L. 6 Marts 1869 § 15), jfr. § 19.

e. Hvor en Jordlod støder til en offentlig Vej, bliver det vedkommende Ejers egen Sag at hegne, og der finder ingen gensidig Hegnspligt Sted mellem de af Vejen adskilte Ejere,

Rtk. Prom. 10 Oktbr. 1795, K. Skr. 3 Oktbr. 1826 ad 1, jfr. L. 6 Marts 1869 § 9.

Ang. Vejvæsenets Forpligtelse til at skaffe Hegn ved ny Vejanlæg, se Veje II E 3 k. Jfr. nedenfor 14.

f. Ang. at Trætte mellem nogle Bønder om Gadehegn skulde afgøres efter Fr. 29 Oktbr. 1794, Rtk. Prom. 9 Febr. 1799 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Landvæsen A).

g. Ang. at Undtagelse for Forpligtelsen til at tage halvt Hegn imod Naboen finder Sted, naar den Jordlod, hvis Bruger skulde deltage i det af Naboen forlangte Hegn, har en saa ufordelagtig Figur, at mere end $\frac{1}{10}$ vilde gaa bort til Hegn og Grøfter, om den skulde hegnes rundt, Fr. 9 Juli 1817 § 6, jfr. K. Skr. 20 Oktbr. 1829 ad 2, hvilket fremdeles gælder, L. 6 Marts 1869 § 3.

h. Sager om Borttagelse af formentlig ulovlige Hegn høre efter Fr. 29 Oktbr. 1794 § 50 under Politiretten, K. Skr. 4 Avg. 1846. — Da denne Forordning nu i sin Helhed er hævet, maa saadanne Sager formentlig anlægges ved ordinær Ret.

k. Med Hensyn til Naboers Forpligtelse til at tage halvt Hegn, se Kirkegaard 36. Skolehegn 3 og 10.

l. Se Udstykning I A 12.

3. Ang. Hegn om Skove.

a. Om de kgl. Skove, Fr. 18 April 1781 §§ 37, 66. — § 36, jfr. Pl. 15 Marts 1784, er hævet ved Straffelovens § 309. Jfr. Skovforbrydelser 2.

b. Om private Fredskove, Fr. 27 Septbr. 1805 §§ 15, 19, jfr. Fr. 26 Jan. 1733 §§ 20, 36, Rskr. 8 Juli 1791 (Risskov ved Aarhus), K. Prom. 18 Juli 1807 (Ebeltoft Bys Skov).

Hegn af Jerntraad i Stedet for Jordvold blev tilladt ved Ind. M. Skr. 3 Marts 1860.

Se Jernbaner B I 2 g.

c. Se Dyrehave 3.

4. Ang. Forbud mod i Købstæderne at benytte Ris- eller Tanggærder, Pl. 3 Septbr. 1800, 20 Juli 1802, jfr. K. Prom. 29 Jan. 1803, hvilket Politiet skal paase, K. Prom. 13 Novbr. 1802.

Disse Forbud gælde alle Gærder, der gaa ud til Gaden eller ere imellem Bygninger eller dog komme disse saa nær, at Fare i Ildebrandstilfælde kan befrygtes, K. Skr. 30 Decbr. 1828. Jfr. L. Nr. 14, 27 Jan. 1872 §§ 3, 26.

5. Ang. Hegn mod Gade eller Vej om ubebyggede Pladser i København, Bygningsl. Nr. 77, 12 April 1889 § 5, jfr. tidligere

L. Nr. 164, 21 Novbr. 1871 § 2, jfr. L. Nr. 14, 27 Jan. 1872 § 2 (jfr. tidligere L. 17 Marts 1856 §§ 5, 89); i Frederiksberg, L. Nr. 57, 11 April 1890 § 3, smh. m. Bkg. Nr. 58, 19 s. M. § 5, jfr. tidligere L. 17 Marts 1856 § 5, smh. med L. 12 Jan. 1858 § 1; i Silkeborg, Bkg. Nr. 131, 12 Oktbr. 1872 § 21, Horsens, Nr. 174, 31 Decbr. 1883 § 1, Nr. 57, 20 Juni 1884 § 1 (Rønne), Nr. 165, 31 Avg. 1885 § 1 (Fredericia), Nr. 89, 3 Maj 1888 § 1 (Vejle), Nr. 186, Bkg. Nr. 147, 16 Septbr. 1891 § 1 (Slagelse), Nr. 38, 15 Marts 1892 § 1 (Hjørring), Nr. 14, 14 Jan. 1893 § 1 (Rudkøbing), Nr. 211, 11 Septbr. s. A. § 1 (Holbæk), Nr. 85, 30 Marts 1895 § 1 (Hillerød), Nr. 182, 27 Septbr. s. A. § 3 (Aarhus), Nr. 191, 14 Oktbr. s. A. § 1 (Køge), Nr. 21, 10 April 1896 § 6 (Nakskov), Nr. 35, 30 Maj s. A. § 1 (Maribo), Nr. 72, 18 Decbr. s. A. § 5 (Odense), Nr. 3, 11 Jan. 1897 § 8 (Aalborg), Nr. 32, 29 Septbr. 1898 § 7 (Randers).

Naar en Bygning ikke opføres i Gadelinjen, kan Bygningskommissionen bestemme, at der skal anbringes Jernstakit eller Mur, fornævnte Bkg. Nr. 182, 1895 § 3, Nr. 21, 1896 § 6, Nr. 32, 1898 § 7.

I Bygningsl. 30 Decbr. 1858 for Købstæderne findes ingen tilsvarende Bestemmelser, hvorimod saadanne, som anført, ere givne ved Bygningsvedtægterne efter Lovens § 40 for adskillige Købstæder.

6. Ang. Indhegning ved Opførelsen af ny eller Nedbrydelse eller Hovedreparation af ældre Bygninger, som ere beliggende ved offentlig Gade, Vej eller Plads, Politivedt. Nr. 125, 22 Juni 1883 § 22, Politivedt. i M. T. B f. 1872 S. 40 § 23 og S. 51 § 17, (f. Købst.).

7. Ang. Mur, Plankeværk eller andet saadant Hegn, der findes i faldefærdig Stand i København, Politivedt. Nr. 125, 22 Juni 1883 § 24, i Købstæderne, Politivedt. i M. T. B f. 1872 S. 40 § 25, S. 51 § 19.

8. Ang. Straffen for at beskadige eller borttage Hegn, L. 10 Febr. 1866 § 294, 25 Juni 1869 § 296 (f. Isl.).

Straf for den, der ved at bryde Hegn skaffer sine Husdyr Adgang til anden Mands Jorder, L. Nr. 53, 25 Marts 1872 § 9, jfr. § 12.

Forbud mod at bestige, overstige eller beskadige Hegn ved offentlig Gade, Vej, Plads eller Anlæg, Politivedt. f. Kbhvn. Nr. 125, 22 Juni 1883 § 52, f. Købst. i M. T. B f. 1872 S. 43 § 48, S. 53 § 40.

9. Ang. Hegn om Møller, se Mølle 5 og 11 b.

10. Ang. Hegn om Jordemødres Embedsjord, se Jordemødre IV C 19.

11. Ang. Hegn om Kirkegaarde, se Kirkegaard 36. Kirkehoveri II 4 g Nr. 1. Kirkesyn 3 a.

12. Ang. Hegn om Præstegaardes Haver og Jorder og ang. at de almindelige Regler for Hegnspligten komme til Anvendelse paa en Præstegaard og en tilgrænsende Kirkegaard, imod hvilken en nedbrudt Længe af først nævnte hidtil har hegnet, K. og U. M. Skr. 4 April 1888, 20 Juli 1892 (begge i G. R.).

Se Præstegaarde 2 i og 9.

13. Ang. Hegn om Skolelærernes Embedsjorder, se Skolehegn.

14. Ang. Hegn ved Veje, og ang. at der ikke for de offentlige Vejes vedkommende eksisterer nogen gensidig Hegnspligt mellem Vejvæsenet og de tilstødende Grundes Ejere, og at det saaledes maa være overladt til disse selv, om de ville hegne, Ind. M. Skr. Nr. 137, 14 Avg. 1878. Jfr. foran 3 e.

15. Ang. Udredelsen af Omkostningerne ved Aabning og Lukning af Hegn i Anledning af midlertidige Vejes Udlægning paa Grund af Sneføre, L. Nr. 68, 9 April 1891 § 18.

16. Paa Færøerne, L. om Haugevæsenet 23 Febr. 1866 (S. 226) § 39.

17. Paa Island, Pl. 13 Maj 1776 er hævet ved Pl. 9 Marts 1836.

18. Paa St. Thomas og St. Jan, Anordn. 26 Maj 1863 § 3, 11 Juli 1883 (Nr. 10 i Till. t. Lovt.) §§ 3, 17 (Straf for Beskadigelse af Hegn), 19, 12 Jan. 1888 (Nr. 2 ibd.) §§ 3, 17, 19. Paa St. Croix, Anordn. 9 Juli 1886 (Nr. 26 ibd.) §§ 3, 15, 19.

Se Fæste 13 (ang. Fæstebønders Ret til at hugge Hegningsplantning). Gravsted 20. Kirkegaard 22 f (Indhegning af Gravsteder). Lergrave. Mølle 5 og 11 b. Stempelafgiften III 6 (Skøder m. m.) u Nr. 4 (Købesummens Beregning).

Hektografer, se Beskrivelser og Udskrifter 17. Postvæsenet I 3 d.

Helbefarenhed.

Ang. hvor vidt helbefarne kunne udføre en vis Styrmands-tjeneste, se Styrmænd 1 a Nr. 4.

Helbred.

1. Til Forsvar for (Liv), Helbred (eller Velfærd) kan det yderste Nødværge anvendes, L. 10 Febr. 1866 § 40, 25 Juni 1869 § 41.

Lige som det for at redde sig selv eller andre fra over-

hængende Fare for (Liv eller) Helbred er tilladt at bemægtige sig fremmed Ejendom eller derpaa at gøre Skade, L. 1866 § 41, 1869 § 42.

2. Pligten til at yde Personer, der ere i Livsfare, Hjælp bortfalder, naar Hjælpen ikke kan ydes uden Fare for vedkommendes eget (Liv eller) Helbred, fornævnte L. 1866 § 199, 1869 § 200. Jfr. L. 1866 § 109 og 1869 § 110, hvorefter Forpligtelsen til at angive visse Forbrydelser bortfalder, naar saadant ikke kan ske uden Fare for (Liv eller) Velfærd.

3. Ang. Straffen for Trudsler mod nogens (Liv), Helbred (eller Velfærd), L. 1866 §§ 168, 169 og 245, 1869 §§ 169, 170 og 247, samt for Handlinger, hvorved nogens Helbred tilføjes Skade eller dog udsættes for saadan, L. 1866 §§ 197, 203—205, 290, 1869 §§ 198, 205—207, 292.

Den, der forsætlig eller af Mangel paa tilbørlig Agtsomhed har tilføjet en anden en Legemsbeskadigelse, maa erstatte ham Helbredelsesudgifterne, L. 1866 § 301, 1869 § 303.

4. Med Hensyn til Straffen for Handlinger, hvorved nogens Helbred udsættes for Fare mærkes Straffel. f. Krigsmagten Nr. 68, 7 Maj 1881 §§ 189, 192.

Helbredelsesanstalt.

For idiotiske, svagsindede og epileptiske Børn, se Idiotanstalten. For sindssyge, se Sindssygeanstalter. Jfr. Sygehuse.

Helgoland.

Afstodes til Storbritannien ved Trakt. 14 Jan. 1814 § 3, jfr. Aab. Br. 26 Avg. s. A.

Helligbrøde, se de under Helligdage 5 anførte Bestemmelser.

Helligdage (Festdage, Søndage, Sabbat).

1. Hvilke ere, opregnes i D. L. 2—4—5.

Nogle af disse ere dels afskaffede, dels henlagte til de næstpaafølgende Søndage ved Fr. 26 Oktbr. 1770.

2. Paa dem skulle Præsterne forrette Gudstjeneste i Kirkerne, D. L. 2—4—5, Kirkerit. 25 Juli 1685 Kap. 1.

3. De afskaffede, paa dem maa Tjenestefolk ikke unddrage sig fra deres Arbejde, Fr. 25 Marts 1791 § 12 (der i øvrigt er hævet ved L. 10 Maj 1854 § 77).

4. Paa dem maa Vagter og Kommandoer ikke lade røre Tromme eller anden Musik, naar de passere forbi Kirkerne, og Vaabenøvelser ikke afholdes før efter Kl. 4, K. Cirk. 28 Marts 1840, jfr. Pbf. 11 Avg. 1823.

5. Ang. sammes vedbørlige Helligholdelse.

A. Ældre Bestemmelser (der til Dels endnu have Betydning).

Fr. 26 Marts 1845, samt f. Vestindien Rskr. 18 Febr. 1843, og for Island Fr. 28 Marts 1855, Pl. 26 Septbr. 1860 og Bkg. 31 Maj 1867 l. Jfr. f. Færøerne L. om Skydsvæsenet 17 Marts 1865 § 5 og Reglm. 20 s. M. § 4.

Jfr. ældre almindelige Bestemmelser i D. L. 6—3, Fr. 24 Marts 1696, 17 Decbr. 1717, 21 April 1730, 19 Jan. 1731, 12 Marts og Pl. 26 Septbr. 1735, Fr. og Rskr. 29 Maj 1744 (f. Isl.).

Herved mærkes:

a. Helligdagsanordningerne ere ikke anvendelige paa de Ugedage, paa hvilke der er anordnet offentlig Gudstjeneste, K. Skr. 25 Marts 1837.

b. Arbejdssysler, Fr. 1845 § 2. Jfr. Ransagning 2 d.

Tjenestetyende kunne ikke vægre sig ved Udførelsen af Høstarbejde om Søndagen, naar det paa Grund af ugunstigt Vejrligt ikke længere kan udsættes, K. Skr. 24 Decbr. 1846 (G. R.).

Arbejde, som indskrænker sig inden Husets Grænser, og som ikke er forbundet med nogen for andre forstyrrende Larm, er tilladt ogsaa til de i Fr. 26 Marts 1845 § 1 nævnte Tider, L. 24 Maj 1854.

c. Kørsel i Købstæderne, Fr. 1845 § 3.

Spærring af Portene kan ikke finde Sted for at hindre ulovlig Kørsel, K. Skr. 20 Maj 1845.

Bortkørsel af Bærme fra et Dampbrænderi under Gudstjenesten er ulovlig, K. Skr. 29 Febr. 1848 (G. R.).

Ang. hvor vidt Bagere og Brændevinsbrændere kunne hente formalet Sæd fra Møllen i Helligdagstiden, J. M. Skr. 12 Jan. 1854.

d. Benyttelse af undergivne til Arbejde paa Søn- og Helligdage, Fr. 1845 § 4. Se ovenfor b. Jfr. D. L. 2—9—24.

Børn maa ikke anvendes til Arbejde i Fabriker paa Folkekirkens Søn- og Helligdage, L. Nr. 74, 23 Maj 1873 § 5.

Se Hyre 8 (ang. Skibsfolk).

e. Handel, Fr. 1845 § 5.

Salg af Fornødenhedsartikler indtil Kl. 9 Formiddag er tilladt alle, der handle med saadanne, navnlig ogsaa Købmænd, og denne Handel er tilladt ogsaa den første Dag af de store

Højtider og store Bededag til Kl. 9 Formiddag, K. Skr. 5 Juni 1845.

Ang. Politimesterens Bemyndigelse til at tilstede Handel overensstemmende med D. L. 6—3—7 i Slutn., K. Skr. 7 Oktbr. 1845, 19 Marts 1846 (G. R.).

Tilladt Bagerne i Randers at sælge Hvedebrød fra Kl. 11¹/₂ til 2, saaledes at Butiksdøren til Gaden ikke aabnes, K. Skr. 31 Marts 1846 (G. R.).

Afslaaet Manufakturhandlere at falholde Varer til Kl. 9 Formiddag, K. Skr. 2 April 1846 (G. R.).

Ang. hvor vidt Salg af stemplet Papir er indbefattet under Forbudet i Fr. 1845 § 5, J. M. Skr. 21 Maj 1849. Jfr. Pl. 8 Avg. 1735.

Overholdelsen af Fr. 1845 § 5 paa Landet indskærpes, J. M. Cirk. Nr. 331, 13 Oktbr. 1871.

Jfr. ældre Bestemmelser for Helsingør, Rskr. 25 Septbr. 1739, 21 Avg. 1810, og for Kbhvn., Rskr. 24 Septbr. 1751, 3 Marts 1769, Pl. 10 April 1772, Rskr. 31 Oktbr. 1809.

Se Apotek 9.

f. Ang. hvor vidt Toldforretninger kunne besørges paa Søn- og Helligdage, K. Skr. 13 Avg. 1845.

g. Afholdelse af Torv eller Marked, Fr. 1845 § 6. Se nærmere Markeder I 4 a.

h. Beværtning, Fr. 1845 § 7. Jfr. Ransagning 2 d samt Rskr. 22 Oktbr. 1734.

Ang. hvor vidt Gæstgivere og Værtshusholdere maa have siddende Gæster den første Dag af de store Højtider og store Bededag, K. Skr. 5 Juni 1845.

i. Forlystelser, Fr. 1845 § 8, jfr. nedenfor o.

Dans og Musik er ikke tilladt paa den første Dag af de store Højtider eller paa store Bededag, K. Skr. 5 Juni 1845.

Fr. 1845 §§ 8 og 13 angaa ogsaa private Forlystelser saa som Baller og Høstgilder, J. M. Skr. 29 April 1852. Se nedenfor o.

Ang. en Grundlovsfest paa en Søndag, Bkg. 1 og 2 Juni 1854.

Se Sommer i By Riden.

k. Larm paa Gaderne og i Husene, Forsamlinger paa Kirkegaardene, Fr. 1845 § 9. Jfr. D. L. 6—3—10, Fr. 22 Oktbr. 1701 Post 2 Kap. 2 § 4, 12 Marts 1735 § 2.

l. Foretagelse af Retshandlinger, Fr. 1845 § 10. Jfr. D. L. 1—3—4, Fr. 5 Juli 1793 § 6, K. Cirk. 16 Oktbr. 1819, Fr. 28

Febr. 1845 § 7 og nedenfor q og 6 samt Brændevinsbrænden, ulovlig 11 (Inkvisition derefter) n, Hjemsendelse VII 5. Jfr. fremdeles Forligskommissioner A 10 c. Tingdag A 2.

m. Kommunal møder og andre offentlige Forsamlinger, Fr. 1845 § 11.

Ang. Afholdelsen af offentlige Møder og af Møder af en Forenings Medlemmer paa Søn- og Helligdage, J. M. Skr. Nr. 154, 13 Maj 1872.

Ang. Mormonforsamlinger, K. og U. M. Skr. 29 Jan. 1851.

n. Offentlige Forelæsninger, Udstillinger og Skolehold, Fr. 1845 § 12.

Tilladelse meddelt til Undervisning i Skoler og Instituter under Gudstjenestetiden, Resl. 11 Juni, 24 Juli og 24 Septbr. 1845.

o. Ang. hvor vidt Forlystelser maa finde Sted Dagen før en Søn- og Helligdag, samt ang. Helligholdelse af den stille Uge, store Bededag og de store Højtider, Fr. 1845 § 13.

Denne Paragrafs Bestemmelser om Forlystelser ere ogsaa anvendelige paa private Forlystelser, K. Skr. 29 Jan. 1846.

Forskrifterne om Helligholdelse af den stille Uge ere op- hævede, og Bestemmelserne om Helligholdelse af den første Dag af de store Højtider gjorde anvendelig paa Skærtorsdag og Langfredag, L. 29 Decbr. 1862.

Se ovenfor e, h og i.

p. Ministeriet har ingen Bemyndigelse til at dispensere fra Forskrifterne i Fr. 26 Marts 1845, J. M. Skr. 23 Febr. 1852, 12 Jan. 1854.

q. Ang. at Vekselpotester ikke maa ske paa Helligdagene, og at Vekslen skal betales den nærmest foregaaende Søndag, naar dens sidste Løbedag er en Helligdag, den tidligere gældende Fr. 18 Maj 1825 §§ 29, 53, 54.

r. Ang. Straffen og Paatalen for Helligbrøde, Fr. 1845 §§ 14—18. Jfr. Fr. 22 Oktbr. 1701 Post 2 Kap. 2, Rskr. 22 Oktbr. 1734.

s. Ang. Præsternes, Provsternes og Biskoppernes Virksomhed for Overholdelsen af Helligdagsanordningen, Fr. 1845 § 19, D. L. 2—9—8.

t. Ang. de mosaiske Festdage, se Mosaiske Trosbenedere 7 med Henvisninger.

B. Nyere Bestemmelser.

a. Om den offentlige Fred paa Folkekirkens Helligdage, L. Nr. 57, 7 April 1876.

Ved sammes § 13 er Fr. 26 Marts 1845, L. 24 Maj 1854 og 29 Decbr. 1862 (om den stille Uge) samt alle andre Bestemmelser om Helligholdelsen af Søn- og Helligdagene ophævede. Jfr. nedenfor b og 18.

Med Hensyn til denne Lov mærkes:

1) ad § 1, se nedenfor Nr. 5.

2) ad § 2: Apotekernes Undtagelse fra Forbudet mod Handel paa en vis Tid af Helligdagene gælder ikke blot Handelen med egentlige Apotekervarer, men ogsaa med de andre Varer, hvormed de ere handelsberettigede, J. M. Skr. Nr. 203, 21 Oktbr. 1876. Jfr. Apotek 9.

3) ad § 5 (om offentlige Forlystelser): At al Udførelse af Musik uden Hensyn til sammes Karakter paa en offentlig Beværtning paa de i Lovens § 1, jfr. § 8, nævnte Tider maa anses som lovstridig, at Politimesteren ex officio skal paatale enhver Overtrædelse af §'en, samt at der ikke om Udførelsen af offentlig Musik paa de nævnte Tider skal indhentes Tilladelse fra eller gøres Anmeldelse for Politiet, J. M. Skr. Nr. 97, 16 Maj 1879.

4) § 7 kan ikke bringes til Anvendelse paa en saa kaldt Missionsforenings offentlige Møder, K. og U. M. Skr. 4 Septbr. 1878 (G. R.). — Det kan her mærkes, at heller ikke Fr. 26 Marts 1845 §§ 11, 12 ere ansete anvendelige paa gudstjenstlige Forsamlinger, J. M. Skr. Nr. 43, 15 Marts 1876.

5) ad § 12.

a) Bestemmelsen om, at der ved Politivedtægt kan gøres Undtagelse fra Forbudet efter § 1 mod Arbejdskørsel gælder lige som selve dette Forbud kun for Købstæderne og Handelspladserne, J. M. Skr. Nr. 61, 28 Marts 1881.

b) At der savnes enhver Hjemmel for Ministeriet til at tillade Lossen og Laden af Skibe paa de fredede Tider paa en Maade, der vilde stride mod § 1, ibd. Jfr. nedenfor 10.

c) Se Bestemmelserne i Politivedt. for København Nr. 125, 22 Juni 1883 § 76. Jfr. det derved bortfaldne Till. Nr. 144, 14 Decbr. 1876.

6) Ang. Fortolkning af Ordet »Gudstjeneste«, navnlig hvor vidt Daabshandlinger kunne anses som en Del af samme, K. og U. M. Skr. 15 Novbr. 1885 med Note (G. R.).

7) Se Forsamlingsretten 1 b Nr. 5.

b. Udvidede og skærpede Bestemmelser, i flere Retninger ogsaa strængere Strafbestemmelser, om den offentlige Fred paa Folkekirkens Helligdage ere givne ved L. Nr. 48, 1 April 1891, hvis § 6 forøvrigt foreskriver, at Bestemmelsen i L. Nr. 57, 7 April 1876 blive i Kraft, for saa vidt de ikke komme i Strid med den ny Lov. Jfr. nedenfor 18.

Ved disse Love mærkes:

1) I Henhold til den ny Lovs § 3 har Indenrigsministeren tilladt en Del Undtagelser fra Paragrafens Bestemmelser om Arbejdet i Fabriker m. v. paa Helligdage, Bkg. Nr. 89, 28 Maj og Nr. 160, 20 Oktbr. 1891, 124, 15 Maj 1893 (om Gødning-fabriker) Bkg. Nr. 31, 19 Marts 1894 (ang. Limfabriker og Se-samoljefabriker), Nr. 130, 28 Novbr. 1896 (Kartoffelmelfabriker), Nr. 30, 10 Marts 1897 (Fabriker for Tilvirkning af flydende Kulsyre), Nr. 44, 24 Marts 1898 (Slagterier, der ere beregnede paa Eksport af Kød i fersk Tilstand), Nr. 116, 3 Septbr. 1898 (Drift af de til offentlige Slagtehouse hørende Kølehouse).

2) Ved Loven af 1876 § 1. Ang. hvor vidt Damptærskning kan betragtes som Markarbejde, der maa foregaa paa Hel-ligdage mellem Kl. 9 og 4, og at anden Tærskning er forbudt, J. M. Skr. Nr. 291, 9 Septbr. 1892.

3) Ved L. 1876 § 2 og den ny Lovs § 1. Da de til en Jernbanestation henhørende Lokaler og Perroner ikke kunne henregnes til offentlige Pladser, kan Handel (in casu med Aviser) foregaa der paa Søn- og Helligdage, J. M. Skr. Nr. 118, 11 Marts 1892.

11) Ved L. 1876 § 6. Valg af de fattiges Kasses Be-styrelse høre til de i samme ommeldte kommunale Møder, K. og U. M. Skr. Nr. 252, 3 Septbr. 1889.

5) Se Politivedtægter II 6 (Omførsel af Mælk m. v. i Frederiksberg).

6. For Vurderinger ved Landbygningernes almindelige Brand-forsikring, der efter Rekvirentens udtrykkelige Begæring fore-tages paa Søn- og Helligdage, betales dobbelte Gebyrer, Bkg. Nr. 22, 9 Febr. 1872 § 5. Jfr. nedenfor 8.

7. Se Begravelse 2 (paa hvilken Tid af Søn- og Helligdage den maa ske).

8. For Vurderingsforretninger vedkommende Landbygningernes Brandforsikring, der efter Rekvirentens udtrykkelige Begæring foretages paa Søn- og Helligdage, betales dobbelt Gebyr, Bkg. Nr. 82, 12 Juli 1878 § 5.

9. Indtræffer en Veksels Forfaldsdag eller andet Tidspunkt af

vekselretlig Betydning paa en Søndag eller anden almindelig Helligdag, udskydes samme til næste Søgnedag, lige som ogsaa alle retlige Vekselomgangen vedkommende Handlinger kun kunne foretages paa Søgnedage, L. Nr. 52, 7 Maj 1880 og 13 Jan. 1882 (Nr. 1 i Till. t. Lovt. — f. Isl.): §§ 41, 45 (jfr. 20), 59, 62, 91, Nr. 66, 28 Maj 1880 og 13 Jan. 1882 (Nr. 2 ibd. — f. Isl.): § 10.

10. At Lossen og Laden ikke uden særlig Tilladelse maa ske paa Søn- og Helligdage vil kunne findes foreskrevet i Reglementerne for Vedligeholdelse af Orden i Havnene m. v., se saaledes Bkg. Nr. 108, 8 Avg. 1874 § 13 (Esbjerg Havn), Nr. 11, 20 Febr. 1875 § 12 (Frederik den 7des Kanal med Havne). Se nu den under 5 B å omhandlede Lovs §§ 1, 12 samt foran 5 B a Nr. 5 b.

11. Ang. Fritagelse for fuldstændig Ind- og Udklarering af Dampskibe, som i Lystfart alene med Passagerer og disses personlige Effekter indkomme paa Søn- og Helligdage fra fremmed Sted uden i øvrigt at skulle losse eller lade, Skattedir. Skr. 24 April 1897 (Tidsskr. f. Toldv.), jfr. Toldv. Cirk. Saml. Nr. 2, 1897 d. Dette gælder dog ikke regelmæssig Fart paa Søn- og Helligdage, men kun tilfældig forekommende Lystfart, Skattedir. Skr. 11 Maj 1898 (Tidsskr. f. Toldv.).

12. Paa Søn- og Helligdage aabnes Broerne i København kun paa skriftlig Rekvisition og mod Ekstrabetaling, Bkg. Nr. 118, 9 Juli 1897 § 12, jfr. tidligere Nr. 7, 17 Jan. 1884 § 12.

13. Paa Søn- og Helligdage er Postvæsenets Tjeneste indskrænket, se herom Postadg. Nr. 179, 7 Septbr. 1888 I §§ 2, 3, 5. Jfr. Postv. Off. Meddel. Nr. 16, 1884, I, Nr. 19, 1888, III.

Ang. Postekspedienternes Tjenestetid paa Søn- og Helligdage, Postv. Overbestyrelse Cirk. Nr. 211, 21 Septbr. 1889. Jfr. Posthuse 10.

14. Paa Folkekirkens Søn- og Helligdage maa ingen Lærling i Reglen anvendes til noget Arbejde i Mesterens Tjeneste ud over Kl. 9 Formiddag, L. Nr. 39, 30 Marts 1889 § 8, jfr. § 19, og for Island, L. 16 Septbr. 1893 (Nr. 17 i Till. t. Lovt.) § 8, jfr. § 19.

15. Ang. deres Overholdelse og Arbejdet paa samme om Bord i danske Skibe, Sølov Nr. 56, 1 April 1892 §§ 44 (»Søndage el. andre her i Riget anordnede Helligdage«), 78, 96 (»Hjemlandets Helligdage«). Se for Island Søfartsl. 22 Marts 1890 (Nr. 14 i Till. t. Lovt.) § 69.

16. Søn- og Helligdage medregnes ikke i forskellige Frister efter fornævnte Sølvs §§ 118, 119, 148.

17. Ang. hvor vidt der paa Søn- og Helligdage maa holdes Prøver paa det kgl. Teater, og at saadant ikke maa finde Sted Aftenen før de 3 store Helligdage, Reglm. Nr. 170, 21 Septbr. 1892 § 12.

18. Ændring i § 4 i L. Nr. 48, 1 April 1891 ang. Grundlovsdagen, navnlig naar denne falder paa Lørdagen før Pinse, L. Nr. 59, 23 April 1897. Ang. Afholdelse af Grundlovsfester paa Grundlovsdagen, naar denne falder paa Dagen før 1ste Pinsedag, J. M. Skr. Nr. 65, 2 Marts 1897.

19. Jagtforseelser begaaede paa Søn- og Helligdage straffes med forhøjet Straf, L. Nr. 79, 8 Maj 1894 § 23.

20. Ulovligt Ferskvandsfiskeri udøvet paa Søn- og Helligdage medfører skærpet Straf, L. Nr. 63, 26 Marts 1898 § 11.

21. Helligdage holdes udenfor den for Udlevering af Fragtbreve og Gods fra Statsbanerne givne Tidsfrist, L. Nr. 62, 24 April 1896 § 34.

22. Forhøjelse af Taksten for Maaling af Kul, Salt og Korn i København paa Helligdage, Bkg. Nr. 73, 1 Maj 1897.

23. Island. Ang. Tilladelse til at losse og lade Skibe paa Folkekirkens Helligdage, L. 6 Novbr. 1898 (Nr. 22 i Till. t. Lovt.).

24. Om Udsalg fra Romboderne i Byerne paa St. Croix paa Søn- og Helligdage, Adg. 12 Novbr. 1875 (Nr. 40 i Till. t. Lovt.) § 12. Jfr. nedenfor 26.

25. Ang. mellemkommende Helligdages Betydning ved Toldangivelser paa St. Thomas, Adg. 23 Oktbr. 1885 (Nr. 23 i Till. t. Lovt.) § 14.

26. Om Udsalg og Udskænkning af Spiritus paa Søn- og Helligdage paa St. Croix, Adg. 4 Maj 1886 (Nr. 13 ibd.) §§ 12, 13.

Se de enkelte Helligdage efter deres Benævnelse.

Se videre Arbejdere 5. Bededag.

Helligtrekongersdag er afskaffet som Helligdag, Fr. 26 Oktbr. 1770. Jfr. D. L. 2—4—5.

Desuagtet kan Beregningen efter samme i kongelige og kirkelige Anliggender ligefuldt finde Sted, K. Cirk. 16 Oktbr. 1819.

Hølmissemad, til Præsterne paa Lolland og Falster, skal være afskaffet, Fr. 1 Juli 1687.

Helsingør Hospital, se Hospitaler II 30.

Hemmeligfødende, se Barnefødsel 3 a Nr. 12. Fødsels- og Plejestiftelsen 12 b, 13 a.

Hemmeligholdelse.

I. Tilfælde hvori samme er paabudt:

1. Med Hensyn til hvad man i Embeds eller Bestillings Medfør er blevet vidende om, se Embedshemmelighed med Henvisninger samt Vidnepligt 4 c.

2. Ang. Straf for den, der under en udbrudt Krig giver Fjenden Underretning om Operationsplaner eller Fæstningers eller andre Forsvarsposters Beskaffenhed eller Tilstand eller til Fjenden aabenbarer Løsen eller Signaler, L. 10 Febr. 1866 § 74, 25 Juni 1869 § 75 (f. Isl.).

3. Straf for til uvedkommende at aabenbare, hvad der vedkommende Krigsmagten bør holdes hemmeligt, Straffel. f. Krigsmagten Nr. 68, 7 Maj 1881 § 79, jfr. § 64.

II. Tilfælde, hvori Hemmeligholdelse eller Dølgemaal er forbudt:

1. Den, som fordølger gamle Mønter eller andet af Rarhed, som findes, skal være tilbørlig Straf undergiven, Pl. 7 Avg. 1752.

2. Den, som forsætlig fordølger sine rette Formuesomstændigheder for at indtrænge sig i Frederiks Hospital, endog om han har Formue til selv at underholde sig eller Tilstød fra andre Stiftelser, skal straffes med at betale 3 Rdl. for hver Uge, han har været i Hospitalet, Fund. 6 Avg. 1756 § 5.

3. Fordølger nogen i København sine Heste for at undgaa at betale den af samme befalede Afgift til Opfostringsstiftelsen skal han anses med en følelig Pengemulkt, Adg. 7 Decbr. 1770 § 14. Jfr. Pl. 31 Decbr. 1798, 23 Oktbr. 1824, 12 Oktbr. 1838 § 3.

4. En Højesteretsadvokat maa, under Straf, ikke for Retten dølge noget, som hører til Sagens sande Oplysning, Instr. 7 Decbr. 1771 § 24.

5. Dersom nogen for at besvige Kvartprocentafgiften lægger Dølgemaal paa Arv, da skal Afgiften af det fordulgte betaales tredobbelt, Fr. 12 Septbr. 1792 § 10, 19 Oktbr. 1796 § 10 (f. Vest.). Jfr. L. 19 Febr. 1861 (S. 117) § 1, jfr. § 6.

Det samme gælder i Henseende til Halvprocentafgiften, Fr. 8 Febr. 1810 § 9. Jfr. L. 19 Febr. 1861 § 1, jfr. § 6.

6. Naar en Skipper for Toldbetjentene fortier skjulte Indgange til Lasten eller Gemmer, hvori Varer kan bevares, skal han straffes med Bøder, Fr. 1 Febr. 1797 § 147, Pl. 25 Juni 1818. Jfr. K. Skr. 20 Jan. 1827, 8 Marts 1831.

Ang. Anvendelsen af Fr. 1 Febr. 1797 §§ 147 og 162 samt

Pl. 25 Juni 1818, Gen. Toldk. Skr. 4 April, K. Skr. 3 Novbr. 1835.

7. Ang. Straffen for den Betler, som vidende fordølger Sandheden om det Sted, hvor han sidst har opholdt sig i 3 Aar, eller om sit Fødested, Plan 1 Juli 1699 § 162 (for København).

8. Oldermænden for Skibningsselskaberne i Tisted Amt, som dølger, at disse Selskaber tage højere Betaling end den bestemte, skal alvorlig mulkteres eller justitialiter tiltales, Rskr. 23 Marts 1813 G b.

9. At et Vidne intet har fordulgt af, hvad det ved til Oplysning om det, hvorom der spørges, indbefattes under den Ed, samme skal aflægge, Fr. 10 April 1833 § 2.

10. Forkommer en Skudsmaalsbog, skal Tyendet under Bøder af indtil 5 Rdl., straks anmelde det for Politiet, L. 10 Maj 1854 § 57.

11. Ang. Straffen for den, der fordølger en et Dødsbo tilhørende Fordring, hvilken han er pligtig at opgive, L. 10 Febr. 1866 § 252, jfr. § 256 og L. 16 Febr. 1866 (S. 198), 25 Juni 1869 § 254, jfr. 258 (f. Isl.).

12. Ang. Straf for den, der ikke oplyser Hittegods, fornævnte L. 1866 § 247, 1869 § 249.

Samme Straf rammer den, der fordølger anden Mands Gods, hvoraf han paa anden Maade tilfældig er kommen i Besiddelse, L. 1866 § 248, 1869 § 250.

13. Ang. Straffen for at lægge Dølgemaal paa stjaalne Koster, L. 1866 §§ 238 og 242, 1869 §§ 240 og 244.

14. Ang. en Skyldners Pligt til under Arrest- og Eksekutionsforretninger ikke at lægge Dølgemaal paa, hvad han ejer til Fyldestgørelse for Fordringen, L. Nr. 51, 25 Marts 1872 § 167.

Se fremdeles Angivelse I 2 og 3.

Henlæggelse (eller Udsættelse) af Børn. D. L. 6—6—10 og Pl. 20 Septbr. 1709 ere hævede, L. 10 Febr. 1866 §§ 308, 309. Nu er Straffen herfor bestemt ved § 197 ibd. og f. Isl. ved L. 25 Juni 1869 § 198. Jfr. Rskr. 20 Oktbr. 1696. Se i øvrigt Hittebørn.

Henrettelse — Henrettede.

Ang. hvor vidt Distriktslægen skal tilkaldes til Møde ved Henrettelser, K. Skr. 2 April 1846.

Se i øvrigt Alterets Sakramente 10 a, jfr. 13 c. Begravelse 19, 23. Delinkventomkostninger 1 o. Forbrydere 4 (ang. deres Undervisning af Præsten; ltr. c handler om Bøn og Sang under Transporten til og paa Retterstedet).

Jordspaaakastelse 7 og Kirkegaard 39 n. Lig 8 (deres Aflevering til anatomisk Brug). Livsstraf.

Herberge, Haandværkssvendes.

1. Forbudet i Fr. 23 Decbr. 1681 § 11 mod, at Svendene have nogen Kro eller Sammenkomst, er forandret ved Reglm. 24 April 1734 § 17, Pl. 10 Marts 1762, K. Prom. 14 April, Pl. 31 Oktbr. 1798, Fr. 21 Marts 1800 § 3 Nr. 3, § 11 Nr. 10 jfr. Pl. 3 Novbr. 1832, m. fl. Lovbud, der vise, at de maa have Herberge.

2. Ret til at have det forbydes, naar et helt Lavs Svende vedtage at forlade Arbejdet, Fr. 21 Marts 1800 § 11 Nr. 10.

Jfr. Haandværks- og Fabriklav 16.

Herbergerere—Herbergeri (af Rejsende).

1. Værtshusholdere, Restavratører og Konditorer maa ikke herbergere Rejsende, L. 29 Decbr. 1857 § 59.

2. I Købstæderne kunne Kommunalbestyrelserne — i København Magistraten — meddele enkelte Værtsholdere Tilladelse til at drive Herbergeri, hvilken Tilladelse betales med fra 2 til 5 Rdl., § 60 ibd.

Disse Tilladelser stemples til Takst 1 Rdl., L. 19 Febr. 1861 § 68.

3. Herbergeri bestaar i Ret til at herbergere simple Almuesfolk, Ind. M. Skr. 24 April 1850, jfr. K. Skr. 11 Novbr. 1834.

4. Det særegne Borgerskab i Helsingør paa at herbergere Søfolk af den lavere Klasse efter Resl. 2 Oktbr. 1823 § 2 kan ikke mere gives.

5. Politimestrene kunne efter Samraad med Amtmanden tillade enkelte Personer paa Landet paa bestemte Tider af Aaret at herbergere Kreaturhandlere, Rtk. Skr. 1 Novbr. 1834. Jfr. Slagter 3.

6. Om deres Forpligtelse til at anmelde Rejsende, se Gæstgiveri og Krohold 13. Rejsende 1 og 2.

7. Se Næringssskat II 10.

Herbergersteder, Herbergerhuse.

1. I København, Reglm. for Orden og Renlighed i dem 26 Jan. 1866 (i Till. t. Lovsaml. f. 1866). Om dem handler Sundhedsvedtægt i Bkg. Nr. 78, 15 Juni 1886 VIII.

2. Om Tilsynet med dem ville Regler kunne findes i de lokale Sundhedsvedtægter, se saaledes Bkg. Nr. 230, 28 Septbr. 1893 § 59. (Stege).

Se i øvrigt under Sundhedsvedtægter.

3. Justitsministeriet kunde ved Regulativ give nærmere Regler

om Foranstaltninger ved smitsomme Sygdommes Optræden der, L. Nr. 78, 20 April 1888 § 19. Den ny Epidemil. Nr. 46, 30 Marts 1892 har ikke nogen tilsvarende Bestemmelse.

Jfr. i øvrigt Gæstgiveri og Krohold.

Herlighed — Herlighedsejer.

En Udvikling af Forholdet mellem Herlighedsejeren og Under-ejeren og om, hvilke Rettigheder der kunne anses indbefattede under Herligheden, findes i Ind. M. Skr. 16 Febr. 1856.

1. Nyder Præsten af de Gaarde, han ej bebor, saa vel som af Mensalgaardene, D. L. 2—12—1. Jfr. Præstegaarde 13 (ang. Forholdet mellem Ejeren af Herligheden af en Anneksgaard og Præsten i Henseende til Hugst i Gaardens Skov).

2. Skulle Kirkerne nyde til deres Skove, hvor andre ikke have sær Adkomst og gamle Jordebøger paa samme Herlighed, D. L. 2—22—28.

Ang. de Herlighedsejeren af Kirkegods paahvilende Byrder, se Kirker 2 d.

3. Over Selvejerbøndergaarde, derom tales i D. L. 3—12—1, 3 og 4, 5—3—27, Fr. 7 Maj 1723 (ang. Ryttergodset).

4. Den Hovedgaarde tilliggende, derom tales i D. L. 5—2—19, 20, 64, 67, 5—3—19, 20, 24 og 25. Jfr. D. L. 1—24—4, 3—14—11.

5. Nyder enhver, som er lodtagen i en Jord eller Gaard, saa som han er lodtagen i Afgift og Landgilde, D. L. 5—10—4.

6. Ang. Foranstaltninger til at forene Herligheden og Landgilden af Kirke-, Skole- og Anneksgods, se Kirker 1 a (de der anførte Bestemmelser angaa ogsaa Skolegods). Anneksgods 3.

7. Ang. dens Taksering ved Udlæg i Forhold til Bondeskylden, Fr. 31 Jan. 1691 § 8.

8. Ang. Forbehold af Herligheden ved Salg af Fæstesteder til Brugerne mod en aarlig uafløselig Afgift, Fr. 13 Maj 1769 § 2, jfr. § 6, Pl. 30 Marts 1814, jfr. K. Prom. 23 Jan. 1802, 20 Avg. 1822, 1 Febr. 1825 i Slutn.

Paa Færøerne er det ved L. 4 Marts 1857 § 18 (S. 58) forbudt ved Køb, Salg eller paa anden Maade at skille de til Jordegodset efter de gældende Bestemmelser knyttede Herligheder fra samme.

9. Universitetets og Kommunitetets, til sammes Jordegods, Fund. 7 Maj 1788 VII § 7.

Hermafrodit, en saadan maa konfirmeres og meddeles Alterets Sakramente hjemme i Huset, K. Prom. 20 Jan. 1787 (i Reg. t.

Reskriptsaml. und. Gejstligheden A). Se ang. Personer af tvivlsomt Køn, Kvinder 10.

Hernhutter (Brødreneunitet, Brødremenigheden, Bøhmiske Brødre, Evangeliske Brødreneunitet, Kristiansfeldske Tilhængere, Mæhriske Brødre).

1. Ang. deres Missionsvirksomhed og øvrige Forhold:

a. I Grønland, Rskr. 4 April 1733, 16 Marts 1742, 13 Febr. 1750, K. Prom. 22 Marts 1777, Reglm. 2 Juli 1781 § 13, Resl. 26 Febr. 1822.

b. I Vestindien, Rskr. 20 Marts og 7 Avg. 1739, 14 Decbr. 1742, 18 Avg. 1747, 27 Juli 1774, Pl. 21 April 1784, § 4, K. Skr. 24 Decbr. 1830.

2. Ang. deres Friheder, Fr. 23 Decbr. 1771. Jfr. Fr. 20 Novbr. 1744, 29 Jan. 1745, Rskr. 9 Decbr. 1746.

3. Ang. at Præsterne ikke maa sende deres Børn til Brødreneuniteten i Kristiansfeld, K. Prom. 16 Avg. 1777.

4. Ang. at Biskoppen i Ribe bør have et vaagent Øje med de omflakkende kristiansfeldske Tilhængere, K. Prom. 19 Decbr. 1778.

5. Ang. et Forsamlingssted for dem i Kbhvn. til fælles Opbygelse, Bev. 12 Marts, K. Prom. 3 Novbr. 1783.

6. I Vestindien, Brødremenigheden har ikke længere Overbestyrelsen af Skolevæsenet i St. Thomæ Landdistrikt og paa St. Jan, Adg. 11 Febr. 1876 (Nr. 15 i Till. t. Lovt.) § 47.

Herred.

1. Landets Inddeling i Herreder er en ældgammel verdslig Inddeling, og i de Dele af Landet, hvor Sysselinddeling havde, var Herredet en Underafdeling af et Syssel. Herredsinddelingen ligger til Grund for Jurisdiktionsinddelingen og har til sine Tider spillet nogen Rolle for Landets Inddeling i Provstier.

2. Om Forstaaelsen af »Herred« kan mærkes Sundhedskoll. Skr. 5 Septbr. 1879 (i Møller den civile Medicinallovgivning IV B.).

3. Om den gejstlige Herredsinddeling, se Kirkebøger 10 e (ang. dens Betydning, naar den afviger fra den verdslige).

Se fremdeles Anneks 3 og 4. Provstier 1, 2.

Herredsfoged, se Retsbetjente.

Herredsfuldmægtige, se Fuldmægtige 14. Jfr. Delinkventomkostninger 1 ee.

Herredskassepenge (Føringspenge).

1. Disse bleve paabudte ved Fr. 24 Septbr. 1708 II § 13 til Omløberes Bortførelse. Nærmere Regler for deres Optrædelse

vare givne ved Rskr. 9 Septbr. 1746, K. Prom. 2 April 1758, 8 Jan. 1803 ad 7, 7 Jan. 1804 § 2, 21 Febr. 1807, Skr. 30 Oktbr. 1819, 24 Novbr. og 22 Decbr. 1821, 7 April og 20 Oktbr. 1827, Cirk. 23 Avg., Skr. 15 Novbr. og 2 Decbr. 1834.

2. For Fyns Stift havdes særegne Regler, Rskr. 5 Oktbr. 1771 § 8 (i Reskriptsaml. 1ste Del), 3 April 1782 § 1, K. Skr. 24 Novbr. og 18 Decbr. 1821.

3. Ved Reglm. 5 Juli 1803 f. Land. § 48 a blev det bestemt, at Herredskassepengene skulde tilfalde Amtsfattiggassen.

4. I Stedet for samme betales nu i Henhold til Pl. 9 Jan. 1845 aarlig et fast Bidrag til Amtsfattiggassen af hver Kommunekasse (Fattigdistrikt), og dette Bidrag er oprindeligt fastsat for hvert Sogn i Henhold til Plakatens § 2. Bidragene bør være indbetalte inden hvert Aars Oktober Maanedes Udgang, K. Skr. 18 Novbr. 1845.

Af Taarnby Sogn paa Amager er paa Grund af K. Prom. 22 Jan. 1803 ikke ydet Afgift efter Pl. 9 Jan. 1845 til Amtsfattiggassen.

Herredsmøder, Herredsudvalg paa Island, se Menighedsmøder, Menighedsudvalg.

Herredsprovster, se Provster.

Herredsskriver, se Retsskriverere.

Herredsting, se Tingdag. Tingsted. Tingtid. Se ogsaa Arrest- samt Ting- og Raadhuse I 3 b (Brændsels- og Lysepenge).

Herredsveje, se Veje III A 1 a.

Hertug. Ang. Betalingen for et Patent som saadan, Resl. 1 Oktbr. 1825.

Hertugdømmerne Slesvig, Holsten og Lauenborg.

1. Afstaas til Preussen og Østrig, Trakt. 30 Oktbr. 1864 i Kdg. 16 Novbr. s. A., jfr. to aabne Breve af s. D.

Ang. den fremtidige Grænse mellem Kongeriget Danmark og Slesvig, Bkg. 22 Juli 1865.

Ordning af det finansielle Mellemværende i Anledning af Afstaaelsen, Slutningsprotokol 17 April 1866.

2. Alle de Personer, som have Indfødsret paa den Tid, Traktaten af 1864 ratificeres, bevare den saa vel i Kongeriget som i Hertugdømmerne, Traktatens Art. 19. Jfr. nedenfor 10.

De Personer, der i Henhold hertil bevare dansk Indfødsret, blive ikke Værnepligten undergivne ved et midlertidigt Ophold i Danmark, men først naar de erhverve fast Hjem her, L. 6 Marts 1869 § 56, og derhos i Medfør af Traktatens Art. 19 have fore-

taget de til Bevarelsen af deres Egenskab som danske Undersaatter fornødne Skridt eller ved en særlig Akt ere blevne udløste af deres undersaatlige Forhold til Preussen, L. Nr. 40, 4 April 1873.

Bestemmelserne om Suspension af Indfødsrettens Virkninger, saa længe paagældende er fremmed Statsborger, gælder ikke disse Personer, L. Nr. 54, 25 Marts 1871 § 2.

Ang. Behandlingen af disse Personer, naar de blive trængende til Fattigunderstøttelse, Bkg. Nr. 159, 19 Decbr. 1873.

De Personer, som ifølge fornævnte Fredstraktat Art. 19 have bevaret deres Indfødsret, erhverve Forsørgelsesret her i Landet efter Reglerne i Fattiglovens §§ 16 og 22 samt de Bestemmelser, som for disse Personers vedkommende ved Traktat vedtages, Fattigl. Nr. 67, 9 April 1891 § 23. Jfr. nedenfor 7 og 10.

Se videre Forsørgelsessted D. Hjemstedsbeviser I.

3. Ang. Forretningsforbindelsen mellem Avtoriteterne i Kongeriget og der, J. M. Cirk. 20 Jan. 1865.

4. Ang. Behandlingen af de til Danmark udvandrede slesvigske og holstenske Værnepligtige, Bkg. Nr. 128, 3 Oktbr. 1872, Ind. M. Cirk. Nr. 294, 10 Decbr. 1872. Jfr. M. T. B f. 1871 S. 624 og 649, J. M. Cirk. Nr. 348, 26 Oktbr. 1871.

5. Ang. Stævnevarselet for Personer, der bo i Slesvig eller Holsten (ikke Lauenborg), Fr. 3 Juni 1796 § 16, 25 Jan. 1805 § 23, jfr. L. om Sø og Handelsretten 19 Febr. 1861 § 23 (der angaar alle tre Hertugdømmer). Se nu L. Nr. 55, 11 April 1890 § 1.

6. Ang. at de nu i flere Tilfælde, hvor tidligere særlige Regler galdt i Forholdet mellem dem og Kongeriget, maa betragtes som Udland, og at Beboerne i Henseende til Næringsrettigheder m. m. maa behandles som Udlændinge, se Markeder I 11. Næringsvæsen III 4 c. Paternitets- og Alimentations-sager 14. Prøvehandel 1 g. Stempelafgiften VII ad § 91. Jfr. ogsaa Afsoning 17. Haandværkssvende II 6. Udlandet 4. Vandrebøger 7.

7. Ang. at en Slesviger, der vel efter Fredstraktatens Artikel 19 er i Besiddelse af dansk Indfødsret, men ikke har bevaret sin Egenskab som dansk Undersaat, kan udvises af Landet i Henhold til L. om Tilsynet med fremmede og rejsende Nr. 52, 15 Maj 1875 § 2, J. M. Skr. Nr. 24, 7 Febr. 1876; men senere er denne Anskuelse frafaldet, Ind. M. Cirk. Nr. 95, 24 Juli 1880 i Slutn. (se H. R. D. i U. f. R. 1879 S. 154).

Ang. at Personer derfra, som efter fornævnte Traktat have dansk Indfødsret, men ikke have bevaret deres Egenskab af

danske Undersatter, ikke kunne udvises af Riget i Henhold til Fremmedlovens § 2, men naar de ere uden Erhverv eller paa anden Maade falde det offentlige til Byrde maa behandles som Indlændinge, J. M. Skr. Nr. 9, 12 Jan. 1885.

Ang. at saadanne Personer, der efter Fredstraktatens Art. 19 vel have Indfødsret, men ikke have bevaret deres Egenskab af danske Undersatter, i Trangstilfælde kunne udsendes til Tyskland i Henhold til Traktat 11 Decbr. 1873 Art. 5 (se Hjemsendelse III 4), idet den forommeldte Højesteretsdom kun antages at angaa den i Politihensyn begrundede Udsendelse eller Udvisning, Ind. M. Skr. 24 Oktbr. 1890 (i Ræders Forsøgelse af Trængende S. IV).

8. At en tidligere Skolelærer i Slesvig, der efter Fredstraktaten har dansk Indfødsret, og som tager fast Ophold her i Landet i Anledning af fast Ansættelse som Lærer, nyder fulde Rettigheder som Indfødt, saa længe han forbliver her, K. og U. M. Skr. 12 Septbr. 1883 (G. R.).

9. Ang. Betingelserne for, at danske (in casu en Sergent med Rejsetilladelse) kunne blive berettigede til Ophold i Slesvig og altsaa være sikrede mod Udvisning, Krigs M. Skr. 7 Marts 1890 (M. R.).

10. L. Nr. 42, 19 Marts 1898 om Erhvervelse og Fortabelse af Indfødsret gælder ikke for de Personer, hvem der i Henhold til Fredstraktaten af 30 Oktbr. 1864 Art. 19 er forbeholdt Indfødsret, L.'s § 13. Jfr. foran 2.

Se Bibelen 11 (det Stistrupske Legat for Sønderjylland). Dyrtdistillæg C 3 k Nr. 3 og 6. Forsørgelsessted F 2 d (Erhvervelse af Forsørgelsesret). Hjemsendelse III 4. Hjemstedsbeviser I. Hor 8. Jordemødre IV C 3 (ang. Betydningen af Tjenestetid i Slesvig, ogsaa efter sammes Afstaaelse). Lauenborg. Præster VIII 14 (Anciennitetens Beregning). Sindssygeanstalter 9. Skifte 20 e. Skolelærere VI B 4 d (om Anciennitetens Betydning). Slesvig (Henvisninger vedk. de inkorporerede Sogne). Underholdsbidrag A I 30 d Nr. 1 (hvor vidt der fødte Kvinder kunne forlange Underholdsbidrag udbetalt af det offentlige).

Hesseløen, se Pastorater 524 g. Sognefoged 7 h. Stævningmænd C 14.

Heste.

1. Foranstaltninger til Hesteavlens Fremme ere foreskrevne ved L. 23 Jan. 1862 (S. 508). Se Hingstskuer. Husdyr II. Jfr. Landstutteriet. Stamstutteriet.

2. Propr. Nis Nissens Legat til Hesteavlens Fremme i Salling, Konf. 25 Avg. 1848 § 12 og 14 Oktbr. 1862.

3. Ang. Sygdomme hos Hestene, se Husdyr I.

4. Til Betyggelse for Færdsele er der givet forskellige Regler dem vedkommende i Politivedtægten for København Nr. 125, 28 Juni 1883 §§ 16, 39, 40, 41, 42 og i Vedtægterne for Købstæderne i M. T. B f. 1872 S. 38 §§ 15, 38—40, 42, S. 49 §§ 11, 30—32, 34. Se ogsaa Kørsel samt Vognmænd I 12 (ang. at de ikke maa bruge visse Heste).

5. Med Hensyn til København mærkes fremdeles:

a. Afkræftede og afmagrede eller syge Heste maa ikke benyttes til Droskekørsel eller Omnibusbefordring, Reglm. 18 Jan. 1869 §§ 12 og 31. Jfr. Veterinærfysikus 1.

b. Til Kaperkørsel maa kun anvendes 2 Heste for hver Vogn, de skulle have en Højde af mindst 10 Kvarter og i øvrigt være af en for Brugen antagelig Bygning, Alder og Sundhedstilstand og Huld, Till. t. Reglm. 18 Jan. 1869 Nr. 18, 30 Jan. 1872 § 5.

c. Det er tilladt Stadens Indvaanere paa Hestetorvet at falholde deres egne Kreaturer, om de end have været benyttede paa Stadens Grund, Pl. 10 Marts 1869 § 2.

6. Ang. Hestehold (Rossehold) paa Færøerne, L. 23 Febr. 1866 §§ 24—35, jfr. § 56

7. Ved forel. L. 27 Juli 1870 blev al Udførsel og Gennemførsel af Heste forbudt, hvilket Forbud atter hævedes ved forel. L. 17 Septbr. s. A.

8. Tyveri af Heste paa Marken er grovt Tyveri, L. 10 Febr. 1866 § 229 Nr. 1, jfr. f. Isl. L. 25 Juni 1869 § 231.

Den, der lyder anden Mands Heste (eller Kreaturer) paa Marken eller andet Steds enten ved at afskære Haarene i Man og Rumpen eller i andre Maader, skal erstatte Ejemanden Kreaturets Værdi og desuden straffes for Tyveri, Fr. 26 Oktbr. 1742 (Straffen maa nu bestemmes efter den almindelige Tyvsstraf).

Til Forebyggelse af saadant Tyveri er det blandt andet bestemt, at Ejere, der afskære Man eller Hale paa deres Heste, skulle anmelde det for Øvrigheden, samt at den skal straffes, der køber eller sælger Hestehaar, uden at Politimesterens eller Sognefogedens Attest om, hvorledes de ere tilvejebragte, dermed følger, Fr. 3 Avg. 1787.

Ang. Belønning for den, der bevislig angiver nogen, som har afskaaret Man eller Hale af nogen Hest paa Københavns Fælleder, Pl. 12 Juni 1775.

9. Paa dem maatte kun de 4 første Rangklasser føre Topper og Kvaster, Fr. 13 Marts 1683 I § 21.

10. Laante eller lejede, ang. Brugen af dem og Ansvaret for dem, D. L. 5—8—2, 7, 8, 10, 11.

11. Om Stodhors findes nogle (nu betydningsløse) Bestemmelser i D. L. 5—12—4 til 7.

12. Ang. Hærens Heste, se Distriktsheste samt Hæren 20, 21.

13. Om Grænsetoldpolitikorpsets Forsyning med Heste og om Leverance af Fourage til dem, Organisationsplan Nr. 21, 11 Febr. 1876 §§ 13, 14.

14. Ang. de til Ekstrapost benyttede Heste, se Ekstrapostvæsenet II.

Se ogsaa Hingste. Hingstskuer. Husdyr I (om Hestens Sygdomme og Foranstaltninger derimod) og II (om Foranstaltninger til Husdyravlens Fremme) Island 21 (Christian den 9des Legat til Hesteavlens Fremme). Kreaturer. Kreaturtælling.

Hesteavlsforeninger, se Husdyr II 1 d, e.

Hestegang til Drift af Maskiner, derom handler L. om Foranstaltninger mod Ulykkestilfælde ved Brug af saadanne Nr. 56, 12 April 1889 §§ 1, 2, 4, 5, jfr. 11, 20. Se Maskiner 5 c (ang. Synsmændenes Betaling).

Hestehaar. Ang. Handel dermed, se Heste 8.

Hestehandlere, se Markeder I 2. Jfr. Kreaturhandlere.

Hestekraft, se Dampmaskiner.

Hestekød. Ang. Opmuntring til sammes Spisning, K. Cirk. 15 Maj 1810 (to).

Ang. Dr. Withs Skrift om Hestekøds Afbenyttelse til Menneskeføde, K. Cirk. 21 Maj 1847.

Se Kød 12, 2det Stykke. Strafanstalter I 6.

Hestemarkeder, se Markeder, specielt I 23 og II.

Hestepassere, militære.

1. Ang. at Mandskabet til Hestepassertjenesten (Træntjenesten og Sundhedstroppe) nu udtages af det til egentlig Krigstjeneste betegnede Mandskab samt om sammes Udskrivning og Indkaldelse, L. Nr. 106, 25 Juli 1880 § 10 smh. med Adg. Nr. 159, 24 Avg. 1894 §§ 6, 14. Jfr. Krigs M. Skr. 20 Decbr. 1880 (M. R.). Med Hensyn til Hestepassernes Fordeling mærkes derhos de i Krigs M. Skr. 8 Febr. 1881 (M. R.) givne Regler, jfr. Krigs M. Skr. 16 Febr. 1887 (ibd.) og 20 April 1898 (ibd.).

2. Regler for Tjenesteomgangen for det til Hestepassertjene-

sten (og Sygepassertjenesten) udskrevne Mandskab, Kdg. Nr. 10, 1881 (M. R.).

3. Ang. at tilfældig Afgang af samme i Tiden, indtil Fordeelingen af det til Fodfolksregimenterne udskrevne Mandskab er tilstillet Udskrivningscheferne, skal erstattes ved yderligere Indkaldelser, Krigs M. Skr. 13 April 1886 (M. R.). Denne Bestemmelse er ikke forandret ved fornævnte Anordn. Nr. 159, 1894, Krigs M. Skr. 1 Febr. 1895 (M. R.).

Hesteskat.

I. I København.

1. Til Fordel for Opfostringsstiftelsen for nyfødte Børn (o: Fødsels- og Plejestiftelsen) svares af alle Heste, som holdes til Pragt, Bekvemmelighed og Fornøjelse (4 Rdl. aarlig for hver Hest), af Hyrekuskenes Heste (2 Rdl.) og af fremmede Heste (10 Rdl.), Adg. 7 Decbr. 1770 § 14, Pl. 10 s. M., Resl. 8 og Pl. 23 Oktbr. 1824.

For sammes Erlæggelse er den fritagen, der i Stedet for frivillig betaler 40 Rdl. aarlig, Pl. 12 Oktbr. 1838 § 3.

2. Skulle de Vognmænd, som tage Del i Hyrekuskenes Næring ved tillige at holde Hyrevogne, svare lige med disse af de Heste, som de dertil kunne skønnes at holde, Pl. 23 Marts 1793, der er nærmere bestemt ved Pl. 12 Oktbr. 1838 § 2.

Den det store Vognmandslav ved sidstnævnte Bestemmelse indrømmede Fritagelse for sammes Udredelse af 6 Heste skal tilkomme de til Postvæsenets Kørsel antagne Postholdere, L. 1 Maj 1851 § 3.

3. Ang. at enhver Husejer er ansvarlig for Skattens Erlæggelse for de i hans Gaard værende Heste, samt om de Fortegnelser over disse, som Husejerne skulle tilstille Rodemestrene, Pl. 31 Decbr. 1798, 12 Oktbr. 1838 § 1. Jfr. Pl. 20 Oktbr. 1784, 31 Oktbr. 1785.

4. Ang. hvor vidt den skal erlægges af Heste, hvortil den paa-gældende nyder Fourage af Statskassen, K. Skr. 7 Septbr. 1824.

5. Ang. en paatænkt Forandring i samme, K. Skr. 18 Marts 1828.

6. Skal fremtidig opkræves i Forbindelse med Skatterne for 1ste og 3dje Kvartal, Pl. 12 Oktbr. 1838 § 3.

7. Ang. Anmeldelse om private Heste, som have staaet i de militære Kaserne, Resl. 19 Septbr. 1838.

8. Skal svares af Heste, som tilhøre Personer, der ere bosiddende i København og ere bestemte til Afbenyttelse samme

Steds, selv om de en Del af Sommeren paa visse Tider af Døgnet ere opstaldede paa Lyststeder udenfor Stadens Grund, Københavns Magistrats Skr. til Formanden for Rodemestrene 17 Avg. 1860 (findes i den Instruksen for Rodemestrene vedføjede Samling).

9. At to Heste efter Omstændighederne vilde være at beskatte som fremmede, d. e. i Udlandet fødte, Heste i Henhold til Anordn. 7 Decbr. 1770 § 14, idet det, naar der fra den skatteopkrævende Myndigheds Side rejses grundet Formodning om, at Heste, som holdes i Staden København, ere fødte i Udlandet, i Tvivlstilfælde maa paahvile Skatyderen at fremskaffe fyldestgørende Oplysninger i modsat Retning, hvilket i det foreliggende Tilfælde ikke var sket, K. og U. M. Skr. Nr. 102, 4 April 1894.

II. I Vestindien, se Vestindien B 2.

Hesteskærere.

Ang. deres Beskikkelse af Amtmændene og Straf for dem, der uberettiget skære Heste eller andre Kreaturer, samt at alle eksaminerede Dyr læger maa udøve denne Haandtering og dertil være fortrinsberettigede, Fr. 8 Maj 1795 § 18. Jfr. Fr. 23 Decbr. 1778 § 21, Pl. 6 Decbr. 1780 §§ 3, 6, 19 Septbr. 1781 § 3, K. Prom. 17 Novbr. 1787.

Herom mærkes videre:

1. Ang. hvor vidt Fr. 1795 § 18 kun angaar voksne Kreaturer eller tillige Grise, Kalve og Lam, K. Skr. 10 Novbr. 1818 smh. med Ind. M. Skr. 29 Oktbr. 1861.

2. Indskærpet, at ingen Hesteskærer maa antages, hvor eksaminerede Dyr læger findes, K. Cirk. 13 Marts 1819, jfr. K. Skr. 29 Maj 1827.

Et Forslag om at tillægge Dyr lægerne Eneret til denne Haandtering forkastet, og Amtmændene kunne fremdeles beskikke ueksaminerede Hesteskærere, hvor Trang dertil haves, K. Skr. 12 Septbr. 1843, Ind. M. Skr. 29 Oktbr. 1861. Jfr. Amtmænd XXI 2.

3. Indskærpet, at uberettigede ikke maa skære Kreaturer, K. Cirk. 20 Juni 1839.

4. Ejeren er berettiget til selv eller ved sine faste Tjenestefolk at skære egne Heste og andre Kreaturer, K. Skr. 1 Juni 1844, Ind. M. Skr. 30 Juni 1855, jfr. K. Skr. 10 Novbr. 1818. Se Dyrplageri 4.

5. Amtmændene ere ogsaa berettigede til at indskrænke Tiladelserne saaledes, at de kun give Ret til at skære og udbøde

andre Husdyr med Undtagelse af Heste, Ind. M. Skr. 29 Oktbr. 1861.

6. Da Sager for Overtrædelse af Fr. 1795 § 18 skulle behandles som offentlige Politisager, kan der ikke paabyrdes Angiveren nogen Bekostning i Anledning af en saadan Sag, Ind. M. Skr. 30 Septbr. 1862.

7. Se Vanære 11 d.

8. Ang. at der ved Fr. 8 Maj 1795 § 18 er tillagt Amtmændene Myndighed til, hvor Hesteskærere mangle, at foranstalte saadannes Antagelse, dog at eksaminerede Dyr læger skulle have Fortrinsret, og at ingen ny Hesteskærer antages, hvor eksaminerede Dyr læger findes, samt at Amtmændenes Ret til at beskikke ueksaminerede Hesteskærere, hvor Trang dertil haves, stadigt har staaet ved Magt, Ind. M. Skr. 2 Septbr. 1893 (i veter. Sundhedsr.'s Aarsberetn. f. 1893 S. 29).

Hestslagteri.

Reglerne i Resl. 20 Maj 1808 og K. Skr. 24 Maj 1810 — jfr. Bkg. 10 Juli 1854, Ind. M. Skr. 10 Marts 1860 — angaaende Bevillings Meddelelse hertil ere hævede, Resl. 2 og J. M. Cirk. 23 Septbr. 1869 (D. T. S. 1103).

Til at drive denne Næring i Købstæderne kræves særligt Borgerskab, se M. T. B f. 1898 S. 174 ff.

Jfr. Slagter. Slagterier.

Hestestalde, se Stalde.

Se Indkvartering II (ordinær) 19, 48 (litr. e ang. Sygestalde) III (ekstraordinær) 63.

Himmel over Borde, Stole og desl. var det kun Greverne og ved visse Lejligheder de første Rangklasser tilladt at bruge, Priv. f. Grev. 25 Maj 1671 § 27, Fr. 13 Marts 1683 II § 10, Reglm. 14 April 1752 § 12. Jfr. Fr. 7 Novbr. 1682 § 9. Jfr. nu Grl. 28 Juli 1866 § 92.

Hingste.

1. Fr. om løsgaaende Hingste 8 Septbr. 1813, jfr. Fr. 9 Juli 1817 § 2, Pl. 14 Juli 1837 i Slutn., er hævet ved L. om Mark- og Vejfred Nr. 53, 25 Marts 1872 § 15, og Lovens almindelige Bestemmelser gælde ogsaa om Hingste; § 4 bestemmer Størrelsen af Optagelsespengene for en saadan. Jfr. med Hensyn til Vestindien, Adg. 26 Maj 1863 § 8 og nedenfor 4.

2. Om Hingste, afhændede fra det forrige Stamstutteri, se Stamstutteriet 2.

3. Den, der ved Dyrskue modtager en Bevaringspræmie for

en Hingst, er pligtig til at lade den forblive ukastreret i et Aar, L. Nr. 54, 1 April 1887 § 5.

Se Husdyr II (Foranstaltninger til Husdyravlens Fremme).

4. Forbud mod, at Hingste, Mule- og Æselhingste holdes løse i Vestindien, Adg. 9 Juli 1886 (Nr. 26 i Till. t. Lovt.) § 11 (St. Croix), 12 Jan. 1888 (Nr. 2 ibd.) § 11 (St. Thomas og St. Jan).

Se Heste. Hingstskuer.

Hingstholdsforeninger, se Husdyr II.

Hingstskuer — Hingstskuekommissioner.

1. Til Præmier for Hingste ikke under 4 Aar gamle udrededes aarlig af Statskassen 11,000 Rdl., som efter nærmere bestemte Regler uddeltes ved Hingstskuer, i hvilken Henseende Landet blev delt i Distrikter, L. 23 Jan. 1862 §§ 3—7 smh. med L. 31 Marts 1864.

L. 1862 § 5 blev saaledes forandret, at Bedømmelsen af de fremstillede Hingste, naar Hingstskuekommissionen bestod af mere end 5 Medlemmer, foretoges af et Udvalg af denne paa 4 Medlemmer foruden Formanden, valgte efter Regler, der fastsattes af Indenrigsministeren, L. Nr. 65, 1 April 1871 § 9. Disse Regler bleve fastsatte ved Ind. M. Skr. Nr. 249, 8 Juli 1871. Forandret ved L. Nr. 24, 25 Febr. 1876. Se nedenfor 6.

2. Til Hingstskuer, der være fælles for hele Landet, blev Indenrigsministeren bemyndiget til at anvende indtil 3000 Rdl. af det foran under 1, 1ste Led nævnte Beløb, L. 26 Novbr. 1868.

3. Ang. at Medlemmerne af Stutterikommissionen (jfr. dette Rubrum) skulde være Formænd for Hingstskuerne og varetage de disse ifølge L. 23 Jan. 1862 § 4 paahvilende Forretninger, Resl. 19 Febr. 1862 (D. T. S. 420—21).

4. Ang. hvorledes Diæterne og Befordringsgodtgørelse til Hingstskuekommissionernes Medlemmer skulde afholdes, Ind. M. Skr. 23 Avg. 1864 (D. T. S. 797).

5. Ang. Valget af Hingstskuekommissionernes Medlemmer, Ind. M. Skr. 21 Marts 1865 (D. T. S. 231).

6. Ny Regler derom bleve givne ved L. Nr. 88, 2 Juli 1880 §§ 2 ff. Herved bortfaldt de ældre, ovenfor under 1—5 anførte Lovbestemmelser herom, Lovens § 6.

Ny Regler derom ere paa ny givne ved L. Nr. 54, 1 April 1887. Se nærmere Husdyr II.

Hirschfænger, se Jægere.

Hirschholm, se Købstæder A 4. Pastorater 313.

Hirtsholmen, se Lodsvæsen B 27. Pastorater 314. Sogneraad A 3 i. Stranding F 18 d.

Historiograf.

1. Kongelig, Posten som saadan bliver ved Vakance ikke at lønne af Statskassen, L. 19 Febr. 1861 § 26 (S. 114).

2. Se Ordenshistoriograf.

Historisk-genealogiske Arkiv.

1. Ang. dets Oprettelse og Henlæggelse under Ordenskapitulet, Pl. 20 Novbr. 1845.

2. Under samme skal det Selskabet for Fædrelandets Historie og Sprog tilhørende Arkiv opbevares og indordnes, Konf. 24 Febr. 1847.

3. Ophæves og henlægges under Gehejmearkivet, dog at en Del af det henlægges til det oldnordiske Museum, og en Del forenes med Oldskriftselskabets Bibliotek eller afgives til offentlige Biblioteker, Bkg. 27 Juni 1849 § 5, Resl. 5 Avg. s. A. c. Jfr. L. 19 Febr. 1861 § 27 (S. 114).

Hitteborn.

1. Skal Byfogeden lade besigtige samt fra Prædikestolen lade gøre Bøn, at Gud saadant vil aabenbare, og skal Fattigvæsenet drage Omsorg for deres Opfostring m. v., D. L. 3—18—7, Fr. 24 Septbr. 1708 Post 1 § 10 (f. Kbhvn.), K. Prom. 17 Maj 1788 § 1. Jfr. Rskr. 3 Maj og 2 Avg. 1713, 16 Febr. 1720, 15 April 1746, 13 Marts og 21 Avg. 1750, 17 Marts 1752, 27 April 1753 § 3.

2. Paa St. Croix, om dem paahviler det Opdageren at gøre Anmeldelse til Politiet, Adg. 9 Septbr. 1887 (Nr. 16 i Till. t. Lovt.) § 3, 27 Novbr. 1896 (Nr. 23 ibd.).

Se fremdeles Daab 9. Delinkventomkostninger 2 a.

Hittefæ, se Hittegods.

Hittegods.

1. Skulde Finderen lyse op, og Ejeren skal sige Kendetegn og Mærke derpaa, D. L. 5—9—1. Se nedenfor 3.

2. Ang. »Driftefæ», D. L. 5—9—4. — Art. 5 er hævet ved Straffelovens § 308.

3. Skal Finderen aflevere paa vedkommende Politikammer, hvorfra det oplyses paa foreskreven Maade. Melder Ejeren sig inden Aar og Dag, skal han betale Omkostningerne og en liden Ducør i Findeløn; ellers tilfalder Godset Politikassen, og Finderen erholder en Tredjedel deraf. Pl. 28 Septbr. 1767 (f. Kbhvn.), 8 Juni 1811 (f. Købst.), 5 Decbr. 1812 jfr. Fr. 8 Oktbr.

1824 § 2 (f. Land.). Jfr. Aviser II 9 d Nr. 8 (ang. Betaling for Bekendtgørelser herom).

Om sammes Aflevering til Politistationerne i København og Forbud mod, at Finderne beholde og selv avertere det, Bkg. 20 Jan. 1877 (U. L.).

4. Uafhæntet, ogsaa paa Landet tilfalder Provenuet deraf Politikassen og ikke Amtsfattiggassen, K. Skr. 11 Febr. 1815. Jfr. derimod K. Prom. 5 Jan. 1813.

5. Bekendtgørelse herom i Avisen skal ikke anvendes paa Landet eller i de Købstæder, hvor ingen Avis udgaar, K. Skr. 2 April 1825.

6. Saadan Bekendtgørelse bortfalder, naar det fundnes Værdi ikke kan bære Omkostningerne derved, ibd.

7. Forhørs Optagelse til Oplysning om, hvem Ejeren er, er ordentligvis uforholdent og i alt Fald gebyrfrit, K. Skr. 3 Septbr. 1825.

8. Bestemmelserne herom angaa kun Gods, der ved en Hændelse er kommen ud af Ejerens Besiddelse, men passe ikke paa Ting, som aldrig have været Ejendomsret undergivne, K. Skr. 4 Jan. 1840.

9. Sager forglemte om Bord i Postdampskibene skulle som saadant afleveres til Politivrighederne, J. M. Skr. 25 Novbr. 1862.

10. Reglerne herom ere anvendte paa nogle paa en offentlig Plads henliggende Kanoner, hvis Ejer ikke kendtes, K. Skr. 13 Marts 1819, og ligeledes paa nogle hos en Person henstaaende Sager, K. Skr. 27 April s. A.

11. Ang. hvad der skal anses som Hittegods, se fremdeles Oldsager 3. Omløbere I 10 (Genstande efterladte af en undvegen Omløber). Vrag 4. Jfr. Forstrandsret 3 (ang. hvad der findes paa opskylede Lig).

12. Ang. Bisværme gælder den særegne Regel, at de høre Finderen til, D. L. 5—9—6.

13. I Vestindien, K. Skr. 3 Septbr. 1825.

14. Hittefæ skulle Sysselmændene paa Færøerne foravktionere uden Betaling, Sp. Reglm. 30 Septbr. 1836 § 64.

15. Straf for ulovlig Omgang dermed, L. 10 Febr. 1866 § 247, jfr. § 248, 25 Juni 1869 (f. Isl.) § 249, jfr. § 250.

I Vestindien gælder fremdeles Fr. 11 April 1840 § 58, jfr. Rskr. 17 Febr. 1843.

D. L. 5—9—2 er nu udtrykkelig hævet ved fornævnte L. 1866 § 308, 1869 § 310.

16. Om Behandling som Hittegods af, hvad en fratrædende Opsidder paa Island efterlader paa Ejendommen og ikke inden en vis Tid afhenter, L. 12 Jan. 1884 (Nr. 1 i Till. t. Lovt.) § 8.

17. Ang. Fremgangsmaaden med Hensyn til glemte og tabte Genstande i Statsbanedriftens Befordringsmidler eller Lokaler, L. Nr. 85, 11 Maj 1897 § 20.

Se Appel II 2 d. Danefæ. Æresoprejsning 8 c.

Hjørnø, se Pastorater 228. Skolebrændsel II 17 i Slutn.

Hjelm, adelig, se Vaaben II.

Hjemforlovelse, Hjemsendelse af Værnepligtige — Hjemforlovede, hjemsendte Værnepligtige.

1. Hjemsendelse maa ikke finde Sted af Værnepligtige, der ere beladte med nogen smitsom Sygdom, men de paagældende skulle i saa Fald holdes tilbage i Garnisonen, indtil de ere kurede, Gen. Kom. Koll. Skr. 5 Maj 1804 (M. R.), Resl. 12 (K. Cirk. 13) Juni 1818 og de under Permissionspas 1 anførte Bestemmelser.

2. Mandskabet hjemforloves stedse til det Lægd, i hvis Rulle paagældende findes anført, Note t. J. M. Cirk. 31 Oktbr. 1853.

3. Kan ikke ske af Rekruter, der paa Grund af Sygdom ikke have faaet den behørige Uddannelse i Eksercerskolen, for derefter at indkalde dem igen sammen med næste Aars Rekruter, Krigs M. Skr. 27 Avg. 1858.

4. Som utjenstdygtige hjemsendte Værnepligtige omtales i Værnepligtsl. 6 Marts 1869 §§ 11 Nr. 6, 17. Se videre om dem Sessioner A 9. Udskrivningschefer 29 a Nr. 1. Værnepligtige 1 h.

5. Ang. hjemsendte værnepligtige Befalingsmænd handler Hærl. 6 Juli 1867 §§ 36, 130 samt ang. deres Indkaldelse § 38 smh. med §§ 103 i Slutn., 111 i Slutn., L. om Søværnet 24 April 1868 §§ 10, 23, 26. Jfr. nedenfor 9 og 10.

Ang. hvorledes der skal forholdes, naar en hjemsendt værnepligtig Befalingsmand gør sig skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Forbrydelse, Krigs M. Skr. Nr. 478, 25 Avg. 1871.

6. Ang. de Lister over det permitterede Mandskab, som de militære Afdelinger skulle tilstille Udskrivningscheferne samtidig med Hjemsendelsen, Skr. fra Direkt. f. Armeens Personel 16 Avg. 1851, 23 Oktbr. 1855, Kdg. 26 Novbr. 1870 § 16 (alle i M. R.).

Saadan Fortegnelse over det fra Søværnet hjemforlovede Mandskab skal Chefen for Orlogsværftet tilstille Udskrivnings-

cheferne, der atter sende Lægdsforstanderen dem til videre Meddelelse for Lægds mændene, J. M. Cirk. 10 Avg. 1863 II § 4, 22 Maj 1865 (de tidligere maanedlige Lister herom bortfalde).

7. Om de hjemsendte Værnepligtiges Hjemrejse og Udgifternes Udredelse, se Advarsel A 2 k (om god Opførsel). Bompeng B 5 c (ere de ikke fritagne for). Færgevæsen I 10 a (der tilkommer dem fri Overfart). Rejsepeng I.

8. Ang. det hjempermitterede Mandskabs Forhold til Afdelingerne, se Militær Jurisdiktion A 6. Militære 3 g, 7 f og 9 c. Uniform 3 g.

Og ang. de blot midlertidig permitteredes Stilling i saa Henseende, se Flytning I 3. Militær Jurisdiktion A 6 c.

9. Ved Søværnet ere Regler om Hjemsendelsen givne ved L. Nr. 69, 28 Maj 1880 §§ 6, 10, 30 (Elev af Underofficersskolen), 31 (Sekondløjtnanter, jfr. Adg. Nr. 57, 23 April 1881 § 5), 34 (Elev af Skolen for Skibbygning og Maskinvæsen), 36 (Underofficerer), jfr. 55 (ang. Krigstid).

10. Ved Hæren, herom mærkes Till. t. Hærl. Nr. 106, 25 Juli 1880 §§ 2—4, 12 (Elevskolens Elev — se Elevskolen 8) samt Adg. om Tjenesteomgangen Nr. 126, 8 Avg. 1881.

Hermed maa nu sammenholdes de nedenfor under 23 anførte Bestemmelser.

11. At vedkommende militære Ministerium kan hjemsende den tidligere Befalingsmand eller ligestillede, der efter at have forbrudt Embede eller Bestilling skal aftjene sin Værnepligt som Menig, Straffel. Nr. 68, 7 Maj 1881 § 35; ligeledes den, der paa Grund af Rømning skal tjene udover den sædvanlige Tid, § 90 ibd.

12. Maa udsættes, indtil en idømt Straf er fuldbyrdet, Krigs M. Skr. 7 Febr. 1874 (Nr. 1 i Till. t. M. T. A). Jfr. nedenfor 22.

13. Ang. hvor vidt en fast Befalingsmand eller ligestillet, naar han ønsker at udtræde af sit stadige Tjenesteforhold og at hjemsendes, skal hjemsendes som Menig eller som Befalingsmand, Krigs M. Skr. 27 Avg. 1875 (M. R.).

At der ikke bør udfærdiges Afskedsbevis for en saadan Befalingsmand, der hjemsendes med Bibeholdelse af sin Grad, Krigs M. Skr. 20 Septbr. 1882 (M. R.).

14. De Værnepligtige ved Søværnet skulle forinden samme underkastes Sundhedsvisitation, Best. 13 Septbr. 1877 (i Søværnets Lovsaml.).

15. Af Værnepligtige under Rekrutuddannelsen paa Grund af

Sygdom eller manglende Uddannelse følgende af Sygdom, egen Forseelse (saa som Rømning) eller langvarig Fængsling som for Tiden utjenstdygtige, derom handler den tidligere Adg. Nr. 87, 16 Juni 1882 § 18, jfr. Krigs M. Skr. 8 Septbr. 1882, 11 Maj 1883 (begge i M. R.). Se nu Adg. Nr. 159, 24 Avg. 1894 § 22, jfr. § 20. Jfr. nedenfor 25.

16. Af Personer, der efter Straffelovens § 32 ere fjernede fra deres Afdeling, sker ved den Afdeling, hvor de ere beordrede til Tjeneste, Krigs M. Skr. 30 Avg. 1883 (M. R.).

17. Med Hensyn til hjemsendtes Befordring m. v. mærkes Befordringsregul. f. Hæren 20 Marts 1882 (U. L.) § 30, f. Søværnet 17 Juli 1883 (i Søværnets Lovsaml.) § 17.

18. Straf for militære Befalingsmænds Forseelser med Hensyn til samme, Straffel. Nr. 68, 7 Maj 1881 § 136.

19. Godtgjort en hjemsendt Værnepligtig Udgiften ved en efter Hjemsendelsen gennemgaaet, ved Legemsbeskadigelse i Tjenesten foranlediget Kur, Krigs M. Skr. 17 April 1884 (M. R.).

20. Af værnepligtige Befalingsmænd, der ere dømt til Bestillings Fortabelse, ang. paa hvilket Tidspunkt den kan eller skal finde Sted, Krigs M. Skr. 7 Juli 1885 (om Underkorporaler), 7 Juni 1886 (om en fra Elevskolen udgaaet Korporal med 2 Aars Tjenestepligt), begge i M. R.

21. De Værnepligtige af Lægdsrullen. Forinden samme skal Mødebefalingerne uddeles til dem, Adg. om Mobilisering Nr. 130, 26 Maj 1893 § 5, Bkg. Nr. 132, 27 s. M. § 2, jfr. § 8.

22. Ang. sammes Udsættelse paa Grund af Strafs Udtaaelse, se Fængsel II 8 l, jfr. Militær Jurisdiktion A 6 m. Jfr. foran 12.

23. Ang. Hjemsendelsen mærkes videre Bestemmelserne i L. Nr. 63, 13 April 1894 samt Adg. om Tjenesteomgangen Nr. 46, 1 Marts 1895, jfr. Best. Nr. 11, 7 Juni 1898 i Kdg. Nr. 30, 1898.

24. Værnepligtige af Erstatningsmandskabet, der hjemsendes som overtallige, udslettes af Rullen, den dem tildelte Soldaterbog afleveres, og Hjemsendelsepasset udfærdiges paa den i Bogen trykte Blanket, Krigs. M. Skr. 4 Juni 1896 (M. R.).

25. Ang. Hjemsendelse som for Tiden utjenstdygtig af en Rekrut, som paa Grund af Sygdom, Fængsling og Absentation i mere end to Maaneder ikke har deltaget i Uddannelsen, Krigs M. Skr. 21 Oktbr. 1897 (M. R.), jfr. Skr. 29 Maj 1895 (ibd.).

Se Befalingsmandselever 3 (ang. Sekondløjtnantselever). Hoveri I A 9 (ere paa kort Tid permitterede fritagne for).

Hæren 10 (Skyttetegn m. m. maa bæres under Hjemsendelsen). Hærstyrke, den dansk-vestindiske 7 g (Hvervning dertil af hjemsendt Mandskab). Indkaldelse af værnepligtige 7, 11. Indkaldelsesordre 6 f (om hjemsendte værnepligtige Befalingsmænd). Lodtrækning 2. Militær Jurisdiktion A 6 (om de af hjemsendte begaaede militære Forseelser). Nummerbytning. Permissionspas. Rejsepenge I. Rekrutlister 2 (ang. Værnepligtige, der ere hjemsendte som f. T. utjenstdygtige, men senere ere befundne tjenstdygtige). Sekondløjtnanter 1 h. Sygehuse I 11 (om midlertidig permitterede). Udskrivningschefer 28 b Nr. 2 og 12, 29 (Indberetninger). Værnepligtige 2 (ang. syge værnepligtiges Kur for Statskassens Regning) a, 13 (med et andet Udskrivningsaar end deres Aar-gang).

Hjemforlovelsespas, se Permissionspas.

Hjemgift, en hæderlig, efter sin Formue og uvillige Mænds Sigelse skal den, der har beligget nogen Danemands Datter eller Mø efter den Tid, at Ægteskab med hende er blevet ham nægtet af hendes Forældre eller Værge, give hende, Fr. 5 Marts 1734 § 6, jfr. D. L. 6—13—4.

Hjemløse fattige, se Begravelsesomkostninger 7, 4de Stk. Fattigvæsenet III 6 b. Forsørgelsessted K. Underholdsbidrag A I 30 f Nr. 3, g Nr. 2.

Hjemmedaab, se under Daab.

Hjemmel.

1. Ang. Indtrædelse som saadan i en Retssag, D. L. 1—11, 5—10—41.

2. Sælgerens Hjemmelspligt, derom handler D. L. 5—3—12, 6—17—7, jfr. 5—3—11, 31, 6—17—5 i Slutn.

3. Skal den, der findes i Besiddelse af stjaalne Koster, skaffe for selv at undgaa Straf, D. L. 6—17—1, 2, 7, 8, 13, 14, Fr. 26 Jan. 1733 § 31, 18 April 1781 § 32 og Pl. 26 Juli 1837 § 6, jfr. D. L. 6—15—15 (ang. Skoveffekter), Fr. 3 Avg. 1787 (ang. Hestehaar).

Formaar han det ikke, skal han »staa til Rette som for uhjemmelt,« D. L. 4—4—4, 5—3—11 (hævet, L. 10 Febr. 1866 § 308), 34, Fr. 21 Marts 1705 § 11, jfr. D. L. 5—10—25, Fund. 5 Marts 1760 § 20. Se nu Fr. 8 Septbr. 1841 § 6.

Hjemmevielse, se Vielse I 1.

Hjemrejsepenge til Lodser, om dem og deres Betaling handler Lodsl. Nr. 73, 13 Juni 1879 §§ 31, 41, Bkg. Nr. 54, 20 Febr. og Nr. 95, 15 Marts 1883. Jfr. Bkg. Nr. 168, 18 Decbr. 1874.

— Om deres Størrelse ved de enkelte Lodserier, se de under Lodsvæsen B anførte Takster.

Hjemsendelse.

Af Fattige, Haandværkssvende m. fl. og straffede Personer samt af Søfolk.

Den tidligere herom gældende L. 14 Marts 1867 er ophævet, lige som ogsaa største Delen af de øvrige ældre Bestemmelser herom udtrykkeligt ere hævede, Fattigl. Nr. 67, 9 April 1891 § 67.

Jfr. foruden nævnte L. 1867 de ældre Bestemmelser i Fr. 18 Marts 1778 § 1, Plan 1 Juli 1799 § 161, Reglm. 5 Juli 1803 f. Købst. §§ 54, 55, f. Land. §§ 49, 72, 73, Pl. 14 Decbr. 1810 §§ 3—9, K. Cirk. 8 April 1820, Fr. 26 Juni 1844 § 4 Nr. 13, jfr. Ind. M. Skr. 23 Jan. 1851 og 6 Avg. 1863 m. fl.

I. Af Fattige (mellem Kommuner her i Landet).

1. Det paahviler Opholdskommunen, der vil kræve ydet Fattighjælp refunderet af Forsørgelseskommunen, ufortøvet at andrage bl. a. efter Omstændighederne paa den trængendes Modtagelse, saa snart hans Hjemsendelse kan finde Sted, Fattiglovens § 46.

Besvarer Forsørgelseskommunen ikke inden en vis Frist saadant Andragende, bliver den pigtig til at erstatte Opholdskommunen den fulde Udgift derved, at Hjemsendelsen bliver opsat, § 47 ibd.

2. Regler for Opholds- og Forsørgelseskommunens Ret til at fordre den, der modtager Fattigunderstøttelse, hjemsendt, § 51 ibd. — (At den fattige selv ikke kan fordre at blive hjemsendt, følger af Forskriften i § 39, 2det Stykke om, at ingen trængende kan vægre sig ved at lade sig forsørge udenfor den forsørgelsespligte Kommunes Grænser ved dennes Foranstaltning).

a. En tidligere ydet, men refunderet Understøttelse berettiger ikke til at hjemsende vedkommende, Ind. M. Skr. 25 Jan. 1866.

b. En Mand, for hvem Kommunen har maattet udrede Alimentsbidrag, kan ikke forlanges hjemsendt, Ind. M. Skr. Nr. 328, 26 Septbr. 1892.

c. Jfr. Fattigvæsenet III 6 a Nr. 2.

3. Ang. saadan Hjemsendelses Iværksættelse, samt at Politimestrene paa Anmodning skulle foranstalte samme, og afgør Politimesteren i saa Fald, om den trængende kan hjemskrives med Tvangspas eller skal sættes under Transport, hvilket sidste ordentligvis skal ske, naar Fattigbestyrelsen selv besørger Hjem-

sendelsen (jfr. i sidstnævnte Henseende § 57 »under Opsyn«), se herom nærmere § 52 1ste Stykke ibd.

Ang. hvor vidt den fattiges Gods maa befordres med særlig Vogn, 2det Stykke ibd.

4. Ved Hjemsendelsen af en trængende bliver at paase, at han er forsynet med de fornødne Beklædningsgenstande, at han ikke er befængt med Fnat eller andre smitsomme Sygdomme, samt at hans Helbredstilstand ikke er til Hinder for Hjemsendelsen, Fattiglovens § 53.

Ang. hvor vidt dette nødvendiggør Lægeundersøgelse og Lægeattest inden Hjemsendelsens Iværksættelse, Ind. M. Skr. Nr. 232, 15 Juli 1892.

5. Modsætter den trængende sig Hjemsendelsen, er Fattigvæsenet berettiget til at kræve Politiets Bistand til dens Iværksættelse, Fattiglovens § 54.

6. Ang. hvorledes Udgifterne derved, indbefattet Udgifter til Beklædningsgenstande og Bevogtning, udredes, § 55 ibd., jfr. om deres forskudsvis Udredelse § 52.

7. De foran i Fattiglovens §§ 52 og 53 ommeldte Regler for Hjemsendelsens Iværksættelse ere ogsaa anvendelige paa de i Lovens § 56 ommeldte Personer, for saa vidt denne § ikke selv indeholder afvigende Forskrifter, Ind. M. Skr. Nr. 232, 15 Juli 1892.

Jfr. nedenfor VII.

II. Af fattige mellem Kommuner her og Kommuner paa Færøerne og Island, ang. hvorledes Udgifterne skulle udredes, Fattiglovens § 68.

III. Af fattige herfra til Udlandet.

1. Sker Hjemsendelsen til et Sted, hvorfra Erstatning ikke kan erholdes, udredes Forsendelsesudgifterne udenfor København og Bornholm — hvor de bæres henholdsvis af Stadens Kasse og af Amtsfonden — forskudsvis af Amtsrepartitionsfonden eller Kæmmerkassen mod senere Repartition paa Amt og Købstæder, Fattiglovens § 55, jfr. § 57 om Udgiften ved til Udlandet hjemskrevne Personers Oversendelse fra en Søkøbstad.

Omkostningerne ved fattige Udlændinges Hjemsendelse fordres ikke refunderede fra Udlandet, lige saa lidt som saadan Refusion ydes herfra med Hensyn til hjemsendte Danske, og findes der ikke Anledning til at afslutte en herfra afvigende Overenskomst med England om sindssyges Hjemsendelse, Ind. M. Skr. 26 Jan. 1866 (jfr. Forsørgelsessted K 1).

2. Om Udredelsen af Omkostningerne ved Hjemsendelsen af

Udlændinge, der have arbejdet ved offentlige Anlæg her i Landet, se de under Jernbaner samt Havne- og Skibsbroer anførte Reglementer. Se ogsaa de færøiske Koncessioner Nr. 302, 17 Novbr. 1890 § 6, Nr. 303 og 304 af s. D. § 5.

3. Ang. Forholdet til Sverige og Norge.

a. Ang. Hjemsendelse af Forbrydere og Betlere, Trakt. 10 Decbr. 1809 Sep. Art. 4, K. Cirk. 16 Marts og Skr. 16 Juli 1816, 28 Oktbr. 1820, 17 Febr. 1821 og Erklæring i K. Cirk. 15 April 1823.

b. Ang. fattiges Hjemsendelse, K. Skr. 29 Novbr. 1836, 15 Marts 1850.

c. Det bør foranlediges, at ingen oversendes hertil fra Norge, forinden der er tilvejebragt Oplysning om, at han virkelig hører hjemme der, K. Skr. 7 April 1827.

d. Overenskomst med Sverige om gensidig Hjemsendelse og Modtagelse af fattige, Bkg. Nr. 160, 18 Avg. 1888 (gælder ikke for Island, Færøerne eller de vestindiske Øer, Art. 7). Om hvis Forstaaelse og Anvendelse nøje maa mærkes Ind. M. Cirk. Nr. 174, 7 Septbr. s. A., hvoraf særlig fremhæves, at ogsaa svenske Undersaatter, der have erhvervet en fast Forsørgelseskommune her i Landet ved 5-aarigt Ophold, kunne hjemsendes.

e. Ang. en Fortegnelse over Kommunerne i Sverige, der kan benyttes ved Overøvrighedernes Korrespondance med de svenske Overøvrigheder, Ind. M. Skr. Nr. 103, 27 April 1889.

f. Ang. at det derved bør oplyses, at paagældende ikke her i Landet har erhvervet Indfødsret (Statsborgerret), Ind. M. Cirk. Nr. 174, 24 Septbr. 1890. Jfr. Fattiglovens §§ 23, 24.

4. Ang. Forholdet til det tyske Rige.

a. Bkg. Nr. 159, 19 Decbr. 1873 Art. 2—4.

b. Tillægskonvention til Bkg. Nr. 159, 19 Decbr. 1873 mellem Danmark og det tyske Rige om Hjemsendelsen saa vel af trængende som af Personer, der udvises af rent politimæssige Grunde (jfr. herved L. Nr. 52, 15 Maj 1875 §§ 16, 17, Bkg. Nr. 90, 13 Avg. 1875 § 3), Bkg. Nr. 142, 24 Septbr. 1881, jfr. Ind. M. Cirk. Nr. 152 af s. D. Til denne Konvention er føjet en Fortegnelse over de tyske Øvrigheder, der ere kompetente til at træffe Afgørelse om Undersaatsforholdet, hvilken Fortegnelse er suppleret og forandret ved Bkg. Nr. 14, 4 Febr. 1882, Nr. 12, 31 Jan. 1883.

Ang. Formen for den direkte Forhandling med tyske Myn- digheder om saadan Hjemsendelse, og om hvor vidt det herved har Betydning, at paagældende har erhvervet Forsørgelses-

hjem her i Landet, Ind. M. Cirk. Nr. 149, 20 Oktbr. 1882. — Ang. Skemata til denne Brevveksling, Ind. M. Cirk. Nr. 162, 27 Oktbr. 1883.

Ang. Forstaaelsen af Udtrykket »Øvrighed« i Tillægskonventionen, Ind. M. Skr. Nr. 71, 29 April 1882.

Bkg. Nr. 90, 13 Avg. 1875 (jfr. J. M. Skr. Nr. 24, 7 Febr. 1876 og Ind. M. Cirk. Nr. 95, 24 Juli 1880) om Forholdet i saa Henseende til Hertugdømmerne er ophævet, fornævnte Bkg. Nr. 142, 1881 i Slutn.

c. Ang. forlænget Gyldighed af Tillægskonvention (til Bkg. Nr. 159, 19 Decbr. 1873) i Bkg. Nr. 142, 24 Septbr. 1881 om Hjemsendelsen af trængende og udviste Personer Bkg. Nr. 87, 12 Septbr. 1884.

Disse Overenskomster — ved hvilke jævnføres Cirk. Nr. 174, 7 Septbr. 1888 — berettiger ikke til paa Begæring af en tysk Myndighed at udvise og hjemsende en i Tyskland hjemmehørende Person, fordi hans Familje der er under Fattigforsørgelse, J. M. Skr. Nr. 101, 13 Marts 1888.

d. Forandring i Bkg. Nr. 142, 24 Septbr. 1881 ang. de fra Danmark hjemsendte trængende Tyskere (ang. Modtagelsesstedet), Bkg. Nr. 25, 2 Marts 1898.

5. Danmark og Schweitz ere gensidig traktatmæssig forpligtede til at modtage de Undersaatter, der hjemsendes fra det ene Land til det andet, se nærmere Pat. Nr. 86, 28 Juli 1875 Art. 4.

6. Af brittiske Undersaatter, med Hensyn til hvorledes derved skal forholdes, mærkes J. M. Cirk. Nr. 113, 15 Juli 1879.

7. Ved Hjemsendelsen maa selvfølgelig det foran under I anførte om Betingelserne for og Iværksættelsen af Hjemsendelsen iagttages.

Naar saaledes Ind. M. Skr. 25 Jan. 1866 (ang. en Udlændings herboende Hustru og Børn) udtaler, at Udsigten til, at en Udlænding i en nær Fremtid vil falde det offentlige til Byrde, ikke gør hans Hjemsendelse berettiget, og at der ikke kan affordres ham nogen Kavtion som Betingelse for fortsat Ophold, da følger dette lige frem af Fattiglovens § 51.

8. Se Hertugdømmerne 7 (ang. Forholdet til Tyskland). Hjemstedsbeviser. Læger B II 4 d Nr. 9 (Betaling for Undersøgelse af vedkommende, der skal hjemsendes). Jfr. Underholdsbidrag A I 30 e Nr. 2.

9. Ang. at Omkostningerne derved og ved det forudgaaende Ophold i Arresten i Henhold til Fremmedlovens § 17 skulle ud-

redes efter Reglerne i L. 14 Marts 1867 § 2, Ind. M. Skr. Nr. 78, 27 April og Nr. 120, 28 Juni 1876.

10. Ang. hvorledes Hjemsendelsen skal ske, K. Cirk. 26 Jan. og 23 Oktbr. 1819, Fr. 10 Decbr. 1828 § 11. Se nu L. 14 Marts 1867.

Om løsladte Forbryderes Hjemsendelse handler K. Prom. 31 Marts 1812, Cirk. 16 Marts 1816 og nu Regul. 4 April 1868 § 7.

Bortsendelsen kan ske med Magt, K. Cirk. 10 Maj 1823.

11. Ingen Hjemsendelse enten af løsladte Forbrydere eller andre Udlændinge maa finde Sted uden efter foregaaende Brevveksling med Hjemstedsøvrigheden, hvis Modtagelsesskrivelse i bekræftet Genpart skal medfølge Transportpasset, K. Cirk. 23 Oktbr. 1819, J. M. Cirk. 18 Marts 1857, hvilket ogsaa gælder i Forhold til de afstaaede Hertugdømmer, J. M. Cirk. 13 Juni 1865, og nu Bkg. Nr. 90, 13 Avg. 1875 § 3.

Indtil Modtagelsesbeviset er tilvejebragt, kan den paagældende holdes arresteret, idet Grundlovens Bestemmelser ikke ere anvendelige paa en saadan Arrest, J. M. Skr. 18 Juni 1859 (i den lille Reskriptsaml.).

Dette skal dog ikke iagttages:

a. Naar Transportanden afsendes tilsøs, hvorfor denne Afsendelsesmaade bør foretrækkes, J. M. Skr. 13 Juli 1857, 23 April 1858, Cirk. 13 Juni 1865.

b. Ved Hjemskrivning af Haandværkssvende (men derimod naar de bortsendes under Transport), J. M. Skr. 25 Septbr. 1857.

12. Personer, der ikke ere forsynede med de nødvendige Beklædningsgenstande eller ere befængte med Utøj, Fnat eller desl. Sygdomme, modtages ikke ved den slesvigske Grænse, Ind. M. Cirk. 13 Juni 1865. Jfr. L. Nr. 52, 15 Maj 1875 § 16.

13. Udlændinge, der have erhvervet Forsørgelsesret her, kunne ikke hjemsendes, Ind. M. Skr. 15 Marts 1850, 6 Juli 1853.

14. Ang. hvor vidt en Udlændings her hjemmehørende Hustru skal medsendes ved Mandens Hjemsendelse, Ind. M. Skr. 6 Juli 1853.

15. En herværende Udlænding skal ikke hjemsendes, fordi hans Hustru nyder Fattighjælp i Udlandet, og Forsørgelseskom-munen der forlanger Hjemsendelsen, J. M. Skr. 29 Maj 1857.

IV. Af fattige fra Udlandet hertil.

1. For saa vidt der fra Udlandet stilles Forlangende om Modtagelse til Forsørgelse her i Riget af en trængende, der intet

Forsørgelsessted har i nogen dansk Kommune, og dette Forlangende af Indenrigsministeren skønnes at maatte imødekommes, kan denne Minister henvise paagældende til Forsørgelse i en hvilken som helst Kommune, imod at de herved foranledigede Udgifter erstattes samme af Statskassen, Fattiglovens § 27 sidste Stykke.

Ang. at Begæringer fra tysk Side om Modtagelsen af danske Undersaatter til Forsørgelse her i Riget straks skulle forelægges Indenrigsministeriet uden forudgaaende Undersøgelse om paa-gældendes Forsørgelseskommune, Ind. M. Cirk. Nr. 142, 10 Juli 1893.

2. Forsørgelseskommunen udreder hele Udgiften ved Forsendelsen fra Landets Grænse, Fattiglovens § 55 2det Punktum.

3. Af nødlidende Danske, som ikke ere Søfolk, ved vedkommende danske Konsuls Foranstaltning, derom handler Instruk. Nr. 283, 15 Decbr. 1893 Kommentaren ad § 21.

V. Af Personer, der efter Fr. 10 Decbr. 1828 skulle være forsynede med Vandrebog eller Rejsepas, og som blive at hjemsende i Henhold til de i bemeldte Forordning indeholdte Bestemmelser.

1. Ang. hvorledes den kan ske enten efter de almindelige Regler for trængendes Hjemsendelse eller ved Hjemskrivning. Hvor vidt og hvorledes denne sidste Form kan benyttes, og at den sker ved Paategning paa Vandrebog eller Pas eller ved Medgivelse af et Tvangspas, samt at den Hjemskrevne naar som helst kan undergives Transport. Fattiglovens § 57.

Ang. hvorledes Afbigelse fra den foreskrevne Rejserute straffes, ibd.

2. Ang. Tærepenge til de Hjemskrevne, at Indenrigsministeren fastsætter deres Størrelse, og om hvorledes de udredes, ibd.

De ere fastsatte til 25 Øre for hver Mil, Ind. M. Cirk. Nr. 283, 30 Novbr. 1891.

3. Ang. Udredelse af Udgifterne ved den hjemskrevnes Overfart over Belterne eller fra en Søkøbstad til Udlandet, Fattiglovens § 57, næstsidste Punktum.

Efter hvis Analogi ogsaa Udgifterne ved Befordring til Søs mellem indenrigske Steder blive at udrede, Ind. M. Cirk. Nr. 261, 13 Avg. 1892.

4. Det er ikke tilladt at visere en for de nødvendige Subsistensmidler blottet, erhvervsløs Svend til nærmeste Købstad med Udbetaling af sædvanlige Tærepenge, Ind. M. Cirk. 1868 § 3

(D. T. S. 25). jfr. Ind. M. Cirk. 3 Marts 1869 ad 2 (D. T. S. 266).

VI. Af Personer, der efter udstaaet Straf af offentlig Arbejde løslades fra Strafanstalterne, Fattiglovens § 56, 1ste Stykke, smh. med Regul. Nr. 184, 30 Decbr. 1891.

Tvangsarbejdsanstalterne kunne ikke sættes i Klasse med Strafanstalterne, og Udgifterne ved Hjemsendelse derfra af Personer, der have været straffede for Løsgængeri og Betleri, skulle ikke afholdes af Anstalterne, men efter de almindelige Regler i L. 14 Marts 1867 § 2, Ind. M. Skr. 27 Septbr. 1867 (D. T. S. 1089). Jfr. nu nedenfor VII.

VII. Af Betlere og Løsgængere efter udstaaet Straf.

1. Politiet skal hjemsende vedkommende til den Kommune, i hvilken han eller hans Forsørger havde fast Ophold, den Gang Straffen idømtes; kan intet saadant fast Opholdssted udfindes, eller maa dette antages at være opgivet i Straffetiden, bliver han at hjemsende til Forsørgelseskommunen, saafremt denne under Sagens Drift er udfunden, men i modsat Fald at aflevere til Straffestedets Fattigvæsen for derefter af dette at foranstaltes hjemsendt, naar Forsørgelseskommunen er udfunden og dennes Forsørgelsespligt er anerkendt, Fattiglovens § 56, 2det Stykke 1ste Punktum. Dette gælder ogsaa, naar vedkommende er straffet for andre Forbrydelser i Forbindelse med Løsgængeri eller Betleri, jfr. §'s sidste Stykke.

Ved »Straffestedets Fattigvæsen« forstaas Fattigvæsenet paa Straffeudstaaelsesstedet, og at det er Politiet samme Steds, der har at foretage Hjemsendelsen, Ind. M. Skr. Nr. 269, 22 Avg. 1892. — Jfr. tidligere J. M. Skr. 9 Febr. 1866.

Derfor paalagt Retsbetjentene ved Aflevering af vedkommende domfældte til Tvangsarbejdsanstalten at meddele Politiet paa det Sted, hvor Anstalten er beliggende, Underretning om, hvad der maatte være oplyst om paagældendes faste Opholdssted eller Forsørgelseskommune, J. M. Cirk. Nr. 2, 12 Jan. 1893.

2. Ang. Hjemsendelsens Iværksættelse, se foran I 7 og nedenfor 6—8.

3. Ang. hvorledes Udgifterne ved Hjemsendelsen udredes, Fattiglovens § 56, 2det Stykke, 2det og 3dje Punktum.

4. Hjemsendelsen maa ikke ske, forinden Forsørgelsesstedet er bestemt ved Brevveksling med vedkommende Øvrighed eller ved Kancelliets Resolution, Pl. 14 Decbr. 1810 § 3, Fr. 24 Jan. 1844 § 10.

At Hjemsendelse ikke maa foregaa uden efter forudgaaende

Brevveksling med Forsørgelseskommunen er udtalt i J. M. Skr. 12 Avg. 1856, Ind. M. Cirk. 6 Jan. 1868 § 1 (D. T. S. 25), Skr. Nr. 39, 2 Febr. 1871.

5. Kan finde Sted paa Søn- og Helligdage, J. M. Skr. 2 April 1857.

6. Er Politimesteren i intet Tilfælde berettiget til at foretage paa egen Haand, men han skal aflevere den paagældende, der bliver at hjemsende paa Grund af manglende Subsistensmidler, til Fattigvæsenet paa det Sted, hvor han er anholdt (altsaa ikke Straffestedets Fattigvæsen, jfr. nedenfor VIII) eller antruffen, hvilket da under Iagttagelse af det under 1 anførte besørger Hjemsendelsen med eller uden Politimesterens Mellekomst; dette gælder baade med Hensyn til Betlere og Løsgængere efter udstaaet Straf, Personer, der ere straffede for andre Forbrydelser, og erhvervsløse Personer, der antræffes af Politiet, Ind. M. Cirk. 6 Jan. 1868 § 1 (D. T. S. 25), Skr. 3 Marts 1869 ad 1 (D. T. S. 265), jfr. Pl. 14 Decbr. 1810 § 6, som ogsaa med Hensyn til erhvervsløse Haandværkssvende, fornævnte Skr. 1869 ad 2.

Udgifterne ved Afgivelsen til Stedets Fattigvæsen afholdes paa samme Maade som de øvrige Afsendelsesomkostninger, Ind. M. Skr. 22 Febr. 1868 (D. T. S. 145).

Tilsidesætter Politimesteren denne Fremgangsmaade, ere de vedkommende Kommuner ikke pligtige at afholde Omkostningerne ved Hjemsendelsen, J. M. Skr. 12 Avg. 1856 (der tillod, at de maatte udredes af Afsendelsesstedets Politikasse), Ind. M. Skr. Nr. 39, 2 Febr. 1871.

7. I ethvert Tilfælde, hvor Politimesteren efter Fattigvæsenets Begæring foranstalter en Hjemsendelse, er han berettiget til at lade den foregaa ved Hjemskrivning i vedkommendes Vandrebog — for saa vidt han er Haandværkssvend — eller ved Meddelelse af Tvangspas, og Haandværkssvende bør han efter Fr. 10 Decbr. 1828 §§ 11 og 13 ordentligvis saaledes hjemskrive Ind. M. Cirk. 6 Jan. 1868 §§ 2 og 5 (D. T. S. 26), 3 Marts 1869 ad 2 (D. T. S. 266).

En Person, der hjemsendes paa denne Maade, er enhver Politimester, hvis Jurisdiktion han passerer, berettiget til at sætte under formelig Transport, samt ang. Udredelsen af de derved foraarsagede Omkostninger, fornævnte Cirk. 1868 § 2, jfr. § 5.

8. Naar Hjemsendelsen sker ved direkte Foranstaltning af Fattigvæsenet, maa den paagældende altid sættes under formelig Transport, Ind. M. Cirk. 6 Jan. 1868 § 5 (D. T. S. 26).

9. Naar en Betler og Løsgænger ikke har været straffet, men

kun har modtaget en Advarsel, er Reglen om, at Forsørgelseskommunen skal udrede alle Omkostningerne ved Hjemsendelsen, ikke anvendelig, Ind. M. Skr. Nr. 102, 6 Avg. 1880.

10. Politimesteren er baade berettiget og forpligtet til at foranstalte Hjemsendelsen af Personer, der ere straffede for Betleri og Løsgængereri uden at være idømte Straf af offentligt Arbejde, og er derfor ikke pligtig at efterkomme et Krav fra vedkommende Kommunalbestyrelse om selv at besørge Hjemsendelsen, Ind. M. Skr. Nr. 76, 5 Marts 1884.

11. Ang. at en i Kongsted Kommune forsørgelsesberettiget Person, der blev anholdt i Gundsøllille, Kirkerup Sogn som sigtet for Tyveri og indbragt til Arresten i Roskilde samt derefter den følgende Dag, da Anholdelsen var bleven hævet uden Sagsanlæg, af Politimesteren blev afleveret til Sogneraadet for Aagerup-Kirkerup Kommune som Anholdelsesstedets Fattigvæsen, burde have været afleveret til Fattigvæsenet i Roskilde, som derfor maatte erstatte Aagerup-Kirkerup Kommune dennes Udgifter ved paagældendes Forsørgelse mod Refusion fra Forsørgelseskommunen, J. M. Skr. Nr. 27, 17 Jan. 1896.

VIII. Personer, der ere straffede for andre Forbrydelser end Løsgængereri eller Betleri og med anden Straf end offentligt Arbejde, blive, naar de efter endt Straf erklære sig for trængende, at aflevere til Fattigvæsenet paa det Sted, hvor Straffen er udstaaet, Fattiglovens § 56, sidste Stykke.

Med Hensyn til Hjemsendelsen af Personer, der løslades uden at have været straffede, eller som af Politiet antræffes som erhvervsløse, maa forholdes efter det under VII 6 anførte. (Da Afleveringen af de foran under 1ste Stykke og VII 1 omhandlede Personer nu skal ske til Straffedestaaelsesstedet Fattigvæsen, maa løsladte, ikke straffede Personer formentlig ogsaa afgives til Løsladelsesstedets, ikke som tidligere til Anholdelsesstedets Fattigvæsen). Jfr. VII 11.

Se Delinkventomkostninger 1 hh (ang. Udgiften til Klæder).

IX. Søfolks.

1. Ang. danske Skipperes Forpligtelse til at medtage Søfolk, hvis Hjemsendelse det paaligger Konsulen at besørge, og om de hjemsendtes Stilling om Bord, Sølov Nr. 56, 1 April 1892 § 34. — Regler ang. det Antal Søfolk, Skipperen herefter er pligtig at medtage, og Betalingen herfor, Adg. Nr. 127, 17 Maj 1893.

Straf for Skipperens Overtrædelse heraf, Sølovens § 295.

Nærmere Regler for Konsulernes Forretninger ved saadan

Hjemsendelse ere givne ved Instruk. Nr. 283, 15 Decbr. 1893, for Forbryderes vedkommende ved § 36 med Kommentar, jfr. § 52 d, og for Hjemsendelse af Sømænd i andet Tilfælde ved § 39 med Kommentar, jfr. § 52 f. — Ved Instruksen findes derhos (S. 974—75) Formularer til Skipperens Reverser for Modtagelsen af Forbrydere og til Anmodninger til Skipperen om at modtage Sømænd i andre Tilfælde.

Fr. 22 Jan. 1828 er hævet, Sølovens § 315.

2. Ang. Rederiets Pligt til i visse Tilfælde at bekoste Hjemrejsen, Sølovens §§ 66 (om Skipperen), 86—89, 92, 97 og 98, medens i andre Tilfælde Udgiften udredes af Statskassen, §§ 66, 98.

Ang. saadan Hjemsendelse for Statskassens Regning, Bkg. Nr. 145, 25 Juli 1894.

For islandske Skibe ere lignende Bestemmelser givne om Rederiets Forpligtelser i saa Henseende, Søfartsl. 22 Marts 1890 (Nr. 14 i Till. t. Lovt.) §§ 53, 60—63, 70 jfr. § 52 (om Forbrydere).

En Fremstilling af Reglerne herom findes i fornævnte Instruk. Nr. 283, 1893 Kommentaren ad § 36.

3. Ang. forliste Søfolks Hjemrejse, se Fattigl. Nr. 67, 9 April 1891 § 64, Ind. M. Cirk. Nr. 23, 15 Marts 1893, Strandingsl. Nr. 103, 10 April 1895 § 3, 2det Stk. Jfr. Stranding F 13.

4. Ang. Hjemsendelse af paa Færøerne forliste Søfolk, L. Nr. 97, 10 April 1895 § 75.

Hjemsendelse af Værnepligtige, se Hjemforlovelse. Permissionspas.

Hjemsendelsespas eller -bevis, se Permissionspas.

Hjemskrivning, henholdsvis af fattige og af Haandværkssvende samt Arbejdssøgende, se Hjemsendelse I 3 og V 1.

Hjemsted, se Folkehøjskoler 3 f og m (Definition).

Hjemstedsattester for Kreaturer, der agtes udførte, se Husdyr I C.

Hjemstedsbeviser.

I. Ekstraordinære.

1. For Personer, der i Henhold til Fredstraktat 30 Oktbr. 1864 Art. 19 have bevaret deres Egenskab som danske Under-saatter, og under særegne Omstændigheder tillige for andre i de afstaaede Hertugdømmer fødte eller hjemmehørende Personer, derom handler L. Nr. 37, 9 Marts 1872 smh. med Ind. M. Cirk. Nr. 294, 10 Decbr. s. A. Jfr. de tidligere Bestemmelser i Ind. M. Cirk. Nr. 234, 11 Juli 1871, forel. L. Nr. 132, 25 Avg. s. A.

2. Ang. Indsendelse gennem Amterne af Opgørelserne over de Beløb, der i Henhold til fornævnte foreløbige Lovs § 3 (nu Loven 1872 § 4) skulle erstattes Kommunerne af Statskassen, og Opfordring til Iagttagelse af Økonomi ved de omhandlede Personers Forsørgelse, Ind. M. Cirk. Nr. 399, 15 Decbr. 1871.

3. Tillæg til L. Nr. 37, 9 Marts 1872, L. Nr. 104, 24 Juli 1880, hvorefter saadant Bevis under visse nærmere Betingelser kan meddeles Personer med dansk Indfødsret fra Hertugdømmerne, der efter at være løste fra deres tyske Undersaatsforhold ere indvandrede hertil.

Om Anvendelsen af denne Lov maa nøje mærkes Ind. M. Cirk. Nr. 95, 24 Juli 1880.

4. At Andragender om Hjemstedsbeviser efter ovennævnte L. 9 Marts 1872 stedse skulle forelægges Indenrigsministeriet, ibd.

5. Ang. Paategning paa samme om, at paagældendes eventuelle Hustru og Børn af et i Tyskland indgaaet Ægteskab i Hjemsendelsestilfælde ville blive modtagne her i Riget, Ind. M. Skr. Nr. 175, 4 Avg. 1888.

6. Ang. Formen for samme for ugifte Kvinder og for Personer under 18 Aar, Ind. M. Skr. Nr. 142, 27 April 1891.

7. De i Loven om Udstedelse heraf Nr. 37, 9 Marts 1872 § 4 og Nr. 104, 24 Juli 1880 § 2 omhandlede Udgifter blive kun at afholde af Statskassen, saafremt den paagældende ikke paa den Tid, da der bliver Spørgsmaal om at yde Fattighjælp, har erhvervet Forsørgelsesret i en Kommune her i Landet i Overensstemmelse med Fattiglovens herom givne Bestemmelser, Fattigl. Nr. 67, 9 April 1891 § 23.

Ang. at Udgifterne ved Forsørgelsen af en med saadant Hjemstedsbevis forsynet Person, der var udgaaet af Fattigvæsenets Forsorg inden Fattiglovens Ikrafttræden, men derefter atter blev trængende til Fattighjælp, ville blive erstattede af Statskassen, Ind. M. Skr. Nr. 148, 15 Juni 1892.

8. Ang. aarlige Indberetninger om, i hvilke Tilfælde Personer, der ere forsynede med ekstraordinære Hjemstedsbeviser, i Henhold til Fattigl. § 23 ere antagne til Forsørgelse for en Kommunes egen Regning, Ind. M. Cirk. Nr. 148, 17 Juli 1893.

II. For her forsørgelsesberettigede Personer.

1. Disse kunne, naar de agte at tage Ophold eller nedsætte sig i Udlandet, fordre et Hjemstedsbevis af vedkommende Kommune til Bevis for den i samme erhvervede Forsørgelsesret, og for at de i Trangstilfælde ville blive modtagne samme Steds tillige med Familje, saa længe paagældende ikke er bleven

Statsborger eller har vundet Forsørgelsesret i en fremmed Stat, Ind. M. Cirk. Nr. 426, 30 Decbr. 1871.

2. Ang. Affattelsen af de i Ind. M. Cirk. Nr. 426, 31 Decbr. 1871 ommeldte Hjemstedsbeviser for her forsørgelsesberettigede Personer, der ville nedsætte sig eller tage Ophold i Udlandet, samt om Amtmændenes Legalisation af samme, Ind. M. Cirk. Nr. 109, 28 Maj 1874.

3. Bestyrelsen for en Kommune, i hvilken en Person er forsørgelsesberettiget, er pligtig til paa dennes Begæring til Brug i Udlandet at meddele ham Vidnesbyrd herom, saa vel som om, at han med Familie og i Tilfælde af hans Død hans Enke og umyndige Børn ville blive modtagne til Forsørgelse i Kommunen, saa længe de ikke ere blevne Statsborgere i en fremmed Stat eller i Udlandet have vundet Forsørgelsesret efter dettes Love, fornævnte Fattiglovs § 58.

4. Ang. hvorledes disse Hjemstedsbeviser skulle affattes, og at Modtageren skal henvises til at lade Beviset legalisere af Amtet, Ind. M. Cirk. Nr. 82, 30 Maj 1893.

III. For Udlændinge, der her ville indgaa Ægteskab.

Derom handler Fattiglovens § 42. Se nærmere under Ægteskab 15.

Hjemvisning.

1. Af civile Sager, ang. dens Virkning, Rskr. 19 Decbr. 1749 § 2.

2. Af kriminelle Sager og Sager, der behandles ved Politiretten, bør ske paa Dommerens Bekostning, naar tilstrækkelig Oplysning i samme ikke er tilvejebragt ved Underretten, Fr. 21 Maj 1751 § 8, 8 Marts 1799, jfr. Justitsreglm. f. Trankvebar 13 Juli 1836 § 9 d.

Ang. et Forslag om en herfra afvigende Fremgangsmaade i Justitssager ved Højesteret, K. Skr. 30 April 1825.

Jfr. med Hensyn til Straffesager, Pl. 14 Septbr. 1798, Fr. af 25 Jan. 1805 § 26.

3. Beneficerede Sagers fra Højesteret, bør ske, naar det findes, at Sagen er saa skødesløst behandlet fra Prokuratørens Side, at den Beneficeredes Ret derved kunde spildes, Instr. 7 Decbr. 1771 § 32. Jfr. Fr. 3 Juni 1796 § 39.

4. Ang. hvilke Omkostninger det kan paalægges den at udrede, paa hvis Bekostning offentlige Sager hjemvises, K. Prom. 15 Juni 1799.

5. Og Kassation af Markskelsdomme paa Island, derom handler L. 17 Marts 1882 (Nr. 7 i Till. t. Lovt. § 12.

Hjortø (Ø ved Fyen), se Jurisdiktionsforholdene B 194.

Hjul, ang. deres Konstruktion m. m., se Vogne 1.

Hjul- og Karetmager.

1. Kan udleje Vogne for længere Tid, men ikke til enkelte Ture, K. Skr. 2 Maj 1837.

2. Er bunden Næring overalt, se Vedtægterne i M. T. B f. 1898 S. 171 ff og 803, hvorved særlig bemærkes, at der paa Vedtægten over den bundne Næring, i Khvvn. er opført »Karetmager (Vognmager)«, medens for nogle Købstæder er opført »Karetmager og Vognfabrikant« for andre »Hjul- og Karetmager« samt »Vognfabrikant« og endelig for Landet kun »Vognfabrikant«.

Se i øvrigt Hjulmand. Vognfabrikant.

Hjul- og Karetmagersvende i København danne en Forening, Konf. 19 Decbr. 1861.

Hjulmand—Hjulmager.

1. Maa ikke bo eller nedsætte sig i Kongens Skov og Vildtbane, Fr. 26 Jan. 1733 § 24. Med Hensyn til denne Bestemmelse nuværende Betydning jfr. Skove II 1 og Træskomager 1.

2. Næring som saadan er paa Landet fri, D. L. 3—13—23, K. Cirk. 21 Decbr. 1816, Skr. 30 Marts 1822, Pl. 29 Novbr. 1822 § 1, K. Skr. 8 Avg. 1844, jfr. Vedtægt i M. T. B f. 1898 S. 171.

3. Hjulmandslavet i København, Lavsart. 6 Marts 1686, jfr. Resl. 28 April 1739 XXIX.

Maa ordentligvis ikke indforskrive fremmede Svende, Rskr. 14 Marts 1727.

Se Haandværks- og Fabriklav 7.

Se Hjul- og Karetmager. Næringsvæsen I 10.

Hjælp.

1. Se Militær Assistance. Politiet I G 1 og Opløb 4 (ang. den almindelige Borgerpligt til under visse Betingelser at yde Politiet Bistand). Toldvæsenet 7 (ang. Toldvæsenets Ret til at fordrø Assistance af offentlige Myndigheder m. fl.).

2. Som det er almindelig Borgerpligt at yde private Personer, se Nødstilfælde 6. Redningspligt. Sygdom 3.

Jfr. Bygningshjælp. Krig—Krigstid A 4 (Hjælp til Dyrkning af Indkaldtes Jorder). Medhjælp.

Hjælpeapoteker (Filialapoteker).

1. Bevilling til Anlæg af Filialapoteker i Skive, Rskr. 22 Avg. 1711 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Medicinalvæsenet); Rødby, Bev. 14 Maj 1819; Neksø, Bev. 25 Juni 1830 (Koll. T. S. 544); Løgstør, Bev. 18 April 1832 (Koll. T. S. 279); Fanø, Bev. 3 Oktbr. 1832 (Koll. T. S. 704).

Ved Bjerringbro (fra det gamle Apotek i Viborg), M. T. B f. 1877 S. 110.

I Broust By (fra Apoteket i Kjettrup), M. T. B f. 1876 S. 111.

I Dronninglund Sogn (fra Apoteket i Hallund), S. 644 ibd.

I Esbjerg (fra Varde Apotek), M. T. B f. 1883 S. 1001.

Ved Koldby Kro (fra Vestervig Apotek), M. T. B f. 1877 S. 721.

I Struer (fra Holstebro Apotek), M. T. B f. 1878 S. 466.

I Søndersø (fra Otterup Apotek), M. T. B f. 1881 S. 140.

I Thorshavn (fra Svaneapoteket i Kbhvn.), M. T. B f. 1882 S. 711.

I Vester Brønderslev (fra Apoteket i Hallund), M. T. B f. 1883 S. 491.

I Østbirk (fra Apoteket i Bræstrup), ibd. S. 1001.

I Isafjord (Island fra Apoteket i Stykkisholm), M. T. B f. 1884 S. 698.

I Løkken (fra Apoteket i Saltum), J. M. Resl. 21 Avg. 1884 (i Møller den civile Medicinallovgivn. V B.).

I Fakse (fra Vemmetofte Apotek), M. T. B f. 1892 S. 810.

2. Nu er Justitsministeriet under visse nærmere Betingelser bemyndiget til at tillade Oprettelsen deraf, Resl. Nr. 186, 7 Juli 1873.

I Henhold hertil er Tilladelse meddelt til Anlæggelse af Hjælpeapoteker paa Klampenborg (fra Lyngby Apotek), M. T. B f. 1873 S. 427, og i Uldum (fra Givskud Apotek), S. 576 ibd.

3. Følgende Filialapoteker overgaa til selvstændige Apoteker. Herning, Resl. 29 Novbr. 1856, jfr. Bev. 15 Febr. 1832; Frederiksværk, Resl. 11 Avg. 1857 (D. T. S. 763), Bev. 29 Septbr. 1858 (D. T. S. 830), jfr. Resl. 27 Maj 1842; Hirschholm, Resl. 11 April 1857 (D. T. S. 762), jfr. Resl. 14 Decbr. 1840.

4. Tilladelse til, at et saadant (i Vemmetofte) afhændes som et selvstændigt Apotek, Resl. Nr. 84, 9 April 1877.

5. Flere saadanne ere nedlagte, og selvstændige Apoteker oprettede i Stedet, se Apotek 15.

6. Med Hensyn til Betingelserne for Oprettelse af et saadant

efter Andragende fra Beboerne kan mærkes J. M. Skr. 31 Juli 1882 (i Møller den civile Medicinallovgivning V B.).

7. Det er ikke i Strid med Resl. Nr. 186, 7 Juli 1873, at Bestyreren af et saadant ejer Apotekets Bygning, men derimod maa han ikke eje Varelageret, og Medikamenterne dertil skulle indkøbes af Hovedapotekets Ejer, J. M. Skr. 27 Juli 1892 (i den civile Medicinallovgivning VI B.).

8. Ang. at Sundhedskollegiet ikke kan fritage et Hjælpeapotek for at være forsynet med de i Farmakopeen foreskrevne Reagentier og Titrervædske samt Apparater til analytisk Brug, Sundhedskoll. Skr. 6 Juni 1893 (Den civile Medicinallovgivn. VI B.). Ej heller for at være forsynet med de Redskaber og Kar, som behøves og egne sig til Lægemedlernes Opbevaring og Undersøgelse efter Farmakopeens Forskrifter, Sundhedskoll. Skr. 12 s. M. (ibd.). Jfr. Sundhedskoll. Skr. 18 Juli s. A. (ibd.).

Se Apotek 8 h, 16, 34.

Hjælpedistriktsjordemødre (Reservejordemødre), se Jordemødre IV C 1, sidste Stk. 24.

Hjælpefond, Skolelærernes. Postforsendelser vedrørende samme maa ikke frigøres paa Statens Bekostning, Adg. Nr. 178, 6 Septbr. 1888 § 3 Nr. 11.

Hjælpeogsynsmænd, se Ligsynsmænd.

Hjælpekirker, se Filialkirker.

Hjælpeodser. Om dem handler Lodsl. Nr. 73, 13 Juni 1879 §§ 8, 41.

Hjælpe lærere, se Enkepension IX A 20. Skolelærere XIII.

Hjælpepræster.

Ordinerede, ang. et Forslag om deres Ansættelse, K. og U. M. Skr. 14 Marts 1860. Jfr. Stiftskapellaner.

Hjælpefogeder, se Budfogeder.

Hjælpevaccinatorer, se Vaccinatorer.

Hjørnebygninger og -grunde.

1. Derom handler Bygningslovene f. København Nr. 77, 12 April 1889 §§ 7, 17, 22 a, jfr. tidligere L. Nr. 164, 21 Novbr. 1871 §§ 3, 24, 54, f. Købst. (jfr. Bygningsvæsen 3) L. 30 Decbr. 1858 §§ 3, 10, f. Frederiksberg, L. Nr. 57, 11 April 1890 § 10 b i Slutn., smh. med Bkg. Nr. 58, 19 s. M. § 22 b samt § 7, 17, jfr. tidligere L. 17 Marts 1856 §§ 6, 30, smh. med L. 12 Jan. 1858. Se Gadenavne I (at de skulle paamales Hjørnebygninger). Grundskat I 5.

2. I Købstæderne findes Regler ang. dem som oftest i de for samme gældende Bygningsvedtægter, se dette Rubrum.

3. Se med Hensyn til Struer, Frederiksværk og til visse Land-distrikter, for hvilke Bygningsreglementer i Henhold til L. Nr. 20, 11 Febr. 1876 ere givne, de under Bygningsvæsen 4 og 5 anførte Bestemmelser.

Se Trapper 6.

Hoboister, militære, ang. deres Ret til at opføre Musik, se Stadsmusikant 2 c.

Hof- og Slotsmenigheden, se Pastorater 439 U.

Hof- og Stadsretten, se Lands-Over- samt Hof- og Stadsretten.

Hof- og Statskalender. Privilegier til Udgivelsen deraf, K. Prom. 21 Oktbr. 1800, Bev. 17 Maj 1826, 5 Marts 1841, 26 Marts 1847, Resl. 19 Septbr. 1852 med Note. Jfr. K. Cirk. 7 Avg. 1817, Pl. 17 Febr. 1835 § 3.

Hofapoteker.

Omtales i Rskr. 19 Juni 1816 § 10 blandt dem, som henhøre til Hof- og Slotsmenigheden i København.

Hofbedemand, se Bedemænd 4.

Hofbygmester.

Omtales i Rskr. 17 Maj 1823 (ang. hans Diæter og Forretninger), Resl. 28 Oktbr. 1846. Jfr. Hofhaandværker 2.

Hofchef, se Hofmarschal.

Hofdamer.

Ang. deres Rang, Pl. 22 Febr. 1841, jfr. Fr. 14 Oktbr. 1746 i Slutn., Resl. 30 Juli 1818.

Hoffet.

1. Derved skulle Lensbesidderne indfinde sig, Priv. 25 Maj 1671 f. Grev. § 9, f. Frih. § 8.

2. Arrest paa Person eller Gods, Eksekution eller Udpankning — ogsaa for offentlige Skatter — maa ikke foretages uden Kongens gennem Hofchefen forud erhvervede Tilladelse hos nogen af Hof- eller Staldetaten uden Hensyn til, om de bo i kongelige Bygninger eller ej, eller hvor de paagældende Ejendele befinde sig, Rskr. 10 Marts 1786, K. Prom. 4 Avg. 1787, Skr. 15 Avg. 1820, J. M. Skr. 16 Decbr. 1850 (ang. en paatænkt Forandring her i). Jfr. Kongelige Bygninger.

3. Den med Hofcharger forbundne Rang kan tildeles Embedsmænd, L. 26 Marts 1870 § 7.

4. Overhofmarskalk Løvenskjolds Legat til Hoffunktionærernes

Laane-, samt Husleje- og Byggeforening af 11 Januar 1886, Stadf. Nr. 396, 6 Decbr. 1892.

Chef for den kgl. Staldetat von der Maase og Hustrus Sølvbryllupslegat til samme, Stadf. Nr. 50, 29 Jan. 1898.

5. Ang. Fastsættelsen af Betaling for Befordringer med Statsbanerne, som rekvireres gennem de kongelige Hofstater, L. Nr. 62, 24 April 1896 § 65, Nr. 1 a.

Se Domme 22 b (for Hasardspil). Garnisonssygehuse 15 (Hofetatens Indlæggelse der). Indfødsret B 1 (kræves til Ansættelse ved Hoffet).

Hoffontænemester og Inspektør ved de kgl. Fontæner og Vandværker i Kbhvn. Dette Embede skal forblive ubesat, Resl. 17 Maj 1823.

Hofforskærere nævnes i Rangfr. 14 Oktbr. 1746 V Nr. 4.

Hofhaandværker — Hofkunstner.

1. Prædikament som saadan giver ingen Forret, Rtk. Skr. 4 Maj 1816. Jfr. Indfødsret B 1 g. Se dog Bestillinger B 3 a.

2. Prædikament af kongelig Maler, Billedhugger, Bygmester osv. kan kun ordentlige Medlemmer af Akademiet erholde, Fund. 28 Juli 1814 § 118.

Hofholdning, Kongens, se Kongen I 5 og 8.

Hofjunkere have Rang i 5te Klasse Nr. 4, Fr. 14 Oktbr. 1746.

Hofjægermestere.

1. Have Rang i 2den Klasse Nr. 7, Bkg. 12 Avg. 1808.

2. Ang. deres Uniform, Resl. 22 Jan. 1849.

3. Embedet som saadan for det Hirschholmske Distrikt indtages, L. 25 Febr. 1851 § 17.

Hofkavalerer. Ang. deres Uniform, Bef. 28 Novbr. 1801.

Hofkirurg, Kongens, har Rang i 5te Klasse Nr. 8, Fr. 22 Juni 1785 § 17, jfr. § 1.

Hofmarschal.

1. Hos Kongen, Dronningen og det kgl. Hus, ang. deres Rang, (2den Klasse Nr. 3 og 4), Bkg. 12 Avg. 1808, Rskr. 10 Decbr. 1839.

2. Kongens, hans tidligere Forretninger med Hensyn til Udstedelse af Fribefordringspas for dem, der blive befalede at følge Kongen paa Rejser, efter Fr. 5 April 1690 § 3, jfr. Rtk. Skr. 12 Oktbr. 1734, ere bortfaldne ved Fr. 26 Juni 1844 § 16, jfr. § 51.

Hofmedici have Rang i 5te Klasse Nr. 8, Resl. 11 Avg. 1832.

Hofmestere ved det kgl. Hus have Rang i 2den Klasse Nr. 4, Bkg. 12 Avg. 1808. Jfr. Rskr. 10 Decbr. 1839.

Hofmesterinder, de kgl. Prinsessers, have Rang i 1ste Klasse Nr. 4, Pl. 22 Febr. 1841.

Hofpræst, se Pastorater 439 U b.

Hofretten.

1. I København, er ophævet og dens Jurisdiktion henlagt under Hof- og Stadsretten ved Fr. 15 Juni 1771 § 1. Jfr. D. L. 1—2—6, 1—6—10, Fr. 10 April 1686, Rskr. 24 April 1741, 21 Febr. 1744, Instr. 9 Maj 1749, Rskr. 9 Marts 1770, Pl. 3 April 1771 § 5.

2. Ved Sorø Akademi, er indtil videre suspenderet og den under samme hørende Retspleje m. m. henlagt til Byfogeden i Sorø ved Rskr. 12 Juni 1816. Jfr. Fund. 29 Jan. 1782 § 54, K. Prom. 2 Juli 1796, Sp. Reglm. 22 Marts 1814 § 27.

Hofsorg. Reglement derfor 12 Juli 1861 med Note, jfr. Adg. 2 Maj 1771 (i Reskriptsaml.), Resl. 23 Oktbr. 1836.

Holmen.

1. Der maa ingen komme ind uden Tilladelse, Rskr. 2 Jan. 1670, Krigsart. Br. 29 Juli 1756 §§ 204, 474, 475.

2. Paa gammelt Jern, som sælges fra Holmens Materialhus ved Avktion, skal Stemplerne først gøres ukendelige, Pl. 23 Decbr. 1754.

3. Ang. Mandskabets daglige Mønstringer til Arbejde der, Adg. 12 Febr. og 11 Marts 1776.

4. Straf for Mandskabet, der sniger sig bort fra Arbejdet der, og for dem, som ere dem behjælpelige dermed, Pl. 22 Juli 1785.

5. Se Byrder 38 (Fritagelse derfor for Mandskabet).

Se Gammelholm. Nyholm. Orlogsværftet 3.

Holmens Bro i København, se Broer I 5.

Holsteinsminde.

Fundats for det Fjurendske Institut samme Steds, Konf. 28 Oktbr. 1840.

Legat til Institutet af Amalie Magdalene Kragh, Konf. 21 Oktbr. 1841; af Johan M. Beck, Konf. 26 Jan. 1842.

Legat til samme, Stadf. Nr. 332, 29 Decbr. 1890 (Pastor Rejersens).

Se Fjurendal Opdragelsesanstalt. Flakkebjerg Opdragelsesanstalt.

Holsten, se Hertugdømmerne.

Homeopati.

1. Udøvet af Personer, der ikke have jus practicandi, straffes som andet Kvaksalveri, K. Skr. 23 Jan. 1834, 2 Avg. 1836.

2. Ang. de homøopatiske Lægers Ret til at dispenserere Medikamenter, K. Skr. 2 Avg. 1836.

Forhandling af homøopatiske Lægemidler er ikke tilladt andre end Apotekerne, J. M. Skr. 22 Novbr. 1869 (D. T. f. 1870 S. 170).

Ang. hvor vidt de homøopatiske Læger selv kunne dispensere deres Medikamenter, J. M. Skr. Nr. 237, 28 Decbr. 1877.

Ang. Forhandlingen af homøopatiske Lægemidler ved Apotekerne og Regler herfor, J. M. Skr. Nr. 185, 7 Novbr. 1878.

Apotekerne ere forpligtede til at anskaffe samme efter Recept af en avtoriseret Læge, Sundhedskoll. Skr. 21 Decbr. 1877 (i Møller den civile Medicinallovgivning IV B.).

At det ikke er en Forening tilladt at indkøbe og til Medlemmerne fordele homøopatisk Medicin, J. M. Skr. Nr. 173, 2 Decbr. 1886 (der henviser til en Overretsdømme).

Indskærpet Apotekerne, at Udlevering af homøopatisk Medicin er undergivet de almindelige Regler for Lægemidler, Sundhedskoll. Cirk. 30 Oktbr. 1882 (i Møller den civile Medicinallovgivn. V B.).

3. For fremmede homøopatiske Lægers Adgang til Praksis her i Landet gælde de samme Regler som om andre fremmede Læger, J. M. Skr. 31 Marts 1855.

4. Fundats for Fonden til Oprettelse af et homøopatisk Hospital, Stadf. Nr. 57, 6 Marts 1877.

5. At der gælder de samme Regler for Berettigelsen til at drive denne som for al anden Lægevirksomhed, Sundhedskoll. Skr. 21 Decbr. 1877 (ibd.).

Homiletisk Prøve, se Praktiske Prøver.

Homiletiske Øvelser, se Pastorseminarium.

Honorarer.

1. Omhandles i den almindelige Lønningslov 26 Marts 1870 §§ 1, 6, jfr. Lønningsl. for Ministeriernes Embedsmænd 2 Juli 1870 § 3.

2. Komme ikke i Betragtning ved Pensionsberegning, L. 5 Jan. 1851 § 4 Nr. 3, 24 Febr. 1858 § 5 Nr. 3 og f. Vest. L. 4 Decbr. 1863 § 4 Nr. 3, eller ved Beregning af Sædtillæg, L. 31 Marts 1860 § 7, 19 Febr. 1861 (S. 107) § 3 Nr. 2.

Se Lønning.

Hor.

1. Herved forstaas den legemlige Omgang, som en gift Person med Vidende og Vilje har med en anden end sin Ægtefælle, K. Skr. 24 Juli 1824, 30 Novbr. 1824 ad 3.

2. Straf derfor, L. 10 Febr. 1866 § 159, 25 Juni 1869 § 160 (f. Isl.).

D. L. 6—13—24, 25, Fr. 24 Septbr. 1824, jfr. Rskr. 7 Decbr. 1827, saa vel som ogsaa 6—12—4, 5 ere hævede, L. 1866 §§ 308, 309; ligeledes Fr. f. Isl. 24 Jan. 1838 § 11, L. 1869 § 212. Jfr. Forvisning 3. Separation 12.

a. En særlig lempet Straf (almindelige Lejermaalsbøder) var foreskrevet for den forladte Ægtefælle, som gjorde sig skyldig deri, D. L. 3—16—15 § 2 Nr. 2 og 5 smh. med en kgl. Resl. i Koll. T. f. 1810 S. 557, hvilke Bestemmelser ikke nævnes som ophævede ved Straffeloven. Jfr. nedenfor 4.

b. Den ugifte, som begaar Lejermaal med en gift, kan kun straffes med simple Lejermaalsbøder (altsaa nu slet ikke), K. Prom. 22 Decbr. 1792. Jfr. dog Rskr. 16 Oktbr. 1744 for Militære.

c. Med Konens Søster, derfor kan Manden kun belægges med sædvanlig Straf, K. Skr. 15 Avg. 1826 ad 1.

d. Straf derfor kan ikke bortfalde, fordi Manden har været fraværende i saa lang Tid, at det er sandsynligt, at han er død, ibd. ad 3, jfr. K. Skr. 1 Juni 1844. Jfr. nedenfor 4.

e. Ang. Jusitsministeriets Myndighed til at eftergive eller nedsætte Straffen, Resl. 12 Oktbr. 1812 (i Koll. T. f. 1815 S. 478), 29 Juli 1817, 25 Maj 1844 § 2. Mærk, at Fr. 24 Septbr. 1824 § 4, som var et væsentligt Led i Bestemmelserne herom, er hævet ved Straffelovens § 309.

f. Den Amtmændene ifølge sidst nævnte Bestemmelse (jfr. f. Isl. Rskr. 21 Maj 1823, Fr. 24 Jan. 1838 § 11, K. Skr. 23 April 1839) og Politidirektøren efter Fr. 28 Febr. 1845 § 4 tilkommende Myndighed til ved Resolution at bestemme Straffen er bortfalden. Jfr. dog f. Vest. Rskr. 18 Maj 1827 § 8.

g. Se Grønland 5, 1ste Stk.

3. Som Bevis derpaa kan Tilbud om at betale Underholdsbidrag til et Barn ikke anses, K. Prom. 4 Avg. 1807.

4. Paatale lige som ogsaa Undersøgelse finder kun Sted, naar den fornærmede Ægtefælle forlanger det, L. 10 Febr. 1866 § 159, J. M. Skr. 12 Novbr. 1866 (D. T. f. 1867 S. 345) og f. Isl. L. 25 Juni 1869 § 160.

Bestemmelserne om, at alle Sager herom skulde indberettes til Justitsministeriet, inden Aktion dekretedes, i K. Prom. 19 Decbr. 1812, Skr. 7 April 1821, Cirk. 18 Juli 1822, 8 Septbr. 1846, 28 Jan. 1847, J. M. Skr. 12 Jan. 1856, 20 Oktbr. 1860 (i den lille Reskriptsaml.), 13 Jan. 1862, formenes bortfaldne.

5. Det samme gælder om Præstens Pligt til derom at gøre Anmeldelse til Øvrigheden, K. Skr. 19 Novbr. 1846, J. M. Skr. 4 Novbr. 1859.

Præsterne skulle ikke give Øvrigheden Meddelelse om begaaet Horsbrøde, K. og U. M. Skr. 25 Maj 1888 (G. R.).

6. De, som have bedrevet Hor med hinanden, maa ikke komme sammen i Ægteskab, D. L. 3—16—8, 15 § 2 Nr. 2, Fr. 30 April 1824 § 3 Nr. 8. — De under 1 anførte Skrivelser ere emanerede i Anledning af Forespørgsler betræffende dette Forbud.

a. Et herimod indgaaet Ægteskab er ikke ugyldigt, K. Skr. 9 April 1833. Jfr. Rskr. 15 Jan. 1740 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Ægteskab A).

b. Dette Forbud kan ikke finde Anvendelse paa Ægteskab mellem en Pige og en af hende tidligere som Barnefader udlagt Mand, naar denne har fragaaet Paterniteten, K. Skr. 15 Juli 1815, J. M. Skr. 4 Juli 1854.

c. Herefter maa en Kone, hvis Mand antages falden i Slaget ved Fredericia, og som havde faaet Dom for Ægteskabets Op-hævelse, ikke ægte den, med hvem hun inden denne Dom, men efter nævnte Slag havde avlet et uægte Barn, J. M. Skr. 23 Febr. 1853, jfr. ogsaa K. Skr. 1 Juni 1844. Jfr. Rskr. 16 Maj 1788 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Ægteskab A).

d. I hvilke Tilfælde Justitsministeriet kan dispensere herfra, Resl. 25 Maj 1844 § 3.

I andre Tilfælde kan Dispensation gives ved kongelig Bevilling, J. M. Skr. 23 Febr. 1853 i Slutn., jfr. Rskr. 6 Maj 1740, 7 Juni 1793 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Ægteskab A), Bev. 28 Juli 1815.

Jfr. f. Isl. Instr. f. Landshøvdingen Nr. 179, 29 Juni 1872 § 16 a, jfr. Bkg. 22 Febr. 1875 (Nr. 3 i Till. t. Lovt.) § 17.

e. Bevillinger til Dispensation fra Forbudet i D. L. 3—16—8 meddeles nu ogsaa udenfor de i Resl. 25 Maj 1844 Nr. 3 omhandlede Tilfælde af Justitsministeriet ad mandatum, Resl. Nr. 196, 16 Septbr. 1893.

Med Hensyn til dette Forbud, se Forlovere I 13, jfr. Horebørn 7, 2det Stykke. Vielse I 8 c, næstsidste Stk.

f. Se Svangerskabstiden 4.

7. Ang. dens Virkning som Skilsmissegrund, D. L. 3—16—15 § 1, jfr. § 2 Nr. 1, 3—16—16 §§ 1, 8. Jfr. Skilsmisse 8. Skilsmissesager 3.

8. Tilladelse til nyt Ægteskab for den, der som skyldig heri

er skilt fra sin Ægtefælle, meddeles under de i D. L. 3—16—15 § 1 Nr. 4 nævnte Betingelser ad mandatum af Justitsministeriet, Resl. 25 Maj 1844 § 3. Jfr. f. Isl. Instr. Nr. 179, 29 Juni 1872 § 16 a, jfr. Bkg. 22 Febr. 1875 (Nr. 3 i Till. t. Lovt.) § 17.

Da den skyldige, naar Ægteskabet er hævet i Hertugdømmerne ved Dom, kan gifte sig igen uden Bevilling efter 3 Aars Forløb, kan Bevilling ikke heller blive fornøden, fordi vedkommende efter Dommens Afsigelse er flyttet hertil, K. Skr. 12 Juni 1832. Jfr. J. M. Skr. 20 Novbr. 1856.

9. Naar Ægtefæller ere adskilte ved Dom derfor, arver den uskyldige alene Børnene, D. L. 5—2—52 Fr. 21 Maj 1845 § 3.

10. Ang. at en Sognepræst ikke er berettiget til at vie en Person, hvis tidligere Ægteskab er ophævet ved kgl. Bevilling, og hvem der som Dispensation fra D. L. 3—16—8 er meddelt Tilladelse til at indgaa nyt Ægteskab, til en anden Kvinde end den, paa hvem Tilladelsen lyder, K. og U. M. Skr. 10 Jan. 1893 (G. R.).

11. Ang. at Bevilling til Ægteskabets Ophævelse med Tilladelse til nyt Ægteskabs Indgaaelse ikke fritager for at erhverve Dispensation fra D. L. 3—16—8, K. og U. M. Skr. 16 Juli 1894 (G. R.).

12. Ang. at en i en Skilsmissebevilling indeholdt Tilladelse til at indgaa nyt Ægteskab ikke indeholder nogen Dispensation fra D. L. 3—16—8, J. M. Skr. Nr. 291, 30 Novbr. 1896.

Horebørn.

1. Have ikke Arveret efter den, som sig i Ægteskabet forset haver, Fader eller Moder, endog Faderen tinglyste det, D. L. 5—2—71.

2. Bev. 1 April 1740 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Arv B), hvorved Arveret meddeles et saadant Barn, hvis Forældre efter Dispensation havde indgaaet Ægteskab, viser, at det ikke er anset legitimeret ved Ægteskabet.

3. Til deres Legitimation af den, i Forhold til hvem de ere Horebørn, kan Bevilling ikke ventes meddelt, K. Skr. 21 Novbr. 1826.

4. Ikke heller til deres Adoption, J. M. Skr. 6 Novbr. 1869 (D. T. 1870 S. 171), Nr. 221, 13 Avg. 1872. Jfr. nedenfor 8.

5. D. L. 6—21—6 er hævet, Straffelovens § 308.

6. Naar en Mand efter at have indgaaet Ægteskab avler uægte Børn, have disse ikke Krav paa Underholdsbidrag af hans Dødsbo, for saa vidt han efterlader sig Enke eller ægte Børn, L. Nr. 73, 12 April 1892 § 3, jfr. tidligere L. Nr. 76, 20 April 1888 § 3.

7. Et saadant maa ikke uanset Faderens dertil meddelte Samtykke døbes med hans Efternavn, og Navnet derfor i Tilfælde, hvor saadant var sket, forandret i Kirkebogen til Moderens, K. og U. M. Skr. 25 Juli 1891, 24 Febr. 1892, 23 Novbr. 1894 (alle i G. R.). Jfr. nedenfor 9.

Indgaar Forældrene senere efter Bevilling Ægteskab, maa Faderens Begæring om, at Børnene indføres i Ministerialbogen med hans Efternavn, derimod tages til Følge, K. og U. M. Skr., 2 Avg. 1892 (G. R.), og selv om Ægteskabet ulovlig er indgaaet uden Bevilling, erholder Barnet Ret til at tillægges Faderens Navn, Noten ibd.

8. Kan det ikke tillades Faderen at adoptere, fornævnte Skr. 25 Juli 1891, jfr. K. og U. M. Skr. 13 Maj 1893 (G. R.). Jfr. ovenfor 4.

9. Ang. Bevilling for et i Hor avlet Barn til at antage Faderens Familjenavn i et Tilfælde, hvor sidst nævntes Enke dertil gav Samtykke, J. M. Skr. Nr. 32, 29 Jan. 1895.

10. At et af en separeret Ægtefælle med en ugift Person avlet Barn i Forhold til den fraseparerede Ægtefælle er et Horebarn, K. og U. M. Skr. 13 Maj 1893 (G. R.).

Offer III 5 (at Oftring ved Horebørns Daab er tiladt). Uægte Børn 5 (ang. hvor vidt de efter Moderens Død kunne overgives til Faderens Forsorg).

Hosekræmmere. Borgerskab som saadan kan ikke mere meddeles, jfr. L. 29 Decbr. 1857 § 30, og de nuværende i København erholde Handelsret som Detaillister, § 92 ibd.

Jfr. K. Prom. 24 Maj 1788 (ang. Helsingør) og ang. Hosekræmmerne og Lærredshandlerne i Kbhvn. Pl. 12 Marts 1821 og 8 Maj 1840.

Se Børsen 6 (have de ikke Adgang til).

Hospitaler.

I. Almindelige Bestemmelser.

1. Derom handler D. L. 2—19.
2. Ang. Biskoppernes Tilsyn med dem, D. L. 2—17—10 og 12.
Ang. Biskoppernes og Stiftamtmandenes Tilsyn med dem, D. L. 2—19—4 og 11.
Ang. Stiftamtmandens Tilsyn, Instr. 5 Jan. 1722 A §§ 5, 11, 12.
3. Ang. at de skulde reduceres til et mindre Antal, Fr. 23 Juni 1683 § 5.

4. Ang. Jordebøger over sammes Gods i Aarhus Stift, Rskr. 11 Maj 1689.

5. Bestemmelsen om kvæstedes Optagelse deri, jfr. Rskr. 4 Febr. 1682, 10 Marts 1683, Fr. 23 Juni s. A. § 5, hæves, og Pladserne skulle fremtidig besættes i Overensstemmelse med Fundatserne, Rskr. 30 Jan. 1692.

6. Begæringer om Abalienation eller Mageskifte af Jordegods, som ved Fundatser er henlagt dertil, og om Moderation i Gæld til samme blive ikke bevilgede, Pl. 20 Febr. 1717 I A §§ 3 og 7, III A § 3. Se nedenfor 15.

7. Kancelliet kan meddele Bevilling til, at fattige og skrøbelige Mennesker maa indtages som Lemmer deri, uagtet de ej have opnaaet den i Fundatsen fastsatte Alder, Resl. 4 Juli 1800 Nr. 10.

8. Ang. Forbedring af Lemmernes Forplejning i Sællands Stift, K. Prom. 5 Jan. 1813.

9. Det er ikke befalet Provsterne at syne dem, men dog nyttigt, at saadant sker, og bliver Underretning om Synet at meddele Hospitalets Bestyrelse, K. Skr. 21 Novbr. 1837.

10. I Landkommunerne, ang. Indberetning om dem med Hensyn til paatænkte Foranstaltninger til, at de blive holdte i forsvarelig Stand, Ind. M. Cirk. 7 Jan. 1850.

11. Forandring i Stiftsøvrighedernes aarlige Indberetninger om Stiftshospitalernes Virksomhed og deres økonomiske Forfatning, og om en paatænkt Offentliggørelse af samme, J. M. Cirk. 15 April 1859, jfr. J. M. Cirk. 28 Juli 1856.

12. Ang. at en paatænkt Udgivelse af Fundatserne for Stiftshospitalerne og lignende Stiftelser, J. M. Cirk. 15 April 1859.

13. Ang. Kirkerne i samme, L. om Brugen af Kirkerne Nr. 57, 25 Marts 1872 § 13, L. om Kirkesyn Nr. 84, 7 Juni 1873 § 11.

14. Ang. de med visse Hospitaler forbundne Daareanstalter, se Sindssygeanstalter 4.

15. Ang. Afhændelse af deres Bøndergods, L. 21 Juni 1854. Se Bøndergods 10.

Ang. Afhændelse af det Roskilde Duebrødre Kloster, Odense Graabrødre Hospital, Nykøbing Hospital p. F., (Gosmer Hospital), Hospitalerne i Aalborg, Aarhus, Randers og Horsens samt Hanstedgaards Hospital tilhørende Bøndergods, L. 24 April 1860, hvorom det nærmere findes under Beneficeret Gods 13 g.

16. Ang. Fysici Tilsyn dermed, Instr. Nr. 108, 22 Oktbr. 1877 § 7.

17. Eks. paa, at der ved en Sundhedsvedtægt er tillagt Sundhedskommissionen et vist Tilsyn med Opførelsen og Benyttelsen af Lemmestiftelser og andre lignende offentlige Stiftelser, Bkg. Nr. 15, 15 Jan. 1887 § 47 (for Aarhus).

18. Skulle opføres efter Bygningskommissionens Bestemmelser i København, Bygningsl. Nr. 77, 12 April 1889 § 65, og i Frederiksberg, Bkg. Nr. 58, 19 April 1890 § 65.

19. Paa Island.

a. Ang. at til samme skal Jordegods købes af Pengene for Kirkernes bortsolgte Inventarium, Rskr. 30 April 1692.

b. Ang. de dem tildømte Bøder, Rskr. 27 Marts 1730, Adg. 27 Maj 1746 § 23.

c. Almindelige Bestemmelser om dem foreskrives i Adg. og Rskr. 27 Maj 1746.

d. De skulle have deres særskilte Kasser, men dog i fornødent Fald komme hinanden til Hjælp med Laan, Rskr. 18 Febr. 1757.

e. Spedalske bør ikke mere indtages deri, og Jorderne bortbygles eller sælges, Pl. 23 Avg. 1848 § 1.

f. Ang. en bedre Administration af dem, Bkg. 1 Juni 1861 II Nr. 15, 8 Juni 1863 II Nr. 4, 9 Juni 1865 II Nr. 10.

g. Se Lægefond, den islandske.

h. Om deres Adgang til fri Proces, L. 12 Juli 1878 (Nr. 14 i Till. t. Lovt.) § 2 Nr. 2.

20. Om Sygehospitaler, ogsaa om Hospitalerne i København, se under Sygehuse.

Se i øvrigt Stiftelser I samt: Bøder D I 11 og II 26. Forligsmægling A 2 s Nr. 11, jfr. t Nr. 4 (i Sager ang. deres Fordringer). Grundtakst II 7 a (Fritagelse for Grundtakstafgifter). Plovhavre.

II. Ang. de enkelte Hospitaler.

Meddelelser om de enkelte Stiftshospitalers Status og Virksomhed findes i M. T. B f. 1871 S. 503, jfr. f. 1872 S. 450.

De enkelte Hospitaler følge nedenfor alfabetisk ordnede efter Stedet, hvor de findes, og med Tilføjende af Hospitalets særegne Navn, hvor saadant haves.

1. Aalborg.

a. Fundats, Konf. 3 Febr. 1852.

b. Det særlige Hospitalspræsteembede nedlægges og besørger fremtidig af en af Byens gejstlige Embedsmænd, samt ang. dennes Løn herfor, Rskr. 22 April 1818, jfr. Fundatsens § 8. Jfr. Rskr. 10 Juli 1686, 23 Septbr. 1796.

Hospitalspræstens Løn forhøjes, Resl. 22 Jan. 1859.

c. Den i Fundatsens § 9 fastsatte Løn for Degnen forhøjes, Resl. Nr. 320, 19 Decbr. 1873.

d. Ang. 2 Legater dertil, Rskr. 15 Septbr. 1747, K. Skr. 20 Febr. 1841, jfr. Fundatsens § 1.

e. Stadslægen er tillige Hospitalslæge, se Stadslæger B 1.

f. Se foran I 14. Avktion 3 b.

g. Om Udlaan af dets Midler, K. og U. M. Skr. 5 Marts 1880 (G. R.).

h. Aalborg Hospitals Julelegat, Fund., Stadf. Nr. 71, 8 Febr. 1895.

Jfr. fremdeles om dette Hospital Rskr. 21 Novbr. 1661, 4 Febr. 1735, 4 Marts 1740, 8 April 1796, 28 Septbr. 1804. Pastorater 7.

2. Aardestrup, oprettet af G. Krabbe, Konf. 18 Novbr. 1840, jfr. ang. Overtilsynet med samme, Ind. M. Skr. 9 Novbr. 1860.

3. Aarhus.

a. Ny Fundats 7 Juli 1856.

b. Grevskabet Frijsenborg har fremdeles Besættelsesret til 2 Pladser i samme, J. M. Skr. 10 Septbr. 1857.

c. Honoraret for Regnskabsrevisionen forhøjes, J. M. Skr. Nr. 181, 27 Juni 1873.

d. Se foran I 14. Pastorater 12 C. Sindssygeanstalter 4. Skove II 8 c Nr. 11 (et Deputat).

e. Tillæg til Fundatsen ang. Oprettelse af en Pensionær-afdeling Nr. 65, 22 April 1879.

f. Ang. Ugepenge til Lemmerne, Ansættelse af en Portner og en Stuekone til, om Kirkesangeren og hans Løn samt ang. Forhøjelse af Hospitalsforstanderens og nogle Funktionærers Løn, Resl. Nr. 78 af s. D.

g. Se Plovhavre.

4. Agernæs. Bedehuset der maa indrettes til et Hospital, K. Prom. 5 Maj 1787.

5. Assendrup. Hospitalet Elisabeth Dorothea for fattige af Herschendsgave Gods, Bev. 11 April 1788, Konf. 3 Avg. 1792.

6. Baggessvogn Hospital (i Sindal Sogn), se Pastorater 633 B.

7. Birkerød, stiftet af Hofboghandler Poulsen, for fattige fra Hirschholm Distrikt, Konf. 15 Oktbr. 1817.

8. Bratskov Gods, Rskr. 18 Febr. 1791.

9. Bygholm Gods. Ang. Opsamling af en Fond til Oprettelse af et lidet Hospital, Stadf. Nr. 193, 22 Septbr. 1874 § 3.

10. Christianssted paa St. Croix. Et Legat til det, Konf. 24 Maj 1799.

11. Engom. Fundats 1 Maj 1626 med Tillæg, Stadf. Nr. 16, 13 Jan. 1875.

Etatsr. A. N. Hansens og Hustrus Legat, Stadf. Nr. 18, 13 Jan. 1892.

12. Faaborg. Et Legat til det, Konf. 17 Maj 1842.

13. Fjurendal. Ang. Transport af Naturalierne til samme, K. Prom. 16 Juni 1812.

14. Foulum. Ang. Overtilsynet med det, Ind. M. Skr. 9 Novbr. 1860.

15. Fredensborg.

a. Det Winterfeld-Vossiske Hospital for fattige gamle, Konf. 27 Septbr. 1831, jfr. K. Skr. 2 Febr. 1822.

b. Den under 27 Septbr. 1831 stadfæstede Fundats for det Winterfeld-Vossiske Hospital paa Fredensborg ophæves, og i Stedet for Hospitalet træder et Asyl for alderdomsunderstøttede i Asminderød-Grønholt Kommune, Stadf. Nr. 36, 19 Jan. 1894.

16. Fredericia.

a. Derom handler Rskr. 7 Oktbr. 1735, jfr. Rskr. 11 Maj 1743 P III § 3, samt Rskr. 29 Juli 1740.

b. Ang. Forstanderens Løn og Emolumenter, K. Prom. 7 Novbr. 1795.

c. Inspektør Hvids Legat til et Arbejdshus ved samme, Konf. 23 Marts 1810.

d. Se Kollekt 9.

17. Frederiksberg Sogn. Legat til det, Konf. 15 Febr. 1833.

18. Fuglsbølle Sogn, stiftet af Birgithe Sophie Hansen, Rskr. 31 Juli 1860.

19. Føns Sogn, stiftet af Grevinde Haxthausen, Konf. 14 Maj 1823.

20. Gamtofte, Jørgen Brahes Hospital. Fundats for det for samme under dette Navn substituerede Legat for værdige og trængende Mænd og Kvinder i Gamtofte, Barløse, Thurup og Hølevad Sogne, Stadf. Nr. 74, 22 Febr. 1893.

21. Gentofte-Lyngby Hospital.

a. Ny Fundats 28 April 1852. Jfr. Konf. 29 Oktbr. 1823.

Jfr. med Hensyn til Fundatsens §§ 1, 2 a, jfr. § 13 (ang. Blokke ved Kirsten Pils Kilde og udenfor Hospitalet) foruden det der nævnte Rskr. 30 Decbr. 1735 tillige Adg. 23 Juli 1712 (i Reskriptsaml.) og Rskr. 18 Decbr. 1739 — De i § 2 e (ang.

Tørv af de kgl. Tørvemoser) nævnte Reskripter findes i Reskriptsaml. Jfr. K. Skr. 25 Jan. 1817.

b. Se Pastorater 202 c, 472 c.

22. Gimlinge Sogn. Om det handler Rskr. 22 Avg. 1800, jfr. K. Prom. 3 Septbr. 1796.

Et Legat til det, K. Prom. 3 Maj 1803.

23. Glumsø By. Etatsraad Andresens Hospital, Tillæg til Fundatsen, Stadf. Nr. 122, 15 Juli 1882.

24. Gosmer.

a. Tillæg til Fundatsen, Konf. 2 Jan. 1839, Resl. 7 Juli 1868 (D. T. S. 1011).

b. Tillæg til Fundatsen, Stadf. Nr. 279, 29 Avg. 1892.

c. Se Beneficeret Gods 13 g Nr. 1.

25. Grønbæk. Se Stiftelser II 24.

26. Haasum.

a. Christens Hospital:

Ang. Sikkerheden for en i Kjergaardsholms Hovedgaard ved Fundatsen perpetueret Afgift til samme, K. Skr. 8 Juli 1837.

Ang. paatænkte Forandringer i Fundatsen, Ind. M. Skr. 8 Jan. 1855.

b. Ang. Overtilsynet med Hospitalet der, Ind. M. Skr. 9 Novbr. 1860 (det her omhandlede Hospital synes at være et andet end det under a nævnte).

27. Hammer By. Det Arboeske Hospital for Lundbygaards Godeses syge og fattige og et dertil hørende Legat, Konf. 25 Juli 1859.

28. Hansted Hospital.

a. Ny Fundats 10 Oktbr. 1870 (D. T. S. 909).

b. Ang. Betaling for Hospitalets Regnskabsføring, Resl. 8 Novbr. 1867 § 4 (D. T. S. 1247).

c. Se foran I 14. Pastorater 469 a. Skoler I B 15 (Horsens lærde Skole) f.

d. Tillæg til Fundatsen, Resl. Nr. 271, 27 Juli 1893.

29. Hellested By (under Grevskabet Bregentved).

a. Ang. Hospitalets Oprettelse af Land-Økonomiinspektør Vølcher, Konf. 28 Novbr. 1821.

b. Ang. dets Udvidelse af Statsminister Grev Moltke, Konf. 21 Novbr. 1823.

30. Helsingør.

a. Fundats 11 Avg. 1752.

Ang. dets Bestyrelse, Rskr. 18 Marts 1791, 24 Jan. 1794.
Jfr. Rskr. 13 Marts 1733.

Regulativ for Indtægternes Deling mellem Hospitalet og den lærde Skole og for Regnskabsføringen over de fælles Fonds og Udgifter, Konf. 31 Maj 1820.

Lemmernes Ugepenge forhøjes, K. Skr. 2 Novbr. 1830.

b. De samme af forrige Konger eller andre tillagte Rettigheder skulle fremdeles derved forblive, Ob. Br. 14 Decbr. 1670.

c. Ang. Tørvs Udvisning i sammes tvende Moser, Fr. 26 Maj 1688.

d. Ang. dets Andel af de fattiges Penge, som gives paa Toldboden, Rskr. 10 Marts 1708.

e. Ang. en Kirketavles Ombæring til Fordel for samme, se Kollekt 6 og 26. Jfr. nedenfor o.

f. Ang. Forstanderens Løn, Rskr. 23 Febr. 1780.

g. Ang. Anskaffelse af Medikamenter og Bandager til Lemmerne for Hospitalets Regning, K. Prom. 28 April og 11 Avg. 1792.

h. Ang. 100 Rdl. af Byen for 8 Senge deri til militære syge, K. Prom. 7 Septbr. 1802. Jfr. K. Skr. 20 Oktbr. 1818.

i. Det øresundske Hospital oppebar en Transitafgift af Varer, Resl. 5 Novbr. 1812. Jfr. L. 11 Marts 1865.

k. Regulativ for det dermed forbundne Lilliendalske Legat, Konf. 28 Jan. 1831, jfr. K. Skr. 30 Septbr. 1826.

Agentinde Holms Arvingers Legat til Hospitalet, Konf. 3 Juli 1862.

l. Et Bidrag af samme til Stiftamtmandens Kontorhold, Resl. 4 Juni 1856.

m. Se Sindssygeanstalter 4.

n. Se Pastorater 294 C g.

o. Ang. hvor vidt Kommunen eller de fattiges Kasse skal tilsvare det samme tilkommende Fiksum (der træder i Stedet for den under Kollekt 6 omhandlede Kirketavle), K. og U. M. Skr. 18 Juni 1883 (G. R.).

p. Købmand Marstrands Legat, Stadf. Nr. 137, 22 April 1891.

r. Bertha Marie Kjerboes Legat, Stadf. Nr. 188, 28 Juni 1894.

s. Hofjægermesterinde Cathrine Elisabeth Stemann født Ollriks Legat, Stadf. Nr. 183, 9 Juni 1898.

31. Herfølge By (under Vallø). Dronning Anna Sophies Hospital.

a. Ny Fundats 13 Jan. 1830. Jfr. med Hensyn til Fundatsens § 11 (ang. Direktøren) Rskr. 11 Jan. 1810, og med Hensyn til § 12 (ang. Inspektionen) K. Prom. 30 April 1808.

b. Embedet som Hospitalsprædikant og Informator ved samme hæves, og Børnene skulle søge Byens Skole, Rskr. 10 Oktbr. 1806.

32. Herringe. Sogneforstanderskabet har ingen Medbestyrelsesret over Hospitalet eller de dertil knyttede Legater, Ind. M. Skr. 26 Septbr. 1854. I Noten meddeles forskellige Fundatser.

33. Herritslev. Ang. Hospitalet, og at det henlægges under Herritslev og Bregninge Sognes Fattigkommissioner, K. Skr. 5 Marts 1831.

34. Hesselager. Et Legat til det saa kaldte mindste Hospital, Konf. 31 Maj 1808.

35. Hesselmed. Ang. Hospitalets Oprettelse og om et Laanebibliotek ved samme, Konf. 8 Oktbr. 1802.

36. Hillerød.

a. Ny Fundats 10 Oktbr. 1870 (D. T. S. 817).

b. Se Byskat 2 c. Distriktslæge-Distrikterne D 28 a. Pastorater 310 d.

37. Grevskabet Holsteinborg, Konf. 29 Oktbr. og K. Prom. 2 Novbr. 1811.

38. Hornslet. Ny Fundats, Stadf. Nr. 325, 22 Decbr. 1890.

39. Horsens.

a. Ny Fundats 7 Juli 1856.

ad Fundatsens § 3: Ang. de 4 Pladser, hvortil Horsens By har Belæggelsesret, Rskr. 18 Avg. 1688. — Ang. de 4 Pladser, hvortil Ejeren af Boller og den Smithske Familie have Belæggelsesret, K. Skr. 15 Febr. og 7 Maj 1831.

b. Honoraret for Regnskabsrevisionen forhøjes, J. M. Skr. Nr. 181, 27 Juni 1873.

c. Se foran I 14. Pastorater 334 d og e. Sindssygeanstalter 4.

d. Tillæg til Fundatsen, fornemlig om Oprettelse af en Pensionærafdeling, Nr. 240, 22 Decbr. 1876.

e. Om Forhøjelse af Funktionærernes (Læges, Præsts, Forstanders, Degns, Stiftsrevisors samt Inspektionens Formand og Sekretærs) Lønninger, Resl. Nr. 241 af s. D.

f. Se Pastorater 334 x (om Klosterkirken).

40. Husby Sogn. Oprettet af Grev Wedel, Konf. 14 Maj 1823.

41. Høietostrup.

a. Kancellir. Jens Andreasens og Hustrus Gaver dertil, Konf. 14 Maj 1751 og 11 Novbr. 1773 (i Till. t. Reskriptsaml. f. 1865), jfr. Rskr. 17 Avg. 1798. Jfr. Fundats for Etatsr. Jens Andreasens Fattighus 8 Avg. 1823.

b. Ang. dets Bestyrelse, Rskr. 27 Juni 1806.

c. At dette Hospital ikke maa bortsælges, Ind. M. Skr. 16 Avg. 1865.

42. Hørning, se Stiftelser II 42. Tiende 50.

43. Island.

a. Ang. Hjalbannerøres Hospital, Rskr. 25 Septbr. 1801. Jfr. Pl. 23 Avg. 1848 § 1.

b. Ang. Hørgsland Hospital, Rskr. 17 Maj 1805.

c. Ang. Ophævelse af Resl. 18 Septbr. 1793 (se med Hensyn til denne Resolution U. L. f. 1875 S. 284 Noten) om Nedlæggelsen af Gufunes Hospital m. m., Bkg. 9 Oktbr. 1875 (Nr. 25 i Till. t. Lovt.).

d. Ang. Afhændelse af Hospitalsejendommen Kaldadarnes m. v., L. 11 Decbr. 1891 (Nr. 34 i Till. t. Lovt.) § 4.

44. Kolding. St. Jørgens Hospital.

a. Ang. Salg af dets Jordegods, Rskr. 5 Juli 1793 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Fattige).

b. Ang. Forstanderens Løn og Emolumenter, K. Prom. 7 Novbr. 1795.

c. Ang. Forøgelse af Lemmernes Antal, Rskr. 18 Febr. 1803.

d. Ang. Understøttelsesportioner til Personer udenfor Hospitalet, J. M. Skr. 5 Juli 1858.

e. Se Pastorater 419 i, r. Skove II 8 c Nr. 9 (et Deputat).

Jfr. fremdeles om Hospitalet, Rskr. 29 Juli 1740.

45. København. Se Abel Cathrines Hospital. Vartov. Jfr. Skove II 8 c Nr. 3.

46. Køng, Konf. 23 Juni 1797.

47. Langaa Fattighospital, Konf. 17 Decbr. 1819.

48. Lem Sogn. Ang. en Hospitalet tilhørende Kapital, Bev. 17 Maj 1799.

49. Lemvig. Ang. Hospitalets Ophævelse, K. Prom. 3 Maj 1794. Jfr. Rskr. 29 Juli 1740, 28 Juni 1743, 5 Juli 1793 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Fattige).

50. Lyngby.

Det Drewsenske Hospital, Konf. 28 Febr. 1806.

Gentofte-Lyngby Hospital, se foran 21.

51. Maarslet, Hospitalet maa nedlægges og anvendes som Fattighus, K. Skr. 2 April 1831.

52. Munkebo og Seden Hospitaller, stiftede af Oberstløjtn. Bruggemann, udvidede af Oberstløjtn. Roepstorff, Fundats for dem, Konf. 11 Marts 1796.

53. Nakskov. Se nedenfor 56 i.

54. Nivaagaards Hospital. Fundats, Stadf. Nr. 150, 8 Juni 1895.

55. Nyborg. Det Baggerske Hospital, Konf. 17 April 1795, jfr. K. Prom. 5 Marts 1791.

Ang. 20 Læs Tørv aarlig af Byen dertil, Rskr. 27 Juli 1792.

56. Nykøbing paa Falster.

a. Fundats 22 Jan. 1834.

Jfr. med Hensyn til Fundatsens §§ 8 og 9 (ang. Inspektionen og Direktionen) Rskr. 7 Avg. 1739.

b. Ang. Ansættelse af Opvartningskoner og Forhøjelse af Officianternes Lønninger, Resl. 23 Febr. 1848.

Forhøjelse af Opvartningskonernes Løn, Resl. Nr. 220, 15 Avg. 1873.

c. Ang. Belæggelse af Pladserne i en ny opført Lemmebolig, Resl. 23 Febr. 1848, 19 Decbr. 1850.

d. Yderligere Forøgelse af Lemmernes Antal og Opførelse af en ny Lemmebolig, Resl. 10 Juli 1861 (i Noten t. Resl. Nr. 116, 20 April 1872).

e. Hospitalsforstanderens Fribolig maa vedligeholdes af Hospitalet, J. M. Skr. 19 Juli 1865.

f. Ugepenge til Lemmerne betales med 11 Mk., Resl. Nr. 116, 20 April 1872 § 1.

g. Ang. Oprettelse af 20 Legatportioner for trængende i Lolland-Falsters Stift udenfor Hospitalet, § 2 ibd.

h. Se foran I 14. Pastorater 522 k. Sindssygeanstalter 4.

i. Ang. en Filial fra samme i Nakskov og de derved ansatte Funktionærer, Resl. Nr. 79, 1 Maj 1883.

k. Jfr. fremdeles om dette Hospital, Rskr. 15 Febr. 1793 § 5, 23 Novbr. 1804, Rskr. 22 Jan. 1817, K. Skr. 18 Maj 1819.

57. Nykøbing paa Mors.

a. Ny Fundats, Konf. 17 Jan. 1845.

b. Forhøjelse af Forstanderens Løn, Resl. 28 Marts 1863, Nr. 415, 9 Decbr. 1871.

e. Forhøjelse af Understøttelserne, fornævnte Resl. 1871.

58. Næstved. Hospitalet og deri værende Kirke maa afstaas til et Arbejdshus, K. Prom. 3 Maj 1803. Jfr. Pastorater 530 e.

59. Nørlem Sogn, Stjernhjelms Hospital. Ny Fundats, Stadf. Nr. 299, 15 Novbr. 1890.

60. Odense. Graabrødre Hospital og Kloster.

a. Ny Fundats 10 Oktbr. 1870 (D. T. S. 930).

ad Fundatsens § 1 (ang. Direktionen): Jfr. Rskr. 4 (to) og 25 Oktbr. 1709, 14 Novbr. 1711, K. Prom. 23 April 1791, 21 Jan. og 14 Juli 1792.

ad Fundatsens § 4 (ang. Hospitalspræsteembedet) se Pastorater 555 B d, jfr. E.

ad Fundatsens § 6 (ang. Hospitalslægen), jfr. Rskr. 9 Maj 1848 (to). Jfr. Rskr. 8 Febr. 1715.

b. Det i Resl. 1 April 1846 bestemte aarlige Bidrag dertil af 250 Rdl. fra Amterne i Fyns Stift og nogle af Stiftets Købstæder maa bortfalde, J. M. Skr. 8 Juli 1862.

c. Se foran I 14. Apotek 12. Assistenshuset B. Dødsfald 1 (deres Anmeldelse for Skifteretten) i Nr. 3. Sindsygeanstalter 4. Sygehuse II 2 u Nr. 2.

Jfr. fremdeles med Hensyn til dette Hospital, Adg. 5 Decbr. 1685, K. Prom. 9 Marts 1793, Rskr. 31 Jan. 1794, 6 Juli 1798, Resl. 8 Oktbr. 1824, 7 Maj 1828.

61. Radsted Fattighospital. Jfr. Pastorater 573 d.

a. Ny Fundats, Konf. 28 Jan. 1818.

b. Tillæg til Fundatsen, Stadf. Nr. 170, 15 Oktbr. 1881.

c. Tillæg til Fundatsen, Stadf. Nr. 123, 11 April 1891.

62. Randers.

a. Ny Fundats 5 Oktbr. 1868 (D. T. S. 1163).

ad. Fundatsens § 19 (ang. Inspektionen og dens Kontorhold), jfr. K. Skr. 13 Febr. 1830, 7 Febr. 1832, Resl. 20 Jan. 1855.

ad. Fundatsens § 21 (ang. Hospitalspræsten), se Pastorater 576 d.

ad. Fundatsens § 22 (Kirkesangeren), se ltr. 1 ibd.

b. Forstanderens Familje hører til Byens Sognekirke, Rskr. 15 Avg. 1749.

c. Ang. Medikamenters Anskaffelse til Lemmerne, K. Prom. 1 Septbr. 1792, Rskr. 9 Novbr. s. A. § 3.

d. En Afgift til samme, der benævnes Provstekorn, maa inddrives ved Udpantning, K. Skr. 30 Oktbr. 1824. Jfr. nu L. Nr. 36, 29 Marts 1873 § 1 Nr. 3.

e. Ang. Oprettelse af Understøttelsesportioner til Personer udenfor Hospitalet, Rskr. 20 Febr. 1835, 14 Maj 1857 §§ 3, 4.

f. Den af det oppebaarne Plovhavre af Houlberg Herred tilbagegives Aarhus Hospital, som derhos tillægges en Del af Hospitalets Overskud, Rskr. 14 Maj 1857 §§ 1, 2.

g. Rskr. 14 Decbr. 1790 om Bidrag af dets Overskud til Spindeskoler i Aarhus og Horsens hæves, J. M. Skr. 8 Febr. 1862.

h. Honoraret for Regnskabsrevisionen forhøjes, J. M. Skr. Nr. 181, 27 Juni 1873.

i. Se foran I 14. Avktion 3 b. Pastorater 576 d, e Sindssygeanstalter 4.

k. Bestemmelser om Antallet og Størrelsen af Understøttelsesportioner til trængende udenfor Hospitalet, Resl. Nr. 353, 26 Oktbr. 1892. Jfr. Resl. 4 April 1866.

l. Stadslæggen er Læge derved, Resl. Nr. 154, 15 Maj 1891.

m. Se Tiende 42 a.

n. Sadelmager N. Larsens Velgørenhedslegat til Fordel for Lemmerne i Randers Hospital, Stadf. Nr. 187, 18 Juli 1896.

63. Ribe.

a. Ang. Salg af dets Jordegods, Rskr. 5 Juli 1793 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Fattige). Jfr. Rskr. 29 Juli 1740.

b. Ang. Forstanderens Løn og Emolumenter, Rskr. 23 Septbr. 1796, jfr. K. Prom. 7 Novbr. 1795.

c. Ang. Understøttelsesportioner til Personer udenfor Hospitalet, J. M. Skr. 5 Juli 1858.

d. Forandringer i Fundatsen med Hensyn til en Udvidelse af Hospitalet, Resl. 19 Maj 1865.

e. Se Formue og Lejlighed III 3 f. Pastorater 583 A c og h, C f. Sindssygeanstalter 4.

64. Roskilde.

a. Duebrødre Hospital eller Kloster.

1) Fundats 19 Febr. 1740. Jfr. Konf. 1 Juli 1667, Rskr. 24 April 1741.

Regulativ for Delingen af dets og den lærde Skoles fælles Midler og for den fremtidige Regnskabsføring for samme, Konf. 3 Jan. 1816.

Ang. Udvidelser af samme, K. Skr. 31 Oktbr. 1829, Rskr. 13 Septbr. 1841.

Forhøjelse af Lemmernes Ugepenge, Resl. 11 Marts 1853, jfr. Rskr. 3 April 1807, K. Prom. 25 Novbr. 1809.

2) Ang. Frihed for Skat efter Fr. 14 Avg. 1741, naar dets Jorder udlejes til udenbys, Rskr. 22 Juni 1742.

3) Ang. at Dom for Gæld, Eksekution eller Indførsel ikke maa ske hos Lemmerne efter Indtagelsen i Hospitalet, da deres Ejendele saa høre dette til, Rskr. 23 Jan. 1750.

4) Et Bidrag af samme til Stiftamtmandens Kontorudgifter, Resl. 4 Juni 1856.

5) Et af Højesteretsadvokat Liebe stiftet Legat til det, Konf. 18 Juli 1864.

6) Se foran I 14. Bygningsafgift II 3 f. Skolelærere I 2 (Kaldsret) f.

b. Søren Olsens Hospital. Etatsr. Suhrs og Hustrus Legat dertil. Konf. 9 Novbr. 1859.

Se Arveret 15 A g. Bygningsafgift II 3 f.

65. Ryde, for Gammelgaard Gods, Konf. 19 Juli 1799, jfr. K. Prom. 3 Juli 1802.

66. Rynkeby Sogn. Oprettet af Justitsr. Bergs Enke for fattige af Skousboe Gods.

a. Fundats, Konf. 28 April 1804.

b. Et Legat til det, Konf. 12 Juni 1819.

67. Rødby. Ang. et Legat til Hospitalet, K. Skr. 26 Juli 1836.

68. Rønne Hospital eller Bohns Stiftelse.

a. I Stedet for samme er substitueret et Legat for værdige trængende i Rønne, Stadf. Nr. 103, 28 Maj 1881.

b. For det i Stedet for samme substituerede Legat er givet en ny Fundats, Stadf. Nr. 114, 26 Maj 1884.

c. Bager Jens Mogensens og Hustrus Legat dertil, Stadf. Nr. 175, 6 Decbr. 1886.

69. Saksjøbing. Fundats for et af Besidderinden af Baroniet Guldborgland i Nærheden af Saksjøbing oprettet nyt Hospital i Stedet for det gamle saa kaldte Christopher Gjões Hospital, Konf. 9 Septbr. 1853.

70. Seden, se foran 52.

71. Sioldborg (Sognets nuværende Navn er Skjoldborg). Ang. et Legat til det, Bev. 28 Juni 1799 § 2. Se Pastorater 655.

72. Slagelse.

a. Derom handler Rskr. 12 Novbr. 1661.

b. Ang. Medikamenter til Lemmerne, K. Prom. 2 Juni 1792.

c. Ang. Afkortning i Lemmernes Ugepenge, naar de med Forlov ere fraværende, Rskr. 2 Oktbr. 1810.

Ang. Ugepengenes Størrelse, Rskr. 11 Decbr. 1810.

d. Ang. Delingen af sammes og den lærde Skoles fælles Midler, Rskr. 22 Decbr. 1812, Approb. 8 Novbr. 1814. Jfr. ang. nogle Bidrag af disse Midler Rskr. 24 Marts 1786, 14 Juli 1797, 28 Oktbr. 1803. Se nedenfor h.

e. Ang. Besættelsen af Posten som Hospitalslæge, Resl. 11 Juli 1815.

f. Det juridiske Medlem af Inspektionen skal besørge Brevvekslingen og derfor oppebære 100 Rdl. aarlig, Resl. 10 April 1853.

g. Et Bidrag af samme til Stiftamtmandens Kontorhold, Resl. 4 Juni 1856.

h. Ang. Oprettelsen af et Kloster i Forbindelse med samme og Fundats for Klosteret, Rskr. 2 Oktbr. 1857. I Noten findes Oplysning om Hospitalet.

Klosteret skal opføres for Hospitalets og den nedlagte lærde Skoles Fællesfonds, Resl. 23 Marts 1858.

i. Pladserne i Hospitalet og Klosteret besættes af Stiftsøvrigheden, der ikke er bunden ved Inspektionens Indstilling, J. M. Skr. 14 Marts 1862.

k. Ang. Forøgelse af Lemmernes Antal, Resl. Nr. 78, 1 Maj 1883.

l. Se Pastorater 667 C. Tiende 44.

73. Slangerup i Maglebrænde Sogn.

a. Fundats, Konf. 7 Maj 1783 (i Till. t. Reskriptsaml. f. 1865).

Nogle Forandringer i Fundatsen m. m., K. Skr. 8 Maj 1832.

b. Inspektørerne skulle i Hospitalets Anliggender nyde Befordring af Maglebrænde og Gundslev Sogne, Rskr. 29 Decbr. 1786.

c. Der findes ikke Anledning til at forandre Kancelliets Resolution af 28 Decbr. 1830 (utrykt) om, at Fattigunderstøttelse ikke maa ydes til nogen, der er kvalificeret til at optages i samme, men vægrer sig derved, Ind. M. Skr. 5 Juli 1852 (G. R.).

d. At Hospitalet ikke kan tilstedes nedlagt, samt ang. Tilvejebringelsen af de til en Istandsættelse fornødne Midler, J. M. Skr. 25 Novbr. 1865, jfr. Ind. M. Skr. 5 Juli 1852 (G. R.).

e. Fundats for det i Stedet for Hospitalet substituerede Legat for trængende i Gundslev og Maglebrænde Sogne og i Gundsømagle By, Stadf. Nr. 71, 8 Marts 1889.

74. Spjellerup. Ang. Bidrag af Vemmetofte Kloster dertil, se de under Adelige Klostre 17 c anførte Bestemmelser.

75. Svendborg. St. Jørgens Hospital.

a. Ang. hvad Lemmerne skulle nyde, ang. disses Optagelse og om dets Midlers Bestyrelse, Rskr. 16 Decbr. 1735, 17 Avg. 1736.

b. Ang. Belæggelsesret til Pladser deri for Stamhusbesidderen af Thorseng, Rskr. 17 Avg. 1736, jfr. K. Skr. 2 Juni 1821 § 36.

c. Ang. Forandring i Fundatsen, Rskr. 13 Avg. 1811.

76. Søderup, Konf. 30 Juni 1819.

77. Søllerød. Det Drewsenske Hospital, Konf. 19 Maj 1809.

78. Sønderby.

a. Ang. Forandring i Sikkerheden for dets i Frederiksgave Hovedgaard perpetuerede Kapital, Ind. M. Skr. 19 Juli 1852.

b. Organist Peder Jørgensens Legat til bedste for Lemmer i Sønderby Hospital, Stadf. Nr. 249, 3 Novbr. 1898.

79. Søndersø. Jfr. Ingeborg Friis's Hospital for 4 fattige af Margaard Gods, Fundats, Konf. 15 Maj 1833. (Et rigtigere Aftryk af denne Fundats findes i Till. t. Reskriptsaml. f. 1860).

80. Tisted.

a. Ang. et Legat dertil, Rskr. 30 Juni 1797.

b. Legater for Hospitalslemmerne, Stadf. Nr. 248, 19 Novbr. 1875 § 6, Nr. 79, 5 Maj 1876, Nr. 22, 31 Jan. 1878 § 3.

c. Lemmerne have Adgang til Boghandler Kreibergs og Hustrus Legat, Stadf. Nr. 149, 10 Juli 1888 § 3 a.

81. Tostrup. Ang. Overtilsynet dermed, Ind. M. Skr. 9 Novbr. 1860.

82. Tved. Sognepræst Suhrs Legat til Lemmerne, Stadf. Nr. 101, 12 Maj 1875.

83. Tybjerg. Konf. 21 Juli 1855 paa:

a. Generalløjtn. v. Steinmanns Gavebrev til samme.

b. Oberstløjtn. Lepels Fundats af 3 Juli 1724.

c. Ritmester v. der Maases Enkes Gavebrev af 21 Juni 1735.

d. Tillægfsfundats, Stadf. Nr. 195, 4 Juli 1889.

84. Udbyneder. Reglement for det, Konf. 18 Maj 1802.

85. Vadum. Deri skal kun holdes Bøn paa Søn- og Helligdage, Ind. M. Skr. 15 Maj 1855.

86. Varde.

a. Skal blive uforandret, Rskr. 29 Juli 1740.

b. Ang. en Kapital af samme til en Arbejdsanstalt, Rskr. 1 April 1791.

c. Ang. Salg af dets Jordegods, Rskr. 5 Juli 1793 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Fattige).

d. Ang. Forstanderens Løn og Emolumenter, K. Prom. 7 Novbr. 1795.

e. Ang. Afgifterne af sammes Enge, Rtk. Prom. 31 Decbr. 1799.

f. Ang. Understøttelsesportioner til Personer udenfor Hospitalet, J. M. Skr. 5 Juli 1858.

g. Legater til det, Konf. 13 Marts og 28 Septbr. 1861, 19 Juni 1864.

h. Ny Fundats, Stadf. Nr. 259, 19 Juli 1893.

i. Murmester Hans Jensens Legat til Haandværkeres Enker, Konf. 26 Febr. 1866.

87. Veflinge, se Legater II B II 185.

88. Vejle.

a. Ny Fundats Nr. 58, 21 Marts 1874. Jfr. Rskr. 29 Juli 1740, K. Prom. 7 Novbr. 1795, J. M. Skr. 5 Juli 1858.

b. Forstanderens Lønning m. v., Resl. Nr. 190, 29 Oktbr. 1883.

89. Vesterskerninge, oprettet af Etatsraadinde Kragh for trængende Fæstere eller Tjenestefolk paa Skjoldemose Gods. — Forandring i Fundatserne, Ind. M. Skr. 8 Novbr. 1856. I Noten samme Steds findes Fundatserne.

Ang. Besættelse af Pladserne deri, K. Skr. 22 Marts 1823.

90. Viborg.

a. Ny Fundats 15 Marts 1855.

ad Fundatsens § 5 (ang. Inspektionen). Jfr. Rskr. 20 April 1759.

ad Fundatsens §§ 8 (ang. Hospitalspræsten) og 9 (om Kirkesangeren), se Pastorater 869 B s.

b. Har haft en aarlig Afgift af Læsø, Rskr. 20 Febr. 1692.

c. Forstanderen havde ifølge Rskr. 20 April 1759, jfr. K. Prom. 28 Oktbr. 1807, Skattefrihed for den af ham beboede Gaard.

d. Ang. Braems Legat til Uddeling til fattige paa Asmild Klosters Gods, Rskr. 23 Avg. 1793.

J. Sørensens Lourings Legat til et af Lemmerne, Konf. 18 Febr. 1859.

e. Ang. Asmild Klosters Besættelsesret til nogle Pladser deri, K. Skr. 11 Juni 1833.

f. Se Tiende 1 gg Nr. 3.

g. Formindskelse af Lemmernes Antal og Forøgelse af deres Pengeunderstøttelse, Resl. Nr. 406, 6 Decbr. 1893.

91. Viby. Jørgensernes Fattighospital, Konf. 1 Decbr. 1786. Fundatstillæg Nr. 275, 14 Decbr. 1898.

92. Voldum. — Pladserne deri besættes af Ejerne af Claus-holm, samt ang. en formentlig Gave fra Dronning Anna Sophie til Hospitalet, K. Skr. 10 Septbr. 1839.

Prinsesse Emma Schønaich-Carolaths Legat til det, Stadf. Nr. 331, 27 Decbr. 1872.

93. Ørbæk Sogn, se Legater II C 244.

94. Ørsted. Ang. Forstaaelsen af Fundats 3 Novbr. 1738 (utrykt) og om et til samme henlagt Legat, K. Skr. 31 Marts 1835.

Hospitalsforstandere.

1. Skulde efter D. L. 2—19—1 beskikkes af Hospitalets Inspektører, dog at Kongens Konfirmation derpaa toges.

Nu skal vedkommende Direktion om Hospitalsforstanderskabers Besættelse gøre Forslag til Kongen, ved hvis Resolution det tillades den at overdrage Embedet til den paagældende Person, Resl. 24 Septbr. 1822 (i K. Cirk. 28 s. M.), der tillige giver nærmere Regler om Bestallingens Affattelse.

Den samme Steds foreskrevne kgl. Konfirmation paa Bestal-lingen er nu bortfalden, Resl. 12 Septbr. 1866 (D. T. S. 936).

Ang. at Vakancer i Hospitalsforstanderskaber skulle offentlig bekendtgøres, ibd.

2. Skulle være gode, gudfrygtige og vederhæftige Mænd, som enten ere ugifte, eller som ere gifte og ingen Børn have, D. L. 2—19—1, jfr. Adg. 2 Marts 1708 Nr. 7 (i Reskriptsaml.).

Bevilling for dem til at gifte sig kan Kancelliet meddele, Resl. 4 Juli 1800 § 9.

3. Ang. Hospitalernes Arveret efter dem, se Arveret 14.

4. Om dem handler fremdeles D. L. 2—19—1, 5, 7, 11 og 13.

5. Forslag om Tillæg til dem bevilges ej, Pl. 20 Febr. 1717 I A Nr. 8.

6. Ang. Tilladelse for Enken efter en saadan til at vedblive Hospitalsforstanderskabet ved Hjælp af en Fuldmægtig, Rskr. 11 Oktbr. 1737 (i Reg. t. Reskriptsaml. und. Fattige).

7. Ang. deres Myndighed til at afholde visse, Hospitalerne vedkommende Avktioner, se Avktion 3 a—c.

8. Ang. Forstanderne ved de enkelte Hospitaler, se de under Hospitaler II anførte Fundatser og øvrige Bestemmelser.

9. Hospitalsforstandere paa Færøerne ere fritagne for Skydspligt, L. 17 Marts 1865 § 2.

Hospitalsinspektør, se Kommunehospital 10 h.

Hospitalskirker, se Kirker 9, 1ste Stykke.

Hospitalslemmer.

1. Almindelige Bestemmelser om dem indeholdes i D. L. 2—19—6 til 10.

2. Ang. Hospitalernes Arveret efter dem og Ret til Arv, som tilfalder dem, medens de ere i Hospitalet, se Arveret 15 A og B.

Om Hospitalernes Arveret efter dem og om deres Raadighed over deres Gods i levende Live, se videre J. M. Skr. Nr. 10, 10 Jan. 1880 (Hospitalet i Nykøbing p. F.), F. M. Skr. Nr. 56, 19 Marts 1888 (Graabrødre Hospital i Odense). Jfr. Skattedir. Skr. Nr. 33, 31 Jan. 1895. Se Arveafgifter I 6 c.

Ang. Hospitalernes Ret til selv at overtage Boerne efter dem, se Skifte 17.

I levende Live have de fri Raadighed over deres Ejendele, hvilken ikke kan betages dem, K. Prom. 2 Febr. 1813.

Ved specielle Bestemmelser for nogle Hospitaler er det dog forbudt Lemmerne at pantsætte, afhænde eller bortgive deres Ejendele. se saaledes Konf. 26 Juni 1801 § 11 e (Plougs Plejehus i Faaborg), 29 Oktbr. 1823 § 6 og 28 April 1852 § 8 (Gentofte Hospital), 22 Jan. 1834 § 5 (Nykøbing Hospital p. F.). Jfr. Hospitaler II 64 a Nr. 3.

3. Se Avktion 3 c (over deres Efterladenskaber). Begravelse 15. Distriktslæger 4 c (at disse skulle tilse dem uden Betaling). Dødsfald 1 (deres Anmeldelse for Skifteretten) i Nr. 3. Obduktioner 2 (at deres Lig ikke maa obduceres uden Familjens Samtykke).

4. Ang. Lemmerne ved de enkelte Hospitaler, se de under Hospitaler II anførte Fundatser og øvrige Bestemmelser.

Hospitalslodder.

Til den islandske Lægefond.

1. Af Fuglefangst, Søpapegøjefangst derunder indbefattet, Rskr. 26 Maj 1824 § 1, der fremdeles forblev gældende, Fr. 12 Febr. 1872 § 8 (Nr. 11 i Till. t. Lovt.).

2. Af Fugle- og Fiskefangst paa Vestmannøerne, skulde fremtidig tilfalde Lægefonden, Pl. 24 Marts 1863. Jfr. Rskr. 20 Febr. 1750, Bkg. 1 Juni 1861 II § 15.

3. Af Fiskefangst, Fr. 12 Febr. 1872 (Nr. 11 i Till. t. Lovt.). Herved er Fr. 10 Avg. 1868 hævet.

4. Eller Hospitalsafgift paa Island af Fiske- og Fuglefangst er bortfalden og Bestemmelserne herom hævede, L. 4 Novbr. 1881 (Nr. 19 i Till. t. Lovt.) § 9, hvormed maa sammenholdes forel. L. 16 Febr. 1882 (Nr. 4 ibd.).

Hospitalspræst.

1. Maa de store Hospitaler selv have og underholde, D. L. 2—19—12.

2. Efterretninger om Hospitalspræstekaldene bleve indhentede ved K. Cirk. 10 Avg. 1802.

3. Om de enkelte Hospitalspræsteembeder og om Præstegeringen i de enkelte Hospitaler, se Pastorater. (Det bemærkes at under Hospitaler II findes ved hvert enkelt Hospital Henvisning til nævnte Artikel).

Se Sognebaandsløsning 9.

Hospitalsskriver (og Kontrollør) ved Frederiks Hospitalet, se Frederiks Hospital 6 e og g.

Hotel.

1. Om Hotelejernes Tilsyn med og Anmeldelse for Politiet af de rejsende, se Rejsende 1, 2det Led og 2.

2. Skulle opføres efter Bygningskommissionens Bestemmelse i København, Bygningsl. Nr. 77, 12 April 1889 § 65, og i Frederiksberg, Bkg. Nr. 58, 19 April 1890 § 65.

Se Beværtningsnæring. Beværtningssteder. Brændevinsafgift. Gæstgiveri.

Hoved-, Skibs-, Registrerings- og Maalingskontoret.

1. Ang. dets Oprettelse under Generaldirektoratet for Skattevæsenet, Indretning og Forretninger, L. om Skibes Registrering 13 Marts 1867 § 4, Resl. 9 Avg. s. A. (i Bayer den gældende Told-, Skibsafgifts- og Brænderiafgiftslovgivning S. 104), Instr. 14 Septbr. 1867 (S. 192 ibd.), jfr. Bkg. 14 og 26 Septbr. 1867.

2. Chefen derfor, hans Lønning, Udnævnelse, Pensionsret, L. Nr. 90, 2 Juli 1880 §§ 1, 2, 4 Nr. 3, 9.

3. Med Hensyn til sammes Forretninger kan mærkes Bkg. Nr. 94, 29 Avg. 1878 I D i Slutn.

4. Chefen derfor har Rang i 3dje Klasse Nr. 9, Resl. Nr. 94, 21 Maj 1887.

5. Er nu afløst af Registrerings- og Skibsmaalingsbureauet, se dette Rubrum.

Se Indførselstold 16. Skibes Maaling. Skibes Registrering.

Hovedarkivet, se Arkivvæsenet 6.

Hovedbogholderen ved Statsbanedriften.

1. Om ham handlede L. Nr. 65, 12 April 1892 §§ 2 (jfr. 7), 8 (2den Kl. og næstsidste Punktum).

Havde Rang i 5 Kl. Nr. 4, Resl. Nr. 307, 1 Septbr. 1893.

2. Denne Benævnelse er nu bortfaldet, og i Stedet derfor er traadt Chefen for Bogholderkontoret, L. Nr. 52, 26 Marts 1898 §§ 2, 6.

Hovedbøger.

1. Ang. de Hovedbøger, som offentlige Kassebetjente skulle føre, Fr. 8 Juli 1840 om Kassev. i Alm. §§ 23, 24, om Amtstueoppeb. §§ 3, 4, jfr. § 6, om Kanc. Kassev. § 10, om Generaltoldk. Kassev. § 1, Rev. Dep. Cirk. 8 Marts 1866 (i M. T. 1872 S. 80—81) og Nr. 71, 23 Marts 1872 (ang. Amtstuerne), 9 Marts 1866 (S. 89 ibd.) og 7 Marts 1867 II (S. 100 ibd.) (ang. Købstadmagistrater, Byfogeder og øvrige Justitsembeds-mænd).

2. Høre til de Handelsbøger, som visse Næringsdrivende skulle føre, Fr. 1 Juni 1832 § 1. Se i øvrigt under Handelsbøger.

3. Som de, der besidde Fæstegods, skulle føre, se Fæstepro-tokoller 1 og 2.

Se Amtsforvaltere I A 6, 56. Retsbetjente 23.

Hovedgaarde — Hovedgaardstakst.

1. Se Sædegaarde.

2. Ang. hvad der forstaas ved Udtrykket »Hovedgaarde« i Fr. 29 Febr. 1792 § 13, K. Skr. 12 Decbr. 1829.

Hvad derved forstaas og ang. Begrænsning af deres Udstyk-ning, L. Nr. 81, 11 April 1897 § 2, jfr. §§ 3 og 4.

3. Ang. Hartkornsprivilegiets Ophævelse, se Hartkorn D 3 med Henvisninger. Jfr. Pl. 14 Juli 1819 om, at Hovedgaarde skulde deltage i Udredelsen af de Udgifter, der lignes paa Kom-munernes Hartkorn.

4. Deres Jagtret efter Fr. 20 Maj 1840 § 19 ophævedes ved L. Nr. 61, 1 April 1871, jfr. sammes § 6.

5. Den dem efter Fr. 14 Septbr. 1774 § 1, 25 Oktbr. 1843 § 8 og Adg. 27 Jan. 1847 paahvilende Forpligtelse til at holde Rytter- eller Artilleriheste ophævedes ved L. 16 Marts 1851.

Ang. Ophævelse af deres Forpligtelse til at holde Sprøjter, se Sprøjter 1.

6. Om deres Tiendefrihed, se Tiende 1 b, c, r—t. Jfr. Degnetrave 9.

Se videre Bygningshjælp A 2 c. Fideikommissar I 3 d (Besiddernes Raadighed med Hensyn til Hovedgaardens Bortfor-

pagtning). Høstdag I 2 c og f. Indkvartering III 14. Kirkehoveri I 3 p. Mageskifte II. Offer I 2 i. Oldermann I 4 (om Hovedgaardsejere skulle paatage sig dette Ombud).

Hovedkasserer.

1. Københavns Kommunes.

a. Er Borgmesteren for 2den Afdeling umiddelbart undergivet, Vedt. 30 Decbr. 1857 § 12.

b. Ang. hans Lønning, Udnævnelse, Afskedigelse og Pension, §§ 13, 20, 25 ibd. Om Lønningen og Pensionen, se videre Ind. M. Skr. Nr. 95, 8 Maj 1875 §§ 1, 6 og Stadf. 25 Marts 1898 (Supplem. til den lille Lovsaml.).

c. Underskriver Regnskabet over Skatter og Afgifter saa vel kongelige som kommunale, Resl. 21 Decbr. 1840 (i J. G. Sørensens Samling af Bestemmelser for Kbhvn.s Kommune).

2. Ved Statsbanerne.

a. Herom handlede Organisationsplan Nr. 87, 5 Maj 1887 II, jfr. Bkg. Nr. 164, 5 Septbr. 1885 § 2 og M. T. B f. 1886 S. 439 I, L. Nr. 65, 12 April 1892 §§ 2, jfr. 7, 8. Om Lønningen m. v., Reglm. Nr. 88, 5 Maj 1887, fornævnte L. 1892 §§ 2, 8.

b. Denne Benævnelse er bortfaldet. Nu to Kassekontorer med en Chef for hvert, L. Nr. 52, 26 Marts 1898 §§ 2, 6.

Hovedkassererkontoret, Københavns. Ang. Henlæggelse dertil af Ind- og Udbetalinger vedrørende de under Borgerrepræsentationen henlagte Legater, og at en Assistentplads forandres fra 2den til 1ste Klasse, Ind. M. Skr. Nr. 188, 20 Juni 1889.

Hovedlandeveje, se under Veje II.

Hovedlodsls Forbrydelse er afskaffet, se Boslodsls Forbrydelse.

Hovedmænd, se Komplot.

Hovedparcel — **Hovedparcellist**, se Parceller — Parcelister.

Hovedrevisor ved Statsbanerne. Denne Post oprettedes ved Bkg. Nr. 164, 5 Septbr. 1885 § 2, jfr. M. T. B f. 1886 S. 439 I, men bortfaldt som særskilt Embede ved Organisationsplan Nr. 87, 5 Maj 1887, se sammes II.

Hovedvagten i København, se Gæstgiveri 13 (Anmeldelse af rejsende) a.

Hoveri.

I. Gaardmænds til Godsejeren.

A.

1. De nærmere Regler herom ere givne i Fr. 6 Decbr. 1799,

jfr. Rtk. Prom. 28 Juni 1800 § 2. Jfr. D. L. 2—9—24, 3—12—4, 3—13—7, 5—3—23, Fr. 15 Avg. 1768 § 5, 6 Maj 1769, Adg. 20 Febr. 1771, Fr. 12 Avg. 1773, Pl. 24 Juni og 23 Decbr. 1791, 21 Avg. 1793, 5 Juni 1795, 31 Marts og 24 Novbr. 1796, 8 April 1797.

Ang. Selvejerbønders Hoveripligt og den almindelige Hoverilovgivnings Anvendelse paa dem, K. Skr. 7 Septbr. 1824.

2. Ang. hvorledes god Orden skal haandhæves derved, Fr. 25 Marts 1791, jfr. Rtk. Cirk. 2 April, 2 og 9 Juli s. A., Fr. 6 Decbr. 1799 § 32. Se Fæste 28 (ang. dets Forbrydelse) A a og B, 3dje Sætn.

3. Ingen hoverifri Gaard maa nogensinde blive hoveripligtig, Pl. 9 Marts 1838. Jfr. Husmænd 3 A b Nr. 5. Retsanmærkning 10.

4. Ang. Forandringer i det en Gang paalagte Hoveri:

a. Det nedsættes, naar Husbonden fratager Bonden noget af den bortfæstede Gaard, Fr. 8 Juni 1787 § 6.

b. Ang. dets Fordeling ved Udskiftningen, Pl. 9 Febr. 1803.

c. Maa ikke forøges paa Grund af Gaardes Indtagelse til Skov, Fr. 27 Septbr. 1805 § 11 Nr. 4.

d. Hvorledes der skal forholdes, naar Jorddrotten forener sig med en ny Fæster om Hoveriets Forøgelse, Fr. 6 Decbr. 1799 § 7, jfr. Rtk. Prom. 28 Juni 1800 § 1, K. Skr. 4 Marts 1828, 8 Marts 1831. — Dette gælder ogsaa, naar Jorddrotten betinger sig en Penge- eller Kornafgift for Hoveriet, saaledes at Fæsteren efter eget Valg i Stedet for kan forrette Naturalarbejde efter en bestemt Takst, naar Arbejdet herefter kan løbe mere end den forrige Fæsters, Pl. 14 Decbr. 1805.

Naar en Gaard en Gang er fritaget for visse Hoveripræstationer, maa der ikke nogen Sinde indgaas Forening om Forøgelse af det tilbageblevne Hoveri, Pl. 9 Marts 1838.

Da det kun er Naturalhoveriet, som det er forbudt at forhøje, kan en Godsejer ved Fæsteledighed forhøje de ved tidligere Overenskomst i Stedet for samme betingede Hoveripenge, men Forhøjelsen maa betragtes som Landgilde, og der haves følgelig ikke Udpantningsret derfor, Ind. M. Skr. 20 Juli 1852.

e. En Fæster kan efter Fæstebrevets Oprettelse paatage sig at forrette visse Kørseler mod Afdrag i Landgilden, Rtk. Skr. 26 Oktbr. 1833.

f. Ang. hvor vidt Rentekammeret efter Fr. 6 Decbr. 1799

§ 11 kan approbere forskellige Forandringer med Hensyn til Fæsternes Hoveriarbejde, K. Skr. 28 Avg. 1838.

Den Bonde, der ifølge Hoveriforening skal transportere Rug, Byg og Havre, kan ikke undslaa sig for i Stedet derfor at transportere Raps, Rtk. Skr. 15 April 1837

Paa de til Tærskning bestemte Hovdage ere Hovbønderne pligtige at forrette alt Slags Arbejde ved Tærskemaskiner, Forlægningen undtagen, dog kun i Henseende til det Korn, som er af Jorddrottens egen Avl og tilhørende Tiender, Resl. 1 Oktbr. 1800.

g. Hoveriomgangen maa ikke forrykkes derved, at en eller flere Hovninger afløses, Ind. M. Skr. 30 Decbr. 1848.

5. Ang. Tilsigelsen dertil, K. Skr. 27 Marts og 16 Juni 1821, 21 April 1827.

6. Det strider mod Fr. 6 Decbr. 1799 § 13 at paalægge en Fæster Hegnsarbejde med en hidtil uindhegnet Skov, K. Skr. 8 Marts 1831.

7. Derfor ere fritagne:

a. Skovfogeder og Skovløbere, se Skovfogeder 1 a og Skovløbere 1 a.

b. Fæstebønder, naar den leverede Besætning er saa ringe, at de ikke dermed kunne bestride samme, Fr. 8 Juni 1787 § 6. Jfr. Fr. 9 Marts 1838 § 10.

c. Ejere af Bøndergaarde, der i Henhold til Fr. 13 Maj 1769 § 2 ere solgte med Forbehold af Herligheden, Pl. 30 Marts 1814, jfr. Rtk. Prom. 2 Avg. 1785, Cirk. 19 Marts 1791.

8. Ang. hvorledes det Hoveri, som paa hvilede en paa Grund af Kvægsyge afspærret Gaard, skulde forrettes, Fr. 30 Novbr. 1778 II § 10, Rskr. 12 Decbr. s. A. § 2.

9. Ang. sammes Bestridelse for de til Krigstjeneste indkaldte Gaardmænd (og Husmænd), Pl. 31 Jan. 1806 §§ 2, 4, 7, 4 Avg. 1808, 9 Oktbr. 1810, Rtk. Prom. 13 Febr. 1813.

De paa 4 Uger eller kortere Tid permitterede Gaardmænd (og Husmænd) skulle ikke tage Del i Hoveriet, Pl. 31 Oktbr. 1811.

Jfr. Krig A 4.

10. Ang. hvor vidt det kan anvendes til at drive en Bondegaard, K. Skr. 22 Oktbr. 1833.

11. Ved at afhændes fra Godset bliver en Fæstegaard hoverifri og kan ikke atter gøres hoveripligtig, ibd.

Fra det offentliges Side haves intet imod, at Hoveri affordres en Gaardfæster til den Hovedgaard, hvorunder Gaarden forhen

henhørte, efter at den herfra er bleven afhændet til en anden Ejer, K. Skr. 25 Novbr. 1845.

Det er ikke utilladeligt, at en Sædegaardsejer afhænder en Fæstegaard saaledes, at Fæsteren skal svare de betingede Hoveripenge til Køberen, K. Prom. 29 Novbr. 1806.

12. Ang. at Sager om Forstaaelsen af Hoveriforeninger skulle behandles ved Forligskommissionen og ordinær Ret, men at alle andre Tvistigheder Hoveriet vedkommende skulle behandles ved Politiretten med Forbigaaelse af Forligskommissionen, Fr. 25 Marts 1791 § 18, 6 Decbr. 1799 §§ 12, 21, 23 og 32, jfr. K. Prom. 31 Marts 1792, 28 Febr. 1795, Rtk. Prom. 12 Maj 1798, K. Prom. 16 Febr. 1808, Skr. 7 Septbr. 1824 (ang. Arvefæsteres Hoveri), 13 April 1824 (ang. en Forseelse, der medfører Fæstets Forbrydelse), 3 Oktbr. 1826 (ang. Udeblivelse fra Hoveri, støttet paa, at Arbejdet ikke havde Hjemmel i Hoveriforeningen).

Flere Fæstebønder kunne ikke ved en Stævning indkaldes for Hoveriovertrædelser, K. Skr. 16 Jan. 1830.

Ang. Gebyrerne i de ved Politiretten behandlede Hoverisager, se Tyendesager 3 og 4.

13. Ang. at Hoverifortegnelse skal vedhæftes Fæstebreve, se Fæstebreve 9 b og 11 e.

14. Ang. det Tilfælde, at Kørseler eller Arbejde ere betingede som en Del af Vederlaget for Tiender, og om saadanne Præstationers Afløsning og Tiendens Konstatering, se Tiende 13 t og gg, 34 e.

15. Se Bropenge II A 6 (skal Husbonden betale under Hoverikørsel).

B. Ang. dets Afløsning.

1. Jordrotter, der ophævede Hoveriet, havde Adgang til at indtage et vist Kvantum Bondejord til fri Raadighed, Fr. 15 Juni 1792 § 12 og Resl. 20 April 1813 (i den lille Reskriptsaml.). Men dette ophævedes ved L. 4 Juli 1850 (S. 219) § 13.

2. Paa de kongelige Godser, Resl. 9 April 1833.

3. Ved Oprettelsen af Foreninger om Hoveriets Ophævelse er det tilstrækkeligt, at de almindelige Regler om Kontrakter iagtages, K. Skr. 20 Oktbr. 1838.

4. Foreninger om temporær Ophævelse af Hoveri ere ulovmedholdelige, dog at Rentekammeret kan bevilge Undtagelser herfra, Resl. 5 Juni 1839, jfr. Pl. 9 Marts 1838 i Slutn., K. Skr. 26 Juli og 13 Oktbr. 1838.

5. Regler for Afløsning af det Gaardmændene paahvilende

Hoveri og lignende Pligtarbejde ere nu givne ved L. 4 Juli 1850 (S. 219), jfr., fornemlig med Hensyn til Vederlagets Fastsættelse, Ind. M. Cirk. 29 Avg. og 15 Oktbr. 1850, 31 Jan. 1852.

Denne Lov skal ogsaa være gældende for Afløsningen af de Arvefæstere paa de kgl. Domæner ifølge deres Skøder og Fr. 26 Juni 1844 § 2 paahvilende Kørseler og Arbejder, dog med Undtagelse af Kørseler og Arbejder til Kirker, Skoler og i andre offentlige og kommunale Øjemed, L. 20 Marts 1855.

Ang. Anvendelsen af Loven af 1850 mærkes:

a. Den er anvendelig paa Ægter, der svares til gejstlige Embeder, men derimod ikke paa Kørseler eller Arbejde, der svares af Beneficiarius til en Kaldet underliggende Ejendom, dog at saadant Arbejde, naar begge Parter derom ere enige, kan afløses paa den i Loven foreskrevne Maade, K. og U. M. Skr. 7 Jan. 1851.

b. Afløsning af Præstationer, der vedkomme Kirker eller gejstlige Beneficiarer, maa approberes af Ministeriet, ibd.

c. Ang. hvor vidt noget Arbejde, som en Gaardmand ifølge et til en Husmand udstedt Fæstebrev skulde præstere til denne, kunde fordres afløst efter denne Lov, Ind. M. Skr. 7 Oktbr. 1854.

d. Alt Kørselsarbejde, som en Jordbruger med egne Heste og Vogne udfører for et andet Jordbrug, anses som Gaardmandshoveri, Ind. M. Skr. 17 Septbr. 1861 ad 1.

e. Om Loven er anvendelig paa de en Ejendom paalagte kontraktmæssige Kørseler og Arbejder til det offentlige, ibd. ad 2.

f. Medlemmerne af en Afløsningskommission behøve ikke at møde ved den Overafløsningskommission, hvortil deres Kendelse er indanket, Ind. M. Skr. 17 Juni 1863.

g. Tinglokalerne bør, saa vidt Rettens Pleje tillader det, overlades Afløsningsmændene til Afbenyttelse, J. M. Cirk. 19 Decbr. 1850.

h. Ang. Afløsningskommissionernes Indberetninger om de foretagne Afløsninger, Ind. M. Cirk. 31 Jan. 1852.

i. Ang. at der ikke efter L. 4 Juli 1850 § 10 tilkommer Formanden eller andre Medlemmer af Underkommissionerne for sammes Afløsning Diæter eller Rejsegodtgørelse for deres Møde ved Overkommissionen, Ind. M. Skr. Nr. 53, 11 Febr. 1891.

k. Se Klapjagtsdage A 1, jfr. C 2 og 6.

6. For Afløsningsvederlaget haves Udpantningsret, naar Afløs-

ningen er sket efter forommeldte L. 4 Juli 1850, denne Lovs § 6, L. Nr. 36, 29 Marts 1873 § 1 Nr. 9.

I andre Tilfælde derimod kun, naar saadant særlig er vedtaget, Fr. 9 Marts 1838 § 3, Fr. om Amtstueoppeb. 8 Juli 1840 § 27, L. Nr. 36, 29 Marts 1873 § 1 Nr. 9, jfr. K. Skr. 18 Maj 1839 (ang. det Tilfælde, at Vederlaget er bestemt i Koin). Se foran A 4 d, sidste Sætn. Jfr. Husmænd 3 A e Nr. 3.

7. Ang. aarlige Indberetninger fra Amtmændene til Indenrigsministeriet om, hvilken Fremgang Afløsningen har havt, Rtk. Cirk. 24 Marts 1838, Ind. M. Cirk. 15 Novbr. 1848, 29 Avg. 1850, 31 Jan. 1852.

8. Se foran A 11 sidste Sætn. og 14. Fideikommisser I 3 c (ang. Besiddernes Myndighed til at indgaa Foreninger om Hoveriets Ophævelse).

C. Ustemplet Papir maa benyttes til de ved L. 4 Juli 1850 beskikkede Afløsningskommissioners Protokoller samt til private Hoveri- og Hoveriafløsningsforeninger, L. 19 Febr. 1861 § 74 m, jfr. hermed Loven af 1850 § 11 og F. M. Skr. 7 Decbr. 1850.

II. Ang. Husmænds Pligtarbejde til Godsejeren, se Husmænd 3 A.

Jfr. Høhoveri. Kirkehoveri.

Hovmod maa en Biskop ej lade sig finde i, D. L. 2—17—23.

Hovveje, se Veje III A l i.

Huder og Skind. Ang. Forholdsregler til Forebyggelse af smitsom Husdyrsygdoms Udbredelse ved dem, se Husdyr I A 2 n, jfr. B 8, 15 (Indførselsforbud) samt E 4 (f. Island), og for Mund- og Klovesygens vedkommende, Bkg. Nr. 209, 10 Novbr. 1892 §§ 9, 22.

Se fremdeles Karantænevæsenet B.

Hudsygdomme.

Kroniske smitsomme, kunne ikke gøres til Genstand for offentlig Behandling, L. om smitsomme Sygdomme Nr. 46, 30 Marts 1892 § 2, 2det Stykke, jfr. tidligere L. Nr. 78, 20 April 1888 § 2, 2det Stykke.

Se Hjemsendelse I 4, III 12. Smitsom og epidemisk Sygdom I 33 (ang. Arbejde i Bagerier m. m.).

Huer, ang. deres Forfærdigelse, se Næringsvæsen II (fri Næring) 4 b.

Hug og Slag.

1. Ang. Straffen for den, der overfalder en anden med Hug og Slag eller anden personlig Vold uden dog at tilføje ham

Saar eller Skade, samt at Paatalen heraf er privat, L. 10 Febr. 1866 § 200, 25 Juni 1869 § 202 (f. Isl.).

Have to eller flere Personer gensidig tilføjjet hinanden saadan Vold, kan Strafansvaret for den ene eller begge Parter efter Omstændighederne bortfalde, L. 1866 § 206, 1869 § 208.

Ang. Procesformen i de i Anledning af saadan Vold anlagte private Sager, se under Ærefornærmelser 5 b.

2. Ang. Straf for Udøvelse af den under 1 omhandlede Vold mod Slægtninge i opstigende Linje, L. 1866 § 201, jfr. § 304, 1869 § 203, jfr. § 306.

3. Dersom en Mester dermed overfalder sin Svend, da straffes han, som om han havde gjort det imod en fremmed, Fr. 21 Marts 1800 § 11 Nr. 5.

4. Om de Tilfælde, hvor saadan Vold kvalificeres ved Forholdet imellem Voldsmanden og den Overfaldne, se i øvrigt under Vold.

Hulprojektiler. Forbud mod Køb og Salg af brugte Hulprojektiler eller Dele deraf m. v., L. Nr. 39, 16 April 1880.

Humleavl, se Fæstebønder 4. Skoler II A 6 z (Ferie i Humlehøsten). Tiende 2 a.

Humlehandel.

1. Humle skal ej sælges med Skæppe, men efter Vægt, Fr 10 Jan. 1698 IV § 12.

2. Den Politimestrene efter K. Skr. 12 Marts 1844 paahvilende Kontrol med fremmed Humle, der angives til Kreditoplag, hæves, J. M. Skr. 24 Decbr. 1851.

Se i øvrigt Landvæsensprodukter.

Hummerfangst.

1. Til Beskyttelse deraf findes en Række Bestemmelser i Fiskeril. Nr. 56, 5 April 1888 §§ 13, 38, 41, 56, 57.

2. Levende Hummer maa forsendes med Posten, Anordn. Nr. 6, 5 Jan. 1894.

Hunde.

1. Ang. Ejerens Ansvar for den Skade, de gøre, D. L. 6—10 —2 og 6.

Ang. Ejerens Ansvar til Straf og Erstatning for deres Hunde, L. Nr. 46, 12 April 1889 §§ 8—10, jfr. 12.

2. Ang. Forholdsregler mod Skade eller Forstyrrelse af Hunde, Politivedt. f. Kbhvn. Nr. 125, 22 Juni 1883 §§ 46, 47, f. Købst. i M. T. B f. 1872 S. 42 § 43 og S. 53 § 35.

Den i Kbhvn. tidligere stedfindende aarlige Optagelse deraf

i Hundedagene skal ikke mere finde Sted, J. M. Skr. 18 Decbr. 1860.

Pl. 16 Febr. 1780 § 7 og 18 Oktbr. 1815, 6 Marts 1789, Bkg. 26 og Pl. 31 Avg. 1815, 6 Septbr. 1837 — alle f. Kbhvn. — ere hævede, Adg. 22 Jan. 1869 § 2.

3. Var det paa Bornholm forbudt at lade gaa løse, Rskr. 2 Novbr. 1825, som ikke kan udvides til det øvrige Land, Rtk. Skr. 16 Juli 1836, jfr. K. Skr. 15 Septbr. 1827.

Rskr. 2 Novbr. 1825, der forbyder at lade Hunde gaa løse paa Bornholm, maa anses ophævet ved Jagtfr. 20 Maj 1840, J. M. Skr. 30 April 1866.

Det er Politiets Sag paa Landet at skaffe Vejfarende Sikkerhed mod bidske Hunde, fornævnte Rtk. Skr. 1836.

Ang. hvor vidt Hunde, der have bidt nogen, kunne fordres dræbte, K. Skr. 24 Avg. 1816. Jfr. N. L. 6—10—2.

4. Hunde maa ikke medtages:

a. I Jægersborg Dyrehave, se Dyrehave 4 d.

b. Paa Kirkegaarde i København, Politivedt. Nr. 125, 22 Juni 1883 § 53, jfr. Pl. 6 Oktbr. 1802, 25 Juni 1814, 1 Juli 1816, eller i Købstæderne, Politivedt. i M. T. B f. 1872 S. 43 § 49 og S. 54 § 41.

c. I Postvogne, den tidligere Adg. Nr. 59, 28 Marts 1871 Afsnit VI § 2 II. I den nugældende Adg. Nr. 179, 7 Septbr. 1888 Afsnit IV § 2 findes intet udtrykkeligt Forbud mod Hundes Medtagelse, men saadant følger formentlig af det almindelige Forbud i Paragrafen mod Medtagelse af Genstande, der ere udelukkede fra Postbesørgelse.

5. Om dem haves visse særlige Bestemmelser i L. om Mark- og Vejfred Nr. 53, 25 Marts 1872, nemlig i §§ 4 (Optagelsespengenes Størrelse), 7 (at omstrejfende Hunde, som ikke kunne optages, maa fjernes paa en hvilken som helst Maade) og 10 (at de ikke skulle optages paa offentlige Veje). Se i øvrigt under Markfred.

6. Ang. at Indenrigsministeren (Landbrugs-) i Tilfælde af Mund- og Klovesyge kan paabyde, at de skulle holdes bundne eller føres i Baand, L. Nr. 105, 14 April 1893 § 6 sidste Stykke, jfr. Bkg. Nr. 209, 10 Novbr. 1892 § 7.

7. For Hunde, der dræbes, fordi de ere blevne bidte af gale Hunde, tilkommer der ikke Ejeren Erstatning, fornævnte L. 1893 § 9 1ste Stykke.

8. Ang. Hundeafgift, se Hundeafgift — Hundetegn.

9. Ang. Fjernelse, Optagelse eller Nedskydning af omstrejfende

Hunde, Jagtl. Nr. 79, 8 Maj 1894 § 11. Forbud mod at færdes med Skydevaaben eller Hund paa anden Mands Jagtgrund, ibd. § 12. Udlevering og Fratagelse af Hund, som er benyttet ved ulovlig Jagt, ibd. § 13. Forbud mod at bruge Mynder eller Hunde af Mynderacen til Jagt, ibd. § 19. Jfr. tidligere L. Nr. 61, 1 April 1871 § 10.

10. Ang. Hundehold paa Færøerne, L. 23 Febr. 1866 §§ 59—66. Jfr. Fr. 2 April 1698 § 8, Rskr. 23 Juni 1784 § 5 (i Reskriptsaml. 1ste Del).

10. Ang. Hundehold paa Island, Fr. 25 Juni 1869.

Om Hundeskat og Foranstaltninger imod, at Hundene gennem Faarets Blæreorm angribes af Bændelorm, L. 22 Maj 1890 (Nr. 20 i Till. t. Lovt.).

Fr. 25 Juni 1869 er hævet, Lovens § 8.

12. Vestindien. Omstrefende, maa enhver dræbe i Vestindien, Adg. om Mark- og Vejfred 9 Juli 1886 (Nr. 26 i Till. t. Lovt.) § 10 (St. Croix), 12 Jan. 1888 (Nr. 2 ibd.) § 10 (St. Thomas og St. Jan).

Se Blikkenslager 3 (ang. Forfærdigelse af Mundkurve). Gudstjeneste 26 (sammes Forstyrrelse ved Hunde). Hundegalskab. Husdyr I A 2 d Nr. 1 (Miltbrand). Jagthunde. Mynder. Pladshunde. Skibshunde.

Hundeafgift — Hundetegn.

A. Ældre Bestemmelser.

I. I København.

1. Ingen Hund maatte holdes i København eller i dens Forstæder, med mindre den var anmeldt for Politiet og forsynet med et Polititegn, som altid skulde bæres paa et Halsbaand, Pl. 4 Oktbr. 1815 § 9, jfr. Bkg. 15 Avg. 1817, 9 Juni 1822 § 1, 5 Marts 1852, 26 Septbr. 1856.

2. Dog vare Ejerne fritagne for at løse Hundetegn for de Hunde, der bestandig vare lænkede i deres Gaarde, men skulde anmelde det for Politiet og straffes, naar de fandtes løse, Pl. 27 Jan. 1817 smh. med L. 28 Jan. 1856 § 3.

3. Ang. naar Tegnet skulde løses og fornys, Pl. 4 Oktbr. 1815 § 10.

4. Betalingen for Hundetegn var 5 Rdl., L. 28 Jan. 1856 § 1.

5. Af det for Tegnene indkommende Beløb tillagdes Veterinærskolens Fond (nu Veterinær- og Landbohøjskolen) 200 Rdl. aarlig, Resl. 15 Jan. 1817. Resten tilfaldt Kommunens Kasse, ibd. smh. med L. 11 Febr. 1863 § 18 (S. 64).

6. Overtrædelse af Bestemmelserne angaaende Hundes For-

syning med Polititegn straffedes med Bøde fra 5 til 10 Rdl., i Gentagelsestilfælde fra 10 til 20 Rdl., L. 28 Jan. 1856 § 2.

Bøderne deltes mellem Politikassen og Angiveren, Pl. 4 Oktbr. 1815 § 13.

Sager ang. saadanne Overtrædelser behandledes som offentlige Politisager § 14 ibd., jfr. Fr. 28 Febr. 1845 § 4, L. om Behandling af offentlige Politisager i København 11 Febr. 1863 § 3.

7. L. 19 Febr. 1870 (jfr. nedenfor II) var uden Anvendelse i København, hvor det havde sit Forblivende ved de foranstaaende Forskrifter, Lovens § 4.

Jfr. nedenfor III 2.

II. I Købstæderne uden for Kbhvn.

1. Hunde skulde anmeldes for Politiet og forsynes med Polititegn, som de altid burde bære anbragt paa et Halsbaand, Pl. 29 Oktbr. 1824 § 1, jfr. § 2, og J. M. Skr. 21 Novbr. 1870 ad 4 (Nr. 29 i Bl. 2 t. M. T. A f. 1871).

2. Betalingen for saadant Tegn var 2 Rdl., men kunde efter Byraadets Bestemmelse forhøjes indtil 5 Rdl., L. 19 Febr. 1870 § 1, jfr. § 2.

Ang. fra hvilken Tid den forhøjede Afgift efter Loven tog sin Begyndelse, fornævnte J. M. Skr. 21 Novbr. 1870 ad 1.

3. Naar en Hund en Gang var anmeldt for Politiet behøvede Ejeren ikke at melde sig for at løse Tegn, L. 19 Febr. 1870 § 2.

4. Hele Udgiften ved Hundetegnets Anskaffelse afholdtes af Politikassen, J. M. Skr. Nr. 96, 25 Marts 1871 og Nr. 178, 21 Juni 1873.

5. Det Beløb hvormed Betalingen forhøjedes over 2 Kr. tilfaldt Kommunens Kasse, de 2 Kr. Politikassen, L. 19 Febr. 1870 § 1 smh. med oftnævnte J. M. Skr. 21 Novbr. 1870 i Slutn., jfr. Pl. 29 Oktbr. 1824 § 3.

Det paahvilede Politimesteren at indkræve det samlede Beløb, J. M. Skr. 21 Novbr. 1870 ad 2.

Politikassen havde i Tilfælde af Ejers Insolvens Fortrinsret for sin Andel, ad Nr. 3 ibd.

6. Betalingen for Tegnet blev aarlig at indkræve hos Ejeren og i fornødent Fald at inddrive ved Udpantning, L. 19 Febr. 1870 § 2. Saadan Udpantning kunde ogsaa finde Sted efter Udpantningsloven Nr. 36, 29 Marts 1873 § 1 Nr. 1.

Den skulde ikke blot, forinden der kunde skrides til Udpant-

ning, indkræves i Aviserne, men hos de enkelte Ejere, J. M. Skr. Nr. 417, 9 Decbr. 1871.

Gebyr for Udpantningen betales efter Udpantningslovens § 14 smh. med det under Udpantningsgebyrer 3 bemærkede. Jfr. tidligere J. M. Skr. Nr. 17, 13 Jan. 1871.

7. Den, som i en By havde betalt Hundeafgift, skulde ikke for det samme Tidsrum erlægge Afgiften i en anden By, hvor han flyttede hen, J. M. Skr. Nr. 312, 2 Decbr. 1872.

8. Naar Anmeldelse til Politiet af Hunde ikke skete, bødede Ejeren 1 til 3 Rdl., i Gentagelsestilfælde dobbelt, der tilfaldt Politikassen og Angiveren, Pl. 29 Oktbr. 1824 §§ 4, 5.

Bøderne kunde ikke inddrives uden efter Politiretsdom, K. Skr. 15 Jan. 1825 ad 2.

9. Naar et Polititegn foregaves at være tabt, og der ingen positive Data var for svigagtigt Forhold, og Ejeren havde efterlyst det, kunde der leveres ham et nyt Tegn, blot mod at betale, hvad dets Forfærdigelse kostede, K. Skr. 23 Maj 1826 ad 1; anmeldtes Hunden at være død eller afskaffet, og Tegnet foregaves at være tabt, behøvedes ingen videre Rede for Tegnet, ad 2 ibd.

10. For Hunde, som bestandig holdtes bundne, betales ingen Afgift, L. 19 Febr. 1870 § 1. Jfr. ogsaa tidligere K. Skr. 15 Jan. 1825 ad 1.

Den, der foregav, at hans løsgaaende Hunde ikke kom ud af Huset, kunde foreløbig fritages for at løse Polititegn, men fandtes Hunden paa Gaden blev han at mulktet, K. Skr. 23 Maj 1826 ad 3.

Ang. at den Omstændighed, at en Hund holdtes bunden i Henhold til et almindeligt herom efter L. 29 Decbr. 1857 § 11 givet Paabud, ikke fritog for Hundeskattens Erlæggelse, J. M. Skr. Nr. 123, 16 Juni 1876.

Skulde løses til Hunde, der uden at holdes bundne stadig vare indelukkede i Værelser, Gaard og Have, J. M. Skr. Nr. 173, 20 Oktbr. 1881.

11. Bestemmelserne herom vare anvendelige paa:

a. Købstædernes udenbys Grunde, dog at Justitsministeren efter Byraadets Indstilling kunde undtage fjerntliggende udenbys Grunde, L. 19 Febr. 1870 § 3.

b. Et under en Købstads Politijurisdiktion henlagt Landdistrikt, K. Skr. 15 Jan. 1825 ad 3.

12. Ligeledes paa Hunde fra Landet, som havde, fulgt deres Herre til Købstaden eller der løb herreløse omkring, ibd.

13. I Købstædernes Politivedtægter udtales det, at det har sit Forblivende ved Pl. 29 Oktbr. 1824, jfr. L. 19 Febr. 1870, M. T. B f. 1872 S. 42 § 43 og S. 53 § 35.

III. Paa Landet.

1. De med Hensyn til Anmeldelse af og Betaling for Hunde i Købstæderne gældende Bestemmelser kom ogsaa til Anvendelse i Frederiksberg Bydistrikt, Frederiksværk, Løgstør, Marstal, Nørresundby og Silkeborg, L. 19 Febr. 1870 § 3.

2. Ang. at Justitsministeren kunde udvide L. 19 Febr. 1870 til at gælde for tætbebyggede Landdistrikter, der ligge op til en Købstad, ibd., saa vel som for de til København grænsende Landdistrikter, § 4.

Dette er sket med Hensyn til:

a. En Del af det til Randers grænsende Landdistrikt, Bkg. Nr. 86, 10 Juni 1872. Jfr. nedenfor e.

b. En Del af Taarnby Sogn ved København, Bkg. Nr. 122, 23 Septbr. 1872.

c. En Del af Merløse Sogn, Bkg. Nr. 22, 12 Febr. 1876.

d. En Del af Brøndshøj Sogn, hvor de i København gældende Regler skulle komme til Anvendelse, Bkg. Nr. 79, 19 Maj 1876.

e. En Del af Randers Landdistrikt. Nærmere Bestemmelse af Bkg. Nr. 86, 10 Juni 1872 med Hensyn til sammes Anvendelse paa Udflyttere af Kristrup By, Bkg. Nr. 59, 25 April 1878. Jfr. foran a.

f. En Del af Valby, Bkg. Nr. 163, 27 Decbr. 1880.

g. Frederiksberg Landdistrikt, Bkg. Nr. 146, 12 Decbr. 1882.

h. En Del af Vordingborg Landsogn, Bkg. Nr. 99, 14 April 1883.

i. En Del af Gentofte Sogn, Bkg. Nr. 160, 22 Oktbr. 1887.

3. Se foran II 11 b, jfr. 12.

B. Nu gældende Bestemmelser.

1. Væsentlig ny Bestemmelser herom, fornemlig om Afgiftens Størrelse, omfattende saa vel København som Købstæderne og Landet ere givne ved L. Nr. 46, 12 April 1889 §§ 1—7, 11, 12.

2. Om Opkrævningen af Afgiften i Købstæderne for Aaret Oktober 1889—90 efter de gamle Regler, og at der fremdeles efter Pl. 29 Oktbr. 1824 § 3 ved en Hunds Anmeldelse i Løbet af Opkrævningsaaret betales fuld Afgift, men derefter, naar An-

meldelsen er sket efter 31te Marts, kun halv Afgift i den derpaa følgende Oktober Maaned, J. M. Skr. Nr. 165, 31 Maj 1889.

3. Der haves ikke Hjemmel til at indrømme Afgiftsfrihed for Hunde, der ere under 3 Maaneder gamle, J. M. Skr. Nr. 59, 18 Febr. 1890.

4. I Købstæderne skal Udgiften ved Hundetegnenes Anskaffelse fremdeles afholdes af Politikassen af dennes Andel af Afgiften, J. M. Skr. Nr. 67, 21 Febr. 1891.

5. Naar en Hund overføres fra et Sted til et andet, og Afgift af den er betalt førstnævnte Sted, skal den ikke erlægges for samme Tidsrum paa det tilflyttede Sted, selv om den her er højere, J. M. Skr. Nr. 188, 1 Juni 1892.

6. Ved den under 1 anførte ny Lov mærkes fremdeles:

a. ad § 2. At der ved Ordene »helt eller delvis« i 3dje Stykke betræffende Afgiften af fjerntliggende Udenbysgrunde i Købstæderne alene er sigtet til en territorial Adskillelse, J. M. Skr. Nr. 281, 24 Septbr. 1889; at Afgiften ogsaa for disse Grundes vedkommende tilfalder Kommunens Kasse, selv om Reglerne for Landet ere givne Anvendelse paa dem, og at bemeldte Kasse af den samlede Hundeafgift skal tilsvare Politikassen 2 Kr. for hver afgiftspligtig Hund, selv om Afgiften ikke er større end dette Beløb, ibd., J. M. Skr. Nr. 319, 9 Decbr. 1890.

b. ad §§ 3 og 4. Ang. Afgiftens Beregning i Købstæderne efter Hundenes Størrelse, eller naar Husherren og et Medlem af hans Husstand holde flere Hunde, samt at der ved Udtrykket i § 4 »den i de foregaaende Paragrafer bestemte Afgift« er sigtet alene til §§ 1 og 2, ikke til § 3, J. M. Skr. 284, 5 Novbr. 1890.

c. ad § 5. De for København gældende Bestemmelser herom skulle være gældende for den bebyggede Del af Utterslev, Bkg. Nr. 110, 30 Avg. 1889.

d. ad §§ 6 og 7. Paa Landet skal Sognefogeden føre Protokol over de afgiftsfrie Hunde, og om hans Forretninger i det hele efter Loven, J. M. Skr. Nr. 327, 27 Novbr. 1889.

e. ad § 6 om Afgiften paa Landet.

1) Ang. at Amtmændene skulle paase Udtærdigelsen af de her foreskrevne Vedtægter om Tegnenes Løsning, Ind. M. Cirk. Nr. 151, 11 Juli 1889.

Ved J. M. Cirk. Nr. 205, 14 Septbr. s. A. omsendtes et Udkast til disse Vedtægter med tilføjede Bemærkninger. — Da det ved Overrettsdom er antaget, at den, der holder en Lænehund og en løsgaaende Hund, nyder Afgiftsfrihed for begge

Hunde, fastholder Ministeriet ikke længere den i Udkastets § 1 c udtalte herfra afgivende Opfattelse, J. M. Cirk. Nr. 192, 15 Oktbr. 1890.

Er der i en saadan Vedtægt optaget Bestemmelser, der stride mod Loven, er det en Selvfølge, at Politimesteren, uanset sammes Indhold, vil have at skride ind imod Hundeejere, der overtræde Loven, J. M. Skr. Nr. 59, 18 Febr. 1890.

2) Hele Afgiftens Beløb uden Fradrag af Administrationsudgifter skal tilfalde de fattiges Kasse, J. M. Skr. Nr. 69, 14 Marts 1890.

f. Ang. at Hundeafgiftsl. ikke har gjort nogen Forandring i den i Pl. 29 Oktbr. 1824 § 5 givne Regel, saa at Halvdelen af Bøderne for Overtrædelse af nævnte Lov fremdeles tilfalder Angiveren, in casu en Politibetjent i paagældende Købstad, J. M. Skr. Nr. 82, 1 Marts 1895.

7. Hundeskatt paa Island, se Hunde 11.

Hundegalskab.

1. Ældre Bestemmelser om Forholdsregler mod denne Sygdom L. 29 Decbr 1857 § 11 (S. 395), jfr. Politivedt. f. Kbhvn. Nr. 125, 22 Juni 1883 § 46, f. Købst. i M. T. B f. 1872 S. 49 § 43 og S. 53 § 35. Jfr. f. Kbhvn. Bkg. 9 Juni 1824 §§ 2 og 3, 22 Juni 1854, L. Nr. 141, 30 Novbr. 1876.

Forbud mod Indførsel af Hunde i Henhold til Lovens § 2, Bkg. Nr. 25, 15 Marts 1879.

L. 29 Decbr. 1857 § 11 forbliver fremdeles i Kraft, fornævnte Lov 1876 § 1.

Indskærpelse af denne Bestemmelse, Ind. M. Cirk. Nr. 37, 24 Febr. 1875, Skr. Nr. 90 og Nr. 91, 31 Maj 1876.

Forbud i Henhold til ovennævnte L. 1876 § 2 mod Indførsel af Hunde fra andre Lande end Sverige og Norge, Bkg. Nr. 37, 18 Marts 1892. — Bkg. Nr. 25, 15 Marts 1879 om Forbud mod Indførsel af Hunde fra Finland er hævet, ibd.

Dette Forbud gælder ogsaa Hunde, som ifølge med Ejeren passere Grænsen for efter kortere Ophold igen at udpassere, Ind. M. Skr. 22 Juni 1892 (i det veterinære Sundhedsraads Aarsberetning for 1892 S. 8).

Ogsaa til Færøerne og Island er Indførsel af Hunde fra andre Lande end Danmark, Sverige og Norge forbudt ved henholdsvis Bkg. Nr. 82, 13 April 1892 og af s. D. (Nr. 12 i Till. t. Lovt.). — Bkg. 28 Septbr. 1870 (utrykt) om Forbud mod saadan Indførsel fra Island til Færøerne staar vedblivende ved Magt, førstnævnte Bkg.

Pl. 4 Oktbr. 1815 A — jfr. K. Cirk. 7 Oktbr. 1815 (ang. dens Anvendelse uden for Kbhvn.), Ind. M. Skr. 12 Juli 1856 (ang. Lægebehandling af de bidte) — er hævet ved fornævnte L. 1857 § 15.

2. Ang. Foranstaltninger mod denne Sygdom findes nu Bestemmelserne i L. Nr. 105, 15 April 1893 § 9, jfr. § 6 i Slutn., jfr. Instr. Nr. 167, 24 Avg. 1894 §§ 156—159.

L. 29 Decbr. 1857 og Nr. 141, 30 Novbr. 1876 ere hævede, § 20 ibd.

3. Ang. hvad Dyr lægerne skulle iagttage med Hensyn til denne Sygdom, Instr. 28 Septbr. 1858 D (i Lovsaml.). Jfr. foran 2.

4. Ang. at Galomskæring ikke sikrer derimod, K. Skr. 13 Jan. 1816.

5. Ang. midlertidige Foranstaltninger derimod:

Bkg. Nr. 14, 22 Febr. og Nr. 34, 13 April 1875, hævede ved Bkg. Nr. 79, 7 Juli s. A.

Bkg. Nr. 12, 28 Jan. 1876, hævet ved Bkg. Nr. 115, 6 Septbr. s. A.

Bkg. Nr. 82, 3 Juni 1876, hævet ved Bkg. Nr. 114, 5 Septbr. s. A.

Bkg. Nr. 85, 9 Juni 1876 og af s. D. (Nr. 23 i Till. t. Lovt.), ang. Forbud mod Indførsel af Hunde fra Danmark til Færøerne og Island, hævede ved Bkg. Nr. 122, 23 Septbr. 1876 og 12 s. M. (Nr. 33 i Till. t. Lovt.).

Bkg. 1 Juni 1876 (U. L.), ang. Anvendelsen af L. 29 Decbr. 1857 § 11 i København, hævet ved Bkg. 28 Avg. s. A (U. L.).

Hundetegn, se Hundeafgift.

Husarme, ang. hvad der forstaas ved dette i Fundatser for Legater og desl. (se ogsaa D. L. 2—19—15) hyppigt forekommende Udtryk, K. Skr. 26 Oktbr. 1847.

Om de enkelte Legater til Husarme, se under Legater II B.

Husarrest.

1. For Varetægtsarrestanter, et Tilfælde deraf omtales i K. Skr. 16 April 1822.

2. En Fængselsstraf maa ikke eksekveres ved at undergive domfældte Bevogtning i et privat Hus, K. Prom. 21 Avg. 1802, Skr. 27 Decbr. 1828, jfr. J. M. Skr. 20 Decbr. 1854. Se nu Straffelovens § 17.

3. For Gældsarrestanter, derom tales i K. Skr. 5 April 1842, jfr. ogsaa K. Skr. 16 April 1822.

Husbond — Husfader.

1. Ang. hvor vidt Husbonden er ansvarlig til Straf eller Er-

statning for Tjenestefolkernes Handlinger, D. L. 3—19—1 og 2, 5—7—6, 6—14—12 (ophævet ved Straffelovens § 308), 6—19—7, jfr. 6—17—17.

Husbonden er ansvarlig for sine Tjeneres Forseelser i Henseende til Limfjordsfiskeriet, Fr. 22 Juni 1761 § 7.

For at Husbonden skal kunne undgaa Straf, naar hans Tjenestetyende har huset en Bissekræmmer, maa han lovlig godtgøre sin Uvidenhed herom, Fr. 13 Febr. 1775 § 3.

Paaskud om Tyendes Forseelser antages ikke ved Toldforseelser, Fr. 1 Febr. 1797 § 110, 16 April 1862 § 25 (f. Vest.), jfr. med Hensyn til Besvigelse af Brændevinsbrændingsafgiften, L. 7 Febr. 1851 § 29.

Grundejerne kunne ved Overtrædelse af Politivedtægterne ikke undskylde sig med deres Folks Forsømmelse, Politivedt. f. Kbhvn. Nr. 125, 22 Juni 1883 § 93, f. Købst. i M. T. B f. 1872 S. 37 § 93, S. 49 § 66.

Se fremdeles Adg. 11 Novbr. 1757 § 14 (ang. Skibstømmermænd), Pl. 2 Oktbr. 1758 § 5 (ang. Møllere), Fr. 25 Marts 1791 §§ 6—8 (ang. Hovbud), 27 Jan. 1804 §§ 58—60, 74, 79 (ang. Vognmænd) samt: Kludesamlere 1 e. Skipper 13. Vognmænd I 18 og II 5. Jfr. Tyende 4. Se ogsaa nedenfor 14.

I Grønland kan Familjens Hoved gøres ansvarlig for de dens enkelte Medlemmer ikendte Bøder og Erstatning, forel. Best. Nr. 20, 31 Jan. 1872 § 23.

Fr. 11 April 1840 § 47, der i visse Tilfælde paalagde Næringsdrivende Ansvar for deres Folks Benyttelse af urigtig Maal eller Vægt, er hævet og afløst af Straffelovens § 277, som ikke indeholder tilsvarende Bestemmelser.

2. Skal ikke alene afholde sig selv, men ogsaa sine Børn og Tyende fra Sværgeren og Banden og har Magt til i sit Hus at sætte Straf med Penge eller anden Husstraf for dem, som herimod gøre, D. L. 6—2—4, jfr. 5.

3. Skal tilholde og maa under Straf ikke hindre sin Tjenestekarl fra at møde ved Session eller til Tjeneste, Fr. 8 Jan. 1802 § 37, K. Cirk. 8 Novbr. 1816 § 1.

4. Ang. hans Pligter med Hensyn til sine Børns og Tyendes Skolegang, Adg. 29 Juli 1814 f. Købst. §§ 20—27, 33, 37, 39, f. Land. §§ 12, 14—20, 26, 30, Fr. f. Kbhvn. 20 Marts 1844 §§ 30, 31, 33, 45—51.

Skolepligtige Børn, der ere i Tjeneste hos fremmede, maa i

Henseende til deres Skolegang anses som staaende under disses Værgemaal, K. og U. M. Cirk. 28 Juni 1865.

Se Skoler II A 8 e, 11 f.

5. Husfædre og -mødre forventes at ville vise Omhu for, at deres Børn, Tyende og underordnede tilbørlig benytte Søn- og Helligdagene, og de skulle give dem Lejlighed til og tilholde flittig at besøge Gudstjenesten, Fr. 26 Marts 1845 Indledn. og § 4, lige som de ogsaa skulle lade dem møde i Kirken til Overhøring og Visitats, D. L. 2—6—2, 2—16—7, 6—3—2, 6 og 10, Fr. 28 Febr. 1691, 24 Septbr. 1708 Post I § 19. Fr. 26 Marts 1845 er nu hævet ved L. Nr. 57, 7 April 1876 § 13. Jfr. Katekisation. Visitats I 8.

6. Skal paase, at Børn, Tyende eller andre, som høre til hans Husstand eller have Forretninger i hans Tjeneste, omgaas forsvareligt med Ild og Lys, L. 2 Marts 1861 §§ 20, 24, jfr. Bkg. Nr. 70, 16 April 1898 §§ 21, 25, (f. Land.), 15 Maj 1868 § 1 (f. Kbhvn.), Nr. 28, 21 Marts 1873 § 5 (f. Købst.).

Bkg. Nr. 7, 1 Febr. 1877 § 5 (f. Frederiksberg), Nr. 71, 6 Juni 1878 § 5 (f. Silkeborg), L. 15 Oktbr. 1875 (Nr. 33 i Till. t. Lovt.) § 1 (f. Reykjavik — nævner ogsaa »Husmoder«).

Bkg. Nr. 5, 8 Jan. 1891 § 5 (f. Løgstør).

7. Kan tilholdes at indeholde Tyendets Skat i dets Løn, K. Skr. 21 Marts 1840.

Ang. Beslag hos ham paa Tyendets tilgodehavende Løn for Underholdsbidrag, se Underholdsbidrag B II.

8. Ang. hans Forhold til Hustruen, se Hustru.

9. Paa Landet, i hvis Hus smitsom Sygdom udbryder, skal derom gøre Anmeldelse for Sognepræsten, Fr. 17 April 1782 §§ 1—3, Pl. 27 Maj 1808 § 5, K. Skr. 7 Oktbr. 1815 § 1.

Skal gøre Anmeldelse om ethvert koleralignende Sygdomstilfælde saa vel som om ethvert pludseligt Dødsfald i hans Familje, Fr. 19 Juni 1831 § 13, 8 Avg. 1832 § 2.

Se nedenfor 11.

10. Skal, naar Koppesygdom hersker i hans Husstand, søge at afværge alt overflødig Samkvem imellem de smittede og andre samt at iagttage enhver Forsigtighedsregel, som kan tjene til at forhindre Smitten, Pl. 1 Maj 1835. Jfr. Fr. 3 April 1810 § 15, Pl. 31 Marts 1819 § 9 (f. Vest.), Rskr. 24 Marts 1830 § 7 (f. Isl.).

Se nedenfor 11.

11. Ang. Forpligtelse for ham til Anmeldelse for Politiet om Tilfælde af smitsom Sygdom i Husstanden, L. Nr. 46, 30 Marts

1892 § 12, jfr. tidligere L. Nr. 78, 20 April 1888 § 9. Jfr. Sundhedsvedtægt for København i Bkg. Nr. 78, 15 Juni 1886 § 62.

12. Paa Landet, skal paase Renholdelse af Kakkelovne og Kakkelovnsrør i sin Beboelseslejlighed, L. 2 Marts 1861 § 21, jfr. Bkg. Nr. 70, 16 April 1898 § 22.

13. Ang. Husbonden i Fæsteforholdet, se Henvisningerne ved Jorddrot.

14 a. Ang. hans Ansvar for Tyendets Forseelser kan mærkes Instr. for Skorstensfejerne i Frederiksberg 8 Marts 1877 (U. L.) § 10 og Sundhedsvedt. samme Steds i Bkg. Nr. 6, 15 Jan. 1883 § 19 (Renovationsentreprenørernes Ansvar for deres Folk).

b. Fremdeles skal her nævnes Adg. om Reglerne for Vedligeholdelse, Brug og Aflevering af Statens Embedsboliger og -jorder Nr. 105, 3 Septbr. 1879 § 3, der bestemmer, at Embeds- eller Bestillingsmanden selvfølgelig for egen Regning maa foretage enhver Reparation af Tjenesteboligen, der nødvendiggøres ved Beskadigelse fra hans Husstands Side.

c. Brændevinsbrændere ere ansvarlige baade til Erstatning og Straf for deres Folks Overtrædelser af Loven om Brænderi- afgiften, L. Nr. 47, 1 April 1887 §§ 31, 46, 48.

d. I Toldsager paa St. Thomas bevirker Paaskud om Tyendes, Daglejeres eller Fuldmægtiges Forseelser ikke nogen Eftergivelse eller Formindskelse af Straffen, Adg. 23 Oktbr. 1885 (Nr. 23 i Till. t. Lovt.) § 32.

e. Om Husbondens Ansvar for Tyendets Forseelser mærkes fremdeles Instr. for Skorstensfejerne i København 21 Jan. 1875 (i Till. t. U. L. f. 1883) § 9, Reglm. for Benyttelsen af Kbhvn.s offentlige Slagtehuse 30 Juli 1883 § 3 (U. L.), Torvereglm. for Kbhvn.s Kvægtorv 16 Febr. 1885 § 10 (U. L.).

f. Arbejdsgiveren er ikke ansvarlig for sine Folks Overtrædelser af Bestemmelserne om Foranstaltninger mod Ulykkestilfælde ved Brug af Maskiner m. v., L. Nr. 56, 12 April 1889 § 20.

g. Ang. at et Ølbryggeris Ejær eller Ejere hæfte for de Bøder, der ere paalagte deres undergivne for Overtrædelse af Bestemmelserne om Ølskatten, L. Nr. 50, 1 April 1891 § 18.

h. I de fleste af de under Bagerier 4 anførte Sundhedsvedtægtsbestemmelser paalægges der Bageren eller Bageriets Bestyrer Ansvar for Bageripersonalet i Henseende til Vedtægternes Overholdelse.

i. Brugeren af Embedsboliger paa Færøerne maa selvfølgelig for egen Regning foretage enhver Reparation, der nødvendigges ved Beskadigelse fra hans Husstands Side, Adg. Nr. 79, 22 Maj 1890 § 1 i Slutn.

k. Endnu kan om Arbejdsgiveres Ansvar til Skadeserstatning for deres Folk mærkes Reglm. for Havnesporenes Benyttelse uden for Kbhvn. Nr. 104, 29 Juli 1889 § 7.

15. Med Hensyn til Husbondens Forhold til Børn i hans Tjeneste, jfr. Børn, Børn og Forældre.

16. Om hans Forhold til Tyendet, se videre Tyende. Tjennende.

17. Der mener at have Krav paa et Tyende, der har forladt Tjenesten, kan af vedkommende Fæstemand fordre Oplysning om Tyendets Opholdssted, L. Nr. 53, 1 April 1891 § 5.

18. Island. Ang. hans Forpligtelse til at opgive det tiendepligtige Løsøre, der ejes af hans Tjenestefolk og andre Personer af Husstanden, L. 12 April 1878 (Nr. 13 i Till. t. Lovt.) § 4. Ang. Husfaderens Pligt til at anmelde de i hans Hjem værende Hunde og hans Ansvar for Skatten af samme, L. 22 Maj 1890 (Nr. 20 i Till. t. Lovt.) §§ 1, 4.

Enhver Husfader skal for sin Husstand erlægge Afgiften til Kirkesang og Spil af Kirkeinstrumenter, L. af s. D. (Nr. 23 ibd.) § 3, og ligeledes Afgiften til Understøttelseskasserne, L. 11 Juli s. A. (Nr. 31 ibd.) § 3.

Husbondhold.

1. Husbondholdskendelse kaldes den Pengesum, som Herlighedsejeren til en Selvejerbondedgaard oppebærer, hver Gang Gaarden skifter Ejer, Ind. M. Skr. 16 Febr. 1856.

Herlighedsejerens Kvittering for denne Kendelse omtales i Fr. om det forhenv. Ryttergods 7 Maj 1723 under Navn af Husbondholds-brev.

2. Restancer af den saa kaldte Husbondholdsskat i Dragør kunne ikke inddrives ved Udpantning, K. Skr. 18 Maj 1819. Jfr. nu L. Nr. 36, 29 Marts 1873 § 1.

3. Den i D. L. 3—14—6 omtalte Afgift af dette Navn er bortfalden ved Vornedskabets Ophævelse.

Husdyr.

I. Om deres smitsomme Sygdomme.

A. Om Foranstaltninger herimod ere ny Regler givne ved L. Nr. 105, 14 April 1893, jfr. Instruks for Veterinærpolitiet ved den offentlige Behandling af smitsomme Sygdomme hos Husdyrene, Nr. 167, 24 Avg. 1894.

Ved sammes § 20 ophæves L. 29 Decbr. 1857 med Tillægsl. Nr. 180, 12 Oktbr. 1892 (om Mund- og Klovesyge), L. Nr. 141, 30 Novbr. 1876 (om Hundegalskab) og L. Nr. 186, 14 Decbr. 1887 (om Svinedifteritis), lige som det skal have sit Forblivende ved den ved fornævnte L. 1857 § 15 stedfundne Ophævelse af de der anførte ældre Bestemmelser. (Skøndt Loven af 1857 saaledes er ophævet, medfører den paa mangfoldige Punkter fuldkomne Overensstemmelse mellem samme og den ny Lov dog, at en Del af de til den ældre Lov knyttede administrative Bestemmelser og Afgørelser bevare deres Gyldighed).

Sager desangaaende ere nu overgaaede fra Indenrigsministeriet til Landbrugsministeriet.

Ang. Straffen for forsættelig Udbredelse af smitsom Sygdom blandt Husdyrene og for ved Overtrædelse af de Lovbestemmelser, der ere givne, eller Forholdsregler, der af Øvrigheden anordnes til Forebyggelse af smitsom Sygdoms Udbredelse hos Husdyrene, at give Anledning til saadan Sygdoms Udbredelse, L. 10 Febr. 1866 § 292.

1. Ved Loven af 1893 mærkes:

a. Ang. Udredelsen af de forskellige Udgifter ved Loven og Regler for de Opgørelser, der skal lægges til Grund for Beregningen af Statskassens og de øvrige vedkommende Kassers Andel i samme, Ind. M. Cirk. Nr. 100, 31 Maj 1893.

b. Ang. Gennemførelsen af Lovens § 12 om Dyrlægtilsynet ved Markeder og Dyrskuer, navnlig ogsaa om Dyrlægernes Betaling herfor, Ind. M. Cirk. Nr. 199, 27 Septbr. 1893 (se Trykfejlslisten S. IV).

· 2. Om de ondartede smitsomme Sygdomme.

Jfr. Instr. Nr. 167, 24 Avg. 1894.

Denne Instruks omhandler følgende ondartede smitsomme Sygdomme:

Miltbrand, §§ 20—32.

Mund- og Klovesyge, §§ 33—47.

Faarekopper, §§ 48—62.

Ondartet Klovesyge hos Faaret, §§ 63—68.

Skab hos Faaret, §§ 69—76.

Rygmarvstufus, §§ 77—84.

Snive og Springorm, §§ 85—99.

Ondartet Kataralfeber, §§ 100—105.

Ondartet Lungesyge hos Oksen, §§ 106—24.

Kvægpest, §§ 125—137.

Svinedifteritis (akut og kronisk), §§ 138—145.

Rødssyge (miltbrandartet Rosen) hos Svinet, §§ 146—155.

Hundegalskab, §§ 156—159.

a. Ang. at »Knuderosen« hos Svinet er en Form af Rødssyge (miltbrandartet Rosen) og saaledes Forskrifterne om denne Sygdom undergivet, Ind. M. Skr. Nr. 374, 1 Novbr. 1893.

b. Ved Ind. M. Cirk. Nr. 9. 29 Jan. 1873 om Forholdsregler mod miltbrandartet Rosen (Rødssyge) mellem Svinene mærkes:

1) § 3 (om Kødets Benyttelse til Menneskeføde) er ophævet og ny Bestemmelser givne i sammes Sted, Ind. M. Cirk. Nr. 9, 6 Febr. 1890.

Disse Bestemmelser ere ikke til Hinder for, at Ejeren af en under offentligt Tilsyn stillet Besætning slagter tilsyneladende sunde Dyr til eget Forbrug, Ind. M. Skr. Nr. 71, 25 Febr. 1891.

At Betalingen for Dyrlægeundersøgelse af Svin, der ønskes slagtede og afhændede, er det offentlige uvedkommende, Ind. M. Skr. 21 Juni 1890 (i det veterinære Sundhedsraads Aarsberetn. f. 1890 S. 29).

2) Ved § 8 om, hvor ofte den angrebne Besætning skal tilses af Dyrlægen, mærkes Ind. M. Skr. 19 Decbr. 1891 (ibd. f. 1891 S. 29), 16 Marts 1892 (ibd. f. 1892 S. 15—16).

3) Ang. at der ikke haves Midler, hvoraf Erstatning for Tab foranlediget ved, at en Husmands Mælk af hans 3 Køer som Følge af Desinfektion paa Grund af Rødssyge af hans Svinesti fik Smag og Lugt af Klor, kan udredes, J. M. Skr. 29 Febr. 1895 (veter. Sundhedsraads Aarsberetn. f. 1895 S. 11).

c. Ved miltbrandartet Rosen i en Svinebesætning maa kun denne, ikke den øvrige Besætning, sættes under Tilsyn, Ind. M. Skr. Nr. 220, 25 Juli 1891.

Ang. at § 154 i Instr. 1894 er at forstaa saaledes, at det med en Svinebesætning paa Grund af Rødssyge dekreterede Tilsyn først maa hæves 14 Dage, efter at Desinfektionen er foretaget, men at der intet Sted i nævnte Instr. er foreskrevet, at Desinfektionen først maa foretages 14 Dage, efter at Sygdommen er ophørt, Ind. M. Skr. 29 Febr. 1896 (veter. Sundhedsraads Aarsberetn. f. 1896 S. 20).

d. Ang. Miltbrand.

1) I Tilfælde af saadan blandt en Svinebesætning skal hele Ejendommens Husdyrbesætning sættes under offentligt Tilsyn, samt om hvor vidt det kan tillades vedkommende at be-

nytte Hestene uden for Ejendommen, Ind. M. Skr. Nr. 189, 20 Juni 1891.

Under Husdyrbesætningen hører ogsaa Hunde, Katte og Fjerkræ, utrykt Ind. M. Skr. til Odense Amt 23 Marts 1889.

2) Ang. hvor vidt Mælkens Benyttelse af en Kvægbesætning, hvor samme er udbrudt, skal forbydes, Ind. M. Skr. Nr. 219, 25 Juli 1891. Jfr. Dyrslæger 4 c.

3) Ang. Desinfektionens Omfang i Tilfælde deraf, Ind. M. Skr. Nr. 278, 26 Septbr. 1891, jfr. Instr. 1894 §§ 15—19.

e. Ang. at Dyrslægen skal gøre Indstilling til Politimesteren om, hvilke nærmere Foranstaltninger herimod der bør træffes, Ind. M. Skr. 6 Juni 1891 (i det veterinære Sundhedsraads Aarsberetn. f. 1891 S. 20). Jfr. Instr. 1894 §§ 9, 10.

f. Ang. at vedkommende Besætning bør sættes under offentligt Tilsyn ved et til Politiprotokollen givet Tilhold til Ejeren, indeholdende de forskellige Paalæg om Foranstaltninger mod Sygdommen, ibd. samt Ind. M. Skr. Nr. 335, 21 Novbr. s. A., jfr. Instr. 1894 § 11. Ogsaa om Besætningen kun bestaar af et enkelt Dyr, Veter. Sundhedsr. Skr. 8 April 1895 (Aarsberetn. f. 1895 S. 10.).

Ang. at Dekretet bør bestemme, hvor hyppigt Dyrslægen skal tilse Besætningen, og ikke overlade dette til dennes eget Skøn, Ind. M. Skr. 29 Oktbr. 1892 (fornævnte Aarsberetn. f. 1892 S. 34).

Ang. at Dekretet maa indeholde nøjagtige Oplysninger om de paabudte Foranstaltninger, lige som der af Dekretet skal gives Ejeren eller den, der paa hans Vegne fører Tilsyn med Dyrene, en Afskrift, for saa vidt angaar de ham af Politimesteren givne Paalæg, Ind. M. Skr. 1 Decbr. 1894 (fornævnte Aarsberetn. f. 1894 S. 26).

g. Indskærpet Politimesteren, at de efter L. 1857 § 7 — se ogsaa den ny Lov § 7 — skulle søge Smittens Oprindelse nøjagtigt oplyst, særlig om Tilfælde af miltbrandartet Rosen hos Svinene kan antages at hidrøre fra Svineslagterier, Ind. M. Cirk. Nr. 188, 8 Oktbr. 1890, eller Mund- og Klovesyge fra Klidsække og desl., Cirk. Nr. 284, 26 Novbr. 1892.

h. Ang. Indberetninger fra Politimestrene gennem Amterne om Antallet af de under offentligt Tilsyn værende Besætninger d. 1 Januar 1891, 1893 og 1894, Ind. M. Cirk. Nr. 298, 29 Decbr. 1890, Nr. 323, 24 Decbr. 1892, Nr. 345, 27 Decbr. 1893. Ang. do. den 1 Jan. 1895, Ind. M. Cirk. Nr. 281, 15 Decbr. 1894, do. den 1 Jan. 1896, J. M. Cirk. Nr. 255, 14 Decbr. 1895, do.

den 1 Jan. 1897, Landbr. M. Cirk. Nr. 261, 21 Decbr. 1896, do.
den 1 Jan. 1898, Landbr. M. Cirk. Nr. 227, 24 Decbr. 1897.

i. Ang. Foranstaltninger til at bekæmpe Tuberkulose hos Husdyr, se under Tuberkulose B.

k. Politimestrene skulle gøre Indberetning til Distriktslægerne om alle smitsomme Sygdomme hos Husdyrene, paa hvilke Reglerne for de ondartede Sygdomme bringes i Anvendelse, in casu miltbrandartet Rosen, J. M. Skr. Nr. 331, 6 Decbr. 1889, jfr. Ind. M. Cirk. Nr. 133, 1 Oktbr. 1887.

Herved er Cirk. Nr. 31, 28 Marts 1885 om saadan Indberetning fra Amtmændene til Fysikus bortfaldet.

Om Embedslægerens Tilsyn med saadanne smitsomme Sygdomme blandt Husdyrene, som kunne blive farlige for Mennesker, Instr. Nr. 108, 22 Oktbr. 1877 § 7, Nr. 109 af s. D. § 11.

l. Om Dyrslægerens Forhold og Forretninger med Hensyn til disse Sygdomme, se under Dyrslæger.

m. For Rejser foretagne af Politimesteren i Anledning af smitsomme Sygdomme hos Husdyrene tilkommer der ham ikke Diæter, selv om Politiforbør er optaget, naar dette ikke er sket til Oplysning om en begaaet strafbar Lovovertrædelse, J. M. Skr. Nr. 78, 5 Septbr. 1875, Ind. M. Skr. Nr. 189, 23 Septbr. 1876, og hans Befordring paa disse Rejser maa udredes som andre Befordringsudgifter i Anledning af offentlige Politiforretninger, sidst nævnte Skr. 1876.

Politimesterens Befordring i Anledning af et indtruffet Snive-tilfælde maa udredes som andre Befordringsudgifter i Anledning af offentlige Politisager, Ind. M. Skr. 4 Juni 1864. Jfr. fremdeles Ind. M. Skr. 7 Novbr. 1865 ad 2.

n. Kun de i L. 1857 § 73 udtrykkelig nævnte Udgifter kunne paalægges det offentlige, saaledes at hverken Køberen af Huden af et af Miltbrand dødt Kreatur kan kræve Erstatning af det offentlige for Hudens Afgivelse til Nedgravning, eller Politiet Erstatning for Udgifterne ved Nedgravningen eller for Telegrammer i Anledning af Undersøgelsen, hvilken sidste Udgift nærmest maa betragtes som en Kontorudgift, utrykt Ind. M. Skr. til Randers Amt 17 Marts 1888.

o. Ang. Indberetning fra de danske Konsuler om smitsom Kvægsygdøm i Udlandet, Instruk. Nr. 283, 15 Decbr. 1893 § 55, jfr. Kommentaren ad § 12.

3. Med Hensyn til de mildere smitsomme Sygdomme, Instr. Nr. 167, 24 Avg. 1894 §§ 160—164 ang. aarlig Indberetning fra Dyrslægerne derom. Skemaer hertil, Ind. M. Cirk. Nr. 283, 19

Decbr. 1894. Ang. Benyttelse af trykte Skemaer til disse Indberetninger og om Skemaernes nøjagtige Udfyldning, som bør paases af Politimestrene, Landbr. M. Cirk. Nr. 226, 24 Decbr. 1897.

B. Ang. Indførselsforbud efter L. 1857 § 9 eller L. 1893 § 14.

1. Almindelige Regler for, hvad der skal iagttages ved Indførsel af Heste fra Udlandet, ere givne ved Bkg. Nr. 73, 8 Maj 1876, jfr. nedennævnte Bkg. 1882.

2. For Indførsel af Heste fra Sverige gælde derhos visse særlige Bestemmelser, Bkg. Nr. 123, 26 Septbr. 1882. Jfr. Bkg. Nr. 61, 17 Maj 1873, Nr. 13, 22 Febr. 1875, Nr. 91, 14 Avg. s. A. (naar kun dennes § 1 er hævet ved fornævnte Bkg., er saadant formentligt begrundet deri, at § 2 stemmer med Bkg. 8 Maj 1876). Jfr. Bkg. Nr. 211, 21 Oktbr. 1885.

3. Ang. Forholdsregler ved Indførsel af levende Hornkvæg fra Lande, mod hvilke der ikke er udstedt Indførselsforbud eller anordnet 3 Ugers Afspærring paa Ankomststedet, Bkg. Nr. 142, 11 Decbr. 1882.

4. Bkg. om Forbud mod Indførsel af Hornkvæg, Faar, Geder og Svin fra Storbritannien Nr. 27, 25 Febr. 1876, jfr. Bkg. Nr. 31, 10 April 1875.

Denne Bekendtgørelse er fornyet ved Bkg. Nr. 13, 10 Febr. og Nr. 123, 10 Novbr. 1877.

5. Med Hensyn til Dispensationer herfra mærkes Ind. M. Cirk. Nr. 166, 20 Septbr. 1876. Bkg. om Forbud mod Indførsel af levende Hornkvæg fra de forenede nordamerikanske Stater Nr. 11, 14 Febr. 1879.

6. Bkg. Nr. 142, 11 Decbr. 1882 om Indførsel af levende Hornkvæg fra Lande, mod hvilke der ikke er udstedt Indførselsforbud eller anordnet 3 Ugers Afspærring paa Ankomststedet (se ibd. d), forandres saaledes, at Dyrene umiddelbart efter Ankomsten skulle underkastes Eftersyn af Veterinærpolitiet, Bkg. Nr. 112, 13 Septbr. 1886.

Dette Eftersyn skal ogsaa finde Sted med Hensyn til Svin, der indføres fra Udlandet, Bkg. Nr. 119, 22 Oktbr. s. A.

7. Om Forbud mod Indførsel af Svin og om Kreaturindførselen fra Rusland, Bkg. Nr. 13, 29 Jan. 1890. De her anførte Bekendtgørelser af 1869 findes under Kvægpræst 2.

8. Om Indførsel af Svin og visse Handelsprodukter af Husdyr fra Tyskland, Belgien og Frankrig (i Anledning af Mund- og Klovesyge), Bkg. Nr. 43, 30 Marts 1892.

I Forbindelse hermed ere Regler givne for Indførsel fra disse Lande af raa Huder og Skind samt uvasket Uld, Bkg. Nr. 97, 31 Maj 1892.

Som uvasket maa Uld, der kun er kropvasket, anses. Ind. M. Skr. 21 Septbr. 1892 (i det vet. Sundhedsr.'s Aarsberetn. f. 1892 S. 11).

9. Bkg. Nr. 126, 3 Avg. 1892 (Klovsyge hos Faaret i Sverig). — Hævet ved Bkg. Nr. 128, 5 s. M.

10. Om Indførsel af Kvæg, Faar, Geder og Svin fra Malmøhus Lehn (i Anledning af Mund- og Klovesyge), Bkg. Nr. 193, 29 Oktbr. 1892. Ophævet, Bkg. Nr. 188, 11 Oktbr. 1895.

11. Tilladt, at Kreaturer, ogsaa Heste, der afsendes med Dampfergen fra Helsingborg til København over Helsingør, først i Kbhvn. undergives Dyrlægeundersøgelse, Ind. M. Skr. 21 Maj 1892 (i det vet. Sundhedsr.'s Aarsberetn. f. 1892 S. 13).

12. Om Forbud mod Indførsel af levende Kvæg og fersk Kød af samme fra Amerika, Bkg. Nr. 206, 19 Novbr. 1894 (Teksasfeber). Dette Forbud gælder dog ikke Kød, der ankommer i hermetisk lukkede Beholdere.

13. Om Forbud mod Indførsel af levende Kvæg, Faar og Geder fra Nederlandene paa Grund af Mund- og Klovesyge. Bkg. Nr. 38, 26 Febr. 1895.

14. Gentagelse af en Del ældre fremdeles bestaaende Forbud, Bkg. Nr. 123, 28 Maj 1895.

15. Ny Regler ang. Indførsel fra Udlandet af Husdyr og raa Handelsprodukter af samme m. m., Bkg. Nr. 88, 13 Juni 1896 og Nr. 89 af s. D. og Nr. 87, 22 Maj 1887. Jfr. Cirk. Nr. 96, 11 Juni 1896. Instruks for Veterinærpolitiet ved Udførelsen af Sundheds eftersynet ved Indførsel fra Udlandet af Husdyr og raa Handelsprodukter af samme m. m., Nr. 97, 30 Juni 1896. Jfr. Bkg. Nr. 157, 15 Decbr. 1897 og Nr. 39, 23 Marts 1898.

Eksemplarer af nævnte Bkg. og Instr. ere fremsendte med Landbr. M. Cirk. Nr. 100, 13 Juni og Nr. 109, 30 Juni 1896.

Ang. Tilbageførelse af levende Hornkvæg, der her fra Landet har været udført til Karantæneanstalten i Hvidding, Bkg. Nr. 51, 2 April 1897, jfr. nedenfor 18.

16. Ang. Indførsel af klovbærende Husdyr og raa Handelsprodukter af samme m. m. fra Sverig, Bkg. Nr. 156, 15 Decbr. 1897, jfr. Nr. 157 af s. D., jfr. Nr. 39, 23 Marts 1898, jfr. Nr. 71, 23 April 1898.

17. Se Tuberkulose B, navnlig Bkg. Nr. 83, 28 Maj 1898, hvorefter Indførsel af levende Hornkvæg her til Landet af Hen-

syn til Tuberkulosens Bekæmpelse indtil videre kun maa foregaa over København, Helsingør og Frederikshavn.

18. Ang. at Hornkvæg, der efter foretaget Tuberkulinprøve er tilbagevist i tyske Søkarantæneanstalter, ikke kan føres tilbage her til Landet, Landbr. M. Cirk. Nr. 16, 5 Marts 1898. Jfr. ovenfor 15. Jfr. dog Landbr. M. Cirk. Nr. 28, 23 Marts 1898.

C. Ang. Udførsel af Husdyr til Udlandet.

1. Ang. Bemyndigelse for Regeringen til at træffe Forholdsregler til Forebyggelse af, at smitsomme Sygdomme udføres til Udlandet ved Udførsel herfra af Husdyr, L. Nr. 25, 25 Febr. 1876.

2. I Henhold til denne Lov ere ny samlede Regler givne for Veterinærpolitiets Tilsyn med Udførselen af Kreaturer til Storbritannien, om Benyttelsen af Skibe dertil og om Dyrenes Behandling paa Overreisen, Ind. M. Cirk. Nr. 22, 15 Marts 1883. I dette Cirkulære er optaget de tidligere herom emanerede Bestemmelser, nemlig Bkg. Nr. 29, 26 Febr. 1876, Nr. 92, 28 Avg. 1878, Ind. M. Cirk. Nr. 133, 28 Avg. og Nr. 156, 7 Oktbr. 1878, Bkg. Nr. 41, 30 April 1879 saa vel som det nedenfor under 3 anførte Cirk. 2 Juli 1870.

3. Ang. Forsigtighedsregler, som bør iagttages af Redere og Skibsførere, for at Kvægladninger, som udføres til England, kunne ankomme i sund Tilstand, Ind. M. Cirk. 2 Juli 1870 (D. T. S. 501), jfr. Ind. M. Cirk. 9 Septbr. 1865.

4. Til de ved Ind. M. Cirk. Nr. 22, 15 Marts 1883 givne Bestemmelser for Udførselen af Kreaturer til Storbritannien er føjet nærmere Regler ved Ind. M. Cirk. Nr. 7, 31 Jan. 1884, hvormed maa sammenholdes Cirk. Nr. 158, 13 Decbr. 1886 (om Foder-mængden og Sands Benyttelse til Strøelse).

5. Forbud mod Udførsel af levende Hornkvæg fra enkelte danske Landsdele i Henhold til fornævnte Lov og L. 29 Decbr. 1857 § 9 (idet Udførselsforbudet jo tillige er Forbud mod Indførsel til den øvrige Del af Danmark):

Bkg. Nr. 36, 13 April 1880, hævet ved Bkg. Nr. 84, 28 Juni s. A.

Bkg. Nr. 33, 16 Marts 1881, hævet ved Bkg. Nr. 127, 11 Avg. s. A.

6. Dyr, der lide af visse saadanne Sygdomme maa ikke føres til Samlingssteder for Kreaturer til Udførsel, L. Nr. 105, 14 April 1893 §§ 10 Nr. 2, 11 a.

7. Ny Regler for Udførsel af Kvæg, Faar, Geder og Svin til Udlandet, Bkg. Nr. 210, 10 Novbr. 1892.

I Stedet for sammes § 5, jfr. Bkg. Nr. 53, 13 Marts 1893 (nu sat ud af Kraft ved Adg. Nr. 225, 27 Septbr. 1893 § 4), træder Bkg. Nr. 224, 27 Septbr. 1893 om Hjemstedsattester for ethvert Kreatur, der agtes udført, indskærpet ved Ind. M. Cirk. Nr. 315, 11 Decbr. s. A., Bkg. 27 Septbr. 1893 ophæves og § 5 i Bkg. 10 Novbr. 1892 sættes paa ny i Kraft, Bkg. Nr. 189, 14 Oktbr. 1895.

Bkg. om Udførsel af Husdyr til Storbritanien Nr. 131, 28 Avg. 1890, jfr. Ind. M. Cirk. Nr. 156, s. A. (hvorved Cirk. Nr. 22, 15 Marts 1883, Nr. 7, 31 Jan. 1884 og Nr. 158, 13 Decbr. 1886 bortfaldt), Bkg. om Udførsel af Svin til Tyskland Nr. 176, 10 Decbr. 1890, jfr. M. T. B f. s. A. S. 254, samt Bkg. om saadan Udførsel over Gedser Nr. 183, 29 Decbr. 1891 ere hævede, fornævnte Bkg. Nr. 210, 1892 § 17.

Derimod er Bkg. Nr. 125, 3 Avg. 1892, der indeholder Regler for Udførsel af Kreaturer til Belgien, ikke ophævet. Men kun sammes § 2 indeholder nogen Afvigelse af Betydning fra Reglerne i den oftnævnte Bkg. Nr. 210, s. A., der jo for øvrigt ogsaa maa finde Anvendelse paa denne Udførsel. Jfr. nedenfor 10.

8. Skibe, der benyttes til Udførsel af Svin, maa ikke tillige benyttes til Transport af Kvæg, Faar eller Geder, Bkg. Nr. 76, 1 April 1893. Denne Bkg. er nu hævet, Bkg. Nr. 103, 31 Maj 1894.

9. Indskærpet Vigtigheden af, at der ikke herfra til Udlandet udføres Kreaturer, om hvis gode Sundhedstilstand der kan have Tvivl, og om de tilsynsførende Dylrægers Ansvar i saa Henseende, Ind. M. Cirk. Nr. 108, 4 Juni 1889.

10. Ang. Udførsel af Kvæg, Faar, Geder og Svin til Udlandet ere ny Bestemmelser givne, Bkg. Nr. 55, 24 April 1896.

11. Ang. Kontrollen ved Udførsel af Kød, se Kød 16.

D. Færøerne.

Ang. Forbud mod Indførsel dertil:

1. Fra Island af Faar og raa Dele deraf — dog ikke saltet Kød og Talg — og Uld, Bkg. Nr. 39, 21 Marts 1890 smh. med Bkg. Nr. 5, 13 Jan. 1892.

2. Fra Tyskland, Belgien og Frankrig af Hornkvæg, Faar, Svin og Geder m. v. (i Anledning af Mund- og Klovesyge), Bkg. Nr. 81, 13 April 1892.

Ved Bkg. Nr. 111, 20 April 1893 er al Indførsel af de nævnte

Dyr forbudt. Dette Forbud er i sin Helhed hævet, Bkg. Nr. 196, 19 Oktbr. 1894.

E. Island.

1. Ang. Skab og andre smitsomme Sygdomme hos Faaret, se Faar 2. Jfr. Straffel. 25 Juni 1869 § 294.

2. Forbud mod Indførsel af Faar, Hornkvæg og Heste fra Udlandet, og hvorledes derfra kan dispenseres, L. 17 Marts 1882 (Nr. 9 i Till. t. Lovt.). Jfr. Bkg. 11 Jan. 1883 (Nr. 1 ibd.).

Lignende midlertidige Indførselsforbud som de foran under B ommeldte: Bkg. 7 Novbr. 1874 (Nr. 28 ibd.), hævet ved Bkg. 22 Juli 1875 (Nr. 19 ibd.); Bkg. 20 April 1875 (Nr. 12 ibd.) om Indførsel fra Storbritanien, Bkg. 21 Marts 1881 (Nr. 3 ibd.), hævet ved Bkg. 12 Jan. 1883 (Nr. 1 ibd.).

3. Ang. Foranstaltninger med Ekinokoksygdommen (Blæreorm) hos Hunde og Faar, L. 22 Marts 1890 (Nr. 20 i Till. t. Lovt.) §§ 5—7.

4. Regeringen kan fastsætte Regler angaaende Behandlingen af indførte ugarvede Huder for at forhindre Udbredelsen af Miltbrand, L. 11 Decbr. 1891 (Nr. 38 ibd.).

5. Forbud mod al Indførsel af levende Svin og Geder (i Anledning af Mund- og Klovesyge), Bkg. 20 April 1893 (Nr. 4 ibd.). Hævet, for saa vidt angaar Indførsel fra Danmark, Sverige og Norge, Bkg. 6 Novbr. 1897 (Nr. 28 ibd.).

F. Vestindien.

1. Om Besigtigelse af Kreaturer ved deres Indførsel til St. Croix og St. Thomas, Adg. 17 Marts 1865.

2. Ang. en Forandring for St. Thomas vedkommende i Adg. 17 Marts 1865 om Besigtigelse af Kreaturer ved deres Indførsel til de vestindiske Kolonier, L. 24 Juli 1876 (Nr. 25 i Till. t. Lovt.).

3. Se Snive 2.

II. Om Foranstaltninger til Husdyravlens og Husdyrbrugets Fremme.

1. Herom ere Bestemmelser givne ved L. Nr. 54, 1 April 1887. Denne Lovs § 10 ophæver L. Nr. 88, 2 Juli 1880 og alle ældre Bestemmelser herom (hvilke for øvrigt allerede ophævedes ved nævnte L. 1880 § 6). Jfr. L. 23 Jan. 1862, 3 Maj 1867 samt L. 31 Marts 1852, 31 Marts 1864, 26 Novbr. 1868, Nr. 65, 1 April 1871 § 9 og Nr. 24, 25 Febr. 1876.

Ved denne Lov mærkes:

a. Ang. de Tilskud, som herefter blive at yde af Statskassen, og Andragender derom, Ind. M. Cirk. Nr. 34, 5 April 1887.

b. Ang. Valg af Medlemmer til Hingstskue- og Tyreskuekommissionerne, Ind. M. Cirk. Nr. 35 af s. D. Jfr. Hingstskuer.

c. Ang. at Amsraadet bestemmer, hvor vidt der vil være at tillægge de af samme valgte Medlemmer af fornævnte Kommissioner Diæter og Befordringsgodtgørelse, der da udredes af Amsrepartitionsfonden, Ind. M. Skr. Nr. 164, 17 Septbr. 1887.

d. Om Indgivelse af Ansøgninger om de i sammes § 2 omhandlede Understøttelser til Hesteavl- og Kvægavlsforeninger, Bkg. Nr. 155, 26 Juni 1893.

e. Om Indenrigsministeriets Valg af et Medlem af Kaaringsudvalgene, og at Avlsforeningerne kunne vælge Medlemmer til samme, Ind. M. Skr. Nr. 335, 27 Septbr. 1893.

f. Samsø henlægges fra 1ste Distrikt (Sælland) til 12te (Aarhus Amt), Ind. M. Skr. Nr. 112, 9 Marts 1892.

2. Ang. Understøttelser til Kontrolforeninger, der have til Formaal ved Undersøgelse af Fedtindholdet og Mængden af Mælken af de enkelte Køer i en Besætning at søge at danne Stammer af Køer, hvis Mælk kan paaregnes at give et forhøjet Smørudbytte, Landbr. M. Cirk. Nr. 30, 9 April 1898.

3. Færøerne. Om Hesteavlens Fremme, L. Nr. 45, 30 Marts 1892.

4. Island. Om Vedtægter ang. Forædling af Hesteracen, L. 11 Decbr. 1891 (Nr. 37 i Till. t. Lovt.).

Om Kreaturers Død af Magerhed, L. 26 Febr. 1898 (Nr. 5 ibd.).

Se Dyrplageri. Fjerkræ. Kreaturer. Kreaturtælling. Se videre de enkelte Husdyr efter deres Benævnelse.

Husdyrbrugskonsulenter.

1. Om mulig ansatte Statskonsulenter handler L. om Foranstaltninger til Husdyravlens Fremme Nr. 54, 1 April 1887 § 7, og om private Konsulenter, § 9.

2. Om Foreningskonsulenter handler L. Nr. 104, 14 April 1893 § 2, jfr. om Statskonsulenterne sammes næst sidste Stykke.

Huse paa Landet.

1. Ang. hvilke Ejendomme, der skulle anses som Huse (i Mod-sætning til Gaarde), se Gaarde 1.

2. Ang. Livsfæste med Hensyn til dem, Fr. 27 Maj 1848 §§ 2, 3, 5, 11 (se nedenfor 4), 12. Se i øvrigt under Artiklerne Fæste, jfr. Fæstetvang 1 b. Fæstebrev. Fæsteprotokoller. Kvitteringsbog. Udskiftning 1 c.

For Fæsteafgift af Huse paa Landet kan fremdeles i Overensstemmelse med Fr. 27 Maj 1848 § 3 betinges Udpantningsret, L. Nr. 36, 29 Marts 1873 § 1 Nr. 9.

De Afgifter, som Husmænd have vedtaget at svare, kan det offentlige ikke inklade sig paa at undersøge eller nedsætte, Ind. M. Skr. 3 Juli 1849 e. Jfr. dog Bøndergods 3 B c.

3. Ang. Udleje af Huse og Boliger til Husmænd og Inderster, Fr. 27 Maj 1848 §§ 4, 5, 11 (se nedenfor 4 — angaar kun Husmænd), 12. — Se Fæstetvang 1 b (at Huse maa bortfæstes paa visse Aar). Fæste 20, 22, 28 B b. Fæsteprotokoller. Kvitteringsbog. Tinglæsning I 9 c (kan ikke nægtes paa Grund af lovstridige Bestemmelser i Kontrakten).

Lejehuse behøve ikke at overleveres ved Synsforretning, K. Skr. 28 Decbr. 1826 ad 1.

4. Overdragelsen af Hus til Husmænd skal, hvad enten samme gaar ud paa Fæste eller Leje, ske ved skriftlig Kontrakt, samt om Følgerne af Overtrædelse heraf, Fr. 27 Maj 1848 § 11.

Denne Bestemmelse er anvendelig paa:

a. Huse og Boliger paa Præstegaardsjorder, K. og U. M. Cirk. 14 Septbr. 1848.

b. Kontrakter om Afstaaelsen af Lejerettigheder til Huse, F. M. Skr. 11 April 1854.

5. Ang. Fæste- og Lejehuses Afhændelse til Selvejendom, se Bøndergods 6 ff.

6. Ang. Ydelsen af Sognehjælp til afbrændte Huses Genopførelse, se Bygningshjælp A.

Ang. Husbondens Forpligtelse i saa Henseende med Hensyn til bortfæstede Huse, se Fæste 24 b.

7. Opførelsen af jordløse Huse kan ikke forbydes, K. Skr. 17 Jan. 1832, jfr. K. Skr. 10 Marts 1821.

8. Ved »Huse uden Jordtilliggende« i en Salgsbevilling for et Len maa forstaas Huse uden Hartkorn, Ind. M. Skr. 28 Oktbr. 1865.

9. Ang. Plighthuse, se Bøndergods 3 B c, d og E b. Plighthuse.

Se Domænerne 7 (ang. Opførelse der af jordløse Huse). Fæste 26 a Nr. 3 (ang. Retten til at fratage Fæstere Jord til Henlæggelse til eller Oprettelse af Huse). Gadehuse. Husmænd.

Huse. Det er under Straf forbudt at huse:

1. Soldater, som ikke ere forsynede med Afskedspas, Mand.

21 Oktbr. 1740 og de ældre under Rømning 1 e anførte Bestemmelser.

2. Bissekræmmere, Fr. 13 Febr. 1775 § 3, jfr. K. Skr. 21 Decbr. 1841.

3. Se Betleri 12. Løsgænger 6. Tyende 8. Værnepligtige 9 (bortrømte) i.

4. I Helsingør maatte ingen i længere Tid end 24 Timer huse nogen, som søger Hyre, med mindre han foreviste Vaterschoutens, af Politiet paategnede Bevis, Rskr. 24 April 1816 § 1.

Jfr. Vaterschouter.

5. Pasløse fremmede, Betlere, Løsgængere, Misdædere og Rømningsmænd paa Island, Rskr. 11 April 1781. Jfr. Reglm. 8 Jan. 1834 §§ 21, 22, Fr. 24 Jan. 1838 § 2.

6. Straf for med vidende at huse og hæle Løsgængere i Vestindien, Adg. 24 Oktbr. 1879 (Nr. 37 i Till. t. Lovt.) § 5.

7. Ang. dens Forpligtelser, der huser udenlandske, ubekendte eller omvandrende Personer, se Rejsende 1, 2det Led, 2 a, jfr. c.

Husejer (Grundejer).

1. Skal nøje underrette sig om og uopholdelig anmelde ethvert i hans Hus indtrædende koleralignende Sygdomstilfælde saa vel som ethvert pludseligt Dødsfald, Fr. 19 Juni 1831 § 13, 8 Avg. 1832 § 2. Jfr. Ligsyn 2 a.

2. Ang. hans Ansvar for Skorstenenes Vedligeholdelse og deres og Kakkelovnsrørens Rensning, L. 2 Marts 1861 § 21 jfr. Bkg. Nr. 70, 16 April 1898 § 22 (f. Land.), 15 Maj 1868 §§ 14, 15 (f. Kbhvn.), Nr. 28, 21 Marts 1873 §§ 8, 9 (f. Købst.).

3. Skal være opmærksom paa og saa vidt muligt forhindre Tilsidesættelse af Bestemmelserne om Brandvæsenet fra Lejernes eller Husbeboernes Side, L. 15 Maj 1868 § 11 (f. Kbhvn.), Nr. 28, 21 Marts 1873 § 5 (f. Købst.). Jfr. nedenfor 10.

4. Ang. hans Pligter i Ildebrandstilfælde, L. 15 Maj 1868 §§ 30, 31, 35 (f. Kbhvn.), Nr. 28, 21 Marts 1873 §§ 24, 31, 32 (f. Købst.). Jfr. nedenfor 10.

5. Ang. hans Forpligtelse til at anskaffe Brandredskaber og Ansvar for Mangler ved Ejendommen i Henseende til Brandanordningerne, se Brandredskaber, Brandvæsenet 9.

6. Ang. de ham ved Politivedtægterne paalagte Forpligtelser og hans Ansvar i saa Henseende, Vedt. f. Kbhvn. Nr. 125, 22 Juni 1883 §§ 22—24, 54, 55, 70, 77—81, 93, 98, f. Købst. i M. T. B f. 1872 S. 37 §§ 23, 24, 50, 51, 64, 81—85, 93, 95 og S. 49 §§ 17, 18, 57—60, 66, 68.

Ang. den ham derved i forskellige Retninger tillagte Myndighed, Vedt. f. Kbhvn. 1883 §§ 57, 73, f. Købst. i M. T. B f. 1872 S. 37 §§ 53, 67 og S. 49 § 52.

7. I København.

a. Skal have Indseende med, at Jordemødre, som bo i hans Hus, ej indtage noget frugtsommeligt ugift Fruentimmer, Pl. 24 Decbr. 1787.

b. Er under Mulkt forpligtet til at lade enhver Husbeoer udfylde Skemaet over ukonfirmerede Børn eller Tyender, der ere over 6 Aar, og derefter aflevere det paa det Sted, som er ham anvist, Adg. 29 Juli 1814 § 51.

c. Skal under Mulkt udfylde et Skema, der halvaarlig tilstilles ham fra Politiet, saaledes at deraf kan ses Navnene m. m. paa alle de sig i Ejendommen opholdende Personer, Pl. 6 Febr. 1816 §§ 1, 5, jfr. Bkg. 18 Marts 1828 (ang. Døvstumme). Jfr. L. Nr. 52, 15 Maj 1875 § 21.

Dette skal Politiassisterne paase, Instr. 7 Juni 1869 § 50.

d. Naar han modsætter sig, at Vogne have Holdeplads uden for hans Ejendom, bør Politiet tage billigt Hensyn til hans Grunde derfor, Reglm. 18 Jan. 1869 §§ 2, 24.

e. Se ang. Dagrenovationens Bortførsel, Bkg. 26 Oktbr. 1893 (Supplem. t. den lille Lovsaml.).

f. Se Hesteskate I 3.

8. I Købstæderne uden for Kbhvn. og paa Landet, ang. Forpligtelse for dem til to Gange aarlig at meddele vedkommende kommunale Bestyrelse visse Oplysninger om alle sig i Huset opholdende Personer, L. Nr. 52, 15 Maj 1875 §§ 21, 22. Jfr. med Hensyn til Fortegnelser over skolepligtige Børn, K. og U. M. Skr. 20 Novbr. s. A. (G. R.).

9. Paa Landet, ang. deres Indflydelse paa Tilvejebringelsen af Bygningsreglementer, L. Nr. 20, 11 Febr. 1876.

10. Skal være opmærksom paa og saa vidt mulig forhindre Tilsidesættelse af Bestemmelserne om Brandvæsenet fra Lejernes eller Husbeoernes Side, Bkg. Nr. 7, 1 Febr. 1877 § 5 (f. Frederiksberg), Nr. 71, 6 Juni 1878 § 5 (f. Silkeborg), L. 15 Oktbr. 1875 (Nr. 33 i Till. t. Lovt.) § 1 (f. Reykjavik), Nr. 5, 8 Jan. 1891 § 5 (f. Løgstør).

Ang. hans Ansvar for Skorstenenes Vedligeholdelse og deres og Kakkelovnenes Rensning, fornævnte Bkg. 1877 §§ 8, 9, 1878 §§ 8, 9, L. 1875 § 5, Bkg. 1891 §§ 89.

Om Ejerens Pligter i Ildebrandstilfælde og overfor Brandvæse-

net i Almindelighed, samme Bkg. 1877 §§ 24—26, 31, 32, 1878 §§ 24—26, 31, 32, L. 1875 §§ 18—20, 25, 26, Bkg. 1891 §§ 24—26, 31, 32.

11. I Købstæderne og Handelspladserne, ang. Folketællings Udførelse ved Husværterne, Ind. M. Cirk. Nr. 156, 7 Oktbr. 1879, Nr. 250, 5 Novbr. 1889.

12. Paa de ved L. Nr. 52, 15 Maj 1875 §§ 21, 22 anordnede Mandtalslister skal der efter flere af de nyere Sundhedsvedtægter, se dette Rubrum, gives Oplysning om Plejebørn. Det samme er foreskrevet for Frederiksberg ved Bkg. Nr. 131, 20 Juli 1888 § 8.

13. Eks. paa, at han kan frigøre sig for Ansvar for visse Overtrædelser af en Sundhedsvedtægt begaaede af Lejerne ved at anmelde Sagen for Politiet, Bkg. Nr. 281, 22 Decbr. 1893 § 14.

14. Om hans Ansvar for Skorstenenes Vedligeholdelse og deres og Kakkelovnenes Rensning, Adg. f. Thorshavn Nr. 103, 13 Avg. 1886 §§ 5, 6, 9.

15. I Vestindien, ang. deres Forpligtelse til at meddele Politiet Oplysning om de paa Ejendommen værende Personer og anmelde Til- og Fraflytning, Adg. 24 Oktbr. 1879 (Nr. 37 i Till. t. Lovt.) § 4.

St. Croix. Ang. den Ejeren, Bestyreren eller Brugeren af en Ejendom, hvor et Dødsfald indtræder, paahvilende Forpligtelse til at anmelde samme for Politiet, L. 5 Jan. 1889 (Nr. 2 i Till. t. Lovt.) § 2.

Husfag. Ang. den ældre Beskatning i Købstæderne efter Husfag eller Bygningsfag, se Kæmnerkassen A 3 b.

Husflid.

1. Ang. de særlige Regler om Landmandens Husflidsprodukter, samt hvad herved forstaas, se Artiklen Landvæsensprodukter og Landmandens Husflidsprodukter.

2. I Købstæderne.

a. Ang. hvor vidt de under 1 omtalte Regler kunne finde Anvendelse derpaa, K. Skr. 22 Jan. 1846.

b. Som saadan kan ikke udøves nogen Næring, der i paa-gældende Købstad behandles som bunden, ibd. (ang. Kurvefletning).

c. K. Skr. 4 Juni 1836 (ang. Forfærdigelsen af Trætøfler), 15 Oktbr. 1839 og 21 Oktbr. 1841 (ang. Vævning) vise, at Næringsveje, der ere blevne betragtede som Husflid, have været behandlede som fri.

d. Da de af en Købstadboer forfærdigede Genstande ikke kunne henregnes til Landmandens Husflidsprodukter, er det ikke tilladt en Købstadklodsemager ved Omførsel at sælge Trætøfler og franske Træsko, Ind. M. Skr. Nr. 81, 21 April 1875.

3. Ang. Midler til at fremme Linnedhusfliden, Ind. M. Skr. 29 Juli 1852.

4. Bestemmelserne vedrørende Beskatningen af Roesukkerfabrikationen finde ikke Anvendelse paa saadan Tilvirkning, der foretages som Husflid til Brug i egen Husholdning, L. Nr. 52, 3 Maj 1873 § 45.

5. Ang. Lærernes Benyttelse af Skolestuerne til Undervisning heri og Gratialer herfor af Skolefonden, K. og U. M. Skr. 6 Decbr. 1887 (G. R.).

6. Kistrups og Jørgen Krogs Husflidslegat for Horne Sogn, Stadf. Nr. 170, 23 Juni 1896.

Se Landvæsensprodukter. Landmandens Husflidsprodukter. Skolelærere II 19 (Kursus i Husflidsgerning for dem). Skoler II A 14 l (ang. Undervisning deri).

Husflidsselskab, dansk. Omdeling af Opfordringer til at tiltræde samme, K. og U. M. Cirk. Nr. 114, 10 Maj 1873. Jfr. Bev. 29 Jan. 1813 (ang. et Husflidsselskab paa Grevskabet Holsteinborg).

Husflidstidende, nordisk, Opfordring til Skolekommissionerne om at virke til dens Udbredelse, K. og U. M. Cirk. Nr. 226, 30 Juni 1871.

Husfreden.

1. Den, der krænker Husfreden ved uberettiget at trænge sig ind i en andens Bolig eller vægre sig ved paa Opfordring at forlade samme, straffes efter L. 10 Febr. 1866 § 221, 25 Juni 1869 § 223 (f. Isl.).

2. Ang. Straf for ved offentlige Meddelelser om personlige og huslige Forhold at krænke Privatlivets Fred, L. 1866 § 220, 1869 § 222. Jfr. de ældre ophævede Bestemmelser i Pl. 18 Oktbr. 1805, L. 3 Jan. 1851 § 10.

I Vestindien gælder Adg. 11 Marts 1862 § 10.

3. Paatale af de under 1 og 2 omhandlede Forseelser kan kun ske af den fornærmede eller den, der ifølge Lovgivningen er berettiget til at handle paa hans Vegne, L. 1866 § 223, 1869 § 225.

Husholdersken ved Frederiks Hospital samt **Husholdersken og Oldfruen** ved Fødsels- og Plejestiftelsen og sidst nævntes Assi-

stent, se om dem den under Frederiks Hospital 4, 9de Stykke anførte Skr.

Husleje.

1. Fordringer paa resterende Leje af al Slags Husrum høre til de privilegerede, D. L. 5—14—37.

De nyde som saadanne fortrinlig Fyldestgørelse i Debitors insolvente Bo, dog ikke for længere Tid tilbage end 1 Aar fra sidste Fardag før Konkursens Begyndelse, L. Nr. 51, 25 Marts 1872 § 33 Nr. 2 a, jfr. § 146.

Den Fordringer for et Aars Husleje i København tillagte Fortrinsret fremfor yngre Underpant i Lejerens Løsøre, Pl. 7 Oktbr. 1771 § 3, tilkommer nu enhver privilegeret Fordring over for alt saadant Pant, Pl. 14 Maj 1834.

2. Pl. 7 Oktbr. 1771 § 1 ang. Udlæg derfor i København uden Lovmaal og Dom er hævet, L. Nr. 36, 29 Marts 1873 § 15.

3. Derfor skulle Ejerne i København give Lejerne trykt Kvittering af en bestemt Form, Pl. 13 Maj og 22 Septbr. 1813. Jfr. Resl. 26 Novbr. 1817.

4. Af Lejesummen af Bygninger paa St. Croix svares en Skatteafgift, Adg. 29 Decbr. 1862 § 2 b, Adg. af s. D. § 1.

5. Se i øvrigt om Leje af Husrum Leje 8.

6. Om sammes fortrinlige Fyldestgørelse i insolvente Boer, Skiftel. f. Island 12 April 1878 (Nr. 9 i Till. t. Lovt.) §§ 83 b Nr. 1, 89, 90.

Se fremdeles Arrest A 18 c Nr. 4 (naar Lejeren vil flytte uden at betale). Husvilde A II 2 a. Militære 3 c (ang. Udlæg hos dem for Husleje).

Huslejegodtgørelse, se Embedsbolig 8. Naadensaar II 20 (sammes Deling). Skolelærere VI D 1. Smitsom og epidemisk Sygdom I 18 b.

Huslejhjælp, se Fattigforsørgelse B 4 (hvor vidt anses som Fattighjælp).

Huslov. Ved en saadan kan Bestemmelserne i Kongelovens Art. 21 og 25 om de kgl. Prinser og Prinsesser hæves, Grl. 5 Juni 1849 i Slutn.

Huslærere, se Formue og Lejlighed III 4 e. Informatorer. Tyende 18 (kunne de ikke regnes til).

Husmandspenge eller -tiende, se Skolelærere VI D 10.

Husmoder, se Husbond—Husfader 5. Hustru.

Husmænd.

1. Ang. hvilke Personer der bør anses som saadanne.

a. Paa Færøerne, K. Skr. 9 Juni 1821, og paa Fanø, K. Skr. 17 April 1830.

b. Som Husmand er enhver at anse, som bebor et helt Bondehus, medens den, som i en Del af et Hus eller Gaard, der har anden Beboer, har nogen Husholdning for sig eller sine, er at betragte som Indsidder, om han end tillige staar i en anden Mands Tjeneste, K. Skr. 28 Juni 1831 ad 1, 13 Oktbr. 1835 ad 2.

c. Aftægtsmænd blive at henregne til Husmænd og Inderster efter Fr. 27 Maj 1848 § 1, Ind. M. Skr. 19 April 1852.

d. Under Husmænd (eller Inderster) kunne ikke ifølge de gængse konventionelle Begreber indbefattes saadanne, der vel bebo et Hus eller en Bolig paa Landet, men ernære sig ved Haandværks- eller Fabrikdrift eller lignende fra almindeligt Dag-lejerarbejde forskellig Næringsdrift, ikke heller Handlende, Land-inspektører, Jernbanebetjente og desl., Ind. M. Skr. 16 Febr. 1869 ad 2 (D. T. S. 201) og Nr. 375, 1 Novbr. 1871 ad 2 (ang. Vejarbejde og Snekastning).

e. En Skolelærer paa Landet kan ikke, fordi han har lejet en Jordlod, anses for Husmand; Pligtarbejde som saadan kan derfor ikke affordres ham, Ind. M. Skr. Nr. 199, 10 Juli 1872.

f. En stor Mængde Afgørelser herom ville fremdeles findes under Gaarde 1. Høstdag I 2. Kirker 1 e, 4de Sætn. Jfr. Pligtarbejde I J.

g. Ang. hvorledes, naar der med Hensyn til Fr. 27 Maj 1848 opstaar Spørgsmaal, om en Person skal anses som Husmand eller Inderste, dette bliver at afgøre ved Amtsraadets Kendelse eller ved Domstolene, nævnte Forordnings § 12, jfr. Ind. M. Skr. 20 Oktbr. 1849 ad 5.

h. Ang. at en paa Købstadjord, men uden for den egentlige Bygrænse boende Røgter nød godt af den Husmænd og Inderster af Landalmuen tidligere tilkommende Begunstigelse i Henseende til Erlæggelsen af Rekognition for Hensiddens i uskiftet Bo, Skattedir. Skr. Nr. 157, 13 Juli 1874. Jfr. Uskiftet B o A.

i. Om hvem der kunne anses som Husmænd eller som Inderster, se fremdeles Sognefoged 3 nn.

k. Hertil henregnes Personer, der besidde indtil 8 Skp. Hartkorn, L. om Jordemødrenes Lønning m. v. Nr. 85, 1 April 1893 § 2.

2. Ang. Forbedring i Husmænds (og Indersters) Kaar, se den foran under 1 g nævnte Fr. 27 Maj 1848.

3. Ang. det Husmænd (og Inderster) paahvilende Pligtarbejde m. m.

A. Ang. Fæste og- Lejehusmænds (og Indersters) Dagarbejde til Husbonden.

a. Efter Emanationen af Fr. 27 Maj 1848 skulle alle Fæste- eller Lejeafgifter for Brugen af Huse med eller uden Jord og af Inderstestuer bestemmes i Penge, Sæd eller Varer, og Ejeren kan kun ved særegne Kontrakter uden for Kontrakten om Husets eller Boligens Overdragelse og kun for et Aar ad Gangen forene sig med sine Husmænd og Inderster om, at de skulle udføre Arbejde mod Vederlag, Fr. 1848 §§ 5, 10 (ang. det Tilfælde, at den Gaard, hvortil Arbejde svares, er bortforpagtet). Herved mærkes:

1) I Henhold hertil er det ikke tilladt i Fæstebrevet eller Lejekontrakten at betinge sig:

— Brevløb, Rtk. Skr. 19 Septbr. 1848.

— Klapjagtsdage, se Klapjagtsdage C 3.

— Hovspind, Ind. M. Skr. 10 Marts 1849.

— at Husmanden i Tilfælde af Ildsvaade paa Godset skal forrette Arbejdsdag ved de afbrændte Bygningers Opførelse, for saa vidt Arbejdet ikke efter D. L. 3—13—10 bliver at udføre af Bymændene, Rtk. Skr. 7 Avg. 1848.

— at Fæsteren hvert Aar skal kunne bestemme, om han til Afdrag paa Landgilden vil forrette Arbejde mod en i Fæstebrevet fastsat Betaling, Ind. M. Skr. 10 Marts 1849.

2) Derimod strider det ikke herimod ved Fæstebrevet paa et Hus paa en Præstegaards Udmark at paalægge Fæsteren at føre Opsyn med Præstegaardens Eng og Hede, Ind. M. Skr. 5 Marts 1850 med Note.

3) Naar en Godsejer en Gang har konverteret Arbejdet efter ældre Fæste- eller Lejekontrakter til Pengeafgifter, kunne disse ikke atter ansættes til det tidligere Arbejde, Ind. M. Skr. 7 April 1849.

b. Ang. det før Emanationen af Fr. 27 Maj 1848 betingede Dagarbejde, Forordningens § 6.

1) En Husbond kan vedblivende benytte de i en tidligere foreløbig Kontrakt eller ifølge mundtlig Akkord betingede Arbejdsdage, naar disse ikke overstige 3 om Ugen, nemlig Ugedagen og 2 Ekstradage, Rtk. Skr. 22 Avg. 1848, Ind. M. Skr. 10 Marts 1849, 3 Juli s. A. a, 20 Juni 1854. Se Klapjagtsdage C 2, jfr. 5.

Naar en Godsejer ikke kan erholde det betingede Antal

Høstdage ydet ved 3 Dages ugentlig Arbejde i Høsttiden, formenes han at kunne benytte de resterende Dage i andre Uger til andet Arbejde, Ind. M. Skr. 3 Juli 1849.

2) Ang. hvor vidt nogle i tidligere Fæstebreve betingede Arbejdsdage skulle betragtes som Ugedage eller Ekstradage, Ind. M. Skr. 30 Decbr. 1848.

3) En Jorddrot kan kun forlange, at de Arbejdspligtige skulle arbejde Dagen igennem med Flid, og er uberettiget til ved at foreskrive dem et vist Kvantum Arbejde at forvandle Dagarbejdet til Stykarbejde, Ind. M. Skr. 6 Marts 1849.

4) Ang. hvor vidt Tørveskæringsarbejde hører til det Landarbejde, der kan fordres udført, ibd.

5) Den Omstændighed, at en Huslod er udlagt af en hoverifri Gaard, var før Fr. 27 Maj 1848 ikke til Hinder for, at der paalagdes samme Pligtarbejde, Ind. M. Skr. 3 Juli 1849 e.

6) Ang. at der af en Enke formentlig kun kan forlanges saadant Arbejde, som hun som Fruentimmer kan forrette, Rtk. Skr. 22 Febr. 1817.

7) Ang. dets Afløsning, se nedenfor e, jfr. foran a Nr. 3 og nedenfor d.

c. Ang. hvorledes god Orden skal haandhæves derunder, Fr. 30 Jan. 1807, jfr. K. Skr. 27 Avg. 1816.

Ang. Arbejds- og Hviletimerne, Fr. 27 Maj 1848 § 7 smh. med fornævnte Fr. 1807 § 5, jfr. Ind. M. Skr. 3 Juli 1849 b. Herved mærkes:

1) Bestemmelsen i Fr. 1848 § 7 om 12 Arbejdstimer er saaledes at forstaa, at Spise- og Hviletiden ikke bliver at fradrage Arbejdstiden, Rtk. Skr. 22 Juli 1848.

2) Overtrædelser fra Jorddrottens Side af Bestemmelserne herom skulle forfølges af det offentlige, Ind. M. Skr. 6 Marts 1849.

Ang. hvor vidt Hustugt kan anvendes mod de Arbejdspligtige, Fr. 27 Maj 1848 § 9. Jfr. tidligere K. Skr. 22 Marts, Rtk. Skr. 30 April, K. Skr. 21 Juni og 13 Avg. 1831. Se Klappjagtsdage C 8.

Ang. Ret for den Arbejdspligtige til at lade en anden forrette sit Arbejde, Fr. 27 Maj 1848 § 8.

d. Ang. at betinget Dagarbejdes Omsætning til Pengeafgift efter Overenskomst kan ske ved Paategning af begge Parter paa Fæstebrevene og deres Reversaler, Ind. M. Skr. 12 Maj 1849.

e. Ang. Afløsning af det forinden Emanationen af Fr. 27 Maj 1848 betingede Pligtarbejde af Husmænd og Inderster paa Landet, L. 4 Juli 1850 (S. 225), jfr., fornemlig med Hensyn til Vederlagets Fastsættelse, Ind. M. Cirk. 29 Avg. 1850. Jfr. Hoveri I B 5. — Herved mærkes:

1) Ang. hvor vidt Husmænd, som have rekvireret en Afløsningsforretning, ensidig kunne frafalde samme, Ind. M. Skr. 12 Oktbr. 1850.

2) Ustemplet Papir maa benyttes til de ved Loven beskikkede Afløsningskommissioners Protokoller, L. 19 Febr. 1861 § 74 m. Jfr. hermed L. 4 Juli 1850 § 11 og F. M. Skr. 7 Decbr. 1850.

3) Udpantningsret haves for Afløsningsvederlaget, naar Afløsningen er sket i Henhold til Loven af 1850, hvorimod den ikke gyldig kan vedtages uden for dette Tilfælde, L. Nr. 36, 29 Marts 1873 § 1 Nr. 9, jfr. K. Skr. 9 Oktbr. 1845, Ind. M. Skr. 27 Jan. og 12 Maj 1849, L. 4 Juli 1850 § 6. Jfr. Hoveri I B 6.

f. Se fremdeles Hoveri I A 9 (ang. dets Bestridelse for indkaldte Husmænd). Klapjagtsdage.

g. Ang. Gebyrer m. m. i Sager herom, se Tyendesager 3 og 4.

B. Paa de kongelige Distrikter kunne Husmændene, naar ikke andre Arbejdere kunne faas til billig Betaling, tilsiges efter Omgang til Arbejde i de kongelige Skove, Fr. 18 April 1781 § 67.

C. Ang. Husmænds og Indersters kommunale Pligtarbejde, se Pligtarbejde I J samt: Afsindige 13 d. Branddamme I 2 a. Brevbæring I. Ildebrand 6 b. Krig—Krigstid A 4 c. Sandflugt 4 a. Skolebrændsel II 10. Skolehegn 4. Skoler II A 2 cc Nr. 1, 8 og 9. Snekastning. Vejarbejde II A 5.

D. Se Bygningshjælp A 2 d. Høstdag I. Kirkehoveri II 3 b, jfr. 15 a. Krig—Krigstid A 4.

4. Ang. hvor vidt de kunne og skulle deltage i kommunale Ombud, se Brandfogeder 7 c. Brandsynsvidner 7. Ooldermand I 5. Stævningsmænd A 1 b.

5. Ang. deres øvrige onera, se Byrder 74. Fribefordringsvæsenet I 13 og III 3 c. Hartkorn E 5. Ildstedspenge. Kirker 1 e (Stolestadepenge). Nannestpenge. Offer I 2 e og i. Skolebrændsel II 7 b. Skolefourage 6. Smaaredsel 10 og 11. Smaaredselstiende 9. Tiende 14, jfr. 1 s og 15.

6. Ang. at de særegne Regler om Skiftebehandlingen i Husmænds (og Indersters) Boer i Fr. 21 Juni 1799, jfr. K. Skr. 8 Juni 1833, ere ophævede, Fr. 21 Maj 1845 § 20. Se Uskiftet Bo A, 2den Sætn.

7. Ang. Nægtelse af Alderdomsunderstøttelse til en Husmand med Jord, Ind. M. Skr. Nr. 273, 29 Juli 1893.

8. Legater til dem, se under Legater II B.

9. Ang. Husmænd (og Løsemænd) paa Island, Fr. 26 Maj 1863.

10. Maa Lejlændinge paa Island ikke indtage uden Jorddrottens Tilladelse, L. 12 Jan. 1884 (Nr. 1 i Till. t. Lovt.) § 13.

Se Agerdyrkning 11 og 12 (Præmier for ypperlig Dyrkning), 16 (Rejseunderstøttelser til Husmænd). Fribefordringsvæsenet VI C (Fribefordring til Husmænd for at hente Læge og Jordemoder til dem, der ikke selv have Vogn). Huse. Høstdag. Kirkeværger 6 m (om de ere pligtige at overtage Bestillingen som saadan). Kreditforeninger 15. Skattekvitteringsbog 4. Stempelagiften III 15 a Nr. 2 (Overenskomster med Tjenestehusmænd). Tinglæsningsgebyrer 32 a (Skifteekstrakter).

Husnummer.

I. I København.

1. Matrikulsnummere skulle paasættes Huse og Gaarde, Pl. 8 Maj 1771, 1 Maj 1793.

Ang. ny Matrikulsnummere, Rskr. 6 og Pl. 25 Marts 1807.

Matrikulsnummer skal anføres i Skøder og Panteobligationer, Pl. 1 Avg. 1759.

2. Gadenummere. Herom indeholdes Bestemmelser i Bkg. 26 Oktbr. 1859, Politivedt. Nr. 125, 22 Juni 1883 § 55, jfr. den tidligere Vedtægt 18 Jan. 1869 § 55, indskærpet ved Bkg. 18 Maj 1872 (U. L.).

Pl. 8 Maj 1771 er hævet, Adg. 22 Jan. 1869 § 2.

II. I Købstæderne uden for København.

1. De Nummere, hvormed Gaarde og Huse i Købstæderne betegnes, ere Matrikulsnummerne efter Skattevedtægterne i Henhold til L. 11 Febr. 1863 og, hvor saadanne Vedtægter endnu ikke ere tilvejebragte, de gamle Grundtakstnummere, endvidere Brandforsikringsnummere og endelig enkelte Steder Gadenummere, hvor saadanne af Byraadene ere indførte. De gældende Bestemmelser om, hvor vidt Nummerne skulle anbringes paa Ejendommen ud til Gaden, og om saadant skal ske for Ejerens eller Kommunens Regning, maa søges i Politivedtægterne for de

enkelte Købstæder, se saaledes Vedt. f. Randers i M. T. B f. 1872 S. 43 § 51.

2. Af ældre herhen hørende Bestemmelser kunne nævnes:

a. Gaardes og Huses Nummere skulle i Fyens Stifts Købstæder indføres i Skøde og Pantebreve, førend de tinglæses, K. Prom. 8 Oktbr. 1791.

b. Ang. Nummere paa Købstadbygninger ved deres Om-
taksering, Kom. Koll. Prom. 4 Decbr. 1800 Noten c, 18 April 1801.

c. Borgerne i Nysted skulle paasætte deres Steder det Nummer, som er givet dem i Grundansætningen, og vedligeholde det, Rskr. 6 Novbr. 1816 § 3.

d. Ang. Foranstaltning til Paamaling af Husnummere paa samtlige Bygninger i Aarhus Købstad, K. Skr. 6 Febr. 1830.

Husnummerering i Byerne. Herom mærkes Bygningsreglement for Kellerup i Bkg. Nr. 101, 15 Juni 1891 § 2. — Jfr. Kirkebøger 10 h.

Huspænge maa Ejerne af Rudersdal, Lundehuset og Vibenshus være fritagne for at svare, Rskr. 4 Juni 1725. I Henseende til Vibenshus er dette dog forandret ved Rskr. 25 Novbr. 1773.

Husskat.

1. I Købstæderne. — Saadan Skat skal indføres efter L. 11 Febr. 1863 §§ 3 ff.

De Købstæder, for hvilke Skattevedtægter efter den nævnte Lov ere tilvebragte, findes nævnte under Kommuneafgifter III A 1 og 3 (Handelspladser).

2. I Marstal, derom handler Bkg. Nr. 114, 18 Oktbr. 1878 § 23.

3. Paa St. Croix, K. Skr. 10 Maj 1825 § 4.

Husstand.

Ang. hvem der regnes dertil, L. om smitsomme Sygdomme Nr. 46, 30 Marts 1892 § 12.

Hustru (Ægtehustru).

1. Er delagtig i Mandens Stand og Rang, Priv. 25 Maj 1671 f. Grev. § 3, f. Frih. § 2, 11 Febr. 1679 § 11, Fr. 14 Oktbr. 1746 i Slutn., Bkg. 12 Avg. 1808, Pl. 22 Febr. 1841. Se Adcl I 7, 8 og III 1. Jfr. Indfødsret A 3.

2. Er i Henseende til Formuen — ogsaa hendes Særformue — umyndig og under Mandens Værgemaal, D. L. 1—23—10,

3—17—38, 5—1—13, 5—3—8 og 9, Rskr. 7 Febr. 1794 § 21 K. Skr. 8 Novbr. 1831 *). Jfr. Skifte 14 f.

Hun kan derfor ved sine Retshandler kun forbinde Manden, naar de ere foretagne efter hans Bemyndigelse eller til fælles Nytte og uomgængelig Fornødenhed, D. L. 5—1—13.

Se nedenfor 7 og 9. Ægtepagt 8.

3. Manden maa ikke fledføre sig uden hendes Samtykke, D. L. 5—1—10.

4. Maa ej bindes og bortføres, naar stjaalne Koster i Mandens Fraværelse ved Ransagning findes i Huset, D. L. 6—17—9.

5. Eksempler paa, at der er meddelt udenfor Ægteskab besvangrede Kvinder Bevilling paa at anses som Ægtehustruer, Bev. 14 Oktbr. og 4 Novbr. 1740 (i Reg. t. Reskriptsaml. under Ægteskab A), 4 Jan. 1833.

Bevilling til, at en Kvinde maa anses som Ægtehustru og føre Navn som saadan, uden at dog derved begrundes noget formueretlig eller arveretligt Krav for hende, Resl. Nr. 33, 4 Febr. 1875.

Jfr. Barselkvinder 2 h.

6. Maa ikke uden Mandens Tilladelse gaa til gudelige Forsamlinger, Fr. 13 Jan. 1741 § 6.

7. Skulde med Manden medunderskrive den Obligation, der udstedtes til Enkekassen for skyldige Indskud, Fr. 30 Avg. 1775 § 6.

8. Bør, naar Religionsforskel ej medfører en Undtagelse, høre til samme Menighed som Manden, K. Skr. 8 Juni 1839, jfr. Reglm. 8 Febr. 1724 § 2 (ang. Militære).

9. Kan, naar Manden er bortebleven, bestyre Boet med en dertil af Øvrigheden beskikket Værges Samtykke, Fr. 11 Septbr. 1839 § 7.

Om Virkningen af Mandens Fraværelse paa den Hustruen tilkommende Myndighed saa vel i Henseende til Formuen som til Familien og det hende paahvilende Ansvar, se fremdeles Borteblevne Personer 3. Daab 14 l. Religion 6 c Nr. 6. Skifte 14 (om Arvingers Ret til at holde privat Skifte) f. Skoler II A 11 ø og Afsoning I 7 b (Skolebøder). Værger 19 (Tilsynsværger) c. Ægteskab 2 (ang. Forældres Samtykke til Børnenes Ægteskab) b.

*) Se nu L. om Formueforholdet mellem Ægtefæller Nr. 75, 7 April 1899.

Ang. Virkningen af Mandens Umyndiggørelse paa hendes Myndighed, se Umyndiggørelse 8 c, 11.

10. Ang. hendes Testationsret, Fr. 21 Maj 1845 §§ 29, 30. Jfr. D. L. 5—4—18, 19.

11. Ang. hendes Straf for Meddelagtighed, naar hun har været paavirket af sit Afhængighedsforhold til Manden, L. 10 Febr. 1866 § 56, 25 Juni 1869 § 57 (f. Isl.).

12. At hun kan hæfte personlig for Fællesboets Gæld forudsættes i Skiftel. Nr. 155, 30 Novbr. 1874 § 70, 12 April 1878 (Nr. 9 i Till. t. Lovt.) § 69 (f. Isl.). Jfr. ogsaa L. 1874 § 57, 1878 § 56.

13. I hendes Fraværelse er Manden berettiget til at fordre sig Postforsendelser til hende udleverede, Postadg. Nr. 179, 7 Septbr. 1888 II § 16.

14. Ang. Mandens Pligt til at forsørge hende, L. om det offtl. Fattigvæsen Nr. 67, 9 April 1891 § 2.

Om hendes Forsørgelsespligt lige over for Manden, §§ 12, 13 ibd. (anførte under Underholdsbidrag A VIII 5, B I 7, 2det Stk.).

15. Ang. gifte Koners Forsørgelsessted, § 22 ibd., der ogsaa gælder om udenlandske Kvinder, som indgaa Ægteskab med danske Indfødte, § 23 smh. med Forsørgelsessted C. — Se ogsaa Indfødsret B 15 (om Adgangen til Alderdomsunderstøttelse).

16. Naar hun lever adskilt fra Manden, kan Fattigunderstøttelse ydet hende, vel begrunde Hjemsendelse af hende selv, men ikke af Manden, § 51 ibd.

Se Børn og Forældre. Forladte Hustruer (Henv.). Forligsmægling A 5 f (om Hustruen kan møde derved for Manden). Forældre og Børn. Fraskilte og fraseparerede Hustruer. Hjemsendelse III 14 (om en Udlændings her hjemme hørende Hustru skal bortsendes tillige med Manden). Husbond—Husfader. Værger 19 (under Mandens Fraværelse) b. Ægtefæller. Ægtepagt.

Hustugt (Revselsesret).

1. Forældres over Børn. Kan i visse Tilfælde træde i Stedet for offentlig Straf, L. Nr. 21, 4 Febr. 1871 § 14, Till. t. Politivedt. f. Kbhvn. Nr. 162, 11 Novbr. s. A. og Vedt. Nr. 125, 22 Juni 1883 § 92.

Paa Island, Fr. 3 Juni 1746 § 8, jfr. Bkg. 23 Maj 1853 II Nr. 9. Paa Færøerne, L. Nr. 55, 13 April 1894 § 13.

D. L. 6—5—5, 6, 6—9—4 (tillige ang. Tyende) ere hævede, Straffel. § 308. Jfr. § 302 ibd.

2. Herskabets over Tyende. Derom handler L. 10 Maj 1854 § 27, 16 Febr. 1856 § 27 (f. Færø.), Fr. 26 Jan. 1866 § 20 (f. Isl.). Jfr. D. L. 3—19—9, 6—2—4.

3. Ere kvindelige Lærlinge ikke undergivne, mandlige derimod indtil det fyldte 18de Aar, L. Nr. 39, 30 Marts 1889 § 9, jfr. § 19, og for Island, L. 16 Septbr. 1893 (Nr. 17 i Till. t. Lovt.) § 9, jfr. § 19.

Jfr. L. 29 Decbr. 1857 § 65 Nr. 1. Jfr. Fr. 21 Marts 1800 § 16 ang. Straf for Mishandling af Lærlinge.

4. Husbondens over hoverigørende Personer, derom handler Fr. 25 Marts 1791 §§ 13 og 14, og over Husmænd og andre Arbejdere under Dagarbejdet, se Husmænd 3 A c.

5. Ang. hvor vidt dens Udøvelse kan af vedkommende overdrages til en anden Person, K. Skr. 17 Marts 1827 (ang. Tyende), 29 April 1837 (ang. Lærlinge), jfr. Fr. 25 Marts 1791 § 15.

6. Har Skipperen ikke over Mandskabet, den tidligere L. 23 Febr. 1866 § 2, jfr. Søløv Nr. 56, 1 April 1892 § 101.

Se Legemlig Revselse (ang. Skibsmandskab). Legemlig Straf.

Hustømmermand, se Tømmermand.

Husundersøgelse, se Ransagning.

Husvilde.

A. Paa Landet.

I. Ældre Bestemmelser.

1. Ang. Fattigvæsenets Forpligtelse til at skaffe dem Husly, K. Cirk. 24 Septbr. 1805 smh. med K. Skr. 2 Maj 1837, jfr. K. Prom. 12 Novbr. 1803, 24 Novbr. 1804.

Herom mærkes:

a. Disse Bestemmelser ere ikke anvendelige paa Personer, der nyde Understøttelse af deres Forsørgelseskommune, J. M. Skr. 19 Juli 1848.

b. De forudsætte, at den paagældende tidligere har havt selvstændig Bopæl i Kommunen, og ere altsaa kun under denne Betingelse anvendelige paa Tyende, Ind. M. Skr. 9 Juni 1852 ad 1, 13 Juli s. A. ad 1, 30 s. M. (G. R.). Jfr. K. Skr. 4 Marts 1845 ang. Dagarbejdere.

c. Kommunen skal skaffe en saadan Husly, uagtet han selv nægter at henvende sig til Sogneforstanderskabet derom, J. M. Skr. 24 Oktbr. 1848 (ang. en af Fogeden udsat Person).

d. Ang. Beskaffenheden af det Husly, de kunne fordre, a

de kun undtagelsesvis bør lejes ind hos andre, at to Familjer ikke bør indlægges i en Stue, og at de kun som en ren midlertidig Nødhjælp kunne sættes paa Omgang i Sognet, Ind. M. Skr. 18 Maj 1850 (G. R.), 9 Juni 1852 ad 2, 18 Decbr. s. A. (G. R.).

e. Fattigvæsenet kan ikke som Betingelse herfor fordre Kavtion eller Forudbetaling af Huslejen, Ind. M. Skr. 9 Juni 1852 ad 3.

f. Den af Fattigvæsenet udlagte Husleje kan ikke inddrives ved Udpantniug hos paagældende, Ind. M. Skr. 13 Juli 1852 ad 2.

g. Naar Fattigvæsenet maa betale Huslejen for den husvilde, kan den fordre samme refunderet af Forsørgelseskommunen, for saa vidt den ikke overstiger almindelig Husleje paa den paagældende Egn, K. Skr. 6 Oktbr. 1827, 2 Maj og 24 Juni 1837, 4 Marts 1845, J. M. Skr. 19 Juli 1848, Ind. M. Skr. 18 Maj 1852, 9 Juni s. A. ad 3, 13 Juli s. A. ad 2. Jfr. derimod K. Skr. 28 Febr. 1829.

Naar der saa vel er betalt Husleje for en fattig som ydet ham anden Understøttelse, maa den samlede Sum, der kan fordres refunderet, ikke overstige det i Fr. 24 Jan. 1844 § 14 fastsatte Maksimum, Ind. M. Skr. 21 Marts 1860.

h. Naar Fattigvæsenet saaledes maa betale Huslejen, afbrydes herved Forsørgelsesrettens Erhvervelse paa Opholdsstedet, Ind. M. Skr. 27 April 1850, 6 Marts og 18 Maj 1852.

I et Tilfælde, hvor den husvilde havde undladt at betale Maanedsløjen for 18 Maaneder, i hvilket Tidsrum hans 5-aarige Ophold i Kommunen fuldragtes, blev han erkendt forsørgelsesberettiget i samme, uanset at Fattigvæsenet derefter maatte betale Lejen for den hele Tid, K. Skr. 12 Septbr. 1845.

i. Opholdskommunen kan ikke fordre den paagældende hjemsendt til sin Forsørgelseskommune, fordi han ikke selv kan betale Huslejen, Ind. M. Skr. 27 April 1850, 30 Juli 1857 ad 1; men derimod vel, naar han tillige bliver trængende til anden varig Understøttelse, ad 2 ibd., i hvilket Tilfælde Hjemsendelsen kan foregaa ogsaa til en anden Tid end de sædvanlige Flyttedage, ad 3 ibd.

2. Til Opfyldelse af denne Forpligtelse kan Kommunen om fornødent købe et Hus, K. Prom. 7 Marts 1807, eller opføre saadanne, i hvilken sidste Henseende mærkes:

a. Til Opførelse af Boliger for husvilde, der ikke mangle Evne til at erlægge den i Egnen sædvanlige Husleje, kan den

fornødne Byggeplads efter visse nærmere Regler fordres Kommunen udlagt mod fuldstændig Godtgørelse til Grundejeren, L. 4 Juli 1850 (S. 233). Jfr. prov. Fr. 5 Maj 1848. Se Ekspropriation 4 g.

Denne Ret er Kommunen pligtig at bringe i Anvendelse, naar den ikke paa anden Maade kan skaffe tilbørligt Husly, Ind. M. Skr. 18 Maj 1850 (G. R.), 13 Juli 1852.

Dette gælder ogsaa, naar den husvilde er forsørgelsesberettiget andet Steds, Ind. M. Skr. 13 Juli 1852 ad 1.

b. Ang. hvor vidt saadanne Boliger i sanitær Henseende skulle indrettes efter Reglerne om Fattighuse, Ind. M. Skr. 20 Maj 1857, Nr. 109, 21 April 1873.

c. Til saadan Opførelse kræves ikke Amsraadets Tilladelse, med mindre denne er nødvendig efter Landkommunallovens § 26 h—k, fornævnte Skr 1873.

d. Til Opførelsen kan det ikke paalægges Sognets Kørepligtige at forrette Kørsel, Ind. M. Skr. 25 April 1856.

e. Efter L. 4 Juli 1850 kan tvungen Afstaaelse af Byggeplads ikke fordres til en Bygning, der foruden til Bolig til husvilde tillige agtes indrettet til andre Øjemed, til hvis Opnaaelse Ekspropriation ikke er hjemlet (in casu Sogneraadsmøder m. m.) Ind. M. Skr. Nr. 53, 27 Marts 1876.

II. Ny Bestemmelser.

1. Ang. Sogneraadets Forpligtelse til at skaffe dem Husly mod Betaling, Fattigl. Nr. 67, 9 April 1891 § 66. Denne Bestemmelse træder i Stedet for det ovenfor under I 1 og 2, se ogsaa Ind. M. Skr. Nr. 348, 31 Decbr. 1889, anførte; men den betydelige Lighed mellem de ældre Regler og Fattiglovens § 66 medfører dog, at hine til Dels beholde deres Betydning.

2. Kommunen kan ordentligvis ikke for at fyldestgøre den omhandlede Forpligtelse mod vedkommende Ejeres Vilje disponere over de i Sognet værende Inderstestuer, Ind. M. Skr. 7 Juni 1851.

3. Ang. Indberetning om, i hvilket Omfang der i Aaret 1850 er følt Trang til Husly for saadanne, Ind. M. Cirk. 9 Jan. 1851 (i Noten t. L. 4 Juli 1850).

4. Ang. hvor vidt et Sogneraad kan henvise dem til at tage Ophold i Kommunens Fattiggaard, Ind. M. Skr. Nr. 104, 24 April 1877.

5. Se Inderster 2, 2den Sætn.

B. I Købstæderne.

De foran under A omhandlede Regler ere ikke gældende

der, K. Skr. 13 April 1844, Ind. M. Skr. 18 Maj 1852, 8 Avg. 1854 (G. R.).

Ang. at det ikke paahviler Politiet at skaffe dem Hjælp, og hvor vidt Fattigvæsenet har nogen Forpligtelse i saa Henseende, Ind. M. Skr. 18 Decbr. 1866.

C. I København, se M. T. B f. 1871 S. 477 Nr. 20, jfr. Rskr. 17 Maj 1814.

Ang. Foranstaltninger til at hindre Mangel paa Huslejlighed, og om Opførelse af en Bygning for husvilde Familjer, Ind. M. Skr. 12 Juli 1858.

D. Ang. Tilvejebringelse af Nattekvarter og øvrige Fornødenheder paa Landet og i Købstæderne til rejsende, som dertil blive trængende, K. Skr. 25 Novbr. 1845.

E. Om husvilde Jorddrotter, se Fæste 30 og Lejlændinge 1 c, og om husvilde udsatte Fæstere, se Fæste 28 B. Se Kommunehuse.

Husvært, se Folketælling 7. Husbond — Husfader. Husejer.

Hval- og Robbfangst.

I Strat Davis og under Spitsbergen.

1. Ang. nogle almindelige Begunstigelser for Skibes Udrustning dertil, Pl. 13 Oktbr. 1784.

2. Begunstigelserne i Henseende til Indførselstold af dertil bestemte Skibe efter Pl. 25 April 1816 § 3, Fr. 1 Maj 1838 § 49 ere bortfaldne ved L. 4 Juli 1863 §§ 1, 6—16.

3. Præmie for Skibes Udrustning dertil gives ikke efter 1838, Pl. 30 Septbr. 1837.

Hvalfangst.

1. Paa Island.

a. Hvor vidt Erstatning skal gives den, paa hvis Grund en Hval bringes i Land, Rskr. 23 Juni 1779, Fr. 13 Juni 1787 III § 3.

b. Derom handler Fr. 13 Juni 1787 III § 3.

c. Dertil maa Skyderør overlades de Handlende, Resl. 29 Marts 1823.

d. De hidtil gældende Regler herom forblive indtil videre i Kraft, Adg. 20 Juni 1849 § 21.

e. Om Fredning af Hvaler, L. 19 Febr. 1886 (Nr. 6 i Till. t. Lovt.).

f. Forandring af Fredningstiden efter L. 19 Febr. 1886 (Nr. 6 i Till. t. Lovt.) § 1, L. 15 Jan. 1892 (Nr. 3 ibd.).

g. Ang. Bortfjernelse af Levninger deraf fra Forstrandene

i de Fjorde, hvor der drives Hvalfangst, L. 6 Marts 1896 (Nr. 6 ibd.).

h. Se Fiskeri V.

2. Paa Færøerne, deraf svares 1 Procent til Fattigkassen, Rskr. 3 Jan. 1827 § 5, Reglm. f. Grindefangsten 5 Febr. 1872 § 20 d (Nr. 7 i Till. t. Lovt.).

Hvalfangst under Færøerne er forbudt alle, der ikke have fast Hjem i det danske Monarki, og af enhver til Færøerne indbragt Bardehval erlægges en Afgift, der tilfalder dels Færø Amts økonomiske Fond dels Statskassen, L. Nr. 80, 30 Marts 1895.

Se Fiskeri IV. Tiende 52 d.

Se i øvrigt Grindefangst.

3. Paa Grønland. Ang. Handelens Ret dertil, Reglm. 2 Juli 1781 §§ 9, 10. Jfr. Rskr. 10 Novbr. 1822.

Reglm. for de der overvintrende Hvalfangere 27 Juli 1782.

4. Statskassen har ikke Ret til nogen Andel i Udbyttet af en Hval, som er funden død i aaben Sø, K. Skr. 4 Novbr. 1841.

Ang. paa Forstranden opdrevne Hvaler, se Forstrandsret 2 c.

Se Marsvinsfangst.

Hvedebrød. Om Handel dermed, se under Brød.

Hvergarn, se Landvæsensprodukter og Landmandens Husflidsprodukter 3 g.

Hverving.

1. Til fremmed Krigstjeneste.

a. Uden Kongens Tilladelse, ang. Straf derfor for Hververen og under visse Betingelser tillige for den hvervede, L. 10 Febr. 1866 § 76, 25 Juni 1869 § 77 (f. Isl.).

Finder Hvervingen Sted i Krigstid og til fjendtlig Krigstjeneste straffes Hververen og den hvervede efter L. 1866 § 74, L. 1869 § 75.

Fr. 9 Juni 1819 er hævet, L. 1866 § 309, L. 1869 § 311.

b. Dispensation fra Forbudet derimod i Fr. 9 Juni 1819 § 1 kan kun gives ved Lov, J. M. Skr. 30 April 1861.

2. Til dansk Krigstjeneste.

a. Finder nu kun Sted af Spillemænd, Hærl. 6 Juli 1867 § 152, L. om Kbhvn.s Væbning 28 Maj 1870 § 18, samt til den vestindiske Hærstyrke, se Hærstyrke 7.

b. Forbudet mod, at afskedigede Spillemænd og Underofficerer hverves inden et Aar efter deres Afskedigelse fra en anden Afdeling, staar fremdeles ved Magt, Krigs M. Skr. 22 Septbr. 1876 (M. R.). Jfr. nedenfor f Nr. 8.

c. Om adskillige Insolentiers Afskaffelse derved, Fr. 18 Decbr. 1688, 7 Avg. 1705. Indskærpet, at der ikke maa øves Tvang ved Hvervingen, Krigskanc. Skr. 6 Jan. 1734, 23 Juli 1748, Rskr. 22 Febr. og 4 Marts 1737, Gen. Kom. Koll. Prom. 4 Avg. 1787.

d. Straf for ved Tvang eller andre ulovlige Midler at for-maa nogen til at lade sig hverve eller paatage sig ny Tjenestetid, Straffel. f. Krigsmagten Nr. 68, 7 Maj 1881 § 164.

e. Af Gendarmer, derom handler forel. L. Nr. 215, 27 Oktbr. 1885 § 3. Se nærmere Gendarmerikorps 5.

f. Fra ældre Tid findes en Række i alt Fald ikke udtrykkelig ophævede Forbud mod at hverve visse Personer, nemlig:

1) Borgere, som ikke have opsagt deres Borgerskab, Fr. 18 Decbr. 1688 § 2, Rskr. 4 Marts 1737, jfr. K. Skr. 2 Novbr. 1822.

2) I Lære staaende Haandværksdrenge, Fr. 18 Decbr. 1688 § 3, Gen. Kommissariatets Skr. 12 Febr. 1739, Rskr. 22 Jan. og Gen. Kommissariatets Skr. 5 Marts 1740, Lavsart. f. Silkevæv. 23 Jan. 1741 § 25, f. Tøjmag. 30 s. M. § 27, f. Vantmag. 22 Maj s. A. § 27, Resl. 13 Juli 1742, Rskr. 18 Jan. 1743, 10 Septbr. 1751, Ekstens. 10 April 1753 § 2.

3) Haandværkssvende, førend deres Gæld til den Mester, de sidst have arbejdet hos, er betalt, de ovennævnte Lavsartikler, K. Prom. 5 og Pl. 7 Decbr. 1778, 1 Avg. 1797, K. Prom. 30 Juli 1800.

4) Skibsfolk fra Sicilien, Trakt. 16 April 1748 § 29, og fra Genua, Trakt. 30 Juli 1789 § 26.

5) Disciple i de lærde Skoler, med mindre de dertil have Forældres eller Værges Samtykke, Fr. 11 Maj 1775 § 67.

6) Postkarle, Fr. 27 Jan. 1804 § 74.

7) Desertører og Værnepligtige fra Preussen, Pl. 24 Marts 1821 § 15; Meklenborg Strelitz, Pl. 23 Jan. 1823 § 15, jfr. § 18; Meklenborg Schwerin, Pl. 29de Marts s. A. § 15, jfr. § 18; Hamborg, Pl. 4 Oktbr. s. A. § 15, jfr. § 18.

8) Afskedigede Underofficerer og Spillemænd forinden et Aar efter deres Afskedigelse, Resl. i Krigsdir. Skr. 16 Febr. 1765, Resl. 30 Juni 1770 (M. R.), 7 Febr. 1781 (M. R.), Gen. Kom. Koll. Prom. 18 April 1784, Skr. fra Dir. f. Armeens Personel 7 Juni 1855 (M. R.). Jfr. ang. Sødivisionerne Rskr. 19 Marts 1742, og ang. Garderne Rskr. 31 Juli 1744, Resl. 27 Juni 1770 (M. R.), Gen. Kom. Koll. Skr. 15 Febr. og Forbud 27 Juni 1772 (M. R.). Jfr. ovenfor b.

9) Personer, der have gjort sig skyldige i visse Forbrydelser, og utjenstdygtige Tiggere, Krigsart. Br. 9 Marts 1683 §§ 153, 157, jfr. Resl. 3 Decbr. 1763.

Se Frivillige 6.

Hvervingspas, se Permissionspas.

Hypnotisering.

Ang. hvor vidt samme kan anses strafbar og efter hvilke Bestemmelser, J. M. Skr. Nr. 106, 10 Juni 1887, jfr. Ind. M. Cirk. Nr. 141, 29 Juni 1889.

Hypnotisme og Magnetisme. Ang. at Politimestrene eventuelt skulle skride ind imod Medlemmer af Foreninger til sammes Udbredelse og enhver anden, som dermed driver Kvaksalveri, J. M. Cirk. Nr. 141, 29 Juni 1889. Jfr. Hypnotisering.

Hypotekforening, jyske, se Kreditforeninger 11.

Hypotekforeninger, se Laaneforeninger.

Hyrdebrev fra Biskopperne til Præsterne i Anledning af Reformationsjubelfesten blev befalede ved K. Cirk. 26 April 1817.

Hyrdehytter, se Vejpolitiet 16.

Hyrder.

1. Naar formedelst hans Forsømmelse Fæ kommer i anden Mands Ager eller Eng, da bøder Ejeren Skaden, D. L. 6—14—12.

2. Om han bærer Ild ud, og deraf kommer Vaade, da er Bonden ej skyldig at gælde det, uden at han overbevises, at han bad eller bød det, D. L. 6—19—7.

3. Hvor fælles Græsgange endnu haves, er det Participanternes Sag at antage og lønne Hyrder, jfr. Fr. 29 Oktbr. 1794 § 44. I ældre Tid, da de fælles Græsgange vare almindelige og af større Omfang, kan man dog i Købstæderne finde, at Magistraten deltog i Valget af Hyrden, Rskr. 4 Marts 1785, og i enkelte Købstæder er det tilladt, at Udgift til samme maatte passere i Købstadens Regnskab, saaledes for Aalborg By, K. Prom. 7 Jan. 1786, og for Korsør, K. Prom. 24 Marts 1787.

Jfr. Søidemænd.

Hyre, Skibsfolks.

A. Ældre Bestemmelser.

1. Ang. dens Udbetaling, D. L. 4—1—26, Fr. 8 Jan. 1802 § 15, L. 23 Febr. 1866 § 24, jfr. J. M. Skr. 8 Septbr. 1857 ad 7.

Om naar Rejsen med Hensyn hertil kunde anses for endt,

Noten t. K. Skr. 8 Juli 1834, jfr. J. M. Skr. 8 Septbr. 1857 ad 2.

2. Afskedigede en Skipper uden skellig Grund nogen af det antagne Mandskab, forinden Skibet atsejlede, skulde han betale den fulde Hyre, det halve til den afskedigede, det halve til Søkvæsthuset Fr. 8 Jan. 1802 § 16.

3. Ang. naar den begyndte at løbe, K. Prom. 18 Novbr. 1807. Jfr. Bilag B ved Bkg. Nr. 105, 16 Juni 1871.

4. Hvorledes med sammes Beregning skulde forholdes, naar Rejsen forandredes, forlængedes, forkortedes, opgaves eller endte paa fremmed Sted paa Grund af forandret Bestemmelse, ulykkelig Hændelse eller paagældendes Sygdom, L. 23 Febr. 1866 §§ 22—34.

D. L. 4—1—22, 32, 33, 4—4—8 og Bestemmelserne om Hyren i 4—2—4 i Slutn., 4—3—1, 21 samt Fr. 23 Marts 1756, Pl. 15 Maj 1812 bleve hævede, § 43 ibd.

5. Forbrydedes i Rømningstilfælde til Fordel for Rederen, fornævnte L. 1866 § 16. Jfr. nedenfor 7.

Danske Matroser, der forlod fremmede Skibe i danske Havne kunde ikke paastaa Hyre, med mindre Rejsen var fuldført før deres Undvigelse, K. Prom. 8 April 1780.

Samtlige Tilfælde af Forbrydelse deraf efter danske Lov bortfaldt, med Undtagelse af 4—1—2, efter L. 23 Febr. 1866 § 43.

Som Bøder kunde Skipperen paalægge Fortabelse af Hyre for kortere Tid, § 5 ibd.

6. Kunde af Skipperen nedsættes til det halve, naar paagældende fandtes udelig til den Tjeneste, hvortil han havde ladet sig hyre, § 36 ibd. — D. L. 4—1—4 blev hævet, § 43 ibd.

7. Hvad der besparedes heri ved Afgang i Mandskabet — dog ikke ved Rømning — skulde fordeles mellem den øvrige Besætning, § 37 ibd.

8. Arbejde om Søn- og Helligdage ved Land skulde betales med Tillæg af $\frac{1}{2}$ Dags Hyre for hver 2 Timers Arbejde, § 38 ibd.

9. Kunde Skipper og Skibsfolk ikke assurere, D. L. 4—6—5, Konv. 2 April 1850 § 35.

10. De indrullerede Matrosers, deri skulde indeholdes, hvad de skyldte for Kost og Logis, Pl. 22 Novbr. 1788, 9 Maj 1789.

Ligeledes Underholdsbidrag til Familjerne, Pl. 19 Jan. 1813.

11. Ang. Mandskabets Fortrinsret i Skib, Fragt m. m. i Redernes Konkursbo, Fr. 28 Decbr. 1792 § 1, jfr. L. Nr. 51, 25 Marts 1872 § 36.

Om det, naar Skibet forliste, herfor kunde holde sig til Skibets og Fragtens Assurancesum og til Rederens Part af Ladningen, K. Skr. 26 Novbr. 1846.

12. Som nordamerikanske Søfolk have at fordre hos deres Skippere, derom maa Søgemaal ikke modtages ved danske Domstole, K. Prom. 7 Jan. 1812. Jfr. Sø- og Handels-sager 5.

13. Ang. de danske Konsulers Afgørelse af Stridigheder herom mellem Skipper og Mandskab, Fr. 4 Avg. 1824 § 6, Instr. 24 Marts 1868 § 39, jfr. J. M. Cirk. 12 Oktbr. 1870 (D. T. S. 827). Jfr. L. Nr. 86, 12 Maj 1871 § 4.

14. Ved Vedtægter for Foreninger af Søfarende kunde det paalægges Skippere og Redere at indeholde Bidragene af Hyren, L. om Sønæring 19 Febr. 1861 § 14.

15. En Afgift deraf til Vaterschouterne er hævet, se Vaterschouter.

B. Nu gældende Bestemmelser.

Alt hvad under A er anført med Undtagelse af Nr. 12 og 14 er bortfaldet ved samtlige paagældende Bestemmelser Op-hævelse ved Søløv Nr. 56, 1 April 1892 § 315 (den i nævnte Nr. 14 anførte Bestemmelse er for øvrigt ogsaa ophævet, se Skipperlav 4).

1. Rederen er altid personlig ansvarlig for Mandskabets For-dringer efter Hyre- og Tjenestekontrakter, Sølovens § 7.

Om Sønpanteret for Skippers og Mandskabs Fordringer paa Hyre og anden Godtgørelse, §§ 268, 269, 284 ibd.

Adg. 28 Decbr. 1792 er hævet, § 315 ibd.

2. Skipperens, ang. dens Beregning m. m., §§ 63—65, 67, 68 ibd.

3. Mandskabets.

a. Ang. dens Beregning m. m., §§ 71, 74, 83, 85—88, 90—96 ibd.

b. Omkostningerne ved den paamønstredes Ombordbringelse ved Politiet kunne indeholdes deri, § 75 ibd.

c. Ang. dens Nedsættelse paa Grund af Uduelighed, § 89, og dens Forbrydelse, §§ 102—106, 108, jfr. 289, 311 ibd. Jfr. Mønstringsbestyrere 19.

d. Ang. dens Udbetaling, § 99 ibd.

e. Er nogen af Mandskabet misfornøjet med Skipperens Afregning, kan han fordre denne prøvet af den Myndighed, der foretager Afmønstringen, § 100 ibd., jfr. for Færøerne, Adg. Nr. 203, 4 Novbr. 1892 Nr. 8.

Ang. Mønstringsbestyrernes Forpligtelse til ved Afmønstringen mod den derfor af Regeringen fastsatte Betaling efter Forlangende af Skibsføreren eller vedkommende Sømand at foretage Afregningen, og hvorledes forholdes i Tilfælde af, at derved opstaar Uenighed mellem Parterne, L. Nr. 67, 12 April 1892 § 7.

Nærmere Regler for denne Mønstringsbestyrernes Virksomhed samt Betalingen herfor m. v. ere givne ved Vejledning Nr. 270, 29 Decbr. 1892 §§ 5—7, 9. — Se Mønstringskontoret i Kbhvn. 1.

f. Rømning med Hyre straffes særlig strængt, Sølovens § 299.

ad 2 og 3. En Fremstilling af de gældende Bestemmelser om Hyre i Almindelighed og om det en afskediget Sømand tilkommende Hyrebeløb findes ved Instruk. for de danske Konsuler Nr. 283, 15 Decbr. 1893 Kommentaren ad § 35.

Om Afgivelse af afdøde Sømænds tilgodehavende Hyre til vedkommende Konsul og dennes Forhold med samme, fornævnte Instruk. § 40 med Kommentar.

4. Godtgøres som almindeligt Havari for den Tid, Skibet søger Nødhavn, Sølovens § 188 Nr. 7, hvorimod Skipperens og Mandskabets Hyre er fritaget for at bidrage til saadant Havari, Sølovens § 212 Nr. 2.

5. Vil efter Sølovens § 230 vedblivende ikke kunne forsikres. Jfr. ovenfor A 9.

6. I islandske Skibe, derom handler L. om Søfarten 22 Marts 1890 (Nr. 14 i Till. t. Lovt.) §§ 53—69, og om Hyres Nedsættelse og Forbrydelse §§ 36, 47.

Ang. de danske Mønstringsbestyreres Forretninger efter § 67, naar vedkommende klager over, at Skipperen har nedsat hans Hyre paa Grund af Uduelighed, J. M. Cirk. Nr. 127, 21 Juli 1890.

Se Forhyring. Forhyringsagenter. Forhyringskontrakt. Stranding D 7 (Hyrens Udredelse af Strandingsmassen). Sømænd 6 (Traktat med Frankrig om afdøde Sømænds Hyre m. m.).

Hyrekontrakt, se Forhyringskontrakt.

Hyrekuske, se Vognmandsnæring. Vognmænd.

Hædersgage, se Lønning 16.

Hæderstegn.

1. For Landboflid til to Piger, Resl. 24 Oktbr. 1820.

2. For 25 Aars god Tjeneste i Søetaten, Aab. Br. 1 Juni 1843, der fremdeles staar ved Magt, dog saaledes, at den der-

med forbundne aarlige Gave bortfalder for Underofficerer og Officierer, Lønningsl. 15 Maj 1868 § 15. Jfr. nedenfor 13.

De dermed benaadede Mestere have Rang i 8de Klasse Nr. 3, Aab. Br. 1843 § 5.

Jfr. Aab. Br. 29 Jan. 1801, 4 Septbr. 1814, Resl. 23 Jan. 1831, Bkg. 10 Jan. 1833 (alle i Reskriptsaml.).

3. Til Hærens Haandværkere og Underofficerer for 8 og 16 Aars Tjeneste, Best. 9 Jan. 1854 (i Lovsaml.), Kdg. 13 Febr. 1860, L. om Lønninger ved Hæren 25 Juli 1867 § 11, Resl. 17 Febr. 1868 (D. T. S. 187), jfr. Pensionsl. 9 April 1851 § 45.

Dertil have Underofficerer af Grænsetoldpolitikorpset Adkomst lige med Hærens Underofficerer, Organisationsplan 17 Jan. 1865 § 11; se nu Organisationsplan Nr. 21, 11 Febr. 1876 § 11.

Se Militære 7 d (at Beslag for Underholdsbidrag ikke kan gøres i de med disse Hæderstegn forbundne Ducører).

4. Dannebrogsmændenes, se Dannebrogsmændenes Hæderstegn.

5. Ang. Forpligtelse for de dermed benaadede til personlig at give Møde for Retten, naar de tiltales eller saggives for nogen vanærende Handling, Pl. 14 Febr. 1821, Rskr. 30 Maj 1823 § 9 r (f. Vest.).

6. Ang. Forbrydelse deraf, se Ordener 5. Jfr. Rang 13.

7. Personer, som er benaadede med Dannebrogsmændenes Hæderstegn eller have Ret til at bære noget andet Hæderstegn kunne ikke ved Krigsmagten straffes uden Dom med de haarde Fængselstraffe, Adg. Nr. 95, 96 og 100, 20 Juni 1881: § 7.

8. For 8 og 16 Aars Tjeneste ved Hæren og for 25 Aars Tjeneste ved Søetaten, med Hensyn til dem mærkes L. om Underbefalingsmændenes Pensionering Nr. 135, 20 Novbr. 1876 §§ 2, 3, 16.

9. For god Tjeneste ved Søværnet, ang. Sammensætningen af Bedømmelseskommissionen, Best. 30 Novbr. 1880 (i Søværnets Lovsaml.). Jfr. nedenfor 11.

10. For 8 og 16 Aars Tjeneste ved Hæren.

a. Forbrydelse deraf er en ligefrem Følge af Domme, hvorved Indehaveren anses med en af de i Best. 9 Jan. 1854 § 13 omhandlede Straffe og behøver følgelig ikke at foreskrives i Dommen, Krigs M. Skr. 4 Septbr. 1885 (M. R.).

b. Tjeneste i den vestindiske Hærstyrke berettiger dertil, Krigs M. Skr. 16 Oktbr. 1888 (M. R.).

11. For god Tjeneste ved Søetaten. Ny Bestemmelser for

samme, Aab. Br. 12 Novbr. 1886 (i Søværnets Lovsaml.). Jfr. Resl. 20 Maj 1885 (ibd.).

12. For 8 og 16 Aars Tjeneste ved Hæren.

Det dermed forbundne Tillæg er en til stadig Tjeneste ved Bornholms Væbning ansat Underofficer ikke berettiget til, Krigs M. Skr. 20 Jan. 1890 (M. R.). — Se fremdeles Væbning I 10 (om Haandværkere).

13. For 25 Aars god Tjeneste ved Søetaten.

Bestemmelsen i Lønningsl. 15 Maj 1868 § 15 om, at den dermed forbundne aarlige Gave bortfalder for Underofficerer og Officianter, ophæves, L. Nr. 67, 29 Marts 1892 § 2.

Jfr. Hæren 10 (Skyttetegn m. m.). Medailler.

Hæftelse. Ang. Begrebet om »Hæftelse« i civilretlig Henseende, K. Skr. 28 Avg. 1830.

Hæleri.

1. Ang. Straffen derfor, L. 10 Febr. 1866 § 238—241, jfr. § 242, 25 Juni 1869 (f. Isl.) §§ 240—243, jfr. § 244. Jfr. Fr. 11 April 1840 §§ 22—25 og 29, der fremdeles gælder i Vestindien, Rskr. 17 Febr. 1843.

2. Ang. Straf som Tyvshæler i Medfør af D. L. 6—17—10 og 11, Fr. 8 Septbr. 1841 § 6.

3. Er en i den offentlige Mening vanærende Forbrydelse, Pbf. 3 Avg. 1846 § 2.

4. Ang. Paatalen af Sager herom i Kbhvn. og Vestindien, se Politisager IV B 1 e og D 1 c.

5. Se Appel II 2 a.

6. Naar en Tyvshæler tillige har gjort sig skyldig i at forhjælpe en mistænkelig Person ind og ud af Landet, bliver denne sidste Overtrædelse at anse som en skærpene Omstændighed ved Straffens Bestemmelse, Pl. 28 Febr. 1817 § 12.

Hændelse (casus, ulykkelig Hændelse).

1. Derom handler D. L. 1—23—6, 2—12—4 § 2, 3—13—10, 4—2—3, 7, 4—3—5, 20, 21, 4—4—1, 4—5—7, 4—6—9, 10, 4—7—5, 4—8—2, 5—7—1, 5, 6, 5—8—2, 10, 14, Fr. 24 Jan. 1761 VII § 2, 19 Decbr. 1788 § 4, 19 Decbr. 1794 § 6, 1 Novbr. 1805 § 141, 30 Jan. 1807 § 3, Oktr. 4 Juli 1818 § 47, Konf. 29 Marts 1826 § 8, Reglm. 25 Febr. 1831 § 10, Konv. 2 April 1850 § 7. Jfr. Vaade.

2. Om sammes Betydning i Kontraktsforhold m. m., se Søløv Nr. 56, 1 April 1892 §§ 63, 66, 91, 94, 98, 159, 161, 162, 169, 259.

Se Skadeserstatning 19 a (uafvendeligt Tilfælde). Umulighed.

Hængning, se Livsstraf 1 e, f.

Hængte, se Redningspligt 1.

Hæren.

1. Om dens Ordning, L. 6 Juli 1867. Jfr. Fr. 20 Jan. 1808, Pbf. 25 Jan. 1816 (M. R.), Rskr. 28 April 1842.

Ang. en midlertidig Afvigelse fra Hærlovens § 90, L. Nr. 40, 31 Marts 1874.

Tillæg til Hærloven, L. Nr. 106, 25 Juli 1880, jfr. Kdg. Nr. 61 og 68, 1880 (M. R.).

Af Krigsministeriet er der udarbejdet en Vejledning, hvori dette Tillæg og Hærloven er sammenarbejdet til en Helhed, hvilken Vejledning findes optaget i M. R. f. 1880 som Anhang.

Tillæg til Hærl. 6 Juli 1867 og L. Nr. 106, 1880, L. Nr. 63, 13 April 1894.

2. Ang. Benævnelsen af de i Hærlovens §§ 2—5 ommeldte Afdelinger, Resl. 6 Septbr. 1867 (D. T. S. 986), og af Generalkommandoerne, Resl. 10 s. M. (S. 987 ibd.).

Forandret Benævnelse af forskellige Institutioner under Hæren, D. T. f. 1867 S. 1118.

3. Ang. Dannelsen af Fodfolkets 5 Brigader, Resl. 10 Septbr. 1867 (S. 987 ibd.).

4. Ang. dens Undervisningsanstalter, Hærlovens §§ 75—100, jfr. 105, 120, 123, 124, Lønningsl. 25 Juli 1867 §§ 8, 14, 16. Se Befalingsmandselevskolerne. Elevskolen. Gymnastikskolen. Officersskolen. Ride- og Beslagskolen. Sekondløjtnantskolen. Sergentskolerne. Skydeskolen.

5. Program for Uddannelsen af:

Fodfolksregimenterne, Adg. Nr. 44, 18 Marts 1881.

Livgarden, Adg. Nr. 74, 23 April s. A.

Ingeniørregimentet, Adg. Nr. 75 af s. D.

Rytteriet, Adg. 20 Juli s. A. (jfr. Kdg. Nr. 54, 1881, Punkt 1, i M. R., men selve Anordningen er ikke trykt i nogen Samling).

Artilleriet, Adg. 8 Avg. s. A. (jfr. Kdg. Nr. 57, 1881, Punkt 2, i M. R. — ligeledes).

I hvilke Programmer nogle Forandringer ere skete ved Adg. 31 Marts 1882 (i Kdg. Nr. 18, 1882, M. R.).

Forandring i Adg. Nr. 44, 18 Marts og Nr. 74, 23 April 1881 henholdsvis om Fodfolksregimenternes og Livgardens Uddannelse § 6, Adg. 16 Septbr. 1887 (se Kdg. Nr. 45, 1887, 1, M. R.).

For Fodfolksregimenterne er indført et nyt Program ved Adg. 30 Septbr. 1889, og er Adg. Nr. 44, 18 Marts 1881 ophævet,

medens Adg. 16 Septbr. 1887 forbliver i Kraft, Kdg. Nr. 19, 1889, 1 (M. R.).

Ligeledes er et nyt Program indført for Livgarden ved Adg. 3 Maj 1889, Kdg. Nr. 27, 1889, 4. Adg. Nr. 74, 23 April 1881 maa følgelig være bortfalden.

I Adg. 7 Maj 1884 (jfr. Kdg. Nr. 26, 1884, 2, i M. R.) for Artilleriet er sket en Forandring, Resl. 4 Avg. 1890 (M. R.), jfr. Kdg. Nr. 52, 1894, 4, Nr. 22, 1895, 13.

6. Om Tjenesteomgangen ved Fodfolket, Rytteriet, Artilleriet og Ingeniørkorpset for Mandskabet af Aargangen 1881 og senere Aargange, Adg. Nr. 126, 8 Avg. 1881 (i M. R. dateret 31 Marts).

Do. for Mandskabet af Aargangen 1895 og senere Aargange, Anordn. Nr. 46, 1 Marts 1895.

7. Nyt, midlertidigt Tjenestereglement 8 Decbr. 1880 (U. L. og Kdg. Nr. 78, 1880, M. R.). Dette har afløst Reglm. for Tjenesteomgangen 22 Marts 1870 (i Till. t. U. L. f. 1876).

Nyt Tjenestereglement 15 Novbr. 1886 (jfr. Kdg. Nr. 60, 1886, 2 og Nr. 61, s. A., 9, begge i M. R.).

Ang. Forandringer i Tjenestereglementet 15 Novbr. 1886, Resl. 16 April 1892 (U. L.), Kdg. Nr. 21, 1892, Nr. 26, 1893, 1 (begge i M. R.).

Ændringer i Tjenestereglementet, 16 Jan. 1895, Kdg. Nr. 17, 1895, 1 (ang. Ændringer foranlediget ved Gennemførelsen af den ny Tillægsl. til Hærl.), Kdg. Nr. 29, 1895, 10, Kdg. 4 Marts 1897 (alle i M. R.).

8. At de efter Straffelovens § 32 til Fjernelse fra deres Afdelinger dømte Menige ikke medregnes i den Styrke, der skal forblive til fortsat Tjeneste Krigs M. Skr. 29 Septbr. 1882 (M. R.), uden at der dog i Tilfælde af Dom til saadan Fjernelse derfor skal indkaldes hjemsendt Mandskab til Erstatning, Krigs M. Skr. 20 Marts 1883 (M. R.).

9. Ang. Udstrækningen af den Erstatningspligt, der paahviler Brugeren af et Vaaben for sammes Beskadigelse, og hvorledes Ansvaret gøres gældende, Krigs M. Skr. 8 Septbr. 1884 (M. R.).

Ang. i hvilket Omfang Kompagnichefen er ansvarlig for Beholdningerne paa Kompagniets Munderingskammer, Krigs M. Skr. 11 Decbr. 1884 (M. R.).

10. Ang. Tegn (Skjolde) for de bedste Skytter og Ingeniørregimentets bedste Arbejdere, og at de maa bære Tegnet under Hjemsendelsen, Kdg. Nr. 36, 1884, 1 og to Skr. 24 Septbr. s. A. (alle i M. R.).

11. Dens Sundhedsvæsen, organisatoriske Bestemmelser derfor, Kdg. Nr. 26, 1886, jfr. Kdg. Nr. 32, s. A., 6 (begge i M. R.), i Henhold til hvilke Krigsministeriet har udfærdiget reglementariske Bestemmelser af 4 Juni 1886 for Sygehusene, for Sundhedstropperne og for Sundhedsmateriellet (alle i M. R.).

12. Ang. Udførelsen af dens Arbejder ved danske Entreprenører og Arbejdere og af indenlandske Materialer, Krigs M. Skr. 10 April 1886 (M. R.).

At i Udlandet fødte, men her i Landet forsørgelsesberettigede Arbejdere ogsaa kunne anvendes, Krigs M. Skr. 4 Juni s. A. (M. R.).

Se Licitation 7.

13. Ang. Fodfolkets Linjebatailloners Forsyning med 8 m/m Repeteregeværer og med Ammunition til disse, L. Nr. 59, 12 April 1889.

14. Ang. Mandskabets Forsyning med Uldtrøjer, Kdg. Nr. 10, 1890, 3 (M. R.).

15. Bestemmelser for Udlaan fra Tøjhusafdelingen til Personer og Myndigheder udenfor Hæren af Telte, Udrustningsgenstande m. v. 26 Marts 1890 (M. R.).

16. Ang. Ret til fri Behandling paa Garnisonssygehuset og fri Lægehjælp udenfor samme for civile Arbejdere, der komme til Skade under deres Arbejde ved Artilleriets tekniske Afdelinger, Krigs M. Skr. 11 Septbr. 1891 (M. R.).

17. Ang. at Betalingen for en Dødsattest for en Sergents paa et kommunalt Epidemihus til vederlagsfri Behandling for Difteritis indlagte Datter maatte afholdes af Statskassen, Krigs M. Skr. 13 Marts 1895 (M. R.). Jfr. nedenfor 24 c.

18. Ang. at Krigsministeriet vel efter Evne vil søge at støtte Forsøg, som Opfindere af Ting, der muligt kunne blive til Nytte for Hæren, maatte ønske anstillede, men at man som Regel ikke kan paatage sig de med Forsøgene forbundne Udgifter og derved muligt paabyrde Statskassen disse uden at erholde noget Ækivalent derfor, Krigs M. Skr. 6 Febr. 1895 (M. R.).

19. Om Fuldførelse af Ingeniørregimentets Kaserneetablissement paa Vognmandsmarken, L. Nr. 56, 15 Marts 1895.

Om Opførelse af et nyt Kaserneetablissement for Gardehusarregimentet, L. Nr. 57 af s. D.

20. Ang. dens Heste.

a. Derom handler Hærlovens § 178, jfr. § 94, Lønningsl. 25 Juli 1867 § 40, jfr. Till. t. Hærl. Nr. 106, 25 Juli 1880 § 23 (jfr. Distriktsheste).

b. Blev i nogle Aar udsatte paa Græs hos Landboerne, Pl. 28 Juni 1810, 12 Juni 1811, 12 Juni 1812, 14 Juli 1813.

c. Regler om Indkøb deraf umiddelbart ved Afdelingernes Foranstaltning 6 April 1881 (M. R.).

d. Regulativ for deres Kassation 1 Juli 1874 (Nr. 6 i Till. t. M. T. A f. 1874).

e. Om Forbrydelser med Hensyn til Tjenesteheste, Straffel. Nr. 68, 7 Maj 1881 §§ 91 Nr. 4, 195, 197.

f. Om de hos private Foderværter udstationerede Heste:

1) Betingelser for Udstationeringen 6 April 1881 (M. R.) Jfr. Beting. 31 Decbr. 1874 (Nr. 18 i Till. t. M. T. A for 1874). Ny Betingelser 25 Marts 1885 (M. R.), jfr. Krigs M. Skr. 5 og 8 Maj 1884 (ibd.). Ny Betingelser for Udstationeringen 3 Juli 1893 (M. R.). Herved bortfalder Beting. 30 Avg. 1889, jfr. Kdg. Nr. 54, 1890, 10 (om Forsendelse af Foderpengene), Nr. 26, 1893, 3 (i Anledning af de ekstraordinære Indkaldelsesordrers Bortfalden), alt i M. R.

De paa Eftersyn af Hestene udsendte Officerer kunne ikke som Straf for Hestenes Behandling ikende Foderværterne Advarseler, Krigs M. Skr. 23 Marts 1889 (M. R.).

Ifølge Beting. 30 Avg. 1889 § 5 — ligelydende med de nyeste Beting. § 5 — kunne disse Officerer paalægge Foderværterne Bøder indtil 10 Kr. for alle saadanne Overtrædelser, hvor en saa lille Bøde er anvendelig, Krigs M. Skr. 8 Marts 1893 (M. R.).

2) Ang. en Foderværts Ansvar i et Tilfælde, hvor Hesten var død, medens den kombinerede Mønstringskommissions Kendelse var under Paaanke til Overmønstringskommissionen, Krigs M. Skr. 10 Jan. 1876 (M. R.).

3) Om hvorledes der skal forholdes, naar de udeblive fra Overmønstringskommissionens aarlige Eftersyn, Krigs M. Skr. 29 Avg. 1878 (M. R.).

4) Naar Heste fratages Foderværter, bør herom ordentligvis gives en simpel Meddelelse uden Anførelse af Grunde, Krigs M. Skr. 20 Septbr. 1880, 14 Juni 1883 (begge i M. R.).

5) At Foderlønnen kan sendes Foderværterne ved Post-anvisning, Krigs M. Skr. 19 Avg. 1881 (M. R.).

6) Ang. hvorledes forholdes, naar en udstationeret Hoppe findes at være i Fol eller at have folet, Krigs M. Skr. 19 Oktbr. 1883 (M. R.).

7) Om deres Indkaldelse ved Mobiliseringsordre, Adg. Nr. 145, 4 Decbr. 1886 §§ 2, 10—12, jfr. J. M. Cirk. Nr. 56, 2

Maj 1887 II 4, 5. Ang. deres uopholdelige Aflevering til vedkommende Afdeling, naar Mobiliseringsordre udstedes, Adg. Nr. 130, 26 Maj 1893 §§ 1, 4, 11, 13, jfr. Instr. Nr. 81, 30 s. M. I, II § 1, samt de foran under 1) anførte Beting. 1893 § 3. Jfr. nedenfor under 21.

Om ekstraordinære Indkaldelsesordrer for dem, se under Indkaldelsesordre og nedenfor 21 i.

8) Ang. hvor vidt de militære Afdelinger kunne forlange, at de civile Retsbetjente skulle foranstalte Undersøgelser af Foderværternes Forhold med Hensyn til samme, Krigs M. Skr. 13 Febr. 1885 (M. R.).

9) Ang. Tiderne for Eftersynet af Artilleriets Heste, Krigs M. Skr. 13 Novbr. 1888 (M. R.), jfr. Skr. 4 Novbr. 1893 (ibd.).

10) Naar en i mindst 10 Aar uafbrudt hos samme Fodervært udstationeret Hest skal kasseres, kan den overlades denne til Taksationspris, Krigs M. Skr. 29 Septbr. 1890 (M. R.).

g. Se fremdeles Distriktsheste. Mønstringskommissioner. Overmønstringskommissionen. Remontekommissionen.

h. Se Væbning I (Bornholms) 5.

21. Forsyningen med Heste og Vogne i Tilfælde af Krigsberedskab skal ordnes ved Lov, Hærlovens § 178.

Om Udskrivning deraf under Krigen 1864, L. 12 Decbr. 1863. Ang. Udredelsen af disse Heste, forel. L. af s. D., L. 31 Marts 1864, Cirk. 15 April s. A. (D. T. S. 408). Jfr. Adg. 22 Juni 1848.

Om dens Forsyning med de i Tilfælde af Krigsberedskab manglende Heste og Vogne, L. Nr. 87, 16 Juni 1876. Herved mærkes:

a. Regler for sammes Fordeling paa København, de øvrige Købstæder og Amtsraadskresene, Anvendelsen af Bestemmelsen om, at der skal af hver Kommune fremstilles $1\frac{1}{2}$ Gang saa mange Heste og Vogne, som skal ydes, samt om Betalingen for Transporten til Mønstringsstedet og af Foderpenge, Bkg. Nr. 29, 15 Marts 1882. Jfr. Bkg. Nr. 26, 20 Marts 1877. Jfr. Hærstyrke 10.

Med Hensyn til Fordelingen paa Amtsraadskresenes enkelte Kommuner mærkes Ind. M. Cirk. Nr. 20, 15 Marts 1882. Jfr. Cirk. Nr. 52, 20 Marts 1877.

b. Om Mønstringsstederne, Bkg. Nr. 9, 25 Jan. 1878, jfr. fornævnte Cirk. 1882 i Slutn.

c. Regler for Hestenes Tjenestedygtighed og for Beskaffen-

heden af Vogne, Seletøjer og øvrigt Tilbehør, Bkg. Nr. 10, 20 Marts 1877.

d. Om dens Forsyning med Heste og Vogne i Tilfælde af Mobiliseringsordres Udstedelse, derom handler Adg. Nr. 145, 4 Decbr. 1886 §§ 2, 15.

e. Bestemmelser vedrørende sammes Tilvejebringelse, Bkg. 11 April 1889 (i M. T. B. S. 402 ff). Jfr. ved samme nedenfor h.

f. Med Hensyn til Bkg. Nr. 9, 25 Jan. 1878 om Mønstringsstederne mærkes for København Krigs M. Skr. 22 Juni 1889 (M. R.).

g. I Stedet for de i Bkg. Nr. 29, 15 Marts 1882 § 1 indeholdte Regler om sammes Fordeling paa København, de øvrige Købstæder og Amtsraadskresene træder nu Bkg. Nr. 254, 17 Decbr. 1892. — Nævnte Bkg. 1882 forbliver for øvrigt gældende, ibd. i Slutn.

Ang. at der ikke skal fremstilles Heste eller Vogne fra mindre Øer, hvor Transporten over Vandet frembyder Vanskeligheder, Ind. M. Cirk. Nr. 408 af s. D.

Ændring i Bkg. Nr. 254, 1892 (ang. Esbjerg), Bkg. Nr. 131, 5 Oktbr. 1898.

h. Om Foranstaltninger til sammes hurtige Levering, naar Mobiliseringsordre udstedes, Adg. Nr. 130, 26 Maj 1893 §§ 1, 4, 13, 14 smh. med Instr. Nr. 80, 29 s. M. §§ 1, 6, Nr. 81, 30 s. M. I, II § 1 og Resol. 2 Juni 1893 (U. L. og M. R. Nr. 26) ang. Forandring i Tjenesteregim. for Hæren af 15 Novbr. 1886.

i. Om Indførelse af ekstraordinære Indkaldelsesordrer, Anordn. Nr. 166, 7 Decbr. 1898.

22. Ang. dens Øvelser.

a. De, som derved betræde noget Indelukke eller Have, beskadige Have- eller Markvækster m. m., kunne vente at blive anholdte og straffede, Pl. 3 Septbr. 1791.

b. Ang. Militæretatens Ret til derved at passere private Marker, dog at levende Gærder, Haver og tilsaaede Marker ikke maa betrædes, Krigs M. Skr. 28 Novbr. 1857, indskærpet ved Skr. 14 Maj 1869 (M. R.). Jfr. ogsaa flere af de under Generalstaben 7 b anførte Bestemmelser.

Ang. at den Militære tilkommende Ret til derved at færdes paa private Marker ikke hjemler Militærpersoner Adgang til ogsaa udenfor Øvelserne at gøre dette for at skyde Genvej eller desl., idet de almindelige Bestemmelser om Mark- og Vejfred her finde Anvendelse, Krigs M. Skr. 22 Juli 1892 (M. R.).

c. Derved maa saa vidt muligt ikke lægges de Vejfarende Hindringer i Vejen, og mindst Halvdelen af Vejen bør lades fri for Færdselen, Krigs M. Skr. 28 Septbr. 1868 (M. R.).

d. Derunder maa Skydning ikke finde Sted i Nærheden af Sygehuse og Stiftelser for svage Personer, Krigs M. Skr. 27 Novbr. 1869 (M. R.).

e. Tilkendegivet Ejeren af et Hus, hvis Beliggenhed tæt ved en Skydebane udsætter Beboerne for Fare, at han selv maa drage Omsorg for disses Sikkerhed under Skydeøvelserne, Krigs M. Skr. 19 Juli 1882 (M. R.).

f. Ang. hvorledes Erstatning for derved forvoldt Markskade bør søges, er til Forebyggelse af ufornødne Omkostninger givet Regler ved Ind. M. Cirk. Nr. 45, 27 April 1883.

g. At Fodfolksregimenterne under de større Efteraarsøvelser erholde særlige Øvelsespladser anviste, anses i Reglen ikke nødvendigt, Krigs M. Skr. 26 Oktbr. 1883 (M. R.).

h. Om Afspærring af et Terræn ved Furesø under Fægtningsskydeøvelser, Bkg. 22 Avg. 1884 (U. L.).

i. At Mandskabets Deltagelse i Undervisningen i Læsning, Skrivning og Regning vel er frivillig, men at de en Gang dertil anmeldte ikke kunne fratræde før Undervisningens Afslutning, Krigs M. Skr. 18 April 1888 (M. R.).

k. Se Dyrehave 4 e, g. Fællede 3, 8. Generalstaben 7 c (om Retten til at betræde privat Ejendom). Helligdage 4. Indkaldelse af værnepligtige 8 (om deres Rejser til Udlandet og de større Øvelser). Jernbaner A 5 (Ret til at betræde sammes Terræn). Øvelseslejre.

23. Befordringsregulativ for Hæren 20 Marts 1882 (U. L.). Herved ophæves Regul. 29 Juni 1863 (M. R.), § 39 ibd. Tilfølsbestemmelser hertil, Kdg. Nr. 13, 1889 (M. R.).

Ang. Fribefordring paa Statsbanerne, L. Nr. 62, 24 April 1896 § 65.

Overenskomst mellem Indenrigsministeriet og Krigsministeriet om Befordring i Fredstid af Militære og Militærgods over Statsbanerne med de dem underlagte Færger og Skibe, 7 Juli (29 Juni) 1898 (M. R.).

Jfr. Jernbaner A 12.

24. Ang. dens Lønningsvæsen.

a. Lønningslov 25 Juli 1867 med Tillæg Nr. 58, 17 Maj 1873. Jfr. L. 26 Marts 1870 § 13.

Lønningsloven træder i Kraft fra 1 Oktbr. 1867, samt om Lovens Gennemførelse, Kdg. 28 Septbr. 1867 (M. R.).

b. Underofficerer, der degraderes, samt Befalingsmænd og Menige, der hensættes i Fængsel paa Vand og Brød, skulle ikke tilbagebetale forud oppebaaret Lønning, Krigs M. Skr. Nr. 458, 9 Maj 1871.

c. Underofficerernes og ligestillede Ret til frit Lægetilsyn og Medicin for deres Børn vedvarer til disses 18de Aar, Krigs M. Resl. Nr. 269, 18 Oktbr. 1872. Jfr. ovenfor 17 og nedenfor i og r.

d. Ang. Felttillæg, Feltudrustningshjælp, Kantonnements-tillæg, Dagpenge m. m., L. 14 Maj 1870.

1) Ved Beregning deraf tages ogsaa Hensyn til personligt Tillæg paa Grund af vedkommendes Ansættelse i en lavere Lønningsklasse, Krigs M. Skr. Nr. 455, 17 April 1871.

2) Ved Beregning deraf kan Hensyn ikke tages til det Lønningstillæg, som en Lærer ved Officersskolen, der tidligere har været Lærer ved Højskolen, oppebærer i Henhold til L. 26 Maj 1868 § 2, Krigs M. Skr. 27 Jan. 1872 (Nr. 1 i Till. t. M. T. A f. 1872).

e. Ang. Dagpenge mærkes fremdeles:

1) Regler for deres Beregning og Udbetaling, Kdg. 3 Juni 1870 (i Noten t. Bkg. Nr. 85, 2 Maj 1871).

2) Tilkommer en Embedsmand for Rejsen til et Sted, hvor han skal udstaa Fæstningsarrest, Krigs M. Skr. Nr. 442, 16 Jan. 1871. Jfr. derimod med Hensyn til Vestindien, Resl. 24 Oktbr. 1859 § 1.

3) Fulde, beregnes for enhver Rejse, som medfører, at den rejsende ikke vender tilbage til Rejsens Udgangspunkt, Krigs M. Skr. Nr. 480, 13 Septbr. 1871.

4) Fulde, tilkommer en Menig, der er kommanderet paa Græsvagt, uagtet hans Ophold forud vidstes at ville vare udover 40 Døgn, Krigs M. Skr. Nr. 483, 3 Oktbr. 1871.

5) Ang. Beregning heraf for en som Elev i Skydeskolen kommanderet Sergent for den Tid, i hvilken han under Skolens Standsning var beordret til Tjeneste ved sin Bataillon, Krigs M. Skr. Nr. 486, 21 Oktbr. 1871.

6) Diæter (og Befordringsgodtgørelse) for Rejser i Anledning af Ansættelse tilkommer kun Personer, der forinden Ansættelsen vare tjenestegørende ved Hæren, Krigs M. Skr. Nr. 490, 10 Novbr. 1871.

7) Befordringsgodtgørelse og Dagpenge tilkommer ikke en Sekondløjtnant, hvem det er tilladt at forrette Tjeneste, for

Rejsen til sin Garnisonsby, Krigs M. Skr. 21 Septbr. 1893 (M. R.).

Se Sekondløjtnanter 1 e.

8) Om deres Beregning for to til midlertidig Tjeneste ved Fæstningsartilleriet kommanderede Premierløjtnanter af Fodfolket i Anledning af deres Udlæggelse i Kantonnement, Krigs M. Skr. 20 Oktbr. 1891 (M. R.).

9) Maa ikke beregnes for Udture fra København til Søforterne eller andre Steder, der maa anses som henhørende under Kbhvn.s Garnison, Krigs M. Skr. 4 Novbr. 1892 (M. R.).

10) Til værnepligtige indkaldte i Mobiliseringstilfælde, deres Størrelse, samt at de som Regel udbetales ved Ankomsten til Afdelingen, men dog under visse Betingelser skulle udbetales vedkommende forud af Lægdsmanden, Instr. Nr. 81, 30 Maj 1893 § 5 1ste Stykke, jfr. II 3 og Instr. Nr. 80, 29 s. M. §§ 8, 9.

11) Ang. Dagpenge til Reservelæger, Krigs M. Skr. 1 Septbr. 1894 (M. R.).

12) Jfr. nedenfor t.

13) Dagpenge kan ikke tilstaas en kvartergørende, Krigs M. Skr. 19 Decbr. 1896 (M. R.).

f. Brød hører ikke til den Forplejning, som Officerer og ligestillede have Ret til paa Kantonnements- og Feltfod mod et vist Lønningsafdrag, men de kunne faa det leveret mod særlig Betaling, Krigs M. Skr. Nr. 485, 21 Oktbr. 1871.

g. De højstbefalende kunne ikke mere tillade Forskud eller Laan udbetalt af Kassen til Officerer eller Mellemstabsbetjente, Krigs M. Skr. 17 Juli 1872 (Nr. 14 i Till. t. M. T. A f. 1872).

h. Naar Militære anvendes til Arbejde, der er Militæretaten uvedkommende, skal deres Lønning m. m. udredes af vedkommende civile Kasse, Pl. 24 Marts 1814. Se Militær Assistance 5.

i. Ang. hvad der bliver at iagttage i Anledning af Indførelsen af den ny Regningsenhed med Hensyn til Regnskabsvæsenet samt ved Beregningen af Lønninger, Godtgørelser m. m. og Undermunderingspenge, og om Fastsættelse af Betalingen for Underofficerernes Familjers Forplejning i militære Sygehuse, af Overmunderingsgodtgørelse, Staldrumsgodtgørelse for enkeltrejsende Militære, Officerernes Præsteoffer og Betalingen for Til lægsbrød til Arrestanter, Best. Nr. 255, 23 Decbr. 1874.

k. Ang. Pengegodtgørelsen for Brød, naar saadant ikke

leveres in natura, Kdg. Nr. 63, 1882 Punkt 4 (M. R.). Jfr. M. T. B for 1874 S. 740, Kdg. Nr. 31, 1891, 7 (M. R.).

l. Underkorporalernes og de Meniges med fleres Lønninger er forhøjet ved Finansl. Nr. 51, 15 Maj 1875 § 26 i Slutn. og alle de efterfølgende Finanslove. Se Væbning I 3.

m. Gifte Officerer eller Underofficerer, som indlægges i Kasernekvarter for ugifte, fritages for at lide Afkortning for Kvarteret, Krigs M. Skr. 26 Maj 1884 (M. R.).

n. En Kompagnichef, der tillader Udbetaling af Undermunderingspenge til andet end Undermundering (in casu til en Bøde for Gadeuorden), er ansvarlig for, at derved ikke fremkaldes Boggæld ved Hjemsendelsen, Krigs M. Skr. 6 Oktbr. 1884 (M. R.).

o. En midlertidig kasseret Rekrut, der igen indkaldes til Uddannelse, har Ret til Lønningstillæg fra den Dag, hans samlede Tjenestetid har været over 6 Maaneder, Krigs M. Skr. 15 Novbr. 1884 (M. R.).

p. Ang. Gendarmerikorpsets Lønning, forel. L. Nr. 215, 27 Oktbr. 1885 § 4. Se Gendarmerikorps 5.

r. En Underofficers Adoptivbarn har Ret til fri Lægehjælp m. v., Krigs M. Skr. 25 Febr. 1891 (M. R.).

200 Kr. fastsættes som det Maksimum, der kan tilstaaes en enkelt Underofficer til hans Hustrus og Børns Behandling ved Specialister, Krigs M. Skr. 16 Marts 1893 (M. R.). Jfr ovenfor c.

Se Gendarmerikorps 12.

s. En Sekondløjtnant, der bliver Reservelæge eller Reserveintendant, kan ikke paa ny i denne Egenskab tilstaaes Udrustningshjælp, Krigs M. Skr. 6 Juli 1889 (M. R.).

t. Felttillæg, Kantonnementstillæg og Dagpenge, ang. at kun et af disse Tillæg kan oppebæres for samme Tidsrum, Kdg. Nr. 39, 1892, 10 (M. R.).

u. Ang. visse Underofficerers Forsyning med Overmunderingssager, L. Nr. 31, 11 Marts 1892, jfr. Bestemmelserne i Kdg. 7 April s. A. (U. L.) og Krigs M. Skr. 5 Jan. 1893 (M. R. — ang. karakteriserede Spillemand III med Hæderstegn).

v. Ang. Betaling af Kvartergodtgørelse til Underofficerer, som have Tilladelse til at bo udenfor deres Garnison, Krigs M. Skr. 9 Juni 1896 (M. R.).

x. Ang. Udbetaling af Brødpenge i Stedet for Brød in natura til visse Underofficerer og ligestillede, L. Nr. 140, 19 Decbr. 1896.

y. Se fremdeles om Lønningsvæsenet: Adjutanter 1. Embedsbolig 2. Flytningshjælp. Garnisonssygehuse 5, 6. Generalstaben 6. Krigshospitalskassen 5. Officersskolen 4, 5. Orlovspenge. Staldrumsgodtgørelse samt Kur- og Beslagpenge.

25. Ang. dens Kasse- og Regnskabsvæsen, Fr. 8 Juli 1840, jfr. Kdg. 16 Juli 1863 (M. R.). Se Finansministeriet 1 c Nr. 4.

a. Ang. en Restancekonto for de til et Finansaar henhørende, men ved sammes Udgang ikke afholdte Udgifter, Bef. Nr. 57, 22 Febr. 1871.

b. Det er ikke tilladt at have Kvitteringer henliggende i Kassen som »rede Penge«, Bef. Nr. 61, 24 Febr. 1871.

c. Ang. Regnskabsaflæggelsen for forbrugte Tjenestefrimærker, Krigs M. Resl. Nr. 99, 27 Marts 1871 Nr. 1.

d. Om de summariske Kasseundersøgelser, der foretages til ubestemt Tid, skal gøres fortrolig Indberetning til Krigsministeriet, Bef. Nr. 275, 31 Juli 1871.

e. Ang. forskellige Udgifter, som Afdelingerne kunne afholde uden særlig Bemyndigelse, Bkg. Nr. 85, 2 Maj 1871, jfr. Krigs M. Skr. 26 Marts 1872 (Nr. 6 i Till. t. M. T. A f. 1872).

f. Ang. Kasseeftersyn ved Generalstaben, Officersskolen, Ingeniørkorpsets og Artilleriets Stab efter Foranstaltning af de militære Ministeriers Revision og Decision og ved de militære Afdelinger og Institutioner efter Foranstaltning af Forplejningskorpset, Best. Nr. 214, 27 Oktbr. 1874.

g. Se ovenfor 24 i.

26. De aarlige Ligninger af Udgifter til Anskaffelse af Fourage til samme hæves, L. 20 Juni 1850 § 11 og L. af s. D. § 1 a.

27. Om dens Forsyning med Haandskydevaaben og Ammunition, L. 4 Jan. 1867.

28. I den Styrke der efter Hærlovens § 16 skal ligge til Vintertjeneste, medregnes de værnepligtige, der have Vedtegning om at skulle holdes til stadig Tjeneste, Bef. Nr. 254, 17 Juli 1871.

29. Ang. en mere selvstændig Forvaltning af Munderingsøkonomien ved Hærens Afdelinger paa Fredsfod, Best. Nr. 71, 21 Marts 1873.

Ang. Bemyndigelse for Afdelingerne til at overlade værnepligtige Officerer m. fl. og Underofficerer de af dem benyttede Munderingsgenstande til Ejendom, Kdg. Nr. 72, 21 Marts 1873

30. Om adskillige Insolentiers og Eksaktioners Afskaffelse ved Armeen, Fr. 15 April 1713.

31. Subordinationsforordning 27 April 1792.

32. Den ved Fr. 23 Febr. 1752, jfr. Resl. 13 April 1798, foreskrevne Straf for Menige og Underofficerer, der for at undgaa en idømt Straf attentere paa deres Liv eller beskadige deres Legeme, er hævet, Pbf. 16 Decbr. 1831.

33. Ang. at de Menige skulde henføres til to Klasser, og at Anvendelsen af legemlige Straffe skulde indskrænkes til den anden Klasse, Pbf. 3 Avg. 1846.

Regler for Anvendelsen af saadan legemlig Straf (Rotting og Fugtel), Pbf. 17 Oktbr. 1836, 18 Novbr. 1844.

34. Tvungen Kirkegang for de militære Underklasser hæves, Resl. 13 Febr. 1860.

35. Befalingsmændene skulle tiltale de Menige med »De«, Resl. 2 Decbr. 1863.

36. Naar derunder hørende Embedsmænd udnævnes til et civilt Embede, betragtes de som afskedigede af Etaten, uden at kgl. Resolution erhverves; dog udfærdiges der Afskedspatent for Officerer, Resl. 10 Marts 1863.

37. Ang. Ansøgning om Rejsetilladelse for de derunder hørende Embedsmænd til Udlandet, Kdg. 15 Decbr. 1865. Jfr. Resl. 24 Febr. 1862.

38. Ang. Tilladelse for Befalingsmænd m. fl. i København til at tage Bopæl udenfor Demarkationslinjen, samt at de derved fortabe Retten til frit Lægetilsyn i Hjemmet, Bef. Nr. 452, 27 Marts 1871.

39. En Trompeter af 2den Klasse kan ikke forfremmes til Overtrompeter, Krigs M. Skr. Nr. 459, 10 Maj 1871.

40. Ang. Forfremmelseslisterne, se Embedsmænd 16 e.

41. Ang. Antagelsen af Korporaler ved de forskellige Afdelinger, Krigs M. Skr. 2 Oktbr. 1873 (Nr. 9 i Till. t. M. T. A f. 1873).

42. Om gensidigt Respektforhold mellem de i samme og i Grænsegendarmeriet ansatte Personer, Organisationsplan Nr. 21, 11 Febr. 1876 § 4, jfr. § 6.

43. Ang. Officerernes og øvrige Embedsmænds indbyrdes Rangering efter deres Embedsrang, Resl. Nr. 224, 28 Novbr. 1882.

44. Instruks for Tilsynskommissionen for de militære Fabriker, Dampkedler og Maskiner, 27 Febr. 1897 (U. L. og M. R.).

45. Regulativ for unge Menneskers Arbejde i militære Fabrikker og Værksteder, 27 Febr. 1897 (ibd.).

46. Do. for Tilsyn med de under Krigsministeriet sorterende Dampkedler, 27 Febr. 1897 (ibd.). Se Dampkedler II B.

47. Do. for do. med de under samme sorterende Maskiner, 27 Febr. 1897 (ibd.).

48. Ang. dermed i Forbindelse staaende Legater.

a. Kapt. Hirschnacks, for syge Landofficerer og deres Enker, Konf. 14 Novbr. 1794.

Ang. Udbetaling af dette og det Schiøtzske Legat, Krigs M. Skr. Nr. 457, 3 Maj 1871.

b. Kammerjunker Mylius's for saarede af det jyske Regiment lette Dragoner, Konf. 16 Febr. 1814.

c. Ang. det Classenske Legat til Arbejds- og Undervisningsanstalter for fattige Soldaterbørn, Resl. 21 Jan. 1820.

d. Oberst Rustads, til Artillerikadetinstituttet, Gen. Kom. Koll. Skr. 19 Febr. 1820.

e. Ang. nogle Legater af Etatsr. Kolderup Rosenvinge til Landkadet- og Artillerikadetkorpset, Rskr. 16 Novbr. 1824.

f. For trængende Enker og Døtre efter Officerer m. fl. af det fyenske Regiment lette Dragoner, Konf. 4 Decbr. 1828.

g. Jomfru Oppens for trængende Officersdøtre af det fyenske Regiment lette Dragoner, Konf. 20 Maj 1829, jfr. K. Skr. 29 Septbr. 1842.

Det tilfalder 3dje Dragonregiment, J. M. Skr. 9 Novbr. 1865.

h. Ang. Etatsr. Hedegaards Legat for to pensionerede Underofficerer, K. Skr. 31 Jan. 1832.

i. Legat af Prins Frederik Carl Christian til en Stiftelse for afskedigede Underofficerer af det fyenske Infanteriregiment, K. Skr. 22 Novbr. 1836.

k. Oberstløjtnant Vettes, for Underofficerer ved Livregimentet lette Dragoner, Rskr. 20 Maj 1841. Skal fremtidig bestyres af Generalinspektøren for Rytteriet, Resl. 13 (i Krigs M. Skr. 20) Febr. 1888 (M. R.).

l. Kmhr. Mylius's, for saarede af 11te Bataillon, Konf. 28 Marts 1849.

m. Generalmajor Schleppegrells Mindelegat til Invalider og trængende gamle Militære i Aalborg, Konf. 12 Novbr. 1853.

n. Præsten Hebers, for Enker efter Officerer af Armeen, Krigs M. Skr. 16 Decbr. 1857.

o. Pensionsfond for faldne Officerers Enker, Resl. 30 Septbr. 1864 med Note.

p. Generalavditør Scheels, for Officerers Enker og ugifte Døtre, Konf. 26 Jan. 1865.

q. Konferentsr. Kjellerups, for Officerers, fornemlig faldnes, efterladte, Konf. 21 Novbr. 1865.

r. Generalmajor v. Ohmes, ang. Uddelingen deraf til Understøttelse for fattige Officersdøtres Opdragelse, Resl. 6 Novbr. 1872 (Nr. 22 i Till. t. M. T. A f. 1872). Jfr. nedenfor mm.

s. Legater vedkommende saa vel Land- som Søetaten:

1) Overavditør Skrikes, for Børn efter Militære af begge Etater, Konf. 21 April og 25 Juli 1852, 18 Novbr. 1856.

2) Grosserer Moritz Unnas, for Land- og Søofficerers, fornemlig faldnes, efterladte, Konf. 13 Decbr. 1864.

3) Generalkrigskommissær Ole Tønder Langes, for kvæstede af begge Etater og de faldnes efterladte, Resl. 19 Oktbr. 1870 (Nr. 17 i Bl. 1 t. M. T. A f. 1871).

t. Den ved Dybbøl d. 17 Marts 1864 faldne Oberst v. Hvebergs, for ugifte Døtre af Linjeofficerer, Stadf. Nr. 190, 24 Novbr. 1879.

u. Kammerherre, Baron Juels, til 11te Bataillon, Stadf. 117, 23 Juni 1879.

v. Justitsr. Herredsfoged Kløckers, for faldne Officerers efterladte, Resl. Nr. 220, 25 Novbr. 1876 (under den overordentlige Invalidefond).

x. Oberst Sandholts og Hustrus, for efterladte efter Officianter i Artilleriet, Stadf. Nr. 149, 5 Septbr. 1878 (bestyres af Kbhvn.s Borgerrepræsentanter).

y. General Scharffenbergs, se Stiftelser II 78.

z. En gammel Soldats, for 4de Dragonregiment, Stadf. Nr. 212, 15 Novbr. 1882.

æ. General Wilsters, for Enker og faderløse ugifte Døtre af Officerer og Underofficerer, Resl. Nr. 83, 11 Maj 1882.

ø. Marskandiser Carl Christian Dahls, for Underofficersenker, Stadf. Nr. 139, 18 Juni 1884 (under Bestyrelsen for de militære Underklassers Pensionering og for Invalideforsørgelsen).

aa. Oberst Oluf Johan Heinrich v. Krabbes og Hustrus, for trængende Enker og ugifte Døtre efter Officerer af Landetaten, Konf. Nr. 192, 15 Decbr. 1886 (bestyres af den af Hærens faste Embedsmænd oprettede Understøttelsesforening).

bb. Løjtn. Ridder Poul Poulsens til Fordel for 7de Bataillon. Om samme mærkes Krigs M. Skr. 29 Oktbr. 1884 (M. R.).

cc. Oberst Sperlings, se Stiftelser II 83.

dd. Om nogle Legater (Kolderup-Rosenvinges, Scheiblers, Hemmerts, Trepkas og Rustads), der fra Kadetakademiet og Højskolen ere overgaaede til Officersskolen, Krigs M. Skr. 25 April 1893 (M. R.).

ee. Legatet til Minde om den nordiske Industri-, Landbrugs- og Kunstudstilling i København 1888 til Bedste for 1ste, 3dje og 4de Regiments Musikkorps, Stadf. Nr. 143, 20 Marts 1889.

ff. Prins Christian Frederiks, til bedste for Underofficerer ved 7de Bataillon, Fundats 9 Juni 1890 (M. R.).

gg. Generalløjtn. v. Hedemanns Mindelegat, Stadf. Nr. 257, 7 Juli 1892 (bestyres af den af Hærens faste Embedsmænd oprettede Understøttelsesforening).

hh. Jubilæumslegat af 15 Novbr. 1888 for ugifte Døtre af Officerer og ligestillede Embedsmænd af Landmilitæretaten, Stadf. Nr. 142, 20 Febr. 1889.

ii. Ane Kirstine Jensens og Peter Jensen Kongsdahls, for Enker efter Underofficerer og Spillemænd af Gardehusarregimentet, Fundats 31 Oktbr. 1892 (M. R.).

kk. Det Nægleriske, for Officersenker og Officerers Børn eller Børnebørn, Stadf. Nr. 306, 26 Oktbr. 1891.

ll. From Møllers, for Officersdøtre, Stadf. Nr. 405, 6 Decbr. 1893.

mm. Generalmajor v. Ohmes, til Understøttelse ved fattige Officersdøtres Opdragelse. Forhøjelse af Legatportionerne, Resl. 19 Novbr. 1890 (M. R.). Jfr. ovenfor r.

nn. Kaptajn, kgl. Hofvinhandler Lorentz Christians Petersens, for Officersdøtre og Officersenker, Stadf. Nr. 169, 29 Marts 1893.

oo. Bøssemager V. V. Wiborgs og Hustrus Legater til Bedste for Underofficerer ved 4de Bataillon, henholdsvis til Konfirmationshjælp og til Huslejhjælp for Enker, Stadf. Nr. 159 og 160, 10 April 1889.

pp. Overavditør J. Skrikes, for militæres Børn, Stadf. Nr. 96, 28 Marts 1894.

rr. Sadelmager Henning Dichmann og Hustrus, for værdige og trængende Enker efter faste Underofficerer og de med dem ligestillede Spillemænd og Haandværkere, der have tjent i Gardehusarregimentet eller, hvis dette Regiment skulde blive

ophævet, da i et andet Rytterregiment, Stadf. Nr. 166, 13 Juni 1894.

ss. Generalløjtnanterne Steinmanns, for trængende Enker efter og ugifte Døtre af faste Officerer og faste Underofficerer af Hæren, Stadf. Nr. 181, 21 Juni 1894.

tt. Etatsraad Gamøls Gave til 5te Dragonregiments Underofficers-Enkekasse, Stadf. Nr. 196, 5 Juli 1894.

uu. J. W. Heymanns og Hustrus, for Officersenker, Stadf. Nr. 108, 17 April 1895. (Dette Legat træder i Stedet for J. W. Heymanns og Hustrus Stiftelse for Officersenker).

vv. Generalløjtnant C. U. v. Sundts Legater dels for afgaaede Officerer dels for Døtre af Officerer og ligestillede, Stadf. Nr. 309, 27 Novbr. 1895.

xx. Oberst V. Hoskjærs, for værdige og trængende afskedigede Ingeniørunderofficerer af Sergentklassen samt værdige og trængende Enker eller forældreløse Børn efter saadanne, Stadf. Nr. 102, 25 Marts 1896.

yy. Louise Henriette Flindts, for trængende, værdige og ældre ugifte Døtre af Officersstanden, særligt af Kavaleriet, Stadf. Nr. 132, 11 Juni 1897.

zz. Ritmester Theodor Kofoed Marckers, for Underbefalingsmænd i den danske Hær og deres Enker og uforsørgede Børn, Stadf. Nr. 279, 15 Decbr. 1897.

Se fremdeles Krigsmagten (og Henvisningerne ved denne Artikel) samt: Adjutanter. Apotek 10, 28 (Rabat paa Medicin). Artilleri- og Konstruktionskommissionen. Artilleriet. Avditører. Befalingsmandselever. Bropenge 9, 13, 14 (ang. militære Komandoer). Bøssevagere. Dampkedler II B. Faneeden. Felttegn. Forplejningskorpset. Forstærkning. Gardehusarregimentet. Garnisonsstederne. Garnisonssygehuse. Gendarmerikorps. Generalkommission. Generalstaben. Geværfabrik. Geværkommission. Halvbrigadekrese. Hestepassere. Hærstyrke, den dansk-vestindiske. Infanterireglement. Ingeniørkorpset. Kassationskommissioner. Krigsartikelbreve 1. Krigsretter. Livgarden. Medicinaltakst 5. Militærarbejdere. Papir og Blæk 2. Retskrivning. Selvmord 3 g. Strafattester 1 e, 7. Sundhedstroppeperne. Sygebærertjenesten. Uniform 3. Væbning (Bornholms og Kbhvn.s).

Hærinspektør, se Generalkommission.

Hærstyrke, den dansk-vestindiske.

1. Ang. hvorledes der skal forholdes med Forbrydere derved, som ere dømte til Døden, samt angaaende adskilligt, Justitsvæsenet vedkommende, Rskr. 3 Septbr. 1820.

2. Indstilling om Udnævnelse og Oprykning af Officerer i samme sker gennem Finansministeriet, men midlertidige Udkommandoer af Officerer dertil gennem Krigsministeriet, Krigs M. Skr. 4 Juni 1851.

Ang. Gouvernementets Myndighed til at forsætte Officerer fra den ene af Hærstyrkens Afdelinger til den anden og til at lade dem oprykke i Gage og Charge, Resl. Nr. 162, 27 Maj 1872.

3. Ang. Rejseomkostninger og Diæter for de derved ansatte Embedsmænd, Resl. 22 Maj 1853, 24 Oktbr. 1859.

4. Ang. de derved ansatte Lægers Rang, Resl. 4 Oktbr. 1855. — Overlægerne have nu Rang i 5te Klasse Nr. 3, Resl. Nr. 103, 20 Maj 1874.

Kaptajnerne ved samme have ligeledes Rang i 5te Klasse Nr. 3, ibd.

5. Over samme er Gouvernøren Øverstbefalende, Koloniall. 27 Novbr. 1863 § 12.

6. Ang. Organisationen af den militære Styrke paa St. Thomas og St. Jan., Adg. 25 Marts 1872 (Nr. 16 i Till. t. Lovt.), og paa St. Croix, Adg. af s. D. (Nr. 17 ibd.).

7. Ang. Værnepligtens Aftjening deri og Hverving dertil.

a. Indtil en forandret Ordning af Hærstyrken er tilvejebragt, ville de værnepligtige, der som frivillige eller efter at være udskrevne paatage sig 6 Aars stadig Tjeneste ved den og udtjene denne Tid i Vestindien, være at udslette af Rullen. Udtræder nogen af disse værnepligtige af sin Stilling uden at være afskediget paa Grund af egen Forseelse, forinden han har gjort 6 Aars, men efter at have gjort 3 Aars Tjeneste, overføres han i Forstærkningen. Værnepligtsl. 6 Marts 1869 § 62. Jfr. Pl. 16 Marts 1832, 16 Juni 1840, L. 1 Febr. 1854, J. M. Cirk. 6 Maj s. A.

1) Ang. hvorledes den, der afskediges uden herefter at være berettiget til at overføres til Forstærkningen, bliver stillet i Henseende til sin Værnepligt, jfr. L. 12 Febr. 1849 § 20, 2 Marts 1861 § 25, J. M. Skr. 15 Maj 1849 § 5, Krigs M. Skr. 31 Jan. 1857 (M. R.).

2) I et Tilfælde, hvor en kort Del af de paatagne 6 Aars Tjeneste eftergaves paagældende, for at han kunde benytte en Skibsejlighed til Evropa, antoges Tjenestetiden at maatte

betragtes som udtjent, J. M. Skr. 4 Marts 1864 (i Oppermann den danske Rets Regler om Værnepligten og Udskrivningsvæsenet S. 187).

3) Den, der for den tilbagestaaende Del af den seksaarige Tjeneste stiller en værnefri Mand for sig, maa anses at have opfyldt sin Værnepligt, J. M. Skr. 23 Marts 1864 (ibd.).

b. Ang. Hverving af værnepligtige dertil og de Indberetninger, som derom skulle gøres til Udskrivningscheferne og Revisionen, K. Cirk. 30 April og 20 Decbr. 1836, J. M. Cirk. 1 Novbr. 1850, 25 April og 8 Juli 1853.

Naar nogen hverves, skal under Iagttagelse af en bestemt Fremgangsmaade Udskrift af samtlige ham tidligere overgaaede Domme erhverves, og ligeledes skal ved en vestindisk Soldats Afskedigelse Udskrift af de ham i Tjenesten overgaaede Domme tilstilles Kbhvn.s Kommandantskab, Rskr. 19 Febr. 1831, K. Cirk. 2 April s. A.

c. Dertil kan ingen udskrives mod sin Vilje, og da de paa-gældende saaledes i det hele maa betragtes som hvervede, maa deres Domicilium i Vestindien anses som frivilligt, J. M. Skr. 20 Marts 1854.

d. Se Afskedspar 5.

e. Ang. hvor vidt tjenestegørende Mandskab maa hverves dertil, F. M. Skr. 9 Maj 1882 (M. R.).

Om Hverving af uddannede Ryttere, Krigs M. Skr. 16 Novbr. 1881 (M. R.).

f. Tjenestegørende Menige kunne lade sig hverve dertil førend Udløbet af den Tid, hvori de, selv i Følge stedfunden Nummerbytning, skulle ligge til fortsat Tjeneste, uanset at Afgangen bevirker Indkaldelse af hjemsendt Mandskab til Erstatning, Krigs M. Skr. 8 Novbr. 1884 (M. R.).

g. Til den endelige Antagelse dertil af hjemsendt Mandskab skal Krigsministeriets Samtykke indhentes, Krigs M. Skr. 13 Jan. 1885 (M. R.).

h. Bestemmelser om, hvad der kan medtages ved Beregningen af den 6-aarige Tjenestetid i samme, som udkræves for, at paagældende kan udslettes af Rullen, Krigs M. Skr. 4 Septbr. 1891 (M. R.).

De fra samme hjemsendte værnepligtige, der ikke saaledes helt have aftjent deres Værnepligt i Vestindien, skulle navnlig tilsiges til Møde paa første Session efter Hjemkomsten, Krigs M. Skr. 10 Novbr. 1892 (M. R.).

8. Naar en dertil hørende underordnet Militær afgaar ved

Døden, skal Skiftet efter ham afholdes i Vestindien, J. M. Skr. 20 Marts 1854, jfr. J. M. Skr. 13 Maj 1854 ad 1, men den vestindiske Skifteret skal oversende Boets beholdne Formue til Skifteretten paa det Sted i Danmark, hvor paagældende tidligere havde hjemme, til Udlodning til Arvingerne, J. M. Skr. 13 Maj 1854 ad 2.

Ang. hvorledes der skal forholdes, naar der til Statskassen i Vestindien indbetales Beløb som uaffordrede Arvemidler i saadanne Boer, F. M. Skr. 12 Juni 1854 (M. R.).

Ang. at Efterladenskaberne af Klæder m. m. i saadanne Boer skulle foravktioneres uden Avktionsdirektørens Mellekomst, og Beløbet af Kompagnichefen indbetales til Skifteretten, Resl. 7 Juni 1854. Jfr. J. M. Skr. 13 Maj s. A. i Slutn.

9. Ang. eventuel Inddragelse af militære Stationer paa St. Croix og Formindskelse af Styrken, Adg. 21 Febr. 1877 (Nr. 7 i Till. t. Lovt.).

10. Ang. Tilvejebringelsen dertil paa St. Croix under overordentlige Forhold af Ride- og Trækdyr, Karrer, Seletøj og Foder, Adg. 5 Novbr. 1880 (Nr. 14 ibd.).

11. Ang. de militære Lægeforretningers Besørgelse paa St. Thomas og St. Jan, Adg. 17 Novbr. 1882 (Nr. 31 ibd.).

12. Ang. Jurisdiktionsmyndighedens Ordning og Udøvelsen af den arbitrære Straffemyndighed, Resl. Nr. 202, 23 Novbr. 1883.

13. Ang. Diæter for Gouvernørens Adjutant, naar han i dennes Følge forlægges bort fra sin Garnison, Resl. 23 Novbr. 1883 (i M. T. B S. 906).

14. Ang. Kvarterofficerernes Myndighed efter Bestemmelserne om Mark- og Vejfreden, Adg. 9 Juli 1886 (Nr. 26 i Till. t. Lovt.) §§ 17, 18 (St. Croix), 12 Jan. 1888 (Nr. 2 ibd.) §§ 15, 16, 19 (St. Thomas og St. Jan).

15. En dertil udkommanderet afdød Sergent maa betragtes som ogsaa under Udkommandoen at have hørt til Hæren (med Hensyn til Enkens Pensionsret), Krigs M. Skr. 16 Jan. 1888 (M. R.).

16. Ang. nedsat Porto for Breve fra Underklasserne til Adressater i Kongeriget, Adg. Nr. 182, 19 Septbr. 1888, jfr. Postv. Off. Meddel. Nr. 42, 1886, II.

17. Ang. at Rombodholderne paa St. Croix ikke maa udskænke til Militære af Underklasserne eller tilstede dem Adgang til Romboderne, saafremt saadant gennem Politiet forbydes af deres Foresatte, Adg. 4 Maj 1886 (Nr. 13 i Till. t. Lovt.) § 14, jfr. Adg. 4 Juni 1898 (Nr. 18 ibd.).

18. Bifaldet, at der ved Beregningen af en Sergents Lønnings-tillæg for 10 Aars Tjeneste er medtaget hans Tjenestetid i samme, Krigs M. Skr. 18 April 1891 (M. R.).

19. Ændringer i de for Hærstyrken gældende Straffebestemmelser, Resl. Nr. 119, 15 Juli 1898.

Se Garnisonssygehuse 15. Hæderstegn 10 b. Skiftegebyr 23. Underholdsbidrag A I 30 e Nr. 3 (en deri tjenende Soldat anses ikke som havende forladt Landet). Vestindiske Borgermilice.

Hærværk. Derom handler D. L. 6—14, jfr. 1—2—19, 3—13—31, Fr. 22 Oktbr. 1701 Post 2 Kap. 7 § 5, men nu er D. L. 6—14 (med Undtagelse af Art. 7) hævet ved Straffel. 10 Febr. 1866 § 308, 25 Juni 1869 § 310 (f. Isl.). Jfr. Ødelæggelse (og Beskadigelse) af fremmed Ejendom.

Hæs, se Brandvæsenet 11. Oplag I 1. Stakke.

Hævd.

1. Derom handler D. L. 5—5, jfr. 2—12—1 i Slutn., 5—3—9, 13, 5—7—13. Jfr. 5—10—54.

2. Paa nogen særlig Del af det under Fællesskab værende Jord, kunde kun vindes, naar den tillige var mærket med Sten, D. L. 5—10—13.

3. Derved kan vindes Ret til Port, Dør eller Udgang, Vinduer eller Udsigt, hvor den hævdeende ikke selv har Fortov, D. L. 5—10—56.

Ligeledes til en Tagdryps- eller Vandafledningsret, L. 17 Marts 1856 § 81, Nr. 164, 21 Novbr. 1871 § 69.

4. Flod, Flodsted, Dam, Damsted og Dambund til en Mølle erhverves ved 20 Aars Hævd, D. L. 5—11—1.

5. Den, der har vunden saadan paa en fast Ejendom, kan ikke godtgøre sin Adkomst ved et Tingsvidne, men maa tage Ejendomsdom, K. Skr. 5 Maj 1827, 10 Juli 1832, 12 Decbr. 1844. Jfr. Retsanmærkning 7.

6. Hvor vidt den tilintetgør Pantebehæftelser fra forrige Ejers Tid, K. Skr. 23 Marts 1830, J. M. Skr. 8 Febr. 1854, jfr. D. L. 5—7—13.

7. Da der til Hævd paa Brug efter D. L. 5—5—2 kræves en positiv Udøvelse af Rettigheden, kan en negativ Servitut, i Kraft af hvilken det kunde formenes en Ejer at beplante sin Ejendom, ikke erhverves blot derved, at denne i Hævdstid har været ubeplantet, og der saaledes i den Tid har været fri Udsigt over den fra Naboejendommene, K. Skr. 10 Maj 1831.

8. Offentlige Stiftelsers Ejendomme og Rettigheder kunne hæv-

des lige som Privatpersoners, K. Skr. 30 Decbr. 1837. Jfr. K. Skr. 13 Maj 1817 (ang. at Rettigheder ej kunne frahævedes et Embede ved Beneficarii Forsømmelse). Se nedenfor 12.

9. Uagtet Hævd maatte være vunden paa et ved Udskiftningen til Bivej udlagt Areal, kan det dog under visse Betingelser uden Erstatning fordres tilbagegivet til Vejanlæg, L. 20 Avg. 1853 § 1 i Slutn. (S. 198). Se med Hensyn til Landevejene Veje II E 3 c og d.

10. En Fordrings Anmeldelse i et Konkursbo har samme Virkning til at afbryde den som Retssags Anlæg, L. Nr. 51, 25 Marts 1872 § 12. Jfr. nedenfor 15.

11. Kunde Udenbysfolk ikke vinde paa Købstadjord, da denne efter Fr. 14 Avg. 1741 kun maatte bruges af Købstadboerne selv, Rskr. 10 Novbr. 1775 § 1, jfr. Rskr. 30 Septbr. 1778, 19 Juni 1782. Dette har nu tabt sin umiddelbare Anvendelse, da Fr. 1741 er hævet ved Pl. 24 Marts 1847

12. Paa Island. Ang. et Lovforslag derom, Koll. T. f. 1847 S. 370—83.

Kan ingen Ejendom eller Rettighed frahævedes Kirkerne uden ved Besiddelse i over 100 Aar, Instr. 1 Juli 1746 § 16 (utrykt), der ikke finder Anvendelse paa andre offentlige Indretningers Ejendom, K. Skr. 18 Maj 1843.

13. Spørgsmaal om en Godsejer derved, at Fæsterne i 20 Aar have betalt Brandkontingent af Fæstestederne, har vundet Hævd paa, at dette Forhold skal vedvare, Ind. M. Skr. 20 Marts 1849 ad 2.

14. Hævd som enstydigt med Besiddelse forekommer i D. L. 1—4—15, 5—3—32, 5—13—10, 6—10—4, 6—15—18, 20, 6—17—6, 10, 11. Jfr. 5—10—3, 12.

Udtrykket »at holde ved Hævd« forekommer i D. L. 2—22—1, 3—13—1.

15. Fordrings Anmeldelse i Dødsboer og andre Boer, der ikke behandles som Konkursboer, har samme Virkning til at afbryde Hævd som Paaklage for eller Indkaldelse til Forligskommissionen eller Paatale til Tinge, Skiftel. Nr. 155, 30 Novbr. 1874 § 37, jfr. §§ 56, 57, 82, 83. Den samme Regel er givet paa Island for alle Boers, ogsaa Konkursboers, vedkommende ved Skiftel. 12 April 1878 (Nr. 9 i Till. t. Lovt.) § 36, jfr. §§ 55, 56, 81, 90, 91. Jfr. foran 10.

Se Alderstid. Lavhævd. Odelsret. Vandafledning 1.

Hø (og Halm).

1. Der bringes til Torvet i København, skal sælges efter Vægt, Pl. 4 Decbr. 1812, indskærpet ved K. Cirk. 30 Juli 1816.

Pl. 8 Juli 1757 om, naar Spildehø maa opsamles i Kbhvn., og Pl. 26 Juli 1786, jfr. Pl. 26 Juli 1756, 25 Juni 1777 og 20 Juli 1785, om Anvisning af de Steder paa Kbhvn.s Grund, hvor Hø maa sælges m. m., ere hævede, Adg. 22 Jan. 1869 § 2.

2. Ved de under Kvægpest 2 anførte Bestemmelser har det været foreskrevet, at Hø og Halm, som indførtes fra de af nævnte Sygdom angrebne Lande eller Landsdele, skulde desinficeres forinden Indførselen.

3. Maa kun i pressede Baller føres som Dækslast af Passagerdampfartøjer, Bkg. Nr. 74, 28 Juni 1875 § 11, jfr. L. Nr. 22, 24 Marts s. A. § 5.

Se Afgrøde. Foder. Fourage. Husdyr I B (Indførselsforbud). Oplag I 1. Skolefourage.

Høafgift, den paa visse Ejendomme paa Københavns Amt hvilende, dens Afløsning for 9 Skilling pr. Lpd. er bleven Yderne tilbudt, D. T. f. 1851 S. 579. Jfr. L. Nr. 53, 25 Marts 1871, Bkg. Nr. 108, 30 Juni 1871.

Høhoveri—Høhoveripenge.

1. Restancer af Høhoveripenge hos Beboerne af Dragør kunne ikke inddrives ved Udpankning, da samme maa anses som en Jordebogsafgift, K. Skr. 18 Maj 1819.

2. Ang. Afløsning af den Havreydelse, der ydes som Vederlag for Høhoveriet i Frederiksborg Amt, L. Nr. 53, 25 Marts 1871 § 2, jfr. Bkg. Nr. 108, 30 Juni s. A.

Højbro i København, se Broer I.

Højesteret.

1. Blev indrettet ved Rskr. 14 Febr. 1661, jfr. Rskr. 8 og 11 Jan. 1661, Ob. Br. 24 April 1662.

2. Instruktion for samme af 7 Decbr. 1771.

Straffebestemmelsen i dens § 13 er hævet, L. 10 Febr. 1866 § 310.

3. Patent om samme af 10 Novbr. 1774.

4. For samme kan efternævnte Sager umiddelbart indstævnes uden først at have været paakendte i nogen tidligere Instans:

a. Sager, hvorunder Biskopperne tiltales i Anledning af deres Embedsførelse, Levnet eller Lære, D. L. 1—2—13, Fr. 7 Novbr. 1832 § 11.

b. Anke over, at en Forligskommission uden lovlig Aarsag

har nægtet at antage en Parts Mandatarius, Pl. 30 Oktbr. 1798.

c. Naar Nationalbankens Direktører foretage noget, som den kgl. Bankkommissær formener stridende mod Bankens Oktroj og Reglement, kan han foranstalte Kvæstionen paakendt ved Højesteret, Oktr. 4 Juli 1818 § 35.

d. Naar Nationalbankens Direktion ikke vil akkviescere ved en af Repræsentanterne paa Bankens Regnskab afgiven Decision, tillades sammes Paastævning umiddelbart til Højesteret, Reglm. 27 Juli 1818 § 57.

e. Sager mod Ministeren for Island for Krænkelser af Forfatningsloven af 5 Jan. 1874 (Nr. 1 i Till. t. Lovt.), se midlert. Best. ved denne Lov § 2.

f. Højesteret var tidligere Værneting for visse privilegerede Personer ifølge D. L. 1—2—11 og 12, men dette er bortfaldet, se Værneting I, 2den Sætn.

5. Holdes paa det Sted, som Kongen paabyder, D. L. 1—3—15.

6. For samme maa ingen Kvindesperson gaa i Rette, med mindre Sagen hendes eller hendes Mands eller Børns Ære eller Liv angaar, D. L. 1—9—6.

7. Den, som har stævnet til Højesteret og ikke møder, skal betale 80 Lod Sølv til Frelserens Kirke, førend det tillades ham med den Sag at gaa i Rette, og saafremt han ikke inden 3 Uger melder sig med Kvitteing for at have betalte bemeldte 80 Lod Sølv, bør han aldeles have tabt Sagen, og ej tillades videre derpaa at tale, Pl. 12 Oktbr. 1787. Jfr. D. L. 1—3—16 og 1—4—33, Pat. 10 Novbr. 1774 § 7.

Om Følgen af Citantens Udeblivelse, se ogsaa: Unødige Trætte 3.

8. Om den Indstævnte for samme hverken selv eller ved Fuldmægtig møder, da dømmes i Sagen efter dens Beskaffenhed, med mindre det bevises, at han i saadant Forfald har været, at han hverken selv har kunnet møde eller fremskikke sin Fuldmægtig, D. L. 1—4—31. Se nedenfor 17.

9. Ang. at Parterne for samme skulle vise Respekt og sømmelig Opførsel, og om Straf for Overtrædelse heraf, D. L. 1—12—5, Instr. 7 Decbr. 1771 §§ 9, 29, Pat. 10 Novbr. 1774 §§ 16, 18.

10. Naar i samme en Sag er paakendt, da tilstedes ingen videre Proces, D. L. 1—13—27, 1—24—38, Instr. 7 Decbr. 1771 § 27. Se Oprejsningsbevilling 5.

Ang. Spørgsmaalet om, hvor vidt der i kriminelle Sager kan tilståedes nogen Undtagelse fra D. L. 1—13—27, K. Skr. 6 Marts 1847, J. M. Skr. 31 Jan. 1855.

11. Maatte i Sager om Kongens Indkomster, Gods og Ejendom ikke afsige Dom, men skulde først tilstille Kongen Betænkning til videre Resolution, Rskr. 14 Decbr. 1689. Men denne Bestemmelse maa senere anses bortfalden, jfr. Rskr. 5 Avg. og 17 Novbr. 1713. Jfr. Bkg. 21 Febr. 1850.

12. Maa ikke votere eller dømme efter egen Opinion eller Passioner, men efter Kongens Lov, Rskr. 19 Decbr. 1690. Jfr. Dommer II 24.

13. Skal i alle Sager, som der paakendes, altid tildømme den tabende, at betale til Justitskassen efter Personernes Tilstand og Lejlighed samt Sagens Beskaffenhed fra 1 til 5 Rdl., Fr. 23 Decbr. 1735 § 11. Se Højesteretssagførere I 8 og 9. Afsoning I 18 d. Jfr. Fr. 18 April 1738 §§ 4, 5.

14. Ang. at visse Sager skulle behandles skriftlig og nærmere Regler i saa Henseende, Rskr. 21 April og 27 Juli 1742, der ere stadfæstede ved Instr. 7 Decbr. 1771 § 6 a, jfr. Pat. 10 Novbr. 1774 § 1. Se fremdeles nævnte Instr. 1771 § 21 og Pat. 1774 §§ 6, 12, 15 samt nedenfor 17 og 19.

Indlæg til Højesteret stemples til Takst 1 Rdl. 48 Sk., L. 19 Febr. 1861 § 71.

15. Skal paaagte, om Forsømmelse ved Sagernes Behandling og Paakendelse af de samme underordnede Domstole er begaaet, og ueftergivelig straffe enhver, der befindes skyldig deri, Fr. 21 Maj 1751 § 8, Pl. 14 Juni 1771 § 6, Fr. 3 Juni 1796 §§ 23, 35 og 39, 16 Jan. 1828 § 14, 25 Jan. 1828 § 8, Adg. 15 Avg. 1832 § 17 (f. Isl.).

16. Maa i Marts, April, Maj, Juni og Oktober Maaneder begynde Kl. 9 Morgen og vedvarer til Kl. 2, Rskr. 25 Marts 1773. Se Pat. 10 Novbr. 1774 § 6 med Note.

17. Derved skal enhver Sag behandles skriftlig, hvori Justitarius erfarer, at den ene Part ikke vil møde, og den Advokat, der er engageret for den anden Part, efter Hoved- eller Kontrastævning procederer til Dommens Underkendelse og Forandring, Rskr. 7 April 1784.

18. Ang. at den vestindiske Regering aarlig skal tilsendes nogle Eksemplarer af Højesteretsorden til Underretning om, hvilke Sager virkelig for Højesteret ere indstævnte, Rskr. 24 Decbr. 1784 § 1.

19. I samme skal til de indstævnte Delinkvent- og Justitsagers

Afgørelse i de sidste Dage af Juli og Avgust Maaneder holdes 2 overordentlige Sessioner, Fr. 5 Juli 1793.

I disse Sessioner maa ikke alene den saakaldte Kommission for de skriftlige Sager fremholdes, men ogsaa paadømmes de skriftlig udprocederede civile Sager, Rskr. 25 Juli 1821.

20. Højesteretsorden skal forfattes paa Justitskontoret, og udstædes under Rettens Navn og dens Segl, Pl. 21 Maj 1800, jfr. Bkg. 21 Febr. 1850 Nr. 3. Jfr. Resl. 14 Maj 1850 (f. Vest.).

21. Bevilling til Sagers Udsættelse for Højesteret kan Kanceliet meddele, Resl. 4 Juli 1800 § 1 c. Jfr. K. Skr. 30 April 1825, J. M. Skr. 27 Marts 1857.

22. Skal holdes om Fredagen i Stedet for om Lørdagen, dog ogsaa paa sidst nævnte Dag, naar Retsplejen det kræver, og det af Justitiarius vorder tilsagt, Rskr. 16 Jan. 1807.

23. En Arrestant kan det ikke tillades personlig at møde for Højesteret i en mod ham anlagt Justitssag, naar han ikke selv kan afholde de Omkostninger, som vilde medgaa til hans Transport, K. Skr. 16 Maj 1820.

Om en Tiltalts personlige Møde derved, se fremdeles Defensor 1 h.

24. Ang. sammes Segl, Resl. 22 Maj 1824.

25. Ang. forskellige paatænkte Forandringer ved Behandlingen af Sagerne og Meddelelsen af de Højesteret vedkommende processuelle Bevillinger, K. Skr. 30 April 1825, J. M. Skr. 27 Marts 1857, 2 Febr. 1865.

26. Ang. Forandring i adskillige af de med Hensyn til Rettergangsmaaden ved Højesteret foreskrevne Former, Bkg. 21 Febr. 1850, Resl. 14 Maj 1850 (f. Vest.).

27. Ang. at den skal angive de Grunde, hvorpaa dens Domme ere byggede, hvilket, efter Højesterets eget Valg, i enhver Sag kan ske enten ved en skriftlig Meddelelse af Grundene, eller ved en offentlig Stemmegivning, L. 8 Marts 1856 (S. 538).

28. Maa forbigaa de Ordenssager, der ikke ere rede til Foretagelse, naar andre Ordenssager ere færdige dertil, J. M. Skr. 13 Avg. 1859.

29. Er øverste Domstol for de dansk-vestindiske Øer, Koloniall. 27 Novbr. 1863 § 6.

En Omordning af sammes Stilling som øverste Instans i islandske Retssager kan ikke ske uden Medvirkning af Rigets almindelige Lovgivningsmagt, L. Nr. 1, 2 Jan. 1871 § 3.

30. Derved kunne Sagførernes Fuldmægtige ikke møde, L. 26

Maj 1868 § 10, jfr. Instr. 7 Decbr. 1771 § 28, Pat. 10 Novbr. 1774 § 8.

31. Straf for den, der forgriber sig paa Højesteret, L. Nr. 32, 25 Febr. 1871 § 1 (der er traadt i Stedet for Straffelovens § 95), jfr. § 3.

32. Ang. den for samme normerede Medhjælpssum, L. Nr. 50, 25 Marts 1871 § 12, jfr. § 3.

33. Ang. hvilke Sager dertil appelleres og det nærmere om Appellen, se Appel (fornemlig I 1; II 2, 3 a; III 1 a Nr. 5, 4 a; IV 1, 3 d, 8; V 2 a; VI 3; VII A 8). Appellations-termin.

34. Ang. Retsgebyrerne, se Retsgebyrer I 15.

Afgifterne til Justitskassen efter Fr. 23 Decbr. 1735 § 10, jfr. Rskr. 24 Febr. 1736, ere hævede ved Sp. Reglm. 22 Marts 1814 § 156.

35. Ang. det derved ansatte Personale, se Assessorer 1. Højesteretssagførere. Justitiarius 1. Justitskontor 1 c. Justitssekretærer 8. Kancellister 1 og 2. Protokolsekretærer. Jfr. Avskultanter.

Ang. et eget Bud ved Højesteret, Resl. 23 Maj 1800. Jfr. Kancelliet 4 b.

36. Derved som 1ste Instans kan i intet Tilfælde Sager om Erstatning for uforskyldt Varetægtsfængsel og Straf efter Dom anlægges, L. Nr. 52, 5 April 1888 §§ 3, 5.

37. Justitiarius eller en af de ordinære Assessorer er Medlem af Bestyrelsen for cand. phil. Wulffs Legater, Konf. Nr. 159, 26 Juli 1888 § 3.

38. Mærk med Hensyn til samme L. om Tegninger og Overslag til Christiansborg Slot Nr. 56, 1 April 1887 §§ 1, 4.

39. De i Anledning af Bonusudbetalinger af Statsanstalten for Livsforsikring nedsatte Kommissioner ere sammensatte af Højesterets og Overretternes Dommere, L. Nr. 47, 26 Marts 1898 § 20, jfr. tidligere L. Nr. 26, 25 Marts 1889 § 15, Nr. 79, 1 April 1893 § 14.

40. Samtlige ordentlige Medlemmer af samme have Sæde i Rigsretten, rev. Grundl. 28 Juli 1866 § 68. (Denne Bestemmelse burde have været tilføjet under Assessorer 1 i, hvor alene L. 3 Marts 1852 § 2, jfr. §§ 3, 7, er anført).

Se Afvisning 2. Antecipationsbevilling — Anteciperede Sager. Fremlæggelse (af ny Bevisligheder) 1, 3, 5 og 6. Højesteretsdomme. Højesteretsstævninger. Island 3 e (at de almindelige Regler om Proceduren ere anven-

delige i de islandske Sager). Lovgivningsmagten 2 p (ang. Forandringer i Rettergangsmaaden). Situationskort 1. Stempelafgiften VI, ad § 82 b. Sætteretsbetjente 2 c Nr. 1 (ang. Slægtskabsforhold mellem Dommer og Part). Unødig Trætte 3 og 4 a.

Højesteretsadvokater, se Højesteretssagførere I.

Højesteretsdomme.

1. Skulle konciperes af Justitiarius og, naar de Tilforordnede intet have ved Koncepten at erindre, straks indføres i Domprotokollen og derefter for Parterne offentlig og tydelig oplæses, Instr. 7 Decbr. 1771 §§ 17 og 20. Jfr. Rskr. 18 Maj 1663, 6 Oktbr. 1758.

2. Med Hensyn til Forskriften i Instr. 7 Decbr. 1771 § 17 og Pat. 10 Novbr. 1774 § 21 om, at der af Højesteret ikke maa udstedes Forklaring om samme, maa nu mærkes den under Højesteret 27 anførte L. 8 Marts 1856.

3. Beskrivelse af Højesteretsdomme skal udfærdiges i Rettens Navn og under dens Segl og Justitiarii Haand samt i den Orden, som Dommene ere afsagte, og Beskrivelsen af Parten begært, D. L. 1—8—11, Instr. 7 Decbr. 1771 § 19, Bkg. 21 Febr. 1850 § 3.

Højesteretsdomsakter stemples til Takst ó Rdl., L. 19 Febr. 1861 § 71.

4. Ang. deres Eksekution, se Eksekution B 5 b og 12 a. Jfr. Naadensaar II 2 e.

Højesteretssagførere (Højesteretsadvokater).

I. Højesteretsadvokater.

1. Ang. Betingelserne for Ansættelse som saadan, Instr. 7 Decbr. 1777 § 33, Fr. 26 Jan. 1821 §§ 15, 16.

2. Skulde ved deres Embedstiltrædelse aflægge Ed, fornævnte Instruks § 24.

3. Skulde forsynes med Bestalling, Pl. 4 Septbr. 1810.

4. Ang. deres Klædedragt i Retten, Rskr. 13 Avg. 1688, og Uniform udenfor samme, Resl. 25 Febr. 1803, jfr. Pl. 31 Juli 1812.

5. Have Rang i 3dje Klasse Nr. 9, Resl. Nr. 103, 20 Maj 1874.

6. Ere ikke pensionsberettigede, K. Skr. 29 Septbr. 1836.

Derimod vil Kongen betænke dem med saadanne Bestillinger, hvorved de kunne finde deres Underholdning paa deres gamle Dage, Instr. 7 Decbr. 1771 § 33.

7. Ang. at de skulle søge at forlige de under Hænde havende

Sager, som ere af den Natur, at de kunne forliges, Rskr. 2 Marts 1729. Denne Bestemmelse er dog ikke gentaget i den nugældende Højesteretsinstruks.

8. Skulle være ansvarlige for de Justitskassen hos de tabende Parter tilkommende smaa Summer, som ikke beløbe sig over 5 Rdl., imod Regres til deres Principaler, Rskr. 28 April 1736, K. Skr. 28 Jan. 1823.

9. Skulle i Sager for udenlandske Folk stille Forsikring for alt, hvad deres Principaler maatte vorde tilkendt at betale til Justitskassen, Rskr. 25 April 1750.

10. Ang. deres Pligter og Ansaret for disses Opfyldelse, Instr. 7 Decbr. 1771 §§ 24—32, jfr. 34, Pat. 10 Novbr. 1774 §§ 5—10, 18, 19.

Den i Instruksens § 25 og Patentets § 5 foreskrevne Ed er gaaet af Brug.

11. Paaligger det ikke i befalede Sager at føre ny Vidner og erhverve ny Forhører, hvorimod saadant paahviler den Prokurator, der har ført Sagen for Underretten, K. Prom. 6 Oktbr. 1787 § 1.

De yderligere Forhører i bemeldte Sager kunne de rekvirere hos vedkommende uden Justitsministeriets Mellekomst, K. Skr. 16 Oktbr. 1824.

12. Naa de mundtlig føre offentlige Sager for Højesteret, skulle de altid dokumentere Proceduren, som er bleven brugt ved de foregaaende Retter, og ligeledes oplyse, om noget Ophold maatte være blevet forvoldet fra de vedkommende Øvrighedspersoners Side, K. Cirk. 29 Oktbr. 1791, Fr. 3 Juni 1796 § 35.

Ligeledes skulle de i private Sager, som de mundtlig føre, anmærke, naar noget uforsvarligt Ophold har fundet Sted, Fr. 16 Jan. 1828 § 14, Adg. 15 Avg. 1832 § 17 (f. Isl.).

13. De af dem for Højesteret nedlagte Paastande skulle indføres i Domsakterne, Rskr. 23 Avg. 1793.

14. Ere berettigede til at møde i Overadmiralitsretten, Instr. 30 April 1806 § 7.

15. Skulle, saa snart Dommene i de beneficerede Sager, hvilke de ere beordrede at udføre, ere afsagte, tilmelde deres Parter gennem Overøvrigheden Indholdet af samme, K. Skr. 24 Juni 1817.

16. Ere berettigede til at henvende sig til Overøvrighederne for at erholde Stævninger og andre slige Dokumenter i beneficerede Sager, forkyndte for de paagældende, K. Skr. 20 Jan. 1827. Jfr. Beneficerede Sager II 8.

17. Ang. deres Salær i befalede Sager.

a. I Justitssager skal der ved Dommen tillægges saa vel Aktor som Defensor et Salær fra 10—30 Rdl., Fr. 7 Marts 1827 smh. med Pl. 17 Febr. 1847. Ved denne Plakats § 2 hæves Pl. 3 Marts 1841, der i visse Tilfælde hjemlede Salærets Forhøjelse udover det nævnte Maksimum.

Fr. 1847 er ligefrem anvendelig paa de fra Vestindien indstævnte Sager, K. Skr. 2 Oktbr. 1830 ad 10.

Pl. 1847 er udvidet til Island ved Pl. 9 Maj 1855.

Disse Salærer blive, for saa vidt de ikke kunne erholdes hos domfældte, at udrede lige som Aktionens øvrige Omkostninger, Fr. 1827 § 3, Pl. 1847 § 2, jfr. for Kbhvn. L. 11 Febr. 1863 § 17 (S. 64).

b. I beneficerede Sager, se Sagførere I A 6 g.

c. Ang. Inddrivelse hos den skyldige og Udbetaling af deres Salærer i Justitssager, K. Cirk. 12 Juni og 1 Septbr. 1827, samt at de skulle indsendes saa hurtigt, som det herefter kan ske, J. M. Cirk. 5 Jan. 1858.

Dog kan Salæret ikke forskudsvis anvises af Amtsrepartitionsfonden eller Kæmnerkassen straks efter Dommens Modtagelse af Øvrigheden, J. M. Skr. 15 Marts 1860.

d. Ang. Udbetalingen af Salærerne i vestindiske Justitssager, K. Skr. 2 Oktbr. 1830 ad Nr. 43 og 45, og beneficerede Sager, K. Skr. 5 Marts 1831.

e. Ang. at de af den kgl. Kasse i islandske Justitssager udredede Salærer skulle refunderes af Jordebogskassen, samt om deres Inddrivelse hos den skyldige, Rskr. 21 Decbr. 1831, jfr. Pl. 9 Maj 1855 § 3.

18. Ang. at Meddelelser til dem fra Amtmænd eller Retsbetjente i de for Højesteret indbragte Delinkventsager fremtidig skulle tilstilles Højesteret, J. M. Cirk. Nr. 114, 27 April 1871.

19. Ang. den dem forbeholdte Adgang til Udførelse af offentlige og beneficerede Sager, L. 26 Maj 1868 § 12 (S. 283).

20. De nedenfor under II 4 og 5 anførte Forskrifter finde ogsaa Anvendelse paa dem, medens de i øvrigt beholde enhver dem ifølge deres Bestallinger og den tidligere Lovgivning tilkommende Rettighed, L. 26 Maj 1868 § 13.

II. Højesteretssagførere.

1. Udnævnes for Fremtiden ikke af Kongen, men beskikkes af Justitsministeriet, L. 26 Maj 1868 § 1.

2. Ang. Betingelserne for Meddelelse af saadan Beskikkelse, §§ 1, 2 og 5 ibd.

Ang. den edelige Forsikring, som de skulle underskrive, forinden Beskikkelsen udleveres dem, § 6 ibd.

3. Gebyret for Beskikkelse som Højesteretssagfører er 100 Rdl. og tilfalder Statskassen, ibd.

4. Ere forpligtede til, saa længe de ville benytte Beskikkelsen, at have Kontor i eller ved den Stad, hvor Højesteret har sit Sæde, § 8 ibd.

5. Ang. deres Adgang til at faa avtoriseret en Fuldmægtig, § 10 ibd.

6. Ere berettigede til at give Møde for alle Landets Domstole, § 9 ibd.

7. Ang. deres Adgang til under visse Forudsætninger at antages til Udførelsen af offentlige og beneficerede Sager, § 12 ibd.

8. Ifølge § 14 ibd. ere de foran under I anførte Bestemmelser ogsaa anvendelige paa dem, for saa vidt de ikke ere i Strid med Loven af 26 Maj 1868 (u anvendeligt paa Højesteretssagførerne bliver herefter det under I 1—6 anførte).

9. Der antages til at deltage i Udførelsen af offentlige og beneficerede Sager ved Højesteret, maa bære den for Højesteretsadvokater anordnede Uniform, Resl. Nr. 37, 5 Marts 1879.

Højesteretsstævninger, se Stævning J 8. Se fremdeles Anteciperede Sager 2 og 3. Kancelliet 4 a (ang. deres Forkyndelse ved Kancelliets Bude). Uraadighed 2 (ang. den tidligere Virkning af deres Tinglæsning).

Højforræderi. Hvo der antaster Rigsdagens Sikkerhed og Frihed, hvo der udsteder eller adlyder nogen dertil sigtende Befaling, gør sig skyldig i Højforræderi, Grl. 28 Juli 1866 § 43, jfr. Grl. 5 Juni 1849 § 47. — Ang. Straffen for denne Forbrydelse, se Rigsdagen 8.

Jfr. Forræderi.

Højhed, ang. denne Titel, se Prinser og Prinsesser 4.

Højmesse.

1. Dertil prædiker Sognepræsten selv, D. L. 2—4—3.

2. Ang. hvorledes med sammes Afholdelse skal forholdes, Kirkerit. 25 Juli 1685 Kap. 1 Art. 1 og 2.

3. Ang. Tiden til sammes Begyndelse, Ringningen og Sangen derved i Kbhvn., Rskr. 3 Novbr. 1747, 3 og 23 Maj 1760, 23 Oktbr. 1795, 1 Novbr. 1805.

4. Ang. et Forslag til, at Højmesseprædiken ikke burde finde Sted paa de Dage, paa hvilke der holdes Konfirmation, K. Cirk. 1 Septbr. 1829.

5. Særlige Bestemmelser derom for enkelte Menigheder, se under Pastorater.

Jfr. Gudstjeneste.

Højskoler, se Folkehøjskoler.

Højtidsoffer, se Offer.

Høkerhandel — Høkere.

1. I Købstæderne.

a. Deres Handelsret bestemmes ved en af Kommunalbestyrelsen forfattet Vedtægt, hvorved det ogsaa kan tillades dem at udskænke Øl og Brændevin til Fortæring paa Stedet, men uden at have siddende Gæster eller drive Værtshushold, L. 29 Decbr. 1857 § 47. Jfr. Pl. 12 Novbr. 1821 § 3 (f. Kbhvn.). Se Brændevinsafgift 14.

Ang. det tidligere Omfang af deres Handel, K. Skr. 19 Avg. 1826.

b. Hvad der skal forstaas ved »Fortæring paa Stedet« i Modsætning til »siddende Gæster«, Ind. M. Skr. 27 Novbr. 1858.

c. Kunne ikke ved Vedtægten tillægges Ret til at forhandle Brændevin, men maa tage særligt Borgerskab paa saadan Handel, K. Skr. 23 Marts 1863 ad 1 og 2.

Rskr. 14 April 1820 § 3 er hævet ved Næringslovens § 100.

2. I København.

a. Deres Næringsret er bestemt ved Pl. 12 Juni 1858.

b. Meddelt en Høker Bevilling til Udsalg en gros, Ind. M. Skr. 26 April 1851.

c. Bestemmelserne i Adg. 5 Juni 1771 § 5, Rskr. 17 Marts 1784, jfr. Pl. 2 Oktbr. 1741 § 7, om deres Forpligtelse til at have visse Forraad ere hævede, Pl. 28 April 1845. Herved bortfalder ogsaa Pl. 12 Maj og 19 Decbr. 1817.

Ang. nogle andre ældre ophævede Bestemmelser om Høkerne i Kbhvn., se Næringsvæsen I 13. Torvehandel 10 I, 2det Led.

Straffebestemmelserne i Pl. 30 Novbr. 1813 og Pl. 12 Novbr. 1821 § 4 maa være hævede ved Næringsloven.

d. Ang. en Stiftelse for dem, Konf. 27 Novbr. 1857. Jfr. Konf. 7 April 1848, Resl. 10 Oktbr. s. A.

Ang. et Legat for deres Enker og Børn, K. Skr. 27 Jan. 1848.

Ophævet den Bestemmelse i Vedtægten, at Høkere kunne erholde Ret til Udskænkning af indenlandsk Øl og Brændevin,

Vedt. 5 Decbr. 1882 (U. L.). I Henhold til denne Vedtægt ophører Høkernes Ret til Udsækning med Udgangen af 1885, Bkg. 16 Decbr. 1885 (U. L.).

f. Se Livrebetjente, de kgl.

2. Paa Landet.

a. Derom handler L. 29 Decbr. 1857 § 55, jfr. Ind. M. Skr. 14 Maj 1858.

L. 8 Marts 1856 og 21 Jan. 1857 ere hævede, § 100 ibd.

b. Den Indenrigsministeriet ved Næringslovens § 55 tillagte Bemyndigelse til at drage den Grænse, indenfor hvilken Høkerhandel ikke tilstedes, i en Afstand af indtil en halv Mil fra nærmeste Købstad, lige saa vel som samme Ministeriums Myndighed til i enkelte Tilfælde at dispensere fra den almindelige Afstandsbestemmelse (1 Mil) hæves, L. Nr. 23, 23 Maj 1873 § 12.

c. Indenfor hvilken Afstand fra Handelspladserne og nogle Ladepladser Høkerhandel maa oprettes, Bkg. 20 Marts 1858, L. 1 Marts 1867 § 1 (Marstal). Jfr. Bkg. 29 Marts 1856.

d. Kunne handle med al Slags Øl ogsaa bajersk, Ind. M. Skr. 11 Juli og 6 Decbr. 1865.

e. Straf for Høkere, som gøre sig skyldige i Brændevinsudsækning, L. 2 Juli 1870 § 7.

3. Kan forenes med Haandværksnæring, L. 29 Decbr. 1857 § 24, og med Gæstgiveri paa Landet, § 64 ibd.

Den Høker, der benytter sin Ret til at udsænke Brændevin (jfr. 1 a), kan ikke vinde Adkomst paa nogen anden Handel end Brændevinshandel, § 47 ibd.

4. Ere ikke pligtige til at holde Handelsbøger, Fr. 1 Juni 1832 § 5.

5. Maa handle med uforarbejdet Træ, men ikke med Finlappervarer, K. Skr. 30 Maj 1818, 10 Novbr. 1838.

Maa ikke handle med Risengryn, samt angaaende hvor vidt de selv maa forbage det Brød, hvormed de handle, Ind. M. Skr. 5 Oktbr. 1849.

6. Høkere ere ikke pligtige at anmelde Firma, L. Nr. 23, 1 Marts 1889 § 35. Se Firmaer 1 s.

7. Det er fremtidig tilladt Høkere at falholde Margarine og Margarineost, L. Nr. 43, 22 Marts 1897 § 11, jfr. tidligere L. Nr. 57, 1 April 1891 § 11. Jfr. derimod tidligere Ind. M. Skr. Nr. 79, 19 Marts 1889.

Se Margarine 11 c.

8. Se Skolelærere III 4 og Sognefoged I h (om de maa drive saadan Handel).

Se Agerdyrkningsredskaber 20 e (Handel med Reb). Landvæsensprodukter 20 (Handel paa Torvet).

Høsekolera.

Hos Fjerkræ henregnes til de mildere smitsomme Sygdomme, der omhandles i L. Nr. 105, 14 April 1893, se sammes § 10 B, Instr. Nr. 167, 24 Avg. 1894 § 162.

Jfr. Husdyr I A 3.

Høsekræmmerlavet i København har Priv. af 11 April 1696; men dette Lav bestaar ikke mere. Jfr. Rskr. 13 Avg. 1695.

Høsepenge, de saa kaldte, maa ikke mere affordres Marskandisere i København, Pl. 21 Jan. 1794.

Hør- og Hamphegler.

1. Pl. 10 Juli 1793 om Fabrikmærke og Angivelse af Finhed paa Varerne formenes bortfalden. Se Fabrikmærker 2.

2. For at erholde Bevilling eller Borgerskab som saadan skulde vedkommende tidligere godtgøre at have lært Hegleriet fabrik-mæssigt, K. Skr. 23 Juli 1835. Dette maa være bortfaldet ved Næringslovens § 15.

Hørvælingsinstitut paa Lykkenssæde, Resl. 4 Maj og K. Cirk. 18 Juni 1836.

Hørere skulle i Fremtiden kaldes Adjunkter, Rskr. 25 Maj 1804 § 4.

Hørkræmmere. Borgerskab som saadan kan ikke mere gives, jfr. L. 29 Decbr. 1857 § 30. Jfr. Adg. 23 April 1817 § 22, K. Skr. 29 Juli 1828. Se Handelslav 1 og 2 a.

Hørsholm, se Hirschholm.

Høslæt, se Avktionsgebyrer I 14.

Høst.

1. Ang. aarlige Indberetninger derom, Rtk. Cirk. 15 Novbr. 1783, 18 Avg. 1821, 24 Decbr. 1835, Ind. M. Cirk. 13 Septbr. 1850.

Ang. aarlige Indberetninger derom efter et nyt Skema fra Sogneraadene gennem Amtmændene til statistisk Bureau, Ind. M. Cirk. Nr. 68, 5 April 1875.

2. Ang. Afgrøden af en kommende Høst, se Arveafgifter V 2 a (Værdiansættelse paa Skifte). Hasardkontrakter.

3. Om Hoveri, Provstevitatser og Skoleferier i Høsttiden, se Agerdyrkning 6. Skoler II A 6 o og følgende.

4. Ang. Indhøstning af anden Mands Sæd, se Afslæt. Saa-ning.

5. Om Deling af Høsten i Naadensaar, se Naadensaar II 7 a.

6. Se Helligdage 5 A b og B b Nr. 2 (om Høstarbejde paa dem).

Se Konfirmation 11 l (dens Udsættelse).

Høstdag til Præsten.

I. Af Husmænd og Huskvinder i Stedet for Tiende.

1. Derom handler D. L. 2—12—5, Pl. 20 Marts 1801, Fr. 8 Jan. 1810 § 5. Jfr. ældre Bestemmelser i Rskr. 31 Oktbr. 1766, K. Prom. 6 Marts og 6 Novbr. 1784, 25 Juli 1789 § 1, 31 Decbr. 1790 § 4, 15 Jan. 1791, 29 Septbr. 1792, 16 Marts 1793, 21 Juni 1794, 28 Juli og 8 Decbr. 1798, 2 Febr. og 9 Marts 1799 12 Juli 1800.

2. Ang. af hvem den skal ydes.

a. Skal ydes af Haandværkere og Landsoldater, der bebo jordløse Huse paa Landet, Rskr. 30 Marts 1770, 3 Marts 1780, 3 Septbr. 1784.

b. Skal ikke ydes baade af Manden og Konen, men Præsten kan vælge, om han vil tilsige Manden eller Konen, Rskr. 30 Marts 1770, 3 Marts 1780, 3 Septbr. 1784.

c. Skal ikke ydes af Husmænd paa fri Hovedgaardstakst eller paa tiendefri Jord, K. Prom. 15 Jan. 1785, 25 Juli 1789 § 3, 2 Jan. 1796 § 5, 9 Decbr. 1815 ad 1, 26 Jan. 1830, 26 Oktbr. 1839 ad 2, K. og U. M. Skr. 28 Febr. 1853 (G. R.), 10 Maj 1856 (G. R.).

d. Skal ydes af Husejere, skøndt de tillige staa i anden Mands Tjeneste, Rtk. Skr. 18 Oktbr. 1828.

e. Ang. hvor vidt og til hvem den skal svares af Husmænd, der bo i et Sogn og have Jordlod i et andet Sogn, K. Prom. 27 Novbr. 1813, Skr. 15 April 1820, K. og U. M. Skr. 21 Avg. 1868 (G. R.).

f. Skal svares af Husmænd, der bebo Huse paa tiendepligtig Jord og faa Jordlod paa en Hovedgaardsmark, K. Skr. 9 Decbr. 1815 ad 2.

g. Skal svares af Husmænd, der alene yde Kvæg- eller Smaaredselstiende, K. Skr. 9 Decbr. 1815 ad 3.

h. Høstdag eller Tiende skal svares af de i Forstindhegningerne ansatte Ledvogtere eller Skovløbere, der have Kornavling, K. Skr. 6 Oktbr. 1818.

i. Ang. hvad der forstaas ved Husmænd (og Indsiddere), ved Husmænd med Jord og jordløse Husmænd, samt ang. hvor

vidt Høstdag skal svares af Besiddere af Huse med eller uden Jord, der ikke ere særskilt skyldsatte, men indbefattede under anden tiendepligtig Jords Hartkorn og svare Tiende i Forbindelse med denne, — af Huse, hvis Jordtilliggender ikke ere for bestandig forenede med dem, og hvoraf der svares Tiende, — af Huse med under 1 Skp. Hartkorn og — af forhen jordløse Huse, der erholde Jordtilliggende, K. Prom. 16 Septbr. 1809, Skr. 30 Jan. 1819, Rtk. Skr. 18 Oktbr. 1828, Skr. 28 Juni 1831, 13 Oktbr. 1835, 26 Oktbr. 1839 ad 2, 17 Novbr. 1840, 1 Juni 1847 (G. R.), K. og U. M. Skr. 28 Febr. 1853 (G. R.), 31 Marts 1856 (G. R.), 21 Avg. 1868 (G. R.). Se ogsaa ovenfor a.

3. Skal ydes til Præsten og ikke til Skolevæsenet af Medlemmer af ikke anerkendte Trossamfund, K. og U. M. Skr. 5 April 1854, 20 April 1859.

4. Ang. at Præsten skal tilsige Husmænd (og Indsiddere) to eller tre Dage forud til at forrette samme, med den Betingelse, at dersom Vejrliget den Dag skulde forhindre Arbejdets Udførelse, de da maa møde den næste Dag efter, naar tjenligt Vejrligt indtræffer, Rskr. 30 Marts 1770, 3 Marts 1780, 3 Septbr. 1784, 12 Decbr. 1788, K. Skr. 15 Maj 1821 ad 1.

Tilsigelsen kan Præsten lade foretage ved et Tjenestetyende, K. Prom. 25 Juli 1789 § 2.

Naar Varselet gives en Dags Aften inden den til Stævningers Forkyndelse bestemte Tid, regnes Dagen med for en fuld Dag af Varselstiden og Præsten har Valget imellem, om han vil tilsige 2 eller 3 Dage forud, K. Skr. 30 Juli 1836 ad 2.

5. Præsten kan ikke gøre Fordring baade paa Høstdag og Tiende, K. Skr. 19 Novbr. 1814 ad 1, 30 Juli 1836 ad 3.

6. I Stedet for samme kan Præsten ikke fordre en Arbejdsdag paa en anden Tid end i Høsten, K. Skr. 22 Marts 1817 ad 1, 15 Septbr. 1829.

7. Ang. Kollisioner mellem Præstens Ret til Høstdage hos Husmænd (og Indsiddere) og andres Ret til Arbejdsdage af dem, K. Skr. 15 Maj 1821 ad 2, Fr. 27 Maj 1848 § 6.

8. Ang. hvor vidt Præsten kan overdrage sin Ret til samme til andre, og hvorledes der forholdes med samme, naar Præstegaarden ingen Avling har, K. Skr. 15 Maj 1821 ad 3, 7 Septbr. 1841, K. og U. M. Skr. 9 Maj 1865.

9. Det har sit forblivende ved de hidtil gældende Regler om Husmænds (og Indersters) Forpligtelse til at yde Høstdage til Præsten, Fr. 27 Maj 1848 § 1.

10. Ang. hvorledes Opfordring til at afgive den i Pl. 20 Marts 1801, 5 Juli 1828 foreskrevne Erklæring skal ske, og hvad Følgen er af, at Erklæringen ikke afgives efter Opfordringen, K. og U. M. Skr. 1 April 1856 og 4 s. M. (i Noten til foregaaende).

11. Ang. Sportulering af Sager om Høstdag, K. Skr. 28 Juni 1831 ad 3. Jfr. Tyendesager 3.

12. Ang. hvorledes der forholdes, naar Husmænd (og Inderster) nægte at gøre Høstdage eller give Vederlag derfor, K. Skr. 17 Novbr. 1840 ad 4, Ind. M. Skr. 21 Decbr. 1850, jfr. L. Nr. 36, 29 Marts 1873 § 1.

13. Se Naadensaar II 15 d (ang. dens Deling i Naadensaaret).

14. Paa Bornholm, se Dagsværk 1.

15. Ang. at Valget mellem at præstere samme eller betale det foreskrevne Vederlag (se Pl. 20 Marts 1801 § 2 og 5 Juli 1828 §§ 2, 3) tilkommer Yderen, og om Anvendelsen heraf, naar der ikke hører Avling til Præstegaarden, og naar samme er bortforpagtet, K. og U. M. Skr. 19 Novbr. 1891 (G. R.).

16. Ang. at Jernbanefunktionærer, der eje et Hus paa Landet, ikke kunne anses pligtige at svare Høstdage til Præsten, K. og U. M. Skr. 7 Marts 1896 (G. R.).

17. Jfr. Offer I 2 e (at Højtidsoffer skal svares af Husmænd foruden Høstdag).

II. Af Indsiddere i Stedet for Offer.

1. Derom handler Pl. 5 Juli 1828. Jfr. Rskr. 3 Septbr. 1784 § 3, K. Prom. 29 Septbr. 1792. Se Offer I 2 d.

2. Ang. at der kun kan fordres en Høstdag af den gifte Indsieder i Stedet for Offer af ham og Kone, og ang. hvorledes der forholdes med Høstdagen, naar Indsidderen tjener som Tyende i eller uden Sognet, K. Skr. 2 Maj 1837 ad 2 og 3.

3. Skal af dem, der ikke høre til et her i Riget anerkendt Trossamfund, erlægges til Skolevæsenet med de i Pl. 5 Juli 1828 §§ 1 og 3 bestemte Beløb, K. og U. M. Skr. 20 April 1859.

4. Ang. hvorledes der forholdes med samme, naar Præstegaarden ingen Avling har, K. og U. M. Skr. 9 Maj 1865.

5. De ovenfor under I 2 i, 4, 7, 9, 10—13, 15 anførte Bestemmelser angaa ogsaa Inderster.

Høtold til Præsten paa Vestmannøerne, L. 14 Decbr. 1877 (Nr. 35 i Till. t. Lovt.) § 3.

